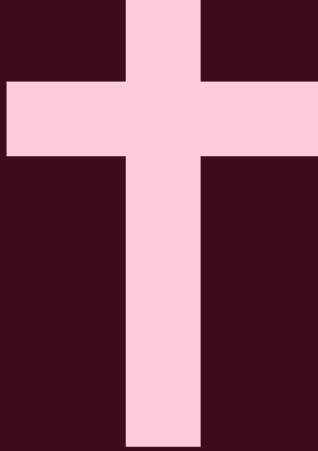

Le Devleskero Lav
Andre Romaňi Čhib
2019

romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019
(New Testament+)

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes

Contributor: Slovak Bible Society

Eastern Slovak Romani New Testament Plus Portions

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani'. Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Books of the Old Testament are being added as the translation of the Old Testament progresses. Audio of the whole New Testament is available.

The text and audio are accessible on Bible.com; Biblia.sk; Bible.is; Romani.global.bible.

For further information, please contact Project Manager Pierre van Vuuren at pvanvuuren@twftw.org. This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849

Contents

1. Mojžišoskero	1
2. Mojžišoskero	49
4. Mojžišoskero	87
5. Mojžišoskero	126
Jozua	160
Sudcengero	182
Rut	205
1. Samueloskero	209
2. Samueloskero	239
1. Kralengero	266
2. Kralengero	295
1. Kronikengero	324
2. Kronikengero	353
Ezdraš	385
Nehemiaš	395
Ester	411
Jonaš	419
MATUŠ	421
MAREK	458
LUKAŠ	481
JAN	520
SKUTKI	548
RIMANENGE	585
1. KORINĀNENGE	602
2. KORINĀNENGE	617
GALAĀNENGE	627
EFEŽANENGE	633
FILIPANENGE	639
KOLOŠANENGE	643
1. TESALONIČANENGE	647
2. TESALONIČANENGE	651
1. TIMOTEOSKE	653
2. TIMOTEOSKE	658
TITOSKE	661
FILEMONOSKE	663
ŽIDENGE	664
JAKOB	676
1. PETER	680
2. PETER	685
1. JAN	688
2. JAN	692
3. JAN	693
JUDA	694
ZJAVENJE	696

O Genezis – O Ešebno Mojžišoskero Zvitkos

Sar o Del stvorinda o svetos

¹ Ešebnovarestar (peršovarestar) o Del stvorinda o ňebos the e phuv. ² Pre phuv na sas nič a na dičholas nisar avri. O kalipen zaučharelas o paña a o Duchos le Devleskero pes hazdelas upral o paña.

O ešebno džives

³ O Del phenda: “Mi el o svetlos!” A sas o svetlos. ⁴ O Del dikhľa, hoj o svetlos hino lačo, a rozulada (oddelinda) o svetlos le kalipnastar. ⁵ O Del diña le svetloske nav “džives” a le kalipnaske diña nav “rat”. Sas rat a sas tosara – o ešebno džives.

O dujto džives

⁶ O Del phenda: “Mi el andro luftos (vzduchos) oda, so rozulavela o paña upral the telal.” ⁷ Avke pes oda the ačhila. ⁸ Ole bare thaneske andro luftos diña o Del nav “ňebos”. Sas rat a sas tosara – o dujto džives.

O trito džives

⁹ O Del phenda: “O paña, so hine tel o ňebos, pes mi zdžan pre jekh than a mi sikavel pes e šuki phuv.” Avke pes oda the ačhila. ¹⁰ O Del la šuka phuvake diña nav “phuv” a ole pañenge, so pes zgele pre jekh than, diña nav “moros”. O Del dikhľa, hoj oda hin mištes.

¹¹ Akor o Del phenda: “Mi barol pre phuv savore rastlini, so anena o semena, the ovocna stromi, so dena sako peskero ulipen.” Avke pes oda the ačhila. ¹² Pre phuv barile avri o rastlini, so anenas o semena, the ovocna stromi, so chudle te del peskero ulipen. O Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ¹³ Sas rat a sas tosara – o trito džives.

O štarto džives

¹⁴ O Del phenda: “Mi en o svetli pro ňebos, hoj te rozulaven o džives la račatar, a mi sikaven o časi prekal o čhona, dživesa the berša. ¹⁵ Mi labon pro ňebos a mi el o vidnišagos pre phuv.” Avke the sas. ¹⁶ O Del kerda duj bare svetli: O kham, hoj te labol prekal o džives, the o čhon prekal e rat. Kerda the o čercheña. ¹⁷ O Del len thoda pro ňebos, hoj te švicinen pre phuv ¹⁸ prekal o džives the prekal e rat a te rozulaven (oddelinen) o svetlos le kalipnastar. O Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ¹⁹ Sas rat a sas tosara – o štarto džives.

O pandžto džives

²⁰ O Del phenda: “Mi pheraren pes o paña but ribenca the avre džvirinenca a o ňebos le čiriklenca.” ²¹ Avke o Del stvorinda savore moroskere džvirini the ribi, hoj te dživen andro moros, a stvorinda the savore čiriklen. A o Del dikhľa, hoj oda hin mištes. ²² O Del len požehñinda a phenda: “Zdžan pes a mi ulol tumendar buter a pheraren o paña andro moros. The le čiriklendar mi ulol buter pre phuv!” ²³ Sas rat a sas tosara – o pandžto džives.

O šovto džives

²⁴ O Del phenda: “Mi pheraren e phuv savore džide džvirini, o gurumña the o bakre, ola, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džvirini. Mi el dojekhestar buter.” Avke pes the ačhila. ²⁵ O Del stvorinda savore džide džvirinen, le gurumñen, le bakren, olen, so pes cirden pal e phuv, the savore dzive džvirinen. O Del dikhľa, hoj oda hin mištes.

²⁶ Palis o Del phenda: “Džas akana te kerel manušes pre amaro obrazis, hoj te el ajso sar amen. Mi en o raja upral o moroskere ribi, upral o ňeboskere ribi, upral o ňeboskere džvirini, so pes čhalaven a cirden pal e phuv.” ²⁷ Avke o Del stvorinda manušes ajses sar ov, pre peskero obrazis. Kerda len sar muršes the džuvľa. ²⁸ O Del len požehñinda a phenda lenge: “Mi ulon tumenge but čhave a pheraren e phuv. Zabešen pes pal cali phuv! Aven o raja upral o moroskere ribi, ňeboskere čirikle the upral savore džvirini.” ²⁹ Palis o Del phenda: “Pre cali phuv diňom tumenge pro chaviben savore rastlini, so den o semena, the savore stromi, so anen peskero ovocje. ³⁰ A dav pro chaviben savore zelena rastlini le džvirinenge, ňeboskere čiriklengle the savorengje, so pes čhalaven pal e phuv a andre kaste hin o dichos.” Avke pes the ačhila. ³¹ O Del dikhľa, hoj savoro, so kerda, sas igen mištes. Sas rat a sas tosara – o šovto džives.

2

¹ Avke sas dokerdo o ňebos, e phuv the savoro, so andre sas.

O eftato džives

² Pro eftato džives o Del dokerda savoro a geľa peske te odpočovinel savore peskere bučendar. ³ O Del požehňinda o eftato džives a kerda lestar sentno, bo andre oda džives peske odpočovinda, bo savoro sas dokerdo. ⁴ Kavke sas stvorimen o ňebos the e phuv.

E bar Eden

Sar o RAJ o Del stvorinda o ňebos the e phuv, ⁵ na sas pre phuv ňisavi rastlina a na barolas nič avri, bo o RAJ, o Del, mek na diňa brišind pre phuv, a na sas ode aňi manuš, savo kerđahas buči pre maľa, ⁶ ale o teluno paňi, so avelas avri andral e phuv, cindarelas cali phuv. ⁷ Akor o RAJ, o Del, kerda le manušes la phuvakere prachostar, phurdňa leske andro nakh o dichos le dživipnaskero a o manuš akor chudľa te dživel.

⁸ O RAJ, o Del, kerda e bar (zahrada) andro Eden pro vichodos a thođa andre le manušes, saves kerđa. ⁹ Palis o RAJ, o Del, diňa te barol avri savore stromi, so sas pro jakha igen šukar a pro chaviben igen lače. Maškar e bar diňa te barol avri o stromos, so del o dživipen, the o stromos, so del o prindžaripen, so hin lačo a so nalačo.

¹⁰ Andral o Eden džalal avri o paňi, hoj te cindarel e bar. Ole paňestar pes rozdžanas štar bare paňa. ¹¹ O ešebno (peršo) paňi pes vičinel Pišon a predžal prekal cali phuv Chavila, kaj hin o somnakaj. ¹² O somnakaj andral odi phuv hin igen žužo. Hin ode o voňava veci the o dragane bara. ¹³ O dujto paňi pes vičinel Gichon a džal pašal cali phuv Kuš. ¹⁴ O trito paňi hin Tigris a džal pro vichodos la phuvatar Aššur. O štarto paňi pes vičinel Euftrat.

¹⁵ O RAJ, o Del, iľa le manušes a thođa les andre bar Eden, hoj te kerel buči a pre late te merkinel. ¹⁶ A o RAJ, o Del, prikazinda le manušeske: “Šaj chas pal savore stromi, so hin andre bar, ¹⁷ ale ma cha ole stromostar, so del o prindžaripen, so hin lačo a so nalačo, bo andre oda džives, sar lestar chaha, čačes mereha.”

O Del kerel la džuvľa

¹⁸ Palis o RAJ o Del phenda: “Nane mištes le manušeske te el korkoro. Kerava leske varekas, ko ela leha a pomožinela leske.” ¹⁹ O Del kerda la phuvatar savori maľakeri džvirina the savore ňeboskere čiriklen. Palis anda len ko manuš, bo kamľa te dikhel, savo len dela nav. Sar diňa o manuš le džide džvirinen nav, avke pes the vičinenas. ²⁰ O manuš diňa nav savore čiriklenge the savore džvirinenge, ale na arakhľa ňikas ajses sar ov, hoj te el leha a te pomožinel leske. ²¹ Avke o RAJ o Del mukľa zoralo soviben pro manuš a sar zasuča, iľa avri jekh leskere pašvarendar a oda than zakerđa andre le maseha. ²² A ole pašvarestar, so iľa avri o RAJ, o Del, le manušestar, kerda la džuvľa a anda la paš leste. ²³ Akor o manuš phenda: “Kada imar hin akana o kokalos mire kokalendar a o felos mire felostar! A vičanela pes romňi, bo avľa avri le romestar.” ²⁴ Vašoda omukela o murš peskera da the le dades, ela jekhetane la romňaha a sodujžene ena jekh. ²⁵ O murš the leskeri romňi sas lange a na ladžanas pes.

3*O ešebno binos*

¹ O sap sas nekogaveder savore dzive džvirinendar, saven stvorinda o RAJ, o Del. O sap phenda la džuvľake: “Čačes tumenge o Del phenda, hoj našfi chan pal savore stromi, so hin andre bar (zahrada)?”

² E džuvľi leske odphenda: “Pal o stromi, so hin andre bar, šaj chas, ³ ale pal o stromos, so hin maškar e bar, phenda o Del: ‘Ma chan lestar, aňi pes lestar ma chuden, bo te oda kerena, čačes merena.’”

⁴ “Na, oda nane čačo, tumen na merena,” phenda o sap la džuvľake. ⁵ “Se o Del džanel, hoj oda džives, sar lestar chana, pes tumenge phundravena o jakha a avena sar o Del; sprindžarena, so hin lačo a so nalačo.”

⁶ Sar dikhľa e džuvľi, savo šukar hin oda stromos a save lače ovocje pre leste hin, kamelas lendar te chal, hoj te prilel o godaveripen. Avke iľa oda ovocje a chudľa te chal. Palis diňa the peskere romes, savo sas paš late, a chala the ov. ⁷ Sar chale, phundrade pes sodujenge o jakha a sprindžarde, hoj hine lange. Akor ile o prajti pal o figovňikos a zagaruđe pes lenca.

⁸ Palis, sar šunde, hoj pes o RAJ, o Del, predžal pal e bar ke račate, garuđe pes o manuš the leskeri romňi le RAJESKE, le Devleske, maškar o stromi. ⁹ Akor o RAJ, o Del, vičinda pro murš a phučľa lestar: “Kaj sal?”

¹⁰ “Šundom tut, sar phires andre bar, a daravas man, bo som lango, a vašoda man garuđom,” odphenda.

¹¹ Palis lestar o Del phučla: “Ko tuke phendā, hoj sal lango? Na čaħal tu pal oda stromos, pal savo tuke phendom, hoj te na chas?”

¹² O manuš leske odphendā: “Odi romni, sava mange tu diħal, man diħa pal oda stromos a me čaħlom.”

¹³ Avke o RAJ, o Del, phendā la džuvlāke: “So oda tu kerďal?”

“O sap man pre oda cirdħa a me čaħlom,” odphendā leske.

¹⁴ Avke o RAJ o Del phendā le sapeske:

“Vašoda, hoj oda kerďal,
aveħa prekošlo buter sar savore džvirini.

Ča tu korkoro calo tiro džživipen pes cirdeħa pro per
a čaha o prachos la phuvakero.

¹⁵ Kerava, hoj džana tu the e džuvli jekh pre aver
a tiro potomkos* the lakero potomkos ena ĳeprijateħa.

Ov tuke rozmarela o šero
a tu leske dukhaveħa leskeri peta.”

¹⁶ La džuvlāke phendā:

“Ela tut buter pharipen, sar ačheħa kħabħi,
a andre bare dukħa tuke ulona o čhave.

Igen tuke džala pal tiro rom,
ale ov ela o raj upral tu.”

¹⁷ Le muršeske phendā:

“Vašoda, hoj šundal tira romħa
a čaħal pal o stromos,

pal savo tuke phendom, hoj te na chas,
ela prekal tu e phuv prekošli.

Calo tiro džživipen mušineħa te kerel phares buči,
hoj latar te chas.

¹⁸ O kandre the o koħaka tuke barona andral e phuv
a tiro chaben ela o maħakere rastlini.

¹⁹ Andre phari buči the andro potos čaha tiro chaben,
medik na džaha pale andre phuv,
bo la phuvatar salas kerdo
a andre phuv džaha pale.”

O Adam la Evaha avričħido andral e bar

²⁰ O Adam diħa peskera romħake nav Eva, bo sas daj savore manušenge. ²¹ O RAJ, o Del, kerďa le Adamoske the la Evake cipune gada a urďa len. ²² Palis o RAJ o Del phendā: “O manuš ĳino akana sar jekh amendar, bo imar prindžarel, so ĳin lačo a so nalačo. Ča akana te na lel mek pal o stromos le džživipnaskero, te na čal lestar a te na dživel pro furt.” ²³ Avke o RAJ, o Del, les čħiďa avri andral e bar Eden, hoj te kerel buči pre odi phuv, savatar sas kerdo. ²⁴ Tradħa avri le manušes andral o Eden a pro vichodos le rajostar ačħada le cheruben† the e blištaco jagali šabħa, hoj te stražinen o drom, so džal ko stromos le džživipnaskero.

4

O Kain the o Abel

¹ O Adam geħa ke peskeri romħi* ke Eva a oj ačħila kħabħi. Uħiħa lake muršoro, saveske diħa nav Kain, bo phendā: “Čudħlom muršes le Rajestar.” ² Palis lake uħiħa dujto muršoro, saveske diħa nav Abel. O Abel sas pastjeris le bakrorengē, ale o Kain kerelas buči pre maħa.

³ Pal varesavo časos o Kain skidħa o ulipen andral e phuv a andā sar obeta le RAJESKE. ⁴ Palis the o Abel murdarda le bakrores, so leske ešebno (peršo) uliħa, a andā o žiros sar obeta le RAJESKE. O Abel the leskeri obeta sas le RAJESKE pre dzeka, ⁵ ale le Kain the leskeri obeta na priiħa. Akor o Kain sas igen čolamen a ačħila čħmuravo.

⁶ O RAJ phendā le Kainoske: “Soske sal ajso čolamen? Soske ĳin o muj tuke čħmuravo? ⁷ Te kereħa mištes, či na prilava tut? Ale te na kereħa mištes, akor o binos tut užareħa paš o vudar. Kamela te el raj upral tu, ale tu av raj upral leste!”

⁸ Akor o Kain phendā peskere phraleske Abeloske: “Av, džas avri pre maħa!” Sar imar ode sas, čuħiħa o Kain pro Abel a murdarda les.

* 3:15 E Hebrejiko čħib: semenos † 3:24 Abo: aňjelen * 4:1 E Hebrejiko čħib: sprindžarda la

⁹ Palis o RAJ phučla le Kainostar: “Kaj hino tiro phral o Abel?”

“Me na džanav. So, me majinav te merkinel pre peskero phral?” odphenda o Kain.

¹⁰ Pale lestar o RAJ phučla: “Oda, so tu kerđal? O rat tire phraleskero vičinel ke ma andral e phuv! ¹¹ Akana tu aveha prekošlo a avričhido andral e phuv, pre savi čulila le phraleskero rat andral tiro vast. ¹² Sar džaha te sadzinel vareso andre phuv, na barola tuke nič avri. Phireha upre tele a na arakheha pre phuv than, kaj te aves andro smiom.”

¹³ O Kain phenda le RAJESKE: “Miro trestos hino bareder, sar birinav te zlidžal. ¹⁴ Tu man čhives avri andral e phuv, hoj te avav dur tutar. Avava ajso manuš, savo phirel upre tele, a na arakhela ničhaj smiom. Sako, ko man arakhela, man kamela te murdarel.”

¹⁵ “Na, oda pes tuke na ačhela,” phenda leske o RAJ, “bo sako, ko tut murdarđahas, ela eftavar goreder mardo vaš tute.” Akor o RAJ thođa pro Kain znakov, hoj nič, ko les arakhela, les te na murdarel. ¹⁶ Avke o Kain gela dur le RAJESTAR a bešelas andre phuv Nod†, pro vichodos le Edenostar.

Le Kainoskero čhave

¹⁷ O Kain pes zgela peskera romňaha, savi ačhila khabni a ulila lake muršoro, savo pes vičinelas Henoch. O Kain ačhada foros a diňa leske nav pal peskero čhavo Henoch. ¹⁸ O Henoch sas dad le Iradoske, o Irad sas dad le Mechujaeloske, o Mechujael sas dad le Metušaeloske a o Metušael sas dad le Lamechoske.

¹⁹ O Lamech peske ila duje romňijen. Jekhake sas Ada a dujtonake sas Cilla. ²⁰ La Adake ulila o Jabal. Ov sas prapapus olenge, save dživen andro stani a likerem gurmňen the bakren. ²¹ Leskero phral pes vičinelas Jubal: Ov ačhila o prapapus savorenge, save bašaven pro harfi the pro pištalki. ²² La Cillake ulila o Tubal-Kain. Ov sas kovačis a kerelas o sersami le bronzostar the le trastestar. Le Tubal-Kainoskeri pheň pes vičinelas Naama. ²³ O Lamech phenda peskere romňenge:

“Ado the Cillo, šunen man!

Murdardom jekhe muršes, savo man dukhada,
terne muršes, savo man demada.

²⁴ Te oda hin avke, hoj vaš o dživipen le Kainoskero
pes lela pale efa dživipena,
avke vaš o Lamech pes lela pale
eftavardeš the efa (77) dživipena.”

O Šet the o Enoš

²⁵ O Adam pes pale pašlila la romňaha. Ulila lake muršoro a diňa leske nav Šet, bo phenda: “O RAJ, o Del, man diňa avre čhavores vaš o Abel, saves murdarđa o Kain.”

²⁶ The le Šetoske ulila muršoro a diňa leske nav Enoš.

Andre oda časos o manuša chudle te lašarel le RAJES.

5

Le Adamoskere čhave dži ko Noach

¹ Kada hin le Adamoskero rodokmeňos.

Sar o Del kerelas le manušes, stvorinda les ajses sar ov, pre peskero obrazis. ² Sar muršes the džuvla len stvorinda, požehňinda len a diňa len nav “manuš”.

³ Le Adamoske sas šel the tranda (130) berš, sar ulila leske čhavo, savo sas ajso sar ov, a diňa leske nav Šet. ⁴ Sar ulila o Šet, dživelas o Adam palis mek ochto šel (800) berš a sas les muršora the čhajora. ⁵ O Adam dživelas eňa šel the tranda (930) berš a palis mula.

⁶ Le Šetoske sas šel the pandž (105) berš, sar leske ulila čhavo o Enoš. ⁷ Sar leske ulila o Enoš, dživelas o Šet palis mek ochto šel the efa (807) berš a sas les muršora the čhajora. ⁸ Sas leske eňa šel the dešuduj (912) berš, sar mula.

⁹ Le Enošiske sas eňavardeš (90) berš, sar leske ulila o Kenan. ¹⁰ Sar leske ulila o Kenan, dživelas o Enoš palis mek ochto šel the dešupandž (815) berš a sas les muršora the čhajora. ¹¹ O Enoš mula, sar leske sas eňa šel the pandž (905) berš.

¹² Le Kenanoske sas eftavardeš (70) berš, sar leske ulila o Mahalalel. ¹³ Sar leske ulila o Mahalalel, dživelas o Kenan palis mek ochto šel the saranda (840) berš a sas les muršora the čhajora. ¹⁴ Sas leske eňa šel the deš (910) berš, sar mula.

¹⁵ Sar le Mahalaleloske sas šovardeš the pandž (65) berš, ulila leske čhavo o Jared. ¹⁶ Sar leske ulila o Jared, dživelas o Mahalalel palis mek ochto šel the tranda (830) berš

† 4:16 Oda hin: “Te phirel upre tele.”

a sas les muršora the čhajora. ¹⁷ O Mahalalel muľa, sar leske sas ochto šel the eňavardeš the pandž (895) berš.

¹⁸ Le Jaredoske sas šel the šovardeš the duj (162) berš, sar leske uľila o Enoch. ¹⁹ Sar leske uľila o Enoch, dživelas o Jared palis mek ochto šel (800) berš a sas les muršora the čhajora. ²⁰ Sar o Jared muľa, sas leske eňa šel the šovardeš the duj (962) berš.

²¹ Le Enchoske sas šovardeš the pandž (65) berš, sar leske uľila čhavo o Matuzalem. ²² Palis o Enoch mek dživelas trin šel (300) berš. Sas les muršora the čhajora a phirelas le Devleha. ²³ O Enoch dživelas trin šel the šovardeš the pandž (365) berš ²⁴ a calo peskero dživipen phirelas le Devleha a jekhvareste našľila, bo les o Del iľa ke peste.

²⁵ Sar sas le Matuzalemoske šel the ochtvardeš the efta (187) berš, uľila leske o Lamech. ²⁶ Sar leske uľila o Lamech, dživelas o Matuzalem palis mek efta šel the ochtvardeš the duj (782) berš a sas les muršora the čhajora. ²⁷ Sar o Matuzalem muľa, sas leske eňa šel the šovardeš the eňa (969) berš.

²⁸ Le Lamechoske sas šel the ochtvardeš the duj (182) berš, sar leske uľila muršoro. ²⁹ O Lamech phenda: "Leskero nav ela Noach, bo ov amen dela o radišagos a odlela o pharipen la bučatar, so keras amare vastenca pre kadi phuv, so o RAJ prekošľa." ³⁰ Sar leske uľila o Noach, dživelas o Lamech palis mek pandž šel the eňavardeš the pandž (595) berš a sas les muršora the čhajora. ³¹ Le Lamechoske sas efta šel the eftarvardeš the efta (777) berš, sar muľa.

³² Sar sas le Noachoske pandž šel (500) berš, uľile leske trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

6

O nalače manuša

¹ Sar o manuša sas furt buter pre phuv a uľonas lenge the čhaja, ² o nalače aňjela* dikhle, hoj le manušengere čhaja hine igen šukar. Lenas peske lendar avri romňijen a ačhenas lenca te dživel. ³ O RAJ phenda: "Miro dichos na ačhela furt andro manuš, bo ov hino ča telos a leskero dživipen likerela ča šel the biš (120) berš."

⁴ Andre ola dživesa the paloda, sar pašlonas ola aňjela le manušengere čhajenca, uľonas lenge čhave, save sas o Nefilimi. On sas igen uče, zorale murša a bare anglo jakha le manušengere imar čirlastar.

⁵ O RAJ dikhľa, save nalače hine o manuša pre phuv a hoj lengere jile the lengere gondolišagi hine sako džives visarde ko nalačo. ⁶ Vašoda igen bajinelas, hoj kerđa le manušes, a dukhalas les o jilo. ⁷ Palis o RAJ phenda: "Khosava avri la phuvatar le manušen, savej kerdom, dojekha džvirina, le čiriklen the olen, so pes cirden pal e phuv, bo bajinav, hoj len kerdom." ⁸ Ale o Noach sas le RAJESKE pre dzeka.

Pal o Noach

⁹ Kada hin pal o Noach: O Noach sas čačipnaskero the pačivalo maškar o manuša, save dživenas leha, a phirelas le Devleha. ¹⁰ Uľile leske trin čhave: o Šem, Cham the Jafet. ¹¹ Ale angle Devleskere jakha o manuša pre phuv sas igen previsarde a furt maškar peste pes marenas. ¹² O Del dikhľa, hoj e phuv hiňi nalači, bo savore manuša dživenas namištes. ¹³ Avke o Del phenda le Noachoske: "Phendom mange, hoj na kamav imar nič le manušenca. Zňičinava savore manušen, save kerdom, the e phuv, bo furt maškar peste pes marenas."

Pal o baro korabos

¹⁴ "Ker tuke baro korabos le lače kaštestar. Ker andre ohradzimen thana a makh la andral the avral la smolaha. ¹⁵ Avke la ačhaveha: Ela džindardj šel the tranda the trin (133) metri, buchli bišuduj (22) metri a uči dešutrin (13) metri. ¹⁶ Ačhav o pados a prekal o luftos muk avri phundrado than saranda the štar (44) centimetri tel calo pados. O vudar thoveha pre sera le koraboske. Kereha la le poschodenca, so ena telal, maškaral the upral. ¹⁷ Me dava baro paňi pre phuv, hoj te zňičinav savoro, andre kaste hin o dichos le dživipnaskero – savoro, so hin tel o ņebos, the savoro, so hin pre phuv. ¹⁸ Ale tuha kerava e zmluva a andro korabos džaha tu, tiri romňi the tire čhave le romňenca. ¹⁹ Savore džide džvirinendar leha tuha po duj, samcos the samica, hoj te ačhen džide. ²⁰ Džana tuha andro korabos jekh para savore čiriklendar, savore džvirinendar the savorendar, so pes cirden pal e phuv, hoj te dživen. ²¹ Savore chabenestar skide ke tute a odthov oda prekal tu the prekal lende."

²² O Noach kerđa sa avke, sar leske oda o Del prikazinda.

* 6:2 E Hebrejiko čhib: le Devleskere čhave

7

O Noach džal andro baro korabos

¹ O RAJ phenda le Noachoske: “Dža cała tira famelijaha andro korabos, bo dikhłom, hoj ča tu sal jekh maškar savore manuša čačipnaskero angle ma. ² Le tuha po efta pari savore žuže džvirinendar, ale le nažuže džvirinendar le ča po jekh para. ³ Le mek po efta pari le čiriklendar andral dojekh rodos. Ker oda, hoj te predživen a hoj te el lendar pale buter. ⁴ Mek efta dživesa a palis mukava pre phuv baro brišind, so likerela saranda (40) dživesa the saranda rača, a zičinava pre phuv savoro džido, so stvorindom.”

⁵ O Noach kerđa savoro avke, sar leske o RAJ prikazinda.

⁶ Le Noachoske sas šov šel (600) berš, sar avła e potopa pre phuv. ⁷ Andro korabos geła anglal oda pañi ov la romňaha the leskere čhave le romňijenca. ⁸⁻⁹ Le Noachoha gele andro korabos andro pari savore žuže the nažuže džvirinendar, samcos the e samica, le čiriklendar the savorestar, so pes cirdel pal e phuv, avke sar leske prikazinda o Del.

O bare paňa

¹⁰ Pal o efta dživesa avle o bare paňa pre phuv. ¹¹ Ačhila pes pro dešueftato (17.) džives andro dujto čhon, sar sas le Noachoske šov šel (600) berš. Savore paňa chudle te demel avri andral e phuv a phundrađa pes o űeboskere oblaki a chudła te del o zoralo brišind. ¹² Pre phuv delas o brišind saranda (40) dživesa the saranda rača.

¹³ Mek oda džives gele andro korabos o Noach la romňaha the leskere čhave o Šem, o Cham the o Jafet peskere romňijenca. ¹⁴ Gele lenca savore dzive the malakere džvirini, the ola, so pes cirden pal e phuv, a mek savore le čiriklendar. ¹⁵ Ko Noach andro korabos gele po duj savore džvirinendar, so dichinelas. ¹⁶ Gele andre o samcos the e samica savorestar, so dživel, avke, sar leske prikazinda o Del. Palis o RAJ pal lende phandła o vudar.

¹⁷ O paňa pre phuv furt buter baronas saranda (40) dživesa a hazdle o korabos upre la phuvatar. ¹⁸ O paňa igen baronas a učharenas andre savoro, so sas pre phuv, a o korabos plavinelas upral o paňa. ¹⁹ O paňa avke zorales baronas pre phuv, hoj zaučharde andre savore nekbareder verchi tel o űebos. ²⁰ O paňa mek barile a prebaronas o nekbareder verchi efta metri. ²¹ Avke muła savoro, so pes čhalavelas the cirdelas pre phuv: dojekh džvirina, dojekh čiriklo, the dojekh manuš. ²² Savoro pre šuki phuv, so dichinelas, mula avri. ²³ Avke o Del iła o dživipen savorenge, so dživenas pre phuv: le manušenge, le džvirinenge, le čirikleng the olenge, so pes cirden pal e phuv. Ačhila ča o Noach the ola, ko sas leha andre lođa.

²⁴ O paňa likerenas pre phuv šel the penda (150) dživesa.

8

O Del zaačhavel o pañi

¹ O Del peske leperda pro Noach the pre savore dzive džvirini the pro dobitkos, so sas leha andro korabos. O Del bičhada pre phuv e balvaj a o paňa pre phuv džanas tele. ² E űeboskeri oblaka the o paňa telal e phuv pes phandle andre a preačhila andral o űebos te del o brišind. ³ O paňa džanas tele šel the penda (150) dživesa ⁴ a andro eftato čhon pro dešueftato (17.) džives zaačhila o korabos pro verchos Ararat. ⁵ O paňa džanas tele a sikade pes o agora le verchengere pro ešebno (peršo) džives andro dešto čhon.

⁶ Sar pregeła saranda (40) dživesa, o Noach phundrađa pre lođa e upruñi oblaka, so kerđa, ⁷ a mukła avri le krkavcos, ale ov lefinelas furt ade a ode, medik o paňa pre phuv na šučile avri. ⁸ Palis mukła avri the la holubica, hoj te džanel, či o paňa upral e phuv imar gele tele. ⁹ Ale e holubica na arakhła pre phuv than, kaj te thovel o pindre tele, bo o paňa sas mek pal całi phuv, vašoda avła pale ke leste andro korabos. Akor o Noach nacirdła peskero vast ke holubica a iła la andro korabos. ¹⁰ Užarelas mek aver efta dživesa, avke pale mukła la holubica avri. ¹¹ Sar zaračila, avła e holubica ke leste pale a andro zobakos anelas čerstvo olivakeri prajti. Avke sprindžarda o Noach, hoj o paňa pal e phuv imar gele tele. ¹² Užarelas mek aver efta dživesa a mukła avri la holubica, ale imar ke leste na avła pale.

¹³ Sar sas le Noachoske šov šel the jekh (601) berš, pro ešebno džives ešebne čhonestar, o paňa šučile avri pal e phuv. Akor o Noach otkerđa e chev pro pados a dikhła, hoj e phuv imar šučila avri. ¹⁴ Całi phuv sas šuki andro bišueftato (27.) džives andro dujto čhon.

¹⁵ Palis o Del phenda le Noachoske: ¹⁶ “Av avri andral o korabos tira romňaha, tire čhavenca the le borijenca. ¹⁷ An avri savore džvirinen the olen, so pes cirden pal e phuv, le čiriklen, so hine tuha, hoj pes te džan a te ulon lendar buter pre phuv.”

¹⁸ Avke o Noach geľa avri andral o korabos la romňaha, le čhavenca the le borijenca. ¹⁹ Savore džvirini, savore čirikle the ola, so pes cirden pal e phuv, gele avri andral o korabos – dojekh pal peskero rodos.

²⁰ Palis o Noach ačhada le RAJESKE oltaris a iľa savore žuže džvirinendar the savore žuže čiriklendar po jekh a anda len sar labardi obeta pro oltaris. ²¹ E saga la obetakeri sas le RAJESKE igen pre dzeka a phenda peske: “Imar šoha (ňikda) na prekošava e phuv vaš oda, so o manuša kerena. Choc te džanav, hoj le manušengero jilo imar terňpnastar cirdel ko nalačo, imar šoha na murdarava savoro, so dživel, avke sar oda akana kerdom.

²² Medik likerela e phuv,
na preačhela o časos te sadzinel
aňi o časos te skidel upre,
o šil aňi o tačipen,
o ňilaj aňi o jevend,
o džives aňi e rat.”

9

Le Devleskeri zmluva le Noachoha

¹ Akor o RAJ požehňinda le Noach the leskere čhaven a phenda: “Mi ulon tumenge but čhave, hoj te pheraren cali phuv! ² Dojekh džvirina, savore ňeboskere čirikle, ola, so pes cirden pal e phuv, the savoro, so hin andro moros, pes tumendar darana. Oda savoro dav tumenge tel tumari zor. ³ Diňom tumenge angloa o zelena rastlini pro chaviben. Akana tumenge dav te chal the savoro, so pes čhalavel a hin džido. ⁴ Ale o mas, andre save hin o rat, našti chan, bo andro rat hin o dživipen. ⁵ Marava dojekha džvirina, so lela le manušeske o dživipen. The le manušes, savo murdarela le manušes, marava.

⁶ Oda, ko murdarela le manušes,
ela murdardo avre manušestar,
bo o Del les kerda
pre peskero obrazis.

⁷ A mi ulon tumenge but čhave,
hoj te bešen pal cali phuv!”

⁸ O Del mek phenda le Noachoske the leskere čhavenge: ⁹ “Phandav zmluva tumenca the tumare čhavenca. ¹⁰ Phandav la the savore dzive džvirinenca, the le maľakere džvirinenca, the le ňeboskere čiriklenca, so hine tumenca, the savorenca, so avle avri andral o korabos. ¹¹ Kadi hiňi miri zmluva, so tumenca phandav: Imar šoha (ňikda) na domukava o bare paňa, hoj te murdarel savoro, so dživel pre phuv; imar šoha o bare paňa na zňičinena cali phuv.”

¹² O Del phenda: “Kada hino znameňje la zmluvakero, so phandav tumenca the savorenca, so dživen, the tumare čhavengere čhavenca pro furt: ¹³ Miri duha thoďom pro chmari sar o znameňje, hoj hin e zmluva maškar mande the maškar e phuv. ¹⁴ Sar bičhavava o chmari upral e phuv a pro ňebos maškar o chmari pes sikavela e duha, ¹⁵ furt leperava mange pre miri zmluva, so phandľom tumenca the savore džvirinenca. Šoha imar na zňičinava le paňeha sa, so dživel pre phuv. ¹⁶ Te pes sikavela pro ňebos e duha, dikhava pre late a leperava mange pre miri zmluva, so hin maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv.”

¹⁷ Avke o Del phenda le Noachoske: “Kada hin oda znameňje, hoj hin e zmluva maškar mande the maškar savoro, so dživel pre phuv.”

O Noach the leskeri famelija

¹⁸ Le Noachoskere čhave, save avle avri andral o korabos, sas o Šem, o Cham the o Jafet. (O Cham sas dad le Kanaanoske.) ¹⁹ Kala trin sas le Noachoskere čhave a lendar ulile savore manuša, save pes rozgele pal cali phuv.

²⁰ O Noach kerelas buči pre mala a ov ešebno (peršo) sadzinelas e viňica. ²¹ Sar jekhvar piľa mol a mačila, gela peske te pašľol lango andre peskero stanos. ²² Sar o Cham, o dad le Kanaanoskero, dikhľa peskere dades langes, geľa oda te phenel avri peskere duje phralenge. ²³ Avke o Šem the o Jafet ile o plaštos a thode peske les pro phiko, džanas ke leste le dumeha a zagarude les andre. O muja visarde, hoj te na dikhen le dades langes. ²⁴ Sar o Noach pes prekerda la molatar a dodžanľa pes pal oda, so leske kerda o nekterneder čhavo, ²⁵ phenda:
“Av prekošlo, Kanaan!

Aveha nekckneder le otrokendar tire phralenge!”

²⁶ A mek phenda:

“Mi el barardo o RAJ, o Del le Šemoskero!

O Kanaan mi el le Šemoskero otrokos.

²⁷ Mi del o Del buter phuva le Jafet;

mi bešel andro stani le Šemoskere;

o Kanaan leske mi el otrokos!”

²⁸ Pal e potopa o Noach dživelas mek trin šel the penda (350) berš. ²⁹ Le Noachoske sas eňa šel the penda (950) berš, sar muľa.

10

Le Noachoskere čhave

¹ Kala hine o kmeňi le Noachoskere: Leskere čhave sas o Šem, o Cham the o Jafet. Pal e potopa lenge ulile čhave.

Le Jafetoskere čhave

² Le Jafetoskere čhave sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ³ O čhave le Gomeroskere sas o Aškenaz, o Rifat the o Togarmah. ⁴ O čhave le Javanoskere sas o Elišah, o Taršiš, o Kittana the o Dodana. ⁵ Kala manuša, save dživenas paš o brehos le moroskero the pro ostrovi andre peskere phuva, pes rozulade pal peskere kmeňi the narodi a dojekhes sas peskeri čhib.

Le Chamoskere čhave

⁶ O čhave le Chamoskere sas o Kuš, o Micrajim*, o Put the o Kanaan. ⁷ O čhave le Kušeskere sas o Sebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskere čhave sas o Šebah the o Dedan. ⁸ Le Kušoske uliľa čhavo o Nimrod, savo ačhila nezkoraleder muřš pre phuv. ⁹ Ov sas anglo Del zoralo lovcos, vašoda pes vakerelas: “Mi kerel tutar o RAJ ajse bares lovcos sar o Nimrod!” ¹⁰ Ešebne (perše) fori leskere krališagostar the o Babilon, o Erech, o Akkad the o Kalne andre phuv Šinar. ¹¹ Odarik geľa andre phuv Aššur a ode ačhađa o foros Ninive, o Rechobot-İr the Kelach. ¹² Avke ačhađa the o Resen mařkar o foros Ninive the o baro foros Kelach.

¹³ O Micrajim sas prapapus le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹⁴ le Patrusenge the le Kasluchenge, savendar hine o Filištinci, the o Kaftora.

¹⁵ O ešebno (peršo) čhavo le Kanaanoskero sas o Sidon a palis o Chet. ¹⁶ O Kanaan sas o prapapus le Jebusejenge, le Amorejenge, le Girgašejenge, ¹⁷ le Chivijenge, le Arkijenge, le Sinejenge, ¹⁸ le Arvadejenge, le Cemarejenge the le Chamatajenge.

Palis pes rozulade o Kanaaňike kmeňi. ¹⁹ E Kanaaňiko phuv chudelas le Sidonostar ko Gerar dži ke Gaza the ke Sodoma, ke Gomora, ke Adma the ko Cebojim, dži ke Laša.

²⁰ Kala hine le Chamoskere čhave pal peskere kmeňi, čhiba, phuva the narodi.

Le Šemoskere čhave

²¹ O Šem sas phureder phral le Jafetoske. The le Šemoske ulile čhave a sas prapapus le Eberiskere† kmeňenge. ²² Le Šemoskere čhave sas o Elam, o Aššur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. ²³ Le Aramoskere čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Maš‡. ²⁴ Le Arpachšadoske uliľa o Šelach a le Šelachoske uliľa o Eber. ²⁵ Le Eberiske ulile duj čhave: Jekheske diňa nav Paleg, bo sar ov dživelas, o manuša pes rozgele pal cali phuv. Leskere phraleske diňa nav Joktan. ²⁶ Le Joktanoske ulile o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach ²⁷ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²⁸ o Obal, o Abimael, o Šebah, ²⁹ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore hine le Joktanoskere čhave.

³⁰ Lengere thana, kaj bešenas, chudenas la Mešatar dži ko Sefar paš e verchengeri phuv pro vichodos.

³¹ Kala hine le Šemoskere čhave pal peskere kmeňi, čhiba the narodi, save bešenas andre peskere phuva.

³² Kala hine o kmeňi le Noachoskere čhavengere pal peskere fajti the narodi. Lendar pes rozgele pal e potopa savore narodi pal cali phuv.

11

E Babiloňiko veža

¹ Akor savore manuša pre calo svetos vakerenas jekha čhibaha the jekhe lavenca.

* 10:6 Oda hin o Egipt. † 10:21 Abo: le Hebrejiskere ‡ 10:23 Abo: Mešech

² Sar pes mukle o manuša te džal le vichodostar, arakhle lači phuv bi o brehi andre Šinar a ode pes thode te bešel. ³ Phende peske: “Aven, keras peske valki a labaras len avri. O valki použinenas sar o bar a e smola sar e malta.” ⁴ Palis phende: “Aven, ačhavas peske foros the veža, so peskere špicoha dochudela dži andro ņebos. Aleha ela amaro nav barardo, hoj te na avas rozčhide pal cali phuv.”

⁵ Avke o RAJ avla tele, hoj te dikhel o foros the e veža, so ačhavenas o manuša, ⁶ a phenda: “Hine jekh narodos a savore vakeren jekha čhibaha. Kada hin oda, so mek ča chudle te kerel; imar akana len ņiko na zaačhavela te kerel savoro, so peske zagondolinena. ⁷ Aven, džas tele a previsaras maškar lende o čhiba, hoj pes jekh aver te na ačaloŋ.” ⁸ Avke len o RAJ odarik rozulađa pal cali phuv a preačhile te ačhavel o foros. ⁹ Vašoda chudla oda foros nav Babel, bo ode o RAJ previsarda le manušenje e čhib. Odarik len rozčhida pal cali phuv.

Le Šemoskere čhave

¹⁰ Kala hine le Šemoskere čhave: Pro dujto berš pal e potopa, sar sas le Šemoske šel (100) berš, uliła leske o Arpachšad. ¹¹ Sar o Arpachšad uliła, o Šem dživelas mek pandž šel (500) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

¹² Le Arpachšadoske sas tranda the pandž (35) berš, sar uliła leske o Šelach. ¹³ Palis o Arpachšad dživelas mek štar šel the trin (403) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

¹⁴ Le Šelachoske sas tranda (30) berš, sar uliła leske o Eber. ¹⁵ Palis o Šelach dživelas mek štar šel the trin (403) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

¹⁶ Le Eberiske sas tranda the štar (34) berš, sar leske uliła o Paleg. ¹⁷ Palis o Eber mek dživelas štar šel the tranda (430) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

¹⁸ Le Palegoske tranda (30) berš, sar leske uliła o Reu. ¹⁹ Palis o Paleg mek dživelas duj šel the eňa (209) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

²⁰ Le Reusiske tranda the duj (32) berš, sar leske uliła o Serug. ²¹ Palis o Reu dživelas mek aver duj šel the eňa (207) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

²² Le Serugoske sas tranda (30) berš, sar leske uliła čhavo o Nachor. ²³ Palis o Serug dživelas mek duj šel (200) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

²⁴ Le Nachoriske bišueňa (29) berš, sar leske uliła čhavo o Terach. ²⁵ Palis o Nachor dživelas mek šel the dešueňa (119) berš a uliłe leske muršora the čhajora.

²⁶ Sar le Terachoske imar sas eftavardeš (70) berš, uliła leske o Abram, o Nachor the o Haran.

Le Abrahamoskero rodokmeňos

²⁷ Kala hine le Terachoskere čhave:

Le Terachoske uliła o Abram, o Nachor the o Haran. Le Haranoske uliła o Lot. ²⁸ O Haran mula sigeder sar leskero dad o Terach andre phuv, kaj uliła, andre Chaldejiko foros Ur. ²⁹ O Abram the o Nachor peske ile romňijen. Le Abrahamoskeri romňi sas e Saraj a le Nachoriskeri romňi sas e Milka. E Milka the e Jiška sas o čhaja le Haranoskere. ³⁰ La Saraj našti sas čhave.

³¹ O Terach iła peskere čhas le Abram, le Haranoskere čhas le Lot the peskera bora la Saraj, savi sas le Abrahamoskeri romňi, a iła len avri andral o Chaldejiko foros Ur, hoj te džan te bešel andro Kanaan. Avle andro Charan a ode ačhile te bešel.

³² Le Terachoske sas duj šel the pandž (205) berš, sar mula andro Charan.

12

O RAJ vičinel le Abram

¹ O RAJ phenda le Abrahoske: “Dža avri andral tiri phuv the tire dadeskere kherestar the la famelijatar a dža andre odi phuv, kaj me tuke sikavava.

² Kerava tutar igen baro narodos
a požehňinava tut!

Kerava tiro nav baro
a prekal tute ena aver požehňimen.

³ Požehňinava olen, ko tuke žehňinen,
a olen, save tut košena, prekošava.

Prekal tute ena požehňimen savore manuša pre phuv.”

⁴ O Abram kerđa avke, sar leske o RAJ phenda. The o Lot geła leha. Le Abrahoske sas eftavardeš the pandž (75) berš, sar geła avri andral e phuv Charan. ⁵ Avke o Abram iła peskera romňa la Saraj, le phraleskere čhas le Lot, savoro barvalipen the le služobňiken, saven peske dochudla andral o Charan a džanas andre phuv Kanaan.

Sar avle andro Kanaan, ⁶ o Abram pregeľa prekal odi phuv dži ko sentno than andro Šichem, paš o Morehoskero baro stromos. Andre oda časos mek furt bešenas o Kanaančana andre odi phuv. ⁷ Le Abramoske pes sikada o RAJ a phenda leske: “Kadi phuv dava tire čhvenge.” Avke o Abram ačhada oltaris ode, kaj pes leske o RAJ sikada.

⁸ Odarik džalas ko verchos pro vichodos le Betelostar a ode peske rozthoda o stanos. Khatar leste sas o Betel pro zapados a o foros Aj pro vichodos. Ode ačhada le RAJESKE oltaris a lašarelas le RAJESKERO nav.

⁹ Palis o Abram džalas dureder le dromeha andre pušta Negev.

O Abram andre phuv Egipt

¹⁰ Sar andre odi phuv avľa e bokh, o Abram džalas tele andro Egipt, hoj ode sikra te bešel, bo e bokh sas igen bari. ¹¹ Sar imar sas pašes paš o Egipt, phenda peskera romňake la Sarajake: “Me džanav, hoj sal igen šukar džuvli. ¹² Sar tut dikhena o Egiptana, phenena peske: ‘Kadi hiňi leskeri romňi.’ Man murdarena a tut mukena te dživel. ¹³ Ale tu lenge phen, hoj sal miri pheň, avke ela mange vaš tute mištes a mukena man te dživel.”

¹⁴ Sar o Abram the e Saraj avle andro Egipt, dikhle o Egiptana, savi hiňi šukar. ¹⁵ Dikhle la the le Faraonokere uradňika a ašarenas la anglo Faraonos. Avke la ligende andre leskero palacis. ¹⁶ O Faraonos sas lačo ko Abram vaš e Saraj a diňa les bakre, gurumňa, somara, tavi, sluhi the služki.

¹⁷ Ale o RAJ marelas le Faraonos the leskero kher phare nasvalipnaha vaš le Abramoskeri romňi Saraj. ¹⁸ Avke peske vičinda o Faraonos le Abram a phenda leske: “So mange kerďal? Soske mange na phendal, hoj hiňi tiri romňi? ¹⁹ Soske phendal, hoj tuke hiňi pheň? Vašoda mange la ilom romňake! Kade hiňi tiri romňi, le tuke la! Dža het!” ²⁰ Palis o Faraonos les diňa peskere muršenge a on les bičhade het peskera romňaha the savoreha, so les sas.

13

O Abram the o Lot pes rozďžan

¹ Avke o Abram geľa avri andral o Egipt peskera romňaha the savoreha, so les sas, a geľa andre pušta Negev. The o Lot geľa leha. ² O Abram sas igen barvalo, sas les gurumňa the bakre, rup the somnakaj.

³ Palis o Abram džalas dureder le dromeha la puštatar Negev. Džalas than thanestar ko Betel, dži maškar o Betel the Aj, kaj leske sas angloda o stanos ⁴ a kaj ešebnovar (peršovar) ačhada o oltaris. Ode lašarelas le RAJESKERO nav.

⁵ The le Lot, savo džalas le Abramoha, sas bakre, gurumňa the stani. ⁶ Pre odi phuv sas frima than, hoj te bešen jekhetane peha, bo sas len igen but džvirini a kampelas lenge buter chaviben. ⁷ A avľa o vesekeďišagos maškar o pastjera le Abramoskere the Lotokere. Akor bešenas andre odi phuv o Kanaančana the o Perizeja.

⁸ Vašoda phenda o Abram le Lotoske: “Našti domukas, hoj amen the amare pastjera pes te vesekeďinas maškar peste. Se sam famelija! ⁹ Či nane anglal tu cali phuv? Vašoda tut mangav, džas het jekh avrestar! Te tu džaha pre baloňi (ľavo) sera, me džava pre čači (pravo) sera; te tuke leha avri e čači sera, me džava pre baloňi sera.”

¹⁰ O Lot pes rozďikhľa a dikhľa, hoj cali phuv le Jordanostar dži ko Coar hin cindardí sar le RAJESKERI bar Eden abo sar o Egipt. Oda sas mek sigeder, sar o RAJ zničinda e Sodoma the e Gomora. ¹¹ Vašoda peske o Lot iľa avri cali phuv paš o Jordan a geľa pro vichodos. Kavke pes rozgele jekh avrestar. ¹² O Abram bešelas andre phuv Kanaan a o Lot pes likerelas maškar o fori ola phuvake a prelidžalas peskere stani dži paš e Sodoma. ¹³ O manuša andral e Sodoma sas nalače a anglo RAJ kerenas bare bini.

¹⁴ Sar imar le Abramostar o Lot geľa het, o RAJ phenda le Abramoske: “Rozďikh tut odarik, kaj sal! Dikh pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. ¹⁵ Cali phuv, so dikhes, dava tuke the tire potomkenge pro furt. ¹⁶ Dava tut ajci but potomken sar o prachos la phuvakero. Te vareko šaj zgenela o prachos la phuvakero, zgenela the tire potomken. ¹⁷ Akana dža a predikh tuke cali phuv, bo me tuke la dav!”

¹⁸ Avke o Abram iľa peskere stani a geľa te bešel andro foros Hebron pašes paš o Mamroskere bare stromi a ode ačhada oltaris le RAJESKE.

14

O Abram pes marel vaš o Lot

¹ Andre oda časos o štar kraľa – o Šinariko kraľis Amrafel, o Ellasariko kraľis Arjoch, o Elamiko kraľis Kedorlaomer the o Gojimiko kraľis Tidal – ² geľa pro mariben pro pandž

kraľa: pro kralis Beras andral e Sodoma, pro Biršah andral e Gomora, pro Šinab andral e Adma, pro Šemeber andral o Cebojim the pro kralis andral e Bela, so hin o foros Coar.³ Kala pandž kraľa pes dothode a zgele pes jekhetane andro Siddim maškar o brehi, kaj hin akana o Londo Moros*.⁴ Dešuduj (12) berš o kralis Kedorlaomer sas upral lende, ale andro dešutrito (13.) berš pes vzburinde.

⁵ Andro dešuštarto (14.) berš geľa o Kedorlaomer the o kraľa, save sas leha, a domarde le Refajen andro foros Aštarot-Karnajim, the le Zuzimčanen andro Ham the le Erimčanen andro Šave-Kirjatajim.⁶ Domarde the le Choričanen paš o Seirike brehi a tradle len dži ko El-Paran paš e pušta.⁷ Palis pes visarde a doavle ko En-Mišpat – oda hin ko Kadeš – a űnerinde (zvifazinde) upral cali phuv le Amalekengeri the upral o Amoreja, save dživenas andro Chacecon-Tamar.

⁸ Akor avle o kraľa andral e Sodoma, andral e Gomora, andral e Adma, andral o Cebojim the andral e Bela – so hin o Coar – a zgele pes jekhetane pro mariben andre dolina Siddim.⁹ Zgele pes pro mariben pro Elamiko kralis Kedorlaomer, pro Gojimiko kralis Tidal, pro Šinariko kralis Amrafel the pro Ellasariko kralis Arjoch – pandž kraľa džanas pro štar.¹⁰ Andre oda than Siddim maškar o brehi sas igen but smolakere cheva. Sar denašenas o kraľa andral e Sodoma the Gomora, pele andre ola cheva, ale ola aver denaše pro brehi.¹¹ A ola štar kraľa, save űnerinde, ile andral e Sodoma the Gomora savoro barvalipen the savoro chaben a džanas het.¹² Ile the le Abramorskere phraleskere čhas le Lot the leskero barvalipen, bo bešelas andre Sodoma.

¹³ Jekh olendar, savo denašľa, avľa oda te phenel le Hebrejske le Abramoske, savo bešelas paš o bare stromi le Mamroskere. O Mamre sas Amorejcos a sas phral le Eškolske the le Aneriske. Kalen sas zmluva le Abramoha, hoj te ačhen jekhetane.¹⁴ Sar o Abram šunda, hoj leskere phraleskere čhas ile het, akor vičinda peskere trin šel the dešuochto (318) muršen, save ulile andre leskero kher a save sas avrisikade pro mariben, a džalas pre lende dži ko Dan.¹⁵ Rači ačhada pre lende peskere služobņiken a űnerinda upral lende. Džalas pal lende dži ke Choba, so hin pro severos le forostar Damaskus.¹⁶ Akor o Abram anda pale savoro barvalipen the peskere phraleskere čhas, le Lot, leskere barvalipnaha, le džuvlen the avre manušen.

O Abram the o Melchisedek

¹⁷ Sar avelas pale o Abram, avke palis, sar űnerinda upral o kralis Kedorlaomer the aver kraľa, save sas leha, avľa ke leste o Sodomiko kralis pro than Šave maškar o brehi – oda hin le Kraliskeri Dolina.

¹⁸ Ode o Šalemiko kralis Melchisedek leske anda maro the mol, bo sas rašaj le Nebbareder Devleske.¹⁹ Požehņinda le Abram a phenda:

“Av požehņimen le Nebbaredere Devlestar,

Oda, savo kerđa o űnebos the e phuv.

²⁰ Mi el lašardo o Nebbareder Del,

savo tuke diňa, hoj te űnerines upral tire űneprijateľa.”

Akor o Abram diňa le Melchisedekoske o dešto kotor savorestar.

²¹ O Sodomiko kralis phenda le Abramoske: “Muk tuke savoro, so iľal, ale mire manušen de pale!”

²² Ale o Abram leske odphenda: “Lav bari vera a hazdav mire vasta ke miro RAJ, ko Nebbareder Del, savo kerđa o űnebos the e phuv,²³ hoj na lava mek aňi o thav, aňi o sirimocis pal e sandalka a űič olestar, so hin tiro, hoj te na phenes: ‘Me som jekh olendar, savo kerđom le Abram barvaľes.’²⁴ Na mukav mange űič olestar, ča oda, so imar chale mire manuša. Ale ola, ko avle manca – o Aner, o Eškol the o Mamre – mi chuden peskero kotor olestar.”

15

Le RAJESKERI zmluva le Abramoha

¹ Pal oda savoro, so pes ačhila, sas le Abram viđeňje a šunelas, sar leske o RAJ phenel: “Ma dara tut, Abram, me som tiro štitos, tiro baro počiňiben (odmena).”

² Ale o Abram phenda: “Ó, Adonaj, RAJEJA, so man kames te del? Se čhave man nane a o deđičos mire khereske ela o Eliezer andral o Damaskus.”³ O Abram mek phenda: “Na diňal man űisave čhave a o sluhas mire kherestar ela miro deđičos.”

* 14:3 Oda hin o Mulo Moros.

⁴ Ale o RAJ leske phenda: "Ov na ela tiro dedičos, ale o čhavo, savo avela tutar." ⁵ Ila les avri a phenda leske: "Dikh pro ñebos a pro čercheña a zgen len, te len šaj zgenes. Ajci ena but tire čhavengere čhave."

⁶ O Abram pačandila le RAJESKE a o RAJ leske oda rachinelas sar spravodlišagos.

⁷ Paľis leske o RAJ phenda: "Me som o RAJ, savo tut ilom avri andral o Chaldejiko Ur, te dav tuke kadi phuv, so ela tiri."

⁸ Ov phenda: "Ó, Adonaj, RAJEJA, pal soste prindžarava, hoj ela miri?"

⁹ "An mange trinberšengera terña gurumñora, la koza, le bakres, la hrdlička the le cikne holubos," phenda leske o RAJ.

¹⁰ Sar oda savoro anda, rozčhinda len a savorestar o jepaš thođa pre jekh sera a o dujto jepaš pašes paš aver sera, ale le čiriklen na rozčhinda. ¹¹ Akor o dzive čirikle lefinenas tele pro mule džvirini, ale o Abram len tradelas het.

¹² Sar zageľa o kham, o Abram zorales zasuča a avľa pre leste o kalipen la bara daraha. ¹³ O RAJ phenda le Abramoske: "Mušines čačes te džanel, hoj tire čhavengere čhave bešena andre aver phuv, so nane lengeri. Ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš kerena lenca namištes. ¹⁴ Ale me marava ole narodos, kaske ena otroka, a on odarik avena avri bare barvalipnaha. ¹⁵ Ale tu džaha andro smirom ke peskere dada a parunena tut andre šukar bare berša. ¹⁶ Andro štarto pokoleñje pes pale visarena tire čhavengere čhave, bo mek na avľa oda časos, hoj te zničinav le Amorejen vaš lengere bini."

¹⁷ Sar zageľa o kham a avľa baro kalipen, sikada pes baro thuv sar andral e bov the e jagali paca, so predžalas maškar o rozčhinde kotora la džvirinakere. ¹⁸ Oda džives phandľa o RAJ zmluva le Abramoha a phenda leske: "Tire čhavenge dava kadi phuv le Egipske pañestar dži ko baro pañi Euftrat, ¹⁹ the o phuva, kaj bešen o Keniti, o Kenizzeja, o Kadmonci, ²⁰ o Chetitana, o Perizeja the o Refaja, ²¹ o Amoreja, o Kanaančana, o Girgašeja the o Jebuseja."

16

E Hagar the o Izmael

¹ E Saraj našti delas čhaven peskere romes le Abram, ale sas la služka Egíptanka, savi pes vičinelas Hagar. ² Avke phenda e Saraj le Abramoske: "Dikh, o RAJ na domukľa, hoj te el man čhave. Dža, pašľuv mira služkaha. Šaj el, hoj latar man ela čhavoro." A o Abram priľla o lava la Sarajakere. ³ Avke leskeri romñi e Saraj iľa peskera služka, la Egíptanka Hagar, a diňa la peskere romeske le Abramoske. Oda pes ačhiľa, sar o Abram imar bešelas andro Kanaan deš berš. ⁴ O Abram pašľiľa la Hagaraha a oj ačhiľa khabñi. Sar sprindžarda, hoj hiñi khabñi, hazdelas pes upral peskeri rañi.

⁵ E Saraj phenda le Abramoske: "Oda, so me cerpinav, hin sa vaš tute. Diňom tuke mira služka, hoj laha te pašľuves, ale sar sprindžarda, hoj hiñi khabñi, oj man imar na likerel vaš ñisoske. O RAJ mi phenel, kaskero hin o čačipen, či tiro vaj miro."

⁶ Avke o Abram phenda la Sarajake: "Dikh, tiri služka hiñi andre tire vasta. Ker laha avke, sar ča tu kames!" Sar chudľa laha e Saraj te kerel igen namištes, akor e Hagar latar denašľa het.

⁷ Sar la o aňjelos le RAJESKERO arakhľa pre pušťa paš e chañig paš o drom, so džalal ko šur, ⁸ phenda lake: "Hagar, Sarajakeri služka, khatar aves a kaj džas?"

Oj odphenda: "Denašav het mira rañatar la Sarajatar."

⁹ O aňjelos le RAJESKERO lake phenda: "Visar pes pale ke peskeri rañi a podde tut lake!"

¹⁰ Paľis lake mek phenda: "Kerava tire potomstvostar ajci but, hoj len našti zgeneha.

¹¹ Dikh, ačhiľal khabñi

a ulola (narodzinela pes) tuke čhavoro.

Deha leske nav Izmael,

bo o RAJ šunda tiro pharipnaskero roviben.

¹² Ov ela sar dzivo somaris;

džala pre savorende

a savore džana pre leste;

ela o ñeprijafelis peskere phralenge."

¹³ E Hagar diňa nav le RAJESKE, savo ke late prevakerđa, El-Roi, bo oj phenda: "Tu sal o Del, savo pre ma dikhes." ¹⁴ Vašoda pes odi chañig vičinel Beer-Lachaj-Roi*. Kadi chañig hiñi maškar o foros Kadeš the Bered.

* 16:14 E Chañig le Džideskeri, so Dikhel pre Ma

¹⁵ Avke la Hagarake the le Abramoske uliła čavoro a o Abram diňa leske nav Izmael.
¹⁶ Sar lake ov uliła, le Abramoske sas ochtovardeš the šov (86) berš.

17

E zmluva the o občhindipen

¹ Sar sas le Abramoske eňavardeš the eňa (99) berš, sikađa pes leske o RAJ a phenda leske: “Me som o Del Nekzoraleder* , šun man a dživ angle ma andro žužipen!
² Phandava e zmluva maškar mande the tute a dava tut igen but čhaven.”

³ Akor o Abram bandiła le mujeha ke phuv a o RAJ leske phenda: ⁴ “Kadi hiňi miri zmluva tuha: Ačeha dad igen but narodenge. ⁵ Imar pes na vičineha Abram, ale tiro nav ela Abraham, bo aveha dad but narodenge. ⁶ Dava tut igen but čhaven, savendar ena narodi. The o kraľa tutar avena avri. ⁷ Tut, tire čhaven the savore lengere potomken dav kada lav sar zmluva, so ačhel pro furt: Avava tiro Del the Del savore tire potomkenge. ⁸ Tuke the tire čhavage dava kadi phuv, kaj sal sar cudzincos. Caľi phuv Kanaan lenge dav, hoj te el lengeri pro furt, a me avava lengero Del.”

⁹ O Del palis phenda le Abrahamoske: “Ča doliker miri zmluva tu, tire čhave the le čhavengere čhave the savore, save mek avena. ¹⁰ Kadi hiňi miri zmluva maškar mande the tumende, so mušinena te dolikerel: Dojekh manuš khatar tumende, savo hino murš, ela občhindo (obrezimen). ¹¹ Dena peske te občhinel le muršeskere garude kotorestar e cipa. Palis pes džanela, hoj hin e zmluva maškar mande the tumende. ¹² Kale dživesestar dojekh muršoro, savo ulola (narodzinela pes), pro ochtoto džives ela občhindo. Keren oda, či ulola andral tiri famelija vaj ela cindo avre manušendar sar otroka a na ela tire čhavendar. ¹³ Mušinel te el občhindo dojekh le čhavendar andral tiri famelija the oda, savo ela cindo vaš o love. Kada znakos pre tumaro felos sikavela, hoj miri zmluva tumenca hiňi pro furt. ¹⁴ Dojekh murš, saveske na ela občhindo le kotorestar e cipa, mi el avričhido khatar peskere manuša, bo na dolikerda miri zmluva.”

¹⁵ Akor o Del phenda le Abrahamoske: “Peskeri romňa, la Saraj, imar na vičineha Saraj, bo lakero nav ela Sara. ¹⁶ Me la požehňinava a dava tut latar čhas. Požehňinava la a ačhela latar daj le narodengeri. Latar avena avri the o kraľa.”

¹⁷ O Abraham bandiła le mujeha pre phuv, asandiła andre peste a phenda: “Šaj le muršeske, saveske hin šel (100) berš, ulol čavoro? A la Sarake, savake hin eňavardeš (90) berš, šaj ulol čhave?” ¹⁸ O Abraham phenda le Devleske: “Kada požehňaňje našti el le Izmaeloske?”

¹⁹ O Del leske pale phenda: “Na! Tiri romňi e Sara tut dela čhavores a deha leske nav Izak. Leha the leskere čhavengere čhavenca phandava e zmluva, so ela pro furt. ²⁰ Me tut šundom, sar tut mangehas vaš o Izmael. Požehňinava les igen but čhavenca. Ela dad dešuduje (12) princenge a kerava lestar baro narodos. ²¹ Ale me phandava e zmluva tire čaha le Izakoha, savo ulola la Sarake a oda kale časostar pal o berš.” ²² Sar o Del preačhiła te vakere le Abrahamoha, odgeła lestar.

²³ Mek oda džives o Abraham iła peskere čhas le Izmael the savore muršen, save ulile andre leskero kher, the mek savoren, saven peske cinda, a občhinda lenge e cipa le garude kotorestar avke, sar leske phenda o Del. ²⁴ Le Abrahamoske sas eňavardeš the eňa (99) berš, sar sas občhindo, ²⁵ a le Izmaeloske sas dešutrin (13) berš. ²⁶ Andre oda džives, sar sas o Abraham the o Izmael občhinde, ²⁷ sas lenca občhinde the savore leskere murša, save ulile andre leskero kher, the ola, ko sas cinde avre manušendar sar otroka.

18

O Abraham presikavel pačiv

¹ O RAJ pes jekhvar sikađa le Abrahamoske paš le Mamroskere bare stromi andro časos pal o dilos, sar hin baro tačipen. O Abraham bešelaz paš o vudar le stanoskero. ² Sar pes obdikhľa, nadur lestar ačhenas trin murša. Soča len dikhľa, denašelaz sigo ke lende khatar peskero stanos, bandiła anglal lende dži pre phuv ³ a phenda: “Rajeja, te tuke som pre dzeka, ma obdža tire služobňikos. ⁴ Dava te anel sikra paňi, thovena (omorena) peske o pindre a bešena peske tele paš kada stromos. ⁵ Anava varesavo chaben, zoralarena pes a avke šaj džana dureder. Se avlan ke peskero služobňikos.”

On odphe: “Mištes, ker avke, sar phenes.”

⁶ O Abraham sidarelas andro stanos ke Sara a phenda: “Sigo dža, le jekh gonoro* ole nekfeder arestar a pek mare.”

* 17:1 E Hebrejiko čhib: El Šaddaj * 18:6 E Hebrejiko čhib: trin sea arestar

⁷ Palis o Abraham denašla ko stados a iľa avri terňa thuľa gurumňora. Diňa le sluhasko a ov sidarelas la te kerel. ⁸ Palis thođa šutlo thud the gulo thud a la gurumňora, so imar kerđa, anglal lende. Sar on chanas, o Abraham ačhelas paš lende tel o stromos.

⁹ Phučle lestar: “Kaj hiňi tiri romňi e Sara?”

“Andro stanos,” odphenda.

¹⁰ Jekh lendar, savo sas o RAJ, phenda: “Pal o berš, andre kajso časos, me avava pale ke tu a tira romňa la Sara ela muršoro.”

E Sara oda sa šunelas paš o vudar le stanoskero. ¹¹ O Abraham the e Sara sas phure, sas lenge but berš a e Sara sas andre ola berša, so le džuvlien imar našti el čhave.

¹² Vašoda e Sara andre peste zaasandila a phenda peske: “Akana, te imar som phuri, majinel man te el vareso mire romeħa? Se the miro raj hin imar phuro!”

¹³ O RAJ phenda le Abrahamoske: “Soske e Sara asal a phenel peske: ‘Či čačes man šaj el akana čhave, sar imar som phuri?’ ¹⁴ Či hin vareso ajsjo, so o RAJ našti kerel? Pal o berš, andre kajso časos, avava pale ke tu a la Sara ela muršoro.”

¹⁵ Ale e Sara andre dar klaminelas a phenda: “Me na asavas.”

“He, tu čačes asahas,” phenda lake o RAJ.

O Abraham pes mangel vaš e Sodoma

¹⁶ O murša odarik palis gele het a džanas ke Sodoma. O Abraham len odligenda.

¹⁷ O RAJ phenda: “Šaj me garuvav anglo Abraham oda, so kamav te kerel? ¹⁸ Le Abrahamostar ela čačes baro a zoralo narodos a andre leste ena požehňimen savore narodi pre phuv. ¹⁹ Bo mange les ilom avri, hoj te phenel peskere čhavage a savore peskere potomkenge, hoj pes te likerem pal miro drom a te keren pal o čačipen a pal o pravos. Te oda kerena, kerava le Abrahamoske savoro avke, sar leske oda phendom.”

²⁰ O RAJ phenda: “Oda, so šundom pre Sodoma the Gomora, hin imar igen but a o binos lengero hin igen džungalo. ²¹ Džav tele te dikhel, či čačes keren vaj na keren oda, so šundom pal lende. Kamav oda te džanel.”

²² Ola duj murša odarik odgele a gele andre Sodoma, ale o Abraham mek furt ačhelas anglo RAJ. ²³ O Abraham avľa pašeder a phučla: “Čačes kames te murdarel avri le čačipnaskere jekhetane le binošne manušeħa? ²⁴ Te ulahas andro foros penda (50) čačipnaskere manuša, murdareħa len a na odmukeħa ole foroske vaš ola penda (50) čačipnaskere manuša, save hine ode? ²⁵ Vareso ajsjo kames te kerel? Le binošnes kames te murdares le čačipnaskere manušeħa? Či hin o čačipnaskero manuš sar o binošno? Mi el oda dur tutar! Či o sudcas caľa phuvakero na majindahas te kerel oda, so hin čačipnaskero?”

²⁶ O RAJ leske phenda: “Te arakhava andro foros Sodoma penda (50) čačipnaskere manušen, prekal lende ole cale foroske odmukava.”

²⁷ O Abraham odphenda: “Domukľom mange te vakerele mire RAJEHA, choc džanav, hoj som ča prachos the popolos. ²⁸ So te ode ena le pendendar pandž frimeder čačipnaskere manuša? Murdareħa avri calo foros, te arakheħa ča ole saranda the pandž (45) manušen?”

“Na murdarava len avri, te ode arakhava saranda the pandž,” odphenda o RAJ.

²⁹ Ale o Abraham vakereles mek dureder a phučla: “So te ode ena ča saranda (40)?”

“Prekal ola saranda oda na kerava,” odphenda o RAJ.

³⁰ “Ma ruš pre ma, RAJEJA, hoj mange pale domukav tutar te phučel,” phenda o Abraham a phučla: “So te lendar ena ča tranda (30)?”

O RAJ odphenda: “Te len ode arakhava tranda, na murdarava avri oda foros.”

³¹ O Abraham leske pale phenda: “Imar te mange domukľom tuħa te vakerele, RAJEJA miro. So te ode ena ča biš (20) džene?”

O RAJ leske odphenda: “Vaš ola biš oda foros na zňičinava.”

³² “RAJEJA, mangav tut,” phenda o Abraham, “ma av pre ma choľamen, hoj mek jekhvar man tutar phučav! So te ode ena ča deš?”

O RAJ leske odphenda: “Vaš ola deš džene, oda foros na murdarava avri.”

³³ Sar o RAJ preačhiľa te vakerele le Abrahamoħa, odgeľa a o Abraham geľa kħere.

19

O džungipen andre Sodoma

¹ Sar ke račate avenas duj aňjela andre Sodoma, o Lot bešelas andre foroskeri brana. Soča len zadikhľa, ušřila, geľa anglal lende a bandila pre phuv le mujeha. ² Phenda lenge: “Mangav tumen, rajale mire, aven andro kħer tumare služobňikoske. Ode peske šaj thovena (omorena) o pindre a presovena. Tosara šaj džana tumare dromeħa.”

“Na,” odphende leske, “amen presovaha avri paš e brana.”

³ Ale ov pes lenge ajci mangelas, hoj gele ke leste. Sar gele andre leskero kher, kerda lenge hoscina, diña te pekel mare bi o droždi a chanas. ⁴ Sigeder, sar peske kamle te pašlol, savore murša andral e Sodoma, le ternendar dži ko phure, ačhenas anglo kher pal dojekh sera. ⁵ Vičinde peske le Lot a phuče lestar: “Kaj hine ola murša, save avle kadi rat ke tu? De amenge len, hoj lenca te pašluvas.”

⁶ Akor o Lot geľa avri ke lende, ale o vudar pal peste phandľa. ⁷ Phenda: “Mangav tumen, phralale mire, ma keren ajso džungipen! ⁸ Dikhen, hin man duj čhaja, saven mek na sas nič le muršenca. Anava tumenge len avri a keren peske lenca, so ča tumen kamen. Ale kale muršenge ma keren nič, bo on hine mire hosci, save avle andre miro kher!”

⁹ Ale on les na šunde a phende: “Dža adarik het!” A dureder vrisकिनenas: “Tu korkoro kade avľal sar cudzincos a kames amenge tu te dovakerel? Akana mek goreder dopereha sar on!” A džanas igen zoraha pro Lot a kamanas te rozmarel o vudar. ¹⁰ Androda ola duj murša peskere vastenca cirdle le Lot andro kher a phandle andre o vudar. ¹¹ Olen, saven sas avri, le ternendar dži ko phure, dukhavenas le koripnaha a našti arakhenas o vudar.

O Lot denašel andral e Sodoma

¹² Palis o murša phende le Lotoske: “Hin kade mek vareko tirendar? Džamutre, čhave, čhaja abo mek vareko andral kada foros? Le len adarik het. ¹³ Zničinaha kada foros, bo o avriphendipen pre leste hino anglo RAJ igen baro. Bičhađa amen o RAJ, hoj les te zničinas.”

¹⁴ Avke o Lot geľa avri a phenda le muršenge, save majinde peske te lel leskere čhajen vaš o romňa: “Ušten, džan het andral kada foros, bo o RAJ les kamel te zničinel!” Ale on peske gondolinenas, hoj kerel pheras.

¹⁵ Sar avľa o vidňišagos, o aňjela dovakerenas le Lotoske a phende: “Sigo ušti! Le la romňa the soduje čhajen, save hine kade, hoj te na meres, sar o RAJ zničinela kada foros.” ¹⁶ Ale o Lot na kamelas takoj te džal, avke ola duj murša chudle les, leskera romňa the soduje čhajen vastestar, bo o RAJ na kamelas, hoj on te meren. Ligende les avri andral o foros a ode les mukle. ¹⁷ Sar len ligenenas avri, jekh lendar phenda: “Denaš, bo šaj mereha! Ma obdikh tut a aňi ničhaj pre kada than maškar o brehi tut na zaačhav. Denaš pro verchos, hoj te na aven murdarde!”

¹⁸ O Lot lenge phenda: “Na, rajeja, mangav tut! ¹⁹ Se tiro sluhas chudľa tiri pačiv a baro hin tiro lačhipen, so mange presikadal, sar mange zachraňindal o dživipen. Ale me imar na birinav te denašel pro verchos, zachudela man kada baro bibachtalipen a merava. ²⁰ Dikh, kade nadur hin gav, kaj šaj denašav. Nane igen baro. Či ode man na zachraňinava? Hino cikno, ale me ode predživava.”

²¹ Ov leske phenda: “Mištes, the andre kada tuke kerava pre dzeka a o gav, vaš savo pes privakeres, na zničinava. ²² Sigo tut ode garuv, bo našti kerav nič, medik ode na dodžaha.” Vašoda pes o foros vičinel Coar.

O Del bičhavel e jag pre Sodoma the Gomora

²³ Sar o Lot dogeľa andro Coar, o kham avelas avri upral odi phuv. ²⁴ O RAJ bičhađa pre Sodoma the Gomora andral o ņebos sira la jagaha, so perelas sar brišind. ²⁵ Zničinda ola fori, calo oda than, savore manušen ode the savoro, so upre barolas. ²⁶ Le Lotoskeri romňi pes obdikhľa pale a čerinda pes pro londo slupos.

²⁷ O Abraham uštiľa sig tosara upre a geľa pro than, kaj angle oda ačhelas anglo RAJ. ²⁸ Dikhľa tele pre Sodoma the Gomora a dikhľa, hoj odarik avel baro thuv sar andral e bov. ²⁹ Avke, sar o Del zničinelas o fori pre oda than, kaj bešelas o Lot, leperda peske pro Abraham a mukľa le Lot te denašel odarik avri.

Le Lotoskere čhaja

³⁰ O Lot daralas te ačhel andro foros Coar, avke iľa peskere duje čhajen a geľa lenca te bešel pro brehos andre jaskiña. ³¹ Akor e phureder leskere čhajendar phenda la ternederake: “Amaro dad hin imar phuro a na ačhila pre kadi phuv ņisavo murš, kas peske ilamas vaš o rom a ulahas amen čhave avke, sar pes oda kerel pal calo svetos. ³² Av, maťaras le dades la molaha a pašluvas leha, hoj amen lestar te el čhave.”

³³ Odi rat dine te pijel le dades mol. Palis geľa ke leste e phureder a pašlila leha. Ale ov aňi na džanelas, kana peske pašlila a kana odgeľa.

³⁴ Pre aver džives e phureder phenda la ternederake: “Dikh, me imar sučom le dadeha idž. Av, das les the kadi rat te pijel mol a pašluveha tu leha akanake, hoj te el amen lestar čhave.” ³⁵ Avke dine te pijel odi rat peskere dades mol, pašlila peske paš leste

e terneder čaj a suča leha. Ov the avke mek na džanelas, kana ke leste geľa a kana odgeľa.

³⁶ Avke soduj pheňa ačhile khabne peskere dadeštar le Lotostar. ³⁷ La phurederake uliľa čhavo, saveske diňa nav Moab. Ov hin o prapapus adadživeseskere Moabčanenge. ³⁸ The la ternederake uliľa čhavo a diňa les nav Ben-Ammi. Ov hin o prapapus adadživeseskere Ammončanenge.

20

E Sara ko Abimelech

¹ Odarik o Abraham džalas andre pušta Negev. Zaačhaďa pes maškar o Kadeš the šur a varesavo časos ačhila andro Gerar. ² O Abraham akor pal peskeri romňi Sara vakerelas: “Kadi hiňi miri pheň.” Akor o Gerariko kralis, o Abimelech, bičhaďa pal e Sara a iľa peske la.

³ Sar o Abimelech rači sovelas, o Del andro suno avľa ke leste a phenda leske: “Tu čačes mereha, bo iľal tuke romňa, sava hin rom.”

⁴ Ale le Abimelech mek laha na sas nič a phenda: “Rajeja, či murdares the le čačipnaskere manušen?” ⁵ Či mange ov korkoro na phenda: “Kadi hin miri pheň?” Se the oj mange phenda: “Kada hin miro phral.” Me na džanavas ňisostar, mire vasta hine žuže.”

⁶ O Del leske phenda andro suno: “Me oleštar džanav, hoj tu na kamľal nič nalačho te kerel, a vašoda tuke na domukľom, hoj pes latar te chudes a kaleha te keres binos anglal ma. ⁷ De pale la romňa lakere romeske, bo ov hin prorokos. Ov pes vaš tu privakerela, hoj te džives. Sar la na deha pale, phenav tuke, čačes mereha savore tire manušenca.”

⁸ Paľis o Abimelech sig tosara uštıla a vičinda savore peskere uradňiken. Sar lenge vakerelas savoro, so pes ačhila, igen predarandile. ⁹ O Abimelech vičinda le Abraham a phenda leske: “S'oda tu amenge kerďal? So tuke kerďom ajso nalačho, hoj andal pre mande the pre miro krališagos ajso baro binos? Kerďal mange vareso, so na majindaľ te kerel!” ¹⁰ O Abimelech mek phučľa le Abrahamostar: “So tuke avľa pre goďi kavke pes te ľikerel?”

¹¹ O Abraham odphenda: “Phendom mange: ‘Pre kada than čačes nane dar anglo Del a vaš miri romňi man murdarena.’ ¹² Ale oj mange hiňi čačes pheň, bo hiňi mire dadeskeri čaj, ale nane mira dakeri, vašoda oj ačhila miri romňi. ¹³ Sar man o Del bičhaďa avri andral le dadeskero kher andre aver phuv, me lake akor phendom: ‘Te man kames, akor phen vsadzik, kaj džaha, hoj som tuke phral.’”

¹⁴ Paľis iľa o Abimelech le bakren, le gurumňen, le otroken the le služken a diňa len le Abrahamoske. Diňa leske pale the leskera romňa la Sara. ¹⁵ O Abimelech leske phenda: “Dikh, anglal tute hin miri phuv, beš tuke, kaj ča tu kames.” ¹⁶ A la Sarake phenda: “Tire phraleske diňom ezeros (1 000) rup, hoj te sprindžaren savore, hoj tu na kerďal nič nalačho.”

¹⁷ Paľis o Abraham pes mangelas ko Del a o Del sastarďa le Abimelech, leskera romňa the le služken, hoj len te el pale o čhave. ¹⁸ Bo vaš e Sara, le Abrahamoskeri romňi, o RAJ phandľa dojekha džuvľakero dživipen andre le Abimelechoskero kher, hoj te na el len čhave.

21

Sar o Izak uliľa

¹ O RAJ sas ke Sara lačhejileskero a doľikerďa peskero lav, so la diňa. ² E Sara ačhila khabňi a diňa le Abraham čhavořes andre leskero phuripen andre oda časos, pal savo leske o Del phenda. ³ O Abraham diňa nav Izak peskere časke, savo uliľa (narodzinda pes) la Sarake, ⁴ a pro ochoto džives o Abraham občhinda peskere čhas le Izak avke, sar leske phenda o Del. ⁵ Le Abrahamoske sas šel (100) berš, sar leske uliľa o Izak. ⁶ Akor e Sara phenda: “O Del kerďa, hoj te asav, a sako, ko pal oda šunela, asala.” ⁷ A mek phenda: “Ko phendahas le Abrahamoske, hoj e Sara mek dela te pijel andral e koľin le čhaven? A the avke les diňom čhavořes andre leskero phuripen.” ⁸ Andre oda džives, sar o čhavoro barila avri avke, hoj na mušinelas imar e daj les te del te pijel, o Abraham kerďa bari hoscina.

E Hagar bičhaďi het

⁹ Sar e Sara dikhľa, hoj o čhavoro, savo uliľa le Abrahamoske la Hagaratar, savi sas Egipfanka, asalas lakere čhavoreštar. ¹⁰ Phenda le Abrahamoske: “Trade avri ola služka the lakere čhas, bo o čhavoro kala služkakero našti chudel nič ole barvalipnastar, so

hin mire časkero le Izakoskero.”¹¹ Le Abraham kada igen zadukhandiła andro jilo, bo o Izmael sas leskero čhavo.¹² O Del phenda le Abrahamoske: “Ma phager tuke o šero upral o čhavo aňi upral e služka. Šun la Sara andre savoreste, so tuke phenda, bo prekal o Izak avena o čhave, pal save tuke phendom.”¹³ The la služkakere čhastar kerava baro narodos, bo the ov hino tiro čhavo.”

¹⁴ Sig tosara o Abraham iła o chaben the o cipuno gonoro le paňeha a diňa oda la Hagarake. Thoda lake le čhas pro dumo a premukla la. Oj odgeľa a phirelas upre tele pal e pušta Beer-Šeba.

¹⁵ Sar imar lake dogeľa o paňi andral o cipuno gonoro, thoda le čhas tel jekh krakos.¹⁶ Geľa lestar dureder te bešel ajse šel (100) metri a phenda peske: “Našti dikhav pre oda, sar mange merel o čhavoro.” Sar ode bešelas, chudľa zoraes te rovel.

¹⁷ Ale o Del šunđa le čhavoreskero hangos a le Devleskero aňjelos vičinda andral o ňebos pre Hagar a phenda lake: “So hin tute, Hagar? Ma dara tut, bo o Del šunđa tire čhas, sar rovel ode, kaj hino.”¹⁸ Ušti, le le čhavores a liker les zoraes andro vasta, bo kerava lestar baro narodos.”¹⁹ Androda o Del lake phundraďa o jakha a oj dikhla e chaňig. Avke geľa te pherarel o cipuno gonoro le paňeha a diňa te pijel peskere čhas.²⁰ O Del sas le čhavoreha, sar barolas avri. Bešelas pre pušta a sas lestar lukostrelcos.²¹ Sar bešelas pre pušta Paran, iła leske e daj romňa andral o Egipt.

Le Abrahamoskeri zmluva le Abimelechoha

²² Andre oda časos o Abimelech the o veliteľis Pichol, savo lidžalas leskere slugaden, phende le Abrahamoske: “O Del hin tuha andre savoreste, so keres.”²³ Vašoda le kade vera pro Del, hoj na thoveha manca avri, aňi ole dženeha, ko avela pal ma, aňi mire potomkenca. A sar me man pačivalones likerďom ke tu, avke the tu pes likeraha ke mande andre phuv, kaj sal cudzincos.”

²⁴ Avke o Abraham phenda: “Lav vera.”

²⁵ Palis o Abraham phenda le Abimelechoske: “Tire sluhi peske zaile jekh miri chaňig.”

²⁶ “Na džanav, ko oda kerďa,” odphenda leske o Abimelech. “Se aňi tu mange pal oda na phendaľ a mekča adadžives pal oda šundom.”

²⁷ Akor o Abraham iła le bakren the le gurmňen, diňa len le Abimelechoske a sodujďzene phandle peha e zmluva.²⁸ Palis o Abraham iła efa bakren peskere stadostar.²⁹ O Abimelech lestar phučľa: “So kames te sikavel ole efa bakrenca, so thodal pre sera?”

³⁰ “Le tuke mandar kale efa bakren sar svedectvo, hoj me kopaľindom avri e chaňig,” odphenda leske.³¹ A vašoda pes oda than vičinel Beer-Šeba, bo sodujďzene ode phandle vera.

³² Palis, sar peha phandle e zmluva andre Beer-Šeba, o Abimelech the leskero veliteľis o Pichol gele pale andre Filištiniko phuv.³³ O Abraham sadzinda andre Beer-Šeba stromos tamariška a lašarelas ode le RAJES, le Devles, savo hino pro furt.³⁴ O Abraham but dživelas andre Filištiniko phuv.

22

O Abraham džal te obetinel le Izak

¹ Pal varesavo časos o Del probalinelas (skušinelas) le Abraham a phenda leske: “Abraham!”

“Kade som,” odphenda.

² “Le tire jekhore čhas le Izak, saves igen kames, a dža andre phuv Morija,” phenda o Del. “Ode les obetin sar labardi obeta pro verchos, pal savo tuke phenava.”

³ O Abraham sig tosara thoda o sedlos pro somaris a iła peha duje sluhen the peskere čhas le Izak. Sar kerelas o štipki pre labardi obeta, džalas pro than, pre savo leske phenda o Del.⁴ Pro trito džives o Abraham dural dikhla pre oda than.⁵ Phenda peskere sluhenge: “Ačhen kade le somariha. Me džava ode le čhavoreha, lašaraha le Devles a avaha pale ke tumende.”

⁶ O Abraham iła kašta pre labardi obeta a thoda len pre peskero čhavo Izak. Ov korkoro lidžalas e jag the e čhuri. Sar avke džanas jekhetane,⁷ o Izak phenda peskere dadeske le Abrahamoske: “Dado!”

“So kames, čhavoro miro?” odphenda o Abraham.

“Dikh, e jag the o kašta hine kade, ale kaj hin o bakroro pre labardi obeta?” phučľa o Izak.

⁸ O Abraham leske phenda: “Čhavoro miro, o Del peske arakhela bakrores pre labardi obeta.” Avke džanas sodujďzene dureder.

⁹ Sar imar avle pre oda than, pal savo leske o Del phenda, o Abraham ačhađa oltaris a rakinda upre o kašta. Sphandla peskere čhas le Izak a thođa les pro oltaris, pro kašta. ¹⁰ Palis o Abraham iľa andro vast e čhuri, hoj te murdarel le čhas. ¹¹ Akor andral o űebos pre leste vičinda o aňjelos le RAJESKERO: "Abraham, Abraham!"

"Kade som," ov odphenda.

¹² "Zaačh!" phenda leske o aňjelos. "Ma thov pre leste o vast! Ma ker leske nič! Akana džanav, hoj tut daras le Devlestar, bo mange na sajindaľ te del aňi peskere jekhore čhas."

¹³ Sar o Abraham pes obdikhľa, dikhľa andro kraki bakres zachudle le rohenca. O Abraham geľa, iľa le bakres a obetinda les vaš peskero čhavo sar labardi obeta. ¹⁴ O Abraham ole thaneske diňa nav "O RAJ pes starinela." Avke dži akana pes vakerel: "Pro verchos le RAJESKERO pes starinela."

¹⁵ Le RAJESKERO aňjelos pale vičinda andral o űebos pro Abraham ¹⁶ a phenda: "Vašoda, hoj oda kerďal a na sajindaľ mange peskere jekhore čhas, lav vera korkoro pre peste, phenel o RAJ; ¹⁷ Čačes tut požehňinava a dava tut ajci igen but potomken sar o čercheňa pro űebos the sar e pošo pro moroskero brehos; on űerinena (zvifazinena) upral peskere űeprijateľa ¹⁸ a prekal tiro čhavo ena požehňimen savore narodi pre phuv, bo šundal miro lav."

¹⁹ Palis o Abraham geľa pale ke peskere sluhi a savore jekhetane gele andre Beer-Šeba, kaj ov bešelas.

Le Nachoriskere čhave

²⁰ Pal varesavo časos le Abrahamoske pes phenda, hoj e Milka, le Nachoriskeri romňi, imar hiňi daj. Ulile lake ochto čhave: ²¹ O ešebno (peršo) sas o Uc, leskero phral o Buz the o Kemuel, savo sas dad le Aramoske, ²² palis o Kesed, o Chazo, o Pildaš, o Jidlaš the o Betuel. ²³ O Betuel sas dad la Rebekake. Kale ochto čhaven anda pro svetos e Milka le Abrahamoskere phraleske, le Nachoriske. ²⁴ Sas les the romňi-služka e Reuma. Lake uliľa o Tebach, o Gacham, o Tachaš the o Maachah.

23

La Sarakero meriben

¹ E Sara dživelas šel the bišuefta (127) berš. ² Muľa andre Kirjat-Arba, so hin o foros Hebron andro Kanaan. O Abraham geľa andre bari žala te rovel pal late.

³ Palis ušřiľa peskera muľa romňatar a phenda le Chetitanenge: ⁴ "Me som maškar tumende ča cudzincos, savo avlom kade te bešel. Mangav tumen, den man prekal e famelija hroboskero than, kaj šaj parunav mira romňa."

⁵ O Chetitana phende le Abrahamoske: ⁶ "Šun amen, rajeja. Tu sal prekal amende sar le Devleskero princos! Parun tira romňa la Sara andre nekfeder amaro hrobos. űiko amendar tut na zaachavela, te andre leskero hroboskero than parunes peskera muľa."

⁷ Avke o Abraham ušřiľa upre a bandiľa anglo manuša andral odi phuv, anglo Chetitana, a phenda: ⁸ "Te tumen domuken, hoj mira romňa te parunav kade, ta akor šunen man avri a privakeren pes vaš ma ko Efron, savo hin le Cochariskero čhavo. ⁹ Mi bikenel mange anglal tumende prekal famelijakero hrobos e jaskiňa Machpela, so hiňi pro agor leskera maľatar, vaš ajci rup, keci mola."

¹⁰ O Efron akor bešelas maškar o Chetitana a ov phenda le Abrahamoske anglal savore Chetitana, save avle paš e foroskeri brana: ¹¹ "Na avke, rajeja miro! Šun man! E maľa tuke dav the e jaskiňa, so hiňi pre late. Dav tuke la anglal mire manuša. Parun ode tira romňa."

¹² O Abraham pale bandiľa anglo Chetitana ¹³ a phenda le Efronoske anglal lende: "Šun avri ešeb (peršo) man. Vaš e maľa tuke počinava ajci, keci mol rup. Le mandar oda, hoj te šaj ode parunav mira romňa."

¹⁴ O Efron odphenda le Abrahamoske: ¹⁵ "Šun tu man, rajeja miro! E phuv mol štar šel (400) rupune. So hin oda prekal amende? Ča dža, parun tuke tira romňa."

¹⁶ O Abraham priiľa oda, so phenda o Efron, a počinda leske štar šel rupune. Thođa o rup pre vaha anglo Chetitana, avke sar o manuša furt maškar peste bikenenas. Diňa ajci, keci angle lende phenda, hoj dela.

¹⁷ Avke o Abraham cinda le Efronoskeri maľa Machpela paš o Mamre. Cinda e maľa le stromenca the e jaskiňa pre late. ¹⁸ O Abraham preiľa odi phuv anglo Chetitana, save pes zgele paš e brana le foroskeri.

¹⁹ Palis o Abraham parunda peskera romňa la Sara andre jaskiňa pre maľa Machpela paš o Hebron, paš o Mamre andre phuv Kanaan. ²⁰ Avke preiľa o Abraham le Chetitanendar e maľa la jaskiňaha, hoj les te el e than, kaj te parunel la famelija.

24

O Izak the e Rebeka

¹ O Abraham sas imar phuro, sas leske igen but berš a o RAJ les andre savoreste požehñinelas. ² O Abraham phenda peskere nekphuredere slufhaske, saveske diña te lidžal calo peskero barvalipen: “Thov tiro vast pre mire čanga! ³ Le vera andro nav le RAJESKERO, savo hino Del pro ñebos the pre phuv, hoj na leha mire čhaske romña le čhajendar andral o kmeños Kanaan, maškar save bešav. ⁴ Ale džaha andre miri phuv ke miri famelija a odarik leha romña mire čhaske le Izakoske.” ⁵ O slufhas leske odphenda: “A te odi džuvli na kamela te avel manca andre kadi phuv? Akor mušinav te lidžal tire čhas andre odi phuv, khatar tu avlal avri?” ⁶ O Abraham leske phenda: “Na! Ma lidža mire čhas ode! ⁷ O RAJ, o Del le ñeboskero, man iła avri andral o kher mire dadeskero, mira phuvatar, kaj ulifom, a diña man vera: ‘Kadi phuv dava tire potomkenge.’ Ov bičhavela anglal tu peskere añjelos, hoj odarik tu te les avri romña mire čhaske. ⁸ Te odi džuvli tuha na kamela te avel, kala veraha imar na aveha phandlo, ča mire čhas ode pale ma lidža!” ⁹ Akor o slufhas thođa o vast pro čanga peskere rajeske le Abrahamoske a phandla leha vera.

¹⁰ Avke o slufhas iła andral peskere rajeskero stados deše faven a iła mek but lače dari peskere rajestar a gela het. Avke gela andro Aram-Naharajim andro foros le Nachoriskero. ¹¹ A mukla le faven te pašlol anglo foros paš e čaňig. Oda sas ke račate, andre ajso časos, kana o džuvla peske furt džanas te cirdel pañi, ¹² O slufhas phenda: “Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskero le Abrahamoskero! De, hoj adadžives te doperel sa mištes, a presikav o lačhipen mire rajeske le Abrahamoske. ¹³ Dikh, me ačhav kade paš e čaňig a o čhaja le foroskere aven peske te cirdel o pañi. ¹⁴ Te phenava jekhake olendar: ‘De man te pijel andral o džbanos pañi,’ a oj odphenela: ‘Le, pi! Me dava the tire faven te pijel,’ ta mi el oj odi, sava kidňal avri tire služobñikoske le Izakoske. Pal oda džanava, hoj presikadal o lačhejileskeriben mire rajeske.” ¹⁵ Mek aňi oda na dophenda a dikhla, sar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko. Oj sas e čhaj le Betueliske, savo sas o čhavo le Abrahamoskere phraleske le Nachoriske the la Milkake. ¹⁶ E Rebeka sas igen šukar čhaj a mek na sas la nič le muršeha. Gela tele paš o pañi te pferarel peske o džbanos. Sar pes odarik visarelas pale, ¹⁷ o slufhas denašelas ke late a phenda: “De man te pijel sikra pañi andral tiro džbanos!” ¹⁸ Oj takoj iła tele o džbanos le pañeha a diña les te pijel. ¹⁹ Sar les imar diña te pijel, phenda: “Dava the tire faven ajci pañi, keci pijena.” ²⁰ Avke gela sigo te čhivel avri o pañi andral o džbanos andro žlabos a denašelas pale ke čaňig te cirdel pañi, hoj te pijen savore leskere favi. ²¹ Ov pre late cichones dikhelas, hoj te rozprindžarel, či o RAJ diña leskere dromeske e bach, vaj na.

²² Sar o favi imar pile, o slufhas iła avri igen dragane veci: E dragaňi somnakuňi angrusi lake thođa andro nakh a thođa pre lakere vasta duj bare somnakune naramki. ²³ Phučla latar: “Phen mange, kaskeri sal tu čhaj? Hin varesavo than andre tire dadeskero kher, kaj ačhilamas te presovel?” ²⁴ Odphenda leske: “Som e čhaj le Betueliskeri, savo hin o čhavo le Nachoriske the la Milkake.” ²⁵ Mek phenda: “Hin amen but phusa the chaben a the than pro soviben.” ²⁶ O murš bandila tele dži ke phuv anglo RAJ ²⁷ a phenda: “Mi el lašardo o RAJ, o Del mire rajeskero le Abrahamoskero, savo dolikerel o lav a na preačhila te presikavel peskero lačhejileskeriben mire rajeske. O RAJ man anda andro kher ke famelija mire rajeskeri.” ²⁸ Palis odi čhaj denašla andro kher peskera dakero a rozvakerda savorengje savoro, so pes ačhila. ²⁹ La Rebeka sas phral o Laban. Ov denašelas ko murš paš e čaňig, ³⁰ bo dikhla e angrusi andro nakh the o lancici pro vasta peskera pheňake a šunda la te vakerel, so lake o murš phenda. Avla ko murš, savo mek ačhelas paš o favi paš e čaňig, ³¹ a phenda: “Soske ačhes avri, tu, savo sal požehñimen le RAJESTAR? Av manca! Me imar pririchtindom o than prekal tu the prekal o favi.”

³² Avke o murš gela andro kher a o Laban iła tele pal o favi savore veci, so sas pre lende a diña len phusa the chaben. A le slufhaske the leskere muršenge diña pañi te thovel (te morel) o pindre. ³³ Ale sar anglal leste thođa o chaben, phenda: “Me na chava, medik na phenava, soske avlom.” O Laban phenda: “Vaker!” ³⁴ Avke chudla te vakerel: “Me som le Abrahamoskero slufhas. ³⁵ O RAJ igen bares požehñinda mire rajes, vašoda hino barvalo. Diña les bakre the gurumña, rup the somnakaj, sluhen the služken, faven the somaren. ³⁶ Sar sas miri rajeskeri romňi e Sara imar phuri, uliła lake muršoro a miro raj leske diña savoro, so les hin. ³⁷ Miro raj man phandla kala veraha: ‘Na leha mire čhaske romña le čhajendar andral kadi phuv Kanaan. ³⁸ Ale džaha andro kher mire dadeskero a an prekal miro čhavo romña andral miri famelija.’ ³⁹ Palis phučlom mire rajestar: ‘So te odi džuvli na kamela te avel manca?’ ⁴⁰ Phenda mange: ‘O RAJ, anglal

kaste dživav pačivalones, bičhavela peskere aňjelos tuha, hoj tiro drom te el bachtało a te anes mire čhaske romňa andral miri dadeskeri famelija. ⁴¹ Kada hin ča jekh drom, prekal savo šaj aves premuklo mira veratar a oda avke: Sar džaha ke miri famelija a te on tuke la na dena.' ⁴² Sar avlom adadžives paš e chaňig, phendom: 'Ó, RAJEJA, o Del mire rajeskero le Abrahamskero, mangav tut, de man bach andre oda, so džav te kerel!' ⁴³ Dikh, som paš e chaňig. Sar avela e čhaj te cirdel o paňi, phenava lake: "De man te pijel sikra paňi andral o džbanos," ⁴⁴ a te oj phenela: "Le, pi! Me dava the tire faven te pijel," mi el oj odi romňi, sava peske o RAJ kidňa avri prekal miro rajeskero čhavo.' ⁴⁵ Mek aňi oda na dophendom a imar avelas e Rebeka le džbanoha pro phiko ke chaňig. Sar peske cirdňa o paňi, phendom lake: 'Mangav tut, de man te pijel paňi!' ⁴⁶ Oj sigo iľa tele o džbanos pal o phiko a phenda: 'Le, pi! Dava the tire faven te pijel!' ⁴⁷ Palis latar phučlom: 'Kaskeri sal tu čhaj?' Oj odphenda: 'Miro dad hin o Betuel, o čhavo le Nachoriske the la Milkake.' Palis lake prithodom andro nakh e angrusi the pro vasta o naramki. ⁴⁸ Bandilom pro kħocha anglo RAJ a lašaravas le RAJES, savo hin o Del miro rajeskero le Abrahamskero, bo lidžalas man pal o lačo drom ke famelija mire rajeskeri, hoj te anav lenger a čha prekal leskero čhavo. ⁴⁹ Akana phenen, či kamen mire rajeske te presikavel o jileskeriben the e pačiv. Te na, ta phenen mange a visarava man pale." ⁵⁰ O Laban the o Betuel odphende: "Te hin kada le RAJESTAR, so amen šaj phenas?" ⁵¹ Dikh, kade hiňi e Rebeka. Le la a dž! Mi ačhel romňi tire rajeskere čhaske, avke sar oda phenda o RAJ." ⁵² Sar oda šunda o sluhas le Abrahamskero, bandiľa anglo RAJ dži pre phuv. ⁵³ Palis iľa avri rupune a somnakune šperki the gada a diňa len la Rebekake. Diňa tiš o dragane dari lakere phrales the lakera da. ⁵⁴ Palis o sluhas le muršenka, save sas leha, chanas the pijenas a ačhile ode te presovel. Sar tosara ušfile, o sluhas phenda: "Muken man, mi džav pale ke miro raj." ⁵⁵ Ale la Rebekakero phral the e daj leske phende: "Mi ačhel e Rebeka mek amenca ajse deš dživesa a palis šaj džal." ⁵⁶ O sluhas lenge odphenda: "Ma zlikeren man, te imar o RAJ požeňhinda miro drom. Muken man, mi džav pale ke miro raj." ⁵⁷ On leske odphende: "Vičinas la a šunaha, so oj phenela." ⁵⁸ Vičinde la Rebeka a phučle latar: "Kames akana te džal het kale muršeha?" Oj odphenda: "He, džava."

⁵⁹ Akor mukle te džal peskera pheňa la Rebeka the la služka, savi la bararelas avri, the le Abrahamskere sluhas peskere muršenca. ⁶⁰ Požeňhinde la Rebeka a phende lake: "Pheňe amari, av daj le čhavenge ezera-ezerenge a tire potomki mi prelen o fori peskere neprijateľenge!" ⁶¹ E Rebeka the o služki pes pririchtinde a gele te bešel pro favi, hoj te džan ole muršeha. Avke o sluhas iľa la Rebeka a džanas het.

O Izak peske lel la Rebeka

⁶² O Izak avelas pale khatar e chaňig Beer-Lachaj-Roi a bešelas pre pušta Negev. ⁶³ Ke račate, sar pes o Izak geľa te predžal pre maľa, obdikhľa pes a dikhľa, sar aven o favi. ⁶⁴ The e Rebeka dikhľa le Izak. Gela tele pal e fava ⁶⁵ a phučľa le sluhastar: "Ko hin oda murš, savo predžal prekal e maľa a savo avel ke amende?" O sluhas odphenda: "Oda hin miro raj." Akor oj iľa o khosno a garuda o muj.

⁶⁶ Palis o sluhas chudľa le Izakoske te vakerel pal savoro, so kerđa. ⁶⁷ Avke o Izak ligenda la Rebeka andro stanos la Sarakero peskera dakero a iľa peske la romňake. O Izak kamelas la Rebeka a arakhľa andre late o smirom pal o meriben peskera dakero.

25

Le Abrahamskere aver čhave

¹ O Abraham peske iľa dujtona romňa, savi pes vičinelas Ketur. ² Oj les diňa čhaven le Zimran, Jokšan, Medan, Midijan, Jišbak the le Šuach. ³ Le Jokšan sas duj čhave, o Šebah the o Dedan. Le Dedaniskere čhave sas o Aššurim, o Letušim the o Leummim. ⁴ Le Midijaniskere čhave sas o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Savore kala sas la Keturakere čhave.

⁵ O Abraham diňa savoro peskero barvalipen le Izakoske. ⁶ Ale le čhavenge, save les sas le romňenca-služobňičkenca, diňa dari, a mek sar dživelas, bičhada len het peskere čhastar le Izakostar andre phuv pro vichodos.

Le Abrahamskero meriben

⁷⁻⁸ O Abraham muľa andre šukar lače phuripnaskere berša, sar leske sas šel the eftavardeš the pandž (175) berš. Sas parumen a geľa paš peskere phure dada, save mule. ⁹ Leskere čhave o Izak the o Izmael les parunde pašes paš o Mamre andre jaskiňa Machpela pre le Efronoskeri maľa. O Efron sas o čhavo le Chetitoskero le Cochariskero. ¹⁰ Odi maľa cinda o Abraham le Chetitanendar a ode sas parumen o Abraham paš peskeri

romni Sara. ¹¹ Pal o meriben te Abrahamoskero, o Del požehñinda leskere čhas le Izak. O Izak bešelas paš e čaňig Beer-Lachaj-Roi.

Le Izmaeloskere čhave

¹² Kada hin o rodokmeños le Izmaeloskero le Abrahamoskero čhaskero:

O Izmael sas čhavo le Abrahamoskero la Hagaratar, savi sas la Sarakeri služka andral o Egipt.

¹³ Kala hine o nava le Izmaeloskere čhavengere pal o nava the kmeñi: Le Izmaeloskero ešebno (peršo) čhavo sas o Nebajot, palis o Kedar, o Adbeel, o Mihsam ¹⁴ o Mišmas, o Dumah, o Massas ¹⁵ o Chadad, o Temas, o Jetur, o Nafiš the o Kedemah. ¹⁶ Kala hine le Izmaeloskere čhave. On sas upral o dešuduj (12) kmeñi a pal lende dine o nava le gavenge the thanenge, kaj bešenas. ¹⁷ Le Izmaeloske sas šel the tranda the efa (137) berš, sar muľa a geľa paš peskere phure dada, save mule. ¹⁸ Leskere čhavengere čhave bešenas la Chavilatar dži ko Šur, pašes paš o Egipt, sar pes džal ke Asirija. Bešenas avri savore peskere phralendar pro vichodos.

O Ezav the o Jakob

¹⁹ Kada hin o rodokmeños le Abrahamoskero čhaskero le Izakoskero:

Le Abrahamoske uliľa o Izak. ²⁰ Sar sas le Izakoske saranda (40) berš, iľa peske la Rebeka romňake. E Rebeka sas e čhaj le Aramejoskeri le Betueliskeri andral e phuv Paddan-Aram a sas pheñ le Aramejoskeri le Labanoskeri.

²¹ O Izak mangelas le RAJES vaš peskeri romni, bo našti la sas čhave. Avke o RAJ les šunda avri a leskeri romni e Rebeka ačhila khabñi. ²² Sar o čhave andro pro jekh avres ispidenas, phenda: “Oda, so hin kada?” Vašoda pes geľa te phučel le RAJESTAR.

²³ O RAJ lake phenda:

“Andre tute hin duj narodi,
ale kala duj narodi pes rozdžana.
Jekh lendar ela zoraleder sar oda dujto
a o terneder ela upral o phureder.”

²⁴ Sar avľa pre late o časos, uliľa lake duj čhave. ²⁵ O ešebno, savo uliľa, sas lole balengero a calo zabarardo sar kožuchos, avke dine leske nav Ezav. ²⁶ Palis, sar uliľa leskero phral, chudelas le Ezavoskeri peta, vašoda leske dine nav Jakob. Le Izakoske sas šovardeš (60) berš, sar uliľa.

O Ezav bikenel peskero pravos

²⁷ O muršora barile avri a o Ezav sas baro lovcos, savo rado džalal avri pre maľa, ale o Jakob sas cicho murš, savo radeder ačhelas khere. ²⁸ O Izak kamelas radeder le Ezav, bo anelas leske te chal la džvirinatar, sava murdarelas, ale e Rebeka kamelas buter le Jakob.

²⁹ Jekh džives, sar o Jakob tavelas chaben, o Ezav avľa ke leste bokhalo pal e maľa ³⁰ a phenda le Jakoboske: “Som bokhalo dži pro meriben! De man ole lole chabenestar!” Kavke chudľa o Ezav aver nav: Edom*.

³¹ O Jakob phenda: “Ale ešeb mange biken peskero pravos, so tut hin sar ešebne čhas!”

³² “Mištes!” odphenda o Ezav. “Se the avke maj merava! Pre soste mange hin kada pravos?”

³³ O Jakob leske phenda: “Le akana angle ma vera.” Avke o Ezav iľa pre peste vera a bikenda peskero pravos, so les sas sar ešebne čhas.

³⁴ O Jakob palis diňa le Ezav maro the tađi šošovica. Ov čaľa a piľa. Palis ušřiľa a geľa het. Kavke o Ezav na likerelas vaš ñisoske peskero pravos, so les sas sar ešebne čhas.

26

O Izak the o Abimelech

¹ Andre odi phuv avľa bokh, ale na ajsi, savi sas andro časos le Abrahamoskero. O Izak geľa te bešel andre phuv Gerar ko Filištiniko kralis Abimelech. ² O RAJ pes leske sikada a phenda: “Ma dža andro Egipt. Ačh andre odi phuv, pal savi tuke phenava. ³ Beš ode sar cudzincos a me avava tuha a požehñinava tut. Tuke the tire čhavengere čhavenge dava savore kala phuva. Kavke dolikerava e vera, saveha man phandlom tire dadeha le Abrahamoha: ⁴ ‘Kerava tire potomken ajci but sar ñeboskere čerčeňa a dava lenge savore kala phuva. Prekal tire čhave ena savore narodi pre phuv požehñimen.’ ⁵ Bo o Abraham man šunelas a dolikerelas savore mire prikazaňja a zakoni, so leske phendom a diňom avri.” ⁶ Avke o Izak ačhila te dživel andro foros Gerar.

* 25:30 Oda hin Lolo.

⁷ Sar o murša odarik phučen as pal leskeri romni, phenda: “Oj hiñi miri pheñ.” Ov daralas te phenel, hoj leske hiñi romni, bo andre peste gondolinelas: “Kala murša adarik man šaj murdaren, bo e Rebeka hiñi igen šukar.”

⁸ Sar imar ode dživelas buter časos, jekhvar o Filištíniko kralis o Abimelech dikhla avri prekal e oblaka, sar pes chudenas o Izak la Rebekaha. ⁹ Avke o Abimelech vičinda peske le Izak a phenda leske: “Oj mušinel te el tiri romni! Soske mange phenda, hoj hiñi tiri pheñ?”

O Izak odphenda: “Phendom oda vašoda, hoj te na avav murdardo vaš late.”

¹⁰ “So tu amenge kerđal?” phenda o Abimelech. “Imar ča sikra chibalinelas a varesavo murš pašlilahas tira romňaha. Kaleha amen andalas andro baro binos!” ¹¹ Avke o Abimelech phenda savore manušenje: “Te kerela vareko vareso kale muršeske the leskera romňake, oda čačas mušinela te merel!”

O vesekeđišagi vaš o chañiga

¹² O Izak chudla andre odi phuv te sadzinel a andre oda berš o ulipen sas šelvar buter sar oda, so sadzinda, bo o RAJ les požehñinda. ¹³ Leskero barvalipen mek buter barolas a ačhila lestar igen barvalo murš. ¹⁴ Sas les but stadi bakre the gurumňa, the igen but sluhi. Vašoda les o Filištinci našti avri ačhenas. ¹⁵ Avke o Filištinci začhide la pošaha savore chañiga, so kopalinde avri o sluhi, sar mek dživelas le Izakoskero dad o Abraham.

¹⁶ Akor o Abimelech phenda le Izakoske: “Dža het amendar, bo sal zoraleder sar amen!”

¹⁷ Avke o Izak odarik geľa het andre Gerariko dolina, kaj pes palis rozthoda a ačhila ode te bešel. ¹⁸ O Izak pale kopalinda avri o chañiga peskere dadeskere, so o Filištinci začhide pal o meriben le Abrahamoskero, a diňa lenge ola nava, so lenge diňa leskero dad.

¹⁹ Sar le Izakoskere sluhi kopalinenas andre Gerariko phuv, arakhle chañig lače pañeha. ²⁰ Ale o Gerarike pastjera pes vesekeđinenas le Izakoskere pastjerenca a vakerenas: “Oda hin amaro pañi!” Vašoda pes odi chañig vičinel Esek, so hin Vesekeđišagos, bo pes lenca vesekeđinenas. ²¹ Avke kopalinde avri dujto chañig, ale the vaš odi pes vesekeđinenas, vašoda dine lake nav Sitna*. ²² Sar o Izak odarik odgeľa, kopalinda aver chañig, vaš savi pes imar na vesekeđinenas, a diňa lake nav Rechobot†. Phenda: “Akana amen o RAJ diňa than, kaj amendar šaj el buter.”

²³ Odarik o Izak geľa te bešel andre Beer-Šeba. ²⁴ Ode o RAJ pes leske sikađa rači a phenda: “Me som Del tire dadeskero le Abrahamoskero. Ma dara tut, bo me som tuha! Prekal miro služobňikos Abraham tut požehñinava a tire potomki ena furt buter.” ²⁵ O Izak ode ačhada o oltaris a lašarelas le RAJES. Palis peske rozthoda o stanos a leskere sluhi ode kopalinde avri aver chañig.

E zmluva maškar o Izak the Abimelech

²⁶ O Abimelech avľa andral o Gerar peskere gođaver muršeha le Achuzzatoha the le Picholoha, savo sas o velifelis le slugadenge, hoj te dikhen le Izak. ²⁷ Akor lenge o Izak phenda: “Soske avlan ke ma, te man našti avri ačhenas a tradňan man het pestar?”

²⁸ Odphende leske: “Amen dikhas, hoj čačas tuha hin o RAJ, a vašoda peske phenda, hoj majindamas peha te phandel bari vera, amen tuha a tu amenca, ²⁹ hoj amenge na kereha nič nalačo, avke sar aňi amen tuke na kerđam nič nalačo. Se presikavahas tuke ča o lačo a muklam tut te džal andro smirom. Akana pre tu dičhol, hoj sal le RAJESTAR požehñimen.”

³⁰ Palis o Izak lenge kerđa hoscina a on chale a pile. ³¹ Tosara uštile a phandle peha vera. Avke len o Izak mukla, hoj te džan andro smirom.

³² Mek oda džives avle le Izakoskere sluhi a phende leske pal e chañig, so kopalinde avri: “Arakhlam pañi!” ³³ O Izak diňa ole pañeske nav Šibea, so hin “e Vera”. Vašoda pes dži akana vičinel oda foros Beer-Šeba.

O romňa le Ezavoskere

³⁴ Sar sas le Ezavoske saranda (40) berš, iľa peske romňa la Judita, la čha le Chetitoskere le Beerihoskera, the la Basemat, la čha le Chetitoskere Elonoskera. ³⁵ On kerenas ča pharipen le Izakoske the la Rebekake.

* 26:21 Oda hin: Te džal jekh pre aver. † 26:22 Oda hin: Bareder Than

27

O Jakob čorel le Ezavoske o požehnaŋje

¹ Sar o Izak sphurila a pro jakha na birinelas te dikhel, vičinda ke peste peskere phuredere čhas le Ezav a phenda: "Čhavo miro!" Ov leske odphenda: "Kade som." ² Prevakerda ke leste: "Dikh, som imar phuro a na džanav, kana šaj merav. ³ Le tire veci pro lovos, o tulcos* le lukoha. Dža pre maľa a chude mange vareso. ⁴ Olestar mange ker chaben. Se džanes, so rado chav. An mange oda, hoj te chav, a požehŋinava tut sigeder, sar merava."

⁵ Sar o Izak vakerelas le Ezavoha, e Rebeka oda sa šunđa. Soča o Ezav odgeľa pre maľa, hoj vareso te murdarel a te anel, ⁶ e Rebeka phenda le Jakoboske: "Šundom sar tiro dad phenda tire phraleske le Ezavoske: ⁷ 'An mange olestar, so chudlal, a ker mange oda chaben, so me rado chav. Sar dochava, požehŋinava tut anglo RAJ mek sigeder, sar merava.' ⁸ Vašoda čhavo miro, šun man andre savoreste, so tuke phenava! ⁹ Dža ko stados a an mange odarik duje šukare kozicen. Tire dadeske kerava lendar lačo chaben, so rado chal. ¹⁰ Palis oda lidžaha le dadeske, hoj te chal a te požehŋinel tut sigeder, sar merela." ¹¹ Ale o Jakob phenda peskera dake la Rebekake: "Miro phral o Ezav hino zabarado, ale me na som. ¹² So te o dad pes mandar kamela te chudel? Palis gondolinela peske pal ma, hoj leha kamav avri te thovel. Kaleha anava pre ma o prekošiben a na o požehnaŋje." ¹³ Ale e daj leske odphenda: "Čhavo miro, oda prekošiben mi perel pre ma! Ča šun man, dža a an mange len."

¹⁴ Avke ov geľa, anda len peskera dake a oj kerda o lačo chaben, so rado chalas leskero dad. ¹⁵ Palis e Rebeka iľa o gada le phuredere čhastar le Ezavostar, ola nekfeder, so sas ke late, a urđa len le ternedere čhaske le Jakoboske. ¹⁶ Le cipenca pal o kozici leske učharda o vasta the e meň. ¹⁷ Oda chaben, so rado chalas, the o maro, so pekľa, thođa peskere čhaske le Jakoboske andro vast. ¹⁸ Sar geľa ko dad, phenda: "Dado miro!" Ov odphenda: "Kade som. Ko sal tu, čhavo miro?" ¹⁹ O Jakob phenda peskere dadeske: "Me som o Ezav, tiro ešebno (peršo). Kerdom avke, sar mange phendal. Mangav tut, hazde tut. Beš a cha olestar, so me chudlom. Avke šaj man požehŋines." ²⁰ Ale o Izak le čhaske phenda: "Sar šaj avke sig vareso arakhlal, čhavo miro?" Ov odphenda: "O RAJ, tiro Del, mange diňa, hoj te arakhav." ²¹ O Izak phenda le Jakoboske: "Av pašes, čhavo miro. Mi chudav man tutar. Sal tu čačes miro čhavo, o Ezav, abo na?" ²² O Jakob geľa paš peskero dad ko Izak, savo pes lestar chudľa a phenda: "O hangos hin le Jakoboskero, ale o vasta hine le Ezavoskere." ²³ Na sprindžarda les, bo leskere vasta sas zabararde sar o vasta leskere phraleskere le Ezavoskere. O Izak les požehŋinda ²⁴ a phučľa lestar: "Tu sal čačes miro čhavo o Ezav?" Ov odphenda: "Som." ²⁵ Avke leske o Izak phenda: "Pode mange olestar, so chudlal, hoj te chav, čhavo miro, hoj tut te požehŋinav." Diňa leske o chaben a chalas. Anda leske the mol a piľa. ²⁶ O dad leske palis phenda: "Av ke ma, čhavo miro, čumide mani!" ²⁷ Ov geľa a čumidľa les. Sar zašunda e saga leskere gadendar, požehŋinda les a phenda:

"Dikh, e saga mire čhaskeri
hiňi sar e saga la malakeri,
so požehŋinda o RAJ.

²⁸ Mi del tut o Del la ŋeboskera rosatar
a le phuvakere barvalipnastar,
the pherdo zrnos the mol!

²⁹ Mi služinen tuke o narodi
a mi bandon anglal tu o kmeňi!
Av raj upral peskere phrala
a mi bandon anglal tu o čhave tira dakere!
Mi el prekošlo oda, ko tut prekošela,
a mi el požehŋimen oda, ko tut žehŋinela!"

³⁰ Soča o Izak požehŋinda le Jakob a ov odgeľa peskere dadestar, avelas pal o lovos leskero phral o Ezav. ³¹ Ov tiš tada chaben, so rado chalas leskero dad, anda leske a phenda: "Dado miro, ušči a cha olestar, so tuke kerdom, avke man šaj požehŋines." ³² Leskero dad o Izak lestar phučľa: "Ko sal?" Ov odphenda: "Me som tiro ešebno čhavo, o Ezav." ³³ O Izak igen predarandila a phučľa: "Akor ko sas oda, ko murdarda la džvirina a anda mange la? Chalom la imar sigeder, sar tu avlal. Požehŋindom les a ela požehŋimen pro furt." ³⁴ Sar šunđa kada o Ezav, zorales vriskinda a rovibahna les igen mangelas: "Dado miro, de the man tiro požehnaŋje!" ³⁵ O Izak phenda: "Tiro phral

* 27:3 Oda hin o gonoro le šipenca.

manca thođa avri a čorda tuke o požehnaŋje.”³⁶ O Ezav odphenda: “Se na chudľa ča avke kada nav Jakob. Imar dujtovar manca thođa avri. Angloda mange iľa o pravos sar ešebne čhas a akana mange čorda the o požehnaŋje.” A mek phučľa: “Prekal ma tut nane imar ŋisavo požehnaŋje?”³⁷ O Izak leske phenda: “Dikh, čhavo miro, me lestar imar kerđom rajes upral tu a savore leskere phralen leske diňom vaš o sluhi. Diňom les zrnos the mol. Prekal tu imar našti ŋič kerav, čhavo miro!”³⁸ O Ezav phenda le dadeske: “Dado, hin tut ča jekh požehnaŋje? Joj, dado, mangav tut, požehŋin the man!” a zorales zarunda.³⁹ Leskero dad o Izak leske odphenda: “Dživeha dur le phuvakere barvalipnastar the le ŋeboskere brišindestar, so perel pre phuv.⁴⁰ Dživeha olestar, so murdareha la šablaha, a aveha sluhas tire phraleske. Ča te pes leske ačhaveha andre, aveha premuklo.”

O Jakob denašel andre aver phuv

⁴¹ Akor o Ezav našti avri ačhelas le Jakob vaš o požehnaŋje, so les diňa o dad. O Ezav peske phenda: “Sar merela miro dad, akor murdarava mire phrales le Jakob.”

⁴² Sar pes e Rebeka došunđa, so phenda o Ezav, diňa peske te vičinel le čhas le Jakob a phenda leske: “Tiro phral tut kamel te murdarel.⁴³ Akana, čhavo miro, šun man! Denaš ke miro phral ko Laban andro Charan.⁴⁴ Ačh ke leste, medik na preačhela e choľi tire phraleskeri.⁴⁵ Sar e choľi tire phraleskeri preačhela a bisterela pre oda, so leske kerđal, bičhavava vaš tu, hoj tut te len odarik. Soske tumen te našavel sodujen andre jekh džives?”

⁴⁶ E Rebeka palis phenda le Izakoske: “Džungľiľa pes mange o dživipen maškar o Chetitanki. Te peske the o Jakob lela romňa le Chetitanendar andral kadi phuv, ela mange feder te merel!”

28

O romňa prekal o Izakoskere čhave

¹ O Izak peske vičinda le Jakob a požehŋinda les. Phenda leske: “Ma le tuke romňa andral o Kanaan.² Dža andre phuv Paddan-Aram, andro kher le Betueliskero, ko dad tira dakero. Ode tuke le avri romňa le Labanoskere čhajendar, la dakere phraleskar.³ O Nekzoraleder Del tut mi požehŋinel. Mi del tut but čhaven a tire čhavendar mi en but narodi.⁴ Mi del le Abrahamoskero požehnaŋje tuke the tire čhavengere čhaveŋge, hoj e phuv, kaj sal cudzincos a so diňa o Del le Abrahamoske, te el tiri.”⁵ Palis o Izak bičhađa le Jakob, hoj te džal andre phuv Paddan-Aram. Avke džalas ko Laban, savo sas o čhavo le Aramejoskero le Betueliskero a o phral la Rebekakero, savi sas e daj le Jakoboskeri the le Ezavoskeri.

⁶ O Ezav dikhľa, sar o Izak le Jakob požehŋinda a bičhađa andro Paddan-Aram, hoj odarik peske te lel romňa. Ov šunđa, hoj leske phenda, sar les požehŋinda: “Ma le tuke romňa andral o Kanaan,”⁷ a dikhľa, hoj o Jakob šunđa le dades the la da a geľa andro Paddan-Aram.⁸ Sar o Ezav avľa pre oda, hoj leskere dadeske le Izakoske nane pre dzeka o Kanaančanki,⁹ geľa ko Izmael a iľa peske mek avra romňa la Machalata. Oj sas e čhaj le Abrahamoskere čhaske le Izmaeloske a e pheň le Nebajotoske.

Le Jakoboskero suno

¹⁰ O Jakob odgeľa andral e Beer-Šeba a geľa andro Charan.¹¹ Sar dogeľa pro sentno than, ode presuča, bo imar o kham zageľa. Iľa jekh le barendar, pašľiľa peske a thođa les tel o šero.¹² Andro suno dikhľa garadiči (ganki), so dochudenas la phuvatar dži ko ŋebos, a le Devleskere aŋjela pal lende phirenas upre the tele.¹³ Upral leste o RAJ ačhelas a phenda: “Me som o RAJ, o Del tire dadeskero le Abrahamoskero the o Del le Izakoskero. E phuv, pre savi pašlos, dava tuke the tire čhavengere čhaveŋge.¹⁴ Tire potomki ena ajci sar o prachos pre phuv a lena furt buter phuva pro zapados, pro vichodos, pro severos the pro juhos. Andre tute the prekal tire čhavengere čhave ena požehŋimen savore narodi pre phuv.¹⁵ Me som tuha a všadzik, kaj ča džaha, na domukava, hoj pes tuke vareso te ačhel, a anava tut pale andre kadi phuv. Na omukava tut, medik na kerava pal o lav, so tut diňom.”

¹⁶ Sar pes o Jakob prekerđa andral o soviben, phenda: “O RAJ čačes hin pre kada than, ale me olestar na džanas!”¹⁷ Daralas pes a phenda: “Savi bari dar avel kale thanestar! Nane oda ŋič aver sar o kher le Devleskero. Mušinel oda te el e ŋeboskeri brana.”

¹⁸ O Jakob sig tosara ušľiľa, iľa o bar, so leske sas tel o šero. Ačhađa les sar sentno slupos a upral pro bar čhorelas avri o olejos.¹⁹ Ole thaneske diňa nav Betel. Angloda pes oda than vičinelas Luz.

²⁰ Akor o Jakob diňa vera le RAJES: “Te aveha manca, Devla, a te man chrañineha pro drom, pre savo man mukava, te man deha maro the gada, ²¹ a bachtales man visarava pale andro kher mire dadeskero, akor tu, RAJEJA, aveha čačas miro Del. ²² Pre kada than, kaj ačhadom kada bar, tut o manuša lašarena. Savorestar, so man deha, me dava tuke pale o dešto kotor.”

29

O Jakob avel ko Laban

¹ Palis o Jakob džalal dureder le dromeha a avľa andre phuv pro vichodos. ² Jekhvareste dikhľa pre maľa chañig, paš savi pašlonas trin bakrengere stadi, bo latar denas te pijel le bakren. O bar pre chañig sas igen baro. ³ Sar tradle ode savore stadi, ile tele o bar pal e chañig a dine te pijel le bakren. Palis o bar thode pale pre chañig.

⁴ O Jakob ke lende prevakerda: “Khatar san phralale?”

“Amen sam andral e phuv Charan,” odphende.

⁵ “Prindžaren le Nachoriskere čhas le Laban?” phučľa lendar o Jakob.

“Prindžaras les,” odphende leske.

⁶ Palis lendar phučľa: “Sar leske hin?”

Odphende: “Mištes leske. Dikh, leskeri čhaj e Rachel akana avel le bakrenca.”

⁷ O Jakob phenda: “Hin dur ke rat a nane mek časos te tradel le staden pre jekh than. Den te pijel le bakren a džan len te pasinel.”

⁸ “Našti,” odphende leske, “medik na stradaha savore stadi pre jekh than. Palis laha tele o bar pal e chañig a daha te pijel le bakren.”

⁹ Androda, sar lenca vakerelas, avelas e Rachel le dadeskere bakrenca, bo oj pasinelas le bakren. ¹⁰ Sar o Jakob dikhľa la Rachel le Labanoskere bakrenca, geľa te odlel tele o bar pal e chañig a diňa te pijel peskere bačiskere bakren. ¹¹ Palis o Jakob čumidla la Rachel a zorales zarunđa. ¹² O Jakob phenda la Rachelake: “Me som tiri famelija. Miri daj e Rebeka hiňi pheň tire dadeske.” Oj denašelas oda te phenel peskere dadeske.

¹³ Sar o Laban šunđa, hoj avľa o Jakob, o čhavo leskera pheňakero, denašelas anglal leste a obchudľa les. Čumidla les a ligenda les andre peskero kher. Sar o Jakob leske rozvakerda savoro, so pes ačhiľa, ¹⁴ o Laban leske phenda: “Tu sal čačas jekh rat amenca.” Avke o Jakob ačhiľa ke leste calo čhon.

Le Jakoboskere romňija

¹⁵ Palis o Laban phenda le Jakoboske: “So? Ča vaš oda, hoj sal mange famelija, kereha prekal ma ča avke buči? Phen mange, so majinel te el tiro počniňiben (odmena)?” ¹⁶ Le Laban sas duj čhaja. E phureder sas e Leja a e terneder e Rachel. ¹⁷ La Leja sas šukar* jakha, ale e Rachel sas latar šukareder.

¹⁸ Le Jakoboske sas e Rachel buter pre dzeka, vašoda phenda le Labanoske: “Vaš tiri terneder čhaj kerava prekal tu ehta berš buči.”

¹⁹ “Mištes,” odphenda o Laban, “ela feder; te la dava tuke sar avre muršeske; ačh kade!” ²⁰ Avke o Jakob kerelas buči vaš e Rachel ehta berš, ale leske oda dičholas sar ča vajkeci dživesa, bo igen la kamelas.

²¹ Palis o Jakob phenda le Labanoske: “De mange mira romňa, imar avľa o časos, hoj te džav ke late.”

²² Avke o Laban vičinda savore manušen odarik a kerđa hoscina. ²³ Ale rači iľa peskera avra čha la Leja, anda la ko Jakob a ov laha pašliľa. ²⁴ O Laban diňa la Lejake la Žilpa, hoj te el lakeri služka.

²⁵ Sar tosara o Jakob dikhľa, hoj oda sas e Leja, phenda le Labanoske: “S'oda tu mange kerďal? Či na keravas prekal tu buči vaš e Rachel? Soske manca thodaľ avri?”

²⁶ O Laban phenda: “Andre amari phuv nane avke, hoj e terneder sigeder džal romeste a palis e phureder. ²⁷ Užar, medik na predžala kada bijavutno kurko la Lejaha. Avke tuke šaj les the la Rachel, te vaš late kereha buči prekal ma mek aver ehta berš.”

²⁸ O Jakob kerđa avke a užarda, medik na pregeľa o bijavutno kurko. Palis leske o Laban diňa peskera čha la Rachel romňake. ²⁹ O Laban diňa la Rachelake peskera služka la Bilha. ³⁰ Avke o Jakob pašliľa the la Rachelaha. Kamelas la buter sar la Leja a kerelas prekal o Laban mek aver ehta berš.

Le Jakoboskere ešebne čhave

³¹ Sar o RAJ dikhľa, hoj o Jakob na kamelas la Leja, phundraďa andre late o dživipen, ale la Rachel našti ula čhave. ³² E Leja ačhiľa khabňi, uľiľa lake čhavoro a diňa leske

* 29:17 Abo: slabe

nav Ruben†, bo oj phenda: "O RAJ dikhla pre miro pharipen. Akana man imar miro rom kamela."

³³ Pale ačhila khabñi, a sar lake uliła čavoro, phenda: "O RAJ šunđa, hoj o rom man na kamel, vašoda mange diña the kale čavores." A diña leske nav Šimeon†.

³⁴ Ačhila pale khabñi, uliła lake aver čavoro a phenda: "Akana imar miro rom pes likerela paš mande, bo diňom les trine čaven." Vašoda leske diña nav Levi§.

³⁵ Palis pale ačhila khabñi, uliła lake čavoro a phenda: "Akana imar lašarava le RAJES." A diña leske nav Juda*. Palis la preačhila te el čhave.

30

E Rachel la Lejaha pre peste džan

¹ Sar e Rachel sprindžarda, hoj la našti en čhave, imar našti avri ačhelas peskera pheña. Phenda le Jakoboske: "De man čhave! Te na, ta merava!"

² O Jakob sas pre Rachel chołamen a vriskinda: "So? Me som o Del, savo likerel tiro dživipen, hoj te na ačhes khabñi?"

³ Oj odphenda: "Kade hiñi miri služka e Bilha, dža ke late a mi ulol mange prekal late čhave. Avke the man ena čhave."

⁴ Avke diña leske peskera služka la Bilha vaš e romñi a o Jakob geła ke late. ⁵ E Bilha ačhila khabñi a diña le Jakob čavores. ⁶ Akor e Rachel phenda: "O Del diña mange o čačipen, šunđa miro hangos a diña man čhas." Vašoda leske diña nav Dan*.

⁷ La Rachelakeri služka e Bilha ačhila pale khabñi a le Jakob diña dujte čavores. ⁸ Akor e Rachel phenda: "Maravas man zoraha mira pheñaha a ñerindom (zviťazindom) upral late." Vašoda leske diña nav Naftali†.

⁹ Sar e Leja sprindžarda, hoj la imar našti en čhave, diña le Jakoboske peskera služka la Zilpa vaš e romñi. ¹⁰ The e Zilpa diña le Jakob čavores. ¹¹ Akor e Leja phenda: "Savi man hin bach!" Vašoda leske diña nav Gad†.

¹² Palis e Zilpa diña le Jakob dujte čavores. ¹³ E Leja androda phenda: "Savi bachtali som! Akana man o džuvla vičimena bachtali!" Vašoda leske diña nav Ašer§.

¹⁴ Jekhvar, sar pes skidelas upre e pšeñica, o Ruben džalas pre mała. Arakhla ode mandragoskere rastlini* a diña len peskera dake la Lejake. E Rachel phenda la Lejake: "De man ola mandragori, so tuke anda tiro čhavo."

¹⁵ Oj lake odphenda: "Nane tuke dos, hoj mange ilal mire romes? Kames te lel the o mandragori mire čhastar?"

E Rachel lake phenda: "Akor vaš o mandragori, so anda tiro čhavo, mi pašol kadi rat o Jakob tuha."

¹⁶ Sar o Jakob pes ke račate visarelas khere pal e mała, e Leja geła angle leste a phenda: "Av ke mande, bo me vaš tu počindom kadi rat mire čhaskere mandragorena." Avke pašlolas odi rat laha.

¹⁷ O Del šunđa avri la Leja. Oj ačhila khabñi a diña le Jakob pandžtone muršores. ¹⁸ Akor e Leja phenda: "O Del man počehñinda vaš oda, hoj diňom mire romeske peskera služka." Avke leske diña nav Jissachar†.

¹⁹ E Leja pale ačhila khabñi a diña le Jakob šovtone čavores. ²⁰ Akor e Leja phenda: "O Del man diña lačo daros. Akana imar miro rom ačhela paš ma. Diňom les šov muršora." Vašoda leske diña nav Zebulun†. ²¹ Palis lake uliła čhajori a diña lake nav Dina.

²² Akor peske o Del leperđa pre Rachel, šunđa la avri a phundrađa andre late o dživipen. ²³ Ačhila khabñi a uliła lake čavoro. Palis phenda: "O Del mandar iła e ladž."

²⁴ Diña leske nav Jozef§ a phenda: "Te mange o RAJ pridiñahas mek dujte čavores!"

O Jakob the o Laban

²⁵ Sar la Rachelake uliła o Jozef, phenda o Jakob le Labanoske: "Muk man, kamav man te visarel pale khere andre miri phuv. ²⁶ De mange mire romñijen the mire čaven, vaš save tuke keravas buči, hoj imar te džav het. Se tu korkoro džanas, keci buči keravas prekal tu."

† 29:32 Ruben hin: "Dikhen, muršoro." † 29:33 Šimeon hin: "Ov šunel." § 29:34 Levi hin: "Te phandel jekhetane." * 29:35 Juda hin: "Te lašarel." * 30:6 Dan hin: "Ov rozsudzinda vaš ma." † 30:8 Naftali hin: "Te pes marel." † 30:11 Gad hin: "O bachtalipen." § 30:13 Ašer hin: "O radišagos." * 30:14 Pačanas, hoj o mandragori le džuvlengi pomožinen te ačhen khabne. † 30:18 Jissachar hin: "O počiniiben." † 30:20 Zebulun hin: "O pačiv." § 30:24 Jozef hin: "Mi pridel."

²⁷ Ale o Laban leske phenda: "Av ke ma lačhejileskero, mangav tut, ma dža mek ñikhaj! Mire devlora mange sikade, sar o RAJ man prekal tu požeñinel. ²⁸ Phen mange, savo počiñiben (odmena) kames."

²⁹ O Jakob leske phenda: "Se tu džanes mištes, so keravas prekal tu a sar sas mištes tire stadenge, kanastar somas paš lende. ³⁰ Angloda, sar avlom, sas tut frima a akana tut hin igen but. Všadzik, kaj džavas, tut o RAJ požeñinelas. Me mušinav imar te dikhel the pre miri famelija."

³¹ O Laban lestar phučla: "Sar tuke majinav te počinel?"

"Nič man ma de," odphenda o Jakob. "Ča ker oda jekh, so tuke phenav, avke me dureder pasinava tire bakren. ³² Adadžives man predžava maškar savore tire stadi. Domuk mange, hoj te odlav lendar savoren, pre save hin fleki the bodki. Savore kale bakre the o kozi, pre save hin fleki the bodki, ena miro počiñiben. ³³ Pal kada džaneha, či som čačipnaskero vaj na: Sar aveha te dikhel pre miro počiñiben a dikheha, hoj maškar o stadi hine o kozi, pre save nane fleki abo bodki, abo bakrore, save nane kale, akor šaj phenes, hoj len čordom tutar."

³⁴ "Mištes," phenda o Laban. "Mi el avke, sar phenes." ³⁵ Oda džives o Laban odlila le capen the le kozen, pre save sas fleki the bodki, the savoren, pre save sas vareso parno. Odlila the savore kale bakren a diña len peskere čhavenge andro vasta, ³⁶ hoj te džan le Jakobostar het pre ajci drom, keci šaj te predžal tel o trin džives. O Jakob ode ačhila te merkinel pre leskere aver stadi.

³⁷ Avke peske o Jakob skidña zelena konara le topolistar, la mandlatar the le plataňostar. Cirdña e cipa pal lende tele, hoj te ačhel pre lende parne pasiki. ³⁸ A kala konara thođa andro žlabi, hoj o stadi len te dikhen, sar džana te pijel. Bo ode pes parinenas. ³⁹ A ačhelas pes oda, hoj sar pes o bakre the o kozi parinenas angle ola konara, ulonas lenge bakrore, pre save sas pasiki, fleki the bodki. ⁴⁰ O Jakob odlila ole bakroren le Labanoskere stadostar. Sar o bakre pes parinenas, ačhada len avke, hoj te dikhen pro Labanoskere kale bakre the pre ola, pre save sas fleki, hoj lenge te ulon flekimen the bodkimen bakrore. Avke peske kerda bareder stados a odlila len le Labanoskere stadostar. ⁴¹ Sar pes o zoraleder bakre parinenas, o Jakob thovelas o konara andro žlabos, hoj pes anglal lende te parinen. ⁴² Ale sar sas o bakre slabe, na thovelas o konara anglal lende. Aleha o Laban chudla o slabe bakre a o Jakob o zorale. ⁴³ Avke o Jakob ačhila igen barvalo. Sas les but bakre, kozi, služki the sluhi, řavi the somara.

31

O Jakob denašel le Labanostar

¹ O Jakob šunđa, sar o čhave le Labanoskere peske vakerenas: "O Jakob iľa savoro, so sas amare dadeskero. Savoro peskero barvalipen dochudla amare dadestar." ² A o Jakob dikhla, hoj o Laban imar na sas ke leste ajso lačo, sar sas.

³ Akor o RAJ phenda le Jakoboske: "Dža pale ke tiri famelija andre phuv tire dadengeri. Me avava tuha."

⁴ Sar o Jakob pasinelas o stados pre maľa, diña peske te vičinel la Rachel the la Leja ⁵ a phenda lenge: "Tumaro dad imar nane ke ma ajso lačo, sar sas, ale o Del mire dadeskero sas manca. ⁶ Se korkore džanen, sar čaľa mira zoraha keravas buči prekal tumaro dad. ⁷ Ale ov thođa manca avri! Dešvar mange čerinda o počiñiben (odmena), ale o Del na domukla, hoj vareso nalačo mange te kerel. ⁸ Sar tumaro dad phenda: 'O flekimen ena tiro počiñiben,' avke savore bakrengre ulonas (narodzinenas pes) flekimen bakrore. A sar phenda: 'O pasikimen chudeha vaš o počiñiben,' avke le bakrengre ulonas pasikimen bakrore. ⁹ Kavke o Del odlila o stados tumare dadestar a diña les mange.

¹⁰ Sar avla o časos le stadoske, hoj pes te parinen, džalas mange suno a dikhlom, hoj o samci, save chučenas pro samici, sas flekimen, pasikimen the bodkimen. ¹¹ O aňjelos le Devleskero ke ma andro suno prevakerda: 'Jakob!' Me leske odphendom: 'Kade som!' ¹² O aňjelos phenda: 'Dikh, hoj savore samci, save pes parinen le samicenca, hine pasikimen, flekimen the bodkimen. Ačhila pes oda, bo dikhlom savoro, so tuha kerda o Laban. ¹³ Me som o Del, savo pes tuke sikađa paš o Betel, kaj pomakhlal le olejoha o baruno slupos a phandlal manca e vera. Akana dža avri andral kadi phuv pale andre tiri phuv, kaj tu ulilal.' "

¹⁴ E Rachel the e Leja phende le Jakoboske: "Amen džanas, hoj imar nane nič, so šaj chudas le dadeskere barvalipnastar. ¹⁵ Kerda amenca avke, sar te aňi leskere na ulamas! Se amen bikenda a rozkerđa sa, so zarodña! ¹⁶ Savoro barvalipen, so o Del

odliła amare dadeštar, hin amaro the amare čhavengero. Vašoda ker sa avke, sar tuke phenda o Del!”

¹⁷ Akor o Jakob uštila, thođa te bešel pro tavi peskere čhaven the le romñen ¹⁸ a iła peha savore peskere stadi the savoro barvalipen, so peske dochudla andro Paddan-Aram, hoj te džal ke peskero dad ko Izak andre phuv Kanaan.

¹⁹ Sar o Laban džalaz te strihinel le bakren, e Rachel čorda peskere dadeske le kherutune devloren. ²⁰ O Jakob thođa avri le Aramejoha le Labanoha, bo leske aňi na phenda, hoj džal lestar het. ²¹ Avke o Jakob iła peha savoro, so sas leskero, a denašla het. Paloda, sar pregela o paňi Euftrat, džalaz ko brehi andro Gilead.

O Laban džal pal o Jakob

²² Pal o trin dživesa phende avri le Labanoske, hoj o Jakob denašla het. ²³ Avke iła peha peskere pašutnen a džalaz pal leste ešta džives, medik les na dochudla dži paš o brehi andro Gilead. ²⁴ Ale rači avla o Del andro suno ko Laban a phenda leske: “Rozgondolin tuke, sar vakereha le Jakoboha, hoj leha te na vakeres namištes!”

²⁵ O Laban dochudla le Jakob akor, sar rozthovelas o stanos. Avke the o Laban rozthoda o stani peskere pašutnenca pro brehi andro Gilead. ²⁶ O Laban phenda le Jakoboske: “So tu kerđal? Thođal manca avri! Mire čhajen čordal sar varesave zaile manušen! ²⁷ Soske mandar počoral denašlal a thođal manca avri? Šaj tut ligendom avri radišagoha the le gilavipnaha, le bubnenca the citarenca. ²⁸ Na domuklal mange aňi, hoj te čumidav mire čhajen the lengere čhaven. Likerđal tut sar nagodaver manuš! ²⁹ Hin man zor te kerel tumenge namištes, ale o Del tumare dadeskero mange idž phenda: ‘Rozgondolin tuke, sar vakereha le Jakoboha, hoj leha te na vakeres namištes!’ ³⁰ Te imar avke kamehas te džal pale ke tiro dad, soske mange čordal mire kherutune devloren?”

³¹ O Jakob le Labanoske odpheđa: “Bo daravas man a gondolindom mange, hoj mandar leha zoraha peskere čhajen. ³² Ale ke kaste arakheha tire devloren, oda mi mere! Angle amare phrala predikh savoro, so man hin, a le tuke pale oda, so hin tiro.” O Jakob na džanelas olestar, hoj len čorda e Rachel.

³³ O Laban gela andro Jakobosko stanos, palis andre Lejakero a the andro stanos le duje služkengero, ale nič na arakhlá. Sar avla avri andral Lejakero stanos, gela andre Rachelakero. ³⁴ Ale oj le kherutune devloren garuđa andre favakero sedlos a bešla pre oda. O Laban predikhla calo stanos, ale na arakhlá nič.

³⁵ E Rachel phenda le dadeske: “Ma av cholamen pre ma, rajeva miro, ale našti anglal tu uščav, bo som andre ola dživesa, so aven pre dojekh džuvli.” O Laban rodelas, ale le devloren na arakhlá.

³⁶ Akor o Jakob cholisaľila a phenda le Labanoske: “So tuke kerđom ajso nalačo? Soha tut dukhadom, hoj pre mande avke džas? ³⁷ Te chudlal imar te prerodel mire veci, arakhlal vareso, so hin tiro? Thov oda kade anglal mire the tire phrala a on mi phenen, kaskero hino o čačipen! ³⁸ Keravas prekal tu biš (20) berš buči. Šoha (ňikda) tire bakrendar the le kozendar na ulonas mule. Me šoha na chavas tire bakrendar andral o stados, ³⁹ a sar len murdarelas o dzivo džviros, me korkoro oda lavas pre mande. Te merelas vareso rači abo dživese, furt oda mandar mangehas pale. ⁴⁰ O kham man labarelas prekal o džives a prekal e rat fadžinavas – na sas man aňi soviben. ⁴¹ Kavke keravas prekal tu biš (20) berš buči. Dešuštar (14) berš vaš soduj čhaja a šov berš vaš peskere stadi, ale dešvar mange čerinehas miro počiniben. ⁴² Te na ulahas manca o Del mire dadengero, o Del le Abrahamoskero, saves o Izak lašarelas, akor čačes tu man na diňalas nič. Ale o Del dikhla miro pharipen, sar phares keravas prekal tu buči, a vašoda tuke o Del rači phenda pre godi.”

⁴³ O Laban leske odpheđa: “Kala čhaja hine mire čhaja, kala čhave hine mire čhave a kada stados hino miro stados. Savoro, so ade dikhes, hin miro. Ale adadžives našti kerav nič, hoj te ačhen paš ma mire čhaja peskere čhavenca. ⁴⁴ Vašoda av, phandaha peha vera a mi el o Del maškar amende švedkos.”

⁴⁵ Akor o Jakob iła o bar a ačhada les sar slupos. ⁴⁶ Peskere phralenge phenda: “Anen o bara!” Skidle o bara a thode len pre kopa. Palis chanas paš e kopa. ⁴⁷ Avke o Laban ole thaneske diňa nav Jegar-Sahaduta a o Jakob les diňa nav Gal-Ed*.

⁴⁸ O Laban phenda le Jakoboske: “Kadi kopa bara ela adadžives sar švedkos maškar amende”, vašoda pes vičinel Gal-Ed. ⁴⁹ Vičinel pes the Micpa†, bo o Jakob phenda: “O RAJ mi merkinel pre ma the pre tu, sar avaha prestar dur a bo avaha jekhetane.” ⁵⁰ O Laban leske mek phenda: “Te tut namištes likerđalas ke mire čhaja, abo tuke ilalas

* 31:47 The Jegar-Sahaduta the Gal-Ed hin: e kopa bara sar švedkos. † 31:49 Oda hin: E veža, khatar pes straziňel.

mek aver romñijen, choc na džanlomas pal oda, ma bister, o Del hino o švedkos maškar amende!”

⁵¹ O Laban leske mek phenda: “Dikh, kade hin e baruñi kopa a kade hin o baruno slupos, so ačhadom maškar amende. ⁵² Kadi kopa the kada slupos hine sar švedki. Me na predžava kadi baruñi kopa a tu našti predžaha kada slupos, hoj te džas pre peste nalače gondolišagoha. ⁵³ O Del le Abrahamoskero the o Del le Nachorisero, o Del amare dadengere, mi el amaro sudcas!”

O Jakob avke diña vera pro Del, saves o Izak lašarelas. ⁵⁴ Palis o Jakob anda e obeta pro verchos a vičinda peskere phralen, hoj te chal lenca. Chanas o chaben a ačhile ode te presovel.

32

O Jakob pes kamel te džal le Ezavoha

¹ O Laban sig tosara uštila, čumidla peskere čajen the lengere čhaven, požehñinda lena a visarda pes pale khere.

² Sar džalas o Jakob dureder peskere dromeħa, pre savo pes mukla, arakhle pes leħa le Devleskere añjela. ³ Soča len dikhla, phenda: “Kada hin le Devleskero taboris.” Ole thaneske diña nav Machanajim*.

⁴ O Jakob bičhada anglal peste peskere muršen ke peskero phral ko Ezav, andre Seiriko phuv Edom. ⁵ Phenda lenge: “Kavke phenena mire rajeske le Ezavoske: ‘Kada tuke del te džanel tiro sluhas o Jakob: Dži akana bešavas le Labanoha. ⁶ Hin man mire gurmña, somara, bakrore, sluhi the služki. Bičhavav ke tu mire muršen, pačabnaha, hoj aveħa ke ma jileskero.’”

⁷ Sar avenas pale o murša, save sas bičhade, phende le Jakoboske: “Dogelam ke tiro phral ko Ezav. Ov imar avel ke tu štar šel (400) muršenca.” ⁸ Androda avla pro Jakob bari dar the pharipen a rozulada peskere manušen, bakren, gurmñen the faven pro duj tabora. ⁹ Phenda peske: “Sar avela o Ezav ke jekh taboris a domarela les, dujto taboris ačhela a šaj denašel het.”

¹⁰ Palis o Jakob pes mangelas ko Del: “Devla mire phure dadeskero le Abrahamoskero a mire dadeskero le Izakoskero, šun man! Ó, RAJEJA, tu phendal mange, hoj te džav pale andre miri phuv the ke miri famelija, a diñal man lav, hoj deħa man bach andre savoreste. ¹¹ Na som ajso lačo, hoj mange te presikaves o jileskeriben a te keres oda, so tutar mangav me, tiro služobñikos. Ča la pacaha ade pregelom prekal o Jordan a akana man hin duj tabora. ¹² Mangav tut, le man avri andral le Ezavoskere vasta, bo darav, hoj avela a murdarela man the le romñijen le čhavenca. ¹³ Bo tu man diñal lav, hoj man deħa bach a but čhaven sar moroskeri poš, so pes na del te zgenel.”

¹⁴ Odi rat o Jakob ode ačhila te sovel. Palis rozulada le stadostar o dari prekal peskero phral Ezav: ¹⁵ Ila duj šel (200) kozen, biš (20) capen, biš (20) baranen the duj šel (200) bakren, ¹⁶ tranda (30) faven peskere terne favenca, saranda (40) gurmñen, deš biken, biš (20) somaricen the deš somaren. ¹⁷ O stadi, so rozulada, diña peskere sluhenge a phenda: “Džan anglal a o stadi mi en jekh avrestar dureder.”

¹⁸ Le ešebneske (le peršeske) phenda: “Te tut zdžaha mire phraleħa le Ezavoha a phučela tutar: ‘Kaskero sal a kaj džas a kaskero hin kada stados, so trades angle tu?’ ¹⁹ Pheneħa: ‘Kada hin daros tire služobñikostar le Jakobostar, so bičhavel peskere rajeske le Ezavoske. The ov avel pal amende.’”

²⁰ Phenda the le dujtoneske, le tritoneske the savorenge, ko džanas pal o stadi, hoj te phenen kavke le Ezavoske, sar pes leħa zdžana: ²¹ “The korkoro tiro služobñikos, o Jakob, avel pal amende.” Bo o Jakob peske phenda: “Dava le Ezavoske daros, so bičhavav anglal ma, hoj te el manca andro smirom, a ča palis man leske sikavava. Šaj el, hoj man prilela kamibnaha.” ²² O dari sas bičhade anglal leste, ale ov ačhila prekal e rat andro taboris.

O Jakob pes marel le Devleħa

²³ O Jakob mek odi rat uštila, iħa peħa peskere duje romñijen, soduje služken the peskere dešujekh (11) čhaven a pregela prekal o pañi Jabbok. ²⁴ Bičhada len ešeb prekal o pañi a palis savoro, so les sas. ²⁵ Sar ačhila korkoro, avla varesavo murš ke leste a marelas pes leħa, medik na vidñisaħolas. ²⁶ Sar dikhla, hoj les na thovela tele, demada les andro klubos a avke leske o kokalos chučila avri. ²⁷ O murš phenda: “Muk man, bo imar avel avri o kham.”

O Jakob phenda: “Na mukava tut, medik man na požehñineħa.”

* 32:3 Oda hin: O duj tabora.

²⁸ O murš phučla: “Sar tut vičines?”

“Jakob,” odphenda.

²⁹ “Imar tut na vičineha Jakob, ale Izrael,” phenda o murš, “bo marehas tut le Devleha the le manušenca a ņerindal (zvitazindal) upral lende.”

³⁰ O Jakob lestar paľis phučla: “Akana, phen mange tiro nav.”

Ale ov odphenda: “Soske kames te džanel miro nav?” A požehňinda le Jakob.

³¹ O Jakob phenda: “Dikhlom le Devles muj-mujeha a ačhiľom te dživel.” Avke diňa ole thaneske nav Peniel†.

³² Sar o Jakob džalas pal oda than Penuel het, o kham imar avelas avri a ov phirelas banges, bo o klubos leske sas dukhado. ³³ Vašoda dži akana na chan o Izraeliti o šľachi pal o klubos, bo le Jakoboskeri šľacha pro klubos sas dukhadi.

33

¹ Sar o Jakob dikhľa, hoj avel o Ezav le štar šel (400) muršenca, rozdelinda le čhaven maškar e Leja, Rachel the duj služki. ² Ešeb (peršo) ačhada le duje služken lengere čhavenca, pro dujto than la Leja lakere čhavenca a paľis la Rachel le Jozefoha. ³ Avke o Jakob geľa anglal lende a eftavar bandolas dži ke phuv, medik pes na dochudľa ko phral. ⁴ Ale o Ezav denašľa takoj ko phral, obchudľa les a čumidľa. A sodujđzene chudle te rovel.

⁵ Sar pes o Ezav rozdikhľa, dikhľa romňijen le čhavenca a phenda: “Ko hine kala, save hine paš tu?”

O Jakob odphenda: “Oda hine mire čhave, savenca o Del požehňinda tire služobňikoske.” ⁶ Avke avle o služki le čhavenca a bandile anglal leste. ⁷ Geľa ke leste e Leja le čhavenca a the on bandile anglal leste. Pal savorende geľa ke leste the e Rachel le čaha le Jozefoha a bandile anglal leste.

⁸ O Ezav phučla: “So kames te sikavel mange kale savore stadenca, saven bičhadal?”

O Jakob odphenda: “Diňom tuke len sar daros, hoj prekal lende tuke te avav pre dzeka, rajeja miro.”

⁹ Ale ov phenda: “Man hin but, phrala miro, ča muk tuke oda, so hin tiro.”

¹⁰ “Na!” phenda o Jakob. “Te som tuke pre dzeka, le kada daros mandar. Priiľal man ajse bare lačipnaha, hoj sar dikhav pre tiro muj, dičhol mange avri sar le Devleskero muj! ¹¹ Mangav tut, le mandar kada daros. Se o Del man andre savoreste požehňinda a hin man savorestar but.” Sar o Jakob leske furt avke vakereľas, prevakerďa les a iľa lestar oda.

¹² O Ezav phenda: “Mukas pes le dromeha sodujđzene a džas jekhetane.”

¹³ O Jakob odphenda: “Miro raj džanel, hoj man hin cikne čhave a mušinav man te starinel the pal o bakre the gurunňa, so den te pijel peskere ciknen. Te pre lende siđarava ča jekh džives, merena mange savore stadi. ¹⁴ Mi džal miro raj angle peskero služobňikos. Me džava polokes pal tute, ale avke sig, sar pes dela le stadenca the le čhavenca, medik na dodžava ke tu andro Seir, rajeja miro.”

¹⁵ Paľis o Ezav phenda: “Domuk mange, mi mukav tuke varesave mire manušendar, hoj te džan tuha.”

“Na kempel,” odphenda o Jakob. “Ča jekh kamav, hoj te avav tuke pre dzeka, rajeja miro.”

¹⁶ Mek oda džives o Ezav odgeľa pale andro Seir. ¹⁷ Ale o Jakob džalas andro Sukkot, kaj peske ačhada kher a prekal peskere stadi kerďa streškici (kofibi). Vašoda pes oda foros vičinel Sukkot.

¹⁸ Sar avelas andral o Paddan-Aram, o Jakob dogeľa mištes andro foros Šichem andre phuv Kanaan a bešelas pašes paš o foros. ¹⁹ Le Chamoroskere čhavendar o Jakob cinda kotor maľa vaš o šel (100) rupune. (O Chamor sas dad le Šichemoske.) Ode o Jakob rozthoda peskere stani. ²⁰ Ačhada ode oltaris a diňa leske nav El-Elohe Izrael*.

34

E Dina the o Šichem

¹ Jekhvar e Dina, le Jakoboskeri čhaj, savi leske uliľa la Lejatar, džalas pes te sprindžarel le džuvľenca, save ode bešenas. ² Sar la dikhľa o Šichem, iľa la našilu, pašiľa laha a iľa latar e pačiv. Leskero dad o Chamor sas Chivijcos a sas rašaj andre odi phuv. ³ Akor o Šichem pes igen zakamľa andre Jakoboskeri čhaj Dina a kamelas te

† 32:31 Oda hin: O muj le Devleskero. * 33:20 Oda hin: O El hin o Del le Izraeloskero.

dochudel lakero jilo. ⁴ O Šichem phendā peskere dadeske le Chamoroske: “Kamav, hoj te el kadi džuvli miri romňi!”

⁵ O Jakob pes došundā, hoj iľa leskera čha la Dina a našilu pašlila laha. Ale na vakerelas pal oda, bo užarelas pal peskere čhave, medik na avle pal e maľa le stadostar. ⁶ No o Chamor, le Šichemoskero dad, gela ko Jakob, hoj leha te vakerel. ⁷ Sar o čhave le Jakoboskere avenas pal e maľa a došunde pes, so pes ačhiľa, igen len ada zadukhandiľa a sas igen cholamen. Se o Šichem kerda baro džungipen le Izraeloske, bo našilu pašlila lengera pheňaha. Kerda oda, so na sas domuklo. ⁸ Ale o Chamor lenge phendā: “Miro čhavo o Šichem pes igen zakamľa andre tumari čhaj. Den leske la romňake. ⁹ Sthovas amare fameliji. Tumen amenge dena tumare čhajen a tumen lena peske amare čhajen. ¹⁰ Bešen amenca, bo e phuv ela prekal tumende phundradi. Ačhen ade, phiren kaj ča kamen, a bešen ade pro furt.”

¹¹ Palis o Šichem phendā lakere dadeske the le phralenge: “Te kerena mange pre dzeka, dava tumen, so kamena. ¹² Phenen, save dari kamen vaš e čhaj a keci kempel te počinel. Dava tumen ajci, keci kamena. Ča den mange la romňake!”

¹³ Vašoda, hoj o Šichem lengera pheňaha la Dinaha našilu pašlila, kamle lenca le Jakoboskere čhave te thovel avri a odphende le Šichemoske the leskere dadeske le Chamoroske: ¹⁴ “Ada naši keras, hoj peskera pheňa te das le muršeske, savo nane občhindo (obrezimen), bo uľahas oda prekal amende ladž. ¹⁵ Ale ča avke pes šaj dovakeras, te pes dojekh murš tumendar dela te občhinel, avke sar sam amen občhinde. ¹⁶ Palis tumenge daha amare čhajen a amen peske laha tumare čhajen. Avke dživaha jekhetane sar jekh narodos, ¹⁷ ale te amen na šunena a na dena pes te občhinel, la čha peske laha a džaha het.”

¹⁸ Lengero lav sas le Chamoroske the leskere čhaske le Šichemoske pre dzeka. ¹⁹ O terno, savo sas andro jakha peskere famelijake igen baro, na užarelas a sigo gela ada te kerel, bo le Jakoboskera čha igen kamelas.

²⁰ Avke o Chamor the leskero čhavo gele ke brana peskere foroskeri a vakerenas ko murša, save ode bešenas: ²¹ “Kala murša kamen amenca te dživel čačas andro smirom. Mi ačhen akor te bešel andre kadi phuv a mi phiren, kaj ča kamen, bo o than hino dos baro the prekal lende. Amen peske laha lengere čhajen vaš o romňa a peskere čhajen daha lenge. ²² Ale kala murša ča akor ačhena amenca te dživel sar jekh narodos, te dojekh amaro murš pes dela te občhinel, avke sar hine on občhinde. ²³ A ke oda: Či na ena amare lengere stadi, barvalipen, the savore džvirini? No ča priačas lenge pre ada a bešena amenca!” ²⁴ Savore murša, save sas paš odi foroskeri brana, šunde le Chamor the leskere čhas le Šichem a dine pes te občhinel.

²⁵ Pal o trito džives, sar len sas o dukha, o Šimeon the o Levi, o duj čhave le Jakoboskere, la Dinakere phrala, ile o šabli, počoral gele andro foros a murdarde avri savore muršen. ²⁶ Le šablēnca murdarde the le Chamor the leskere čhas le Šichem. Palis ile la Dina andral e Šichemoskoro kher a gele het. ²⁷ Le Jakoboskere čhave avle pale ke ola mule a vaš e ladž la pheňakeri skidle savoro andral o foros. ²⁸ Ile le bakren, le gurmňen, le somaren a savoro, so sas ode the pre maľa. ²⁹ Odligende savoro lengero barvalipen the le romňen le čhavenca a skidle savoro, so len sas andro khera.

³⁰ Avke o Jakob phendā le Šimeonoske the le Leviske: “Tumen man aleha andan andre bibach, bo akana o Kanaančana the o Perizeja andre kadi phuv man našti avri ačhena. Hin man ča frima manuša. Te pes sthovena jekhetane pre mande, ňerinenca (zvifazinena) upral ma a zničinenca man the olen, save hine manca.”

³¹ Ale on odphende: “Či mušinda te kerel amara pheňaha avke sar varesava lubňaha?”

35

O Del požehňinel le Jakob andro Betel

¹ O Del phendā le Jakoboske: “Visar tut pale andro Betel a ačh ode te bešel. Ačhav o oltaris le Devleske, savo pes tuke sikada, sar denašahas tire phralestar le Ezavostar.”

² Akor o Jakob phendā leskera famelijake the savorenge, save sas leha: “Čhiven het savore avre devlen, so hine tumende, žužaren tumen a preuren pes. ³ Aven, džas andro Betel. Ode ačhavava o oltaris le Devleske, savo man šunda avri oda džives, sar somas andro pharipen, a lidžalas man pal o drom.” ⁴ Avke leske dine savore cudze devlen, so lende sas, the o kružki, so lende sas figimen andro kana. O Jakob oda garuda andre phuv tel o dubos paš o foros Šichem.

⁵ Sar džanas avri andral oda foros, avla pre ola manuša ole forendar ajši bari dar, hoj na kerde nič le Jakoboskera famelijake. ⁶ O Jakob avla savore peskere manušenca andro Luz, so adadžives hin o Betel andre phuv Kanaan. ⁷ Ode ačhađa oltaris a diňa ole thaneske nav El-Betel, bo ode pes leske o Del sikađa, sar denašelasa peskere phralestar. ⁸ Andre oda časos muľa e Debora, la Rebekakeri služka, savi la bararelas avri. Parunde la tel o dubos teleder le Betelostar. Ole duboske diňa nav “o Rovibnaskero Dubos”.

⁹ Kana o Jakob pes visarelas andral o Paddan-Aram, sikađa pes leske pale o Del a požehňinda les. ¹⁰ Phenda leske: “Tiro nav hin Jakob, ale akanastar tut vičineha Izrael.” Avke leske o Del diňa nav Izrael.

¹¹ O Del leske mek phenda: “Me som o Del Nekzoraleder. Mi uľon tuke pherdo čhave! Tutar avena but narodi a aveha dad le kralenge. ¹² E phuv, so diňom le Abrahamoske the le Izakoske, dava the tuke a the tire čhavengere čhave.” ¹³ Avke lestar o Del palis odgeľa.

¹⁴ Ode, kaj o Del leha vakerelas, ačhađa o Jakob baruno slupos a čorda pre leste avri e mol the o olejos, so leske anda sar obeta. ¹⁵ Diňa nav Betel* ole thaneske, kaj leha o Del vakerelas.

E Rachel merel, sar uľol o Benjamin

¹⁶ Palis džanas avri andral o Betel. Sar sas imar pašes andre phuv Efrata, chudelas la Rachelake te uľol o čavoro. Džalas lake oda igen phares. ¹⁷ Androda e džuvli, savi pomožinelas paš o ločhiben, lake phenda: “Ma dara tut Rachel, ela tut pale muršoro.” ¹⁸ Ale sar oj merelas a sas imar pašes paš o meriben, diňa peskere časke nav Ben-Oni†, ale o Jakob leske diňa nav Benjamin‡.

¹⁹ Avke e Rachel muľa a parunde la po drom ke Efrata, so hin adadžives Betlehem. ²⁰ Upral lakero hrobos ačhađa o Jakob bar a dži adadžives ačhel kada bar sar o leperiben prekal e Rachel.

²¹ O Izrael palis odarik odgeľa a rozthođa o stanos pal e veža Migdal-Eder§. ²² Sar imar bešelasa andre kadi phuv, o Ruben geľa te pašol la Bilhaha, savi sas romňi-služka leskere dadeskeri, a o Izrael pes pal ada došunda.

Le Jakoboskere čhave

Le Jakob sas dešuduj (12) čhave. ²³ La Leja sas čhave o Ruben – ešebno (peršo) čhave le Jakoboskero – o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar the o Zebulun. ²⁴ La Rachel sas čhave o Jozef the o Benjamin. ²⁵ La Rachelakera služka la Bilha sas čhave o Dan the o Naftali. ²⁶ La Lejakera služka la Zilpa sas čhave o Gad the o Ašer.

Kala sas o čhave le Jakoboskere, save leske ulile andro Paddan-Aram.

Le Izakoskero meriben

²⁷ Palis o Jakob avla ke peskero dad Izak andro Mamre andro Kirjat-Arba, so hin adadžives Hebron, kaj bešenasa o Abraham the o Izak. ²⁸ O Izak dživelasa šel the ochtovardeš (180) berš. ²⁹ Muľa andre šukar lače phuripnaskere berša a geľa paš peskere phure dada, save mule. Leskere čhave o Ezav the o Jakob les parunde.

36

Le Ezavoskere čhave

¹ Kala hine o čhave le Ezavoskere, saves sas the aver nav Edom.

² O Ezav peske iľa romňen, save sas Kanaančanki: la Ada, la čha le Elonoskera le Chetitoskera, the la Oholibama, la Anakera čha, savake sas papus o Chivijcos o Cibeon. ³ Iľa peske the le Izmaeloskera čha la Basemat, savi sas le Nebajotoske pheň.

⁴ La Adake uľila o Elifaz a la Basematake o Reuel. ⁵ La Oholibamake uľila o Jeuš, o Jalam the o Korach. Kala hine le Ezavoskere čhave, save leske ulile andre phuv Kanaan.

⁶ Palis iľa o Ezav peskere romňen the čhaven, savore manušen, save sas leskere, the savore stadi, mek aver dobitkos the savoro barvalipen, so les sas andre phuv Kanaan, a geľa het peskere phralestar le Jakobostar andre phuv Seir. ⁷ Odgeľa vašoda, bo ov the o Jakob sas igen barvale a našti imar bešenasa jekhetane. Bo pre odi phuv, andre savi bešenasa, sas imar frima chaben prekal lengere stadi. ⁸ O Ezav, savo pes vičinelasa the Edom, ačhila te bešel pre brehengeri phuv Seir.

* 35:15 Oda hin: O kher le Devleskero. † 35:18 Oda hin: O čhavo mire pharipnaske. ‡ 35:18 Oda hin: O čhavo mire čače vastestar. § 35:21 Oda hin: E veža, kaj merkinenas pro stadi.

⁹ O Ezav sas papus le Edomčanenge pre Seiriko phuv a kala hine leskere čhave.
¹⁰ Lengere nava sas o Elifaz, o čhavo la Ezavoskera romňake la Adake, the o Reuel, o čhavo la Ezavoskera romňake la Basematake.

¹¹ Le Elifazoskere čhave sas o Teman, o Omar, o Cefo, o Gatam the o Kenaz. ¹² Le Elifaz sas the romňi-služka e Timna, savake ulila o Amalek. E Ada sas lenge baba.

¹³ Le Reueloskere čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šammah the o Mizzah. E Basemat sas lenge baba.

¹⁴ O Jeuš, o Jalam the o Korach sas čhave la Oholibamakere, e čhaj la Anakeri, savo sas o čhavo le Cibeonoske.

¹⁵ Kala kmeňi avle le Ezavostar the leskere ešebne (perše) čhastar le Elifazostar: o Teman, o Omar, o Cefo, o Kenaz, ¹⁶ o Korach, o Gatam the o Amalek. Kala savore hine la Adakere čhaskere čhave. ¹⁷ Kala kmeňi avle le Reuelostar, le Ezavoskere čhastar: o Nachat, o Zerach, o Šammah the o Mizzah. Kala savore hine la Basematakere potomki. ¹⁸ Kala Ezavoskere kmeňi avle la Oholibamatar, la Anakera čhatar: o Jeuš, o Jalam the o Korach. ¹⁹ Kala kmeňi avle le Ezavostar – le Edomostar.

²⁰ O Seir sas andral o Choričanengero kmeňos, so dživelas andre odi phuv mek sigeder, sar avla o Ezav. Andral o Seir avle o kmeňi o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, ²¹ o Dišon, o Ecer the o Dišan. Kala hine o Choričanengere kmeňi le Seirostar andral e phuv Edom.

²² Le Lotanoskere čhave sas o Chori the o Hemam a leskeri pheň sas e Timna.

²³ Le Šobaloskere čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefo the o Onam.

²⁴ Le Cibeonoskere čhave sas o Ajah the o Anah. O Anah sas oda, savo arakhla pre pušta o prameňa le tate paňeha, sar pasinelas le dadeskere somaren.

²⁵ Le Anoskere čhave sas o Dišon the e Oholibama.

²⁶ Le Dišonoskere čhave sas o Chemdan, Ešban, o Jitran the o Keran.

²⁷ Le Eceroskere čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan.

²⁸ Le Dišanoskere čhave sas o Uc the o Aran.

²⁹⁻³⁰ Kala hine o Choričicke kmeňi andral o Seir: o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

O kraľa andre phuv Edom

³¹ Kala hine o kraľa, save sas upral o Edom mek sigeder, sar sas le Izraeliten kralis:
³² Andro Edom kralinelas o Belas, savo sas o čhavo le Beoriskero. Leskero foros sas e Dinhaba.

³³ Sar muľa o Belas, kralinelas o Jobab, le Zerachoskero čhavo andral e Bocra.

³⁴ Sar muľa o Jobab, kralinelas o Chušam andral e phuv Teman.

³⁵ Sar muľa o Chušam, kralinelas le Bedadoskero čhavo o Hadad, savo ňerinda (zviťazinda) upral o Midijana pre Moabiko phuv. Leskero foros sas Avit.

³⁶ Sar muľa o Hadad, kralinelas o Samlah andral e Masreka.

³⁷ Sar muľa o Samlah, kralinelas o Šaul andral o Rechobot paš o Baro Paňi.

³⁸ Sar muľa o Šaul, kralinelas le Achboriskero čhavo o Baal-Chanan.

³⁹ Sar muľa o Baal-Chanan, kralinelas o Hadar. Leskero foros pes vičinelas Pau a leskeri romňi sas e Mehetabel, e čhaj la Matredakeri, e čhaj la Me-Zahabakeri.

⁴⁰ Kala kmeňi sas le Ezavostar: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁴¹ o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁴² o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁴³ o Magdiel the o Iram. Kala nava chudle pal peskere ešebne (perše) dada. Dojekh lendar bešelas pre aver than andre phuv Edom. Kala savore Edomčana sas le Ezavostar.

37

O Jozef the phrala

¹ O Jakob geľa te dživel andro Kanaan, kaj dživelas leskero dad sar cudzincos.

² Kada hin pal e Jakoboskeri famelija.

Sar sas le Jozefoske dešuefta (17) berš, pasinelas le bakren peskere phralenca. Bešelas peskere dadeskere čhavenca, save sas la Bilhatar the la Zilpatar. O Jozef anelas pal peskere phrala o nalače hiri peskere dadeske.

³ O Izrael kamelas buter le Jozef sar avre čhaven, bo ulila (narodzinda pes) leske, sar sas imar phuro. O Jakob leske diňa te sivel igen šukar farebno plaštoš. ⁴ Sar dikhle leskere phrala, hoj lengero dad les kamelas buter sar len, našti avri ačhenas le Jozef. Vašoda na kamenas leha šukares te vakarel.

⁵ Jehkvar džalas suno le Jozefoske. Sar phenda avri o suno peskere phralenge, sas mek buter cholamen pre leste, ⁶ bo kavke lenge phenda: “Šunen, phralale, pal soste

mange džalas suno! ⁷ Samas pre maľa a phandahas o ðiv andro snopi. Miro zaphandlo snopos pes hazdña a ačhelas upre. Dojekh tumaro zaphandlo snopos ačhelas pašal miro snopos a bandonas anglal leste.”

⁸ Pre kada leske o phrala phende: “So? Kames te el kralis the raj upral amende?” Vaš leskere sune the lava o phrala les goreder našti avri ačhenas.

⁹ Le Jozef sas the aver suno a rozvakerða oda le phralenge: “Sas man mek aver suno! Bandolas angle ma o kham, o čhon the deşujekh (11) čerčeña.”

¹⁰ Kada phendä le dadeske the le phralenge. Ale o dad leske phendä: “Savo suno tut sas? Pal soste oda hin? Či avava me, tiri daj the tire phrala a banduvaha angle tu džı pre phuv?” ¹¹ Vaşoda leskere phrala pre leste mek buter džanas, ale o dad gondolinelas furt pal oda suno.

¹² Jekhvar, sar o phrala gele te pasinel le dadeskere bakren andro Šichem, ¹³ o Izrael phendä le Jozefoske: “Tire phrala pasinen paš o Šichem. Av, bičhavav tut pal lende.”

Ov odphendä: “Kade som.”

¹⁴ O Izrael leske phendä: “Dža, dikh, sar hin le phralenge the le stadenge. Palis av a phen mange oda.” Palis les bičhada andral dolina paš o Hebron.

Avke o Jozef avľa andro Šichem, ¹⁵ kaj les arakhľa varesavo murš, sar phirelas upre tele pal e maľa, bo na džanelas, kaj te džal, a phučľa lestar: “So rodes?”

¹⁶ “Rodav mire phralen,” odphendä o Jozef. “Phen mange, kaj pasinen?”

¹⁷ O murš leske phendä: “Gele adarik het. Me len šundom, sar vakerenas, hoj džana andro Dotan.”

O Jozef palis geľa pal peskere phrala a arakhľa len andro Dotan. ¹⁸ Sar les dikhle dural, mek sigeder, sar paš lende avľa, phende peske, hoj les murdarena. ¹⁹ Vakerenas maškar peste: “Dikhen, avel o raj upral o sune! ²⁰ Aven, džas! Murdaras les! Palis les čhivaha andre chaňig a phenaha, hoj les čaľa e dzivo džvirina. Akor dikhaha, so ela leskere sunenca!”

²¹ Sar šunða kada o Ruben, kamelas les te cirdel avri andral lengere vasta, vaşoda phendä: “Ma murdaras les! ²² Ma čhoren avri ñisavo rat! Čhiven les andre kadi chaňig, so hiňi pre pušta. Ma thoven pre leste o vasta!” Bo ov les kamľa te zachraňinel lendar a te anel les pale ko dad.

²³ Sar o Jozef avľa ko phrala, čhide pal leste tele oda šukar farebno plaštoš, so sas pre leste, ²⁴ a palis les čhide andre chaňig. Andre chaňig na sas paňi.

²⁵ Akor, sar bešenas paš o chaben, dikhle te avel le Izmaeliten le favenca andral o Gilead. O favi anenas pre peste e voňavo riciña, o balzamos the e mirra, so lidžanas andro Egipt.

²⁶ O Juda phendä peskere phralenge: “So amen ela olestar, te le phrales murdaraha a garuvaha oda, hoj les murdardam? ²⁷ Džas, bikenas les le Izmaelitenge, ale na thovas pre leste o vasta. Se hino amaro phral, amare ratestar.” O phrala les šunde.

²⁸ Sar adarik predžanas o Midijaňike kupci, o phrala ile avri le Jozef andral e chaňig a bikende les vaš o biš (20) rupune le Izmaelitenge, save les ligende andro Egipt.

²⁹ Sar o Ruben avľa pale paš e chaňig a dikhľa, hoj o Jozef ode nane, čhingerða pre peste o plaštoš. ³⁰ Geľa pale ko phrala a phendä: “O muršoro ode nane! So kerava?”

³¹ Avke ile le Jozefoskere gada, murdarde le capos a močinde o gada andro rat. ³² Oda šukar plaštoš ile, ligende le dadeske a phende: “Kada arakhľam. Dikh, či kada plaštoš hin tire čhaskero, abo na.”

³³ Sar o Jakob rozprindžarða oda plaštoš, phendä: “Kada plaštoš hino čačes mire čhaskero! Čhala les varesavi dzivo džvirina! Le Jozef čačes rozčhingerða!” ³⁴ O Jakob čhingerða pre peste o plaštoš, urða pre peste o gone a but dživesa sas andre žala pal o Jozef. ³⁵ Savore leskere čhave the čhaja avle les te podhazdel, ale ov oda na kamelas a phendä: “Andre žala pal miro čhavo džava tele andro than le mulengero.”

³⁶ O Midijana bikende le Jozef andro Egipt le Putifariske, le Faraonoskere uradňikoske, savo sas o velifelis le stražňikenge.

38

O Juda the e Tamar

¹ Andre oda časos o Juda geľa het peskere phralendar a ačhıľa ke jekh manuš, savo pes vičinelas Chirah a sas andral o foros Adullam. ² Sas ode jekh Kanaančanos o Šuas. Sar o Juda dikhľa le Šuasoskera čha, ıľa peske la romňake a pašlıľa laha. ³ Oj ačhıľa khabňi a ulıľa lake čhavoro. O Juda leske diňa nav Er. ⁴ Pale ačhıľa khabňi a ulıľa lake

aver čhavoro. Diña leske nav Onan. ⁵ Mek jekhvar lake uliła (pes narodzinda) čhavoro a diña leske nav Šelah. Sas oda andro Kezib, sar ov uliła.

⁶ O Juda iła avri prekal peskero ešebno (peršo) čhavo romňa, savi pes vičinelas Tamar. ⁷ Ale le Judaskero ešebno čhavo o Er na sas le RAJESKE pre dzeka, avke leske o RAJ iła o dživipen.

⁸ Avke phenda o Juda le Onanoske: “Sar šogoris mušines peske te lel tira šogorkiňa romňake. Zdža tut laha a an prekal late le phraleske čhaven.” ⁹ O Onan džanelas, hoj o čhave na ena leskere, vašoda, sar pes le phraleskera romňaha zdžalas, ov na dokereelas oda, hoj le phrales te el čhave. ¹⁰ Le RAJESKE ada na sas pre dzeka, avke the leske iła o dživipen.

¹¹ Avke phenda o Juda peskera borake la Tamarake: “Beš andro kher le dadeskero sar e bijeromeskeri, medik na dobarola avri miro čhavo o Šelah.” Bo na kamla, hoj te merel avke sar leskere phrala. E Tamar avke geła het a bešelas andro kher peskere dadeskero.

¹² Pal o buter časos muła e romňi le Judaskeri, e čhaj le Šuasoskeri. Sar preačiła e žala le Judaske, geła le prijateliha le Chiroha andre Timna, kaj strihinenas leskere bakren.

¹³ Avke phende la Tamarake: “Tiro sastro džal akana andre Timna te strihinel peskere bakren.” ¹⁴ E Tamar džanelas, hoj o nekterneder čhavo o Šelah imar bariła avri, ale o Juda les lake na diña. Vašoda oj čhida tele pal peste o vdovike gada, iła peske o khosno, garuda peskero muj a bešla peske paš e brana andro foros Enajim. O Enajim sas pašes pro drom andre Timna.

¹⁵ Sar la o Juda dikhła, gondoliđa peske, hoj hiňi lubňi, bo sas lake garudo o muj. ¹⁶ Geła ke late pro drom a phenda: “Šun man, domuk mange, hoj te pašluvad tuha.” Ov na džanelas, hoj oda hiňi leskeri bori.

“So man deha vaš oda?” oj lestar phučła.

¹⁷ “Bičhavava tuke terňa kozica andral o stados,” ov odphenda.

Avke oj leske phenda: “De man vareso aver vaš oda, medik la na bičhaveha.”

¹⁸ “So tut šaj dav akana?” phučła latar o Juda.

“Tiri pečat la špargaha the e paca, so hin tute andro vast,” oj odphenda. Avke lake oda diña, pašliła laha a oj ačiła lestar khabňi. ¹⁹ Oj palis uštiła a geła het. Čhida tele o khosno a urda peske pale o vdovike gada.

²⁰ Palis o Juda bičhađa la terňa kozica peskere prijateliha le Chiroha, hoj te lel latar pale oda, so lake diña, ale na arakhła la. ²¹ Phučerelas pes le manušendar, save bešenass ode: “Kaj hiňi odi lubňi, savi bešelas paš o drom paš o Enajim?”

“Ade na sas nisavi lubňi,” odphende leske.

²² Avke avła pale ko Juda a phenda leske: “Na arakhłom la. The o manuša andral oda foros vakerenas, hoj nisavi lubňi ode na sas.”

²³ O Juda phenda: “Mi mukel peske oda, so la diňom. Ča te na avas pro asaben. Se me lake la kozica bičhadom tuha, ale tu la na arakhłal.”

²⁴ Sar pregeła trin čhon phende le Judaske: “Tiri bori e Tamar kerđa lubipen a avke ačiła khabňi.” O Juda phenda: “Ligenen la avri a labaren la!”

²⁵ Sar la anenas, diña te phenel peskere sastreske: “Ačiłom khabňi le muršestar, saveskere hine kala veci. Dikh mištes, kaskeri hin kadi pečat la špargaha the e paca.”

²⁶ Sar o Juda oda dikhła, phenda: “Oj hiňi buter čačipnaskeri, sar som me, bo na diňom la mire čhaske le Šeloske.” Paloda o Juda laha imar buter na pašolas.

²⁷ Sar avła imar o časos lake te ločhol, sikađa pes, hoj andre late hine duj čhave.

²⁸ Sar lake ulonas o čhave, jekh le čhavorendar diña avri o vast. Odi romňi, savi lake pomožinelas, phandla loľi šparga le čhavoreske pro vast a phenda: “Kada avła ešebno avri.” ²⁹ Ale o čhavoro cirdňa andre pale o vast a leskero phral avła ešebno avri. Oj phenda: “Sar tut ispidňal ešebno avri?” Vašoda leske diña nav Perec*. ³⁰ Palis avła the leskero phral avri, saveske sas e loľi šparga pro vast. Leske dine nav Zerach†.

39

O Jozef the le Putifariskeri romňi

¹ Sar ligende le Jozef andro Egipt, o Egiptanos o Putifar les cinda le Izmaelitendar. Ov sas uradnikos le Faraonoskero, o velitelis le palaciskere stražňikenge. ² Ale o RAJ sas le Jozefoha, avke les sas bach andre savoreste, so kerelas, a ačiła andro kher leskere Egiptske rajeskero. ³ Leskero raj dikhła, hoj o RAJ hino leha a hoj les delas bach andre

* **38:29** Oda hin: Te predemel avri. † **38:30** Oda hin: O Vidňišagos abo Lolo.

dojekh buči. ⁴ O Jozef leske sas pre dzeka, avke o Putifar les ačhađa upral savorende andre peskero kher a diňa leske andro vasta savoro, so sas leskero. ⁵ Akorestar, sar les o Egiptanos ačhađa upral peskero kher, o RAJ požehñinelas leskero kher a savoro, so les sas. Le RAJESKERO požehñañje sas upral savoro, so les sas andro kher the pre maľa. ⁶ Avke savoro, so les sas, diňa le Jozefoske andro vasta. O Putifar pes imar pal ñisoste na starinelas, ča pal o chaben, so chalas.

O Jozef mištes dičholas avri a sas igen šukar.

⁷ Pal varesavo časos pela andro jakha le rajeskera romňake. Phenda leske: “Pašľuv peske paš mande!”

⁸ Ov ada na kamelas te kerel a le rajeskera romňake phenda: “Dikh, miro raj pes na mušinel te starinel pal ñisoste andro kher, bo me som ade a ačhađa man upral savoro, so hin leskero. ⁹ Andre kada kher nane ñiko bareder sar me. Nane ñič, so mange na diňa andro vasta, ča tut na, bo sal leskeri romňi. Sar šaj kerav ajsa baro džungipen, so hin binos anglo Del?” ¹⁰ Džives pre dživeseste le Jozef cirdelas pre oda, hoj laha te pašľol, ale ov la na šunda.

¹¹ Sar andre jekh džives geľa te kerel peskeri buči andro kher, ñiko le služobñikendar na sas khere. ¹² E romňi le Putifariskeri les chudľa le plaštostar a phenda: “Av, pašľuv manca!” Ale ov denašľa avri a mukľa lake o plaštos andro vast. ¹³ Sar oj dikhľa, hoj lake mukľa o plaštos andro vast a denašľa avri, ¹⁴ vičinda peskere služobñiken a phenda lenge: “Dikhnen, ande amenge kale Hebrejis, hoj amen the thovel andre ladž! Kamľa manca te pašľol, ale me chudľom te vriskinel!” ¹⁵ Sar šunda, hoj vriskinav, mukľa paš ma peskero plaštos a denašľa avri.”

¹⁶ Oj mukľa o plaštos paš peste, medik na avľa leskero raj khere. ¹⁷ Avke the leske oda phenda: “O Hebrejiko sluhas, saves andal ke amende, man kamľa te thovel andre ladž!

¹⁸ Sar vriskinavas zorales, mukľa peskero plaštos paš ma a denašľa avri.”

¹⁹ Sar o raj le Jozefoskero šunda peskera romňi, savi phenda: “Kada hin čačes oda, so kamľa tiro sluhas te kerel,” igen pre leste cholisaliľa. ²⁰ Avke diňa les te chudel a thoda les andre bertena maškar o kraliskere bertenoša. Ale sar sas o Jozef andre bertena, ²¹ o RAJ sas leha. Sas ke leste jileskero a diňa, hoj te el le stražñikoske upral e bertena pre dzeka. ²² Avke o stražñikos ačhađa le Jozef upral savore bertenoša the upral savoro, so pes ode kerelas. ²³ Oda stražñikos na dodikhelas pre ñisoste, so leske diňa te kerel, bo o RAJ sas le Jozefoha a delas les bach andre savoreste, so kerelas.

40

O Jozef prethovel o sune andre bertena

¹ Pal varesavo časos o sluhas, savo čhivkerelas e mol le Faraonoske, the leskero ešebno (peršo) pekaris, cholarde varesoha peskere rajes, le Egiptske kralis. ² O Faraonos sas igen cholamen pre kala duj uradñika, pro sluhas the pro ešebno pekaris. ³ Diňa len te phandel andro kher le veliteliskero le stražñikenge, andre bertena, kaj sas phando the o Jozef. ⁴ Achile andre bertena pro buter časos a o velitelis le stražñikengero diňa le Jozefoske, hoj te kerel pašal lende.

⁵ Jekh rat džalas suno ole duje muršenge, le sluhaske, savo čhivkerelas e mol le Faraonoske, the le ešebno pekariske. Dojekh suno, so len sas, sikavelas vareso aver. ⁶ Sar ke lende tosara avľa o Jozef, dikhľa pre lende, hoj hin len varesavo pharipen. ⁷ Phučľa lendar: “Soske san andre ajsa pharipen?”

⁸ “Sas amen suno,” odphende leske, “ale ñiko amenge na džanel te phenel, pal soste džal.”

O Jozef lenge phenda: “Či na džanel o Del, pal soste hine o sune? Phenen mange len.”

⁹ Avke o sluhas, savo čhivkerelas e mol, phenda avri le Jozefoske o suno: “Andro suno dikhľom anglal peste viñičis, ¹⁰ pre savo sas trin konarica. Sar avenas avri o prajti, takoj avenas avri the o kvitki a palis o hroznos dobariľa. ¹¹ Andro vast likeravas le Faraonoskeri kuči. O hroznos, so odčhindom, ispidavas (pučhinavas) andre le Faraonoskeri kuči a podiňom leske e kuči andro vast.”

¹² “Kada hin oda, so sikavel o suno,” odphenda leske o Jozef. “Trin konarica hin trin dživesa. ¹³ Pal o trin dživesa o Faraonos tut pale hazdela upre a dela tuke pale tiro than. A pale podavkereha e kuči andro vast le Faraonoske, avke sar angloda leske čhivkerehas e mol. ¹⁴ Sar pes tuke kada ačhela, mangav tut, leper tuke pre ma a presikav mange o lačhipen: Privaker tut vaš ma ko Faraonos, hoj man te lel avri andral kadi bertena. ¹⁵ Se ile man andral e Hebrejiko phuv, ale aňi kade na kerdom ñič ajsa, vaš soste mušindomas te bešel andre bertena.”

¹⁶ Sar dikhla o ešebno pekaris, hoj o Jozef mištes prethovel o suno, phenda leske: “The man sas suno. Pro šero man sas trin košara mare. ¹⁷ Andro upruno košaris sas maro the bokela prekal o Faraonos a o čirikle chanas andral o košaris, so sas pre miro šero.”

¹⁸ “Kada hin oda, so sikavel o suno,” odphenda leske o Jozef. “Trin košara hin trin dživesa. ¹⁹ Pal o trin dživesa tuke dela o Faraonos te odčhinel o šero a figinela tut pro stromos a o čirikle chana tiro felos.”

²⁰ Pal o trin dživesa o Faraonos kerda pre peskere berša hoscina prekal savore peskere uradnika a diña te anel anglal lende le sluhas, savo leske čhivkerelas e mol, the le ešebne pekaris. ²¹ Ole ešebne sluhasko diña pale leskero than, hoj te podavkerel leske e kuči andro vast, ²² ale le ešebne pekaris diña te umblavel (obešinel), avke sar lenge oda o Jozef phenda. ²³ Ale oda ešebno sluhas peske pro Jozef na leperda. Bisterda pre leste.

41

Le Faraonoskere sune

¹ Pal o duj berš sas the le Faraonos suno: Ačhelas paš o pañi Nil. ² Dikhla, sar jekhvareste andral o pañi avenas avri efa šukar the thule gurumña a chudle te chal e čar paš o pañi. ³ Pal lende avle efa aver džungale the šuke gurumña, so ačhenas paš ola ešebne (perše) gurumña pro brehos. ⁴ Pafis ola džungale the šuke gurumña chale ole efa šukare the thule gurumñen. Androda pes o Faraonos prekerda andral o soviben.

⁵ Palis geľa pale te sovel a sas les aver suno: Pre jekh stonka barile avri efa klasi, so sas šukar the pherde. ⁶ Palis barile aver efa klasi, ale kala sas avrišučarde the labarde la vichodoskera balvajatar. ⁷ Ola avrišučarde klasi chale upre ole efa pherde klasen. Akor pes o Faraonos prekerda andral o soviben. Sas oda ča suno.

⁸ Tosara na sas le Faraonos smirom vaš o sune. Vašoda diña peske te vičinel savore Egiptske vraščen the le godavere muršen a phenda lenge avri peskere sune. No na sas ņiko, ko šaj phendahas leske, pal soste hine.

⁹ Palis o sluhas, savo čhivkerelas e mol, phenda le Faraonoske: “Adadžives avľa mange pre godi, hoj kerdom namištes. ¹⁰ Sar salas pre ma the pro glavno pekaris choľamen, diňal amen te phandel andre bertena, andro kher le veliteliskero, savo sas upral o stražnika. ¹¹ Sodujđenenge džalas jekh rat suno a dojekh suno sikavelas aver. ¹² Sas amenca ode jekh terno Hebrejis, o sluhas ole veliteliskero. Phendam leske avri o sune a ov amenge phenda, so dojekh suno sikavel. ¹³ Avke sar amenge phenda, pes the ačhiľa. Me man dochudľom pale pre miro than, ale ole dujtones umblade (obešinde).”

¹⁴ Avke o Faraonos peske diña te vičinel le Jozef, saves takoj ile avri andral e bertena. O Jozef pes oholinda, urda aver gada a avľa anglo Faraonos.

¹⁵ O Faraonos phenda le Jozefoske: “Džalas mange suno a ņiko mange les na džanel te phenel, so sikavel. Šundom pal tu, hoj džanes te phenel, pal soste hine o sune.”

¹⁶ “Na me,” odphenda o Jozef le Faraonoske, “ale o Del tuke odphenela, hoj tuke te el mištes.”

¹⁷ Avke o Faraonos phenda avri le Jozefoske o suno: “Džalas mange suno, hoj somas paš o pañi Nil. ¹⁸ Jekhvareste avle avri andral o pañi efa šukar the thule gurumña, so chudle te chal e čar paš o pañi. ¹⁹ Pal lende avle the aver efa džungale the šuke gurumña. Kajse džungale gurumña mek na dikhľom ņikhaj andro Egipt. ²⁰ Ola džungale the šuke gurumña chale ole efa šukare the thule gurumñen. ²¹ Sar len chale, na dičholas pre lende, hoj vareso chale, bo mek furt dičholas avke džungales sar angłoda. Akor man prekerdom andral o soviben. ²² Palis andro suno dikhľom, sar pre jekh stonka barile avri efa pherde the šukar klasi. ²³ Pal lende barile avri efa šuke the sane klasi, so sas labarde la vichodoskera balvajatar. ²⁴ Ola šuke klasi chale ole efa šukare klasen. Kada palis phendom mire vrašcenge, ale ņiko mange na džanelas te phenel, pal soste džal.”

²⁵ O Jozef phenda le Faraonoske: “Andre soduj sune sikavel oda jekh. Kaleha tuke o Del sikada, so kamel te kerel. ²⁶ Efa šukar gurumña hin efa berš. Efa šukar klasi hin tiš efa berš. Oda hin jekh suno. ²⁷ Efa šuke the džungale gurumña, so palis avle avri, hine efa berš, avke sar the ola efa šuke klasi, so sas labarde la vichodoskera balvajatar. Oda ela efa berš bokh.

²⁸ Avke ela, sar oda phendom le Faraonoske. O Del sikada, so kamel te kerel. ²⁹ Avela efa berš, so ela baro ulipen andre calo Egipt. ³⁰ Pal lende avela efa berš bokh a calo Egipt bisterela pre ola lače berša, sar len sas savorestar pherdo. E bokh žičinela caľi phuv. ³¹ Ela ajsi bari bokh, hoj bisterena pre oda but, so len sas angłoda. ³² Le

Faraonoske džalas oda suno dujtovar, bo o Del peske phendā, hoj oda džal imar sig te kerel.

³³ Akana, Faraonona, rode godavere muršes, savo džanela, so te kerel, a ačhav les upral cali phuv Egipt. ³⁴ Mi ačhavel o Faraonos upral kadi phuv uradniken, save lena pandžto kotor savore ulipnastar prekal kala efa berša, sar ela but savorestar. ³⁵ Prekal kala lače berša, so avela, mi skiden savoro chaben a mi odthoven o zrnos andro fori le Faraonoskere a mi merkinen pre oda. ³⁶ Kala chabena ena odthode prekal kala efa berš, so majinel te avel e bokh pro Egipt, avke o manuša na merena bokhatar.”

³⁷ Kada lav sas le Faraonoske the savore leskere služobnikenge pre dzeka. ³⁸ Akor o Faraonos phendā peskere služobnikenge: “Arakhela pes ajsa manuš, andre savo hin o duchos le Devleskero?”

³⁹ Palis o Faraonos phendā le Jozefoske: “Te tuke diña o Del kada savoro te džanel, nane niko ajsa godaver, sar sal tu, savo džanel, so kempel te kerel. ⁴⁰ Aveha ešebno raj upral miro palacis a savore mire manuša mušinena te šunel sa, so pheneha. Ča vašoda, hoj me som kralis, ela man buter autorita sar tut.”

⁴¹ O Faraonos mek phendā: “Dikh, ačhavav tut sar ešebne rajes upral calo Egipt.” ⁴² Palis o Faraonos iła tele e kraliko angrusi pal o anguš a thoda la le Jozefoske pro anguš. Urda pre leste o gada le lače pochstanestar a thoda leske pre meñ somnakuno lancos. ⁴³ Diña les te lidžal andro dujto kraliko verdan a vičinenas anglal leste: “Peren pro kхоča!” Avke sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁴ Palis phendā o Faraonos le Jozefoske: “Me som o Faraonos, ale bijal tiro lav niko andre calo Egipt našti nič kerel – našti čhalavel le vasteha, aňi le pindreha.” ⁴⁵ O Faraonos čerinda le Jozefoske o nav pro Cafenat-Paneach a diña leske la Asenat romňake, savi sas e čaj le Poti-Feraskeri, savo sas rašaj andro foros Heliopolis. Avke o Jozef sas ačhado upral calo Egipt.

⁴⁶ Le Jozefoske sas tranda (30) berš, sar chudla te kerel prekal o Faraonos, Egiptsko kralis. O Jozef palis odgeľa le Faraonostar a pregela pal cali phuv Egipt. ⁴⁷ Ola efa berša delas e phuv but ulipen. ⁴⁸ Ola efa berša o Jozef skidelas savoro chaben, so sas andro Egipt a odthovelas oda andro fori. Andre dojekh foros odthovelas o chaben ole malendar, so sas ode. ⁴⁹ O Jozef skidňa ajci pherdo zrnos sar moroskeri pošī. Sas olestar ajci but, hoj preačhile len te zgenel upre, bo pes oda aňi na delas.

Le Jozefoskere čhave

⁵⁰ Sar mek na sas e bokh, le Jozefoske uľile duj muršora, save les diña e Asenat, e čaj le rašaskeri le Poti-Feraskeri. ⁵¹ O Jozef diña le ešebne čhaske nav Menašše, bo phenda: “O Del mange diña te bisterel pre savore mire pharipena the pre cali miri dadeskeri famelija.” ⁵² Le dujtoneske diña nav Efrajim, bo phenda: “O Del diña, hoj mange te ulon čhave andre phuv, kaj man sas o pharipen.”

⁵³ Andro Egipt ola efa berša le bare ulipnaske imar preačhile ⁵⁴ a palis avla efa berš bokh, avke sar o Jozef phendā. E bokh avla andre savore phuva, ale andre calo Egipt sas dos chaben. ⁵⁵ Sar imar the o Egiptana bokhalonas a o manuša vičinenas ko Faraonos vaš o chaben, phenda lenge o Faraonos: “Džan ko Jozef a keren oda, so tumenge phenela!”

⁵⁶ Sar imar sas e bokh pal cali phuv, o Jozef phundrađa savore šopi a bikenelas le Egiptanenge o zrnos, bo andro Egipt sas igen bari bokh. ⁵⁷ Savore manuša pal cali phuv džanas andro Egipt ko Jozef te cinel o zrnos, bo sas igen bari bokh pre cali phuv.

42

Le Jakoboskere čhave džan andro Egipt

¹ Sar o Jakob dikhla, hoj andro Egipt sas o zrnos, phendā peskere čhavege: “Soske bešen a dikhen jekh pre aver? ² Šundom, hoj andro Egipt bikenen o zrnos. Džan a cinen les odarik prekal amende, hoj te predživas a te na meras.”

³ Avke ola deš phrala le Jozefoskere gele te cinel o zrnos andro Egipt. ⁴ Ale o Jakob na bičhada le Jozefoskere phrales le Benjamin leskere phralenca, bo phendā peske: “Šaj pes leske vareso ačhel.” ⁵ Avke gele le Izraeloskere čhave olenca, save džanas andro Egipt te cinel o zrnos, bo the andro Kanaan sas bokh.

⁶ O Jozef, sar o raj upral o Egipt, diña te bikenel o zrnos savore manušenge pal cali phuv. Avke avle ke leste leskere phrala, bandile anglal leste dži ke phuv. ⁷ Sar o Jozef dikhla peskere phralen, prindžarda len, ale na diña lenge oda te džanel a vakerelas lenca zoraha. Phučla lendar: “Khatar avlan?”

“Andral e phuv Kanaan,” on odphende. “Avlam te cinel chaben.”

⁸ O Jozef sprindžarda peskere phralen, ale on les na sprindžarde. ⁹ Akor peske o Jozef leperda pre ola sune, save les sas pal lende varekana. Phenda lenge: "Tumen san špijona! Avlan te rodel o thana, so pes den lokes te zalel."

¹⁰ "Na, rajeja amaro!" phende leske. "Amen sam ča tire sluhi, save avle peske ade te cinel chaben. ¹¹ Savore sam čhave jekhe dadestar a sam pačivale manuša. Tire služobnika nane špijona!"

¹² Ale ov lenge pale phenda: "Na! Tumen avlan ade te rodel thana, so pes den lokes te zalel."

¹³ On odphende: "Tire služobnika samas dešuduj (12). Sam phrala, čhave jekhe dadestar andral o Kanaan. O nekterneder hino akana paš o dad a oda jekh phral imar nane."

¹⁴ Ale o Jozef lenge ada pale phenda: "Hin oda avke, sar phendom: San špijona! ¹⁵ Kavke man dodžanava, či vakeren čaćipen: Na omukena kada than, medik na anena peskere nekternedere phrales. Lav vera pro Faraonos! ¹⁶ Bičhaven jekhes tumendar, hoj les te anel. Tumen, save ačhena, avena phandle andre bertena. Akor pes dikhela, či vakeren o čaćipen, vaj na. Avke sar dživel o Faraonos: San špijona!" ¹⁷ Palis len thođa pro trin džives andre bertena.

¹⁸ Pro trito džives lenge o Jozef phenda: "Me man darav le Devlestar. Te kamen te ačhel džide, keren oda, so phenav. ¹⁹ Te vakeren o čaćipen, mušinel jekh tumendar te ačhel andre bertena a tumen savore džan khere a liģenen o zrnos peskere bokhale famelijenge. ²⁰ Ale tumare nekternedere phrales mange mušinen te anel! Kaleha presikavena, hoj vakeren o čaćipen, a na merena."

On pre oda priačhile. ²¹ A vakerenas maškar peste: "Čačes kerđam namištes amare phraleske. Dikhlam les, andre savo pharipen hino, a sar pre amende zorales vičinelas, hoj leske te pomožinas, amen les na šunahas, a vašoda pre amende avla kadi bari bida."

²² O Ruben lenge phenda: "Na phendom tumenge, hoj te na keren nič ole čhaske? No tumen man na šundan. Akana počinaha vaš leskero dživipen." ²³ Ale on na džanenas, hoj o Jozef lenge ačhalol, bo vakerelas lenca prekal o manuš, savo lenge prethovelas andre lengeri čhib. ²⁴ O Jozef pes lendar visarda a zarunda. Palis avla ke lende pale a vakerelas lenca. Avke lendar iľa avri le Šimeon a diňa les te phandel anglal lengere jakha.

O phrala džan pale andro Kanaan

²⁵ Palis o Jozef prikazinda le sluhenge, hoj te pheraren savore lengere gone le đivoha a te thoven lenge pale o rupune love andre dojekh gono a te den len chaben pro drom. Avke the kerde. ²⁶ O phrala peske thođe o zrnos pro somara a gele het. ²⁷ Sar zaačhile te presovel pre jekh than, jekh lendar phundrađa o gono, hoj te del te chal le somaris, a dikhla andre o love. ²⁸ Vičinda pro phrala: "Diňa mange pale o love! Kade hine andro gono!"

Akor previsaliľa andre lende o jile, izdranas a vakerenas maškar peste: "S'oda amenge kerđa o Del?"

²⁹ Sar doavle ke peskero dad ko Jakob andro Kanaan, phende leske savoro, so pes lenge ačhiľa: ³⁰ "Oda murš, o raj ola phuvake, igen namištes amenca vakerelas, avke sar te ulamas špijona. ³¹ Ale amen leske phendam: 'Amen sam pačivale manuša, na sam nisave špijona. ³² Samas dešuduj phrala, čhave jekhe dadestar. Jekh amendar imar nane a oda nekterneder hino akana amare dadeha andro Kanaan.' ³³ O raj ola phuvake amenge phenda: 'Pal ada džanava, hoj vakeren o čaćipen, te jekhe tumare phrales mukena ade. Len peske o zrnos prekal peskeri famelija a šaj džan! ³⁴ Sar mange anena tumare nekternedere phrales, pal ada prindžarava, hoj na san špijona, ale hoj vakeren o čaćipen. Palis tumenge pale premukava tumare phrales a pal kadi phuv šaj phirena, kaj kamena.'"

³⁵ Palis, sar čhivenas avri o zrnos andral o gone, savore ode arakhle peskere gonore le rupenca. Sar dikhle jekhetane le dadeha o love, predarandile. ³⁶ Akor lenge o dad o Jakob phenda: "Tumen kamen, hoj te našavav savore mire čhaven? O Jozef imar nane, aňi o Šimeon! A akana mange kamen te lel the le Benjamin? Me som oda, ko cerpinav vaš oda savoro!"

³⁷ Avke o Ruben phenda le dadeske: "Šaj murdares mire duje čhaven, te tuke na anava le Benjamin pale. Ma dara tut, ča de les mange andro vasta a me tuke les anava pale."

³⁸ Ale o Jakob phenda: "Me na mukav mire čhas ode te džal tumenca! Leskero phral o Jozef hino imar mulo a ov ačhila korkoro. Som imar phuro a te pes leske vareso ačhiľahas pro drom, pre savo gelanas, ta andre bari žala muľomas."

43

O phrala kamen te džal pale andro Egipt

¹ Andre phuv Kanaan sas e bokh furt goreder. ² Sar imar dochale savoro zrnos, so cinde andro Egipt, o Jakob peskere čhavenge phenda: “Džan pale a cinen prekal amende sikra chaben!”

³ O Juda odphenda: “Oda murš amenge zorales phenda: ‘Sar na ela tumenca tumaro phral, na dikhena man pale.’ ⁴ Te tu domukeha, hoj te avel amenca ode amaro phral, džaha a cinaha tuke chaben. ⁵ Ale te les na mukeha, amen bijal leste ode naši džas. Bo o raj upral o Egipt amenge zorales phenda, hoj te na ela amenca amaro phral, na dikhaha les pale.”

⁶ Akor o Izrael phenda: “Soske mange tumen kerđan mek buter pharipen? Soske phendan avri le muršeske, hoj hin tumen mek jekh phral?”

⁷ On odphende: “Bo ov amendar buterval phučelas, či mek dživel amaro dad a či amen hin phral. Odphendam leske ča pre oda, so amendar phučelas. Sar majindam te džanel, hoj phenela, hoj mušinas te anel amare phrales ode?”

⁸ Palis o Juda phenda peskere dadeske le Izraeloske: “Muk tire čhas le Benjamin, mi avel manca pro drom! Avke predživaha a na meraha aňi amen, aňi tu a aňi amare čhave. ⁹ Me les lav pre mande: Mire vastendar peske les šaj manges. Te les na anava tuke pale džides, avava anglal tu vinovato calo miro dživipen. ¹⁰ Te pes na zlikerđamas ade ajci but, imar dujtovar ulamas andro Egipt pale.”

¹¹ O dad o Izrael lenge phenda: “Te o Benjamin mušinel te džal tumenca, akor len ola nekfeder veci andral amari phuv a lidžan ole rajeske upral o Egipt sar daros: Sikra balzamos the medos, e voňavo živica the mirra, o pendeča the mandle. ¹² Len tumenca duvar ajci love, bo mušinen te del pale savore love, so arakhlan andro gone. Šaj el, hoj vareko kerđa chiba. ¹³ Len tumenca the le phrales a džan imar pale ke oda manuš. ¹⁴ O Nekzoraleder Del mi presikavel tumenge o jileskeriben, hoj oda manuš te premukel le Benjamin the ole avre phrales. Te majinav te našavel mire čhaven, mi ačhel pes.”

O phrala pale anglo Jozef

¹⁵ Avke o phrala ile peha o dari a duvar ajci rupune love the le Benjamin. Gele andro Egipt a ačenas anglo Jozef. ¹⁶ Sar o Jozef dikhla paš lende le Benjamin, phenda le sluhaske, savo sas upral leskero kher: “Le kale muršen andre miro kher. Murdar vareso andral o stados a pek oda, bo chana manca o dilos.”

¹⁷ Oda sluhas kerđa avke, sar leske o Jozef phenda, a iľa len andre leskero kher. ¹⁸ Ale ola murša predarandile, sar len ile andro kher le Jozefoskero, a phende peske: “Čačes amen ande ade vaš o love, so amenge thode pale andre amare gone. Akana amen chudena a marena! Lena amendar amare somaren a kerena amendar peskere otroken!”

¹⁹ Sar avle ko vudar paš le Jozefoskero kher, phende leskere sluhaske: ²⁰ “Mangas tut, rajeja, amen imar jekhvar ade samas te cinel chaben. ²¹ Sar avlam pro than, kaj ačhilam te presovel, phundrađam o gone a dojekh amendar arakhlam peskere love – ajci, keci počindam. Akana tumenge anas ola love pale. ²² Iľam peha buter love, hoj peske te cinas pale chaben. Čačes na džanas, ko ola love thoda andro gone.”

²³ “Aven andro smirom,” phenda lenge o sluhas. “Ma daran nisostar! Tumaro Del, o Del tumare dadeskero, tumenge ola love thoda andro gone. Se me tumaro počiniben imar chudľom.” Palis ke lende anda le Šimeon.

²⁴ Palis o sluhas anda ole muršen andro Jozefoskero kher a diňa len paňi, hoj peske te thoven (omoren) o pindre. Diňa te chal the lengere somaren. ²⁵ Medik na avľa o Jozef, ile avri o dari prekal leste, bo sas lenge phendo, hoj chana ode o dilos.

²⁶ Sar o Jozef avľa andro kher, dine leske o dari a bandile anglal leste dži pre phuv. ²⁷ Ov lendar phučelas, hoj sar lenge hin, a phenda: “Mištes hin tumare phure dadeske, pal savo mange vakerenas? Mek dživel?”

²⁸ On odphende: “Tire sluhaske, amare dadeske, hin mištes, mek dživel.” Palis pele pro khoča a bandonas anglal leste.

²⁹ Sar dikhla peskere phrales le Benjamin, le čhas peskera dakero, phučľa: “Oda ov hino tumaro nekterneder phral, pal savo mange vakerenas?” Palis phenda: “Mi el o Del jileskero ke tute, čhavo miro!” ³⁰ Androda o Jozef sigo geľa het, bo avľa leske pharo, sar dikhla peskere phrales. Geľa andre andruno kher a ode chudľa te rovel. ³¹ Palis thoda (omordľa) o muj a avľa avri. Zlikerđa pes a phenda: “Anen o chaben!” ³² A podine o chaben le Jozefoske pre leskero skamind a leskere phralenge pre aver. O Egiptana bešenas avrether, bo našti chanas jekhetane le Hebrejenca. ³³ O phrala bešenas anglal o Jozef pal peskere berša, le nekphurederestar dži ko nekterneder. Dojekh lendar pes

čudalinelas, hoj bešen sako pal peskere berša. ³⁴ Palis len pal peskero skamind diña chaben. Ale le Benjamin diña pandžvar buter sar avre phralen. Pijen a mulatinenas jekhetane leha.

44

Le Jozefoskeri ruču kuči

¹ O Jozef palis phenda le sluhasko upral leskero kher: “Pherar le muršenge o gone le chabeneha, keci ča birinena te lidžal, a dojekheske thov pale leskere love upral andro gone. ² Ole nekternedereske thov andro gono miri ruču kuči the leskere love, savenca počinda vaš o zrnos.” O sluhasko kerda avke, sar leske phenda o Jozef.

³ Tosara, sar vidnišalolas, premukle le phralen lengere somarenca. ⁴ Sar džanas avri andral o foros a na sas mek dur, phenda o Jozef le sluhasko: “Dža sigo pal ola murša. Te len dochudeha, phen lenge: ‘Soske vaš o lačhipen visardan pale o nalačhipen?’ ⁵ Soske čordan e ruču kuči, andral savi pijel a savaha vražinel miro raj? Aleha kerdan igen namistes!’”

⁶ Sar len dochudla, phenda lenge ola lava. ⁷ On leske odphende: “Soske ada phenes, rajeja miro? Kajso vareso amen šoha (nikda) na kerđamas! ⁸ Dikh, o love, so arakhlam upral andro gone, andam pale andral o Kanaan. Sar šaj amen čordamas o rup vaj o somnakaj andral o kher tire rajeskero? ⁹ Te pes oda arakhela ke varesavo tiro služobnikos, mi merel a amen savore avaha tuke otroka, rajeja miro.”

¹⁰ O sluhasko phenda: “Mištes, mi el avke, sar phendān. Oda, ko iła e ruču kuči, ela miro otrokos a tumen avena premukle.” ¹¹ Avke savore sigo thode peskere gone tele pre phuv a phundrade len. ¹² Palis o sluhasko chudla te rodel le phurederestar dži ko nekterneder. E kuči pes arakhla andro Benjaminoskero gono. ¹³ Androda savoredžene čingerde pre peste o plaštos. Thode o veci pro somaris a visarde pes pale andro foros.

¹⁴ Avke o Juda peskere phralenca dogela andro kher le Jozefoskero. Ov mek sas ode a bandile anglal leste dži pre phuv. ¹⁵ O Jozef lenge phenda: “Oda so tumen kerđan? Tumen na džanenas, hoj ajso manuš sar me džanel te vražinel?”

¹⁶ O Juda phenda: “So tuke šaj phenas pre ada, rajeja miro? So te keras, hoj amenge te odmukes? O Del oda domukla pre peskere služobnika vaš o binos, so kerđam. Akana, rajeja miro, sam tire otroka, amen the oda, ke kaste arakhle e kuči.”

¹⁷ Ale ov lenge odphenda: “Na! Me kajso vareso na kerava! Mange ela otrokos ča oda, ke kaste pes arakhla e kuči. Tumen savore šaj džan andro smirom ke peskero dad.”

O Juda pes privakerel vaš o Benjamin

¹⁸ Palis o Juda geła anglo Jozef a phenda: “Mangav tut, rajeja miro, domuk tire sluhasko, hoj te phenel vareso peskere rajeske. Ma av cholamen pre peskero sluhasko, se tu sal sar o Faraonos! ¹⁹ Tu pes akor, rajeja amaro, phučas tire sluhendar: ‘Hin mek tumen dad abo phral?’ ²⁰ Amen tuke, rajeja, phendān: ‘Hin amen mek phuro dad the terno phral, savo leske ulila pro phuripen. Leskero phral imar hino mulo a ov ačhila jekhoro čhavo peskera datar. Amaro dad les igen kamel.’

²¹ Palis tu phendal peskere sluhenge: ‘Anen mange les, hoj les te dikhav peskere jakhenca!’ ²² Akor, rajeja, phendān tuke: ‘Oda čhavo našti omukel le dades, bo te les omuklahas, o dad mulahas.’ ²³ Ale tu phendal tire sluhenge: ‘Te tumenca na avela tumaro nekterneder phral, ma sikaven pes mange pro jakha!’

²⁴ Sar palis avlam ke tiro sluhasko, ke amaro dad, rozvakerdam leske savoro, so phendal tu, rajeja. ²⁵ Amaro dad phenda: ‘Džan pale a cinen sikra chaben.’ ²⁶ Amen leske odphendān: ‘Našti džas, te amenca na avela the amaro nekterneder phral. Bijal leste pes našti sikavas ole manušeske pro jakha.’

²⁷ Pre ada amenge phenda tiro sluhasko, amaro dad: ‘Tumen mištes džanen, hoj miri romni man diña ča duje čhaven. ²⁸ Jekh lendar odgeła imar het a me mange phendom, hoj les mušinda te rozchal e dzivo džvirina. Akorestar les na dikhlom.’ ²⁹ O dad mek phenda: ‘Te lena mandar the kales a pro drom pes leske vareso ačhela, thovena man pro phuripen andro hrobos.’

³⁰ Akana, rajeja miro, sar me šaj džava pale ke tiro sluhasko ke miro dad, te o čhavo, saves cale peskere dživipnaha kamel, na ulahas amenca? ³¹ Te pes dodžanela, hoj o čhavo nane amenca, merela. Tire sluhi oleha anena tire sluhasko, amare dades, pro phuripen andro hrobos. ³² Me, tiro sluhasko, ilom ole čhas le dadestar pre peste. Phendom le dadeske, hoj te les na anava leske pale, avava vinovato anglal leste calo miro dživipen.

³³ Akana domuk mange, hoj me te ačhav tire otrokoske vaš kada čhavo, rajeja miro, a ov mi džal het peskere phralenca. ³⁴ Sar šaj avlomas pale ke miro dad, te o čhavo na ulahas manca? Birindomas te dikhel pre žala, so avlahas pre miro dad?”

45

O Jozef pes del te sprindžarel le phralenge

¹ O Jozef pes imar našti zlikerda. Vičinda pre savorende, save ačhenas pašal leste: “Savore džan het!” Avke ņiko ode na sas, sar o Jozef pes diña te sprindžarel peskere phralenge. ² Palis zorales zarunda. Šunde oda o Egiptana the calo palacis le Faraonoskero.

³ Avke phenda peskere phralenge: “Me som o Jozef! Dživel mek miro dad?” Ale len oda avke zailla, hoj na džanenas te phenel aňi jekh lav peskere phraleske.

⁴ O Jozef lenge phenda: “Aven pašeder ke ma!” Sar avle ke leste, phenda: “Me som o Jozef, tumaro phral, saves bikendan andro Egipt. ⁵ Akana tumenge imar te na el pharo a te na dukhal tumen ada, hoj man kade bikendan. O Del man bičhada ade angle tumende, hoj te zachraňnav tumare dživipena. ⁶ Hin oda imar duj berš, so hin e bokh pre phuv. Ela mek pandž berš, so pes na kerela buči pre mala aňi pes na skidela upre. ⁷ O Del man bičhada anglal tumende andre kadi phuv, hoj tumen kavke bares te zachraňinel, hoj te predživen tumare čhavenca. ⁸ Tumen man ade na bičhadan, ale o Del. Ov man ačhada sar nekbaredere Faraonoskere uradňikos sar ešebne (perše) rajes upral calo leskero kher the upral calo Egipt.

⁹ Sigo džan pale ke miro dad a phenen leske, hoj me phenav: ‘O Del ačhada man, le Jozef, sar ešebne rajes upral calo Egipt. Av ke ma so neksigeder!’ ¹⁰ Bešeha pašes paš ma andre phuv Gošen savoreha, so tut hin: tire čhavenca the le čhavengere čhavenca, tire bakrorenca, kozenca the gurmňenca. ¹¹ Ode tumen me dava o chaben. Bo mek pandž berš likerela e bokh a na kamav, hoj vareko olendar, save hine tuha, te bokhalon – aňi tu aňi tiri famelija.’”

¹² O Jozef mek phenda: “Tumen the tumaro phral o Benjamin šaj dikhen, hoj som oda me, o Jozef, savo tumenca vakerel. ¹³ Phenen le dadeske, savi bari zor man hin andro Egipt, a phenen leske pal savoro, so dikhlan kade. Palis sidaren a anen les ade.”

¹⁴ Avke pes o Jozef the o Benjamin obchudle a sodujđzene chudle te rovel. ¹⁵ Rovibnaha čumidla savore peskere phralen. Palis leskere phrala leha chudle te vakerel.

¹⁶ Sar avla o hiros andro kher le Faraonoskero, hoj avle le Jozefoskere phrala, sas oda pre dzeka le Faraonoske the leskere sluhenge. ¹⁷ O Faraonos phenda le Jozefoske: “Phen tire phralenge, mi thoven peskere veci pre peskere somara a mi džan andro Kanaan. ¹⁸ Mi len le dades the peskere fameliji a mi aven ke mande. Dava len oda nekfeder than, so hin andro Egipt, the le nekfedere chabenestar kala phuvatar. ¹⁹ Phen lenge mek, mi len peske o verdana andral o Egipt prekal peskere čhave the romňija a mi anen the le dades peha. ²⁰ Te na bajinen pal ņisoste, so omukena, bo chudena oda nekfeder, so del o Egipt.”

²¹ O čhave le Izraeloskere oda the kerde. O Jozef len diña verdana the chaben pro drom, avke sar leske phenda o Faraonos. ²² Savoren lendar diña neve gada, ale le Benjamin diña trin šel (300) rup the mek pandž neve gada. ²³ Peskere dadeske bičhada deše somaren, pre save sas thode ola nekfeder dari andral o Egipt, the deše oslicen, pre save sas thodo o zrnos, o mare the o chaben pro drom. ²⁴ Palis le phralen premukla. Sar džanas het phenda lenge: “Ča pes ma vesekedinen le dromeha!”

²⁵ Avke gele het andral o Egipt andro Kanaan ko dad ko Jakob. ²⁶ Phende leske: “O Jozef mek dživel! Ov hino ešebno raj upral calo Egipt!” Ale sar ada šunda o dad, ačhila sar bar a našti lenge dopačalas. ²⁷ Ale sar leske phende savoro, so lenge phenda o Jozef, a sar o Jakob dikhla o verdana, so bičhada o Jozef, hoj les te anen andro Egipt, o Jakob avla pale ke peste. ²⁸ Phenda: “Akana tumenge imar pačav! Miro čhavo o Jozef čačes dživel! Džav les te dikhel, medik na merava.”

46

O Jakob džal andro Egipt

¹ O Izrael iľa peha savoro, so les sas, a džalas andro Egipt. Sar dogela andre Beer-Šeba, anda ode obeti le Devleske, saves lašarelas leskero dad o Izak.

² O Del prevakerda ko Izrael rači andro videňje: “Jakob! Jakob!”

“Kade som!” ov odphenda.

³ “Me som o Del, o Del tire dadeskero,” phenda leske. “Ma dara tut te džal andro Egipt, bo ode tutar kerava igen baro narodos. ⁴ A me tuha džava andro Egipt a anava tut odarik pale. O Jozef ela paš tu, sar mereha.”

⁵ Avke o Jakob odgeľa andral e Beer-Šeba. Le Izraeloskere čhave thode le dades le Jakob, le čhaven the le romňijen andro verdana, save bičhada o Faraonos. ⁶ Ile peha o

stadi the o barvalipen, so skidle andro Kanaan, a avle andro Egipt – o Jakob the savori leskeri famelija. ⁷ Andro Egipt anda čala peskera famelija, peskere čaven the čajen lengere čavenca.

⁸ Kala hine o nava le Izraeloskere čavengere – oda hin o Jakob the leskere čave – save avle andro Egipt:

Leskero ešebno (peršo) čavo sas o Ruben. ⁹ Le Ruben sas čave o Chanoch, o Pallu, o Checron the o Karmi.

¹⁰ Le Šimeon sas čave o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jachin, o Cochar the o Šaul, savo sas čavo la Kanaančankatar.

¹¹ Le Levi sas čave o Geršon, o Kohat the o Merari. ¹² Le Juda sas čave o Er, o Onan, o Šelah, o Perc the o Zerach. Ale o Er the o Onan mule andro Kanaan. Le Perc sas čave o Checron the o Chamul.

¹³ Le Jissachar sas čave o Tolas, o Puvvah, o Job the o Šimron.

¹⁴ Le Zebulun sas čave o Sered, o Elon the o Jachleel.

¹⁵ Kala hine la Lejakere the le Jakoboskere čave, save lenge ulile andro Paddan-Aram. Ode lenge ulila the e čaj e Dina. Savore leskere čave the čaja la Lejaha sas tranda the trin (33).

¹⁶ Le Gad sas čave o Cifjon, o Chaggi, o Šuni, o Ecbon, o Eri, o Arodi the o Areli.

¹⁷ Le Ašer sas čave o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah a lengeri pheñ sas e Serach. Le Berijah sas čave o Cheber the o Malkiel.

¹⁸ Kala dešušov (16) hine o čave le Jakoboskere, save les sas la Zilpaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskera čake la Lejake.

¹⁹ Le Jakoboskera romňake la Rachelake ulile o Jozef the o Benjamin. ²⁰ Le Jozefoske ulile andro Egipt o Menašše the o Efrajim la Asenataha, savi sas e čaj le Poti-Feraskeri, savo sas rašaj andro Heliopolis.

²¹ Le Benjamin sas čave o Belas, o Becher, o Ašbel, o Geras, o Naaman, o Echi, o Roš, o Muppm, o Chuppm the o Ard.

²² Kala hine la Rachelakere dešuštar (14) čave, save la sas le Jakoboha.

²³ Le Danoskero čavo sas o Chušim.

²⁴ Le Naftali sas čave o Jachceel, o Guni, o Jecer the o Šillem.

²⁵ Kala efa čave hine le Jakoboskere, save les sas la Bilhaha. Oj sas e služka, sava diña o Laban peskera čake la Rachelake.

²⁶ Le Jakoboskere čave peskere čavenca, save gele leha andro Egipt, sas šovardeš the šov (66), te na genas le Jakoboskere čavengere borijen. ²⁷ Te zgenaha the le Jozefoskere duje čaven, save leske ulile andro Egipt, avle ode le Jakoboskera famelijaha jekhetane eftavardeš (70) džene.

²⁸ O Jakob bičhađa peskere čhas le Juda anglal te phenel le Jozefoske, hoj pes te arakhel lenca andro Gošen. Avke avle andre phuv Gošen. ²⁹ O Jozef diña te pririchtinel peskero verdan a geła anglal peskero dad Izrael andro Gošen. Sar avla paš leste, obchudla les a chudla te rovel.

³⁰ O Izrael phenda le Jozefoske: “Akana imar šaj merav, bo tut dikhlom a džanav, hoj džives.”

³¹ Palis o Jozef phenda peskere phralenge the savorenge, save sas leha: “Mušinav te džal te phenel le Faraonoske, hoj avle ke ma mire phrala the savori famelija mire dadeskeri andral o Kanaan. ³² Phenava leske, hoj san pastjera, save likerem le bakren, a hoj avlan savore tumare stadenca the barvalipnaha. ³³ Te tumen o Faraonos vičnela a phučela tumendar, savi buči keren, ³⁴ phenen leske: ‘Tire sluhi hine pastjera le stadengere calo amaro džživipen avke sar amare phure dada.’ Ada phenena vašoda, hoj tumenge te domukel te ačhel andre phuv Gošen, bo o Egiptana na kamen nič le pastjerenca.”

47

O Jakob anglo Faraonos

¹ O Jozef odgela a phenda le Faraonoske: “Miro dad the mire phrala avle andral o Kanaan peskere stadenca, dobitkoha the savore barvalipnaha. Akana hine andre phuv Gošen.” ² Palis ila avri peskere phralendar pandže dženen a anda len anglo Faraonos.

³ O Faraonos pes phučla leskere phralendar: “Savi buči keren?”

“Amen sam pastjera, save pasinen le staden avke sar the amare dada,” odphende leske. ⁴ “Amen avlām te bešel andre kadi phuv, bo andro Kanaan avla igen bari bokh a prekal o stadi ode nane chaben. Domuk tire sluhenge, hoj te bešen andre phuv Gošen.”

⁵ O Faraonos phenda le Jozefoske: “Te tiro dad the tire phrala avle ke tute, ⁶ savore thana andre kadi phuv hine lenge phundrade. Mi bešel tiro dad the tire phrala andre nekfeder phuv Gošen. Te hin maškar lende godaver murša, ačhav len upral mire stadi.”

⁷ O Jozef anda peskere dades le Jakob a sikada les le Faraonoske. A o Jakob požehñinda le Faraonos. ⁸ O Faraonos phučla le Jakobostar: “Keci tuke berš?”

⁹ O Jakob odphenda le Faraonoske: “Miro dživipnaskero drom likerel šel the tranda (130) berš. O dživipena mire dadengere likerenas buter a na sas ajshe phare sar miro.”

¹⁰ Palis o Jakob požehñinda le Faraonos a gela lestar het. ¹¹ O Jozef thoda te bešel peskere dades the le phralen andro Egipt a diña len phuva the mali andro nekfeder than andre phuv Raamses, avke sar oda phenda o Faraonos. ¹² Avke o Jozef diña chaben le dades, le phralen the cała dadeskera famelija pal oda, keci len sas čhave.

E bokh andro Egipt

¹³ Na sas maro pre cali phuv, bo e bokh sas igen bari. Andro Egipt the andro Kanaan e sas ajsi bari bokh, hoj o manuša sas bi e zor. ¹⁴ Vaš o zrnos, so bikenda, o Jozef skidña savoro rup, so sas andro Egipt the andro Kanaan, a odligenda oda andro Faraonoskero palacis. ¹⁵ Sar imar na sas love andro Egipt the andro Kanaan, savore Egiptana avenas ko Jozef a mangelas: “De amen maro! So, majinas te merel, bo imar amen nane love?”

¹⁶ “Te tumen nane love, anen tumare stadi a me tumen vaš oda dava chaben,” phenda lenge o Jozef. ¹⁷ Avke anenas ko Jozef peskere stadi a ov len delas maro vaš o graja, bakre, gurumña the somara. Andre oda berš lendar o Jozef cinda savore stadi vaš o chaben.

¹⁸ Avke pregeľa jekh berš. Pre aver berš avle pale a phende: “Na garuvaha anglal tu, rajeja amaro, hoj o love amenge dogele a the amare stadi hine imar tire. Nane amen imar, so tut te del, ča amaro felos the e mala. ¹⁹ Soske amen majinas te merel angle tire jakha, rajeja amaro, a te mukel ča avke peskere mali? Cin tuke amen the amare mali vaš o maro a avaha otroka le Faraonoske. Ča de amen div, hoj te predživias a te na meras a te na ačhen ča avke o mali.”

²⁰ Kavke cinda o Jozef savore Egiptske mali prekal o Faraonos. Savore Egiptana bikenas peskere mali, bo e bokh pre lende mek goreder avla. Kavke o Faraonos dochudľa savore mali andre Egiptsko phuv. ²¹ Kaleha o Jozef kerđa le manušendar otroken pal cali phuv. ²² Ča le rašajengere phuva na odcinelas, bo o Faraonos len delas love pro chaben a sas lenge oda dos, hoj te predživen. Vašoda peskere phuva na bikenas.

²³ O Jozef phenda le manušenge: “Adadžives tumen the tumare phuva cindom prekal o Faraonos. Len tumenge kada zrnos a sadzinen len pro mali. ²⁴ O pandžto kotor le ulipnastar mušinena te del le Faraonoske a ola štar kotora ačhela tumenge, hoj te el tumen, so te sadzinel pro mali a te el tumare famelijen the le čhaven, sostar te dživel.”

²⁵ “Tu amen likerđal paš o dživipen,” on odphende. “Te sam tuke pre dzeka, rajeja amaro, ker amendar le Faraonoskere otroka!” ²⁶ O Jozef akor diña avri zakonos pal e Egiptsko phuv, so pes dolikerel dži adadžives, hoj o pandžto kotor le ulipnastar hino le Faraonoskero. Ča o phuva le rašajengere na sas leskere.

²⁷ Avke o Izraeliti ačhile te bešel andro Egipt andre phuv Gošen. Barvalonas a sas len igen but čhave. ²⁸ O Jakob dživelas andro Egipt mek dešuefta (17) berš a sas leske imar šel the saranda the efta (147) berš. ²⁹ Sar sas o Izrael anglo meriben, vičinda peskere čhas le Jozef a phenda leske: “Te som tuke pre dzeka, thov tiro vast pre mire čanga a de man lav, hoj mange presikaveha kada jileskeriben the pačivaliben: Ma parun man andro Egipt.” ³⁰ Sar merava avke sar mire phure dada, liđža man andral o Egipt a parun man ode, kaj sas parumen the on.

“Kerava avke, sar phenes,” odphenda o Jozef.

³¹ “Le vera, hoj oda kereha!” phenda leske o Jakob. Sar les diña vera, o Izrael bandiľa tele pro hados a lašarelas le Devles.

48

O Jakob požehñinel le Jozefoskere čhaven

¹ Pal varesavo časos phende le Jozefoske: “Tiro dad hino nasvalo.” Avke o Jozef iľa peha peskere duje čhaven le Menašše the le Efrajim a gele les te dikhel. ² Sar le Jakoboske

phende: “Avel ke tu tiro čhavo o Jozef,” o Izrael chudla zor a bešla peske pro hados. ³ O Jakob phenda le Jozefoske: “O Nezkzoraleder Del pes mange sikada andro Luz andre phuv Kanaan a požehñinda man. ⁴ Phenda mange: ‘Dava tut pherdo čhave. Tutar avena but narodi. Kadi phuv dava tire potomkenge, hoj te el lengeri pro furt.’”

⁵ O Jakob mek phenda: “Tire duj čhave, save tuke ulile andro Egipt mek sigeder, sar ke tu ade avlom, ena akanastar mire. O Efrajim the o Menašše ena mire sar o Ruben the o Šimeon. ⁶ O čhave, save avena pal lende, ena tire. Mire phuva pal ma prelena ča prekal o Efrajim the Menašše, ena zgende jekhetane lenca. ⁷ Kerav oda prekal e Rachel, bo sar džavas andral o Paddan andro Kanaan, mula mange pro drom. Parundom la ode paš o drom, nadur la Efratatar.” E Efrata hin adadžives Betlehem.

⁸ Sar dikhla o Izrael le Jozefoskere čhaven, phučla: “Ko hine kala?”

⁹ “Oda hine mire čhave, saven mange diña ade o Del,” odphenda o Jozef peskere dadeske.

Avke o dad phenda: “An len ke mande, hoj len te požehñinav!” ¹⁰ O Izrael sas imar phuro a imar na dikhelas igen mištes. Sar len o Jozef anda ke leste, o Jakob len čumidla a obchudla. ¹¹ Palis o Izrael phenda le Jozefoske: “Šoha (ñikda) na phendomas, hoj tut mek pale dikhava. Ale o Del mange diña, na ča tut te dikhav, ale the tire čhaven.” ¹² O Jozef iła peskere čhaven tele pal o Jakoboskere čanga a bandiła le mujeha dži ke phuv.

¹³ Palis o Jozef iła sodujen ko Jakob; le čače vasteha ačhada le Efrajim pal e balogñi (lavo) sera le Izraeloskeri a le balogne vasteha iła le Menašše a ačhada les pal e čači (pravo) sera. ¹⁴ Ale o Izrael prethoda peskere vasta a thoda peskero čačo vast pro Efrajimoskero šero, choc sas terneder. O balogno vast thoda pro šero le Menaššeskero, savo sas ešebno čhavo. ¹⁵ Palis požehñinda le Jozef a phenda:

“Mi požehñinel kale čhaven o Del,

angle savo phirenas mire dada o Abraham the o Izak,

o Del, savo man lidžalas le ternipnastar dži adadžives sar pastjeris!

¹⁶ Mi požehñinel len o aňjelos, savo man cirdña avri andral o dojekh nalačhipen!

Mi leperel pes prekal kala čhave miro nav the o nava mire dadengere, le Abrahamoskero the Izakoskero!

Mi ulon lenge pherdo čhave pal cali phuv.”

¹⁷ Sar o Jozef dikhla, hoj o dad thoda o čačo vast pro šero le Efrajimoske, na sas leske oda pre dzeka. Avke chudla le dadeskero vast a kamla les te prethovel pro šero le Menaššeskero. ¹⁸ O Jozef phenda le dadeske: “Na avke, dado miro! Se kada hin ešebno. Leske thov tiro čačo vast pro šero.”

¹⁹ Ale o dad leske phenda: “Džanav, čhavo miro, džanav! The lestar ela narodos a the lestar ela buter. Ale leskero terneder phral, o Efrajim, ela bareder sar ov, leskere čhavendar ena but narodi.”

²⁰ Avke len požehñinda oda džives a phenda:

“Sar o Izraeliti žehñinena varekas, leperena tumare nava a phenena kada:

‘Mi kerel tuke o Del avke sar le Efrajimoske the le Menaššeske.’”

Kaleha thoda o Jakob le Efrajim anglo Menašše.

²¹ Palis o Izrael phenda le Jozefoske: “Dikh, me merava, ale o Del ela tumenca a anela tumen pale andro Kanaan, andre phuv tumare phure dadengeri. ²² A tut dav mire barvalipnastar buter sar tire phralen. Dav tuke e lači phuv Šichem, so dochudlom le Amorejendar peskera šablaha the lukoha.”

49

Le Jakoboskero požehñaije

¹ O Jakob vičinda savore peskere čhaven a phenda lenge:

“Aven savore ke mande a phenava tumenge,
so tumen užarel andro dživesa, so avena!

² Dzđan tumen jekhetane, savore čhave le Jakoboskere.

Šunen tumare dades le Izrael!

³ Ruben, tu sal miro ešebno (peršo),

e zor mire ternipnaske,

nekrajikaneder the nezkzoraleder mire čhavendar!

⁴ Sal sar o pañi, so pes na del te zaačhavel,

imar na aveha ešebno, bo pašlilal mira romñaha.

Aleha kerdal džungipen, sar tuke pašlilal andre miro hados.

- 5 Šimeon the Levi, tumen san phrala,
pre tumare maribneskere zbrañi hin o rat.
- 6 Na kamav man te zdžal jekhetane tumenca.
Na kamav nič oleha, so tumen kamen te kerel,
bo andre choli murdardan le muršen
a ča prekal peskero radišagos kerdan le bikendar kaliki.
- 7 Mi el prekošli tumari choli,
bo sas igen bari,
the tumaro rušiben, bo sas dzivo.
Tumare čhave na dživena jekhetane peha andre phuv le Izraeloskeri,
ena rozčhide maškar o kmeñi le Jakoboskere.
- 8 Juda, tut tire phrala lašarena.
Chudeha tire ñeprijafelen tel e meñ,
o čhave tire dadeskere anglal tu bandona.
- 9 Sal sar levos, savo peske chudla o chaben
a džal pale pre peskero than te pašlol.
Ko pes na daral les te uštavel?
- 10 Tu, Juda, likereha o kraliskero žezlos,
tire čhave kralinena pro furt.
O narodi tuke anena o dari a šunena tut.
- 11 Peskere terne somaris phandeha paš o viñičis,
peskere somaricis ko viñično stromos,
andre mol peske žužareha o plaštos,
andro hroznoskero rat peskere gada.
- 12 Tire jakha ena kaleder sar e mol,
tire danda pardeder sar o thud.
- 13 Tu, Zebulun, bešeha pašes paš o moros,
ode, kaj zaačhaven o lođi.
Tiri phuv ela dži ko Sidon.
- 14 Jissachar, tu sal sar o zoralo somaris,
so pašlol maškar peskere košara.
- 15 Sar dikhlal, hoj o than, kaj pašlos, hino lačo
a hoj e phuv hiñi šukar,
bandardal o dumo a lidžahas o košara
a mušinehas te kerel phares buči sar otrokos.
- 16 Tu, Dan, pes zaačhaveha vaš o pravos peskere narodoske
sar jekh le Izraeloskere kmeñendar.
- 17 Aveha sar o sap paš o drom,
sar jedovato sap pre sera le dromestar.
Dandereha le grajeske andro pindro
a o manuš perela tele pal leste palal.
- 18 Ó, RAJEJA miro, užarav pre tiri zachrana!
- 19 Pre tu, Gadona, chučena o živaña,
ale tu pes visareha a džaha pre lende palunestar.
- 20 Tiri phuv, Ašer, ela barvali andro chaben,
chaha latar ajse chabena sar o kralis.
- 21 Tu, Naftali, sal sar avrimuklo jeleñis,
saveske ulon šukar terne jeleña.
- 22 Jozef, tu sal sar odi ulipnaskeri rastlina,
so barol paš o pañi,
tire prajti prebararena e fala.
- 23 La cholaha pre tu džanas,
o lukostrelci pre tute livinenas,

- 24 ale tiro lukos ela furt nacirdno
 a tire vasta ena furt zorale,
 bo hin tuha o Nekzoraleder Del, savo hin o Pastjeris, e Skala le Izraeloskeri.
- 25 Mi pomožinel tuke o Del tire dadeskero!
 Mi požehñinel tut o Nekzoraleder Del le brišindeha andral o ñebos
 the le pañeha andral e phuv
 – a mi del tut but stadi the čhaven!
- 26 O požehñañja tire dadeskere
 hine bareder sar o požehñañja le čirlatune verchengere
 the sar o barvalipen le phure brehengere!
 Mi perel oda savoro pre Jozefoskero šero,
 pro čekat oleske, savo hin o princos maškar peskere phrala!
- 27 Tu, Benjamin, sal sar dzivo ruv (vlkos).
 Tosara chas o chaben, so tuke chudlal,
 rači rozdes olesar, so ačhila.”

28 Kala hine savore dešuduj (12) Izraeloskere kmeñi a kada lenge phenda o dad o Jakob, sar len požehñinelas. Dojekhes lendar požehñinelas avke, sar peske oda zasogalinda (zaslužinda).

O Jakob merel

29 Palis o Jakob lenge phenda: “Sar merava a džava ke mire phure dada, save mule, parunen man paš mire dada andre jaskiña, so hiñi pre le Efronoskeri Chetitoskeri mała, 30 andre jaskiña Machpela paš o Mamre andro Kanaan. O Abraham la cinda le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. 31 Ode parunde le Abraham leskera romñaha la Sarah the le Izak leskera romñaha la Rebekaha. Ode parundom the la Leja. 32 Odi mała la jaskiñaha sas cindi le Chetitendar.”

33 Sar imar o Jakob dovakerđa peskere čhavenca, hazdña peske o pindre pro hađos. Muła a gela paš peskere phure dada, save mule.

50

O Jozef parunel le Jakob

1 Akor o Jozef obchudla le dades, čumidelas les a rovelas upral leste. 2 Palis o Jozef phenda peskere sluhenge, le doktorenge, hoj le dades te zabalzaminen. 3 O doktora le Izrael balzaminenas saranda (40) dživesa, bo ajci kampelas oda te kerel. O Egiptana rovenas upral leste eftavardeš (70) dživesa.

4 Sar imar pregele o rovišnaskere dživesa, o Jozef prevakerđa ko Faraonoskere uradñika: “Te som tumenge pre dzeka, akor mangav tumen, privakeren pes vaš ma ko Faraonos. 5 Miro dad man phandla kala veraha: ‘Sar me merava, parun man andro hrobos, so mange kerdom andro Kanaan.’ Domuk mange, hoj ode te džav te parunel mire dades. Palis avava pale.”

6 O Faraonos phenda: “Ča dža a parun tuke le dades, avke sar les diñal vera.”

7 O Jozef akor gela te parunel le dades. Džanas leha savore Faraonoskere uradñika, o nekbarerer raja andro palacis the o anglune manuša andral o Egipt. 8 Gele leha the cali leskeri famelija, o phrala the savoredžene andral leskere dadeskero kher. Andre phuv Gošen mukle ča peskere cikne čhaven, le bakren, le kozen the le gurumñen. 9 Džanas lenca the o manuša pro verdana the pro graja. Sas leha igen but manuša.

10 Sar doavle andro Goren-Atad, so hin pal o Jordan, but časos zorales rovenas a o Jozef kerelas o vartišagos ehta dživesa prekal peskero dad. 11 Sar o Kanaančana dikhle andro Goren-Atad o baro vartišagos, phenenas: “Le Egiptanen hin bari žala.” Vašoda pes oda than pal o Jordan vičinel Abel-Micrajim*.

12 O čhave palis kerde avke, sar lenge phenda o dad o Jakob. 13 Ligende les andro Kanaan a parunde les andre jaskiña, so sas pre mała Machpela paš o Mamre, so cinda o Abraham le Chetitostar le Efronostar, hoj les te el than pro hrobos. 14 Paloda, sar o Jozef parunda le dades, gela pale andro Egipt, le phralenca the savorenca, save leha ode avle.

O phrala pes daran le Jozefostar

15 Paloda, sar lenge muła o dad, le Jozefoskere phrala phende: “So te akana o Jozef džala pre amende? So te kamela amenge te visarel pale savoro, so leske kerđam?” 16 Avke dine te phenel le Jozefoske: “Sigeder, sar o dad muła, 17 amenge phenda, hoj tuke

* 50:11 Oda hin: Le Egiptanengeri žala.

te phenas: ‘Odmuk tire phralenge oda nalačhipen, so tuke kerde, sar pre tu džanas.’ Avke akana tut mangas, odmuk amenge, so tuke kerđam, bo the amen služinas tire dadeskere Devleske.” O Jozef zarunđa, sar šunđa ola lava.

¹⁸ Paľis leskere phrala avle ke leste, bandonas anglal leste a phende: “Ade sam anglal tute sar tire otroka!”

¹⁹ Ale o Jozef lenge phenda: “Ma daran tumen! Či me som Del? ²⁰ Kamenas mange te kerel nalačo, ale o Del ada visarđa pro lačo, hoj te zachrañinel but manušen, avke sar oda kerel the adadžives. ²¹ Akana tumen imar ma daran! Me dava tumen the tumare čhaven savoro, so kampela.” Ola lava pes chudle lengere jilendar a imar pes na daranas.

Le Jozefoskero meriben

²² O Jozef bešelas andro Egipt le dadeskera famelijaha a dživelas šel the deš (110) berš. ²³ Dikhľa le Efrajimoscere čhaven the lengere čhaven. Dikhľa the le čhaven le Machiroskeren, savo sas o čavo le Menaššeskero, a priiľa len sar peskeren†.

²⁴ Paľis o Jozef phenda le phralenge: “Me merav, ale o Del ela čačes tumenca. Ligenela tumen adarik andre phuv, pal savi diňa lav le Abraham, le Izak the le Jakob.” ²⁵ O Jozef mek le Izraeloscere čhaven phandľa la veraha: “O Del tumen čačes lidžala avri andral kadi phuv. Paľis lena adarik het mire kokala!” ²⁶ O Jozef muľa, sar leske sas šel the deš (110) berš. Zabalzaminde les a thode les andro mochtu andro Egipt.

† 50:23 E Hebrejiko čhib: Sas thode pro Jozefoscere čanga.

O Exodus – O Dujto Zvitkos le Mojžišoskero

O Egiptana trapinen le Izraeliten

¹ Kala hine o nava le Izraeloskere čhavengere, save le Jakoboha avle andro Egipt, dojekh peskera famelijaha: ² o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, ³ o Jissachar, o Zebulun, o Benjamin, ⁴ o Dan, o Naftali, o Gad the o Ašer. ⁵ Savore potomki le Jakoboskere sas eftavardeš (70). O Jozef sas imar andro Egipt.

⁶ Palis mula o Jozef the leskere phrala a calo oda pokoleñje, ⁷ ale le Izraeliten sas but čhave, a sas furt buter the zoraleder, avke hoj caļi phuv sas pherardi lenca.

⁸ Palis andro Egipt ačhila nevo kralis, savo na džanelas nič pal o Jozef. ⁹ Ov phenda peskere manušenje: “Dikhen, o Izraeliti hine buter the zoraleder sar amen. ¹⁰ Aven keras vareso lenca, hoj te na en mek buter. Bo te ela o mariben, on šaj džan pre le ñeprijateliskeri sera a marena pes amenca, a avke šaj džan het andral adi phuv.”

¹¹ Vašoda upral o Izraeliti ačhada dozorcen, hoj len te trapinen phare bućenca sar otroken. On ačhavenas prekal o Faraonos o fori Pitom the Raamses, kaj sas leskere skladi. ¹² So buter len o Egiptana trapinenas, buter o Izraeliti baronas a sas len buter čhave a zalenas buter lengeri phuv. Vašoda o Egiptana lendar igen daranas ¹³ a trapinenas len igen phara bučaha. ¹⁴ O dživipen lenge kerenas igen pharo, bo ispidenas len te kerel phari buči le cehlenca čhikatar, mušinenas te kerel e buči pre maļa a kerenas lenca igen namištes.

¹⁵ Palis o Egiptsko kralis phenda le Hebrejike džuvlengje, la šifrake the la Puake, save pomožinenas le džuvlengje paš o ločhiben: ¹⁶ “Sar pomožinena le Hebrejike džuvlengje te ločhol, dikhen, či hin muršoro, vaj čhajori. Le muršoren murdarena, ale le čhajoren mukena te dživel.” ¹⁷ Ale ola džuvļa pes daranas le Devlestar a na kerenas avke, sar lenge phenda. ¹⁸ Avke len o Faraonos diņa te vičinel angle peste a phenda lengje: “Soske muken te dživel le muršoren?”

¹⁹ O džuvļa leske odphende: “O Hebrejika džuvļa nane ajse sar o Egiptaska. On hine zoraleder a lengere čhave aven pro svetos sigeder, sar ke lende dodžas.”

²⁰ O Del sas jileskero ke ola džuvļa, save pomožinenas paš o ločhiben, vašoda o Izraeliti dureder baronas a sas buter. ²¹ A vaš oda, hoj ola džuvļa daranas le Devlestar, diņa, hoj te el the len peskere čhave.

²² Palis o Faraonos prikazindā savore peskere manušenje: “Len dojekhje Hebrejike muršores, savo ulol, a čhiven les andro pañi Nil, ale le čhajoren muken te dživel!”

2

Sar o Mojžiš uliļa

¹ Andre oda časos varesavo murš andral o kmeños Levi, peske iļa romña andral peskero kmeños. ² Odi džuvli ačhila khabñi a uliļa lake muršoro. Sar oj dikhļa, hoj hino šukar, garuvelas les trin čhon. ³ Ale sar les buter našti garuvelas, iļa o trstīnakero košaris, makhļa les avri la smolaha, hoj te na džal andre o pañi. Thoda le muršores andre a palis thođa o košaris andre trstīna paš o pañi Nil. ⁴ Leskeri pheñ ačhelas dureder, hoj te dikhel, so pes leha ačhela.

⁵ Ipen akor le Faraonoskeri čhaj pes ode avļa te thovel (morel) a lakere služki pes prephirenas pašal o brehos. Sar oj dikhļa o košaris, bičhada jekha peskera služka, hoj les te anel. ⁶ Sar otkerđa o košaris, dikhļa ode le muršores, savo rovelas. Sas lake pharo pre leste a phenda: “Kada muršoro hino le Hebrejike čhendar.”

⁷ Akor le čhavoreskeri pheñ phučļa le Faraonoskera čhatar: “Kames, hoj te džav a te anav khatar o Hebreja varesava džuvļa, savi dela te pijel le čhavores o kolin vaš tu?”

⁸ “He, džal!” oj odphenda. Avke oj geļa a vičinda le čhavoreskera da. ⁹ Sar avļa, le Faraonoskeri čhaj lake phenda: “Le kale čhavores a de les te pijel, me tuke vaš oda počinava.” Oj les iļa a delas les te pijel. ¹⁰ Sar o čhavoro sas bareder, oj les ligenda ke Faraonoskeri čhaj. Oj peske les iļa čhaske a diņa leske nav Mojžiš, bo phenda peske: “Se ilom les avri andral o pañi.”

O Mojžiš denašel andro Midijan

¹¹ Sar o Mojžiš imar bariļa avri, geļa andre jekh džives ke peskere nipi, a dikhelas len, sar keren phares buči. Androda dikhļa, sar o Egiptanos marel jekhe muršes andral leskero narodos. ¹² O Mojžiš pes rozdikhļa pašal peste, či les vareko na dikhel a sar na dikhļa ñikas, murdarda le Egiptanos a začhida les la pošaha. ¹³ Pre aver džives o

Mojžiš pale geľa ke lende a dikhľa, sar pes duj Hebreja maren maškar peste, a phučľa olestar, savo kerelas namištes: “Soske mares tire phrales?”

¹⁴ Oda murš leske odphenda: “Ko tut ačhađa upral amende vodcaske the sudcaske? So, kames the man te murdarel, avke sar murdardal le Egiptanos?” Akor o Mojžiš igen predarandĭla a phenda peske: “Imar džanen paloda, so kerdom.”

¹⁵ Sar pes pal oda o Faraonos došunda, kamľa te del le Mojžiš te murdarel. Ale o Mojžiš denašľa a ačĭla te bešel andre phuv le Midijanengeri. Ode jekhvar bešelas paš e chaňig. ¹⁶ Le Jetro, le rašas andro Midijan, sas eŧta čhaja. On avle ke chaňig te cirdel o paňi andro žľabi prekal le dadeskero stados. ¹⁷ Androda avle ode o pastjera a tradle len avri odarik. Ale o Mojžiš ušĭla, pomožinda lenge a diňa lengere stados te pijel paňi.

¹⁸ Sar avle le Jetroskere* čhaja pale khere, phučľa lendar: “Soske adadžives avľan avke sig?”

¹⁹ On leske odphende: “Varesavo Egiptanos amen zachraňinda le pastjerendar a the cirdňa o paňi prekal amende the prekal o stados.”

²⁰ “Kaj hino?” phučľa lendar. “Soske les ode mukľan? Vičinen les, mi avel te chall!”

²¹ Avke o Mojžiš priačĭla pre oda, hoj ačhela ko Jetro. Ov leske diňa romňake peskera čha la Cippora. ²² Palis lake uľĭla muršoro, a o Mojžiš phenda: “Dava leske nav Geršom, bo som cudzincos andre kađi phuv.”

²³ Pal o but berša o Egiptsko kralis muľa, ale o Izraeliti dureder cerpinenas andro otroctvo a vičinenas: “Mangas tut, pomožin amenge, Devľa.” Lengero mangipen geľa džĭ paš o Del. ²⁴ O Del šunda lengero rovĭben a leperda peske pre zmluva, so phandľa le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha, ²⁵ bo dikhelas, so pes kerel le Izraelitena a sas leske pharo pre lende.

3

O RAJ vakereľ le Mojžišoha

¹ No o Mojžiš pasinelas o stados ke peskero sastro Jetro, savo sas rašaj andro Midijan. Jekh džives, sar lidžalas le bakren pal e pušťa, dogela lenca džĭ ko Devleskero verchos Choreb*. ² Ode pes leske sikada andre jag andro krakos le RAJESKERO aňjelos. O Mojžiš dikhľa, hoj o krakos labol, ale na zľabol. ³ A phenda peske: “Oda hin vareso čudno! Džav te dikhel pre oda krakos, soske na zľabol.”

⁴ Sar o RAJ dikhľa, hoj o Mojžiš džal te dikhel pre oda, prevakerda ke leste andral o krakos: “Mojžiš, Mojžiš!”

Ov odphenda: “Kade som.”

⁵ O Del phenda: “Ma av pašeder! Čĭiv tele o sandalki pal o pindre, bo e phuv, pre savi ačhes, hiňi sentňi. ⁶ Me som o Del tire dadengero, o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.” Akor peske o Mojžiš garuđa o muj, bo daralas te dikhel pro Del.

⁷ O RAJ leske phenda: “Mištes dikhľom o trapišagos mire manušengero andro Egipt. Šundom len, sar vičinen, hoj lenge te pomožinav, bo o dozorcĭ len trapĭnen sar otroken a džanav pal lengere dukha. ⁸ Vašoda me avľom tele, hoj len te zachraňinav andral o vasta le Egiptanengere. Avľom len te lel avri andral odi phuv a te lidžal len andre odi phuv, so hiňi igen bari the lačĭi, a andre savi čuľal o thud the medos – e phuv, kaj bešen o Kanaančana, o Chetĭtana, o Amoreja, o Perizeja, o Chĭvĭja the o Jebuseja. ⁹ O rovĭben le Izraelitengero doavľa džĭ ke ma a dikhľom lengero trapišagos, sar lenca o Egiptana namištes keren. ¹⁰ Akana dža, bičhavav tut ko Faraonos, hoj te lidžas mire manušen, le Izraeliten, avri andral o Egipt.”

¹¹ Ale o Mojžiš le Devleske odphenda: “Ko som me, hoj te džav ko Faraonos a te lav avri le Izraeliten andral o Egipt?”

¹² O Del leske phenda: “Me avava tuha. Kada tuke ela pro znaeňje, hoj tut me bičhadom: Sar leha avri le manušen andral o Egipt, tumen man lašarena pre kada verchos.”

¹³ Ale o Mojžiš leske phenda: “Te džava paš o Izraeliti, phenava lenge: ‘O Del tumare dadengero man bičhada ke tumende,’ a phučena mandar: ‘Sar pes vičinel?’ So lenge odphenava?”

¹⁴ O Del le Mojžišoske odphenda: “ME SOM, SAVO SOM. Phen le Izraelitenge, hoj oda, ko pes vičinel ME SOM, man bičhada ke tumende.”

¹⁵ A mek o Del phenda le Mojžišoske: “Le Izraelitenge phen kada: ‘O RAJ man bičhada man ke tumende, o Del tumare dadengero – o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.”

* 2:18 E Hebrejiko čhib: le Reueloskere

* 3:1 Oda hin o verchos Sinaj.

Kada hin miro nav pro furt, savo tumenge leperena
a saveha man vičinenena pokoleñje pro pokoleñje.’

¹⁶ Dža, zvičin le Izraelike vodcen a phen lenge: ‘Sikađa pes mange o RAJ, o Del tumare dadengero – o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.’ Ov mange phenda: ‘Me dikhavas mištes pre savoro, so tumenca keren andro Egipt, ¹⁷ vašoda diñom lav, hoj tumen lava avri andral o pharipen andral o Egipt a lidžava andre phuv le Kanaančanengeri, le Chetitanengeri, le Amorejengeri, le Perizejengeri, le Chivijengeri the le Jebusejengeri, andre phuv, kaj čulal o thud the o medos.’

¹⁸ On tut šunena a džaha le Izraelike vodcenca ko Egiptsko kralis a phenena leske: ‘Arakhlā pes amenca o RAJ, o Del le Hebrejengero. Domuk amenge akana te džal trin dživeseskero drom pre pušta, hoj ode te obetinas le RAJESKE, peskere Devleske.’ ¹⁹ Ale me džanav, hoj o Egiptsko kralis tumenge na domukela te džal het, ale ča akor, te pre leste ispidava mire zorale vasteha. ²⁰ Vašoda sikavava pro Egipt miri zor a marava les oleha, hoj kerava maškar lende zazraki. Palis ov tumen premukela.

²¹ Kerava avke, hoj o Egiptana tumen dena pačiv, a na džana odarik het bijal nišoste. ²² Dojekh Izraeliko džuvli mi džal ko Egiptske susedki abo ke ola, ko bešen lenca andro kher, a mi mangel lendar varesave somnakune the rupune veci a the o šukar gada, so urena pre tumare čhajora the muršora.” Avke tumenca lena o barvalipen andral o Egipt.

4

O RAJ del le Mojžiš znameñja

¹ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: “So te mange na pačana a na šunena man, a phenena: ‘O RAJ pes tuke na sikađa?’”

² Avke o RAJ le Mojžišostar phučla: “So tut hin andro vast?”

Odphenda: “Paca.”

³ Palis leske o RAJ phenda: “Čhiv la pre phuv!”

Sar o Mojžiš čhida e paca pre phuv, čerinda pes pro sap a o Mojžiš chudla lestar te denasel. ⁴ Avke leske o RAJ phenda: “Nacirde o vast a chude les le chvostostar!” O Mojžiš nacirdla o vast, chudla les a andro vast pes leske čerinda pale pre paca. ⁵ Palis o RAJ phenda: “Ker ada, hoj o Izraeliti tuke te pačan, hoj pes tuke sikađa o Del lengere dadengero – o Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero.”

⁶ Palis leske o RAJ phenda: “Thov o vast tel o plaštos!” Ov thođa, a sar les iła avri, leskero vast sas malomocno, parno sar jiv.

⁷ A o RAJ leske phenda: “Thov o vast pale tel o plaštos!” Ov thođa, a sar les iła avri, sas pale sasto, avke sar calo leskero telos.

⁸ A mek o RAJ phenda: “Te tut na šunena a na pačana pro ešebno (peršo) znameñje, pačana pro dujto. ⁹ Ale te na pačana aňi kale duje znameñjenge a na šunena tut, akor le sikra paňi andral o Nil a čhiv les avri pre šuki phuv. Oda paňi pes čerinela pro rat.”

¹⁰ Akor o Mojžiš phenda: “Na, RAJEJA, ma bičhav man. Me na džanav igen mištes te vakerel. Na vakeravas šoha (ňikda) mištes angloda, aňi akana, sar vakeres peskere služobňikoha, bo polokes vakerav a zaačhuvav andro lava.”

¹¹ O RAJ leske odphenda: “Ko diňa le manušes muj? Ko šaj kerel, hoj o manuš te el ņemo abo kašuko? Hoj te dikhel abo te el koro? Na som oda me, o RAJ?” ¹² Akana dža, me tuke pomožinava andro vakeriben a dava tut lava, so te vakeres.”

¹³ Ale o Mojžiš leske pale phenda: “Mangav tut, RAJEJA, bičhav varekas avres.”

¹⁴ Akor o RAJ pre leste cholisaliła a phenda: “A so o Aron, tiro phral, o Levitas? Džanav, hoj ov džanel mištes te vakerel; se ov imar avel angle tu a igen radisałola, sar tut dikhela.

¹⁵ Vakereha leha a phenena leske, so majinel te vakerel. Me tumenge sodujdženenge pomožinava andro vakeriben a sikavava tumenge, so te keren. ¹⁶ Ov ela tiro muj, a vakerela vaš tuke ko manuša. Tu aveha avke, sar o Del a phenena leske, so te vakerel.

¹⁷ Le andro vast kađi paca, bo laha kereha o znameñja.”

O Mojžiš džal pale andro Egipt

¹⁸ Akor o Mojžiš gela pale ke peskero sastro ko Jetro a phenda leske: “Mangav tut, muk man te džal pale ke mire manuša andro Egipt, hoj te dikhav, či mek dživen.”

O Jetro leske odphenda: “Dža andro smirom!”

¹⁹ O RAJ mek andro Midijan phenda le Mojžišoske: “Dža pale andro Egipt, bo imar mule savore, save tut kamle te murdarel.” ²⁰ O Mojžiš iła peskera romňa the le čhaven, thođa len pro somaris a džalas lenca pale andro Egipt. Iła peha andro vast e paca, so leske o Del phenda.

²¹ O RAJ mek le Mojžišoske phenda: “Sar džaha pale andro Egipt a sar aveha anglo Faraonos, merkin pre oda, hoj te keres savore kala zazraki, pre save tut diňom zor. Me kerava, hoj leskero jilo te el sar bar avke, hoj na premukela mire manušen.” ²² Palis le Faraonoske phenaha: “Kada vakerele o RAJ: ‘O Izrael hino miro ešebno čhavo, ²³ a phendom tuke, hoj te premukes mire čhas, hoj man te lašarel. Ale tu les na kamlal te premukel, vašoda murdarava tire ešebne čhas.’”

²⁴ Jekhvar pro drom andro Egipt, sar rači zaačhile te presovel, o RAJ pes arakhla le Mojžišoha a kamla leske te lel o dživipen. ²⁵ Akor e Cippora ila e baruňi čhuri a odčhinda peskere čhaske e cipa le garude muršeskere kotorestar. Palis pes ola cipaha chudla le Mojžišoskere čangendar a phenda: “Tu sal miro rom le rateskero!” ²⁶ Avke les o RAJ mukla te dživel. Vašoda pes paš o občhindipen phenelas: “O rom le rateskero.”

²⁷ O RAJ phenda le Aronoske: “Dža pre pušfa, hoj pes te zdžas le Mojžišoha.” O Aron geľa a zgeľa pes leha paš o verchos le Devleskero a čumidla les. ²⁸ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske savore le RAJESKERE lava, savenca les bičhada, the pal o znameňja, save o RAJ prikazinda, hoj te kerel.

²⁹ Avke o Mojžiš the o Aron gele andro Egipt a zvičinde savore Izraelike vodcen. ³⁰ O Aron lenge phenda savoro, so o RAJ phenda le Mojžišoske. A o Mojžiš anglo jakha le manušengere kerelas o znameňja. ³¹ Sar oda o manuša dikhle, pačandile. A sar šunde, hoj o RAJ avla ke lende, a hoj dikhla lengero pharipen, pele pro khoča a chudle les te lašarel.

5

O Mojžiš the o Aron anglo Faraonos

¹ Palis o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a phende: “Kada vakerele o RAJ, o Del le Izraelitengero: ‘Premuk mire manušen, hoj pre pušfa te oslavinen o inepos pre miri pačiv!’”

² “Ko hin o RAJ?” odphenda leske o Faraonos. “Soske majinav les te šunel a te premukel le Izraeliten? Me le RAJES na džanav a le Izraeliten na premukava.”

³ On leske phende: “Arakhla pes amenca o Del le Hebrejengero. Domuk amenge te džal trine dživesengero drom pre pušfa, hoj te obetinas ode le RAJESKE, amare Devleske. Bo te na keraha ada, marela amen le nasvalibnaha abo le šablaha.”

⁴ Ale o Faraonos lenge phenda: “Mojžiš the Aron, soske odlighen le manušen lengera bučatar? Džan pale, keren tumari buči! ⁵ Dikh, andre kadi phuv hin but tumare manuša a tumen kamen, hoj te preačhen te kerel e buči?”

O Faraonos len del phareder buči

⁶ Oda džives o Faraonos diňa prikazis le dozorcenge upral o otroka the le Izraelengere muršenge, save dodikhenas pre buči: ⁷ “Imar na dena sar anglođa le manušen o phusa, hoj te keren o cehli čhikatar. Mi kiden peske korkore o phusa. ⁸ Ale ispiden pre lende, hoj te keren ajci cehli, sar kerenas dži akana. Nič frimeder! Hine leňiva, vašoda man avke mangel, hoj len te mukav te džal, hoj te obetinen peskere Devleske. ⁹ Ole muršen kampil te del phareder buči, hoj te keren a te na el len časos te šunel ola klamišagi.”

¹⁰ Avke o Egiptanengere the o Izraelengere dozorci, phende le Izraelitenge: “O Faraonos phenda, hoj na dela tumen buter o phusa. ¹¹ Korkore tumenge mušinen te kidel o phusa, kaj ča arakhena. Ale mušinen te kerel ajci cehli čhikatar, sar kerenas furt.” ¹² Avke o manuša gele te rodel o phusa pal calo Egipt. ¹³ O dozorci pre lende ispidenas a phenenas: “Keren sako džives ajci sar anglođa, sar tumen denas o phusa.” ¹⁴ Le Faraonoskere dozorci chudle te marel le Izraelengere dozorcen, save sas ačhade te dodikhel e buči, a phenenas lenge: “Soske na kerdan aňi idž aňi adadžives ajci cehli čhikatar sar anglođa?”

¹⁵ Palis gele le Izraelengere dozorci ko Faraonos a igen les mangenas: “Soske kada keres amenca, rajeja amaro? ¹⁶ O phusa amenge na doden a hin amenge prikazimen, hoj te keras furt o cehli čhikatar! Vašoda amen maren, ale vinovate oleske hine tire manuša.”

¹⁷ O Faraonos phenda: “San leňiva a na kamen te kerel buči, vašoda phenen: ‘Muk amen, hoj te džas te obetinel le RAJESKE.’ ¹⁸ Džan a keren buči! O phusa tumenge na dodena, ale mušinen te kerel ajci cehli čhikatar sar anglođa.”

¹⁹ O Izraeloskere dozorci dikhle, hoj lenca nane mištes, sar lenge phenda: “Mušinen te kerel ajci cehli sar anglođa.” ²⁰ Sar džanas avri khatar o Faraonos, zgele pes le Mojžišoha the le Aronoha, save pre lende užarenas. ²¹ Ola murša lenge phende: “O RAJ mi dikhel pre oda, so kerdan, a mi marel tumen vaš oda, bo akana amen džunglardon anglo

Faraonos the angle leskere služobníka. Kada, so kerđan, hin avke, sar te lenge diňanas andro vast e šabla, hoj amen te murdaren.”

O Mojžiš dovakerel le RAJESKE

²² Akor pes o Mojžiš visarda ko RAJ a mangelas les: “RAJEJA, soske domuklal kajci naláčhipen pre tire nipi? Soske man ade bičhađal? ²³ Akorestar, sar gelom anglo Faraonos, hoj leha te vakerav andre tiro nav, kerel lenca mek goreder a tu nič na keres, hoj len te zachrañnes.”

6

O RAJ pale del lav pal e zachrana

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Akana dikheha, so kerava le Faraonoske. Me pre leste ispidava, hoj te premukel mire manušen a avke zorales ispidava, hoj tradela len avri.”

² O Del prevakerđa ko Mojžiš a phenda: “Me som o RAJ. ³ Sikadom man le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske sar Nekzoraleder Del, ale miro nav o RAJ lenge na diňom te sprindžarel. ⁴ Phandlōm lenca e zmluva, hoj lenge dava o Kanaan, e phuv, kaj angloda bešenas sar cudzinci. ⁵ A the šundom, sar o Izraeliti rovenas pharipnastar, bo o Egiptana lendar kerde otroken, a leperdom mange pre miri zmluva.

⁶ Vašoda phen le Izraelitenge: ‘Me som o RAJ a lava tumen avri andral o zaphandlīpen le Egiptanengero a zachrañnava tumen andral o otroctvo. Cinava tumen avri, bo marava len bare ranenca, mire zorale vasteha. ⁷ Prilava tumen sar mire manušen a avava tumaro Del. Sprindžarena, hoj me som o RAJ, tumaro Del. Me tumen lidžava avri andral o zaphandlīpen le Egiptanendar. ⁸ Anava tumen andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. Dava la tumenge a ela tumari. Me som o RAJ.’”

⁹ Avke o Mojžiš gela oda te phenel le Izraelitenge, ale on la phara bučatar na birinenas, sas len dos, a vašoda les na šunenias.

¹⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹¹ “Dža anglo Faraonos, anglo Egiptsko krališ, a phen leske, hoj te premukel le Izraeliten andral leskeri phuv!”

¹² Ale o Mojžiš leske odphenda: “Te man na šunen o Izraeliti, sar man šaj šunel o Faraonos? A mek ke oda na džanav mištes te vakerel.”

¹³ O RAJ prevakerđa ko Mojžiš the ko Aron pal o Izraeliti the pal o Faraonos a prikazinda lenge, hoj te lidžan avri le Izraeliten andral o Egipt.

Le Mojžišoskero the Aronoskero rodokmeňos

¹⁴ Kala hine o famelijengere vodci:

Le Izraeloskere* ešebne (perše) čhas Ruben sas štar čhave: O Chanoch, Pallu, Checron the o Karmi. On sas le Rubenoskere fajti.

¹⁵ Le Šimeon sas čhave o Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Cochar the o Šaul, saveske sas daj andral o Kanaan. Kala sas le Šimeonoskere fajti.

¹⁶ Kala hine le Leviskere čhave pal lengero rodokmeňos: O Geršon, Kohat the o Merari. O Levi dživelas 137 berša.

¹⁷ Le Geršon sas čhave o Libni the o Šimej. Lendar sas but potomki.

¹⁸ Le Kohat sas čhave o Amram, Jishar, Chebron the o Uzziel. O Kohat dživelas 133 berš.

¹⁹ Le Merari sas čhave o Machli the o Muši.

Kala savore hine le Leviskere fajti pal lengero rodokmeňos.

²⁰ O Amram peske iła romňa peskera cetka la Jochebed a laha les sas o Aron the o Mojžiš. O Amram dživelas 137 berš.

²¹ Le Jishar sas čhave o Korach, Nefeg the o Zichri.

²² Le Uzziel sas čhave o Mišael, Elcaban the o Sitri.

²³ O Aron peske iła romňa la Elišeba, savi sas čhaj le Amminadaboskeri a pheñ le Nachšonoske. Le Aron sas laha o Nadab, Abihu, Eleazar the o Itamar.

²⁴ Le Korach sas trin čhave: o Assir, Elkanah the o Abiasaf. Kala sas le Korachoskere fajti.

²⁵ O Eleazar, le Aronoskero čhavo, peske iła romňa jekha le Putieloskere čhajendar, a laha les sas o Pinchas.

Kala savore hine o fajtakere vodci andral o kmeňos Levi.

* 6:14 Le Jakoboskere

²⁶ O Mojžiš the Aron hine kala, savenge o RAJ phenda: “Lidžan avri andral o Egipt le Izraeliten dojekhes pal peskero kmeños.” ²⁷ Sas oda on, save vakerenas le Faraonoske, le Egiptske kraliske, hoj te premukel le Izraeliten andral o Egipt.

O RAJ bičhavel le Mojžiš the le Aron ko Faraonos

²⁸ Akor, sar o RAJ prevakerda ko Mojžiš andro Egipt, ²⁹ o RAJ leske phenda: “Me som o RAJ. Phen le Faraonoske savoro, so tuke phenava.”

³⁰ Ale o Mojžiš leske odphenda: “Me na džanav mištes te vakerel. Sar man šaj šunel avri o Faraonos?”

7

Ešebne eña rani pro Egipt

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dikh, ačhađom tut sar Devles, hoj te vakeres le Faraonoske a tiro phral o Aron ela sar tiro prorokos. ² Tu leske phenaha savoro, so tuke prikazinava a tiro phral o Aron vakerela le Faraonoha, hoj te premukel le Izraeliten andral peskeri phuv. ³ Ale me kerava le Faraonoske o jilo sar bar a andro Egipt kerava igen but mire znađeja the zazraki. ⁴ O Faraonos tumen na šunela, vašoda sikavava pro Egipt miri zor a marava les le bare ranenca. Avke lava avri andral o Egipt le Izraeliten pal peskere kmeñi. ⁵ Sar nacirdava miro vast pro Egipt a lava avri odarik le Izraeliten, akor o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.”

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron kerde sa avke, sar lenge prikazinda o RAJ. ⁷ Le Mojžišoske sas ochtavardeš (80) berš a le Aronoske ochtavardeš the trin (83) berš, sar vakerenas le Faraonoha.

E paca čerimen pro sap

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ⁹ “Sar o Faraonos tumenge phenela, hoj te keren varesavo zazrakos, phen le Aronoske: ‘Le e paca a čhiv la pre phuv anglo Faraonos a čerinel a pes pro sap.’ ”

¹⁰ Avke o Mojžiš the o Aron gele anglo Faraonos a kerde avke, sar lenge prikazinda o RAJ. O Aron čhida e paca anglo Faraonos the angle leskere uradnika a e paca pes čerinda pro sap. ¹¹ Akor o Faraonos vičinda ke peste peskere godavere muršen the le čarodejniken a on tiš kerde odi veca peskere čarenca. ¹² Dojekh lendar čhida peskeri paca pre phuv a on pes čerinde pro sapa, ale le Aronoskeri paca čala lengere paci. ¹³ Ale le Faraonoskero jilo zorališa sar bar a na šunđa len, avke sar phenda o RAJ.

Ešebno (peršo) rana: O pañi čerimen pro rat

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Le Faraonoskero jilo hino zoralo sar bar a na kamel te premukel le manušen. ¹⁵ Tajsa tosara dža ko Faraonos, sar džala tele ko pañi Nil. Le tuha e paca, so pes čerinda pro sap, a ode les užar paš o brehos. ¹⁶ Phenaha leske: ‘O RAJ, o Del le Hebrejengero, man bičhada ke tute, hoj tuke te phenav: ‘Premuk mire manušen, hoj man te lašaren pre pušta.’ Ale tu dži akana na šunđa. ¹⁷ Vašoda o RAJ tuke phenel: ‘Pal ada džaneha, hoj me som o RAJ.’ Dikh, akana la pacaha, so hiñi mande andro vast, demava pal o Nil a o pañi pes čerinel a pro rat. ¹⁸ O ribi, save hine andro pañi murdalona a o Nil khandisalola avke, hoj o Egiptana našti pijena le pañestar.’ ”

¹⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast upral o paña, kanali the nadrži andre calo Egipt a dojekh pañi pes ode čerinel a pro rat, the andro kaštune the barune nadobi ela rat.”

²⁰ O Mojžiš le Aronoha kerde sa avke, sar lenge o RAJ prikazinda. O Aron hazdña e paca, savi leste sas andro vast, a anglo Faraonos the leskere uradnika demada pal o Nil a savoro pañi andre pes čerinda pro rat. ²¹ O ribi andro Nil murdalile a o pañi čudla te khandel avke, hoj o manuša andro Egipt našti pile o pañi. Avke sas o rat pal calo Egipt.

²² Ale o Egiptske čarodejnika oda tiš kerde peskere čarenca a le Faraonoskero jilo sas sar bar a na šunđa len, avke sar phenda o RAJ. ²³ Ov pes visarda a gela andre peskero palacis. Añi kalestar peske na kerda nič. ²⁴ Savore Egiptana kopalinenas o čaňiga pašal o Nil, hoj len te el pañi te pijel, bo andral o Nil našti pijenas.

²⁵ Efta džives likerelas oda, sar o RAJ čerinda o pañi andro Nil pro rat.

Dujto rana: o žabi

²⁶ Pañis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža ko Faraonos a phen leske so phenel o RAJ: ‘Premuk mire manušen, hoj man te lašaren. ²⁷ Ale te len na kameha te premukel, bičhavava všadzik pre cali tiri phuv le žaben. ²⁸ Andro pañi Nil ela pherdo žabi a avena odarik avri a džana andre tiro palacis, ode, kaj soves, andro khera tire uradnikenge, pre tire manuša, andre tire bova the pro chumer. ²⁹ Ena ajci, hoj phirena pal tu, pal tire manuša the pal tire uradnika.’ ”

8

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Phen le Aronoske, hoj te nacirdel o vast la pacaha upral o potoki, kanali the nadržu a avke an le žaben pro Egipt.”

² Avke o Aron nacirdla o vast upral o paña andro Egipt, o žabi avle avri a zaučharde calo Egipt. ³ Ale avke kerde the o čarođejnika peskere čarenca a ande le žaben pro Egipt.

⁴ O Faraonos diña te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Modlinen tumen ko RAJ, hoj te lel mandar the mire manušendar le žaben a me premukava tire manušen, hoj te obetinen le RAJESKE.”

⁵ O Mojžiš phenda le Faraonoske: “Tu peske kide avri, kana man te modlinav vaš tu, vaš tire služobnika the manuša, hoj o RAJ te odlel tutar the tire kherestar le žaben a te en ča andro Nil.”

⁶ “Tajsa,” phenda o Faraonos.

Akor o Mojžiš phenda: “Mi ačhel pes avke, sar phendal, hoj te džanes, hoj niko nane ajso sar o RAJ, amaro Del. ⁷ O žabi oddžana tutar, andral tire khera, tire uradnikendar the manušendar. Ačhena ča andro Nil.”

⁸ Avke o Mojžiš the o Aron odgele pašal o Faraonos. Palis o Mojžiš igen mangelas le RAJES, hoj te odlel le Faraonostar le žaben, saven pre leste bičhada. ⁹ O RAJ kerda avke, sar les mangelas o Mojžiš. A o žabi andro khera, pro dvori the pro mali murdalile. ¹⁰ O Egiptana len skidenas a thovenas pro bare kopi a o khandipen lendar sas pal calo Egipt. ¹¹ Sar o Faraonos dikhla, hoj o žabi murdalile, zoralarđa peskero jilo sar bar a na šunda len, avke sar phenda o RAJ.

Trito rana: o muški

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: “Phen le Aronoske, hoj te nacirdel e paca a mi demel laha pal o prachos, so hin pre phuv, a lestar ela o muški pal calo Egipt.” ¹³ On oda kerde. O Aron nacirdla o vast la pacaha a demada pre phuv pal o prachos. Oda prachos andre calo Egipt pes čerinda pro muški, a gele pro manuša the pro dobitkos. ¹⁴ The o čarođejnika kamle te prianel le mušken, ale našti kerde. A o muški trapinenas dureder le manušen the le dobitkos.

¹⁵ Akor o čarođejnika phende le Faraonoske: “Ada kerda o Del!” Ale le Faraonoskero jilo sas sar bar a na šunda len, avke sar oda phenda o RAJ.

Štarto rana: o muchi

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Sar o Faraonos džala sig tosara paš o pañi, dža anglal leste a phen leske: ‘Kavke vakerele o RAJ: Premuk mire manušen, hoj man te lašaren! ¹⁷ Bo te na premukeha mire manušen, bičhavava pre tute, pre tire uradnika, tire manuša the khera o muchi. Le Egiptanengere khera the e phuv, pre savi ačhen, ela pherdo muchi. ¹⁸ Ča andre phuv Gošen, kaj bešen mire manuša, na bičhavava le muchen, hoj te džanes, hoj me, o RAJ, som andre kadi phuv. ¹⁹ Kerava aver veca mire manušenge sar tire manušenge. A kada znameñje pes sikavela tajsa.’”

²⁰ O RAJ ada the kerda. Andre le Faraonoskero palacis the andre leskere uradnikengere khera, avle but muchi, sar e kañi chmara a zničinde e phuv andro calo Egipt.

²¹ Akor o Faraonos vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Džan a obetinen peskere Devleske andre kadi phuv.”

²² “Ada na ela mištes ade te kerel,” phenda leske o Mojžiš, “bo prekal o Egiptana hin ada džungipen, te obetinas le RAJESKE amare Devleske. Bo te angle lende obetinaha oda, so lenge hin džungalo, či amen na murdarena vaš oda le barenca? ²³ Mušinas te džal trin dživeseskero drom pre pušta a ode te obetinel le RAJESKE amare Devleske, avke sar amenge prikazinel.”

²⁴ O Faraonos phenda: “Mukava tumen, hoj te obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, pre pušta, ale ča ma džan igen dur. Mangel pes the vaš mande.”

²⁵ O Mojžiš odphenda: “Sar pašal tu oddžava, modlinava man vaš tute ko RAJ, a tajsa oddžana o muchi tutar, tire uradnikendar the mire manušendar. Ale ča pale te na thoves amenca avri, hoj na premukeha le manušen te džal te obetinel le RAJESKE.”

²⁶ Palis o Mojžiš odgeľa le Faraonostar a mangelas le RAJES. ²⁷ O RAJ kerda avke sar mangelas o Mojžiš. O muchi odlefinde le Faraonostar, leskere uradnikendar the leskere manušendar, a na ačhila ode aňi jekh mucha. ²⁸ Ale the akana le Faraonoskero jilo sas zoralo sar bar a le manušen na premukla.

9

Pandžto rana: o dobitkos murdalol

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža pale ko Faraonos a phen leske, hoj kavke vakerel o RAJ, o Del le Hebrejengero: ‘Premuk mire manušen, hoj mange te služinen. ² Ale te len na premukeha a zlikereha len, ³ potrestinava tut avke, hoj bičhavava baro nasvaliben pre savoro tiro dobitkos – pro graja, somara, favi, gurmña, bakre the pro kozi. ⁴ A kerava, hoj aňi jekh le Izraeloskere dobitkostar te na murdalol, ča le Egiptanengere.

⁵ Me, o RAJ, oda kerava tajsa.’” ⁶ Avke o RAJ oda pre aver džives the kerda. Savoro dobitkos le Egiptanengero murdaľila, ale le Izraelengero na. ⁷ O Faraonos pes dophučľa, či le Izraelitengere dobitkostar űič na murdaľila, a čačes sas avke. Ale the avke le Faraonoskero jilo sas zoralo a na premukľa le Izraeliten.

Šovto rana: o vredi

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: “Len le vastenca o prachos andral o bov a o Mojžiš mi čhivel oda andro luftos anglo Faraonos. ⁹ A pal calo Egipt e balvaj rozphurdela o prachos a olestar pes čhivela avri pro manuša the pro dobitkos o hñisava vredi (vredi).”

¹⁰ Avke ile o prachos andral o bov, gele anglo Faraonos a o Mojžiš rozčhida oda andro luftos. A pro manuša the pro dobitkos avle avri o hñisava vredi. ¹¹ O čarodejňika le Egiptanengere našti gele anglo Mojžiš, bo o vredi sas pre lende the pre savore Egiptana. ¹² Ale o RAJ avke kerda, hoj le Faraonoskero jilo sas sar bar, a vašoda len na šunda, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

Eftato rana: o brišind le krupenca

¹³ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: “Sig tosara dža anglo Faraonos a phen leske, hoj kavke phenel o RAJ, o Del le Hebrejengero: ‘Premuk mire manušen, hoj mange te služinen, ¹⁴ bo akana bičhavav pre tu, pre tire uradňika the pre tire manuša savore rani, hoj te sprindžares, hoj pre cali phuv nane ajso sar me, o RAJ. ¹⁵ Imar akor tut šaj khoslom tele pale phuv, sar hazdňom miro vast a maravas tut the tire manušen le bare nasvalibnaha. ¹⁶ Ale muklom tut te dživel ča vaš oda, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pal miro nav pes te vakerel pal cali phuv. ¹⁷ No tu pes dureder hazdes upre a na kames te premukel mire manušen. ¹⁸ Vašoda tajsa kajso časos bičhavava pre phuv baro brišind le krupenca, so mek na sas andro Egipt, kanastar hino dži adadžives. ¹⁹ Akana sig de te garuvel tire stadi savoro, so tut hin pre maľa, bo sar chudela te del oda brišind, merena savore manuša the stadi, so ena avri.’”

²⁰ Akor varesave le Faraonoskere uradňika, save darandile le RAJESKERE lavendar, ligende peskere otroken andro kher a le staden andro maštalňi. ²¹ Aver džene, save ola lava na priile, mukle peskere otroken the staden pre maľa.

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Hazde upre o vast ko űebos, hoj pre calo Egipt te del baro brišind le krupenca: pro manuša, dobitkos the pre savore rastľini andre odi phuv.” ²³ Sar o Mojžiš hazdňna peskeri paca ko űebos, o RAJ kerda, hoj te herminel, te del o brišind le krupenca the e jag te perel pre phuv. Avke o RAJ kerda andro Egipt, ²⁴ hoj delas baro brišind le krupenca a marenas o bleski. Kada mek na sas andro Egipt, kanastar ačhila narodoske. ²⁵ Oda brišind le krupenca delas pre savoro, so sas pre maľa andro Egipt, či pro manuša vaj pro dobitkos, a zňičinda savore rastľini the phagerda o stromi pre maľa. ²⁶ Ča andre phuv gošen kaj bešenas o Izraeliti na delas oda baro brišind.

²⁷ Palis peske o Faraonos diňa te vičinel le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Akana kerdom binos. O RAJ hino čačipnaskero a man the mire manušen nane čačipen. ²⁸ Mangan le RAJES, bo imar hin dos le Devleskere perumendar the krupendar. Premukava tumen, na mušinen ade te ačhel.”

²⁹ O Mojžiš leske odphenda: “So ča džava avri andral o foros, hazdava mire vasta ko RAJ a mangava les. O perumi the o brišind le krupenca preačhela, hoj te prindžares, hoj e phuv hiňi le RAJESKERI. ³⁰ Ale me džanav, hoj tu the tire uradňika pes the avke mek na darana le RAJESTAR, le Devlestar.”

³¹ O lanos the o jačmeňis sas zňičimen, bo imar akor sas o jačmeňis andro klasi a pro lanos sas o kvitki. ³² Ale űisavi pšeniča na sas zňičimen, bo barol nasigeder.

³³ Palis o Mojžiš odgela le Faraonostar avri andral o foros a hazdňna o vasta ko RAJ. O perumi preačhila a o brišind le krupenca na delas buter pre phuv. ³⁴ Sar o Faraonos dikhľa, hoj o brišind le krupenca the o perumi preačhile, kerelas dureder o bini. Leskero jilo the leskere uradňikengere jile ačhile barune. ³⁵ Vašoda, hoj o jilo le Faraonoskero sas furt zoralo, le Izraeliten na premukľa, avke sar o RAJ prevakerda prekal o Mojžiš.

10

Ochtoto rana: o malengere grajora

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža ko Faraonos. Me kerdom, hoj le Faraonoskero jilo the leskere uradnikengere jile te en barune, hoj maškar lende te kerav kala znameŕja, ² a hoj te vakeres peskere čhavage the lengere čhavage pal oda, so kerdom andro Egipt, hoj te džanen, hoj me som o RAJ.”

³ Avke o Mojžiš the o Aron gele ko Faraonos a phende leske: “Kavke vakerel o RAJ, o Del le Izraelitengero: ‘Mek keci tuke likerela, hoj pes angle ma te pokorines? Premuk mire manušen, hoj man te džan te lašarel!’ ⁴ Te na premukeha mire manušen, mek tajsa anava pre tiri phuv le malengere grajoren. ⁵ Ena ajci, hoj zaučharena cali phuv a na dičhola la. Chana savoro, so tumenge ačhila paloda, sar delas o brišind le krupenca, a pal e maľa obchana savore stromi. ⁶ Pherarena tiro palacis, o khera tire uradnikengere the savore khera andro Egipt. Ajso vareso mek na dikhle tire dada, aŕi o phure dada akorestar, sar avle andre kadi phuv dži adadžives.” Palis o Mojžiš odgeľa le Faraonostar.

⁷ Le Faraonoskere uradnika phende: “Dži kana mek amenge kada murš kerela pharipen? Premuk ole manušen, hoj te lašaren le RAJES, peskere Devles. Tu na dikhes pre oda, hoj o Egipt ela zŕičimen?”

⁸ Palis le Mojžiš the le Aron ande pale anglo Faraonos a ov lenge phenda: “Džan a lašaren le RAJES, tumare Devles! Ale ko tumenca džal?”

⁹ O Mojžiš odphenda: “Amen džaha savore, či terno vaj phuro, laha amare čhaven, čhagen the le bakren the o dobitkos, bo kamas te džal te oslavinel o inepos pre le RAJESKERI pačiv.”

¹⁰ O Faraonos lenge odphenda: “Thovav vera pro RAJ, hoj tumen na mukava te džal het tumare čhavenca. Bo tumen gondolinen te kerel vareso nalačo. ¹¹ Na! Šaj džan ča tumen o murša te lašarel le RAJES, sar oda kamenas.” Avke len tradle avri pašal o Faraonos.

¹² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Nacirde o vast pro Egipt, hoj te aven andre odi phuv o malengere grajora a te chan tele savore rastlini, so ačhile pal o brišind le krupenca.”

¹³ Avke o Mojžiš hazdŕa peskeri paca upral o Egipt a o RAJ bičhada andre odi phuv e balvaj le vichodostar. E balvaj phurdelas calo džives the calo rat a tosara ode anda le malengere grajoren. ¹⁴ O malengere grajora avle pre calo Egipt a bešle peske všadzik andre odi phuv. Sas ajci but, sar šoha (ŕnikda) angloda na sas a aŕi paloda na ela. ¹⁵ Cali phuv andro Egipt sas ole grajorendar kaľi. Chale savoro, so ačhila pal o brišind le krupenca, sa pal o stromi the pal o maľi. Nič zeleno na ačhila andro Egipt, či pro stromi vaj pro maľi.

¹⁶ Avke o Faraonos sig vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda: “Kerdom binos anglo RAJ, angle tumaro Del the angle tumende. ¹⁷ Mangav tut odmuk mange mek jekhvar a modlin tut ko RAJ ke peskero Del, hoj mandar te odle kadi meribnaskeri rana.”

¹⁸ Avke o Mojžiš odgeľa lestar a mangelas le RAJES, ¹⁹ a o RAJ visarda e balvaj, hoj te phurdel zorales le zapadostar. Odi balvaj odligenda savore grajoren andro Lolo Moros. Avke andre calo Egipt na ačhila aŕi jekh grajoro. ²⁰ Ale o RAJ kerda, hoj o jilo le Faraonoske te el sar bar a vašoda na premukľa le Izraeliten.

Eŕato rana: o kalipen

²¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Hazde tiro vast ko ŕnebos a pro Egipt avela ajso kalipen, hoj pes dela te chudel.” ²² Akor o Mojžiš hazdŕa o vast ko ŕnebos a andre calo Egipt sas trin džives baro kalipen, ²³ avke hoj o Egiptana jekh avres na dikhenas. A ŕniko na odgeľa trin džives pal oda than, kaj sas. Ale ode, kaj bešenas o Izraeliti, sas o svetlos.

²⁴ Akor o Faraonos vičinda ke peste le Mojžiš a phenda: “Džan, služinen le RAJESKE a the tumare čhave šaj džan tumenca! Muken ade ča o stadi the o dobitkos.”

²⁵ O Mojžiš leske odphenda: “Akor amen mušines tu te del oda, so amenge kampela pro obeti the pro labarde obeti, hoj te anas le RAJESKE, amare Devleske. ²⁶ Na, amen las peha the amaro dobitkos. Na ačhela ade ŕisavi džvirina, bo lendar peske kidaha avri oda, so kampela pre služba le RAJESKE, amare Devleske. Amen mek na džanas, so kampel pre obeta le RAJESKE, medik ode na dodžaha.”

²⁷ Ale o RAJ kerda le Faraonoske o jilo sar bar a vašoda len na kamľa te premukel. ²⁸ A phenda: “Dža mandar het a ma sikav tut mange pro jakha, bo oda džives, sar tut dikhava, mereha!”

²⁹ “Mi el avke, sar phendal,” odphenda leske o Mojžiš. “Imar man šoha na dikheha!”

11

Pal e dešto rana

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Mek jekh rana mukava pro Faraonos the pro Egipt. Palis tumen premukela a na ča premukela, ale tradela avri savoren. ² Phen le manušenge, hoj dojekh murš the romni peske te mangel peskere susedendar rupune the somnakune veci.” ³ O RAJ kerda, hoj o Izraeliti te aven pre dzeka le manušenge andro Egipt. Le Mojžiš denas andro Egipt bari pačiv the le Faraonoskere uradnika the o manušä.

⁴ Palis o Mojžiš phenda le Faraonoske: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Pal jepaš rat, predžava prekal o Egipt. ⁵ A merela dojekh čavoro andro Egipt, savo ešebno (peršo) uliä. Oda le Faraonoskere čhastar, savo majinel te bešel pro tronos, dži ko čhavo la otrokiňakero, savi erninel, a the savoro ešebno le dobitkostar. ⁶ Pal calo Egipt šundola baro roviben, so mek na sas a aňi na ela. ⁷ A pre ňisavo Izraelitas mek aňi o rikono na bašola (havkinela), aňi pre lengere džvirini.’ Palis sprindžarena, hoj me o RAJ kerav avres le Egiptoä the Izraeloä.” ⁸ Paloda leske o Mojžiš phenda: “Avena ke ma savore tire uradnika, bandona angle ma a mangena man: ‘Dža het savore tire manušenca, save pal tu džan.’ A me akor džava het.” Avke o Mojžiš odgeľa pašal o Faraonos igen choľamen.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “O Faraonos tumen na šunela. Vašoda andro Egipt pes ačhena mek but mire zazraki.” ¹⁰ O Mojžiš the o Aron kerde savore ola zazraki anglo Faraonos, ale o RAJ kerda, hoj le Faraonoskero jilo te el sar bar, vašoda le Izraeliten andral peskeri phuv na premukla.

12

E Patrađi

¹ Andro Egipt o RAJ le Mojžišoske the le Aronoske phenda: ² “Kada čhon prekal tumende ela ešebno (peršo) le čhonendar a ela ešebno čhon andro berš. ³ A den te džanel savore manušenge andral o Izrael: Andro dešto džives andre kada čhon dojekh murš mušinel te kidel avri jekhe bakrores: jekhes prekal dojekh kher. ⁴ Te varesavi famelija hiňi cikni a na dočalahas ole bakrores, mi chan jekhetane le nekpašeder susedaha jekhe bakrores: pal oda, keci hine džene a ko keci chal. ⁵ O džviros mušinel te el beršeskero samcos bi e chiba, šaj les kiden avri le bakrendar abo le kozendar. ⁶ Pal oda bakroro pes mušivena te starinel dži andro dešuštarto (14.) džives andre oda čhon, palis savore Izraeliti ke račate murdarena ole bakroren. ⁷ O manušä mušinen te makhel leskere rateha e zarubňa pal o seri the upral o vudar andre oda kher, kaj chana le bakrores. ⁸ Odi rat o mas pekena pre jag a chana les le mareha bi o drožđi the le kirke bilinenca. ⁹ Našti chan oda mas jalo aňi tado, ale ča peko pre jag – le šereha, le pindrenca the le gojenca. ¹⁰ A dži tosarä lestar na muken nič, ale te ačhela vareso, mušiven oda te zlabarel pre jag. ¹¹ Kavke les chana: Aven urde a phanden pašal peste o sirimos, uren pro pindre o sandali, andro vast mi el tumen o paci. Chan les sig, bo oda hin e Patrađi pre pačiv le RAJESKE.

¹² Odi rat predžava prekal o Egipt a murdarava ode savoren ešebnen a oda le manušendar dži ko dobitkos. A savore devlen andro Egipt odsudžinava. Me som o RAJ. ¹³ O rat, so ela pro zarubni, sikavela, save hin tumare khera. Sar marava le Egipt, obdžava tumen le meribnaskera ranaha, bo dikhava o rat.

¹⁴ Mušinen te oslavinel kada džives sar inepos prekal o RAJ, hoj peske pro furt te leperen, pokoleňje pro pokoleňje, so me, o RAJ, kerđom.”

O Inepos pal o Mare bi o Drožđi

¹⁵ O RAJ phenda: “Efta dživesa chana o mare bi o drožđi. Pro ešebno džives mušinen andral tumare khera te čhivel het savore drožđi. A te vareko andre kala efta dživesa chala vareso le drožđenca, akor oda dženo ela tradlo het mire manušendar. ¹⁶ Ešebno džives the eftato džives, pes zdžana, hoj man te lašaren. A ňisavi buči našti keren andre kala dživesa, ale ča šaj pririchtinen o chaben.

¹⁷ Dolikeren kada Inepos pal o Mare bi o Drožđi, bo andre oda džives ilom avri tumare kmeňi andral o Egipt. Pro furt mušiven oda džives te oslavinel sar prikazis, pokoleňje pro pokoleňje. ¹⁸ O mare bi o drožđi chudena te chal rači dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon dži rači andro bišujekhto (21.) džives oda čhon. ¹⁹ Tel o efta dživesa te na el tumen andro kher ňisave drožđi. Dojekh, ko chala vareso le drožđendar, ela avritradlo le narodostar, či hino Izraelitas abo cudzincos. ²⁰ Na chana nič, andre soste hin o drožđi. Všadzik, kaj bešena, chana ča o mare bi o drožđi.”

Ešebno Patrađi

²¹ O Mojžiš vičinda savore Izraelike vodcen a phenda lenge: “Džan a kiden peske avri bakrores andral o stados prekal peskere fajti a murdaren les sar Patradakere bakrores. ²² Palis len konaricis le izopostar, močinen les andro čaro, kaj hin o rat, a makhen leha o vudar pal o seri the upral andre peskero kher. A dži tosara niko tumendar te na avel avri andral o kher. ²³ Sar o RAJ predžala prekal o Egipt, hoj ode te murdarel le Egiptanen, dikhela o rat pro vudara pal o seri the upral a na domukela le meribnaskere aňjeloske, hoj te džal andre tumare khera te murdarel.

²⁴ Tumen the tumare čhave mušinen te dolikerel kada prikazis pro furt. ²⁵ Sar avena andre phuv, pal savi o RAJ tumen diňa vera, hoj dela la tumenge, dolikeren kada inepos pro furt. ²⁶ A te tumendar jekhvar phučena tumare čhave: ‘Soske oslavinas kada inepos?’ ²⁷ phenena lenge: ‘Kadi Patradakeri obeta keras pre pačiv le RAJESKE, bo ov obgeľa o khera le Izraelitenge andro Egipt, sar murdarđa le Egiptanen a amare khera zachraňinda.’ Akor o Izraeliti pele pro kňoča anglo RAJ a lašarenas les. ²⁸ Palis gele a kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske.

O ešebne čhave meren

²⁹ Sar sas pal jepaš rat, o RAJ murdarđa savore ešebne čhaven andro Egipt, a oda le Faraonoskere čhastar, savo majinda te bešel pre leskero tronos, dži ko ešebno čhavo oleske, savo sas zaphandlo andre bertena, a the savoro ešebno le dobitkostar. ³⁰ Odi rat o Faraonos, leskere uradňika the savore Egiptana uštilė, bo sas baro roviben pal calo Egipt. Na sas kher, andre savo na sas murdardo ešebno čhavoro.

³¹ O Faraonos mek odi rat vičinda le Mojžiš the le Aron a phenda lenge: “Ušten! Džan het mire manušendar, tumen the o Izraeliti! Džan a lašaren le RAJES, avke sar kamenas! ³² Len peske tumare stadi the dobitkos, avke sar mangelas a džan! A mangel o požehnaňje the prekal mande!”

³³ The o Egiptana igen mangelas le Izraeliten, hoj sig te džan het andral lengeri phuv, bo phenenas: “Te ačhena ade, savore meraha.”

O Izraeliti džan avri andral o Egipt

³⁴ Avke o Izraeliti peske ile le čarenca o chumer bi o droždi, thode andro zajdi a ligenenas pre peskere phike. ³⁵ O Izraeliti kerde avke, sar lenge phenda o Mojžiš, a mangelas peske le Egiptanendar rupune the somnakune veci gada. ³⁶ O RAJ kerda avke, hoj o Egiptana te presikaven pačiv le Izraelitenge a te den lenge sa, so lendar mangelas. Kavke on odligende o barvalipen le Egiptanendar.

³⁷ Palis o Izraeliti pes mukle andral o Raamses a gele andro Sukkot. Sas vaj 600 000 murša, bi o džuvľa the čhave. ³⁸ A džanas lenca but aver manuša, but stadi the dobitkos. ³⁹ Ole chumerestar, so ile andral o Egipt, pekle o mare bi o droždi, bo on len odarik sig tradle avri a na sas len časos te pririchtinel o chumer aňi o chaben pro drom.

⁴⁰ O Izraeliti bešenas andro Egipt štar šel the tranda (430) berš. ⁴¹ Le RAJESKERE manuša avle avri andral o Egipt ipen pro posledno džives ole 430 beršenge. ⁴² Odi rat o RAJ na sovelas a merkinelas pro Izraeliti, hoj len te lel avri andral o Egipt. Vašoda odi rat hiňi le RAJESKERI pro furt a o Izraeliti mušinen te merkinel sako berš andre odi rat, pokoleňje pro pokoleňje.

O prikazi pal e Patradi

⁴³ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: “Kada tumenge prikazinav pal e Patradi:

Ňisavo cudzincos kale Patradakere chabenestar našti chal. ⁴⁴ Olestar šaj chal dojekh otrokos, savo sas cimem vaš o love, te ela občhindo. ⁴⁵ Aňi Ňisavo cudzincos olestar našti chal, aňi oda, ko kerel buči prekal tumende.

⁴⁶ Mušinen calo chaben te chal andre tumare khera. Našti lestar nič lidžan avri a aňi jekh kokalos na phagena. ⁴⁷ Kavke savore Izraeliti mušinen te oslavinel kada inepos.

⁴⁸ Te vareko, ko nane Izraelitas, kamela te oslavinel e Patradi jekhetane tumenca, mušinel dojekh murš andral leskero kher pes te del te občhinel. Palis šaj oslavinel e Patradi, avke sar the o Izraelitas. Ale Ňisavo dženo, ko na ela občhindo (obrezimen), našti lestar chal. ⁴⁹ Kada zakonos mušinenca te dolikerel o Izraeliti the o cudzinci, save bešena maškar tumende.”

⁵⁰ Savore Izraeliti kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske the le Aronoske. ⁵¹ Andre oda džives o RAJ iľa avri andral o Egipt savore Izraelike kmeňi.

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Sentnar mange dojekhe ešebne (perše) muršes, savo ulola le Izraelitengere džuvleng. Bo dojekh ešebno hin miro a oda le manušendar the le dobitkostar.”

³ O Mojžiš phenda le manušenge: “Leperen tumenge pre kada džives, andre savo gelan avri andral o Egipt, kaj sanas otroka. Bo o RAJ tumen odarik iła avri peskere zorale vasteha. Vašoda našti chan nič, andre soste hin o droždi. ⁴ Tumen adadžives adarik džan avri andro ešebno čhon Abib*.” ⁵ Sar tumen o RAJ lidžala andre phuv le Kanaančanageri, le Chetitanengeri, le Amorejengeri, le Chivijengeri the le Jebusejengeri, so tumare dadenge la veraha phenda, hoj la dela tumenge – e phuv, andre savi čuhal o thud the o medos – akor sako berš andre oda čhon oslavinena kada inepos. ⁶ Efta dživesa chana o mare bi o droždi a pro posledno džives oslavinena o inepos pre le RAJESKERI pačiv. ⁷ O mare bi o droždi chana efta džives. A nič, andre soste hin o droždi, pes našti arakhel maškar tumende, aňi andre cali tumari phuv. ⁸ Andre oda džives tumare čhavanje phenena avke: ‘Me kerav ada vaš oda, so o RAJ kerda prekal ma, sar odgelom avri andral o Egipt.’ ⁹ Kada inepos ela pro tumende sar varesavo znakos, so hin pripchandlo pro vast the pro čekat. Oda tumenge leperela, hoj furt te vakeren a te siklon le RAJESKERO zakonos, bo ov tumen iła avri andral o Egipt peskere zorale vasteha. ¹⁰ Oslavinena kada inepos sako berš andre ajso džives.

¹¹ O RAJ tumen anela andre le Kanaančanageri phuv, avke sar la veraha phenda, hoj la dela tumenge the tumare dadenge. Sar tumenge la dela, ¹² tumen dena prekal o RAJ dojekhe ešebne muršes, savo ulola la džuvlake the le dobitkoske, bo oda hin le RAJESKERO. ¹³ Dojekhe somaris, so ulol ešebno šaj cinen avri avke, hoj dena vaš leste bakrores. A te ada na kerena, phagena leske e meň. Dojekhe ešebne muršores tumare čhavendar mušinen te cinel avri.

¹⁴ Te tumendar varekana phučena tumare čhave: ‘Oda so kada hin?’ Odphenena leske: ‘O RAJ amen iła avri andral o Egipt peskere zorale vasteha, andral odi phuv, kaj samas otroka. ¹⁵ Sar o Faraonos sas zoralejšleskero a na kamelasa amen te premukel, o RAJ murdarda savoro muršikano ešebno andro Egipt, oda le manušendar the le dobitkostar. Vašoda akana obetinas le RAJESKE savore ešebne samcen le dobitkostar, ale peskere ešebne čhaven cinas avri.’ ¹⁶ Kada tumenge ela pro leperiben, sar o znakos pro vast the pro čekat, hoj o RAJ amen iła avri andral o Egipt peskere zorale vasteha.”

O Izraeliti džan avri andral o Egipt

¹⁷ Sar o Faraonos premukla le Izraeliten, o Del len na lidžalas le dromeha prekal le Filištinengeri phuv, choc te sas charneder. Bo o Del peske phenda: “Mire manuša šaj čerinen peskero gondolišagos, sar mušindehas pes te marel andro mariben, a akor pes visarena pale andro Egipt.” ¹⁸ Vašoda len o Del lidžalas pal e pušta ko Lolo Moros. O Izraeliti džanas avri andral o Egipt avke sar slugađa pririchtimen andro mariben.

¹⁹ O Mojžiš iła peha the le Jozefoskere kokala. Bo o Jozef phandla la veraha le Izraeliten: “Sar tumen o Del zachraňinela, mušinen te lel peha adarik mire kokala.”

²⁰ Sar odgele andral o Sukkot, kerde peske taboris andro Etan pro agor la puštaka. ²¹ O RAJ džalas angle lende prekal o džives andro chmarakero slupos, hoj lenge te sikavel o drom, a rači andro jagalo slupos, hoj lenge te švicinel. Avke on šaj džanas dživese the rači. ²² O chmarakero slupos dživese na odgeľa anglal o manuša, aňi rači o jagalo slupos.

14

O Izraeliti paš o moros

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Izraelitenge, hoj te visaren pes pale a te keren peske taboris anglo Pi-Hachiot maškar o Migdol the moros. Ode tumenge keren taboris anglo Baal-Cefon paš o moros. ³ O Faraonos peske gondolinela pal o Izraeliti, hoj na džanen, kaj džan, a hoj andre pušta našlona. ⁴ Me kerava le Faraonoske o jilo sar bar, hoj pal tumende džala. Pro Faraonos the pre leskere savore slugađa man oslavinava a o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ.” A o Izraeliti avke kerde.

O Egiptana džan pal o Izraeliti

⁵ Sar o Faraonos šunda, hoj o Izraeliti imar gele het, ov the leskere uradňika čerinde peskero gondolišagos a phende peske: “So amen kerdam, hoj muklam le Izraeliten te džal het? Našadam peskere otroken!” ⁶ Avke o Faraonos diňa te pririchtinel o maribnaskero verdan a iła peha peskera armada: ⁷ Šov šel (600) avrikidle maribnaskere verdana the savore verdana andral o Egipt. Pre dojekh verdan sas trin slugađa. ⁸ O RAJ

* 13:4 Oda hin adadžives o čhon Nisan.

zoralarđa le Faraonoske o jilo a džalas pal o Izraeliti, sar on odarik džanas sar ola, ko ņerinde (zvitazinde)*. ⁹ O Egiptana džanas pal o Izraeliti la armadaha, pro graja, le maribnaskere verdanenca the savore slugadenca, a dochudle len, sar taborinenas paš o moros paš o Pi-Hachiroť anglo Baal-Cefon.

¹⁰ Sar o Faraonos sas pašeder paš lende, o Izraeliti dikhle, hoj avel pal lende e Egiptsko armada. Igen darandile a vičinenas pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. ¹¹ A phende le Mojžišoske: “Či sas frima hrobi andro Egipt? Andal amen ade, hoj te meras pre pušta! So amenge kerdal? Soske amen iľal avri andral o Egipt? ¹² Se na phenahas tuke mek andro Egipt: ‘De amen smirom. Amen služinah a le Egiptanenge?’ Se sas feder te služinel le Egiptanenge, sar te merel pre pušta.”

¹³ O Mojžiš lenge odphenda: “Ma daran tumen! Aven zorale a dikhena, hoj adadžives tumen o RAJ zachrañinela. Le Egiptanen, saven adadžives dikhen, imar šoha (ñikda) na dikhena. ¹⁴ Tumen ča ačhen andro smirom a o RAJ pes marela vaš tumende.”

O Izraeliti predžan prekal o Lolo moros

¹⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Soske vičines ke ma, hoj tuke te pomožinav? Phen le Izraelitenge, hoj te džan anglal! ¹⁶ Tu hazde tiri paca, nacirde o vast pro moros a rozdelinela pes, hoj o Izraeliti te predžan prekal leste pal e šuki phuv. ¹⁷ Me kerava, hoj o jile le Egiptanenge ena sar bar. On džana pal tumende a akor me, man oslavinava pro Faraonos, pre leskeri armada the maribnaskere verdana, pre leskere murša the graja. ¹⁸ Avke o Egiptana sprindžarena, hoj me som o RAJ, sar zničinava čala leskera armada.”

¹⁹ Akor le Devleskero añjelos, savo džalas anglo Izraeliti, gela a ačhada pes pal lende a the o chmarakero slupos, so sas angle lende, džalas a ačhada pes pal lende ²⁰ a sas maškar le Egiptanengeri armada the Izraelitengere manuša. Odi chmara kerđa avke, hoj prekal o Egiptana sas kalipen a prekal o Izraeliti svetlos. Avke čali rat našti gele jekh ke aver.

²¹ O Mojžiš hazdña o vast upral o moros a o RAJ diña te phurdel pro moros zorali balvaj pal o vichodos a čerindã o moros pre šuki phuv. Rozphurdla o pañi pro duj seri ²² a o pañi ačhelas sar muros pal e čači (pravo) the balogñi (ľavo) sera. Avke o Izraeliti džanas maškaral pal e šuki phuv.

²³ O Egiptana džanas pal lende andro moros: savore le Faraonskere murša pro graja the maribnaskere verdana. ²⁴ Ale sar vidñisalolas, o RAJ dikhľa andral o jagalo the chmarakero slupos pro taboris le Egiptanengero a kerđa maškar lende bari balamuta (zmetkos). ²⁵ Pre lengere verdana kerđa, hoj o kereki phares te bondalón (krucinen pes), a vašoda on šaj džanas ča lokes. O Egiptana vakerenas: “Denašas le Izraelitendar, bo o RAJ pes vaš lende mareľ.”

O Egiptana tašlon andro moros

²⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Nacirde o vast upral o moros, hoj o paña pes pale te visaren pro Egiptana, pre lengere murša the pro verdana.” ²⁷ Avke o Mojžiš nacirdla o vast upral o moros a pro tosara pes o pañi pale visarda pre peskero than. O Egiptana denašenas, ale o RAJ len začorda le bare pañeha maškar o moros. ²⁸ O pañi pes visarda pale a zaučharda la armada, le muršen pro graja the o verdana, save džanas pal o Izraeliti. Ñiko lendar na ačhila džido.

²⁹ Ale o Izraeliti pregele maškaral pal e šuki phuv, sar o pañi ačhelas andro moros sar muros pal e čači (pravo) the balogñi (ľavo) sera. ³⁰ Oda džives o RAJ zachrañinda le Izraeliten andral le Egiptanengere vasta. O Izraeliti dikhle le Egiptanen, hoj hine mule pro moroskero brehos. ³¹ Sar dikhle le RAJESKERI zor, so sikada pro Egiptana, akor pes daranas le RAJESTAR. Pačandile leske the leskere služobñikoske, le Mojžišoske.

15

Le Mojžišoskeri giľi

¹ Akor o Mojžiš the o Izraeliti giľade kadi giľi le RAJESKE:

“Giľavava le RAJESKE,

bo igen pes oslavinda;

čhida le muršes leskere grajeha andro moros.

² Miri zor the miri giľi hin o RAJ,

bo ov man zachrañinda.

Ov hino miro Del, lašarav les;

* 14:8 E Hebrejiko čhib: le hazdle vasteha

- o Del mire dadeskero, kamav les te bararel.
³ O RAJ hino zoralo andro mariben;
 leskero nav hin RAJ.
⁴ Ov le Faraonoskere maribnaskere verdana the le slugaden čida andro moros;
 leskere nekfeder velitelä mule andro Lolo Moros.
⁵ O baro pañi len učarda andre;
 pele dži tele andro moros sar bar.
⁶ Tiro čačo vast, ó, RAJEJA,
 hino slavno la bara zoraha;
 tiro čačo vast, ó, RAJEJA, zničinelä le nepřijatelis.
⁷ Tu tira slavaha čives tele olen, ko pre tute džan.
 Bičhaves pre lende tiri cholä, so len zlabarel sar le phusen.
⁸ Tu phurdehas prekal tiro nakh pro moros:
 O pañi ačhelas sar brehos;
 maškaral ačhelas sar muros,
 sar te fadžindahas o jilo le moroskero.
⁹ O nepřijatelis phendä:
 ‘Denašav pal lende a chudava len.
 Rozulavava (rozdelinava) lengero barvalipen
 a pherarava man lenca.
 Cirdava avri e šabla
 a zničinava len.’
¹⁰ Tu phurdľal pre lende a o moros len začordä.
 Tašľile sar o olovos andro bare paña.
¹¹ Ko maškar o devla hino ajso sar tu, RAJEJA?
 Ko hino ajso slavno the sentno?
 Ko šaj kerel ajse zazraki the znameňja sar tu?
¹² Tu na cirdňal tiro vast pre lende
 a e phuv len čala.
¹³ Tire pačivale kamibnaha lidžahas kada narodos, saves cindal avri peskera zoraha,
 a lidžahas len la zoraha andre tiri sentňi phuv.
¹⁴ O narodi oda šunde a daranas;
 o Filišťinci izdranas andre bari dar.
¹⁵ Akor o vodci andro Edom predarandile,
 e dar zaľla le vodcen andral o Moab;
 o Kanaančana daratar našade peskeri zor.
¹⁶ Avla pre lende igen bari dar;
 sar dikhle tiri zor,
 ačhile čhit sar bar,
 medik na pregele o moros tire manuša,
 ó, RAJEJA, tire manuša, saven cindal avri.
¹⁷ Aneha len a thoveha te bešel
 pro verchos, so hino tiro;
 ode, RAJEJA, kaj tuke kerďal o than te bešel;
 o Sentno Than, ó, Adonaj, so zathodäl tire vastenca.
¹⁸ O RAJ kraľinel furt pro furt.”
¹⁹ Sar le Faraonoskere graja, o maribnaskere verdana the o murša pro graja gele andro moros, o RAJ len začordä le pañeha, ale o Izraeliti pregele maškar o moros pal e šuki phuv. ²⁰ E prorokiňa Mirijam, le Aronoskeri pheň, ily andro vast e čerkutka a pal late džanas savore džuvľija. Bašavenas pro čerkutki the khelenas. ²¹ E Mirijam chudľa te gilavel:
 “Gilaven le RAJESKE, bo igen pes oslavinda!
 Le grajes the leskere muršes čida andro moros.”

O pañi paš e Mara the Elim

- ²² Paľis o Mojžiš le Izraelitenca odgele pašal o Lolo Moros a doavle pre pušta Šur.
 Trin džives phirenas pal e pušta, ale na arakhle ode pañi. ²³ Doavle pre oda than, so

pes vičinel Mara, ale o pañi odarik našti pile, bo sas kirko. Vašoda oda than vičinenas Mara.* ²⁴ Avke o manuš a reptinenas pro Mojžiš: "So pijaha?"

²⁵ Akor o Mojžiš igen mangelas le RAJES a ov leske sikada o kašt. Sar les o Mojžiš čida andro pañi, oda pañi pes delas te pijel.

Ode lenge o RAJ diña o zakoni the o prikazañja a probalinelas (skušinelas) len. ²⁶ A phenda: "Me som o RAJ tiro Del, te man šunena a kerena oda, so hin angle mire jakha lačo, a te dolikerena mire zakoni the prikazañja, na domukava pre tumende nisavo nasvaliben, sar domuklom pro Egiptana, bo me, o RAJ, som oda, ko tut sastarel."

²⁷ Palis o Izraeliti avle andro Elim, kaj sas dešuduj (12) prameña the eftavardeš (70) palmi. Ode paš o pañi peske kerde taboris.

16

E manna the o prepelici

¹ Savore Izraeliti odgele andral o Elim a dešupandžo (15.) džives andro dujto čhon pal oda, sar gele avri andral o Egipt, doavle pre pušta Sin, so hiñi maškar o Elim the Sinaj. ² Ode savore Izraeliti reptinenas pro Mojžiš the pro Aron. ³ Phenas: "Se te mułamas le RAJESKERE vasteha andro Egipt! Ode bešahas paš o pira, čaluvahas le masestar a chahas o maro, keci kamahas. Ale tumen amen iñan avri pre pušta, hoj ade savore te meras bokhatar."

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: "Me tumenge bičhavava o maro, so perela andral o ñebos. O manuš mi džan a mi kiden peske ajci, keci lenge kampela pre sako džives. Aleha len probalinava (skušinava) či pes likerena pal miro zakonos. ⁵ A pro šovto džives peske mi kiden a mi pririchtinen duvar ajci sar okla dživesa."

⁶ Avke o Mojžiš the o Aron phende savore Izraelitenge: "Rači sprindžarena, hoj oda sas o RAJ, ko tumen iła avri andral o Egipt, ⁷ a tosara dikhena le RAJESKERI slava, bo šunda sar pre leste reptinen. Ko sam amen, hoj pre amende avke reptinen?" ⁸ A mek o Mojžiš phenda: "Pal oda sprindžarena, hoj oda hino o RAJ, sar rači tumen dela te chal o mas a tosara o maro, hoj te čalon, choc te šunda keci pre leste reptinen. Ko sam amen? Tumen na pre amende reptinen, ale pro RAJ."

⁹ Palis o Mojžiš phenda le Aronoske: "Phen savore Izraelitenge, hoj te aven anglo RAJ, bo šunda tumaro reptišagos."

¹⁰ Sar o Aron oda phenda savore Izraelitenge, visarde pes ke pušta a akor pes sikada andre chmara le RAJESKERI slava.

¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² "Šundom, sar pre ma o Izraeliti reptinenas. Phen lenge, hoj ke račate chana o mas a tosara pes čalarena le mareha. Avke džanena, hoj me som o RAJ, tumaro Del."

¹³ A ke račate avla andro Izraeliko taboris but prepelici a tosara sas rosa všadžik pašal o taboris. ¹⁴ Sar e rosa rozgela, pre pušta dičholas vareso cikno sar te sanore vložkici. ¹⁵ Sar oda o Izraeliti dikhle, jekh avrestar phučenas: "Oda so hin?" Bo na džanenas, so oda hin.

O Mojžiš lenge odphenda: "Kada hin o maro, so tumen del o RAJ sar chaben. ¹⁶ Kada hin, so o RAJ prikazinda: 'Dojekh peske mi kidel ajci, keci leske kampela pro chaviben. Dojekh peske mi kidel, keci hine džene andro stanos, duj litri* pre jekh dženo.' "

¹⁷ Avke o Izraeliti oda the kerde. Varesave kidenas buter, aver frimeder. ¹⁸ Palis oda merinenas le omeriha. Na ačila but oleske, ko kiđna but, a na chibalinelas oleske, ko kiđna frima. Dojekh kidelas ajci, keci leske kampelas.

¹⁹ Palis lenge o Mojžiš phenda: "Ñiko tumendar peske olearar te na odthovel pre tosara!"

²⁰ Ale varesave džene le Mojžiš na šunde a mukle peske the pre aver džives. Avke pes kerda andre manna o kirme a chudla te khandel. Akor o Mojžiš pre lende cholisañila.

²¹ Avke o manuš a sako tosara kidenas ajci, keci lenge kampelas. Sar imar labarelas o kham, rozdžalas oda. ²² Šovto džives kidenas duvar ajci, duj omeri prekal jekh dženo. Akor avenas savore vodci a phenenas oda le Mojžišoske. ²³ Ov lenge odphenelas: "Kavke vakerele o RAJ: 'Tajsa hin o sentno džives o Šabbat le RAJESKERO. Vašoda, so kampil te pekel, peken, so te tavel, taven, a so olearar ačhela, odthoven pre tosaraste.' "

²⁴ Avke peske o manuš a odthovenas pre tosaraste, sar lenge prikazinda o Mojžiš, a na skhandliła lenge, añi na sas andre kirme. ²⁵ Palis lenge o Mojžiš phenda: "Chan oda adadžives, bo kada džives, o Šabbat, hino sentno le RAJESKERO. Adadžives na arakhena

* 15:23 Oda hin kirko * 16:16 Akor važinenas o šuko chaben pro litri.

nič pre phuv. ²⁶ Šov džives e manna kidena, ale eftato džives hin o Šabbat, akor nič na arakkena pre phuv.”

²⁷ Ale varesave manuša the pro Šabbat džanas avri te kidel e manna, ale nič na arakhenas. ²⁸ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: “Dži kana man o manuša na šunena a na dolikerena mire prikazaŋja the zakoni? ²⁹ Ma bisteren, hoj me, o RAJ, tumenge diŋom o Šabbat. Vašoda pro šovto džives tumen dava dos chaben, hoj tumenge te likerel pro duj dživesa. Dojekh mi ačhel pre peskero than. Pro eftato džives ŋiko tumendar te na džal avri te kidel.” ³⁰ Avke o manuša eftato džives peske odpočovinde la bučatar.

³¹ Ole chabeneske o Izraeliti dine nav manna. Sas parno sar o korijandroskero zrnos a lačo sar e medoskeri bokeli. ³² O Mojžiš phenda: “Kada hin, so o RAJ prikazinda: ‘Odthoven duj litri manna, hoj pes te dolikerel prekal aver pokoleŋje, hoj te dikhen o maro, so tumen davas te chal pre pušta akor, sar tumen ilom avri andral o Egipt.’”

³³ Pališ o Mojžiš phenda le Aronoske: “Le o džbanos a thov andre duj litri manna a thov oda anglo RAJ, hoj pes te dolikerel prekal tumare potomki.”

³⁴ O Aron oda thoda angle Archa la Zmluvakeri, hoj pes te dolikerel, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³⁵ Avke o Izraeliti chanas e manna saranda (40) berš, medik na dogele andre phuv, kaj imar dživenas aver manuša. Chanas e manna, medik na doavle pre hraŋica andre phuv Kanaan. ³⁶ (Akor pes važinelas o šuko chaben andre mira, so sas vaj biš litri.)

17

O paŋi andral e skala

¹ Odarik savore Izraeliti pes mukle la puštatar Sin, avke sar lenge prikazinda o RAJ a džanas than thanestar. Pališ peske kerde taboris andro Refidim, ale ode len na sas paŋi te pijel. ² Akor pes o manuša chudle te vesekedinel le Mojžišoha a phende leske: “De amen paŋi! Sam smedna.”

O Mojžiš lenge phenda: “Soske pes manca vesekedinen? Soske pokušinena le RAJES?”

³ Ale o manuša sas igen smedna a reptinenas pro Mojžiš: “Soske amen ilal avri andral o Egipt? Vašoda, hoj amen, amare čhave the o dobitkos te meras le smedostar?”

⁴ O Mojžiš igen phučelas le RAJESTAR: “So te kerel kale manušenca? Se murdarena man le barenca!”

⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža anglo manuša a le peha varesave Izraelike vodcen. Le e paca andro vast, savaha demađal pal o paŋi Nil, a dža! ⁶ Ode ačhava angle tu pre skala, pro verchos Choreb. Sar demeha pal e skala, avela andral avri o paŋi, hoj te pijen o manuša.” Avke o Mojžiš kada kerđa anglo Izraelike vodci. ⁷ Ole thaneske diŋa nav Massa the Meriba, bo o Izraeliti pes ode vesekedinenas a pokušinenas le RAJES, sar phenenas: “Hin maškar amende o RAJ abo na?”

O mariben le Amalekenca

⁸ Pališ avle o Amaleka a gele pro mariben pro Izraeliti paš o Refidim. ⁹ O Mojžiš prikazinda le Jozuasko: “Kide avri muršen a dža pro mariben pro Amaleka. Me tajsa džava pro verchos a terđuvava ode le Devleskera pacaha andro vast.”

¹⁰ O Jozua kerđa, avke sar leske prikazinda o Mojžiš a marelas pes le Amalekenca. O Mojžiš, Aron the o Hur, gele upre pro verchos. ¹¹ Medik sas le Mojžišoskere vasta hazdle upre, ŋerinenas (zvifazinenas) o Izraeliti, ale sar o vasta thovelas tele, ŋerinenas o Amaleka. ¹² Sar o Mojžiš imar na birinelas te hazdel upre o vasta, ande leske bar, hoj te bešel upre. O Aron leske podhazdelas jekh vast a o Hur dujto vast. Avke sas leskere vasta hazdle upre calo džives, medik na zapela o kham. ¹³ Vašoda o Jozua ŋerinda upral o Amaleka la šablaha.

¹⁴ Pališ o RAJ phenda le Mojžišoske: “Zapisin kada andro zvitkos, hoj te el pro leperiben a phen le Jozuasko, hoj o leperiben pal o Amaleka khosava pal kadi phuv.”

¹⁵ Akor o Mojžiš ačađa ode oltaris a diŋa leske nav: O RAJ mange diŋa o ŋerindipen* (vifazivo). ¹⁶ A phenda: “Vašoda hoj hazdle peskero vast pre le RAJESKERO tronos, o RAJ pes le Amalekenca marelava pokoleŋje pro pokoleŋje.”

18

O Jetro džal ko Mojžiš

¹ O Jetro sas rašaj andro Midijan a sastro le Mojžišoske. Ov pes došundā, so kerđa o Del prekal o Mojžiš the prekal o Izraeliti, the sar len ila avri andral o Egipt.

* 17:15 E Hebrejiko čhib: e zastava.

² Avke anda peha le Mojžišoskera romňa la Cippora, sava o Mojžiš bičhađa pale khere, ³ the soduje čhaven. O nav jekheske sas Geršom, bo o Mojžiš phenda: “Som cudzincos andre cudzo phuv.” ⁴ Le dujtoneske diňa nav Eliezer, bo phenda: “O Del mire dadeskero mange pomožinda a zachraňinda man le Faraonostar, hoj man na murdarda.”

⁵ Akor o Jetro avľa ko Mojžiš le duje čhavenca the leskera romňaha pre pušta, kaj taborinelas paš o Devleskero verchos. ⁶ A diňa te phenel le Mojžišoske: “Me, o Jetro tiro sastro, avav ke tu tira romňaha the lakere duje čhavenca.”

⁷ Akor o Mojžiš gela angle lende, bandiľa tele angle peskero sastro a čumidla les. A sodujďzene jekh avres pozdravinenas andro smirom a gele andro stanos. ⁸ Palis o Mojžiš leske chudľa savoro te vakerel, so o RAJ kerďa le Faraonoske the le manušenge andro Egipt vaš o Izraeliti, the pal o pharipena, so len sas pro drom a sar len o RAJ iľa avri.

⁹ Sar o Jetro šunďa pal savoro lačhipen, so o RAJ kerďa prekal o Izrael, a sar len cirdňa avri andral o vasta le Egiptanendar, igen radisalila olestar ¹⁰ a phenda: “Mi el barardo o RAJ, savo tumen zachraňinda andral o Egipt, andral o vasta le Faraonostar the Egiptanendar. ¹¹ Akana džanav, hoj o RAJ hin bareder, sar savore aver devla, bo ov oda kerďa, sar pes hazdenas upral tumende.” ¹² Palis o Jetro anda le Devleske e labarďi obeta the aver obeti. O Aron the savore Izraelike vodci avle, hoj te chan o chaben le Mojžišoskere sastreha anglo Del.

O Mojžiš ačhavel vodcen

¹³ Pre aver džives peske o Mojžiš bešľa, hoj te rozsudzinel maškar o manuša. O manuša ačhenas anglo Mojžiš tosarastar dži rači. ¹⁴ Sar o Jetro dikhľa sa, so o Mojžiš kerel prekal o manuša, phenda: “Soske kada keres prekal o manuša? Soske bešes korkoro ade sar sudcas a savore manuša ačhen pašal tute tosarastar dži rači?”

¹⁵ O Mojžiš leske odphenda: “Mušinav ada te kerel, bo o manuša aven ke mande te rodel le Devleskeri voľa. ¹⁶ Te len hin maškar peste vesekedišagos, aven ke mande, a rozsudzinaš maškar lende, kaskero hin čačipen, a dav lenge te džanel le Devleskere zakoni the prikazaňja.”

¹⁷ O Jetro leske phenda: “Na keres mištes! ¹⁸ Tu the o manuša, save hine tuha ade, na birinena te kerel dureder. Oda phares prekal tu; našti ada keres korkoro! ¹⁹ Šun miri rada a o Del ela tuha. Tu mušines vaš o manuša te ačhel anglo Del te anel angle leste lengere veci. ²⁰ Tu len sikaveha te dolikerel o zakoni the o prikazaňja a pheneha lenge, sar te dživel a so te kerel. ²¹ No, maškar savore manuša peske kide avri muršen, save hine godaver the pačivale, save daran pes le Devlestar a na dena pes te prepočinel. Ačhav len vodcenge upral o manuša: Vodcen upral o ezeros, šel, penda the deš. ²² On mi rozsudzinen furt o lokeder veci maškar o manuša, ale le phareder vecenca mi aven ke tute. Aleha tuke mi pomožinen, hoj tuke te el lokeder. ²³ Te oda kereha, sar o Del prikazinda, obačhoha andre oda, a avke savore kala manuša džana pale pre peskero than andro smirom.”

²⁴ Sar o Mojžiš šunďa avri peskere sastres, kerďa sa avke, sar leske phenda. ²⁵ Avke o Mojžiš andral calo Izrael kidiňa avri muršen, save sas godaver a ačhađa len vodcenge upral o manuša – upral o ezeros, šel, penda the deš. ²⁶ On furt rozsudzinenas maškar o manuša. Le phare vecenca avenas ko Mojžiš a o lokeder veci rosudzinenas korkore.

²⁷ Palis pes o Mojžiš rozgela peskere sastreha a o Jetro džalas pale andre peskeri phuv.

19

O Izraeliti paš o verchos Sinaj

¹ Ešebno (peršo) džives andro trito čhon paloda, sar o Izraeliti odgele andral o Egipt, doavle pre pušta Sinaj. ² Odgele andral o Refidim, avle pre pušta Sinaj a kerde peske anglo verchos taboris.

³ O Mojžiš gela upre pro verchos ko Del. Akor o RAJ zvičinda pre leste pal o verchos: “Kada phen le Jakoboskera fajtake, le Izraelitengere manušenge: ⁴ Korkore dikhlan, so kerdom le Egiptanenge a sar tumen hordinavas pro orloskere kridli a andom tumen ke mande. ⁵ Te man šunena a dolikerena miri zmluva, avena maškar savore narodi mire manuša ča prekal ma. Čali phuv hiňi miri, ale tumen avena miro avrikidlo narodos, ⁶ o krališagos le rašajengero a o sentno narodos.” Kada pheneha le Izraelitenge.”

⁷ Palis o Mojžiš gela, vičinda ke peste le manušengere vodcen a phenda lenge savoro, so leske prikazinda o RAJ. ⁸ Avke savore manuša jekhetane odphende: “Dolikeraha savoro, so phenda o RAJ,” a o Mojžiš oda gela te phenel le RAJESKE.

⁹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Me avava ke tu andre kali chmara, hoj o manuša te šunen, sar tuha vakerava, hoj te pačan tuke furt.”

Sar o Mojžiš phenda le RAJESKE le manuŝengere lava, ¹⁰ o RAJ leske odphenda: "Dža ko manuša, sentiñar len adadžives the tajs a mi rajbinen peske o gada. ¹¹ Mi en pririchtimen pro trito džives, bo oda džives Me angle lengere jakha avava tele pro verchos Sinaj. ¹² Ker pašal o verchos e hrañica, dži kaj šaj aven o manuša, a phen lenge: 'Merkinen pre oda, hoj te na džan pro verchos a aňi pes te na chuden leskera hrañicatar. Bo dojekh, ko pes chudela le verchostar, čačes merela. ¹³ Mušnela te el murdardo le barenca abo livimen le šipoha a űisavo vast pes lestar našti chudela. Či oda ela manuš vaj džvirina, mušnela te merel! Ale sar šundola but o hangos la trubakero*, šaj džan pro verchos.'"

¹⁴ Paľis o Mojžiš avľa tele pal o verchos ko manuša, sentiňarda len a on rajbinenas peske o gada. ¹⁵ A mek lenge phenda: "Pro trito džives aven pririchtimen! Ma pašľuven tumare romňjenca."

O Del pro verchos Sinaj

¹⁶ Pro trito džives sig tosara pro verchos chudľa te herminel a te marel o bleski. E kali chmara les zaučarda andre a šundolas odarik iĝen zoralo hangos la trubakero a savore manuša andro taboris izdranas daratar. ¹⁷ O Mojžiš lidžalas le manušen andral o taboris, hoj pes te džđan le Devleha, a on ačhile tele anglo verchos. ¹⁸ Calo verchos Sinaj sas andro thuv, bo o RAJ avľa pre leste tele andre jag. O thuv andral leste džđalas sar te andral o bov, a calo verchos iĝen izdralas. ¹⁹ O hangos la trubakero sas zoraleder a zoraleder. Akor o Mojžiš vakereľas le Devleha a ov leske odphenelas le zorale hangoha, so šundolas sar hermišagos.

²⁰ O RAJ avľa tele pro agor le verchoske Sinaj, paľis vičinda ke peste le Mojžiš a o Mojžiš geľa upre. ²¹ O RAJ leske phenda: "Dža tele a phen le manuŝenge, hoj űiko te na predžal e hrañica, hoj ke ma te avel a te dikhen man, bo akor but lendar merena. ²² The o rašaja, save avena ke Ma, mušinen pes ešeb te sentiňarel, hoj len te na marav."

²³ O Mojžiš odphenda le RAJESKE: "O manuša našti aven upre pro verchos Sinaj, bo tu korkoro prikazindal, hoj te kerav hrañica pašal leste, dži kaj šaj aven o manuša, bo mušinel te el sentno!"

²⁴ O RAJ leske odphenda: "Akana dža tele a an peha pale le Aron. Ale o rašaja the o manuša te na predžan e hrañica, hoj pes te dochuden upre, bo len marava."

²⁵ Avke o Mojžiš geľa tele a phenda oda le manuŝenge.

20

O deš prikazaňja le Devleskere

¹ O Del vakereľas savore kala lava:

² "Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iľa avri andral o Egipt, kaj sanas otroka.

³ Na ela tut aver devla, ča jekh me!

⁴ Na kereha peske űisava modla aňi obrazis olestar, so hin upre pro űebos, tele pre phuv abo andro paňi telal! ⁵ Na bandoha anglal lende aňi na lašareha len, bo me som o RAJ, tiro Del, o Del, savo žarľinel a savo vaš le dadengere bini marel le čhaven andro trito the štarto pokoleňje ole džengere, save man našti avri ačhen. ⁶ Ale o pačivalo kamiben presikavav ezera pokoleňenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaňja.

⁷ Na phenaha andral o muj ča avke o nav le RAJESKERO, tire Devleskero, bo o RAJ marela dojekhes, ko lela le Devleskero nav hijaba andro muj!

⁸ Leper tuke pro Šabbat, hoj les te sentiňares! ⁹ Šov dživesa kereha savori tiri buči

¹⁰ a eftato džives hin o Šabbat prekal o RAJ, tiro Del. Na kereha űisavi buči aňi tu, aňi tire čhave, aňi tire čhaja, aňi tire sluhi, aňi tiro dobitkos, aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. ¹¹ Se o RAJ kerđa tel o šov džives o űebos the e phuv, o moros a savoro, so hin andre, a pro eftato džives peske odpočovinda. Vašoda o RAJ pozehňinda o Šabbat a sentiňarda les.

¹² De pačiv tira da the le dades, hoj but te džives pre phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹³ Na murdareha!

¹⁴ Na kereha lubipen!

¹⁵ Na čoreha!

¹⁶ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

¹⁷ Tire jakha te na kamen űič, so hin avreskero; te na kamen aňi leskero kher, aňi leskera romňa, aňi leskere sluhen, aňi leskera gurumňa abo somaris, aňi űič aver!"

* 19:13 E Hebrejiko čhib: andral o rohos.

¹⁸ Sar o manuša šunde o hromi the o zoralo hangos la trubakero a dikhle o bleski the o thuv andral o verchos, igen izdranas daratar a ačhenas dural. ¹⁹ Akor phende le Mojžišoske: “Tu amenca vaker a amen šunaha. Te na vakere amenca o Del, hoj te na meras.”

²⁰ O Mojžiš lenge odphenda: “Ma daran tumen, se o Del tumen avľa te probalinel (skušinel), hoj te daran lestar a te na keren buter o bini.”

²¹ Avke o manuša ačhenas dur a ča o Mojžiš džalas paš e kali chmara, andre savi sas o Del.

Pal o oltaris

²² Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Kada phen le Izraelitenge: ‘Dikhlan, hoj tumenca vakerevas andral o ņebos. ²³ Ma keren peske ņisave avre devlen paš mande: aňi rupune aňi somnakune.

²⁴ Kereha mange la čhikatar oltaris a obetineha upre o labarde the smiromskere obeti, peskere bakren the dobitkos. Ker oda vřadzik, kaj tuke phenava, hoj man te lařares, akor me avava a požeňňinava tut. ²⁵ Te mange ačhaveha oltaris le bendar, ma priker len. Bo te ola bara prikereha tire sersamoha, imar na ena sentne. ²⁶ Ma dža upre ko oltaris pal o garadiči, bo te ada kereha, dičhola, so tut hin tel o gada.’ ”

21

Pal o Hebrejike otroka

¹ O RAJ mek diňa kale zakoni peskere manuřenge:

² Te cineha Hebrejike otrokos, služinela tuke řov berř, ale pro eftato berř les premukeha a na mangeha vař leske ņisave love. ³ Te ke tu avľa korkoro, džala tutar het korkoro, a te avľa ke tu la romňaha, džala het the laha. ⁴ Ale te leskero raj leske diňa romňa a laha les sas muřřora the čhajora, akor odi džuvli the o čhave ačena ole rajeske a o muřř džala odarik het korkoro.

⁵ Ale te oda otrokoř phenela, hoj na kamel odarik te džal het, bo peske zakamľa peskere rajes a peskera romňa the le čhaven, ⁶ akor les leskero raj muřinel te anel pro than, kaj lařaren le Devles, a ode leske pro vudar abo pre zarubňa la suvaha mi premarel o kan. Avke ela leskero otrokos imar calo peskero dživipen.

⁷ Te vareko bikenela peskera čha sar otrokiňa, na džala het avke sar o muřřikane otroka. ⁸ Te na ela pre dzeka peskere rajeske, savo la peske cinda, mi domukel, hoj te el cimen avri, ale nařti la bikenel le cudzincenge, bo lake na dolikerdahas peskero lav. ⁹ Te la lela peskere čhaske, muřinel pařal late te kerel sar pařal peskeri čhaj. ¹⁰ Te peske oda muřř lela avra romňa, nařti del la eřebnona frimeder pravos pro chaben, gada the andro hados sar la dujtona. ¹¹ Te oda muřř kala trin veci na dolikerela, odi džuvli řaj lestar džal het a na muřinel leske te poćinel ņisave love.

Pal o manuřeskero the džvirinakero dživipen

¹² Te vareko demela varekas avke, hoj merela, muřinel tiř te merel. ¹³ Te pes oda ačhila, choc ov na kamľa les te murdarel, ale o Del oda domukľa, sikavava tuke than, kaj oda manuř řaj denařel. ¹⁴ Oda dženo, ko sas cholamen pre peskero pařutno a murdarda les, muřinel te merel, a choc denařla ko oltaris*, odle les odarik a muřinel the avke te merel.

¹⁵ Dojekh dženo, ko demela peskere dades abo da, muřinel te merel.

¹⁶ Oda, ko čorela varekas a palis les bikenela, abo ole manuřes arakhena ke leste, muřinel te merel.

¹⁷ Dojekh, ko kořela peskere dades vaj peskera da, muřinel te merel.

¹⁸ Te pes o muřřa mařkar peste vesekedinena a jekh demela avres le bareha abo le vasteha avke, hoj na merela, ale ačhela te pařol pro hados, ¹⁹ ale palis uřtela pal o hados a řaj phirela avral la pacaha, oda dženo, ko leske oda kerda, na ela vinovato. Ale muřinel leske te prepoćinel vař o časos, so nařti kerel buči, the vař oda, so leske kampela, hoj te sastol avri.

²⁰ Oda dženo, ko demela peskere otrokos abo peskera otrokiňa la pacaha avke, hoj leske takoj merela tel o vasta, muřinel te el potrestimen. ²¹ Ale te oda otrokos dživela jekh abo duj džives, leskero raj na ela potrestimen, bo sas leskero otrokos.

²² Te pes o muřřa mařkar peste marena a demena varesava khabňa džuvla a oj nařavela peskere čhavores, ale oj korkori oda predživela, oda dženo muřinel te poćinel oda, so lestar mangela lakero rom – ajci, keci domukena o sudci. ²³ Ale te odi džuvli merela, o trestos ela o dživipen vař o dživipen, ²⁴ e jakh vař e jakh, o dand vař o dand,

* 21:14 Pař o oltaris les ņiko nařti kerelas ņič.

o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro, ²⁵ o labardipen vaš o labardipen, e rana vaš e rana a e dukh vaš e dukh.

²⁶ Te vareko demela peskere otrokos abo otrokiña pal e jakh avke, hoj les korarela, mušinel les vaš e jakh te premukel. ²⁷ A te peskere otrokoske abo otrokiñake demela avri o dand, mušinel len vaš o dand te premukel.

²⁸ Te varekas o bikos murdarela le rohenca, mušinel te el murdardo le barenca a leskero mas pes našti chal, ale oda dženo, kaskero sas o bikos, na ela vinovato. ²⁹ Ale te oda bikos anglođa džalas pro manuša a o nipi dovakerenas le chulajiske, a ov les na phandla andre ohrada, a o bikos murdarela muršes vaj džuvla, mušinel te el murdardo le barenca a the o chulaj mušinel te merel. ³⁰ Ale oda dženo šaj cinel avri peskero džvipen avke, hoj počinela ajci, keci pes lestar mangela. ³¹ Te o bikos murdarela varesave čhas abo čha, mušinela pes tiš te kerel pal kada zakonos. ³² Te o bikos murdarela otrokos abo otrokiña, mušinel te počinel ole dženeske, kaskero sas o otrokos, tranda (30) rupune a le bikos mušinen te murdarel le barenca.

³³ Te vareko odučharela abo kopalinelna avri chañig a na učharela la andre a perela andre o bikos abo o somaris, ³⁴ oda dženo, kaskeri hiñi e chañig, mušinel te počinel rupune ole dženeske, kaskero sas o džviros, a oda murdalo džviros ačhela leske.

³⁵ Te varesavo bikos murdarela aver dženeskere bikos, le džide bikos bikenena a o love the le murdale bikos maškar peste ulavena (rozdelinena). ³⁶ Ale te pes džanelas, hoj oda bikos anglođa avke kerelas a leskero chulaj pre leste na merkinelas, mušinel vaše te počinel – o bikos vaš o bikos – a o murdalo bikos ačhela leske. ³⁷ Te vareko čorela le bikos abo bakrores a murdarela vaj bikenela les, mušinela te del pale vaš jekh bikos pandž a vaš jekh bakroro te del pale štar.

22

Zakoni pal o majetkos

¹ Te ole dženes prichudena, sar čorel, a zrañinena avke, hoj merela, oda dženo na ela vinovato vaš leskero meriben, ² ale te pes kada ačhela sar imar vidñisañola, ela vaš oda vinovato.

Oda, ko čorđa, mušinel vaš oda te počinel. Te les na ela sar te počinel, mušinela te el bikemen vaš ajci love, keci monas o čorde veci. ³ Te pes ke leste arakhela o čordo džviros, či bikos, somaris vaj bakro, mušinela vaše te visarel pale duvar ajci.

⁴ Te vareko pasinela peskere dobitki a mukela len te džal te chal avri e cudzo mała abo e viñica, avke oda dženo mušinela te visarel pale peskere nekfeder ulipnastar pal e mała the viñica.

⁵ Te vareko labarela peskeri mała a odi jag predžala prekal o kraki a chudela te labol avreskeri mała, a zlabola leske o div či pro kopi vaj pre mała, oda dženo, ko kerđa odi jag, mušinela te visarel pale vaš savoro, so zlabila.

⁶ Te vareko dela aver dženeske te garuvel o rup abo aver veci a te vareko aver leske andral o kher len čorela, a te chudena ole dženes, savo čorelas ola veci, mušinela leske te visarel pale duvar ajci. ⁷ Ale te les na prichudena, ela privičimen oda dženo, kaske sas dine ola veci, anglo Del a mušinela te phenel čačipen, hoj ov na ila aver dženeskere veci. ⁸ Te hin varesavo vesekedišagos pal o barvalipen, či džal pal o gurunña, somaris, bakro, gada, abo vareso aver, pal soste sodujdžene phenena: “Oda hin miro,” akor sodujdžene mi džan anglo Del. Oda dženo, pre kaste sikavela o Del, hoj hino vinovato, mušinela te del aver dženeske duvar ajci.

⁹ Te vareko dela avre manušeske te stražinel le somaris, le bikos, le bakres, abo avre džviros, a te oda džviros murdañola, abo ela zrañimen, abo les čorena, a na ela švedkos, ¹⁰ oda manuš mušinel te lel vera anglo Del, hoj le džviros na čorđa. Akor oda, kaskero sas o džviros, mušinel oda te prilal e oka manuš leske na mušinela te del pale. ¹¹ Ale te leske čačes čorđa, mušinela leske vaš oda te visarel pale. ¹² Te les čačes o dzivo džviros rozčingerđa, ov len mušinel te sikavel ole dženeske, kaskere sas, hoj leske te pačal. Akor na mušinela leske te visarel pale.

¹³ Te vareko peske lela kečeñ le džviros avre manušestar a o džviros ela zrañimen abo murdañola a leskero chulaj na ela paš oda, mušinela leske te počinel ajci, keci molas. ¹⁴ Ale te pes oda ačhela akor, sar o chulaj ela paš oda, na mušinela vaš oda te počinel. Te o džviros sas dino kečeñ vaš o love, na mušinela buter te počinel le chulajiske.

Aver zakoni

¹⁵ Te varesavo murš pašñola la pačivaľa čhaha, savi mek na sas mangadi, mušinela la te lel romñake, a te počinel lakere dadeske vaš late. ¹⁶ Ale te la ñisar na kamela

lakero dad leske te del romňake, oda murš the avke počinela ajci, keci pes počinel vaš e pačivali čaj.

¹⁷ La čarodejňička na mukeha te dživel.

¹⁸ Te vareko pašlola le džviroha, mušinel te merel.

¹⁹ Te vareko obetinela avre devleng a na ča le RAJESKE, mušinel te merel.

²⁰ Pro cudzincos na džaha zoraes aňi na trapinena les, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt.

²¹ La vdova aňi le široten ma trapinen, ²² ale te oda kereha, me čačes šunava avri lengero roviben, te on vičinena pre ma. ²³ Akor miri choli labola pre tumende avke, hoj murdarava tumen la šablaha, hoj tumare romňa ačhena vdovi a tumare čhave ena široti.

²⁴ Te deha kečeň varekas čores mire manušendar maškar tumende, ma liker tut ke leste sar užerňikos: Ma le lestar buter, ale ča ajci, keci les diňal kečeň. ²⁵ A te leha varekastar o plaštos sar e zaloha, de leske les pale, medik na zadžala o kham. ²⁶ Se les nane nič aver, ča oda jekh plaštos, saveha pes učarel. Sar šaj džal te sovel? Te ov vičinela ke mande, šunava les avri, bo som lačhejileskero.

²⁷ Ma vaker namištes pro Del a ma koš tire vodcas.

²⁸ Ma zaliker mange te del o dari peskere đivostar, molatar abo olivove olejostar. Mušines mange te del peskere ešebne (perše) čhas ²⁹ a ker avke the tire bikoha the bakreha. Efta džives ela paš peskeri daj a pro ochtoto džives mange les deha.

³⁰ Aven mire manuša. Ma chan mas olestar, so o dzive džvirini rozčingerde pre maľa, ale čhiven les le rikoenge.

23

Te na previsaren o čačipen ňikaske

¹ Ma rozlidža nalačo hiros. Na pomožineha le manušeske, savo hino vinovato, oleha, hoj svedčineha falošnones.

² Ma liker tut paš aver džene, choc hine but, hoj te keres o nalačo. Sar svedčines pro sudos, ma previsar prekal lende o čačipen, ³ aňi ma zaačh tut vaš ňikaske pro sudos vaš oda, hoj hino čoro manuš.

⁴ Te arakheha tire ňeprijateljiskere bikos abo somaris, mušines leske len te anel pale. ⁵ A te dikheha, hoj o somaris tire ňeprijateljiskero perel tel o veci, save lidžal, ma odvisar pes lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁶ Ma previsar o čačipen le čore manušeskero vaš leskeri veca pro sudos. ⁷ Mi el tutar dur o falošna lava. Ma murdar oles, ko nane vinovato a hino čačipnaskero, bo odsudzinava oles, ko oda kerela.

⁸ Ma de tut te prepočinel, bo oda korarel the olen, kas hin phundrade o jakha, a previsarel o lava le čačipnaskere manušengere.

⁹ Ma trapinen le cudzincos. Džanen mištes, sar pes šunel oda cudzincos, bo korkore sanas cudzinci andro Egipt.

Pal o eftato berš the Šabbat

¹⁰ Šov berš sadzineha pre tiri maľa a skideha pal late savoro ulipen, ¹¹ ale andro eftato berš pre maľa na kereha nič. Mi chan pal late tire čore manuša a mi chan o mafakere džvirini oda, so ačhela pal lende. Avke ker la viňicaha the le olivakere stromenca.

¹² Šov džives ker tiri buči, ale pro eftato džives ma ker ňisavi buči, hoj peske te odpočovines tu, tiro bikos the somaris, o čhavo tira služkakero the o cudzincos.

¹³ Keren savoro, so tumenge prikazindom! O nava avre devlengere ma leperen a aňi len te na šundol andral tumaro muj!

Pal o trin bare inepi

¹⁴ Trival andro berš oslavineha o inepi pre miri pačiv.

¹⁵ Dolikereha o Inepos pal o Mare bi o Droždi andro časos, so sas dino, andro čhon Abib, bo andre oda čhon avľal avri andral o Egipt. Efta dživesa chaha ola mare, avke sar tuke prikazindom.

Našti man aves te lašarel bijal e obeta.

¹⁶ Palis oslavineha o Inepos la Žatvakero, sar chudena te skidel o ešebno (peršo) ulipen peskera bučatar, so sadzindal pre maľa.

Pro agor le beršeske oslavineha o Inepos la Žatvakero*, akor sar skideha upre o ulipen.

* 23:16 Oda hin o inepos Sukkot.

¹⁷ Sako berš, andre kala inepi, mušinen savore tumare murša te avel anglo RAJ, tumaro Del, hoj man te lašaren.

¹⁸ Ma av te obetinel mange rateskeri obeta jekhetane le drožđengere mareha. O žiros le ineposkera obetatar na mukeha dži tosara. ¹⁹ Sako berš aneha andro Chramos le RAJESKERO, peskere Devleskero, nekfeder veci peskere ešebne ulipnastar.

La terňa kozica ma tav andre lakera dakero thud.

O RAJ lenge dovakerel a del lav

²⁰ Bičhavav angle tu le aňjelos, hoj tut te chraňinel pro drom, a te anel tut pre oda than, savo tuke pririchtindom. ²¹ Ale merkinen pre leste a šunen, so tumenge phenela. Ma vzburinen pes pre leste, bo na odmukela tumenge, se bičhadom les mira autoritaha. ²² Ale te les šumena a kerena savoro, so tumenge phenela, akor me man marava savore tumare űeprijafelena a ačhavava man pre ola, ko pes ačhaven pre tumende. ²³ Se miro aňjelos džala angle tumende a lidžala tumen andre phuv le Amorejengeri, le Chetitanengeri, le Perizejengeri, le Kanaančanengeri, le Chivijengeri the le Jebusejengeri, saven zňičinava. ²⁴ Ma banduven angle lengere devla a aňi ma služinen lenge. Ma keran avke sar on! Ale mušinen te zňičinel ole modlen a te phagerel lengere sentne slupi. ²⁵ Te služinena ča le RAJESKE, peskere Devleske, me tumenge požehňinava o chaben the o paňi a o nasvaliben tumendar odlava. ²⁶ Akor andre tumari phuv aňi jekh džuvľi, savi ela khabňi, na našavela peskere čhavores a űisavi džuvľi na ela bi o čhave. A dava tumenge but te dživel.

²⁷ Me kerava, hoj tumare űeprijateľa tumendar darana a ela maškar lende balamuta (zmetkos), sar pes lenca marena. Kerava, hoj pes tumendar visarena a denašena het. ²⁸ Bičhavava pre lende le srňnen, hoj te traden avri le Chivijen, Kanaančanen the le Chetitanen. ²⁹ Na tradava len avri tumendar tel jekh berš; te oda kerdomas, e phuv ulahas sar e pušťa a e dzivo džvirina ode ulahas but pre tumende. ³⁰ Ale tradava len avri po sikra tumendar dži akor, medik tumen na avena buter, hoj te zalen peske odi phuv.

³¹ Tumari phuv ela le Lole Morostar dži paš o moros, kaj bešen o Filištinci† a la pušťatar dži ko paňi Euftrat, bo me andre tumare vasta dav ole manušen, save ode bešen, hoj len te traden avri. ³² Ma phanden e zmluva lenca, aňi lengere devlenca. ³³ Ma domuken ole manušen te bešel andre tumari phuv, bo te oda kerena, on tumen scirdena, hoj te keran binos angle ma. Te služinena lengere devlengje, oda ela prekal tumende e pasca.

24

O RAJ phandel e zmluva

¹ Palis o RAJ le Mojžišoske phenda: “Aven ke ma upre pro verchos tu, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) Izraelike vodci a dural bandona angle ma a lašarena man. ² Ča tu korkoro ke ma aveha pašeder a űiko aver. O manuša te na aven upre pro verchos.”

³ O Mojžiš avľa ko manuša a vakerelas lenge savore le RAJESKERE lava the zakoni. Savore manuša odphende jekhe hangoha: “Keraha sa, so phenda o RAJ.” ⁴ Akor o Mojžiš pisinda savore lava, so o RAJ vakerelas.

Sig tosara ušćila a paš o verchos ačhada oltaris the dešuduj (12) sentne slupi prekal o dešuduj Izraelike kmeňi. ⁵ Palis bičhada terne Izraeliten, hoj te anen le RAJESKE o labarde obeti a te murdaren terne biken pre smiromoskeri obeta. ⁶ Avke o Mojžiš iľa jepaš ole ratestar a čhida andro čare, a aver jepašaha pokropinda o oltaris. ⁷ Palis iľa o zvitkos le Devleskere zakonenca a zoraha genelas anglo manuša. On phende: “Šunaha the keraha savoro, so o RAJ phenda.”

⁸ Akor o Mojžiš iľa o rat andral o čare, pokropinda le manušen a phenda: “Kada hin o rat la zmluvakero, savi o RAJ phandla tumenca, savi hiňi zathodi pre savore kala prikazaňja.”

⁹ Palis gele pro verchos o Mojžiš, o Aron, o Nadab, o Abihu the o eftavardeš (70) Izraelike vodci ¹⁰ a dikhle le Izraeloskere Devles. Tel leskere pindre sas sar te zafiriskeri dlažba, belavo sar žužo űebos. ¹¹ O RAJ na hazdňa pro Izraelike vodci o vast, choc les dikhle. Palis chanas the pijenas.

¹² Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: “Av ke ma pro verchos a ačh ode. Dava tuke o zakonos the o prikazaňja, so pisindom pro barune tabľi, hoj te siklon.”

¹³ Avke o Mojžiš the leskero služobníkos o Jozua uštile a o Mojžiš geła pre le Devleskero verchos. ¹⁴ A le vodcenge phenda: “Ačhen kade, medik pes na avaha pale. Ela tumenca o Aron the o Hur a te ela tumen vareso, džan pal lende.”

¹⁵ Sar o Mojžiš geła upre pro verchos, e chmara zaučharda o verchos. ¹⁶ Le RAJESKERI slava avla tele pro verchos Sinaj a šov džives les zaučharelas la chmaraha a pro eftato džives o RAJ zvičinda pro Mojžiš andral e chmara. ¹⁷ Le RAJESKERI slava pes le Izraelitenge dičholas sar e jag, so zlabarel pro agor le verchoske. ¹⁸ O Mojžiš geła andre chmara a geła upre pro verchos a sas ode saranda (40) dživesa the rača.

25

O dari prekal o Sentno Stanos

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Izraelitenge, hoj prekal ma te kiden avri o dari. Prilen oda dojekhestar, ko man kamel te del korkoro pestar. ³ Kajse dari prilene: Somnakaj, rup, bronzos, ⁴ fjalovo, Ioli the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakere bala, ⁵ Ioli cipa le baranostar, cipa le tuleñistar, akacijakere kašta, ⁶ olejos prekal o lampi, koreñje prekal o olejos te pomakhel the pro voňavo kadidlos, ⁷ onixoskere the aver dragane bara pro efodos the pre rašajiko žeba.

⁸ A mi keren mange o Sentno Stanos, hoj te dživav maškar tumende. ⁹ O Sentno Stanos the savore veci andre kerena pal oda planos, so tuke sikavava.”

E Archa la Zmluvakeri

¹⁰ “Le akacijakere kaštestar keren e Archa 110 centimetri džindardi, 66 centimetri buchli the 66 centimetri uči. ¹¹ Obthov la andral the avral le žuže somnakaha a pašal late ker somnakuno pasos. ¹² Kereha prekal late the štar somnakune kariki, so zachudeha pre lakere pindre: duj pre jekh sera a duj pre aver sera. ¹³ Pašis kereha o dručki le akacijakere kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ¹⁴ O dručki zašpideha andro kariki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel. ¹⁵ O dručki ačhena andre ola kariki, naši len te lel avri. ¹⁶ Andre Archa la Zmluvakeri thoveha o duj barune tabli le prikazañjenca*, save tuke dava.

¹⁷ O kritos, saveha pes učharela e Archa, kereha le žuže somnakastar 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ¹⁸ Le žuže somnakastar kereha duje cheruben pro soduj agora pro kritos la Archake. ¹⁹ Jekh cherubos kereha pre jekh agor a dujto pre aver, a kereha len jekhetane le Archakere kritoha. ²⁰ Ole cherubenge ena rozcircle o kridli upre a zaučharena lenca e Archa. Ena visarde le mujeha ke peste a dikhena pro kritos. ²¹ Le kritoha učhareha e Archa a thoveha andre o barune tabli†, save tuke dava. ²² Ode man tuha arakhava a le kritostar maškar o cherubi tuke dava mire prikazañja prekal o Izraeliti.”

O skamind prekal o sentna mare

²³ “Kereha o skamind le akacijakere kaštestar 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri učo. ²⁴ Obthoveha les le žuže somnakaha a pašal leste kereha somnakuno pasos ²⁵ a pašal o skamind kereha lišta buchli sar e burñik a pre late o somnakuno pasos. ²⁶ Pre late kereha štar somnakune kariki, save prithoveha ko rohi paš leskere štar pindre. ²⁷ Pašes paš e lišta ena o kariki, andre save pes thovena o dručki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ²⁸ O dručki kereha le akacijakere kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ²⁹ A mek kereha le žuže somnakastar o tañira, o kuča, o čarore the o džbani pre molakeri obeta. ³⁰ Pre oda skamind thovena o sentno maro, hoj furt te el angle mande.”

O somnakuno momelaris

³¹ “Kereha somnakuno momelaris le žuže somnakastar. Calo momelaris mušinel te el avrimardo jekhe kotorestar: o maškaruno kotor, o podstavcos, o rameni, the o kvitki le pučikenca. ³² Pro momelaris ker šov rameni. O rameni avena avri le maškarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ³³ Pro ešebno (peršo) ramenos ela kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar; pro dujto ramenos tiš ela kerde trin kvitki le pučikenca le mandlendar. Kavke ela kerdo pre savore šov rameni, so aven avri le maškarune kotorestar. ³⁴ Pro maškaruno kotor ela kerde štar kučora, so dičhon sar kvitki le pučikenca le mandlendar. ³⁵ Jekh pučikos ela tel o ešebna duj rameni maškaral, kaj pes zachudel o rameni, a avke ela the tel e dujto para the trito para. ³⁶ O momelaris le ramenca the le kvitkenca mušinel te el kerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

* 25:16 E Hebrejiko čhib: o Svedectvo † 25:21 E Hebrejiko čhib: o Svedectvo

³⁷ Pro momelaris ker efa lampi. O lampi thoveha avke, hoj te švicinen anglo momelaris. ³⁸ Ker paš leste the o silavis prekal o momelarikere knoti the cikne lopatki le žuže somnakastar. ³⁹ O momelaris the savoro, so kampil paš leste, ker tranda the pandž (35) kilendar[†] le žuže somnakastar. ⁴⁰ Merkin pre oda, hoj te el kerdo sa pal oda planos, so tuke sikadom pro verchos.”

26

O lepedi prekal o Sentno Stanos

¹ “O Sentno Stanos kereha le deše lepedendar, so ena kerde le sane pochtanendar la fjalova, Iola the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ² Dojekh lepeda ela dešuduj (12) metri džindardī a duj metri buchli. Avke ena kerde savore lepedi. ³ Pandž lepedi ena zaside jekhetane a aver pandž tiš. Avke lendar ena duj bare lepedi. ⁴ Pro agor jekha bara lepedake prisiveha fjalova kariki. Kada kereha the pre jekh agor pre dujto bari lepeda. ⁵ Siveha penda (50) kariki pro agor jekha lepedake the pro agor dujta lepedake avke, hoj o kariki te en jekh angle aver. ⁶ Ker penda somnakune čati, savenca sphandeha o bare lepedi avke, hoj o Stanos ela jekh.

⁷ O Stanos upral zaučareha la lepedaha, so ela kerdi la kozakere balendar. Kajse lepedi kereha dešujekh (11) ⁸ a dojekh ela dešutrin (13) metri džindardī a duj (2) metri buchli. ⁹ Palis ole lepedendar zasiveha pandž jekhetane a aver šov tiš zasiveha jekhetane, avke lendar ena duj bare lepedi. Sar zaučareha o Stanos, šovto lepeda anglo Stanos prethoveha pro jepaš. ¹⁰ Siveha penda (50) kariki pro agor jekha bara lepedake, a aver penda siveha pro agor dujta bara lepedake. ¹¹ Ker penda bronzune čati; o čati thov andro kariki a lenca prichudeha ke peste o lepedi. ¹² Oda so ačhela buter la dujta bara lepedatar, mi el figimen pre paluši sera le Sentno Stanoskeri. ¹³ E Sentno Stanoskeri lepeda ela jekh laktos* buchleder sar o Sentno Stanos a ačhela te figinel pal soduj seri a avke zaučareha calo Sentno Stanos.

¹⁴ Ker aver duj lepedi, hoj pes lenca o Stanos te učharel andre. Ešebno (peršo) kereha la Iola sfarbimen baranoskera cipatar a upral late ela e lepeda le tuleňoskera cipatar.”

O rami prekal o Sentno Stanos

¹⁵ “Kereha o rami le akacijakere kaštestar prekal o Sentno Stanos. ¹⁶ Dojekh ramos ela 4 metri džindardo a 66 centimetri buchlo. ¹⁷ Kereha duj jednaka kaštune rameni, so hine zachudle jekhetane le maškarene kaštorencen. Pre savore rami ena kala rameni. ¹⁸ Ker biš (20) rami prekal e južno sera. ¹⁹ Prekal ole biš rami ker saranda (40) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos prekal leskere duj pindre. ²⁰ The prekal e severno sera ker biš rami ²¹ the saranda rupune podstavci – duj tel dojekh ramos. ²² Kereha šov rami prekal e paluši sera pro zapados ²³ a paš oda kereha mek duj rami pro rohi pre paluši sera. ²⁴ Mušinen te el prephandle andre peste le karikenca telunestar dži upre. Kavke len kereha a thoveha pro soduj rohi. ²⁵ Savore rami pre paluši sera ena ochto a ena thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

²⁶ Le akacijakere kaštestar kereha o druki prekal o Sentno Stanos: pandž pre severno sera, ²⁷ pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluši sera. ²⁸ Maškaruno drukos predžala prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Stanoskere agorestar dži ke aver. ²⁹ O rami obcirdeha le somnakaha a kereha upre somnakune kariki, andre save pes thovena o druki, so ena tiš obcirde le somnakaha.

³⁰ O Sentno Stanos kereha pal oda planos, so tuke sikadom pro verchos.”

O veci andro Sentno Stanos

³¹ “Kereha the o pochtan la fjalova the Iola the purpurova vlnatar, pre save o majstros šukares sivela le cheruben. ³² Figneha les pro štar somnakune slupi le akacijakere kaštestar. The o hačiki upre ela somnakune. O slupi ačhena pro štar rupune podstavci ³³ a o pochtan figin pro hačiki, hoj te rozulavel o Sentno Than le Neksentneder Thanestar a pal leste thoveha e Zmluvakeri Archa le duje barune tablenca. ³⁴ E Archa zaučareha lakere kritoha. ³⁵ Anglo Neksentneder Than thoveha o skamind pre severno sera a o momelaris pre južno sera.

³⁶ Anglo than, sar pes džala andro Stanos, kereha o pochtan la fjalova, Iola the purpurova vlnatar a upre siveha šukar veci. ³⁷ Hoj te figines oda pochtan, kereha pandž slupi le akacijakere kaštestar a obcirdeha len le somnakaha a kereha upre the o hačiki le somnakastar. Kereha prekal o slupi pandž podstavci le bronzostar.”

† 25:39 Oda hin jekh talentos. * 26:13 Oda hin 55 centimetri.

27

O oltaris pro labarde obeti

¹ “Palis kereha le akacijakere kaštestar oltaris. Mušinel te el kerdo andre kocka 2,2 metri džindardo the 2,2 metri buchlo a 1,3 metros učo. ² Upral pal leskere štar agora kereha po jekh rohos, ajse sar hin le biken. Kala rohi the o oltaris ela kerdo jekhe kotorestar a obthoven calo oltaris le bronzoha. ³ Ker the bare čare pro prachos, lopati, cikne čare, vidli the cikne lopatki pro angara. Savoro sersamos ker le bronzostar. ⁴ Kereha bronzuŋi rošta a pre lakere rohi prithoven štar bronzune kariki. ⁵ E rošta thoveha andral tel e obruba maškar o oltaris. ⁶ Prekal o oltaris ker o družki le akacijakere kaštestar a obcirde len le bronzoha. ⁷ O družki pes zaispidela andro kariki, so ena pal soduj seri pro oltaris, hoj pes te prehordinel. ⁸ Ker les le deskendar sar phundrađi truhla, avke sar tuke sikadoŋ pro verchos.”

Le Sentne Stanoskeri dvora

⁹ “Ker e dvora pašal o Sentno Stanos. Pre južno dvorakeri sera ker o lepedi le sane pochtanestar; jekh sera mi el džindardi saranda the štar (44) metri ¹⁰ le biš (20) slupenca pro biš bronzune podstavci. O hačiki the o maškarune tički ko slupi mi en le rupunestar. ¹¹ Avke the pre severno sera ena biš slupi pro biš bronzune podstavci. O hačiki the o tički ko slupi mi en le rupostar.

¹² Pre zapadno dvorakeri sera ena o lepedi bišuduj (22) metri džindarde a deš slupi pro deš podstavci. ¹³ E angluŋi dvora pro vichodos ela tiš bišuduj metri buchli. ¹⁴⁻¹⁵ Pro soduj vudareskere seri thoven o lepedi 6,6 metri džindarde pro trin slupi a pro trin podstavci.

¹⁶ O vudar ela le zavesendar, save ena džindarde eŋa metri a ena kerde le sane pochtanestar, so ela šukares avrisido la belava, fjalova the loľa vlnaha, a ena figimen pro štar slupi a pro štar podstavci. ¹⁷ Savore slupi pašal e dvora mušinen te el zaphandle ke peste le rupune tičkencna. Lengere hačiki mušinen te el le rupostar a o podstavci le bronzostar. ¹⁸ E dvora mi el 44 metri džindardi, 22 metri buchli the 2,2 metri uči. Ola lepedi ena kerde le sane pochtanestar a o podstavci le bronzostar. ¹⁹ Savoro aver sersamos pre služba andro Sentno Stanos the o cilore prekal o Stanos the prekal e dvora, ena le bronzostar.”

O olejos andro momelaris

²⁰ “Prikazin le Izraelitenge, hoj tuke te anen nekfeder olivovo olejos pro momelaris, hoj furt te labol o svetlos. ²¹ O Aron the leskere čhave mušinen te merkinel, hoj odi lampa furt te labol andro Stanos anglo pochtan, so hino angle Archa. Ode anglo RAJ mušinel te el labardo o momelaris calo rat dži tosara. Kada prikazis mušinen te dolikerel o Izraeliti the lengere potomki pro furt.”

28

O rašajike gada

¹ “Prikazin, hoj le Izraelitendar te aven angle ma tiro phral o Aron the leskere čhave: o Nadab, Abihu, Eleazar the o Itamar, bo kamav, hoj mange te služinen sar rašaja. ² Le Aronoske kereha sentno ruchos, hoj te el urdo andro škariben the andre pačiv. ³ Vičin savore krajčiren, saven diŋom godaveripen a phen lenge, hoj te siven le Aronoske rašajiko ruchos, hoj mange te služinel sar rašaj. ⁴ Mi siven ajse ruchi: E rašajiko žeba andro brekh, so ela phandli le nekbaredere rašajenge pašal o jilo, o efodos, o ruchos, o sido teluno gad, o turbanos the o sirimos. Kala gada kerena le Aronoske the leskere čhaveŋge, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁵ Sa ela kerdo la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar.”

O efodos

⁶ “O efodos mi siven la belava, fjalova the loľa vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar. ⁷ Kerela pes upre duj kotora, so pes zachudena pro vali a spojina pes le efodoskere uprune kotorencna. ⁸ O sirimos, saveha pes phandela o efodos pašal o per, mušinel te el sido la fjalova, loľa the purpurova vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar.

⁹ Leha duj onixoskere bara a randeha upre o nava le Jakoboskere čhavengere: ¹⁰ šov nava pre jekh bar a aver šov nava pro dujto bar šoroŋa, avke sar ulile. ¹¹ Kereha oda sar o majstros, savo randel avri o pečafidlos pro bara. Avke randeha avri pro soduj bara o nava le Jakoboskere čhavengere a palis len thoveha andro somnakune ramici. ¹² Palis prichudeha pro efodos pro phike o bara, so leperena le Izraeloskere čhaven. O

Aron len hordinela pre peskere phike anglo RAJ, hoj len te leperel. ¹³ Kereha mek duj somnakune ramici ¹⁴ the duj lancici le žuže somnakastar. Kereha len sar prephandle špargi a prichudeha len pro ramici.”

E rašajiko žeba

¹⁵ “Sar o majstros kereha e žeba andre brekh, so ela phandli le nekbaredere rašaske pašal o jilo. Ola žebaha rodela avri oda, so o Del kamel. Kereha la la belava, fjalova the loła vlnatar, le somnakune thaveha the le sane pochtanestar. ¹⁶ Mušinel te el prethodo duvar andre kocka, džindardo the buchlo 22 centimetri. ¹⁷ Pre late thoveha andro štar šori dragane bara: andro ešebno (peršo) o rubinos, topasis, the smaragdos; ¹⁸ andro dujto malachitos, zafiris, the diamantos; ¹⁹ andro trito opalos, achatos, the ametistos; ²⁰ andro štarto chrizolitos, onixos the jaspisos. Thov len andro somnakune ramici. ²¹ Pre ola dešuduj (12) bara ena avrirandle o nava le Jakobskere dešuduje čhavengere. Pre dojekh bar mušinel te el avrirandlo jekh kmeňoskero nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

²² Pre žeba kereha lancici le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ²³ Mek kereha duj somnakune kariki a prisiveha len pre leskere duj uprune rohi ²⁴ a soduj somnakune špargi prichudeha ke ola kariki. ²⁵ Pro vali prichudeha o somnakune špargi pro somnakune ramici a avke len prichudeha anglunestar pro efodos. ²⁶ Ker duj somnakune kariki a prichude len andral pro soduj telune rohi la žebake paš o efodos. ²⁷ Ker mek duj somnakune kariki a prichude len pro anglune agora le efodoske ode, kaj hino zasido o efodos upral o sirimos. ²⁸ O kariki pre žeba prichude ko efodoskere kariki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na pes e žeba čhalavel.

²⁹ Sar o Aron džala andro Neksentneder Than, urela pre peste kadi žeba, pre savi ena avrirandle o nava le Jakobskere čhavengere. Akor me, o RAJ, mange furt leperava pre mire manuša. ³⁰ Andre žeba thovena o sentna losi, o Urim the o Tummim, hoj te el le Aronoske paš o jilo, sar avela anglo RAJ andro Neksentneder Than. Avke o Aron furt hordinela e rašajiko žeba, hoj pes te dodžanel miri voła prekal o Izraeliti.”

O plaštos

³¹ “Ko efodos ker plaštos a mi el calo la fjalova vlnatar. ³² Pro plaštos ela maškaral avrimuklo than pro šero, so ela sido zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ³³ Pre teluno agor siveha granatoskere phaba la fjalova, loła the purpurova vlnatar a maškar lende cikne somnakune zvončeki. ³⁴ Avke pes čerimena o phaba le zvončekenca pašal teluno agor le plaštoske. ³⁵ O Aron les urela, sar kerela e rašajiko služba. Sar avela anglo RAJ pro Sentno Than, abo sar džala avri, šundola lengero hangos pro znaženje, hoj na merela.”

E čelenka

³⁶ “Le žuže somnakastar ker somnakuňi čelenka a rande andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: ‘Sentno le RAJESKE.’ ³⁷ Prichudeha la la belava špargaha pre angluňi sera pro turbanos. ³⁸ E čelenka, so ela le Aronoste pro šero, sikavela, hoj ov lel pre peste e vina vaš o obeti, so namištes obetinena o Izraeliti. Avke me, o RAJ, prilava le Izraelitengere obeti.

³⁹ Siv leskero teluno ruchos the turbanos le loke pochtanestar a ker the farebno sirimos.”

O telune gada

⁴⁰ “Siv lenge o telune ruchi, o čapki the o sirimi, hoj le Aronokere čhave te en urde andro šukariben the andre pačiv. ⁴¹ Uri andre kala gada le Aron the leskere čhaven. Pomakh len, sentňar len a ačhav len sar rašajen, hoj mange te služinen.

⁴² Siv lenge telune gada, hoj len te učaren le perestar dži ko čanga, hoj te na dičhol lengero langipen. ⁴³ O Aron the leskere čhave hordinena o telune gada, sar džana andro Sentno Stanos abo sar džana ko oltaris the andro Neksentneder Than, hoj oleha te na keren binos a te na meren.”

Kada ela prikazis prekal o Aron the leskere potomki pro furt.

29

Sar te sentňaren le rašajen

¹ “Sar pomakhena rašajenge le Aron the leskere čhaven, hoj mange te služinen, leha sastes terne bikos the duje bakren bi e čiba. ² Le sane arestar kereha vajkeci mare bi o droždi le olivove olejoha the vajkeci bi o olejos; ker the sane marikla, so pomakheha le olejoha. ³ Ola mare thoveha andro košaris a an len angle mande, sar obetineha le bikos

the duje bakren. ⁴ Palis an le Aron the leskere čhaven anglo vudar le Sentne Stanoskero a obthov (omor) len le pañeha. ⁵ Uri pro Aron o teluno ruchos the o plašfos a upral uri o efodos the e rašajiko žeba. Palis phand pašal leste o efodoskero sirimos. ⁶ Pro šero leske thov o turbanos a upral prichude e sentno somnakuñi čelenka. ⁷ Palis le o olejos, čhor leske pro šero a pomakh les. ⁸ An the leskere čhaven a uri lenge o telune ruchi. ⁹ Palis phand o sirimos pašal o Aron the pašal leskere čhave a pro šero lenge thov o čapki. Lengero rašajipen ačhela pro furt.

Aleha sentiñareha le Aron the leskere čhaven andre služba.

¹⁰ An terne bikos anglo Sentno Stanos a o Aron the leskere čhave mi thoven o vasta pre leskero šero. ¹¹ Murdareha les anglo RAJ paš o vudar, sar pes džal andro Sentno Stanos. ¹² Ole bikostar le sikra rat a pomakh le angušteha le oltariskere rohi. Čhiv avri o rat, so ačhela, paš o oltariskero zaklados. ¹³ Palis le savoro žiros, so učharel leskere andrune kotora, o nekfeder kotora la pečinkatar the soduj ladvini lengere žiroha, a kada savoro labar pro oltaris. ¹⁴ O mas, e cipa the o goja labar avri le taboristar. Kadi hiñi e obeta vaš o binos.

¹⁵ Palis le jekhe bakres a o Aron the leskere čhave mi thoven pre leskero šero o vasta. ¹⁶ Murdar les a pokropin le rateha pašal calo oltaris. ¹⁷ Le bakres rozčhinger pro kotora, obthov (omor) leskere andrune kotora the o pindre a thov oda paš ola aver kotora the paš o šero. ¹⁸ Akor cale bakres labar pro oltaris. Oda hin e labardi obeta prekal o RAJ, e lači saga, e obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ.

¹⁹ Palis leha le dujte bakres a o Aron the leskere čhave mi thoven peskere vasta pre leskero šero. ²⁰ Murdar les, le sikra rat a pomakh leha le Aronoskero čačo (pravo) kan ode, kaj pes thovel o čeña. Avke ker the leskere čhvenge. Pomakh lenge the o anguš pre čačo vast the pro pindro. Oda rat, so ačhela, pokropin pašal calo oltaris. ²¹ Palis le oda rat, so hino pro oltaris, the o olejos a pokropin le Aron the leskere čhaven the lengere ruchi. Kavke ela o Aron a leskere čhave sentiñarde lengere ruchenca.

²² Avke le o žiros le bakrestar, o žirošno chvostos, o žiros so zaučharel leskere andrune kotora, o nekfeder kotora la pečinkatar, soduj ladvini le žiroha the e čači čang. Kada ela o bakroro pro sentiñariben. ²³ Palis andral o košaris le marenca bi o droždi, so hino thodo anglo RAJ, le maro bi o olejos, the maro le olejoha the sane marikla. ²⁴ De oda maro le Aronoske the leskere čhvenge andro vasta. On oda mi hazden upre, hoj te sikaven, hoj oda hin sentiñardo prekal o RAJ. ²⁵ Palis le lendar oda daros a labar pro oltaris la labarda obetaha sar voňavo obeta le RAJESKE. Kadi ela obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ. ²⁶ Palis hazde upre o bakreskero kolin, so sas obetimen pre le Aronoskero sentiñariben, hoj te sikaves, hoj oda mas hino sentiñardo prekal o RAJ. Kada kotora ela dino tuke.

²⁷ O kolin, so hino hazdlo upre, the e čang, so hiñi diñi pre obeta, sentiñar. Ola kotora le bakrestar ena sentiñarde prekal o Aron the prekal leskere čhave. ²⁸ Oda hino miro prikazis: O kolin the e čang furt ela o kotora le Aronoske the leskere čhvenge, sar mire Izraelike manuša anena o chabeneskere obeti. Oda hino daros le manušendar mange, le RAJESKE.

²⁹ Le Aronoskere rucha mi prelen leskere čhave pal leste, hoj andre lende te en pomakhle the sentiñarde andre rašajiko služba. ³⁰ Oda čhavo, savo pal leste prelela e rašajiko služba a avela andro Sentno Stanos te služinel andro Neksentneder Than, mušinela ehta dživesa oda ruchos pre peste te urel.

³¹ Palis le ole bakres pro sentiñariben le rašajen ke služba, a tav leskero mas pro sentno than. ³² Oda mas the o mare andral o košaris chana o Aron the leskere čhave anglo vudar le Sentne Stanoskero. ³³ On mi chan oda, so sas obetimen vaš lengero odmukliben, sar sas sentiñarde the ačhade andre rašajiko služba. Niko aver našti chal ole chabenastar, ča o rašaja, bo hino sentno. ³⁴ A te ole masestar abo le marestar ačhela dži tosara, labar oda pre jag. Našti pes oda chal, bo hino sentno.

³⁵ Le Aronoha the leskere čhavenca ker sa avke, sar tuke prikazindom. Ehta dživesa pes sentiñarena o rašaja. ³⁶ Sako džives, o manuša mušinen te anel terne bikos sar obeta vaš o binos. O oltaris obžužareha avke, hoj upre aneha e obeta vaš o binos a pomakheha les, hoj te el sentno. ³⁷ Ehta dživesa obžužareha o oltaris, hoj les te sentiñares. Avke ela o oltaris neksentneder. Savoro, so pes lestar chudela, ela sentno.

E sakodživeseskeri obeta

³⁸ Sako džives obetineha pro oltaris duje jekhberšeskere bakroren: ³⁹ jekhes tosara a dujtones rači. ⁴⁰ Paš o ešebno (peršo) bakro prithov kilos sano aro, zmišimen litra olivove olejoha a rozčhiv litra mol sar molakeri obeta. ⁴¹ Dujte bakrores obetineha rači

– avke sar the e tosaraskeri obeta – la molaha the le areha mišimen le olejoha, so ela šukar saga: e obeta kerdi la jagaha prekal o RAJ.

⁴² Kadi labardī obeta anena sako džives paš o Sentno Stanoskero vudar anglo RAJ. Kerena oda pokoleŋje pro pokoleŋje. Ode man zdžava mire manušenca a ode vakerava tuha. ⁴³ Ode man arakhava le Izraelitenc a oda than ela sentno mira slavatar.

⁴⁴ Sentnarava o Sentno Stanos the o oltaris, a sentnarava le Aron the leskere čhaven, hoj mange te služinen sar rašaja. ⁴⁵ Me bešava maškar o Izraeliti a avava lengero Del. ⁴⁶ A sprindžarena, hoj me som o RAJ lengero Del, savo len ilom avri andral o Egipt, hoj te bešav maškar lende. Me som o RAJ, lengero Del.

30

O kadidloskero oltaris

¹ Palis kerena oltaris le akacijakere kaštestar prekal e kadidloskeri obeta. ² Mušinel te el kerdo andre kocka, 45 centimetri* džindardo the buchlo, a učo 90 centimetri. Ela les pro štar agora po jekh rohos, ajse sar hin le biken, so ena jekhe kotorestar le oltariha. ³ Calo oltaris obthov le žuže somnakaha a pašal leste ker somnakuno pasos. ⁴ Pal soduj seri prichude o somnakune kariki tel o pasos avke, hoj prekal o kariki te predžan o družki, hoj pes te del te hordinel. ⁵ O družki ker le akacijakere kaštestar a obcirdeha len le somnakaha. ⁶ O oltaris thov angle lepeda, so hiŋi angle zmluvakeri Archa. Ode man tuha arakhava.

⁷ Sako tosara, sar o Aron džala te pririchtinel o lampi, labarela pre leste o voňavo kadidlos. ⁸ O Aron les labarela pale the ke račate, sar džala te zalabarel e jag andro lampi. Kadi voňavo obeta anena furt anglo RAJ pal savore tumare pokoleŋja. ⁹ Na obetinen a upre aver kadidlos, aŋi ŋisavi labardī abo chabeneskeri obeta, a aŋi na čoreha avri e molakeri obeta pre leste. ¹⁰ Jekhvar andro berš o Aron obžučarela o oltaris avke, hoj pokropinela o štar rohi le džviroskere rateha, so sas obetimen vaš o bini. Kada kerela sako berš, pal savore tumare pokoleŋja. Kada oltaris ela neksenteder prekal o RAJ.”

O love prekal o Neksenteder Than

¹¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² “Sar zgeneha savore Izraeliten, hoj te džanes, keci hine, akor dojekh manuš pes mušinel te cinel avri anglo RAJ, hoj te na en marde le Devlestar, sar len zgeneha. ¹³ Dojekh, ko ela zgendo, mušinel te del jepaš šeklos† sar obeta, so hiŋi hazdli upre prekal o RAJ. O love kempel te važinel pal oda, sar pes važinel andro Sentno Stanos. ¹⁴ O murša, kaske hin biš (20) berš a buter, ena zgende, a mušinen te del le RAJESKE kadi obeta. ¹⁵ O barvalo manuš na počinela buter, aŋi o čoro frimeder, sar anena odi obeta prekal o RAJ. ¹⁶ Kala love kide avri le Izraelitendar a de pre služba andro Sentno Stanos. Me mange pre lende leperava, sar anena e obeta, so anel o smirom le RAJEHA.”

E bronzuŋi nadoba

¹⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁸ “Ker e bari bronzuŋi nadoba pro thoviben (moripen), so ačela pro bronzuno podstavcos. Thov les maškar o Sentno Stanos the oltaris a čhiv andre paŋi. ¹⁹ O Aron the leskere čhave ode thovena o vasta the o pindre. ²⁰ Sar džana andro Sentno Stanos, mušinen pes te thovel le paŋeha, hoj te na meren. Avke kerena, the sar džana ko oltaris te kerel e služba, hoj te keren e labardī obeta prekal o RAJ. ²¹ Mušinen te thovel peske o vasta the o pindre, hoj te na meren. Kada ela prekal o Aron the prekal leskere potomki prikazis pro furt, pokoleŋje pro pokoleŋje.”

O sentno olejos pro pomakhlipen

²² O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²³ “Le nekfeder voňavo koreŋje, le šov kili saŋi mirha, trin kili voňavo škorica, trin kili voňavo trstina ²⁴ the šov kili kassia – savoro važin avke, sar pes važinel andro Sentno Stanos. Zmišin oda le štar litri olivove olejoha ²⁵ a avke kereha sentno olejos pro pomakhlipen – oda ela zmišimen voňavo parfumos, avke sar kerel o olejkaris. Oda ela sentno olejos pro pomakhlipen. ²⁶ Pomakheha leha o Sentno Stanos the e Zmluvakeri Archa, ²⁷ o skamind leskere sersamoha, o momelaris leskere sersamoha, o kadidloskero oltaris, ²⁸ o oltaris pro labarde obeti leskere sersamoha, the e nadoba lakere podstavcoha. ²⁹ Sentnareha len a ena sentne. Sa, so pes lendar chudela, ela sentno.

³⁰ Palis le Aron the leskere čhaven pomakheha a sentnareha, hoj mange te služinen sar rašaja. ³¹ Le Izraelitenge vaker: ‘Kada olejos ela pro sentno pomakhlipen prekal

* 30:2 Oda hin jekh laktos. † 30:13 Oda hin jekh rupiŋi minca.

miri služba pro furt. ³² Našti les čhoren avri pre chocsavo dženo a ole koreñjendar na kerena ñisavo aver olejos. Hino sentno a ačhela furt prekal tumende sentno. ³³ Te vareko kerela ole koreñjendar ajso olejos, abo pomakhlahas leha varekas, ko nane rašaj, oda manuš ela avritradlo mire manušendar.’ ”

O kadĩdlos

³⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Le ole voñave koreñjendar jednakones ajci živica, onixos, galbanos the žužo kadĩdlos. ³⁵ Olestar ker voñavo kadĩdlos, ajso sar kerel o olejkaris a zmišin le loneha, hoj te el žužo the sentno. ³⁶ Oda koreñje pućineha pro churdo praškos a sikra olestar thov angle Archa andro Sentno Stanos, kaj man tuha arakhava. Oda ela tumenge neksentneder. ³⁷ O kadĩdlos, so kavke pririchtineha ole koreñjendar, našti pririchtines prekal peste, bo oda ela sentno prekal o RAJ. ³⁸ Te vareko peske kerdahas ajso kadĩdlos, sar saga prekal peste, ela avritradlo mire manušendar.”

31

O Becaleel the Oholiab

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Dikh, andral o kmeños Juda kidñom mange avri le Becaleel, saveske hino dad o Uri a papus o Chur. ³ Pherardom les mire Duchoha a diñom les prindžaripen, achaluvipen the godaveripen pre dojekh bući, ⁴ hoj te gondofinel avri o plani sar te kerel o veci le somnakastar, le rupunestar the le bronzostar ⁵ a hoj te oprikerel o dragane bara a te zathovel len andro somnakaj the rup, te čingerele avri o kašta a te kerel dojekh majstroskeri bući. ⁶ Paš leste diñom le Oholiab, le Achisamachoskere čhas andral o kmeños Dan. A savore majstren diñom e godi, hoj te keren savoro avke, sar tuke prikazindom: ⁷ O Sentno Stanos, e Zmluvakeri Archa the lakero kritos, the o aver veci andro Stanos, ⁸ o skamind leskere sersamoha, o momelaris le žuže somnakastar leskere sersamoha, o kadĩdloskero oltaris, ⁹ o oltaris pro labarde obeti leskere sersamoha, e bari bronzuñi nadoba le podstavcoha, ¹⁰ o sane ruchi pre le rašajengeri služba prekal o Aron the leskere čhave, ¹¹ o olejos pro pomakhlipen the o voñavo kadĩdlos prekal o Neksentneder Than. Savoro mi keren avke, sar tuke prikazindom.”

Pal o Šabbat

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske, ¹³ hoj te phenel le Izraelitenge: “Dolikeren o Šabbat, bo oda hin sar znañeñje maškar mande the tumende pro furt, hoj te džanen, hoj me, o RAJ, tumen sentñarav.

¹⁴ Dolikeren o Šabbat, bo hino sentno! Ko les na sentñarela, mušinel te merel a dojekh, ko andre oda džives kerela bući, mi el avritradlo peskere manušendar. ¹⁵ Šov džives hin pre oda, hoj te keren bući, ale eftato hin le RAJESKERO sentno džives, hoj te odpočovinen. Dojekh, ko andre oda džives kerela bući, mušinel te merel! ¹⁶ O Izraeliti andre dojekh pokoleñje mi dolikeren o Šabbat sar zmluva pro furt. ¹⁷ Kada ela o znañeñja maškar mande the mire manuša pro furt, bo o RAJ tel o šov dživesa kerda o ñebos the e phuv, ale eftato džives preačila te kerel a odpočovinelas.”

¹⁸ Sar o RAJ dovakerda le Mojžišoha pro verchos Sinaj, diña leske o Svedctvoskere tabli – o duj barune tabli, pre save o Del pisinda o prikazañja peskere angušteha.

32

E somnakuñi gurumñori

¹ Sar o nipi dikhle, hoj o Mojžiš hino but časos pro verchos a na avel tele, avle ko Aron a phende leske: “Av, ker amenge devlen, save džana angle amende. Bo na džanas, so pes ačila le Mojžišoha, ole muršeha, savo amen ligenda avri andral o Egipt.”

² O Aron lenge odphenda: “Len tele tumare romñijendar, čhavendar the čhajendar o somnakune čeña pal o kana a anen mange.” ³ Avke dojekh manuš iła andral o kana o somnakune čeña a ande le Aronoske. ⁴ Ov lendar oda iła, roztađa a čhorda avri somnakuña gurumñora. O manuša phende: “Ó, Izrael, kada hino tiro del, savo tut iła avri andral o Egipt!”

⁵ Sar oda o Aron dikhla, ačađa angle somnakuñi gurumñi oltaris a phenda: “Tajsa ela inepos pre pačiv le RAJESKE!” ⁶ Pre aver džives sig tosara ušfile a ande o labarde the smiromskere obeti. O manuša bešle, chanas a pijenas; palis ušfile a khelenas džungales the bi e ladž jekh avreha.

⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Sigo dža pale tele! Bo tire manuša, saven ligenda avri andral o Egipt, kerde baro nalačhipen angle Ma. ⁸ Igen sig odgele pal o drom, savo

lenge sikadom. Kerde peske modla gurumñora! Bandon angle late, ande lake obeti a vičinde: ‘Ó, Izrael, kada hin tumaro del, savo tumen ila avri andral o Egipt!’ ”

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: “Dikhlom, hoj kale manuš a hine zoralejleskere, bo na kamen te šunel. ¹⁰ Akana muk man. Mi el avričordi pre lende miri choli, hoj len te zničnav. Palis tutar kerava baro narodos!”

¹¹ Ale o Mojžiš mangelas le RAJES, peskere Devles, a phenda: “RAJEJA, soske sal cholamen pre tire manuša, saven ilal avri andral o Egipt tira bara zoraha the bare vasteha? ¹² Te ada kereha, palis o Egiptana vakerena, hoj len ča ligendal avri, hoj te murdares len pro verchi a te khoses tele pal e phuv. Mangav tut, ma av cholamen pre tire manuša. Čerin tiro gondolišagos a ma de pre lende e bibach. ¹³ Leper tuke pre tire služobnika Abraham, Izak the Jakob*. Bo diňal len la veraha lav: ‘Kerava tumendar baro narodos ajci, keci hin o čercheňa pro űebos, a cali kadi phuv dava tumare čavenge, hoj pro furt te el tumari.’ ” ¹⁴ Avke o RAJ pes rozgondoliňda a na diňa e bibach pre lende, sar kamelas.

¹⁵ O Mojžiš geľa tele pal o verchos a andro vasta lidžalas duj barune tabli, pre save sas pisimen o prikazaňja pal jekh sera the pal aver. ¹⁶ O Del korkoro kerda o tabli a randa avri pre lende o prikazaňja peskere vasteha.

¹⁷ Sar o Jozua šunda le manušengeri bari vika, phenda le Mojžišoske: “Andro taboris hin maribnaskero vriskišagos.”

¹⁸ O Mojžiš odphenda:
 “Oda nane vriskišagos sar pal o űerindiűen (vitaztvo),
 aňi o vriskišagos olengero ko prekhelde (prehrajinde);
 me šunav o gilavipnaskero hangos.”

¹⁹ Sar o Mojžiš avľa pašeder paš o taboris a dikhľa la somnakuňa gurumñora the le manušen sar khelen, cholisalila, čhida o tabli tele a phagerda len paš o verchos. ²⁰ Palis ila la gurumñora, sava peske kerde, zlabarda la andre jag a rozmarđa pro prachos. Palis oda prachos čhida andro paňi a diňa te pijel le Izraelitenge.

²¹ O Mojžiš phenda le Aronoske: “So tuke kerde kala manuša, hoj len ligendal andre ajso baro binos?”

²² “Te na el cholamen miro raj!” odphenda o Aron. “Se tu prindžares kale manušen, hoj sig džan andro nalačhipen. ²³ On mange phende: ‘Ker amenge devles, savo džala angle amende. Se na džanas, so pes ačhila le Mojžišoha, le muršeha, savo amen ila avri andral o Egipt.’ ²⁴ Me lenge odphendom: ‘Kas hin somnakaj, mi lel tele pal peste a mi anel mange. Sar ande, me les roztadom andre jag a avľa avri olestar kadi gurumñori.’ ”

²⁵ O Mojžiš dikhľa, hoj o Aron domukľa le manušenge te kerel, so on kamenas a kerenas, hoj lengere űeprijateľa lendar te asan. ²⁶ Avke o Mojžiš ačhila andre taboriskeri brana a zvičinda: “Dojekh, ko hino pre le Devleskeri sera, aven ke ma!” A savore Leviti gele te ačhel pašal leste.

²⁷ Ov lenge phenda: “Kavke vakerel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Dojekh pašal peste mi phandel e šabľa. Predžan prekal o taboris jekha branatar dži ke aver a dojekh mi murdarel peskere phrales, prijatelis the susedas.’ ” ²⁸ O Leviti avke kerde, sar lenge prikazinda o Mojžiš a oda džives mule vaj 3 000 murša. ²⁹ Palis o Mojžiš phenda: “Adadžives pes sentňardan andre služba le RAJESKERI, bo dojekh murdarđa peskere čhas the phrales. Vašoda o RAJ adadžives tumen požehninda.”

O Mojžiš pes privakerel vaš o Izraeliti

³⁰ Pre aver džives o Mojžiš phenda le manušenge: “Kerdan baro binos anglo RAJ, ale akana džav pale pro verchos te mangel le RAJES, hoj tumenge te odmukel o binos.”

³¹ Avke o Mojžiš geľa pale ko RAJ a phenda leske: “Ó, Devľa, kala manuša kerde baro binos, bo kerde peske somnakune devles. ³² Mangav tut, odmuk lengero binos. Te na, ta akor khos man avri andral tiro zvitkos, so pisinehas.”

³³ Ale o RAJ leske phenda: “Andral miro zvitkos khosava avri oles, ko kerel binos angle Ma. ³⁴ Tu akana dža a lidža le manušen pre oda than, pal savo tuke phendom. Miro aňjelos džala angle tu. Ale avela oda časos, sar len marava vaš lengere bini.”

³⁵ Avke o RAJ bičhađa nasvaliben pro manuša, bo ispidenas pro Aron, hoj lenge te kerel la somnakuňa gurumñora.

33

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža het pal kada than le manušenca, saven ilal avri andral o Egipt, a dža andre odi phuv, pal savi la veraha phendom, hoj dava le

* 32:13 E Hebrejiko čhib: Izrael

Abrahamoske, Izakoske the le Jakoboske, akor sar phendom: 'Dava la tire potomkenge.'² Bičhavava angle tu le aņjelos a tradava odarik le Kanaančanen, le Amorejen, le Chetitanan, le Perizejen, le Chivijien the le Jebusejen. ³ Aveha andre phuv, kaj čuľal o thud the o medos. Ale me na džava tumenca, bo san zacata a na kamen te šunel. Te tumenca geľomas, šaj tumen zničindomas le dromeħa."

⁴⁻⁵ Paľis o RAJ phenda le Mojžišoske: "Phen le Izraelitenge: 'San zoralejilengere! Te geľomas tumenca ča sikra, mušindomas tumen te zničinel. Akana thoven tele pal tumende o šukariben a dikħava, so tumenca kerava.'" Sar o manuša šunde oda zoralo vakeriben, ačhile smutne a űiko pre peste na iľa űisavo šukariben. ⁶ Vašoda, sar o Izraeliti omukle o verchos Choreb, imar na hordinenas pre peste űisavo šukariben.

O stanos, kaj pes zdžanas le RAJEHA

⁷ O Mojžiš iľa o stanos a ačħada les duderle le taboristar. Diňa leske nav "O stanos, kaj pes zdžana le RAJEHA". Te vareko rodelas le RAJES, džalas avri andral o taboris andre oda stanos. ⁸ A sar o Mojžiš džalas andre oda stanos, savore manuša ušľile. Dojekh ačħelas angle peskero stanoskero vudar a dikħenas pro Mojžiš, medik na geľa andro stanos. ⁹ Sar o Mojžiš geľa andro stanos, o chmarakero slupos avľa tele a ačħelas paš o stanoskero vudar, medik o RAJ vakerelas le Mojžišoha. ¹⁰ Sar o manuša dikħenas, hoj o chmarakero slupos hino paš o stanoskero vudar, bandonas dži ke phuv, dojekh anglo peskero stanos. ¹¹ O RAJ vakerelas le Mojžišoha, muj-mujeha, avke sar vareko vakerel le prijafeliħa. Paľis pes visarda pale andro taboris. Ale leskero terno sluhas o Jozua, le Nunoskero čħavo, ačħelas andro stanos.

O Mojžiš the le RAJESKERI slava

¹² O Mojžiš phenda le RAJESKE: "Tu mange phendaľ: 'Lidža kale manušen,' ale na phendaľ mange, kas manca bičhaveħa. Phendaľ mange: 'Prindžarav tut mištes a sal mange pre dzeka.'" ¹³ Te som tuke pre dzeka, ta de mange te džanel tire droma, hoj tut buter te prindžarav a te avav tuke furt pre dzeka. Leper tuke, hoj kala nipi hine tire manuša."

¹⁴ O RAJ phenda: "Me korkoro džava tumenca a dava tut odpočinkos."

¹⁵ O Mojžiš leske odphenda: "Te tu korkoro na aveħa amenca, akor amen aňi ma bičhav het pal kada than. ¹⁶ Bo sar šaj sprindžarav, hoj me the kala manuša sam tuke pre dzeka, te na pal oda, hoj aveħa amenca? Aleħa, hoj sal amenca, me the tire manuša avaha aver savore narodendar pre phuv."

¹⁷ Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: "Me kerava the oda, so mandar mangeħas, vašoda bo sal mange pre dzeka a prindžarav tut pal o nav."

¹⁸ Ale ov odphenda: "Sikav mange tiri slava."

¹⁹ O RAJ leske odphenda: "Sikavava tuke savoro miro lačhipen a phenava angle tu miro nav, o RAJ. Sikavava miro jileskeriben, kaske kamav, a presikavava miro lačhejileskeriben, kaske kamav. ²⁰ Našľi dikħes miro muj, bo űiko, ko man dikħela, našľi ačhel te dživel."

²¹ Paľis leske o RAJ phenda: "Kade hin than paš mande, kaj šaj ačhes pre skala. ²² Sar odarik predžava mira slavaha, thovava tut andre skalakeri škara a sar odarik predžava, zagaruva tut mira burňikaha. ²³ A sar odlava e burňik, dikħeha ča miro dumo, ale miro muj űiko našľi dikħel."

34

O Mojžiš pale pro verchos Sinaj

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: "Ker duj barune tabľi, ajse sar sas ešebnovar (peršovar). Me pre lende pisinava pale ola lava, so sas pre ešebna tabľi, so len phagľal.

² Av pririchtimen! Tosara aveħa upre pro agor le verchoske Sinaj a ode ačħ angle mande.

³ űiko tuħa te na džal aňi pes te na sikavel pre oda calo verchos. Aňi o bakre, aňi o dobitkos pes anglo verchos našľi pasinen."

⁴ Paľis o Mojžiš kerďa duj barune tabľi, ajse sar sas ešebnovar. Sig tosara ušľiľa, andro vasta iľa soduj tabľi a geľa pro verchos Sinaj, avke sar leske prikazinda o RAJ. ⁵ O RAJ avľa tele andre chmara, ačħiľa paš o Mojžiš pro verchos a phenda peskero sentno nav – o RAJ. ⁶ O RAJ pregeľa anglal o Mojžiš a vičinelas: "Me som o RAJ, o RAJ o Del, savo hino lačhejileskero, kamibnaskero, kovlejleskero, pherdo le jileskeribnaha the verno. ⁷ Me presikavav e milost le ezerenge a odmukav o nalačhipena, o vzburi the o bini, no the avke potrestinav dojekh binos: Vaš le dadengere bini marav lengere čħaven dži andro trito the šarto pokoleűje."

⁸ Akor o Mojžiš sig bandiła dži ke phuv a lašarelas le RAJES. ⁹ Vakerelas: “RAJEJA, te arakhlom pačiv andre tire jakha, mangav tut, av amenca! Kala manuša hine zacata a na šunen, ale odmuk amenge amare bini the nalačhipena a prile amen sar tire manušen.”

O RAJ phandel pale e zmluva

¹⁰ O RAJ leske odphenda: “Akana phandava tumenca zmluva. Angle tire manuša kerava bare veci, so mek šoha (ñikda) na dikhle aver narodi pal cali phuv. Savore manuša dikhena save bare veci me, o RAJ, šaj kerav, bo kerava prekal tu vareso igen baro. ¹¹ Te dolikereha kala zakoni, so tuke dav adadžives, tradava angle tu le Amorejen, le Kanaančanen, le Chetitanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen. ¹² Merkin pre oda, hoj te na phandes zmluva ole narodenca andre phuv, kaj džaha, hoj te na ačhen prekal tu sar pasca. ¹³ Vašoda čhiveha tele lengere oltara, phagereha lengere sentne slupi the čhineha avri o slupi la modlake Ašerake. ¹⁴ Ma lašar nisave avre devles, bo me o RAJ som žarlivo Del, savo na zlidžava, hoj lašarena avre devles.

¹⁵ Añi na phandeha zmluva ole manušenca andre odi phuv, bo te on lašarena peskere devlen a obetina lenge, vičinenca ke odi obeta the tut, a šaj tut scirden, hoj te chas olestar. ¹⁶ Palis tire čhave peske ilehas romñijjen ole narodendar, save len scirdlehas pal peste a na ulehas mange buter verne, bo lašardehas lengere devlen.

¹⁷ Ma ker tuke devlen le trastestar a ma lašar len.

¹⁸ Doliker o Inepos pal o Mare Bi o Droždi. Avke sar tuke prikazindom, cha ehta dživesa ola mare andro čhon Abib, bo andre oda čhon avlal avri andral o Egipt.

¹⁹ Dojekh ešebno muršoro the samcos, savo ulola tumare stadostar the dobitkostar, hino miro. ²⁰ Ešebne somaris cineha avri avke, hoj deha bakrores. Te les na cineha avri, phageha leske e meñ. Dojekhe tire ešebne muršores mušines te cinel avri.

Ñiko pes te na sikavel angle ma bi o daros.

²¹ Šov dživesa kereha buči, ale eftato džives tuke odpočovineha la bučatar – the akor sar orineha a sar kideha e žatva.

²² Doliker o Inepos la Žatvakero* a pro agor le beršeske oslavineha o Inepos la Žatvakero†, sar skideha upre pal e mala o ulipen peskera bučatar. ²³ Savore tumare murša trival andro berš mušinen te avel angle ma, anglo RAJ Adonaj, o Del le Izraeloskero, hoj man te lašaren. ²⁴ Me tradava avri anglal tu le naroden a kerava, hoj tut ela bareder phuv, vašoda ñiko imar na kamela tiri phuv, sar trival andro berš aveha upre te lašarel le RAJES, tire Devles.

²⁵ Ma obetin mange rateskeri obeta jekhetane le droždengere mareha. Ñič le Patradakere obetatar na mukeha dži tosara.

²⁶ Savore nekfeder veci tire ešebne ulipnastar aneha andro Chramos le RAJESKERO, tire Devleskero.

La terña kozica ma tav andre lakera dakero thud.”

²⁷ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Pisin tuke kala lava, bo pal kala lava phandlom e zmluva tuha the le Izraelitena.” ²⁸ O Mojžiš sas ode le RAJEHA saranda (40) dživesa the saranda rača, so na čala maro añi na piła pañi. Pro barune tabli pisinda la zmluvakere lava – o Deš Prikazañja.

O Mojžiš džal tele pal o verchos

²⁹ Sar o Mojžiš džalas tele pal o verchos Sinaj, sas leste andro vasta o duj barune tabli. Pal oda, sar vakerelas le RAJEHA, leskero muj švicinelas, ale ov oda na džanelas.

³⁰ Sar o Aron a savore Izraeliti dikhle, hoj le Mojžišoskero muj švicinel, daranas te džal paš leste. ³¹ Ale sar o Mojžiš len vičinda, avle ke leste o Aron the savore vodci le manušengere. Sar lenca vakerelas, ³² gele paš leste the okla aver Izraeliti a o Mojžiš lenge diña savore prikazañja, so leske o RAJ prikazinda pro verchos Sinaj.

³³ Sar o Mojžiš preačhila te vakerel, thoda peske o khosno pro muj. ³⁴ Kecivar o Mojžiš džalas anglo RAJ, hoj leha te vakerel, lelas pal o muj o khosno a sar džalas odarik avri, pale les thovelas. Palis phenelas le Izraelitenge sa, so leske sas prikazimen. ³⁵ Sar on dikhle pro Mojžišoskero muj, hoj leske e cipa pro muj švicinel, thoda o Mojžiš pro muj o khosno, medik na geła pale te vakerel le RAJEHA.

35

Pal o Šabbat

¹ Akor o Mojžiš vičinda savore Izraeliten a phenda lenge: “O RAJ prikazinda, hoj te dolikeren kada: ² Šov dživesa kerena tumari buči, ale eftato džives – o Šabbat – ela

* 34:22 E Hebrejiko čhib: o Inepos le Kurkengero † 34:22 Oda hin o Inepos le Stankengero.

tumen sentno džives le odpočinkoskero, so hino oddino le RAJESKE. Dojekh, ko oda džives kerela varesavi buči, mušinel te merel. ³ Pro Šabbat andre nisavo kher ma podlabaren aňi e jag.”

O dari prekal o Sentno Stanos

⁴ O Mojžiš lenge mek phenda: “O RAJ prikazinda the oda: ⁵ Dojekh, ko kamel, mi anel le RAJESKE obeta: o somnakaj, o rup, o bronzos, ⁶ e fjalovo, loľi the purpurovo vlna, o sane pochtana, o kozakere bala, ⁷ e loľi sfarbimen cipa le baranostar, e cipa le tuleňistar, o akacijakere kašta, ⁸ olejos prekal o lampi, o koreňje pro olejos te pomakhel the pro voňavo kadidlos, ⁹ onixoskere the aver dragane bara pro efodos the pre rašajiko žeba pre brekh.

¹⁰ Dojekh tumendar, ko džanel kala veci te kerel, mi avel a mi kerel savoro, so o RAJ prikazinda: ¹¹ O Sentno Stanos, leskere lepedi, o čati, o rami, o tički, o slupi, o podstavci, ¹² e Zmluvakeri Archa, lakere dručki the kritos, o andruno pochtan, ¹³ o skamind leskere sersamoha the dručenca the o sentne mare, ¹⁴ o momelaris, so del o svetlos andro Stanos, peskere sersamoha, o lampi the lengere oleja, ¹⁵ o kadidloskero oltaris leskere dručenca, o olejos pro pomakhlipen, o voňavo kadidlos, e lepeda paš o Stanoskero vudar, ¹⁶ o oltaris pro labarde obeti leskera bronzuňa roštaha, dručenca the savore sersamoha, e bronzuňi nadoba le podstavcoha, ¹⁷ o lepedi prekal e dvora le slupenca the podstavcenca; e lepeda prekal e dvorakeri brana, ¹⁸ o cilore prekal o Stanos the dvora, the lengere lani; ¹⁹ o side ruchi prekal e služba andro Sentno Than, the o sentne ruchi prekal o rašaj Aron the leskere čhave andre rašajiko služba.”

²⁰ Palis savore manuša odgele le Mojžišostar. ²¹ A dojekh, ko jilestar kada kamla te kerel, anelas obetno daros le RAJESKE pro Sentno Stanos the savoro, so kampelas pre služba andre the pro rašajengere ruchi. ²² Avenas ode o murša the o džuvla a denas jilestar o naramki, kružki, angrusa, lancici the aver somnakune veci. Dojekh, ko kamelas te obetinel le RAJESKE somnakaj, anenas les. ²³ Dojekh, kas sas, anelas e fjalovo, loľi the purpurovo vlna, sane pochtana, kozakere bala, loľi sfarbimen cipa le baranostar the cipa le tuleňistar. ²⁴ Ko kamelas te anel rup abo bronzos, anelas oda sar obeta le RAJESKE. Dojekh, kas sas akacijakere kašta a delas pes lenca te kerel, anelas len. ²⁵ The savore džuvla, save džanenas te kerel le lanostar, anenas e fjalovo, loľi the purpurovo vlna, the sano pochtan. ²⁶ A o džuvla, save džanenas te kerel o gada la kozakere balendar, jilestar oda kerenas. ²⁷ O vodci anenas onixoskere bara the aver dragane bara pro efodos the prekal e rašajiko žeba pre brekh, ²⁸ olejos prekal o lampi, the o koreňje pro voňavo kadidlos the pro olejos te pomakhel. ²⁹ Savore Izraeliti ko kamenas, či murš vaj džuvli, anenas le jilestar o daros le RAJESKE, hoj pes te kerel savoro, so o RAJ lenge prikazinda prekal o Mojžiš.

Pal o Becaleel the Oholiab

³⁰ Palis o Mojžiš phenda le Izraelitenge: “Dikh, andral o kmeňos Juda kidňom mange avri le Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur. ³¹ O Del les pherarda peskera zoraha a diňa les prindžaripen, ačaluvipen the godaveripen pre dojekh buči, ³² hoj te kerel šukar neve veci le somnakastar, le rupostar the le bronzosker; ³³ hoj te oprikerel o dragane bara a len te thovel andro somnakaj the rup; a hoj te čhingerel avri o kašta a te kerel dojekh majstroskeri buči. ³⁴ O Del diňa godi les the le Oholiab, le Achisamachoskere čhas andral o kmeňos Dan, hoj te sikaven avren te kerel e buči. ³⁵ Pherarda len la godaha, hoj te keren dojekh buči le trasteha the le lanoha, a hoj te siven la fjalova, loľa the purpurova vlnaha the le sane pochtaneha. Džanenas te kerel the e buči pro strojos, pre savo pes kerel o pochtana. On džanen te kerel savori buči the o plani pro Sentno Stanos.”

36

¹ “O Becaleel, Oholiab the savore murša, saven o RAJ diňa godi the ačaluvipen, hoj te džanen te kerel o veci pre služba andro Sentno Stanos, mi keren e buči ča avke, sar prikazinda o RAJ.”

O manuša anen o dari prekal o Stanos

² Palis o Mojžiš vičinda le Becaleel, Oholiab the kale muršen, saven o RAJ diňa godi a save kamenas te kerel odi buči. ³ On le Mojžišostar preile savore dari, so o Izraeliti anenas, hoj te keren o Sentno Stanos. A sako tosara o Izraeliti dureder anenas le Mojžišoske o dari. ⁴ Avke savore majstri, save kerenas paš o Sentno Stanos, preačhile te kerel, avenas dojekh ko Mojžiš ⁵ a phenenas leske: “O manuša anen buter dari, sar kampel pre kadi buči, so o RAJ prikazinda te kerel.” ⁶ Akor o Mojžiš prikazinda, hoj te

phenen andro taboris: “Imar aňi murš aňi džuvli te na anel o dari prekal o Sentno Stanos.” Avke o manuša preačhile te anel o dari, ⁷ bo oda, so ande, sas buter, sar kampelas pre caľi buči.

Pal e buči andro Sentno Stanos

⁸ Savore murša, save džanenas te kerel e buči pro Sentno Stanos, kerenas les le deše lepedendar. Ola lepedi sas side la fjalova, loľa the purpurova vlnatar a sas upre side o cherubi. ⁹ Dojekh lepeda sas dešuduj (12) metri džindardi the duj (2) metri buchli. Avke sas kerde savore lepedi. ¹⁰ On pandž lepedi zasivenas jekhetane paš peste a avke kerde the avre pandženca. Avke lendar sas duj bare lepedi. ¹¹ Pro agor le pandžte pochtaneske kerde kariki la fjalova vlnatar. Kada kerde the pre jekh agor pre dujto bari lepeda. ¹² Kerde penda (50) kariki pre dojekh agor la lepedake a aver penda pre aver lepeda avke, hoj o kariki sas jekh angle aver. ¹³ Kerde the penda somnakune čati, savenca prichudle o lepedi avke, hoj sthode ola duj stanoskere kotora andre jekh.

¹⁴ O Stanos upral zaučharde la lepedaha, so sas kerđi la kozakere balendar. Kajse lepedi kerde dešujekh (11). ¹⁵ Dojekh lepeda sas dešutrin (13) metri džindardi a duj (2) metri buchli. ¹⁶ Pandž lepedi zaside jekhetane a the aver šov zaside jekhetane, avke sas lendar duj bare lepedi. ¹⁷ Penda (50) kariki kerde pro agor la posledna lepedake, so sas zaside le pandž lepedendar, a aver penda kerde pre aver lepeda, so sas zaside le šov lepedendar. ¹⁸ Kerde the penda bronzune čati, a prichudenas lenca o lepedi jekhetane. ¹⁹ Palis kerde aver duj lepedi: jekh la baranoskera cipatar sfarbimen pro loles a aver le tulaňoskera cipatar.

²⁰ Prekal o Sentno Stanos kerde the o rami le akacijakere kaštestar. ²¹ Dojekh ramos sas 4 metri džindardo a 66 centimetri buchlo. ²² Kerde duj jednaka kaštune rameni, so sas zachudle jekhetane le maškarune kaštorencenca. Pre savore rami sas kala rameni. ²³ Kerde biš (20) rami a thode len pre južno sera. ²⁴ Prekal ola rami kerde saranda (40) rupune podstavci. Duj tel sako ramos prekal leskere duj pindre. ²⁵ Prekal e severno sera kerde tiš biš rami ²⁶ the saranda (40) rupune podstavci – duj tel sako ramos. ²⁷ Prekal e paluňi sera pro zapados kerde šov rami ²⁸ a duj rami, so pes thode andro soduj rohi pre paluňi sera. ²⁹ Soduj rami sas sthode andre peste le karikencenca telunestar dži upre. Kavke kerde le ramencenca pro soduj rohi. ³⁰ Pre paluňi sera sas ochto rami a sas thode pro dešušov (16) rupune podstavci – duj tel dojekh ramos.

³¹ Le akacijakere kaštestar kerde o druki prekal o Sentno Stanos: pandž prekal o rami pre severno sera, ³² pandž pre južno sera a pandž pre zapadno paluňi sera. ³³ Maškaruno drukos kerde avke, hoj predžalas prekal o maškar le ramenge a oda jekhe Stanoskere agorestar dži ke aver. ³⁴ Le somnakaha obcirdle o rami a kerenas upre somnakune kariki, andre save thovenas o druki, so sas tiš obcirdle le somnakaha.

³⁵ Mek kerde the o pochtan la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the sane side pochtanestar a o majstros siđa avri cheruben pro pochtan. ³⁶ Kerde štar slupi le akacijakere kaštestar a obcirdle len le somnakaha. O hačiki upre sas tiš somnakune. Roztada prekal lende štar rupune podstavci. ³⁷ Prekal o vudar le Sentne Stanoskero, kerde farebno lepeda la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the sane side pochtanestar, ³⁸ a paše pandž slupi le hačikencenca. Lengere uprone kriti the o maškarune dručki sas le somnakastar a o pandž rupune podstavci le bronzostar.

37

E Zmluvakeri Archa

¹ O Becaleel kerđa e Archa la Zmluvakeri le akacijakere kaštestar, 110 centimetri džindardi a 66 centimetri buchli the uči. ² Andral the avral la obthoda le žuže somnakaha a pašal late kerđa somnakuno pasos. ³ Kerđa prekal late the štar somnakune kariki pre lakere pindre: duj pre jekh sera a aver pre aver sera. ⁴ Palis kerđa o dručki le akacijakere kaštestar a obcirdla len le somnakaha. ⁵ Ola dručki zaispidla andro kariki pal soduj seri, hoj pes te del te hordinel.

⁶ Upruno kritos, soha pes te učarelas e Archa, kerđa le žuže somnakastar a sas 110 centimetri džindardo the 66 centimetri buchlo. ⁷ Kerđa the duje cheruben le žuže somnakastar a thoda len pro soduj agora pro kritos la Archake. ⁸ Jekhe cherubos thoda pre jekh agor a avres pre aver agora a kerđa len jekhetane le uprone Archakere kritoha. ⁹ Le cheruben sas rozcirdle o kridli upre avke, hoj zaučharenas lenca e Archa. Le mujenca sas visarde ke peste a dikhenas pro kritos.

O skamind prekal o sentne mare

¹⁰ O skamind kerda le akacijakere kaŝtestar a sas 88 centimetri džindardo, 44 centimetri buchlo the 66 centimetri uĉo. ¹¹ Obcirdla leŝ le žuže somnakaha a paŝal leste kerda somnakuno pasos, ¹² paŝal leste mek kerda liŝta buchli sar e burnik a pre late somnakuno pasos. ¹³ Pre oda pasos kerda ŝtar somnakune kariki, save prithoda ko rohi paŝ leskere ŝtar pindre. ¹⁴ Paŝes paŝ e liŝta sas o kariki, andre save thovenas o druĉki, hoj pes te del te hordinel o skamind. ¹⁵ Ola druĉki kerda le akacijakere kaŝtestar a obcirdla len le somnakaha. ¹⁶ A mek kerda le žuže somnakastar veci pro skamind: o tañira, o kuĉa, o ĉarore the o džbani pre molakeri obeta.

O somnakuno momelaris

¹⁷ Kerda somnakuno momelaris le žuže somnakastar. Calo momelaris sas kerdo jekhe kotorestar: o maŝkaruno kotor, o podstavcos, o rameni, the o kvitki le puĉikenca. ¹⁸ Pro momelaris kerda ŝov rameni. O rameni avenas avri le maŝkarune kotorestar, trin pal jekh sera a trin pal aver sera. ¹⁹ Pro eŝebno (perŝo) ramenos sas kerde trin kvitki le puĉikenca le mandlendar; the pro dujto ramenos sas kerde trin kvitki le puĉikenca le mandlendar. Kavke sas kerdo pre savore ŝov rameni, so avenas avri le maŝkarune kotorestar. ²⁰ Pro maŝkaruno kotor sas kerde ŝtar kalichi, so diĉonas sar kvitki le puĉikenca le mandlendar. ²¹ Jekh kvitka sas tel o eŝebne duj rameni, kaj avenas avri le maŝkarune kotorestar, dujto kvitka sas tel o dujte rameni a trito kvitka tel o trite rameni. ²² O momelaris le ramenca, le kvitkenca the puĉikenca sas avrikerdo jekhe kotorestar le žuže somnakastar.

²³ Pro momelaris kerda eŝta lampi a paŝ leste o silavis prekal o momelariskere knoti the cikne lopatki le žuže somnakastar. ²⁴ O momelaris the savoro, so kempel paŝ leste, kerda tranda the pandž (35) kilendar le žuže somnakastar.

O kađidloskero oltaris

²⁵ Le akacijakere kaŝtestar kerda kađidloskero oltaris le ŝtare rohenca, so sas jekhe kotorestar le oltariha. Sas kerdo andre kocka, 45 centimetri džindardo, 45 centimetri buchlo a 90 centimetri uĉo. ²⁶ Obcirdla o oltaris le somnakaha, the leskere seri the o rohi a paŝal leste kerda somnakuno pasos. ²⁷ Prichudla upre duj somnakune kariki tel o pasos pal soduj seri. Avke, hoj prekal ola kariki te predžan o druĉki, hoj les te hordinen than thanestar. ²⁸ O druĉki kerda le akacijakere kaŝtestar a obcirdla len le somnakaha.

²⁹ Palis zmiŝinda sentno olejos pro pomakhlipen a kerda žužo voñavo kađidlos le voñave koreñjendar, avke sar kerel o olejkaris o parfumos.

38

O oltaris pro labarde obeti

¹ Palis le akacijakere kaŝtestar kerda oltaris pro labarde obeti. Sas kerdo andre kocka 2,2 metri džindardo the buchlo a sas 1,3 metros uĉo. ² Upral pre leskere rohi kerda aver ŝtar rohi, ajse sar hin le biken. O rohi the o oltaris sas jekhe kotorestar a sas obthodo le bronzoha. ³ Kerda the savoro sersamos paŝ o oltaris le bronzostar: o bare ĉare prekal o prachos, o lopati, cikne ĉare, vidli the cikne lopatki pro angara. ⁴ Kerda bronzuñi roŝta a thođa la andral tel e obruba maŝkar o oltaris. ⁵ Paŝal lakere rohi kerda ŝtar bronzune kariki, hoj o druĉki pes te del te thovel andre. ⁶ O druĉki kerda le akacijakere kaŝtestar a obcirdla len le bronzoha. ⁷ O druĉki zaispidla andro kariki pal soduj seri le oltariske, hoj pes te prehordinel. Kerda o oltaris le deskendar sar phundrađi truhla. ⁸ Ila o gendali le džuvlendar, save služinenas paŝ o vudar andro Sentno Stanos, a lengere bronzostar kerda e bari nadoba le podstavcenca.

E dvora paŝal o Sentno Stanos

⁹ Kerda e dvora paŝal o Sentno Stanos. Pre južno dvorakeri sera kerda lepedi le sane pochtanestar; jekh sera sas džindardi saranda the ŝtar (44) metri ¹⁰ le biŝ (20) slupenca pro biŝ bronzune podstavci. O haĉiki the o maŝkarune tiĉki ko slupi sas le rupunestar. ¹¹ Avke the pre severno sera sas biŝ slupi pro biŝ bronzune podstavci. O haĉiki the o maŝkarune tiĉki ko slupi sas le rupostar.

¹² Pre zapadno dvorakeri sera sas o lepedi biŝuduj (22) metri džindarde the deŝ slupi pro deŝ podstavci. O haĉiki the o maŝkarune tiĉki ko slupi sas le rupostar. ¹³ E angluñi dvora pro vichodos sas tiŝ biŝuduj metri buchli ¹⁴ Pre jekh sera paŝ o vudar sas o lepedi 6,6 metri džindarde a sas pro trin slupi a pro trin podstavci. ¹⁵ Avke the aver sera paŝ o vudar sas o lepedi 6,6 metri džindarde, a sas pro trin slupi pro trin podstavci. ¹⁶ Savore lepedi paŝal e dvora sas kerde le sane pochtanestar. ¹⁷ O podstavci tel o slupi sas le bronzostar a o haĉiki, uprone kriti the o tiĉki ko slupi sas le rupostar. Savore avrone the androne slupi sas zaphandle ke peste the rupune tiĉkenca.

¹⁸ E lepeda pro vudar sas kerdi le sane side pochtanestar la belava, fjalova the loľa vlnatar. Sas džindardi eňa metri a uči duj metri, ajse sar o lepedi pre dvora. ¹⁹ E lepeda sas thodi pro štar bronzune slupi, so sas pro štar bronzune podstavci. O hačiki, uprune kriti the o maškarune dručki sas obthode le rupoha. ²⁰ Savore cilore, so sas zamarde andre phuv pašal o Stanos the e dvora, sas le bronzostar.

O veci pro Stanos

²¹ Kade hin pisimen o somnakaj, o rup the o bronzos, so kampelas prekal o Sentno Stanos, so o Mojžiš prikazinda, hoj te keren o Leviti. Lidžalas len o Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero. ²² O Becaleel, saveske sas dad o Uri a papus o Chur andral o kmeňos Juda, kerda sa, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²³ Sas leha o Oholiab, le Achisamachoskero čhavo andral o kmeňos Dan. Ov sas majstros andre peskeri buči a džanelas šukares te sivel avri o sane pochtana la fjalova, loľa the purpurova vlnaha. ²⁴ Savoro somnakaj, so sas dino le RAJESKE prekal o Sentno Stanos, sas 1 tona pal oda, sar pes važinel andro Sentno Stanos.

²⁵ Sar sas zgende o manuša, o rup, so dine, sas 3,43 toni pal e vaha andro Sentno Stanos. ²⁶ Dojekh, ko sas zgendo, počinelas jekh minca: jepaš šeklos. Sas zgende 603 550 murša, kaske sas buter sar biš (20) berš. ²⁷ Le 3,4 toni rupoha kerde o šel (100) podstavci prekal o Sentno Stanos the pochtan. Jekh podstavcos važinelas 34 kilii. ²⁸ Okle 30 kilendar o Becaleel kerda o hačiki, kriti the maškarune tički prekal o slupi.

²⁹ O bronzos, so ande le RAJESKE, sas 2,425 toni*. ³⁰ Lestar kerda o podstavci prekal o Stanoskero vudar, o oltaris, e rošta the le oltariskero sersamos, ³¹ o podstavci prekal o slupi pašal e dvora the paš e brana, the savore cilore.

39

Le rašaskere ruchi

¹ Le Aronoske kerde sentne ruchi la fjalova, loľa the purpurova vlnatar. Avke kerde the sentne ruchi pre rašaskeri služba andro Sentno Stanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

O efodos

² O efodos kerde le somnakastar, la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ³ Le somnakastar kerde sane blachi a strihinde len pro thava, hoj lenca te prephanden o fjalova, lole the purpurova vlni the o sano pochtan. ⁴ Kerde upre duj kotora, so pes zachudenas pro vali a spojinenas pes le efodoskere uprune kotorencu. ⁵ O sido sirimos le efodoskero, sas tiš kerdo le somnakastar, la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the sane pochtanestar, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Palis oprikerde o bara le onixostar, thode andro somnakune obrubi a randle avri pro bara o nava le Jakoboskere čhavengere, avke sar pes kerel o pečatidlos. ⁷ Palis len prichudenas pro efodos sar o bara, so leperena le Izraeloskere čhaven, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E rašajiko žeba

⁸ Avke sar o efodos, kerde the e žeba pre brekh – phandli le nekbaredere rašajenge pašal o jilo – la fjalova, loľa the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ⁹ Sas kocka a šar prethodo pro duvar, bišuduj (22) centimetri džindardo the buchlo. ¹⁰ Sas andre šori dragane bara: andro ešebno (peršo) šoros sas o rubinos, topasis, the smaragdos; ¹¹ andro dujto sas malachitos, zafiris, the diamantos; ¹² andro trito opalosal, achatos, the ametistos; ¹³ a andro štarto sas chrizolitos, onixos, the jaspisos. O bara sas thode andro somnakune ramici. ¹⁴ Pre ola dešuduj (12) dragane bara sas o nava le Jakoboskere dešuduje čhavengere. Pre dojekh bar sas avrirandlo jekh kmeňoskero nav avke, sar pes kerel o pečatidlos.

¹⁵ Pre žeba sas kerde lancii le žuže somnakastar prephandle sar špargi. ¹⁶ On kerde the duj somnakune kocki a duj somnakune kariki. Soduj kariki priside pro uprune rohi la žebake. ¹⁷ O somnakune špargi prichudenas ke ola kariki pro agor la žebake ¹⁸ a pro vali prichudenas o špargi pro somnakune ramici a avke len prichudenas anglunestar pro efodos. ¹⁹ Kerde duj somnakune kariki a priside len andral ko soduj telune rohi le efodoske. ²⁰ Mek kerde the duj somnakune kariki a prichudle len telunestar pro anglune agora le efodoske, kaj hino zasido upral o sirimos. ²¹ O kariki pre žeba prichudle ko efodoskere kariki la belava špargaha avke, hoj te el upreder le sirimostar a te na chučerel upre tele. Kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

* 38:29 E Hebrejiko čhib: 70 talenti the 2 400 šekli

O plaštos

²² O plaštos, so pes urelas tel o efodos, kerde calo la fjalova vlnatar. ²³ Pro plaštos sas maškaral avrimuklo than pro šero. Oda than sas sido zorale thaveha, hoj pes te na rozparinel. ²⁴ Pro teluno agor le plaštoske side granatoskere phaba la fjalova, lola the purpurova vlnatar the le sane pochtanestar. ²⁵ Le žuže somnakastar kerde cikne zvončeki a prichudle len maškar o phaba pašal calo teluno agor le plaštoskero. ²⁶ Avke pes čerinenas o phaba le zvončekenca pašal o teluno agor le plaštoske, andre savo pes kerelas e služba, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁷ Prekal o Aron the prekal leskere čhave side o telune ruchi le loke pochtanestar, ²⁸ o turbanos, o čapki the o telune gada le lanostar. ²⁹ Sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, kerde the o šukar farebno sirimos le sane pochtanestar, la fjalova, lola the purpurova vlnatar.

E členka

³⁰ Le žuže somnakastar kerde somnakuhi členka a randle andre o lava, avke sar pes kerel o pečatidlos: "Sentno le RAJESKE". ³¹ Pre late prichudle e belavo šparga, hoj pes te del te priphandel pro turbanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

E buči pro Stanos hiři dokerđi

³² Avke sas dokerđi savori buči pro Sentno Stanos. O Izraeliti kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Le Mojžišoske ande o Sentno Stanos a savoro, so paš oda kampelas: o čati, o rami, o hačiki, o maškarune družki, o slupi the o podstavci, ³⁴ e lepeda kerđi le lole sfarbimen baranoskere cipendar, e lepeda le tuleňskere cipendar the e andruhi lepeda, ³⁵ e Zmluvakeri Archa the lakero kritos the o družki, ³⁶ o skamind leskere sersamoha the o sentne mare, ³⁷ o momelaris le žuže somnakastar leskere lampenca the sersamoha, the o olejos, ³⁸ o somnakuno oltaris, olejos pro pomakhlipen, o voňavo kadidlos, e lepeda prekal o Stanoskero vudar, ³⁹ o bronzuno oltaris pro labarde obeti leskera bronzduña roštaha, družkenca the sersamoha, e bronzduňi nadoba le podstavcoha, ⁴⁰ o lepedi prekal e dvora, o slupi lengere podstavcenca, o lepedi prekal e dvorakeri brana, o cilore the šele prekal e dvora the Stanos a savore sersami prekal e služba andro Sentno Stanos, ⁴¹ loke side ruchi prekal e služba andro Sentno Than, the o sentne ruchi prekal o rašaj Aron the leskere čhave andre rašajiko služba.

⁴² O Izraeliti dokerde savori buči ča avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴³ O Mojžiš predikhelas e buči a dikhla, hoj kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda. Palis len pozehňinda.

40*Ačhaven o Sentno Stanos*

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² "Ešebno (peršo) džives andro ešebno čhon ačhav o Sentno Stanos, kaj pes zdžana le RAJEHA. ³ Ode thov e Zmluvakeri Archa a figin angle late o pochtan. ⁴ An andre the o skamind a thov upre o sersamos, so ke oda kampel. Avke an the o momelaris a upre thov o lampi. ⁵ O somnakuno kadidloskero oltaris thov anglo pochtan angle Archa a the paš o vudar anglo Stanos figin o pochtan.

⁶ O oltaris pro labarde obeti thov anglo Stanoskero vudar. ⁷ Maškar o Stanos the oltaris thov e bronzduňi nadoba a čhiv andre o paňi. ⁸ Pašal o Stanos ker e dvora a figin e lepeda paš e brana, sar pes džal andre.

⁹ Palis le olejos pro pomakhlipen, pomakh o Stanos savoreha, so hin andre, a ela sentno. ¹⁰ Pomakh the o oltaris pro labarde obeti savore leskere sersamenca. Sentňar les a ela neksentnedr. ¹¹ Pomakh the e nadoba le podstavcoha a sentňar la.

¹² Palis an le Aron the leskere čhaven anglo Stanoskero vudar a thov (omor) len le paňeha. ¹³ Uri le Aron andro sentno ruchos, pomakh les a avke les sentňar, hoj mange te služinel sar rašaj. ¹⁴ An the leskere čhaven a uri pre lende o telune ruchi. ¹⁵ Pomakh len avke, sar pomakhla le Aron, hoj the on mange te služinen sar rašaja. Ada pomakhlipen kerela rašajen lendar the lengere potomkendar pro furt."

¹⁶ Palis o Mojžiš kerda sa avke, sar leske prikazinda o RAJ. ¹⁷ O Sentno Stanos ačhade ešebno džives andro ešebno čhon andro dujto berš paloda, sar omukle o Egipt. ¹⁸ Sar o Mojžiš ačhada o Stanos, thoda o podstavci, upral lende rakinda o rami, zašpidla o družki a o slupi rozthoda andro šoros. ¹⁹ O Stanos zaučharda le side lepedenca a thoda upre e lepeda, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁰ Palis ila o barune tabli le deše prikazaňjenca a thoda andre Archa, zašpidla pašal o seri o družki a zaučharda la le kritoha. ²¹ Avke ligenda e Archa andro Stanos a figinda o andruno pochtan, hoj te na dičhol e Archa, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²² O skamind thođa anglo pochtan pre severno sera andro Sentno Than ²³ a thođa pre leste o sentne mare anglo RAJ, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁴ O somnakuno momelaris thođa anglo skamind pre južno sera andro Sentno Than.

²⁵ Pre leste thođa o lampi anglo RAJ, avke sar prikazinda le Mojžišoske.

²⁶ O somnakuno kadidloskero oltaris thođa andro Sentno Than anglo pochtan ²⁷ a labarda upre voňavo kadidlos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²⁸ Paľis figinda lepeda paš o vudar andro Sentno Than. ²⁹ O oltaris pro labarde obeti thođa anglo Stanos. Pre leste obetinelas o labarde the chabeneskere obeti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

³⁰ Maškar o Stanos the oltaris thođa e bronzuňi nadoba a čida andre paňi. ³¹ O Mojžiš, o Aron the leskere čhave ole paňeha obthovenas (omorenas) o vasta the o pindre.

³² Sar džanas andro Stanos abo ko oltaris, obthovenas pes avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ³³ Pašal o Stanos the oltaris kerđa dvora a figinda e lepeda paš e dvorakeri brana. Avke o Mojžiš dokerđa savori buči.

Le RAJESKERI slava

³⁴ Akor e chmara zaučharda o Sentno Stanos a le RAJESKERI slava pherarda o Stanos.

³⁵ Vašoda o Mojžiš našti geľa andro Stanos, bo upral leste sas e chmara a le RAJESKERI slava pherarda o Stanos.

³⁶ Furt, kana e chmara odarik pes hazdelas, savore Izraeliti pes mukenas pro drom.

³⁷ Ale te e chmara pes na hazdelas, na mukenas pes pro drom. ³⁸ Dživese le RAJESKERI chmara sas upral o Stanos a rači sas andre chmara jag, vašoda les dikhenas savore Izraeliti pal calo časos, sar phirenas than thanestar pal e pušta.

O Numeri – O Štarto Mojžišoskero Zvitkos

O Izraeliti pre pušta zgende

¹ Ešebno (peršo) džives andro dujto čhon andro dujto berš pal oda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt pre pušta Sinaj, o RAJ prevakerđa ko Mojžiš andro Sentno Stanos a phendā leske: ² “Tu the o Aron zgenen savore Izraeliten pal lengere fajti the fameliji avke, hoj te el pisimen andre o nav dojekhe muršeske ³ andral o Izrael, kaske hin biš (20) berš the buteder a savo šaj džal andro mariben. A thovena len andro maribnaskere čati. ⁴ Andral dojekh kmeños tumenge mi pomožinel jekh famelijakero vodcas. ⁵ Kala hine o nava ole muršengere, save tumenge pomožinena:

Andral le Rubenoskero kmeños o Elicur, le Šedeuroskero čhavo;

⁶ andral le Šimeonoskero o Šelumiel, le Curišaddajoskero čhavo;

⁷ andral le Judaskero o Nachšon, le Amminadaboskero čhavo;

⁸ andral le Jissacharoskero o Netaneel, le Cuaroskero čhavo;

⁹ andral le Zebulunoskero o Eliab, le Chelonoskero čhavo;

¹⁰ le Jozefoskere čhavendar:

andral le Efrajimoskero kmeños o Elišamas, le Ammichudoskero čhavo,

andral le Menaššeskero o Gamaliel, le Pedacuroske čhavo;

¹¹ andral le Benjaminoskero o Abidan, le Gideoniskero čhavo;

¹² andral le Danoskero o Achiezer, le Ammišaddajoskero čhavo;

¹³ andral le Ašeroskero o Pagiel, le Ochranoskero čhavo;

¹⁴ andral le Gadoskero o Eljasaf, le Deueloskero čhavo;

¹⁵ andral le Naftaliskero o Achiras, le Enanoskero čhavo.”

¹⁶ Kala savore sas avrikidle sar vodci upral peskere kmeñi.

¹⁷ Kala dešuduj (12) murša pomožinenas le Mojžišoske the le Aronoske ¹⁸ a ešebno džives andro dujto čhon zvičinde jekhetane savore manušen. Palis pisinde andre lengere nava pal lengere fajti the fameliji. Savore muršen, savenge sas biš (20) berš a buteder, rachinenas a pisinenas andre, ¹⁹ avke sar o RAJ prikazindā le Mojžišoske. On len pisinde andre pre pušta Sinaj.

²⁰ Savore murša, savenge sas biš berš a buteder, save šaj gele andro mariben, sas pisimen andre pal lengere kmeñi the fameliji. Ešebno sas pisimen andre le Rubenoskero kmeños, bo ov sas le Jakoboskero nekpureder čhavo. Kajci murša sas pisimen andre:

²¹ Andral o kmeños le Rubenoskero: 46 500

²²⁻²³ Andral o kmeños le Šimeonoskero: 59 300

²⁴⁻²⁵ Andral o kmeños le Gadoskero: 45 650

²⁶⁻²⁷ Andral o kmeños le Judaskero: 74 600

²⁸⁻²⁹ Andral o kmeños le Jissacharoskero: 54 400

³⁰⁻³¹ Andral o kmeños le Zebulunoskero: 57 400

³²⁻³³ Andral o kmeños le Efrajimoskero: 40 500

³⁴⁻³⁵ Andral o kmeños le Menaššeskero: 32 200

³⁶⁻³⁷ Andral o kmeños le Benjaminoskero: 35 400

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeños le Danoskero: 62 700

⁴⁰⁻⁴¹ Andral o kmeños le Ašeroskero: 41 500

⁴²⁻⁴³ Andral o kmeños le Naftaliskero: 53 400.

⁴⁴ Kalen zgende o Mojžiš the o Aron jekhetane le dešuduje vodcenca, dojekhes pal peskero kmeños. ⁴⁵ Zgende savore Izraeliten pal lengere kmeñi, kaske sas biš berš the buter a save šaj gele andro mariben. ⁴⁶ Savore jekhetane sas 603 550 murša.

Le Levitengeri služba

⁴⁷ Ale o murša andral o kmeños Levi na sas lenca pisimen andre. ⁴⁸ Bo o RAJ phendā le Mojžišoske: ⁴⁹ “Sar pisineha le Izraeliten andre, ma rachin paš lende o kmeños Levi. ⁵⁰ Ale ačhav len andre oda, hoj pes te starinen pal o Sentno Stanos the pal leskero sersamos. Hordinena les savoreha, so andre hin; starinena pes pal leste a rozthovena peske o taboris pašal o Stanos. ⁵¹ Sar o Sentno Stanos prehordinena dureder, on les mušinena te rozkidel, a sar kerena taboris avrether, mušinena les te ačhavel pale. Aver

džene našti džan paš o Sentno Stanos, bo oda dženo mušindahas te merel. ⁵² Okla Izraeliti bešena andre peskere stani, dojekh kmeños andre peskero taboris a paš peskeri zastava. ⁵³ Ale o Leviti peske ačhavena o stani pašal o Sentno Stanos, hoj te na avel miri choľi pro Izraeliti. O Leviti stražinena o Sentno Stanos.”

⁵⁴ O Izraeliti kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

2

O poradkos andre le Izraelitengero taboris

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² “O Izraeliti mi ačhaven taboris dojekh paš peskeri zastava a paš peskera fajtakero znakos. Kerena taboris dureder le Sentne Stanostar pal savore seri.

Pre vichodno sera

³ Pre vichodno sera le Sentne Stanostar o kmeños Juda the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Nachšon, le Amminadaboskero čavo, ela vodcas andro kmeños Juda. ⁴ Andre leskeri partija ena 74 600 murša, save šaj džan andro mariben.

⁵ Paš lende kerela taboris le Jissacharoskero kmeños a leskero vodcas ela o Netaneel, le Cuaroskero čavo. ⁶ Andre leskeri partija ena 54 400 murša.

⁷ O vodcas andre Zebulunoskero kmeños ela o Eliab, le Chelonoskero čavo. ⁸ Andre leskeri partija ena 57 400 murša.

⁹ Savore murša andral o taboris Juda, save šaj gele andro mariben, sas 186 400. On džana ešebne (perše) pro drom.

Pre južno sera

¹⁰ Pre južno sera le Sentne Stanostar o kmeños Ruben the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Elicur, le Šedeuroske čavo, ela vodcas andro kmeños Ruben. ¹¹ Andre leskeri partija ena 46 500 murša.

¹² Paš lende kerela taboris le Šimeonoskero kmeños. Lengero vodcas ela o Šelumiel, le Curišaddajoskero čavo. ¹³ Andre leskeri partija ena 59 300 murša.

¹⁴ Paš lende ela o kmeños Gad. Lengero vodcas ela o Eljasaf, le Reueloskero čavo. ¹⁵ Andre leskeri partija ena 46 650 murša.

¹⁶ Savore murša andral o taboris Ruben, save šaj gele andro mariben, sas 151 450 murša. On džana dujte pro drom.

O Sentno Stanos

¹⁷ Pal o ešebno the dujto taboris džalas o taboris Levi le Sentne Stanoha a pal lende džanas okla duj tabora. Avke sar ačhavena o stani andro taboris, avke the džana, dojekh pre peskero than a pal peskeri zastava.

Pre zapadno sera

¹⁸ Pre zapadno sera le Sentne Stanostar o kmeños Efrajim the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Elišamas, le Ammichudoskero čavo, ela vodcas andro kmeños Efrajim. ¹⁹ Andre leskeri partija ena 40 500 murša.

²⁰ Paš leste kerela taboris o kmeños Menašše. Lengero vodcas ela o Gamaliel, le Pedacuroske čavo. ²¹ Andre leskeri partija ena 32 200 murša.

²² Paš lende ela o kmeños Benjamin. Lengero vodcas ela o Abidan, le Gideoniskero čavo. ²³ Andre leskeri partija ena 35 400 murša.

²⁴ Savore murša andral o taboris Efrajim, save šaj gele andro mariben, sas 108 100 murša. On džana trite pro drom.

Pre severno sera

²⁵ Pre severno sera le Sentne Stanostar o kmeños Dan the o fajti, so lenca phirenas, kerena taboris paš peskeri zastava. O Achiezer, le Ammišaddajoske čavo, ela vodcas andro kmeños Dan. ²⁶ Andre leskeri partija ena 62 700 murša.

²⁷ Paš leste kerela taboris o kmeños Ašer. Lengero vodcas ela o Pagieli, le Očranoske čavo. ²⁸ Andre leskeri partija ena 41 500 murša.

²⁹ Paš lende kerela taboris o kmeños Naftali. Lengero vodcas ela o Achiras, le Enanoske čavo. ³⁰ Andre leskeri partija ena 53 400 murša.

³¹ Savore murša andral o taboris Dan, save šaj gele andro mariben, sas 157 600 murša. On džana posledna pro drom pal peskere zastavi.

³² Kala hine o Izraeliti zgende pal peskere fameliji. Savore murša andro tabora savore partijenca sas jekhetane 603 550 murša. ³³ Ale o kmeños Levi na sas pisimen andre okle kmeñenca, avke sar o RAJ phenda le Mojžišoske.”

³⁴ O Izraeliti kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. Kavke ačhavenas o stani paš peskere zastavi a avke džanas pro drom pal peskere kmeñi the fameliji.

3

Le Aronoskere čhave

¹ Kada hin o rodokmeños le Aronoskero the le Mojžišoskero andro časos, sar o RAJ prevakerda ko Mojžiš pro verchos Sinaj.

² Kala hine le Aronoskere čhave: Ešebno (peršo) o Nadab, palis o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ³ On sas ačhade a pomakhle andre rašajiko služba. ⁴ O Nadab the o Abihu mule anglo RAJ, sar obetinde le RAJESKE la jagaha, so na sas sentñi. Len na sas čhave, a vašoda kerenas e rašajiko služba o Eleazar the o Itamar, medik dživelas lengero dad o Aron.

O Leviti oddelimen pre služba

⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁶ “An calo kmeños Levi anglo rašaj Aron, hoj leske te pomožinen andre služba. ⁷ On kerena savore službi vaš leske the vaš savore Izraeliti anglo Sentno Stanos. ⁸ Starinena pes pal savoro, so hin andro Sentno Stanos, a kerena sa, so kampil andre služba vaš o Izraeliti. ⁹ O kmeños Levi deha le Aronoske the leskere čhavege, hoj lenge te pomožinen; on ena oddelimen prekal lende savore Izraelitendar. ¹⁰ Ačhaveha le Aron the leskere čhaven andre rašajiko služba. Te oda kamela te kerel vareko aver, ela murdardo.”

¹¹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ¹² “Me mange le Leviten kidňom avri le Izraelitendar. Ilom mange len vaš savore ešebne čhave, save ulon le dajenge. O Leviti hine mire. ¹³ Mire hine savore ešebne čhave. Sar andro Egipt murdardom savoro, so ešebno ulila, oddelindom mange savoro ešebno andral o Izrael le manušendar the le dobitkostar. Hine mire, me som o RAJ.”

O murša andral le Levitengero kmeños zgende

¹⁴ Pre pušta Sinaj o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁵ “Kamav, hoj te zgenes savore Leviten pal lengere fameliji the fajti. Zgen dojekhe muršes, ko hino phureder sar jekh čhon.” ¹⁶ A o Mojžiš len zgenda avke, sar leske prikazinda o RAJ.

¹⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

¹⁸ Le Geršonoskere čhave sas o Libni the o Šimej a lengere fajti pes vičinenas pal lende.

¹⁹ Le Kohatoskere čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel a lengere fajti pes vičinenas pal lende.

²⁰ Le Merariskere čhave sas o Machli the o Muši a lengere fajti pes vičinenas pal lende. Kala sas o Leviskere fajti peskere famelijenca:

Le Geršonoskeri fajta

²¹ Andre le Geršonoskeri fajta sas le Libniskeri the le Šimejoskeri famelija. ²² Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 7 500. ²³ Le Geršonoskere fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre zapadno sera le Sentne Stanostar. ²⁴ Lengero vodcas sas o Eljasaf, le Laeloskero čhavo. ²⁵ On pes starinenas pal o Sentno Stanos, pal o stanoskere prikrivki, pal o vudareskero pochtan, ²⁶ pal o avrune dvorakere pochtana, so sas pašal o Sentno Stanos the oltaris, pal o stanoskere lani the pal savoro, so sas pašal oda.

Le Kohatoskeri fajta

²⁷ Andre Kohatoskeri fajta sas le Amramoskeri, le Jisharoskeri, le Chebronoskeri the le Uzzieloskeri famelija. ²⁸ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 8 600. Le Kohatoskeri fajta pes starinenas pal o veci andro Sentno Stanos. ²⁹ Le Kohatoskere fajti peske mušinenas te rozthovel o taboris pre južno sera le Sentne Stanostar. ³⁰ Lengero vodcas sas o Elicafan, le Uzzieloskero čhavo. ³¹ On pes starinenas pal e Zmluvakeri Archa, pal o skamind, momelaris, oltara, pal o sersamos pre služba andro Sentno Than the pal o pochtan anglo Neksentneder Than. ³² O Eleazar, le rašaskero Aronoskero čhavo, sas nekbareder vodcas le Levitenge. Ov dodikhelas pre ola džene, save pes starinenas pal o Sentno Stanos.

Le Merariskeri fajta

³³ Andre le Merariskeri fajta sas le Machliskeri the le Mušiskeri famelija. ³⁴ Zgende savore muršen phureder sar jekh čhon a sas 6 200. ³⁵ Lengero vodcas sas o Curiel, le Abichajiloskero čhavo. On peske mušinenas te rozthovel o taboris pre severno sera le Sentne Stanostar. ³⁶ Starinenas pes pal o stanoskere veci: pal o rami, družni, slupi, podstavci the pal savore o veci, so hin paš o Sentno Stanos. ³⁷ Mek pes starinenas pal o dvorakere slupi, slupengere podstavci, cilore the pal o lani, so hin pre dvora.

O Mojžiš leskere čhavenca

³⁸ Pre vichodno sera le Sentne Stanostar kerena taboris o Mojžiš, o Aron the leskere čhave. On pes starinena pal o Sentno Stanos vaš o Izraeliti. Te vareko aver kamlahas te kerel odi služba, mušinel a te merel.

³⁹ O Mojžiš le Aronoha zgende savore Leviten pal lengere fajti avke, sar lenge prikazinda o RAJ. Zgende dojekhe muršes, ko sas phureder sar jekh čhon, a sas lendar 22 000.

O Leviti hine dine vaš o ešebne Izraeloskere čhave

⁴⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Zgen savore Izraelitengere muršen, save ulile ešebne a hine phureder sar jekh čhon a pisin len andre. ⁴¹ Le Leviten de mange vaš savore ešebne Izraeloskere muršora. Me som o RAJ! De mange the lengero dobitkos vaš dojekhe ešebno le dobitkostar le Izraelostar.”

⁴² Avke o Mojžiš zgenda savore ešebne muršen, save ulile le Izraelitenge, sar leske prikazinda o RAJ. ⁴³ Savore ešebne murša phureder sar jekh čhon, save sas pisimen andre, sas 22 273.

⁴⁴ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁴⁵ “Vaš savore Izraeloskere ešebne muršora de mange le Leviten a vaš lengero ešebno dobitkos de mange le Levitengero dobitkos. O Leviti hine mire. Me som o RAJ! ⁴⁶ O ešebne Izraeliti hine 273 buter sar o Leviti. Kampil len te cinel avri, ⁴⁷ vašoda kide avri lendar pandž rupune love vaš jekh dženo, avke sar važinenas andro Sentno Stanos. ⁴⁸ O love deha le Aronoske the leskere čhavenge.”

⁴⁹ Avke o Mojžiš iła vaš ola 273 murša, save sas buter sar o Leviti, o love, hoj len te cinel avri. ⁵⁰ Kidña avri 1 365 rupune love, avke sar važinenas andro Sentno Stanos. ⁵¹ Palis o Mojžiš oda diña le Aronoske the leskere čhavenge, avke sar prikazinda o RAJ.

4*Le Kohatengeri služba*

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² “Zgen le muršen andral le Kohatoskeri fajta the famelija andral o kmeños Levi. ³ Pisin andre savore muršen tranda (30) beršendar dži penda (50), save šaj keren e služba paš o Sentno Stanos.

⁴ Lengeri služba ela, hoj pes te starinen pal o sentne veci andro Sentno Stanos. ⁵ Sar ela o časos te sthovel o taboris, o Aron the leskere čhave avena andro Sentno Stanos, lena tele o andruno pochtan a zaučharena leha e Zmluvakeri Archa. ⁶ Palis upre thovena e lepeda le tuleñiskera cipatar a upral e fjalovo lepeda a ispidena andre o družki.

⁷ Pro skamind prekal o sentne mare thovena e fjalovo deka a upre thovena o tañira, o kuća, o čarore pre obeta a o džbani pre molakeri obeta. O maro ela furt pro skamind. ⁸ Pre oda thovena e lołi deka, učharena les andre le tuleñiskere cipenca a ispidena andre o družki.

⁹ Palis lena e fjalovo lepeda a učharena andre o momelaris, o lampi, o silavis (kliši), o cikne lopatki the savore nadobi pro olejos. ¹⁰ Pačarena les savore sersamoha andre lepeda le tuleñiskera cipatar a thovena pro družki.

¹¹ Pro somnakuno oltaris thovena e fjalovo lepeda a učharena les andre lepeda le tuleñiskera cipatar a ispidena andre o družki.

¹² Palis lena savoro sersamos, soha pes služinel andro Sentno Stanos, thovena les pre fjalovo deka, učharena andre le tuleñiskera lepedaha a thovena pro družki.

¹³ Paloda žužarena o oltaris le žirošne prachostar a čhivena upre e fjalovo deka. ¹⁴ Pre oda thovena savoro sersamos, saveha pes služinel paš o oltaris: o lopatki pre jag, o vidli, o lopati the o čarore. Učharena savoro andre lepeda le tuleñiskera cipatar a ispidena andre o družki.

¹⁵ Sar o Aron the leskere čhave savoro učharena andre a sar kampela o taboris te prethovel avrether, avena le Kohatoskeri fajta, hoj oda te lidžan, ale našti pes chuden le sentne vecendar; hoj te na meren. Kada kerena on paš o Sentno Stanos, sar pes prethovela o taboris.

¹⁶ O rašaj Eleazar, le Aronoskero čhavo, pes starinela pal o olejos, voňavo kadidlos, chabeneskeri obeta the pal o olejos pro pomakhlipen. Dodikhela pre calo Sentno Stanos the pre savoro, so andre hin: pro sentne veci the sersamos.”

¹⁷ O RAJ mek phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ¹⁸⁻¹⁹ “Dodikhen pre oda, hoj le Kohatoskeri fajta andral o kmeňos Levi te na meren, ale te dživen. Keren prekal lende kada: Sigeder sar avena paš o sentne veci, avela o Aron peskere čhavenca a phenena sakoneske, so te kerel a so te hordinel, ²⁰ hoj aňi pro sikra te na dikhen andro Sentno Stanos pro sentne veci, hoj te na meren.”

Le Geršonitengeri služba

²¹ Dureder o RAJ phenda le Mojžišoske: ²² “Zgen le muršen andral le Geršonoskeri fajta the famelija andral o kmeňos Levi. ²³ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Sentno Stanos.

²⁴ Kadi ela e služba le Geršonoskera fajtakeri: ²⁵ On hordinena o stanoskere lepedi, o Stanos, e lepeda le tuleňiskera cipatar, savaha pes učharelas andre, le Stanoskere vudareskeri lepeda, ²⁶ e vudareskeri lepeda andre dvora, e lepeda prekal e dvora the pašal o Stanos the oltaris, o lani the savoro sersamos pre oda. Sthovena savoro a hordinena peha.

²⁷ O Mojžiš the o Aron dodikhena pre oda, hoj o Geršoniti te hordinen a te keren savoro, so lenge prikazinena. ²⁸ Kadi hiňi lengeri služba paš o Sentno Stanos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero.

Le Meraritengeri služba

²⁹ Zgen the le muršen andral e Merariskere fajti the fameliji andral o kmeňos Levi. ³⁰ Pisin andre savore muršen tranda beršendar dži penda, save šaj keren e služba paš o Sentno Stanos. ³¹ Kada sa hordinena a pal kada pes starinena: Pal o stanoskere rami, dručki, slupi the podstavci, ³² pal o dvorakere podstavci, slupi, cilore the lani a pal o sersamos, soha pes rozthovela o Stanos the e dvora. Phen sakoneske, so mušinel te hordinel. ³³ Kadi hiňi le Meraritengeri služba paš o Sentno Stanos. Lidžala len o Itamar, o čhavo le rašaskero le Aronoskero.”

Savore Leviti zgende

³⁴ Avke sar o RAJ prikazinda, o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende le muršen andral le Kohatoskere fameliji the fajti ³⁵ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Sentno Stanos. ³⁶ Zgende len a sas 2 750 murša, ³⁷ save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

³⁸ Sar zgende le muršen andral le Geršonoskeri fajta the famelija ³⁹ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos, ⁴⁰ sas 2 630 džene, ⁴¹ save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

⁴² Sar zgende le muršen andral le Merariskeri famelija the fajta ⁴³ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos, ⁴⁴ sas 3 200 džene, ⁴⁵ save mušinenas te služinel paš o Sentno Stanos. O Mojžiš the o Aron len zgende, avke sar lenge o RAJ prikazinda.

⁴⁶ Sar o Mojžiš, o Aron the o vodci zgende savore muršen andral o kmeňos Levi pal lengere fajti the fameliji ⁴⁷ tranda beršendar dži penda, save mušinenas te služinel a te kerel e buči paš o Sentno Stanos, ⁴⁸ sas 8 580 džene. ⁴⁹ Sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, avke diňa dojekhe muršeske e služba paš o Sentno Stanos the o veci, so mušinel te hordinel.

Avke sas zgende, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

5

Traden avri le nažužen andral o taboris

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Prikazin le Izraelitenge, hoj te traden avri andral o taboris savoren, save hine malomocne, abo nasvale avke, hoj čulal lendar vareso, the olen, save pes melarde oleha, hoj pes chudle le mulestar. ³ Traden len avri andral o taboris, či muršes vaj džuvľa, hoj te na melaren o taboris, kaj me bešav maškar mire manuša.” ⁴ O Izraeliti kada kerde a tradle len avri andral o taboris, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

Te vareko varekas dukhavel

⁵ O RAJ pale phenda le Mojžišoske: ⁶ “Phen le Izraelitenge: ‘Te varesavo murš vaj džuvli hin napačivalo le Rajeske oleha, hoj kerel vareso nalačo varekaske, oda manuš hino vinovato. ⁷ Mušinel peskero binos te pridžanel a te počinel pale vaš oda oleske, kaske kerda nalačhipen, a mek te pridel paš oda jekh pandžto kotor*.’ ⁸ Ale te merela oda manuš, kaske kampil te počinel pale, a nane les famelija, akor oda dženo, ko kerda o nalačhipen, mušinel oda te del le RAJESKE prekal o rašaj. A mek paš oda mušinel te del le bakres le rašaske pre obeta vaš o binos. ⁹ Savore obeti the sentne dari, so anena o Izraeliti, ačhena le rašaske. ¹⁰ O sentne dari, so anena o manuša le RAJESKE, ačhena ole rašaske, savo oda lendar pril.’ ”

Te o murš hino žarljivo

¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹² “Kada phen le Izraelitenge: ‘Te varesave muršeske ulahas e romni napačivali a gelahas lestar ¹³ te pašol varekaha avreha, melarda pes andre, the te lakero murš pal oda na džanlahas a oj pre peste na phendahas avri, the te na ulahas pre late o švedkos a na ulahas paš oda arakhlī. ¹⁴ Te palis lakero murš chudela te žarlinel pre peskeri romni, savi pes melarda andre, abo te pes oj na melarda a o rom chudela te žarlinel, ¹⁵ ov la mušinel te lel ko rašaj a vaš lake anela kilos sano aro sar daros pre obeta. Pre kadi obeta našti čhivel avri nisavo olejos aňi našti pridel kadidlos, bo oda hin e obeta vaš e žarlivost – e obeta, so sikavel, či hiňi vinovato abo na.

¹⁶ O rašaj la džuvla lela a ačhavela la anglo oltaris anglo RAJ. ¹⁷ Palis o rašaj pherarela o čhikakero čaro le sentne paňeha, lela sikra prachos pal e phuv andro Sentno Stanos, a čhivela les andre oda paňi. ¹⁸ Avke o rašaj ačhavela ola džuvla anglo RAJ, rozmukela lake o bala a dela lake andro vasta e obeta, so sikavel, či hiňi vinovato abo na. O rašaj likerela andro vasta o kirko paňi, so anel o prekošiben, ¹⁹ a phenela lake: “Te salas pačivali tire romeske a na pašlilal nikahe avreha, kanastar džives le romehe, kada paňi tut na kerela nič. ²⁰ Ale te na salas leske pačivali, te pašlilal avre muršeha a te tut aleha melardal andre, ²¹⁻²² akor o RAJ thovel pre tu o prekošiben. Ačheha prekošli le RAJESTAR maškar tel manuša, ov domukela, hoj tuke o per te šuvlōl, andral te šučos avri a te na ačhes khabňi, a kada prekošibnaskero paňi tuke predžala pre dojekh andruno kotor.”

Palis odi džuvli phenela: “Mištes, mi ačhel pes avke.”

²³ Avke o rašaj pisnela kala prekošibena pro zvitkos a thovela (morela) le kirke paňeha o pismena tele. ²⁴ Palis oda kirko paňi, so anel o prekošiben, dela te pijel ola džuvlake, hoj te predžal prekal late, a te hiňi vinovato, ela la bare dukha. ²⁵ Avke o rašaj lela andral lakere vasta e obeta vaš e žarlivost, hazdela la upre anglo RAJ a anela la paš o oltaris. ²⁶ Avke ola obetatar lela sikra andre burňik sar e leperibnaskeri obeta, labarela oda pro oltaris a palis lake dela te pijel oda paňi. ²⁷ Te sas napačivali peskere romeske a aleha pes melarda, oda prekošibnaskero paňi kerela, hoj la ela bare dukha, o per lake šuvlōla, andral sučola avri a imar našti ela khabňi. Kajsī džuvli ela prekošli maškar peskere manuša. ²⁸ Ale te sas pačivali le romeske a hiňi žuži, na ela late nič a dureder lake ulōna o čhave.

²⁹ Kada hino zakonos pal e žarlivost: Te e džuvli, savi dživel romehe, ela leske napačivali a kerela lubipen, ³⁰ abo te varesavo murš gondolinela, hoj leskeri romni hiňi napačivali, mi anel la anglo RAJ a o rašaj laha mi kerel pal kada zakonos. ³¹ Te e džuvli oda kerda, ela potrestimen, ale o murš, savo la anda ko rašaj, ela bi e vina.’ ”

6

O zakonos pal o Nazareja

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen kada le Izraelitenge: ‘Te varesavo murš abo džuvli del lav le RAJES, hoj pes oddela le RAJESKE sar Nazarejos, ³ našti pijel mol, aňi aver zoralo pijiben, aňi molakero šut, aňi e štava le hroznostar a našti chal o hroznos, či hino šučardo abo švižo. ⁴ Calo časos, sar ela Nazarejos, našti chal nič olestar, so hin le viňičostar – aňi o zrnka andral aňi o cipi pal o hroznos.

⁵ Medik hink tel e Nazarejsko vera, našti peske strihinel la britvaha o bala pal o šero, ale mušinel len te mukel te barol. Mušinel te ačhel sentno, medik na predžala o dživesa, so pes oddel le RAJESKE.

⁶ Calo časos, medik hino Nazarejos, našti pes chudel le mule telostar. ⁷ Našti pes oleha melarel, aňi akor, sar leske merela o dad, e daj, o phral vaj o pheňa, bo leskere bala sikaven, hoj hino sentno le Devleske. ⁸ Pal calo časos, so hino tel e Nazarejsko vera, ela sentno le RAJESKE.

* 5:7 Oda hin biš (20) percent.

⁹ Ale te vareko paš leste jekhwareste merela, aleha pes meľarela leskere bala. Mušinela te užarel ehta džives a palis peske mušinel te holinel o šero, a avke ela žužo. ¹⁰ Pro ochtoto džives anela duj hrdlički abo duj cikne holubi le rašaske paš o vudar andro Sentno Stanos. ¹¹ O rašaj anela ole čiriklendar jekhes sar obeta vaš o binos a dujtones sar labardī obeta, hoj leske te el odmuklo, hoj pes meľarda le mule řelostar. Andre oda džives pale sentiřarela o šero. ¹² Mušinela pes pale te oddel le RAJESKE sar Nazarejos pro calo řasos, bo o řasos angloda pes leske imar na rachinela, bo na dolikerđa e Nazarejsko vera. Paš oda anela jekhberšeskere bakres sar obeta vaš o binos.

¹³ Kada hin o zakonos pal o Nazarejos: Oda džives, sar leske predžala o řasos, so sas tel e Nazarejsko vera, avela paš o vudar andro Sentno Stanos. ¹⁴ Sar daros le RAJESKE anela jekhe saste jekhberšeskere bakrores sar labardī obeta, beršeskera ovečka sar obeta vaš o binos a saste baranos sar smiromoskeri obeta. ¹⁵ Anela andro kořaris o mare bi o droždī, o mare le sane arestar mišimen le olivove olejoha the o řuke mare pomakhle le olejoha a ke oda chabeneskeri the molakeri obeta.

¹⁶ O rašaj ole dari anela anglo RAJ a kerela e obeta vaš o binos the e labardī obeta. ¹⁷ Le bakres obetinela le RAJESKE sar smiromoskeri obeta jekhetane le marenca bi o droždī a anela e chabeneskeri the molakeri obeta.

¹⁸ Palis paš o vudar andro Sentno Stanos peske o Nazarejos ostrihinela o bala. Avke lela o bala, so sas sentiřarde le RAJESKE, a řhivela len andre jag tel e smiromoskeri obeta.

¹⁹ Sar peske strihinda o bala, so sikavenas, hoj hino Nazarejos, lela o rašaj e tadī bakraņi angļuņi řang, o mare bi o droždī the o sucharis andral o kořaris a dela leske andro vasta. ²⁰ O rašaj oda hazdela upre anglo RAJ sar hazdī obeta; o mare the o sucharis le hazdle kolineha the la řangaha hine o sentne dari prekal o rašaj. Paloda řaj o Nazarejos pijel mol.

²¹ Kala hine o zakoni prekal o Nazareja. Ale te o Nazarejos del lav, hoj dela buter sar kada, so kempel pal o zakonos, mušinel oda te dolikerel ipen avke, sar diņa lav.’ ”

Le Aronoskero požehnařje

²² O RAJ phenda le Mojžišoske: ²³ “Phen le Aronoske the leskere řhavenge: ‘Kale lavenca řehņinena le Izraelitenge:

²⁴ Mi požehņinel tut o RAJ,
mi chraņinel tut!

²⁵ Mi řvicinel pre tu leskero muj
a mi avel ke tu lačhejileskero!

²⁶ Mi visarel o RAJ pre tu peskero muj
a mi del tut o smirom!’

²⁷ Kavke řehņinena le Izraelitenge andre miro nav a me len požehņinava.”

7

O dari prekal o Sentno Stanos

¹ Oda džives, sar o Mojžiš dokerđa o Sentno Stanos, pomakhľa les le olejoha a sentiřarda les savore sersamoha, le oltariha the leskere vecenca. ² Palis o Izraelike vodci ande o dari; on sas o famelijengere vodci upral o kmeņi, savenge sas řino, hoj te zgenen le manušen. ³ On ande anglo Sentno Stanos anglo RAJ řov zaučharde verdana the deřuduje (12) guruven – duj vodci dine po jekh verdan a dojekh vodcas anda jekh guruv.

⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske kada: ⁵ “Prile oda lendar. Oda ela pre služba andro Sentno Stanos. De oda le Levitenge, dojekheske pre leskeri služba.”

⁶ Akor o Mojžiš priiľa lendar o verdana le guruvenca a diņa le Levitenge. ⁷ Duj verdana the řtar guruven diņa le Gerřonitenge pre lengeri služba. ⁸ řtar verdana the očno guruven diņa le Meraritenge pre lengeri služba. O Itamar, o řhavo le rašaskero le Aronoskero, dodikhelas pre lengeri buči. ⁹ Le Kohaten na dine olestar řič, bo on pes starinasas pal o sentne veci, save kempelas te hordinel pro phike.

¹⁰ The andre oda džives, sar sas o oltaris sentiřardo the pomakhlo, o vodci ande o dari a thođe len anglo oltaris. ¹¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Sako džives jekh vodcas mi anel peskero daros, hoj te sentiřarel o oltaris.”

¹² Ešebno (peršo) džives anda peskero daros o Nachřon, le Amminadaboskero řhavo, o vodcas andral o kmeņos Juda.

¹³ Leskero daros sas: Jekh rupuno řaro, so vařinelas 1,5 kilos; jekh rupuno řaroro, andral savo pes kropinel o rat a so vařinelas 800 gramī, avke sar pes vařinel andro

Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ¹⁴ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ¹⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ¹⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ¹⁷ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada sas obetno daros le Nachšonoskero, saveske sas dad o Amminadab.

¹⁸ Dujto džives anda peskero daros o Netaneel, le Cuaroskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Jissachar.

¹⁹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ²⁰ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ²¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ²² jekh capos pre obeta vaš o binos; ²³ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada sas obetno daros le Netaneeloskero, saveske sas dad o Cuar.

²⁴ Trito džives anda peskero daros o Eliab, le Chelonoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Zebulun.

²⁵ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ²⁶ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ²⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ²⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ²⁹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada sas obetno daros le Eliaboskero, saveske sas dad o Chelon.

³⁰ Štarto džives anda peskero daros o Elicur, le Šedeuroske čhavo, o vodcas andral o kmeños Ruben.

³¹ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ³² jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ³³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ³⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ³⁵ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Elicuroske, saveske sas dad o Šedeur.

³⁶ Pandžto džives anda peskero daros o Šelumiel, le Curišaddajoske čhavo, o vodcas andral o kmeños Šimeon.

³⁷ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ³⁸ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ³⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁴⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴¹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Šelumieloske, saveske sas dad o Curišaddaj.

⁴² Šovto džives anda peskero daros o Eljasaf, le Deueloske čhavo, o vodcas andral o kmeños Gad.

⁴³ Leskero daros sas: Jekh rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁴⁴ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁴⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁴⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁴⁷ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Eljasafoske, saveske sas dad o Deuel.

⁴⁸ Eftato džives anda peskero daros o Elišamas, le Ammichudoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Efrajim.

⁴⁹ Leskero daros sas: Jehk rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁵⁰ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁵¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁵² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵³ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Elišamoskero, saveske sas dad o Ammichud.

⁵⁴ Ochtoto džives anda peskero daros o Gamaliel, le Pedacurosokero čhavo, o vodcas andral o kmeños Menašše.

⁵⁵ Leskero daros sas: Jehk rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁵⁶ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁵⁷ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁵⁸ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁵⁹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Gamalieloskero, saveske sas dad o Pedacur.

⁶⁰ Eñato džives anda peskero daros o Abidan, le Gideoniskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Benjamin.

⁶¹ Leskero daros sas: Jehk rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁶² jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁶³ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁶⁴ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁶⁵ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Abidanoskero, saveske sas dad o Gideonis.

⁶⁶ Dešto džives anda peskero daros o Achiezer, le Ammišaddajoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Dan.

⁶⁷ Leskero daros sas: Jehk rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁶⁸ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁶⁹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁷⁰ jekh capos pre obeta vaš o binos, ⁷¹ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Achiezeroskero, saveske sas dad o Ammišaddaj.

⁷² Dešujekhto (11.) džives anda peskero daros o Pagiel, le Ochranoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Ašer.

⁷³ Leskero daros sas: Jehk rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁷⁴ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁷⁵ jekh terno bikos, jekh baranos, jekhberšeskero bakro pre labardi obeta; ⁷⁶ jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁷⁷ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Pagieloskero, saveske sas dad o Ochran.

⁷⁸ Dešudujto (12.) džives anda peskero daros o Achiras, le Enanoskero čhavo, o vodcas andral o kmeños Naftali.

⁷⁹ Leskero daros sas: Jehk rupuno čaro, so važinelas 1,5 kilos; jekh rupuno čaroro, andral savo pes kropinel o rat a so važinelas 800 grami, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos, soduj čarore sas pherarde sane areha mišimen le olejoha pre chabeneskeri obeta; ⁸⁰ jekh cikni somnakuñi lopatka, so važinelas 110 grami, pherdi le kadidloha; ⁸¹ jekh terno bikos, jekh baranos, jekh jekhberšeskero bakro pre labardi

obeta; ⁸² jekh capos pre obeta vaš o binos; ⁸³ the pre smiromoskeri obeta duj guruva, pandž barani, pandž capi the pandž jekhberšeskere bakrore. Kada daros sas le Achiroskero, saveske sas dad o Enan.

⁸⁴ Kala dari ande o vodci andral o Izrael, sar sas o oltaris sentňardo the pomakhlo: Dešuduj rupune čare, dešuduj rupune čarore, andral save pes kropinel o rat, the dešuduj cikne somnakune lopatki. ⁸⁵ Jekh rupuno čaro važinelas 1,5 kilos a jekh rupuno čaroro važinelas 800 grami. Savore kale rupune nadobi važinenas jekhetane 27,6 kili, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos. ⁸⁶ O dešuduj cikne somnakune lopatki sas pherde le kadidloha. Dojekh lopatka važinelas 110 grami, avke sar važinenas andro Sentno Stanos. Savore somnakune lopatki važinenas jekhetane 1,32 kilos. ⁸⁷ Savore džviri pre labardi obeta sas dešuduj terne biki, dešuduj barani, dešuduj jekhberšeskere bakrore jekhetane lenger a chabeneskera obetaha a sas dešuduj capi pre obeta vaš o binos. ⁸⁸ Savore džviri pre smiromoskeri obeta sas bišuštar (24) terne biki, šovardeš (60) barani, šovardeš capi the šovardeš jekhberšeskere bakrore. Kala sas obetne dari pro sentňariben le oltariske pal oda, sar sas pomakhlo le olejoha.

⁸⁹ Kecivar džalal o Mojžiš andro Sentno Stanos, hoj te vakerel le RAJEHA, šunelas leskero hangos, so šundolas maškar o duj cherubi, save sas pro kritos la Zmluvakera Archakero. Kavke vakerelas o Mojžiš le RAJEHA.

8

Sar te ačhavel o lampi pro momelaris

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Aronoske, hoj te dodikhel pre oda, sar thovela o efa lampi pro momelaris, hoj te švicinen anglo momelaris.”

³ O Aron avke the kerđa a ačhada o lampi avke, hoj te švicinen anglo momelaris, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ⁴ O momelaris sas calo somnakuno telunestar dži paš o kvitki. O Mojžiš les diňa te kerel ipen avke, sar leske sikada o RAJ.

Le Levitengero sentňariben

⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁶ “Oddelin le Leviten le Izraelitendar a obžuzar len. ⁷ Kavke len obžuzareha: Pokropineha len le paňeha pro obžuzaripen, la britvaha peske mi holinen calo telos, mi rajbinen o gada. Avke pes mi obžuzaren. ⁸ Palis mi len terne bikos the chabeneskeri obeta le sane areha, so ela mišimen le olejoha. A dujte terne bikos le pre obeta vaš lengere bini. ⁹ Palis an le Leviten anglo Sentno Stanos, kaj pes manca zdžan, a zvičin savore Izraeliten. ¹⁰ A sar len aneħa angle ma, o Izraeliti pre lende mi thoven o vasta. ¹¹ Palis o Aron mi anel le Leviten anglo RAJ sar e hazdli obeta le Izraelitendar, hoj mange te služinen.

¹² Avke o Leviti mi thoven o vasta pro šere le bikenge. Jekhe bikos obetin sar obeta vaš o bini a dujtes sar labardi obeta le RAJESKE, hoj te obžuzares le Leviten le binendar. ¹³ Paloda le Leviten ačhav anglo Aron the angle leskere čhave a sentňar len le RAJESKE sar e hazdli obeta. ¹⁴ Rozulav (oddelin) len le Izraelitendar. O Leviti ena mire.

¹⁵ Ešeb (peršo) len obžuzar a de sar hazdli obeta, palis šaj keren e služba paš o Sentno Stanos. ¹⁶ On hine dine ča prekal ma, me mange len ilom vaš savore ešebne murša le Izraelitendar. ¹⁷ Miro hino savoro ešebno, so uliħa le Izraelitenge, či manuš abo džviros. Sentňardom len mange andre oda džives, sar murdardom savoro ešebno andro Egipt. ¹⁸ Vašoda mange ilom le Leviten vaš savore ešebne čhave maškar o Izraeliti. ¹⁹ Le Leviten dav sar daros le Aronoske the leskere čhave, hoj te služinen paš o Sentno Stanos a te keren o obeti vaš o binos le Izraelitengero, hoj te na en marde le džungale nasvalibnaha, te avena paš o Sentno Stanos.”

²⁰ Avke o Mojžiš, o Aron the savore Izraeliti sentňarde le Leviten avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ²¹ O Leviti pes obžuzarde le binendar, rajbinde peske o gada a o Aron len diňa le RAJESKE sar hazdli obeta. Palis o Aron vaš lenge anda le RAJESKE obeta, hoj te en žuħe le binendar. ²² Avke o Leviti gele te kerel e služba paš o Sentno Stanos a dodikhenas pre lende o Aron the leskere čhave. Kerde lenca avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

²³ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁴ “Kada hin o zakonos prekal o Leviti: Dojekh le bišupandž (25) beršendar upreder mušinel te služinel paš o Sentno Stanos, ²⁵ ale sar leske ela penda (50) berš, mukela e služba a imar na služinela. ²⁶ Šaj pomožinel avre Levitenge paš o Sentno Stanos te kerel lengeri služba, ale korkoro imar na služinela. Kavke rozulaveha e služba le Levitenge.”

9

Sar te likerel e Patrađi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske pre pušta Sinaj andro ešebno (peršo) čhon andro dujto berš, paloda, sar o Izraeliti gele avri andral o Egipt: ² “O Izraeliti mi oslavinen e Patrađi andro časos, so diňom pre oda. ³ Oslavinen la dešuštarto (14.) džives andre oda čhon rači, sar zadžal o kham, pal savore zakoni a prikazaňja.”

⁴ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge, hoj te oslavinen e Patrađi. ⁵ On pre pušta Sinaj dešuštarto džives andro ešebno čhon rači chudle te oslavinel e Patrađi. Kerde sa avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁶ Ale sas ode varesave murša, save pes melarde, bo pes chudle le mule manušendar, a našti oslavinenas e Patrađi. Vašoda oda džives avle ko Mojžiš the Aron ⁷ a phende lenge: “Melardam pes bo chudlam pes le mulendar, ale soske akana našti oslavinas e Patrađi a našti anas o obetno daros le RAJESKE jekhetane le avre Izraelitena?”

⁸ O Mojžiš lenge odphenda: “Užaren ade, me džav andro Sentno Stanos te phučel le RAJESTAR, so ov phenela.”

⁹ O RAJ leske odphenda: ¹⁰ “Phen le Izraelitenge: ‘Te pes vareko tumendar abo tumare potomkendar melarena oleha, hoj pes chudena le mule manušestar, abo ena dur pro drom, the avke mi oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. ¹¹ Oslavinena la pre aver čhon rači dešuštarto (14.) džives andre dujto čhon. Le bakrores chana le marenca bi o droždi the le kirke bilinenca. ¹² Nič olear ma muken dži tosara a ma phagen leske aňi jekh kokalos. Doľikeren savore kale prikazaňja, sar oslavinenas e Patrađi. ¹³ Ale te vareko hino žužo a nane dur pro drom, no the avke na oslavinel e Patrađi, ela avritradlo mire manušendar, bo na anda o daros le RAJESKE andro časos, sar sas phendo. Kajso manuš ela potrestimen vaš peskero binos.

¹⁴ O cudzincos, savo dživel maškar tumende, šaj oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, ale mušinel la te oslavinel pal o zakoni the prikazaňja, so sas avridine pal e Patrađi. Kala jednake zakoni the prikazaňja hin prekal o Izraeliti the prekal o cudzinci.’”

Pal e chmara upral o Sentno Stanos

¹⁵ Andre oda džives, sar sas o Sentno Stanos ačhado, zaučharda les e chmara a račatar dži tosara švicinelas sar jag upral o Sentno Stanos. ¹⁶ Sas oda furt avke: E chmara sas upral o Sentno Stanos dživese a rači švicinelas sar jag. ¹⁷ Akor, sar pes e chmara upral o Sentno Stanos hazdelas upre, o Izraeliti pes mukenas pro drom a pale rozthovenas o taboris ode, kaj e chmara zaačhelas. ¹⁸ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ode kerenas taboris a ačhenas ode, medik e chmara sas upral o Sentno Stanos. ¹⁹ Te e chmara ačhelas buter časos upral o Sentno Stanos, o Izraeliti šunenat le RAJESKERO prikazaňje a na mukenas pes pro drom. ²⁰ Varekana sas e chmara upral o Sentno Stanos ča vajkeci dživesa. Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. ²¹ A varekana e chmara upral sas ča račatar dži tosara, a te tosara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. Či oda sas dživese abo rači, te e chmara pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²² Te e chmara ačhelas upral o Sentno Stanos duj džives abo čhon, vaj buter časos, o Izraeliti ačhenas ode andro taboris, medik e chmara sas upral o Sentno Stanos. Ale sar pes hazdelas upre, mukenas pes pro drom. ²³ Sar o RAJ prikazinelas, o Izraeliti pes mukenas pro drom, a kaj phenelas, hoj te zaačhen, ačhenas a rozthovenas ode o taboris. Kerenas pal le RAJESKERE prikazaňja, so lenge phenelas prekal o Mojžiš.

10

O rupune trubi

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Ker tuke duj rupune trubi. Zvičnin lenca le Izraeliten jekhetane a de lenge lenca te džanel, hoj te sthoven o tabora a te pririchtinen pes pro drom. ³ Sar trubinena pro soduj trubi, savore Izraeliti pes mušinen te zdžal paš o vudar anglo Sentno Stanos. ⁴ Te trubinena ča pre jekh, mušinen pes te zdžal ke tu ča o vodci le Izraeloskere fajtengere. ⁵ Sar šundola o zoralo hangos la trubakero, o kmeňi, save taborinenas pro vichodno sera, pes mukena pro drom. ⁶ Sar trubinena zorales dujtovar, mukena pes o kmeňi, save taborinenas pre južno sera. Avke zorales pes trubinela, sar pes mukena pro drom, ⁷ ale te kameha, hoj pes te zdžan savoredžene, mi trubinen avres.

⁸ Pro trubi trubinena le Aronoskere čhave, o rašaja. Kada tumenge ela zakonos pro furt pre savore pokoleňja. ⁹ Sar imar avena andre peskeri phuv, a te džana andro

mariben le ñeprijafeľiha, savo pre tumende ispidela, zatrubinen pre kala trubi. Akor me, o RAJ, mange pre tumende leperava, pomožinava tumenge a zachrañinava tumen le ñeprijafeľendar. ¹⁰ Andre ola dživesa, sar oslavinena – ešebno (peršo) džives le neve čhoneskero the tumare aver inepi – trubinena pro trubi paš o labarde the smiromoskere obeti. Akor mange leperava pre tumende. Me som o RAJ, tumaro Del.”

O Izraeliti omuken o Sinaj

¹¹ Dujto berš andro dujto čhon pro bišto (20.) džives pes hazdľa e chmara upral o Sentno Stanos. ¹² Akor o Izraeliti odgele pal e pušta Sinaj. Džanas dureder le dromeħa a vajkecivar zaačhile, medik e chmara na ačhila pre pušta Paran. ¹³ Oda sas ešebnovar, sar pes mukle pro drom pal le RAJESKERO prikazis, so lenge diħa prekal o Mojžiš.

¹⁴ O partiji andral o taboris le Judaskere kmeňostar džanas ešebno pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Nachšon, le Amminadaboskero čhavo. ¹⁵ Le Jissacharoskere kmeňoske sas vodcas o Netaneel, le Cuaroskero čhavo, ¹⁶ a le Zebulunskere kmeňoske sas vodcas o Eliab, le Chelonoskero čhavo.

¹⁷ Sar rozkidenas o Sentno Stanos, akor gele het o Geršoniti the o Merariti, save hordinenas o Sentno Stanos.

¹⁸ Palis džanas o partiji andral o taboris le Rubenoskere kmeňostar pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Elicur, le Šedeuroske čhavo; ¹⁹ le Šimeonoskere kmeňoske sas vodcas o Šelumiel, le Curišaddajoskero čhavo ²⁰ a le Gadoskere kmeňoske sas vodcas o Eljasaf, le Deueloskero čhavo.

²¹ Pal lende džanas o Kohatiti, save hordinenas o sentne veci andral o Sentno Stanos. Okla manuša rozthode le RAJESKERO Stanos pre aver than sigeder, sar on avle.

²² Palis džanas o partiji andral o taboris le Efraimoskere kmeňostar pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Elišamas, le Ammichudoskero čhavo; ²³ le Menaššeskere kmeňoske sas vodcas o Gamaliel, le Pedacuroske čhavo, ²⁴ a le Benjaminoskere kmeňoske sas vodcas o Abidan, le Gideoniskero čhavo.

²⁵ Paloda džanas o partiji andral o taboris le Danoskere kmeňostar pal peskeri zastava. Lengero vodcas sas o Achiezer, le Ammišaddajoskero čhavo; ²⁶ le Ašeroskere kmeňoske sas vodcas o Pagiel, le Ochranoskero čhavo, ²⁷ a le Naftaliskere kmeňoske sas vodcas o Achiras, le Enanoskero čhavo.

²⁸ Furt sar pes mukenas pro drom, džanas o Izraeliti ajse šoroħa pal peskere partiji.

²⁹ Palis o Mojžiš phenda peskere šogoriske le Chobaboske, saveske sas dad o Reuel* andral o Midijan: “Džas andre phuv, pal savi o RAJ phenda: ‘Dava la tumenge.’ Av amenca a presikavaha tuke o jileskeriben. Se o RAJ diħa le Izraeliten lav pal o lačhe veci.”

³⁰ Ale ov leske odphenda: “Na džav. Me kamav te džal andre miri phuv ke mire manuša.”

³¹ “Mangav tut, ma omuk amen,” phenda o Mojžiš. “Se tu džanes, kaj pre pušta peske šaj keras o tabora. Tu amenge sikaveħa o drom. ³² Te aveħa amenca, palis pes tuħa rozdeľinaha savore lačhe vecenca, so amen dela o RAJ.”

³³ Avke pes le verchostar Sinaj mukle pro trine dživeseskero drom a trin džives džalas angle lende the e Zmluvakeri Archa, hoj lenge te arakhel than pro odpočinkos. ³⁴ Akorestar, sar pes mukle pro drom andral o taboris, le RAJESKERI chmara sas calo džives upral lende.

³⁵ Sar pes kamenas te mukel pro drom la Zmluvakera Archaha, o Mojžiš phenelas: “Av, RAJEJA!

Mi rozdžan pes ola, ko pre tu džan;
mi denašen angle tu ola, ko tut našti avri ačhen.”

³⁶ Sar e Archa zaačhelas pro odpočinkos, o Mojžiš phenelas: “Av pale, RAJEJA,

ke tire ezera ezerengere Izraeliti.”

11

E jag le RAJESTAR pro taboris

¹ O manuša anglo RAJ chudle te reptinel vaš lendero pharipen. O RAJ ada šunďa a sas iħen cholamen avke, hoj zlabarda la jagaha o avrune agora le taboriskere. ² Akor o manuša chudle te vičinel pro Mojžiš, hoj lenge te pomožinel. Sar pes o Mojžiš modľinda ko RAJ, e jag preačhila te labol. ³ Vašoda dine ole thaneske nav Tabera, bo le RAJESKERI jag labolas maškar lende.

* 10:29 Oda hin o Jetro.

O manušā peske mangen mas

⁴ Varesave bitanga manuša, save sas le Izraelitena, kamenas igen te chal mas. A the o Izraeliti chudle pale te vičinel rovibnaha: “Te amen ulahas varesavo mas! ⁵ Leperas peske, sar chahas andro Egipt o ribi, o ogurki, o duduma, o poros, e purum the o cesnakos. ⁶ Se imar sa šučilam avri. Nič na dikhas, ča kadi manna!”

⁷ E manna dičholas sar slabo šargo korijandroskero zrnos. ⁸ O manuša džanas a kidenas la, erñinenas la andro mlínkocis abo rozmarenas la andro čaro pro aro. Tavenas la andre piri the pekenas o marikla, so chutinenas sar o maro peko le olivovo olejoha. ⁹ Sar rači perelas e rosa pro taboris, akor perelas the e manna.

¹⁰ O Mojžiš šunda, hoj o manuša roven, dojekh famelija paš peskero stanoskero vudar. Sas leske igen pharo a o RAJ sas cholamen pro Izraeliti. ¹¹ A phenda le RAJESKE: “Soske avke keres tire služobnikoha? So kerdom, hoj mange kada zaslužindom? Soske mange diňal pre meň savore kale manušen?” ¹² So me som lengero dad a on mire čhave, hoj mange vakeres, hoj len te lidžav pro vasta sar e džuvli, savi del te pijel le cikne čhavores, a hoj len te anav andre phuv, pal savi diňal veraha lav lengere daden? ¹³ Khatar lava kajci mas kale savore manušenge? Roven a mangen mandar: ‘De amen mas! Kamas te chal!’ ¹⁴ Kadi buči hiňi phari prekal ma. Sar šaj man korkoro starinav pal kala manuša? ¹⁵ Te kames manca kavke te kerel, feder mange ela, te man murdareha, hoj te na dikhav pro miro trapišagos – te som tuke pre dzeka.”

Kidel avri eftavardeš vodcen

¹⁶ Akor o RAJ phenda le Mojžišoske: “Zvičín eftavardeš (70) vodcen le Izraelitendar, pal save džanes, hoj hine le manušengere vodci. An len ko Sentno Stanos a mi ačhen ode tuha. ¹⁷ Avava tele a vakera va tuha. Lava le Duchostar, so hino pre tute, a dava pre lende. On lidžana le manušengero pharipen jekhetane tuha. Imar na lidžaha oda pharipen korkoro.

¹⁸ Le Izraelitenge pheneha: ‘Sentňaren tumen pro tajsa. Chana mas, bo rovibnaha vičinenas ko RAJ: “Te amen ulahas varesavo mas! Sar amenge sas mištes andro Egipt!” Akana o RAJ tumen dela mas a čačes les chana. ¹⁹ Na chana les ča jekh džives abo duj dživesa, aňi pandž dživesa vaj deš dživesa, aňi biš (20) dživesa, ²⁰ ale chana les calo čhon, medik tumenge na avela prekal o nakh a medik na džunglola tumenge. Vašoda, bo odčhidan pašal peste le RAJES, savo hino maškar tumende, bo rovibnaha pre leste vičinenas: “Soske avlam avri andral o Egipt?” ’ ”

²¹ O Mojžiš pre oda phenda: “Kade manca hin 600 000 murša a tu phenes: ‘Dava len mas a on les chana calo čhon!’ ²² Choc te murdaraha savore amare bakren the dobitkos, abo te chudaha savore riben andro moros, the avke na ela oda prekal lende dos.”

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: “So, miro vast hino cikno? Akana dikheha, či pes ačhela avke, sar phendom, abo na.”

²⁴ O Mojžiš avla ko manuša a phenda lenge le RAJESKERE lava. Zvičinda eftavardeš dženen lengere vodcendar a rozačhada len pašal o Sentno Stanos. ²⁵ Akor o RAJ avla andre chmara a prevakerđa ko Mojžiš. Iľa le Duchostar, so sas pro Mojžiš, a diňa le eftavardeš vodcenge. Sar avla pre lende oda Duchos, prorokinenas – no ča akor, palis imar na prorokinenas.

²⁶ Ale duj murša ačhile andro taboris, o Eldad the o Medad. The pre lende avla o Duchos, bo sas rachimen maškar lende. On na gele paš o Sentno Stanos, a vašoda prorokinenas andro taboris. ²⁷ Varesavo terno murš denašla ko Mojžiš a phenda leske: “O Eldad the o Medad prorokinen andro taboris.”

²⁸ Akor o Jozua, le Nunoskero čhavo, savo čhavorestar služinelas le Mojžišoske, pes diňa anglal: “Mojžiš, rajeja miro, zaačhav len!”

²⁹ Ale o Mojžiš leske odphenda: “Tu daras pal ma? Kamlomas, hoj o RAJ te del peskero Duchos savore peskere manušen, hoj te en proroka!” ³⁰ Palis o Mojžiš geľa pale andro taboris le vodcencia andral o Izrael.

O RAJ bičhavel o prepelici

³¹ O RAJ bičhada zoralí balvaj, so le morostar anelas le prepelicen, medik na sas všadzík andro Izraeliko taboris. Sas ajci but, hoj sas pašal o taboris pal dojekh sera pro but kilometri a sas la phuvatar nacalo metros. ³² O manuša len kidenas calo džives, cali rat a mek the aver calo džives. Nišo na kidla frimeder sar deš bare košara. Rozthode len a šučarde pašal calo taboris. ³³ Mek o mas sas lende andro danda a mek les aňi na rozžvunde a imar o RAJ cholisalíla a mukla pre lende igen baro nasvaliben. ³⁴ Vašoda dine ole thaneske nav Kibrot-Hattaava, bo ode parunde le manušen, save igen žadinenas te chal aver chaben.

³⁵ Andral o Kibrot-Hattaava odgele o manuša andro Chacerot a ode ačhile.

12

O Aron the e Mirijam reptinen pro Mojžiš

¹ E Mirijam le Aronoha reptinenas pro Mojžiš, bo ila peske romña Kušijka. ² Phende: “O RAJ vakerel ča prekal o Mojžiš? Či na vakerel the prekal amende?” A o RAJ šunđa, so phende.

³ No o Mojžiš sas igen pokorno murš, nekpokorneder savore manušendar, save dživenas pre phuv.

⁴ O RAJ takoj pre oda phenđa le Mojžišoske, le Aronoske the la Mirijamake: “Tumen trin džene, aven ko Sentno Stanos!” Avke on trin džene gele. ⁵ O RAJ avla tele andro chmarakero slupos, zaačhila paš o Sentno Stanoskero vudar a vičinđa le Aron the la Mirijam. Sar sodujdžene gele pašeder,

⁶ phenđa lenge: “Šunen mire lava:

Te hin maškar tumende prorokos,
me o RAJ man leske dav te sprindžarel andro videñje
a vakerav leha andro suno.

⁷ Mire služobnikoha le Mojžišoha avke nane.

Ov hino vodcas upral savore mire manuša Izraeliti.

⁸ Leha vakerav muj-mujeha,
phundradones a na garudones,
ov šaj dikhel the le RAJESKERI podoba.

Sar oda, hoj tumen na daran kavke te vakerel
pre miro služobnikos Mojžiš?”

⁹ O RAJ pre lende cholisalila a geła lendar het.

¹⁰ Sar o chmarakero slupos le Sentno Stanostar geła het, e Mirijam ačhila malomocno, parñi sar jiv. O Aron pes visarda ke Mirijam a dikhla, hoj hiñi malomocno. ¹¹ Ov phenđa le Mojžišoske: “Rajeja miro, mangav tut, ma potrestin amen vaš o binos, so na kerđam godaha. ¹² Te na el e Mirijam sar čhavoro, savo ulol mulo a jepaš leskero telos imar rozperelas andre la dakero per.”

¹³ Avke o Mojžiš chudla te vičinel pro RAJ: “Devla, mangav tut, sasfar la!”

¹⁴ O RAJ odphenda le Mojžišoske: “Te lake lakero dad čhungardahas pro muj, či na ladžandilahas pes efa dživesa? Mi el avritradli andral o taboris pro efa dživesa a palis šaj avel pale andro taboris.” ¹⁵ Avke sas e Mirijam efa dživesa avri andral o taboris. O Izraeliti pes na mukle pre aver drom, medik e Mirijam na avla pale andro taboris.

¹⁶ Paloda pes o Izraeliti mukle pro drom andral o Chacerot a kerde peske taboris pre pušta Paran.

13

O dešuduj murša predikhen o Kanaan

¹ O RAJ phenđa le Mojžišoske: ² “Kide avri jekhe vodcas andral dojekh kmeños a bičhav len te predikhel e phuv Kanaan, so dav tumenge.”

³ O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikazinda o RAJ, a bičhađa pal e pušta Paran dešuduje (12) vodcen andral o Izrael. ⁴ Sas oda kala džene:

Andral o kmeños Ruben o Šammua, le Zachuroskeo čhavo;

⁵ andral o kmeños Šimeon o Šafat, le Chorioskero čhavo;

⁶ andral o kmeños Juda o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo;

⁷ andral o kmeños Jissachar o Jigal, le Jozefoskero čhavo;

⁸ andral o kmeños Efrajim o Hošeah, le Nunoskero čhavo;

⁹ andral o kmeños Benjamin o Palti, le Rafuoskero čhavo;

¹⁰ andral o kmeños Zebulun o Gaddiel, le Sodioskero čhavo;

¹¹ andral o kmeños Jozef (so hin o kmeños Menašše) o Gaddi, le Susioskero čhavo;

¹² andral o kmeños Dan o Ammiel, le Gemalliskero čhavo;

¹³ andral o kmeños Ašer o Setur, le Michaeloskero čhavo;

¹⁴ andral o kmeños Naftali o Nachbi, le Vofsiskero čhavo;

¹⁵ the andral o kmeños Gad o Geuel, le Machioskero čhavo.

¹⁶ Kala hine o nava le muršengere, saven o Mojžiš bičhađa te predikhel e phuv. O Mojžiš diña le Hošeoske, saveske sas dad o Nun, nav Jozua.

¹⁷ Sar len o Mojžiš bičhavelas te predikhel e phuv Kanaan, phenda: “Kadarik džan prekal e pušta Negev andre brehengeri phuv. ¹⁸ Dodžanen tumen, savi hiñi e phuv a save manuša andre bešen. Či hine zorale vaj slabe? Hine but vaj frima? ¹⁹ Hiñi odi phuv lači vaj na? Hin lengere fori phundrade, abo hin pašal o muri? ²⁰ Anen o mañi ulipen a hin ode stromi vaj na? Keren savoro pre oda, hoj te anen varesavo ovocje andral odi phuv.”

Sas oda andro časos, sar pes ešebnovar (peršovar) andro berš obkidel o hroznos.

²¹ Avke on gele a predikhle e phuv la puštatar Sin dži ko foros Rechob, paš o verchengero drom Chamat. ²² Avle andro Negev, odarik gele andro foros Hebron, kaj bešenas le Anakoskere potomki: o Achiman, Šešaj the o Talmaj. (O Hebron sas ačhado efa berš sigeder sar o foros Coan andro Egípt.) ²³ Sar doavle andre Dolina Eškol, ode odčhinde jekh strapcos hroznos, so sas ajso pharo, hoj les mušinenas te anel duj džene pro drukos. Ande the vajkeci granatoskere phaba the figi. ²⁴ Oda than pes vičinelas Dolina Eškol pal o strapcos le hroznostar, so ode o Izraeliti odčhinde.

O murša phenen, so dikhle

²⁵ Saranda (40) dživesa predikhenas odi phuv a palis avle pale. ²⁶ Avle ko Mojžiš, Aron the Izraeliti andro Kadeš pre pušta Paran. Phende lenge, so ode dikhle, a sikade o ovocje, so odarik ande. ²⁷ Phende le Mojžišoske: “Predikhlam e phuv a dodžanlam pes, hoj hiñi lači a čačes ode čulal o thud the o medos. Kada ovocje hin odarik. ²⁸ Ale o manuša ode hine zorale, o fori hin bare a pašal lende zorale muri. Dikhlam ode the le Anakoskere potomken. ²⁹ O Amaleka bešen pre južno sera; o Chetitana, Jebuseja the Amoreja bešen pre brehengeri phuv a o Kanaančana bešen paš o moros the pašal o pañi Jordan.”

³⁰ Ale o Kaleb kamelas, hoj te preačhen te vakerel ola manuša, save reptinenas pro Mojžiš, a phenda: “Aven, džas pre lende a zalas odi phuv! Amen len domaraha!”

³¹ Ale okla džene, save sas leha te predikhel e phuv, phenenas: “Našti pes lenca džas te marel, bo hine zoraleder sar amen.” ³² On kavke maškar o Izraeliti lidžanas o nalačo hiros pal odi phuv. Phenenas: “Odi phuv, so predikhlam, chal le manušen, save andre bešen. Savore manuša, saven ode dikhlam, hine igen bare. ³³ Dikhlam ode the obren a maškar lende the le Anakoskere potomken. Amen pes šunahas maškar lende ciknore sar o malengere grajora a avke the lenge dičhuvahas avri.”

14

O Izraeliti pes vzburinen

¹ Čali rat o Izraeliti rovenas a vriskinenas. ² Savore manuša reptinenas pro Mojžiš the pro Aron: “Ulahas amenge feder, te mulamas andro Egípt abo kade pre pušta. ³ Soske amen o RAJ lidžal andre kadi phuv? Hoj te meras la šablaha andro mariben? Hoj te zalen amare romñijen the čhavoren? Na ulahas amenge feder te džal pale andro Egípt?” ⁴ Jekh avreske phenenas: “Kidas peske avri vodcas a džas pale andro Egípt!”

⁵ Sar oda o Mojžiš the o Aron šunde, pele le mujeha dži pre phuv angle savore Izraeliti. ⁶ O Jozua, le Nunoskero čhavo, the o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, save sas olendar, save predikhle e phuv, pre peste dukhatar čhingerde o ruchi ⁷ a phende savore Izraelitenge: “E phuv, so samas te predikhel, hiñi igen lači. ⁸ Te avaha le RAJESKE pre dzeka, doanela amen andre odi phuv, kaj čulal o thud the o medos, a dela amenge la. ⁹ Ča pes ma vzburinen pro RAJ! Ma daran pes le manušendar, save ode bešen, bo lokes len domaraha. O RAJ hin amenca! Lengere devla len na chrañinen. Vašoda ma daran pes lendar!”

¹⁰ Ale savore Izraeliti vriskinenas, hoj len te murdaren le barenca. Androda pes savore Izraelitenge sikada le RAJESKERI slava paš o Sentno Stanos.

O Mojžiš pes modlinel vaš o manuša

¹¹ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: “Dži kana man kala manuša tele dikhena? Dži kana mange na pačana, se maškar lende kerdom bare znañenja? ¹² Bičhavava pre lende baro nasvaliben a zñičinava len, ale tutar kerava bareder the zoraleder narodos, sar hine on.”

¹³ Ale o Mojžiš odphenda: “Dodžanena pes pal oda o Egíptfana! Lendar ilal avri kale manušen tira zoraha ¹⁴ a on oda dena te džanel le manušenge, save bešen andre odi phuv. Ola manuša imar šunde, hoj tu, RAJEJA, sal maškar lende a hoj lenge diñal te dikhel tut le jakhenca. Šunde, hoj tiri chmara ačhel upral kala manuša, hoj dživese džas angle lende andre chmara a rači andro jagalo slupos. ¹⁵ Te akana zñičineha savore tire manušen, o narodí, save šunde o hiros pal tu, phenena: ¹⁶ O RAJ našti doanda

peskere manušen andre odi phuv, pal savi len diňa la veraha lav, vašoda len murdarda pre pušta.’

¹⁷ Akana, RAJEJA, mangav tut, sikav amenge tiri zor a ker, sar phendal: ¹⁸ ‘Me, o RAJ, na cholisaluvav sigo, presikavav o pačivalo kamiben a odmukav o binos the e vzbura. Ale ņikas na mukav bi o trestos; vaš le dadengere bini marav le čhaven dži andro trito the štarto pokoleņje.’ ¹⁹ Mangav tut, odmuk kale manušenje prekal tiro baro pačivalo kamiben, avke sar lenge odmukehas akorestar, sar avle avri andral o Egipt, dži akana.”

²⁰ O RAJ leske odphenda: “Odmukav lenge, avke sar mangehas. ²¹ No avke sar dživav a sar miri slava pherarel caľi phuv, ²² aňi jekh kale manušendar na džala andre odi phuv. Bo dikhle miri slava the o zazraki, so keravas andro Egipt the pre pušta, a the avke man dešvar pokušenas a na šunen. ²³ Vašoda ņiko lendar na džala andre odi phuv, pal savi phendom, hoj la dava lengere dadenge. Na dikhela la ņiko, ko man tele dikhľa. ²⁴ Ale mire služobňikos le Kaleb lidžava andre phuv, andre savi imar sas. Bo sas andre leste aver duchos a džalas pal mande cale jileha. A leskero potomstvovos chudela e phuv sar dedictvos. ²⁵ Tajsja džan prekal e pušta ko Lolo Moros, bo andre dolina bešen o Amaleka the o Kanaančana.”

O Del potrestinel le Izraeliten

²⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁷ “Dži kana cerpinava kale nalače manušen, save pre ma furt reptinen? Dos šundom le Izraelitengero reptišagos pre ma. ²⁸ Phen lenge: ‘Avke sar dživav, phenel o RAJ, kerav tumenca avke, sar tumen šundom te vakarel.’ ²⁹ Pre kadi pušta ačhena mule tela savoredženengere, kaske sas akor, sar sas pisimen andre, biš (20) berš the buter – savore tumendar, save pre ma reptinenas. ³⁰ ņiko lendar na džala andre phuv, pal savi diňom la veraha lav, hoj andre bešena. Džana andre ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, the o Jozua, le Nunoskero čhavo. ³¹ No tumare čhaven, pal save phenenas, hoj ena zaile, me ode lidžava a on sprindžarena odi phuv, so na kamlan te prilel. ³² Ale tumare mule tela ačhena pre kadi pušta. ³³ Tumare čhave ena saranda (40) berš pastjera pre kadi pušta. On cerpinena vaš oda, hoj mange na pačanas, medik na merela posledno dženo tumendar pre pušta. ³⁴ Avke sar saranda dživesa predikhenas e phuv – jekh berš pes rachinela vaš jekh džives – saranda berš cerpinena vaš peskero nalačhipen, hoj te sprindžaren, so oda hin, te me džav pre tumende. ³⁵ Me, o RAJ, oda phendom a avke kerava savore kale nalače manušenca, save pes vzburinde pre mande. Pre kadi pušta merena.’ ”

³⁶ O murša, saven o Mojžiš bičhađa te predikhel e phuv, save avle pale a vakerenas o načaćipen pal e phuv a oleha kerde upre le Izraeliten, hoj te reptinen pro RAJ, ³⁷ jekhvareste mule le meribnaskere nasvalibnaha anglo RAJ. ³⁸ Olendar, save sas te predikhel e phuv, ča o Jozua the o Kaleb ačhile te dživel.

O Izraeliti našti zalen o Kanaan

³⁹ Sar o Mojžiš phenda kala lava le Izraelitenge, ačhile igen smutne. ⁴⁰ Sig tosara uštile, gele pro verchos a phende: “Čačo, kerdam binos. Aven, džas andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav!”

⁴¹ Ale o Mojžiš lenge phenda: “Soske na šunen le RAJES? Tumaro planos tumenge na avela avri. ⁴² Ma džan, bo o RAJ nane tumenca a tumare ņeprijaťela tumen thovena tele. ⁴³ Sar tumen marena le Amalekenca the le Kanaančanenca, murdarena tumen la šablaha. Visardan tumen het le RAJESTAR, vašoda na ela tumenca!”

⁴⁴ No on the avke gele pre brehengeri phuv, ale aňi e Zmluvakeri Archa, aňi o Mojžiš na omukle o taboris. ⁴⁵ Avke o Amaleka the o Kanaančana, save bešenas pre brehengeri phuv, gele pre lende, marde len a roztradle dži paš o foros Chorma.

15

O zakoni pal o obeti

¹ O Raj prevakerđa ko Mojžiš: ² “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar avena andre phuv, so tumenge dav a andre savi bešena, ³ anena le dobitkostar abo le bakrendar le RAJESKE o obeti. Anena e jagali obeta, e labardi obeta, e obeta pro inepi, e obeta, sar den lav le Devleske, the e obeta, so dena korkore pestar sar daros. Kala savore obeti voňinen šukares le RAJESKE. ⁴ Sar kerena kala obeti, avke oda, ko anela peskeri obeta le RAJESKE, pridela paš dojekh džvirov e chabeneskeri obeta – kilos aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁵ Ke dojekh bakroro, so dena sar e labardi obeta abo aver obeta, pridena litra mol, so čhivena avri pro oltaris.

⁶ Paš dojekh bakro, so obetina, pridena duj kili aro mišimen 1,5 litraha olivove olejoha sar chabeneskeri obeta. ⁷ Priden the 1,5 litra mol, so čhivena avri pro oltaris. Oda voñinela šukares le RAJESKE.

⁸ Sar priirichtinena le RAJESKE terne bikos pre labardī obeta abo pre smiromoskeri obeta abo pre obeta, sar den lav le Devleske, ⁹ pridena paše sar e chabeneskeri obeta trin kili aro mišimen duje litrenca olejoha. ¹⁰ Anena the duj litri mol, so čhivena avri pro oltaris. Oda voñinela šukares le RAJESKE. ¹¹ Kavke kerena paš dojekh bikos, bakro, baranos the koza. ¹² Keren avke paš dojekh džviros, so anena pre obeta, kaj te anena buter.

¹³ Kavke mušinela te kerel dojekh Izraelitas, sar anela e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. ¹⁴ Te ela maškar tumende varesave cudzinci, abo o cudzinci, save dživen maškar tumende but berš, a the on kamena te anel e obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, mi keren avke sar the tumen. ¹⁵ Kala zakoni ela prekal tumende the prekal o cudzinci, save bešen maškar tumende. O RAJ tumen lel jednakones. Kada zakonos dolikerena furt pro furt tumen the tumare potomki. ¹⁶ Kala zakoni the pravilda ena prekal tumende the prekal o cudzincos, savo bešel maškar tumende.’ ”

¹⁷ O RAJ prevakerda ko Mojžiš: ¹⁸ “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar avena andre phuv, andre savi tumen lidžav, ¹⁹ a sar chana o chaben andral odi phuv, odthoven olearar vareso sar daros le RAJESKE. ²⁰ Sako berš kerena e bokeli le ešebne (perše) arestar andral o humnos a anen oda sar o sentno daros le RAJESKE. ²¹ Avke tu the tire potomki mušinena furt te anel maro peko le ešebne arestar, sar kidena upre e pšeñica.

O obeti vaš o binos

²² Te kamlan te dolikerel, ale the avke na dolikerdan o zakoni, so o RAJ diña le Mojžišoske ²³ – savore le Devleskere prikazendar, so sas dine ole dživesestar, kanastar o Del chudla te del o zakoni tumen the savore tumare potomken pro furt – ²⁴ a o Izraeliti kerde o binos avke, hoj na kamle, a na džanenas olearar, akor savore mušinen te anel terne bikos pre labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Obetinen the e chabeneskeri the molakeri obeta, avke sar hin pisimen andro zakonos, a paš oda mek jekhe capos pre obeta vaš o binos. ²⁵ Te o rašaj anela kala obeti vaš savore Izraeliti, ela lenge odmuklo o binos, bo oda na kamle te kerel, a vaš peskero nalačhipen anenas le RAJESKE e labardī obeta the e obeta vaš o binos. ²⁶ Odmukela pes savore Izraelitenge the le cudzincenge, save bešen paš lende, bo savore manuša oda kerde, choc na kamle.

²⁷ Ale te ča jekh dženo kerela o binos, so na kamla, mušinel te anel pre obeta vaš o binos jekha jekhberšeskera koza. ²⁸ O rašaj obetina la koza pro oltaris, hoj te obžuzarel le manušes le binostar, so na kamla te kerel, a palis ole dženeske ela odmuklo. ²⁹ Ajsa zakonos mušinel te dolikerel o Izraelitas the o cudzincos, savo bešel paš tumende, sar kerela o binos, so na kamla.

³⁰ Te vareko kerela binos, so kamla te kerel, čī oda ela Izraelitas abo cudzincos, ruhinel pes pro RAJ. Ajsa dženes kampel te tradel avri peskere manušendar, ³¹ bo na ačhelas le RAJESKERE lavestar a na dolikerda leskero prikazañje. Kajse manušes mušinen te tradel avri. Leskeri vina ačhela pre leste.’ ”

O murš, savo na dolikerda o Šabbat

³² Sar sas o Izraeliti pre puša, prichudle varesave muršes, savo pro Šabbat kidelas o kašta. ³³ Ola džene, save les prichudle paš oda, sar kidel o kašta, ande les ko Mojžiš the ko Aron the angle savore Izraeliti. ³⁴ Dine les te stražinel, bo na džanenas, so leha te kerel. ³⁵ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Oda murš mušinel te merel. Savore manuša andre leste čhivkerena le barenca avri andral o taboris.” ³⁶ Avke les o manuša ligende avri andral o taboris, chudle andre leste te čhivkerel le barenca a muľa avke, sar o RAJ prikaziñda le Mojžišoske.

O špargici pro ruchi

³⁷ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ³⁸ “Phen le Izraelitenge: ‘Siven pre tumare ruchi pro agora o špargici a upral lende thoven o belave šnurici. ³⁹ O špargici tumenge ena pre kada: Kecivar pre lende dikhena, leperena tumenge savore le RAJESKERE zakoni, na visarena pes mandar a na džana pal tumare jileskere the jakhengere žadosci. ⁴⁰ Avke peske leperena a dolikerena savore mire prikazañje a avena sentne angle mande, angle tumaro Del.’ ⁴¹ Me som o RAJ, tumaro Del, savo tumen ligenda avri andral o Egipt. Me som o RAJ, tumaro Del.’ ”

¹ O Korach, o čhavo le Jisharoskero andral e Levitengeri fajta, pes vzburinga pro Mojžiš. Ke leste pes pridine trin džene andral o Rubenoskero kmeños: o Datan the o Abiram, le Eliaboskere čhavo, the o On, le Paletoskero čhavo. ² On pes vzburinge pro Mojžiš a lenca 250 Izraeliti, save sas o anglune vodci le manušengere. ³ Gele anglo Mojžiš the Aron a phende lenge: “Zagefan imar igen dur! Se savore amare manuša hinc sentne a the amenca hino o RAJ. Soske pes hazden upral le RAJESKERE manuša?”

⁴ Sar ada šunđa o Mojžiš, pefa le mujeha pre phuv. ⁵ Palis phenda le Korachoske the leskera partijake: “Tosara tumenge o RAJ phenela, ko hin leskero, ko hino sentno a ko šaj ke leste avel pašes. Kas peske kidela avri, oda šaj ke leste džal pašes. ⁶ Tu, Korach, the tiri partija kerena kada: Len peske o lopatki pro kadidlos, ⁷ tajsa andre thovena o jagale angara the o kadidlos a anena anglo RAJ. Kas peske o RAJ kidela avri, oda ela sentno. Levitale, tumen zagefan imar igen dur!”

⁸ Mek le Korachoske o Mojžiš phenda: “Šunen, Levitale! ⁹ Hin tumenge frima, hoj o Del le Izraeloskero tumen oddelinda le manušendar a vičinda ke peste, hoj te služinen andre le RAJESKERO Sentno Stanos a te ačhen anglo manuša, hoj lenge te služinen? ¹⁰ Se domukla tuke the savore avre Levitenge, hoj te aven pašeder ke leste, ale tumen akana kamen te prele the e rašajiko služba? ¹¹ Aleha sikadal tu the cali tiri partija, hoj pes vzburingan pro RAJ. Ko hin o Aron, hoj reptinen pre leste?”

¹² Akor o Mojžiš diňa te vičinel le Datan the le Abiram, le Eliaboskere čhaven. Ale on odpohde: “Na džas! ¹³ Hin ada frima, hoj amen ilal avri andral e phuv, kaj čulal o thud the o medos, hoj te meras pre kadi pušta? So, mek kames te ačhel upral amende sar raj? ¹⁴ Se na andal amen andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a aňi amenge na diňal andro đedictvos o maľi the o viňici. Kames amenca te thovel avri? Na! Na džas!”

¹⁵ Akor o Mojžiš igen cholisalila a phenda le RAJESKE: “Ma prile lendar o obeti. Aňi jekhe somaris lendar na ilom. Niskaske nič nalačo na kerdom!”

¹⁶ Palis o Mojžiš phenda le Korachoske: “Tu tira partijaha the o Aron mušinen te avel tajsa andre le RAJESKERO Sentno Stanos. ¹⁷ Dojekh tumendar mi lel peskeri kadidloskeri lopatka, mi thovel andre o kadidlos a mi anel anglo RAJ. Savore kadidli ena jekhetane 250. The tu le Aronoha lena peskere kadidloskere lopatki.”

¹⁸ Avke pre aver džives peske sako ila peskeri kadidloskeri lopatka, thođa andre o jagale angara a thođa upre o kadidlos. Palis pes savore ačhade paš o vudar ko Sentno Stanos jekhetane le Mojžišoha the le Aronoha. ¹⁹ O Korach zvičinda cala peskera partija pro Mojžiš the Aron a gele paš o vudar ko Sentno Stanos. Androda pes sikada le RAJESKERI slava savore manušenge. ²⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²¹ “Džan pre sera kale manušendar, hoj len takoj te züičinav!”

²² Akor sodujđzene pele le mujeha pre phuv a vičinenas: “Ó, Devla! Tu sal o Del, savo des o dživipnaskero dichos dojekhe manušes! Vaš jekh manuš, savo kerđa binos, kames te el cholamen pre savore manuša?”

²³ O RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁴ “Phen le manušenge, hoj te džan pre sera le Korachoskere, le Datanoskere the le Abiramoskere stanendar!”

²⁵ Avke o Mojžiš gela ko Datan the Abiram a o Izraeloskere vodci džanas pal leste. ²⁶ Le manušenge phenda: “Džan pre sera kale bijedevleskere mušengere stanendar! Ma chuden pes nisostar, so hin lengero, hoj te na meren vaš savore lengere bini.” ²⁷ Avke o Izraeliti odgele pašal o Korachoskere, Datanoskere the le Abiramoskere stani. Palis o Datan the o Abiram gele avri andral lengere stani a ačhenas paš o vudar peskere romňenca the čhavenca.

²⁸ O Mojžiš phenda: “Nič na kerav mira volatar; savore kale skutki man bičhađa te kerel o RAJ. Prindžarena oda pal kada: ²⁹ Te kala manuša merena avke, sar merel dojekh manuš, abo te pes lenge ačhela oda, so pes šaj ačhel avre manušenge, akor man o RAJ na bičhada. ³⁰ Ale te o RAJ kerela vareso ajso, so mek pes šoha (ňikda) na ačhila anglođa, hoj e phuv phundravela peskero muj a chala len savoreha, so len hin, a te perena tele andro than le mulengero džide, akor prindžarena, hoj kala muša tele dikhle le RAJES.”

³¹ Soča o Mojžiš kada dophenda, phundrada pes e phuv tel o Datan the Abiram ³² a otkerđa peskero muj a zliginda len savoreha, so len sas, jekhetane ole manušenca, save pes vzburinge le Korachoha. ³³ Džide pele tele andro than le mulengero savoreha, so len sas. E phuv pes upral lende zaphandľa, on našľile a imar na sas maškar o manuša. ³⁴ Sar savore Izraeliti, save sas pašal lende, šunde lengero vriskišagos, denašenas a phenenas: “Denašas, hoj the amen e phuv te na zliginel!”

³⁵ Akor le RAJESTAR avľa jag a zlabarda ole 250 mušen, save ande o kadidlos.

17

Le Aronoskeri paca rozkvitniinel

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Phen le Eleazaroske, le Aronoskere čhaske, hoj te lel o kadidloskere lopatki ole muršendar, save sas zlabarde. O prachos lendar mi rozčhivel avrether, bo o lopatki hine sentne. ³ Mi rovniinen avri o blachi le kadidloskere lopatkendar ole manušengere, save počinde peskere dživipnaha vaš o binos. Palis ole blachenca mi obthoven o oltaris. Ande o lopatki anglo RAJ, vašoda hine sentne. Kada ela le Izraelitenge o značeņje, hoj te na bisteren.”

⁴ Avke o rašaj Eleazar iła o bronzune lopatki, save ande ola džene, save zlabile, a marda lendar avri blachi, hoj te obthovel lenca o oltaris. ⁵ Kada ela le Izraelitenge pro leperiben, hoj ņiko, ko nane le Aronoskere potomkendar, našti džal ko oltaris te labarel o kadidlos anglo RAJ, hoj pes leske te na ačhel avke, sar le Korachoske the leskere manušenge. Savoro kerda avke, sar leske phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

O Izraeliti džan pro Mojžiš the Aron

⁶ Pre aver džives reptinenas savore Izraeliti pro Mojžiš the pro Aron: “Tumen murdardan le RAJESKERE manušen.”

⁷ Sar o manuša džanas pro Mojžiš the pro Aron a visarde pes ko RAJESKERO Sentno Stanos, jekhvaresto o Stanos zaučharda e chmara a sikada pes le RAJESKERI slava. ⁸ Akor o Mojžiš the o Aron avle anglo Sentno Stanos. ⁹ Ode o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁰ “Džan het kale manušendar! Takoj len zničinav.” Akor sodujdžene pele le mujeha pre phuv.

¹¹ O Mojžiš phenda le Aronoske: “Le e kadidloskeri lopatka, thov andre o jagale angara pal o oltaris a thov upre o kadidlos. Denaš sigo ko manuša a obetin oda le RAJESKE, hoj lenge te en odmukle o bini. Bo o RAJ igen cholisalila pre lende a e plaga imar avel.” ¹² Avke o Aron iła e kadidloskeri lopatka, sar leske phenda o Mojžiš, a denašelas maškar o manuša, ale e plaga imar ode sas. Labarda o kadidlos, hoj le manušenge te en odmukle o bini ¹³ a ačhada pes maškar o mule the džide manuša a e plaga preačhila. ¹⁴ Andre odi pohroma mule 14 700 manuša bijal ola 250 džene, save mule paš e vzbura le Korachoskeri. ¹⁵ Sar e plaga preačhila o Aron geła pale ko Mojžiš paš o vudar andro Sentno Stanos. ¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ “Phen le Izraelitenge, hoj tuke te den o dešduj (12) paci, jekh andral dojekh kmeņoskero vodcas. Pisin dojekheskero vodcaskero nav pre leskeri paca. ¹⁸ Le Aronoskero nav pisin pre paca andral o kmeņos Levi, bo ela jekh paca prekal dojekh kmeņoskero vodcas. ¹⁹ Palis len thov andro Sentno Stanos angle Zmluvakeri Archa, kaj man tumenca zdžav. ²⁰ E paca le muršeskeri, saves mange kidava avri, pučinel a avri. Avke me zaačhavava o reptišagos le Izraelitengero, save pre tumende furt reptinen.”

²¹ Avke o Mojžiš oda phenda le Izraelitenge a lengere vodci leske dine jekhetane dešduj paci, jekh paca andral dojekh kmeņos, a le Aronoskeri paca sas maškar lengere. ²² Palis o Mojžiš iła o paci a thoda andro Sentno Stanos anglo RAJ. ²³ Sar o Mojžiš geła pre aver džives andro Sentno Stanos, dikhla, hoj pučinda avri le Aronoskeri paca, so sas thodi vaš o kmeņos Levi. Pučinda avri, rozkvitniisalila a anda o mandle. ²⁴ Avke o Mojžiš ligenda odarik o paci ke savore Izraeliti. Dikhle pre oda a dojekh vodcas iła pale peskeri paca.

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: “Le Aronoskeri paca, lidža pale angle Zmluvakeri Archa, hoj pes te zalikerel sar značeņje angle ola džene, save pes vzburinen. Aleha zaačhaveha lengero reptišagos pre ma a on na merena.” ²⁶ O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ.

²⁷ Ale o Izraeliti phende le Mojžišoske: “Vigos amenge! Meras! Savore meraha! ²⁸ Dojekh, ko džal pašes paš le RAJESKERO Sentno Stanos, merela. So, mušinas savore te merel?”

18

Le Levitengeri the rašajengeri služba

¹ O RAJ phenda le Aronoske: “Te pes vareso ačhela andro Sentno Stanos, tu, tire čhave the o Leviti lidžana e vina vaš oda, ale te pes vareso ačhela paš e rašajiko služba, ela oda ča pre tu the pre tire čhave. ² An peha tira famelija andral o kmeņos Levi, hoj pes te pridēn ke tu a te pomožinen tuke, medik tu the tire čhave služinena anglo Sentno Stanos. ³ On avena paš tute andre savori služba paš o Sentno Stanos. Ale našti aven paš o sentne veci, so hin andro Sentno Stanos, aņi paš o oltaris, hoj te na meren on, aņi tumen. ⁴ Pridena pes ke tu a starinena pes pal savori buči, so hin paš o Sentno Stanos. Ale ņiko aver našti kerel tumenca e služba.

⁵ A tumen kerena e služba paš o Sentno Than the paš o oltaris, hoj te na avel pale pro Izraeliti miri choli. ⁶ Me mange kidňom avri le Izraelitendar le Leviten, tumare phralen, sar daros prekal tumende. On hine oddine mange, hoj te keren e služba paš o Sentno Stanos. ⁷ Ale tu tire čhavenca služinena sar rašaja andre savoreste: paš o oltaris the andro Neksentneder Than. Ode mušinen te kerel tumari služba. E rašajiko služba tumenge dav sar daros. Te ode avela vareko aver, mušinel te merel.”

Le rašajengero kotor le obetendar

⁸ Palis o RAJ phenda le Aronoske: “Ačhavav tut upral mire sentne dari. Savore sentne dari, so mange o Izraeliti anen, dav pro furt tuke the tire čhvenge sar tumaro kotor. ⁹ Le neksentneder darendar – le chabeneskera obetatar, la obetatar vaš o binos the la obetatar vaš e vina – o kotor, so pes na zlabarela pro oltaris, ela tumaro. Savore neksentneder dari, so mange anena, ela tuke the tire čhvenge. ¹⁰ Mušines len te chal pro sentno than; šaj chan oda ča o murša. Mi el tuke oda sentno!

¹¹ Savore sentne dari, so den o Izraeliti a so o rašaja hazden upre anglo RAJ, dava tuke, tire čhvenge the čhajenge pro furt. Olestar šaj chal sako, ko hino žužo andre tiri famelija.

¹² Dav tuke the o kotor le ešebne (perše) ulipnastar, so mange dena o Izraeliti sako berš: savoro nekfeder le olejostar, molatar the le zrnostar. ¹³ Tire ena ešebne ovocje savorestar andral lengeri phuv, so anena mange. Dojekh, ko hino žužo andre tiri famelija, šaj chal olestar.

¹⁴ Ela tiro savoro, so hin andro Izrael sentňardo le RAJESKE. ¹⁵ Dojekh muršoro abo džviros, so ulol ešebno, so anen angle ma o Izraeliti, ela tiro. Vašoda mušines te cinel avri dojekhe muršores the dojekhe džviros le našuže dobitkostar, so ulol ešebno. ¹⁶ Sar le čhavoreske ela jekh čhon, mušinel te el avricindo vaš o pandž rupune love, avke sar pes važinel andro Sentno Stanos.

¹⁷ Ale ma cin avri le ešebne džviros le dobitkostar, le bakrendar the le kozendar, oda hin sentno. Lengere rateha pokropin o oltaris a o žiros labar sar jagali obeta, so šukares voňinel mange. ¹⁸ O mas le džvirendar ela tiro avke sar the o pašvaro the e čači (pravo) čang la hazdla obetatar. ¹⁹ Dav tuke, tire čhvenge the čhajenge pro furt savore sentne dari, so o Izraeliti anena mange. Kada hin zmluva, so pes na del te prephagel* a hiňi pro furt maškar mande the tute the maškar tire potomki.”

²⁰ Mek o RAJ phenda le Aronoske: “Na chudeha ňisavi phuv sar dedictvos andro Izrael. Me som tiro dedictvos the tiro kotor maškar o Izraeliti.

Pal o desiatki

²¹ Le Levitenge dav andro dedictvos savore desiatki le Izraelitengere vaš lengeri služba, so keren andro Sentno Stanos. ²² Akanastar o Izraeliti te na aven ko Sentno Stanos, bo aleha kerena binos a mušinena te merel. ²³ E služba paš o Sentno Stanos kerena ča o Leviti a on lidžana e vina, te kerena varesavo nalachipen. Kada hin pro furt o prikazis pal o Leviti le lengere potomki. Len na ela ňisavi phuv sar dedictvos andro Izrael. ²⁴ Bo dav lenge sar dedictvos o desiatki le Izraelitendar, so anena mange sar sentne dari. Vašoda lenge phendom, hoj maškar o Izraeliti len na ela ňisavi phuv sar dedictvos.”

²⁵ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ²⁶ “Phen le Levitenge kada: ‘Sar le Izraelitendar prilena o desiatki, so tumenge dav sar dedictvos, the tumen mange dena olestar o desiatki sar daros. ²⁷ Kala tumare desiatki pes tumenge rachinela, sar te diňanas o zrnos andral o humnos a e štava andral o lisos. ²⁸ Avke savore desiatkendar, so prilena le Izraelitendar, the tumen anena mange o desiatki. Kala desiatki mušinen te del le rašaske Aronoske. ²⁹ Le darendar, so tumenge dena, mušinen te kidel avri oda nekfeder prekal ma sar o sentne dari.’

³⁰ Mek phen le Levitenge: ‘Sar olestar dena o nekfeder kotor, rachinela pes tumenge, sar te oda ulahas o ulipen andral tumaro humnos the e štava andral tumaro lisos. ³¹ Šaj chan oda la famelijaha, kaj kamen, bo oda hin tumaro počiňiben vaš tumari služba paš o Sentno Stanos. ³² Te anena mange o nekfeder kotor, na melarena tumen le binoha aňi na melarena o sentne dari le Izraelitengere a na merena.’ ”

19

O paňi pro obžuzaripen

* 18:19 E Hebrejiko čhib: e zmluva phandli le loneha

¹ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ² “Kada hin o zakonos, so prikazinda o RAJ: Phen le Izraelitenge, hoj tuke te anen lola gurmña, savi hiñi bijal e chiba a sava mek šoha na sas pre meñ o jarmo. ³ Palis ola gurmña dena le rašaske Eleazaroske, ligenela pes la avri pal o taboris a angle leste la murdarena. ⁴ Palis o Eleazar peske močinela o angušt andre lakero rat a kropinela eftavar visardo ko Sentno Stanos. ⁵ La gurmña palis angle leste zlabarena. Zlabarena lakero cipa, o mas, o rat the savoro andral lakero per. ⁶ Palis lela o cedroskero kašt, o izopos the e loli vlna a čhivela oda pre gurmñi, sar labol. ⁷ O rašaj šaj džal andro taboris ča akor, sar peske rajbinela o gada a calo pes thovela (omorela). No the avke dži rači ela nažužo. ⁸ The oda dženo, ko la gurmña zlabarda, peske mušinel te rajbinel o gada a te thovel pes andro pañi, ale the avke dži rači ela nažužo.

⁹ Palis varesavo murš, so hino žužo, skidela o prachos la gurmñakero, so zlabila pre jag, a thovela les pal o taboris pro žužo than. Ode ela odthodo prekal o Izraeliti, hoj lestar te keren o pañi pro obžuzaripen, bo e gurmñi hiñi obeta vaš o binos. ¹⁰ The oda, ko skidña o prachos, mušinel peske te rajbinel o gada a calo pes te thovel andro pañi, ale dži rači ela nažužo. Kada ela zakonos pro furt prekal o Izraeliti the cudzinci, save dživen maškar tumende.

¹¹ Ko pes chudela le mule manušestar, ela nažužo efta dživesa. ¹² Oda dženo pes mušinel ole pañeha te obžuzarel le binostar pro trito the eftato džives a palis ela žužo. Ale te pes pro trito the eftato džives na obžuzarela, na ela žužo. ¹³ Sako, ko pes chudel le mule manušestar a na obžuzardahas pes le binostar, melarela le RAJESKERO Sentno Stanos. Ela avritradlo le Izraelitendar, bo na sas pokropimen le pañeha pro obžuzaripen. Ela nažužo a o nažužipen ačhela pre leste.

¹⁴ Kada hin o zakonos, te vareko merela andre varesavo stanos: Dojekh dženo, ko hino andro stanos a ko džala andre, ela nažužo efta dživesa. ¹⁵ The dojekh nadoba andro stanos, so na sas zaučhardi, ela nažuži.

¹⁶ Te pes vareko pre mała chudela le manušestar, so sas murdardo la šablaha, vaj varekastar, ko mula varesar avres, abo te pes chudela le mule manušeskere kokalendar, vaj le hrobostar, ela efta dživesa nažužo.

¹⁷ Prekal oda nažužo dženo lena andre nadoba sikra le prachostar la zlabarda gurmñatar, so hino pro obžuzaripen le binostar, a čhivena upre o švižo pañi. ¹⁸ Palis vareko, ko hino žužo, lela o izopos, močinela les andre oda pañi a pokropinela o stanos, savore nadobi andre the savore manušen, save sas ode, sar muła. Mušinel te pokropinel the dojekhes, ko pes chudla le hrobostar abo le muleskere kokalendar. ¹⁹ Pro trito the eftato džives oda žužo dženo pokropinela le nažuže dženes a pro eftato džives les obžuzarela le binostar. Palis peske oda dženo rajbinela o gada, thovela pes andro pañi a rači imar ela žužo. ²⁰ Te pes vareko melarela, ale pes na obžuzarela, mi el avritradlo le Izraelitendar, bo melarda le RAJESKERO Sentno Stanos. Ela nažužo, bo na sas pokropimen le pañeha pro obžuzaripen. ²¹ Kada ela zakonos pro furt.

The oda, ko kropinela ole pañeha, rajbinela peske o gada, bo ko pes chudela ole pañestar pro obžuzaripen, ela nažužo dži rači. ²² Savoro, sostar pes chudela o nažužo dženo, ela nažužo. Te pes lestar chudela aver dženo, ela the ov nažužo dži rači.”

20

O pañi andral e skala paš e Meriba

¹ Ešebno (peršo) čhon avle savore Izraeliti pre pušta Sin a kerde peske taboris andro Kadeš. E Mirijam ode muła a sas parundi.

² Le manušen ode na sas pañi te pijel, vašoda pes zgele pro Mojžiš the pro Aron.

³ Chudle pes te vesekedinel le Mojžišoha a dovakerenas leske: “Feder ulahas, te mułamas the amen avke, sar mule amare phrala anglo RAJ. ⁴ Soske iñan le RAJESKERE manušen pre kadi pušta? Mušinas jekhetane le dobitkoha te merel? ⁵ Soske amen iñan avri andral o Egipt a andan pre kada than? Kade pes na del te sadzinel añi o zrnos añi o figi añi e viñica añi o granatoskere phaba! Mek añi o pañi ade nane te pijeli!”

⁶ O Mojžiš the o Aron gele het le manušendar paš o vudar andro Sentno Stanos a bandile le mujenca dži tele. Ode lenge pes sikada le RAJESKERI slava. ⁷ O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁸ “Le e paca a tire phraleha le Aronoha zvičin savore manušen. Prevakeren ke skala angle lende a vela andral late avri o pañi. Avke lenge aneha avri pañi andral e skala, hoj te pijen o manuša the o dobitkos.”

⁹ O Mojžiš iła e paca, so sas andro Sentno Stanos, avke sar leske prikazinda o RAJ.

¹⁰ Akor o Mojžiš le Aronoha zvičinde le manušen angle skala a phende lenge: “Šunen,

tumen vzburencale! Mušinas tumen te del andral kadi skala pañi?” ¹¹ O Mojžiš hazdña e paca andro vast a duvar demada pre skala. Avla avri andral late igen but pañi a savore manuša the dobitkos pile olestar.

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: “Vašoda, hoj tumen na sas dos pačaben, hoj te den man pačiv sar Sentnes angle savore Izraeliti, na dolidžana le Izraeliten andre phuv, so lenge dav.”

¹³ Kada pes ačhila paš o pañi Meriba, kaj o Izraeliti reptinenas pro RAJ a kaj lenge sikada peskero sentñipen.

O Izrael našti predžal o Edom

¹⁴ O Mojžiš bičhada andral o Kadeš muršen ko Edomiko kraľis. Phende leske:

“Kada tuke phenel tiro phral Izrael: Tumen džanen pal savore pharipena, so pes amenge ačhile. ¹⁵ Amare dada gele andro Egipt a bešenas ode but berša. O Egiptana amen the amare daden igen trapinenas, ¹⁶ vašoda amen vičinahas ko RAJ, hoj amenge te pomožinel. Šunda avri amaro roviben a bičhada amenge añjelos, savo amen ıla avri andral o Egipt.

Akana sam paš o Kadeš, so hin o foros pre hrañica paš tiri phuv. ¹⁷ Mangas tut, domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tumare mali aňi pro viñici a na pijaha o pañi andral tumare chañiga. Džaha le kraliskere dromeħa a na visaraha pes ole dromestar aňi pre jekh sera, aňi pre aver, medik na predžaha tiri phuv.”

¹⁸ Ale o Edomiko kraľis odphenda:

“Našti predžas prekal miri phuv! Te predžaha, džava pre tu pro mariben.”

¹⁹ O Izraeliti leske odphende:

“Ačhaha pre amaro drom a te amen abo amaro dobitkos pijaha tire pañestar, počinaha tuke vaš oda. Na kamas nič aver, ča te predžal prekal tiri phuv.”

²⁰ Ale o Edomiko kraľis pale odphenda:

“Našti predžas!”

Paľis geľa pro Izraeliti pro mariben bara armadaha. ²¹ Sar o Edomiko kraľis na domukla le Izraelitenge, hoj te predžan prekal leskeri phuv, mukle pes avre dromeħa.

Le Aronoskero meriben

²² O Izraeliko narodos odgeľa andral o Kadeš a avle ko verchos Hor. ²³ Pre oda verchos paš e hrañica Edom, o RAJ phenda le Mojžišoske the le Aronoske: ²⁴ “O Aron kade merela; na džala andre odi phuv, so diňom le Izraelitenge, bo sodujđžene tumen vzburindan pre mande paš o pañi Meriba. ²⁵ Akana lidža le Aron the leskere čhas Eleazar pro verchos Hor. ²⁶ Ode čhiv tele pal o Aron o ruchos a uri les pre leskero čhavo Eleazar, bo ode o Aron merela.”

²⁷ O Mojžiš kerđa avke, sar leske prikaziđa o RAJ a džanas upre pro verchos Hor angle savore Izraeliti. ²⁸ Akor ıla o Mojžiš pal o Aron o ruchos a urda les pre leskero čhavo Eleazar. Ode, pro agor le verchoske Hor, o Aron muľa. Paľis o Mojžiš the o Eleazar avenas tele pal o verchos. ²⁹ Sar pes o Izraeliko narodos došunda, hoj o Aron muľa, chudle savore pal leste te rovel a rovenas tranda (30) dživesa.

21

O Arad hin zñičimen

¹ Sar pes o Kanaaňiko kraľis andral o Arad, savo bešelas andro Negev, došunda, hoj o Izraeliti aven le dromeħa andro Atarim, geľa anglal lende, marelas pes lenca a varesaven the zaila. ² Akor o Izraeliti dine lav le RAJES: “Te amenge deħa andro vasta kale nipen, paľis calkom zñičinaha lengere fori.” ³ O RAJ len šunda a diňa lenge andro vasta le Kanaančanen. Avke o Izraeliti calkom zñičinde len the lengere fori a dine ole thaneske nav Chorma.

O bronzuno sap

⁴ Le verchostar Hor džanas le dromeħa ko Lolo Moros pro juhos, hoj te obdžan e phuv le Edomčanengeri. Ale o manuša pal o drom našade o avriľikeriben ⁵ a reptinenas pro Del the pro Mojžiš: “Soske amen ılan avri andral o Egipt? Hoj te meras pre pušta? Se nane ade aňi maro, aňi pañi! A imar amenge nane mištes kale džungale chabenestar!”

⁶ Akor o RAJ bičhada pro manuša jedovate sapen. On len danderenas a but le Izraelitendar mule. ⁷ O manuša avenas ko Mojžiš a phenenas leske: “Kerđam binos, sar reptinahas pro RAJ the pre tu. Mang tut vaš amenge ko RAJ, hoj amendar te odlele kale sapen!” Avke pes o Mojžiš chudľa te mangel vaš o manuša.

⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Ker bronzune sapes a prichude les upre pro kaštuno drukos. Te vareko le manušendar, ko sas danderdo le sapendar, dikhela pre leste, ačhela

te dživel.”⁹ Avke o Mojžiš kerda bronzune sapes a prichudla les upre pro drukos. Te oda, ko sas danderdo le sapendar, dikhelas pre oda sap, ačhelas te dživel.

Le Izraelitengero drom andro Moab

¹⁰ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris pašal o Obot. ¹¹ Palis odgele andral o Obot a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre pušta, so hiñi pro vichodos le Moabostar. ¹² Odarik odgele a kerde peske taboris andre dolina Zered. ¹³ Palis džanas dureder a kerde peske taboris pro severos le pañestar Arnon pre pušta, so hin pre hrañica le Amorejenca. O Arnon hin e hrañica maškar o Moabčana the o Amoreja. ¹⁴ Vašoda pes andre le RAJESKERE Maribnaskere Zvitki pisinel:

“O Vaheb pre phuv Sufa, o dolini paš o Arnon,

¹⁵ o dolinakero brehos, so lidžal ko gavoro Ar a oprinel pes paš e hrañica le Moaboha.”

¹⁶ Odarik džanas paš e chañig Beer, kaj o RAJ phenda le Mojžišoske: “Zvičin jekhetane le manušen a me len dava pañi.”

¹⁷ Akor o Izraeliti giļavenas kadi giļi:

“Tu chañigije, de pañi!

Giļaven pal late giļi,

¹⁸ pal e chañig, so kopalinde avri o vodci!

Kopalinde la avri o kraļa

le žezloha the peskere pacenca.”

Pal e pušta gele andro Mattana. ¹⁹ Andral e Mattana gele andro Nahaliel, andral o Nahaliel andro Bamot. ²⁰ Andral o Bamot gele andre dolina andro Moab, paš o verchos Pigma, khatar dičhol e pušta Ješimon.

Domaren o Sichon

²¹ Palis o Izraeliti bičhade muršen ko Amorejiko kralis Sichon, hoj leske te phenen:

²² “Domuk amenge te predžal prekal tiri phuv. Na džaha pre tire maļi, añi andro viñici, añi na pijaha o pañi andral tire chañiga. Džaha le kraliskere dromeħa, medik na predžaha tiri phuv.”

²³ Ale o Sichon na domukla le Izraelitenge te predžal prekal leskeri phuv, ale zvičinda peskera armada a gela pre lende pro mariben. Doavla paš o foros Jahac a marelas pes lenca. ²⁴ Ale o Izraeliti gele pre lende le šablenca a zaille lengeri phuv le pañestar Arnon dži paš o pañi Jabbok, ale ča dži paš o Ammončana, bo on zorales stražinenas peskeri hrañica. ²⁵ Avke o Izraeliti zaille savore ola fori a bešenas andre savore Amorejengere fori, andro Češbon the gavora. ²⁶ Andro Češbon bešelos o kralis Sichon. Ov pes angloda marelas le Moabike kraliha a zaila cali leskeri phuv dži paš o pañi Arnon.

²⁷ Vašoda o basñika phenen:

“Aven andro Češbon!

Mi el ačhado zorales o foros le Sichonoskero.

²⁸ Leskeri armada gela odarik avri sar e jag;

čhida tele o Ar andro Moab

a zlabarda o brehi pašal o Arnon.

²⁹ Vigos tuke, Moab!

Tumen, so bararen le Kemoš, san zñičimen.

Tire čhave denašen het a tire čhaja hine zaille,

o Sichon le Amorejengero kralis len zaila.

³⁰ Ale amen len zñičindam

le Češbonostar dži paš o Dibon.

Murđardam len avri dži paš o Nofach;

sa zñičindam dži paš e Medeba.”

Domaren o Og

³¹ Sar imar o Izraeliti bešenas andre phuv le Amorejengeri, ³² o Mojžiš bičhada le muršen, hoj te predikhen o foros Jazer. Palis o Izraeliti zaille leskere gava a tradle avri odarik le Amorejen, save ode bešenas. ³³ On odarik pes visarde a džanas upre le dromeħa ko Bašan. Ale o kralis Og cala peskera armadaha gela pro Izraeliti pro mariben paš o Edrej.

³⁴ Ale o RAJ phenda le Mojžišoske: “Ma dara tut lestar, bo dav tuke andro vasta les, leskere manušen le leskeri phuv. Ker leħa avke, sar kerdal le Amorejike kraliha, le Sichonoha, savo kralinelas andro Češbon.”

³⁵ Avke o Izraeliti murdarde le Og, leskere čhaven the caľa armada. Ňiko pes na zachraňinda. Palis zaile leskeri phuv.

22

O Balak vičinel le Bileam

¹ O Izraeliti džanas dureder a kerde peske taboris pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

² Sar o Balak, le Cipporoskero čhavo, dikhľa, so o Izraeliti kerde le Amorejenca, ³ ov the savore leskere manuša pes lendar daranas, bo sas igen but.

⁴ O Moabčana phende le Midijaňike vodcenge: “Kala Izraeliti akana zňičinena savoro pašal amende avke sar o bikos e čar pre maľa.”

Andre oda časos sas o Moabiko kralis o Balak, le Cipporoskero čhavo. ⁵ Ov bičhađa le muršen ko Bileam, ke le Beoriskero čhavo, andro Petor paš o paňi Euftrat, khatar sas the o Balak. Diňa leske te džanel:

“Andral o Egipt avle avri o manuša, zaučharde e phuv a bešen nadur pašal miri phuv. ⁶ Vašoda av a prekoš len, bo on hine zoraleder sar me. Šaj el, hoj len palis domarava a tradava len avri andral miri phuv. Džanav, hoj oda, kas požehňineha, ela požehňimen, a kas prekošeha, ela prekošlo.”

⁷ Avke o Moabike the Midijaňike vodci pes mukle pro drom a ile peha o love vaš o prekošiben. Sar doavle ko Bileam, phende leske, so kamel o Balak.

⁸ Ov lenge phenda: “Adadžives presoven ade a tajsa tumenge odphenava, so mange phenela o RAJ.” Avke o Moabike vodci ačhile ko Bileam.

⁹ O Del avľa rači ko Bileam a phučľa lestar: “Ko hin kala murša andre tiro kher?”

¹⁰ O Bileam odpnda: “O Moabiko kralis Balak bičhađa ke ma kale muršen, hoj mange te phenen: ¹¹ ‘Andral o Egipt avle avri o manuša a zaučharde miri phuv. Akana av, prekoš len! Talam len domarava a tradava len het.’”

¹² Ale o Del phenda le Bileamoske: “Ma dža lenca a ma prekoš kale manušen, bo hine požehňimen.”

¹³ Sar tosara o Bileam ušřila, phenda ole muršenge: “Džan korkore pale andre peskeri phuv, bo mange o RAJ na domukľa te džal tumenca.”

¹⁴ Avke o Moabike vodci avle pale ko Balak a phende leske: “O Bileam na kamel te avel amena.”

¹⁵ O Balak pale bičhađa buter vodcen, so sas bareder sar ešebnovar (peršovar). ¹⁶ On avle ko Bileam a phende:

“Kavke vakerel o Balak: ‘Mangav tut, ma zľiker tut, ale av ke ma! ¹⁷ Počnava tuke igen mištes a kerava savoro, so mange phenaha. Av a prekoš kale manušen!’”

¹⁸ Ale o Bileam odpnda le Balakoskere sluhenge: “Te man o Balak diňahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešřilahas andre leskero palacis, the avke naši řič kerav, aňi baro aňi cikno. Mušinav te řunel le RAJES, mire Devles, andre savoreste! ¹⁹ Ačhen ade prekal e rat, hoj man te dodžanav, so mange mek o RAJ phenela.”

²⁰ Rači o Del avľa ko Bileam a phenda leske: “Te tut kala murša avle te vičinel, ušři a dža lenca. Ale ker ča oda, so tuke phenava.”

O somaris prevakerel

²¹ Avke o Bileam tosara ušřila, pririchtinda le somaris a geľa ole Moabike vodcenca. ²² Ale vašoda, hoj o Bileam geľa lenca, o Del pre leste sas igen cholamen a le RAJESKERO aňjelos pes leske ačhada andro drom, hoj les te na mukel dureder te džal. O Bileam džalas le somariha a džanas leha the duj sluhi.

²³ Sar o somaris dikhľa le RAJESKERE aňjelos te ačhel pro drom la řablaha andro vast, geľa pal o drom tele pre maľa. Ale o Bileam le somaris marelas, hoj te avel pale pro drom.

²⁴ Le RAJESKERO aňjelos ačhelas pro chodňikos mařkar o viňici, kaj sas o muros pal jekh sera the pal aver. ²⁵ Sar o somaris pale dikhľa le aňjelos, geľa dži paš o muros a le Bileamoske prikikidľa o pindro. Vašoda o Bileam pale marda le somaris.

²⁶ Palis le RAJESKERO aňjelos pale geľa angle lende a zaačhřla pro uzko than, hoj pes te na del te predžal aňi pal jekh sera. ²⁷ Sar o somaris dikhľa le aňjelos, pašřila tele. O Bileam igen cholisařila a chudľa te marel le somaris la pacaha. ²⁸ Androda o RAJ phundrađa le somariske o muj a o somaris prevakerđa ko Bileam: “So tut kerdom, hoj man imar tritovar mares?”

²⁹ O Bileam leske odpnda: “Kerdal mandar dilines! Te ulahas paš mande e řabľa, takoj tut murdardomas!”

³⁰ O somaris leske odphenda: "Či na som me tiro somaris, pre savo furt phires, mek dži akana? Kerđom tuke varekana kada?"

"Na," odphenda leske.

³¹ Akor o RAJ phundrađa le Bileamoske o jakha a dikhľa le RAJESKERE aňjelos te ačhel pro drom la šablaha andro vast a o Bileam angle leste bandiľa le mujeha dži ke phuv.

³² Le RAJESKERO aňjelos leske phenda: "Soske trival marďal tire somaris? Me avľom vašoda, hoj tut te zaačhavav pre kada drom, bo džav andro nalačhipen. ³³ Ale o somaris man dikhľa a trival pes mandar visarďa. Te pes mandar na visarďahas, murdardomas tut a les muklomas te dživel."

³⁴ O Bileam odphenda le aňjeloske: "Kerđom binos, bo na džanavas, hoj pes mange ačhavehas andro drom. No, te na kames, hoj te džav dureder, visarava man pale."

³⁵ Ale o aňjelos leske odphenda: "Dža kale muršenca, ale vakereha ča oda, so tuke phenava." Avke o Bileam geľa le Balakoskere vodcenca.

³⁶ Sar o Balak šunda, hoj o Bileam avel, geľa angle leste andro Moabiko foros Ar, paš o paňi Arnon, pre hraňica le Moaboskeri. ³⁷ O Balak vakereľas le Bileamoske: "Soske na avľal takoj, sar pal tu bičhadom ešebnovar? Či tuke na počindomas?"

³⁸ "Dikh, akana avľom ke tu," odphenda o Bileam. "Našti phenav oda, so kamav. Me ča šaj phenav oda, so mange dela andro muj o Del."

³⁹ Paľis o Bileam džalas le Balakoha a doavle andro foros Kirjat-Chucot. ⁴⁰ Ode o Balak obetinda gurunen the bakren a olestar bičhada le Bileamoske the leskere sluhenge.

⁴¹ Tosara o Balak iľa peha le Bileam upre pro Bamot-Baal. Odarik dičholas o agor le Izraeloskere taboriskero.

23

O Bileam ešebnovar prorokinel le Izraelitenge

¹ O Bileam phenda le Balakoske: "Ačhav mange kade efa oltara a pririchtin mange efa terne biken the efa bakren." ² O Balak kerďa avke, sar kamelas o Bileam. Paľis o Balak the o Bileam obetinas jekh bikos the bakres pre dojekh oltaris.

³ Akor o Bileam phenda le Balakoske: "Ačh paš tiri labarďi obeta a me džava het. Šaj el, hoj pes manca o RAJ arakhela a oda, so mange sikavela, phenava tuke." Paľis o Bileam odarik geľa upre pro brehos.

⁴ O Del pes arakhľa le Bileamoha a o Bileam phenda: "Pririchtindom efa oltara a pre dojekh lendar obetindom bikos the bakres."

⁵ Paľis o RAJ diňa le Bileamoske o lava andro muj a phenda: "Dža pale ko Balak kale lavenca."

⁶ Sar ke leste avľa o Bileam, ov ačhelas paš peskeri labarďi obeta jekhetane savore Moabike vodcenca.

⁷ Akor o Bileam prorokinda:

"Andral o Aram man anda o Balak,

le verchendar pal o vichodos o Moabiko kralis:

'Av a prekoš le Jakob,

av a odsudzin le Izraeliten!'

⁸ Sar šaj prekošav oles, kas o RAJ na prekošel?

Sar šaj odsudzinav olen, kas o RAJ na odsudzinel?

⁹ Pal o uče skali dikhav les,

pal o brehi pre leste dikhav.

Dikhav le manušen, save dživen avrether,

on pes na rachinen maškar aver narodi.

¹⁰ Le Jakoboskere potomki hine ajci but sar e poši –

o Izrael pes na del te zgenel.

Te muľomas avke, sar meren o čačipnaskere!

Te dopelomas avke sar on!"

¹¹ Paloda o Balak phenda le Bileamoske: "So mange kerďal? Andom tut, hoj mire nepřijatelen te prekošes, a tu lenge ča žehňines!"

¹² Ov leske odphenda: "Či našti vakerav oda, so mange phenel o RAJ?"

O Bileam dujtovar prorokinel

¹³ O Balak leske phenda: "Av manca pre aver than, khatar dičhola o agor le Izraeloskere taboriskero. Kadarik dikhes ča vajkeci lendar, na savoren. Odarik mange

len prekošeha.”¹⁴ Akor les odarik odligenda pro than Cofim* pro verchos Pisga. Ode pale ačhada eŧta oltara a pre dojekh obetinelas bikos the bakres.

¹⁵ O Bileam phenda le Balakoske: “Ačh kade paš tiri labardi obeta a me džava, hoj man te arakhav le RAJEHA.”

¹⁶ O RAJ leske diňa o lava andro muj a phenda: “Dža pale ko Balak kale lavenca.”

¹⁷ Sar o Bileam džalas ko Balak, arakhla les te ačhel paš peskeri labardi obeta jekhetane le Moabike vodcenca. O Balak lestar phučla: “So vakereles o RAJ?”

¹⁸ Akor o Bileam phenda:

“Ušti, Balak, a šun!

Merkin tuke, čhavo le Cipporoskero.

¹⁹ O Del nane manuš, hoj te klaminel.

Ov nane čhavo le manušeskero, hoj te čerinel peskere lava.

Či na kerel oda, so phenel?

Či del lav a na dolikerel?

²⁰ Sas mange prikazimen, hoj te žehňinav.

Ov požehňinda a me oda našti čerinav!

²¹ Na dičhol andro Jakob ňisavo trapišagos,

aňi na dikhav o pharipen andro Izrael.

O RAJ, leskero Del, hiňo leha.

Ov vriskinel radišagoha peskere Kraliske.

²² O Del les iľa avri andral o Ęgipt;

marel pes vaš leste zorales sar dzivo bikos.

²³ Nane pro Jakob prekošiben,

ňisavo vražišagos pro Izrael.

Akana pes phenel le Jakoboske the le Izraeloske:

“Dikh, so o Del kerda!”

²⁴ Kada narodos uštel upre sar o zoralo levos!

Na pašlola peske, medik na chala oda, so chudela,

medik na pijela o rat olendar, saven murdarda.”

²⁵ Pre oda o Balak phenda le Bileamoske: “Te les našti prekošes, ta akor les ma žehňin!”

²⁶ O Bileam odphenda le Balakoske: “Na phendom tuke, hoj mušinav te kerel savoro, so mange phenel o RAJ?”

O Bileam tritovar prorokinel

²⁷ Paľis o Balak le Bileamoske phenda: “Av, lav tut pre aver than. Šaj el, hoj o Del les odarik kamela te prekošel.”²⁸ Avke o Balak ĩigenda le Bileam pro verchos Peor, khatar dičhol pre pušta.

²⁹ Paľis o Bileam phenda le Balakoske: “Ačhav ade eŧta oltara a pririchtin mange eŧta biken the eŧta bakren.”³⁰ O Balak kerda avke, sar kamelas o Bileam a pre dojekh oltaris obetinelas jekhe bikos the jekhe bakres.

24

¹ O Bileam dikhla, hoj o RAJ kamel te žehňinel le Izrael. Vašoda na kerda avke sar angloda a imar na vražinda, ale visarda pes le mujeha ke pušta. ² Sar dikhla le Izraeliten andro taboris rozačhaden pal peskere kmeňi, avla pre leste le Devleskero duchos ³ a phenda kada prorocstvo:

“O prorocstvo le Bileamoskero, le čhaskero le Beoriskero:

Kada vakerele oda, kaskere jakha hine phundrade;

⁴ o prorocstvo oleskero, ko šunel le Devleskere lava.

Bandiľom anglal leste

a dikhľom o videňje le Nekzoraleder Devlestar.

⁵ Save šukar hine tire stani, ó Jakob,

save lačhe hine o thana, kaj bešes, ó Izrael.

⁶ Hine sar o palmi andro dolini,

sar o zahradi paš o paňa,

sar o aloe, so sadžinda o RAJ,

sar o cedri paš o paňa.

* 23:14 Abo: o than le stražňikengero

⁷ O paña čulana avri andral tire vedri,
pre oda, so sadzines, ela pherdo pañi.

Tire kralis ela bareder pačiv sar le Agag
a tiro krališagos ela baro.

⁸ O Del, savo tut iľa avri andral o Egipt,
marel pes vaš tuke zorales sar o bikos.

Tu zničineha peskere neprijatelen,
phagereha lengere kokala
a livineha len le šipenca.

⁹ O Izrael odpočovinel sar o ľevos;
sar sovel, ňiko les na uštavela.

Oda, ko žehñinela kale narodoske, ela požehñimen!
Ko les prekošela, ela prekošlo!”

¹⁰ Sar šunđa kala lava o Balak, cholisalila pro Bileam a demađa pes choľatar andro vast. Palis phenđa le Bileamoske: “Vičindom tut te prekošel mire neprijatelen a tu len imar trival žehñines! ¹¹ Dža adarik het! Phendom, hoj tut mištes počinava, ale tiro RAJ oda na domukla.” ¹² O Bileam leske odphenda: “Se na phendom tire muršenge, saven ke ma bičaďal: ¹³ ‘Čoc man te o Balak diňahas ajci rup vaj somnakaj, keci ča rešlilahas andre leskero palacis, mušinav te šunel le RAJESKERO lav, korkoro pestar našti ňič kerav! Ča oda, so phenela o RAJ, vakerava.’ ¹⁴ Akana džav pale ke mire manuša. Ale av a phenava tuke, so o Izraeliti kerena tire manušenca andre ola dživesa, so avena.”

O Bileam šartovar prorokinel

¹⁵ Palis o Bileam phenđa:

“O prorocstvo le Bileamoskero, le časkero le Beoriskero:

Kada vakerel oda, kaskere jakha hine phundrade,

¹⁶ o prorocstvo oleskero, ko šunel le Devleskere lava
a prilel o prindžaripen le Nekbareder Devlestar.
Bandilom anglal leste
a dikhľom o videňje le Nekzoraleder Devlestar.

¹⁷ Oda, so dikhav andro videňje,
mek pes na ačhila.
Jekh džives o kralis andral o Jakob pes sikavela sar e čercheň,
uštela upre o žezlos andral o Izrael.
Ov zničinela le Moabike vodcen
a domarela savore Šetoskere potomken.

¹⁸ Ov domarela o Edom,
o Seir ela lengero barvalipen
a o Izrael barola a zoraľola.

¹⁹ Andral o Jakob avela o kralis
a zničinela olen, save ačhile andro foros.”

²⁰ Sar o Bileam andro videňje dikhľa le Amaleken, phenđa kala lava:
“O Amalek sas o nekzoraleder narodos,
ale ela zničimen pro furt.”

²¹ Sar dikhľa le Keniten, phenđa kala lava:
“O than, kaj dživen, hino zoralo,
ačhaďan tumenge o hñizdos pre skala.

²² No the avke, Kenitale, avena zničimen,
sar tumen o Aššur zalela a odlidžala.”

²³ O Bileam pale phenđa:

“Ko ačhela te dživel, sar kada o Del kerela?

²⁴ O loďi avena pašal o Kittimoskere brehi;
on zalena o Aššur the o Eber,
ale the on ena zničimen.”

²⁵ Palis o Bileam ušfila a visarďa pes pale khere. The o Balak geľa peskere dromeha.

25

O Moab scirdel le Izraeliten pro binos

¹ Sar imar o Izraeliti bešenas andro Šittim, varesave murša pašlonas le Moabike džuvlenca. ² On vičinenas le Izraeliten pre peskere obetne hoscini, savenca denas pačiv peskere devlen. O Izraeliti chanas ole chabenestar a lašarenas lengere devlen ³ the le devles Baal-Peor. Vašoda o RAJ igen cholisaliła pro Izraeliti.

⁴ Avke o RAJ phenda le Mojžišoske: “Le kale manušengere vodcen, angle ma len murdar a thov len te ačhel pro kham, hoj miri choli te oddžal le Izraelostar.”

⁵ Avke o Mojžiš prikazinda le Izraelike sudcenge: “Sako tumendar mi murdarel dojekhe muršes andral peskero kmeňos, savo lašarelas le Baal-Peor.”

⁶ Ipen akor, sar paš o vudar le Sentne Stanoskero rovenas savore Izraeliti the o Mojžiš, avla varesavo Izraelitas la Midijaňika džuvlaha andre peskero stanos angle lengere jakha. ⁷ Sar oda dikhla o Pinchas, le Eleazaroskero čhavo, saveske sas papus o Aron, uštıla lendar a iła andro vast e kopija. ⁸ Geła andro stanos ole Izraelitaskero, savo anda ola džuvla, a sodujen jekhetane predemađa la kopijaha, sar pašlonas. Avke sas zaačhado o nasvaliben maškar o Izraeliti, ⁹ ale 24 000 manuša mule pre kada zoralo nasvaliben.

¹⁰ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹¹ “Vašoda, so kerđa o Pinchas, me imar na som buter chołamen pro Izraeliti. Ov na kamelas, hoj o manuša te lašaren avre devles, ča man, a vašoda len na zničindom andre miri choli. ¹² Phen le Pinchasoske, hoj leha phandava smiromoskeri zmluva, so likerela pro furt. ¹³ Ov the leskere potomki ena pro furt andre rašajiko služba, ho igen labolas pal o Del a oleha, so kerđa, obžuzarda le Izraeliten, hoj lenge te odmukav.”

¹⁴ O Izraelitas, saves murdarđa jekhetane la Midijaňika džuvlaha, sas o Zimri, le Saluoskero čhavo, savo sas fajtakero vodcas andro kmeňos Šimeon. ¹⁵ E džuvli, savi sas murdardi, sas e Kozbi. Oj sas čhaj le Curosker, savo sas vodcas andre jekh Midijaňiko fajta.

¹⁶ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ “Džan pro Midijana a murdaren len, ¹⁸ vaš oda nalachipen, so tumenge kerde, sar tumen scirdle pro binos, hoj te lašaren le Baal-Peor a the vaš e Kozbi, savi sas murdardi akor, sar avla o nasvaliben paš o Peor.”

¹⁹ No, paloda pes ačhila oda:

26

O Izraeliti dujtovar zgende

¹ Paloda o RAJ phenda le Mojžišoske the le rašaske Eleazaroske, saveske sas dad o Aron: ² “Zgen savore Izraelike muršen pal lengere fajti. Pisin andre savoren phureder sar biš (20) berš, save pes džanen te marel.” ³ Avke pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho o Mojžiš the o Eleazar phende le Izraelike vodcenge: ⁴ “Zgenen savore Izraelike muršen phurederen sar biš berš, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.”

Kala hine ola Izraeliti, save avle avri andral o Egipt:

⁵ Le Rubenoskere, savo sas ešebno (peršo) čhavo le Izraeloskero, sas kala potomki:
le Chanochostar, e Chanochoskeri fajta;

le Palluostar, e Palluoskeri fajta;

⁶ le Checronostar, e Checronoskeri fajta;

le Karmistar, e Karmiskeri fajta.

⁷ Savore zgende murša andral le Rubenoskero kmeňos sas 43 730.

⁸ Le Palluoskero čhavo sas o Eliab ⁹ a le Eliaboskere čhave sas o Nemuel, o Datan the o Abiram. Kada Datan the Abiram sas ola vodci, save pes le Korachoskera partijaha vzburinde pro Mojžiš the Aron a pes ačhade pro RAJ. ¹⁰ Akor e phuv phundrada peskero muj a zliginda len jekhetane le Korachoskere muršenca, sar e jag zlabarda 250 muršen. Ada pes lenge ačhila, hoj te daran the aver džene a te na keren avke sar on. ¹¹ Ale le Korachoskere čhave na mule.

¹² O potomki le Šimeonoskere pal peskere fajti sas kala:

le Nemuelostar, e Nemueloskeri fajta;

le Jaminostar, e Jaminoskeri fajta;

le Jachinostar, e Jachinoskeri fajta;

- 13 le Zerachostar, e Zerachoskeri fajta;
le Šaulostar, e Šauloskeri fajta.
- 14 Savore zgende murša andral le Šimeonoskero kmeňos sas 22 200.
- 15 O potomki le Gadoskere pal peskere fajti sas kala:
le Cefonostar, e Cefonoskeri fajta;
le Chaggistar, e Chaggiskeri fajta;
le Šunistar, e Šuniskeri fajta;
16 le Oznistar, e Ozniskeri fajta;
le Eristar, e Eriskeri fajta;
17 le Arodistar, e Arodiskeri fajta;
le Arelistar, e Areliskeri fajta.
- 18 Savore zgende murša andral le Gadoskero kmeňos sas 40 500.
- 19 Le Juda sas čhave o Er the o Onan, save mule andro Kanaan.
- 20 O potomki le Judaskere pal peskere fajti sas kala:
le Šelostar, e Šeloskeri fajta;
le Perecostar, e Perecoskeri fajta;
le Zerachostar, e Zerachoskeri fajta.
- 21 O potomki le Perecoškere sas:
le Checronostar, e Checronoskeri fajta;
le Chamulostar, e Chamuloskeri fajta.
- 22 Savore zgende murša andral le Judaskero kmeňos sas 76 500.
- 23 O potomki le Jissacharoskere pal peskere fajti sas kala:
le Tolastar, e Tolaskeri fajta; le Puvvahostar, e Puvvahoskeri fajta;
24 le Jašubostar, e Jašuboskeri fajta;
le Šimronostar, e Šimronoskeri fajta.
- 25 Savore zgende murša andral le Jissacharoskero kmeňos sas 64 300.
- 26 O potomki le Zebulunoskere pal peskere fajti sas kala:
le Seredostar, e Seredoskeri fajta;
le Elonostar, e Elonoskeri fajta;
le Jachleelostar, e Jachleeloskeri fajta.
- 27 Savore zgende murša andral le Zebulunoskero kmeňos sas 60 500.
- 28 O čhave le Jozefoskere pal peskere fajti: o Menašše the Efrajim.
- 29 O potomki le Menaššeskere sas kala:
le Machiostar, e Machiroskeri fajta. O Machir sas dad le Gileadoske;
le Gileadostar, e Gileadoskeri fajta.
- 30 Kala sas o potomki le Gileadoskere:
le Jezerostar, e Jezeroskeri fajta;
le Chelekostar, e Chelekoskeri fajta;
31 le Asrielostar, e Asrieloskeri fajta;
le Šechemostar, e Šechemoskeri fajta;
32 le Šemidastar, e Šemidaskeri fajta;
le Cheferostar, e Cheferoskeri fajta.
- 33 Le Celofchad, saveske sas dad o Chefer, na sas murša, ča čhaja. Lengere nava sas: Machla, Noa, Chogla, Milka the Tirca.
- 34 Savore zgende murša andral le Menaššeskero kmeňos sas 52 700.
- 35 Kala sas o potomki le Efrajimoskere pal peskere fajti:
le Šutelachostar, e Šutelachoskeri fajta;
le Becherostar, e Becheroskeri fajta;
le Tachanostar, e Tachanoskeri fajta.
- 36 Kala sas o potomki le Šutelachoskere:
le Eranostar, e Eranoskeri fajta.
- 37 Savore zgende murša andral le Efrajimoskero kmeňos sas 32 500.

Kala hine o potomki le Jozefoskere pal peskere fajti.

- ³⁸ O potomki le Benjaminoskere pal peskere fajti sas kala:
 le Belastar, e Belaskeri fajta;
 le Ašbelostar, e Ašbeloskeri fajta;
 le Achiramostar, e Achiramoskeri fajta;
³⁹ le Šefufamostar, e Šefufamoskeri fajta;
 le Chufamostar, e Chufamoskeri fajta.
⁴⁰ O potomki le Belaskere sas:
 le Ardostar, e Ardoskeri fajta;
 le Naamanostar, e Naamanoskeri fajta.
⁴¹ Savore zgende murša andral le Benjaminoskero kmeňos sas 45 600.

- ⁴² O potomki le Danoskere pal peskere fajti sas kala:
 le Šuchamostar, e Šuchamoskeri fajta. Kala sas o fajti le Danoskere.

- ⁴³ Savore zgende murša andral le Šuchamoskeri fajta sas 64 000.

- ⁴⁴ O potomki le Ašeroskere pal peskere fajti sas kala:
 le Jimnostar, e Jimnoskeri fajta;
 le Jišvistar, e Jišviskeri fajta;
 le Berijostar, e Berijoskeri fajta.

- ⁴⁵ Le Berijoskere potomki sas:
 le Cheberistar, e Cheberiskeri fajta;
 le Malkielostar, e Malkieloskeri fajta.

- ⁴⁶ Le Ašeroskeri čhaj pes vičinelas Serach.

- ⁴⁷ Savore zgende murša andral le Ašeroskero kmeňos sas 53 400.

- ⁴⁸ O potomki le Naftaliskere pal peskere fajti sas kala:
 le Jachceelostar, e Jachceeloskeri fajta;

- le Gunistar, e Guniskeri fajta;

- ⁴⁹ le Jecerostar, e Jeceroskeri fajta;

- le Šillemostar, e Šillemoskeri fajta.

- ⁵⁰ Savore zgende murša andral le Naftaliskero kmeňos sas 45 400.

- ⁵¹ Savore murša andral o Izrael, save sas zgende, sas 601 730.

⁵² O RAJ phenda le Mojžišoske: ⁵³ “Mi rozulavel (rozdelinel) pes e phuv Kanaan andro dedictvos le kmeňenge pal oda, keci hine džene. ⁵⁴ Le bareder kmeňoske deha andro dedictvos bareder kotor a le ciknedere kmeňoske cikneder kotor; dojekh mi chudel pal oda, keci sas zrachimem. ⁵⁵ E phuv pes rozulavela le losoha a pal o kmeňi la chudena. ⁵⁶ Le losoha pes rozulavela andro dedictvos maškar o bareder the cikneder kmeňi.”

- ⁵⁷ Kala sas le Leviskere potomki pal peskere fajti:

- le Geršonostar, e Geršonoskeri fajta;

- le Kohatostar, e Kohatoskeri fajta;

- le Meraristar, e Merariskeri fajta.

- ⁵⁸ The kala sas le Leviskere fajti:

- e Libniskeri,

- e Chebronoskeri,

- e Machliskeri,

- e Mušiskeri,

- e Korachoskeri.

- O Kohat sas le Amramoskero dad. ⁵⁹ Le Amramoskeri romňi pes vičinelas Jochebed, le Leviskeri čhaj. Oj leske uliľa andro Egípt. Le Amram laha sas o Aron, o Mojžiš the e Mirijam. ⁶⁰ Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

- ⁶¹ Ale o Nadab the o Abihu mule, sar ande e cudzo jag anglo RAJ.

- ⁶² Andro kmeňos Levi sas 23 000 murša the čhavore phureder sar jekh čhon. On na sas rachimen maškar o Izraeliti, bo na chudle ňisavi phuv sar dedictvos.

⁶³ Kala hine ola džene, saven o Mojžiš the o Eleazar zgende, sar taborinenas pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁶⁴ Maškar lende na sas ňisavo dženo olendar, saven zgenda o Mojžiš the o rašaj Aron ešebnovar (peršovar) pre pušta

Sinaj. ⁶⁵ Bo o RAJ pal lende phenda: “On merena pre pušta.” Lendar ačila te dživel ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, the o Jozua, le Nunoskero čhavo.

27

Le Celofchadaskere čhaja

¹ Akor e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca, o čhaja le Celofchadaskere, sавeske sas dad o Chefer, leskero sas o Gilead, leskero o Machir, leskero o Menaše a leskero o Jozef, ² avle anglo Mojžiš, anglo rašaj Eleazar, anglo vodci the angle savore manuša paš o vudar andre le RAJESKERO Sentno Stanos a phende: ³ “Amaro dad muľa pre pušta a na sas les murša. Na sas maškar le Korachoskere manuša, save pes vzburinde pro RAJ, ale muľa ča vaš peskero binos. ⁴ Mušinel te našlol le dadeskero nav andral leskero kmeňos ča vašoda, bo les na sas murša? De amen phuv maškar amare dadeskere phrala.”

⁵ Avke o Mojžiš phučla le RAJESTAR, so te kerel. ⁶ A o RAJ phenda le Mojžišoske: ⁷ “Oda, so mangel le Celofchadaskere čhaja, hin lačo. Mušnes lenge te del o dedictvos maškar lengere dadeskere phrala. Le dadeskeri phuv ela lengeri.

⁸ Le Izraelitenge phen: “Te vareko merela a na ela les čhave, leskeri phuv chudela leskeri čhaj. ⁹ No te les na ela čhaj, leskeri phuv chudena leskere phrala. ¹⁰ Te les nane aňi phrala, e phuv chudena leskere dadeskere phrala. ¹¹ Te leskere dades na ela phrala, e phuv chudena leskeri nekpašeder famelija. Oda ela zakonos prekal o Izraeliti, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.”

O Jozua ačhado vodcaske

¹² O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dža pro verchos maškar o verchi Abarim a dih pre odi phuv, so diňom le Izraelitenge. ¹³ Sar la dikheha, palis mereha, avke sar tiro phral o Aron. ¹⁴ Bo akor, sar savore Izraeliti reptinenas pre ma paš o paňi Meriba, pre pušta Sin paš o foros Kadeš, tumen man na diňan pačiv sar Sentnes angle savore Izraeliti.”

¹⁵ Akor o Mojžiš phenda le RAJESKE: ¹⁶ “RAJEJA Devla, tu des o dživipen savoreske, so hin stvorimen. Mangav tut, ačhav muršes upral kala manuša, ¹⁷ hoj len te lidžal andro mariben, hoj tiro narodos te na ačhel sar o bakrore bi o pasťjeris.”

¹⁸ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Le tuha le Nunoskere čhas le Jozua. Ov hin o murš, andre savo hin o Duchos, a thov pre leste o vast. ¹⁹ Ačhav les anglo rašaj Eleazar the angle savore manuša a phen lenge, hoj ov ela vodcas pal tute. ²⁰ Deha les vareso peskera autoritar, hoj les te šunen savore Izraeliti. ²¹ Ov pes ačhavela anglo rašaj Eleazar, savo pes dophučela vaš leste pre le Devleskeri voľa – prekal o losi Urim the Tummim. Kavke o Eleazar phenela le Jozuaske the le manušenge, kana te džan andro mariben a kana te avel pale.”

²² O Mojžiš kerda avke, sar leske prikazinda o RAJ. Ila le Jozua, ačhada les anglo rašaj Eleazar the angle savore Izraeliti, ²³ thođa pre leste o vasta a ačhada les sar vodcas, avke sar o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš.

28

O obeti pre sako džives

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Prikazin le Izraelitenge kada: ‘Dodikhen pre oda, hoj pro časos, so diňom, mange le RAJESKE te anen o chabeneskere obeti, so mange šukares voňinen.’ ³ Phen lenge: ‘Kadi hin e jagali obeta, so mange anena sako džives: duj jekhberšeskere bakroren bi e chiba sar labardi obeta. ⁴ Jekhe bakrores obetina tosar a dujtones rači. ⁵ Paše anena e chabeneskeri obeta: jekh kilos sano aro mišimen le litra olivove olejoha. ⁶ Oda hin e sakodživeseskeri labardi obeta, so sas ešebnovar (peršovar) diňi pro verchos Sinaj sar jagali obeta, so šukares voňinel le RAJESKE. ⁷ Paš dojekh bakroro pes pridela sar molakeri obeta jekh litra mol, savi le RAJESKE čhiv avri pro oltaris. ⁸ Ke račate obetineha dujte bakrores sar jagali obeta avke sar tosar jekhetane la molakera obetaha. Oda hin e chabeneskeri obeta, so šukares voňinel le RAJESKE.

E obeta pro Šabbat

⁹ Pro Šabbat pre chabeneskeri obeta anena duje jekhberšeskere bakroren bi e chiba jekhetane la molakera obetaha a duj kili sano aro mišimen le olivove olejoha. ¹⁰ Kadi labardi obeta anena dojekh Šabbat paš ola labarde the molakere obeti, so anena sako džives.

O obeti pro ešebno džives andro čhon

¹¹ Pro ešebno džives sako čhon anena sar e labardī obeta le RAJESKE duj terne biken, jekhe bakres the eŧta jekhberšeskere bakroren. Savore ole džviri mi en bi e čiba. ¹² Paš dojekh bikos priden sar chabeneskeri obeta o sano aro mišimen le olivove olejoha: paš dojekh bikos priden trin kili sano aro, paš dojekh bakro duj kili sano aro ¹³ the paš dojekh bakroro jekh kilos sano aro. Kala labarde the chabeneskere obeti šukares voñinena le RAJESKE. ¹⁴ Paš oda priden a molakeri obeta: duj litri mol pre dojekh bikos, litra the jepaš pro bakro the jekh litra pre dojekh bakroro. Kadi labardī obeta pes obetinel a ešebno džives andro čhon pal calo berš. ¹⁵ Paš ola labarde the molakere obeti, so anena sako džives, obetinena the jekhe capos sar obeta vaš o binos.

E obeta pro Inepos pal o Mare Bi o Drožđi

¹⁶ Dešuštarto (14.) džives andre ešebno čhon hiñi e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. ¹⁷ Pro dešupandžto (15.) džives čudela o inepos a eŧta dživesa pes čala o mare bi o drožđi. ¹⁸ Ešebno džives pro inepos tumen zdžana, hoj te lašaren le RAJES a na kerena ñisavi buči. ¹⁹ Pre labardī obeta anena le RAJESKE e chabeneskeri obeta: duj terne biken, jekhe bakres the eŧta jekhberšeskere bakroren a savore džviri mi en bi e čiba. ²⁰ Sar chabeneskeri obeta anena sano aro mišimen le olivove olejoha; trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²¹ the kilos aro pre dojekh bakroro. ²² Anen the jekhe capos sar obeta vaš tumare bini. ²³ Kadi obeta anena paš e tosaraskeri labardī obeta, so imar pes kerel sako džives. ²⁴ Avke obetinena savore eŧta dživesa le RAJESKE e chabeneskeri obeta, so šukares voñinel le RAJESKE. Kadi obeta anena paš e tosaraskeri labardī obeta, so imar pes kerel sako džives. ²⁵ Zdžana tumen pro eŧtato džives, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena ñisavi buči.

E obeta pro Inepos le Kurkengero

²⁶ Ešebno džives pro Inepos le Kurkengero, sar anena le RAJESKE e chabeneskeri obeta le ešebne ulipnastar, zdžana tumen, hoj te lašaren le RAJES a na kerena ñisavi buči. ²⁷ Anena pre labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, duj terne biken, jekhe bakres the eŧta jekhberšeskere bakroren. ²⁸ Sar chabeneskeri obeta anena sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili pre dojekh bikos, duj kili pro bakro ²⁹ the kilos pre dojekh bakroro. ³⁰ Anen the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ³¹ Kada anen paš o labarde, chabeneskere the molakere obeti, so imar pes kerel sako džives. Savore džviri pro obeti mi en bi e čiba.’ ”

29

O obeti pro Inepos le Trubengero

¹ Ešebno (peršo) džives andro eŧtato čhon na kerena ñisavi buči, ale savore pes zdžana oda džives te lašarel le Devles. Oda džives trubinenena pro trubi. ² Sar labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the eŧta jekhberšeskere bakroren bi e čiba. ³ Sar chabeneskeri obeta anen sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro ⁴ the kilos pre dojekh le eŧta bakrorendar. ⁵ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. ⁶ Avke len obetinena jekhetane la čhoneskera labarda the chabeneskera obetaha, a jekhetane le labarde the molakere obetenca, so pes kerel sako džives, avke sar hin dino. Kala obeti šukares voñinena le RAJESKE.

O obeti pro Smiromoskero Džives

⁷ Zdžana tumen the dešto džives andre kada eŧtato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives na čhana ñisavo čaben añi na kerena ñisavi buči, a pokorinena pes anglo Del. ⁸ Sar labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anena jekhe bikos, jekhe bakres the eŧta jekhberšeskere bakroren bi e čiba. ⁹ Sar chabeneskeri obeta obetinena sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pro bikos, duj kili pro bakro, ¹⁰ the kilos pre dojekh bakroro. ¹¹ Anena the jekhe capos pre obeta vaš o binos paš e koza so pes obetinel pre kada inepos vaš odmukliben le manušenge. Kerena oda jekhetane le labarde, chabeneskere the molakere obetenca, so pes kerel sako džives.

O obeti pro Inepos le Stankengero

¹² Zdžana tumen the dešupandžto (15.) džives andro eŧtato čhon, hoj te lašaren le RAJES. Na kerena ñisavi buči, ale eŧta dživesa oslavinena o Inepos le Stankengero pre pačiv le RAJESKE. ¹³ Pre ešebno džives anena sar e labardī obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, dešutrin (13) terne biken, duje bakren the dešuštart (14) jekhberšeskere bakroren, savoren bi e čiba. ¹⁴ Sar chabeneskeri obeta anena sano aro mišimen le olivove olejoha: trin kili aro pre dojekh bikos, duj kili pre dojekh bakro ¹⁵ the kilos

pre dojekh bakrore. ¹⁶ Anena the jekhe capos pre obeta vaš tumare bini. Kerena oda jekhetane le labarde, chabeneskere the molakere obetenca, so pes keren sako džives.

¹⁷ Pro dujto džives anena dešuduj (12) terne biken, duj bakren the dešuštar (14) jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ¹⁸⁻¹⁹ Pal oda, keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the molakeri obeta avke sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁰ Pro trito džives anena dešujekh (11) terne biken, duj bakren the dešuštar (14) jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ²¹⁻²² Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the molakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²³ Pro štarto džives anena deš terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ²⁴⁻²⁵ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the molakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the okla obeti, so pes obetinen sako džives, the e obeta vaš o binos.

²⁶ Pro pandžto džives anena eña terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ²⁷⁻²⁸ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the molakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

²⁹ Pro šovto džives anena očno terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³⁰⁻³¹ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the molakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³² Pro eftato džives anena efa terne biken, duj bakren the dešuštar jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³³⁻³⁴ Pal oda keci biken, bakren the bakroren obetinena, ajci anena the e chabeneskeri the molakeri obeta avke, sar ešebno džives. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁵ Pro očnoto džives tumen pale zdžana, hoj te lašaren le RAJES. Oda džives na kerena nišavi buči. ³⁶ Sar labardi obeta, so šukares voñinel le RAJESKE, anen jekhe bikos, jekhe bakres the efa jekhberšeskere bakroren bi e chiba. ³⁷⁻³⁸ Jekhetane le bikoha, le bakreha the le bakrorenca obetinena o chabeneskere the molakere obeti avke, sar hin dino. Anena the e obeta vaš tumare bini, the okla obeti, so pes obetinen sako džives.

³⁹ Kala labarde, chabeneskere, molakere the smiromskere obeti mušinene te anel le RAJESKE pro inepi sako berš. Paš ola obeti anena the ola, pal save diňan lav a the ola, so anena korkore pestar.

30

1 O Mojžiš phenda le Izraelitenge savoro, avke sar leske prikazinda o RAJ.

O zakonos pal o lav the pal e vera

² A phenda le kmeňoskere vodcenge: “Kada prikazinda o RAJ: ³ Te o murš dela lav le RAJES abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, mi dolikerel oda lav a mi kerel avke, sar phenda.

⁴ Te e terñi džuvli, savi mek dživel andro kher ke peskero dad, dela lav le RAJES, hoj kerela vareso, abo lela vera, hoj pes zlikerela varesostar, ⁵ a te lakero dad šunela lakero lav the vera, no nič pre oda na phenela, akor savore lakere lava the vera, so diña, pes mušinela te dolikerel.

⁶ Ale te lakero dad lake andre oda brañinela andre oda džives, sar pes dodžanela pal lakeri vera the lava, so diña, na mušinela oda te dolikerel. O RAJ lake od mukela, bo lakero dad pre oda na priachila. ⁷ Te angloda, sar džala romeste, diña lava abo ila vera pre peste, a palis geľa romeste, ⁸ a te lakero rom andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, pre oda nič na phenela, mušinel pes lakere lava the vera te dolikerel.

⁹ Ale te lakero rom pre oda na priachela andre oda džives, sar pes pal oda dodžanela, na mušinela te dolikerel e vera aňi o lava, so diña. O RAJ lake od mukela.

¹⁰ Te e vdova abo e džuvli, sava mukla o rom, dela lav abo lela pre peste vera, mušinela pes oda te dolikerel. ¹¹ Te e veraduñi džuvli diña lav abo ila vera, ¹² a te lakero rom pal oda šunela a nič pre oda na phenela a nišar la andre oda na zaačhavela, savore lava, so diña the e vera, so ila, mušinela te dolikerel. ¹³ Ale te lakero rom pre oda na priachela andre oda džives, sar oda šunela, palis ola lava, so diña, abo e vera, so ila, na mušinela te dolikerel. Lakero rom oda zaačhada a o RAJ lake od mukela. ¹⁴ Lakere romes hin posledno lav pal savore lakere lava the veri, so diña le RAJES. ¹⁵ Ale te lakero rom lake dži andre aver džives nič na phenela, savore lakere lava the e vera, so diña,

pes mušinel te dolikerel, bo oda džives, sar ada šunđa, sas čhit. ¹⁶ A te palis oda kamlahas te čerinel, ela oda pre leste, te e romŋi peskero lav na dolikerela.”

¹⁷ Kala hine o prikazaŋja, so diňa o RAJ le Mojžišoske pal o murš the pal leskeri romŋi, pal o dad the pal leskeri čhaj andre leskero kher.

31

O mariben le Midijanenca

¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Mar le Midijanen vaš oda, so kerde le Izraelitenge. Sar ada kereha, mereha.”

³ Akor o Mojžiš phenda le manušenje: “Pririchtinen pes pro mariben le Midijanenca a potrestinen len vaš oda, so kerde le RAJESKE. ⁴ Andral dojekh Izraeliko kmeňos bičhaven andro mariben 1 000 muršen.” ⁵ Avke kidle avri 1 000 muršen andral dojekh kmeňos. Savore murša sas 12 000. ⁶ O Mojžiš len bičhada andro mariben jekhetane le rašaha le Pinchasoha, saveske sas dad o Eleazar. O Pinchas pes starinelas pal o sentne veci the pal o maribnaskere trubi.

⁷ Mukle pes andro mariben pro Midijana, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske, a murdarde savore muršen. ⁸ Maškar o murdarde sas the o pandž Midijaŋike kraľa: o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba. Murdarde the le Bileam, le Beoriskere čhas. ⁹ Palis o Izraeliti zaila a odligende le Midijaŋike džuvlen le čhavenca, savoro lengero dobitkos, o stadi lengero barvalipen. ¹⁰ Zlabarde savore fori, andre save bešenas, the lengere stani. ¹¹ Zaila a odligende savoro, so pes delas te oddidžal le manušendar the le dobitkostar. ¹² Ande len anglo Mojžiš, rašaj Eleazar the anglo Izraeliti andro taboris, so sas pre Moabike mali paš o Jordan pre aver sera le Jerichostar.

¹³ O Mojžiš, o Eleazar the savore Izraelike vodci gele pes lenca te zdžal avri pal o taboris. ¹⁴ O Mojžiš cholisaľila pro velifeľa upral o ezeros the upral o šel, save pes visarenas le maribnastar.

¹⁵ Phenda lenge: “Soske muklan te dživel savore džuvlen? ¹⁶ Leperen tumenge pre oda, hoj o džuvľa gele pal o Bileam. On scirdle le Izraeliten, hoj te lašaren le Peor a le RAJES te omuken. Vašoda avľa pro RAJESKERE manuša e bibach. ¹⁷ Akana murdaren dojekhe muršores the dojekha džuvľa, savi pašľila le muršeha. ¹⁸ Ale le čhagen, save mek na pašľile le muršeha, muken prekal peste.

¹⁹ Savore tumendar, ko murdarđa varekas abo pes chudľa le mule telostar, ačhena efa dživesa avri pal o taboris. Pro trito the pro efato džives obžuzarena tumen the ole džuvlen, saven zailan. ²⁰ Obžuzaren savore gada, dojekh cipuňi veka, dojekh kaštuno sersamos the savoro, so hin la kozakere balendar.”

²¹ O rašaj Eleazar phenda le muršenge, save pes visarde le maribnastar: “Kada hin o prikazis andro zakonos, so o RAJ diňa le Mojžišoske: ²² O somnakaj, o rup, o brondzos, o cinos vaj o olovos, ²³ oda hin, savoro so na zlabila, pes mušinel te obžuzarel andre jag the le žužipnaskere paňeha. A savore aver veci kempel te obžuzarel le žužipnaskere paňeha. ²⁴ Pro efato džives peske rajbinena o gada a avena žuže. Ča akor šaj aven pale andro taboris.”

Rozulaven maškar peste oda, so zaila

²⁵ Palis o RAJ phenda le Mojžišoske: ²⁶ “Tu, o rašaj Eleazar, the o Izraelike vodci zgenen savoro, so zailan – le manušen the o dobitkos. ²⁷ Rozulav oda pro duj: jepaš de le muršenge, save sas andro mariben, a aver jepaš okle manušenje. ²⁸ Palis kide avri olestar, so chudle o slugađa, o daňe le RAJESKE: Dojekh 500 manušendar le jekhes avri, a avke the le bikendar, le somarendar, the le bakrendar. ²⁹ Le oda avri ole kotorestar, so hino lengero, a de le rašaske Eleazaroske sar le RAJESKERO kotor. ³⁰ Le kotorestar, so sas zailo a dino le okle Izraelitenge, le jekhes avri dojekh penda (50) manušendar, a the le bikendar, le somarendar the bakrendar. Deha oda le Levitenge, save pes starinen pal le RAJESKERO Sentno Stanos.” ³¹ A o Mojžiš the o Eleazar kerde sa avke, sar prikazinda o RAJ.

³² Savoro, so zaila o slugađa, sas 675 000 bakre, ³³ 72 000 dobitkos, ³⁴ 61 000 somara ³⁵ a 32 000 pačivale čhaja.

³⁶ O slugađa chudle 337 500 bakre ³⁷ a lendar dine sar daň le RAJESKE 675 bakre.

³⁸ Chudle 36 000 gurumňa a olestar e daň prekal o RAJ sas 72 gurumňa.

³⁹ Chudle 30 500 somara a olestar e daň prekal o RAJ sas 61 somara.

⁴⁰ Chudle 16 000 manušen, save sas zaila, a lendar dine le RAJESKE 32 dženen.

⁴¹ O Mojžiš oda diňa le Eleazaroske pre hazdľi obeta le RAJESKE, avke sar prikazinda o RAJ.

⁴² Oka dujto kotor, so o Mojžiš rozulađa olestar, so chudle o slugađa, a dine okle Izraelitenge, ⁴³ sas 337 500 bakre, ⁴⁴ 36 000 gurumňa, ⁴⁵ 30 500 somara, ⁴⁶ the 16 000 manuša, saven zaille. ⁴⁷ Ole kotorestar, so sas le Izraelitengero, o Mojžiš iľa dojekhe pendatone manušes the dobitkos a diňa le Levitenge, save pes starinenas pal le RAJESKERO Sentno Stanos, avke sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

⁴⁸ Palis avle anglo Mojžiš savore armadakere veliřela ⁴⁹ a phende leske: “Tire služobňika zgende le muršen, saven liďzahas. Aňi jekh lendar na chibaľinel. ⁵⁰ Avke amen anas o somnakune veci – o naramki, o řati, o angrusa, o řeňa the o lancici – le RAJESKE sar obeta, hoj te el odmukle amare bini.”

⁵¹ O Mojžiš the o Eleazar iľa lendar o somnakaj the savore somnakune veci. ⁵² Savoro somnakaj, so dine o armadakere veliřela le RAJESKE sar hazďli obeta, sas vaj 190 kili. ⁵³ O slugađa peske mukle oda, so zaille. ⁵⁴ O Mojžiš the o Eleazar preile o somnakaj le armadakere veliřelendar a řigende andre le RAJESKERO Sentno Stanos, hoj peske o RAJ te leperel pro Izraeliti.

32

E phuv pro vichodos pal o Jordan

¹ Le kmeňen Ruben the Gad sas igen but dobitkos. Sar dikhle, savi laři maľa sas andro Jazer the Gilead prekal o dobitkos, ² avle ko Mojžiš, ko rařaj Eleazar the ko Izraelike vodci a phende: ³⁻⁴ “O RAJ pomožiinda le Izraelitenge, hoj te zalen kale fori: o Atarot, o Dibon, o Jazer, e Nimra, o řeřbon, o Elale, o Sebam, o Nebo the o Beon. Odi phuv hiňi laři prekal o dobitkos a amen hin baro dobitkos. ⁵ Mangas tut, te tuke sam pre dzeka, de amenge kadi phuv, hoj te el amari, a ma prele amen prekal o Jordan.”

⁶ O Mojžiš lenge phenda: “Tumare phrala muňinen te dźal andro mariben a tumen kamen te ačhel kade? ⁷ Soske keren tele e dzeka le Izraelitenge, hoj te na dźan andre phuv, so lenge diňa O RAJ?” ⁸ Kavke kerenas the tumare dada, sar len bičhadom andral o Kadeř-Barnea, hoj te predikhen e phuv. ⁹ On avle dži andre Dolina Eřkol, predikhle odi phuv, ale palis le Izraelitenge kerde avke tele e dzeka, hoj na kamle te dźal andre odi phuv, so lenge diňa o RAJ. ¹⁰ Andre oda dźives o RAJ pre lende cholisaliľa a diňa vera: ¹¹ ‘O murša, kaske sas biř (20) berř the buter, sar avle avri andral o Egipt, na dźana andre phuv, pal savi diňom la veraha lav le Abrahamoske, le Izakoske, the le Jakoboske, bo pes mange na oddine cale jileha. ¹² řa o Kenizzitas o Kaleb, le Jefunnoskero řhavo, the o Jozua, le Nunoskero řhavo, pes mange oddine cale jileha.’ ¹³ Akor o RAJ pro Izraeliti igen cholisaliľa a mukľa len te phirel pal e puřa saranda (40) berř dži akor, medik na muľa avri oda pokoleňje, so kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka.

¹⁴ Akana tumen keren avke sar tumare dada! Tumen, o Ruben the o Gad, san binořno pokoleňje, savo mek buter cholarel le RAJES pro Izrael! ¹⁵ Te tumen pes le RAJESTAR visarena a na dźana pal leste, mukela le manušen mek buter pre puřa a tumen avena vinovate vař oda, hoj savore okla manuša ena zničimen.”

¹⁶ Ale on phende le Mojžišoske: “Eřeb (perřo) amenge domuken te ačhavel ohradi prekal amare stadi the fori prekal amare famelij. ¹⁷ Amare famelij ačhena andre kala zorale fori a dźivena bi e dar andre kadi phuv a amen pes pririchtinaha amare phralenca le Izraelitencu te dźal andro mariben, medik na zalaha e phuv, so ela lengeri. ¹⁸ Na avaha pale khere, medik savore Izraeliti na chudena peskeri phuv sar ředictvos. ¹⁹ Na ela amen phuv mařkar lende pre aver sera pal o paňi Jordan, bo chudľam amari phuv kade pro vichodos le Jordanostar.”

²⁰ O Mojžiš lenge phenda: “Te řačes gondolinen oda, so phenen, akor pes pririchtinen te dźal andro mariben vař o RAJ. ²¹ Palis savore murša mi predžan prekal o Jordan anglo RAJ a muňinen pes te marel le řeprijatelenca dži akor, medik len o RAJ na tradela avri angle leste ²² a te o RAJ zalela odi phuv, ta palis pes řaj visaren pale a anglo RAJ the anglo Izrael avena bi e vina. Avke ela kadi phuv tumaro ředictvos anglo RAJ.

²³ Ale te na dolikerena tumaro lav, phenav tumenge, hoj aleha kerena binos anglo RAJ. Akor řaj dźanen, hoj avena marde vař tumare bini. ²⁴ Avke řaj ačhaven peske o fori prekal tumare řhave the ohradi prekal tumare stadi, ale dolikeren the oda lav, so diňan.”

²⁵ Akor o murša andral o kmeňi Gad the Ruben phende le Mojžišoske: “Amen sam tire služobňika a keraha oda, so amenge prikazindal. ²⁶ Amare řhave, o romňa, o stadi the savore dźviri ačhena andro fori andro Gilead. ²⁷ Ale savore tire služobňika predžana prekal o Jordan pririchtimen pro mariben anglo RAJ, avke sar phendal.”

²⁸ Avke o Mojžiš prikazinda le rařaske Eleazaroske, le Jozuaske the le Izraeloskere kmeňengere vodcenge: ²⁹ “Te o murša andral o Gad the Ruben predžana o Jordan

pririchtimen pro mariben anglo RAJ, a te tumenge pomožinena te zalel odi phuv, dena lenge e Gileadoskeri phuv sar lengero dedictvos. ³⁰ Ale te na predžana tumenca o Jordan a na džana tumenca andro mariben, akor mušinena te chudel peskeri phuv maškar tumende andro Kanaan.”

³¹ O murša andral o Gad the Ruben phende: “Keraha avke, sar o RAJ prikazinda peskere služobnikenge. ³² Predžaha o Jordan andre phuv Kanaan pririchtimen pro mariben. Ale e phuv, so chudaha sar dedictvos, ela kade pro vichodos le Jordanostar.”

³³ Avke o Mojžiš diña le kmeňenge Gad the Ruben the le jepaš kmeňoske Menašše e phuv le Sichonoskeri, savo sas kralis upral o Amoreja, the e phuv le kraliskeri Ogoskeri andral o Bašan. Diña lenge cali odi phuv a paš oda o fori the o phuva pašal lende.

³⁴ Palis o kmeňos Gad pale ačhada o fori Dibon, Atarot, Aroer, ³⁵ Atarot-Šofan, Jazer, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra the o Bet-Haran. Ačhada kala zorale fori the ohradi prekal o bakre. ³⁷ O kmeňos Ruben pale ačhada o fori Češbon, Elale the Kirjatajim. ³⁸ Kale trin forenge, so pale ačhade – o Nebo, o Baal-Meon the e Sibma – dine aver nava.

³⁹ O potomki le Machiroskere, savo sas čhavo le Menaššeskeri, gele pro mariben andre phuv Gilead. Zaila la a tradla avri odarik le Amorejen, save ode bešenat. ⁴⁰ Avke o Mojžiš diña e phuv Gilead le Machiroskere potomkenge a on ode ačhile te bešel. ⁴¹ O Jair andral o kmeňos Menašše gela pro mariben, zaila varesave gava andro Gilead a diña lenge nav: Gava le Jairoskere. ⁴² The o Nobach gela pro mariben a zaila o foros Kenat le gavenca. Le foroske Kenat diña nav pal peste Nobach.

33

O tabora le Izraelitengere pre pušta

¹ Kala sas o thana, kaj o Izraeliti peske kerenas tabora, akor sar o Mojžiš the o Aron len lidžanas pal lengere kmeňi andral o Egipt. ² O RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te zapisinel o thana, kaj pes ačhavelas o taboris. Kada sas lengero drom:

³ O Izraeliti omukle o Egipt dešupandžto (15.) džives andro ešebno (peršo) čhon, jekh džives pal e Patradi. On džanas avri bi e dar andral o foros Raamses angle savore Egiptana, ⁴ save parunenas peskere ešebne muršoren, saven o RAJ murdarda. Aleha o RAJ sikada, hoj ov hino zoraleder sar lengere devla.

⁵ O Izraeliti gele het andral o Raamses a kerde peske taboris paš o Sukkot.

⁶ Andral o Sukkot gele het a kerde peske taboris paš o Etam, so hino pro agor pre pušta.

⁷ Andral o Etam pes visarde pale ko Pi-Hachiro, pro vichodos le Baal-Cefonostar, a ode peske kerde taboris anglo Migdol.

⁸ Le Pi-Hachiroto star pes mukle dureder a prekal o Lolo Moros pregele pre pušta. Trin džives džanas pal e pušta Etam a kerde peske taboris paš e Mara.

⁹ La Maratar odgele paš o Elim, kaj sas o dešuduj (12) prameňa the eftavardeš (70) palmi a kerde peske ode taboris.

¹⁰ Le Elimostar džanas dureder a kerde peske taboris paš o Lolo Moros.

¹¹ Le Lole Morostar odgele a kerde peske taboris pre pušta Sin.

¹² Sar odgele pal e pušta Sin, kerde peske taboris paš e Dofka.

¹³ Andral e Dofka džanas dureder a kerde peske taboris paš o Aluš.

¹⁴ Andral o Aluš odgele a kerde peske taboris paš o Refidim. Ode na sas paňi prekal o manuša.

¹⁵ Andral o Refidim džanas dureder a kerde peske taboris pre pušta Sinaj.

¹⁶ Palis odgele la puštatar Sinaj a kerde peske taboris paš o Kibrot-Hattaava.

¹⁷ Andral o Kibrot-Hattaava džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chacerot.

¹⁸ Andral o Chacerot džanas dureder a kerde peske taboris paš e Ritma.

¹⁹ Andral e Ritma džanas dureder a kerde peske taboris paš o Rimmon-Perec.

²⁰ Andral o Rimmon-Perec odgele a kerde peske taboris paš e Libna.

²¹ Andral e Libna odgele a kerde peske taboris paš e Rissa.

²² Andral e Rissa džanas dureder a kerde peske taboris paš e Kehelata.

²³ Andral e Kehelata odgele a kerde peske taboris paš o verchos Šefer.

²⁴ Andral o verchos Šefer odgele a kerde peske taboris paš o Charad.

²⁵ Andral o Charad džanas dureder a kerde peske taboris paš o Makhelot.

²⁶ Andral o Makhelot odgele a kerde peske taboris paš o Tachat.

²⁷ Andral o Tachat odgele a kerde peske taboris paš o Terach.

²⁸ Andral o Terach džanas dureder a kerde peske taboris paš e Mitka.

²⁹ Andral e Mitka odgele a kerde peske taboris paš e Chašmona.

- 30 Andral e Chašmona odgele a kerde peske taboris paš o Moserot.
 31 Andral o Moserot odgele a kerde peske taboris paš o Bene-Jaakan.
 32 Andral o Bene-Jaakan džanas dureder a kerde peske taboris paš o Chor-Haggidgad.
 33 Andral o Chor-Haggidgad odgele a kerde peske taboris paš e Jotbata.
 34 Andral e Jotbata odgele a kerde peske taboris paš e Abrona.
 35 Andral e Abrona gele dureder a kerde peske taboris paš o Ecjon-Geber.
 36 Andral o Ecjon-Geber odgele a kerde peske taboris paš o Kadeš pre pušta Sin.
 37 Andral o Kadeš džanas dureder a kerde peske taboris paš o verchos Hor paš e hrañica Edom. ³⁸ O Aron geľa pro verchos Hor, avke sar leske o RAJ prikazinda, a ode mula andro ešebno džives andro pandžto čhon, saranda (40) berš paloda, sar o Izraeliti avle avri andral o Egipt. ³⁹ Le Aronoske sas šel the bišutrin (123) berš, sar mula pro verchos Hor.
 40 (Akor pes došunđa o kralis andral o Arad, savo sas Kanaančanos a savo bešelaso andro Negev andro Kanaan, hoj aven o Izraeliti.)
 41 Le verchostar Hor džanas dureder a kerde peske taboris paš e Calmona.
 42 Andral e Calmona odgele a kerde peske taboris paš o Punon.
 43 Andral o Punon odgele a kerde peske taboris paš o Obot.
 44 Andral o Obot odgele a kerde peske taboris paš o Ije-Abarim pre Moabiko phuv.
 45 Andral o Ije-Abarim džanas dureder a kerde peske taboris paš o Dibon-Gad.
 46 Andral o Dibon-Gad odgele a kerde peske taboris paš o Almon-Diblatajim.
 47 Andral o Almon-Diblatajim odgele a kerde peske taboris paš o verchi Abarim anglo verchos Nebo.
 48 Sar odgele le verchendar Abarim, kerde peske taboris pro Moabike rovine pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho. ⁴⁹ Lengero taboris sas pro Moabike rovine paš o Jordan le Bet-Ješimotostar dži ko Abel-Šittim.

O RAJ prikazinel te domarel o Kanaan

- ⁵⁰ Ode pro Moabike rovine pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho phenda o RAJ le Mojžišoske: ⁵¹ “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ⁵² mušinen te tradel avri savore manušen andral odi phuv. Zničinen savore lengere barune, kaštune the trastune modlen a the savore thana, kaj lašaren peskere devlen. ⁵³ Zalen odi phuv a bešen ode. Diňom la tumenge, hoj te el tumari. ⁵⁴ Rozdelinen odi phuv sar dedictvos maškar tumare kmeňi the fajti le losoha. Le bareder fajtake dena bareder phuv a la cikneder fajtake dena cikneder phuv sar dedictvos. Pre kaste savi phuv avela avri le losoha, odi ela leskeri. Dojekh kmeňos chudela peskeri phuv. ⁵⁵ Ale te na tradena avri le manušen andral odi phuv, ola, saven ode mukena, ena tumenge sar o trňi andro jakha the o koľaka andro dume a trapinena tumen andre odi phuv, kaj bešena. ⁵⁶ Palis oda, so kamlom te kerel lenge, kerava tumenge.’ ”

34

Le Izraeloskere hrañici

- ¹ O RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Le Izraelitenge prikazin kada: ‘Sar avena andro Kanaan, andre phuv, so chudena sar dedictvos, ena kala hrañici:
³ Pro juhos chudena kotor la puštatar Sin paš e Edomoskeri hrañica. Pre vichodno sera chudela e hrañica paš o južno agor le Londe Moroske ⁴ a džala dureder pro juhos le verchengere dromestar Akrabbim, odarik ko Sin a odarik pro juhos le Kadeš-Barneatar, palis ko Chacar-Addar a dži ko Acmon. ⁵ Le Acmonostar pes visarela ko Egiptsko paňi a odarik džala dži paš o Stredozemno Moros.
⁶ Tumari zapadno hrañica ela o brehos le Stredozemne Moroskero.
⁷ Tumari severno hrañica džala le Stredozemne Morostar dži ko verchos Hor ⁸ a odarik dureder dži ko Lebo-Chamat a the ko Cedad, ⁹ palis prekal o Zifron dži ko Chacar-Enan. Oda ela tumari severno hrañica.
¹⁰ Tumari vichodno hrañica džala le severostar tele andral o Chacar-Enan ko Šefam, ¹¹ odarik džala tele ke Ribla a pro vichodos le Ajinostar dži paš o verchi pro vichodos paš o Galilejsko Moros*, ¹² palis tele pašal o Jordan dži paš o Londo Moros.
 Oda ela calo hrañica pašal tumari phuv.’ ”

- ¹³ Paloda o Mojžiš diňa le Izraelitenge kada prikazis: “Prekal o losos tumenge rozulaven sar dedictvos kadi phuv, so o RAJ prikazinda te del le eňa the jepsaš

* 34:11 E Hebrejiko čih: Kinneret

kmeňenge. ¹⁴ Bo o kmeňi Ruben the Gad the o jepaš kmeňos Menašše imar peskeri phuv chudle ¹⁵ pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.”

O vodci, save rozulavena e phuv

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: ¹⁷ “Kala džene tumenge rozulavena (rozdelinena) e phuv: O rašaj Eleazar the o Jozua, le Nunoskero čavo, ¹⁸ a kide avri po jekh vodcas andral dojekh kmeňos, hoj lenge te pomožinen te rozulavel e phuv.”

¹⁹ Ola manuša sas:

andral o kmeňos Juda o Kaleb, le Jefunnoskero čavo;

²⁰ andral kmeňos Šimeon o Šemuel, le Ammichudoskero čavo;

²¹ andral o kmeňos Benjamin o Elidad, le Kisonoskero čavo;

²² andral o kmeňos Dan o Bukki, le Jogliskero čavo;

²³ andral o kmeňos Menašše o Channiel, le Efodoskero čavo;

²⁴ andral o kmeňos Efrajim o Kemuel, le Šiftanoskero čavo;

²⁵ andral o kmeňos Zebulun o Elicafan, le Parnachoskero čavo,

²⁶ andral o kmeňos Jissachar o Paltiel, le Azzanoskero čavo;

²⁷ andral o kmeňos Ašer o Achihud, le Šelomiskero čavo;

²⁸ andral o kmeňos Naftali o Pedahel, le Ammichudoskero čavo.

²⁹ Kala hine o murša, savenge o RAJ prikazinda, hoj te rozulaven le Izraelitenge e phuv Kanaan sar deđictvos.

35

O fori prekal o Leviti

¹ Sar sas o Izraeliti pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho, o RAJ phenda le Mojžišoske: ² “Prikazin le Izraelitenge, hoj le Levitenge te den andre peskere phuva o fori, kaj te bešen, the o mali pašal lende. ³ Andro fori bešena a o mali ena prekal lengere gurumňa, stadi the aver dobitkos.

⁴ O mali pašal o fori, so dena le Levitenge, ena džindarde 450 metri le foroskere murendar. ⁵ Kala ena o mali prekal lengero dobitkos. O mali le foroskere murendar merinen avri 900 metri pro vichodos, juhos, zapados the severos.*

⁶ Le Levitenge dena šov fori, andre save pes šaj džala te garuvel oda, ko varekas murdarđa, ale na kamla. A paš oda len dena the aver saranda the duj (42) fori. ⁷ Savore fori the o mali pašal lende, so dena le Leviten, ena saranda the očno (48). ⁸ Dojekh Izraeliko kmeňos dela prekal o Leviti o fori peskera phuvatar pal oda, keci les hin phuva. Le prekal o Leviti buter fori le kmeňostar, saves hin bareder phuv, a le frimeder fori le kmeňostar, saves hin frimeder phuv.”

O fori pro garuđipen

⁹ O RAJ mek phenda le Mojžišoske: ¹⁰ “Phen le Izraelitenge kada: ‘Sar predžana prekal o Jordan andro Kanaan, ¹¹ kiden avri o fori†, andre save pes o manuš šaj garuvel, te varekas murdarel, ale na kamla. ¹² Ola fori ena pro garuđipen oleske, ko murdarđa, hoj e famelija le muleskeri les te na murdarel sigeder, sar ulahas avrišundo anglo sudos. ¹³ Ela tumen šov fori pro garuđipen. ¹⁴ Kiden peske avri trin fori pro vichodos le Jordanostar the trin fori andro Kanaan. ¹⁵ Kala šov fori ena pro garuđipen na ča prekal o Izraeliti, ale the prekal o cudzinci the ola, ko hine avre narodendar a bešen maškar tumende. Ode pes šaj garuvel oda, ko varekas murdarel, ale na kamla.

¹⁶⁻¹⁸ Te vareko demel varekas le trasteha, le bareha abo le kašteha avke, hoj oda dženo merela, hino vrahos a mušinel te merel. ¹⁹ E nekpašeder famelija le muleskeri šaj murdarel le vrahos, sar les arakhela. ²⁰ Te vareko nalače gondolišagoha varekas murdarela avke, hoj les ispidela abo čhivela andre leste vareso, ²¹ abo les demela le vasteha avke, hoj merela, oda dženo hino vrahos a mušinel te merel. E nekpašeder famelija le muleskeri šaj les murdarel, te les arakhela.

²² Ale šaj pes ačhel, hoj vareko na gondolinen pro nalačo a ispidel varekas abo čhivel andre leste vareso, ²³ abo mukel tele o bar, so les šaj murdarel, bo na dikhla les, a oda dženo merela, ale ov na sas leha neprijateljis aňi leske na gondolinelas te kerel nič nalačo, ²⁴ akor o Izraeliti rozsudzinen na pal kala zakoni maškar oda, ko murdarđa, the maškar e nekpašeder famelija ole murdarde manušeskeri. ²⁵ O Izraeliti oles, ko murdarđa, lena avri la famelijakere vastendar a lidžana les pale andro foros, kaj pes angloda garuđa. Ode mušinel te ačhel, medik na merela o nekbareder rašaj, savo sas pomakhlo le sentne olejoha.

* 35:5 E Hebrejiko čhib na del pes te achalol. † 35:11 O fori kaj šaj zachraňinen peskero dživipen.

²⁶ No te oda dženo, ko murdarđa, džala avri andral o foros andre savo denašla, ²⁷ a te les jekh andral e famelija le muleskeri arakhela avri ole forostar a murdarela les, na ela vinovato sar vrahos. ²⁸ Vašoda oda dženo, ko murdarđa, mušinel te ačhel andro foros pro garudipen, medik na merela o nekbareder rašaj. Ča akor šaj pale džal andre peskero gav.

²⁹ Kada ela zakonos prekal savore tumare pokoleňja všadžik, kaj bešena.

³⁰ Oles, ko murdarđa, pes šaj murdarel ča akor, te ela pre oda duj švedki, abo buter. Te svedčinela ča jekh švedkos, na ela oda dos, hoj te el odsudzimen pro meriben.

³¹ O vrahos, savo hino vinovato, mušinel te el murdardo, našti pes cinel avri le lovenca.

³² Te oda dženo, ko denašla andro foros pro garudipen, kamel te džal het pale te bešel andre peskeri phuv, našti pes cinel avri le lovenca, hoj te džal khere sigeder, sar merel o nekbareder rašaj.

³³ Ma meľaren e phuv andre savi bešen, bo o rat le murdarde manušeskero meľarel e phuv. Odi phuv pes obžuzarela ča te ela avričordo o rat le vrahoskero, ko ešeb čorda avri o rat. ³⁴ Ma meľaren le rateha e phuv, andre savi bešen a andre savi bešav the me, bo me, o RAJ, bešav maškar tumende.’ ”

36

O dedično pravos le čhajengero

¹ Akor o vodci andral e famelija le Gileadoskeri, savo sas čhavo le Machiroskero, čhavo le Menaššeskero andral le Jozefoskero kmeňos, gele ko Mojžiš the ke aver anglune fajtakere vodci. ² Phende leske: “Rajeja, o RAJ tuke prikazinda, hoj le losoha te rozdelines le Izraelitenge e phuv sar dedičtvos. O RAJ tuke prikazinda, hoj e phuv amare phraleskeri le Celofchadoskeri te des leskere čhajenge. ³ No te džaha romeste andre aver kmeňos, amaro dedičtvos ela dino ole kmeňoske. Avke našavaha o kotor la phuvatar, so sas amenge diňi. ⁴ Sar avela o Berš le Radišagoskero, so hin sako pendato (50.) berš, prekal o Izraeliti, lengero phuvakero kotor ela dino lengere neve kmeňoske. A avke amaro kmeňos našavela odi phuv pro furt.”

⁵ Avke o Mojžiš phenda le Izraelitenge kada prikazil le RAJESTAR: “Le muršen andral le Menaššeskero kmeňos* hin čačipen. ⁶ Pal o čhaja le Celofchadoskere o RAJ prikazinda kada: ‘Te džana romeste, oda dženo mušinel te el andral lengero dadeskero kmeňos. ⁷ E dedično phuv le Izraelitengeri našti predžal andral jekh kmeňos andre aver, ale savore Izraeliti mušinen te likerel peskere dadeskeri dedično phuv. ⁸ Vašoda dojekh čhaj, savi chudela e dedično phuv andre varesavo Izraeliko kmeňos, mušinel te džal romeste andre peskere dadeskero kmeňos, hoj savore Izraeliti te chuden o dedičtvos pal peskere dada. ⁹ Avke na džala o dedičtvos andral jekh kmeňos andre aver, ale savore Izraelike kmeňi likerena peskeri phuv.’ ”

¹⁰ Le Celofchadoskere čhaja kerde avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske. ¹¹ E Machla, e Tirca, e Chogla, e Milka the e Noa gele romeste pal peskere strična phrala pal le dadeskeri sera. ¹² Ačhile romňija le muršenge andral o kmeňos Menašše, savo sas čhavo le Jozefoskero, a lengeri dedično phuv ačila lengera dadeskera fajtake.

¹³ Kala prikazi the zakoni diňa o RAJ le Izraelitenge prekal o Mojžiš pro Moabike rovini pro vichodos le Jordanostar anglo Jericho.

* 36:5 E Hebrejiko čhib: le Jozefoskero kmeňos

O Deuteronomium – O Pandžto Mojžišoskero Zvitkos

O ešebno vakeriben le Mojžišoskero

¹ Kala hine o lava, so phenda o Mojžiš savore Izraelitenge pro vichodos le Jordanostar pre pušta andre Araba pre aver sera paš o Suf, maškar o fori Paran the Tofel pal jekh sera a maškar o fori Laban the Chacerot the Di-Zahab pre aver sera. ² O drom le Chorebostar dži paš o Kadeš-Barnea, so džal prekal o Seiroskere brehi andre phuv Edom, likerel dešujekh (11) džives.

³ Saranda (40.) berš paloda, sar avle avri andral o Egipt, ešebno (peršo) džives andro dešujekh (11.) čhon, phenda o Mojžiš le Izraelitenge savoro, so leske prikazinda o RAJ te phenel. ⁴ Sas oda paloda, sar ņerinda (zviřazinda) upral o Amorejiko kralis Sichon, savo bešelas andro Češbon, a sar ņerinda andro Edrej upral o Bašaniko kralis Og, savo bešelas andro Aštarot.

⁵ Andro Moab, pal o Jordan, chudľa o Mojžiš te vakerel avri le RAJESKERO zakonos:

⁶ “O RAJ, amaro Del, amenge pro Choreb phenda: ‘Imar but bešen paš kada verchos. ⁷ Sthoven o taboris a muken pes pro drom. Džan pre le Amorejengere brehi the andre savore fori andre dolina Araba – pro verchi the tele pre ņižina; the andro Negev the paš o moroskero brehos a džan andro Kanaan the Libanon dži ko baro paņi Euftrat. ⁸ Dikhen, dav tumenge kadi phuv. Džan andre a zalen odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske, le Jakoboske – the lengere potomkenge.’”

O Mojžiš ačhavel sudcen

⁹ O Mojžiš phenda le manušenge: “Andre oda časos, sar mek samas paš o verchos Sinaj, phendom tumenge: ‘Na birinav man korkoro pal tumende te starinel. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumendar kerda ajci but, hoj adadžives san imar ajci sar o čerčeňa pro ņebos. ¹¹ Mi del o RAJ, o Del tumare dadengero, hoj te aven ezerval buter, sar san akana, a mi požehņinel tumen avke, sar tumen diňa lav. ¹² Ale sar šaj me birinav te zlidžal tumare pharipeňa a sar šaj rozsudzina savoro korkoro? ¹³ Kiden avri andral dojekh tumaro kmeňos skušimen manušen, saven o manuša prindžaren, hoj hine godaver the achalon, a ačhavava len vodcenge upral tumende.’”

¹⁴ Akor mange tumen phenda, hoj oda, so phendom, hin mištes te kerel.

¹⁵ Avke olen skušimen the godavere muršen andaň ke ma a me len ačhadom vodcenge upral o ezeros, šel, penda abo deš manuša. Ačhadom the kmeňengere vodcen. ¹⁶ Akor prikazindom tumare sudcenge: ‘Šunen mištes avri tumare phralen a sudzinen čačipnaħa, choc te vareko pes sudzinel a peskere phraleħa abo le cudzincoha, savo dživel maškar tumende. ¹⁷ Pro sudos ma likerem paš ņikaste buter, ale šunen avri dojekhes jednakes, či oda ela cikno vaj baro manuš. ņikastar tumen ma daran, bo o sudos hin le Devlestar! Te na džanena te rozsudzinel korkore, aven oleħa ke ma a me oda rozsudzinaħa.’ ¹⁸ Akor tumenge phendom savoro, so kempel te kerel.”

Pal o murša, save predikhle e phuv

¹⁹ “Palis pes muklam te džal dureder le verchostar Choreb a phirahas pal odi bari the nalači pušta, avke sar oda predžidilan pro drom, sar džahas ko Amorejika brehi, avke sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del, a dogelam dži ko Kadeš-Barnea. ²⁰ Ode tumenge phendom: ‘Doavlan ko Amorejika brehi, so amenge diňa o RAJ, amaro Del. ²¹ Dikh, o RAJ, tiro Del, tuke diňa kadi phuv, so hiňi angle tute. Dža, zale la, avke sar tuke prikazinda o RAJ, o Del tire dadengero! Ma dara a ma izdra!’”

²² Akor avlan savore angle ma kaleħa: ‘Bičhavas anglal muršen, save džana te predikhel e phuv, hoj amenge te phenen, save dromeha kempel te džal a andre save fori džaha te bešel.’”

²³ Kada, so kamlan, mange sas pre dzeka, vašoda maškar tumende kidňom avri dešuduje (12) muršen, jekhes andral dojekh kmeňos. ²⁴ On pes mukle te predikhel odi phuv, gele upre pro brehi a doavle dži andre Dolina Eškol a predikhle la. ²⁵ Palis ola murša amenge ande ovocje, so odarik ile, a phende amenge: ‘Odi phuv, so amenge del o RAJ, amaro Del, hiňi lači.’”

Le manušengero napačaben

²⁶ “Ale tumen pes vzburindan a na gelan odi phuv te zalel, sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ²⁷ Reptinenas andre peskere stani a vakerenas: ‘O RAJ amen iħa

avri andral o Egipt ča vašoda, hoj amen te del andro vasta le Amorejenge a te murdarel amen. ²⁸ Kaj oda amen džas? Daras pes, bo amare phrala amenge kerde tele e dzeka, sar phende: "O manuša ode hine zoraleder the učeder sar amen a lengere fori hine zorale le bare murenca dži ko ņebos. Dikhlam ode the le obren, le Anakoskere potomken."'

²⁹ Akor tumenge phendom: 'Ma daran pes lendar a ma izdran! ³⁰ O RAJ, tumaro Del, savo džal angle tumende, pes marela vaš tumenge, avke sar oda furt kerelas andro Egipt angle tumare jakha ³¹ a the pre pušta. Ode dikhlan, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas avke sar o dad peskere čhas, pal calo drom, medik na avlan pre kada than.'

³² No the avke na pačanas le RAJESKE, tumare Devleske, ³³ savo džalalas angle tumende rači sar o jagalo slupos the dživese sar e chmara, hoj te arakhel thana prekal tumare tabora a hoj te sikavel tumenge o drom, pal savo majinenas te džal.'

Lengero trestos

³⁴ "Sar o RAJ šunđa, so vakerenas, cholisalila a la veraha diňa lav: ³⁵ 'Andral kada nalačo pokoleņje ņiko na džala andre kadi lači phuv, pal savi la veraha diňom lav, hoj la dava tumare dadenge. ³⁶ Ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, džala andre. Ov sas mange cale jileha verno. Leske the leskere potomkenge dava kadi phuv, so sas te predikhel.'

³⁷ Vaš tumenge o RAJ cholisalila the pre ma a phenda: 'Na džaha andre aňi tu. ³⁸ Džala andre tiro služobňikos o Jozua, le Nunoskero čhavo. Zoralar les, bo ov lidžala le Izraeliten te zalel e phuv andro ddictvos.'

³⁹ Palis o RAJ phenda amenge savorenge: 'Džana andre tumare cikne čhavore, pal save phenenas, hoj ena zaile – o čhavore, save adadžives mek na džanen, so hin lačo a so na. Lenge la dava a on la zalena. ⁴⁰ Ale tumen, visaren pes a džan pale pre pušta le dromeha ko Lolo Moros.'

⁴¹ Tumen mange odphendan: 'Kerđam binos anglo RAJ. Džas a maras pes avke, sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del.' Palis dojekh tumendar pes pririchtinda pro mariben a gondolinenas peske, hoj ela lokes te džal pro bžengere phuva.

⁴² Ale o RAJ mange phenda: 'Phen lenge, hoj pes te na džan te marel, bo me na avava maškar lende a lengere ņeprijatela ņerinena upral lende.'

⁴³ Me tumenge oda phendom, no tumen the avke na šundan. Vzburindan pes pro le RAJESKERO prikazis a geľam tumare baripnaha pro bžengere phuva. ⁴⁴ Palis džanas pre tumende o Amoreja, save bešenas pre ola thana. Džanas pal tumende sar o včeli a roztradle tumen le Seirostar dži ke Chorma. ⁴⁵ Sar avlan pale, rovenas anglo RAJ. Ov tumen na šunđa avri a na diňa pes ke tumende anglal. ⁴⁶ Vašoda mušindan te ačhel andro Kadeš ajci but dživesa, keci ode ačhilan."

2

O phiriben pal e pušta

¹ "Palis pes visardam a geľam pre pušta le dromeha ko Lolo Moros, avke sar mange phenda o RAJ. But časos phirahas pašal o brehi Seir.

² Akor mange o RAJ phenda: ³ 'Imar dos phirenas pašal kale brehi, akana džan pro severos. ⁴ Le manušenge de kada prikazis: "Džan prekal e phuv Seir*", so hiňi tumare phraleskeri le Ezavoskeri the leskere potomkengeri. On tumendar darana, ⁵ ale den tumenge pozoris, hoj tumen te na chuden lenca te marel, bo lengera phuvatar tumenge na dava aňi sikrica. O Seiroskere brehi diňom le Ezavoske the leskere potomkenge. ⁶ Lendar cinena o chaben the o paňi, hoj tumen te el, so te chal the te pijel.

⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen požeňinelas andre savoreste, so kerenas. Ov pes starinelas pal tumende, sar phirenas pal kadi bari pušta. O RAJ, tumaro Del, hino tumenca imar saranda (40) berš a nič tumenge na chibalinelas."

⁸ Obgeľam amare Ezavoskere phralen, save bešen andro Seir. Džahas pal o drom Araba, so chudel pro juhos paš o Elat the Ecjon-Geber, palis pes visardam pre pušfakero drom, so džal andro Moab.

⁹ Akor mange o RAJ phenda: 'Ma dža pro Moabčana a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengera phuvatar tumenge na dava nič. O foros Ar diňom lenge, le Lotoskere potomkenge.'

¹⁰ (Angloda ode bešenas o baro narodos o Emimčana – o manuša, so sas igen uče, ajse sar o Anaka. ¹¹ Le Emimčanen the le Anaken o narodi džanen avke sar le Refajen, ale o Moabčana len vičinen Emimčana. ¹² Angloda the o Choričana bešenas andro Seir,

* 2:4 Oda hin o Edom.

ale o potomki le Ezavoskere len odarik tradle a murdarde avri. On chudle te bešel pre lengere thana, avle sar oda kerde o Izraeliti andre phuv, so lenge diňa o RAJ.)

¹³ O RAJ mek amenge phenda: 'Akana ušten a predžan prekal e dolina Zered.' Avke la pregelam.

¹⁴ Tranda the ochto (38) berš amenge likerda o drom andral e Kadeš-Barnea dži akor, sar pregelam e dolina Zered. Akor imar mule avri savore maribnaskere murša andral oda calo pokoleňje avke, sar lenge la veraha phenda o RAJ. ¹⁵ Le RAJESKERO vast džalas pre lende, medik savoredžene na mule avri.

¹⁶ Sar le manušendar mule avri savore maribnaskere murša, ¹⁷ o RAJ mange phenda: ¹⁸ 'Adadžives predžaha prekal e Moabiko phuv paš o foros Ar. ¹⁹ Sar aveha pašes paš le Ammončanengeri phuv, ma dža pre lende a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengeru phuvatar tut na dava nič. Odi phuv diňom lenge, le Lotoskere potomkenge.'

²⁰ (Kadi phuv o manuša lenas sar le Refajengeri, bo angloda ode bešenias. O Ammončana len vičinenas Zamzumčana. ²¹ On sas baro narodos – manuša, so sas igen uče, ajse sar o Anaka – ale o RAJ len zničinda, hoj o Ammončana te zalen odi phuv a te bešen ode. ²² O RAJ avke kerda the le Edomitenge, le Ezavoskere potomkenge, save bešen andro Seir. O Raj zničinda le Choričanen, hoj o Edomiti te zalen odi phuv, a avke ode bešen dži adadžives. ²³ Le Avvičanen, save bešenias andro gava dži ke Gava, murdarde avri o Kaftorčana, save avle pal o ostrovos Kaftor†, a chudle te bešel andre lengeri phuv.)"

Domaren o foros Češbon

²⁴ "Sar imar predžahas prekal e phuv Moab, o RAJ amenge phenda: 'Akana ušten, džan a predžan e dolina Arnon! Diňom tumenge andro vasta le Amorejike kralis Sichon andral o foros Češbon the leskeri phuv. Chude te zalel leskeri phuv a dža pre leste! ²⁵ Kale dživesestar kerava, hoj savore narodi tel o ņebos tutar te daran a sako tutar te izdral daratar, sar šunena pal tute.'

²⁶ Akor bičhadom le muršen pal e pušta Kedemot ko Češbonoskero kralis Sichon kale lavenca: ²⁷ 'Domuk mange te predžal prekal tiri phuv. Džaha ča pal o drom a na džaha pal leste tele, aňi pre čači aňi pre baľogňi sera. ²⁸ O chaben, so chaha, the o paňi, so pijaha, tumendar cinaha vaš o love. Ča muk amen te predžal, ²⁹ avke sar amenge domukle te predžal prekal peskere phuva o Ezavoskere potomki andral o Seir, the o Moabčana andral o Ar, medik na predžaha o Jordan andre phuv, so amenge dela o RAJ, amaro Del.' ³⁰ Ale o Češbonoskero kralis Sichon amenge na kamla te domukel, hoj te predžas prekal leskeri phuv. Bo o RAJ, amaro Del, leske kerda o jilo zoralo sar bar, hoj tuke les te del andro vasta, avke sar oda hin the adadžives.

³¹ O RAJ mange phenda: 'Dikh, chudlom tuke te del andro vasta le Sichon the leskeri phuv. Dža a chude la te zalel.'

³² O Sichon savore peskere muršenca avla pre amende pro mariben paš o Jahac. ³³ O RAJ, amaro Del, les diňa amenge andro vasta a amen murdardam les, leskere čhaven the savore leskere muršen. ³⁴ Akor zaľlam a zničindam savore leskere fori. Murdardam savore muršen, romňen the čhaven. ņiko amenge našti denašľa. ³⁵ Andral ola fori, so zaľlam, muklam peske ča o dobitkos the o vzacna veci. ³⁶ O RAJ, amaro Del, amenge pomožinda te zalel savore fori le Aroerostar, so hino paš o dolina Arnon, dži paš o Gilead. ņisavo foros prekal amende na sas dos zoralo. ³⁷ Ale na geľam paš e Ammoniko phuv, aňi ko brehos paš o paňi Jabbok, aňi paš o fori pro brehi abo avrether, kaj amenge o RAJ prikazinda, hoj te na džas."

3

Domaren o Og

¹ "Paľis pes odarik visardam a džahas le dromeħa ko Bašan pro severos, kaj kralinelas o Og. Ov caľa peskera armadaha avelas pre amende pro mariben paš o foros Edrej. ² Ale o RAJ mange phenda: 'Ma dara tut lestar, bo me tuke les diňom andro vasta the caľi leskeri armada the leskeri phuv. Ker leħa avke, sar kerdal le Amorejike kraliħa, le Sichonaha, andral o Češbon.'

³ O RAJ, amaro Del, amenge diňa andro vasta le kralis Og the caľa leskera armada. Murdardam len a ņiko amenge našti denašľa. ⁴ Akor zaľlam savore leskere šovardeš (60) fori the caľi phuv Argob, kaj kralinelas o Bašaňiko kralis Og. Na sas foros, savo na zaľlamas. ⁵ Savore ole zorale foren sas uče muri, brani the zavori, ale sas the but ajse fori, kaj na sas muri the brani. ⁶ Zničindam savore fori a murdardam savore muršen,

† 2:23 Oda hin e Kreta.

džuvlen the čhavoren, avke sar kerđam andro fori le Sichonoskere le Češbonoskere kraliskere. ⁷ Zailam peske savoro dobitkos the o vzacna veci andral ola fori.

⁸ Avke andre oda časos ilam e phuv la dolinatar Arnon dži paš o verchos Chermon le duje Amorejengere kralenge, save bešenas pro vichodos le Jordanostar. ⁹ (O Sidončana vičinen o verchos Chermon Sirjono a o Amoreja Senir.) ¹⁰ Zailam cali phuv le Ogoskeri: o fori pre phuv, so hiñi učes, calo Gilead the calo Bašan dži paš o fori Salcha the Edrej pro vichodos. ¹¹ (O krališ Og sas posledno le Refajendar. Leskero močto* hino thodo andro Ammoniko foros Rabba. Hino kerdo le barestar†, štar metri džindardo the duj metri buchlo.)”

Rozulavel e phuv pro vichodos

¹² “Sar zailam kadi phuv, diňom le kmeňoske Ruben the Gad e phuv pro severos le Aroerostar, so hiñi paš e dolina Arnon, a jepaš le brehengeru phuvatar le Gileadostar peskere forenca. ¹³ Diňom aver jepaš phuv le Gileadostar the calo Bašan – o krališagos le Ogoskero – le jepaš kmeňoske Menašše. Oda hin cali phuv Argob.

Calo Bašan anglođa vičinenas e phuv le Refajengeri. ¹⁴ O Jair andral o kmeňos Menašše zaila cali phuv Argob dži paš e Gešurengeri the Maachatengeri phuv andro Bašan a diňa lenge nav pal peste – Chavvot-Jair†. Avke oda hin dži adadžives.

¹⁵ Le Machiroske diňom o Gilead. ¹⁶ Le kmeňenge Ruben the Gad diňom kotor le Gileadostar dži paš e dolina Arnon. O maškar la dolinakero sas e južno hraňica lengera phuvake a e severno hraňica sas o pañi Jabbok, so hin e hraňica le Ammončanenca.

¹⁷ E zapadno hraňica kale trine kmeňengere sas o Jordan andre dolina Araba, le Kinneretostar§ dži paš o Londo Moros* tel o verchos Pisga pro vichodos.

¹⁸ Palis lenge prikazindom:

‘O RAJ, tumaro Del, tumenge diňa kadi phuv, hoj la te zalen. Savore murša, save šaj džan andro mariben, mi predžan prekal o Jordan vizbrojimen angle peskere Izraeloskere phrala. ¹⁹ Ča tumare romňa, čhave the dobitkos – džanav, hoj tumen hin but dobitkos – šaj ačhen andre tumare fori, so tumen diňom. ²⁰ Pomožinen tumare phralenge, medik lenge o RAJ na dela te dživel andro smirom, avke sar tumenge; medik na zalena e phuv, so lenge del o RAJ pro zapados le Jordanostar. Sar la zalena, šaj pes pale visaren andre phuv, so tumenge diňom.’

²¹ Le Jozuaske prikazindom: ‘Pre peskere jakha dikhlal, so kerđa o RAJ, tumaro Del, kale duje kralenge. Avke kerela o RAJ savore krališagenca, khatar tu predžaha. ²² Ma daran tumen lendar, bo o RAJ tumaro Del korkoro pes marena vaš tumende.’

²³ Andre oda časos igen man modlinavas: ²⁴ ‘Ó, Adonaj, RAJEJA, tu chudlal te sikavel peskere služobňikoske, savo sal baro the zoralo. Či hin mek verekaj pro ņebos vaj pre phuv ajso del, savo kerđahas ajse bare the zorale skutki sar tu? ²⁵ Mangav tut, muk man te predžal te dikhel odi lači phuv, so hiñi pal o pañi Jordan, odi šukar brehengeri phuv the o Libanon.’

²⁶ Ale o RAJ pre ma cholisalila vaš tumende a na šunđa man avri. Phenda mange: ‘Imar dos! Ma vaker mange buter pal oda. ²⁷ Dža upre pro verchos Pisga a rozdikh tut mištes pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. Dikheha oda tire jakhenca, ale o Jordan na predžaha. ²⁸ Phen le Jozuaske, so te kerel, povzbudzin les a de les zor. Ov predžala o Jordan anglal kala manuša a rozulavela lenge andro dedictvos e phuv, so tu dikheha.’

²⁹ Paloda ačhilam andre dolina paš o foros Bet-Peor.”

4

Te dolikerel pes o zakonos

¹ “Akana, Izrael, šun o prikazi the o zakoni, so tumen sikavav te dolikerel, hoj te dživen a te džan te zalel e phuv, so tumen del o RAJ, o Del tumare dadengero. ² Ma dothoven nič ke oda, so tumenge prikazinav, aňi ma odlen, ale dolikerena o prikazi le RAJESKERE, tumare Devleskere, so angle tumende thovav.

³ Pre tumare jakha dikhlam, so o RAJ kerđa paš o verchos Peor, sar murdarđa dojekhes, ko lašarelas la modla Baal-Peor. ⁴ Ale tumen, save sanas pačivale le RAJESKE, san adadžives džide.

⁵ Dikhen, sikavavas tumen o prikazi the o zakoni avke, sar mange prikazinda o RAJ, miro Del, hoj len te dolikeren the andre odi phuv, so džan te zalel. ⁶ Mištes len dolikeren,

* 3:11 Abo: leskero hađos † 3:11 Abo: le trastestar ‡ 3:14 Oda hin: le Jairoskere gavora. § 3:17 Oda hin o Galilejsko Moros. * 3:17 Oda hin o Mulo Moros.

bo oda sikavela tumaro godaveripen the achaluvipen le narodenge. Bo sar on šunena pal savore prikazi the zakoni, phenena: 'Kada baro narodos hino čačes igen godaver.'⁷ Hin varekaj ajso baro narodos, kaske lengere devla ulehas avke pašes sar amenge o RAJ, amaro Del, kana ča ke leste vičinās? ⁸ Hin varesave bare narodos ajse čačipnaskere prikazi the zakoni sar calo kada zakonos, so adadžives tumenge me dav?

⁹ Dodikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren, so pre peskere jakha dikhlān, a te na našlōl andral tumare jile, medik dživen. Sikaven pal oda tumare čhaven the le čhavengere čhaven. ¹⁰ Leperen tumenge pro džives, sar ačenas paš o verchos Choreb* anglo RAJ, angle peskero Del, sar mange phendā: 'An jekhetane savore mire manušen, hoj te šunen mire lava a te siklon te del pačiv man pal calo peskero džživipen a te sikaven the peskere čhaven oda te kerel.' ¹¹ Sar akor gefan a ačenas anglo verchos, so sas zaučardo la bara kaļa chmaraha a e jag labolas dži o ņebos, ¹² o RAJ tumenca vakerelas andral e jag. Šundan les te vakerel, ale na dikhlān les; šundolas ča leskero hangos. ¹³ Akor tumenge phendā peskeri zmluva, so prikazinda, hoj te dolikeren: o Deš Prikazaŋja, so pisinda pro duj barune tabli. ¹⁴ Mange akor o RAJ prikazinda, hoj tumen te sikavav o prikazaŋja the o zakoni, hoj len te dolikeren andre phuv, savi džana te zalel.

¹⁵ Oda džives, sar o RAJ vakerelas tumenca andral e jag pro verchos Choreb, na dikhlān ņisavi podoba, vašoda dikhen pre oda, ¹⁶ hoj te na keren binos: Ma keren ņisavi modlengeri podoba, aŋi podoba le muršeskeri, aŋi la džuvlakeri, ¹⁷ aŋi podoba la ņisava džvirinakeri, so hin pre phuv, aŋi podoba le čiriklengeri, so lefinen pro ņebos, ¹⁸ aŋi podoba le džvirendar, so pes cirden pal e phuv, aŋi podoba le ņisave ribengeri, so hin andro paŋi. ¹⁹ A sar dikhena upre pro ņebos a dikhena o kham, o čhon the o čercheŋa – savoro, so hin andro ņebos – ma den tumen te scirdel, hoj tumen lenge te klaŋinen a te lašaren len. Se o RAJ, tumaro Del, len diŋa savore narodenge tel calo ņebos. ²⁰ Ale tumen o RAJ zachraŋinda andral o Egipt, andral o jagalo bov. Ila tumen avri, hoj te aven leskere manuša, avke sar oda hin the adadžives.

²¹ Vaš tumenge pre ma o RAJ cholisaŋiļa a phendā la veraha, hoj na predžava o Jordan a na džava andre odi lači phuv, so tumenge del andro dedictvos o RAJ, tumaro Del. ²² Me merava andre kadi phuv. Na predžava o Jordan, ale tumen predžana a zalena odi lači phuv. ²³ Dikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren pre zmluva le RAJESKERI, tumare Devleskeri, so tumenca phandļa. Ma keren ņisavi podoba la modlakeri, bo oda tumenge o RAJ, tumaro Del, zakazinda. ²⁴ Se o RAJ, tumaro Del, hino sar e jag, so zlabarel savoro, o žarljivo Del.

²⁵ Sar avena imar but časos andre odi phuv a ela tumen čhave the lengere čhave, ma keren binos oleha, hoj peske kerena modla andre chocsavi podoba. Bo oda ela nalačo andro jakha le RAJESKERE a cholisaŋola pre oda. ²⁶ Vičīnav adadžives sar švedkos o ņebos the e phuv pre tumende, hoj te man na šunena, sig našlōna andral e phuv. Na dživena igen but andre phuv pal o Jordan, so džan te zalel. Avena calkom zūčimen. ²⁷ O RAJ tumen roztradelā maškar o narodi a avena ča frima maškar o narodi, ke save o RAJ tumen lidžala. ²⁸ Ode služinena le devlengē, so o manuša kerena peskere vastenca le kaštestar the le barestar, so na šunen, na dikhen, na chan, aŋi na voŋinen.

²⁹ Ode rodena le RAJES, peskere Devles, a te les rodena cale peskere jileha the dušaha, arakhena les. ³⁰ Sar avena andro baro pharipen a kada savoro pes tumenge ačela, akor andro posledna dživesa avena pale ko RAJ, ke peskero Del, a šunena les. ³¹ O RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskero, na omukela aŋi na zūčīnena tumen, aŋi na bisterela pre zmluva, so phandļa la veraha tumare dadenca.

O RAJ hin o Del

³² Rode andro čirlatuno časos, akorestar, sar o Del stvorinda le manušen pre phuv, jekhe ņeboskere agorestar dži ke aver, či pes vareso kajso baro ačīļa abo pal oda vareko šunda? ³³ Šunda varesavo narodos le Devles te vakerel andral e jag, avke sar šundan tumen, a palis ačīļa te dživel? ³⁴ Či iļa avri varesavo del peskere manušen avre narodostar le skuškenca, le znaŋeŋjenca, le zazrakenca, le maribnaha, le skutkenca the la bara zoraha, avke sar oda kerđa angle tumare jakha o RAJ, tumaro Del, andro Egipt?

³⁵ Tumen oda dikhlān, hoj te prindžaren, hoj o RAJ hino o Del a aver del nane, ča ov. ³⁶ Ov tumenge domukļa te šunel leskero hangos andral o ņebos, hoj tumen te sikavel. Pre phuv tumenge sikada e jag a andral e jag šundan leskere lava. ³⁷ Ča vašoda, hoj kamelas tire daden, kidļa peske avri the lengere potomken. Ov džalas tumenca a peskera bara zoraha tumen iļa avri andral o Egipt, ³⁸ hoj angle tumende te tradel le bareder

* 4:10 Oda hin o verchos Sinaj.

the zoraleder naroden avri, sar san tumen. Anđa tumen andre lengeri phuv a diňa la tumenge andro dedictvos, avke sar oda hin adadžives.

³⁹ Leperen tumenge adadžives a šoha (ňikda) ma bisteren, hoj o RAJ hino Del pro ňebos the pre phuv. Aver del nane. ⁴⁰ Doliker leskere prikazaňja the zakoni, so tumenge adadžives dav, hoj tumenge the tumare potomkenge mištes te el a hoj but te dživen andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del.”

O fori pro garudipen

⁴¹ Akor o Mojžiš diňa trin fori pal o Jordan pro vichodos, ⁴² hoj ode šaj denašel sako, ko varekas murdarđa, te oda na kamla te kerel a na sas leskero ňeprijateľis. Te denašlahas ode, ačhilahas te dživel. ⁴³ Prekal o kmeňos Ruben ela o foros Becer pre pušfa pre uči phuv, prekal o kmeňos Gad o Ramot andro Gilead a prekal o kmeňos Menaše o Golan andro Bašan.

O angluno lav pal o zakonos

⁴⁴ Kada sas o zakonos, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge. ⁴⁵ Kala hine o svedectva, prikazaňja the zakoni, so o Mojžiš diňa le Izraelitenge, sar gele avri andral o Egipt ⁴⁶ a sas pal o Jordan andre dolina paš o Bet-Peor, andre phuv, kaj sas o Amorejiko kraľis Sichon, savo kralinelas andro Češbon. O Mojžiš the o Izraeliti ňerinde upral leste, sar avle avri le Egiptostar. ⁴⁷ Zaile leskeri phuv the e phuv le kraliskeri Ogoskeri andral o Bašan – e phuv le duje Amorejengere kralengeri pro vichodos le Jordanostar. ⁴⁸ Lengere phuva sas le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o verchos Sirjon (oda hin o Chermon) ⁴⁹ a caľi dolina Araba pro vichodos pal o Jordan dži paš o Londo Moros tel o verchos Pisga.

5

O Deš Prikazaňja

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phenda:

“Šun, Izrael, o prikazaňja the o zakoni, save adadžives tumenge phenav. Siklon len a mištes len dolikeren! ² O RAJ, amaro Del, phandľa amenca pro verchos Choreb* e zmluva. ³ Kadi zmluva na phandľa o RAJ amare dadenca, ale amenca savorenca, save adadžives sam kade. ⁴ O RAJ tumenca vakerelas pro verchos muj-mujeha andral e jag. ⁵ Me akor ačhavas maškar o RAJ the tumende, hoj tumenge te phenav leskero lav, bo daranas pes la jagatar a na gelan upre pro verchos.

O RAJ phenda:

⁶ Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iľa avri andral o Egipt, kaj sanas otroka.

⁷ Na ašareha avre devlen, ča man!

⁸ Na kereha peske ňisava modľa aňi obrazis olestar, so hin upre pro ňebos, tele pre phuv abo andro paňi telal! ⁹ Na bandoha anglal lende aňi na lašareha len, bo me som o RAJ, tiro Del! Som o Del, savo žarľinel a savo vaš le dadengere bini marel le čhaven andro trito the štarto pokoleňje ole džienengere, save man našti avri ačhen. ¹⁰ Ale o pačivalo kamiben presikavav ezera pokoleňenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaňja.

¹¹ Na pheneha andral o muj ča avke o nav le RAJESKERO, tire Devleskero, bo o RAJ marela dojekhes, ko phenela le Devleskero nav hijaba!

¹² Doliker o Šabbat, hoj les te sentňares, sar tuke prikazinda o RAJ, tiro Del! ¹³ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁴ ale eftato džives hin o Šabbat prekal o RAJ, tiro Del. Na kereha ňisavi buči aňi tu, aňi tire čhave, aňi tire čhaja, aňi tire sluhi, aňi tiro dobitkos, aňi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. Tire sluhi peske mušinen te odpočovinel avke sar tu. ¹⁵ Ma bister, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj o RAJ, tiro Del, tut odarik iľa avri peskere zorale vasteha. Vašoda tuke o RAJ, tiro Del, prikazinda oda džives te dolikerel.

¹⁶ De pačiv tira da the le dades, hoj but te džives pre phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹⁷ Na murdareha!

¹⁸ Na kereha lubipen!

¹⁹ Na čoreha!

²⁰ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

²¹ Tire jakha te na kamen nič, so hin avreskero, te na kamen aňi leskera romňa, aňi leskero kher the maľa, aňi leskere sluhen, aňi leskera gurumňa abo somaris, aňi nič aver!’

* 5:2 Oda hin o verchos Sinaj.

²² Kala lava o RAJ phenda zorale hangoha savoredženenge pro verchos andral e jag the andral e kali chmara a nič ke oda na pridiña. Pisinda len pro duj barune tabli a diña mange.

²³ Sar labolas o verchos la jagaha a šundan andral o kalipen o hangos, avle ke ma savore tumare fajtakere vodci the o phuredera ²⁴ a phendan: ‘O RAJ, amaro Del, sikada amenge peskeri slava the zor a šundam leskero hangos, so avelas avri andral e jag. Adadžives dikhlam, hoj o manuš šaj dživel, the akor sar vakerel le Devleha. ²⁵ Soske amen akana te meras? Se adi bari jag amen chala. A te dureder šunaha o hangos le RAJESKERO, amare Devleskero, meraha. ²⁶ Šunda vareko aver o hangos le džide Devleskero andral e jag, avke sar amen, a ačhila te dživel? ²⁷ Vašoda dža pašeder, Mojžiš, a šun savoro, so vakerela o RAJ, amaro Del. Palis pheneha amenge savoro, so tuke vakerelas a amen oda šunaha a keraha.’

²⁸ O RAJ šunda tumare lava a phenda mange: ‘Šundom o lava kale manušengere, sar tuha vakerelas. Savoro mištes phende. ²⁹ Ko lenge oda thođa pro jilo? Te len ulahas furt ajso jilo, hoj mandar te daran a te dolikeren savore mire prikazañja the zakoni calo dživipen, hoj lenge the lengere čhavenge furt te el mištes.

³⁰ Akana dža a phen lenge, hoj te džan andre peskere stani. ³¹ Ale tu ačh ade paš mande a phenava tuke savore prikazañja the zakoni. Sikav le manušen, hoj len te dolikeren andre phuv, so lenge dav andro đedictvos.’

³² Izraelitale, merkinen pre oda, hoj te dolikeren savoro, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. Ma visaren pes lestar, aňi pre jekh aňi pre aver sera. ³³ Dolikeren savoro, so tumenge o RAJ tumaro Del phenda, hoj te el tumenge mištes a hoj but berš te dživen andre phuv, so zalena.”

6

Te dolikerel o zakonos cale jileha

¹ “O RAJ, tumaro Del, mange prikazinda, hoj tumen te sikavav kala prikazañja the zakoni, hoj len te dolikeren andre odi phuv, so džan te zalel pal o Jordan. ² Te kamen but te dživel andre odi phuv tumen, tumare čhave the le čhavengere čhave mušinen calo dživipen te del pačiv le RAJES a te dolikerel leskere prikazañja the zakoni. ³ Akor šun, Izrael, a ker sa, hoj len te dolikeres. Palis tut ela bach andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a ačhela tutar baro narodos, sar tut diña lav o RAJ, o Del tumare dadengero.

⁴ Šun, Izrael! O RAJ hin amaro Del, o RAJ hino jekh. ⁵ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri zor. ⁶ Kala lava, so tuke adadžives dav, likereha andre tiro jilo ⁷ a sikaveha len tire čhaven; vakereha pal lende, sar bešeha andre tiro kher, sar phireha le dromeha, sar džaha te pašol the sar ušteha. ⁸ Priphand peske len pro vast sar znameñje a pro čekat sar leperiben. ⁹ Pisin len pro zarubňi peskere khereske the pre peskere brani.

¹⁰ Sar tut o RAJ, tiro Del, lidžala andre phuv, pal savi la veraha diña lav tire dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske – hoj tuke dela kadi phuv le lače the bare forenca, save tu na ačhadal; ¹¹ o khera pherarde savore lačhipenca, save andre na thodal; o chaňiga, save na kopalindal avri; o viňici the olivakere sadi, save na sadzindal. Sar olestar chaha a čaloħa, ¹² dikh mištes pre oda, hoj te na bisteres pro RAJ, savo tut iħa avri andral o Egipt, andral o otroctvo.

¹³ Dara tut le RAJESTAR, tire Devlestar, leske služin a te des lav, de ča pre le RAJESKERO nav. ¹⁴ Ma lašar avre devlen, ňisave devlen le manušengere, save hine pašal tu. ¹⁵ Bo o RAJ, tiro Del, savo hino maškar tumende, hino žarľivo Del a te kada kereha, ov cholisaľola a khosela tut tele pal e phuv. ¹⁶ Ma pokušinen le RAJES, peskere Devles, avke sar kerđan andre Massa! ¹⁷ Dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren o prikazañja the o zakoni, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del. ¹⁸ Ker oda, so hin lačo the čačo anglo RAJ, hoj tut te el bach, sar džaha te zalel odi lači phuv, pal savi o RAJ diħa lav la veraha tumare daden, ¹⁹ a tradeha avri tumare ňeprijatelen, avke sar o RAJ phenda.

²⁰ Te varekana tutar phučela tiro čhavo: ‘Soske tumenge o RAJ, amaro Del, diħa te dolikerel ola prikazañja the zakoni?’ ²¹ phen leske: ‘Samas otroka le Faraonoske andro Egipt, ale o RAJ amen odarik ligenda avri peskere zorale vasteha. ²² O RAJ angle amare jakħa kerđa bare the strašna znameňja the zazraki pre calo Egipt, pro Faraonos the pre calo leskero kher. ²³ Iħa amen odarik avri, hoj amen te anel a te del amenge e phuv, pal savi diħa lav la veraha. ²⁴ O RAJ, amaro Del, amenge prikazinda, hoj te dolikeras savore zakoni a te das les pačiv, hoj te el amenge furt mištes a hoj amen te likerel paš

o dživipen avke sar adadžives. ²⁵ Te dolikeraha kala savore zakoni anglo RAJ, anglo amaro Del, avke sar amenge prikazinda, ela amenge oda o spravodlišagos.’”

7

O trestos te na šunena le Devles

¹ “O RAJ tut anela andre phuv, so džas te zalel, a tradela avri angle tute but naroden: le Amorejen, le Chetitanen, le Girgašejen, le Chivijen, le Perizejen, le Kanaančanen the le Jebusejen – efta naroden bareder the zoraleder, sar san tumen. ² Sar tuke len o RAJ dela andro vasta a domareha len, mušines savore manušen te murdarel. Ma ker lenca nisavi zmluva a ma presikav lenge o jileskeriben. ³ Ma aven veradune lenca, ma len lengere čhaven tumare čajenge abo lengere čajen tumare čhavege. ⁴ Bo te oda kerena, on scirdena tire čhaven le RAJESTAR, hoj te lašaren avre devlen, vašoda o RAJ pre tumende igen cholisalola a sigo tumen zničinel.

⁵ Vašoda keren lenge kada: Lengere oltara čhiven tele, lengere sentna bara rozmaren, o kaštune slupi la Ašerakere čhinen tele a lengere avričhinde modli zlabaren. ⁶ Se tumen san sentna manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. O RAJ peske tumen kidla avri, hoj te aven leskere manuša maškar savore narodi pre phuv.

⁷ O RAJ peske tumen na zakamla a na kidla avri vašoda, hoj sanas buter sar aver narodi, se sanas nekcikneder maškar o narodi pre phuv. ⁸ Ale vašoda, hoj o RAJ tumen kamela a dolikerda o lav, so diña la veraha tumare dadenge, iła tumen a cinda avri peskere zorale vasteha andral o otroctvos, andral o vast le Faraonoskero, le Egiptske krališkero. ⁹ Vašoda džan, hoj ča o RAJ, tiro Del, hino jekh Del, savo hino pačivalo a savo dolikerel peskeri zmluva a presikavel o pačivalo kamiben ezera pokoleňenge ole manušengere, save les kamen a dolikeren leskere prikazaňja. ¹⁰ Oleske, ko les našti avri ačhel, potrestinel avke, hoj les zničinel. O RAJ na ela jileskero ke oda dženo, ko les našti avri ačhel, ale takoj leske počinel a vaš oda. ¹¹ Vašoda doliker o prikazaňja the o zakoni, so tuke adadžives dav.”

O požehnaňja te šunena

¹² “Te šunena, dolikerena a dživena pal kala zakoni, o RAJ, tumaro Del, tumenca dolikerela e zmluva a presikavela tumenge o pačivalo kamiben, avke sar la veraha diña lav tumare daden. ¹³ Kamela tumen a žehñinela a avena igen but. Požehñinela tumen avke, hoj tumen dela but čhave, ulipen la phuvatar; zrnos, mol, olivovo olejos, but dobitkos the bakre andre odi phuv, so la veraha diña lav tumare daden. ¹⁴ Avena požehñimen buter sar aver narodi. Na ela maškar tumende ajso murš vaj džuvli, saven na ena čhave, aňi dobitkos, saveske na ulon cikne. ¹⁵ O RAJ tumen chrañinela savore nasvalibenendar a na domukela pre tumende nisave ole džungale nasvalibenendar, so dikhlán andro Egipt, ale domukela len pre ola manuša, save tumen našti avri ačhena. ¹⁶ Zničinen dojekhe narodos, saves o RAJ dela andre tumare vasta. Ma presikaven lenge nisavo jileskeriben aňi ma lašaren lengere devlen, bo oda ulahas prekal tumende sar pasca!

¹⁷ Ma gondolinen tumenge: ‘Sar šaj tradas avri kale naroden? Se hine zoraleder sar amen!’ ¹⁸ Ma daran tumen lendar! Leperen tumenge, so kerda o RAJ, tumaro Del, le Faraonoske the cale Egiptoske. ¹⁹ Korkore dikhlán, sar o RAJ peskere zorale vasteha kerda ola bare zazraki the znaeňja, savenca tumen o RAJ, tumaro Del, ligenda avri andral o Egipt. O RAJ kerela avke the le narodenca, savendar akana daran. ²⁰ A o RAJ bičhavela pre lende the le sršñen, medik na merena avri ola, save ačhile a garude pes tumenge. ²¹ Vašoda tumen lendar ma daran, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del. Ov hino baro a anel dar le manušenge. ²² Jekh pal aver len o RAJ tradela avri angle tumende. Našti len zničineha savoren jekhvareste, bo te ada kereha, avena pre tu but dziva džviri. ²³ O RAJ tumenge dela tumare ñeprijateľen a kerela maškar lende bari balamuta, medik na ena zničimen. ²⁴ Dela tumenge lengere kralen andro vasta, murdarena len a khosena lengere nava tele pal e phuv. Ņiko tumen na zaachavela; zničinena savoren.

²⁵ Lengere kaštune devloren zlabaren andre jag. Ma kamen lengero rup aňi o somnakaj, so hin pre lende. Ma len tumenge oda, hoj tumen te na zachudel sar pasca, bo oda hin džungipen anglo RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ma len tumenge ola veci andro khera, hoj te na peren andro prekošiben avke sar the on. Igen tumenge mi džunglon, bo hine prekošle.”

8

Te na bisteren pro RAJ

¹“Dolikeren pačivales dojekh prikazis, so adadžives tumenge phenav, hoj te dživen, hoj tumen te avel but čhave a te džan te zalel e phuv, pal savi o RAJ la veraha diña lav tumare daden. ²Leperen peske pre savore droma, sar o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas saranda (40) berš pal e pušta, hoj tumen te pokorinel a te probalinel (skušinel), hoj te džanel, so tumen hin andro jile – či dolikerena leskere prikazañja, abo na. ³Pokorinelas tumen a domukelas, hoj te bokhalon. Palis tumen čalarelas la manaha, so angloda na prindžarenas añi tumen añi tumare dada. Aleha tumen o RAJ sikavelas, hoj o manuš na dživel ča le marestar, ale dojekhe lavestar, so avel avri andral le RAJESKERO muj. ⁴Tel kala saranda berš tumenge o gada na čhingerisalile a añi o pindre na šuvlile. ⁵Len tumenge andro jile, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen bararel avri avke, sar o dad bararel avri peskere čhas.

⁶Dolikeren o prikazi le RAJESKERE, tumare Devleskere; phiren pal leskere droma a daran lestar! ⁷Se o RAJ, tumaro Del, tumen lidžal andre lači phuv, kaj hin but paña, chañiga the prameña, so aven avri andral o dolini the andral o verchi; ⁸andre phuv, kaj hin e pšeñica, o jačmeñis, o viñici, o figovñika, o granatoskere phaba, o olivovo olejoss the o medos; ⁹andre phuv, kaj hin furt maro a nič tumenge na chibalinel; kaj andro bara hin o trast a o verchi hine pherde le medoha.

¹⁰Sar chana the čalona, palikeren le RAJESKE, peskere Devleske, vaš e lači phuv, so tumenge diña.

¹¹Den tumenge pozoris, hoj te na bisteren pro RAJ, tumaro Del, hoj te dolikeren leskere prikazi the o zakoni, so adadžives tumenge dav. ¹²Sar tumen ela o čalipen a ačhavena tumenge o šukar khera, andre save bešena; ¹³sar tumen ela but dobitkos the bakre, rup the somnakaj, a sar sa, so tumen hin, barola, ¹⁴palis ma ačhen barikane andro jile a ma bisteren pro RAJ, tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt, andral o otroctvo. ¹⁵Ov tumen lidžalas pal e bari the strašno pušta, kaj hine o jedovate sapa the o škorpijona, the pal o šuko than bi o pañi a diña tumen o pañi andral e zoralı skala. ¹⁶Pre pušta tumen čalarelas la manaha, so angloda na čale tumare dada. Ov tumen pokorinelas a probalinelas, hoj tumenge palis te presikavel o lačhipen. ¹⁷Vašoda peske šoha (ñikda) ma gondolinen: ‘Kada barvalipen dochudlam peskere vastenca the amara zoraha.’ ¹⁸Leperen tumenge pro RAJ, tumaro Del, bo ov tumen del zor te dochudel o barvalipen, hoj te dolikerel e zmluva, so la veraha phandla tumare dadenca, avke sar oda hin the adadžives.

¹⁹Ale te bisterena pro RAJ, tumaro Del, a visalona ke aver devla, lašarena len a služinena lenge – adadžives tumenge phenav, hoj čačes merena. ²⁰Avke sar o narodi, saven tumaro Del murdarela angle tumende, avke the tumen merena, bo na šunenias o hangos (hlasos) le RAJESKERO, tumare Devleskero.”

9

Soske o RAJ del e phuv le Izraeloske

¹“Šun, Izrael, adadžives predžaha prekal o Jordan, hoj te zñičinen le naroden, so hine bareder the zoraleder sar tumen a te zalen lengere bare fori le zorale murenca, so hine džı o ñebos. ²O manuša, le Anakoskere potomki, hine zorale the bare! Prindžaren len a šundan pal lende: ‘Ko šaj džal pre lende?’ ³Vašoda dikhena, hoj o RAJ, tumaro Del, džala angle tumende sar e jag, so zlabarel savoro. Ov len zñičinela a pokorinela angle tumende; sar pre lende džana, tradena len avri a sig len zñičinena, avke sar tumenge phenda o RAJ.

⁴Sar len o RAJ, tumaro Del, angle tumende tradela avri, palis peske ma gondolinen: ‘O RAJ amen anda kade, hoj te zalas kadi phuv, bo sam čačipnaskere.’ Bo o RAJ len tradela avri angle tumende vašoda, bo hine binošne the nalache. ⁵Oda nane vaš tumaro spravodlišagos añi vaš oda, hoj keren mištes, ale o RAJ tumenge del lengeri phuv vaš lengero nalachipen, bo kamel te dolikerel o lav, so diña la veraha tumare dadenge le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ⁶Akor džanen, hoj na vaš tumaro spravodlišagos tumenge o RAJ del kadi lači phuv, hoj la te zalen. Se tumen san zoralejleskero narodos, so na kamen te šunel.”

Leperel le manušenge o vzburi

⁷“Leperen tumenge a šoha ma bisteren, sar cholarenas le RAJES, peskere Devles, pre pušta. Vzburinenas tumen pro RAJ akorestar, sar avlan avri andral o Egipt, džı akor, medik na doavlın pre kada than. ⁸Cholardın le RAJES pro verchos Choreb – avke

cholisalila, hoj tumen kamla te murdarel avri. ⁹ Sar gelom pro verchos, hoj te prelav o barune tabli la zmluvakere, so o RAJ phandla tumenca, ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O maro na chavas a o pañi na pijavas. ¹⁰ O RAJ mange diña duj barune tabli, pre save sas pisimen le Devleskere angušteha savore lava, so tumenge phenda o RAJ pro verchos andral e jag andre oda džives, sar pes zgelan.

¹¹ Pal o saranda dživesa the saranda rača mange o RAJ diña duj barune tabli, o tabli la zmluvakere. ¹² O RAJ mange phenda: ‘Ušti, sigo dža tele, bo tire manuša, saven andal avri andral o Egipt, keren namištes. Igen sig pes visarde le dromestar, so lenge prikazindom; kerde peske e modla.’

¹³ O RAJ mange mek phenda: ‘Dikhav, hoj kala manuša hine čačes zoralejleskere a na kamen te šunel. ¹⁴ Muk man, hoj len te zničinav a te khosav lengero nav pal e phuv. Ale tutar kerava narodos zoraleder the bareder, sar hine on.’

¹⁵ Avke man visardom a džavas tele pal o verchos, medik o verchos labolas la jagaha. Andro vasta mande sas o duj barune tabli la zmluvakere. ¹⁶ A sar dikhavas, dikhłom, hoj kerđan binos anglo RAJ, tumaro Del. Kerđan tumenge la somnakuña modla, la gurunñora. Sig pes visardan le dromestar, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Avke čhidom soduj tabli andral mire vasta pre phuv a phagerđom len angle tumende.

¹⁸ Palis anglo RAJ pelom pre phuv avke sar angloda a saranda dživesa the saranda rača na chavas maro añi na pijavas pañi vaš savore tumare bini, so kerđan, sar kernas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka a cholardan les. ¹⁹ Daravas man le RAJESKERA bara cholatar, bo avke cholisalila, hoj tumen kamla te murdarel avri. No o RAJ man šunda pale avri. ²⁰ O RAJ sas igen cholamen the pro Aron a kamla les te murdarel, vašoda man mangavas the vaš leste. ²¹ Ilom ola binošna somnakuña gurunñora, so kerđan, a zlabardom andre jag. Palis la phagerđom pro kotora a rozpučindom la, medik latar na ačhila ča prachos. Palis oda prachos čhidom andro pañi, so avel tele le verchostar.

²² Cholardan le RAJES the andre Tabera, andre Massa the andre Kibrot-Hattaava.

²³ Sar tumen o RAJ bičhada andral o Kadeš-Barnea, phenda: ‘Džan a len peske odi phuv, so tumenge dav.’ Ale tumen pes vzburiđan pro prikazis le RAJESKERO, tumare Devleskero; na pačanas leske añi les na šunenas. ²⁴ Kanastar tumen prindžardom, furt pes vzburiñenas pro RAJ.

²⁵ Me pašluvas le mujeha pre phuv anglo RAJ saranda dživesa the rača, bo phenda, hoj tumen zničinel. ²⁶ Mangavas man ko RAJ kavke: ‘Ó, Adonaj, RAJEJA, ma zničin tiro dedictvos, tire manušen, saven cindal avri tira bara zoraha a ilal avri andral o Egipt tire zorale vasteha. ²⁷ Leper tuke pre tire služobñika: pro Abraham, Izak the Jakob. Ma dikh pre lengere bini, pre lengero nalačhipen the pre lengere zorale jile. ²⁸ Hoj o Egiptana te na phenen: “O RAJ len ila, hoj len te murdarel pre pušta, bo našti len avri ačhelas a našti len doanda andre phuv, pal savi len diña lav.” ²⁹ Se on hine tire manuša, tiro dedictvos, saven ilal avri andral o Egipt peskere vasteha the bara zoraha.’”

10

O Deš Prikazañja pale pisimen

¹ “Palis o RAJ phenda mange: ‘Le barestar okresin duj barune tabli – ajse, sar sas ešebnovar (peršovar) a av ke ma upre pro verchos. Ker the kaštuñi archa. ² Me pisinava upre o lava, so sas pro ešebna tabli, save phaglal. Palis len thoveha andre archa.’

³ Avke kerdom e archa le akacijakere kaštestar a okresindom duj barune tabli – ajse, sar sas ešebnovar – a gelom pro verchos le tablenca andre vasta. ⁴ O RAJ upre pisinda o lava, so sas pro ešebna tabli, o Deš Prikazañja, so tumenge diña pro verchos, sar vakere las tumenca andral e jag andre oda džives, sar pes zgelan, a palis len mange diña. ⁵ Avke avlom tele pal o verchos a thodom o tabli andre archa, so kerdom, sar mange prikazinda o RAJ. Akorestar hine ode.”

⁶ (Paloda o Izraeliti odgele pašal o chañiga Bene-Jaakan andre Mosera. Ode o Aron mula a parunde les. E rašajiko služba preila leskero čhavo o Eleazar. ⁷ Odarik džanas andre Gudgoda a odarik andre Jotbata, andre phuv, kaj sas but prameña the pañi. ⁸ Akor peske o RAJ kidla avri o kmeños Levi, hoj te hordinen le RAJESKERI zmluvakeri archa, te služinen leske sar rašaja a te zehñinen andre leskero nav. Avke oda hin dži adadžives. ⁹ Vašoda o kmeños Levi na chudla ñisavi dedično phuv avke sar okla kmeñi. Korkoro o RAJ hino leskero dedictvos, avke sar leske phenda o RAJ, tumaro Del.)

¹⁰ “Me avke sar angloda ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O RAJ man šunda avri the akana a imar tumen na kamla te murdarel avri. ¹¹ Phenda

mange: 'Ušti a lidža le manušen pre lengero drom, hoj te zalen e phuv, pal savi phendom la veraha, hoj dava tumare dadenge.'

¹² Izrael, so akana tutar kamel o RAJ, tiro Del? Ča ada, hoj te daras le RAJESTAR, te phires pal savore leskere droma, te kames les, te služines leske cale jileha the dušaha ¹³ a te dolikeres leskere zakoni the prikazaŋja, so tumenge adadžives dav, hoj mištes te dživen.

¹⁴ Le RAJESKERO, tumare Devleskero, hin o ņebos, the o nekučeder ņebos, e phuv the savoro, so upre hin. ¹⁵ Ale le RAJESKERO kamiben ke tumare dada sas ajsa zoralo, hoj peske kidla avri tumen, lengere potomken, maškar savore aver narodi, avke sar oda hin adadžives. ¹⁶ Vašoda akanastar šunen le RAJES* a preačhen te el zoralejleskere. ¹⁷ Se o RAJ, tumaro Del, hino RAJ pre rajende the Del pre devlende. Hino baro, zoralo the užasno, na chudel paš ņikaste buter a na del pes te prepočinel. ¹⁸ Zaačhel vaš e širota the vdova, kamel le cudzincos a del les o maro the o gada. ¹⁹ Vašoda kamen the le cudzincen, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt. ²⁰ Daran tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, leske služinen, likerem tumen lestar a te den lav, den ča pre leskero nav. ²¹ Lašaren les, bo ov hino tumaro Del a dikhlan pre tumare jakha o bare the užasna zazraki, so prekal tumende kerda. ²² Sar tumare dada gele andro Egipt, sas eftavardeš (70) džene, ale akana tumendar o RAJ, tumaro Del, kerda ajci but sar o čercheňa pro ņebos."

11

Te kamel a šunel le RAJES

¹ "Kameha le RAJES, tire Devles, a calo dživipen dolikereha leskere zakoni, prikazaŋja the sikavibena. ² Ma bisteren adadžives, hoj tumare čhave na dikhle a na predžidile oda, sar tumen o RAJ, tumaro Del, bararelas avri. Dikhlan le RAJESKERI slava the zor the leskero zoralo vast, ³ the leskere znameŋja the skutki, so kerda le Faraonoske, le Egiptske kraliske the caľa leskera phuvake. ⁴ Tumen dikhlan, sar o RAJ zničinda la Egiptska armada lengere grajena the verdanenca, sar kerda, hoj len o Lolo Moros te zaučharel andre, sar pal tumende džanas, a hine zničimen dži adadžives. ⁵ Tumen džanen, so prekal tumende kerda o RAJ pre pušta angłoda, sar avlan kade. ⁶ Dikhlan the oda, so kerda le Datanoha the le Abiramoha, le Eliaboskere čhavenca, sar e phuv phundrada o muj a zliginda len lengere famelijenca, stanenca the savorenca, save pes lenca vzburinde. ⁷ Tumen korkore dikhlan pre tumare jakha savore bare skutki, so kerda o RAJ."

Te šunen, ena požehŋimen

⁸ "Dolikerem dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav, hoj te aven zorale te predžal o Jordan, a te zalen e phuv, andre savi džan, ⁹ a hoj te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav tumare dadenge the lengere potomkenge – e phuv, kaj čuľal o medos the o thud. ¹⁰ E phuv, so džan te zalel, nane sar o Egipt, andral savo avlan avri. Ode sadzinenas o semena a phari buči kerenas, hoj te dochuden o paŋi pro maľi. ¹¹ Ale andre kadi phuv, so džan te zalel, hin brehi the dolini a pijel o paŋi le brišindestar andral o ņebos. ¹² O RAJ, tumaro Del, pes starinel pal late a leskere jakha pre late dikhen calo berš.

¹³ Te čačas šunena mire prikazi, so tumenge adadžives dav, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te služinen leske cale jileha the dušaha, ¹⁴ dava pre phuv o brišind jesone the jarone, andre lačo časos, hoj te el tumen o zrnos, e mol the o olejos. ¹⁵ Dava the e čar pro maľi prekal tumaro dobitkos a tumen čhana a čalona.

¹⁶ Dodikhen pre oda, hoj pes tumare jile te na den te odcirdel, hoj te na oddžan te služinel avre devlenga a te lašarel len. ¹⁷ Te kada kerena, o RAJ ela pre tumende igen choľamen. Phandela andre o ņebos, hoj te na del o brišind a e phuv te na anel o ulipen a hoj tumen sig te meren avri andre odi lači phuv, so tumenge o RAJ del.

¹⁸ Dolikerem kala lava andre peskere jile the godi; priphanden len peske pro vasta the pro čekat sar leperiben. ¹⁹ Peskere čhaven pal oda sikaven a vakeren lenge, či san andro kher, či džana le dromeha, či pašlona pro hačos, či uštena. ²⁰ Pisinena len pro zarubŋi peskere kherengere the pre peskere brani, ²¹ hoj te dživen but tumen the tumare potomki andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha tumare dadenge. Dživena ode, medik o ņebos ela upral e phuv.

²² Te dolikerena savore kala prikazaŋja the zakoni, so tumenge dav – hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te keren savoro pal leskeri vola a te likerem pes lestar – ²³ palis

* 10:16 E Hebrejiko čhib: Občinen tumare jile

o RAJ tradela avri tumendar savore kala narodi a zalena o narodi, so hine bareder the zoredler sar tumen. ²⁴ Dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, ela tumaro. Tumari phuv ela la puštatar pro juhos dži paš o Libanon pro severos, le bare pañestar Euftrat pro vichodos dži paš o Stredozemno Moros pro zapados. ²⁵ Ņiko angle tumende na obačhola. O RAJ tumaro Del kerela, hoj o manuša pes tumendar te daran pal cali phuv, kaj džana, avke sar tumenge phenda.

²⁶ Adadžives tumenge dav, hoj peske te kiden avri o požehnañje abo o prekošiben: ²⁷ Avena požehñimen, te dolikerena o prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so adadžives tumenge dav. ²⁸ Ale avena prekošile, te na dolikerena o prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, a odvisarena tumen le dromestar, so tumenge prikazindom, oleha, hoj chudena te lašarel avre devlen, saven na prindžaren. ²⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, lidžala andre odi phuv, so džan te zalel, vakerena o požehnañje pal o verchos Gerizim a o prekošiben pal o verchos Ebal. ³⁰ Avke sar džanen, kala duj verchi hine pro zapados le Jordanoske, paš o Morehoskere bare stromi, pre le Kanaančengeri phuv, so dživen andre dolina Araba paš o foros Gilgal. ³¹ Akana predžan o Jordan, hoj te džan a te zalen e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. Sar la zalena a bešena andre, ³² dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren savore prikazañja the zakoni, so tumenge adadžives dav.”

12

Jekh than pro lašariben

¹ “Kala hine o zakoni the prikazañja, so mušinen te dolikerel, medik dživena andre phuv, so tumenge del o RAJ, o Del tumare dadengero. Šunen len! ² Andre phuv, so džana te zalel, calkom zñičinen savore thana pro verchi, pro brehi the tel dojekh zeleno stromos, kaj o manuša lašarenas peskere devlen. ³ Lengere oltara čhiven tele, lengere sentne slupi sphageren, la Ašerakere kaštune slupi labaren a le devloren rezinen tele, hoj len imar šoha (ñikda) pre ola thana te na lašaren.

⁴ Tumen ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on lašaren peskere devlen! ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske kidela avri savore tumare kmeñengere thanendar ča jekh than, kaj o manuša avena, hoj te lašaren leskero Nav. ⁶ Ode leske anena o labarde obeti the aver obeti, o dešto kotor, o dari, so anen korkore pestar abo pal save diñan lav le RAJES, a the le ešebne (peršen) le dobitkostar the le bakrendar. ⁷ Ode anglo RAJ, peskero Del, čana tumare famelijenca a radisałona savorestar, so peskere vastenca kerđan, bo o RAJ, tumaro Del, tumen andre oda požehñinda.

⁸ Ma keren avke, sar amen keras adadžives. Dži akana sako kerelas avke, sar peske gondolinela, hoj oda hin lačo. ⁹ Bo mek na san andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, kaj dživena andro smirom. ¹⁰ Ale predžana o pañi Jordan a bešena andre phuv, so tumenge del andro dedictvos o RAJ, tumaro Del. Ov tumen čhraiñnela savore tumare ñeprijateljendar, hoj te dživen andro smirom. ¹¹ O RAJ peske kidela jekh than, kaj ela lašardo. Ode leske mušinen te anel savoro, so tumenge prikazinav: o labarde obeti the aver obeti, o dešto kotor, o dari the savoro nekfeder, pal soste diñan lav, hoj dena le RAJESKE. ¹² Radisałon anglo RAJ, tumaro Del, le čhavenca, le čhajenca, le sluhenca the le služkenca the le Levitena, save bešen andre tumare fori, saven nane jekhetane tumenca o dedično kotor andre phuv. ¹³ Ma keren o labarde obeti ode, kaj ča tumen kamena. ¹⁴ Obetinen len ča pre oda jekh than, savo peske o RAJ kidela avri pre phuv jekhe tumare kmeñostar, a ode keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ Andre chocsavo foros, kaj kamena, šaj murdaren a chan džvirina ajci, keci tumenge požehñinela o RAJ. Savore tumendar šaj olestar chan, o žužo the nažužo manuš, avke sar te čhalanas jeleñis abo antilopa. ¹⁶ Ča lengero rat ma chan; čhoren les avri pre phuv sar pañi. ¹⁷ Ale andre tumare fori našti chan o dešto kotor le zrnostar, muštostar, olejostar, añi ešebne le dobitkostar abo bakrendar, añi ñisavo daros, so des korkoro pestar abo pal savo diñal lav le RAJES, añi ñisave avre obetendar. ¹⁸ Tumen, tumare čhavore, sluhi, služki the o Leviti, save dživen andre tumare fori, šaj chan kala obeti ča anglo RAJ, peskero Del, pre oda than pro lašariben, so peske kidña avri o RAJ, tumaro Del. Ode radisałona anglo RAJ, tumaro Del, savorestar, so tumare vastenca kerđan. ¹⁹ Merkinen pre oda, hoj te na bisteren pro Leviti, medik bešena andre kadi phuv.

²⁰ Sar o RAJ, tiro Del, tumen dela bareder phuv, avke sar tumen diña lav, a phenena peske: ‘Kamas te chal mas,’ šaj chan mas ajci, keci kamena. ²¹ Te ela dur tumendar oda than pro lašariben, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, šaj murdaren a chan ode, kaj bešen, ajci keci kamen, andral o dobitkos the bakre, so tumenge diña o RAJ – avke sar tumenge phendom. ²² Šaj olestar chan o žuže the o nažuže manuša, avke sar

te chalanas o jeleñis the e antilopa. ²³ Ale šoha ma chan lengero rat, bo o rat hin o dživipen. Vašoda ma chan o mas le dživipnaha. ²⁴ Ma chan o rat, anena pro RAJESKERO pre phuv sar pañi. ²⁵ Ma chan les, hoj tumenge the tumare čhavenge te el mištes andro dživipen, bo keren oda, so hin lačo anglo jakha le RAJESKERE.

²⁶ Ale o sentne dari the o dari, pal save diñan lav le RAJES, lena a lidžana pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ²⁷ O labarde obeti, o mas the o rat, anena pro RAJESKERO oltaris. O rat le obetendar čhoren avri pro oltaris, ale o mas šaj chan. ²⁸ Dolikeren a šunen savore kala lava, so tumenge prikazinav. Te kerena oda, so hin lačo the pre dzeka le RAJESKE, tumare Devleske, ela tumenge the tumare čhavenge furt mištes andro dživipen.”

Te na služinen le modlengje

²⁹ “Sar o RAJ, tumaro Del, zničinel a angle tumende savore naroden, ke save džan, hoj te zalen lengere phuva, a sar imar ode bešena, ³⁰ dikhen pre oda, hoj tumen te na zachuden andre pasca oleha, hoj phučena pal lengere devla a phenena: ‘Sar kala narodí lašarenas peskere devlen? Aven, keras the amen avke!’ ³¹ Ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on peskere devlen, bo keren savore džungale veci, so o RAJ našti avri ačhel. Se mek the peskere čhaven the čhajen obetinen andre jag.”

13

Te na lašaren avre devlen

¹ “Keren sa, so tumenge prikazindom. Ma priden ke oda nič aňi ma odlen olestar nič.

² Te maškar tumende ela prorokos abo vareko, ko džal o sune a džanel len te phenel avri, a ov tumenge sikavela znameňje abo kerela zazrakos, ³ a te oda znameňje abo zazrakos, pal savo phenda, pes ačhilahas, a te oda prorokos phendahas tumenge: ‘Džas pal aver devla, saven na prindžaras, a služinas lenge,’ ⁴ ma šunen les. Bo oda o RAJ, tumaro Del, tumen probalinel (skušinel), hoj te džanel, či kamen le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. ⁵ Phiren pal o RAJ, tumaro Del, a daran lestar. Dolikeren leskere prikazi, šunen leskero hangos (hlasos) a likerem pes lestar! ⁶ Oda prorokos abo oda, ko džal o sune, mušinel te merel, bo kamla tumen te marel upre pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egípt a cinda avri andral o otroctvos. Kamla tumen te scirdel tele pal o drom, pal savo tumenge o RAJ, tumaro Del phenda, hoj te džan. Mušinen tumen te žužarel ole nalačipnastar.

⁷ Te tumaro phral, o čhavo, e čhaj, e romňi abo o nekfeder prijatelis tumen kamela te scirdel, hoj te lašaren avre devlen, a phenela, hoj te džan te lašarel avre devlen (saven tumen aňi tumare dada na prindžarenas, ⁸ le narodengere devlen, save bešen pre phuv pašal tumende jekhe agorestar dži ke aver agor), ⁹ ma domuken leske aňi les ma šunen. Ma presikaven leske nisavo jileskeriben, aňi te na el tumenge pharo vaš leste a ma garuv les andre. ¹⁰ Mušinen les te murdarel! Av ešebno (peršo), ko lela o bar a čhivela andre leste. Paľis savore manuša mi len o bara a mi čhivkeren andre leste. ¹¹ Murdarena les le barenca, bo kamla tumen te odcirdel le RAJESTAR, tumare Devlestar, savo tumen ila avri andral o Egípt, kaj sanas otroka. ¹² Sar pes pal oda dodžanena savore Izraeliti, darana pes a ňiko imar na kamela te kerel ajso nalačhipen.

¹³ Šaj el, hoj pes došunena pal varesavo foros ole forendar, kaj tumenge o RAJ, tumaro Del, diňa te bešel, ¹⁴ hoj varesave nalačhe manuša maškar tumende vakeren a kamen te scirdel le manušen andre peskero foros le lavenca: ‘Aven, džas te lašarel avre devlen,’ (le devlen, saven na prindžaren). ¹⁵ Te oda šunena, mištes tumen dopučen a roden avri, či oda hin čačipen. A te pes sikađahas, hoj hin čačipen, hoj ola manuša kerde oda džungipen maškar tumende, ¹⁶ mušinen la šablaha te murdarel sakones andre oda foros; mušinen les calkom te zničinel – le manušen the le dobitkos. ¹⁷ Paľis savore lengere veci anen pro foroskero placos a zlabaren o foros the savoro, so hin andre, avke sar labardi obeta le RAJESKE, tumare Devleske. Oda foros mušinel te ačhel pro furt zburaňiskos a ňiko les našti pale ačhavel. ¹⁸ Nisave veci, so sas dine le Devleske, hoj te en zničimen, te na lel ňiko aňi andro vast, hoj te preačhel le RAJESKERI choľi a hoj te presikavel tumenge o jileskeriben the o lačhipen. Bo kerela tumendar baro narodos avke, sar diňa lav la veraha tumare dadenge, ¹⁹ te šunena o hangos le RAJESKERO, tumare Devleskero, a te dolikerena savore leskere prikazi, so adadžives tumenge dav, a te kerena oda, so hin lačo anglo RAJ, tumaro Del.”

14

O žužo the našužo chaben

¹ “Tumen san čhave le RAJESKERE, tumare Devleskere. Sar likerem o smutkos pal o manuš, savo muľa, ma čhingeren tumen aňi ma hoľinen pes upral o čekat, avke sar keren aver manuša, ² bo san sentne manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. Kidľa peske tumen avri, savore avre narodendar pre phuv, hoj te aven leskere manuša.

³ Ma chan nič, so hin nažužo le Devleske. ⁴ Kala hine o džviri, saven šaj chan: gurmaňa, bakres, koza, ⁵ jeleňis, gazela, sarna, kozorožcos, antilopa, dzive bakres the dziva koza. ⁶ Šaj chan savore džvirinen, save prežuvinen e čar a saven hin o kopiti rozulade pro duj kotora. ⁷ Ale našti chan řava, zajacos the damanos. Kala džviri prežuvinen e čar, ale nane len o kopiti rozulade pro duj kotora, vařoda hine nažuže. ⁸ Aňi bales našti chan, les hin o kopiti rozulade pro duj kotora, ale na prežuvinel čar; hino tumenge nažužo. Našti chan lengero mas aňi pes našti chuden murdale balestar.

⁹ Olendar, so dživen andro paňi, šaj chan savoro, kas hin plutvi the šupini. ¹⁰ Ale našti chan olen, saven nane šupini the plutvi. On hine tumenge nažuže.

¹¹ Šaj chan savore žuže čiriklen. ¹²⁻¹⁸ Ale le čiriklendar našti chan orlos, sova, jastras-bos, sokolos, supos, vrana, pštrosos, čajka, bocianos, volavka, pelikanos, kormoranos, řatlos the řetopiris.

¹⁹ Savoro hmizos, so leřinel, hino prekal tumende nažužo, našti les chan. ²⁰ Savore žuže čiriklen šaj chan.

²¹ Ma chan řisavo murdalo mas. Šaj les den le cudzincoske, savo dživel mařkar tumende, ov oda šaj chal abo šaj bikenel avre cudzincoske. Ale tumen san o narodos sentno le RAJESKE, tumare Devleske.

Na taveha la terňa kozica andre lakere dakero thud.”

O deřto kotor

²² “Sako berš thoven pre sera o deřto kotor le ulipnastar, so tumenge barona pro maľi. ²³ Pre oda than, so peske kidľa avri o RAJ, tiro Del, chaha angle leste o deřto kotor tumare zrnostar, la neva moľatar, le olivove olejostar the le eřebes (peršes) le dobitkostar the le bakrendar, hoj te sikľon te daral pes le RAJESTAR pro furt. ²⁴ Te oda than, kaj hino lařardo le RAJESKERO nav, hino tumendar dur, hoj ode te lidžan o deřto kotor olestar, so tumenge požeňhinda o RAJ, paľis keren avke: ²⁵ Bikenen oda vař o love. Paľis len ola love a lidžan pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ode vař ola love cinen sa, so kamena: dobitkos, bakre, mol, aver pijiben the savoro, so ča kamen. Paľis chan ode anglo RAJ, tumaro Del, a radisaľuven le famelijenca.

²⁷ Ma zamuken a ma bisteren pro Levitas, savo beřel andre tumaro foros, bo nane les deďično kotor andre phuv.

²⁸ Pro koňec dojekhe trite beršeske lidža a thov calo deřto kotor ole beršeskere ulipnastar andre tumare fori. ²⁹ Avke šaj aven ode o Leviti, saven nane o kotor la phuvatar aňi deďictvos, o cudzinci, o řiroti the o vdovi, save beřen andre tire fori. Mi chan čales olestar, hoj tut te požeňhinel o RAJ, tiro Del, andre dojekh buči, so kereha tire vastenca.”

15

O berš, kana pes savoro odmukel

¹ “Pro koňec dojekhe eftate beršeske hin o časos, kana musaj te odmukel savorenge, so ile kečeň. ² Kavke oda kampil te kerel: Sako, ko diňa kečeň avre Izraelitas, odmukela leske oda, so leske kamelas. Na muřinen te mangel pale o love, bo o RAJ korkoro diňa avri, hoj o adořagos pes te odmukel. ³ Le cudzincostar šaj les pale o adořagos, ale tire phraleske odmuk, so les diňal kečeň. ⁴ Na ela mařkar tumende čoro manuš, bo andre odi phuv, so sar deďictvos tuke del o RAJ, tiro Del, te zalel, tu igen požeňhinel, ⁵ te miřtes řuneha le RAJES, tire Devles, a te doľikereha savore prikazaňja, so tumenge adadžives dav. ⁶ Bo o RAJ, tiro Del, tut požeňhinel, avke sar diňa lav, a tu deha kečeň but naroden, ale tumen na lena kečeň avre narodendar. Tumen vladňinena upral aver narodi, ale on na vladňinena upral tumende.

⁷ Te varesavo Izraelitas ela čoro andre chocsavo foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma phand angle leste tiro jilo aňi tiro vast, ale pomožin leske. ⁸ Ale av ke leste řčiro, phundrav tiro vast a de les kečeň savoro, so leske kampil. ⁹ Ale de pozoris pre oda, hoj tut te na el andro jilo kajso nalačo gondoliřagos, hoj tuke pheneha: ‘Pařes hin o eftato berš, o berš, so pes sa odmukel,’ hoj te na phandes andre tiro jilo avke, hoj les na deha řič. Bo akor ov vičindahas ko RAJ a uľahas pre tute binos. ¹⁰ De les řčirones, a te na el tuke pharo andro jilo vař oda, hoj les vareso des, bo o RAJ, tiro Del, tut požeňhinel andre savoreste, so kereha tire vastenca. ¹¹ O čore manuša ena furt mařkar tumende,

vašoda tumenge prikazinav: 'De ščirones le čore manušes andre tiri phuv the oles, kas nane.' "

Sako eftato berš te premukel le otroken

¹² "Te vareko le Izraelitendar pes tuke bikenela sar otrokos, či murš vaj džuvli, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les mušineha te premukel. ¹³ Sar les premukeha, ma muk les te džal het avke, hoj les na deha nič. ¹⁴ De les ščirones olestar, soha tut požehñinda o RAJ, tiro Del: tire stadostar, zrnostar the molatar. ¹⁵ Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda adadžives tuke oda prikazinav.

¹⁶ Ale te o otrokos phenela: 'Na kamav adarik te džal het,' bo zakamla pes andre tu the andre tiri famelija a hin leske mištes ke tu, ¹⁷ akor les mušines te anel paš o vudar a ode leske pre zarubña premar o kan la suvaha. Avke ela calo peskero dživipen tiro otrokos. Kavke ker the la otrokiñaha.

¹⁸ Te na el tuke pharo te premukel le otrokos, bo oda, hoj tuke šov berš služinelas, sas prekal tu igen mištes a molas tut duvar frimeder, sar te ililas pre buči robotñikos. Ker oda a o RAJ, tiro Del, tut požehñinela andre savoreste, so kereha."

Te obetinel o ešebno le džvirendar

¹⁹ "Dojekh ešebno (peršo) samcos, so ulola – e gurumñi, o bakro abo e koza – pes mušinel te del le RAJESKE, tumare Devleske. Nisave ešebne bikoha na kereha buči a nisave ešebne bakres na strihineha. ²⁰ Sako berš len chaha tira famelijaha anglo RAJ, tiro Del, pre oda than, so peske korkoro kidela avri. ²¹ Ale te oda ešebno džvirov ela varesar chibno: Te ela koro, bango, abo te leste ela vareso aver, našti les obetines le RAJESKE, tire Devleske. ²² Chana les andre tumare khera savore tumendar, o žuže the o našuže manuša, sar pes chal e gazela abo o jeleñis. ²³ Ale našti chas o rat ole džviroskero; čhiveha les avri pre phuv sar o pañi."

16

E Patrađi the o Inepos pal o Mare bi o Drožđi

¹ "Andro čhon Abib ma bisteren te oslavinel e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske. Bo andre oda čhon tumen o RAJ, tumaro Del, prekal e rat iľa avri andral o Egipt. ² E Patradakeri obeta tire stadostar abo dobitkostar anen le RAJESKE, tumare Devleske, pre oda than, kaj peske kidela avri o RAJ, hoj les te lašaren. ³ Ma chan ola obetaha maro le drožđendar. Efta dživesa chana mare bi o drožđi, o maro le trapišagoskero, avke sar kerđan, sar denašenas avri andral o Egipt. Avke šaj tumenge leperen savore dživesa, medik dživena, pre oda džives, sar avlan avri andral o Egipt. ⁴ Efta dživesa te na el ñikas tumendar andre tumari phuv drožđi. Ma muk nič dži tosara ole masestar, so obetinena rači pro ešebno (peršo) džives.

⁵ Našti obetinen e Patradakeri obeta andre nisavo aver foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ⁶ ale ča pre oda than, kaj o RAJ, tumaro Del, peske kidela avri, hoj les te lašaren. E Patradakeri obeta anena rači, sar zaperela o kham, andre ajsa časos, sar avlan avri andral o Egipt. ⁷ Odi obeta peken a o mas chan pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les te lašaren. Tosara pes visarena a džana pale andre tumare stani. ⁸ Šov dživesa chan o mare bi o drožđi a eftato džives tumen savore džžana pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, hoj les te lašaren. Oda džives ma keren nisavi buči."

O Kurkengero Inepos

⁹ "Zgenen efta kurke le časostar, sar chudena te košinel le kosakoha e pšeñica. ¹⁰ Palis oslavinena o Inepos le Kurkengero* pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, a olestar, so tumenge požehñinela o RAJ, tumaro Del, jilestar anena o daros pal oda, ko keci chudla le RAJESTAR. ¹¹ Radisaľon anglo RAJ, tumaro Del, pre oda than, kaj peske o RAJ kidela avri, hoj les te lašaren. Radisaľon tumen, tumare čhave the čhaja, tumare sluhi the služki, o Leviti, save bešen andre tumare fori, the o cudzinci, o široti the o vdovi, save hine ke tumende. ¹² Ma bisteren pre oda, hoj sanas otroka andro Egipt, vašoda mištes dolikeran a dživen pal ola zakoní."

O Inepos le Stankengero

¹³ "Paloda, sar skidena o ulipen le žužođivostar the le hroznostar, oslavinena efta dživesa o Inepos le Stankengero. ¹⁴ Radisaľon pre odi oslava tumen, tumare čhave the čhaja, o sluhi the služki, o Leviti, o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen ke

* 16:10 Oda hin o Inepos la Žatvakero; o Letñice abo Turice.

tumende. ¹⁵ Efta dživesa oslavinen oda inepos pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, pre oda than, kaj peske kidela avri o RAJ. Igen radisałona, bo o RAJ tumen požehñinela a ela tumen baro ulipen the bach andre savoreste, so kerena.

¹⁶ Trival andro berš dojekh murš pes mušinel te sikavel anglo RAJ, peskero Del, pre oda than, kaj o Del kidela avri: pro Inepos pal o Mare Bi o Droždí, pro Inepos le Kurkengero the pro Inepos le Stankengero. A ñiko našti avel bijal ñisoste andro vasta. ¹⁷ Sako tumendar mi obetinel pal oda, keci les o RAJ, leskero Del, požehñinda.”

Pal o sudci

¹⁸ “Andre savore fori, so del o RAJ, tumaro Del, le kmeñenge, ačhaven sudcen the uradñiken. Ola murša mušinena te sudzinel čačipnaha le manušen. ¹⁹ Ma previsar o čačipen pro sudos. Ma dikh pro manuš, ale sudzin pal oda, ko so kerel. Ma de tut te prepočinel le manušeke, bo oda korarel o jakha le godaverenge a previsarel o lava le čačipnaskere manušengere. ²⁰ Dolikereha furt ča o spravodlišagos, hoj te džives a hoj te zales e phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del.”

Te na lašaren avre devlen

²¹ “Sar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, našti paše thoven la Ašerakero slupos le kaštetar. ²² Ma ačhaven añi ñisavo baruno slupos, bo o RAJ, tumaro Del ada našti avri ačhel.”

17

¹ “Ma obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, bikos abo bakres, saven hin chocsavi čiba, bo kada o RAJ, tumaro Del našti avri ačhel.

² Šaj pes ačhela, hoj andre varesavo foros, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del, pes arakhela murš abo džuvli, save kerena varesavo nalačipen anglo RAJ, tumaro Del, a aleha na dolikerena leskeri zmluva, ³ odvisarena pes le RAJESTAR a služinena avre devlengje abo le khameske, le čhoneske, abo le čercheñenge, so lenge zakazindom. ⁴ Sar pal oda šuneha abo te tuke vareko pal oda phenela, dodžan tut či oda hin čačipen, hoj ajso džungipen vareko kerda andro Izrael. Te oda ela čačes avke, ⁵ oles, ko kada nalačipen kerda, či murš abo džuvli, le avri pal o foroskere brani a murdar ole manušen le barenca. ⁶ Te pre leste svedčinenja duj abo trin švedki, mušinel te el murdardo. Te ela ča jekh švedkos, našti les murdares. ⁷ Ola švedki mi čhiven o bara andre leste ešebne (perše) a palis savore manuša. Kaleha tradeha avri o nalačipen maškar tumende.”

O nekbareder rašajiko sudos

⁸ “Te ela vareso igen pharo prekal tumende te rozsudzinel: o murdaripen, o vesekeđišagi, abo te vareko zrañinela avre dženes – varesavo dokeriben andre tiro foros – akor dža oleha pre oda than, so o RAJ, tiro Del, kidla avri. ⁹ Ode dža ko levitska rašaja the ko sudcas, so hin pro urados andre oda časos, a phuč lendar, sar oda kempel te sudzinel, a on tuke phenena, so majines te kerel. ¹⁰ Palis ker savoro a liker tut pal oda, avke sar tuke phende a sikade pre oda than, so peske kidla avri o RAJ. ¹¹ Doliker lengere lava, ker sa avke, sar rozsudzinenja, a ma odvisar pes olestar. ¹² Ale te vareko na kamela oda te dolikerel a na šunela le rašas, abo le sudcas, savo ode služinel le RAJESKE, tire Devleske, ajso manuš mi merel. Aleha khoseha avri o nalačipen andral o Izrael. ¹³ Mi šunen pal ada savore manuša, hoj pes te daran a te na keren imar ajso nalačipen.”

O prikazi pal o kralis

¹⁴ “Sar džana andre phuv, so tumenge del o RAJ, tiro Del, zalena la, bešena ode a akor phenena: ‘Ačhavas peske kralis avke, sar oda keran aver narodi pašal amende.’ ¹⁵ Dodikhen pre oda, hoj te ačhaven oles, kas o RAJ, tumaro Del, kidela avri. Mušinel te el Izraelitas. Našti el cudzincos, savo nane tumaro phral. ¹⁶ Našti peske skidel but grajen a našti bičhavel le manušen pale andro Egípt, hoj odarik peske te anel buter grajen. Bo o RAJ tumenge phenda: ‘Šoha (ñikda) tumen ma visaren pale ole dromeha!’ ¹⁷ Našti peske skidel but romñijen, bo aleha pes visarela le RAJESTAR; añi peske našti skidel but rup abo somnakaj.

¹⁸ Sar ačhela kraliske, mušinel peske te del te prepisinel o zakonos andral o zvitkos, pre savo dodikhen o levitska rašaja. ¹⁹ Mi en ola zvitki le zakonenca ko kralis, hoj peske len te genel, medik dživela, a hoj te siklöl pes te daral le RAJESTAR, peskere Devlestar, a te dolikerel savore lava the prikazi ole zakonoskere. ²⁰ Te kada kerela, na gondolinela pal peste, hoj hino feder sar savore manuša andral o Izrael, a na visarela pes le zakonostar añi pre jekh añi pre aver sera. Avke ov the leskere potomki kralinena andro Izrael pro furt.”

18

O chaben prekal o rašaja the Leviti

¹ “Le levitske rašajen – calo kmeňos Levi – na ela andro Izrael ñisavo kotor aňi dedictvos. On dživena le RAJESKERE jagale obetendar, bo ada hin lengero dedictvos. ² Na ela len dedictvos avke sar avre kmeňen. Lengero dedictvos ela korkoro o RAJ, avke sar lenge phenda.

³ Kecivar o manuša obetinena bikos abo bakres, le rašajen hin pravos le obetendar te chudel kada: e angluňi čang, e sanko the e džombra. ⁴ Den lenge o ešebno (peršo) tumare zrnostar, muštostar, olejostar the la bakraňa vlnatar. ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske len the lengere čhaven kidla avri savore kmeňendar, hoj furt te keren e služba andro nav le RAJESKERO.

⁶ Te o Levitas, savo bešel andre varesavo foros andro Izrael, peske zalela andro jilo te džal pre oda than pro lašariben, so kidela avri o RAJ, ⁷ šaj kerel e služba andro nav le RAJESKERO, peskero Devleskero, avke sar the okla Leviti, save ode služinen. ⁸ Šaj chudel ajci chaben sar the okla rašaja, choc te chudla o love la famelijakere dedictvostar, so bikenda.”

Pal o vražňika

⁹ “Sar aveha andre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, ma ker oda džungipen, sar keren o narodi, save ode bešen. ¹⁰ Te na el maškar tumende ñiko, ko obetindaahas peskere čhas abo čha sar jagali obeta. Ma muk le manušen, hoj te veštinen, te vražinen, te čarinen, abo te phenen avri o znaeňja. ¹¹ Ma muk, hoj te pokeren le manušen, aňi hoj te vičinen avri le dučen aňi hoj te vakeren le mulenca. ¹² Bo o RAJ našfi avri ačhel sakones, ko kala veci kerel. O RAJ, tiro Del, ipen vaš kala veci le naroden angle tumende tradela het. ¹³ Aven žuže anglo RAJ, tumaro Del.”

Avela ajso prorokos sar o Mojžiš

¹⁴ “O narodi, savengere phuva zalena, on šunen le čarodejňiken the le vrašcen. Ale tumenge oda o RAJ na domukel te kerel.

¹⁵ O RAJ, tumaro Del, tumenge bičhavela prorokos ajses sar me tumare phralendar le Izraelitendar. Les šunen. ¹⁶ Ela avke, sar kamehas le RAJESTAR, tire Devlestar, andre oda džives, sar sanas zgele paš o verchos Choreb a sar phendan: ‘Imar te na šunas o hangoz le RAJESKERO, amaro Devleskero, aňi te na dikhas odi bari jag, hoj te na meras.’

¹⁷ Akor mange o RAJ phenda: ‘Mištes phende. ¹⁸ Bičhavava jekhes lendar, hoj te el prorokos, sar sal tu. Thovava mire lava andre leskero muj, hoj te vakerel le manušenge savoro, so leske prikazinav. ¹⁹ Te vareko na šunela mire lava, so vakerela o prorokos andre miro nav, me les marava. ²⁰ Ale o prorokos, savo andre miro nav vakerela, so leske na prikazindom, abo o prorokos, savo vakerela andro avre devlengero nav, mušnela te merel.’

²¹ Šaj tuke phenes: ‘Sar prindžaraha, save lava nane le RAJESKERE?’ ²² Prindžarena oda avke: Te o prorokos vakerela andre le RAJESKERO nav a na ačhela pes avke, sar phenda, palis ola lava na sas le RAJESKERE. Oda prorokos vakerelas korkoro pestar, vašoda pes lestar ma daran.”

19

O fori pro garuđipen

¹ “Sar o RAJ, tumaro Del, zničnela le naroden andral odi phuv, so tumenge del, a sar la zalena a bešena imar andre lengere fori the khera, ² kide avri trin fori, so hine maškaral andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. ³ Dodžan tut, sar dur hine o droma ke ola fori a pal oda rozdelin e phuv pro trin kotora, hoj andre dojekh te el foros. Te vareko murdarela varekas, šaj denašela andre jekh ajso foros, hoj pes te garuvel.

⁴ Avke ela oleha, ko varekas murdarela: Sar ode denašela, šaj ačhel te dživel, te pes leske ačhila, hoj murdarđa avre dženes, ale na kamla a ov na sas leskero ñeprijateljis.

⁵ Šaj pes ačhel, hoj vareko džala avre dženeha andro veš te čingerele o kašta a le tovereha pes nacirdela, hoj te činela tele o stromos, a jekhvareste chučela tele o tover pal o poriskos a demela avre dženes avke, hoj merela, ajso dženo mi denašel andre jekh ole forendar, hoj pes te garuvel. ⁶ No te o foros ela dur, e nekpašeder famelija ole mule dženeskeri andre choli šaj džal pal leste, dochudela les pro drom a murdarela les. Se oda dženo peske na zasogalinda (zaslužinda) te merel, bo anglođa sas le murdarde dženeha lačo a na sas pre leste cholamen. ⁷ Vašoda tuke prikazinav: ‘Kide avri trin fori!’

⁸ Sar o RAJ, tumaro Del, rozbararela tumari phuv avke, sar diña lav la veraha tumare daden, a dela tumenge cali phuv, pal savi phenda, hoj lenge dela, ⁹ vašoda, bo mištes dolikeres savore kala prikazi, so tumenge adadžives dav: te kamel le RAJES, tumare Devles, a te phirel pal leskere droma furt. Akor pride ke ola trin fori mek aver trin fori. ¹⁰ Ker oda, hoj pes te na čhorel avri o rat oleskero, ko nane vrahos, andre tumari phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro đedictvos, hoj te na aves vaše mardo tu.

¹¹ Šaj pes ačhel, hoj vareko našti avri ačhelas avre dženes, gelahas pre leste a demadžahas les avke, hoj muļahas, a oda dženo denašlahas andre jekh kale forendar. ¹² Akor o foroskere vodci mi bičhaven pal leste andre oda foros, mi len les odarik avri a mi den les te murdarde oleske, ko sas nekpašeder famelija ole murdarde dženeske. ¹³ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. Kaleha khosena avri o murdaripen andral o Izrael, hoj tumenge te dživen mištes.

¹⁴ Ma zalen e phuv nisave susedaske avke, hoj thovena dureder e hrañica, so tumare phure dada imar čirla chudle andro đedictvos, sar o RAJ, tumaro Del lenge la diña.”

O zakonos pal o švedki

¹⁵ “Jekh švedkos nane dos pre oda, hoj te usvedčinel varekas varesave binostar. Kampel duje abo trine švedken, hoj te el o manuš odsudzimen.

¹⁶ Te kamela vareko te svedčinel falošnones pre aver dženo, hoj kerđa varesavo nalačhipen, ¹⁷ akor sodudžzene mušinen te džal te el sudzimen anglo RAJ anglo rašaja the sudci, save akor ena andre služba. ¹⁸ Palis pes o sudci mušinena te dodžanel, či oda hin čačipen. Te oda manuš falošnones vakereļas pre aver dženo, ¹⁹ akor leha keren avke, sar ov kamla te kerel avre manušeske. Kaleha khosena avri o nalačhipen maškar tumende. ²⁰ Palis pes pal ada savore došunena, darana pes a imar na domukena, hoj pale ajsa nalačhipen maškar tumende te avel. ²¹ Ma presikaven leske nisavo jileskeriben. O trestos ela o dživipen vaš o dživipen, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro.”

20

O prikazi pal o mariben

¹ “Sar džana pro mariben pre peskere ñeprijaťela a dikhena, hoj len hin buter graja the verdana a hine buter sar tumen, ma daran pes, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del, savo tumen iļa avri andral o Egipt. ² Angloda, sar džana andro mariben, o rašaj džala anglo manuša a prevakerela kavke: ³ “Šun Izrael! Adadžives džan andro mariben pre peskere ñeprijaťela. Aven zorale, ma izdran a ma daran pes lendar! ⁴ Se o RAJ, tumaro Del, džal tumenca, ov pes marena vaš tumende le ñeprijaťelēca, hoj tumen te ñerinen.”

⁵ Palis prevakerena o kmeñengere vodci ko manuša: ‘Hin ade ajsa dženo, savo peske ačhađa kher a mek les na sentñarda le Devleske? Mi džal khere a mi kerel oda, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na kerel oda aver dženo vaš leste, a te na dživel andre leskero kher. ⁶ Hin ade ajsa dženo, savo sadzinda viñica a mek na kidla o ešebno (peršo) ulipen? Mi visarel pes pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na radisaľol olestar aver dženo. ⁷ Hin ade ajsa dženo, ko hino mangado varesava džuvľaha, ale mek peske la na iļa romñake? Mi visarel pes pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a te na lel peske la aver dženo.’ ⁸ O kmeñengere vodci mek mi phučen le manušendar: ‘Hin ade ajsa dženo, ko izdral a daral pes? Mi visarel pes pale khere, hoj te na anel maškar aver slugađa dar.’ ⁹ Sar dovakerena o kmeñoskere vodci, akor mušinena te ačhavel le velitelen upral o manuša.

¹⁰ Sar avena paš varesavo foros pro mariben, ešeb phučen le manušendar, či pes na kamen te poddel korkore. ¹¹ Te priačhena pre oda a phundravena tumenge o foroskere brani, akor savore manuša odarik tumenge služinēna sar otroka. ¹² Ale te pre oda na priačhena a mukena pes tumenca andro mariben, akor rozthoven tumen pašal oda foros a džan pre lende. ¹³ A te o RAJ, tumaro Del, tumenge len dela andro vasta, murdaren savore muršen la šablaha. ¹⁴ Len tumenge le džuvľen, le čhavoren, le dobitkos the sa, so ode ela. Keren peske chasna savorestar, so sas tumare ñeprijaťelēngero. O RAJ tumenge oda del. ¹⁵ Kavke kereha savore forenca, so hine tumendar dur, a nane le narodendar pašal tumende.

¹⁶ Andro fori ole narodengere, so tumenge del o RAJ, tumaro Del andro đedictvos, ma muk nič te dživel. ¹⁷ Žiñičin a murdar avri le Chetitanen, le Amorejen, le Kanaančanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen, avke sar tumenge prikaziñda o RAJ, tumaro Del, ¹⁸ hoj on tumen te na sikaven te kerel savore nalačhe veci, so keren prekal peskere devla, a oleha kerđanas binos anglo RAJ, tumaro Del.

¹⁹ Sar avena rozthode pašal varesavo foros but časos, hoj les te zalen, ma čhinen tele o stromi le tovereha. Se palis pal lende chana o ovojce, vašoda ma čhinen len tele. O stromos nane manuš, hoj pre leste te džas. ²⁰ Šaj čhinen tele ča o stromi, so džanen, hoj na anen ovojce, hoj te ačhaven oda, so tumenge kempel, hoj te zalen o foros.”

21

Te pes arakhel murdardo manuš pre mala

¹ “Te pes pre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, arakhela murdardo manuš a na džanela pes, ko les murdarča, ² akor džana o vodci the o sudci andral o fori, so hine pašal, a merinena, sar dur hin leskero felos le forendar. ³ Sar pes dodžanena, savo foros hino nekpašeder, lena ola foroskere vodci gurumña, savi mek na kerča nisavi buči, ⁴ lidžana la paš o jarkos, so furt čulal, andre dolina, kaj mek šoha (nikda) na sas orimen e phuv, a ode lake phagena e meň. ⁵ Palis ode avena o levitska rašaja, bo len peske kidla avri o RAJ, tiro Del, hoj leske te služinen, hoj te požehñinen andre RAJESKERO nav a te rozsudzinen dojekh vesekedišagos abo oda, te vareko avre dženes dukhavela. ⁶ Palis savore vodci ole forostar, so hino nekpašeder ke oda murdardo dženo, thovena (omorena) o vasta le pañeha upral e gurumñi, savake phagle e meň paš o pañi. ⁷ A phenena: ‘Amen na murdarđam kale manušes a na dikhlam, ko kada kerča. ⁸ Ó RAJEJA, odmuk tire Izraelike manušenge, saven cindal avri. Ma domuk, hoj te čhoren avri o rat le manušeske, so nič na kerča.’ Avke len na ela binos vaš oda manuš. ⁹ Te kereha oda, so o RAJ prikazinel, na aveha vinovato vaš oda murdaripen.”

Pal e zaili romñi

¹⁰ “Sar o RAJ, tiro Del, tuke dela o ñerindipen andro mariben pro ñeprijateľa a sar zaleha le manušen, ¹¹ šaj peske les romñake ola džuvľa, savi ela maškar lende igen šukar a sava tu kameha. ¹² Palis la an khere. Oj peske mi hoľinel o šero, mi strihinel o naja, ¹³ mi čhivel tele o gada, andre save sas zaili, a mi dživel andre tiro kher. Mi rovel pal peskero dad the daj calo čhon a palis la šaj les romñake. Oj ela tiri romñi a tu lakero rom. ¹⁴ Ale te tuke palis zdžungľola, premuk la a oj ela slobodno te džal, kaj kamel. Dživehas laha, vašoda laha našti keres sar otrokiñaha, hoj la bikeneha.”

O pravos le ešebne časkero

¹⁵ “Te varesave muršes hin duj romñija; jekha kamel, ale dujtona na; a te lenge ulona muršora, ale o ešebno (peršo) muršoro ela olatar, sava na kamel, ¹⁶ palis andre oda džives, sar rozdelinela o dedictvos maškar o čhave, o pravos, so hin le ešebne čhas, našti del ole čhaske, savo les sas olatar, sava kamel. ¹⁷ Mušinel te del pravos sar ešebnes ole čhas, savo les sas olatar, sava na kamel, a dela les duvar ajci kotor savorestar, so les hin, bo ov hin o ešebno, ko sikavel pre le dadeskeri zor.”

Pal o zacato čhavo

¹⁸ “Te hin varekas zacato čhavo, so pes na poddel a na šunel peskere dades the peskera da, choc leske dovakeren, ¹⁹ leskero dad the e daj les mi len a mi lidžan paš e brana ko foroskere vodci. ²⁰ Mi phenen lenge: ‘Kada amaro čhavo hino zacato, na poddel pes a na kamel amen te šunel; a mek hino papačis the pijakos.’ ²¹ Palis savore murša andral oda foros les mi murdaren le barenca. Kavke khoseha avri o nalačhipen maškar peste. Mi šunel oda calo Izrael a mi daral pes.”

Pal o manuš figimen pro kašt

²² “Te vareko kerđahas ajsi veca, vaš soske peske zaslužindahas te merel, a figindahas pes pro kašt, ²³ na mukeha leskero felos ode te figinel prekal e rat. Mušines les te parunel mek oda džives, bo ko hino figimen pro kašt, hino le Devlestar prekošlo. Ma melaren e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dedictvos.”

22

Aver zakoni

¹ “Te dikheha gurumñora abo bakrores, hoj našlila avre dženeske, ma predža pašal lende, sar te len na dikhlalas, ale an len leske pale. ² Ale te oda dženo bešela tutar dur a tu na džaneha, kaskero oda džviros hin, an les ke tute khere a mi ačhel ode, medik les oda dženo na rodela. Palis les deha leske pale. ³ Kavke ker the le somariha, le gadenca the savore vecenca, so našada aver dženo, te oda arakhľal. Ma visar tut lestar het, ale pomožin leske.

⁴ Te dikheha pro drom, hoj le avre dženeskero somaris abo bikos peľa, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁵ E džuvli te na urel pre peste muršikane gada a o murša te na uren o džuvlikane gada. Bo o Del našti avri ačhel oles, ko kada kerel.

⁶ Te džaha le dromeha a jekhvareste dikhlalas pro stromos abo pre phuv le čiriklengero hñizdos a andre le cikne čiriklen abo o jandrore, a lengeri daj bešlahas pre ola jandrore abo pro čiriklore, ma le la da le čiriklorena. ⁷ Le čirikloren peske šaj les, ale lengeri da muk, hoj tuke te džal mištes a but te džives.

⁸ Sar tuke ačhaveha nevo kher, ker tuke pašal e strecha zabradli, hoj te na avel pre tu e vina vaš o rat, te vareko perela tele pal e strecha a murdarela pes.

⁹ Ma sadzin andre peskeri viñica aver semena. Te kada kereha, mušines te oddel le RAJESKE savoro ulipen la viñcakero the savoro, so sadzindal.

¹⁰ Ma orin e mała avke, hoj pal o pluhos jekhetane phandehe le guruves the le somaris.

¹¹ Ma uri pre peste o gada, so hine kerde jekhetane la vlnatar the lanostar.

¹² Pre tiro plaštoš telal prisiv špargici pašal o štar agora.”

Te o rom phenel pre romñi, hoj na sas pačivali

¹³ “Te o murš peske lela romña, pašloła laha a paloda leske džunglola, ¹⁴ te palis chudela pal late te vakerel falošnones a nalačo hiros pal late liđžala a phenela: ‘Sar la ilom romñake a kamlom laha te pašol, avlom pre oda, hoj na sas pačivali,’ ¹⁵ akor o dad the e daj ola džuvlake lena e lepeda, pre savi sovenas odi rat o terne, a anena e lepeda a sikavena le vodcenge andro foroskere brani, hoj te dikhen, hoj sas pačivali čaj.

¹⁶ Akor lakero dad phenela le vodcenge: ‘Diñom mira čha romñake kale muršeske, ale oj leske džungliła. ¹⁷ Falošnones pre late vakerel a phenel, hoj na sas pačivali, sar la iła romñake. Ale kada sikavel, hoj miri čaj sas pačivali.’ Avke rozkerena e lepeda anglo vodci le foroskere. ¹⁸ Palis o vodci andral oda foros mušinena te lel ole muršes a te marel les. ¹⁹ A mek paš oda mušinela te počinel šel rupune love lakere dadeske vaš oda, hoj la pačivala džuvla andral o Izrael kerda napačivalake. Odi džuvli ela dureder leskeri romñi a šoha (ñikda) la našti premukel.

²⁰ Ale te ela čačipen, so oda murš pal late vakerelas, a la na uľahas, soha pes te presikavel, hoj sas pačivali, ²¹ akor o vodci la lena paš lakero dadeskero vudar a o murša ole foroskere la murdarena le barenca, bo andro Izrael kerda baro nalačipen oleha, hoj andre le dadeskero kher kerda lubipen. Kaleha khoseha avri o nalačipen maškar peste.”

Pal o napačivaliben

²² “Te prichudena le muršes paš oda, sar pašol la džuvľaha, sava hin rom, akor mi merel o murš the e džuvli. Avke khosena avri o nalačipen andral o Izrael.

²³ Te e pačivali džuvli ela mangadi imar varesave muršeha a te aver murš andro foros laha pašľlahas, ²⁴ akor anen sodujdženen paš e foroskeri brana a murdaren len le barenca: la džuvľa vašoda, bo na vičinelas, hoj lake te pomožinen, choc sas andro foros, a le muršes, bo pašľliła avre dženeskera mangada džuvľaha. Kaleha khosena avri o nalačipen maškar peste.

²⁵ Ale te arakhľahas o murš mangada džuvľa pre mała, chudľahas la a našilu pašľľlahas laha, akor ča oda murš mušinel te merel. ²⁶ La džuvľa ma ker ñič. Oj na kerda ñisavo binos, vaš soste mušindahas te merel. Oda hin avke, sar te vareko varekas murdardahas: O murdardo manuš vaš oda našti. ²⁷ Añi odi džuvli vaš oda našti, bo arakhľala pre mała, a oj vriskinelas, ale na sas ode ñiko, ko lake pomožindahas.

²⁸ Te varesavo murš arakhľahas la džuvľa, savi mek hiñi pačivali a nane mangadi, a te la chudľahas, pašľľlahas laha a prichudlehas len paš oda, ²⁹ o murš, savo laha pašľliła, dela penda (50) rupune love lakere dades a oj ačhela leskeri romñi, bo laha našilu pašľliła. Šoha la našti omukel.”

23

¹ “Ñiko peske našti lel romñake le dadeskera romña, bo oleha kerel ladž peskere dadeske.”

Ko našti avel maškar o manuša le RAJESKERE

² “Ñisavo murš, savo sas kastrimen avri avke, hoj leskero muršiben sas rozpučimen abo odčhimen, našti avel maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

³ Ñiko, ko uľila sar kopirdanos (kopilakos), añi leskere potomki dži andro dešto pokoleñje našti aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

⁴ O Ammončana the o Moabčana añi lengere potomki dži andro dešto pokoleñje našti aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele. ⁵ Bo na avle paš tumende le mareha the le pañeha pro drom, sar avenas avri andral o Egipt, a vičinde pre tumende

le Bileam, le Beoriskere čhas, andral o Petor andro Aram-Naharajim*, hoj tumen te prekošel. ⁶ Ale o RAJ, tumaro Del, na kamla te šunel avri le Bileam, ale visarda oda prekošiben pro požehnaŕje, bo o RAJ, tumaro Del, tumen kamel. ⁷ Medik dživena, šoha (ňikda) ma keren nič prekal lengero smirom aňi prekal oda, hoj lenge te džal mištes.

⁸ Ma dikhen tele le Edomčanen, bo hine tumari famelija, aňi le Egiptanen, bo bešenas andre lengeri phuv sar cudzinci. ⁹ O čhave andral lengero trito pokoleňje šaj aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.”

Pal o žužipen andro taboris

¹⁰ “Te san andro taboris akor, sar hin o mariben, chraňinen tumen savorestar, so hino nažužo. ¹¹ Te ela maškar tumende murš, savo pes melarela peskere semenostar, sar sovelas, mušinel te džal avri andral o taboris pre calo džives. ¹² Angloda, sar zaračola, thovela (omorela) pes le paňeha a palis, sar zadžala o kham, šaj avel pale andro taboris.

¹³ Avri le taboristar ela than, kaj džana pro budaris. ¹⁴ Mi el tumen lopatki paš o sersami, a medik džana pro budaris, kerena chev a palis oda začivena. ¹⁵ O RAJ, tumaro Del, hino maškar tumende andro taboris, hoj tumen te chraňinel a te del tumenge le ņeprijateljen andro vasta. O taboris mušinel te el sentno, hoj o RAJ te na dikhel maškar tumende oda, so hin pre ladž, a te na visalol tumendar.”

Aver prikazi

¹⁶ “Te denašela otrokos peskere rajestar ke tute, ma bičhav les pale leskere rajeske. ¹⁷ Mi bešel maškar tumende andre varesavo tumaro foros, pre oda than, kaj peske kidela avri; ma trapin les!

¹⁸ Ma domuk andro Izrael ņisava džuvľake abo muršeske te ačhel chramoskeri lubňi abo chramoskero lubaris. ¹⁹ Andro Chramos le RAJESKERO, tumaro Devleskero, ma anen sar daros o počiňiben le lubariskero abo la lubňakero, bo o RAJ, tumaro Del, ajsen našti avri ačhel.

²⁰ Te des kečeň le Izraelitas love abo chaben abo vareso aver, ma le lestar interesis. ²¹ Ale te des kečeň le cudzincos, šaj lestar les interesis, ale le Izraelitastar ma le, hoj tut o RAJ, tiro Del, te požehňinel andre savoreste, so kereha andre phuv, savi džas te zalel.

²² Te džas lav tire RAJES, tire Devles, ma prethov oda te kerel, bo ov čačes tutar užarela, hoj te keres oda, so phendal. Te na dolikereha oda lav, ela tut binos anglo RAJ, tiro Del. ²³ Te na deha lav le RAJES, na ela tut binos, ²⁴ ale savoro, so phenela tiro muj la veraha le RAJESKE, tire Devleske, mušineha te dolikerel, bo diňal les lav korkoro pestar.

²⁵ Te džaha andre viňica avre dženeskeri, šaj chas ode ajci hroznos, keci kames, ale našti tuke les o hroznos andro košaris. ²⁶ Te džaha prekal e maľa avre dženeskeri, kaj barol e pšeniča, šaj tuke kides o klasi le vasteha, ale našti len čhingeres le kosakoha.”

24

O zakonos pal o rozvodos

¹ “Te peske o murš lel romňa a palis leske džungľol, bo arakhel pre late vareso nalačo, mi pisinela lake rozvodno ľil, mi del les lake a mi bičhavel la het andral o kher. ² Sar lestar oddžala, šaj peske la lel aver rom. ³ Ale te pes ačhela, hoj džungľola the dujtone romeske a ov lake pisinela o rozvodno ľil a dela les lake a bičhavela la het andral o kher, abo te pes ačhela, hoj lakero dujto rom merela, ⁴ lakero ešebno (peršo) rom peske la našti lel pale romňake, bo leske hiňi imar melardí andre. Oda ulahas anglo RAJ džungipen. Ma an o binos pre phuv, so tuke del andro đedictvos o RAJ, tiro Del.”

Aver zakoni

⁵ “O murš, savo peske mekča ľla romňa, našti džal andro mariben a našti les ispiden aňi andre aver služba. Ačhela khere berš, hoj te kerel radišagos peskera romňake.

⁶ Te varekas des kečeň, ma le lestar andre zaloha o malmoskero bar, bo olestar dživel e famelija.

⁷ Te pes avľahas pre oda, hoj vareko zaila avre Izraelitas, kerelas leha sar otrokoha a bikenda les, akor oda, ko les zaila, mi merel. Kavke khoseha o nalačhipen andral o Izrael.

⁸ Le rašajenge phendom, so te keren, te varekas ela malomocenstvo. Keren savoro avke, sar o levitska rašaja tumenge prikazinena. ⁹ Leperen peske pre oda, so o Del kerda la Mirijamake, sar džanas avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar deha kečeň avre dženes, ma džaha andre leskero kher te lel e zaloha. ¹¹ Užar avri a oda dženo, kas diňal kečeň, mi anel avri e zaloha. ¹² Te hino oda dženo čoro, na mukeha tuke prekal e rat oda, so tut diňa sar zaloha. ¹³ Sar zadžala o kham, de

* 23:5 Oda hin e Mezopotamija.

leske pale o plaštós, hoj les te el, soha pes te učharel. Ov tuke paľikerela a kavke aveha čačipnaskero anglo RAJ, tiro Del.

¹⁴ Ma trapin le čore manušes, savo kerel prekal tu buči, avke hoj leske zaačhaveha o počiňiben, či hino Izraelitas vaj cudzincos, savo bešel andre tire fori. ¹⁵ O počiňiben leske de mek andre oda džives anglođa, sar zaperela o kham, bo hino čoro a dživel olestar, so zarodel. Te oda na kereha, vičinel ko RAJ angle tu a ela tut binos.

¹⁶ O dada našti en murdarde vaš o binos, so kerde lengere čhave, aňi o čhave vaš o dada, ale dojekh merela vaš peskero binos.

¹⁷ Pro sudos ma previsar o pravos le cudzincoskero aňi le širotengero a la vdovatar ma le o gada andre zaloha. ¹⁸ Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut odarik cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.

¹⁹ Sar skideha o ulipen pal tiri mala a bistereha ode snopos, ma visar tut pale. Mi ačhel le cudzincoske, la širotake abo la vdovake, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro Del andre savoreste, so kereha. ²⁰ Sar skideha o olivi pal o stromi, ma dža dujtovar te dokidel, so upre ačhiľa, ale muk vajkeci prekal o cudzinci, široti the vdovi. ²¹ Sar skideha o hroznos pal tiri viňica, ma dža dujtovar te dokidel upre, ale oda, so ačhela, muk prekal o cudzinci, široti the vdovi. ²² Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.”

25

¹ “Te pes duj murša maškar peste vesekedinena a džana oleha pro sudos, hoj len o sudci te rozsudzinen, le čačipnaskeres kempel te ospravedňinel a le vinovates te odsudzinel. ² Te o vinovato peske zaslužinel te el mardo le bičoha abo la pacaha, o sudcas les thovela te pašlol pre phuv a angle leste les marena ajci rani, keci peske zaslužinel. ³ Našti chudel buter sar saranda (40) rani. Bo te les mardalas buter sar saranda rani, kerđalas leske ladž anglo aver Izraeliti.

⁴ Na phandeha o piskos la gurmňake, savi kerel buči, hoj te na chal.”

Te merela o rom bi o čhavo

⁵ “Te duj phrala bešena jekhetane a jekh lendar merela bi o čhavo, leskeri romňi našti džal romeste andre aver famelija. Lakero šogoris peske la mušinel te lel ⁶ a lengero ešebno (peršo) čhavo pes rachinela sar čhavo ole phraleskero, savo muľa. Ov ľidžala leskero nav, hoj te na bisteren pre leste andro Izrael.

⁷ Ale te lakero šogoris peske la na kamela te lel romňake, oj mušinel te džal paš e foroskeri brana a te phenel ode le vodcenge: ‘Mire romeskero phral man na kamel romňake, hoj te dolikerel o nav le phraleskero andro Izrael. Na kamel mange te kerel oda, so mušinel sar šogoris.’ ⁸ Akor les o foroskere vodci privičinena, hoj leha te vakeren. Te pale phenela, hoj la na kamel te lel romňake, ⁹ mušinel a šogorkiňa te avel paš leste a anglo vodci leske lela tele jekh sandalka pal o pindro, čhungarela leske andro muj a phenela: ‘Avke pes mi ačhel le muršeske, savo na kamel te del potomkos peskere phrales.’ ¹⁰ Leskera famelija sako džanela andro Izrael sar ‘e famelija le muršeskeri, saveske sas e sandalka ili tele’.”

Aver prikazi

¹¹ “Te pes duj murša marena maškar peste a e romňi jekhe muršeskeri leske kamela te pomožinel, avke, hoj avre muršes chudela maškar o čanga, ¹² takoj lake odčhin o vast. Ma av ke late jileskero!

¹³ Te na avel tut dvojita vahi – phareder the lokeder – ¹⁴ a ma klamin ņikas oleha, hoj tut ela andro kher dvojito mira – bareder the cikneder. ¹⁵ Te važinena the merinena o veci pačivales, o RAJ, tumaro Del, tumen dela bareder dživipen pre kadi phuv, so tumenge del. ¹⁶ O RAJ, tumaro Del, našti avri ačhel ņikas, ko važinel napačivalones.

¹⁷ Leperen tumenge, so tumenca kerde o Amaleka pal o drom, sar avenas avri andral o Egipt. ¹⁸ Sar sanas slaba a strapimen, avle pre tumende palunestar a murdarde savoren, so na birinenas; on pes na daranas le Devlestar. ¹⁹ Sar o RAJ, tumaro Del, tumen dela o smirom tumare ņeprijatelendar andre phuv, so džan te zalel sar deđictvos, khosena avri o leperiben pro Amaleka tel o ņebos. Ma bisteren pre oda!”

26

O dari le ešebne ulipnastar

¹ “Sar avena andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro deđictvos, a sar la zalena the bešena andre, ² sako mušinel te lel savore ulipnastar o ešebno (peršo) kotor, so barol andre phuv, so tuke del o RAJ. Mi thovel oda andro košaris a mi anel

pre oda than, so peske kidela avri o RAJ pro lašariben. ³ Džan pal o rašaj, savo ode akor služinela, a phenen leske: 'Adadžives phenav avri anglo RAJ, angle miro Del, huj avlóm andre phuv, so la veraha phenda amare dadenge, huj la amenge dela.' ⁴ Palis o rašaj lela o košaris andral tumare vasta a thovela les anglo oltaris le RAJESKERO, tumare Devleskero. ⁵ Palis phenena anglo RAJ: 'Miro dad sas Aramejčanos, savo phirelas than thanestar a gela andro Egipt frima manušenca. Ode dživelas sar cudzincos a pal o hut berša lestar ačhila baro the zoralo narodos. ⁶ Ale o Egiptana amenca namištes kerenas, trapinenas amen a ispidenas amen andre buči sar otroken. ⁷ Akor amen vičinahas ko RAJ, ko Del amare dadengero. Ov amen šunda avri a dikhla amaro pharipen, trapišagos the dukh. ⁸ Avke amen o RAJ ila odarik avri peskera bara zoraha a kerdá bare znameńja le zazrakenca, so anelas bari dar. ⁹ Anda amen pre kada than a dińa amenge kadi phuv – e phuv, kaj čulal o thud the o medos. ¹⁰ Vašoda akana andom o ešebno (peršo) ulipen la phuvatar, so man tu dińal, RAJEJA.' Palis thoven o košaris anglo RAJ, tumaro Del, a banduven anglo RAJ. ¹¹ Avke tu tiri famelija keren oslava, huj te palikeren le RAJESKE vaš savoro lačo ulipen, so tumen dińa. Ma bisteren te vičinel le Leviten the le cudzincen, save bešen maškar tumende, huj te chan tumenca.

¹² Sako berš pes del o dešto kotor savorestar, so bariła pre mała, ale sako trito berš pes oda dešto kotor mušinel te del le Levitenge, le cudzincenge, le šitotenge the le vdovenge andre tumare fori, huj te chan a te čalón. ¹³ Palis pheneha anglo RAJ, tiro Del: 'Andom avri andral miro kher o chaben, so sas dino le RAJESKE, a dińom oda le Levitenge, le cudzincenge, le šitotenge the le vdovenge, avke sar mange prikazindał. Dolikerdom sa, so prikazindał a pre űisoste na bisterdom. ¹⁴ Na čalóm olestar, sar somas andro smutkos; na ilóm űič olestar andral miro kher, sar somas nažužo, a na dińom oda sar obeta prekal o mule. Šundom tut RAJEJA a kerdóm sa avke, sar prikazindał pal o dešto kotor. ¹⁵ Mangav tut, dikh andral o űebos pal tiro sentno than a požeńńin tire Izraelike manušen the e phuv, kaj čulal o thud the o medos, e phuv, so amenge dińal, avke sar dińal lav la veraha amare dadenge.'

O Izrael hino le RAJESKERO narodos

¹⁶ "Adadžives tumenge o RAJ, tumaro Del, prikazinel, huj te dolikeren kala zakoni the prikazańja. Dikhen pre oda, huj len te dolikeren cale tumare jileha the dušaha. ¹⁷ Adadžives phendań, huj o RAJ ela tumaro Del a huj phirena pal leskere drama, huj dolikerena leskere zakoni the prikazańja a huj šunena les. ¹⁸ A the o RAJ adadžives phenda, huj tumen avena leskere manuša, avke sar anglođa phenda la veraha, a prikazinel tumenge, huj te dolikeren savore leskere prikazańja. ¹⁹ O RAJ tumendar kerela bareder sar savore narodi, so stvorinda. Tumen chudena e pačiv, e slava the o baro nav a avena o sentno narodos le RAJESKE, tumare Devleske, avke sar phenda."

27

O bara pro leperiben

¹ O Mojžiš le Izraelike vodcenca prikazinda le manušenge: "Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav. ² Andre oda džives, sar predžana o pańi Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ačhaven peske bare bara a pomakhen len le vapnoha. ³ Pisinen pre lende savore lava kale zakoniskere, sar predžana prekal o Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andre phuv, andre savi čulal o thud the medos, avke sar tumen dińa lav o RAJ, o Del tumare dadengero. ⁴ Avke, sar predžana prekal o Jordan, ačhaven ola bara pro verchos Ebal, avke sar adadžives tumenge prikazinav, a pomakhen len le vapnoha. ⁵ Ode le RAJESKE, tumare Devleske, ačhaven oltaris le barendar, so na sas oprikerde le trastune sersamoha. ⁶ Ole barendar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, a anena leske upre o labarde obeti. ⁷ Mek obetinena e smiromoskeri obeta, huj ode te chan a te radisałon anglo RAJ, tumaro Del. ⁸ Pro bara pisinen savore lava le zakoniskere šukares a mištes."

⁹ Palis o Mojžiš the o levitska rašaja phende savore Izraelitenge: "Čhit a šun, Izrael! Adadžives ačhilań o manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. ¹⁰ Vašoda šunen o hangos le RAJESKERO, tumare Devleskero a dolikeren leskere prikazańja the o lava, so adadžives tumenge dav."

O požeńnańje the o prekošiben

¹¹ Mek oda džives o Mojžiš prikazinda le manušenge:

¹² "Sar predžana o Jordan, akor pes mi ačhaven pro verchos Gerizim o Izraelike kmeńi o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar, o Jozef the o Benjamin pro požeńnańje. ¹³ A o kmeńi

o Ruben, o Gad, o Ašer, o Zebulun, o Dan the o Naftali mi ačhen pro verchos Ebal pro prekošiben.”

O prekošibena

¹⁴ “O Leviti mi phenen zorale hangoha savore Izraelike muršenge:

¹⁵ ‘Prekošlo hino oda, ko kerela peske varesavi modla le kaštestar, barestar abo trastestar a počoral la lašarela; bo le RAJESKE oda džunglöl.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

¹⁶ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko na del pačiv peskere dades the da.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

¹⁷ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko peske zalela e phuv avre dženeskeri avke, hoj thovela dureder peskeri hrañica.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

¹⁸ ‘Prekošlo hino oda, ko le kore manušes lidžala pal o nalačo drom.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

¹⁹ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko previsarel o pravos le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²⁰ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola le dadeskera romñaha, bo kerel ladž peskere dadeske.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²¹ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola le džvirencia.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²² ‘Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola peskera pheñaha abo peskera ñevlastna pheñaha.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²³ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola peskera sasaha.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²⁴ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko počoral murdarela avre dženes.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²⁵ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko vaš o love murdarela avre dženes, so na kerđa nič.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’

²⁶ ‘Prekošlo hino oda manuš, ko na dolikerela o lava le zakonoskere a na dživela pal lende.’

A savore manuš mi phenen: ‘Amen!’ ”

28

O požehnañja

¹ “Te čačes šunena le RAJES tumare Devles; te dolikerena leskere prikazañja, so tumenge adadžives dav, a dživena pal lende, ov tumen hazdela upral savore narodi pre phuv. ² Te šunena o lava le RAJESKERE, tumare Devleskere, avena pre tumende savore kala požehnañja a ačhena pre tumende:

³ Požehñimen aveha andro foros a požehñimen aveha pre mała.

⁴ Požehñimen ena o čhave, so tutar ulona, požehñimen ela o ulipen tira phuvakero, o gurumñora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

⁵ Požehñimen ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

⁶ Požehñimen aveha, sar džaha andre, a požehñimen aveha, sar džaha avri.

⁷ O RAJ zñičinela tumare ñeprijačelen, sar pre tumende avena. Jekhe dromeha pre tumende avena, ale efa dromenca tumendar denašena.

⁸ O RAJ prikazinela, hoj te en požehñimen tumare chabeneskere skladi the savoro, sostar pes chudena tumare vasta. Požehñinela tumen andre phuv, so tumenge del.

⁹ Te dolikerena o prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, a te phirena pal leskere droma, kerela tumendar peskero sentno narodos, avke sar phenda la veraha.

¹⁰ Palis savore narodi pre phuv dikhena, hoj san le RAJESKERE avrikidle manuša, a darana pes tumendar. ¹¹ O RAJ tumen dela but lačhipen – požehñimen ena o čhave, so tumenge ulona, the o ulipen tumara phuvakero the o gurumñora tumare dobitkostar andre kadi phuv, so phenda la veraha tumare dadenge.

¹² Otkerela tumenge peskere ñeboskere skladi, hoj te bičhavel o brišind, kana kampel, a požehñinela savori tumari buči. Tumen dena kečeñ le naroden, ale na mušinenä te lel kečeñ ñikastar. ¹³ O RAJ tumendar kerela šero a na chvostos, avena furt upre a šoha na avena tele, te čačes šunena savore prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so tumenge adadžives dav, a dživena pal lende. ¹⁴ Ma visaren tumen añi pre jekh añi pre

aver sera le lavendar; so tumenge adadžives prikazinav, hoj te na džan pal aver devla a te na služinen lenge.”

O prekošibena, te na šunena

¹⁵ “Ale te na šunena le RAJES, tumare Devles; te na dolikerena leskere prikazaŋja, so tumenge adadžives dav, a na dživena pal lende, avena pre tumende savore kala prekošibena:

¹⁶ Prekošlo aveha andro foros a prekošlo aveha pre maľa.

¹⁷ Prekošlo ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

¹⁸ Prekošle ena o čhave, so tutar ulona, prekošlo ela o ulipen tira phuvakero, o gurumňora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

¹⁹ Prekošlo aveha, sar džaha andre, a prekošlo aveha, sar džaha avri.

²⁰ O RAJ pre tumende bičhavela o prekošiben, e dar the e bibach pre savoro, so kerena a sostar pes chudena tumare vasta, dži akor, medik tumen na khosela tele pal e phuv a medik tumen na zničinel a vaš tumare nalače skutki, bo les omuklan. ²¹ O RAJ pre tumende domukela baro nasvaliben, medik na merena avri andre phuv, so džan te zalel. ²² O RAJ tumen marella le nasvalibenenca, hoj šuvlona a ela tumen bare horučki; mukela pre tumende baro tačipen the šukiben; dela plešňa pro ulipen a avke les zničinela. Kada pes tumenge ačhela, medik na merena. ²³ Andral o ņebos na dela ņisavo brišind a tumari phuv ela ajsi zorali sar trast. ²⁴ O RAJ na dela brišind pre phuv, ale poš the prachos, so avela andral o ņebos pre tumende dži akor, medik na avena zničimen.

²⁵ O RAJ domukela, hoj o ņeprijafela upral tumende te ņerinen (zvitazinen). Jekhe dromea avena pre lende, ale efa dromenca lendar denašena. Sar dikhena aver narodi pre phuv, so pes tumenca ačhila, igen pes darana. ²⁶ Tumare mule ņeli chana o ņeboskere čirikle the o džvirini pre phuv a ņiko len pašal na tradela avri. ²⁷ O RAJ pre tumende bičhavela o vredi (vredí), ajse sar andro Egipt. Ela tumen ger pal calo ņelos a chandžola tumen, ale na sasfona olestar avri. ²⁸ O RAJ kerela, hoj te na aven paš e godí a te aven kore the diline. ²⁹ Dživese hmatinena avke sar o kore manuša andro kalipen a našti arakhena o drom. Na ela tumen bach andre ņisoste, so kerena; aver tumen furt trapinena a občorarena a ņiko tumenge na pomožinela.

³⁰ Tu aveha mangado la džuvľaha, ale aver dženo pašlola laha; ačhaveha o kher, ale na bešeha andre; sadzineha e viňica, ale na chaha latar o ulipen. ³¹ Angle tire jakha tuke murdarena la gurumňa, ale o mas latar na chaha; angle tire jakha tuke čorena le somaris, ale na dena tuke les pale. O ņeprijafela tuke čorena o stados, ale na ela ņiko, ko tuke pomožindahas. ³² Dikheha pre oda, sar tire čhaven the čajen lel aver narodos otrokenge. Užareha pre lende sakó džives, ale nič oleha našti kereha. ³³ O manuša, saven na prindžarehas, chana o ulipen tira bučakero a tut na ela ņič, ča igen baro pharipen calo dživipen. ³⁴ Ačheha dilino olestar, so dikheha pašal tute. ³⁵ O RAJ tut marella le vredenca pro khoča the pro pindre, le petendar dži o šero, ale našti olestar sasfoha avri.

³⁶ O RAJ lidžala tumen the tumare kraľis andre cudzo phuv, kaj angloda na dživenas tumen aňi tumare phure dada. Ode služinena le kaštune the barune devlengje. ³⁷ O manuša andre ola phuva, kaj tumen o RAJ tradela avri, predarana olestar, so pes tumenge ačhila; avena lenge pre vistraha a asana tumendar.

³⁸ Sadzinena but semenos pre maľa, ale frima ulipen skidena, bo chana les o malakere grajora. ³⁹ Sadzinena o viňici a starinena tumen pal lende, ale e mol lendar na pijena aňi na kidena upre o hroznos, bo e viňica chana o kirme. ⁴⁰ O olivakere stromi barola všadzik pre phuv, ale lengere olejoha tut na pomazineha, bo o olivi sig perena tele. ⁴¹ Ela tumen čhave the čhaja, ale našavena len, bo ena zaile. ⁴² Pre savore tumare stromi the pro mali ena o malakere grajora.

⁴³ O cudzincos, savo bešel maškar tumende, ela furt barvaleder the zoraleder, ale tumen avena čoreder a našavena e zor. ⁴⁴ Ov tumen dela kečeň, ale tumen les na. Ov ela o šero a tumen o chvostos.

⁴⁵ Avena pre tumende savore kala prekošibena a ena tumenca, medik tumen na zničinel, bo na šundan le RAJES, tumare Devles, a na dolikerdan o zakoni the prikazaŋja, so tumenge diňa. ⁴⁶ Ena pre tumende the pre tumare potomki pro furt sar znađeje the vistraha. ⁴⁷ Vašoda, hoj na služinenas cale jileha the radišagoha le RAJESKE, peskere Devleske, sar tumen sas savoro, ⁴⁸ služinena bokhale the smedne tumare ņeprijafelenge, saven pre tumende bičhavela o RAJ. Avena čore a na ela tumen so te urel. Kerela, hoj te cerpinen tel e phari buči*, medik tumen na zničinela.

* 28:48 E Hebrejiko čhib: thovela tuke o trastuno jarmo pre meň

⁴⁹ O RAJ anela pre tumende le narodos pal oki sera la phuvakeri; sar orlos priletinela oda narodos a na achaluveha leskeri čhib. ⁵⁰ Oda narodos ela bijileskero a na sajinela aňi le phure manušen aňi le cikne čhavoren. ⁵¹ Chala tumaro dobitkos the ulipen, medik tumen na zničinel. Na mukela tumenge aňi zrnos, aňi mol, aňi olejos, aňi gurumňen, aňi bakren, medik na merena bokhatar. ⁵² Džala pre dojekh foros andre tumari phuv, so diňa tumenge o RAJ, tumaro Del. Rozačavela pes pašal savore fori medik lenge na perena tele o bare, zorale muri, pre save pes mukenas.

⁵³ Sar tumare nepřijateľa ena rozačhade pašal tumare fori, avena ajse bokhale, hoj chana oda so tumendar ulila – o mas tumare čhavengero the čajengero, saven tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mek the o nekkovleder a nekrajikaneder murš maškar tumende chala peskere čhavengero mas a ela ajso skupo, hoj na dela te chal aňi peskere phrales aňi peskera romňa, sava kamel, aňi peskere čhaven, so leske mek ačhena te dživel. Na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori. ⁵⁶ Mek the e nekkovleder a nekrajikaneder džuvli maškar tumende, so sas ajsi kiňešno the barikaňi, hoj aňi o pindro na mušinelas te thovel pre phuv, ela ajsi skupo ke peskero rom, saves kamel, ko čhavo, abo ke čhaj, ⁵⁷ hoj chala počoral peskere čhavores, savo lake mekča uřola, a the oda, so latar avela avri pal o ločhuviben – a na dela len nič olestar te chal. Bo na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori.

⁵⁸ Te na dolikerena a na dživena pal kala lava, so hine pisimen andre kada zvitkos, a te na darana kale slavne the darandutne navestar le RAJESKERE, peskere Devleskere, ⁵⁹ o RAJ domukela pre tumende the pre tumare potomki bare rani, bari bibach, so likerela but, the meribnaskere nasvalibena, so pes na dela te sastarel. ⁶⁰ Anela pre tumende pale o nasvalibena, so predžidilan andro Egipt a ačhena pre tumende furt. ⁶¹ O RAJ the pre tumende bičhavela všelijake nasvalibena the bibach, pal save pes aňi na pisinel andre kada zakonoskero zvitkos, medik tumen na zničinel. ⁶² Ačhena igen frima, choc te sanas ajci sar o čerčeňa pro ňebos, bo na šunenias le RAJES, peskere Devles. ⁶³ Avke sar akor tumendar radisařolas o RAJ, sar tumenge kerelas mištes, a kerelas, hoj te aven buter, avke akana radisařola, sar tumen zničinel a murdarela avri. Avena cirdle avri andral e phuv, so džan te zalel.

⁶⁴ Akor o RAJ tumen roztradela maškar savore narodi pre phuv, jekhe agorestar dži pre aver. Ode služinena le kaštune the barune devleng, saven na prindžarenas tumen aňi tumare dada. ⁶⁵ Ale aňi maškar ola narodi tumen na ela smirom, aňi tumare pindre peske na arakhena than te odpočovinel. O RAJ tumen dela o pharipen andro jilo, o strapimen jakha the e duša bi o užaripen (nadej). ⁶⁶ Tumaro dživipen figinela ča pro bal; rat-džives dživena andre bari dar, hoj našavena peskero dživipen. ⁶⁷ Vaš odi dar andre tumare jile, the vaš oda, so dikhena pro jakha, tosar phenena: “Te imar ulahas rati” a rači phenena: “Te imar ulahas tosar!” ⁶⁸ O RAJ tumen bičhavela pale andro Egipt pro lođi, choc phendom, hoj imar ode na džana. Ode pes kamena te bikenel tumare nepřijateľenge sar o otroka, ale ňiko tumen na cinela.”

⁶⁹ Kale hine o lava la zmlvakere, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te phandel le Izraelitena andre Moabiko phuv, paš odi zmluva, so lenca phandľa pro verchos Choreb.

29

O RAJ pale phandel e zmluva le Izraelitena

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phenda:

“Tumen pre peskere jakha dikhlan savoro, so kerđa o RAJ, tumaro Del, andro Egipt le Faraonoske, savore Egipťanenge the caľa lengera phuvake.

² Dikhlan ola bare rani, ola zazraki the o phare skuški, so kerđa o RAJ andro Egipt. ³ Ale dži adadžives o RAJ tumen na diňa jilo, so achalol, aňi jakha, so dikhen, a aňi kana, so šunen. ⁴ Sar tumen lidžavas saranda (40) berš pal e pušťa, na čhingerisaliěe o gada pre tumende aňi o sandalki pre tumare pindre. ⁵ Na chanas maro a na pijenas mol aňi aver pijiben, ale o RAJ tumen delas o chaben, hoj te prindžaren, hoj ov hino o RAJ, tumaro Del.

⁶ Sar avľam pre kada than, mukľa pes pre amende pro mariben o kralis Sichon andral o Češbon the o kralis Og andral o Bašan, ale amen upral lende ňerindam (zviřazindam). ⁷ Zailam lengeri phuv a diňam la andro dedictvos le kmeňoske Ruben, le kmeňoske Gad the jepaš kmeňoske Menašše.

⁸ Dolikeren o lava kala zmluvakere a dživen pal oda, hoj tumen te el bach andre savoreste, so kerena. ⁹ Tumen savoredžene ačhen adadžives anglo RAJ, tumaro Del: tumare vodci the o uradnika, savore murša andral o Izrael, ¹⁰ tumare čhave, tumare romñija a the o cudzinci, save bešen maškar tumende, save tumenge čhingeren o kašta a hordinen o pañi. ¹¹ Tumen ačhen kade vašoda, hoj te aven le RAJEHA tumare Devleha andre zmluva, so adadžives tumenca phandel la veraha. ¹² O RAJ pale tumen ačhavela sar peskere manušen a ov ela tumaro Del, sar tumenge phenda a sar diña vera tumare daden: le Abraham, le Izak the le Jakob. ¹³ Ale kadi zmluva na phandel la veraha ča tumenca, ¹⁴ save adadžives ačhen anglo RAJ, amaro Del, ale the olenca, save adadžives amenca nane.

¹⁵ Tumen džanen, sar bešahas andro Egipt a sar predžahas o phuva avre narodengere. ¹⁶ Dikhlan ode lengere džungale veci the lengere kaštune, barune, somnakune the rupune modlen. ¹⁷ Dodikhen pre oda, hoj maškar tumende te na el ñisavo murš abo džuvli, fajta abo kmeňos, savo le RAJESTAR, tumare Devlestar, pes odvisarel avke, hoj džal te služinel le devlenge andral ola narodi, hoj te na el maškar tumende ajso koreñis, so anel o jedos the o kirkiben.

¹⁸ Šaj pes ačhel, hoj vareko šunela kala lava pal o prekošiben, ale phenela peske: 'Ñič pes mange na ačhela. Dživava avke, sar kamav. Se jednakones doperela o švižo the o šuko stromos.' ¹⁹ Ajse muršeske o RAJ na kamela te odmukel, bo leskeri choļi igen labola pre leste. O RAJ domukela pre leste savoro prekošiben, so hin pisimen andre kada zvitkos, a khosela tele leskero nav pal e phuv. ²⁰ O RAJ les kidela avri savore Izraelike kmeňendar pre leskeri bibach pal ola prekošibena la zmluvakere, so hine pisimen andre kale zakonoskero zvitkos.

²¹ Tumare potomki, save avena pal tumende, the o cudzinci, savo avela dural andral aver phuv, dikhena kadi bibach the o nasvalibena, so pre tumari phuv bičhada o RAJ. ²² Calī phuv ela zlabardi la siraha the zaučhardi le loneha a ode pes na sadzinela ñič, añi na ulola ñič, añi čar na barola. Tumari phuv ela sar o fori Sodoma the Gomora, Adma the Cebojim, so o RAJ zñičinda andre peskeri bari choļi. ²³ Akor savore narodi phučena: 'Soske oda kerda o RAJ kala phuvake? Soske kadi bari choļi?'

²⁴ Aver odphenena: 'Vašoda, bo na dolikerde e zmluva le RAJESKERI, le Devleskeri tumare dadengeri – e zmluva, so lenca phandla akor, sar len iļa avri andral o Egipt. ²⁵ Visarde pes het le RAJESTAR a gele te služinel a te bandol avre devlenge, save na džanenas a pal save lenge na phenda, hoj len te lašaren. ²⁶ Vašoda sas o RAJ choļamen pre kadi phuv a domukla pre late savore prekošibena, so hine pisimen andre kada zvitkos. ²⁷ O RAJ igen choļisalila a andre peskeri bari choļi len cirdña avri andral lengeri phuv a tradla len avri andre aver phuv, kaj hine dži adadžives.'

²⁸ O garude veci hine le RAJESKERE, amare Devleskere, ale o veci, so amenge sikađa, hine amare the amare čhavengere; mušinas te dolikerel savore lava kale zakonoskere."

30

Te pes o Izraeliti visarena pale ko RAJ

¹ "Sar pre tumende avena savore kala požehnañja the prekošibena, pal save tumenge phendom, a te peske len lena andro jilo, sar dživena maškar o narodi, kaj tumen tradela avri o RAJ, tumaro Del, ² a te tumen the tumare potomki avena pale ko RAJ, tumaro Del, a te cale jileha the dušaha dolikerena leskere prikazi, so adadžives tumenge dav, ³ akor o RAJ, tumaro Del, čerinela oda, so tumen užarelas, a pale ela ke tumende jileskero. Anela tumen pale andral savore narodi, kaj tumen tradla avri. ⁴ Choc te ulanas avritradle dži pre aver agor la phuvake, o RAJ, tumaro Del, tumen odarik skidela upre a anela pale. ⁵ Anela tumen andre odi phuv, so zaike tumare dada, a tumen la zalena. Presikavela tumenge o lačhipen a kerela tumendar buter, sar sas tumare dada. ⁶ O RAJ, tumaro Del, obžuzarela* tumare jile the o jile tumare potomkengere, hoj les te kamen cale jileha the dušaha a avke te dživen. ⁷ Akor o RAJ domukela ola prekošibena pre tumare ñeprijateļa, save tumen našti avri ačhen a džan pre tumende. ⁸ Palis tumen pale šunena le RAJES a dolikerena savore leskere prikazañja, so adadžives tumenge dav. ⁹ O RAJ, tumaro Del, igen požehñinela savoro, so kerena tumare vastenca. Požehñimen ena o čhave, so tutar ulona, požehñimen ela o ulipen tira phuvakero, o gurunñora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar. O RAJ tumendar pale radisalola avke, sar radisalolas tumare dadendar, pre tumaro lačo, ¹⁰ te les šunena a te dolikerena leskere prikazañja the o

* 30:6 E Hebrejiko čhib: občhinen

lava, so hin pisimen andre kale zakonoskero zvitkos, a te pes visarena ko RAJ, tumaro Del, cale jileha the dušaha.”

Te kidel peske avri o dživipen abo o meriben

¹¹ “Kada prikazis, so tumenge adadžives dav, nane phares te ačaloł aňi te šunen.
¹² Nane dži andro ņebos, hoj te phučen: ‘Ko džala upre andro ņebos te anel les tele a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?’ ¹³ Nane aňi dži pre oki sera le moroske, hoj te phučen: ‘Ko predžala o moros, hoj les te anel a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?’
¹⁴ Se oda lav hino ižen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo, hoj les te dolikeras.

¹⁵ Šunen! Adadžives tumenge šaj kiden avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o lačhipen abo o nalačhipen. ¹⁶ Te dolikerena o prikazaňja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so tumenge adadžives dav, te les kamena a te šunena a dolikerena savore leskere zakoni, akor dživena a ačhela tumendar baro narodos. A o RAJ, tumaro Del, tumen požehňinela andre phuv, so džan te zalel.

¹⁷ Ale te tumen andro jilo odvisarena a na šunena les; te dena tumen te scirdel a lašarena a služinena avre devlenge, ¹⁸ akor adadžives tumenge phenav, hoj avena zňičimen. Na dživena but andre phuv, kaj predžana prekal o Jordan, hoj la te zalen.

¹⁹ Adadžives mange vičinav o ņebos the e phuv sar švedken, hoj tumenge diňom te kidel avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o požehnaňje abo o prekošiben. Vašoda kiden tumenge avri o dživipen, hoj tumen the tumare potomki te dživen. ²⁰ Kamen le RAJES, tumare Devles, šunen leskero hangos a likerens pes lestar; bo o RAJ hino tumaro dživipen a dela tumen but berša andre phuv, pal savi diňa lav la veraha tumare daden le Abraham, le Izak the le Jakob.”

31

O Jozua ačhado vodcaske pal o Mojžiš

¹ Palis o Mojžiš geła a phenda kala lava savore Izraelitenge. ² Phenda lenge: “Adadžives mange hin šel the biš (120) berš. Imar našfi avav tumaro vodcas a o RAJ mange phenda, hoj na predžava o Jordan. ³ O RAJ, tumaro Del, džala anglal tumende. Zňičinela kale naroden angle tumende a tumen zalena lengeri phuv. O Jozua predžala o Jordan anglal tumende, avke sar phenda o RAJ. ⁴ O RAJ lenca kerela avke, sar kerđa le Amorejike kralenca le Sichonoha the le Ogoha, saven zňičinda lengere phuvenca. ⁵ Dela tumenge te ņerinel (te zvítazinel) upral lende a tumen lenca mušinen te kerel pal o prikazis, so tumen diňom. ⁶ Aven zorale, ma daran tumen lendar a ma izdran, bo korkoro o RAJ, tumaro Del, džal tumenca. Na omukela tumen a na džala tumendar het.”

⁷ O Mojžiš vičinda le Jozua a angle savore Izraeliti leske phenda: “Av zoralo a ma dara tut, bo tu lidžaha kale manušen andre phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha lengere phure daden. Tu lenge la deha, hoj te el lengeri. ⁸ Korkoro o RAJ džala angle tu a ela tuha. Na omukela tut a na džala tutar het. Ma dara tut aňi ma izdra.”

O geňipen le zakonoskero

⁹ Avke o Mojžiš pisinda le Devleskero zakonos a diňa les le levitske rašajenge, save lidžanas e Zmluvakeri Archa, the savore Izraelite vodcenge. ¹⁰ O Mojžiš lenge prikazinda: “Pregen o zakonos pro koňec sako eftato berš, sar ela o Inepos le Stankengero, andro berš, so hin dino, hoj pes te odmukel o kečehiben. ¹¹ Pregonena les, hoj te šunen o manuša andral o Izrael, sar pes avena te sikavel anglo RAJ, lengero Del, pre leskero avrikidlo than. ¹² Zvičinen savore manušen – le muršen, le romňijen, le čhaven the le cudzincen, save bešen andre tumare fori – hoj te šunen a te siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, a hoj te dolikeren pačivalones leskere prikazaňja the zakoni. ¹³ The lengere čhave, save oda zakonos na prindžarenas, mi šunen a mi siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, medik dživena andre phuv, so zalena, sar predžana prekal o Jordan.”

Le Devleskere posledna prikazi le Mojžišoske

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dikh, imar avel tiro časos te džal het pal kadi phuv. Vičin le Jozua a aven andro Sentno Stanos, hoj les te ačhavav vodcaske.” Avke o Mojžiš the o Jozua gele andro Sentno Stanos ¹⁵ a ode pes lenge sikada o RAJ andre chmarakero slupos, so ačhelas paš o vudar le Sentne Stanoskero.

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Tu mereha a džaha paš tire phure dada, ale kala manuša na ena pačivale a na dolikerena e zmluva, so lenca phandľom. Visarena pes mandar a lašarena le devlen andral odi phuv, kaj džan. ¹⁷ Oda džives pre lende cholisaľuvava, omukava len a garuvava angle lende miro muj. On ena zňičimen, bo avela pre lende but pohromi the cerpišagi. Palis peske phenena: ‘Kala pohromi pre

amende avle, bo amaro Del nane maškar amende.' ¹⁸ Oda džives lenge garuvava miro muj vaš oda nalačhipen, hoj chudle te lašarel avre devlen.

¹⁹ Akana tumenge pisinen andre kadi gili. Sikav le Izraeliten la te gilavel a thov kadi gili andre lengere muja, hoj te el sar miro švedkos pre lende. ²⁰ Lidžava len andre phuv, kaj čulal o thud the o medos a pal savi diňom lav lengere daden. Ode chana, a sar imar čalona a thulona, visarena pes mandar het a lašarena avre devlen; odčhivena man a prephagena miri zmluva. ²¹ Sar avena pro Izraeliti savore kala pohromi the cerpišagi, kadi gili ela sar švedkos pre lende, bo na našlola andral o muj lengere potomkenge. Džanav, so gondolinen a so kamen adadžives te kerel, mek angloda, sar len lidžava andre odi phuv, pal savi len diňom lav la veraha."

²² Mek andre oda džives pisinda o Mojžiš kadi gili a sikađa la te gilavel le Izraeliten.

²³ O RAJ prikazinda le Jozuaske, le Nunoskere čhaske: "Av zoralo a ma dara tut nisostar, bo aneha le Izraeliten andre phuv, pal savi len diňom lav, a me avava tuha!"

²⁴ Sar o Mojžiš pisinda savore lava ole zakonoskere andro zvitkos, ²⁵ prikazinda le Levitenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI: ²⁶ "Len kada zvitkos le zakonoskero a thoven les paš e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, tumare Devleskeri, hoj ode te el sar švedkos pre tumende. ²⁷ Bo džanav tumen mištes, hoj na kamen te šunel a vzburinen tumen. Te imar akana tumen vzburinen le RAJESKE, sar mek dživav a som maškar tumende; so ela akor, sar merava! ²⁸ Anen angle mande savore kmeňengere vodcen the le uradniken. Kamav angle lende te vakerel kala lava, hoj te vičinav o ņebos the e phuv sar švedken pre lende. ²⁹ Bo džanav, hoj tumen pal miro meriben kerena o nalače veci a oddžana le dromestar, pal savo tumenge prikazindom te džal. A pal varesavo časos pre tumende avela e pohroma, bo kerena oda, so nane le RAJESKE pre dzeka, a avke les cholarena."

³⁰ O Mojžiš savore lava ola gilakere phenda savore Izraelitenge.

32

Le Mojžišoskeri gili

¹ "O ņebos the e phuv, šunen, so tumenge phenav;
šunen o lava andral miro muj.

² Mi perel miro sikaviben sar o brišind,
miro vakeriben mi čulal sar e rosa,
sar o cicho brišind pre nevi čar,
sar o kapki pro terne rastlini.

³ Me vakerav pal le RAJESKERO nav;
bararen amare Devles!

⁴ Ov hino e Skala, leskeri buči hiňi bi e čiba.
Savore leskere droma hine čače.

O Del hino pačivalo, na kerel nič namištes,
hino čačipnaskero the lačo.

⁵ Ale leskere manuša pes lestar visarde a nane lače,
hine o pokoleňje binošno the previsardo.

⁶ Kada den pale le RAJESKE,
manušale diline the nagodaver?

Nane ov tumaro Dad, tumaro Stvoritelis,
savo tumendar kerđa zoralo narodos?

⁷ Leperen tumenge pre ola čirlatune dživesa,
gondolinen pre ola berša, so sas varekana.

Phučen tumare dadendar a on tumenge phenena,
phučen tumare phureNDAR a on tumenge dena te džanel,

⁸ kana o Nekbareder RAJ rozulavelas le narodenge
e phuv andro dedictvos

a diňa savore manušen than, kaj te bešen,
pal oda, keci hin manuša*.

⁹ Ale le Jakoboskere potomken peske kidla avri
sar peskere manušen.

* 32:8 E Hebrejiko čhib: o čhave le Devleskere

- 10 Arakhla len pre omukli phuv,
pre pušfa, kaj nane nič.
Starinelas pes pal lende,
chrañinelas len sar e zreñica andre peskeri jakh.
- 11 Sar o orlos chrañinel peskero hñizdos
a sikavel peskere ciknen te lefinel,
a sar rozcirdel o kridli, hoj len te zachudel pro dumo,
hoj te na peren,
- 12 avke the o RAJ korkoro ligenelas peskere manušen,
na pomožinda leske nisavo aver del.
- 13 Andā len pre brehengeri phuv,
delas len te chal oda, so barol pre mała,
o medos andral o skali,
the olejos andral olivakere stromi, so baronas pre baruñi phuv.
- 14 Lengere gurumña the kozi denas but thud;
sas len nekfeder bakre the kozi, gurumña andral o Bašan;
chanas o nekfeder zrnos a pijenas e hroznoskeri mol.
- 15 Le RAJESKERE manuša barvalile, no ačhile zoralejileskere,
thulile a čalarde pes avri.
Omukle le Devles, peskere Stvoritelis,
tele dikhenas e Skala, peskere zorale Spasitelis.
- 16 Le avre devlenca kerenas, hoj o RAJ te žarlñinel;
peskere nalačhipnaha les cholārenas.
- 17 Na obetinenas le Devleske, ale le demonenge
– le devlenge, saven angloda na prindžarenas,
le neve devlenge, savendar lengere dada na daranas.
- 18 Bisterde pre peskeri Skala, savi len andā pro svetos;
omukle peskere Devles, savo len diña o dživipen.
- 19 Sar o RAJ oda dikhla, cholisalila
a odčhida pestar peskere čhaven the čajen.
- 20 Phenda: ‘Imar lenge na pomožinava;
dikhava, so pes lenca ačhela,
bo hine o previsardo pokoleñje,
o čhave, save nane pačivale.
- 21 Peskere modlenca man cholarde,
provokovinenas man peskere devlenca, so na mon nič,
vašoda the me len cholarava avre narodoha,
provokovinava len le manušenca, so na mon nič.
- 22 Miri choli rozlabola sar jag
a džala tele dži pro than le mulengero;
chala e phuv the lakero ulipen,
zlabarela the o zakladi le verchengere.
- 23 Mukava pre lende e bibach pal e bibach
a livinava pre lende savore mire šipi.
- 24 Merena bokhatar
a murdalona la horučkatar the le nasvalibnastar.
Mukava pre lende la dziva džvirina,
the le jedovate sopen, so len danderena.
- 25 Avri lenge e šabla lela le čhaven;
andro khera len ela bari dar;
o terne murša the o terne džuvla merena,
añi o cikne čhavore añi o phure na predživena.
- 26 Phendom, hoj len rozčhivava
a ñiko peske pre lende na leperela,
27 ale daravas man olestar,
so phendehas tire ñeprijatela:
“Oda amen ñerindam upral o Izrael,
o RAJ oda na kerda.” ’

- 28 O Izrael hin o narodos bi e godi,
nane les nisavo godaveripen.
- 29 Te ulahas godaver, achalilahas
a sprindžardahas, kaj džal lengero drom.
- 30 Sar šaj jekh neprijatelsko slugadis džal pro ezeros le Izraeloskere?
Abo sar šaj duj džene lendar zatraden amare deš ezeren?
- Ča te len omuklahas lengeri Skala
a o RAJ len diňahas andre lengere vasta.
- 31 Lengeri skala hiňi slabo, nane sar amari Skala,
the o neprijatela oda šaj dikhen.
- 32 Lengere neprijatela hine sar e Sodoma the e Gomora,
sar e viňica, so anel o kirko the jedovato hroznos.
- 33 Lengeri mol hin o jedos le sapestar.
- 34 O RAJ na bisterela, so o neprijatela kerde;
ov užarel pre peskero časos, hoj len te marel.
- 35 Miri pomsta the miro trestos pes sikavela;
poddžala lenge o pindro.
- Lengero džives la pohromakero hino pašes,
avel sigo pre lende oda, so kamel te avel.
- 36 O RAJ zachraňinela peskere manušen,
peskere služobňikenge presikavela o jileskeriben,
sar dikhela, hoj na birinen
a na ačhila ňiko, aňi otrokos aňi slobodno.
- 37 Phenela: ‘Kaj hine lengere devla?
Kaj hiňi e skala, pre savi pes zmukenas?’
- 38 Kaj hine o devla, so chanas le obetengero žiros
a pijenas o molakere obeti?
- Akana mi aven a mi pomožinen tumenge,
mi en tumaro šfitos!
- 39 Dikhen akana, hoj ča me korkoro som Del a aver nane.
Me dav o dživipen the o meriben, me dukhavav the sastarav.
Ňiko našti lel ňikas avri andral mire vasta.
- 40 Avke sar me som o džido Del,
hazdav ko ňebos miro vast a lav vera:
- 41 Ostrarava miri blištaco šabla
a sudzinava laha;
pomstinava man mire neprijatelenge
a potrestinava olen, ko man našti avri ačhen.
- 42 Mire šipi mačona le ratestar,
le ratestar le mulendar the olendar, ko hine zaile;
miri šabla chala o mas
a odčhinela o šere lengere vodcenge.’
- 43 Tumen narodale, radisaľon leskere manušenca,
se o RAJ pomstinela o rat peskere služobňikengero,
počinela pale le neprijatelenge
a peskeri phuv the manušen obžuzarela le binostar.’

44 Paľis o Mojžiš le Jozuaha, le Nunoskere čaha, avle anglo manuša a phende lenge o lava kala gilakere.

O Del vakereľ pal le Mojžišoskero meriben

45 Sar o Mojžiš dovakerďa savore kala lava le Izraelitenge, 46 phenda: “Len tumenge andro jilo savore lava, savenca tumenge adadžives dovakerav, a prikazinen len tumare čhavenge, hoj len te dolikeren a te dživen pal lende. 47 Kala lava nane ča ajse chocsave lava – hine tumaro dživipen! Te len šunena, dživena but andre odi phuv, so džan te zaleľ, sar predžana o paňi Jordan.”

48 Mek andre oda džives phenda o RAJ le Mojžišoske: 49 “Dža andro verchi Abarim a dža upre pro verchos Nebo andre phuv Moab, khatar dičhol o Jericho, a dikh e phuv Kanaan, so dav le Izraelitenge, hoj te el lengeri. 50 Pre oda verchos mereha a džaha paš

tire phure dada, avke sar muľa tiro phral o Aron pro verchos Hor a geľa paš peskere phure dada,⁵¹ bo na sanas mange pačivale anglo Izraeliti paš o paňi Meriba paš o Kadeš pre pušta Sin. Vašoda, hoj man na diňan pačiv anglo Izraeliti sar Sentnes,⁵² na džaha andre odi phuv, so dav le Izraelitenge, ale dikheha la ča dural.”

33

O Mojžiš žehňinel le Izraelitenge

¹ Kada hin o požeňnaňje, saveha o Mojžiš, le Devleskero murš, požeňňinda le Izraeliten angle peskero meriben:

² “O RAJ avľa andral o verchos Sinaj,
žiarinelas lenge andral o Seir,
švicinelas le verchostar Paran.

Avľa peskere sentne ezera ezerenca
a pal leskeri čači sera labolas e jag.

³ O RAJ kamel peskere manušen
a savore sentne hine andre leskere vasta.

Bandon tele angle leskere pindre
a prilen leskere lava,

⁴ o zakonos, so amenge diňa o Mojžiš,
sar o dedictvos savore Jakoboskere manušenge.

⁵ O RAJ sas le Izraelitengero kralis,
sar pes zgele lengere vodci the o kmeňi.”

⁶ Pal o kmeňos Ruben o Mojžiš phenda:
“Mi dživel o Ruben, te na merel avri,
ale mi en leskere manuša frima.”

⁷ Pal o kmeňos Juda phenda:
“Ó, RAJEJA, šun avri le Judaskero mangipen,
an les pale paš okla kmeňi.
Zoralar les andro mariben, ó RAJEJA,
pomožin leske leskere ňeprijateľenca!”

⁸ Pal o kmeňos Levi phenda:
“RAJEJA, sikav tiri voľa prekal o losi Urim the Tummim
prekal o Leviti, tire pačivale služobňika;
tu len skušinehas paš e Massa the paš o paňi Meriba,
hoj te dikhes, save čačes hine.

⁹ Sikade tuke bareder pačiv
sar peskere dadenge, dajenge, phralenge abo le čhavenge;
šunenias tire prikazi,
dolikerenas tiri zmluva.

¹⁰ Sikavena tire manušen,
hoj te dolikeren tiro zakonos
a anena obeti pre tiro oltaris.

¹¹ RAJEJA, de len zor
a mi el tuke pre dzeka lengeri buči!
Zňičin lengere ňeprijateľen,
hoj imar te na ušfen pale!”

¹² Pal o kmeňos Benjamin phenda:
“Kada hin o kmeňos, saves o RAJ kamel a chraňinel;
merkinel pre leste calo džives,
bešel maškar leskere brehi.”

¹³ Pal o kmeňos Jozef phenda:
“Mi požeňňinel o RAJ lengeri phuv
ľa rosaha andral o ňebos upral
the le paňeha pal e phuv telal,
¹⁴ le nekfeder ulipnaha le khamestar,
le barvale plodenca čhon pre čhoneste;

15 mi el lengere phurikane verchi zaučharde
le nekláčheder ovocjenca.
16 Mi pherarel pes lengeri phuv savoreha, so hin lačo;
mi el požehñimen le lačhipnaha le RAJESTAR,
savo vakerđa andral o jagalo krakos.
Mi bešel kada požehnañje pro šero le Jozefoske,
pro vodcas maškar peskere phrala.
17 O Jozef hino sar o nekzoraleder ešebno (peršo) bikos,
hin les rohi sar le dzive bivolos.
Ola rohi hine o ezera manuša andro Menašše
a o deš ezera andro Efrajim;
lenca predžubinel a naroden
a ispidela len dži pro agor la phuvake.”

18 Pal o kmeños Zebulun phenda:
“Radisafuv Zebulun pre peskere droma;
radisafuv Jissachar, andre peskere stani!
19 Le manušen zvičinen a pro verchos,
ode anena o čačipnaskere obeti.
O barvalipen len ela andral o moros
a o pokladi kidena avri telal e pošī.”

20 Pal o kmeños Gad phenda:
“Mi el lašardo o RAJ, savo kerda bareder lengeri phuv.
O Gad užarel sar o levos,
hoj te odčinel o vast abo o šero.
21 Ile peske nekfeder than la phuvatar;
chudle le vodcenger o kotor.
Dofikerenas o prikazi the o zakoni le RAJESKERE,
sar sas zgele le Izraeloskere vodci.”

22 Pal o kmeños Dan phenda:
“O Dan hino sar o terno levos,
savo chučel andral o Bašan.”

23 Pal o kmeños Naftali phenda:
“O Naftali pes čalarel le RAJESKERE lačhipnaha,
le RAJESKERO požehnañje hin barvales pre leste.
Ov zalel e phuv pro juhos le morostar*.”

24 Pal o kmeños Ašer phenda:
“Mi el požehñimen o Ašer buter okle kmeñendar,
mi el les nekbuter pačiv le phralendar!
Mi el les ajci olivovo olejos, hoj peske andre šaj močinel o pindre!
25 Leskere fori mi en chrañimen le trastune branenca;
mi dživel furt andro smirom.”

26 “Nane ñiko ajso, sar o Del le Ješurunoskero:
Pal o ñebos sidarel, hoj tuke te pomožinel,
pro chmari pes lidžal andre peskeri slava.
27 O Del, so dživel pro furt, hin tiro than pro garuđipen
a likerel tut pre peskere večne vasta.
Tradela tutar tire ñeprijatelen
a phenela tuke, hoj len te zničines.
28 Le Jakoboskere potomki dživen andro smirom
andre phuv, kaj hin pherdo zrnos the mol,
kaj e rosa andral o ñebos zaučharel e phuv.
29 Bachtalo sal Izrael!
Ko hin ajso sar tu –
sar o narodos zachrañimen le RAJESTAR?
Ov hino tumaro šfitos, so tut chrañinela;

* 33:23 Oda hin o Galilejsko Moros.

tiri slavno šablā, so tuke dela te ņerinel (zvítazinel).
Tire ņeprijafela pes angle tute pokorinena,
ale tu lenge uštareha pre meŃ.”

34

O meriben le Mojžišoskero

¹ Palis o Mojžiš džalas andral e Moabiko ņižina upre pro verchos Nebo, dži pro verchos Pisga khatar dičhol o Jericho. Odarik leske o RAJ sikada cali phuv le Gileadostar dži ko Dan, ² cali phuv le Naftaliskeri, e phuv le Efrajimoskeri, e phuv le Menaššeskeri the cali phuv le Judaskeri dži paš o Stredozemno Moros, ³ e pušta Negev, the e dolina, so džal le Coarostar dži paš o Jericho, le palmengero foros. ⁴ O RAJ leske phenda: “Kadi hiŃi e phuv, pal savi diňom lav la veraha le Abraham, le Izak the le Jakob, hoj la dava lengere potomkenge. Domuklom tuke, hoj la te dikhes, ale na džaha andre.”

⁵ Palis ode andro Moab muła le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš, avke sar phenda o RAJ. ⁶ Sas parundo andre dolina paš o foros Bet-Peor andro Moab. Ale dži adadžives ņiko na džanel, kaj hin leskero hrobos. ⁷ Le Mojžišoske sas 120 berš sar muła. Leskeri zor les na omukla a o jakha leske na slabisaile. ⁸ O Izraeliti rovenas pal o Mojžiš tranda (30) dživesa pre Moabiko ņižina, medik na pregeła o roviben the o smutkos pal leste.

⁹ O Jozua, le Nunoskero čhavo, sas igen godaver, bo o Mojžiš pre leste thođa o vasta. O Izraeliti les šunenenas a kerenas avke, sar o RAJ prikaziŃa le Mojžišoske.

¹⁰ Akorestar imar na sas andro Izrael ajsa prorokos sar o Mojžiš, saveha o RAJ vakerđahas muj-mujeha. ¹¹ ņiko aver na kerđa ajse zazraki the znameňja, save ov kerđa andro Egipt, sar les bičhađa o RAJ ko Faraonos, ke leskere služobňika the savore manuša. ¹² ņisavo prorokos našti presikada kajsı bari zor abo zazraki, sar kerđa o Mojžiš anglo jakha cale Izraeloske.

O Jozua

O prikazis te predžal prekal o Jordan

¹ Paloda, so muła le RAJESKERO služobnikov o Mojžiš, o RAJ prevakerđa ko Jozua, ko čavo le Nunoskero, savo sas služobnikov le Mojžišoskero: ² “Miro služobnikov o Mojžiš hino mulo. Av tu the savore kala manuša a predžan prekal o pañi Jordan andre phuv, so dav le Izraelitenge. ³ Diñom tumenge savoro, pre soste thovena tumare pindre, avke sar oda phendom le Mojžišoske. ⁴ Čali phuv le Chetitanengeri la južna puštatar dži ko verchi Libanon the le bare pañestar, so hino o Eufrat, dži ko Stredozemno Moros pro zapados ela tumari. ⁵ Ņiko na obačhola anglal tu, medik dživeha. Avava tuha, avke sar the le Mojžišoha. Šoha (ñikda) tut na mukava. ⁶ Av zoralo a ma dara tut ñisostar! Tu lidžaha kale manušen, hoj te zalen peske andro đedictvos kadi phuv, pal savi diñom andre vera lav tumare phure dadenge. ⁷ Ča av zoralo a ma dara tut ñisostar! Liker tut pal o zakonos, so tuke diña miro služobnikov o Mojžiš. Ma odvisar tut lestar aņi pre čači (pravo) aņi pre balogrñi (lavo) sera, hoj tut te el bach všadzik, kaj džaha. ⁸ Ma preačh te genel kada zakonoskero zvitkos! Gondolin pal leste rat-džives, hoj te dolikeres savoro, so hin andre pisimen, bo ča akor avela tuke sa avri a ela tut bach. ⁹ Či na phendom tuke, hoj te aves zoralo a ñisostar pes te na daras? Ma izdra a ma podde tut! Bo o RAJ, tiro Del, ela tuha všadzik, kaj ča džaha.”

¹⁰ Palis o Jozua phenda le velitelenge upral o manuša: ¹¹ “Predžan prekal o taboris a phenen le manušenge: ‘Pririchtinen tumenge o chabena, bo pal o trin dživesa predžana prekal o Jordan andre odi phuv, hoj peske la te zalen. Bo odi phuv tumenge dela o RAJ, tumaro Del, hoj te el tumari.’”

¹² O Jozua phenda le kmeņenge Ruben, Gad the jepaš kmeņoske Menaše: ¹³ “Ma bisteren pre oda, so tumenge prikazinda le RAJESKERO služobnikov o Mojžiš: ‘O RAJ tumaro Del, tumen dela smirom a anela andre phuv, so tumen dela pro vichodos le Jordanostar.’ ¹⁴ Tumare romñija, čhavore the savore stadi ačhena ade andre phuv pro vichodos le Jordanostar, so tumenge diña o Mojžiš. Ale savore tumare zorale murša, save hine pririchtimen pro mariben, predžana prekal o Jordan anglal savore aver kmeņi, lenge te pomožinel, ¹⁵ medik na zalena e phuv, so lenge dela o RAJ, o Del, a medik the len na anela andro smirom. Pafis pes šaj visaren pale andre peskeri phuv pro vichodos le Jordanostar, so tumenge diña le RAJESKERO služobnikov o Mojžiš; ela tumari.”

¹⁶ On phende le Jozuaske: “Keraha savoro avke, sar phendal. Džaha všadzik ode, kaj amen bičhaveha. ¹⁷ Avke, sar šunahas le Mojžiš, šunaha the tut! Ča mi el tuha o Raj, tiro Del, avke sar le Mojžišoha. ¹⁸ Dojekh, ko na šunela oda, so tu prikazines – choc te so leske phendalas – a na kamlahas oda te kerel, mi merel! Ča av zoralo a ma dara tut ñisostar!”

2

O špijona the e Rachab andro Jericho

¹ O Jozua, o čavo le Nunoskero, bičhađa počoral andral o Šittim duje špijonon andro Jericho a phenda lenge: “Džan a obdikhen e phuv the o Jericho.” Avke odgele a gele andro kher ke Rachab, savi sas lubñi, a ačhile ode.

² Le kraliske andro Jericho phende: “Merkin, bo rači ade avle o Izraeliti te predikhel e phuv.” ³ Akor diña o kralis te phenal la Rachabake: “An avri ole muršen, save hine andre tiro kher! Bo avle ade te predikhel čali phuv!”

⁴ Ale e Rachab ole muršen garuda. Phenda: “He, avle ade varesave murša, ale me na džanavas, khatar hine. ⁵ Sar zaračolas a e foroskeri brana pes phandelas andre, gele het. Na džanav, kaj gele. Sidaren pal lende, mek len šaj dochuden.” ⁶ Oj len ligenda pro pados a ode len garuda tel o lanos, so sas ode rozthodo. ⁷ Avke le kraliskere murša džanas pal lende le dromeha dži ko than, khatar pes predžal prekal o Jordan. Sar gele avri, takoj pal lende phandle andre o brani.

⁸ Sigeder, sar o špijona džanas te sovel, gela pal lende e Rachab pro pados ⁹ a phenda: “Me džanav, hoj o RAJ tumenge diña kadi phuv. Savore ade sam pherarde la daraha angle tumende a našadam e zor. ¹⁰ Šundam, sar o RAJ anglal tumende šučarda avri o Lolo Moros*, sar džanas avri andral o Egipt. Šundam the oda, so kerdan le duje

* 2:10 E Hebrejiko čhib: O Trstinakero Moros

Amorejike kralenge pro vichodos le Jordanostar, le Sichonoske the le Ogoske, hoj len murdardan savoreha, so len sas. ¹¹ Sar oda šundam, samas pherarde la daraha angle tumende a našadam e zor, bo o RAJ, tumaro Del, hin Del upre pro ņebos the tele phuv. ¹² Akana len vera anglo RAJ, hoj avke, sar me tumenge presikadom o jileskeriben, presikavena the tumen mira famelijake a den man znameŋje, ¹³ hoj mire dades la daha, le phralen, le pheŋen the lengere fameliji mukena te dživel a hoj amen zachraŋinena le meribnastar!”

¹⁴ O murša lake phende: “Das tut lav: Amare dživipena vaš tumare! Te na phenena ņikaske, soske ade avlam, dolikeraha oda lav a presikavaha tumenge o jileskeriben, sar amenge o RAJ dela kadi phuv.”

¹⁵ Palis len mukla avri prekal oblaka le šeleha (lanoha), bo lakero kher sas ačhodo jekhetane le foroskere muroha. ¹⁶ Phenda lenge: “Džan pro brehi, hoj tumen le kraliskere murša te na arakhen. Garuven pes ode trin dživesa, medik pes ola murša na visarena pale. Palis džan tumare dromeha.”

¹⁷ O špijona lake phende: “Dolikeraha e vera, so tut diŋam, hoj mukaha tira famelija te dživel, ča te kerena ada: ¹⁸ Sar avaha andre kadi phuv, mušines te phandel loŋi šparga pre oblaka, prekal savi amen muklal, a mušines ade te lel le dades, la da, le phralen the ča famelija. ¹⁹ Te vareko lendar omukela o kher a ela murdardo, ela korkoro vaš oda vinovato a amen alestar avaha žuže, ale te vareko andro kher ela mardo, amen oda laha pre peste. ²⁰ A te varekaske phenena, hoj soske ade avlam, akor odi vera amen imar na phandela.”

²¹ “Mi ačhel pes avke, sar phendaŋ,” oj odphenda a akor len premukla a on gele het. Palis phandla pre oblaka loŋi šparga.

²² O špijona gele paš o brehi a ačhile ode trin dživesa, medik le kraliskere murša pes na visarde pale. Ola murša len rodenas všadzik, no na arakhle len. ²³ Palis kala duj špijona gele tele pal o brehi, pregele prekal o Jordan ko Jozua a phende leske avri sa, so pes lenge ačhiŋa. ²⁴ A phende leske: “O RAJ diŋa čačes čali kadi phuv andre amare vasta. Savore manuša hine pherarde la daraha angle amende a našade e zor.”

3

O Izraeliti predžan prekal o Jordan

¹ O Jozua uštila sig tosara a savore Izraelitena džalas andral o Šittim ko Jordan. Ode presute, medik na pregele o paŋi. ² Pal o trin dživesa o vodci pregele prekal o taboris ³ a phende le manušenje: “Soča dikhena le rašajen, le Leviten, hoj lidžana e Zmluvakeri Archa – e Archa le Rajeskeri, tumare Devleskeri – džan pal lende, ⁴ hoj te džanen, save dromeha majinen te džal, bo mek šoha (ŋikda) angle oda pes na muklan ole dromeha. Ma džan pašes ke Archa, aven latar dur, ajso jekh kilometros!”

⁵ Palis o Jozua phenda le manušenje: “Sentŋaren pes, bo tajsa o RAJ kerela maškar tumende bare zazraki.”

⁶ O Jozua phenda le rašajenge: “Hazden e Zmluvakeri Archa a džan laha anglo manuša.” Avke hazdle e Archa a džanas anglal lende.

⁷ O RAJ phenda le Jozuaske: “Adadživesestar tutar kerava bares anglal savore Izraeliti, hoj te dikhen, hoj som tuha, avke sar somas the le Mojžišoha. ⁸ Phen le rašajenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa: ‘Sar avena pro agor le Jordanostar, džan a ačhen andro paŋi.’”

⁹ Palis o Jozua phenda le Izraelitenge: “Avena a šunen o lava le RAJESKERE, tumare Devleskere. ¹⁰ Pal ada prindžarena, hoj hino maškar tumende o džido Del, savo čačes tradela anglal tumende le Kanaančanen, le Chetitanen, le Chivijen, le Perizejen, le Girgašejen, le Amorejen the le Jebusejen. ¹¹ Dikhen, o rašaja predžan anglal tumende prekal o Jordan la RAJESKERA Zmluvakera Archaha, savo hin o Del čaŋa phuvake. ¹² Akana peske kiden avri dešuduje (12) muršen, jekhes andral dojekh Izraeliko kmeŋos. ¹³ Soča o rašaja thovena peskere pindre andro Jordan le Rajeskera Zmluvakera Archaha, oda paŋi pes zaačhavela a o paŋi, so avel upral, pes ačhavela pre jekh than.”

¹⁴ O manuša pes mukle te džal het peskere taboristar, hoj te predžan o Jordan a o rašaja lidžanas e Zmluvakeri Archa angle lende. ¹⁵ O paŋi andro Jordan sas ajso baro, hoj prečhorelas o brehi, bo sas časos, sar pes skidel upre o ulipen. Ale sar o rašaja, save lidžanas e Archa zmluvakeri, doavle ko paŋi a sar thode peskere pindre pro agor andro Jordan, ¹⁶ o paŋi pes zaačhada. O paŋi, so avelas upral, pes ačhada pre jekh than ižen dur lendar, paš o gavoro Adam, so hino paš o Caretan. O paŋi imar na džalas tele ko moros Araba, so hino o Londo Moros, a o manuša predžanas prekal o Jordan pašes ko Jericho. ¹⁷ O rašaja, save lidžanas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa, ačhenas pre šuki

phuv maškar o Jordan, medik savore manuša na pregele. Avke savore Izraeliti pregele prekal e šuki phuv.

4

O dešuduj bara pro leperiben

¹ Sar savore manuša pregele prekal o Jordan, o RAJ phenda le Jozuaske: ² “Kiden tumenge avri dešuduje (12) muršen, andral dojekh kmeños po jekh. ³ Phen lenge, hoj peske te len dešuduj bara adarik, kaj ačhenas o rašaja maškar o Jordan. Mi prelidžan len a thoven len pro than, kaj tumen sovena kadi rat.”

⁴ O Jozua vičinda ke peste ole dešuduje muršen le Izraelitendar, saven ačhada andral dojekh kmeños po jekh, ⁵ a phenda lenge: “Džan angle Archa le RAJESKERI, tumari Devleskeri, pro maškar andro Jordan. Dojekh mi lel jekh bar pro phiko – jekh bar vaš dojekh Izraeliko kmeños. ⁶ Kada mi el tumenge pro leperiben pro furt. Te pes jekhvar tumare čhave phučena, so hine prekal tumende kala bara, ⁷ odphenen lenge, hoj sar prelidžanas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa prekal o Jordan, o pañi angle late zaačhila. O Izraeliti peske leperena pro furt kale barenca, hoj o pañi andro Jordan sas zaačhado.”

⁸ O Izraeliti kerde avke, sar o Jozua lenge phenda: ile dešuduj bara maškar o Jordan, jekh bar vaš dojekh Izraeliko kmeños, avke sar o RAJ phenda le Jozuaske. Ande ola bara andro taboris a ode len thode tele. ⁹ O Jozua diña te ačhavel dešuduj aver bara maškar o Jordan pre oda than, kaj ačhenas o rašaja, save lidžanas e Zmluvakeri Archa. O bara hine ode dži adadžives.

¹⁰ O rašaja la Archaha terđonas maškar o Jordan, medik na sas dokerdo savoro, so o RAJ phenda prekal o Jozua le manušenje. The o Mojžiš ada phenda le Jozuaske imar sigeder. O manuša sidarenas te predžal pre aver sera. ¹¹ Sar pregele savore, predžanas the o rašaja le RAJESKERA Archaha a gele pale te ačhel anglo manuša. ¹² O kmeñi Ruben, Gad the jepaš kmeños Menašše sas pririchtimen pro mariben a pregele anglo Izrael, avke sar lenge oda phenda o Mojžiš. ¹³ Ajse 40 000 murša pririchtimen pro mariben, džanas anglo RAJ pro maši paš o Jericho.

¹⁴ Oda džives o RAJ hazdña upre le Jozua anglal calo Izrael, hoj pal calo leskero dživipen leske presikavenas ajši bari pačiv avke sar the le Mojžišoske.

¹⁵ Pašis o RAJ phenda le Jozuaske: ¹⁶ “Phen le rašajenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa, hoj te džan avri andral o Jordan.”

¹⁷ Akor o Jozua phenda le rašajenge: “Aven avri andral o Jordan!”

¹⁸ Sar o rašaja, save lidžanas e Archa, avle avri andral o Jordan a uštarde le pindrenca pre šuki phuv, o pañi avla pale pre peskero than. Sas pale ajso baro, hoj prečhorelas o brehi.

¹⁹ Andro dešto džives ešebne (perše) čhonestar o manuša pregele o Jordan a kerde peske taboris paš o Gilgal, pre vichodno sera le Jerichoskera phuvatar. ²⁰ Ode o Jozua ačhada ola dešuduj bara, so ile andral o Jordan. ²¹ A phenda le Izraelitenge: “Te pes tumare čhave pal oda jekhvar phučena, so hine prekal tumende kala bara, ²² phenen lenge, hoj adarik pregela o Izrael prekal o Jordan pal e šuki phuv. ²³ Bo o RAJ, tumaro Del, anglal tumende šučarda avri o Jordan, medik na pregeljan, avke sar o RAJ tumaro Del kerda le Lole Moroha*, so anglal amende šučarda avri, medik na pregelam. ²⁴ Oda kerda vašoda, hoj te džanen savore manuša pal cali phuv, savi bari hiñi le RAJESKERI zor, a hoj lestar te daran pro furt.”

5

O Jozua občhinel le Izraeliten

¹ Sar šunde savore Amorejike kraľa, save bešenas pro zapados pal o Jordan, the savore Kanaaničke kraľa, save bešenas paš o moros, hoj o RAJ šučarda avri o pañi Jordan, hoj o Izraeliti te predžan, sas pherarde la daraha anglal lende a našade e zor.

² Akor phenda o RAJ le Jozuaske: “Ker tuke barune čhura a pale občhin le Izraeliten.”

³ Avke o Jozua kerda barune čhura a občhinda le Izraeliten paš o brehos Aralot. ⁴ Občhinda len vašoda, bo savore murša, kaske sas o berša andro mariben, save avle avri andral o Egipt, mule le dromeha pre pušta paloda, sar džanas avri andral o Egipt. ⁵ Savore murša, save avle avri, sas občhinde (obrezimen), ale ñiko le muršendar, save ufile le dromeha pre pušta, na sas mek občhindo. ⁶ Bo o Izraeliti phirenas pal e pušta saranda (40) berš, medik na mule savore murša, kaske sas o berša andro mariben, save avle avri andral o Egipt, bo na šunenat le RAJES. O RAJ lenge andre vera phenda, hoj

* 4:23 E Hebrejiko čhib: O Trstínakero Moros

na dikhena e phuv, so hiñi barvali le thudeha the le medoha, pal savi diña lav lengere phure daden, hoj lenge la dela. ⁷ O RAJ diña, hoj lengere čhave te baron avri pre lengero than, a o Jozua ole čhaven občhinda, bo na sas občhinde le dromeha.

⁸ Sar imar sas savore murša občhinde, ačhile andro taboris, medik na sastile avri. ⁹ Palis o RAJ phenda le Jozuaske: “Sas oda ladž, hoj sanas otroka andro Egipt. Adadžives tumendar adi ladž odčhidom.” Vašoda pes dži adadžives kada than vičinel Gilgal*.

O inepos Patrađi

¹⁰ Sar o Izraeliti taborinenas paš o Gilgal pro mali paš o Jericho, oslavinenas o inepos Patrađi ke račate andro dešuštarto (14.) džives ole čhoneske. ¹¹ Pre aver džives pal e Patrađi chanas chaben le ulipnastar andral e phuv: o mare bi o droždi the peko žužodiv. ¹² Andre oda džives, sar chale chaben la phuvatar, e manna preačhiła. Andre oda berš o Izraeliti chanas o chaben andral o Kanaan, bo len imar na sas manna.

O Jozua the o murš la šablaha

¹³ Sar sas o Jozua pašes paš o Jericho, jekhvareste dikhla te ačhel muršes la šablaha andro vast. O Jozua geła ke leste a phučla: “Sal jekh amendar, abo sal amaro neprijateljis?”

¹⁴ “Na,” ov odphenda. “Me som o nekbareder velitelis le RAJESKERA armadakero a akana avlom.”

Akor o Jozua bandila le mujeha dži ke phuv a phenda: “So kames te phenel tire služobnikoske, rajeja miro?”

¹⁵ O velitelis le RAJESKERA armadakero leske phenda: “Čhiv tele o sandalki, bo o than, pre savo aches, hin sentno.” Avke o Jozua oda kerda.

6

O Jericho perel

¹ Akor o manuša andral o Jericho phandle anglo Izraeliti o foroskere brani. Njiko na džalas avri añi andre. ² O RAJ phenda le Jozuaske: “Dikh, diñom tuke andro vasta o Jericho the leskere kralis le slugadenca. ³ Obdža o foros savore tire slugadenca sako džives jekhvar a ker avke šov džives. ⁴ Mi lidžan efta rašaja angle Archa efta trubi le rohendar. Pro eftaro džives obdžan o foros eftarar a o rašaja furt mi trubinen. ⁵ Sar šunena, hoj zalikeren jekhvar o hangos andral o trubi, akor savore manuša zoraes mi vriskinen. Akor perena o foroskere muri a o manuša džana prosto andro foros.”

⁶ Avke o Jozua, le Nunoskero čhavo, vičinda le rašajen a phenda: “Hazden e Zmluvakeri Archa a efta rašaja le efta trubenca mi džan angle RAJESKERI Archa.” ⁷ Le manušenge phenda: “Džan! Obdžan calo foros a o slugada pririchtimen pro mariben mi džan angle RAJESKERI Archa.”

⁸⁻⁹ Kerde avke, sar o Jozua phenda: ešeb (peršo) džanas o slugada a pal lende džanas efta rašaja le trubenca, save calo kada časos trubinenas. Pal lende džanas aver rašaja, save lidžanas le RAJESKERI Archa a pal lende mek aver slugada. ¹⁰ Ale o Jozua phenda le manušenge: “Ma vriskinen, ma vakeren zoraes a ma phenen añi jekh lav dži oda džives, medik tumenge na phenava, hoj te vriskinen. Palis vriskinen!” ¹¹ Avke kerda, hoj le RAJESKERA Archaha te obdžan o foros. Sar les obgele jekhvar, avle andro taboris a ode ačhile te presovel.

¹² Pre aver džives sig tosara o Jozua uštıla a o rašaja hazdle le RAJESKERI Archa. ¹³ O efta rašaja lidžanas efta trubi angle RAJESKERI Archa le dromeha a furt trubinenas. O slugada džanas anglal the pal e RAJESKERI Archa. ¹⁴ Kavke the pro dujto džives obgele o foros jekhvar a palis pes visarde andro taboris. Avke oda kerenas šov dživesa.

¹⁵ Pro eftaro džives, sar vidnišalolas, uštıla e obgele o foros avke sar angloda. Ča andre oda džives obgele les eftarar. ¹⁶ Sar les imar obgele eftarar, o rašaja chudle te trubinel a o Jozua phenda le manušenge: “Vriskinen, bo o RAJ tumenge diña kada foros! ¹⁷ O foros the savoro, so hin andre, hin dino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zñičimen. Ča e lubñi e Rachab the savore, save hine laha andro kher, ačhena te dživel, bo garuda amare špijonon, saven bičhadam. ¹⁸ Ma chuden pes olestar, so mušinel te el zñičimen, bo oda hin dino ča prekal o RAJ. Te lena vareso, o Izraeliko taboris mušinela te el zñičimen a perela andre bibach. ¹⁹ Savoro rup, somnakaj, o veci le bronzostar the le trastestar hine dine ča prekal o RAJ. Thovena oda andre le RAJESKERI pokladñica.”

²⁰ O rašaja trubinenas. Soča o manuša šunde o trubi, chudle te vriskinel bara vikaha a o foroskere muri pele. Avke o manuša džanas prosto upre andre oda foros a kavke les

* 5:9 Oda hin: Te odčhivel.

zaile. ²¹ Oddine calo foros le RAJESKE aleha, hoj le šablencna murdarde dojekhes andro foros: le muršen, džuvlen, phuren, le ternen, le gurunžen, bakren the le somaren.

²² O Jozua phenda le duje muršenge, save predikhle e phuv: "Džan andro kher ke lubni Rachab a len la avri odarik savorencna, save hine ode, avke sar lake la veraha diñan lav." ²³ Avke o špijona gele a ile avri la Rachab, lakere dades la daha, le phralen the savoren, save sas laha. Thode cala lakera famelija te bešel avri paš o Izraeliko taboris. ²⁴ Labarde avri o foros savoreha, so ode sas. Ča o rup, o somnakaj the o veci le bronzostar the le trastestar thode andre le RAJESKERI pokladniča. ²⁵ O Jozua mukla te dživel la lubna Rachab, lakera famelija the savore, save laha sas. Bo garuda le špijonon, saven o Jozua bičhada te predikhel o Jericho. On dživen maškar o Izraeliti dži adadžives.

²⁶ Andre oda časos o Jozua phandla le manušen kala veraha:

"Prekošlo mi el anglo RAJ oda,
ko chudela pale te ačhavel kada foros Jericho!

O zaklados thovela vaš o dživipen

peskere ešebne čhaskero

a o brani ačhavela vaš o dživipen

peskere nekternedere čhaskero."

²⁷ O RAJ sas le Jozuaha a o hiros pal leste pes rozligenda pal cali phuv.

7

Le Achanoskero binos

¹ Le Izraelitenge sas phendo, hoj savoro andro Jericho sas oddino le RAJESKE sar obeta, hoj te el zničimen. Ale o Izraeliti na dolikerde oda, bo jekh murš, o Achan, iła olestar, a vašoda o RAJ sas igen chołamen pro Izraeliti. O Achan sas o čhavo le Karmioskero, savo sas o čhavo le Zabdiskero a ov sas o čhavo le Zerachoskero andral o kmeños Juda.

² Palis o Jozua bičhada muršen andral o Jericho andro foros Aj, so hino paš o Bet-Aven pro vichodos le Betelostar. Phenda lenge: "Džan te predikhel odi phuv." Avke o murša gele te predikhel o foros Aj.

³ Sar avle pale ko Jozua, phende leske: "Soske ode džana savore, mi džan ode ča vaj duj ezera (2 000) abo trin ezera (3 000) murša a on domarena o Aj. Soske te trapinel savore muršen, te ode nane ajci manuša?" ⁴ Avke gele ajse trin ezera (3 000) Izraeliti pro mariben, ale on mušinde te denašel ole muršendar andral o Aj. ⁵ O murša andral o Aj tradenas len la foroskera branatar tele le brehoha dži ko thana, kaj phagerenas o bara. Le dromeha murdarde lendar ajse tranda the šov (36) muršen. Avke o Izraeliti sas pherarde la daraha a našade e zor.

⁶ Akor o Jozua andre žala pre peste čhingerda o plaštos a bandiła le mujeha dži ke phuv angle RAJESKERI Archa. Ode pašlolas jekhetane le Izraelike vodcenca, medik na zaračila, a čhivkerenas peske o prachos pro šero. ⁷ O Jozua phenda: "Ó, RAJEJA, Devla, soske preligendal kale narodos prekal o Jordan? Ča vašoda, hoj amen te des andro vasta le Amorejenge, hoj amen te murdaren? Feder ulahas amenge te ačhilamas pal o Jordan!" ⁸ Mangav tut, RAJEJA, so majnav te phenel pre ada akana, te o Izraeliti denašle peskere ñeprijatelendar? ⁹ Sar pes oda došunena o Kanaančana the aver manuša, save ade bešen, avena pre amende pal dojekh sera a murdarena amen avri. Akana, so kereha, hoj te na džal pal tu nalačo hiros?"

¹⁰ Ale o RAJ phenda le Jozuaske: "Ušti! Soske pašlos pre phuv le mujeha?" ¹¹ O Izraeliti kerde binos anglal ma a na dolikerde miri zmluva, so len diñom! Kamenas manca te thovel avri: Čorde varesave veci, so sas oddine prekal ma, a odthode len maškar peskere veci. ¹² Vašoda o Izraeliti našti obačhon anglal peskere ñeprijatela a mušinen te denašel lendar, bo ačhile oda, so mušinel te el zničimen. Na avava tumenca, medik na zničinenena oda, so majinda te el oddino mange. ¹³ Dža, phen le manušenge, hoj pes te sentñaren pro tajsja. Phen lenge, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenel avke: 'Izrael, iłal le vecendar, so majinde te el zničimen! Na obačhoha anglal tire ñeprijatela, medik pestar na odčhivena oda, so majinda te el zničimen. ¹⁴ Vašoda tajsja tosara avena anglal ma jekh kmeños pal aver. Oda kmeños, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh fajta pal aver. Ola fajta, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh famelija pal aver a ola famelija, so o RAJ avri kidela, avela anglal ma jekh murš pal aver. ¹⁵ Oda manuš, pre kaste pes sikavela, hoj leste hin oda, so majinda te el zničimen, ela labardo savoreha, so les hin. Bo na dolikerda le RAJESKERI zmluva a kerda le Izraeloske bari ladž.' "

¹⁶ Sig tosara o Jozua uštila a phenda le Izraelitenge, hoj te aven jekh kmeños pal aver, a o kmeños Juda sas avrikidlo. ¹⁷ Palis phenda le kmeñoske Juda, hoj te aven avri, a le Zerachoskeri fajta sas avrikidni. Avke phenda, hoj te aven o murša andral e

Zerachoskeri fajta, a o Zabdi sas avrikidlo. ¹⁸ Sar phenda, hoj te aven o murša andral leskeri famelija, o Achan sas avrikidlo. Ov sas le Karmioskero čhavo, leskero dad o Zabdi a leskero dad o Zerach andral o kmeños Juda.

¹⁹ O Jozua phenda le Achanoske: “Čhavo miro, phen mange avri o čačipen anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskero, a pridžan tut, so kerdal. Ma garuv nič anglal ma!”

²⁰ O Achan odphenda: “Čačipen hin, kerdom binos anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskero, a kada hin oda, so kerdom: ²¹ Dikhłom maškar o veci andro Jericho šukar Šinariko plašos, ajse duj kili rup, the jekh somnakuñi cehla phari vaj jepaš kilos. Avke len igen kamavas, hoj mange len ilom. Garuđom len andro miro stanos tel e phuv a o rup hin dži telal.”

²² Palis o Jozua phenda varesave muršenge, hoj te džan sigo andro stanos. Čačes ola veci sas garude andre leskero stanos tel e phuv a o rup sas dži telal. ²³ Avke oda ile andral o stanos, ande le Jozuaske the le Izraelitenge a thode oda anglo RAJ. ²⁴ Androda o Jozua a savore Izraeliti chudle le Achan, le Zerachoskere čhas, the o rup, o plašos, e somnakuñi cehla the leskere čhaven, čhagen, gurumñen, somaren, bakren, leskero stanos the savoro, so les sas, a ligende len andre dolina Achor. ²⁵ O Jozua phenda: “Soske amen andal andre bibach? Akana tut anela o RAJ andre bibach!” Avke savore Izraeliti čhivkerenas andre lende le barenca, medik na mule, a palis len labarde savore vecenca. ²⁶ Thode upral lende bari kopa bara, so hin ode dži adadžives. Avke o RAJ pes visarda peskera bara cholatar. Vašoda pes odi dolina furt vičinel Achor*.

8

O Izraeliti zalen o foros Aj

¹ Avke o RAJ phenda le Jozuaske: “Ma dara tut, av zoralo! Le tuha savore slugaden a dža andro foros Aj. Dav tuke andro vasta le kralis andral o Aj, leskere manušen, o foros the e phuv. ² Ker le Ajoha the leskere kraliha avke, sar kerdal le Jerichoha the leskere kraliha, ale akana peske šaj len lengere dragane veci the o stadi. Muk varesave muršen, hoj te džan pro foros palunestar.”

³ Avke o Jozua džalaz savore peskere slugadencia te zalel o foros Aj. Kidla peske avri 30 000 zorale slugadañ, rači len bičhađa ⁴ a phenda: “Džan, garuven pes pal o foros, ale ma aven igen dur lestar. Aven savore pririchtimen!” ⁵ Ale me the savore murša, save hine manca, džaha pašes ko foros a te avena pro amende, denašaha lendar avke sar ešebnovar (peršovar). ⁶ On avena pal amende, bo peske gondolinena, hoj amen lendar denašas avke sar ešebnovar. Kaleha len dochudaha avri le forostar. ⁷ Tumen akor džan palunestar pro foros a zalen les. O RAJ, tumaro Del, tumenge les dela andro vasta. ⁸ Sar zalena o foros, podlabaren les pal le RAJESKERO lav. Kada tumenge prikazinav.” ⁹ Kavke len o Jozua bičhađa a garuvenas pes pro zapados le Ajostar, maškar o Betel the Aj. O Jozua odi rat ačhila te presovel maškar o manuša.

¹⁰ O Jozua ušfila sig tosara, vičinda le muršen a džalaz le vodcenca angle lende ko foros Aj. ¹¹ Savore slugadañ, save sas leha, gele dži ko foros. Sar avle pašes ke leste, kerde peske taboris pro severos le Ajostar. Maškar lende the maškar o foros Aj sas dolina. ¹² Imar angloda iła ajse pandž ezera (5 000) muršen a phenda lenge, hoj pes te garuven pro zapados le forostar maškar o Aj the Betel. ¹³ Avke ačhade buteder muršen andro taboris pro severos le forostar a varesave muršen garude pro zapados. Odi rat o Jozua gela tele andre dolina.

¹⁴ Sar oda dikhla o kralis andral o Aj, sidarelas sig tosara le muršenca avri andral o foros. Gela savore peskere muršenca pro mariben pro Izraeliti le dromeha, sar pes džal ke Jordaňiko dolina, pre oda than sar ešebnovar. Ale ov na džanelas, hoj pre leste hine pririchtimen aver garude murša pal o foros. ¹⁵ O Jozua the calo Izrael kerenas pestar, hoj prekhelde (prehrajinde) a denašenas lendar pre pušta. ¹⁶ O murša andral o Aj vičinde savoren, save ačhile andro foros, hoj te džan the on pal lende. Denašenas pal o Jozua a avke len chudle avri andral o foros. ¹⁷ Savore manuša andral o Aj the andral o Betel džanas pal o Izraeliti a o foros mukle phundrado.

¹⁸ O RAJ phenda le Jozuaske: “Hazde pro foros Aj e kopija, so tuke hiñi andro vast, bo dava tuke les.” O Jozua hazdña peskeri kopija pro foros. ¹⁹ Sar hazdña o vast, o garude murša sigo denaše avri pal peskero than, sidarenas andro foros, zaile les a takoj podlabarde.

²⁰ Sar pes o murša andral o Aj visarde palal, dikhle, sar o thuv džal andral o foros upre andro ñebos. Na sas len imar ñikhaj te denašel, bo o Izraeliti, save denašenas pre

* 7:26 Oda hin: E bibach.

pušta, pes visarde pal lende. ²¹ Bo sar o Jozua the calo Izrael dikhle, hoj lengere murša zaile o foros a hoj odarik džal o thuv, visarde pes a chudle te marel le muršen andral o Aj. ²² Ola Izraeliti, save zaile o Aj, džanas andral o foros pre lende a avke pes dochudle o murša andral o Aj maškar lende. Marenas pes lenca pal o duj seri avke, hoj ņiko lendar našti denašla aňi na ačila džido. ²³ Ale le kralis andral o Aj chudle džides a ande les ko Jozua.

²⁴ O Izraeliti murdarde savore manušen andral o foros Aj. Džanas pal lende pre maľa the pre pušta a dojekh murš sas murdardo la šablaha. Palis visarda pes calo Izrael andro foros Aj a the le manušen odarik murdarde. ²⁵ Oda džives murdarde 12 000 muršen the džuvlen – savoren, save dživenas andro Aj. ²⁶ Se o Jozua likerelas e kopija andro vast a nacirdľa la, medik savoren andral o foros Aj na murdarde avri. ²⁷ O Izraeliti peske ile ča o dragane veci the o stadi andral o foros, kavke sar phenda o RAJ le Jozuaske.

²⁸ Avke o Jozua labarda o Aj a kerđa lestar zburaniskos pro furt a hin oda dži adadžives. ²⁹ Le kralis andral oda foros diňa te figinel a mukla les ode pro stromos, medik o kham na zapela. Ke račate o Jozua phenda le muršenge, hoj te len leskero mulo felos tele pal o stromos. Palis les čhide paš e foroskeri brana a thode upral leste bari kopa bara, so hin ode dži adadžives.

O Jozua pregenel le Mojžišoskero zakonos

³⁰ Akor o Jozua ačhada le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske, oltaris pro verchos Ebal. ³¹ Oda oltaris sas le bendar, so na sas oprikerde, savendar pes o trast na chudľa, avke sar phenda le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš. Ov oda pisinda le Izraelitenge andro zakonoskero zvitkos. Kerde ode le RAJESKE labarde the smiromoskere obeti. ³² Ode angle savore Izraeliti pisinda pre ola bara o zakonos, so diňa o Mojžiš. ³³ Calo Izrael, leskere vodci, uradňika the sudci ačhenas pal soduj seri pašal e Archa anglo rašaja, save sas Leviti a lidžanas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa. Ačhenas ode the o cudzinci, save maškar lende bešenas. Jepaš le manuendar ačhenas anglo verchos Gerizim a jepaš anglo verchos Ebal, sar anglođa phenda le RAJESKERO služobňikos Mojžiš, hoj te keren, sar požehňinena le Izraeliten.

³⁴ Palis pregenda savore lava le zakonoskere, o požehnaňje the o košiben, avke sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos. ³⁵ O Jozua pregenda dojekh lav, so o Mojžiš prikazinda, angle savore Izraeliti, anglo romňa, čhavore the cudzinci, save džanas lenca.

9

O Gibeona thoven avri le Izraelitenga

¹ Sar pes oda došunde savore krafa, save bešenas pro zapados le Jordanostar pro verchengere the brehengere phuva a teleder paš o Stredozemno Moros dži ko verchi Libanon – o Chetitana, o Amoreja, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja – ² zgele pes jekhetane pro mariben pro Jozua the pro Izraeliti.

³ Ale sar o manuša andral o Gibeon šunde, so kerđa o Jozua andro Jericho the andro Aj, ⁴ phende peske, hoj leha thovena avri. Varesave murša thode pro somara purane gone le chabeneha a ile cipune gone pre mol, so sas purane, čhingerde the side. ⁵ Urde peske purane zude sandalki the purane gada a ile peha the šuko trušaco maro. ⁶ Kavke džanas ko Jozua andro taboris paš o Gilgal te phenel le Izraelitenge the leske: “Avlam andral e phuv, so hiňi dur adarik. Phanden amenca zmluva.”

⁷ O Izraeliti phende le Gibeonge*: “So, te bešen tumen pašes paš amende? Sar amen akor šaj tumenca phandas e zmluva?”

⁸ “Sam tire služobňika,” odphende le Jozuaske.

O Jozua lendar phučla: “Ko san a khatar san?”

⁹ Odphende leske: “Amen avlam andral e phuv, so hiňi igen dur, bo šundam pal o RAJ, tumaro Del. Šundam pal savoro, so kerđa andro Egipt ¹⁰ a mek the pal oda, so kerđa ole duje Amorejike kraľenge pal o Jordan: le kraľiske le Sichonoske andral o Češbon a le kraľiske le Ogoske andral o Bašan, savo bešelas andro foros Aštarot. ¹¹ Vašoda amenge amare vodci the savore manuša andral amari phuv phende: ‘Len tumenge chaben pro drom, džan anglal lende a phenen lenge: “Amen sam tumare služobňika, phanden amenca akana zmluva.”’ ¹² Kada hin amaro maro, so peske ilam kheral mek tato, sar avlam ke tumende. A akana dikhen! Šučila avri a ačila trušaco. ¹³ Kala hine amare cipune gone pre mol. Sar peske len pherardam, sas neve. Dikhen, akana hine čhingerde. Amare gada the o sandalki hine zňičimen le bare dromestar.”

* 9:7 O Gibeona sas Chivija.

¹⁴ O Izraelike murša ile lengere chabenestar, ale le RAJESTAR pes pal ada na phučle. ¹⁵ O Jozua pes dothoda lenca andro smirom a phandla lenca e zmluva, hoj len mukela te dživel a le Izraelengere vodci pre oda priačhile la veraha.

¹⁶ Ale pal o trin dživesa, sar peha phandle zmluva pes došunde, hoj ola manuša bešen nadur the pašes paš lende. ¹⁷ Avke o Izraeliti džanas le dromeha a pro trito džives avle andre lengere fori: O Gibeon, Kefira, Beerot the Kirjat-Jearim. ¹⁸ Ale o Izraeliti len na murdarde, bo o vodci ile vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskero. Savore Izraeliti namištes vakerenas pro vodci, ¹⁹ ale on odphende: "Iam vera pro RAJ, pro Del le Izraeloskero. Vašoda akana našti lenca nič keras. ²⁰ Mušinas len te mukel džiden, hoj amen o Del te na marel vaš e vera, so len diňam." ²¹ Palis lenge mek phende: "Mukas len te dživel! Ale mušinena te čingerele o kašta a te hordinel o paňa prekal savorende pro furt." Kavke o vodci dolikerde e vera, so dine le Gibeonen.

²² Palis o Jozua len vičinda a phenda lenge: "Soske amenca thodan avri? Phendan amenge, hoj san igen dural, ale bešen pašes paš amende! ²³ Vašoda san akana prekošle a ačhena otroka pro furt! Čingerele o kašta a hordinena o paňa prekal o kher mire Devleskero!"

²⁴ On phende le Jozuaske: "Tire služobnika pes igen daranas pal o dživipen. Phende amenge, hoj o RAJ, tiro Del, phenda peskere služobnikoske le Mojžišoske, hoj tumenge te del cali phuv a te murdarel savoren manušen odarik anglal tumende. Vašoda avke kerdam. ²⁵ Akana sam andre tire vasta. Ker amenca oda, so gondofines, hoj hino lačo the čačipnaskero." ²⁶ Ov kerda lenca oda, hoj len iľa avri andral o vasta le Izraelengere a na murdarde len. ²⁷ A oda džives o Jozua lendar kerda peskere sluhen, save mušinenas te čingerele o kašta a te hordinel o paňa prekal savore Izraeliti the prekal le RAJESKERO oltaris pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. A kada hin oda, so keren dži adadžives.

10

O Jozua ňerinel upral o pandž Amorejike kraľa

¹ O Jeruzalemsko kralis Adoni-Cedek igen predarandila, sar šunda, hoj o Jozua zaiľa o foros Aj a zničinda les the leskere kralis avke, sar kerda the le Jerichoha the leskere kraliľa, a sar šunda the oda, hoj o manuša andral o Gibeon pes dothode, hoj ačhena andro smirom le Izraelitena a hoj bešen maškar lende. ² Ov the leskere manuša pes daranas, bo o Gibeon sas baro foros sar jekh le kralengere forendar. O Gibeon sas bareder sar o foros Aj a savore murša odarik pes džanenas te marel. ³ Vašoda o kralis Adoni-Cedek vičinda kralen andral aver fori: le Hoham andral o Hebron, le Piream andral o Jarmut, le Jafijah andral o Lachiš the le Debir andral o Eglon. ⁴ Mangelas len: "Aven ke mande a pomožinen mange te domarel o foros Gibeon, bo pes dothode, hoj ačhena andro smirom le Jozuaha the le Izraelitena."

⁵ Avke pes zgele ola pandž Amorejike kraľa andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. Avle savore peskere slugadenca paš o Gibeon a ode pes rozthode a gele pro mariben pre leste.

⁶ Avke o Gibeona dine te phenel le Jozuaske andro taboris paš o Gilgal: "Ma omuk tire služobniken! Sigo av ke amende! Pomožin amenge a zachraňin amen, bo savore Amorejike kraľa, save bešen pro verchengeri phuv, pes pre amende kiden pro mariben."

⁷ O Jozua geľa andral o Gilgal savore slugadenca the zorale muršenca pro mariben. ⁸ O RAJ phenda le Jozuaske: "Ma dara tut lendar, bo diňom tuke len andro vasta. ňiko lendar na obačhola anglal tute."

⁹ O Jozua džalas cali rat andral o Gilgal a geľa pre lende avke, hoj aňi na užarenas pre oda. ¹⁰ O RAJ kerda, hoj o Amoreja la daratar ačhile sar bi e gođi anglo Izraeliti. Paš o Gibeon o Izraeliti igen but dženen murdarde a džanas pal lende le dromeha upre pro Bet-Choron a murdarkerenas len dži ke Azeka the Makkeda. ¹¹ Sar denašenas le Izraelitendar tele pal o brehos le dromeha andral o Bet-Choron, o RAJ diňa, hoj te perel pre lende andral o ňebos bare Iegošne krupi sar bara dži ke Azeka avke, hoj ola, save mule le Iegošne krupendar, sas buter sar ola, saven murdarde o Izraeliti le šablenca.

¹² Oda džives, sar o RAJ diňa le Izraelitenge te ňerinel (zvifazinel) upral o Amoreja, o Jozua vakerelas le RAJEHA. Anglal calo Izrael phenda:

"Khameja, zaačhav tut upral o Gibeon a tu, čhoneja, upral e dolina Ajalon!"

¹³ Avke o kham the o čhon zaačhile, medik o manuša na ňerinde upral peskere ňeprijateľa. Oda hin pisimen andro le Jašariskero zvitkos.

O kham pes zaačhada maškar o űebos a calo džives na zagela. ¹⁴ Ajsa džives na sas aűi angłoda aűi pałis, hoj o RAJ kavke šundahas avri le manušes. O RAJ pes čačes marelas vaš o Izrael.

¹⁵ Pałis o Jozua pes visarda andro taboris Gilgal a calo Izrael leha.

¹⁶ Ola pandž kraļa denašle a garude pes andre jaskiņa paš e Makkeda. ¹⁷ Avke le Jozuaske gele te phenel: "Arakhle pes ola pandž kraļa. Garuven pes andre jaskiņa paš e Makkeda." ¹⁸ O Jozua phenda: "Začhiven e chev andre jaskiņa bare barenca a ačhaven paš late le muršen, hoj te merkinen. ¹⁹ Ale tumen pes ma zaačhaven. Džan pre peskere űeprijateļa palunestar a ma domuken lenge, hoj pes te visaren pre peskere fori, bo o RAJ tumaro Del, tumenge len diņa andro vasta."

²⁰ O Jozua the o Izraeliti preačhile o mariben peskere űeprijateļenca, bo murdarde maj savoren. Ole, save predžidile, denašle a dochudle pes andre peskere zorale fori le murenca. ²¹ Savore manuša pes visarde pale a mištes dogele andro taboris ko Jozua paš e Makkeda. űiko peske imar na domukļa te phenel aűi lav pro Izraeliti.

²² Avke o Jozua phenda: "Phundraven e chev andre jaskiņa a anen ke mande ole pandž kraļen." ²³ Kerde oda a ande ke leste andral e jaskiņa ole kraļen andral o Jeruzalem, Hebron, Jarmut, Lachiš the Eglon. ²⁴ Sar ole kraļen ande ke leste, o Jozua vičinda savore Izraeliten a le veliűelenge, save avle leha, phenda: "Aven a terđuven le pindrenca pro meņa kale kraļenge!" On gele a terđile lenge pro meņa.

²⁵ Pałis lenge o Jozua phenda: "Ma daran tumen aűi ma izdran! Aven zorale a bi e dar, bo ada kerela o RAJ savore tumare űeprijateļenca, pre save džana pro mariben."

²⁶ Pałis o Jozua len diņa te murdarel a te figinel pro pandž stromi. Ode sas figimen, medik na zaračila.

²⁷ Sar zaračolas, diņa o Jozua len te lel tele a te čhivel andre jaskiņa, andre savi pes imar angłoda garuvenas. Pałis zathode e chev andre jaskiņa le bare barenca, so hine ode dži adadžives.

O Jozua zalel buter phuva

²⁸ O Jozua mek oda džives zaiļa o foros Makkeda a le manušen odarik murdarda la šablaha. űikas na mukļa te dživel. Le kraļiha andral e Makkeda kerda avke, sar angłoda le kraļiha andral o Jericho.

²⁹ Pałis o Jozua savore Izraelitenca geļa andral e Makkeda ko foros Libna a džalas pre leste pro mariben. ³⁰ The kada foros le kraļiha diņa o RAJ le Izraelitenge andro vasta. Marenas len le šablenca a murdarde savore manušen odarik – űikaskes na diņe te predživel. Lengere kraļiha kerda avke sar le kraļiha andral e Jericho.

³¹ Pałis o Jozua pregeļa cale Izraeloħa andral e Libna ko foros Lachiš. Ode pes rozthode a džanas pro mariben pro manuša andral oda foros. ³² O RAJ diņa o foros Lachiš le Izraelitenge a pro dujto džives les zaiļe. Murdarde savoren le šablenca, avke sar kerde andre Libna. ³³ Akor o kraļis o Horam avļa pro mariben andral o foros Gezer te pomožinel le kraļiske andro Lachiš, ale o Jozua űerinda upral leste the upral leskere manuša avke, hoj űiko lendar na predžidila.

³⁴ Pałis o Jozua pregeļa andral o Lachiš savore Izraelitenca ko foros Eglon a ode pes rozthode a džanas pre leste pro mariben. ³⁵ Mek oda džives les zaiļa. Murdarde le šablenca savoren, save sas andro foros, avke sar oda kerde le foroħa Lachiš.

³⁶ Pałis o Jozua savore Izraelitenca gele andral o Eglon ko foros Hebron pro mariben. ³⁷ Zaiļe les a murdarde savoren le kraļiha a mek savoren andro pašutne gava. Na mukle űikas te dživel. Avke sar oda kerde andro Eglon, ola gava zűičiņde a na mukle űikas te dživel.

³⁸ Pałis pes o Jozua visarda le Izraelitenca ko foros Debir pro mariben. ³⁹ Zaiļe les the leskere kraļenca a mek savoren andro pašutne gava a murdarde len. Na mukle űikas te dživel. Avke sar kerde le forenca Hebron the Libna a lengere kraļenca, kerde the le foroħa Debir a leskere kraļiha.

⁴⁰ Kavke o Jozua űerinda (zviűazinda) upral savore kraļa andre cali phuv: pro verchengeri phuv the andre e puša pro juhos, pro brehengeri phuv the pre vičodno sera le verchengeri – na mukļa űikas te dživel. Murdarda savoren, avke sar phenda o RAJ, o Del le Izraeloskero. ⁴¹ O Jozua len murdarda le forostar Kadeš-Barnea dži ke Gaza a cali phuv Gošen dži ko Gibeon. ⁴² Savore kraļen lengere phuvenca zaiļa jekhvarestes, bo o RAJ, o Del le Izraeloskero, pes marelas vaš o Izrael.

⁴³ Pałis pes o Jozua savore Izraelitenca visarda andro taboris Gilgal.

11*O Jozua ņerinel upral o kralis Jabin*

¹ Sar pes oda došunda o kralis Jabin andral o Chacor, diña te vičinel le kralis Jobab andral o Madon, le kralen andral o Šimron the andral o Achšaf, ² the le kralen, save bešenas pro severne verchi a šeleder andre dolina Jordan pro juhos le Galilejske morostar the pre brehengeri phuv a the pašal o Dor pro zapados. ³ Diña te vičinel the le Kanaančanen pal o zapados the pal o vichodos: le Amorejen, le Chetitane, le Perizejen, le Jebusejen pal o verchengeri phuv the le Chivijen tel o verchos Chermon andre phuv Micpa. ⁴ O kraľa avle savore peskere armadencia – sas ajci slugađa sar e poši paš o brehos le moroskero. A sas len igen but graja the verdana pro mariben. ⁵ Kala savore kraľa pes thode jekhetane a kerde peske taboris paš o paňa Merom, hoj te džan pro mariben pro Izrael.

⁶ Akor o RAJ phenda le Jozuaske: “Ma dara tut lendar, bo tajsa andre ajso časos ena mule. Me len dava andro vasta le Izraelitenge. Lengere grajenge podčhin o pindre a o verdana zlabar.” ⁷ O Jozua peskere slugadencia sidarenas te džal ko paňa Merom a gele pre lende pro mariben. ⁸ O RAJ len diña le Izraelitenge andro vasta, ņerinde (zvitazinde) upral lende a džanas pal lende dži ko baro foros Sidon pro severos the ko Misrefot-Majim a pro vichodos dži ke dolina Micpa. Domarde len a na mukle ņikas te dživel. ⁹ O Jozua kerda avke, sar leske phenda o RAJ: podčhinda le grajenge o pindre a zlabarda o verdana.

¹⁰ Akor o Jozua avľa pale, zaiľa o foros Chacor a le kralis odarik murdarđa. (O kralis andral o Chacor kralinelas upral savore krališagi, so sas andre odi phuv.) ¹¹ Dojekhes odarik murdarde, na mukle ņikas džides a o foros zlabarde.

¹² Savore kala kralengere fori o Jozua zaiľa a lengere kralen phandľa. Dojekhes murdarđa la šablaha, avke sar leske prikazinda o Mojžiš, le RAJESKERO služobňikos. ¹³ O Izraeliti na zlabarde o fori, save sas ačhade pro kopi, o Jozua zlabarda ča o Chacor. ¹⁴ O Izraeliti peske ile savoro, so andre ola fori arakhle, a ile the savore stadi. Ale le manušen odarik murdarenas la šablaha, medik lendar na sas dojekh mulo. ¹⁵ Avke sar o RAJ prikazinda peskere služobňikoske, le Mojžišoske, avke o Mojžiš phenda le Jozuaske a avke o Jozua the kerđa. Ov na mukľa avri nič olestar, so prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

O phuva, so zaiľa o Jozua

¹⁶ Kavke o Jozua zaiľa cali kadi phuv: verchengeri phuva the brehengeri phuva pro severos the pro juhos, cali pušta pro juhos, cali phuv Gošen the e dolina paš o Jordan: ¹⁷ oda le verchostar Chalak upre ko verchos Seir pro juhos dži paš o Baal-Gad, so hin andre dolina Libanon tel o verchos Chermon pro severos. Savore kralen odarik chudľa a diña te murdarel. ¹⁸ O mariben kale savore kralenca igen but likerelas le Jozuaske. ¹⁹ ņisave fori le Izraelitencia pes na dothode andro smirom, ča jekh o Chivija andral o Gibeon. Savore fori zaiłe maribnaha. ²⁰ Bo o RAJ kerda, hoj ola manuša te en zorajleskere, hoj pes te maren le Izraelitencia, hoj te en savore zničimen a murdarde bijal o jileskeriben, avke sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske.

²¹ Akor avľa o Jozua a murdarđa le Anaken pro brehengeri phuva: andral o Hebron, Debir, Anab the andral o Judske the Izraelike brehi. Zničinda len the savore lengere fori. ²² Le Anakendar na ačhiľa andre Izraeliko phuv ņiko. Ačhile ča andro fori Gaza, Gat the Ašdod.

²³ O Jozua zaiľa odi cali phuv avke, sar prikazinda o RAJ le Mojžišoske. O Jozua diña kadi phuv le Izraelitenge sar đedictvos, dojekhe kmeňoske o kotor, so hin leskero. Avke le manušen andre odi phuv sas le maribnastar smirom.

12*O kraľa, save prekhelde*

¹ O Izraeliti ņerinde (zvitazinde) upral duj kraľa pro vichodos le Jordanostar a zaiłe lengere phuva. Ola phuva chudenas le juhostar le paňestar Arnon upre pre vichodno serra le Jordanoskeri dži ko verchos Chermon.

² Jekh lendar sas o Amorejiko kralis o Sichon, savo bešelasa andro foros Češbon. Leskeri phuv sas le forostar Aroer pro brehos le paňestar Arnon – maškaral ola dolinatar – dži ko paňi Jabbok pro severos, kaj chudelas imar e phuv le Ammončanengeri, oda hin jepaš phuv Gilead. ³ Leskeri phuv sas le Galilejske morostar paš o Jordan dži ko Bet-Ješimot paš o verchos Pisga, so hin pro vichodos le Londe Morostar.

⁴ O dujto kralis sas o Og andral o Bašan, savo ačhila ča jekh le poslednendar savore Refajendar a bešelas andro fori Aštarot the Edrej. ⁵ Leskeri phuv sas le brehendar paš o Chermon dži ke Salcha – cali phuv Bašan dži ke hrañica le Gešurenca the le Maachatānenca. Kralinelas upral o jepaš phuv Gilead dži ke phuv le kraliskeri le Sichonoskeri, savo sas andral o foros Češbon.

⁶ Upral kala duj krala ñerinda le RAJESKERO služobñikos o Mojžiš le Izraelitencā. O Mojžiš diña lengere phuva le Rubenskere the le Gaduskere kmeñenge a jepaš Menaššeskere kmeñoske, hoj te en lengero dedictvos.

⁷ O Jozua the o Izraeliti ñerinde upral o krala pre zapadno sera le Jordanoskeri le Baal-Gadostar pro severos, so hin andre dolina Libanon, dži pro juhos ko verchos Chalak, so džal upre ko Seir. O Jozua diña kala phuva le Izraelike kmeñenge pro furt. ⁸ Diña lenge the savoro, so upre sas: o verchi, o telune thana, e Jordañiko dolina, o brehi a e pušta Negev pro juhos. Pre kala thana bešenas o Chetitana, o Amoreja, o Kanaančana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁹ O Izraeliti ñerinde upral o krala andre kala fori: o Jericho, o Aj, so hin paš o Betel, ¹⁰ o Jeruzalem, o Hebron, ¹¹ o Jarmut, o Lachiš, ¹² o Eglon, o Gezer, ¹³ o Debir, o Geder, ¹⁴ e Chorma, o Arad, ¹⁵ e Libna, o Adullam, ¹⁶ e Makkeda, o Betel, ¹⁷ o Tappuach, o Chefer, ¹⁸ o Afek, o Šaron, ¹⁹ o Madon, o Chacor, ²⁰ o Šimron-Meron, o Achšaf, ²¹ o Taanach, o Megiddo, ²² o Kedeš, o Jokneam andro Karmel, ²³ Dor paš o moroskero brehos, o Gojim andre Galileja ²⁴ the o Tirca. Savore krala sas jekhetane tranda the jekh (31).

13

O phuva, so mek na sas zaile

¹ Sar imar sas o Jozua igen phuro, o RAJ leske phenda: “Tu sal imar phuro a hin tuke imar but berš, ale ačhile ode but phuva, so o Izraeliti mek na zaile. ² Ačhile mek o Filištinike the Gešurengere phuva. ³ O phuva, pal save phenen, hoj hine le Kanaančanengere, le pañestar Šichor, so džal pro vichodos le Egiptostar, dži pro severos paš o Ekron. Ode bešen pandž Filištinike krala andral e Gaza, andral o Ašdod, o Aškalon, o Gat the o Ekron. Ačhila mek e phuv le Avvičanengeri, ⁴ pro juhos e phuv le Kanaančanengeri dži ke phuv Meara, so hiñi le Sidončanengeri, dži ko Afek, so hiñi e phuv le Amorejengeri. ⁵ Ačhila the e phuv le Gebalengeri the calo Libanon pro vichodos le Baal-Gadostar paš o verchos Chermon dži prekal o verchengero drom Lebo-Chamat. ⁶ Me anglal o Izraeliti tradava avri savore Sidončanen, save bešen maškar o verchi Libanon dži ko Misrefot-Majim. Tu akana le losoha ča rozulav le Izraelitenge o phuva avke, sar tuke phendom. ⁷ Rozulav kadi phuv le eña kmeñenge the jepaš le Menaššeskere kmeñoske, hoj te el lengeri.”

O phuva pro vichodos le Jordanostar

⁸ O Rubenskero, Gadoskero the o dujto jepaš le Menaššeskero kmeños priile o dedictvos, so lenge diña o Mojžiš, le RAJESKERO služobñikos, pro vichodos pal o Jordan. Lengeri phuv chudelas ⁹ le forostar Aroer pro brehos paš e dolina Arnon, dureder ko foros, so hino maškar odi dolina, the ko rovno than le Dibonostar dži ko foros Medeba. ¹⁰ On priile savore fori le Amorejike kraliskere le Sichonoskere, savo kralinelas andro Češbon, dži ke phuv le Ammončanengeri. ¹¹ Priile mek o Gilead, e phuv le Gešurengeri the le Maachatānengeri, savore verchi paš o Chermon the cali phuv Bašan dži ke Salcha. ¹² E phuv Bašan sas angle oda le kraliskeri le Ogoskeri, savo bešelas andro Aštarot the Edrej. Ov ačhila ča jekh poslednendar savore Refajendar, upral save o Mojžiš ñerinda (zvifazinda) a tradña avri. ¹³ Ale o Izraeliti na tradle avri le Gešuren the le Maachatānen, vašoda dži adadžives bešen maškar lende.

O Leviskero kmeños

¹⁴ O Mojžiš na diña ñisavi phuv le kmeños Levi vaš o dedictvos, bo o RAJ o Del le Izraeloskero lenge phenda: “Na chudena o phuva, ale ča o obeti, so ena labarde pre miro oltaris.”

Le Rubenskere phuva

¹⁵ O Mojžiš diña o phuva vaš o dedictvos le famelijenge andral o kmeños Ruben. ¹⁶ Pro juhos lengeri phuv chudelas le forostar Aroer, so hino pro brehos paš e dolina Arnon – lengere sas the o foros maškar e dolina, the e phuv dži ke Medeba, ¹⁷ o foros Češbon the savore leskere fori, so hine pre odi phuv: o Dibon, o Bamot-Baal, o Bet-Baal-Meon, ¹⁸ e Jahca, o Kedemot, o Mefaat, ¹⁹ o Kirjatajim, e Sibma the o Ceret-Šachar pro

brehos andre dolina, ²⁰ o Bet-Peor tel o verchos Pisga the o Bet-Ješimot. ²¹ Chudle mek savore fori pre odi phuv the calo krališagos le Amorejike kraliskero le Sichonoskero, savo kralinelas andro Češbon. O Mojžiš ņerinda upral leste the upral o Midijaŋike vodci, save sas o Evi, o Rekem, o Cur, o Chur the o Reba: Kala savore sas le kraliskere Sichonoskere vodci. ²² O Izraeliti murdarde the le vrašcos le Bileam, le Beoriskere čhas. ²³ Pro zapados le Rubenengeri phuv chudelas le brehostar Jordan. Kale fori the gava priile o fajti le Rubenengeri sar dedictvos.

Le Gadoskere phuva

²⁴ O Mojžiš diŋa the dedictvos dojekha fajtake andral o Gadoskero kmeŋos. ²⁵ Sas lenge dino o foros Jazer, savore fori andro Gilead the jepaš phuv le Ammončanengeri dži ko Aroer, so hino pro pašes paš e Rabba, ²⁶ le Češbonostar ko Ramat-Mícpa the Betonim; le forostar Machanajim dži ko than Lo-Debar. ²⁷ Tele andre dolina Jordan chudle o fori Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukkot the Cafon a the oda, so ačila la phuvatar le Sichonoskera, savo sas kralis le Češbonoskero, the e vichodno sera le Jordanoskeri dži paš o Galilejsko moros. ²⁸ Kala fori the gava priile o fajti andral o kmeŋos Gad sar dedictvos.

Le Menašeskere phuva

²⁹ O Mojžiš diŋa le fajtenge andral o jepaš kmeŋos Menašše kala phuva vaš o dedictvos: ³⁰ Le forostar Machanajim ko severos, cali phuv Bašan – o krališagos le kraliskero Ogoskero. Andro Bašan sas šovardeš (60) gava, so zaiła o Jair. ³¹ O čhave le Machiroskere, savo sas o čhavo le Menaššeskero, priile jepaš phuv Gilead, o fori Aštarot the Edrej, kaj bešelasa o kralis Og.

³² Kala phuva rozulađa o Mojžiš andre Moabiko phuv pal o Jordan, pro vichodos le Jerichostar. ³³ Le kmeŋoske Levi o Mojžiš na diŋa ņisavo dedictvos, bo o RAJ, o Del le Izraeloskero, hino lengero dedictvos, avke sar len diŋa lav.

14

O Jozua rozulavel o phuva pro zapados le Jordanostar

¹ Kala hine o phuva, so o Izraeliti chudle andro Kanaan, avke sar lenge dine sar dedictvos o rašaj o Eleazar the o Jozua, o čhavo le Nunoskero, the le kmeŋengere vodci andral o Izrael. ² O dedictvos dine lenge prekal o losos, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiš, hoj te den le eŋa the jepaš kmeŋenge. ³ O Mojžiš imar diŋa duj the jepaš kmeŋenge o dedictvos pal o Jordan, ale le Leviten na diŋa ņič. ⁴ Le Jozefoskere čhavendar sas duj kmeŋi: o Menašše the o Efrajim. Le Leviten na diŋa ņisavo dedictvos andre odi phuv. Chudle ča fori, hoj ode te bešen, the maŋi prekal o gurmŋa the stadi. ⁵ O Izraeliti kerde avke, sar o RAJ phenda le Mojžišoske, a rozulade o phuva.

⁶ Sar o Izraeliti mek sas andro Gilgal, avle o manuša andral o kmeŋos Juda ko Jozua. O Kaleb, o čhavo le Jefunnoskero andral e Kenizziko fajta, leske phenda: “Tu džanes mištes, so phenda o RAJ le Devleskere manušeske le Mojžišoske andro Kadeš-Barnea pal ma the pal tu. ⁷ Sas mange saranda (40) berš, sar man le RAJESKERO služobŋikos o Mojžiš bičhada andral o Kadeš-Barnea te predikhel e phuv. Me leske phendom o čačipen pal oda, so dikhłom. ⁸ Mire phrala, save džanas manca, darade avri le manušen. Ale me man likeravas le RAJESTAR, mire Devlestar. ⁹ Mek oda džives o Mojžiš man diŋa vera: ‘E phuv, pal savi phirehas, ela pro furt tiro the tire čhavengero dedictvos, bo furt tut likerahas le RAJESTAR, mire Devlestar.’ ¹⁰ Akana, šun! O RAJ dži akana man likerelas paš o dživipen, avke sar phenda. Pregela imar saranda the pandž (45) berš akorestar, sar o RAJ oda phenda le Mojžišoske. Oda sas akor, sar o Izraeliti mek phirenas pal e pušta, a akana mange imar hin ohtovardeš the pandž (85) berš. ¹¹ Ole dživesestar, so man o Mojžiš bičhada, som mek furt zoralo. Avke sar ešebnovar (peršovar) hin man mek ajsi zor, hoj adadžives šaj džav pro mariben. ¹² Vašoda de mange akana kala brehi, pal save oda džives vakerelas o Mojžiš. Bo tu korkoro akor šundal, hoj ode hine o Anaka the bare fori zorale murenca. Šaj el, hoj o RAJ ela manca a tradava len avri, avke sar oda phenda o RAJ.”

¹³ Avke o Jozua požehŋinda le Kaleb, le Jefunnoskere čhas, a diŋa leske o foros Hebron vaš leskero dedictvos. ¹⁴ O Kaleb chudla o Hebron sar dedictvos, bo furt pes likerelas le RAJESTAR, le Izraeloskere Devlestar. ¹⁵ Angłoda pes o Hebron vičinelas Kirjat-Arba, bo o Arba sas nekbarerder manuš maškar o Anaka.

Palis andre odi phuv sas smirom le maribnastar.

15

Le Judaskere phuva

¹ Le Judaskero kmeňos priiła o phuva, so prekal o losos ačhila lenge. Odi phuv chudel pro juhos dži ke pušta Sin paš o Edom dži tele pro juhos.

² Pro juhos odi phuv chudel paš o brehos le Londe Morostar, paš o moroskero agor, so hin dži tele pro juhos, ³ džal ko juhos prekal o verchengero drom Akrabbim andre pušta Sin a odarik džal pro juhos le Kadeš-Barneatar. Palis chudel pašal o Checron upre ko Addar, kaj visalöl ke Karka, ⁴ odarik dureder ko Acmon a dži ko paňi Egipt a ole paňestar dži paš o moros.

⁵ Pro vichodos le Judaskeri phuv chudel le Londe Moroskera seratar a oda le juhostar dži ko paňi Jordan.

Odarik džal dureder pro severos le morostar ⁶ upre paš o Bet-Chogla a predžal khtar o severos la Bet-Aratar upre ke skala Bohan. O Bohan sas le Rubenoskero čhavo. ⁷ Palis leskeri phuv chudel upre la dolinatar Achor ko Debir a odarik pes visarel pro severos ko Gilgal, so hino pre severno sera ola dolinatar paš o drom Adummim, odarik džal dureder ko paňa En-Šemeš the ko En-Rogel. ⁸ Palis leskeri phuv džal dureder upre andre dolina Ben-Hinnom pro juhos le Jebusejengere forostar – oda hin Jeruzalem. Dureder džal dži upre ko verchos pro zapados le forostar the pro severos la Refajengere dolinatar. ⁹ Palis leskeri phuv chudel le verchostar tele ko than, khtar chudel te džal o paňi Neftoach, dureder ko fori pašes paš o verchos Efron, palis tele ke Baala – oda hin o Kirjat-Jearim. ¹⁰ La Baalatar palis pes visarel ko zapados ko verchos Seir a predžal pro severos le verchostar Jearim – oda hin Kesalon – a lestar tele ko Bet-Šemeš dži ke Timna. ¹¹ Palis chudel pro severos le verchostar Ekron, visarel pes ko Šikron, džal dureder ko verchos Baala, palis ko Jabneel a dži paš o moros.

¹² Pro zapados le Judaskeri phuv chudelas le Stredozemne Moroskera seratar. Pre kala phuva dživenas o Judaskere kmeňi pal perskere fajti.

Le Kaleboskeri phuva

¹³ O Jozua diňa le Kaleboske, le Jefunnoskere čhaske, varesave le Judaskere phuvendar, avke sar leske oda phenda o RAJ. Diňa leske o foros Kirjat-Arba, oda hin o Hebron. Oda foros sas le Arbasoskero, savo sas dad le Anakoskero. ¹⁴ O Kaleb odarik čhida avri le Anakoskere trine čhaven: le Šešaj, le Achiman the le Talmaj. ¹⁵ Odarik džanas pro maribon ko foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹⁶ Akor o Kaleb phenda: “Oleske, ko ňerinela (zviťazinela) upral o foros Kirjat-Sefer a zalela les, dava mira čha la Achsa vaš e romňi.” ¹⁷ O Otniel, o čhavo le Kenazoskero, savo sas o phral le Kaleboske, zaiła odi phuv a avke chudľa la Achsa vaš e romňi.

¹⁸ Sar ov peske la iľa romňake, o Otniel la kerdá upre, hoj te mangel perskere dadestar e maľa. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar phučla: “So kames?”

¹⁹ Oj odphenda: “De man tiro požehnaňje. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o paňa.” Avke o Kaleb lake diňa o uprunce the o telune prameňa.

²⁰ Kada hin o dedictvos le Judaskere kmeňoskero pal lengere fajti. ²¹ O fori, so sas le Judaskere kmeňoskere pro juhos dži ko Edom, sas:

o Kabceel, o Eder, o Jagur, ²² e Kina, e Dimona, e Adada, ²³ o Kedeš, o Chacor, o Jitnan, ²⁴ o Zif, o Telem, o Bealot, ²⁵ e Chacor-Chadatta, o Kerijot-Checron, oda hin Chacor, ²⁶ o Amam, e Šema, e Molada, ²⁷ e Chacar-Gadda, o Češmon, o Bet-Palet, ²⁸ o Chacar-Šual, e Beer-Šeba, e Bizjotja, ²⁹ e Baala, o Ijim, o Ecem, ³⁰ o Eltolad, o Kesil, e Chorma, ³¹ o Ciklag, e Madmanna, e Sansanna, ³² o Lebaot, o Šilchim, o Ajin the o Rimmon: jekhetane bišueňa (29) fori the lengere gavenca.

³³ Pro telune brehi sas kala fori:

O Eštaol, e Cora, e Ašna, ³⁴ o Zanoach, o En-Gannim, o Tappuach, o Enam, ³⁵ o Jarmut, o Adullam, o Socho, e Azeka, ³⁶ o Šaarajim, o Aditajim, e Gedera the o Gederotajim: dešuštar (14) fori the lengere gavenca.

³⁷ Lengere fori sas the o Cenan, e Chadaša, o Migdal-Gad, ³⁸ o Dilan, e Micpa, o Jokteel, ³⁹ o Lachiš, o Bockat, o Eglon, ⁴⁰ o Kabbon, o Lachmas, o Kitliš, ⁴¹ o Gederot, o Bet-Dagon, e Naama the e Makkeda; dešušov (16) fori the lengere gavenca.

⁴² Lengere fori sas the e Libna, o Eter, o Ašan, ⁴³ o Jiftach, e Ašna, o Necib, ⁴⁴ e Keila, o Achzib the e Mareša; eňa fori lengere gavenca.

⁴⁵ Sas lengero the o foros Ekron le cikne forenca the le gavenca; ⁴⁶ a le Ekronostar dži ko moros savore fori paš o foros Ašdod lengere gavenca. ⁴⁷ O Ašdod the Gaza

leskere cikne forenca the gavenca a odarik savoro dži ko Egiptsko paŋi the ko brehos le Stredozemno Moroskero.

⁴⁸ Priile mek o fori pal o brehi:

o Šamir, o Jattir, o Socho, ⁴⁹ e Danna, e Kirjat-Sanna, oda hin Debir, ⁵⁰ o Anab, o Eštemo, o Anim, ⁵¹ o Gošen, o Cholon the o Gilo: dešujekh (11) fori the lengere gavenca.

⁵² O Arab, e Ruma, o Ešan, ⁵³ o Janum, o Bet-Tappuach, e Afeka, ⁵⁴ e Chumta, e Kirjat-Arba, oda hin Hebron, the o Cior: eña fori the lengere gavenca.

⁵⁵ O Maon, o Karmel, o Zif, e Jutta, ⁵⁶ o Jezreel, o Jokdeam, o Zanoach, ⁵⁷ o Kajin, e Gibeja the e Timna: deš fori the lengere gavenca. ⁵⁸ O Chalchul, o Bet-Cur, o Gedor, ⁵⁹ o Maarat, o Bet-Anot the o Eltekon: šov fori the lengere gavenca.

⁶⁰ O Kirjat-Baal, oda hin Kirjat-Jearim, the e Rabba: duj fori the lengere gavenca.

⁶¹ Pre pušťa priile e Bet-Araba, o Middin, e Sechacha, ⁶² o Nibšan, o Londo Foros the o En-Gedi: šov fori the lengere gavenca.

⁶³ Ale le Judaskere manuša našti čhivenas avri le Jebusejen andral o Jeruzalem, avke ačhile dži adadžives te bešel paš lende.

16

O phuva le Efrajimoscere the le jepaš Menaššeskere

¹ E phuv, so sas diŋi prekal o losos le Jozefoscere čhavage, chudel le Jordanostar paš o Jericho pro vichodos le Jerichoscere pañendar a e hraŋica džal dži ke pušťa a upre ko Beteloskere brehi, ² paľis dureder ko Luz, odarik ko Atarot – ke phuv le Arkijengeri – ³ mek pro zapados ke phuv le Jafletengeri dži ke phuv ko Teluno Bet-Choron the ko Gezer a zaačhel dži ko moros.

⁴ Kala phuva chudle le Jozefoscere čhave o Menašše the o Efrajim sar dedictvos.

⁵ Le kmeňoske Efrajim sas dine pal leskere fameliji kala phuva:

Ola phuva chuden le Atarot-Addarostar dži ko Upruno Bet-Choron ⁶ a dureder e hraŋica džal ko moros, pro severos le Michmetatar, paľis pro vichodos andro Taanat-Šilo a pašal leste pro vichodos predžal ko Janoach. ⁷ Khatar o Janoach džal tele andro Atarot the ke Naara a predžal pašes paš o Jericho dži ko Jordan. ⁸ Le forostar Tappuach džal e hraŋica ko zapados paš o paŋi Kana a zaačhel paš o moros. Kada dedictvos chudle o fameliji andral o kmeňos Efrajim. ⁹ The varesave fori le gavenca andral le Menaššengere phuva sas dine le kmeňoske Efrajim.

¹⁰ Ale o Efrajima na tradle avri le Kanaančanen, save bešenas andro foros Gezir. Avke on ačhile maškar lende dži adadžives, ale ačhile lengere otroka.

17

O phuva le jepaš Menaššeskere pro zapados

¹ O dujto jepaš kmeňos Menašše chudľa pro zapados prekal o losos o dedictvos, bo ov sas le Jozefoskero ešebno (peršo) čhavo. Le Menaššeskero ešebno čhavo o Machir, savo sas zoralo andro mariben, chudľa o phuva Gilead the Bašan. O Machir sas dad le Gileadoskero. ² The aver fajti andral o kmeňos Menašše chudle prekal o losos o phuva sar dedictvos: e fajta le Abiezeriskeri, le Chelekoskeri, le Asrieloskeri, le Šechemoskeri, le Cheferoskeri the le Šemidasoskeri. On sas o čhave le Menaššeskere, savo sas čhavo le Jozefoskero.

³ Ale le Celofchad na sas čhave, ča čhaja: e Machla, e Noa, e Chogla, e Milka the e Tirca. O Celofchad sas o čhavo le Cheferoskero, o Chefer sas le Gileadoskero, o Gilead sas le Machiroskero a o Machir sas le Menaššeskero. ⁴ Avle ko rašaj Eleazar, ko Jozua, savo sas le Nunoskero čhavo, the ko vodci a phende: “O RAJ phendä le Mojžišoske, hoj the amen te del o dedictvos maškar amare phrala.” Avke o Jozua diňa the len o dedictvos maškar lengere dadeskere phrala, avke sar phendä o RAJ. ⁵ Kavke chudľa o Menašše o phuva Gilead the Bašan pal o Jordan the mek aver deš phuva, ⁶ bo le Menaššeskere čhaja chudle o dedictvos maškar leskere čhave. E phuv Gilead ačhiľa okla manušenge andral o kmeňos Menašše.

⁷ O phuva le Menaššengere chudenas la phuvatar Ašer ko Michmetat, so hin pro vichodos le Šichemostar, a e hrañica džalas dureder pro juhos ko En-Tappuach. ⁸ E phuv pašal o Tappuach ačhila le Menaššenge, ale o foros Tappuach sas le Efrajimengero. ⁹ E hrañica džal dureder tele ko pañi Kana. O fori pro juhos ole pañestar maškar o Menaššeskere fori hine le Efrajimoscere. Leskeri hrañica džal dureder pre severno sera ole pañestar dži ko Stredozemno Moros. ¹⁰ Pro juhos le pañestar Kana e phuv sas le Efrajimoseri a pro severos le Menaššeskeri. Leskeri hrañica pro zapados sas o Stredozemno Moros. Pro severozapados leskera phuvatar sas o Ašer a pro severovichodos sas o Jissachar.

¹¹ Andro phuva le Jissacharoscere the le Ašeroscere o Menašše priiła o fori Bet-Šean, Jibleam, Dor, En-Dor, Taanach the Megiddo lengere gavenca. O trito Dor sas paš o brehos le morostar.

¹² O kmeños Menašše naši zaile kala fori a avke o Kanaančana ode bešen as dureder.

¹³ Sar o Izraeliti sas zoraleder, ispidenas pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale naši len tradle avri.

¹⁴ Andre jekh džives le Jozefoscere čhave – o kmeñi Menašše the Efrajim – phende le Jozuaske: “Soske amen diñal vaš o dedictvos ča ajci sikra phuva? Se amen sam baro narodos, bo o RAJ amen dži akana požehñinelas.”

¹⁵ O Jozua lenge odphenda: “Te san ajci but a o brehi andro Efrajim tumenge hine frima, džan andre phuv ko Perizeja the ko Refaja a ode čhingeren avri o veš, hoj tumen te el phuv.”

¹⁶ O čhave le Jozefoscere phende: “O brehi amenge hine frima, ale savore Kanaančanen, save bešen andre dolina, hin trastune verdana. Ola trastune verdana hin olen, save bešen andro Bet-Šean paš leskere gava, the olen, save bešen andre dolina Jezreel.”

¹⁷ O Jozua phenda le Efrajimoscere the le Menaššeskere kmeñenge: “San baro narodos, saves hin bari zor. Na ela tut ča jekh kotor la phuvatar, ¹⁸ ale the o brehi ena tire. Te ode hin veš, čhinger len avri a ela tiro dži ke leskero agor, bo tradeha avri le Kanaančanen, choc len hin trastune verdana a hine zorale.”

18

Le Benjaminoscere phuva

¹ Sar savore Izraeliti zaile e phuv, zgele pes jekhetane andro foros Šilo a ačhade ode o Sentno Stanos. ² Maškar o Izraeliti ačhile mek efa kmeñi, savenge mek na sas dino o dedictvos.

³ Avke o Jozua phenda le Izraelitenge: “Dži kana kamen te užarel, hoj peske te zalen e phuv, so tumenge diña o RAJ, o Del tumare dadengero? ⁴ Kiden tumenge avri trine muršen dojekhe kmeñostar. Me len bičhavava, hoj te predžan e phuv a te zapisinel andre o phuva prekal dojekh kmeños. Pañis mi aven ke ma. ⁵ Mi rozulaven odi phuv pro efa kotora. O kmeños Juda ačhela ode, kaj hino pro juhos, a o kmeñi le Jozefoscere pro severos. ⁶ Zapisinen andre ola efa kotora ola phuvakere a anen oda ke mande. Me tumenge čhivava o losos anglo RAJ, amaro Del. ⁷ O Leviti na chudena kotor ola phuvatar maškar tumende, bo oda, hoj hine le RAJESKERE rašaja, hin lengero dedictvos. O Gad, o Ruben the o jepaš Menaššeskero kmeños chudle pro vichodos pal o Jordan o dedictvos, so lenge diña o Mojžiš, le RAJESKERO služobñikos.”

⁸ Ola murša pes mukle pro drom. O Jozua lenge phenda: “Džan, predžan e phuv a zapisinel andre o thana pre odi phuv, pañis aven pale ke ma. Ade andro Šilo tumenge čhivava o losos anglo RAJ.” ⁹ O murša odgele a pregele e phuv. Rozulade la pro efa kotora a zapisinde ola phuva the le forenca. Pañis avle ko Jozua andro taboris andro Šilo. ¹⁰ O Jozua lenge čhida o losos andro Šilo anglo RAJ a rozulada ode e phuv le Izraelitenge pal lengere kmeñi.

¹¹ O ešebno (peršo) losos peła pro kmeños Benjamin pal lengeri famelija. Lengere phuva hine maškar le Judaskere the le Jozefoscere kmeñi.

¹² Pre leskeri severno sera e hrañica chudel paš o Jordan a odarik džal upre ko brehos pro severos le Jerichostar a predžal prekal o verchi dži ke pušta paš o Bet-Aven pro zapados. ¹³ Odarik lengeri hrañica džal dureder ko Luz, oda hin o Betel. Džal pro brehos pro juhos khtar o Luz tele andro Atarot-Addar a ko verchos pro juhos le Telune Bet-Choronostar.

¹⁴ Pre zapadno sera ole verchostar, so hino paš o Bet-Choron, e hrañica visaľol ko juhos a džal dži paš o Kirjat-Baal – oda hin le Judaskero foros Kirjat-Jearim. Kada hin e zapadno sera lengeri phuvakeri.

¹⁵ Lengeri južno hrañica chudel pro zapados paš o Kirjat-Jearim a džal dži paš o paňa Neftoach. ¹⁶ E hrañica odarik džal dži paš o verchos, so hino angle dolina Ben-Hinnom a pro severos la dolinake le Refajengera, a džal tele prekal e dolina Hinnom, pro juhos le Jebusejengere verchostar dži tele ko En-Rogel. ¹⁷ Palis visaľol ko severos ko En-Šemeš. Odarik džal ko Gelilot paš o brehos Adummim a džal tele ke skala le Bohanoskeri, savo sas o čhavo le Rubenoskero. ¹⁸ Palis predžal pro severos khatar o brehos Bet-Araba tele ke Jordaňiko dolina ¹⁹ a dureder džal ko severos ko verchos Bet-Chogla dži ke severno sera le Londe Moroskeri, kaj o Jordan džal andro moros. Oda hin e južno hrañica.

²⁰ O Jordan hin lengeri vichodno hrañica.

Kada sas o đedictvos le Benjaminoskere fajtengero.

²¹ Kala hine lengere fori pal lengere fajti:

O Jericho, e Bet-Chogla, o Emek-Kecic, ²² e Bet-Araba, o Cemarajim, o Betel, ²³ o Avvim, e Para, e Ofra, ²⁴ o Kefar-Ammoni, o Ofni the e Geba; dešuduj (12) fori le gavenca.

²⁵ O Gibeon, e Rama, o Beerot, ²⁶ e Micpa, e Kefira, e Moca, ²⁷ o Rekem, o Jirpeel, e Tarala, ²⁸ e Cela, o Helef, o Jebus, oda hin o Jeruzalem, e Gibeja the o Kirjat-Jearim; dešuštar (14) fori the le gavenca.

Kada sas o đedictvos le Benjaminoskere fajtengero.

19

Le Šimeonoskere phuva

¹ O dujto losos peľa pro Šimeonoskero kmeňos pal leskere fajti. Lengero đedictvos sas maškar o phuva le Judaskere.

² Chudle kala fori:

E Beer-Šeba, e Šeba, e Molada, ³ o Chacar-Šual, e Bala, o Ecem, ⁴ o Eltolađ, o Betul, e Chorma, ⁵ o Ciklag, o Bet-Markabot, e Chacar-Susa, ⁶ o Bet-Lebaot the o Šaruchen: dešutrin (13) fori the lengere gavenca.

⁷ Chudle the kala fori: o Ajin, o Rimmon, o Eter the o Ašan: štar fori the lengere gavenca. ⁸ Lengere hine the kala savore gava, so hine pašal ola fori dži ko Baalat-Ber the Rama-Negev.

Kada hin o đedictvos le kmeňoskero Šimeon pal leskere fajti. ⁹ Le Šimeonoskeri phuv sas maškar e Judaskeri. O đedictvos le Judaskero sas igen baro, vašoda chudle the on maškar lende o đedictvos.

Le Zebulunoskere phuva

¹⁰ O trito losos peľa pro kmeňos Zebulun pal lengere fajti:

Lengeri phuv sas dži ko Sarid. ¹¹ E phuv sas pro zapados ke Marala dži pre sera le Dabbešetostar the ko paňi, so hino pro vichodos le Jokneamostar. ¹² Le Saridostar pes visarel ko vichodos dži ke phuv paš o foros Kislot-Tabor a odarik ko Daberat the ke Jafia. ¹³ Odarik džal dureder ko vichodos andro Gat-Chefer, andro Et-Kacin the andro Rimmon a visarel pes andre Nea. ¹⁴ Pro severos pes visarel ko Channaton a džal dži ke dolina Jiftach-El. ¹⁵ Lengere hine the o Kattat, o Nahalal, o Šimron, e Jidala the o Betlehem; dešuduj (12) fori the lengere gavenca.

¹⁶ Kala fori lengere gavenca hine o đedictvos le kmeňoskero Zebulun pal lengere fajti.

Le Jissacharoskere phuva

¹⁷ O štarto losos peľa pro kmeňos Jissachar pal lengere fajti. ¹⁸ Lengere phuva sas:

o Jezreel, o Kesulot, o Šunem, ¹⁹ o Chafarajim, o Šijon, o Anacharat, ²⁰ o Rabbit, o Kišjon, o Ebec, ²¹ o Remet, o En-Gannim, e En-Chadda the o Bet-Paccec. ²² Lengeri phuv džal dži pre sera le forendar Tabor, Šachacajim the Bet-Šemeš dži paš o Jordan. Oda hin dešušov (16) fori the lengere gavenca.

²³ Kala fori lengere gavenca hine o đedictvos le kmeňoskero Jissachar pal lengere fajti.

Le Ašeroskere phuva

²⁴ Pandžto losos peľa pro kmeňos Ašer. ²⁵ Andre lengere phuva sas o fori:

o Chelkat, o Chali, o Beten, o Achšaf, ²⁶ o Allammelech, o Amad the o Mišal. Pro zapados lengeri hrañica džal dži pre sera le forendar Karmel the Šichor-Libnat. ²⁷ Odarik e hrañica visaľol ko vichodos andro Bet-Dagon dži pre sera la phuvatar Zebulun a paš e dolina Jiftach-EL, palis ko severos ko Bet-Emek the Neiel a odarik visaľol ko Kabul; ²⁸ džal ko Ebron, Rechob, Chammon the Kana dži ko Baro Sidon; ²⁹ palis e hrañica pes visarel ke Rama dži ko zoralo foros Tir; odarik pes visarel ke Chosa a džal dži ko moros. Lengere hin the o Machalab, o Achzib, ³⁰ e Umma, o Afek the o Rechob: bišuduj (22) fori lengere gavenca.

³¹ Kala fori lengere gavenca hine o dedictvos le kmeňoskero Ašer pal lengere fajti.

Le Naftaliskere phuva

³² O šovto losos peľa pro kmeňos Naftali pal lengere fajti.

³³ Lengeri phuv chudel le Chelefostar, le dubostar paš o Caananim, džal prekal o Adami-Nekeb the o Jabneel ko Lakkum dži paš o pañi Jordan. ³⁴ Odarik visaľol ko Aznot-Tabor pro zapados the ko Chukok. Pro juhos pes chudelas le phuvatar Zebulun, pro zapados le phuvatar Ašer a pro vichodos le Jordanostar. ³⁵ Lengere zorale fori hin o Ciddim, o Cer; o Chammat, o Rakkat, o Kinneret, ³⁶ e Adama, e Rama, o Chacor; ³⁷ o Kedeš, o Edrej, o En-Chacor; ³⁸ o Jiron, o Migdal-EL, o Chorem, o Bet-Anat the o Bet-Šemeš: dešueña (19) fori lengere gavenca.

³⁹ Kala fori lengere gavenca hine o dedictvos le kmeňoskero Naftali pal lengere fajti.

Le Danoskere phuva

⁴⁰ O eftato losos peľa pro kmeňos Dan pal lengere fajti. ⁴¹ Lengere phuva sas:

e Cora, o Eštaol, o Ir-Šemeš, ⁴² o Šaalabbin, o Ajalon, e Jitla, ⁴³ o Elon, e Timna, o Ekron, ⁴⁴ o Elteke, o Gibbeton, o Baalat, ⁴⁵ o Jehud, o Bene-Berak, o Gat-Rimmon, ⁴⁶ o Me-Jarkon, o Rakkon the e phuv paš e Joppa. ⁴⁷ Sar le Danenge sas o phuva frima, gele pro mariben pro foros Lešem, zaile les a le manušen odarik murdarde. Ačhile ode te bešel a ole foroske Lešem čerinde o nav pro Dan pal peskero dad.

⁴⁸ Kala fori le gavenca hine o dedictvos le kmeňoskero Dan pal lengere fajti.

Le Jozuaskeri phuv

⁴⁹ Sar o Izraeliti preačhile te rozulavel o phuva sar dedictvos, dine the le Jozuaske, le Nunoskere čhaske, o dedictvos maškar peskere phuva. ⁵⁰ Avke sar lenge o RAJ phenda, dine le Jozuaske o foros Timnat-Serach pro brehi andre phuv Efrajim, so peske mangelas. Pale oda foros ačhađa a ačhila ode te bešel.

⁵¹ Kala hine o phuva, so o rašaj Eleazar, o Jozua the o vodci dine prekal o losos le kmeňoske Izrael. Čhide o losi andro foros Šilo, anglal o vudar le RAJESKERE Sentne Stanostar. Kavke palis preačhile te rozulavel o phuva.

20

O fori pro garuďipen

¹ Andre jekh džives phenda o RAJ le Jozuaske: ² “Phen le Izraelitenge, hoj peske te len avri o fori pro garuďipen. Bo sar o Mojžiš mek dživelas, me leske phenom, ³ hoj o manuš, savo murdarđahas varekas, ale na kamľa oda te kerel, šaj denašel andre ola fori pes te garuvel la famelijatar; savi leske kamľahas oda pale te visarel. ⁴ Te vareko denašela andre jekh kajso foros, mi ačhel avri paš e foroskeri brana a le vodcenge mi phenel anglal savorende, so pes ačhila. Akor les lena andre peskero foros a pala les than, kaj šaj bešel. ⁵ Te pal leste gelahas o manuš, savo leske kamľahas oda te visarel, na dena les leske andro vasta, bo na kamľa te murdarel ole manušes sar peskere ňeprijafelis. ⁶ Mi ačhel oda manuš andre oda foros, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša a medik na merela oda, ko ela baro rašaj andre oda časos. Palis šaj džal pale andre peskero foros, andral savo denašla.”

⁷ O Izraeliti ile avri pro zapados le Jordanostar kala fori pro garuďipen: o Kedeš andro Galileja pro brehi le Naftaliskere, o Šichem pro brehi le Efrajimiskere the e Kirjat-Arba – oda hin Hebron – pro brehi le Judaskere. ⁸ Pal o Jordan pro vichodos le Jerichostar ile avri o Becer pre pušta, pre phuv le Rubenengeri, o Ramot andro Gilead andre phuv le Gadengeri the o Golan andre phuv Bašan, so hin le Menašengeri. ⁹ Kala fori ile avri prekal savore Izraeliti the prekal o cudzinci, save pes likerenas maškar lende. Ode majinde te denašel dojekh, ko murdarđahas varekas, saves na kamľa te murdarel, hoj te na el murdardo la famelijatar, so leske oda visarđahas pale le meribnaha, medik na ela avrišundo pro sudos anglo manuša.

21

Le Levitengere phuva

¹ Akor avle o vodci andral o kmeňos Levi ko rašaj Eleazar, ko Jozua, savo sas o čhavo le Nunoskero, the ko Izraelike vodci ² andro foros Šilo, so hino andro Kanaan, a phende lenge: “O RAJ phenda prekal o Mojžiš, hoj amen te den fori, kaj bešaha, the maľi prekal amare stadi.” ³ Avke o Izraeliti dine le Leviten peskere đedictvostar o fori le maľenca, avke sar lenge oda phenda o RAJ.

⁴ Ešeb (peršo) čhide o losi prekal e fajta le Kohatoskeri. Prekal o losos o Leviti, o čhava le rašaskere le Aronoskere, priile dešutrin (13) fori le kmeňendar Juda, Šimeon the Benjamin. ⁵ Okla manuša andral e fajta Kohat priile prekal o losos deš fori le kmeňendar Efrajim, Dan the le jepaš kmeňostar Menašše.

⁶ Le Geršonoskeri fajta prekal o losos priila dešutrin fori le kmeňendar Jissachar, Ašer, Naftali the le jepaš kmeňostar Menašše andre phuv Bašan.

⁷ E fajta le Merariskeri priile pal peskere fameliji prekal o losos dešuduj (12) fori le kmeňendar Ruben, Gad the Zebulun.

⁸ Kavke o Izraeliti dine prekal o losos le Levitenge kala fori the le maľenca, avke sar lenge oda phenda o RAJ prekal o Mojžiš.

⁹ Kala hine o nava le forengere, so dine o kmeňi Juda the Šimeon, ¹⁰ le Aronoskere čhavage andral e fajta Kohat, save sas Leviti. Bo ešeb (peršo) čhide o losi prekal lende.

¹¹ Dine lenge o foros Kirjat-Arba leskere maľenca. Oda hin o Hebron pro brehi le Judaskere, so sas angloda o foros le Arbasoskero, savo sas dad le Anakoskero. ¹² Ale o maľi kale foroskere the leskere gavenca dine sar đedictvos le Kaleboske, le Jefunnskere čhaske.

¹³ Le rašaskere Aronoskera famelijake dine kala fori pro garuđipen the lengere maľenca: o Hebron, e Libna, ¹⁴ o Jattir, e Eštemoa, ¹⁵ o Cholon, o Debir, ¹⁶ o Ajin, e Jutta the o Bet-Šemeš: eňa fori kale duje kmeňendar.

¹⁷ Le Benjaminengere phuvendar lenge dine kala fori le maľenca: o Gibeon, e Geba, ¹⁸ o Anatot the o Almon: štar fori.

¹⁹ Savore fori le maľenca, so sas dine le Aronoskera famelijake, sas dešutrin.

²⁰ Okla Leviti andral e fajta Kohat chudle prekal o losos o fori le kmeňostar Efrajim.

²¹ Pro brehi le Efrajimoscere len dine o foros Šichem le maľenca – so sas o foros pro garuđipen prekal o vrahi – the o Gezer, ²² o Kibcajim the o Bet-Choron: štar fori le maľenca.

²³ Le kmeňostar Dan len dine štar fori le maľenca: o Elteke, o Gibbeton, ²⁴ o Ajalon the o Gat-Rimmon.

²⁵ Andral e phuv jepaš kmeňoskeri Menašše len dine duj fori le maľenca: o Taanach the o Jibleam.

²⁶ Avke kala fameliji andral e fajta Kohat priile deš fori le maľenca.

²⁷ La fajtake Geršon le kmeňostar Levi dine:

le jepaš kmeňostar Menašše duj fori le maľenca: o Golan andro Bašan the e Beeštera le maľenca. O Golan sas o foros pro garuđipen prekal o vrahi.

²⁸ Andral o kmeňos Jissachar len dine štar fori le maľenca: o Kišjon, o Daberat, ²⁹ o Jarmut the o En-Gannim.

³⁰ Andral o kmeňos Ašer len dine štar fori le maľenca: o Mišal, o Abdon, ³¹ o Chelkat the o Rechob.

³² Andral o kmeňos Naftali len dine trin fori le maľenca: o Kedeš andre Galileja – so sas foros pro garuđipen prekal o vrahi – the o Chamot-Dor the o Kartan.

³³ Kala savore fori le maľenca, so chudle o Geršona, sas dešutrin.

³⁴ O Leviti andral le Merariskeri fajta priile:

le kmeňostar Zebulun štar fori le maľenca: o Jokneam, e Karta, ³⁵ e Dimna the o Nahalal.

³⁶ Andral o phuva le Rubenengere len dine štar fori the le maľenca: o Becer, e Jahca, ³⁷ o Kedemot the o Mefaat.

³⁸⁻³⁹ Andral o kmeňos Gad len dine štar fori le maľenca: o Ramot andro Gilead – so sas foros pro garuđipen prekal o vrahi – a mek o fori Machanajim, Češbon the Jazer.

⁴⁰ Savore fori, so sas dine la Merariskera fajtake, sas dešuduj.

⁴¹⁻⁴² Le Leviten sas jekhetane saranda the ochto (48) fori le maľenca mařkar le Izraelitengere phuva. Pařal dojekh foros le Levitengero sas maľa.

E phuv hiři imar le Izraelitengeri

⁴³ O RAJ diňa le Izraelitenge caľi phuv, pal savi diňa vera lengere daden. Zaile la a gele ode te beřel. ⁴⁴ O RAJ len diňa smirom andre dojekh phuv, avke sar diňa vera lengere daden, a řiko lengere řeprijateľendar na obačhila anglat lende. O RAJ lenge delas furt te řerilen (zviřazinel) upral peskere řeprijateľa. ⁴⁵ O RAJ dolikerďa savore lava, so diňa le Izraeliten. Sar lenge oda phenda, avke pes savoro ačhila.

22

O vichodne kmeři pes visaren pale khere

¹ Akor peske o Jozua diňa te vičinel o kmeři Ruben, Gad the jepař kmeňos Menařše. ² Phenda lenge: "Dolikerďan savoro, so tumenge phenda le RAJESKERO sluřobňikos o Mojžiř a řundan man andre savoreste, so tumenge phendom. ³ Na omukľan tumare phralen imar calo ada časos. Dži andre ada dživės pačivalones dolikerďan o prikazaňja le RAJESKERE, tumare Devleskere. ⁴ Ale akana imar diňa o RAJ, tumaro Del, tumare phralen smirom, avke sar len diňa lav. Akana džan pale ke tumare stani, andre tumari phuv, so tumenge diňa le RAJESKERO sluřobňikos o Mojžiř pal o Jordan. ⁵ Merkinen pre oda, hoj te dolikeren o prikazaňje the o zakonos, so tumenge diňa le RAJESKERO sluřobňikos o Mojžiř, hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, te phiren pal leskero drom, te dolikeren leskere prikazaňje a te sluřinen leske cale jileha the cala duřaha."

⁶ Paľis o Jozua len požeňňinda a mukľa len te džal andre peskere stani. ⁷ Le jepař kmeňoske Menařše diňa o Mojžiř o phuva andro Bařan a le avre jepař kmeňoske diňa o Jozua o phuva lengere phralenca pro zapados le Jordanostar. O Jozua požeňňinda the len, a sar len mukľa te džal andre peskere stani, ⁸ phenda lenge: "Džan pale andre peskere stani le bare barvalipnaha, but stadenca the rupoha, somnakaha, brondzoha, trasteħa the but gadenca. Rozulaven tumen peskere phralenca oda, so ilan le řeprijateľendar."

⁹ O kmeňos Ruben, Gad the o jepař kmeňos Menařše odgele le Izraelitendar andral o foros řilo andro Kanaan a gele pale andre peskeri phuv Gilead, so zaile, avke sar phenda o RAJ prekal o Mojžiř.

O oltaris pař o Jordan

¹⁰ Sar avle andro Gelilot pař o Jordan mek andro Kanaan, o kmeři Ruben, Gad the jepař kmeňos Menařše ačħade ode baro oltaris. ¹¹ O Izraeliti pes dořunde, hoj o kmeři Ruben, Gad the jepař kmeňos Menařše ačħade oltaris pre lengeri sera le Jordanostar pař o Gelilot. ¹² Vařoda pes savore andral o Izrael zgele andro foros řilo, hoj te džan pre lende pro mariben.

¹³ O Izraeliti bičħade le Pinchas, le čħas le Eleazaroskere, savo sas rařaj, ko kmeři Ruben, Gad the ko jepař kmeňos Menařše andro Gilead. ¹⁴ Bičħade leha deře vodcen, jekhes andral dojekh kmeňos. Dojekh sas o vodcas jekħa fajtake andral o Izrael.

¹⁵ Sar on avle ko kmeňos Ruben, Gad the ko jepař kmeňos Menařše andro Gilead, phende lenge: ¹⁶ "Avke vakeren savore le RAJESKERE manuřa: 'Soske pes avke napačivalones ľikerďan anglo Del le Izraeloskero? Soske pes adadžives odvisarďan le RAJESTAR? Ačħadan peske o oltaris a kaleħa chudľan te džal pro RAJ! ¹⁷ Nane imar dos oda binos, so kerďam pař o verchos Peor? Dži adadžives pes lestar nařti obžuřarďam a prekal ada avľa baro nasvaliben pre le RAJESKERE manuřa! ¹⁸ Tumen pes adadžives kamen te odvisarel le RAJESTAR? Te adadžives chudena te džal pro RAJ, akor tajsa ela cholamen pre savore manuřa andral o Izrael. ¹⁹ Te hiři tumari phuv meľarďi, predžan andre phuv le RAJESKERI, kaj ačħel le RAJESKERO stanos a ačħen te beřel mařkar amende. Ča na chuden te džal pro RAJ, aři pre amende, te peske ačħaven pař le RAJESKERO mek aver oltaris. ²⁰ O Zerachoskero čħavo o Achan pes ľikerďa napačivalones, sar iľa oda, so sas tel o prekořiben, a vařoda avľa le RAJESKERI cholı pre calo Izrael! Ov korkoro vař oda binos na muľa.' "

²¹ O kmeři Ruben, Gad the o jepař kmeňos Menařše odphende le Izraelike vodcenge: ²² "O Nekzoraľeder hin o Del! O RAJ hin o Del! O Nekzoraľeder, o RAJ oda džanel a mi džanel the o Izrael: Te akana kaleħa džas pro RAJ abo ľikeras pes napačivalones, mek adadžives amen řaj murďaren! ²³ Te na řundamas le RAJES a ačħaďamas peske oltaris pre labarďi obeta, chabeneskeri abo smiromoskeri obeta, mi marel amen o RAJ. ²⁴ Ačħaďam les, bo darahas, hoj tumare čħave phendeħas amare čħavenge: 'So tumen hin le RAJEħA, le Izraeloskere Devleħa? ²⁵ Se o RAJ diňa mařkar amende the

tumende, Rubenona the Gadona, o pañi Jordan sar hrañica. Nane tumen nič le RAJEHA!' Kaleha tumare čhave kerdehas, hoj amare čhave pes preačhilehas te daral le RAJESTAR. ²⁶ Vašoda amen peske phendām: 'Ačhavas peske oltaris, ale na pre labardi obeta, añi na prekal aver obeta, ²⁷ ale hoj te sikavel maškar tumende the amende a the maškar amare čhave, hoj kamas te lašarel le RAJES angle leskero stanos peskere labarde, chabenskere the smiromskere obetenca.' Avke tumare čhave na phenena amare čhavenge: 'Tumen na chal nič le RAJEHA!' ²⁸ Bo phendām peske, te tumare čhave kavke phendehas amenge vaj amare čhavenge, odphenaha lenge: 'Dikhen, amare dada ačhade oltaris ajso sar le RAJESKERO! Nane pre labarde obeti, añi pre chabenskere obeti, añi pre smiromskere obeti, ale hino sar švedkos maškar amende the tumende. ²⁹ Mi el amendar ada dur, hoj pes le RAJESTAR te odvisaras a te džas pre leste, te peske ačhadamas aver oltaris paš le RAJESKERO. Na ačhavaha aver oltaris pro labarde, chabenskere the pro smiromskere obeti.' "

³⁰ Sar šunđa o rašaj o Pinchas the o vodci andral o Izrael, so phende o kmeñi Ruben, Gad the o Menašše, sas lenge oda igen pre dzeka. ³¹ O rašaj o Pinchas, o čhavo le Eleazaroskero, lenge phenda: "Adadžives prindžardām, hoj o RAJ hino paš amende, vašoda pes na likerđan napačivalones anglo RAJ. Akana zachrañindan le Izraeliten le RAJESKERA chołatar."

³² Avke o rašaj o Pinchas the o vodci pes visarde pale le kmeñendar Ruben the Gad andral e phuv Gilead, gele andro Kanaan ko Izraeliti a phende lenge savoro, so pes ačhiła. ³³ Le Izraelitenge sas ada pre dzeka a lašarenas le Devles. Imar na vakerenas pal oda, hoj džana pro mariben pre lende a zñičinena e phuv, andre savi bešenas o kmeñi Ruben the Gad.

³⁴ O kmeñi Ruben the Gad phende: "Kale oltariske das nav Ed*", bo hin sar švedkos maškar amende, hoj o RAJ hin o Del."

23

Le Jozuaskere lava anglo meriben

¹ O RAJ diña le Izraeliten smirom savore lengere ñeprijafelendar, save sas pašal lende. Akorestar pregeła imar but časos a o Jozua sas imar igen phuro. ² Andre jekh džives vičinda savore Izraeliten, vodcen, sudcen the le uradñiken a phenda lenge: "Me som imar igen phuro. ³ Tumen dikhlān savoro, so kerđa o RAJ, tumaro Del, kale narodenge prekal tumende, hoj korkoro pes marelas vaš tumende. ⁴ Dikhen, tumare kmeñenge diñom prekal o losos vaš o dēdictvos o phuva le narodengere, save mek ade ačhile, the o phuva savore narodengere, upral save ñerindom (zvifazindom) le Jordanostar dži ko Stredozemno Moros pro zapados. ⁵ O RAJ, tumaro Del, len korkoro tradela avri angle tumende. Tradela len avri a tumen zalena lengeri phuv, avke sar tumenge phenda o RAJ, tumaro Del.

⁶ Likerena a keren čačes savoro, so hin pisimen andro Mojžišoskero zakonoskero zvitkos. Ma visaren pes lestar añi pre čači (pravo) sera añi pre baloğñi (lavo). ⁷ Te na chal tumen nič le narodenca, save mek ačhile maškar tumende. Mek añi ma leperen pre lengere devlengere nava, ma thoven vera pre lende, ma služinen lenge añi ma bandon anglal lende. ⁸ Ale likerena tumen le RAJESTAR, peskere Devlestar, sar oda kerenas dži adadžives, ⁹ bo o RAJ tradña anglal tumende le bare the zorale naroden a ñiko lendar dži adadžives na obačhiła. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumen diña lav, hoj pes korkoro marena vaš tumende, vašoda jekh tumendar ñerinelu upral o ezeros (1 000) murša. ¹¹ Merkinen pre oda, hoj te kamen ča le RAJES, tumare Devles.

¹² Ale te pes lestar visarena pale a te pes likerena ole narodenca, save mek ačhile paš tumende, a te peske lendar lena romen vaj romñijen, ¹³ akor džanen, hoj o RAJ, tumaro Del, imar kala narodi na tradela tumendar het, ale ena tumenge sar garudi chev, sar pasca, sar bičos pro dumo the sar kandre andro jakha, medik na merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del.

¹⁴ Me imar maj merav – džav het pal kadi phuv. Gondolinen cale tumare jileha the dušaha pal oda, hoj añi jekh le lavender, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del, na našliła. Savoro pes ačhiła. ¹⁵ Avke sar o RAJ dolikerđa dojekh lačo lav, so tumen diña, avke pre tumende domukela the savoro nalačo, so phenda, medik na merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diña. ¹⁶ Sar na kerena pal e zmluva, so tumenge o RAJ, tumaro Del, diña, hoj la te dolikerena, a te služinena avre devlengere a bandona anglal lende, akor le RAJESKERI chołi ela bari upral tumende a sig merena avri andral kadi lači phuv, so tumenge diña."

* 22:34 Oda hin: O švedkos.

24

O Jozua prevakerel andro Šichem

¹ O Jozua vičinda savore kmeñ andral o Izrael. Vičinda lengere vodcen, sudcen the le uradñiken andro Šichem. Sar ačhenas anglo RAJ, ² o Jozua phenda savore manušenje: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: “Tumare dada bešenas varekana pal o baro pañi Euftrat a služinenas avre devlengé – the o Terach, o dad le Abrahámoskero the le Nachoriskero. ³ Ale me ilom tumare dades le Abraham avri andral e phuv paš o Euftrat a preligendóm les prekal cali phuv Kanaan. Diñom les čhas le Izak a prekal leste les diñom pherdo čhaven. ⁴ Le Izakoske diñom le Jakob the le Ezav. Le Ezavoske diñom vaš o dedictvos e brehengeri phuv Seir, ale o Jakob gela peskere čhavenca te bešel tele andro Egipt.

⁵ Palis bičhadóm le Mojžiš the le Aron a maravas le Egipt bare dukhenca. Palis tumen odarik ligendóm avri. ⁶ Sar tumare daden ilom avri andral o Egipt, avle ko moros, ale o Egiptana le verdanenca the le grajenca džanas pal lende pro mariben dži ko Lolo Moros*. ⁷ Sar vičinenas pre ma, hoj lenge te pomožinav, bičhadóm maškar tumende the maškar o Egiptana e kali chmara. Palis phundrađom o moros a pregelán, ale sar o Egiptana džanas pal tumende, diñom, hoj o moros len te zaučharel. Tumen korkore dikhlan, so lenge kerđom. Palis ačhilan te bešel pre pušta but berša.

⁸ Andóm tumen andre phuv le Amorejengeri pal o Jordan. Sar pes tumenca marenas, murđardóm len anglal tumende a diñom, hoj te ñerinen (zviťazinen) upral lende a te zalen lengeri phuv. ⁹ Palis o Moabiko kralis o Balak, o čhavo le Cipporoskero, gela pre tumende pro mariben. Diña peske te vičinel le Beoriskere čhas le Bileam, hoj tumen te prekošel. ¹⁰ Me na kamfom te šunel le Bileam, ale kerđom oda, hoj ov tumen te žeħñinel pale a pale. Avke ilom tumen avri andral leskere vasta.

¹¹ Sar pregelán prekal o Jordan a avlan ko Jericho, marenas pes tumenca ola manuša a palis mek the o Amoreja, o Perizeja, o Kanaančana, o Chetitana, o Girgašeja, o Chivija the o Jebuseja. No me tumenge diñom upral lende te ñerinel. ¹² Bičhadóm pre lende e bari dar, hoj te izdran, a tradñom len tumendar het – the soduje Amorejike krafen. Na ačhila pes ada prekal tiri šabla añi prekal tiro lukos. ¹³ Diñom tumenge e phuv, pre savi buči na kerenas, a mek the o fori, so na ačhadan a andre save ačhilan te bešel, a chan o hroznos pal o viñičis the o olivi pal stromos, so na sadzindan.”

¹⁴ O Jozua mek lenge phenda: “Vašoda akana daran le RAJESTAR, služinen leske jilestar the pačivalones a odčhiven le devlen, savenge služinenas tumare dada pal o pañi Euftrat the andro Egipt. Služinen ča le RAJESKE! ¹⁵ Te na kamen te služinel le RAJESKE, kiden tumenge avri adadžives, kaske kamen te služinel, či le devlengé, savenge služinenas tumare dada pal o pañi Euftrat, abo le devlengé andral e phuv le Amorejengeri, andre savi bešen. Ale me the miro kher služinaha le RAJESKE.”

¹⁶ O manuša odphende: “Añi amenge pre godi te na avel, hoj te omukas le RAJES a te služinas avre devlengé! ¹⁷ O RAJ hino amaro Del. Ov ila amen the amare daden avri andral o Egipt, andral o otroctvo. Kerđa bare zazraki angle amare jakha a merkinelas pre amende pro drom, pal savo džahas. Chrañinelas amen savore narodendar, prekal save predžahas. ¹⁸ O RAJ tradña avri anglal amende savore narodi the le Amorejen, save bešenas andre kadi phuv. The amen služinaha le RAJESKE, bo ov hino amaro Del!”

¹⁹ Akor phenda o Jozua le manušenje: “Našti služinen ča avke le RAJESKE, bo ov hino sentno Del a jekh čačo Del, savo tumenge na odmukela, te les na šunena a te kerena o bini. ²⁰ Te omukena le RAJES a služinena avre devlengé, visarela pes tumendar a marela tumen; zñičinela tumen, choc anglođa sas lačo ke tumende.”

²¹ Ale o manuša phende le Jozuaske: “Na! Amen služinaha le RAJESKE!”

²² O Jozua lenge phenda: “Tumen korkore san maškar peste švedki, hoj peske ilán avri le RAJES, hoj leske te služinen.”

“He! Sam švedki,” odphende.

²³ Vašoda o Jozua phenda: “Akana zñičinen savore devlen, so tumen hin, a visaren pes cale jileha ko RAJ, ko Del le Izraeloskero.”

²⁴ Androda o manuša phende le Jozuaske: “Amen služinaha le RAJESKE, amare Devleske, a šunaha les.”

²⁵ Andre oda džives phandla andro Šichem o Jozua le manušenca e zmluva a diña len zakonos, so mušinenas te dolikerel. ²⁶ O Jozua pisinda savore kala lava andro Devleskero zakonoskero zvitkos. Palis ila baro bar a thođa les tel o dubos paš o sentno than le RAJESKERO. ²⁷ O Jozua palis phenda savore manušenje: “Dikhen kada bar ela

* 24:6 Oda hin: Trstínakero Moros.

prekal amende sar švedkos, bo šundā savoro, so amenge phendā o RAJ. Ela sar švedkos upral tumende, hoj te na zaprinen tumare Devles.”²⁸ Palis o Jozua premukla le manušen andre peskere phuva, so chudle.

²⁹ Pal kada savoro muľa o Jozua, o čhavo le Nunoskero, o služobňikos le RAJESKERO. Sas leske šel the deš (110) berš. ³⁰ Parunde les andre leskeri phuv, so chudla andro Timnat-Serach pre brehengeri phuv Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

³¹ O Izraeliti služinenas le RAJESKE, medik dživelas o Jozua the o phureder manuša, save dživenas buter sar o Jozua, bo on korkore dikhle savoro, so kerđa o RAJ prekal o Izrael.

³² O kokala le Jozefoskere, so o Izraeliti ande andral o Egipt, parunde pale andro Šichem, andre phuv, so cinda o Jakob vaš o šel rupune minci le Chamorostar, le Šichemoskere dadestar. Odi phuv chudle sar đedictvos le Jozefoskere čhave.

³³ Sar muľa o Eleazar, o čhavo le Aronoskero, parunde les andro foros Gibeja. Oda sas o foros, so chudla leskero čhavo o Pinchas andre phuv Efrajim maškar o brehi.

Le Sudcengero Zvitkos

O kmeñi Juda the Šimeon džan pro Kanaančana

¹ Paloda, sar muła o Jozua, o Izraeliti phučen as le RAJESTAR: “Ko amendar džala ešebno (peršo) pro mariben pro Kanaančana?”

² O RAJ odphenda: “Mi džal o Juda, se diňom e phuv andre lengere vasta.”

³ Avke o manuš a andral o kmeňos Juda mangelas le manušen andral o kmeňos Šimeon: “Aven amenca a pomožinen amenge te džal pro Kanaančana pro mariben andre phuv, so sas amenge diňi. Palis džaha the amen tumenca andre phuv, so sas tumenge diňi.” Avke o kmeňos Šimeon geła lenca.

⁴ Sar geła o kmeňos Juda pro mariben, o RAJ lenge diňa te ņerinel upral o Kanaančana the Perizeja a murdarde andro foros Bezek 10 000 muršen. ⁵ Andro Bezek arakhle le kralis Adoni-Bezek, marenas pes leha a ņerinde upral o Kanaančana the Perizeja. ⁶ Sar o Adoni-Bezek chudła te denašel, džanas pal leste. Chudle les a odčhinde leske o angušta pal o vasta the pal o pindre. ⁷ Akor o Adoni-Bezek phenda: “Eftavardeš (70) krala, savenge diňom te odčhinel o angušta pro vasta the pro pindre, kidenas o trušini tel miro skamind. O Del mange visarda pale vaš oda, so kerdom.” Ligende les andro Jeruzalem a ode muła.

⁸ O kmeňos Juda geła pro mariben pro Jeruzalem a zaiła les. Le manušen odarik murdarde a o foros zlabarde. ⁹ Palis džanas pro mariben pro Kanaančana, save bešen as pre brehengeri phuv, andro Negev pre pušta. ¹⁰ Sar o kmeňos Juda geła pro Kanaančana, save bešen as andro Hebron, so pes angloda vičinelas Kirjat-Arba, ņerinde upral o fajti Šešaj, Achiman the Talmaj.

¹¹ Odarik gele pro mariben pro foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹² Akor o Kaleb phenda: “Oleske, ko ņerinel upral o Kirjat-Sefer, dava mira čha la Achsa romňake.” ¹³ Avke o Otniel, o čhavo le Kenazoskero, savo sas terneder phral le Kaleboske, oda foros zaiła. O Kaleb diňa peskera čha la Achsa leske vaš e romňi.

¹⁴ Palis o Otniel chudła te kerel upre la Achsa, hoj te mangel peskere dade star e mała. Sar geła tele pal o somaris, o Kaleb latar phučla: “So kames?” ¹⁵ Oj odphenda: “De man daros. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o prameňa.” Avke o Kaleb lake diňa o uprone the o telune prameňa.

¹⁶ O čhave andral e fajta Kenit, savenge sas o dad o Chobab, le Mojžišoskero sastro, gele le kmeňoha Juda andral o palmengero foros Jericho andre Judsko pušta andro Negev, kaj ačhile te bešel maškar o manuš paš o foros Arad.

¹⁷ Palis o kmeňi Juda the Šimeon gele pro mariben pro Kanaančana, save bešen as andro Cefat, a calo oda prekošlo foros zničinde. Avke dine ole foroske nav Chorma. ¹⁸ O kmeňos Juda zaiła o fori Gaza, Aškalon the Ekron lengere gavenca.

¹⁹ O RAJ sas le kmeňoha Juda. On zaiłe o brehengere phuva, ale le manušen, save bešen as tel o brehni, našti tradle avri, bo sas len trastune verdana. ²⁰ Le Kaleboske dine o foros Hebron, avke sar oda phenda o Mojžiš. Ov odarik tradňa avri le Anakoskere trine čhaven. ²¹ Ale o kmeňos Benjamin na tradle avri le Jebusejen, save bešen as andro Jeruzalem. Vašoda o Jebuseja ačhile te bešel maškar o Benjamini andro Jeruzalem dži adadžives.

O maribena le kmeňengere pro severos

²² The o kmeňi Efrajim the Menašše džanas pro mariben pro foros Betel a o RAJ sas lenca. ²³ Bičhade le muršen te predikhel o Betel, so pes angloda vičinelas Luz. ²⁴ Sar dikhle varesave muršes te avel avri andral o foros, phende leske: “Sikav amenge, khatar mek šaj džas andro foros, a mukaha tut te dživel.” ²⁵ Avke sikada lenge o than, khatar pes delas te džal andre. Sar o kmeňi Efrajim the Menašše murdarde odarik savoren, premukle ole muršes leskera famelijaha. ²⁶ Oda muš geła andre phuv le Chetitanengeri, ačhada ode foros a diňa leske nav Luz. Kavke pes vičinel dži adadžives.

²⁷ O kmeňos Menašše našti tradňa avri le manušen andral o fori Bet-Šean, Taanach, Dor, Jibleam the Megiddo, aňi andral o gava pašal lende. Bo o Kanaančana na kamenas odarik te džal het. ²⁸ Sar o Izraeliti ačhile zoraleder, ispidenas zoraha pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti savoren tradle avri. ²⁹ Aňi o kmeňos Efrajim našti tradňa avri le Kanaančanen, save bešen as andro Gezer, a vašoda ačhile maškar lende te bešel. ³⁰ The o kmeňos Zebulun našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Kitron the Nahalal. Avke o Kanaančana ačhile te bešel maškar lende, ale o manuš a

andral o kmeňos Zebulun pre lende ispidenas, hoj te keren buči. ³¹ O kmeňos Ašer našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Akko, Sidon, Achlab, Achzib, Chelba, Afik the Rechob. ³² Avke ačhila o kmeňos Ašer te bešel maškar o manuša, save bešenias andro Kanaan, bo našti len tradňa avri. ³³ O kmeňos Naftali na tradle avri le Kanaančanen andral o fori Bet-Semeš the Bet-Anat. On bešenias maškar o Kanaančana, ale ispidenas pre lende, hoj te keren buči. ³⁴ O Amoreja tradenas o kmeňos Dan dži ke brehengeri phuv a na domukle lenge te džal tele pal o brehi. ³⁵ Avke o Amoreja ačhile te bešel paš o verchos Cheres the andro fori Ajalon the Šaalbim, ale o kmeňi Efrajim the Menašše sas lendar zoraleder a ispidenas pre lende, hoj te keren buči. ³⁶ E phuv le Amorejengeri* sas le verchenger dromestar Akrabbim dži ke Sela the mek dureder.

2

Le RAJESKERO aňjelos andro Bochim

¹ Le RAJESKERO aňjelos džalzas andral o Gilgal upre andro Bochim a phendā le Izraelitenge: “Iľom tumen avri andral o Egipt a andom tumen andre phuv, pal savi diňom vera tumare daden. Phendom: ‘Miri zmluva tumenca šoha (ňikda) na preačhela. ² Našti phanden e zmluva le manušenca andral kadi phuv. Čhiven tele lengere oltara.’ Ale tumen man na šundan. Soske ada kerđan? ³ Vašoda akana tumenge phenav, hoj imar len na tradava anglal tumende. Ačhena tumare űeprijateľa a lengere devla ena tumenge sar pasca oleha, hoj len lašarena.” ⁴ Sar le RAJESKERO aňjelos phendā savore Izraelitenge kala lava, chudle zorales te rovel. ⁵ Vašoda dine ole thaneske nav Bochim* a ode ande obeta le RAJESKE.

O Jozua merel

⁶ Sar o Jozua premukľa le Izraeliten, odgele dojekh andre peskeri phuv, so chudle vaš o dedictvos. ⁷ O Izrael služinelas le RAJESKE pal calo časos, medik dživelas o Jozua the o phureder vodci, save predžidile le Jozua a dikhle savore bare zazraki le RAJESKERE, save kerđa prekal o Izraeliti. ⁸ Le RAJESKERO služobňikos o Jozua, le Nunoskero čhavo, mulla andro šel the deš (110) berš. ⁹ Parunde les andre leskeri dedično phuv andro Timnat-Cheres pro brehi Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

¹⁰ Sar mule lendar savore, avle pal lende aver pokoleňje, save bisterde pre oda savoro, so kerđa o RAJ prekal o Izrael. ¹¹ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo služinenas le Baalengere modlenge. ¹² Omukle le RAJES, peskere dadengere Devles, savo len iľa avri andral o Egipt. Lašarenas avre devlen, le devlen ole narodengere, save bešenias pašal lende. Bandonas anglal lende a kaleha kerenas le RAJESKE pre choľi. ¹³ Preačhile te služinel le RAJESKE a chudle te lašarel le devlen Baal the la Aštarta. ¹⁴ Vašoda o RAJ sas choľamen pro Izrael a diňa, hoj te űerinen (zviťazinen) upral lende lengere űeprijateľa, save bešenias pašal lende. Domukľa le zbujňikenge, hoj len te občoren, a o Izraeliti našti obačhile anglal lende. ¹⁵ Kana ča džanas pro mariben, o RAJ lenge kerelas namištes, hoj te prekhelen (prehrajinen), avke sar lenge phendā andre vera. Avke dochudle pes andro baro pharipen.

¹⁶ Palis o RAJ lenge ačhađa sudcen, save len zachraňinenas lengere űeprijateľendar. ¹⁷ Ale on peskere sudcen na šunenias, sas napačivale le RAJESKE a lašarenias avre devlen. Sig pes odvisarde le RAJESKERE dromestar, pal savo phirenas lengere dada, sar šunenias leskere prikazaňja. Na kerenas avke sar lengere dada. ¹⁸ Sar o űeprijateľa le Izraeliten trapinenas a lenge kerenas namištes, le RAJESKE sas pharo pre lende. Avke peske iľa avri sudcas, hoj len te zachraňinel peskere űeprijateľendar. Medik o sudcas dživelas, o RAJ len zachraňinelas, bo sas ke lende jileskero. ¹⁹ Ale sar o sudcas mulla, pale pes visarde ko nalačhipen a sas mek goreder sar lengere dada, save služinenas avre devlengere a bandonas anglal lende. Na preačhenias te kerel o nalačhipen, aňi na denas peske te phenel. ²⁰ Vašoda o RAJ sas choľamen pro Izraeliti a phendā: “Kada narodos na dolikerđa miri zmluva, pal savi phendom lengere dadenge, hoj la te dolikeren. A vaš oda, hoj man na šunde, ²¹ aňi me imar na tradava avri anglal lende aňi jekhe ole narodendar, save mek ačhile, sar o Jozua mulla. ²² Aleha dikhava, či o Izraeliti pes likerena pal mire droma a či phirena pal lende sar lengere dada, abo na.” ²³ Vašoda o RAJ mukľa ole naroden andre odi phuv, na tradňa len avri a na diňa len andre le Jozuaskere vasta, sar mek dživelas.

* 1:36 Abo: le Edomčanengeri * 2:5 Oda hin: O manuša, save roven.

3

Aver narodi maškar o Izraeliti

¹ Kala hine o narodi, save mek mukla o RAJ andre phuv, hoj prekal lende te probalinel (skušinel) savore Izraeliten, save pes šoha (ňikda) na marenas le Kanaančanenca. ² Bo kamelas, hoj o Izraelike pokoleňja, save pes mek na džanenas te marel, te siklon pes te marel. ³ Sas oda kala narodi: Pandž Filištinike krala, savore Kanaančana, Sidončana the Chivija, save bešenas andro Libanoňike verchi le verchostar Baal-Chermon dži ko verchengero drom Chatat. ⁴ Prekal lende kamla te probalinel le Izraeliten, hoj pes te sikavel, či šunena o prikazaňja, so o RAJ diňa lengere dadenge prekal o Mojžiš.

⁵ O Izraeliti bešenas maškar o Kanaančana, o Chetitana, o Amoreja, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja. ⁶ Lenas peske lengere čajen vaš o romňija, peskere čajen denas lengere čhavage a služinenas lengere devlence.

O Otniel

⁷ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo bisterde pro RAJ, pre peskero Del, a služinenas le modlence Baal the Aštarta. ⁸ Vašoda sas o RAJ pre lende cholamen a diňa len andro vasta le kraliske le Kušan-Rišatajimoske andral o foros Aram-Naharajim. O Izraeliti sas ochto berš leskere otroka. ⁹ Ale sar vičinenas ko RAJ, hoj lence te pomožinel, bičhada ke lende le Otniel, le Kenazoskere čhas le Kaleboskere nekternedere phrales, hoj len te zachraňinel. ¹⁰ Le RAJESKERO Duchos avla pre leste a ov ačhiła vodcas le Izraelitenge a džalas lenca pro mariben pro Aramejiko kralis Kušan-Rišatajim. O RAJ lence diňa te ňerinel (zvifazinel) upral leste. ¹¹ Avke andre odi phuv sas smirom saranda (40) berš, medik dživelas o Otniel, le Kenazoskero čhavo.

O Ehud

¹² Ale o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, vašoda o RAJ diňa le Moabike kraliske le Eglonoske te ňerinel upral lende. ¹³ O Eglon pes sthoda le Ammončanenca the le Amalekenca a geła pro mariben pro Izraeliti, ňerinda upral lende a zaiła o Jericho, le palmengero foros. ¹⁴ O Izraeliti služinenas le Moabike kraliske le Eglonoske dešuochto (18) berš.

¹⁵ Akor o Izraeliti igen chudle te mangel le RAJES, hoj lence te pomožinel a o RAJ lence bičhada le Ehud, le Geraskere čhas andral o kmeňos Benjamin, savo sas bałogaris (lavakos). O Izraeliti bičhade leha o daňe le Moabike kraliske le Eglonoske. ¹⁶ O Ehud peske kerđa šabla, ostro pal soduj seri the bari vaj jepaš metros, a thođa la pal e čači (pravo) sera paš e čang tel o gada. ¹⁷ Diňa ola daňe le kraliske le Eglonoske, savo sas igen thulo murš. ¹⁸ Sar o Ehud leske diňa ola love, premukla le muršen, save ala love ande. ¹⁹ Ov korkoro pes visarda khatar o modli paš o Gilgal a džalas pale ko kralis Eglon leske te phenel: “Kraľina, kamav tuke vareso te phenel, so ňiko našti šunel, ča tu.”

O Eglon phenda: “Čhit!” Akor savore, save ačhenas pašal leste, gele avri.

²⁰ O Ehud geła ko kralis Eglon, andro upruno šilalo kher, kaj peske bešelas a savo sas ča prekal leste. O Ehud phenda: “Hin man prekal tu lav le Devlestar.” Avke o Eglon uštíla. ²¹ Akor o Ehud le bałogne vasteha andral peskeri čači sera iła e šabla a demada leske andro per. ²² Sar demada andro per, o angluno špicos pregeła dži prekal o dumo a o čiken (thulipen) garuda e ručka, vašoda e šabla na iła avri. ²³ Avke o Ehud geła avri pre veranda a o vudar ole upruno khereskero pal peste phandla andre.

²⁴ Soča geła avri, avle le Eglonoskere sluhi a sar dikhle, hoj o upruno khereskero vudar hino phandlo andre, phende peske: “Ov mušinel te bešel pro budaris andre peskero šilalo kher.” ²⁵ Užarenas igen but a andre ladž na džanenas, so te kerel, bo ov lence o vudar na phundravelas. Androda ile e kleja, phundrade a dikhle, hoj lengero raj pašlöl mulo pre phuv.

²⁶ Medik on užarenas, o Ehud denašla. Pregela pašal o modli a denašla andre Seira. ²⁷ Sar ode doavla, zatrubinda pro bakreskero rohos pro brehi Efrajim a odarik lidžalas le Izraeliten tele. ²⁸ Phenda lence: “Aven pal ma, bo o RAJ tumenge diňa andro vasta tumare ňeprijafelen le Moabčanen.” On džanas pal leste a iłe le Moabčanendar o thana, khatar pes predžalas prekal o Jordan, a ňikasko na domukle, hoj odarik te predžan. ²⁹ Akor murdarde vaj 10 000 zorale muršen. ňiko lendar na denašla. ³⁰ Oda džives o Izraeliti ňerinde upral o Moabčana a e phuv sas andro smirom ochtvardeš (80) berš.

O Šamgar

³¹ Pal o Ehud ačhiła sudcas o Šamgar, le Anatoskero čhavo, savo tiš zachraňinda le Izrael. Murdarda šov šel (600) Filištinen la pacaha, savaha traden le gurmňen.

4

E Debora the o Barak

¹ Sar muľa the o Ehud, o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, ² vašoda len o RAJ diňa andro vasta le Kanaańnike kraliske le Jabinoske, savo kralinelas andro foros Chacor. O veliteľis leskere slugadenge sas o Siserah, savo bešelás andro Charošet-Hagojim. ³ O Izraeliti igen manganas le RAJES, hoj lenge te pomožinel, bo le Jabin sas eňa šel (900) trastune verdana a biš (20) berš len igen trapinelas.

⁴ Andre oda časos e prorokiňa Debora, e romńi le Lappidotoskeri, sas sudkiňa upral o Izrael. ⁵ Oj bešelás tel e Deboraakeri palma pro brehi Efrajim, maškar o fori Rama the Betel. O Izraeliti phirenas ke late, sar len sas vareso maškar peste. ⁶ Oj bičhada pal o Barak, le Abinoamoskero čhavo, andral o foros Kedeš andre phuv le Naftalengeri. Phenda leske: “O RAJ, o Del le Izraeloskero, tuke phenel: ‘Le tuha 10 000 muršen andral o kmeńi Naftali the Zebulun a dža pro verchos Tabor. ⁷ Me tuke palis anava ko pańi Kišon le Siserah, le Jabinoskere veliteľis, leskere verdanenca the le slugadenca a dava tuke les andro vasta.’”

⁸ O Barak lake odphenda: “Te aveha manca, džava, ale te na aveha manca, na džava.”

⁹ “Džava tuha,” odphenda leske e Debora, “ale andre kada mariben e slava na ela tiri, bo o RAJ dela le Siserah andro vasta la džuvlake.” Palis e Debora ušřila a džalas le Barakoha andro Kedeš, ¹⁰ kaj o Barak vičinda le kmeńen Zebulun the Naftali. Džanas pal leste 10 000 murša the e Debora.

¹¹ Ale o Kenitas o Cheber odgeľa okle Kenitendar, save sas o čhave le Chobaboskere, savo sas šogoris le Mojžišoske. Ačhada peskero stanos paš o dubos andro Caanannim paš o Kedeš.

¹² Sar le Siseroske phende, hoj o Barak, o čhavo le Abinoamoskero, geľa upre pro verchos Tabor, ¹³ diňa te zvičinel savore peskere manušen le eňa šel (900) trastune verdanenca, hoj te džan andral o Charošet-Hagojim ko pańi Kišon.

¹⁴ E Debora phenda le Barakoske: “Ušři, bo adadžives tuke o RAJ diňa andro vasta le Siserah. Korkoro o RAJ imar džalas anglal tu!” Avke o Barak džalas tele pal o verchos Tabor a pal leste 10 000 murša. ¹⁵ Sar o Barak džalas pro mariben, o RAJ kerđa, hoj anglal leste ačhile sar bi e gođi o Siserah the leskere murša, save sas pro trastune verdana, le savore leskere slugada, avke len murdarde le šablēnca. Androda o Siserah chučřila tele pal o verdan a chudľa te denašel.

¹⁶ O Barak džalas pal leskere verdana the slugada dži ko Charošet-Hagojim. Savore Siseroskere slugaden murdarde a ņiko lendar na ačřila džido. ¹⁷ O Siserah denašelás ke la Jaelakero stanos, bo sas smiom maškar o kralis Jabin andral o Chacor the maškar e Cheberiskeri famelija. E Jael sas romńi le Cheberiskeri, savo sas Kenitas. ¹⁸ Oj geľa avri anglal o Siserah a phenda leske: “Av, rajeja miro, av andre miro stanos. Ma dara tut!” Sar geľa andre, e Jael les zaučharđa la lepedaha. ¹⁹ Mangelas latar: “De ča man te pijel pańi, bo som smedno.” Avke oj phundrađa o cipuno gono le thudeha, diňa les te pijel a pale les zaučharđa. ²⁰ Mek lake phenda: “Ač paš o stanoskero vudar a te vareko avela a phučela tutar, či hin ade vareko, phen, hoj na.”

²¹ Palis ov zoralas zasuča. Akor e Jael řila o čokanos the o kolikos (ciloru) pal o stanos a džalas ke leste cichones. Predemađa o kolikos prekal leskeri sřicha dži andre phuv a ov muľa. ²² Sar o Barak džalas pal o Siserah, e Jael geľa anglal leste a phenda leske: “Av sikavava tuke muršes, saves rodes!” Avke geľa ke late andro stanos a sas ode o Siserah, savo pašřolas mulo le kolikoha andro šero.

²³ Oda džives o Del diňa le Izraelitenge le Kanaańnike kralis le Jabin tel lengeri zor. ²⁴ Ole časostar o Izrael džanas pro kralis Jabin furt zoraleder, medik les na zřičinde.

5

La Deboraakeri gili

¹ Akor giľavelas kadi gili e Debora le Barakoha, le Abinoamoskere čhaha:

² “Lašaren le RAJES,
bo o vodci chudle te řidžal o Izrael
a o manuša ušřile
a radišagoha džanas!

³ Šunen, kralale!
Phundraven o kana, rajale!
Giľavava le RAJESKE,
giľavava žalmos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske.

⁴ RAJEJA, sar tu avri avľal andral o Seir

a sar džahas la phuvatar Edom,
zarazisalila e phuv,

andral o ņebos delas brišind
a andral e chmara čhordolas o paŋi.

⁵ O verchi razisalonas anglal o RAJ,
anglal o Del andral o Sinaj,
anglal o RAJ, o Del le Izraeloskero.

⁶ Andro dživesa le Šamgariskere, le Anatoskere čhaskere,
a andro dživesa la Jaelakere sas omukle o droma,
o manuša phirenas palune dromenca.

⁷ O gava ačhile omukle,
o manuša len omukle,
medik me e Debora na ušfilom upre,
medik me, e daj le Izraeloske, na ušfilom upre.

⁸ Sar o manuša peske ile avri avre devlen,
o mariben pes chudla paš o foroskere brani,
no na dičholas o šfitos aŋi e kopija maškar 40 000 Izraeliti.

⁹ Miro jilo hino jekhetane le Izraelike vodcenca,
le manušenca, save kamle te džal radišagoha andro mariben.
Lašaren le RAJES!

¹⁰ Tumen, save bešen pro parne somara pro pokrovci,
a the tumen, save phiren pal o droma: Gondolinen!

¹¹ Šunen o hangos olengere, save gilaven paš o chaŋiga.
Ode lašaren le RAJESKERO spravodlišagos,
o ņerindipen (vitaztvo) le Izraelike manušengero!
Akor o manuša le RAJESKERE gele tele ko brani.

¹² Ušti, preker tut, Deboro, preker tut, ušti!
Gilav gili! Ušti, Barak!

Lidža het peskere zaphandlen, čhavo le Abinoamoskero!

¹³ Palis avle tele ola, save mek ačhile le vodcendar,
le RAJESKERE manuša avle tele manca sar ola, save hine zorale.

¹⁴ O manuša džanas tele andral o Efrajim,
kaj bešenangloda o Amaleka,
aver džanas andral o Benjamin.

Le Machirostar avle o vodci
a le Zebulunostar ola, save hine velifela.

¹⁵ Le Jissacharoskere princi la Deboraha the o Jissachar le Barakoha džanas pal leste
tele andre dolina.

Le Rubenoskero kmeňos but pal oda vakerenas, či te džal, vaj na.

¹⁶ Soske ačhilal te bešel maškar o ohradi,
hoj te šunen, sar o pastjera vičinenas peskere staden?
Le Rubenoskero kmeňos but vakerenas,
ale našti pes dothovenas.

¹⁷ O Gilead ačhila te bešel pal o Jordan
a soske o Dan ačhila paš o lodi?

O Ašer ačhila te bešel paš o moros,
bešenangloda o thana paš o brehos.

¹⁸ Le manušenge andral o kmeňos Zebulun sas jekh či merena,
avke the le Naftalenge, save džanas pro mali pro mariben.

¹⁹ Avle o kraľa a marenas pes;
o kraľa andral o Kanaan džanas pro mariben andro Taanach paš o paňa Megiddo,
ale o rup peske odarik na ile.

²⁰ O čerčeňa andral o ņebos pes marenas,
pal peskere droma džanas pro mariben pro Siserah.

²¹ O paŋi Kišon len odligenda,
oda čirlatuno paŋi o Kišon.

Av zorali dušo miri a dža bi e dar!

²² Akor demenas pal e phuv le grajengere kopiti,
akor denašenangloda a denašenangloda zorale graja.

²³ 'Prekošen o foros Meroz!' phenel o aňjelos le RAJESKERO.
'Prekošen, prekošen leskere manušen,

bo na avle te pomožinel le RAJESKE,
te pomožinel le RAJESKE te džal pre ola zorale murša!'

²⁴ Av bachtafi maškar o džuvľa, Jaelo.

Tu, romňije le Cheberiskeri, le Kenitoskeri!
Av požehňimen upral o džuvľa andro stani!

²⁵ O Siserah mangelas peske paňi,
podiňa leske thud;

andre kuči leske andă šutlo thud.

²⁶ Nacirdľa o vast, iľa o kolikos,
le čače vasteha o pharo čokanos,
demađa le Siserah, pharađa leske o šero,
predemađa leske e sliča.

²⁷ Peľa tele paš lakere pindre,
previsaľiľa a nacirdľa pes.
Paš lakere pindre visaľiľa a peľa.

Ode, kaj peľa, mula.

²⁸ Prekal e oblaka dikhel e daj le Siseroskeri
a vičinel prekal o mreži:

'Soske avel avke nasig leskero verdan?

Soske na šunav le grajen, save cirden o verdan?'

²⁹ Odphende lake lakere nekgođaveder džuvľa,
lengere lava peske korkori leperel:

³⁰ 'Mušinen peske te rozulavel oda, so peske dochudle.

Jekh abo duj zaphandle džuvľen prekal jekh murš,
šukar plašti prekal o Siserah,

igen šukar gada,

jekh abo duj side khosne pre miri meň!'

³¹ Kavke mi meren savore tire ňeprijafeľa, ó, RAJEJA!

Ale ola, save les kamen,

ena sar kham, so avel avri andre peskeri zor."

Paľis andre odi phuv sas saranda (40) berš smirom.

6

O Izraeliti hine tel o vasta le Midijanengere

¹ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Vašoda len diňa efta berš andro vasta le Midijanenge. ² O Midijana sas zoraleder sar o Izraeliti, vašoda peske kerde thana, kaj pes te garuven andro verchi, thana andro jaskiňi the garude thana maškar o brehi.

³ Soča o Izraeliti preačhile te sadzinel, džanas pre lende o Midijana, o Amaleka the aver kmeňi pal o vichodos. ⁴ Kerde peske taboris paš lende a zňičinde savoro mafakero ulipen andre odi phuv dži paš e Gaza. Na mukle andro Izrael ňisavo chaben, aňi bakren, aňi gurumňen, aňi somaren. ⁵ Avle peskere stadenca the le stanenca ađci but sar o malengere grajora. Na delas pes len te zgenel, aňi lengere favi. Gele andre odi phuv, hoj la te zňičinen. ⁶ Sar o Izraeliti ačhile čore bi o chaben prekal o Midijana, chudle te vičinel pro RAJ.

⁷ Sar vičinenas pro Raj, hoj lenge te pomožinel, ⁸ o RAJ bičhađa ke lende le prorokos a phenda lenge: "Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: 'Me tumen iľom avri andral o Egipt the andral o otroctvo. ⁹ Cirdňom tumen avri andral o vasta le Egiptanengere the savorendar, save pre tumende džanas. Me len tradiňom avri anglal tumende a diňom tumenge lengeri phuv.' ¹⁰ Phendom tumenge: 'Me som o RAJ, tumaro Del. Na služinena le Amorejengere devlengere andre phuv, kaj akana bešen.' Ale tumen man na šundān."

O Gideon

¹¹ O aňjelos le RAJESKERO avľa andro foros Ofra a bešľa peske tel o dubos le Joašoskero, savo sas andral e Abiezeriskeri fajta. Leskero čavo o Gideon ipen akor marelas la pacaha o žužodiv andre molakero lisos, hoj o žužodiv te garuvel anglo Midijana. ¹² Androda o aňjelos le RAJESKERO pes leske sikada a phenda leske: "O RAJ tuha, zoralo murš!"

¹³ Androda leske phenda o Gideon: "Šaj tutar vareso phučav, rajeja? Te hino o RAJ amenca, soske pes amenge kada savoro ačhiľa? Kaj hine savore leskere bare zazraki, pal save amenge amare dada vakerenas: 'O RAJ amen iľa avri andral o Egipt.' Ale akana amen o RAJ omukľa a diňa amen andro vasta le Midijanenge."

¹⁴ O RAJ dikhla pre leste a phenda: “Dža andre tiri zor a zachrañin le Izraeliten andral o vasta le Midijanengere. Me korkoro tut bičhavav.”

¹⁵ Ale ov phučla: “Rajeja, sar majinav te zachrañinel o Izrael? Se miri fajta hiñi nekčoreder andral o kmeños Menašše a andro kher miro dadeskero man len vaš nisoste.”

¹⁶ “Me avava tuha,” odphenda o RAJ. “Zničineha le Midijanen, avke sar te ulehas ča jekh murš.”

¹⁷ O Gideon phenda: “Te som tuke pre dzeka, akor sikav mange vareso, hoj te džanav, hoj sal čačes o RAJ, savo vakeres manca. ¹⁸ Mangav tut, ma dža adarik, medik na anava anglal tu miro daros.”

Ov odphenda: “Mištes, užarava, medik na aveha pale.”

¹⁹ O Gideon gela khere, pririchtinda la terña koza a le deše kile arestar kerda mare bi o droždi. O mas thođa andro košaris a e zumin čorda andre piri. Ligenda leske oda tel o dubos a thođa anglal leste. ²⁰ Le Devleskero aņjelos leske phenda: “Le o mas the o mare bi o droždi, thov len pre skala a e zumin čhor upral.” Ov avke kerda. ²¹ Le RAJESKERO aņjelos hazdña e paca, so leste sas andro vast, a chudla pes leskere agoreha le masestar the ole marendar. Avla avri jag andral e skala a čala oda mas the ole mare. Androda le RAJESKERO aņjelos našliła anglal leskere jakha.

²² Sar o Gideon prindžarda, hoj oda sas le RAJESKERO aņjelos, zvičinda: “Ach, Raja, RAJEJA, dikhlom tire aņjelos muj-mujeha!”

²³ O RAJ leske phenda: “Ma dara tut! Av andro smirom, na mereha.”

²⁴ Avke o Gideon ode ačhada oltaris prekal o RAJ a diña leske nav: O RAJ hin o smirom. Oda oltaris hin dži adadžives andro foros Ofra andre Abiezerengeri phuv.

²⁵ Mek odi rat leske phenda o RAJ: “Le andral tire dadeskero stados terne bikos the mek jekhe ehta beršengere bikos. Čhiv tele le Baaloskero oltaris tire dadeskero a rozčhinger the o slupos la Aštartakero, so hino paš leste! ²⁶ Ačhav oltaris pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, upre pro brehos. Palis le ole dujte bikos a obetin les pro kašta ole rozčhingerde slupostar sar labardi obeta.” ²⁷ O Gideon iła deše muršen peskere sluhendar a kerda avke, sar leske phenda o RAJ. Ale vašoda, hoj daralas le dadeskera familijatar the le manušendar andral oda foros, na kerda oda dživese, ale rači.

²⁸ Sar o murša andral o foros sig tosara uštile, dikhle, hoj le Baaloskero oltaris hino čhido tele a o kaštuno slupos la Aštartakero pre leste hino rozčhingerdo. A pro nevo ačhado oltaris sas obetimen dujto bikos sar labardi obeta. ²⁹ Maškar peste phučenas: “Ko oda kerda?” Rodenas a phučenas, medik pes na dodžanle, hoj oda kerda o Gideon, le Joašoskero čhavo.

³⁰ O murša phende le Joašoske: “An avri tire čhas! Mušinel te merel, bo čhida tele le Baaloskero oltaris a rozčhingerda o slupos la Aštartakero, so hin paš leste!”

³¹ O Joaš phenda savoreng, save džanas pre leste: “Tumen pes kamen te zaačhel vaš o Baal? Gondolinen peske, hoj les zachrañinena? Ko pes kamel te zaačhel vaš leste, oda manuš dži tosara mi merel! Te o Baal hino čačes del, mi zaačhel korkoro vaš peste, te leske čhide tele o oltaris.” ³² Oda džives le Gideonoske dine nav Jerubbaal, so hin: “Mi zaačhel o Baal korkoro vaš peste, bo o Gideon leske čhida tele o oltaris.”

O Gideon ñerinel

³³ Savore Midijana, o Amaleka the o vichodne kmeñi pes sthode jekhetane, pregele prekal o Jordan a kerde peske taboris andre dolina Jezreel. ³⁴ O Duchos le RAJESKERO avla pro Gideon a ov zatrubinda, hoj te vičinel ke peste la Abiezeriskera fajta. ³⁵ Palis bičhada le muršen, hoj te džan pal calo kmeños Menašše, avke the kada kmeños sas vičimen. Diña te vičinel the le kmeñen Ašer, Zebulun the Naftali – the on pes leha zgele.

³⁶ Akor o Gideon phenda le Devleske: “Tu phenes, hoj kames prekal mande te zachrañinel le Izrael. ³⁷ Dikh, rozthovava pre oda than, kaj pes žužarel o điv, puža (kožuchos) pal o bakro. Te ela e rosa pre leste a e phuv ela pašal leste šuki, prindžarava, hoj prekal mande zachrañineha o Izrael, avke sar phenda.” ³⁸ Kavke pes the ačhila. Sar pro dujto džives sig tosara uštila, ispidña avri andral e puža pherdo kuči rosakero pañi.

³⁹ O Gideon pale mangelas le Devles: “Na av pre ma cholamen, te mek jekhvar ke tu prevakerava. Domuk mange oda mek jekhvar te probalinel (skušinel) la pužaha. Mi ačhel ča e puža šuki a všadzik pašal late mi el e rosa.” ⁴⁰ O Del avke kerda the odi rat. Ča e puža sas šuki a pal e phuv sas všadzik rosa.

¹ Sig tosara o Jerubbaal, oda hin o Gideon, the o manušā, save sas leha, gele te kerel taboris paš o pañi Charod. Le Midijanengero taboris sas lendar pro severos andre dolina paš o verchos Moreh. ² O RAJ phenda le Gideonoske: "Hin paš tu igen but murša, hoj tuke te dav te ñerinel (zvítazinel) upral o Midijana. Bo o Izraeliti pes hazdena upre a šaj phenen: 'Ñerindam peskera zoraha.' ³ Phen le manušenge, hoj te šunen: 'Ko pes daral a izdral, šaj oddžal pal o verchos Gilead a šaj džal pale khere.'" Akor 22 000 manuša pes visarde pale khere a 10 000 lendar ačhile.

⁴ Ale o RAJ le Gideonoske phenda: "Mek furt hin lendar but. Lidža len ko pañi, ode len tuke probalinava (skušinava). Pal kaste tuke phenava: 'Kada mi džal tuha,' oda tuha mi džal. No pal kaste tuke phenava: 'Kada te na džal tuha,' oda tuha te na džal."

⁵ Avke o Gideon ligenda le manušen tele ko pañi. O RAJ leske phenda: "Ačhav dojekhes, ko chlipinela o pañi sar rikono, pre jekh sera. A olen, save džana pro khoča a avke pijena o pañi, ačhav pre aver sera." ⁶ Ola, ko chlipinenas o pañi andral e burñik, sas trin šel (300) murša. Okla aver peske gele pro khoča a pijenas.

⁷ O RAJ phenda le Gideonoske: "Zachrañinava tumen prekal o trin šel (300) murša, save chlipinenas o pañi, a dava tumenge le Midijanen andro vasta. Okla mi džan pale khere." ⁸ Avke o Gideon paš peste mukla ča trin šel (300) muršen, save preile o chaben the o trubi, a bičhada savore avre Izraeliten pale khere.

O taboris le Midijanengero sas teleder lendar andre dolina.

⁹ Andre odi rat le Gideonoske o RAJ phenda: "Ušti, dža tele andro taboris, bo diňom tuke len andro vasta. ¹⁰ Ale te pes daras te džal ode korkoro, akor dža tire služobñikoha le Puroha ¹¹ a šun len, so vakerena. Akor tut imar na daraha te džal pre lende pro mariben." Avke o Gideon geľa tele peskere služobñikoha le Puroha dži ko anglune slugađa, pro agor le taboriskero. ¹² O Midijana, o Amaleka the o vichodne kmeñi bešenas andre dolina sar o malengere gajora a lengere favi pes aňi na denas te zgenel upre, bo sas sar moroskeri poši paš o brehos.

¹³ O Gideon avľa ipen akor, sar jekh murš vakerelas avreske, hoj leske džalas suno. Phenda: "Šun, savo man sas suno! Jekh peko jačmeno maro pes kulinelas (kotulinelas) andro Midijaňiko taboris dži ko stanos a demađa andre leste avke, hoj pes previsarda a peľa pre phuv."

¹⁴ Oda dujto leske phenda: "Oda nane ñič aver sar e šabľa le Gideonoskeri andral o Izrael, savo hin le Joašoskero čhavo. O Del leske diňa, hoj te ñerinel upral calo Midijaňiko taboris!"

¹⁵ Sar o Gideon šunđa pal oda suno the pal oda, so sikavel, bandiľa pro khoča a lašarelas le RAJES. Paľis geľa pale andro Izraeliko taboris a zviciňda: "Ušten! O RAJ tumenge diňa te ñerinel upral o Midijana!" ¹⁶ Avke rozulada le trin šel (300) muršen pro trin partiji, savorenge diňa andro vasta o trubi the o fakli andro džbani ¹⁷ a phenda lenge: "Dikhen pre ma a keren oda, so me! Sar džava pro agor le taboriskero, the tumen keren oda, so kerava me. ¹⁸ Soča zatrubinava olenca, save hine manca, zatrubinen akor the tumen vsadžik pašal calo taboris a vičinen: 'Vaš o RAJ the vaš o Gideon!'"

¹⁹ O Gideon le šel (100) muršenca avle pro agor le taboriskero pre jepaš rat, akor, sar pes o stražñika čerinenas. Zatrubinde a phagerde o džbani, so ľikerenas andro vasta. ²⁰ Akor savore trin šel (300) murša zatrubinde pro trubi a phagerde o džbani. Andro balogñi (ľavo) vast ile o fakli a andro čačo (ľavo) vast o trubi. Trubinenas a vičinenas: "E šabľa vaš o RAJ the vaš o Gideon!" ²¹ Dojekh lendar ačhila pre peskero than pašal o taboris. Avke andro taboris chudle savore te denašel vriskišagoha. ²² Medik o trin šel (300) murša trubinenas, o RAJ diňa, hoj pes andro taboris jekh aver te maren le šablenca. O manušā denašenas andral o taboris ke Bet-Šitta, ke Cerera the dži pro agor la Abel-Mecholatar paš o Tabbat.

²³ Paľis vičinde le Izraeliten andral o kmeñi Naftali, Ašer the calo kmeňos le Menaššeskero, hoj te džan pal o Midijana. ²⁴ O Gideon bičhada le muršen ko brehi Efrajim, hoj te phenen: "Aven tele pro Midijana a zalen o pañi Jordan dži paš e Bet-Bara, hoj odarik te na predžan."

Avke savore murša andral o Efrajim sas vičimen a zaile o paňa Jordan dži ke Bet-Bara. ²⁵ Zaile soduje Midijaňike kraľen le Oreb* the le Zeeb†. Le Oreb murdarde pre Vranakeri skala a le Zeeb pro Ruvakero (Vlkoskero) ľisos. Džanas dureder pal o Midijana a o šero le Oreboskero the le Zeeboskero ande le Gideonoske pal o Jordan.

* 7:25 Oda hin: E vrana. † 7:25 Oda hin: O ruv (vlkos).

8

O Gideon a o Efrajim

¹ O murša andral o kmeňos Efrajim dovakerde le Gideonoske: “So tu amenge kerdal, hoj amen na vičindal, sar gefal pes te marel le Midijanenca?” Igen pes leha vesekeidine.

² Ov odphenda: “Kerđom me vareso bareder sar tumen? Či nane feder ovoceje, so mukel o Efrajim pre mala, sar calo hroznoskero ulipen le Abieziskero?” ³ O Del diňa tel tumari zor le Midijaňike velitefen le Oreb the le Zeeb. Me našti kerđom vareso ajsa bar sar tumen.” Sar lenge kada phenda, preachiľa lengeri cholí.

O Gideon ňerinel upral o Calmun the Zebach

⁴ Sar o Gideon avla ko Jordan peskere trin ňel (300) muršenca, pregelan o paňi. Sar džanas imar but pal o Midijana, bokhalile avri a na birinenas. ⁵ Avke o Gideon mangľa le manušen andral o foros Sukkot: “Mangav tumen, den prekal mire murša maro, bo imar na birinen a me džav pal o Midijaňike kraľa, pal o Zebach the Calmun.”

⁶ O vodci andral o Sukkot leske odphende: “Či hine o kraľa o Zebach the o Calmun imar andre tire vasta? Soske majindamas te del maro tire muršen?”

⁷ O Gideon lenge phenda: “Sar mange o RAJ pomožinela te ňerinel (zviťazinel) upral lende, akor avava ade pale a marava tumen le puštakere kandrenca the le bodľakenca.”

⁸ Avke odarik geľa het upre andro Penuel a pomangľa the ode le vodcen, hoj les te den varesavo chaben. Ale the on leske odphende avke sar o murša andral o Sukkot. ⁹ Avke phenda le muršenge andral o Penuel: “Sar ňerinava a avava pale, čhivava tele kadi veža.”

¹⁰ O kraľa o Zebach the o Calmun sas andro Karkor ajse 15 000 slugadenca, save ačhile le vichodne kmeňendar, bo 120 000 lendar sas murdarde. ¹¹ O Gideon džalas pro drom, pre savo phirenas o kočovňika pro vichodos le forendar Nobach the Jogbeha. Geľa pro taboris pro mariben ipen akor, sar oda na užarenas. ¹² O Zebach the o Calmun denašle, ale o Gideon džalas pal lende. Chudľa sodujen a savore lengere muršen roztradňa.

¹³ Pal o mariben pes o Gideon, le Joašoskero čhavo, visarda pale prekal o verchengero drom Cheres. ¹⁴ Chudľa jekhe terne muršes andral o Sukkot a šunenias les avri. Oda murš pisinda prekal leste savore eftavardeš the efa (77) nava le phuredere manušengere the le vodcengere andral o Sukkot. ¹⁵ Sar palis avľa o Gideon ko manuša andral o Sukkot, phenda lenge: “Dikhen, kade hin o Zebach the o Calmun, prekal save man asandilan avri a phenda: ‘So, imar ňerindal upral o Zebach the Calmun, hoj te das tire muršen maro?’” ¹⁶ Avke iľa le vodcen andral o Sukkot a le puštakere kandrenca the bodľakenca len chudľa te marel. ¹⁷ Palis e veža andro foros Penuel čhidňa tele a le muršen odarik murdarđa.

¹⁸ Palis phučľa le Zebachostar the le Calmunostar: “Save muršen murdarďan pro verchos Tabor?”

“Muršen, save marenas pre tu. Dojekh lendar dičholas sar o čhavo le kraliskero,” odphende.

¹⁹ O Gideon odphenda: “On sas mire phrala, o čhave mira dakere. Avke sar dživel o RAJ, na murdarďomas tumen, te len mukľanas te dživel.” ²⁰ Palis phenda peskere nephuredere čhaske le Jeteroske: “Ušti a murdar len!” Ale o Jeter na iľa avri e šabľa, bo sas mek terno a daralas pes.

²¹ O Zebach the o Calmun phende le Gideonoske: “Av, murdar amen tu! Bo savo hin o murš, ajsi hin the leskeri zor.” Avke o Gideon ušřila a murdarđa len. Lengere řavendar iľa tele pal o meňa o škar lanci le čhonorenca.

O Izraeliti kamen le Gideon vaš peskero kralis

²² O murša andral o Izrael phende le Gideonoske: “Av tu amaro kralis – tu, tiro čhavo the o čhavo tire čhaskero – bo zachraňindal amen andral o vasta le Midijanengere.”

²³ “Na avava tumaro kralis aňi me aňi miro čhavo, ale o RAJ ela tumaro kralis,” odphenda o Gideon. ²⁴ Palis mek phenda: “Kamav tumendar mek vareso. Dojekh tumendar mange mi del o čeňa, so ilan le řeprijatendar.” O Midijana hordinenas o somnakune čeňa andro kana, bo sas Izraeliti.

²⁵ O Izraeliti odphende: “Radišagoħa tuke daha ola čeňa.” Avke thode pre phuv o plaštos a dojekh pre leste čhíde o somnakune čeňa. ²⁶ Ole savore somnakune čeňa važinenas ajse biš (20) kili. Dochudľa mek o škar lanci le čhonorenca, čeňa the purpurova plašti, so hordinenas o Midijaňike kraľa the o škar lanci, so sas pre lengere favi. ²⁷ O Gideon le somnakastar kerđa socha a thođa la andre peskero foros Ofra. Savore Izraeliti omukle le Devles a gele ode te lašarel ola socha. Prekal o Gideon the prekal leskeri famelija sas oda sar pasca.

²⁸ O Izraeliti ñerinde upral o Midijana, avke hoj imar šoha (ñikda) pre lende na džanas pro mariben. Andre odi phuv sas saranda (40) berš smirom, medik o Gideon dživelas.

Le Gideonokere čhave

²⁹ Avke o Joašokero čhavo o Gideon pes visarđa pale khere. ³⁰ Le Gideon sas eftavardeš (70) čhave, bo sas les but romñija. ³¹ Leskera romñake-služobničkake, savi dživelas andro Šichem, uliła čhavo a diña leske nav Abimelech. ³² O Gideon muła andre šukar phure berša. Parunde les andro hrobos leskere dadeskero le Joašokero, andre le Abiezerengero foros Ofra.

³³ Soča o Gideon muła, o Izraeliti chudle pale te el napačivale le Devleske a lašarenas le Baaleskere devlen. Le Baal-Berit peske ile sar devles. ³⁴ O Izraeliti peske imar na leperenas pro RAJ, pre peskero Del, savo len iła avri andral o vasta savore lengere ñeprijafelendar. ³⁵ A ñi le Gideonokera famelijake na presikade e pačiv vaš savoro, so prekal lende kerđa.

9

O Abimelech

¹ Le Gideonokero čhavo o Abimelech geła andro Šichem ke la dakere phrala the ke lakeri famelija. Phenda lenge: ² “Phučen le manušendar andral o Šichem: ‘So hin feder prekal tumende? Oda, hoj eftavardeš (70) čhave le Gideonokere te en upral tumende, abo ča jekh murš?’ Ma bisteren, hoj som tumare ratestar the telostar!” ³ O phrala leskera dakere vakerenas savore manušenca andral o Šichem pal leste. Ola manuša kamenas, hoj o Abimelech len te lidžal, bo peske phende: “Hino amaro phral!” ⁴ Palis dine le Abimelech eftavardeš (70) rupune andral o chramos lengere devleskero Baal-Berit. Ov peske ola eftavardeš (70) rupune iła a počinda zbuñnikenge, save džanas pal leste. ⁵ Avke geła andro kher peskere dadeskero andre Ofra a pre jekh bar murdarđa peskere eftavardeš (70) phralen, le Gideonokere čhaven. Ale o Jotam, le Gideonokero nekternereder čhavo, na sas murdarđo, bo pes garuđa. ⁶ Palis pes zgele savore manuša andral o Šichem the Bet-Millo a gele andro Šichem pašes paš o sentno dubos, kaj sas o sentno slupos, a ode ačhade le Abimelech vaš o kralis.

⁷ Sar pal ada šunđa o Jotam, geła te ačhel upre pro verchos Gerizim a zorales zvičinda: “Šunen man, manušale andral o Šichem,

hoj tumen o Del te šunel avri!

⁸ Jekhvar zgele pes o stromi, hoj peske maškar peste te len avri le kralis.

Phende la olivake: ‘Av amaro kralis!’

⁹ Ale e oliva phenda:

‘Majinav te zaačhavel miro olejos, saveha požehñinav le devlen the le manušen, hoj man te hazdav upral o stromi?’

¹⁰ Palis o stromi phende le figovñikoske:

‘Av tu amaro kralis!’

¹¹ Ale o figovñikos lenge phenda:

‘Majinav man te zdel mire ovocjendar, save hine lačhe the gule, hoj man te hazdav upral o stromi?’

¹² Palis o stromi phende le viñičiske:

‘Av a kralin amenge tu!’

¹³ Ale o viñičis lenge phenda:

‘Majinav te preačhel te del miri mol, so kerel radišagos le devlenghe the le manušenge, hoj man te hazdav upral o stromi?’

¹⁴ Palis savore stromi phende le kandruno stromoske:

‘Av tu amaro kralis!’

¹⁵ O kandruno stromos lenge phenda:

‘Te man čačes kamen te pomakhel vaš tumaro kralis,

aven, garuven tumen tel miro ciños.

Te na, mi avel avri andral o kandruno stromos e jag a mi zlabarel o Libanoñike sosni!’ ”

¹⁶ O Jotam mek phenda: "Kerđan čačipnaha the pačivalones, hoj peske ilan avri le Abimelech vaš o kralis? Likerenas tumen mištes ko Gideon the ke leskeri famelija? Kerđan leha avke, sar peske zasogalinda (zaslužinda)? ¹⁷ Bo miro dad pes marelas vaš tumende, choc leske džalas vaš o dživipen a zachrañinda tumen le Midijanendar. ¹⁸ Ale adadžives pes tumen ačhađan pro mariben pre miri dadeskeri famelija. Murdarđan leskere čhaven, eftavardeš (70) muršen pre jekh bar. A le Abimelech, la služkakere čhas, ačhađan vaš o kralis upral o Šichem, bo hino tumenge famelija. ¹⁹ Te adadžives kerđan pačivalones a žuže jileha le Gideonoha the leskera famelijaha, akor radisafon le Abimelechoha a ov mi radisalol tumenca. ²⁰ Ale te na, akor mi avel avri e jag andral o Abimelech a mi zlabarel le manušen andral o Šichem the andral o Bet-Millo. A le manušendar andral o Šichem the Bet-Millo mi avel avri e jag a mi zlabarel le Abimelech!" ²¹ Palis o Jotam daratar denašla peskere phralestar le Abimelechostar a ačhila te bešel andro foros Beer.

²² O Abimelech kralinelas upral o Izrael trin berš. ²³ Palis o Del bičhađa nalačhe duchos maškar o Abimelech the maškar o manuša andral o Šichem, hoj te zradzinen le Abimelech. ²⁴ O Del oda kerđa, hoj te visarel pale le Abimelechoske vaš oda, hoj murdarđa le Gideonoskere eftavardeš (70) čhaven, a the le manušenge andral o Šichem, bo leske pomožinenas andre oda. ²⁵ O manuša andral o Šichem ačhade pre leste pro verchi muršen, save občorarnas dojekhes, ko predžalas pašal lende pal o drom. O Abimelech pes pal ada dođzanla.

²⁶ Palis avla o Gaal, o čhavo le Ebedoskero, peskere phralenca te bešel andro Šichem a o manuša odarik leske chudenas te pačal. ²⁷ Jekhvar, sar gele pre viñica te skidel upre o hroznos a ispidenas avri e šťava, kerde hoscina a gele andro chramos peskere devleskero. Chanas, pijenas a prekošenas le Abimelech. ²⁸ Palis o Gaal, o čhavo le Ebedoskero, pučla: "Ko hin o Abimelech a so hin o foros Šichem, hoj leske te služinas? Hino ča o čhavo le Gideonoskero a le Zebul ačhađa, hoj te lidžal o foros vaš leste. Služinen le Šichemoskere muršenge, save hine o čhave le Chamoroskere! Soske majinas le Abimelechoske te služinel? ²⁹ Te ulomas me kralis upral kala manuša, imar čirla čhidomas tele le Abimelech. Phendomas leske: 'An tuha buter muršen a av pro mariben!'"

³⁰ Sar ada šunđa o Zebul, savo lidžalas o foros, chalas bari cholī. ³¹ Avke bičhađa počoral muršen andre Aruma ko Abimelech, hoj leske te phenen: "Dikh, le Ebedoskero čhavo, o Gaal a leskere phrala avle andro Šichem a keren upre le manušen pre tute. ³² Akana dža rači peskere muršenca a garuv tut andro mali! ³³ Palis tosara, sar vidñisañola, dža pro mariben pre oda foros! Sar avela o Gaal peskere muršenca pre tute, ker leha, so ča tu kames."

³⁴ O Abimelech uštila mek odi rat savore peskere muršenca a gele pes te garuvel pašes paš o foros Šichem pro štar partiji. ³⁵ Sar o Gaal geľa te ačhel anglal e foroskeri brana, o Abimelech avelas avri peskere muršenca, save sas garude. ³⁶ O Gaal ole muršen dikhla a phenda le Zebuloske: "Dikh, varesave murša aven tele pal o verchi."

"Oda hin o ciñi pro verchos. Ča dičhon sar o murša," odphenda leske o Zebul.

³⁷ Ale o Gaal pale phenda: "Na, čačes aven tele varesave murša pal o verchos a aver čata avel khatar o dubos le vrasčengero."

³⁸ Palis o Zebul leske phenda: "Kaj hine tire bare lava? Či na phenda: 'Ko hin o Abimelech, hoj leske te služinas?' Kala murša hine ola, saven avri asandilal. Akana dža a mar tut lenca!" ³⁹ Avke o Gaal lidžalas le manušen andral o Šichem pro mariben pro Abimelech. ⁴⁰ Ale o Abimelech džalas pal leste a ov denašla. But le Gaaloskere muršendar sas murdarde dži paš e foroskeri brana. ⁴¹ O Abimelech ačhila andre Aruma a o Zebul čhida avri le Gaal the leskere phralen andral o Šichem.

⁴² Pro dujto džives o Abimelech pes došunđa, hoj o murša andral o Šichem gele pro mali. ⁴³ Avke ila peskere muršen, rozulada len pro trin čati a bičhađa len, hoj pes te garuvel andro mali pašes paš o Šichem. Sar dikhle, hoj o murša aven avri andral o foros, chučile pre lende a murdarkerde len. ⁴⁴ O Abimelech geľa jekha partijaha anglal ke foroskeri brana a zaile la. Duj čati gele pre ola, save sas pro mali, a murdarkerde len. ⁴⁵ Marenas pes calo džives a zaile o foros. Murdarde savoren odarik, calo oda foros žičinde a rozčhide les le loneha.

⁴⁶ Sar o manuša, save sas andre veža paš o Šichem, pes došunde, so pes ačhila, denašenas andro chramos le El-Beritoskero, hoj pes te garuvel andro garudo than. ⁴⁷ Le Abimelechoske phende, hoj ode pes zgele savore manuša andral e veža paš o Šichem.

48 Avke geľa peskere manuŝenca pro verchos Calmon. Androda iľa o tover, čingerdã o konara pal o stromos, hazdña len a thoda peske len pro phiko. Olenge, ko sas leha, phendã: "Oda, so man dikhľan te kerel, sigo keren the tumen." 49 Avke kerde oda the leskere manuŝa a džanas pal o Abimelech. Ola konara thode upral o garudo than a zlabarde len upral lende. Mule savore manuŝa andral e veža paŝ o Ŝichem, ajse 1 000 murŝa the džuvľija.

O Abimelech merel

50 Palis o Abimelech geľa ko foros Tebec, ačhađa peskere murŝen pal dojekh sera a zaila les. 51 Maŝkar oda foros sas zorali veža. Savore murŝa, džuvľija the savore manuŝa andral oda foros denaŝle andre. Phandle pal peste o vudar a gele upre pre strecha. 52 O Abimelech avľa dži ke odi veža pro mariben. Geľa ko vudar vaŝoda, hoj la te podlabarel. 53 Ale androda varesavi džuvľi leske čhiđa pro ŝero malmoskero bar a pharađa leske o ŝero. 54 Ov androda sigo vičindã le terne murŝes, savo leske hordinelas o zbraňi, a phendã leske: "Le avri tiri ŝabľa a murdar man, hoj te na phenen pal ma: 'Murdarda les e džuvľi.'" Avke oda murŝ les predemađa a ov muľa. 55 Sar o Izraeliti dikhle, hoj o Abimelech muľa, savore pes visarde pale khere.

56 Avke o Del visarda pale le Abimelechoske oda, so kerđa peskere dadeske, sar murdarda peskere eftavardeŝ (70) phralen. 57 O Del visarda pale the le murŝenge andral o Ŝichem vaŝ oda, so kerde. Kavke avľa pre lende o prekoŝiben, so phendã o Gideonoskero čhavo o Jotam.

10

O Tolas the o Jair

1 Pal o Abimelech avľa o Tolas, hoj te zachraňinel le Izraeliten. Sas andral o kmeňos Jissachar a beŝales andro foros Ŝamir pro brehi Efrajim. Leskero dad sas o Puah a leskero o Dodo. 2 Lidžalas o Izrael biŝutrin (23) berŝ. Palis muľa a parunde les andro Ŝamir.

3 Pal leste avľa o Jair andral o Gilead a lidžalas o Izrael biŝuduj (22) berŝ. 4 Sas les tranda (30) čhave a dojekh lendar džalas pro peskero somaris. Sas len tranda fori, so pes dži adadžives vičinen Jairoskere gava a hine andre phuv Gilead. 5 Sar o Jair muľa, parunde les andro foros Kamon.

O Jeftah

6 O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Služinenas le modlengge Baal the Aŝtarta a the le Aramejike, Ammonike, Sidonike, Moabike the Filiŝtinike devlengge. 7 Akor o RAJ cholisaľiľa pro Izraeliti a diňa len le Filiŝtinenge the le Ammončanenge andro vasta. 8 On andre oda časos ispidenas pro Izraeliti a na denas lenge smirom. Deŝuocho (18) berŝ trapinenas savore Izraeliten pal o Jordan, andre le Amorejengeri phuv Gilead. 9 O Ammončana pregele the o Jordan a gele pro mariben pro kmeňi Juda, Benjamin the Efrajim. Pro Izraeliti avľa baro pharipen.

10 Akor chudle pale te vičinel ko RAJ: "Kerďam binos anglal tu, bo omukľam tut, peskere Devles, a služinahas le Baalengere modlengge Baal!"

11 O RAJ odphendã le Izraelitenge: "Či me tumen na zachraňindom le Egiptanendar, le Amorejendar, le Ammončanendar, le Filiŝtinendar, 12 le Sidončanendar, le Amalekendar the le Midijanendar, save tumen trapinenas? Sar pre ma vičinenas, cirdňom tumen avri andral lengere vasta. 13 Ale tumen man pale omukľan a služinenas avre devlengge, vaŝoda tumen imar na zachraňinava. 14 Džan a vičinen pro devla, saven peske ilan avri! Mi zachraňinen tumen on, sar avena andro pharipen!"

15 Ale o Izraeliti phende le RAJESKE: "Kerďam binos, ker amenca, sar tu kames, ale mangas tut, ča zachraňin amen adadžives!" 16 Avke čhide pestar het le cudze devlen a služinenas le RAJESKE. O RAJ imar na birinelas te dikhel pro pharipen le Izraelitengero.

17 Sar o Ammončana pes zgele a kerde peske taboris andro Gilead, hoj te džan pro mariben, avke the o Izraeliti pes zgele a kerde peske taboris paŝ e Micpa. 18 O manuŝa the o vodci andral o Gilead phende jekh avreske: "Oda, ko eŝeb (perŝo) džala pro mariben pro Ammončana, ela vodcas savore manuŝenge andral o Gilead."

11

O Jeftah

1 O Jeftah andral o Gilead sas zoralo murŝ. Sas o čhavo la lubňakero a leskero dad sas o Gilead. 2 Le Gilead sas the peskera romňaha čhave. Sar imar dobarile kala čhave, tradle

avri le Jeftah. Phende leske: “Tu našti chudes nič amare dadeskere barvalipnastar, bo sal o čhavo avra džuvlatar.” ³ O Jeftah denašla peskere phralendar a geľa te bešel andre phuv Tob. Ode pes leha zgele o nalače murša a džanas jekhetane leha.

⁴ Andre oda časos, sar o Ammončana džanas pro Izraeliti pro mariben, ⁵ o vodci andral o Gilead gele pal o Jeftah andre phuv Tob. ⁶ Phende le Jeftoske: “Av amaro vodcas, hoj te džas pro mariben pro Ammončana.”

⁷ Ale o Jeftah lenge phenda: “Na san oda tumen, save pre ma džanas a tradňan man avri andral o kher mire dadeskero? Soske aven akana ke ma, sar san andro pharipen?”

⁸ “Se vašoda akana avlam ke tu pale,” odphende leske o vodci, “te džaha amenca pro mariben pro Ammončana, aveha velitelis savore manuŝenge andral o Gilead.”

⁹ O Jeftah lenge phenda: “Te man prilena pale, hoj man te marav le Ammončanenca, a te o RAJ mange len dela andro vasta, avava čačes tumaro vodcas?”

¹⁰ “Mi el o RAJ maŝkar amende ŝvedkos,” phende leske o vodci, “amen das tut lav, hoj keraha sa avke, sar phendal.” ¹¹ Avke geľa o Jeftah le Gileadskere vodcenca a o manuša les ačhade vaŝ peskero vodcas the velitelis. Andro foros Micpa o Jeftah phenda anglo RAJ savoro, so imar phenda le vodcenge.

¹² Palis o Jeftah bičhada le murŝen ko Ammoniko kralis, hoj leske te phenen: “So tut hin pre mande, hoj avlal pro mariben andre miri phuv?”

¹³ O Ammoniko kralis phenda le Jeftoskere murŝenge: “Sar o Izraeliti avenas avri andral o Egipt, zaile miri phuv le paňestar Arnon dži ko paňi Jabbok the ko Jordan. Akana de mange oda pale andro smirom!”

¹⁴ Avke o Jeftah pale bičhada le murŝen ko Ammoniko kralis ¹⁵ a diňa leske te phenel:

“Kavke phenel o Jeftah: O Izrael na iľa le Ammončanenge aňi le Moabčanenge lengeri phuv. ¹⁶ Sar džanas o Izraeliti avri andral o Egipt prekal e pušta ko Lolo Moros* a doavľa andro Kadeš, ¹⁷ o Izraeliti bičhade ko kralis andral o Edom le murŝen, hoj leske te phenen: ‘Kamlomas te predžal prekal tiri phuv.’ Ale o Edomiko kralis pal kada na kamľa aňi te ŝunel. The ko Moabiko kralis bičhade le murŝen, ale aňi ov lenge oda na domukľa. Vašoda o Izraeliti ačhile andro Kadeš.

¹⁸ Palis o Izraeliti džanas prekal e pušta a obgele e Moabiko the Edomiko phuv. Doavle pre vichodno sera la Moabika phuvatar a kerde peske taboris pal o paňi Arnon. Ale na pregele odarik, bo ode chudelas e phuv Moab.

¹⁹ Palis o Izraeliti bičhade le murŝen ko Amorejiko kralis ko Sichon andro Čeŝbon a pomangľa les: ‘Kamlomas te predžal prekal tiri phuv andre amari!’ ²⁰ Ale o Sichon na pačalas oleske, hoj o Izraeliti kamen ča avke te predžal prekal leskeri phuv. Vičinda ke peste savore peskere murŝen, kerda taboris andre Jahca a geľa pro mariben pro Izraeliti.

²¹ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskero, diňa le kralis Sichon leskere manuŝenca andro vasta le Izraelitenge. Avke o Izraeliti upral leste ņerinde (zvifazinde) a zaile cali phuv le Amorejengeri, save ode beŝenas. ²² Zaile cali phuv le Amorejengeri le paňestar Arnon dži ko paňi Jabbok the la puŝtatar dži ko Jordan.

²³ O RAJ, o Del le Izraeloskero, iľa e phuv le Amorejendar a diňa la le Izraelitenge a tu kames odi phuv te zalel? ²⁴ Či tuke na leha oda, so tuke dela tiro del o Kemoŝ? Ale amen peske zalaha savoro, so amenge o RAJ, amaro Del, imar diňa. ²⁵ Či sal feder sar o Moabiko kralis o Balak, o čhavo le Cipporoskero? Či pes vesekedinda le Izraeloha, abo gela leha pro mariben? ²⁶ O Izraeliti beŝen imar trin ŝel (300) berŝ andro foros Čeŝbon the andro Aroer, andre lengere gava the mek andre savore fori pal o soduj seri le paňestar Arnon. Soske lenge kala fori akorestar na iľan? ²⁷ Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu mange keres namiŝtes, te aves pre ma pro mariben. O RAJ hin o sudcas. Ov adadžives mi sikavel maŝkar o Izraeliti the Ammončana, kaskero hin o čačipen.”

²⁸ Ale o Ammoniko kralis na kamľa aňi oda te ŝunel, so leske diňa te phenel.

Le Jeftoskeri vera

²⁹ Le RAJESKERO Duchos avľa pro Jeftah a ov pregela prekal o phuva Gilead the Menaŝe andre Gileadiko Micpa. Odarik gela pro mariben pro Ammončana. ³⁰ O Jeftah diňa vera le RAJES: “Te mange čačes deha le Ammončanen andro vasta ³¹ a te man lendar visarava pale andro smirom, akor dava le RAJESKE sar labardi obeta oles, ko avela eŝeb (perŝo) angle mande andral o vudar mire khereskero.”

* 11:16 E Hebrejiko čhib: O Trŝfinakero Moros

³² Palis o Jeftah gela pro mariben pro Ammončana a o RAJ leske len diña andro vasta. ³³ Domarda biš (20) fori le Aroerostar dži paš o Minnit the dži ko Abel-Keramim. Igen but le Ammončanendar murdarđa a avke ņerinda (zvitazinda) upral lende.

Le Jeftoskeri čhaj

³⁴ Sar o Jeftah avelas pale khere andre Micpa, leskeri čhaj avla avri anglal leste le khelibnaha the bašavibnaha pre tamburina. Sas les ča jekh čhajori, na sas les ņisave aver čhave. ³⁵ Soča la dikhla, čhingerđa pre peste o plaštos a zvičinda: “Ó, čhajori miri, prekal tute hin miro jilo dukhado! Andal man andre bari bibach! Diňom vera le RAJES a mušinav oda te dolikerel!”

³⁶ Oj leske phenda: “Dado miro, te diňal le RAJES vera, akor ker manca ča avke, sar phenda. Se o RAJ tuke diña, hoj te visares pale tire ņeprijatelenge le Ammončanenge.”

³⁷ Palis mek phenda le dadeske: “Ker prekal ma kada: Muk man duj čhon, hoj te džav mire prijatelkenca pro verchi. Ode rovaha upral oda, hoj šoha (ňikda) na džava romeste.”

³⁸ “Dža,” phenda lake a mukla la pro duj čhon. Avke oj gela peskere prijatelkenca pro verchi a ode rovelas upral oda, hoj šoha na džala romeste. ³⁹ Pal o duj čhon avla pale ko dad a ov odi vera dolikerđa. Oj ačhila pačivali.

Akorestar pes andro Izrael kerel oda, ⁴⁰ hoj o Izraelike čhaja džan avri sako berš pro štar džives peske te leperen pre le Gileadoskeri Jeftoskeri čhaj.

12

O Efrajim pes marel le Jeftoha

¹ O murša andral o Efrajim pes zgele pro mariben. Pregele prekal o Jordan andro foros Cafon a phende le Jeftoske: “Soske gela pro mariben pro Ammončana a amen na vičindal, hoj te džas tuha? Vašoda labaraha tiro kher the tuha!”

² O Jeftah lenge phenda: “Me the mire manuša igen pes vesekeadinahas le Ammončanenca. Ale sar tumen mangavas, hoj mange te pomožinen, na zachraňindan man andral lengere vasta. ³ Ale sar dikhľom, hoj mange na kamen te pomožinel, gelom pro mariben pro Ammončana, choc mange džalas vaš o dživipen. O RAJ mange len diña andro vasta. Soske kamen adadžives te džal pre ma pro mariben?”

⁴ Palis o Jeftah skidňna savore manušen andral o Gilead a gela pro mariben pro Efrajim. O Gileadi ņerinde (zvitazinde) upral o Efrajima, bo dovakerenas lenge: “Tumen, Gileadale, denašan andral o Efrajim the Menašše.” ⁵ O Gileadi zaile o thana, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan ko Efrajim. Te phenelas varesavo Efrajimos, so denašelas: “Kamav te predžal pre aver sera,” o Gileadi lestar phučenas: “Sal Efrajimos?” Te phendaahas: “Na som!”, ⁶ akor leske phenenas: “Phen šibbolet!” Te ov phendaahas “šibbolet”, bo na džanelas te phenel mištes oda lav, akor les chudenas a murdarenas pre oda than, khatar pes delas te predžal. Akor mule le Efrajimendar 42 000 murša.

⁷ O Jeftah sas sudcas andro Izrael šov berš. Sar muľa o Jeftah o Gileados, parunde les andre varesavo jekh foros andro Gilead.

O Ibcan, o Elon the o Abdon

⁸ Pal o Jeftah sas sudcas andro Izrael o Ibcan andral o foros Betlehem. ⁹ Sas les tranda (30) murša the tranda (30) čhaja. Peskere čhajen diña romeste avra fajtake a peskere čhavege anda tranda (30) čhajen andral aver fajta. O Ibcan sas sudcas andro Izrael efa berš. ¹⁰ Sar o Ibcan muľa, parunde les andro Betlehem.

¹¹ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Elon andral o kmeňos Zebulun. Lidžalas o Izrael deš berš. ¹² Sar o Elon muľa, parunde les andro Ajalon, andre phuv le Zebulunoskeri.

¹³ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Abdon, o čhavo le Hilleloskero, andral o foros Piraton. ¹⁴ Sas les saranda (40) čhave the tranda (30) čhavegere čhave, save džanas pro eftavardeš (70) somara. Ov lidžalas o Izrael očno berš. ¹⁵ Sar muľa o Abdon, le Hilleloskero čhavo, andral o Piraton, parunde les andro Piraton andre phuv Efrajim pro le Amalekengere brehi.

13

O Samson ulol

¹ O Izraeliti palis pale kerenas o bini anglo RAJ. Avke o RAJ len diña andro vasta le Filištinenge pro saranda (40) berš.

² Sas jekh murš andral o foros Cora andral o kmeňos Dan, savo pes vičinelas Manoach. Leskeri romňi našfi ačhelas khabňi a na sas la čhave. ³ Le RAJESKERO aňjelos pes lake

sikada a phenda: “Dikh, našti ačhehas khabñi a tuke na ulile čhave, ale akana ačheha khabñi a ela tut muršoro. ⁴ Vašoda merkin, hoj te na pijes mol aňi aver pijiben, a ma cha ñič, so hin melalo. ⁵ Bo ačheha khabñi a ela tut muršoro. Leskere bala našti ostrihinen, bo ole dživesestar, kana ulola, ela dino ča prekal o Del sar Nazarejos. Ov chudela te zachrañinel o Izrael le Filištinendar.”

⁶ Avke oj džalas oda te phenel peskere romeske a phenda: “Avla ke ma Devleskero murš. Dičholas avri sar le RAJESKERO aňjelos, daravas pre leste te dikhel. Na phučlom lestar, khatar hino, a ov mange na phenda peskero nav. ⁷ Ale phenda mange, hoj ačhava khabñi a ela man muršoro. Phenda, hoj te na pijav mol aňi ñisavo aver pijiben a te na chav ñič, so hin melalo, bo o čhavoro ela dino ča prekal o Del sar Nazarejos, kanastar ulola dži ko meriben.”

⁸ Palis o Manoach pes modlinelas ko RAJ: “RAJEJA, mangav tut, hoj oda Devleskero murš, saves bičhađal, te avel pale ke amende. Mi phenel amenge, so te kerel kale čhavoreha, savo ulola.”

⁹ O Del šunda avri le Manoach a o aňjelos le RAJESKERO avla pale ke džuvli, sar bešelas pre maľa a lakero rom o Manoach na sas laha. ¹⁰ Avke oj denašelas oda te phenel peskere romeske. Phenda leske: “Oda murš, savo oda džives avla ke ma, pes mange sikada pale!”

¹¹ O Manoach uštıla, geľa peskera romňaha ke oda murš a phučla: “Sal tu oda murš, savo vakereľas mira romňaha?”

“He, som,” odphenda.

¹² O Manoach phučla: “Sar pes ačhela oda, so phendaľ, sar kampil te dživel o čhavoro a so majinel te kerel?”

¹³ O aňjelos le RAJESKERO leske phenda: “Tiri romňi mušinel te kerel savoro, so lake phendom. ¹⁴ Te na pijel ñič, so hin le viñičostar, te na pijel mol aňi ñisavo aver pijiben a te na chal ñič, so hin melalo. Mi dolikerel savoro, so lake phendom.”

¹⁵ O Manoach phenda le RAJESKERE aňjeloske: “Mangas tut, ačh ade, medik tuke na pririchtinaha terňa koza.”

¹⁶ Ale o aňjelos leske odphenda: “The te man ade zľikerđalas, na chalomas tire chabnestar. Ale te pririchtineha labarđi obeta le RAJESKE, an la.”

O Manoach na džanelas, hoj oda hin le RAJESKERO aňjelos, ¹⁷ vašoda lestar phučla: “Sar tut vičines? Sar pes ačhela oda, so phendaľ, kamlamas tuke te presikavel e pačiv.”

¹⁸ “Soske phučes pal miro nav? Na del pes te achalol,” odphenda leske le RAJESKERO aňjelos.

¹⁹ Avke o Manoach ila terňa koza the e chabeneskeri obeta a obetinda oda pre skala le RAJESKE. O RAJ kerda anglo Manoach the leskeri romňi vareso naužardo: ²⁰ Sar e jag džalas andral o oltaris upre andro ñebos, o aňjelos le RAJESKERO geľa upre la jagaha. Sar oda dikhle o Manoach the leskeri romňi, peľe le mujeha ke phuv. ²¹ Le RAJESKERO aňjelos pes imar pale le Manoachoske the leskera romňake buter na sikada.

²² O Manoach phenda peskera romňake: “Amen čačes meraha, bo dikhľam le Devles.”

²³ Ale leskeri romňi leske phenda: “Te amen o RAJ kamlahas te murdarel, na ilahas amendar e labarđi the e chabeneskeri obeta. Na sikadaahas amenge kada savoro a aňi akanake amenge ajso vareso na phendahas.”

²⁴ Sar lake ulila o čhavo, diňa leske nav Samson. O čhavo barolas a o RAJ les požeñinelas. ²⁵ Akor, sar sas andro taboris Dan maškar o foros Cora the Eštaol, le RAJESKERO Duchos chudelas andre leste te kerel.

14

Le Samsonoskero bijav

¹ O Samson geľa tele andro foros Timna a ode pes zadikhľa andre jekh Filišinka. ² Sar pes visareľas khere, phenda peskere dadeske the la dake: “Andre Timna dikhľom jekha Filišinka. Len mange la romňake!”

³ O dad the e daj les prevakerenas: “Či nane džuvli maškar o čhaja tire phralengere the maškar amare manuša? Soske peske kames te lel romňa maškar o naobčhinde (naobrezimen) Filišinci?”

Ale o Samson le dadeske phenda: “Kala mange le, bo oj mange hiňi pre dzeka!” ⁴ O dad the e daj na džanelas, hoj oda hin le RAJESTAR, savo kamlala te džal pro Filišinci. Bo andre oda časos o Izrael sas tel e Filištingeri zor.

⁵ Avke o Samson geľa le dadeha the la daha tele andre Timna. Sar avenas ko viňici andre Timna, jekhvareste džalas pre lende terno ľevos, savo gravčinelas. ⁶ Le RAJESKERO Duchos avla pro Samson a ov peskere vastenca rozčhinda le ľevos sar terňa

koza. Le dadeske the la dake pal oda na phenda nič. ⁷ Palis geľa tele, vakerelas ola džuvľaha, savi sas leske pre dzeka.

⁸ Sar pes visarďa pal varesavo časos la peske te lel romňake, odgeľa le dromestar te dikhel pro mulo ľevos. Andro felos le ľevoskero sas but včeli the medos. ⁹ Iľa andre burňnik sikra medos a le dromeľa lestar chalas. Avľa ko dad the ke daj a diňa the len ole medostar te chal, ale na phenda lenge, hoj o medos iľa avri andral o mulo ľevos.

¹⁰ Palis leskero dad geľa tele ke odi džuvľi a o Samson ode kerďa hoscina, avke sar kerenas furt o terne murša. ¹¹ Sar les dikhle o Filištinci, ile avri prekal leste tranda (30) terne muršen, hoj te ačhen leha pro bijav.

¹² O Samson lenge phenda: “Phenava tumenge vareso garudo. Te džanena mange pre oda te odphenel pal o efa džives, akor tumen dava tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada. ¹³ Ale te mange na džanena pre oda te odphenel, tumen mušinena mange te del ola tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada.”

“Phen amenge oda,” phende leske. “Kamas oda te šunel.” ¹⁴ Ov lenge phenda: “Andral oda, so chal, avľa avri o chaben a andral oda, so hino zoralo, avľa avri o gulipen.”

A na džanenas te avel pre oda aňi pal o trin dživesa.

¹⁵ Pro štarto džives ispidenas pre Samsonoskeri romňi: “Prevaker tire romes, hoj amenge te phenel avri oda garuđipen. Te na, labaraha tut the tiro dadeskero kher. Vičindam amen ade, hoj amen te občoraren?”

¹⁶ Palis le Samsonoskeri romňi le rovibnaha avľa angle leste a phenda: “Tu man našti avri ačhes a na kames man! Mire manušenje phendal garuđipen, ale mange na phendal, so oda hin.”

“Se me oda aňi mire dadeske aňi mira dake na phendom a tuke oda mušinav te phenel avri?” phenda lake o Samson. ¹⁷ Ale oj pre leste rovibnaha ispidelas, medik ľikerelas e hoscina dži pro eftato džives. Ajci pre leste ispidelas, hoj lake oda phenda avri. Oj palis geľa te phenel peskere manušenje, so oda garuđipen hin.

¹⁸ Pro eftato džives, medik na zapela o kham, lestar phučle ola foroskere murša: “So hin guleder sar o medos?”

A so hin zoraleder sar o ľevos?”

O Samson lenge odphenda:

“Te tumen na orindanas mira terňa gurumňoraha, na džanľanas oda garuđipen!”

¹⁹ Avke avľa le RAJESKERO duchos pro Samson, geľa tele andro foros Aškalon a murdarďa tranda (30) muršen. Iľa lendar oda, so len sas, a lengere ineposkere gada diňa olenge, save pre oda garuđipen avle. Palis andre bari choli o Samson geľa pale ko dadeskero kher. ²⁰ Leskera romňa dine leskere prijateľiske, savo sas pro bijav.

15

O Samson kerel namištes le Filištínenge

¹ Pal varesavo časos, sar pes skidelas o žužođiv pal e maľa, o Samson iľa terňa kozica a geľa te dikhel peskera romňa a phenda: “Kamav te džal andro kher ke miri romňi.”

Ale lakero dad leske na domukľa te džal andre ² a phenda leske: “Gondoľindom mange, hoj la imar našti avri ačhes, vašoda la diňom tire prijateľiske. Lakeri terneder pheň hiňi šukareder sar oj. Mi el tiri romňi!”

³ Ale o Samson leske odphenda: “Akana na avava vinovato, te le Filištínenge kerava namištes!” ⁴ Avke odgeľa a chudľa trin šel (300) liški. Palis iľa o fakľi a le lišken sphandľa po duj le porenca, avke hoj maškar o pora priphandla e fakľa. ⁵ Labarďa o fakľi a le lišken mukľa te džal ko Filištínengero điv. Kavke zlabarďa o điv, so sas pro kopi, oda, so sas mek andre phuv, o viňici the olivakere stromi.

⁶ O Filištinci phučenas: “Ko ada kerďa?” Phende lenge: “O Samson, le Timňanoskero džamutro, bo leskera romňa dine leskere prijateľiske.”

Avke o Filištinci avle a zlabarde la the ľakere dades. ⁷ O Samson lenge phenda: “Vaš oda, so tumen kerďan, na preačhava pre tumende te džal, medik tumenge na visarava pale!” ⁸ Marelas le Filištinen bara choľaha a but lendar murdarďa. Palis geľa tele te bešel andre chev andre skala Etam.

⁹ Avke avle o Filištinci, kerde peske taboris andre Judsko a sas rozačhade pro than Lechi. ¹⁰ O murša andral e Judsko phučle: “Soske avľan pre amende pro mariben?”

“Avľam te chudel le Samson a te visarel leske oda, so ov kerďa amenge,” odphende.

¹¹ Akor trin ezera (3 000) murša andral e Judsko avle tele paš e skala Etam a phende le Samsonoske: “Či tu na džanes, hoj amen sam tel e zor le Filištínengeri? So tu amenge kerdal?”

Odfhendá lenge: “Avke, sar on kerde mange, me kerđom lenge.” ¹² Phende leske: “Avlam tut te chudel a te del andro vasta le Filištínenge.”

O Samson lenge phenda: “Len vera, hoj na chučena pre ma tumen korkore!”

¹³ “Na chučaha pre tu,” phende leske, “ča sphandaha tut a daha tut lenge andro vasta. Čačes amen tut na kamas te murdarel.” Avke les phandle duje neve lanenca a ligende les avri andral e skala.

¹⁴ Sar avla ko than Lechi, o Filištínci vriskinenas a denašenas anglal leste. Androda avla jekhvaresto pro Samson le RAJESKERO Duchos a o šele pre leskere musa ačhile sar zlabarde thava a pele tele leskere vastendar. ¹⁵ Arakhlá e kokaluňi sanká le mule somaristar, íla la andro vast a murdarđa laha ezeros (1 000) muršen.

¹⁶ Palis o Samson phenda:

“La somariskera sankaha
len čhidom pro but kopi,
la somariskera sankaha
murdarđom ezeros (1 000) muršen.”

¹⁷ Sar dovakerđa, odčhída pestar e sanká andral o vast. Vašoda pes oda than vičinel Ramat-Lechi*.

¹⁸ O Samson andro baro smedos vičinelas pro RAJ: “Tu diňal tire služobňikoske kada baro ňerindípen (vifaztvo), ale akana mušínave te merel andro smedos a te perel andro vasta ole naobčhinde (naobrezimen) muršenge?” ¹⁹ Akor o Del phundrađa e chev andro Lechi, hoj te avel avri o paňi. Sar píla o Samson, prekerđa pes a avla ke peste. Vašoda le paňeske, so hin dži adadžives andro Lechi, diňa nav En-Hakkore†.

²⁰ O Samson lidžalas le Izraeliten andro časos le Filištínengero biš (20) berš.

16

O Samson denašel le Filištínendar

¹ Sar avla jekhvavar o Samson andro foros Gaza a dikhla ode jekha lubňa. Geľa ke late a pašlila laha. ² Soča o manuša andral e Gaza šunde, hoj o Samson avla ode, gele takoj ke foroskeri brana a cali rat ode cichones pre leste užarenas, medik na vidňisalíla. Phende: “Ko tošara les murdaraha.”

³ O Samson sovelas dži jepaš rat. Pal jepaš rat ušfila, chudla e brana le foroskeri a cirdňa la avri le čopenca the le zavoriha. Thoda peske la pro phiko a ligenda la dži upre pro verchos anglo Hebron.

O Samson the Delila

⁴ Palis geľa tele andre dolina Sorek a ode pes zakamla andre džuvli, savi pes vičinelas Delila. ⁵ Androda avle ke late o Filištínike vodci a phende lake: “Chude les andre a dodžan tut, khatar les hin ajsi bari zor a sar les šaj thovas tele, hoj les te sphandas a te prelas upral leste e zor. Palis dojekh amendar tut dela 1 100 rupune minci.”

⁶ Avke e Delila phenda le Samsonoske: “Phen mange, khatar hin tut ajsi zor? Soha tut kampel te phandel, hoj te prelen upral tute e zor?”

⁷ “Te man phandena le ešta neve lukoskere špargenca, so mek na šučile avri, ačhava bi e zor a avava ajsa sar sako aver,” phenda lake o Samson.

⁸ O Filištínike kraľa lake ande ešta neve, cinde lukoskere špargi a oj les lenca sphandla. ⁹ Andre lakero kher pes gele te garuvel vajkeci murša. Akor zvičinda: “Samson, o Filištínci džan pre tu!” Ov androda rozčhinda o špargi avke, sar e jag rozčhinel o thav. Avke mek na avle pre oda, andre soste hiňi garuđi leskeri zor.

¹⁰ Akor e Delila phenda le Samsonoske: “Tu manca kerehas ča pheras a na phendal mange o čačipen. Akana mange phen, soha pes del tut te sphandel!”

¹¹ “Te man sphandena neve šelenca, savenca pes mek ňič na kerelas, ačhava bi e zor a avava ajsa sar sako aver,” phenda lake.

¹² Avke e Delila íla neve šele a sphandla les lenca, medik užarenas o murša andro kher. Palis zvičinda: “Samson, o Filištínci džan pre tu!” Ale ov rozčhingerđa o šele le musendar sar thava.

¹³ E Delila phenda le Samsonoske: “Dži akana kerehas manca ča pheras a na phenehas mange avri o čačipen. Phen mange, sar tut šaj sphandav?”

* 15:17 Oda hin: O kokaluňo sankakero brehos. † 15:19 Oda hin: O prameňis le vičibnaskero.

“Te efa vrkoči mire balendar prichudeha (zakhuveha) prekal o špargi andro strojos, pre savo pes keren o pochtana, a zachudeha len le kaštune ciloreha, akor našavava e zor a avava sar sako aver,” phenda lake.

¹⁴ Sar o Samson zasuča, prethoda leskere vrkoči andro strojos a prichudla le kolikoha. Palis zvičinda pre leste: “Samson, o Filištinci džan pre tu!” Ov pes prekerda andral o soviben a cirdña avri o ciloro the o strojos leskere špargenca.

¹⁵ E Delila leske phenda: “Sar tu šaj phenes, hoj man kames, te tiro jilo nane phundrado prekal ma? Imar trival manca kerehas ča pheras a na phendal mange avri, so tut kerel zorales!” ¹⁶ Sar pre leste kale lavenca ispidelas džives pre dživeseste, imar na birinelas oda aňi te zlidžal.

¹⁷ Akor o Samson lake phenda avri o čajipen: “Mire balendar pes mek e čhuri na chudla, bo mek sigeder, sar uliřom, somas dino prekal o Del sar Nazarejos. Ale te man vareko ostrihindahas, omuklahas man imar e zor a ulomas ajsa sar the aver.”

¹⁸ E Delila dikhla, hoj akana lake phundrada peskero jilo a le Filištinke vodcenge diňa te phenel: “Aven akana, bo imar mange phenela avri savoro.” O Filištinke vodci avle a ande peha the o rup. ¹⁹ Oj kerda avke, hoj te zasovel pre lakere čanga, palis vičinda jekhe muršes, savo leske ostrihinda o efa vrkoči le šerestar. Kaleha oj les thoda tele a e zor les omukla. ²⁰ Akor zvičinda: “Samson, o Filištinci džan pre tu!” Sar pes prekerda, phenda peske: “Avke sar furt, the akana len pal ma razinava tele.” Ale ov na džanelas, hoj lestar o RAJ odgeľa. ²¹ O Filištinci les chudle, ile leske avri o jakha a lięende les andre Gaza. Ode les phandle le bronzune křiginenca a andre bertena muřinelas te erřinel o điv. ²² Ale o bala, so leske ostrihinde, leske chudle pale te barol.

O Samson merel

²³ O Filištinke vodci pes zgele, hoj te anen bari obeta peskere devleske le Dagonoske a kerde bari hoscina. Phenenas:

“Amaro del amenge diňa
amare řeprijateljis le Samson andro vasta.”

²⁴ Sar dikhle o manuša le Samson, lařarenas peskere devles a phenenas:
“Amaro del amenge diňa
andro vasta amare řeprijateljis,
savo zničinda amari phuv
a murdarda amare manuřen.”

²⁵ Sar igen radisalonas zvičinde: “Anen le Samson, hoj les avri te asas.” Avke ande le Samson andral e bertena a ov len muřinelas te zabavinel.

Sar les ačhade mařkar o slupi, ²⁶ o Samson phenda le terne muršeske, savo les chudelas le vastestar: “Domuk mange, hoj man te chudav le slupendar, pre save ačhel o kher, a te zmukav man pre lende.” ²⁷ Andro kher sas pherdo murša the džuvlija a sas ode savore Filištinke vodci. Pre strecha sas ajs 3 000 murša the džuvlija, save dikhenas pro Samson, sar len zabavinel.

²⁸ Akor o Samson vičinelas ko RAJ a mangelas les: “Ó, Adonaj, RAJEJA! Leper tuke pre ma a mek jekhvar man de ajsi zor, so man sas, ó, Devla, hoj te visarav pale le Filištince mek jekhvar vař soduj mire jakha.” ²⁹ Androda o Samson zorales chudla soduj mařkarune slupi, pre save ačhelas o kher, jekh le čače vasteha the dujo slupos bafogne (lave) vasteha a zmukla pes pre lende zoraha. ³⁰ Phenda: “Mi merav jekhetane le Filištince!” Čaľa zoraha ispidelas a o kher peľa pro vodci the pre savore manuša, save sas andre. Pař peskero meriben murdarda buter sar olen, save murdarda, sar mek dživelas.

³¹ Leskere phrala savora dadeskera famelijaha džanas tele a ile leskero felos pale khere. Parunde les andro hrobos leskero dadeskero Manoachoskero, mařkar e Cora the o Eřtaol. O Samson lidžalas o Izrael biř (20) berř.

17

O Michah peske kerel devlores

¹ Pro brehi Efrajim dživelas jekh murř, savo pes vičinelas Michah. ² Ov phenda peskera dake: “Ola ezeros the řel (1 100) rupune, so tuke sas čorde a prekal save phendal avri o prekořiben, a oda the anglal mande, hine ke ma, bo me len tuke ilom.”

E daj leske odphenda: “Čhavo miro, mi požehřinel tut o RAJ!”

³ Ov palis anda pale la dake ola ezeros the řel (1 100) rupune a oj leske phenda: “Kala rupune odthovav prekal o RAJ, hoj pes lendar te kerel mire čhaske avričingerđi modla the ruđuňi modla. Kaleha tuke dava pale kala rupune.” ⁴ Avke ov diňa pale o rupune peskera dake. Androda iľa leskeri daj duj řel (200) rupune a diňa len le zlatřikoske.

Ov lendar kerđa avričingerdī modla the ru puñi modla, so palis sas andre Michoskero kher.

⁵ O Michah kerđa andro peskero kher sentno than. Kerđa peske efodos the kherutune devloren a ačhađa jekhe peskere čhavendar vaš o rašaj.

⁶ Andre oda časos andro Izrael na sas kralis. Sako kerelas oda, so gondolinelas, hoj hino lačo.

⁷ Sas jekh terno čhavo andral o Judsko Betlehem, andral o kmeños Juda, savo sas Levitas a bešelas ode sar cudzincos. ⁸ Oda murš geła het andral o Betlehem, hoj te rodel aver than, kaj te bešel. Le dromeħa avła ko brehi Efrajim ko Michoskero kher.

⁹ O Michah lestar phučła: “Khatar aves?”

“Me som Levitas andral o Judsko Betlehem,” odphenda, “a rodav varesavo than, kaj ačhava te bešel.” ¹⁰⁻¹¹ O Michah leske phenda: “Ačħ ke mande a av mange dad the rašaj. Sako berš tut dava deš rupune, chaben the gada.” O terno Levitas priačħila pre oda. Ov bešelas ode a ačħila le Michoske sar leskero čhavo. ¹² O Michah les ačħada vaš rašaj a ov ačħila te dživel andre leskero kher. ¹³ O Michah peske phenda: “Akana čačes džanav, hoj o RAJ ela ke ma lačo, bo o Levitas mange ačħila rašaske.”

18

O kmeños Dan len le Michoskere rašas the o modli

¹ Andre oda časos mek le Izraeliten na sas kralis. Akor o kmeños Dan rodenas prekal peste dedično phuv, kaj te bešen. Bo džī akor mek na chudle maškar o kmeñi Izrael phuv vaš o dedičtovo. ² Avke o kmeños Dan bičhade peskere fajtendar pandž zorale muršen andral o fori Cora the Eštaol, hoj te predikhen e phuv. Phende lenge: “Džan te predikhel odi phuv.”

Sar avle pro brehi Efrajim džī ko Michoskero kher, ačħile ode te presovel. ³ Sar sas paš o kher le Michoskero, sprindžarde pal o vakeriben, hoj o terno Levitas na sas odarik. Gele ke leste a phučle: “Ko tut ade anda? So ade tu keres? So ade rodes?”

⁴ Ov lenge odphenda: “Kavke pes manca o Michah dothoda, hoj leske te služinav sar o rašaj.”

⁵ Palis leske phende: “Phuč akor le Devlestar, hoj pes te dodžanas, či amaro drom ela bachtalo.”

⁶ “Džan andro smirom!” phenda lenge o rašaj. “O RAJ imar džal anglal tumende pro drom, pal savo džan.”

⁷ Avke ola pandž murša džanas dureder a dogele andro Lajiš. Dikhle, hoj o manuša ode dživen andro smirom the bi e dar avke sar o Sidončana. Ćiko ode na sas andro trapišagos aňi andro čoripen, bešen dur le Sidončanendar a na sas len nič avre manušenca.

⁸ Sar pes visarde pale andre Cora the o Eštaol, lengere phrala lendar phučle: “So ode dikhľan?”

⁹ “Aven, džas pre lende!” odphende. “Dikhľam, hoj odi phuv hiňi igen lačħi. Pre soste mek užaren? Ma zlikeren tumen, aven džas la te zale!” ¹⁰ Sar ode džana, arakhena ode manušen, save na džanen pal Ćisoste. E phuv hiňi igen bari a o Del tumenge la dela andro vasta. Pre odi phuv hin savoro, so le manušeske kempel.”

¹¹ Avke šov šel (600) Daniti le zbraňenca gele andral e Cora the o Eštaol pro mariben. ¹² Sar džanas upre, kerde peske taboris paš o Kirjat-Jearim andre Judsko. Vašoda oda than, so hino pro zapados le Kirjat-Jearimostar, pes džī adadžives vičinel Taboris le Danengero. ¹³ Palis odarik džanas dureder prekal o brehi le Efrajimoscere a doavle ko Michoskero kher.

¹⁴ Akor prevakerde ola pandž murša, save gele te predikhel e phuv paš o Lajiš. Phende peskere phralenge: “Džanen tumen olestar, hoj andre kala khera hin o efodos the o kherutune devlora, e avričingerdī modla the e ru puñi modla? Akana gondolinen pal oda, so kerena.” ¹⁵ Avke avle ko kher le terne Levitaskero paš o kher le Michoskero a pozdravinde les. ¹⁶ Androda šov šel (600) Daniti pririchtimen pro mariben, ačhenas angle brana. ¹⁷ Ola pandž murša, save sas te predikhel e phuv, gele andro kher a ile e avričingerdī modla, o efodos, le kherutune devloren the e ru puñi modla. O rašaj ačħelas angle brana le šov šel (600) vizbrojimen muršenca.

¹⁸ Sar o murša gele andre le Michoskero kher a ile odarik e avričingerdī modla, o efodos, le kherutune devloren the e ru puñi modla, o rašaj lendar phučła: “S'oda tumen keren?”

¹⁹ Odphende leske: “Čhit, phand andre o muj! Av amenca! Av tu amenge dad the rašaj. So hin prekal tu feder? Te el rašaj andro kher jekhe muršeskero, abo te el rašaj prekal jekh calo kmeños le Izraeloskero?”

²⁰ Le rašaske oda sas pre dzeka. Ila o efodos, kherutune devloren the e avričhingerđi modla a geľa jekhetane lenca. ²¹ Visarde pes a džanas dureder. Mukle te džal anglal le romñijen the le čhaven le barvalipnaha the le stadenca.

²² Sar imar sas dur le Michoskere kherestar, sas zvičimen o murša, save bešenaz pašes paš o Michah a dochudle le Daniten. ²³ Sar pre lende vičinenas, o Daniti pes visarde a phuče le Michostar: “So pes tuha ačhila, hoj tuke vičindal tire muršen?”

²⁴ O Michah lenge phenda: “Ilan mire devlen, so mange kerdom, the mire rašas. Tumen džan het a so ačhel mange? Sar šaj phučen, so pes manca ačhila?”

²⁵ O Daniti leske phende: “Na kamas tut imar buter te šunel, bo varesave murša pes šaj chołaren a chučena pre tumende. Tu kames, hoj tut te murdaren the cała tira famelija?”

²⁶ Avke o Daniti džanas peskere dromeħa. Sar dikhła o Michah, hoj hine zoraleder sar ov, visarda pes pale khere.

²⁷ Ale on ile peħa oda, so peske o Michah kerđa, the leskere rašas a džanas pro mariben pro foros Lajiš, pro smiromskere manuša, save pal nisoste na džanenas. O Daniti murdarkerde len avri a zlabarde oda foros. ²⁸ Ńiko len na avła te zachrañinel, bo oda foros sas dur le Sidonostar a na sas len nič avre manušenca. Oda foros sas pašes andre dolina Bet-Reħob.

Palis pale ačħade o foros a bešenaz ode. ²⁹ Le foroske dine nav Dan, pal peskero prapapus Dan, savo sas o čhavo le Izraeloskero. Angloda pes oda foros vičinelas Lajiš.

³⁰ O Daniti peske ode ačħade odi avričhingerđi modla. O Jonatan the leskere čħave sas rašaja andro kmeños Dan, medik odarik le manušen na zaile. O Jonatan sas o čhavo le Geršomoskero, saveske sas o dad o Mojžiš. ³¹ Likerenas ode e modla, so kerđa o Michah, medik ačħelas le Devleskero Stanos andro Šilo.

19

O Levitas the leskeri romñi-služka

¹ Andre jekh časos, sar andro Izrael na sas krañis, jekh Levitas bešelaz pro durale breħi andro Efrajim. Ila peske andral o Judsko Betlehem mek jekħa romña-služobñička.

² Ale oj jekhvar les omukła, bo chalas pre leste chołi a geľa pale ke peskero dad andro Judsko Betlehem. Zlikerđa pes ode ajse štar čħon. ³ Palis lakero rom geľa pal late, hoj la te prevakerel a te anel la pale khere. Ila peħa le sluhaz the duje somaren. Sar les oj ligenda andro kher peskere dadeskero a sar les dikhła lakero dad, priiła les radišagoha. ⁴ O sastro les zlikerelas, hoj te ačhel ode trin džives. Avke ačħile te presovel a chanas the pijenas.

⁵ Pro štarto džives o Levitas uštıla, sar vidñisalila, hoj imar te džal khere, ale lakero dad les prevakerelas: “Ma džan ñikhaj, ešeb (peršo) chan vareso, hoj tumen te zoraların, a palis šaj džan.” ⁶ Avke ačħile ode a jekhetane peske bešenaz a chanas the pijenas. O dad ola džuvlakero leske phenda: “Mangav tut, ačħ ade prekal e rat a mi radisałol tiro jilo!” ⁷ Palis, sar uštıla, hoj te džal het, o sastro les igen mangelas, hoj mek te ačhel, a ov ačhila. ⁸ Pro pandžto džives sig tosara kamelas imar te džal pro drom. No leskero sastro pale pre leste ispidelas a phenda: “Ešeb tut zoralar, ačħen ade, medik na ela o dilos!” Ačħile a chanas jekhetane.

⁹ Sar o Levitas palis uštıla, hoj te džal pro drom peskera romñaha-služobñičkaha, leskero sastro les pale prevakerelas: “Dikh, maj imar zaračol. Presoven ade a radisałon! Tajsa sig tosara uštena a džana pro drom andre peskero stanos.” ¹⁰ Ale o Levitas imar na kamelas te presovel ode a avke thođa o sedli pre peskere duj somara a geľa peskera romñaha-služobñičkaha the le sluhaha pro drom. Avła anglo Jebus, so hin adadžives Jeruzalem.

¹¹ Sar sas paš o Jebus a sas imar igen nasig, o sluhaz phenda leske: “Av, mangav tut, džas andre kada Jebusejiko foros a ačħas ode te presovel.”

¹² Ale leskero raj leske phenda: “Na džaha andre kada foros maškar o manuša, save nane Izraeliti, ale džaha dži andre Gibeja.”

¹³ “Av, džas,” phenda le sluhazke, “dikhaha, či pes del te džal ke Gibeja abo ke Rama a presovas andre jekh kale forendar.” ¹⁴ Avke gele dureder a o kham imar zadžalas, sar imar sas paš e Gibeja andre phuv le Benjaminengeri. ¹⁵ Ačħile te presovel andre Gibeja. Sar ode o Levitas avła, ačhila pro foroskero placos, bo ñiko len na iła ke peste te presovel.

¹⁶ Odi rat avelas jekh phuro murš andral e buči pal e maľa, so sas andral o brehi le Efrajimokere, a bešelas andre Gibeja maškar o Benjamini. ¹⁷ Sar pes obdikhľa, dikhľa ode pro placos ole muršes. O phuro murš lestar phučľa: “Kaj džas? Khatar aves?”

¹⁸ Ov odphenda: “Amen avas andral o Judsko Betlehem a džas pale khere ko palune brehi andro Efrajim. Džavas andro Betlehem a akanake džav khere, ale ņiko man na iľa andre peskero kher. ¹⁹ Hin man phusa the chaben prekal amare somara a maro the mol prekal amende. Hin man savoro, so mange kempel.”

²⁰ O phuro murš phenda: “Smirom tuke. Me tut dava savoro, so tuke kempel. Ča ma ačh kade avri prekal e rat pro placos.” ²¹ Avke les ligenda andre peskero kher a diňa chaben prekal leskere somara. Omorde peske o pindre, chanas the pijenas.

²² Sar lenge imar sas mištes, jekhvareste varesave nalače murša andral oda foros pes rozačhade pašal calo kher, chudle te durkinel pro vudar a vičinenas pro phuro: “An avri ole muršes, savo avľa andre tiro kher. Kamas leha te pašlol!”

²³ Androda o phuro murš avľa avri a dovakerelas lenge: “Na, phralale mire! Ma keren ņič nalačo kale muršeske, savo avľa andre miro kher. Ma keren kajso džungipen! ²⁴ Dikhen, kade hiňi miri čhaj, savi hiňi pačivali, the kale muršeskeri romňi-služka. Anava tumenge len akana avri. Šaj lenca pašlon a keren lenca, so ča kamen, ale kale muršeha ma keren kajso džungipen!” ²⁵ Ale ola murša les na kamenas aňi te šunel. Avke o Levitas iľa peskera romňa-služobňička a ligenda la ke lende avri. On laha cali rat pašľuvkerenas a ko tosara la premukle.

²⁶ Paľis odi džuvľi avľa pale ke oda kher, kaj ačhľa lakero rom. Peľa anglal paš o vudar a pašľolas ode, medik na vidňisaliľa. ²⁷ Lakero rom ušřila tosara a sar phundrađa o vudar, hoj te džal het, dikhľa peskera romňa-služobňička, sar pašľol le vastenca pro vudar. ²⁸ Phenda lake: “Ušři, džas!” Ale na odphenda leske. Avke la thoda pro somaris a džalas khere.

²⁹ Sar avľa khere, iľa e čhuri, chudľa peskera romňa-služobňička, rozčhingerđa lakero telos pro dešuduj (12) kotora a rozbičhada len pal calo Izrael. ³⁰ Dojekh, ko ada dikhľa, phenda: “Ňič ajso pes mek na ačhľa, aňi ņiko na dikhľa akorestar, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, dži adadžives! Gondolinen pal ada! So kempel te kerel?”

20

O mariben le Benjaminenca

¹ Paľis pes savore Izraeliti le Danostar dži ke Beer-Šeba the andral o Gilead zgele sar jekh anglo RAJ andre Micpa. ² Zgele pes savore Devleskere manuša – o vodci andral savore Izraelike kmeňi. Sas ode 400 000 murša le šablunca. ³ O Benjamini pes pal ada došunde, hoj o Izraeliti gele upre andre Micpa.

O Izraeliti phučenas: “Phenen amenge, sar pes ačhľa kada nalačhipen?”

⁴ Pre ada o Levitas, o rom ola murdarđa džuvľakero, odphenda: “Peskera romňaha-služobňičkaha avlom te presovel andre Benjaminiko foros Gibeja. ⁵ Ale o Gibejana avle rači pre mande a rozačhade pes pašal oda kher, andre savo somas, bo kamenas man te murdarel. Našilu pašľuvkerenas mira romňaha-služobňičkaha avke, hoj mula. ⁶ Avke iľom la a rozčhindom la pro kotora, so rozbičhadom pal calo Izrael, bo kerde nalačhipen the baro džungipen andro Izrael. ⁷ Akana, tumen savore manuša le Izraeloskere, gondolinen pal ada a phenen, so kerena!”

⁸ Savore manuša sas andre oda jekh a phende: “Ňiko amendar na džala andre peskero stanos, aňi ņiko khere. ⁹ Kada hin oda, so lenca keraha: Prekal o losos pes dodžanaha, sar džaha pre lende. ¹⁰ Andral dojekh Izraeliko kmeňos laha avri deše muršen le šelendar, šel le ezerendar the ezeros le deše ezerendar, hoj te anen o chaben prekal o manuša, save avle te visarel pale le Benjaminenge andral e Geba vaš oda džungipen, so kerde andro Izrael.”

¹¹ Paľis pes savore Izraeliti zgele sar jekh paš o foros. ¹² O kmeňi andral o Izrael bičhade le muršen pal cali Benjaminiko phuv, hoj te phenen: “Oda savo džungipen tumen kerďan?! ¹³ Akana amenge den avri le nalače muršen andral e Gibeja, save oda kerde. Murdaraha len a avke odlaha oda nalačhipen andral o Izrael.”

Ale o Benjamini na kamenas te šunel oda, so phende lengere phrala, o Izraeliti. ¹⁴ Zgele pes andral peskere fori andre Gibeja pro mariben pro Izraeliti. ¹⁵ Savore Benjamini, save pes ode zgele, sas 26 000 murša le šablunca. The mek efa šel (700) avrikidle murša, save bešenas andre Gibeja. ¹⁶ Maškar ola savore sas efa šel (700) avrikidle murša, save sas balogara (ľavaka), a dojekh džanelas igen mištes te čhivkerel o bara andral o prakos.

¹⁷ Le Izrael sas 400 000 murša le šablenco, avrisikade pro mariben.

¹⁸ O Izraeliti džanas andro Betel te phučel le Devlestar: “Ko amendar ešeb (peršo) majinel te džal pro mariben pro Benjamini?”

O RAJ lenge odphenda: “Ešeb džala o Juda.”

¹⁹ Avke o Izraeliti tosara ušile a kerde peske taboris pašes paš e Gibeja. ²⁰ Sar o Izraeliti gele pro mariben pro Benjamini, rozačhade pes pre lende paš e Gibeja. ²¹ Ale o Benjamini gele avri le forostar a andre oda džives murdarde 22 000 Izraeliten. ²²⁻²³ O Izraeliti džanas andro Betel a dži rači rovenas anglo RAJ. Pašis phučle le RAJESTAR: “Majinas te džal pale pro mariben pre amare phrala pro Benjamini?”

O RAJ lenge phenda: “Džan, maren tumen lenca!”

Avke o Izraeliti chudle pale zor a pale pes rozačhade pro mariben pre oda than, kaj pes rozačhade ešebno džives. ²⁴ Avke o Izraeliti gele pro dujto džives pro mariben le Benjaminenca, ²⁵ ale o Benjamini gele pale pro Izraeliti a murdarde lendar mek 18 000 muršen, savendar dojekh pes džanelas te marel la šablaha. ²⁶ Pašis savore Izraeliti džanas upre andro Betel a ode rovenas a bešenas anglo RAJ. Calo džives dži rači poscinenas a ande le RAJESKE labarde the smiromskere obeti. ²⁷ Pašis o Izraeliti phučenas le RAJESTAR, so majinen te kerel. Andre oda časos sas ode le Devleskeri Zmluvakeri Archa, ²⁸ paš savi o Pinchas kerelas e rašajiko buči. Leskero dad sas o Eleazar, savo sas o čhavo le Aronoskero. O Izraeliti phučle: “Majinas pes te marel dureder amare phralenca le Benjaminenca, abo majinas te preačhel?”

O RAJ odphenda: “Džan, maren pes, bo tajsa tumenge len dava andro vasta.”

²⁹ Avke o Izraeliti rozačhade garude muršen pašal e Gibeja. ³⁰ Pro trito džives džanas pro mariben pro Benjamini a avke sar angloda pes rozačhade pro mariben pre Gibeja. ³¹ O Benjamini gele pre lende a o Izraeliti denašenas het a kaleha len dochudle dur le forostar. Avke sar angloda, the akana chudle te murdarkerel le Izraeliten. Murdarde lendar ajse tranda (30) muršen pre mala the pro drama, so džan jekh andro Betel the dujto andre Gibeja. ³² O Benjamini peske phende: “The akana on prekhelena (prehrajnena); avke sar angloda.” Ale o Izraeliti pes dothode: “Denašas lendar a kaleha len dochudaha dur le forostar!”

³³ Sar savore Izraeliti omukle peskere thana a pale pes rozačhade paš o Baal-Tamar, ola aver Izraeliti, save sas garude, chučile avri a džanas pro mariben le zapadostar andre Geba. ³⁴ Pre Gibeja avle 10 000 murša, save sas avrikidle andral calo Izrael. O mariben sas ajso baro, hoj o Benjamini aňi na sprindžarde, sar pašes sas lengeri bibach. ³⁵ Avke o RAJ diňa le Izraelitenge te ņerinel (zvifazinel) upral o Benjamini a oda džives murdarde 25 100 Benjaminen, save pes džanenas te marel la šablaha. ³⁶ Avke o Benjamini dikhle, hoj prekhelde.

Sar o Izraeliti ņerinde

Angloda o Izraeliti oddžanas le Benjaminendar, bo pes zmukle pro murša, save sas garude paš e Gibeja. ³⁷ Akor o garude murša denašenas pro mariben andre Gibeja a le šablenco murdarkerde savoren, save sas andro foros. ³⁸ O Izraeliti pes dothode ole muršenca, hoj o thuv andral o foros ela lenge sar znameňje, ³⁹ hoj te visaren pes pale andro mariben. Angloda imar sigeder o Benjamini murdarde lendar ajse tranda (30) muršen a phende peske: “Murdarkeras len avke sar ešebnovar (peršovar).” ⁴⁰ Akor chudla andral o foros te džal upre o thuv. Sar pes o Benjamini obdikhle palal, dikhle, hoj andral calo foros džalas o thuv dži ko ņebos. ⁴¹ Androda o Izraeliti pes visarde pale pro mariben. O Benjamini predarandile, bo dikhle, sar pašes hin lengeri bibach. ⁴² Vašoda pes visarde a denašenas le Izraelitendar pre pušta, ale le maribnastar na denašle, bo ola aver murša avenas avri andral o foros a murdarkerde len. ⁴³ Džanas pre lende pal dojekh sera a na preačhenas te džal pal lende dži pro vichodos la Gibejatar. ⁴⁴ Avke mule 18 000 zorale murša andral o kmeňos Benjamin. ⁴⁵ Sar ola aver Benjamini pes visarde a denašenas pre pušta ke skala Rimmon, o Izraeliti murdarde lendar 5 000 pašal o drom. Džanas dureder pal lende dži ko Gidom a murdarde mek 2 000 muršen.

⁴⁶ Oda džives murdarde 25 000 Benjaminen, save sas zorale andro mariben le šablenco. ⁴⁷ Ale 600 murša pes visarde a denašle pre pušta pre skala Rimmon a ode ačhile štar čhon. ⁴⁸ O Izraeliti pes pale visarde andre Benjaminiko phuv a murdarkerde ode savore muršen, džuvlijen, čhaven the le džvirinen. Savore fori, prekal save džanas, zlabarde.

¹ O Izraeliti ile angloda vera andre Micpa: “Ńiko amendar na dela peskera ča romňake le Benjaminenge.” ² O manuša avle andro Betel a bešenas ode le zorale roviňnaha anglo Del dži rači. ³ Phenenas: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, soske pes andro Izrael ačhila oda, hoj adadžives jekh tire kmeňostar našliła?”

⁴ Pre aver džives sig tosara o Izraeliti ode ačhade oltaris a ande labarde obeti the smiromskere obeti. ⁵ Palis phučenas: “Ko le Izraelike kmeňendar na avla, sar pes zgelam anglo RAJ? Bo diňam bari vera upral savore, ko na avela anglo RAJ andre Micpa, hoj mušinela te merel!”

⁶ Le Izraelitenge avla pharo pre peskere phrala pro Benjaminini a vakerenas: “Adadžives o Izrael našada jekh peskero kmeňos. ⁷ So kampil te kerel, hoj te arakhas romňijen prekal o Benjaminini, save mek ačhile? Bo diňam vera le RAJES, hoj na daha lenge peskere čhajen romňenge.” ⁸ Palis phučle: “Ko le Izraelike kmeňendar na avla anglo RAJ andre Micpa?” A avle pre oda, hoj űiko andral o Jabeš-Gilead na avla andro taboris, kaj sas zgele. ⁹ Bo sar zgende le manušen, na sas ode űiko andral o Jabeš-Gilead. ¹⁰ Vašoda o Izraeliti bičhade 12 000 zorale muršen a phende lenge: “Džan, murdaren savoren andro Jabeš-Gilead, the le džuvlijen le čhavenca! ¹¹ Kada kerena: Murdaren dojekhe muršen the dojekha džuvla, savi imar pašliła le muršeha.” ¹² Arakhle maškar lende štar šel (400) terne pačivale čhajen a liĝende len andro taboris Šilo andre phuv Kanaan.

¹³ Palis savore Izraeliti bičhade le muršen, hoj te vakeren le Benjaminenca, save sas pre skala Rimmon, hoj te en lenca andro smirom. ¹⁴ Avke o Benjaminini pes visarde pale a o Izraeliti len dine ole džuvlijen andral o Jabeš-Gilead, saven mukle te dživel. Ale na sas lendar dos prekal savore.

¹⁵ Le manušenge sas pharo pro Benjaminini, bo o RAJ cirdňa avri jekh kmeňos le Izraelike kmeňendar. ¹⁶ O Izraelike vodci phende: “So kereha ole avrenca, hoj sakones te el džuvli, te imar na ačhila űisavi džuvli maškar o Benjaminini?” ¹⁷ Phende mek: “Našti našavas jekh le dešuduje (12) Izraelike kmeňendar. Mušinas te zachraňinel o kmeňos Benjamin, hoj te na merel avri! ¹⁸ Ale našti lenge das amare čhajen vaš o romňija, bo diňam bari vera, hoj dojekh, ko dela peskera ča vaš e romňi le Benjaminenge, ela prekošlo!”

¹⁹ Palis o Izraelike vodci gondolinenas a phende: “Sako berš hin le RAJESKERO inepos andro Šilo.” O Šilo hin pro severos le Betelostar, pro juhos le Lebonatar the pro vichodos le dromestar, so džal upre andral o Betel andro Šichem. ²⁰ Phende le Benjaminenge: “Džan a garuven tumen andro viňici. ²¹ Sar dikhena le džuvlijen andral o Šilo, sar aven avri te khelel, džan avri andral o viňici a sako peske mi chudel džuvla ole Šiloskere čhajendar a džan andre Benjaminiko phuv. ²² Sar avena lengere dada the lengere phrala pes tumenca te vesekedinel, phenen lenge: ‘Muken len amenge, bo űiko amendar na chudla romňia andro mariben. Vaš oda, hoj tumen len amenge na diňan, na avena prekošle.’”

²³ O Benjaminini avke the kerde. Dojekh peske chudla džuvla olendar, save khelenas, a liĝenda la andre peskeri phuv. Chudle pale te ačhavel o fori a bešenas ode. ²⁴ Palis o Izraeliti odgele odarik a visarde pes pale andre peskeri phuv ke peskere kmeňi the fajti.

²⁵ Andre oda časos na sas kraľis andro Izrael a sako kerelas pal peskeri dzeka.

E Rut

Le Elimelechoseri famelija andro Moab

¹ Andre oda časos, sar lidžanas o sudci e Judsko phuv, avľa bari bokh. Akor jekh manuš ila peskera romňa the peskere duje čhaven a geľa het andral o Betlehem te bešel andre Moabiko phuv sar cudzincos ² a ode ačhila te dživel. Ov pes vičinelas Elimelech a sas andral e fajta Efrat andral o Judsko foros Betlehem. Leskeri romňi pes vičinelas Noemi a leskere duj čhave pes vičinenas Machlon the Kiljon.

³ Palis o Elimelech muľa a leskeri romňi e Noemi ačhila korkori peskere duje čhavena. ⁴ On peske ile romňen Moabčanken la Orpa the la Rut. Paloda ode bešenas vaj deš berš ⁵ a palis sodujdžene o Machlon the o Kiljon mule a e Noemi ačhila korkori bi o čhave the bi o rom.

E Rut the e Noemi džan pale andro Betlehem

⁶ Akor e Noemi peske phenda, hoj džala het peskere borijenca andral e Moabiko phuv, bo pes došunda, hoj o RAJ pes pale visarda ke peskere manuša a diňa len maro. ⁷ Avke peskere duje borijenca odgela andral e Moabiko phuv, kaj bešenas, a džanas pale le dromeha andre Judsko phuv.

⁸ Palis phenda e Noemi peskere duje borijenge: “Džan soduj džeňa pale khere ke peskere daja. Mi el o RAJ jileskero ke tumende avke, sar tumen sanas ke ma the ke tumare roma, save imar mule. ⁹ Mi del tumenge o RAJ, hoj peske te arakhen romen, a mi el tumenge mištes andre ola khera!”

Ale sar len čumidla, chudle igen zorales te rovel. ¹⁰ On phende lake: “Na! Amen džas tuha ke tiro narodos!”

¹¹ Ale e Noemi phenda: “Džan pale, čhajale mire! Soske manca avena? Gondolinen tumenge, hoj mek man šaj el buter čhave, save ena tumare roma? ¹² Džan pale, čhajale mire, me imar som igen phuri. Našti imar dživav le romeha! A te oda ulahas avke, hoj gelomas pale romeste mek kadi rat a ulahas man čhave, ¹³ či tumen užardanas, medik barilehas avri? Soske pes majindanas te zlikerel, hoj te na džan pale romeste? Na, čhajale mire! Miri dukh hin bareder sar tumari, bo o RAJ pre ma domukel baro pharipen.”

¹⁴ No on chudle pale te rovel. Palis e Orpa čumidla la sasa a visarda pes pale, ale e Rut ačhila paš late.

¹⁵ Akor e Noemi phenda: “Dikh, e Orpa geľa pale ke peskere manuša the ke peskere devla. Dža the tu pal late!”

¹⁶ Ale e Rut phenda: “Preačh imar mange te vakere, hoj tut te omukav a te džav tutar het! Kaj tu džaha, ode the me džava, a kaj tu bešaha, ode the me bešava. Tiro narodos ela miro narodos a tiro Del ela the miro Del. ¹⁷ Ode, kaj mereha tu, kamav the me te merel a ode kamav te el parundi. Mi potrestinel man zorales o RAJ, te domukava, hoj man tutar te odlel vareso! Ča o meriben man tutar šaj odlel.” ¹⁸ Sar dikhla e Noemi, hoj e Rut laha the avke kamelas te džal, preačhila la te prevakerel.

¹⁹ Avke džanas jekhetane dži ko foros Betlehem. Sar dogele andro Betlehem, savore manuša andral oda foros avle ke lende a o džuvla phučenas: “Hin oda čačas e Noemi?”

²⁰ “Ma vičinen man imar Noemi,” phenda lenge. “Vičinen man Mara*! Bo o Nekzoraleder Del kerđa miro džživipen dukhado. ²¹ Sar odgelom adarik, sas man savoro, ale o RAJ man anda pale a kerđa, hoj akana man nane nič. Soske man majindanas te vičinel Noemi†, te o Nekzoraleder Del pes mandar visarda a domukla pre ma e bibach?”

²² Avke avľa pale e Noemi andral e Moabiko phuv peskera boraha, savi sas Moabčanka. Andro Betlehem doavle akor, sar pes majinda te skidel upre o jačmeňis.

2

E Rut pre Boaziskeri mala

¹ Sas jekh angluno murš, savo sas barvalo, a vičinelas pes Boaz. Ov sas famelija la Noemakere romeske, le Elimelechoske.

² E Moabčanka e Rut phenda la Noemake: “Muk man te džal pre mala te skidel upre o jačmeňis pal varekaste, savo mange domukela.”

* 1:20 Oda hin: kirko † 1:21 Oda hin: bachtali

E Noemi lake odphenda: “Dža, čhaje miri!”³ Avke e Rut geľa pre maľa ke ola, ko kiden upre o klasi. No ačhila pes, hoj chudľa te kidel pre odi sera la malakeri, so sas le Boaziskeri, savo sas e famelija le Elimelechoske.

⁴ Akor avľa o Boaz andral o Betlehem a phenda peskere manuŝenge: “O RAJ tumenca!”

A on odphende: “O RAJ tut mi požeħñinel!”

⁵ O Boaz pes phučľa olearar, savo lidžalas le robotñiken: “Kaskeri hiñi kadi terñi džuvli?”⁶ Oda sluhas odphenda: “Kadi džuvli hiñi andral e Moabiko phuv, odi, savi avľa pale la Noemaha. ⁷ Mangľa man, či šaj skidel upre o klasi, so ačhila pal o manuša, save kerenas pre maľa. Avľa sig tosara a akorestar ačhelas pro pindre a kerelas. Ča sikra peske bešla tel e streškica.”

⁸ Akor prevakerďa o Boaz ke Rut: “Šun man, čhaje miri! Ma dža te kidel upre o klasi pre aver maľa, añi ma dža adarik het. Ale liker tut mire služobñickendar. ⁹ Dikh, pre savi maľa keren, a dža pal lende. Phendom mire sluhenge, hoj tuke te na kerel ñič nalacho. Te aveha smedno, dža paš o džbani, so pherarde o sluhi, a pi ole pañestar.”

¹⁰ Akor e Rut bandedľa le mujeha pre phuv anglal leste a phenda leske: “Soske sal ke ma ajsa lačo a zaačhes tut vaš ma, te me som cudzinka?”

¹¹ O Boaz odphenda: “Phende mange sa avri, so kerdal prekal tiri sasuj: Sar tuke muľa o rom a sar omukľal le dades the la da the e phuv tire narodoskeri a geľal maškar o manuša, saven mek na prindžarehas. ¹² Vaš oda, so tu kerdal, mi požeħñinel tut o RAJ, o Del le Izraeloskero. Mi del tut baro počiñiben o RAJ, ke savo tut avľal te garuvel.”

¹³ “Palikerav tuke, rajeja miro, hoj sal ke mande lačhejileskero,” odphenda leske. “Hazardňal man upre oleha, hoj manca avke šukares vakeres, choc te na som añi jekh tire služobñickendar.”

¹⁴ Sar pes imar džalas te chal, o Boaz lake phenda: “Av te chal amenca. Le peske o kotor le marestar a močin les andre omačka.” Palis peske bešla paš leskere murša a o Boaz la diňa peko điv. Oj chalas, medik na čalila – a mek lake the ačhila. ¹⁵ Palis ušľila a geľa pale te kidel upre o klasi. O Boaz le sluhenge phenda: “Ma zaačhaven la, choc te kamela te kidel upre o klasi maškar o snopi. ¹⁶ A cirden o klasi pal o snopi a čhiven len pre phuv, hoj peske oj te kidel. Ma keren pre late vika.”

¹⁷ E Rut kidelas o klasi dži rači a sar len žužarelas, kidľa upre vaj deš kili jačmeñis. ¹⁸ Akor geľa andro foros te sikavel la sasake, keci kidľa upre. Diňa la the le chabenestar, so lake ačhila.

¹⁹ E sasuj latar phučľa: “Khatar kada kidľal? Pre savi maľa kerehas buči? Mi el bachtalo oda, ko sas ajsa lačo ke tu!”

Avke e Rut phenda avri la sasake, ke kaste kerelas buči, a phenda: “Oda murš, ke savo keravas adadžives buči, pes vičinel Boaz.”

²⁰ Akor e Noemi phenda peskera borake: “O RAJ, savo na bisterel añi pro džide, añi pro mule, mi požeħñinel le Boaz!” A mek phenda: “Oda murš hino amenge famelija – ov hin jekh olendar, savo majinel te ačhel paš amende a te cinel avri amaro deďictvos.”

²¹ Palis e Rut lake phenda: “O Boaz mange mek phenda, hoj šaj man likerav leskere sluhendar, medik na kiden a upre savoro, so hin leskero.”

²² E Noemi phenda peskera borake: “Mištes hin, čhaje miri, hoj šaj kides le služobñickenca pre leskeri maľa, bo ode tuke ñiko na kerela ñič nalacho.”

²³ Avke pes e Rut likerelas paš o Boaziskere služobñički, medik na preačhile te kidel upre o jačmeñis a palis the o žužodiv. Calo kada časos bešelas ke peskeri sasuj.

3

E Noemi del godi la Rut

¹ Jekh džives lake phenda e sasuj Noemi: “Čhaje miri, imar hin časos, hoj tuke te rodav varesavo kher, hoj tuke te el mištes. ² Dikh, oda Boaz, saveskere čhajenca salas, hin amari famelija. O Boaz džal adi rat pre maľa te prekidel o jačmeñis. ³ Šun, so kereha akana! Thov (omor) tut a muk pre peste parfumos. Uri pre peste nekfeder gada a palis dža ode, kaj pes prekidel o jačmeñis paš e maľa. Ale le Boaziske tut na de te dikhel, medik na preačhela te chal the te pijel! ⁴ Sar ov džala te pašľol, dodžan tut, kaj pašľol. Dža a odučhar leske e lepeda pal o pindre a pašľuv peske paš leskere pindre. Ov tuke phenela, so palis te kerel.”

⁵ E Rut lake odphenda: “Kerava savoro, so mange phendal.” ⁶ Akor geľa pre maľa a kerďa savoro, so lake phenda e sasuj Noemi.

⁷ Sar o Boaz čaľa the piľa, sas andre lači dzeka. Ode, kaj sas o jačmeñis pre kopa, geľa peske te pašľol. Akor e Rut cichones džalas ke leste, odučharda e lepeda pal leskere

pindre a pašlila peske ode. ⁸ Pal jepaš rat pes prekerda o Boaz a sar pes obdikhla, jekhvareste dikhla te pašol paš peskere pindre varesava džuvla.

⁹ Ov latar phučla: “Ko tu sal?”

“Me som tiri služka e Rut,” odphenda leske. “Vašoda, hoj mange sal famelija, so mange hin igen pašes, a hin tut pravos man te cinel avri, mangav tut, ochrašin man*.”

¹⁰ Ov lake odphenda: “Čhaje miri, o RAJ tut mi požehñinel. Akana presikadal mek bareder pačiv sar odi pačiv, so presikadal tira sasake. Bo na gelal ko terne čhave, aňi ko čore aňi ko barvale. ¹¹ Akana tut ma dara, čhaje miri! Kerava tuke savoro, so mangehas. Bo savore manuša, save bešen andre kada foros, džanen, hoj sal lači džuvli. ¹² Hin oda čaćipen, hoj som la famelijatar, so tut majinel te cinel avri. Ale mek hin aver manuš, savo hin pašeder famelija, sar som me. ¹³ Adi rat ačh te sovel ade. Tosara dikhaha, či oda manuš tut kamela te cinel avri. Te kamela, mi kerel oda. Ale te na kamela, dav tut lav, avke sar o RAJ dživel, hoj kerava oda me. Pašluv tuke ade dži tosara.”

¹⁴ Avke e Rut pašololas paš leskere pindre dži tosara. Uštila tosara mek sigeder, sar vidñisalolas, bo o Boaz phenda: “Ñiko pes te na dodžanel, hoj e džuvli sas rači pre mała.”

¹⁵ A mek phenda: “An o plaštós, so hin pre tu, a liker les.” Oj les likerelas a o Boaz andre čhida vaj biš (20) kili jačmeñis a thođa lake pro dumo. Palis gela pale andro foros.

¹⁶ Sar e Rut avla ke sasuj, oj latar phučla: “Sar tuke džal, čhaje miri?”

Avke lake sa vakerda avri, so prekal late o Boaz kerda, ¹⁷ a mek phenda: “Kala biš kili man diňa a phenda mange: ‘Našti džas het ča avke ke tiri sasuj bijal ñisoste.’”

¹⁸ Palis e Noemi phenda: “Čhaje miri, akana mek liker avri, medik tut na dodžaneha, sar oda savoro doperela. Bo na ela les smirom, medik na dokerela adadžives savoro.”

4

O Boaz cinel avri la Rut

¹ O Boaz gela andre brana le foroskeri a ode peske bešla. Akor odarik predžalas oda murš, pal savo o Boaz lake vakerelas a sas leske famelija. Ov leske phenda: “Av kade a beš tuke.” Ov avla a bešla peske.

² Akor peske o Boaz kidňa avri deše foroskere vodcendar a phenda lenge: “Bešen tumenge kade tele.” A on peske bešle. ³ Avke o Boaz phenda ole manušeske andral e famelija: “Odi Noemi, savi avla pale andral e Moabiko phuv, kamel te bikenel o kotor la malakero, so sas le Elimelechoskeri. ⁴ Me mange phendóm, hoj tu pal ada majines te džanel. Vašoda kalen švedken vičindóm, hoj tuke te phenav, hoj te cines odi mała. Te la kames te cinel, cin la, a te na, ta phen mange. Me džanav, hoj tut hin ešebno (peršo) pravos te cinel odi mała. Me som pal tu.”

“Cinava!” phenda oda manuš.

⁵ Ale o Boaz leske phenda: “Mek oda džives, sar cineha odi mała la Noematar, mušineha la Moabčanka la Rut peske te lel romñahe pal o rom, savo lake muła, a mušineha mek te likerel o nav pal lakero ešebno (peršo) rom. Sar tut laha ela čhavoro, o dedictvos pal lakero rom mušinel te ačhel leske.”

⁶ Akor oda manuš phenda: “Te hin oda avke, me la našti cinav prekal peste, bo na ela mištes mire dedictvoha. Tuke phenav: Te kames, cin la tu!”

⁷ Varekana kerenas avke andro Izrael, sar cinenas vaj čerinenas maškar peste vareso, hoj jekh murš čhivelas tele e sandalka a delas avreske. Oleha sikavenas, hoj pes dothode.

⁸ Avke oda manuš phenda le Boaziske: “Cin tuke la.” A čhida tele e sandalka.

⁹ Sar ov ada kerda, o Boaz phenda ole švedkenge, save lidžanas o foros, the savore manušenge: “Adadžives savore dikhlan, hoj la Noematar cindom savoro, so sas le Elimelechoskeri, le Kiljonoskeri the le Machlonoskeri. ¹⁰ Kaleha mange ilom la Moabčanka la Rut, savi sas e romňi le Machlonoskeri, hoj te likerav o nav the o dedictvos oleske, savo muła, a hoj pes te na bisterel pre leskero nav andre kada foros. Adadžives tumen san oleske savore švedki!”

¹¹ Androda o vodci the savore manuša andral o foros phende: “Amen sam o švedki. Mi del o RAJ, hoj odi romňi, savi džala andre tiro kher, te el ajsi sar e Rachel the e Leja, save dine le Izrael but čhaven! Te aves baro andre tiro kmeños Efrat! Mi džanel sako pal tiro nav andro Betlehem! ¹² O čhave, save tut o RAJ dela kala romňatar, mi en sar o kmeños le Perecoskeri, savo sas o čhavo la Tamarakero the le Judaskero.”

¹³ Avke peske o Boaz iła la Rut a oj ačhila leskeri romňi. Sar pes zgele, o RAJ diňa, hoj te ačhel khabňi a ulila (narodzinda pes) lake muršoro. ¹⁴ Akor o džuvla phende la

* 3:9 E Hebrejiko čhib: Rozker pre ma o agor tire plaštostar.

Noemake: “Mi el barardo o RAJ, savo tut adadžives diña čavores, savo tut dodikhela*! Mi del o RAJ, hoj leskero nav pes furt te leperel andro Izrael. ¹⁵ Ov tuke obdžidarela o jilo a likerela tut dži ke tiro phuripen. Anda les pro svetos tiri bori, savi tut kamel. Oj tuke hiñi feder, sar te tut ulahas efa čhave!”

¹⁶ E Noemi igen kamelas le čavores, iła les pro vasta a bararelas les avri. ¹⁷ O džuvla, save bešenas paš e Noemi, dine le čavores nav Obed a phenenas: “La Noemake uliła muršoro.” O Obed sas dad le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

Le Perecoskero rodokmeños

¹⁸ Kada hin le Perecoskero rodokmeños: O Perek sas dad le Checronoske, ¹⁹ o Checron sas dad le Ramoske, o Ram le Amminadaboske, ²⁰ o Amminadab le Nachšonoske, o Nachšon le Salmonoske, ²¹ o Salmon le Boaziske, o Boaz le Obedoske, ²² o Obed le Izajoske a o Izaj sas dad le Davidoske.

* 4:14 E Hebrejiko čhib: o vikupitelis

O Ešebno Samueloskero Zvitkos

O Elkanah the leskeri famelija

¹ Sas jekh murš andral e fajta le Cufuskeri, savo pes vičinelas Elkanah. Ov bešelas andro foros Rama pro Efrajimioskere brehi. Leskero dad sas o Jerocham, savo sas o čhavo le Elihuskero, o Elihu sas čhavo le Tochuoskero a o Tochu sas čhavo le Efrajimioskero le Cufuskero. ² Le Elkanah sas duj romňija. Jekh pes vičinelas Anna the dujto Peninna. La Peninna sas čhave, ale la Anna na sas.

³ O Elkanah phirelas sako berš andral peskero foros andro Šilo te anel obeta a te lašarel le Nekzoraledere RAJES. O Chofni the o Pinchas, le Eliskeri čhave, sas ode le RAJESKERE rašaja. ⁴ Kecivar džalas o Elkanah te obetinel, delas olestar kotor peskera romňa la Peninna the savore lakere čhaven the čajjen. ⁵ Ale la Anna delas bareder kotor, bo kamelas la, choc o RAJ kerđa, hoj la našti uľa čhave. ⁶ Vašoda, hoj o RAJ kerđa, hoj la našti uľa čhave, e Peninna la furt trapinelas a dukhavelas le lavenca. ⁷ Kada kerelas e Peninna berš pre beršeste, kecivar e Anna džalas andre le RAJESKERO kher. Avke pre late džalas, hoj la anelas andro roviben a aňi na chalas. ⁸ Lakero rom latar phučla: “Anno, soske roves a na chas? So sal ajsi smutno? Či na som tuke buter sar deš čhave?”

E Anna pes modľinel

⁹ Jekh džives, sar imar dochale a dopile, e Anna uštila a geľa pes te modľinel. Sar o rašaj o Eli bešelas pre peskero stolkos paš o vudar andre RAJESKERO kher andro Šilo, ¹⁰ oj andre bari žala chudľa te rovel a modľinelas pes ko RAJ. ¹¹ Diňa kadi vera: “Ó, Nekzoraleder RAJEJA, dikh pre mande, pre tiri služobňička! Dikh pre miro pharipen! Leper tuke pre ma a ma bister pre ma, mangav tut! Te man deha muršores, dava tuke les, medik dživela. Leskere balendar pes e čhuri na chudela.”

¹² Sar pes imar buter modľinelas anglo RAJ, o Eli dikhla pre lakero muj. ¹³ Oj pes modľinelas andre peste avke, hoj ča o vušta lake phirenas. Vašoda, hoj la na šundolas, o Eli peske gondolinelas, hoj hiňi maťi. ¹⁴ Phučla latar: “Dži kana aveha maťi? Ma pi imar e mol a av strižbo!”

¹⁵ “Na, rajeja miro,” odphenda leske e Anna, “som džuvli, sava hin bari žala andro jilo. Na pilom mol aňi aver pijiben. Ča phendom man avri anglo RAJ. ¹⁶ Ma le man sar nalačha džuvľa. Oda, so vakeravas dži akana, hin vaš miri bari žala the pharipen.”

¹⁷ O Eli lake odphenda: “Dža andro smirom. O Del le Izraeloskero tut mi šunel avri.”

¹⁸ Oj odphenda: “Som tiri služobňička. Mi avav tuke pre dzeka.” Avke e Anna paľis geľa het, čala mek a na sas buter smutno.

La Annake ulol o Samuel

¹⁹ Sig tosara uštile, lašarenas le RAJES a gele pale khere andre Rama. Paľis o Elkanah pašlila peskera romňaha la Annaha a o RAJ peske pre late leperđa. ²⁰ Pal varesavo časos e Anna ačhila khabňi a uřila lake muršoro. Diňa leske nav Samuel, bo phenda: “Manglom mange les le RAJESTAR.”

²¹ O Elkanah džalas peskera čala famelijaha, hoj te anel le RAJESKE e beršeskeri obeta a hoj te del o daros, pal savo diňa lav le Devles, ²² ale e Anna leha na geľa. Peskere romeske phenda: “Sar o čhavoro imar preačhela te pijel andral o kolin, paľis les anava a sikavava le RAJESKE, hoj te ačhel ode pro furt.”

²³ “Ker avke, sar tu džanes,” phenda lake o Elkanah. “Ačh khere, medik o čhavoro na preačhela te pijel andral o kolin. Mi ačhel pes avke, sar o RAJ phenda!” Avke e Anna ačhila khere, medik les na preačhila te del te pijel.

²⁴ Sar o čhavoro preačhila te pijel andral o kolin, iľa les peha andre RAJESKERO kher andro Šilo. Iľa the trinberšengere bikos, jekh gono aro the mol andro cipuno gono. ²⁵ Sar le bikos murdarde a le čhavores ande ko Eli, ²⁶ e džuvli phenda: “Mangav tut, rajeja miro, čačes tuke phenav, avke sar džives, me som odi džuvli, savi ačhelas kade paš tute a modľinelas pes ko RAJ. ²⁷ Vaš kada čhavoro man mangavas a o RAJ man šunđa avri. ²⁸ Akana me les dav le RAJESKE, hoj te el ča prekal leste, medik dživela.” Paľis chudle ode te lašarel le RAJES.

¹ E Anna pes modlinelas kavke:
 “O jilo mange radisaĵol andro RAJ;
 o RAJ man diĥa zor.

Miro muj asal avri mire ĥeprijatelen!
 Radisaĵuvav, bo tu man zachraĥindaĵal.

² Ĥiko nane ajso sentno sar o RAJ;
 nane ĥiko, ĉa tu jekh;

nane aver Skala, sar hin amaro Del.

³ Preaĉhen pes te presikavel,
 ma vakeren avke barikanes;
 bo o RAJ hin o Del, savo dĵanel savorestar,
 ov sudzinel sa, so keren o manuĥa.

⁴ O luki le zorale slugadengere phaĉon,
 ale ola, save na birinen, chuden nevi zor.

⁵ O ĉale muĥinen te kerel buĉi prekal aver, hoj len te el maro,
 ale o bokhale imar buter na bokhaĵon.

Ola dĵuvlake, savi na ulonas o ĉhave, ulon eftavar ĉhave,
 ale odi dĵuvli, sava sas but ĉhave, hiĥi andre bari ĵala.

⁶ O RAJ lel o dĵivipen a del o dĵivipen,
 biĉhavel andre mulengero svetos a odarik lel avri.

⁷ O RAJ del o ĉoripen the o barvalipen.
 Varekas thovel tele a varekas hazdel upre.

⁸ Oles, kas nane, hazdel andral o prachos;
 le ĉores cirdel avri andral e ĉik,
 hoj len te thovel te beĥel le rajikane manuĥenca
 a te thovel len te beĥel pro paĉivalo tronos.
 Bo le RAJESKERE hine o slupi, so likerem e phuv,
 bo pre lende aĉhaĉa o svetos.

⁹ Ov merkinel pro phiriben peskere paĉivale manuĥengere,
 ale o bijedevleskere ĥemisaĵona andro kalipen,
 bo ĥiko na ĥerinela (na zvifazinela) peskera zoraha.

¹⁰ Ola, ko dĵan pro RAJ, ena zĥiĉimen,
 demela pre lende le perumoha andral o ĥebos.

O RAJ sudzinela ĉali phuv.
 Peskere kraĥis dela zor;
 hazdela upre peskere pomakhles.”

Le Eliskere ĉhave

¹¹ O Elkanah geĵa pale khere andre Rama, ale o ĉhavo o Samuel aĉiĥla te sluĵinzel le RAJESKE paĥ o raĥaj Eli. ¹² O ĉhave le Eliskere sas nalaĉe a na daranas pes le RAJESTAR. ¹³ Na likerenas pes ko manuĥa avke, sar pes le raĥajendar uĵarelas. Bo sar vareko anelas e obeta, avelas le raĥaskero sluĵobĥnikos la vidlaha ipen akor, sar pes o mas tavelas. ¹⁴ Demelas laha andro kotlos, piri, panvica abo ĉaro a savoro, so e vidla zachudelas, peske lelas. Kavke krenas savore Izraelitenge, save avenas andro ťilo. ¹⁵ A mek ke oda; sigeder, sar zlabarenas o ŵiros, avelas le raĥaskero sluĵobĥnikos a phenelas oleske, savo obetinelas: “De mange o mas, hoj les te pekav avri le raĥaske. Bo na prilela tutar o mas tado, ale ĉa jalo!”

¹⁶ Ale te vareko leske phenelas: “Eĥeb (perĥo) kampil te zlabarel o ŵiros, palis tuke le, so kames,” ov leske odphenelas: “Na! De mange oda takoj, bo te na, ta lava mange oda zoraha!”

¹⁷ O binos ole ternengero sas igen baro anglo RAJ, bo krenas bi e paĉiv le RAJESKERE obetenca.

O Samuel andro ťilo

¹⁸ O Samuel sluĵinzelas anglo RAJ a sas pre leste urdo ĵanoskero efodos. ¹⁹ Leskeri daj leske sako berĥ sivelas cikno plaĥos a anelas leske oda akor, sar peskere romeha avelas pre berĥeskeri obeta. ²⁰ Sar o Eli poĵehĥinelas le Elkanah the leskera romĥa, phenda: “Mi del tuke o RAJ kala romĥaha avre ĉhaven vaĥ kada, savo sas avrimanglo a dino prekal o RAJ.” Palis gele khere. ²¹ O RAJ poĵehĥinda la Anna andre oda, hoj lake ulile (narodzinde pes) trin murĥora the duj ĉhajora. Ale o Samuel barolas avri anglo RAJ.

O Eli dovakerel peskere ĉhavage

²² O Eli sas imar igen phuro a furt šunelas pal savoro, so kerenas leskere čhave savore Izraelitenge, the pal oda, sar pašlůvkerenas le džuvlenca, save služinenas anglo vudar andre le RAJESKERO Stanos. ²³ Dovakerelas lenge: “Oda so tumen keren? Savore manušendar šunav pal tumende ča nalače lava. ²⁴ Preačhen aleha, čhave mire! Nane oda lačo hiros, so džal pal tumende maškar o RAJESKERE manuša. ²⁵ Te kerela manuš namištes le manuške, o Del pes vaš leste zaačhela, ale te vareko kerela binos anglo RAJ, ko vaš leste zaačhela?” Vašoda o RAJ len kamelas te murdarel, bo on na šunenaskere dades.

²⁶ Ale o terno Samuel barolas a le RAJESKE the le manušenge sas pre dzeka.

O prorokos prevakerel ko Eli

²⁷ Jekhvar avla ko Eli le Devleskero murš a phendā leske: “Kavke phenel o RAJ: ‘Sikadom man tire dadeskera famelijake, sar mek sas otroka andro Egipt tel e zor le Faraonokere manušengeri. ²⁸ Ilom mange les avri vaš o rašaj maškar savore Izraelike kmeñi, hoj pre miro oltaris te anel o labarde obeti, te labarel o kadidlos a te hordinel anglal mande o rašajiko efodos. Tira famelijake muklom kotor savore le Izraelitengere labarde obetendar. ²⁹ Soske keren bi e pačiv mire obetenca the darenca, so phendom mire manušenge, hoj te anen? Soske tire čhave tuke hine feder sar me a des len te chal ola nekfeder kotora le obetendar, so mange anen mire manuša?’”

³⁰ Vašoda kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Čoc phendom, hoj mange služineha tu the caļi tiri famelija sar rašaja pro furt’, no akana tumenge phenav, hoj ela oda dur mandar. Likerava ča olen, ko man likerena. Olen, ko man na likerena, na likerava aņi me. ³¹ Hin pašes oda časos, sar murdarava savore ternen andre tiri famelija the fajta avke, hoj ņiko tumendar pes na dođživela dži andro phuripen. ³² Tu predživeha ča o pharipen a zavidzineha o požehnaņja, so me dava le Izrael. Andre tiro kher na ela aņi jekh phuro. ³³ Ale mukava jekhes andral tiri famelija sar rašaj anglo oltaris. Predživela ča roviben the pharipen, bo savore murša andral tiri fajta merena andro nekfeder berša.

³⁴ Vaš o sikaviben tuke ela oda, so pes ačhela soduje tire čhavenca, le Chofniha the le Pinchasoħa: Soduj merena andre jekh džives. ³⁵ Ačhavava mange pačivale rašas, savo kerela savoro pal miri dzeka. Zoralarava leskere čhaven, hoj mange te služinen pro furt anglo miro pomakhlo kraļis. ³⁶ Ko ačhela andral tiri famelija, avela anglal leste te bandol, hoj ča te chudel jekh rupuņi abo jekh kotor maro. Phenela leske: Mangav tut, thov man andre varesavi rašajiko buči, hoj te el man vareso te chal.”

3

O RAJ ačhavel le Samuel prorokoske

¹ O terno Samuel služinelas le RAJESKE anglo Eli. Andre oda časos o lav le RAJESKERO sas dino ča igen sikra a o videņja na sas ajci but.

² Jekh rat pašlolas o Eli, savo imar na dikhelas mištes pro jakha, pre peskero than. ³ Le Devleskeri lampa mek švicinelas, sar o Samuel pašlolas andre le RAJESKERO Chramos, kaj sas e Archa le Devleskeri. ⁴ Androda o RAJ vičinda pro Samuel.

Ov odphendā: “Kade som.” ⁵ Denašla ko Eli a phendā: “Kade som. Vičinehas man?”

Ale ov odphendā: “Na vičindom tut. Dža tuke te pašlol.” Avke geļa te pašlol.

⁶ O RAJ pale vičinda pro Samuel. Ov uštīla, geļa ko Eli a phendā: “Kade som, se vičinehas man.”

“Na, čhavo miro,” phendā leske o Eli, “na vičindom tut. Ča dža, pašlův.”

⁷ O Samuel le RAJES mek na prindžarelas, bo mek le RAJESTAR na chudla ņisavo lav.

⁸ Sar o RAJ imar tritovar vičinda pro Samuel, ov uštīla a geļa le Eliske te phenel: “Kade som, se vičinehas man.”

Akor o Eli ačalīla, hoj le čhavores vičinel o RAJ. ⁹ O Eli phendā le Samueloske: “Dža, pašlův tuke. Te pre tu pale vičinel, phen: ‘Vaker, RAJEJA. Tiro služobņikos tut šunel.’” Avke o Samuel geļa te pašlol pre peskero than.

¹⁰ O RAJ avla, ačhelas ode a vičinda pre leste avke sar angloda: “Samuel! Samuel!”

Ov odphendā: “Vaker, tiro služobņikos tut šunel.”

¹¹ O RAJ phendā le Samueloske: “Andro Izrael kerava ajso vareso, hoj zarazisaľola dojekh, ko pal oda šunela. ¹² Oda džives domukava pro Eli savoro, so phendom pre leskeri famelija – kerava sa. ¹³ Dav leske te džanel, hoj vaš leskero binos sudzinava leskera famelija pro furt. Bo džanelas pal o bini peskere čhavengere, hoj namištes vakerenas pre mande, ale ov lenge na dovakerelas. ¹⁴ Vašoda diňom vera le Eliskeri famelijake, hoj leskere bini šoha (ňukda) na odrukava prekal ņisave obeti aņi dari.”

¹⁵ O Samuel pašłolas dži tošara. Palis phundrađa o vudar andre le RAJESKERO kher. Daralas te phenel le Eliske pal o videñje, ¹⁶ ale o Eli zvičinda pro Samuel: “Samuel, čhavo miro!”

“Kade som,” ov odphenda.

¹⁷ O Eli lestar phučla: “So tuke phenda? Mangav tut, ma garuv nič anglal ma! Mi potrestinel tut o Del bares, te mange na pheneha oda, so tuke phenda.” ¹⁸ Avke o Samuel leske sa avri phenda a nič anglal leste na garuđa. Palis o Eli phenda: “Se ov hin o RAJ. Mi kerel oda, so hin leske pre dzeka.”

¹⁹ Sar o Samuel dobarolas, o RAJ sas leha a dojekh le Samueloskero lav avelas avri. ²⁰ Savore manuša andral o Izrael, le Danostar dži ke Beer-Šeba, sprindžarde, hoj o Samuel sas ačhado sar prorokos le RAJESTAR. ²¹ O RAJ pes dureder sikavelas le Samueloske andro Šilo. Delas pes leske te sprindžarel prekal peskero lav.

4

¹ Le Samueloskero lav sas prekal calo Izrael.

O Filištinci nherinen upral o Izrael

Andre oda časos gele o Izraeliti pro mariben pro Filištinci. Kerde peske taboris paš o Eben-Ezer a o Filištinci paš o Afek. ² O Filištinci pes pre lende rozačhade pro mariben. Pal o zoralo mariben o Izraeliti prekhelde (prehrajinde). Mule lendar ajse štar 4 000 murša. ³ Sar pes visarenas pale o Izraelike murša andro taboris, o vodci phučle: “Soske o RAJ adadžives domukla, hoj te prekhelas o mariben le Filištinenca? Aven, las peske andral o Šilo le RAJESKERI Zmluvakeri Archa. Avke o RAJ ela maškar amende a lela amen avri andral amare nerprijaťelengere vasta.”

⁴ Avke o manuša bičhade le muršen andro Šilo a on ande pale e Zmluvakeri Archa le nekzoredere RAJESKERI, savo bešel pro tronos upral o cherubi. Le Eliskere duj čhave o Chofni the o Pinchas avle le Devleskera Zmluvakera Archaha.

⁵ Sar anenas e RAJESKERI Archa andro taboris, o Izraeliti chudle avke zorales te vriskinel, hoj e phuv razisaľolas. ⁶ Sar oda o Filištinci šunde, phučenas: “Oda so ajsi bari vika andro E Hebrejiko taboris?”

Sar pes dodžanle, hoj ande le RAJESKERI Archa, ⁷ igen predarandile, bo vakerenas maškar peste: “Avľa andre lengero taboris o Del!” Vriskinde: “Vigos amenge! Ajso vareso pes amenge mek na ačhila. ⁸ Jaj, namištes amenca! Ko amen šaj lela avri andral o vasta kale zorale Devlestar? Se oda hin oda Del, savo pre pušťa marelas le Egipt savore dukhenca. ⁹ Aven zorale, Filištinale! Likeren pes sar murša! Ma podden tumen, hoj te na ačhen otroka le Hebrejenge, avke sar the on tumenge sas otroka. Maren tumen bi e dar!”

¹⁰ Avke o Filištinci gele pro mariben, o Izraeliti prekhelde a sako denašelas andre peskero stanos. Prekhelde avke bares, hoj mule 30 000 slugada. ¹¹ E Devleskeri Archa sas zaili a le Eliskere soduj čhave o Chofni the o Pinchas mule.

O Eli merel

¹² Varesavo Benjaminos denašelas le maribnastar a mek oda džives doavľa andro Šilo. Leskere gada sas čhingerde a pro šero les sas prachos. ¹³ Sar oda murš avľa, o Eli ipen užarelas pro stolkos paš o drom, bo daralas pes pal e Devleskeri Archa. Sar oda murš avľa andro foros a phenda, so pes ačhila, savore manuša chudle igen zorales te rovel.

¹⁴ O Eli šunđa o roviben a phučla: “Oda so ajsi vika?”

Oda murš denašelas ko Eli leske oda te phenel. ¹⁵ Le Eliske sas imar eňavardeš the ochto (98) berš a sas imar koro. ¹⁶ Oda murš phenda le Eliske: “Avav ipen pal o mariben. Adadžives odarik denašlom.”

“So pes ačhila, čhavo miro?” phučla lestar o Eli.

¹⁷ Ov leske odphenda: “O Izraeliti denašle le Filištinenge a but amare muršendar murdarde. E Devleskeri Archa sas zaili a tire soduj čhave o Chofni the o Pinchas mule.”

¹⁸ Soča leperđa le Devleskeri Archa, o Eli peľa pal o stolkos le dumeha paš e brana, phagľa e meň a muľa, bo sas thulo the phuro. O Eli lidžalas o Izrael saranda (40) berš.

¹⁹ Leskeri bori, le Pinchasoskeri romňi, sas khabňi a sas imar lakero časos, hoj te anel pro svetos le čhavořes. Sar šunđa, hoj zaille le Devleskeri Archa a hoj muľa lake o sastro the o rom, chudľa te rodzinel a uliľa lake muršoro, ale andre ola bare dukha merelas. ²⁰ Sar imar merelas, phenenas lake o džuvlija, save ačhenas laha: “Ma dara tut, se uliľa tuke muršoro.” Ale oj aňi na odphenelas a aňi na šunelas.

²¹ Le čavoreske diña nav Ikabod*, bo phenda: “E slava omukla le Izrael,” bo ile le Devleskeri Archa a muľa lake o sastro the o rom. ²² Phenda: “E slava odgela khatar o Izrael, bo zaile le Devleskeri Archa.”

5

Le Devleskeri Archa ko Filištinci

¹ Sar o Filištinci zaile le Devleskeri Archa, preligende la andral o Eben-Ezer andro foros Ašdod. ² Palis la ligende andro chramos ke lengero del Dagon a thode la paš leste. ³ Sar o Ašdodana sig tosara ušfile pro dujto džives, arakhle le Dagon čhides tele pre phuv angle Devleskeri Archa. Avke ile le Dagon a thode les pale pre peskero than. ⁴ Sar pre aver džives sig tosara ušfile, o Dagon sas pale čhido tele angle RAJESKERI Archa. Leskero šero the soduj vasta sas phagerde pre phuv paš o vudar a ačhila leske ča o felos. ⁵ Vašoda dži adadžives le Dagonoskere rašaja a savore, ko ode phiren andre leskero chramos, na uštaren pre oda than.

⁶ O RAJ igen marelas le Ašdodanen a dukhavelas len le lengere gava le vredenca (vredenca). ⁷ Sar o manuša andral o Ašdod dikhle, so pes ačhel, phende: “Le Izraeloskeri Devleskeri Archa ade našti ačhel, bo peskere vasteha amen igen marel the amare devles le Dagon.” ⁸ Zvičinde ke peste savore Filištínike vodcen a phučle lendar: “So keraha le Izraelitengera Devleskera Archaha?”

On odphe: “Lidžan la andro foros Gat!” Avke la preligende.

⁹ Ale sar la preligende, o RAJ peskera zoraha mukla pre oda foros ajsi bari balamuta (zmetkos), hoj na džanenas, so te kerel. Marelas len le vredenca, či sas terno vaj phuro. ¹⁰ Avke bičhade le Devleskeri Archa andro Ekron.

Sar ode avle o manuša andral o Ekron, zvičinde: “Ande ke amende le Izraelitengeri Devleskeri Archa, hoj te murdarel amen the amare manušen.” ¹¹ Avke dine te vičinel savore Filištínike vodcen a phende: “Bičhaven pale kadi Izraelitengeri Devleskeri Archa pre lakero than, hoj te na murdarel amen the amare manušen.” Bo šunenasa zoraes pre peste le Devleskero vast a calo foros sas andro meribnaskeri dar. ¹² Ola, save na mule, sas dukhade le vredenca. O vičiñiben ole foroskero sas šundo dži andro ņebos.

6

O Filištinci den pale le Devleskeri Archa

¹ Le RAJESKERI Archa sas andre Filištíniko phuv efa čhon. ² O Filištinci vičinde le rašajen the le vraščen a phučenasa lendar: “So kempel te kerel le RAJESKERA Archaha? Phenen amenge, sar la te bičhavel pale pre lakero than.”

³ On odphe: “Te bičhavana pale le Izraeloskeri Devleskeri Archa, bičhaven la the le daroha vaš o binos, so kerđan. Palis sastona avri a ačhaľona, soske tumen marelas.”

⁴ O Filištinci phučenasa: “Savi obeta kempel te bičhavel vaš amaro binos?”

On odphe: “Pandž somnakune vredi (vredi) the pandž somnakune mišen; prekal dojekh Filištíniko vodcas po jekh, bo odi bibach, so avla pre tumende, avla the pre tumare vodci. ⁵ Keren le somnakastar vareso ajsi sar vredi, so hine pre tumende, the somnakune mišen ajsen sar ola, save ničinen e phuv. Den pačiv le Izraeloskere Devles: Šaj el, hoj preačhela te marel tumen, tumare devlen the tumari phuv. ⁶ Soske kamen avke te kerel sar o Egiptana the o Faraonos? Choc pre lende domukelas o dukha, mušinde len te premukel, hoj odarik te oddžan.

⁷ Vašoda akana pririchtinen nevo verđan a len duje gurumñen, saven hin cikne a save mek šoha (ñikda) na cirđenas o verđan. Mi lidžan o verđan, ale lengere ciknen traden andre maštaliňa. ⁸ Palis len le RAJESKERI Archa a thoven la andro verđan. O somnakune veci the o daros sar obeta vaš o binos thovena andre cikñi truhla paš e Archa a mukena len te džal. ⁹ Sar dikhena, hoj džala ko Bet-Šemeš, andre peskeri phuv, džanena, hoj sas oda o RAJ, savo pre tumende domukla kada savoro nalačho. Ale te na, akor sprindžarena, hoj oda na sas o vast le RAJESKERO pre tumende, ale hoj oda sas ča bibach.”

¹⁰ Ola murša oda avke the kerde. Ile duje gurumñen, saven sas cikne. Ligende len ko verđan a lengere ciknen phandle andre maštaliňa. ¹¹ Pro verđan thode le RAJESKERI Archa la cikña truhlaha, andre savi thode le somnakune mišen le somnakune vredenca. ¹² O gurumña džanas rovno ko Bet-Šemeš, furt džanas, denas avri peskere hangı a na visarenas pes pre ņisavi sera. O Filištínike vodci džanas pal lende dži ke hrańica paš o Bet-Šemeš.

* 4:21 Oda hin: Bi e slava.

¹³ O manuša andral o Bet-Šemeš ipen skidenas andre dolina o žužodiv, a sar dikhle e Archa, chudle te radisalol. ¹⁴ O verdan zaačhila paš e Jozuaskeri mała, so sas andral o Bet-Šemeš. Ode sas baro bar. O verdan phagerde pro kašta, hoj te keren jag, a le gurmñen obetinde le RAJESKE sar labardı obeta. ¹⁵ O Leviti thode tele le RAJESKERI Archa the e truhla le somnakune vecenca pre oda baro bar. Oda džives o murša andral o Bet-Šemeš ande le RAJESKE labarde obeti the aver obeti. ¹⁶ Pandž Filištınike vodci savoro dikhle a mek oda džives pes pale visarde khere andro Ekron.

¹⁷ Kala hine o somnakune vredi, so ande o Filištinci le RAJESKE sar obetakero daros vaš peskere bini: jekh vaš dojekh foros – Ašdod, Gaza, Aškalon, Gat the Ekron. ¹⁸ Bičhade ajci somnakune miši, keci sar sas o zorale fori le murenca the gava, upral save kralinenas ola pandž Filištınike krala. Oda baro bar, pre savo thode le RAJESKERI Archa, hin dži adadžives pre le Jozuaskeri mała andro Bet-Šemeš.

Le RAJESKERI Archa andro Kirjat-Jearim

¹⁹ O RAJ murdarđa varesave muršen andral o Bet-Šemeš vaš oda, hoj dikhle andre le RAJESKERI Archa. Le penda ezere (50 000) manušendar mule eftavardeš (70). O manuša rovenas, hoj o RAJ len avke zorales marda. ²⁰ O murša andral o Bet-Šemeš phučenas: “Ko šaj obačhol anglo RAJ, angle kada sentno Del? Ke kaste e Archa bičhavaha, hoj la te el amendar?”

²¹ Le manušenge andral o Kirjat-Jearim dine te phenel: “O Filištinci dine pale le RAJESKERI Archa. Aven peske vaš late.”

7

¹ O murša andral o Kirjat-Jearim avle vaš le RAJESKERI Archa a ligende la andro kher ko Abinadab, savo bešelas pro brehos, a leskero čhavo o Eleazar sas ačhado, hoj pre late te merkinel.

O Izraeliti pes visaren pale ko Del

² E Archa sas andro Kirjat-Jearim but časos – biš (20) berš. Andre oda časos calo Izrael visarde pes le rovišnaha ko RAJ. ³ Akor o Samuel phenda le Izraelitenge: “Te pes visarena cale tumare jileha ko RAJ, te pestar odčhivena savore avre devlen the le Aštarten, te pes čačes oddena le RAJESKE a služinena ča leske, ov cirdela tumen avri andral o vasta le Filištınengere.” ⁴ Avke o Izraeliti odčhıde pestar o modli le Baalen the le Aštarten a služinenas ča le RAJESKE.

⁵ O Samuel lenge phenda: “Zvičinen savore Izraeliten andre Micpa a me man vaš tumende privakerava ko RAJ.” ⁶ Sar pes zgele andre Micpa, cirdle peske pañi a čhorenas avri anglo RAJ. Oda džives pes ode poscinenas a phenenas: “Kerđam binos anglo RAJ.” O Samuel sas vodcas upral o Izraeliti andre Micpa.

O Filištinci prekhelen

⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj pes o Izraeliti zgele andre Micpa, lengere vodci gele pre lende pro mariben. Sar oda šunde o Izraeliti, chudle lendar te daral. ⁸ Mangesas le Samuel: “Ma preačh pes te modlinel vaš amende ko RAJ, ke amaro Del, hoj amen te cirdel avri andral o vasta le Filištınengere.” ⁹ O Samuel ila terne bakrores a obetinda les sar cañ labardı obeta. Vičinelas ko RAJ a mangelas les, hoj te pomožinel le Izraelitenge, a o RAJ les šunda avri.

¹⁰ Akor, sar o Samuel anelas le RAJESKE e labardı obeta, o Filištinci gele pro mariben pro Izraeliti. Oda džives o RAJ diña andral o ñebos te demel pro Filištinci bare perumi a avke predarandile, hoj pes rozdenaše. ¹¹ Androda o Izraeliti džanas andral e Micpa pal o Filištinci, marenas len a murdarde. Džanas pal lende dži ko than pal o Bet-Char.

¹² Akor ila o Samuel o bar, ačhađa les maškar e Micpa the Šen, diña leske nav Eben-Ezer* a phenda: “Dži ade amenge pomožinelas o RAJ.” ¹³ O Filištinci avke prekhelde (prehrajinde), hoj imar buter na džanas pro mariben pre le Izraelitengeri phuv, bo o Del len na domukelas, medik džıvelas o Samuel. ¹⁴ O fori, so zaile o Filištinci le Ekronostar dži ko Gat, dine pale le Izraelitenge a o Izraeliti peske ile pale peskere phuva le Filištınendar. Le Izrael sas smirom the le Amorejenca.

¹⁵ O Samuel sas sudcas andro Izrael calo peskero džıvıpen. ¹⁶ Sako berš džalas pašal o fori Betel, Gilgal the Micpa. Andre kala fori sudzinelas o veci, so sas maškar o Izraeliti. ¹⁷ Palis pes visarelas pale andre Rama, kaj sas leskero kher, a ode tiš sudzinelas le Izraeliten. Ode ačhađa oltaris le RAJESKE.

* 7:12 Oda hin: O bar, so pomožinel.

8

O Izraeliti peske mangel kralis

¹ Sar o Samuel sas imar phuro, ačhađa peskere čhaven sar sudcen andro Izrael. ² Leskero ešebno (peršo) čhavo pes vičinelas Joel the o dujto Abijah. On sas sudci andre Beer-šeba. ³ Ale on na kerenas avke sar lengero dad, bo kamenas ča te zbarvaol, denas pes te prepočinel a na sudzinenas pal o čačipen.

⁴ Akor pes zgele savore vodci andral o Izrael a gele ko Samuel andre Rama. ⁵ Phende leske: “Imar sal phuro a tire čhave na keran avke sar tu. Ačhav amenge kralis, savo amen lidžala, avke sar hin the savore naroden.”

⁶ Le Samueloske na sas pre dzeka, sar vakerenas, hoj len te del kralis, savo len ligendahas. Avke o Samuel pes modlinelas ko RAJ. ⁷ O RAJ phenda le Samueloske: “Šun avri le manušen andre savoreste, so kamen. Bo na dikhle tut tele, ale man, bo na kamen man kraliske. ⁸ Sikavel oda lengere skutki, so kerenas akorestar, sar len ilom avri andral o Egipt, dži adadžives. Omukle man a služinenas avre devleng. Kavke keran the tuha. ⁹ Šun len. Ale ešeb lenge dovaker a phen lenge, so šaj kerel o kralis, sar ela upral lende.”

¹⁰ Avke o Samuel savoro, so leske o RAJ vakerelas, phenda le manušenge, save lestar mangelas kralis. ¹¹ O Samuel phenda: “O kralis, savo tumen lidžala, kerela oda: Tumare čhaven ačhavela andro mariben paš peskere verdana the maškar o murša, save džana pro graja, a dela, hoj te denašen anglal leskero verdan. ¹² Ačhavela len vaš o velifela upral o ezeros (1 000) abo penda (50) murša, aver džana leske te kerel buči pre mala, aver te skidel upre o div abo te kerel zbrañi the vizbroj prekal leskere verdana. ¹³ Lela tumare čhajn, hoj te pririchtinen o voňava masci a hoj leske te taven a te peken. ¹⁴ Zalela tumare nekfeder mali, o viñici the o olivi a dela peskere služobñikenge. ¹⁵ Le divendar the le viñicendar kidela avri o dešto kotor a dela peskere uradñikenge the sluhenge. ¹⁶ Lela tumare sluhen, služobñičken, nekfeder gurunñen the somaren, hoj te keran prekal leste. ¹⁷ O dešto kotor lela the tumare stadendar a the tumen korkore leske služinena sar o otroka. ¹⁸ Andre oda džives, sar vičinena pro RAJ, hoj tumenge te pomožinel vaš o kralis, saves peske avri ilan, ov tumen na šunela avri.”

¹⁹ Ale o manuša na kamenas te šunel le Samuel a phende: “Na, mi lidžal amen o kralis! ²⁰ Kamas te el sar the aver narodi. Mi lidžal amen o kralis. Ov džala anglal amende a marelja pes vaš amende.”

²¹ O Samuel šunđa avri savoro, so phende o manuša, a geľa oda te phenel le RAJESKE.

²² O RAJ phenda le Samueloske: “Šun len a ačhav lenge kralis.”

Avke phenda o Samuel le Izraelitenge: “Džan savore pale andre peskere fori!”

9

O Samuel pomakhel le Saul vaš o kralis

¹ Sas jekh murš andral o Benjaminiko kmeňos, savo pes vičinelas Kiš. O dad leske sas o Abijel, leskero o Ceror, leskero o Bechorat a leskero o Afiach. ² Le Kiš sas šukar the zoralo čhavo o Saul. Ńiko le Izraelitendar na sas ajso šukar sar ov, bo le šereha prebarrelas savoren.

³ Andre jekh džives o Kiš našađa peskere somaren. Avke phenda peskere čhaske le Sauloske: “Le tuha jekhes le sluhendar a dža te rodel ole somaren.” ⁴ Avke on prephirde prekal o Efrajimike brehi the prekal e phuv paš o Šališa, ale na arakhle len. Prephirde the prekal e phuv paš o Šaalim, ale na sas ode. Palis pregele prekal e Benjaminengeri phuv, ale aňi ode len na arakhle.

⁵ Sar pes dochudle andre phuv Cuf, o Saul phenda peskere sluhask: “Av, džas pale khere, hoj te na daral miro dad akana buter pal amende sar pal o somara.”

⁶ Ale ov leske odphenda: “Užar! Andre kada foros hino jekh Devleskero murš, saves o manuša igen likerem, bo savoro, so phenel, pes čačas the ačhel. Av, džas pal leste. Ov amenge šaj phenel, kaj te džal.”

⁷ “Mištes,” phenda o Saul peskere sluhask, “džas pal leste, ale so les daha? O maro amenge dogela. Nane amen nič, so te del le Devleskere muršes. Či hin amen?”

⁸ “Hin man jekh cikñi ruđuñi minca,” odphenda leske o sluhask. “Te la dava le Devleskere muršeske, phenela amenge, kaj te džas.” ⁹ Andre ola dživesa, te vareko kamelas te džanel vareso le Devlestar, phenelas: “Aven, džas ke oda, savo dikhel anglal!” Avke vičinenas adadživeseskere prorokos.

¹⁰ O Saul phenda le sluhask: “Mištes vakeres. Av, džas pal leste.” Avke avle andro foros, kaj bešeljas oda Devleskero murš.

¹¹ Sar džanas upre le brehoħa andro foros, dikhle terne džuvljen, save džanas paħeske. Phuħle lendar: “Hin ade oda murš, savo dikhel sa anglal?”

¹² “He,” odphende. “Imar džalas anglal tu. Sidar, ipen džalas andro foros, bo adadžives ela pro uħo than e smiromoskeri obeta. ¹³ Te sidarena, mek les šaj dochuden, medik na džala pro uħo than paš o chaben. O manuša na chana, medik na avela. Sar požehñinela e obeta, akor chana. Ća džan, ipen akana les dochudena.”

¹⁴ Avke gele upre andro foros. Sar ode doavle, ipen džalas anglal lende o Samuel, savo džalas pro uħo than.

¹⁵ Jekh džives angloda, sar avħa o Saul, o Del sikaħa le Samueloske: ¹⁶ “Tajsa, andre kajso Ćasos, biħavava ke tu muršes andral e Benjaminiko phuv. Oles pomakheħa vaš o vodcas upral miro Izraeliko narodos. Ov les lela avri andral o vasta le Filišfinengere. Dikhħom pre mire manušengero pharipen, bo lengero roviben avħa upre dži ke mande.”

¹⁷ Sar o Samuel dikhħa le Saul, phenda leske o RAJ: “Kada hino oda murš, pal savo tuke phendom, hoj ela o kralis upral mire manuša.”

¹⁸ Palis o Saul gefa ko Samuel, savo sas maškar e brana, a phuħħa lestar: “Phen mange, kaj ade bešel oda murš, savo dikhel sa anglal?”

¹⁹ “Oda me som,” odphenda leske o Samuel. “Dža anglal mande pro uħo than. Adadžives chana manca a tajsa tosara tuke odphenava pre savoreste, so kames te džanel, a avke šaj džaha tire dromeħa. ²⁰ Pal o somara, so našħile anglo trin dživesa, tut imar na mušines te daral, bo arakhle pes. Ale ko hin ajso dragano, pre kaste užarel calo Izrael? Ći na sal oda tu the cali tire dadeskeri famelija?”

²¹ Ale o Saul leske odphenda: “Me som Ća Benjaminos. Som andral o nekcikneder Izraeliko kmeħos a miri famelija hiħi nekcõoreder savore Benjaminike fajtendar. Soske mange oda phenes?”

²² Palis o Samuel iħa le Saul the leskere sluhas andro kher a thoħa len pro angluno than paš o skamind, kaj bešenas o tranda (30) manuša, save sas viħimen. ²³ O Samuel phenda le muršeske, savo kerelas le chabeneħa: “De mange oda kotor mas, so tuke diħom te garuvel pre sera.”

²⁴ Avke oda murš hazdħa upre oda nekfeder kotor le masestar, e Ćang, a thoħa les anglo Saul. Phenda: “Dikh, kada hin prekal tu. Ćha, bo garudom tuke oda akorestar, sar viħindom le manušen.” Avke o Saul chalas le Samueloħa oda džives.

²⁵ Sar džanas tele pal oda uħo than a doavle andro foros, o Samuel iħa le Saul andre peskero kher pro pados a vakereħas leħa*. ²⁶ Ode aħiħa te presovel. Sar tosara vidħisaħolas, o Samuel viħinda pro Saul: “Ušħi, imar hin o Ćasos, hoj tut te premukav.” Androda o Saul ušħiħa a gefa le Samueloħa avri. ²⁷ Sar imar sas dži paš o agor le foroskero, phenda o Samuel le Sauloske: “Phen le sluhaske, hoj te džal anglal” – a o sluhas gefa – “ale tu aħ ade mek sikra, bo hin man prekal tu lav le Devlestar.”

10

O Saul pomakhlo vaš o kralis

¹ O Samuel iħa cikno džbanos le olejoħa a Ćhiħa le Sauloske pro šero. Ćumidħa les a phenda: “Kaleħa tut o RAJ pomakhħa vaš o vodcas upral peskero dedictvos. ² Sar akana oddžaha mandar, arakheħa paš o hrobos la Rachelakero andre Benjaminengeri phuv Celcach duje muršen, save tuke phenena: ‘O somara pes imar arakhle. Tiro dad imar na daral pal lende, ale pal tumende. Phuħel: So šaj kerav prekal miro Ćhavo?’

³ Sar odarik džaha dureder, dochudeħa pes ko dubiko stromos paš o Tabor. Ode dikheħa trine muršen, save džana te lašarel le Devles andro Betel. Jekh liħžala trine cikne kozen, dujto trin peke mare the trito jekh cipuno gono mol. ⁴ Phenena: ‘Smirom tuke!’ a dena tut duj mare, so lendar leħa.

⁵ Palis aveħa pre Devleskero verchos Gibeja, kaj hin le Filišfinengero taboris. Sar džaha andro foros, arakheħa ode but proroken, save avena tele pal o verchi, le bašavibnaha pre harfa, Ćubna, flauta the pre citara. On prorokinena. ⁶ Akor o Duħos le RAJESKERO pre tu zorales avela a the tu lenca prorokineħa a Ćerineħa tut pre aver manuš. ⁷ Sar pes tuke kada savoro aħeħa, ker avke, sar dikheħa, hoj hin mištes, bo o Del ela tuħa.

⁸ Aveħa tele anglal mande andro Gilgal. Džava ode the me, hoj te anav o labarde the smiromoskere obeti. Užareħa eħta dživesa, medik avava ke tu. Palis tuke phenava, so te kerel.”

* 9:25 Abo: a kerelas leske o hados pro pados

⁹ Soča pes o Saul visarda le Samuelostar, o Del leske čerinda o jilo. Andre oda džives pes savoro ačhila avke, sar oda o Samuel phenda. ¹⁰ Sar avle odarik andre Gibeja, jekh partija proroka džanas anglal leste. Akor avla the pre leste le Devleskero Duchos zorales a ov tiš lenca prorokinelas. ¹¹ Savore, save les angloda prindžarenas a dikhle les te prorokinel, phučenas maškar peste: “So pes ačhila le Kišoskere čaha? Či the o Saul hino maškar o proroka?”

¹² Jekh odarik phuča: “Ko hin lengero dad?” Akorestar chudle kavke te vakerele: “The o Saul hino maškar o proroka?” ¹³ Sar preačhila o Saul te prorokinel, odgeła pro učo than.

¹⁴ Akor leskero bačis phuča le Saulostar the le sluhastar: “Kaj všadzik sanas?”

“Rodahas le somaren,” odphende leske. “Sar len naši arakhlam, gelam ko Samuel.”

¹⁵ O bačis phenda le Sauloske: “Phen mange, so tuke o Samuel phenda.”

¹⁶ “Phenda amenge, hoj o somara pes imar arakhle,” odphenda o Saul peskere bačiske, ale na phenda leske, hoj les o Samuel kidña avri vaš o kralis.

O Saul ačhel kraliske

¹⁷ O Samuel vičinda le Izraeliten, hoj pes te zdžan jekhetane anglo RAJ andre Micpa. ¹⁸ Phenda lenge: “Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Me tumen ilom avri andral o Egipt a zachrañindom tumen le Egiptanendar the savore kralendar, save džanas pre tumende.’ ¹⁹ Ale akana odčhidan pestar tumare Devles, savo tumen cirdña avri andral dojekh dukh the pharipen, a mangelas man, hoj te ačhavav le kralis upral tumende. Avke akana ačhaven pes anglo RAJ pal peskere kmeñi the fajti.”

²⁰ Sar o Samuel vičinda savore kmeñi andral o Izrael, o losos peła pro Benjaminoskero kmeños. ²¹ Palis vičinda anglal le Benjaminen pal peskere fajti a o losos peła pre le Matriskeri fajta a palis pro Saul, le Kišoskero čhavo. Ale sar les rodenas, naši les arakhle. ²² Phučenas le RAJESTAR: “Avela mek oda murš?”

O RAJ odphenda: “Garuđa pes ode, kaj hine odthode o veci.”

²³ Avke o manuša denašenas ode a ile les odarik avri. Sar ačhelas anglo manuša, dojekhes prebararlas le šereha. ²⁴ O Samuel phenda savore manušenge: “Dikhnen kale muršes, saves peske kidña avri o RAJ? Maškar o manuša nane ajso sar ov.”

Avke savore manuša radisałonas a vičinenas: “Mi dživel o kralis!”

²⁵ O Samuel palis phenda le manušenge oda, so hin le kraliske domuklo te kerel a so na. Zapisinda oda andre zvitkos a thoda anglo RAJ. Palis len bičhada savoren khere.

²⁶ Sar o Saul džalaz khere andre Gibeja, gele leha the zorale murša, savenge oda o Del thoda pro jilo. ²⁷ Ale varesave nagodaver manuša phende: “Sar šaj amen ov zachrañinel?” Na lenas les vaš nisoste a aňi leske na ande daros. Ale o Saul pes kerelas, hoj oda na šunda.

11

O Saul ņerinel upral o Ammončana

¹ Pal o čhon o Ammoniko kralis Nachaš geła peskere muršenca te ačhavel o stani paš o foros Jabeš andre phuv Gilead. Savore murša andral o Jabeš phende le Nachašiske: “Phand amena zmluva a služinaha tuke.”

² Ale o Nachaš lenge odphenda: “Phandava tumenca zmluva, ale ča akor, te dojekheske tumendar lava avri e čači (pravo) jakh. Kaleha kerava e lađž cale Izraeloske.”

³ O vodci ole foroskere leske phende: “De amen efta džives, hoj te bičhavas amare muršen pal calo Izrael, ale te na arakhaha varekas, savo amenge pomožinela, zdaha pes tuke.”

⁴ Ola murša, save sas bičhade, doavle andre Gibeja, kaj bešelaz o Saul. Sar rozvakerde le manušenge savoro, so pes ačhila, o manuša chudle zorales te rovel. ⁵ Androda o Saul avelas ipen khatar e mała peskere guruvenca a phuča: “So pes ačhila le manušenca? Soske savore roven?” Avke leske phende oda, so vakerenas o murša andral o Jabeš.

⁶ Sar oda šunda o Saul, avla zorales pre leste le Devleskero Duchos a igen cholisalila. ⁷ Avke ila duje guruven a rozčhingerđa len pro kotora. Diña len te rozbičhavel peskere muršenca pal calo Izrael, hoj te phenen: “Te pes vareko na pridela andro mariben le Sauloha the le Samueloha, kada pes ačhela leskere guruvenca.” Akor o manuša andral o Izrael igen predarandile le RAJESTAR a savore jekhetane pes zgele pro mariben. ⁸ Sar len savoren zgende andro Bezek, sas lendar 300 000 murša andral o Izrael a 30 000 andral e Judsko.

⁹ Le manušenge, save avle andral o Jabeš, phenda: “Džan a phenen le manušenge andral o Jabeš, hoj tajs, sar ela nektateder, avela e zachrana.” Avke ola murša lenge gele oda

te phenel a on zaradisaŝile. ¹⁰ O manuša phende le Nachaŝiske: “Tajsa džaha avri ke tumende. Palis amena ŝaj keres, so ča kames.”

¹¹ Ale o Saul pro dujto džives rozulađa le manušen pro trin partiji a sigeder, sar vidniŝalila, gele andro taboris le Ammončanengero. Murdarkerde le Ammončanen dži ko dilos, sar sas nektateder. Ola aver murša pes rozdenaŝle avke, hoj na sas lendar aňi duj, save ačhilehas jekhetane.

¹² Akor o manuša phende le Samueloske: “Kaj hine ola manuša, save phende, hoj na kamen le Saul kraliske? An amenge len avri a murdaraha len!”

¹³ Ale o Saul odphenda: “Adadžives na murdaraha űikas, bo adadžives o RAJ zachraňinda le manušen andral o Izrael.”

¹⁴ Palis o Samuel phenda le manuŝenge: “Aven, džas andro Gilgal a ode pale phenaha, hoj ov hino amaro kralis.” ¹⁵ Avke savore gele andro Gilgal a pale priile le Saul vaŝ peskero kralis a kerde anglo RAJ smiromskere obeti. O Saul the savore manuša andral o Izrael ode igen radisaŝonas.

12

O Samuel prevakerel ko Izraeliti

¹ Palis o Samuel phenda le Izraelitenge: “Kerđom savoro, so mandar mangenas, a diňom tumen kralis. ² Akana ov tumen lidžala. Me imar sphurilom a ŝivisaŝilom, ale mire čhave hine maŝkar tumende. Lidžavas tumen mire teriňpnastar dži adadžives.

³ Kade som. Odphenen mange anglo RAJ the anglo kralis, savo sas pomakhlo: Či varekaske tumendar ilom la gurumňa? Abo varekastar le somaris? Kas občorardom abo thodom leha avri? Džavas pre varekaste zoraha? Priiľom varekastar love andre žeba? Te he, dava tumenge oda pale!”

⁴ Odphende leske: “Na! Tu na džahas pre űikaste zoraha, aňi na thovehas űikaha avri a aňi űikastar na ilal űič.”

⁵ Phenda lenge: “Adadžives hin tumenge o RAJ o ŝvedkos the leskero pomakhlo kralis, hoj paŝ ma ajso űič na arakhľan.”

“He, hino amenge ŝvedkos,” phende leske.

⁶ O Samuel phenda le manuŝenge: “ŝvedkos hin o RAJ, savo ačhađa le Mojžiŝ le Aronoha a ligenda avri tumare daden andral o Egipt. ⁷ Akana ačhen ade, hoj tumen te sudzinav anglo RAJ pal savore leskere čačipnaskere skutki, so presikađa tumenge the tumare dadenge.

⁸ Sar avľa o Jakob andro Egipt a tumare dada vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhađa le Mojžiŝ the le Aron. On ligende avri odarik tumare daden a thode len te beŝel pre kada than. ⁹ Ale tumare dada bisterde pro RAJ, pre peskero Del, vaŝoda len diňa andro vasta le Siseroske, savo sas o veliľelis upral o murša andral o Chacor, the andro vasta le Filiŝtinenge the le kraliske andral o Moab, save gele pre lende pro mariben. ¹⁰ Akor vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, a phenenas: ‘Binoŝne sam, bo omuklam le RAJES a chudľam te laŝarel le devlen le Baal the la Aŝarta. Ale akana, te amen cirdeha avri andral o vasta amare űeprijaľelenge, služinaha tuke.’ ¹¹ Avke o RAJ bičhađa le Gideon*, le Barak†, le Jeftah the le Samuel, hoj tumen te cirđen avri andral o vasta tumare űeprijaľelenge, save sas paŝal tumende. Palis ŝaj beŝlan pale andro smirom. ¹² Sar dikhľan, hoj pre tumende džal o Ammoniko kralis o Nachaŝ, phenda mange: ‘Na! Amen kamas kralis, savo amen lidžala,’ choc tumaro kralis sas o RAJ, tumaro Del.

¹³ Akana tumen hin kralis, saves peske ilan avri a mangľan. O RAJ les ačhađa upral tumende. ¹⁴ Te darana le RAJESTAR, te leske služinena a ŝunena les, te kerena pal oda, so tumenge phenel, kada sikavela, hoj tumen the tumaro kralis džan miŝtes pal o RAJ, tumaro Del. ¹⁵ Ale te les na ŝunena a na kerena oda, so tumenge phenel, o RAJ tumen the tumare kralis čačes marelá, avke sar marelás the tumare daden. ¹⁶ Avke ačhen ade a dikhen, sar o RAJ kerela baro znameňje anglo tumende. ¹⁷ Či nane ipen o časos te skidel upre o uliľen? Ale me mangava le RAJES, hoj te bičhavel zoralo briŝind le perumenca, hoj korkore pre oda te aven, sar kerđan igen namiŝtes anglo RAJ, hoj peske mangľan kralis.”

¹⁸ Avke o Samuel vičinelas pro RAJ a o RAJ diňa zoralo briŝind le perumenca. Savore manuša chudle te daral le RAJESTAR the le Samuelostar.

¹⁹ Phende le Samueloske: “Mang le RAJES, tire Devles, vaŝ tire služobňika, hoj te na meras. Ke savore peskere bini pridiňam the aver binos, hoj peske mangľam kralis.”

* 12:11 E Hebrejiko čhib: Jerubbaal † 12:11 E Hebrejiko čhib: Bedan

²⁰ “Ma daran tumen!” odphenda lenge o Samuel. “Choc kerđan ajci nalačhipen, ča ma odvisaren pes le RAJESTAR, ale služinen leske cale tumare jileha. ²¹ Ma džan pal aver devla, saven nane zor tumenge te pomožinel aňi te zachraňinel, bo nane pre řisoste. ²² O RAJ na omukela tumen prekal peskero baro nav, bo ačhel peske vašoda, hoj tumendar te kerel peskere manušen. ²³ Te na ačhel pes mange, hoj te kerav binos anglo RAJ oleha, hoj man preačhava te modľinel vaš tumende. Kamav tumen te sikavel furt oda, so hin lačo the čačipnaskero. ²⁴ Daran le RAJESTAR a služinen leske pačivalones andral calo tumaro jilo. Ma bisteren pre ola bare skutki, so kerđa prekal tumende! ²⁵ Ale te kerena dureder bini, merena the tumare kraľiha.”

13

O Samuel dovakerel le Sauloske

¹ O Saul sas imar kraľis berš. Andro dujto berš, sar kralinelas upral o Izrael, ² peske kidňa avri le Izraelitendar trin ezera (3 000) muršen: Duj ezera (2 000) sas le Sauloha andro Michmas the pro brehi andro Betel a ezeros (1 000) le Jonatanoha andre Benjaminiko phuv andre Gibeja. Oklen bičhada khere.

³ O Jonatan geľa pro Filišćinike slugađa andre Geba a savore Filišćinci pes pal oda došunde. Akor o Saul diňa te trubinel pro rohos andre cali phuv a phenda: “Mi šunen o Hebreja!” ⁴ Avke savore Izraeliti pes pal oda došunde, hoj o Saul murdarda le Filišćinike slugađen. Aleha len o Filišćinci mek buter našći avri ačhenas. O Izraeliti sas zvičimen andro Gilgal.

⁵ O Filišćinci pes jekhetane zgele pro mariben pro Izraeliti. Sas len 30 000 verdana, 6 000 murša pro graja the ajci slugađa sar poši paš o moroskero brehos. On avle andro Michmas pro vichodos le Bet-Avenostar a kerde peske ode taboris. ⁶ Sar o Izraeliti rozprindžarde, hoj o Filišćinci hine zoraleder a o mariben prekhelena (prehrajnena), gele pes te garuvel andro jaskiňi, andro cheva, maškar o bare bara the andro chaňiga. ⁷ Varesave Hebreja pregele prekal o Jordan andre phuv Gad the Gilead.

O Saul ačhila andro Gilgal a leskere murša, save džanas pal leste, andre dar izdranas. ⁸ O Saul užarelas mek eđa dživesa, avke sar leske phenda o Samuel. Ale o Samuel na avelas andro Gilgal a o murša pes odarik rozgele. ⁹ O Saul phenda: “Anen mange e labarđi the smiromoskeri obeta.” Avke obetinda labarđi obeta. ¹⁰ Paloda, sar obetinda, avľa o Samuel. O Saul džalas anglal leste, hoj les te pozdravinel.

¹¹ “So tu kerdal?” phučľa o Samuel.

O Saul odphenda: “Dikhľom, hoj mire nipi džan mandar het a tu na avľal pre oda časos, sar mange phendal. Sar dikhľom, hoj pes o Filišćinci imar zdžan andro Michmas pro mariben, ¹² phendom peske: ‘O Filišćinci šaj aven akana pre mande andro Gilgal a me man mek na mangľom ko RAJ, hoj te el amenca’, vašoda šundom andre mande, hoj mušnav te obetinel labarđi obeta.”

¹³ “Oda, so kerdal, sas diliňipen,” phenda leske o Samuel. “Tu na šundal, so tuke phenda o RAJ, tiro Del. Te šundalas, o RAJ tuke the tira famelijake diňahas pro furt o kraľišagos upral o Izrael. ¹⁴ Ale akana imar tiro kraľišagos na obačhola. O RAJ peske imar arakhľa muršes pal peskero jilo, savo ľiđžala leskere manušen, bo na kerdal avke, sar tuke phenda.”

¹⁵ Avke o Samuel geľa andral o Gilgal andre Benjaminiko phuv Gibeja. O Saul zgenđa le muršen, save ačhile leha a sas lendar vaj šov šel (600) murša.

O Izraeliti bijal o zbraňi

¹⁶ O Saul, leskero čhavo Jonatan the leskere murša, save sas lenca, peske kerde taboris andre Geba, meďik o Filišćinci sas andro Michmas. ¹⁷ Andral o Filišćiniko taboris gele trin partiji murša, hoj te občoraren o gava. Jekh partija džalas ke Ofra andre phuv Šual, ¹⁸ dujto džalas ko Bet-Choron the trito upre pro brehos, khatar dičhol e Cebojimiko dolina the e pušťa.

¹⁹ Andre ola dživesa o Filišćinci na mukle řisave kovačis te kerel peskeri buči andro Izrael. Bo peske phende: “Našći domukas, hoj o Hebreja te kerel peske šabľi the kopiji.” ²⁰ Vašoda savore Izraeliti džanas ko Filišćinci peske te zaostrarel o pluhos, e motika, o tover abo o kosakos. ²¹ Sar kamenas te zaostrarel o pluhos the e motika, počinenas vaš oda duvar ajci rupune sar vaš o tover the vaš e paca, savaha traden le gurumňen.

²² Avke andre oda džives, sar sas o mariben, na sas šabľa aňi kopija řikas le muršendar, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. Ča le Saul the le Jonatan sas.

²³ O Filišćinci bičhade jekh partija muršen, hoj te merkinen andro Michmas pro verchengero drom.

14

O Jonatan džal pro mariben pro Filištinci

¹ Andre jekh džives phenda o Jonatan, o čhavo le Sauloskero, terne manušeske, savo lidžalas leskere zbrañi: "Av, džas prekal o Filištinko taboris, so hin pre aver sera." Ale peskere dadeske oda na phenda.

² O Saul pes zlikerelas paš o foros Gibeja tel o granatoskero stromos andro Migron. Paš leste sas vaj šov šel (600) murša. ³ Akor o rašaj Achijah hordinelas o efodos. Ov sas o čhavo le Achituboskero, savo sas o phral le Ikabodoskero, savo sas o čhavo le Pinchasoskero, saveske sas o dad o Eli, o rašaj le RAJESKERO andro šilo. O nipi na džanenas pal oda, hoj o Jonatan gela het.

⁴ Prekal o verchengero drom, pal savo kamelas o Jonatan te predžal ko Filištinko taboris, sas duj bare skali, jekhake sas Bocec the dujtonake Senne. ⁵ E skala pro severos ačhelas sar o slupos anglo Michmas a e dujto skala ačhelas pro juhos angle Geba.

⁶ O Jonatan phenda le terne muršeske, savo hordinelas leskere zbrañi: "Av, džas prekal o Filištinko taboris ke ola naobčhinde (naobrezimen). Šaj el, hoj amenge o RAJ pomožinela. Bo nič les našti zaačhavel ke oda, hoj amenge te del te űnerinel (zvifazinel), či sam but vaj frima."

⁷ "Ker sa avke, sar kames," odphenda leske oda murš. "Ča dža. Avava tuha andre savoreste."

⁸ O Jonatan phenda: "Av, kempel pes amenge te dochudel ke ola murša a te sikavel pes lenge. ⁹ Te amenge phenena: 'Ačhen, medik na džaha ke tumende,' ačhaha pre oda than a na džaha. ¹⁰ Ale te phenena: 'Aven upre ke amende,' akor džaha, bo ada amenge sikavela, hoj o RAJ len amenge diña andre amare vasta."

¹¹ Avke pes sodujđzene sikade le Filištinenge a on lenge phende: "Dikhen, o Hebreja aven avri andral o cheva, kaj sas garude!" ¹² Androda o Filištinci vičinenas pro Jonatan the pro terno murš: "Aven upre ke amende, vareso tumenge kamas te sikavel."

O Jonatan phenda peskere muršeske: "Av manca, bo o RAJ len diña andro vasta le Izraelitenge." ¹³ O Jonatan pes cirdelas le vastenca the le pindrenca upre pre skala a o terno murš džalas pal leste. Sar o Jonatan len marelas, o Filištinci perenas tele anglal leste a pal leste oda terno len murdarelas. ¹⁴ Oda sas ešebno (peršo) mariben le Jonatanoskero the leskere terne muršeskero. Medik pregele tranda (30) metri, murdarde biš (20) muršen.

O Saul űnerinel upral o Filištinci

¹⁵ Andro taboris, pre mala the všadzik maškar o manuša avla bari dar. Predarandile the o slugađa the ola, save gele te občorarel, a the e phuv zarazisaļa. Kada savoro kerda o Del.

¹⁶ Le Sauloskere murša, save merkinenas andre Benjaminiko phuv Gibeja, dikhle, sar o Filištinci denaškeren upre tele sar bi e godi. ¹⁷ Akor o Saul phenda olenge, ko sas leha: "Zgenen savore muršen a dikhen, ko amarendar gela het." Sar ada kerde, dikhle, hoj o Jonatan the leskero sluhas ode nane.

¹⁸ O Saul phenda le Achijoske: "An ade le Devleskeri Zmluvakeri Archa." Bo oda časos sas e Archa ko Izraeliti. ¹⁹ Medik o Saul vakerelas le rašaha, e vika andro taboris sas furt zoraleder. Vašoda phenda o Samuel le rašaske: "Muk oda avke!"

²⁰ O Saul the savore nipi, save sas leha, pes jekhetane zgele a gele ode, kaj sas o mariben. Palis dikhle, hoj o Filištinci andre bari dar ačhile sar bi e godi a maškar peste pes murdarkerenas. ²¹ O Hebreja, save sas dži akor le Filištinenca, gele lenca andro taboris a visarde pes pale ko Izraeliti, save sas le Sauloha the le Jonatanoha. ²² Sar savore Izraeliti, save sas garude andro Efrajimike brehi, pes dodžanle, hoj o Filištinci denaše het, gele the on pro mariben. ²³ Oda džives o RAJ zachrañinda le Izraeliten a o mariben sas dži pal o Bet-Aven.

O Jonatan chal o medos

²⁴ Choc o Izraeliti andre oda džives imar na birinenas, o Saul len phandla kala veraha: "Prekošo ela dojekh, ko chala vareso dži rači!" Avke űiko pes le chabenestar na chudla.

²⁵ Savore murša gele andro veš, kaj všadzik sas medos. ²⁶ Sar ode gele, zbačinde, hoj ode hin pherdo medos, ale űiko lendar na koštoļinda oda medos, bo o nipi daranas pes le Sauloskere prekošibnastar. ²⁷ Ale o Jonatan pal oda na džanelas, hoj leskero dad phandla la veraha le muršen. Ila e paca, so leste sas andro vast, a lakere agoreha ispidña andro medos a okoštinda. Takoj sas leske feder*. ²⁸ Jekh le muršendar leske phenda:

* 14:27 E Hebrejiko čhib: leske phundrile o jakha

“Tiro dad phenda le muršenge, hoj prekošlo ela oda, ko adadžives vareso chala. Vašoda o murša hine bi e zor.”

²⁹ O Jonatan phenda: “Miro dad anda amare muršen andre bari bibach. Dikhen, sar akana mange hin feder, so koštolindom sikra ole medostar. ³⁰ Te ča o murša šaj adadžives chalehas olear, so peske zaile le ņeprijafeľendar, či na ulahas o ņerindipen (viřaztvo) baro upral o Filiřtinci?”

³¹ Oda džives murdarkerenas o Izraeliti le Filiřtinen le Michmasostar dži ko Ajalon a o manuša meksa buter na birinenas. ³² Andre odi bari bokh o murša chučile pro stadi, pro bakre, pro guruva the pro terne gurumňa, rozčingerenas len pre phuv a chanas o mas the le rateha. ³³ Vareko le Sauloske phenda: “Dikh, o murša kerde binos anglo RAJ, bo chale o mas le rateha.”

“Hine napačivale anglo RAJ!” phenda o Saul. “Takoj ke ma kotulinen o baro bar.”

³⁴ Palis mek phenda: “Rozdžan pes mařkar o manuša a phenen lenge, hoj dojekh mi anel ke ma peskero guruv abo bakres. Pre kada bar len murdarena a chana, hoj te na keren binos anglo RAJ oleha, hoj chalanas o mas le rateha.”

Odi rat savore manuša ande peskere guruven a ode len murdarde. ³⁵ Palis o Saul ačhada le RAJESKE oltaris. Sas ešebno, so kerda.

³⁶ O Saul phenda le muršenge: “Džas rači pro Filiřtinci a murdarkeras len dži tosara. Na mukaha lendar ņikas te dživel!”

“Ker avke, sar džanes,” on odphende.

Ale o rašaj Achijah phenda: “Džas ešeb ade te phučel le Devlestar.”

³⁷ Avke o Saul phučelas le Devlestar: “Majinas te džal pro Filiřtinci? Deha amenge len andro vasta?” Ale oda džives o Del leske na odpheľa.

³⁸ Akor o Saul vičinda le vodcen the peskere muršen a phenda lenge: “Savo binos sas adadžives kerdo, hoj amenge o Del na odpheľel? ³⁹ Avke sar dživel o RAJ, o zachrancas le Izraeloskero, choc oda hin miro čavo o Jonatan, muřinela te merel.” Ale ņiko leske pre ada na phenda nič.

⁴⁰ O Saul phenda cale Izraeloske: “Ačhaven pes pre jekh sera, medik me the miro čavo o Jonatan ačhaha pre dujto sera.”

“Ker avke, sar hin tiri dzeka,” odphende o manuša le Sauloske.

⁴¹ Akor o Saul pes modlinelas ko RAJ: “Ó, Devla le Izraeloskero, de mange te prinđžarel o čakipen pal kala bara†.” O losos sikada pro Jonatan the pro Saul, hoj on kerde binos a na o manuša. ⁴² O Saul phenda: “Čhiven o losos mařkar mande the miro čavo Jonatan.” A o losos sikada pro Jonatan.

⁴³ Akor phučla o Saul le Jonatanostar: “Phen mange, so kerdaľ?”

Pre oda leske o Jonatan odpheľa: “Ča le pacakere agoreha, so likerlas andro vast, koštolindom sikra medos. Kade som. Mi merav.”

⁴⁴ “Mi marel man igen zorales o Del, te tu na mereha!” phenda o Saul.

⁴⁵ Ale o manuša phučle le Saulostar: “Muřinel te merel o Jonatan, savo anda baro ņerindipen andro Izrael? Kada pes te na ačhel! Sar dživel o RAJ, na perela aňi bal pal leskero šero pre phuv! Se kada, so adadžives kerda, kerda le Devleha!” O manuša kaleha zachraňinde le Jonatan, hoj na muřinda te merel.

⁴⁶ Palis o Saul preačhila te džal pal o Filiřtinci a on gele pale andre peskeri phuv.

Le Sauloskere ņerindipena

⁴⁷ Sar o Saul preiľa o kraliřagos upral o Izrael, džalas pro mariben pre savore peskere ņeprijafeľa: pro Moabčana, Ammončana, Edomčana the pro Filiřtinci the pro krala andral e Caba. Vřadzik, kaj o Saul džalas, ņerinelas. ⁴⁸ Marelas pes igen zorales. ņerinda upral o Amaleka a zachraňinda le Izrael olear, save pre lende džanas.

Le Sauloskeri famelija

⁴⁹ Le Sauloskere čhave sas o Jonatan, o Jiřvi the o Malki-řua. Leskeri phureder čhaj pes vičinelas Meraba a e terneder Mikal. ⁵⁰ Le Sauloskeri romňi sas e Achinoama, e čhaj le Achimaacoskeri. O velitelis le slugađengero sas o Abner, o čhavo le Neroskero, le Sauloskere bačiskero. ⁵¹ Le Sauloskero dad o Kiř the le Abneroskero dad o Ner sas čhave le Abijeloskere.

⁵² Medik dživelas o Saul, sas igen zorale maribena le Filiřtinenca. Sar o Saul dikhelas varesave zorale muršes, savo pes na daralas, thovelas les ke peskere slugada.

† **14:41** E Hebrejiko čhib: Tummim

15

O mariben le Amalekenca

¹ Andre jekh džives phenda o Samuel le Sauloske: “Sas oda o RAJ, savo man bičhada tut te pomakhel vaš o kralis upral leskere manuša andral o Izrael. Akana šun, so tuke phenel o RAJ: ² Marava le Amaleken vaš oda, so kerde le Izraelitenc, hoj gele pre lende pro mariben, sar džanas avri andral o Egipt. ³ Vašoda akana dža pro Amaleka a zničin len savoreha, so len hin. Ma muk ņikas ode te dživel, ale murdar savoren: le muršen le džuvlijen, le čhavoren the olen, save pijen andral o kofin, the le gurumñen, bakren, faven the somaren!”

⁴ Avke o Saul zvičinda peskere muršen andro Telaim a zgenđa len. Sas jekhetane 200 000 slugada andral o Izrael the 10 000 murša andral e Judsko phuv. ⁵ O Saul džalas peskere muršenca ko foros le Amalekengero. Garude pes andre dolina a užarenas. ⁶ Le Kenitenge phenda: “Džan het le Amalekendar, hoj tumen te na murdarav jekhetane lenca. Se presikađan o lačhipen le Izraelitenge, sar džanas avri andral o Egipt.” Avke o Keniti lendar odgele.

⁷ O Saul geľa pro mariben pro Amaleka a marelas pes lenca le Chavilatar dži ko Šur, so hin pro vichodos le Egiptostar. ⁸ Murdarđa savore Amaleken, ale lengere kralis le Agag mukla te dživel. ⁹ O Saul the leskere murša na murdarde le Agag, aňi ola nekfeder džvirina le bakrendar, gurumñendar the kozendar. Na kamenas len te zničinel, ča olen, save sas nalače the nasvale.

¹⁰ O RAJ phenda le Samueloske: ¹¹ “Bajinav, hoj ačhadom le Saul kraliske, bo pes mandar visarđa a na šunđa mire prikazaňja.” O Samuel sas igen cholamen a cali rat zoraes vičinelas ko RAJ.

¹² Palis sig tosara ušřila o Samuel a geľa pal o Saul, ale došunđa pes, hoj o Saul geľa andro Karmel, hoj ode te ačhavel bar, hoj pre leste te leperen, a palis pes visarđa a geľa tele andro Gilgal.

¹³ Sar o Samuel avľa, o Saul leske phenda: “O RAJ tut mi požehñinel! Kerđom oda, so mange o RAJ phenda.”

¹⁴ “A ola bakre the gurumňa? So len šunav avke te murčinel?” phučľa lestar o Samuel.

¹⁵ O Saul odphenda: “O slugada len ande khatar o Amaleka a na murdarde len, ale mukle oda nekfeder le bakrendar the le gurumñendar, hoj oda te obetinen le RAJESKE, tire Devleske. Oda, so ačhila, murdarde.”

¹⁶ “Čhit!” phenda leske o Samuel. “Šun, so mange adi rat o RAJ phenda.”

“Vaker,” odphenda o Saul.

¹⁷ “Choc te andre peskere jakha salas cikno,” phenda leske o Samuel, “salas ačhado sar nekbareder maškar o Izraeliti a o Raj tut pomakhlä vaš o kralis upral o Izrael. ¹⁸ Palis tut o RAJ bičhada a phenda: ‘Dža ko binošne Amaleka a mar tut lenca, medik savoren na murdareha avri.’ ¹⁹ Soske na šundal le RAJES, ale sidarehas tuke oda te lel a kerđal oda, so nane le RAJESKE pre dzeka?”

²⁰ “Ale me le RAJES šundom,” odphenda o Saul. “Geľom ode, kaj man bičhada, andom le kralis Agag a murdarđom savore Amaleken. ²¹ Ale mire murša odi nekfeder džvirina na murdarde, ale ile len andro Gilgal, hoj te anen len sar obeta le RAJESKE, tire Devleske.”

²² Ale o Samuel phenda:

“Či o RAJ kamel buter o labarde vaj aver obeti sar oda, hoj les te šunas?

Prekal leste hin feder sar obeta, te les šunas;

a te del les pačiv hin feder sar o žiros le bakrengero.

²³ Se e vzbura hiňi ajsi sar le vrašcengero binos

a te ispidel pes našilu anglal hin binos avke, sar te lašarel le modlen.

Tu odčhidal tutar o lav le RAJESKERO,

vašoda the ov tut odčhida, hoj imar te na aves kralis.”

²⁴ “He, kerđom binos,” phenda o Saul le Samueloske. “Na dolikerđom o prikazaňje le RAJESKERO aňi tiro. Kerđom oda, so kamenas mire murša, bo daravas lendar. ²⁵ Mangav tut, odmuk mange miro binos a av manca pale, kamav te lašarel le RAJES.”

²⁶ “Na visarava man tuha pale,” phenda leske o Samuel, “bo na šundal o prikazaňje le RAJESKERO. O RAJ tutar odľila o krališagos upral o Izrael.”

²⁷ Sar pes o Samuel visarđa, hoj te džal het, o Saul leske zachudľa o agor le plašfoskero a odčhindila. ²⁸ O Samuel phenda le Sauloske: “Kavke adadžives o RAJ odčhinda tutar o Izraeloskero krališagos a dela les varekaske, ko hin feder sar tu. ²⁹ Ov, savo hin e Slava le Izraeloskeri, ačhel pre peskero lav a na čerinel oda, so phenda. Ov nane sar manuš, savo lel peskere lava pale.”

³⁰ “Kerđom binos,” phenda o Saul. “Ale mangav tut! Presikav mange e pačiv anglo phuredera the anglo Izraeliti. Visar tut manca pale, hoj te džav te lašarel le RAJES, tire Devles.” ³¹ Avke o Samuel geľa pale le Sauloha a o Saul lašarelas le RAJES.

³² Palis o Samuel phenda: “Anen mange le Amalekengere kralis le Agag.”

O Agag avelas ke leste bi e dar. Gondolinelas andre peste: “Čačas, imar obgeľa man o meribnaskero pharipen.”

³³ Ale o Samuel phenda: “Sar tu tira šablaha lehas le džuvfendar lengere čhaven, avke the tiri daj ela bi o čhave maškar o džuvlġja!”

Avke o Samuel rozčhingerđa le Agag anglo RAJ andro Gilgal.

³⁴ Palis o Samuel geľa andre Rama a o Saul geľa khere andre Gibeja. ³⁵ O Samuel imar na dikhľa le Saul dži ke peskero meriben a sas leske pharo pal leste. O RAJ igen bajnelas, hoj ačhada le Saul sar kralis upral o Izrael.

16

O David pomakhlo kraliske

¹ O RAJ phenda le Samueloske: “Dži kana aveha smutno pal o Saul? Me lestar odilom o krališagos upral o Izrael. Akana pherar peskero rohos le olejoha a dža ko Izaj, savo bešel andro Betlehem, bo jekhe leskere čhavendar mange ilom avri vaš o kralis.”

² “Sar šaj džav ode?” phučľa o Samuel. “Te pes pal oda došunela o Saul, murdarela man.”

O RAJ leske phenda: “Le tuha terňa gurunňa a pheneha: ‘Avlom te obetinel le Rajeske.’ ³ Vičineha the le Izaj paš e obeta. Me tuke dava te džanel, so te keres. Pomakheha mange ole, kas tuke phenava.”

⁴ O Samuel kerđa avke, sar leske o Raj phenda. Sar avľa andro Betlehem, o phuredera ole foroskere predarandġle, gele ke leste a phučle: “Aves andro smirom?”

⁵ “He, andro smirom,” odphenda o Samuel. “Avlom te obetinel le RAJESKE. Akana žuzaren pes a aven manca ke smiromoskeri obeta.” Palis sentiňarda le Izaj the leskere čhaven a vičinda len paš e smiromoskeri obeta.

⁶ Sar ode avle a o Samuel dikhľa le Eliab, phenda peske: “Čačas, kada murš, savo ačhel ade anglo RAJ, hin leskero pomakhlo.”

⁷ Ale o RAJ leske phenda: “Ma dikh pre oda, sar dičhol avral a savo učo hino, bo me mange les na kidňom avri. Me na dikhav avke sar o manuš. Bo o manuš dikhel ča le jakhenca, ale me dikhav andro jilo.”

⁸ Palis o Izaj vičinda le Abinadab a anda les ko Samuel, ale o Samuel phenda: “Aňi les peske o RAJ na kidňa avri.” ⁹ O Izaj anda angle leste le Šammah, ale ov phenda: “Aňi les o RAJ na kidňa avri.” ¹⁰ Avke o Izaj anda angle leste peskere eľa čhaven, ale ov phenda: “Aňi jekhes lendar o RAJ na kidňa avri.” ¹¹ Palis o Samuel lestar phučľa: “Kala hine savore tire čhave?”

“Hin man mek jekh čhavo,” odphenda o Izaj. “Hino le bakrenca pre maľa.”

“Bičhav vaš leske,” phenda leske o Samuel. “Mi avel ade, bo na bešaha pašal o skamind, medik ov na avela.”

¹² Avke bičhada vaš leske a anda les. Ov sas lolo andro muj, sas les šukar jakha a dičholas igen mištes. Akor o RAJ phenda: “Ušti a pomakh les, bo ov hin oda.” ¹³ Avke o Samuel iľa o rohos le olejoha a pomakhľa les anglal savore leskere phrala. Avke le RAJESKERO Duchos avľa pro David a sas pre leste ole dživesestar. Palis o Samuel uštġla a geľa andre Rama.

O David služinel le Sauloske

¹⁴ O Duchos le RAJESKERO odgeľa le Saulostar a o nalačo duchos, so sas bičhado le RAJESTAR, trapinelas les.

¹⁵ Akor leske phende o služobňika: “Dičhol, hoj o nalačo duchos, so sas bičhado le Devlestar, tut trapinel. ¹⁶ No akana phen tire služobňikenge, hoj te arakhen varekas, ko džanel te bašavel pre citara. Sar pre tu avela o nalačo duchos le Devlestar, ov tuke zabašavela a ela tuke mištes.”

¹⁷ O Saul phenda le služobňikenge: “Arakhen mange manušes, savo džanel šukares te bašavel, a anen les ke mande.”

¹⁸ Akor jekh lendar phenda: “Dikhľom le Izajoskere čhas, savo džanel te bašavel. Hino zoralo maribnaskero murš, savo mištes džanel te vakereľ, šukares dičhol avri a o RAJ hino leha.”

¹⁹ Avke o Saul biĉhada ko Izaj le sluhen; hoj leske te phenen: "Biĉhav ke mande tire ĉhas le David, savo hino paŝ o bakre." ²⁰ O Izaj iĉa le somaris, thoĉa pre leste jekh gono mol, o maro the kozica a biĉhada ko Saul peskere ĉaha le Davidoha.

²¹ Avke o David avĉa ko Saul a chudĉa leske te sluĉinel. O Saul peske les zakamĉa a aĉhada les sar oles, ko lidĉal leskere zbraĉni. ²² O Saul palis diĉa te phenel le Izajoske: "Mi aĉhel o David ke mande, bo igen hino mange pre dzeka."

²³ Kana ĉa avelas o nalaĉho duchos le Devlestar pro Saul, lelas o David e harfa. Sar baŝavelas, le Sauloske sas feder, bo o nalaĉho duchos lestar oddĉalas.

17

O David the o Golijaŝ

¹ O Filiŝtinci pes zgele pro mariben paŝ o Socho andre Judsko. Kerde peske taboris andro Efes-Dammim maŝkar o Socho the Azeka. ² The o Saul pes zgeĉa le Izraelitenca, kerde peske taboris andre dolina Ela a rozaĉhade pes pro mariben pro Filiŝtinci. ³ O Filiŝtinci pes rozaĉhade pre jekh brehos a o Izraeliti pro dujto brehos; maŝkar lende sas dolina.

⁴ Jekh murŝ, o Golijaŝ andral o foros Gat, avĉa avri andral o Filiŝtiniko taboris. Ov sas trin metri uĉo, ⁵ pro ŝero les sas bronzuĉni prilba a sas pre leste urdo ŝupinato pancjeris le bronzostar, so vaĉinelas penda the eĉta (55) kili. ⁶ Pro pindre les sas bronzune ĉraĉiĉa a pro plike e bronzuĉni kopija. ⁷ O kaŝ leskera kopijatar sas ajso thulo sar o kaŝ le strojoskero, pre savo pes keren o poĉtana, a o trastuno ŝpicos leskera kopijatar sas pharo vaj eĉta kili. Angle leste dĉalas o sluhas leskere ŝiĉtoha.

⁸ O Golijaŝ geĉa avri a vriskinelas pro Izraelike slugaĉa: "Soske avĉan a rozaĉhadan pes pro mariben? Me som Filiŝtincos a tumen san le Sauloske sluhi. Len peske avri murŝes a mi avel tele ke ma. ⁹ Te andro mariben űerinela (zvitazinela) a murdarela man, avaha tumare sluhi. Ale te me űerinava a murdarava les, tumen avena amare otroka a sluĉinena amenge!" ¹⁰ A mek phenda: "Adadĉives andom pre ladĉ le Izraeliten. Biĉhaven mange varekas pro mariben!" ¹¹ Sar o Saul the savore Izraeliti ŝunde, so phenda o Golijaŝ, predarandĉile a izdranas andre dar.

¹² O David sas o ĉhavo le Efraĉanoskero le Izajoskero andral o Judsko Betlehem, saves sas oĉto ĉhave. Andre oda ĉasos, sar o Saul kralinelas, sas o Izaj imar phuro a naŝti dĉalas le murŝenca andro mariben. ¹³ Ale leskere trin nekphureder ĉhave gele le Sauloha. Eŝebno (perŝo) pes viĉinelas Eliab, dujto Abinadab the trito Ŝammah. ¹⁴ O David sas nekterneder. Olĉa trin nekphureder gele pal o Saul. ¹⁵ O David dĉalas ko Saul a avelas pale lestar, hoj te pasinel le dadeskere bakren andro Betlehem.

¹⁶ O Golijaŝ avelas anglo Izraeliti a hazdelas pes upral lende sako tosara the raĉi. Kavke kerelas saranda (40) dĉivesa.

¹⁷ Jekhvar o Izaj phenda peskere ĉhaske le Davidoske: "Le tuha deŝ kili peko diĉ the kala deŝ mare a lidĉa oda peskere phralenge andro taboris. ¹⁸ Kala deŝ kotora siros lidĉa le veliĉeliske, savo hino upral o ezera (1 000) murŝa. Dĉa, dikh, sar hin tire phralenge, a phenaha mange oda. ¹⁹ Bo gele le Sauloha the savore Izraelitenca pro mariben pro Filiŝtinci andre dolina Ela."

²⁰ O David sig tosara uŝiĉla a le bakren diĉa jekhe pasĉjeriske. Palis pes prirĉitinda a geĉa, avke sar leske phenda o Izaj, leskero dad. Andro taboris avĉa ipen akor, sar pes o Izraeliti rozaĉhade pro mariben a sar vriskinenas zorales. ²¹ O Izraeliti the o Filiŝtinci pes rozaĉhade pro mariben jekh angle aver. ²² O David diĉa o ĉaben le straĉniĉkoske upral o veci a denaŝelas ko o Izraeliti. Sar ode avĉa, phuĉelas le phralendar, sar lenge hine. ²³ Medik lenca vakerelas, avĉa avri le Filiŝtinendar o Golijaŝ, lengero angluno slugadiŝ, savo sas andral o Gat, a pale lenge vakerelas ola lava, so angloda. O David oda ŝunda. ²⁴ Sar savore Izraeliti dikhle ole murŝes, chudle lestar te denaŝel, bo daranas pes.

²⁵ Varesavo Izraelitas phenda: "Dikhĉan ole murŝes, savo avĉa avri? Kerel oda vaŝoda, hoj te anel pre ladĉ le Izraeliten. O kralis dela baro daros oles, ko les murdarela. Dela leske peskera ĉa romĉake a leskeri famelija na muŝinela imar te poĉinel o daĉe."

²⁶ O David phuĉĉa le murŝendar, save paŝ leste aĉenas: "So chudela oda, ko murdarela ole Filiŝtincos a odlela e ladĉ andral o Izrael? So peske gondoliĉel kada naobĉhindo (naobrezimen) Filiŝtincos pal peste, hoj ŝaj avri asal le slugaden le dĉide Devleskere?"

²⁷ A o manuŝa leske pale phende, so chudela oda, ko murdarela le Golijaŝ.

²⁸ Sar ŝunda le Davidoskero nekphureder phral o Eliab oda, so vakerel o David le murŝenca, cholisafiĉa pre leste a phenda: "So tu ade keres? Paŝ kaste mukĉlal oda cikno

stados pre pušta? So pes hazdes upre? Dikhav tiro nalačo jilo! Avlal, hoj ča te dikhes o mariben!”

²⁹ “So me akana kerdom?” phučla lestar o David. “Se me man ča phučlom.” ³⁰ Palis pes visarda ke aver murš a pale lestar oda phučla. O manuš leske odphenenas avke sar ešebnovar (peršovar). ³¹ O murša šunde, so o David vakereles, a gele oda te phenel le Sauloske. Avke o Saul bičađa pal leste.

³² O David phenda le Sauloske: “Rajeja miro, te na daral pes űiko kale Filištincostar. Tiro služobňikos džala a marel pes leha.”

³³ “Na,” odphenda o Saul, “našfi tut leha mares, se sal mek terno a ov pes marel ciknovarbaster.”

³⁴ Ale o David phenda le Sauloske: “Tiro služobňikos pasinelas peskere dadeskero stados. Varekana avelas o ľevos či medvedis a lelas avri andral o stados le bakrores, ³⁵ džavas pal leste, maravas les a cirdavas le bakrores leske avri andral o piskos. Sar avelas pre ma pale, chudavas les la meňatar a maravas les dži akor, medik les na murdaravas. ³⁶ Tiro služobňikos murdarda imar ľevos the medvedis a kada naobčhindo Filištincos doperela tiš avke, bo avri asalas le džide Devleskere slugađen.” ³⁷ O David mek phenda: “O RAJ, savo man avri cirdňa andral o pazura le ľevoskere the medvediskere, cirdela man avri the andral o vasta kale Filištincostar.”

“Mištes,” phenda le Davidoske o Saul. “Dža a o RAJ mi el tuha!”

³⁸ O Saul urđa upre le David andre peskere maribnaskere gada. Pro šero leske thođa bronzuňi prilba a thođa pre leste o pancjeris. ³⁹ O David peske priphandla e šabla pašal o gada a kamelas andre oda te phirel, ale phares leske oda sas.

“Na džanav man andre oda te čhalavel,” phenda le Sauloske, “na som pre oda mek sikado.” Avke oda pal peste čhida tele. ⁴⁰ Iľa peskeri paca, kidňa peske pandž hladke barora andral o paňi a thođa len andre peskeri pastjeriko zajdica. A le prakoha*, so les sas andro vast, džalas ke oda Filištincos.

⁴¹ O Golijaš džalas ko David the anglal leste o sluhas, savo lidžalas leskero šfitos. ⁴² Sar dikhľa pro David, asalas les avri, bo sas mek ternoro the šukar čhavo, savo dičholas mištes avri. ⁴³ O Golijaš phenda le Davidoske: “So me som rikono, hoj aves pre ma le pacenca?” A chudľa les te prekošel peskere devlenca. ⁴⁴ Palis leske mek phenda: “Av ke mande, hoj te dav tiro felos te chal le čiriklenge the la dziva džvirinake.”

⁴⁵ O David leske odphenda: “Tu aves pre ma la šablaha, kopijaha the le oštepoha, ale me pre tu džav andro nav le Nekzoraledere RAJESKERO, andro nav le Devleskero le Izraeloskere slugađengero, saves avri asahas. ⁴⁶ Adadžives tut dela o RAJ andre mire vasta, murdarava tut a odčhinava tuke o šero. Dava te chal le čiriklenge the la dziva džvirinake o fela le Filištinenegere slugađengere. Avke cali phuv sprindžarela, hoj le Izraeliten hin Del. ⁴⁷ Savore, save hine kade zgele, pes dodžanena, hoj le RAJESKE na kampil ko űerindipen (viřaztvo) šabla aňi kopija, bo ada mariben hin le RAJESKERO, savo tumen dela andre amare vasta.”

⁴⁸ Sar pes dochudľa o Golijaš pašes ko David, o David takoj denašľa avri pre leste pro mariben. ⁴⁹ Akor o David thođa andre peskeri zajdica o vast, iľa odarik jekh bar a le prakoha livinda andre leste. O bar pregela leske dži andro čekat a ov peľa le mujeha pre phuv.

⁵⁰ Kavke o David le prakoha the le bareha thođa tele a murdarda le Golijaš bijal e šabla.

⁵¹ Palis o David denašľa ko Golijaš a ačađa pes upral leste. Cirdňa avri leske e šabla andral o sirimos, murdarda les a odčhinda leske o šero.

Sar o Filištinci dikhle, hoj lengero nekzoraleder murš muľa, rozdenašle pes. ⁵² O Izraeliti the o Judejci jekhetane denašenas bare vriskiřagoha pal o Filištinci dži ko Gat the ko brani paš o Ekron. O Filištinci, saven murdarde, pašlonas pro drom, sar pes džal andro šaarajim dži ko Gat the ko Ekron. ⁵³ Sar o Izraeliti preačhile te džal pal o Filištinci, gele andre lengero taboris a ile peske odarik savoro, so mukle.

⁵⁴ O David iľa le Golijašiskero šero a ľigenda les andro Jeruzalem. Leskeri vizbroj peske thođa andro stanos.

⁵⁵ Sar o Saul dikhľa le David te džal avri pro mariben pro Golijaš, phučla le Abnerostar, savo sas o velitelis upral o slugađa: “Abner, ko hin o dad kale terne čhaske?”

“Avke sar džives kralina, me čačes na džanav,” odphenda leske o Abner.

⁵⁶ “Dodžan tut, ko hin leskero dad,” phenda o Saul.

* 17:40 E šňura la cipatar, prekal savi pes čhivelas o bara.

⁵⁷ Sar o David avelas pale pal oda, sar murdarda le Golijaš, o Abner les iła anglo Saul le Golijašiskere šereha, so likerelas andro vast. ⁵⁸ O Saul lestar phučla: “Terno muršeja, kaskero sal?”

“Som o čhavo tire služobňikoskero le Izajoskero andral o Betlehem,” odphenda o David.

18

O Jonatan peske zakamla le David

¹ Paloda, sar o David dovakerđa le Sauloha, o Jonatan ačhila sar jekh duša le Davidoha a kamelas le David sar pes korkores. ² Andre oda džives o Saul iła le David ke peste a na domukla les, hoj te džal pale ko dad. ³ O Jonatan phandla le Davidoha zmluva, bo kamelas les sar pes korkores. ⁴ Palis o Jonatan leske diňa pal peste o plaštos, peskere maribnaskere gada, e šabla, o lukos the o sirimos.

⁵ Všadzik, kaj les o Saul bičhavelas pro mariben, sas le David bach. Vašoda les o Saul ačhada upral peskere slugada. Sas oda pre dzeka savore manušenge the le Sauloskere služobňikenge.

O Saul kamel te murdarel le David

⁶ Sar o David murdarda le Golijaš a visarelas pes pale, avle avri o džuvlija andral savore Izraelike fori bare gilavipnaha a khelenas anglo kralis Saul le bubnenca the le bašavibnaha pre citara the pre harfa. ⁷ O džuvlija paš o kheliben gilavenas:

“O Saul murdarda ezeren (1 000),

ale o David deš ezeren (10 000)!”

⁸ Kada le Saul igen chołarda, bo oda gilavipen leske na sas pre dzeka. Phenda peske: “Pal o David phenen, hoj murdarda deš ezeren (10 000) a pal ma, hoj ča ezeren (1 000). Imar ča o krališagos leske kampel!” ⁹ Ole dživesestar o Saul pro David dikhelas bange jakhenca.

¹⁰ Pre aver džives avla pro Saul o nalačo duchos le Devlestar, hoj ačhila sar bi e godi andro kher. O David bašavelas pre citara avke sar furt a o Saul likerelas andro vast e kopija. ¹¹ O Saul peske phenda: “La kopijaha premarava le David dži ke fala.” Čiđa la kopijaha, ale o David pes čhalada pre aver sera. Oda pes duvar ačhila.

¹² O Saul chudla te daral le Davidostar, bo o RAJ sas leha, ale lestar odgeła. ¹³ Vašoda o Saul le David bičhada het pestar. Ačhada les sar velitelis upral o ezeros (1 000) slugada, saven o David lidžalas andro maribena. ¹⁴ Le David sas bach andre savoreste, so kerelas, bo o RAJ sas leha. ¹⁵ Sar o Saul dikhla, savi bari bach les hin, mek buter lestar daralas. ¹⁶ Savore Izraeliti the Judejci peske zakamade le David, bo sas lengero vodcas, savo len lidžalas andro maribena.

O David le Sauloskero džamutro

¹⁷ O Saul phenda le Davidoske: “Dikh, kade hiňi miri nekphureder čhaj e Meraba. Dava tuke la romňake, ča služin mange bi e dar a lidža le RAJESKERE maribena.” Bo o Saul peske phenda: “Te na merel mire vastestar, ale le Filištinike vastestar.”

¹⁸ Ale o David leske odphenda: “Ko som me vaj miri dadeskeri famelija the fajta andro Izrael, hoj te avav le kraliskero džamutro?” ¹⁹ Ale sar avla oda časos, hoj o Saul majinda te del peskera čha la Meraba le Davidoske vaš e romňi, diňa la le Adrijeloske andral e Mechola.

²⁰ Ale leskeri dujto čhaj e Mikal pes zakamla andro David. Sar oda le Sauloske phende, sas oda leske pre dzeka. ²¹ O Saul peske phenda: “Dava leske la, mi el leske sar pasca, hoj les o Filištinci te murdaren.” Avke o Saul phenda pale le Davidoske: “Mek adadžives šaj aves miro džamutro.” ²² Palis o Saul phenda peskere služobňikenge, hoj leske te phenen: “O kralis peske tut čačas zakamla a savore leskere služobňikenge sal pre dzeka. Vašoda ačh leskero džamutro.”

²³ Sar vakerenas le Sauloskere služobňika le Davidoske kala lava, ov phenda: “Gondolinen tumenge, hoj ča avke šaj ačhav le kraliskero džamutro? Se me som čoro a na som nič.”

²⁴ Palis o služobňika sa phende avri le Sauloske. ²⁵ Androda o Saul phenda: “Džan ko David a phenen leske: ‘O kralis na kamel nisave dari, ale ča oda*’, so sikavela, hoj murdardal šel (100) Filištinen, hoj te visarel pale peskere neprijatelenge.’ ” O Saul kamla, hoj o David te merel le Filištinike vastestar.

²⁶ O služobňika oda gele te phenel le Davidoske. Sar ada šunđa, sas leske oda pre dzeka, hoj te el le kraliskero džamutro. Mek sigeder, sar oda časos pregela, ²⁷ o David

* 18:25 E Hebrejiko čhib: o muršikane garude udi le Filištinenandar

pes mukla pro drom peskere muršenca a murdarđa duj šel (200) Filištinen. Andā le kraliske oda, so lestar kamelas, hoj palis avke te ačhel leskero džamutro. Palis o Saul diña peskera čha la Mikal le Davidoske romňake.

²⁸ Sar o Saul dikhla a sprindžarda, hoj o RAJ hino le Davidoha a leskeri čhaj e Mikal les kamel, ²⁹ meksa buter daralas le Davidostar a ačhila leskero nepřijatelis pro furt.

³⁰ O Filištínike veličela durerder džanas pro mariben pro Izrael, ale sar džanas pre lende, o David furt ňerinelas (zviťazinelas) buter sar aver o služobňika le Sauloskere. Aleha peske kerđa o David baro nav.

19

O Saul kamel te murdarel le David

¹ O Saul phenda peskere čhaske le Jonatanoske the savore služobňikenge, hoj kamel te murdarel le David. Ale o Jonatan peske le David igen zakamla, ² vašoda diña leske te džanel: “Miro dad tut kamel te murdarel, merkin pre tu tajsa tosara. Garuv tut. ³ Me džava pre maľa mire dadeha ode, kaj aveha garudo. Vakerava leha pal tu, a te man vareso dodžanava, phenava tuke.”

⁴ O Jonatan zaačhelas vaš o David anglal peskero dad Saul a vakerelas: “Te na kerel o kralis binos pre peskero služobňikos pro David. Se ov tuke na kerđa nič nalačo, ale oda, so kerelas prekal tu, sas igen mištes. ⁵ Choc džanelas, hoj les oda mola o džživipen, murdarđa le Filištíncos a avke o RAJ pomožinda cale Izraeloske ko baro ňerindipen (viťaztvo). Se korkoro oda dikhlal a radisaľohas. Te ov tuke na kerđa nič nalačo, soske akana kames te kerel binos oleha, hoj les murdareha? Nane tut vaš soske les te murdarel.”

⁶ O Saul šunda le Jonatan a iľa vera: “Avke sar dživel o RAJ, o David na ela murdarđo”. ⁷ Avke o Jonatan vičinda le David a phenda leske savore lava, so vakerelas. Palis les anda anglo Saul a o David leske služinelas avke sar anglođa.

⁸ Sar sas pale o mariben, o David geľa andro mariben pro Filištínci a domarđa savoren avke, hoj denašenas anglal leste.

⁹ Sar sas o Saul andre peskero kher a andro vast les sas kopija, avľa pre leste pale o nalačo duchos le RAJESTAR. O David bašavelas pre citara. ¹⁰ O Saul les kamla te pridemel la kopijaha ke fala. Ale ov geľa pre sera a e kopija pregeľa pašal leste andre fala. Odi rat o David pes zachraňinda oleha, hoj denašľa.

O David denašel le Saulostar

¹¹ Palis o Saul bičhada peskere muršen andro kher ko David, hoj pre leste te merkinen a tosara les te murdaren. E Mikal, le Davidoskeri romňi, leske phenda: “Džal pal tiro džživipen. Te na denašeha kadi rat, tajsa aveha murdarđo.” ¹² Avke e Mikal zmukla le David prekal e oblaka avri a ov denašľa het. ¹³ E Mikal palis iľa le kherutune devlores, thođa les pro hados, pro šero leske thođa kozakero kožučhos a učarda andre la lepedaha.

¹⁴ Sar o Saul bičhada peskere muršen, hoj te zalen le David, oj phenda: “O David hino nasvalo.”

¹⁵ Ale o Saul pale bičhada le muršen, hoj te džan te dikhel le David, a phenda lenge: “Anen mange les the le hadoha, hoj les te murdarav.” ¹⁶ Sar o murša pale avle, dikhle pro hados ča le kherutune devlores a paš leskero šero o kozakero kožučhos.

¹⁷ Akor o Saul phenda la Mikalake: “Soske man klamindaľ a muklaľ, hoj miro nepřijatelis te denašel?”

E Mikal leske odphenda: “Phenda mange: ‘Muk man te džal het. Bo te na mukeha man, murdarava tut.’ ”

O David džal ko Samuel

¹⁸ Avke o David denašľa a zachraňinda pes. Geľa ko Samuel andre Rama a phenda leske savoro, so leske kerđa o Saul. Palis o David the o Samuel gele te bešel andro Najot. ¹⁹ Sar pes o Saul došunda pal oda, hoj o David hino andro Najot andre Rama, ²⁰ bičhada le muršen, hoj le David te chuden. Ale sar ode dikhle le Samuel le prorokenca, save prorokinenas, avľa the pre lende o Duchos le Devleskero a the on prorokinenas. ²¹ Sar oda phende le Sauloske, bičhada avre muršen. No the on chudle te prorokinel. Avke pes ačhila the pro tritovar. ²² Palis geľa the korkoro o Saul andre Rama. Sar avľa ke bari čaňig, so hin paš o foros Sechu, phučelas, kaj hine o Samuel the o David. Vareko leske phenda: “Hine andro Najot andre Rama.”

²³ Avke geľa andro Najot andre Rama. No the pre leste avľa o Duchos le Devleskero a ov prorokinelas, medik na dogeľa dži andro Najot andre Rama. ²⁴ The ov pes čhida tele

a prorokinela anglo Samuel. Calo džives the cali rat pašlolas bi o gada. Vašoda pes vakerei: "So, the o Saul hino maškar o proroki?"

20

O Jonatan pomožinel le Davidoske

¹ Palis o David denašla andral o Najot andre Rama. Avla ko Jonatan a phenda leske: "Savo binos kerdom? So nalačo kerdom a so namištes? So kerdom tire dadeske, hoj man kamel te murdarel?"

² "Oda šoha (ñikda) na!" odphenda leske o Jonatan. "Tu na mereha! Miro dad mange phenel savoro, so kerel. Či hin oda baro vaj cikno, na garuvel oda anglal ma. Soske mange majindahas ipen kada te garuvel? Oda našti avke el!"

³ Ale o David ila vera a phenda: "Tiro dad mištes džanel, hoj som tuke pre dzeka. Vašoda peske gondolinel, hoj tu olestar na mušines te džanel, hoj te na trapines tut. Ale avke sar dživel o RAJ a sar džives tu, som pašes paš o meriben."

⁴ O Jonatan phučla le Davidostar: "Phen mange, so prekal tu majinav te kerel oda kerava."

⁵ O David phenda le Jonatanoske: "Tajsa ela Inepos Neve Čhoneskero a me sar furt majinav te bešel le kraliha paš o skamind. Domuk mange te džal het a te garuvel pes pre mała dži ke trito rat. ⁶ Ale te tiro dad man rodela, phen leske: 'O David man pomangla, či šaj džal sigo khere andro Betlehem, bo pes ode kerela e beršeskeri chabeneskeri obeta vaš cali famelija.' ⁷ Te phenela: 'Mištes,' tire služobňikoske pes na ačhela nič. Ale te cholisałola, akor džaneha čačes, hoj man kamel te dukhavel. ⁸ Mangav tut, presikav mange e pačiv vaš e vera, so manca phandlal anglo RAJ. Ale te kerdom vareso nalačo, murdar man tu. Soske man majindahas te del tire dadeske?"

⁹ "Kada pes našti ačhel!" odphenda leske o Jonatan. "Te ela avke, sar phenes, hoj miro dad tut kamel te dukhavel, či oda tuke na phendomas?"

¹⁰ O David phučla le Jonatanostar: "Ko mange dela te džanel, te tiro dad tuke odphenela andre choli?"

¹¹ O Jonatan leske phenda: "Av, džas pre mała." Avke gele sodujđzene pre mała.

¹² Palis o Jonatan mek phenda le Davidoske: "Mi el o RAJ, o Del le Izraeloskero, mange švedkos, hoj paltajsaskero andre kajso časos, phučava man mire dadestar. Te les na ela nič pre tute, čačes tuke dava te džanel. ¹³ Ale te miro dad tut kamel te dukhavel, mi marel man zorales o RAJ, te tuke na dava te džanel a mukava tut te džal andro smirom. Mi el tuha o RAJ, sar sas mire dadeha. ¹⁴ Ale medik dživav, presikav mange e pačiv le RAJESKERI, hoj te na merav. ¹⁵ Ma preačh te presikavel e pačiv mira famelijake aňi akor, sar o RAJ pal e phuv zničinelas savore tire ñeprijateľen."

¹⁶ Akor o Jonatan phandla zmluva le Davidoskera famelijaha a phenda: "O RAJ mi mangel avri o rat andral le Davidoskere ñeprijateľengere vasta." ¹⁷ O Jonatan pale phenda la veraha le Davidoske, sar les kamel, bo kamelas les sar pes korkores.

¹⁸ O Jonatan leske phenda: "Tajsa hin o Inepos Neve Čhoneskero, a te na aveha pre peskero than, zbačinena, hoj ode na sal. ¹⁹ Dža paltajsaskero pre oda than, kaj pes angłoda garuvehas a ačh ode paš o bar Ezel. ²⁰ Livinava pašal leste trin šipi, sar te kamłomas te talinel (trafinel) andre varesoste. ²¹ Palis bičhavava terne čhas a phenava leske: 'Dža! Rode ola šipi.' Te leske phenava: 'O šipi hine ade paš tu, an mange len,' akor šaj aves. Na ačhela pes tuke nič, avke sar dživel o RAJ. ²² Ale te leske phenava: 'O šipi hine dureder tutar,' akor dža het, bo korkoro o RAJ tut bičhavel. ²³ Te džal pal odi vera, so peske phendam, džan, hoj o RAJ hino švedkos maškar mande the tute pro furt!"

²⁴ Avke o David pes garuđa pre mała. Sar imar sas o Inepos Neve Čhoneskero, o kralis Saul peske bešla paš o chaben. ²⁵ Bešla peske pre peskero than paš e fala sar furt. O Jonatan bešelas anglal leste a o Abner paš o Saul, ale o David na sas pre peskero than. ²⁶ Oda džives o Saul na phenda nič, bo phenda peske: "Mušinda pes varesoha te mełarel. Hino našužo, vašoda nane hodno ade te avel." ²⁷ Sar sas le Davidoskero than prazdno the aver džives pal o inepos, akor phučla o Saul peskere čhastar le Jonatanostar: "Soske na avla le Izajoskero čhavo aňi idž aňi adadžives paš o chaben?"

²⁸ O Jonatan leske odphenda: "O David man igen mangelas, hoj les te mukav te džal andro Betlehem. ²⁹ Phenda: 'Muk man te džal, bo amara famelija hin e beršeskeri chabeneskeri obeta a miro phral man ode vičinda. Te som tuke pre dzeka, muk man. Mi džav te dikhel peskere phralen.' Bijal kada na avla pre peskero than paš o kraliskero skamind."

³⁰ Akor o Saul cholisalila pro Jonatan a phenda leske: “Tu sal čhavo la zacata džuvlakero, savi hiñi napačivali! Či me na džanav, hoj sal jekh le Izajoskere čhaha? Oda hin pre ladž tuke le tira dake!” ³¹ Medik dživela o David pre kadi phuv, na obačoha tu añi tiro krališagos. Akana bičhav pal leste a de les te anel ke mande, bo mušinel te merel!”

³² “Soske mušinel te merel? So kerda?” phučla o Jonatan peskere dadestar le Saulostar. ³³ Akor o Saul čhida pal leste la kopijaha, hoj les te murdarel. Avke o Jonatan avla pre oda, hoj leskero dad kamel te murdarel le David.

³⁴ Palis o Jonatan andre bari chofi uštila pašal o skamind a pro dujto džives ole čhoneskero na čhala nič, bo sas leske pharo pal o David, bo o dad leske kerda ladž.

³⁵ Tosara pre aver džives o Jonatan geľa pre maľa, hoj pes te zdžal le Davidoha a geľa leha the o terno sluhas. ³⁶ Phenda leske: “Dža rode o šipi, so livinava.” Medik o terno sluhas denašelas, livinda o šipos dureder lestar. ³⁷ Sar avla pre oda than, kaj o Jonatan livinda o šipos, vičinda pre leste: “Nane o šipos dureder tutar?” ³⁸ Palis vičinda pre leste pale: “So aches ode? Sidar! Denaš!” Avke ov skidna o šipi a avla ke peskero raj, ³⁹ ale oda terno sluhas na džanelas, pal soste džal. Džanelas pal oda ča o Jonatan the o David. ⁴⁰ Palis o Jonatan diña peskeri vizbroj ole terne sluhaskere a phenda leske: “Dža a lidža oda andro foros.”

⁴¹ Sar oda terno sluhas džalalas het, o David uštila pal e skala, kaj sas, a bandolas anglo Jonatan trival le mujeha dži ke phuv. Palis sodujdžene pes čumidle a jekhetane rovenas, ale buter o David.

⁴² Palis o Jonatan phenda le Davidoske: “Dža andro smirom a ma bister, savi vera peske diñam andre le RAJESKERO nav. Mi el o RAJ švedkos pro furt maškar amende a maškar miro the tiro potomstvos.”

21

O David denašel le Saulostar

¹ O David odgeľa a o Jonatan pes visarda pale andro foros. ² O David geľa ko rašaj Achimelech andro foros Nob. Sar les o Achimelech dikhľa, predarandiľa. Geľa anglal leste a phučla lestar: “Soske sal korkoro? Nane tuha ñiko?”

³ O David leske odphenda: “O kralis man bičhada a phenda mange, hoj ñiko pes pal oda te na dodžanel, soske som ade. Mire muršenge imar phendom pal jekh than, kaj pes arakhaha. ⁴ Hin tut varesavo chaben? De man pandž mare, abo vareso, so tut hin.”

⁵ O rašaj leske phenda: “Aver maro man nane, ča sentno. Šaj tut dav ole marestar, ale ča akor, te tire murša na pašlile le džuvlenca.”

⁶ O David leske odphenda: “Čačes tuke phenav, amen na pašlilam le džuvlenca. Mire murša hine furt žuže, sar džan ča pre kajse droma. So mek buter adadžives!” ⁷ Avke o rašaj les diña oda sentno maro, bo aver maro ode na sas, ča ola mare, so angloda sas anglo RAJ andro Sentno Stanos, medik ode na thovenas neve mare.

⁸ Andre oda džives o Edomčanos o Doeg mušinda te el anglo RAJ. Ov sas le Sauloskero služobňikos, savo sas upral leskere pastjera.

⁹ O David phučla le Achimelechostar: “Nane tut kopija vaj šabla? Bo o kralis pre ma avke sidarelas, hoj mange na ilom añi e šabla añi ñisave aver zbrañi.”

¹⁰ O rašaj leske odphenda: “Hin ade ča e šabla le Filištincoskeri le Golijašiskeri, saves murdardal andre dolina Ela. Hiñi zapačardi andro plaštos pal o efodos. Te kames, le tuke la, bo aver nane.”

“De mange la!” phenda leske o David. “Feder latar imar añi nane.”

O David ko kralis Achiš

¹¹ O David oda džives denašla le Saulostar a geľa andro foros Gat ko kralis Achiš. ¹² Le Achišoske phende o služobňika: “Či oda nane o David, o kralis upral peskeri phuv? Či na gilavenas pal leste paš o kheliben, hoj o Saul murdarda peskere ezeren (1 000), ale o David peskere deš ezeren (10 000)?”

¹³ O David gondolinelas pal kale lava a igen pes daralas le kralistar Achišostar andral o Gat. ¹⁴ Avke pes chudľa te likerel paš lende avres. Medik sas andre lengere vasta, kerelas pestar dilines. Čarbinelas pro foroskere brani a mukelas pal e brada te čuľal o šlini.

¹⁵ Androda o Achiš phenda peskere služobňikenge: “Se tumen korkore dikhen, hoj kada murš hino dilino! Soske les andan ke mande? ¹⁶ Či nane man imar dos diline murša? Soske mange mek anen kales, hoj te kerel ade diliñipena? The ov mek mušinel te avel andre miro kher?”

22

O David andre jaskiña Adullam

¹ O David denašla andral o foros Gat a geľa andre jaskiña Adullam. Sar pes pal oda došunde leskere phrala the cali famelija, gele pal leste. ² Gele the savore, save sas andre varesavo pharipen, abo kamenas varekasko o love, abo ola, saven na sas smirom andro jilo. Sas leha pal o štar šel (400) murša, savenge ačhiľa vodcas.

³ Palis o David odgela andre Moabiko Micpa a ode pomangľa le Moabike kralis: “Mangav tut, kralina, domuk mira dake the le dadeske, hoj te ačhen ke tumende, medik man na dodžanava, so o Del kerela prekal ma.” ⁴ Avke o David iľa peskera da the le dades ko Moabiko kralis a ačhile ode, medik pes ov garuvelas pro verchengere thana.

⁵ Palis o prorokos Gad phenda le Davidoske: “Ma ačh imar ade, ale dža andre Judsko.” Avke o David geľa andro veš Cheret.

O Saul murdarel le rašajen

⁶ Andre jekh džives pes o Saul došunđa, hoj dikhle le David leskere muršen. Ipen akor o Saul bešelas tel o stromos tamariška pro brehos andre Gibeja la kopijaha andro vast a leskere služobňika ačhenas pašal leste. ⁷ Avke o Saul phenda le služobňikenge: “Šunen man mištes, Benjaminale! Gondolinen peske, hoj o čhavo le Izajoskero tumen dela mali abo viňici? Abó hoj tumen ačhavela sar velitelen upral o ezeros (1 000) abó šel (100) slugađa? ⁸ Tumen savore pes sthođan pre mande! Níko tumendar mange na phenda, hoj miro čhavo phandľa vera le Izajoskere čhaha. Aňi jekheske na sas pharo pre mande, hoj mange te phenel, hoj miro čhavo kerđa upre mire služobňikos, hoj te rodel, kana man šaj murdarel!”

⁹ Androđa o Edomčanos o Doeg, savo ačhelas maškar le Sauloskere služobňika, phenda: “Sar somas andro Nob, dikhľom ode le Izajoskere čhas te vakarel le rašaha le Achimelechoha, savo hin o čhavo le Achituboskero. ¹⁰ O Achimelech mangelas le RAJES vaš o David a palis les diňa chaben the e šabľa le Golijašiskeri.”

¹¹ Avke o Saul bičhada vaš o rašaj Achimelech, le Achituboskero čhavo, the vaš leskeri famelija, save sas tiš rašaja andral o Nob, a on savore avle ke leste. ¹² O Saul phenda: “Šun man mištes, čhavo le Achituboskero!”

“So pes ačhiľa, rajeja?” odphenda leske. ¹³ O Saul lestar phučľa: “Soske pes počoral zgeľan pre mande tu the o čhavo le Izajoskero? Soske les diňan maro the šabľa a privakerdan pes vaš leste ko Del? Akana pes vzburiňđa a užarel pre oda, kana man šaj murdarel!”

¹⁴ O Achimelech phenda le kraliske: “Hin vareko maškar tire služobňika pačivaleder sar o David, savo hin o džamutro le kraliskero the o velitelis upral tire slugađa, saves den bari pačiv cali tiri famelija? ¹⁵ Na sas oda ešebnovar (peršovar), so man privakeravas ko Del vaš o David. Čačes na! Te na gondolinel peske o kralis nič nalačo pal peskero služobňikos aňi pal leskeri cali famelija. Se tiro služobňikos pal adi vzbura aňi na džanelas!”

¹⁶ Ale o kralis o Saul leske phenda: “Achimelech, tu the tiri cali famelija mušinen te merel.” ¹⁷ Palis phenda peskere stražňikenge, save sas paš leste: “Džan, zalen le RAJESKERE rašajen a murdaren len, bo pomožinde le Davidoske! Choc džanenas, hoj denašel, na phende mange oda.”

Ale o služobňika le Sauloskere na kamenas te thovel o vasta pre le RAJESKERE rašaja, hoj len te murdaren.

¹⁸ Avke o Saul phenda le Doegoske andral o Edom: “Murdar tu le rašajen!” Oda džives o Doeg murdarđa ochtovardeš the pandž (85) muršen, save hordinenas rašajiko plašfos. ¹⁹ Palis geľa andre rašajengero foros Nob a murdarđa ode le muršen the džuvľijen, čhaven the cikne čhavoren, save pijenas andral o kofin, le guruven, somaren the bakren.

²⁰ Zachraňinda pes ča o Ebjatar, o čhavo le Achimelechoskero, o čhavo le Achituboskero. Ov denašla ko David. ²¹ O Ebjatar le Davidoske phenda: “O Saul murdarđa le RAJESKERE rašajen andral o Nob.” ²² O David odphenda leske: “Imar akor, sar ode sas o Edomčanos o Doeg, džanavas, hoj oda phenela avri le Sauloske. Me som vinovato vaš cali tiri famelija. ²³ Ačh ade manca a ma dara tut! O Saul kamel te murdarel tut the man, ale manca pes tuke nič na ačhela.”

23

O David zachraňinel o foros Keila

¹ Andre jekh džives varesave manuša phende le Davidoske: “O Filištinci gele pro mariben pro foros Keila a čorkeren lenge o ulipen, so skidle.” ² Avke o David pes gela te mangel ko RAJ: “RAJEJA, majinav te džal pre kala Filištinci pro mariben?”

“He,” odphenda o RAJ le Davidoske. “Dža pro Filištinci a zachrašin o foros Keila.”

³ Ale le Davidoskere murša phende: “Dikh, imar kade andre Judsko sam andre dar, a so mek buter, te džaha andre Keila pre armada le Filištinengeri!”

⁴ Avke o David gela pale te vakerel le RAJEHA a o RAJ leske odphenda: “Ušti a dža andre Keila, bo le Filištinen dava tuke andro vasta.” ⁵ Avke o David odgeľa peskere muršenca andre Keila pro mariben pro Filištinci, murdarde but lendar a ile lengere stadi. Avke o David ňerinda upral lende a zachrašina le manušen andral e Keila. ⁶ Sar o Ebjatar, o Achimelechoskero čhavo, denašla ko David andre Keila, anda peha the o efodos.

O Saul džal pal o David

⁷ Le Sauloske phende, hoj o David gela andre Keila. O Saul phenda: “O Del les diňa tel miri zor. Oleha, hoj gela andre oda zoralo foros, kaj hine o brani the zavori. Korkoro pes andre phandľa.” ⁸ Avke o Saul zvičinda peskere muršen, hoj te džan pro mariben andro foros Keila a te zalen le David leskere muršenca.

⁹ Sar pes o David došunda, hoj les o Saul kamel te zalel, phenda le rašaske le Ebjataroske: “An mange o efodos.” ¹⁰ Paľis pes o David modlinelas: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero! Tiro služobňikos šunda, hoj o Saul kamel te džal andre Keila prekal mande kamel te zničinel o foros. ¹¹ Dena man o manuša andral e Keila andre leskere vasta? Čačes avela ade o Saul, sar oda šunda tiro služobňikos? Ó, RAJEJA, Devla Izraeloskero, mangav tut, odphen tire služobňikoske!”

Avke o RAJ leske odphenda: “Ov avela.”

¹² O David pale phučľa: “Dinehas man the mire muršen o manuša andral e Keila andro vasta le Sauloske?”

“He, kerdehas oda,” odphenda o RAJ.

¹³ Paľis o David peskere šov šel (600) muršenca odgele andral e Keila a phirenas than thanestar. Sar le Sauloske phende, hoj o David gela het andral e Keila, o Saul na mukla pes pro drom.

¹⁴ O David pes zľikerelas pro verchengere thana the pro brehi pre pušta Zif. Choc o Saul džives pre dživeseste džalal pal o David, o Del les leske na diňa andro vasta.

¹⁵ O David prinđžarda, hoj o Saul pal leste džal, hoj les te murdarel, a vašoda pes zľikerelas paš e Chorša andre pušta Zif. ¹⁶ Akor o Jonatan, o čhavo le Sauloskero, gela pal o David andre Chorša, hoj les andro nav le Devleskero te zoralel. ¹⁷ Phenda leske: “Ma dara tut, bo miro dad o Saul na thovela pre tu o vast. Ačheha kraliske upral o Izrael a me avava dujto pal tu. Miro dad o Saul džanel, hoj oda hin čačipen.” ¹⁸ Avke phandle peha sodujđžene zmluva anglo RAJ. O David ačhiľa andro Chorša a o Jonatan gela pale khere.

¹⁹ O manuša andral o Zif avle ko Saul andre Gibeja, hoj leske te phenel: “O David pes garuvel paš amende andro Chorša pro verchengere thana; pro brehos Chachila pro juhos le Ješimonostar. ²⁰ Te tuke hin, kralina, pro dzeka te avel, av, kana kames. Muk oda pre amende! Amen sa keraha prekal oda, hoj les te dochudes andre tire vasta.”

²¹ O Saul phenda: “Mi požehňinel tumen o Del vaš oda, hoj mange presikaven ajši pačiv. ²² Džan, pririchtinen oda dureder. Arakhen čačes oda than, kaj o David pes garuvel, a dodžan pes, ko les dikhľa. Šundom, hoj hino igen vibito. ²³ Preroden savore thana, kaj šaj el garudo, a visaren pes pale ke mande, sar čačes džanena, kaj hino. Paľis džava tumenca a te ela mek furt andre odi phuv, arakhava les, choc te mušindomas te rodel maškar savore fajti andral e Judsko.”

²⁴ Avke on gele anglo Saul pale andre pušta Zif. Akor o David peskere muršenca sas pre pušta Maon andre phuv Araba pro juhos le Ješimonostar. ²⁵ O Saul peskere muršenca gele te rodel le David. Sar pes pal oda došunda o David, gela teleder a zľikerelas pes paš e skala pre pušta Maon. Došunda pes pal oda o Saul a džalal pal leste.

²⁶ O Saul džalal pašal o brehos pro jekh sera a o David peskere muršenca pre dujto. O David denašelas sigo, hoj les o Saul te na chudel. Sar sas o Saul peskere muršenca imar pašes ke oda, hoj le David the leskere muršen te zalen, ²⁷ avľa leske te phenel jekh leskere muršendar: “Av sigo! O Filištinci avle andro Izrael te zalel savoro.” ²⁸ Avke o Saul preačhiľa te džal pal o David a džalal pro mariben pro Filištinci. Vašoda pes oda than vičinel “e Skala, kaj pes rozdenašle”.

24

O David mukel te dživel le Saul

¹ O David odarik geľa het a zlikerelas pes pro verchengere thana andro En-Gedi. ² Sar o Saul avelas pale andral o mariben le Filištinenca, phende leske: “O David hino pre pušta pašes o En-Gedi.” ³ Avke o Saul peske iľa 3 000 nekfeder muršen andral calo Izrael a džalas te rodel le David the leskere muršen pro vichodos pašes paš o Skali le Dzive Kozengere.

⁴ O Saul avľa ke bakrengeri ohrada paš o drom, kaj sas e jaskiňa. O Saul ode geľa pro budaris. O David the leskere murša bešenias andre jaskiňa dži ko nekpahuneder than. ⁵ O murša phende le Davidoske: “Kada hin oda džives, pal savo tuke phendä o RAJ: ‘Dava tuke tire nepřijatelis andre tire vasta. Kereha leha avke, sar tu kameha!’ ” Avke o David počoral geľa paš o Saul a odčhinda kotor leskere plašfostar.

⁶ Ale palis o David bajinelas oda, so kerđa. ⁷ Peskere muršenge phendä: “O RAJ man mi chrañinel, hoj te kerav vareso mire rajeske, savo hino le RAJESKERO pomakhlo. Na hazdava o vast upral leste, bo hino le RAJESKERO pomakhlo.” ⁸ Kale lavenca dovakerđa peskere muršenge a na domukľa lenge te džal pro Saul. Palis o Saul geľa avri andral e jaskiňa a džalas peskere dromeħa.

⁹ Palis geľa the o David avri andral e jaskiňa a zvičinda pro Saul: “Rajeħa miro, kralina!” Sar o Saul pes visarđa, o David anglal leste bandiľa le muħeħa dži ke phuv ¹⁰ a phendä le Sauloske: “Soske šunes pro lava le manušengere, save phenen, hoj tut kamav te dukhavel? ¹¹ Ipen andre kada džives korkoro dikħlal, hoj andre jaskiňa tut o RAJ diňa mange andro vasta. Vareko mire muršendar pre ma ispidelas, hoj tut te murdarav, ale mange sas pharo pal tu. Phendom mange: ‘Na hazdava o vast upral miro raj, bo hino le RAJESKERO pomakhlo.’ ¹² Ća dikħ, dado miro! Likerav andro vast o kotor, so odčhindom tire plašfostar. Prekal ada, hoj les odčhindom a tut na murdardom, šaj dikħes korkoro, hoj na kamav tuke te kerel nič aňi te murdarel. Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu džas pre ma, hoj man te murdares. ¹³ Mi rozsudzinel o RAJ maškar mande the tute a mi marel tut o RAJ vaš ma. Ale miro vast pes tutar na chudela. ¹⁴ Avke sar pes imar čirlastar vakerel: ‘Ća o nalače manuša keren o nalače skutki.’ Vašoda me miro vast pre tu na hazdava. ¹⁵ Pre kaste chudľa te džal o Izraeliko kralis? Pal kaste džal? Pro mulo rikono? Pre jekh pušum? ¹⁶ Akor mi rozsudzinel maškar amende o RAJ, mi phenel, kas amendar hin čačipen. Mi dikħel, mi zaačhel vaš ma a mi cirdel man avri andral tire vasta.”

¹⁷ Sar o David preačhiľa te vakerel, phučľa lestar o Saul: “Oda čačes hin tiro hangos, David, čħavo miro?” A chudľa zorales te rovel. ¹⁸ Palis phendä le Davidoske: “Tu sal buter čačipnaskero sar me, bo presikaďal mange o lačhipen, ale me tuke Ća o nalačhipen. ¹⁹ Adadžives presikaďal, savo lačo sal ke mande. O RAJ man diňa tuke andro vasta, ale tu man na murdardal. ²⁰ Te vareko arakhela peskere nepřijatelis, mukela les Ća avke te džal? Mi visarel tuke pale o RAJ oda lačhipen, so mange adadžives presikaďal. ²¹ Akana imar čačes džanav, hoj tu ačħeħa kraliske a o Izraeliko krališagos ela zoralo, sar les tu lidžaha. ²² Vašoda akana de man vera anglo RAJ, hoj na murdareħa mira famelija a hoj na khoseħa miro nav tele pal e phuv.”

²³ Avke o David diňa vera le Saul. Palis o Saul geľa kħere a o David peskere muršenca geľa upre pro verchengero than, kaj pes garuvenias.

25

O Nabal the e Abigajil

¹ Sar o Samuel mula, zgela pes calo Izrael a rovenias pal leste. Parunde les andre peskero kħer andre Rama. Palis o David odarik geľa pre pušta Paran.

² Andre oda foros Maon sas igen barvalo murš, saves sas but kħera the mali pro Karmel. Sas les 3 000 bakre the 1 000 kozi a akor sas ipen andro Karmel, sar strihinenias peskere bakren. ³ Oda murš pes vičinelas Nabal a leskeri romňi e Abigajil. Oj sas igen godaver the šukar, ale ov sas furt cholamen a avrengere kerelas namištes. Sas andral o Kaleboskero kmeňos.

⁴ Sar pes o David pre pušta došundä, hoj o Nabal strihinel le bakren, ⁵ bičħaďa deše terne muršen a phendä lenge: “Džan andro Karmel a den te pozdravinel mandar le Nabal. ⁶ Phenen leske: ‘Žičinav tuke savoro nekfeder! Smirom tira famelijake the smirom savoreske, so hin tiro! ⁷ Šundom, hoj tut hin murša, save akana strihinen le bakren. Sar sas tire pastjera paš amende, šoha (ňikda) lenge na kerďam nič nalačo a nič lenge na našliľa, medik sas andro Karmel. ⁸ Phuč tut tire pastjerendar, on tuke

phenena! Mi en tuke kala murša pre dzeka, bo džan ke tu andro lačo džives. Mangav tut, de varesa dari peskere služobničen the tire čhaske le Davidoske.”

⁹ Avke o murša gele ko Nabal, phende leske savoro, so lenge phenda o David, a užarenas.

¹⁰ Androda lenge o Nabal phenda: “Ko hin o David a ko o čhavo le Izajoskero? Adadžives hin but ajse sluhi, save denašen khatar peskere raja. ¹¹ Či so? Akana majinav te lel miro maro, pañi the o mas, so murdardom prekal mire murša, save strihinen le bakren, a te del oda le muršenge, save na džanav, khatar hine?”

¹² Avke pes o murša visarde pale ko David a phende leske sa, so vakereelas o Nabal. ¹³ Androda o David phenda: “Akana dojekh tumendar mi phandel pašal peste e šabla.” Avke o David the savore peske phandle o šabli. Džanas leha štar šel (400) murša a duj šel (200) ačhile paš o veci.

¹⁴ Ale varesavo le Nabaloskere sluhendar phenda la Abigajilake: “Dikh, o David bičhada le sluhen pal e pušta ko Nabal, hoj les te pozdravinen, ale ov pre lende vriskinelas a bičhada len het. ¹⁵ Ola murša sas ke amende igen lače, šoha amenge na kerde nič nalačo a añi nič amenge na našliła, sar samas pre mala, kaj sas the on. ¹⁶ On amenge sas sar muros a chrañinenas amen pal savore dživesa the rača, medik pasinahas le bakren. ¹⁷ Vašoda tuke rozgondolin, so kereha, bo o meriben hin igen pašes paš amaro raj the paš leskeri famelija. Ale le Nabaloha pes na del te vakerele, bo ov hino bi e pačiv.”

¹⁸ E Abigajil sigo iła duj šel (200) mare, duj cipune gone mol, o mas le pandže bakrendar, dešuefta (17) kili peko div, šel (100) burñika šuke hrozni the duj šel bokela le figendar a thođa pro somara. ¹⁹ Le sluhenge phenda: “Džan anglal ma a me džava pal tumende.” Ale peskere romeske le Nabaloske oda na phenda. ²⁰ Sar džalas e Abigajil pro somaris le dromeha, so sas pašal o verchi, arakhla pes le Davidoha ipen akor, sar džalas tele peskere muršenca pal o verchos. ²¹ O David ipen phenda: “Čačas hijaba chrañinavas savoro, so sas ole muršes pre pušta, hoj leske nič te na našlol. Akana vaš o lačhipen mange visarel le nalačhipnaha. ²² O Del man mi marel zorales, te na murdarava dojekhe leskere muršen dži tosara!”

²³ Sar e Abigajil dikhla le David, sigo geła tele pal o somaris. Peła anglal leste a bandolas dži ke phuv. ²⁴ Čhida pes paš leskere pindre a phenda: “Rajeja miro, mi el oda savoro pre ma! Domuk te prevakerel tira služobničkake. Šun man avri! ²⁵ Ma ker tuke nič ole nalače muršestar, bo ov hino ajso nalačo, sar phenel the leskero nav Nabal* – o nagodačveripen hin andre leste. Tiri služobnička na dikhla tire terne muršen, saven bičhadal. ²⁶ Akana, rajeja miro, avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu: O RAJ tuke na domukla pes te melarel le rateha, hoj les te murdarel a korkoro te visares pale tire neprijateljenge. Tire neprijateľa the ola, save kamen tuke o nalačhipen, mi doperen avke sar the o Nabal. ²⁷ Mangav tut, prile mandar kada daros, so tuke andom. Mi el oda pre chasna tuke the tire muršenge, save džan tuha. ²⁸ Odmuk tira služobničkake, hoj mange domuklom tuha avke te vakerele. O RAJ čačas ačhavela mire rajeske o kher, so ela pro furt, bo lidžas o maribena le RAJESKERE. Medik dživeha, te na arakhel pes pre tu nič nalačo. ²⁹ Choc bi vareko pre tu gełahas, abo kamłahas tut te murdarel, tiro dživipen ela jekhetane olenca, save dživen le RAJEHA, tire Devleha. O dživipen tire neprijateljenge ela odčhido avke, sar pes livinel andral o prakos. ³⁰ Sar o RAJ imar tuke kerela savoro lačhipen, so tuke phenda, a ačhavela tut vaš o kralis upral o Izrael, ³¹ palis ačheha andro smirom a na trapineha tut oleha, hoj korkoro visardal pale tire neprijateljenge oleha, hoj len murdardal. Sar o RAJ tuke presikavela o lačhipen, gondolin tuke pre ma, pre tiri služobnička.”

³² O David odphenda la Abigajilake: “Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, savo tut bičhada adadžives angle ma. ³³ Av požehñimen vaš tiro godaveripen, bo adadžives man zlikerdal, hoj korkoro te na visarav pale mire neprijateljenge a te na murdarav ole manušen. ³⁴ O RAJ, o Del le Izraeloskero, mange na domukla, hoj tuke te kerav vareso nalačo. Te na avłalas sigo anglal mande, čačas le Nabaloskere muršendar na ačhilehas ñiko džido dži tosara.”

³⁵ Avke o David latar priiła o daros, so anda leske, a phenda lake: “Dža andro smirom pale khere. Šundom tut avri a kerava avke, sar phendal.”

³⁶ Sar e Abigajil avla khere, arakhla, hoj o Nabal ipen kerelas andre peskero kher hoscina, ajsi sar hin le krafen. Sas les lači dzeka a igen mačila. Vašoda leske dži tosara nič na phenda, ³⁷ ale sar tosara o Nabal strižbisalila, e Abigajil leske phenda savoro, so

* 25:25 Oda hin: Nagodaver.

pes ačiĥla. Jekhvareste leskero jilo sas avke sar le muleskero a ačiĥla sar bar. ³⁸ Palis pal o deš džives o RAJ marda le Nabal a ov muĥa.

³⁹ Sar pes o David došunĥa, hoj o Nabal muĥa, phenĥa: “Mi el o RAJ barardo, bo ov visarda pale le Nabaloske vaš oda, hoj mange kerĥa ladž, a chudĥa o počiĥiben vaš peskero binos. Ov zĥikerĥa peskere služobĥnikos olestar, hoj te na kerav binos, a visarda le Nabaloskero nalaĥhipen pre leste.”

Palis o David biĥaĥa manušen ke Abigajil, hoj te phenen lake: “O David peske tut kamel te lel romĥake.” ⁴⁰ O služobĥnika gele ke Abigajil andro Karmel a phende lake: “Biĥavel amen ke tute o David, bo kamel tut te lel peske romĥake.”

⁴¹ Androda bandiĥa dži ke phuv a phenĥa: “Me som tiri služobĥniĥka a som pririchimen te thovel (morel) o pindre peskere rajeskere služobĥnikenge.” ⁴² Avke e Abigajil sigo bešĥa pro somaris a oj the peskere pandže služkenca džalas le Davidoskere sluhenca. Palis ačiĥla le Davidoskeri romĥi.

⁴³ O David iĥa peske romĥake the la Achinoama andral o Jezreel. Soduĥ aĥile leskere romĥija. ⁴⁴ O Saul peskera ĥa la Mikal, savi sas le Davidoskeri romĥi, diĥa le Paltioske, le Lajišoskere ĥaske, savo sas andral o Gallim.

26

O David pale mukel te dživel le Saul

¹ Varesave manuša andral e pušta Zif avle ko Saul andre Gibeja a phende leske: “O David pes garuvel pro brehos Chachila pašes paš e pušta Ješimon.”

² Avke o Saul geĥa pre pušta Zif. Džanas leha 3 000 avrikidle Izraeliti, hoj te roden le David. ³ O Saul peske kerĥa taboris pro brehos Chachila, paš o drom paš e pušta Ješimon. O David pes zĥikerelas pre pušta; sar došunĥa, hoj o Saul avĥa pal leste, ⁴ biĥaĥa le muršen, hoj te džan te dikhel, či ĥaĥes hin o Saul ode.

⁵ Palis o David geĥa pre oda than, kaj sas le Sauloskero taboris. Dikhĥa o than, kaj pašĥolas o Saul the o velitelis le slugaĥengero o Abner, o ĥavo le Neroskero. O Saul pašĥolas maškar o taboris a o murša pašal leste.

⁶ Akor o David phuĥla le Achimelechostar, savo sas Chetitos, the le Abišajostar, savo sas o phral le Joaboske a o ĥavo la Cerujakero: “Ko avela manca ko Saul andro taboris?” “Me džava tuha!” phenĥa o Abišaj.

⁷ Avke o David the o Abišaj gele raĥi ke lende a ode arakhle le Saul, sar sovel maškar o taboris. E kopija leske sas ispidli andre phuv pašes paš o šero a o Abner the o murša pašlonas pašal leste.

⁸ O Abišaj phenĥa le Davidoske: “O Del adadžives tuke diĥa tire ĥeprijatelis andre tire vasta. Domuk mange, hoj les te premarav la kopijaha ke phuv. Ĉa jekhvare demava! Na mušnava dujtovar!”

⁹ Ale o David leske odphenĥa: “Ma murdar les! O RAJ ĥaĥes potrestinela oles, ko hazdela o vast pre leskero pomakhlo kralis.” ¹⁰ A o David mek phenĥa: “Avke sar dživel o RAJ, ĥa o RAJ ada šaj kerel. Šaj merel avke sar dojekh andro phure berša, abo džala pro mariben a ode merela. ¹¹ Mi ĥraĥinel man o RAJ, hoj te na hazdav o vast pre leskero pomakhlo. Le akana leskeri kopija, so hiĥi paš leskero šero, the o džbanos le paĥeha a džas het!” ¹² O David iĥa o džbanos the e kopija, so sas le Sauloske paš o šero, a gele het. Ĥiko niĥ na dikhĥa a niĥko pal oda aĥi na džanelas. Savore sovenas dureĥer, bo o RAJ diĥa pre lende zoralo soviben.

¹³ Palis pregela o David pre dujto sera ola dolinakeri a zaachiĥa pro agor le brehoskero dur lendar. ¹⁴ Viĥinda pro Sauloske murša the pro Abner: “Abner! Odphen mange!”

“Ko sal, hoj viĥines pro kralis?” phuĥla o Abner.

¹⁵ O David leske odphenĥa: “Ĉi na sal tu oda baro murš andro Izrael? Soske na merkinehas pre tiro raj, pre tiro kralis? Vareko sas andro taboris, hoj te murdarel tire rajes, le kralis. ¹⁶ Oda, so tu kerĥal, nane mištes. Avke sar dživel o RAJ, tu the tiro murša peske zasogaĥinen (zaslužinen) te merel, bo na merkinehas pre peskero raj, pre le RAJESKERO pomakhlo. Ĉa dikh! Kaj hiĥi le kraliskeri kopija the o džbanos le paĥeha, so sas leske paš o šero?”

¹⁷ O Saul sprindžarda le David pal o hangos a phuĥla lestar: “Sal oda tu, David, ĥavo miro?”

Ov odphenĥa: “He, rajeja, kralina miro! ¹⁸ Soske miro raj džal pre peskero služobĥnikos? So kerdom ajsa nalaĥo? ¹⁹ Akana mangav tut, rajeja, kralina miro, šun peskere služobĥnikos! Te o RAJ tut kerĥa upre pre ma, mi prilile e voĥavo obeta. Ale te oda sas o manuša, mi perel pre lende le RAJESKERO prekošiben! Bo ĥide man avri

andral e phuv le RAJESKERI, hoj te džav andre phuv, kaj majinov te lašarel avre devlen!²⁰ Mangav tut, ma domuk, hoj miro rat te el avričhordo pre phuv dur le RAJESTAR! Bo so avla o Izraeliko kralis te rodel man sar jekh pušum, avke sar te rodňahas varesava dziva kachňa pro verchi?”

²¹ O Saul phenda: “Kerđom binos. Av pale, David, čhavo miro! Na kerava tuke nič, bo adadžives dikhlom, hoj man muklal te dživel. Čačas somas dilino a kerđom igen namištes.”

²² “Ade hiňi le kraliskeri kopija!” odphenda leske o David. “Mi avel vareko le terne muršendar la te lel. ²³ O RAJ visarela dojekheske vaš leskero spravodišagos the pačivaliben. Ov adadžives mange tut diňa andre mire vasta, ale me na kamlom te hazdel o vast pre le RAJESKERO pomakhlo. ²⁴ Avke sar adadžives mange džalas pal tiro dživipen, mi džal the le RAJESKE pal miro dživipen a mi cirdel man avri andral dojekh pharipen.”

²⁵ O Saul phenda le Davidoske: “Av požehňimen, David, čhavo miro! Savoro, so chudeha te kerel, tuke avela čačas avri!”

Palis o David geľa peskere dromeha a o Saul geľa khere.

27

O David denašel ko kralis Achiš

¹ O David peske phenda: “Ko džanel? Šaj el, hoj jekhvar andre kala dživesa man o Saul murdarela. Nefeder ela te denašava andre Filištíniko phuv. Palis man šaj rodel o Saul pal cali Izraeliko phuv, ale avava lestar garudo.”

² Avke o David geľa peskere šov šel (600) muršenca ko Gatsko kralis Achiš, o čhavo le Maochoskero. ³ O David the leskere murša achile te bešel andro Gat ko Achiš peskere fameljenca. Le Davidoha sas soduj leskere romňija, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, savi sas leskeri romňi pal o Nabal. ⁴ Sar le Sauloske phende, hoj o David denašla andro Gat, preačhila les te rodel.

⁵ O David phenda le Achišoske: “Te som tuke pre dzeka, de man than andre jekh cikno foros, hoj ode te bešav. Tiro služobňikos na mušinel te bešel paš tu andre tiro foros.”

⁶ Andre oda džives o Achiš diňa leske o foros Ciklag. Vašoda hino dži adadžives o Ciklag le Judske kralengero. ⁷ O David andre Filištíniko phuv bešelas berš the štar čhon.

O David džal pro mariben andro Negev

⁸ O David peskere muršenca džalas pro mariben pro Gešura, Gizriti the pro Amaleka, save čirleder bešenas andro phuva, prekal save pes džalas andro Šur the andro Egipt. ⁹ Sar o David džalas andre ola phuva, na mukla aňi muršes aňi džuvla te dživel. Lelas le bakren, gurunňen, somaren, faven the o gada a palis džalas pale ko Achiš.

¹⁰ Sar o Achiš phuča: “Pre kaste adadžives gelan pro mariben?”

O David odphenda: “Samas andre pušta Negev andre Judsko phuv,” abo: “Samas andre phuv le Jerachmeelengeri andro Negev,” abo: “Samas andro Negev andre phuv le Kenitengeri.” ¹¹ O David murdarda dojekhe muršes the džuvla, hoj ňiko lendar te na džal pale andro foros Gat a te na phenen, so o David the leskere murša čačas kerde. Kada hin oda, so kerđa o David prekal calo časos, sar bešelas andre Filištíniko phuv. ¹² O Achiš pačalas le Davidoske a phenda peske: “O David ela čačas miro služobňikos pro furt, bō o Izraeliti les imar našti avri ačhen.”

28

¹ Andre oda časos o Filištinci zvičinde peskere slugađen pro mariben pro Izraeliti. O Achiš phenda le Davidoske: “Čačas džanes, hoj tu tire muršenca džaha manca pro mariben.”

² O David le Achišoske odphenda: “Tu korkoro akana dikheha, so tiro služobňikos šaj kerel!”

“Mištes,” phenda o Achiš le Davidoske. “Ačhavav tut vaš miro telesno stražňikos pro furt.”

O Saul andro En-Dor

³ O Samuel mula a calo Izrael upral leste rovelas. Parunde les andre leskero foros Rama. O Saul tradňa avri andral odi phuv savoren vraščen the olen, ko privičinenas le mulengere dučen.

⁴ Sar pes o Filištinci zgele, kerde peske taboris paš o Šunem. O Saul diňa te zvičinel calo Izrael a kerde peske taboris paš o brehos Gilboa. ⁵ Sar o Saul dikhla e armada le

Filištínengeri, avla bari dar andre leskero jilo. ⁶ O Saul phuĉelas le RAJESTAR, so te kerel, ale ov leske na odphenelas aňi andro sune, aňi prekal o Urim the Tummim*, aňi prekal o proroka. ⁷ Vašoda o Saul phenda peskere služobňikenge: “Arakhen mange varesava džuvla, savi privičinel le mulengere duchen. Me džava latar man te phuĉel.”

“Jekh hiňi andro En-Dor,” phende leske leskere služobňika.

⁸ O Saul pes preurda andre aver gada, hoj les te na prindžarel, a geľa raĉi duje peskere muršenca ke odi džuvli. Phenda lake: “Privičin mange jekhe muleskere duchos, pal savo tuke phenava o nav.”

⁹ E džuvli leske odphenda: “Tu džanes, so kerda o kralis o Saul, hoj tradňa avri andral e phuv le vraščen the olen, save privičinenas le mulengere duchen. Soske manca kames avri te thovel? Kames, hoj te merav?”

¹⁰ Avke o Saul iľa lake vera pro RAJ: “Avke sar dživel o RAJ, na aĉela pes tuke nič nalaĉo vaš ada.”

¹¹ “Kas tuke te viĉinav avri?” phuĉla lestar e džuvli.

“Viĉin mange avri le Samuel,” ov odphenda.

¹² Sar e džuvli dikhľa le Samuel, zoraľes vriskinda a phenda le Sauloske: “Soske manca thodal avri? Se tu sal o Saul!”

¹³ “Ma dara tut!” phenda lake o kralis. “So dikhes?”

“Dikhav varesavo duchos, savo avel avri andral e phuv,” phenda e džuvli.

¹⁴ “Sar diĉhol avri?” phuĉla latar.

“Avel avri varesavo phuro murš zauĉardo andro plaštos,” oj odphenda.

O Saul sprindžarda, hoj oda hin o Samuel, a bandiľa anglal leste dži ke phuv.

¹⁵ O Samuel phenda le Sauloske: “Soske mange na des smirom a viĉines man ade upre?”

“Som andro baro pharipen,” odphenda o Saul. “O Filištinci džan pre mande pro mariben, o Del pes mandar visarda a mek na odphenda mange aňi prekal o proroka aňi prekal o sune. Viĉindom tut, hoj mange te phenes, so te kerel.”

¹⁶ Ale o Samuel leske odphenda: “Soske mandar phuĉes, te korkoro o RAJ pes tutar visarda a aĉiľa tiro ıeprijatelis? ¹⁷ O RAJ kerda ĉa oda, so prekal mande imar anglal phenda. Cirdňa tuke o krališagos andral tire vasta a diňa les tire pašutneske, le Davidoske. ¹⁸ Vašoda, hoj na šundal le RAJES a na kerdal sa pal leskeri choli pro Amaleka, avke sar o RAJ kamelas tutar, ov tuha adadžives kerel kavke. ¹⁹ Tut the calo Izrael dela andro vasta le Filištínenge a tu the tire ĉhave avena tajsa ode, kaj som me. O RAJ dela the le Izraelike slugaden andro vasta le Filištínenge.”

²⁰ Jekhvaresto o Saul, savo sas uĉo, avke the peľa pre phuv, bo oda, so leske phenda o Samuel, les predarada avri. Na sas les zor, bo na ĉala nič calo džives the calo rat. ²¹ Odi džuvli avla ko Saul. Sar dikhľa, hoj igen predarandiľa, phenda: “Dikh, tiri služobňicka tut šunda, a ĉoc mange džalas vaš miro dživipen, kerdom, so mange phenda. ²² Akana šun the tu tira služobňicka. Anava tuke kotor maro, hoj te ĉas a te aves zoralo, sar džaha le dromeħa.”

²³ Ov na kamelas a phenda: “Na kamav te chal!”

Ale leskere služobňika the odi džuvli na preaĉenas pre leste te ispidel, medik len na šunda. Paľis uštila pal e phuv a bešľa peske pro haďos.

²⁴ Ola džuvla sas khere thuli gurumňori. Takoj la iľa a murdarda. Paľis iľa o aro, zaušanda o ĉumer a pekľa o mare bi o droždĭ. ²⁵ Diňa oda le Sauloske the leskere služobňikenge. Sar dochale, uštila a mek odi rat gele het.

29

O Filištinci biĉhaven le David het

¹ O Filištinci zviĉinde savore peskere slugaden andro Afek, medik o Izraeliti peske kerde taboris paš o prameňis andro Jezreel. ² O Filištĭnike vodci džanas peskere slugadenca andro partiji po šel (100) the po ezeros (1 000) a o David peskere muršenca džalas pal lende jekhetane le Aĉištoħa. ³ O Filištĭnike velitela phuĉle: “So kale Hebrejenca?”

O Aĉiš lenge odphenda: “Se oda hino o David, o služobňikos le kraliskero le Sauloskero andral o Izrael, savo hino imar buter sar berš manca. Akorestar, sar avla ke ma, dži adadžives na arakħlom nič nalaĉo pre leste.”

⁴ Ale o Filištĭnike velitela sas cholamen pro Aĉiš a phende leske: “Biĉhav het kale muršes. Mi džal pale pro than, so les diňal. Te na avel amenca pro mariben, bo sar pes maraha, šaj pes visarel pre amende. Se soħa ela buter pre dzeka peskere rajeske, te na

* 28:6 Oda hin: le rašajengere losi.

oleha, hoj leske dela amare odčhimen šere? ⁵ Nane ov oda David, pal savo pes gilavelas paš o kheliben, hoj o Saul murdarđa peskere ezeren (1 000), ale o David peskere deš ezeren (10 000)?”

⁶ O Achiš vičinda le David a phenda leske: “Avke sar dživel o RAJ, čačes sal pačivalo, vašoda kamlomas, hoj te aves manca, sar džaha pro maribena. Ole dživesestar, sar avlal ke ma, dži adadžives na arakhlom pre tu nič nalačo. Ale le vodcenge na šal pre dzeka. ⁷ Vašoda visar tut a dža andro smirom. Ma ker nič, so nane pre dzeka le Filištinike vodcenge.”

⁸ “So ajso kerđom, hoj našti džav pro mariben pro neprijatela peskere rajeskere le kraliskere?” phučla o David le Achišostar. “So šaj phenes pre ma, pre tiro služobňikos, akorestar, sar tuke chudľom te služinel, dži adadžives?”

⁹ O Achiš leske odphenda: “Me džanav. Se sal mange pre dzeka sar le Devleskero aňjelos. Ale o Filištinike vodci phende: ‘Našti džas amenca pro mariben.’ ¹⁰ Vašoda ušti tajsa mek sigeder, sar vidňisalola, a dža het tu the tire rajeskere služobňika.”

¹¹ Avke o David peskere muršenca sig tosara ušfile a gele pale andre Filištiniko phuv. Ale o Filištinici džanas andro Jezreel.

30

O David dochudel savoro pale le Amalekendar

¹ Pro trito džives o David avľa peskere muršenca andro Ciklag. Ale sar ode na sas anglođa, o Amaleka gele pro mariben andro Negev a o foros Ciklag domarde the labarde avri. ² Zaille odarik savore džuvľen the savoren, save ode sas, le ciknederestar dži ko phureder, ale ňikas lendar na murdarde. Ča džanas dureder a lenas len het peha.

³ Sar avľa o David peskere muršenca ko foros, dikhľa, hoj hino avrilabardo a hoj o Amaleka ligende het lengere romňen, čhaven the čhajen. ⁴ O David the o murša, save leha sas, chudle zoraes te rovel a rovenas, medik na ačhile bi e zor. ⁵ Zaille the le Davidoskere soduje romňijen: La Achinoama andral o Jezreel the la Abigajil andral o Karmel, e romňi pal o Nabal. ⁶ O David pes prekal ada dochudľa andre bari bibach, bo leskere murša vakerenas pal oda, hoj les kamen te murdaren le barenca. Dojekheske lendar sas pharo andro jilo pal peskere čhave the čhaja, ale o David arakhľa zor andro RAJ, peskero Del.

⁷ O David phenda le rašaske le Ebjataroske, le Achimelechoskere čhaske: “Dža, an mange o efodos!” Avke oda o Ebjatar leske andä ⁸ a o David phučla le RAJESTAR: “Majinav te džal pal kala živaňa? Dochudava len?”

“He, dža pal lende,” o RAJ odphenda. “Čačes len dochudeha a aneha pale savoren, saven zaille.”

⁹ Avke o David geľa het šov šel (600) muršenca, save leha džanas. Sar dogele paš o paňi Besor, varesave lendar ode zaačhile. ¹⁰ O David džalas dureder pal o Amaleka ča štar šel (400) muršenca a duj šel murša ode ačhile, bo na birinenas te džal dureder prekal o paňi Besor.

¹¹ Pre maľa arakhle varesave Egiptanos a ande les ko David. Dine les maro, paňi, ¹² kotor bokeli le figendar the duj konarica šuke hrozni. Sar čaha, takoj avľa ke peste, bo imar trin džives the trin rača nič na čaha aňi na piľa.

¹³ O David lestar phučla: “Ko hin tiro raj? Khatar sal?”

Ov leske odphenda: “Som služobňikos andral o Egípt, o sluhas jekhe Amalekoske. Sar anglo trin dživesa nasvalilom, miro raj man omukľa. ¹⁴ Džahas pro maribena andre phuv le Keretanengeri pro juhos andre Judsko the andre phuv le Kaleboskeri a zlabardam avri o foros Ciklag.”

¹⁵ “Ligendalas man ke ola slugađa?” phučla lestar o David.

Ov leske odphenda: “Le vera pro Del, hoj man na murdareha a na deha man andro vasta mire rajeske. Paľis tut ke odi partija ľidžava.”

¹⁶ Avke ov ligenda les ode. Sar avle ode, o Amaleka sas rozčhide všadzik. Chanas, pijenas a mulatinenas vaš ole but veci, so peske zaille andral e Filištiniko the Judsko phuv. ¹⁷ Tosaratar o David džalas pre lende a murdarkerelas len dži rači pro dujto džives. Niko lendar na denašľa, ča štar šel (400) terne murša, save bešle pro favi a denašle het. ¹⁸ O David zachraňinda savore veci, peskere duje romňijen the manušen, save o Amaleka zaille. ¹⁹ Niko lendar na chibalinelas; aňi o cikne aňi o bare, o čhave abo o čhaja. O David dochudľa pale savore veci, so lenge o Amaleka zaille, ²⁰ the savore bakren the gurumňen. A ola, save tradenas o stados anglal leste, phenenas: “Kada sa hin le Davidoskero!”

²¹ Palis o David avla ke ola duj šel (200) murša, save na birinenas leha dureder te džal a saven mukla paš o pañi Besor. On gele ko David the ke leskere murša, hoj pes te arakhen leha. Sar o David avla pašeder ke lende, phenda: “Smirom tumenge!” ²² Ale savore nalače the nagodaver murša, save džanas le Davidoha, phende: “Ola, save na avle amenca, na chudena nič olestar, so peske zailam. Ale dojekh chudela pale ča peskera romña the peskere čhaven. Mi len peske len a mi džan het!”

²³ Ale o David phenda: “Phralale mire, ma keren avke oleha, so amenge o RAJ diña. Ov amen zachrañinda a diña amenge andro vasta le živañen, save pre amende avle. ²⁴ Ko kamel oda te šunel? Bo o kotor, so chudela oda, savo džalas andro mariben, chudela the oda, savo ačhila te merkinel pro veci. Savore jekhetane chudena.” ²⁵ Akorestar oda avke the kerenas. O David kerda olestar zakonos, so pes dolikerel andro Izrael dži adadžives.

²⁶ Sar avla o David andro Ciklag, bičhada olestar, so peske zaile, le Judske vodcenge, so sas leskere prijatela. Diña lenge te phenel: “Bičhavav tumenge o daros olestar, so peske zailam le RAJESKERE ñeprijatelendar.” ²⁷ Diña oda olenge, save bešen andro fori Betel, Ramot-Negev, Jattir, ²⁸ Aroer, Sifmot, Eštemoa ²⁹ the Rachal; diña the olenge andre fori le Jerachmeelengere the le Kenitengere ³⁰ a the olenge, save bešenas andro fori Chorma, Bor-Ašan, Atach ³¹ the Hebron. O David oda bičhada pre savore thana, kaj džalas peskere muršenca.

31

O Saul the leskere čhave meren

¹ O Filištinci pes marenas le Izraelitencas. O Izraeliti pes rozdenaše a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci džanas pašes pal o Saul the pal leskere trin čhave a murdarde le čhaven: le Jonatan, Abinadab the Malki-Šua. ³ O mariben pašal o Saul sas zoralo a dochudle les o lukostrelci. Sar les živinde, sas andre bari dukh.

⁴ Avke o Saul phenda peskere sluhaskes, savo hordinelas leskere zbrañi: “Čirde avri e šabla a murdar man sigeder, sar avena ola naobčhinde (naobrezimen), hoj man te na premaren a te na keren mange ladž.”

Ale leskero sluhas oda na kamelas te kerel, bo igen daralass. Avke o Saul iła peskeri šabla a čhida pes pre late. ⁵ Sar o sluhas dikhla, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šabla a muła leha. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul, leskere trin čhave, leskero sluhas the savore leskere murša.

⁷ Sar dikhle o Izraeliti pre dujto sera la dolinakeri Jezreel the pro vichodos le Jordanoskero, hoj o Izraeliti pes rozdenaše a hoj o Saul the leskere čhave mule, the on denaše a omukle peskere fori. Avke o Filištinci avle a zaile peske ole fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben o Filištinci avle te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskere trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Le Sauloske odčhinde o šero, ile leskeri vizbroj a bičhade andre Filištiniko phuv. Kada hiros dine te džanel andre lengere modlengero chamos the maškar o nipi. ¹⁰ Le Sauloskeri vizbroj thode andre la Aštartakero chamos a leskero felos figinde pro muros le foroskero Bet-Šan.

¹¹ Sar o manuša andral o Jabeš-Gilead pes došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² gele savore zorale murša cali rat andro Bet-Šan, hoj te len tele pal o foroskero muros le Sauloskero the leskere čhavengere tela. Sar avle andro Jabeš, o tela zlabarde, ¹³ lengere kokala thode andro hrobos tel o stromos tamariška paš o Jabeš a efa džives pes poscinenas.

O Dujto Samueloskero Zvitkos

O David pes dodžanel pal o Sauloskero meriben

¹ Pal o meriben le Sauloskero o David pes visarda le maribnastar, andre savo ņerinda (zviřazinda) upral o Amaleka, a ačhila duj dživesa andro Ciklag. ² Pro trito džives avľa ko David jekh murš andral le Sauloskero taboris. Leskere gada sas čingerde a sas leske o prachos pro šero. Sar avľa ko David, bandila pro khoča anglal leste.

³ “Khatar aves?” phučla lestar o David.

“Denašlom andral o Izraeliko taboris,” ov odphenda le Davidoske.

⁴ “Phen mange, so pes ačhila?” phenda leske o David.

“O murša denaše andral o mariben,” ov odphenda. “But lendar pele a mule. Muľa the o Saul the leskero čhavo Jonatan.”

⁵ O David mek phučla le terne muršestar: “Sar džanes, hoj o Saul the leskero čhavo o Jonatan mule?”

⁶ O terno murš leske odphenda: “Somas pro verchos Gilboa a dikhľom, sar o Saul pes predemel la kopijaha a o murša pro verdana the pro graja les dochuden. ⁷ Sar o Saul pes visarda, dikhľa man a zvičinda pre ma. Phendom: ‘Kade som!’ ⁸ Ov mandar phučla: ‘Ko sal tu?’ Odphendom: ‘Me som Amalekos.’ ⁹ Palis mange phenda: ‘Av ke ma a murdar man, bo hin man bare dukha, ale mek dživav.’ ¹⁰ Avke geľom ke leste a murdardom les, bo džanavas, hoj ola dukha imar na predživela. Palis ilom tele pal leskero šero e koruna the pal o musa o naramkos a andom oda tuke, rajeja miro.”

¹¹ Sar o David oda šunda, takoj pre peste čingerda o gada a kerde oda the leskere murša, save sas leha. ¹² Andre bari žala rovenas a poscinenas pes dži rači vaš o Saul the vaš leskero čhavo Jonatan; vaš calo Izrael the vaš o manuša le RAJESKERE, bo sas murdarde andro mariben.

¹³ Androda o David phučla le terne muršestar: “Khatar sal?”

Ov odphenda: “Me som jekhe Amalekoskero čhavo, cudzincos, savo bešav andre tumari phuv.”

¹⁴ Avke o David lestar phučla: “Tu pes na darahas te hazdel o vast a te murdarel le RAJESKERE pomakhles?”

¹⁵ Palis o David vičinda jekhe le terne muršendar a phenda leske: “Av ade a murdar les.” Avke ov geľa a murdarda les. ¹⁶ Bo o David phenda: “Tiro rat mi perel pre tiro šero! Bo korkoro tut pridžanľal, hoj murdardaľ oles, kas o RAJ ačhada krališke upral o Izrael.”

Le Davidoskeri rovišnaskeri giľi

¹⁷ Avke o David giľada rovišnaskeri giľi prekal o Saul the leskero čhavo Jonatan. ¹⁸ Vičinda la “E Giľi le Lukoskeri” a prikazinda le Judaskere manušenge, hoj pes la te sikaven. Hiři pisimen andro zvitkos le Jařariskero.

¹⁹ “Ó, Izrael, tiro baripen the radišagos

akana pašlon pro brehi!

Ó, sar pele ola zorale murša!

²⁰ Ma vakeren pal oda andro Gat, aňi ma rozľidžan oda pal o ulici andro Ařkalon,

hoj te na radisaľon o čhaja le Filištinigere; o čhaja olengere, save nane občhinde (obrezimen), hoj te na asan.

²¹ Tumen, verchale, so san andre Gilboa:

Te na cindarel e rosa aňi te na del brišind pre tumende,

aňi o maľi te na den o ulipen,

bo ode sas andre meľarde o šfiti le zorale muršengere

a o šfitos le Sauloskero imar nane buter pomakhlo le olejoha,

²² ale le rateha the le thulipnaha le zorale muršendar, save mule.

O lukos le Jonatanoskero šoha (řnikda) na našada peskero cieľos

a e šabľa le Sauloskeri sas furt čalardi leskere ņeprijateľendar.

²³ Ajse šukar the igen kamade sas o Saul the o Jonatan;

sas jekhetane andro dživipen the andro meriben.

On sas sigeder sar o orľi a zoraleder sar o ľevi.

²⁴ Čhajale le Izraeloskere, roven upral o Saul!

Ov tumen urelas andro purpurova gada,

so sas ŝukar pochtanestar;
le somnakune vecenca tumenge len ŝukararlas.

²⁵ Ó, sar perkerde o zorale murŝa andro mariben!
Pre tire uče thana paŝlol o Jonatan mulo!

²⁶ Bari ŝala man hin pal tu,
Jonatan, phraloro miro.
Salas mange igen dragano
a tiro kamiben ke mande sas igen ŝukar,
feder sar o kamiben le džuvlengero.

²⁷ Ó, sar perkerde o zorale murŝa!
O maribnaskere zbrañi sas našade!”

2

O David aĉhel kraliŝke upral e Judsko

¹ Palis o David phuĉla le RAJESTAR: “Kames, hoj te džav andre varesavo Judsko foros?”
“Dža!” odphenda leske o RAJ.

“Kaj majinav te džav?” phuĉla pale o David.

“Andro Hebron,” odphenda o RAJ.

² Avke o David ode geĉa a leha the leskere duj džuvĉa, e Achinoama andral o Jezreel the e Abigajil andral o Karmel, leskeri romñi pal o Nabal. ³ O David iĉa peha the peskere murŝen lengere famelijenca a beŝenas andro Hebron the andro paŝutne fori. ⁴ Palis avle o murŝa andral e Judsko a pomakhle ode le David vaŝ o kralis upral o kmeños le Judaskero.

Sar o David ŝunĉa, hoj o manuŝa andral o Jabeŝ-Gilead parunde le Saul, ⁵ biĉhada peskere murŝen, hoj te džan ko Jabeŝ-Gilead te phenen le manuŝenge: “Mi požeħñinel tumen o RAJ, bo presikadan o jileskeriben peskere rajeske le Sauloske oleha, hoj les parundan. ⁶ Akana o RAJ mi presikavel tumenge o jileskeriben the e paĉiv. Kamav tumenge te visarel pale oda laĉhipen, so tumen kerĉan. ⁷ Ale akana aven zorale, ma podden tumen! O Saul tumaro raj muĉa, ale o Judaskero kmeños man pomakhĉa vaŝ peskero kralis.”

O Iŝboŝet aĉhel kraliŝke upral o Izrael

⁸ Ale o Abner, o ĉhavo le Neroskero, savo sas o velitelis upral le Sauloskere slugaĉa, iĉa le Sauloskere ĉhas le Iŝboŝet a preligenda les prekal o pañi Jordan andro foros Machanajim. ⁹ Ode les o Abner aĉhada kraliŝke upral o phuva Gilead, Aŝer, Jezreel, Efrajim, Benjamin the upral calo Izrael. ¹⁰ Le Sauloskere ĉhaske le Iŝboŝetoske sas saranda (40) berŝ, sar aĉhila kraliŝke upral o Izrael, a kralinelas duj berŝ. Ale o kmeños Juda pes likerenas le Davidostar. ¹¹ Ó David kralinelas upral o kmeños Juda andro Hebron eĉta berŝ the ŝov ĉhon.

O maribena maŝkar o Izraeliti the e Judsko

¹² Andre jekh džives o Abner, o ĉhavo le Neroskero, geĉa le Iŝboŝetoskere sluĝobñikenca andral o Machanajim andro Gibeon. ¹³ Andre oda ĉasos gele pro drom the o Joab, o ĉhavo la Cerujakero, le Davidoskere sluĝobñikenca a arakhle pes lenca paŝ o pañi Gibeon. Jekh partija pes rozthode pre jekh sera le pañestar the dujto pre aver.

¹⁴ Avke o Abner phenda le Joaboske: “Mi uŝten varesave le terne murŝendar a mi maren pes jekh avreħa angle amende.”

“Mi džan,” phenda o Joab.

¹⁵ Avke gele pre peste avri deŝuduj (12) Benjamini vaŝ o Iŝboŝet a deŝuduj murŝa vaŝ o David. ¹⁶ Chudle jekh avres le ŝerestar a demade jekh avreske la ŝablaha andre sera (paŝvar). Avke savore jekhetane pele. Ole thaneske andro Gibeon dine nav Chelkat-Haccurim, so hin prethodo: e Maĉa le ŝablengeri.

¹⁷ Oda džives chudĉa maŝkar lende zoralo mariben a le Davidoskere murŝa ñerinde (zvifazinde) upral o Abner the upral o Izraeliti.

¹⁸ Sas ode o trin ĉhave la Cerujakere: O Joab, o Abiŝaj the o Asahel. O Asahel džanelas te denaŝel sigo sar srnka. ¹⁹ Ov denaŝelas pal o Abner a na visarelas pes añi pre ĉaĉi (pravo), añi pre baĉogñi (ĉavo) sera. ²⁰ Androda o Abner pes obdikħĉa a phuĉla le Asahelostar: “Sal oda tu, Asahel?”

“He! Me som,” ov odphenda.

²¹ Avke o Abner leske phenda: “Dža pre ĉaĉi (pravo) abo baĉogñi (ĉavo) sera! Chude varesave terne murŝes a le leskere veci.” Ale o Asahel na kamelas te preaĉhel te džal pal o Abner.

²² O Abner leske pale phenda: "Preačh pal ma te džal! Soske majinav tut te murdarel? Sar palis dikhlomas andro jakha tire phraleske le Joaboske?"

²³ Ale o Asahel peske na delas te phenel, avke o Abner leske demađa la kopijakere palune agoreha andro per. E kopija leske pregefa avri prekal o dumo. O Asahel pela a muľa pre oda than. Pre oda than, kaj o Asahel pela a muľa, pes zaachavelas dojekh, ko odarik predžalas.

²⁴ Ale o Joab the o Abišaj džanas dureder pal o Abner. Sar zaračiľa, avle pro brehos Amma anglo Gijach pro drom ke pušta Gibeon. ²⁵ Avke o Benjamini pes zgele le Abneroha sar jekh partija a ačhenas upre pre jekh brehos. ²⁶ O Abner zvičinda pro Joab: "Dži kana kamas jekh avres te murdarkerel? Tu na achaľos, hoj oda amenge na anela nič lačo? Kana imar pheneha le muršenge, hoj te preačhen te džal pre peskere phrala?"

²⁷ "Avke sar dživel o Del," phenda leske o Joab, "te na prevakerďalas tu, mire murša na preačhlehas, ale gelehas pal peskere phrala dži tosara." ²⁸ Avke o Joab zatrubinda pro rohos, savore murša zaachile a preačhile te džal pro Izraeliti. Avke o mariben imar dureder na sas.

²⁹ O Abner peskere muršenca džalas calo rat prekal e Araba, pregele prekal o paňi Jordan a džalas dži ko dilos andro Machanajim.

³⁰ Sar o Joab preačhila te džal pal o Abner, diňa te zvičinel savore muršen a avľa pre oda, hoj ode na sas dešueňa (19) le Davidoskere muršendar the o Asahel. ³¹ Ale o murša le Davidoskere murdarde trin šel the šovardeš (360) le Abneroskere muršen andral o Benjamin. ³² Avke le Asahel prefigende andro Betlehem a parunde les andre le dadeskero hrobos. Palis o Joab peskere muršenca džanas caľi rat a andro Hebron doavle, sar vidňisaľolas.

3

¹ O maribena maškar o Sauloskere the Davidoskere murša likerelas igen but. O David furt buter zorololas, ale le Sauloskere manuša našavenas e zor.

Le Davidoskere čhave

² Andro Hebron ulile le Davidoske kala čhave: Ešebno (peršo) o Amnon, o čhavo la Achinoamakero andral o Jezreel; ³ dujto o Kileab, o čhavo la Abigajilakero, savi sas romňi le Nabaloskeri andral o Karmel; trito o Absolon, o čhavo la Maachakero, savi sas čhaj le kraliskeri Talmajoskeri andral o Gešur; ⁴ štarto o Adonijah, o čhavo la Chaggitakero; pandžto o Šefatjah, o čhavo la Abitalakero; ⁵ the šovto o Jitream, o čhavo la Eglakero. Kala čhave ulile le Davidoske andro Hebron.

O Abner predžal ko David

⁶ Andre oda časos, sar sas o maribena maškar o Sauloskere the Davidoskere murša, o Abner ačhila angluno le Sauloskere muršendar. ⁷ Le Saul sas romňi-služka e Ricpa, e čhaj le Ajoskeri.

Andre jekh džives o Išbošet, o čhavo le Sauloskero, phenda le Abneroske: "Soske geľal te pašľol paš le dadeskeri aver romňi?"

⁸ O Abner chalas bari choli pre leste a phučľa: "Som varesavo rikono andral e Judsko? Dži adadžives presikavav e pačiv tire dadeske le Sauloske, leskere phralenge the leskera famelijake. Andro vasta le Davidoske tut na diňom, ale tu mange adadžives čhives pro jakha oda, hoj kerďom binos kala džuvľaha? ⁹ Man mi marel zorales o Del, te na kerava le Davidoske oda, so leske o RAJ phenda andre vera. ¹⁰ Bo o RAJ phenda, hoj le Sauloskera famelijatar odlela o krališagos a kerela, hoj le Davidoskero tronos ačhela pro furt upral o Izrael, upral e Judsko the upral caľi phuv andral o Dan dži ke Beer-Šeba." ¹¹ Ale o Išbošet le Abneroske andre bari dar aňi na odphenda.

¹² Palis o Abner bičhada peskere muršen ko David, hoj leske te phenen: "Kaskeri hiňi kadi phuv? Phand manca zľuva a pomožinava tuke, hoj o Izraeliti te predžan pre tiri sera."

¹³ "Mištes," odphenda o David. "Phandava tuha zľuva, ale na zdžava man tuha, te na aneľa la Sauloskera čha la Mikal ke mande." ¹⁴ Palis o David bičhada muršen ko Išbošet, le Sauloskero čhavo, hoj leske te phenen: "De mange pale mira romňa la Mikal, sava chudľom vaš oda, hoj murdarďom šel Filišinen."

¹⁵ Avke o Išbošet bičhada muršen a ile la lakere romestar le Paltielostar, savo sas le Lajišoskero čhavo. ¹⁶ O Paltiel džalas laha rovibnaha dži ko foros Bachurim. Ale o Abner leske phenda: "Dža pale khere!" Avke ov geľa.

¹⁷ O Abner pes zgela le Izraelike vodcenca a phenda lenge: “Tumen imar sigeder kamlan le David kraliske. ¹⁸ Akana keren oda, bo o RAJ le Davidoske phenda: ‘Prekal peskero služobnikos David cirdava peskero Izraeliko narodos avri andral o vasta le Filištinengere the andral o vasta savore lengere neprijatelengere.’”

¹⁹ O Abner oda phenda avke the le Benjaminenge. Palis gela pal o David andro Hebron, hoj leske te phenel pal savoreste, so kamle savore Izraeliti the o Benjaminini te kerel. ²⁰ Sar avla o Abner le biš muršenca ko David andro Hebron, o David kerda hoscina prekal leste the prekal leskere murša. ²¹ Palis o Abner phenda le Davidoske: “Džava akana te zvičinel savore Izraeliten ke tu kralina, rajeja miro. Phandena tuha e zmluva, hoj te aves kralis upral savoreste, avke sar kames.” Avke o David premukla le Abner a ov gela het andro smirom.

O Joab murdarel le Abner

²² Ipen akor pes visarene pale andral o mariben o Joab the le Davidoskere služobnika a ande peha oda, so peske zaile. Ale o Abner imar na sas ko David andro Hebron, bo les premukla, hoj te džal andro smirom khere. ²³ Sar avla o Joab peskere slugadenca, phende leske, hoj o Abner, le Neroskero čhavo, avla ko kralis a ov les mukla te džal andro smirom.

²⁴ O Joab gela ko David a phučla lestar: “So kerdal? Soske muklal te džal le Abner ča avke, sar avla ke tu? ²⁵ Se tu prindžares le Abner, le Neroskere čhas! Avla vašoda, hoj tut te oklamine. Kamel te rozdikhel o thana, kaj phires a khatar pes visares pale. Kamel te džanel pal savoreste, so keres.”

²⁶ Sar o Joab odgela khatar o David, bičhada le muršen pal o Abner. On les ande pale khatar e chañig Sira, ale o David olestar na džanelas. ²⁷ Sar pes o Abner visarda pale andro Hebron, o Joab leske phenda: “Kamav tuha ča korkoro te vakerel.” Palis les ligenda paš e foroskeri brana, ode leske predemađa o per la šablaha a ov muľa. O Joab kamla leske te visarel vaš oda, hoj murdarda leskere phrales le Asahel.

²⁸ Sar pes o David pal oda došunda, phenda: “Man the mire krališagos nane binos vaš o rat le Abneroskero. ²⁹ Leskero rat mi perel pro šero le Joaboskero the pre leskeri cali famelija, hoj te el furt murš andre leskeri famelija, ko hin nasvalo avke, hoj čuľal lestar hñisos, abo kas hin malomocenstvo, abo kas nane maro, ko phirel pro bakuli, či perel andro mariben!”

³⁰ Avke o Joab the leskero phral o Abišaj murdarde le Abner vaš oda, hoj murdarda leskere phrales le Asahel andro mariben andro Gibeon.

³¹ O David phenda le Joaboske the savore manušenje, save sas leha: “Rozčingeren peske o gada, uren pre peste o gone a chuden te rovel pal o Abner.” Sar les parunde, o David gela pal o murša, save ligenenas leskero telos. ³² Le Abner parunde andro Hebron. O David zorales rovelas paš le Abneroskero hrobos a rovenas leha savore manuša.

³³ Palis o David giľada rovičnaskeri gili:

“Mušinda o Abner te merel sar varesavo dilino manuš?”

³⁴ O vasta tuke na sas zaphandle; tire pindre na sas andro lanci; tu peľal sar oda, kas murdarde o živaňa.”

Androda savore manuša pale chudle te rovel. ³⁵ Palis avle savore ko David a ispidenas pre leste, hoj te chal varesavo chaben, medik sas džives. Ale o David iľa vera: “Mi mareľ man zorales o Del, te chava maro abo varesavo chaben sigeder, sar zaračola.”

³⁶ Sar oda šunde savore manuša, sas lenge oda pre dzeka avke sar savoro, so o David kerelas. ³⁷ Oda džives savore manuša the calo Izrael džanenas, hoj o David na kamla o mariben le Abneroskero.

³⁸ O David phenda peskere služobnikenge: “Či na džanen, hoj adadžives muľa o baro vodcas, o angluno murš andral o Izrael? ³⁹ Choc som pomakhlo vaš o kralis, adadžives som sar bi e zor a kala duj čhave la Cerujakere – o Joab the o Abišaj – hine zoraleder sar me. O RAJ mi visarel pale le nalačipnaha oleske, savo kerda nalačo.”

4

O Išošet merel

¹ Sar pes o čhavo le Sauloskero o Išošet došunda, hoj o Abner muľa andro Hebron, daralas pes a o Izraeliti na džanenas so te kerel. ² Le Išošet sas duj murša, save sas veliľela upral o slugađa. Jekh lendar pes vičinelas Baanah the dujto Rechab. Lengero dad sas o Rimmon andral o foros Beerot pre Benjaminiko phuv. Lenas o Beerot sar

Benjaminiko foros, ³ bo o manuša, save anglođa bešenās andro Beerot, denašle andro Gittajim a dživen ode dži adadžives sar cudzinci.

⁴ Le Sauloskere čhas le Jonatan sas čhavo, savo pes vičinelas Mefibošet. Sas leske pandž berš, sar avla andral o foros Jezreel o hiros pal o Saul the Jonatan, hoj sas murdarde. E služka, savi les bararelas avri, les iľa a denašla leha. Sar denašelās, avke sidarelas, hoj lake peľa andral o vasta a ačhila kalika.

⁵ Andre jekh džives o Rechab the o Baanah, o čhave le Rimmonoskere andral o Beerot, pes mukle pro drom a avle paš o kher le Išošetoskero pal o dilos, sar ipen pašlolās pro hados. ⁶ Gele andro kher avke sar ola, ko hordinen o žužođiv. Predemade le Išošet a o Rechab the leskero phral Baanah denašle.

⁷ Sar gele andro kher, ipen akor o Išošet pašlolās pre peskero hados, kaj sovelas. Demade les, murdarde les a odčhinde leske o šero. Palis ile leskero šero a džanas cali rat prekal e Jordaničko dolina. ⁸ Sar avle andro Hebron, sikade le Išošetoskero šero le Davidoske a phende: “Kade hin o šero le Išošetoskero, savo sas o čhavo le Sauloskero, tire nepřijatfeliskero, savo tut kamla te murdarel. Adadžives o RAJ visarda pale le Sauloske the leskera famelijake vaš miro raj the kralis.”

⁹ Ale o David odphenda le Rechaboske the le Baanoske: “Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdňa avri andral savore pharipena, ¹⁰ sar mange jekhvar jekh murš avla te phenel, hoj o Saul muľa, a gondolinelās peske, hoj mange anda lačho hiros, me les ode andro Ciklag chudľom a murdarđom. Kavke chudľa o počniňben vaš oda lačho hiros. ¹¹ So mek goreder oda ela prekal o nalačhe manuša, save murdarde ole čačipnaskere muršes, medik sovelas pre peskero hados andre peskero kher. Akana na majinav te mangel leskero rat andral tumare vasta a tumen te žičinel pal adi phuv?”

¹² Avke o David phenda peskere terne muršenge, hoj len te murdaren. On lenge odčhinde o vasta the o pindre a figinde len paš o cikno paňi andro Hebron. Le Išošetoskero šero ile a parunde andro le Abneroskero hrobos paš o Hebron.

5

O David ačhel kraliske upral calo Izrael

¹ Palis savore Izraelike kmeňi avle ko David andro Hebron a phende: “Dikh, sam jekh rat andral tiri famelija. ² Imar akor, sar o Saul sas kralis upral amende, tu lidžahas le Izraeloskere slugađen andro mariben. O RAJ tuke phenda: ‘Tu lidžaha miro Izraeliko narodos sar pastjeris a aveha lengero vodcas.’”

³ Avke savore vodci andral o Izrael avle ko David andro Hebron. Ode lenca o David phandľa zmluva anglo RAJ a pomakhle les vaš o kralis upral o Izrael.

⁴ Le Davidoske sas tranda (30) berš, sar ačhila kralis, a kralinelās saranda (40) berš. ⁵ Kralinelās upral e Judsko efa berš the šov čhon andro Hebron a upral calo Izrael the Judsko kralinelās tranda the trin (33) berš andro Jeruzalem.

O David zalel o Jeruzalem

⁶ Jekh džives o kralis o David džalās peskere muršenca andro Jeruzalem pro Jebuseja, save ode bešenās. Ale o Jebuseja dine te phenel le Davidoske: “Ade pes na dochudeha. The o kore the bange tut adarik tradena avri,” bo peske gondolinenās, hoj o David pes ode na dochudela. ⁷ Ale o David zaila the avke o zoralo foros Sion; oda akana hin o Foros le Davidoskero.

⁸ Oda džives o David phenda: “Ko kamel te ňerinel (zvítazinel) upral o Jebuseja, mi džal prekal o tunelis, khatar džal o paňi andro foros, hoj te dochudel ole ‘koren the bangen’, save hine mire bare nepřijateľa.” Vašoda pes vakereľ: “O kore the o bange na džana andro Devleskero kher.”

⁹ Sar o David zaila oda zoralo foros, ačhila ode te bešel a diňa leske nav “Foros le Davidoskero”. Palis o David ačhada o muros khatar o Millo – o than, kaj zrovňinda o brehos – dži andre. ¹⁰ O David ačhelās furt zoraleder a o RAJ, o Del o Nekzoraleder, sas leha.

¹¹ O kralis Chiram andral o Tir bičhada peskere služobňiken ko David. Jekhetane lenca bičhada o cedroskere kašta, le řesaren the muraren, hoj leske te ačhaven palacis. ¹² Akor o David dikhľa, hoj o RAJ les ačhada kraliske upral o Izrael a hoj hazdňa upre leskero krališagos prekal peskero Izraeliko narodos.

Le Davidoskere čhave ulon andro Jeruzalem

¹³ Sar o David geľa het andral o Hebron, iľa peske andral o Jeruzalem mek avre romňijen-služobňičken, savenca les sas muršora the čhaja. ¹⁴ Kala hine o nava

leskere čhavengere, save ulile andro Jeruzalem: O Šammuas, Šobab, Natan, Šalamun, ¹⁵ Jibchar, Elišuas, Nefeg, Jafias, ¹⁶ Elišamas, Eljadas the o Elifelet.

O ñerindipen upral o Filištinci

¹⁷ Sar pes o Filištinci dodžanle, hoj le David pomakhle kraliske upral o Izrael, džanas savore Filištinike slugada pre leste, hoj les te zalen. Sar pes o David pal oda došunda, geľa andre peskero zoralo than. ¹⁸ Androda o Filištinci avle a rozthode pes andre Refajengeri dolina. ¹⁹ Avke o David phučelas le RAJESTAR: "Majinav te džal pro Filištinci? Deha mange len andre mire vasta?"

"Dža pre lende!" odphenda leske o RAJ. "Čačes dava tuke len andre tire vasta."

²⁰ Avke o David geľa andro Baal-Peracim, a sar ñerinda upral lende, phenda: "O RAJ rozčhinda mire ñeprijatefen anglal mande, avke sar o pañi predemel o hradzi." Vašoda dine ole thaneske nav Baal-Peracim*. ²¹ O Filištinci ode mukle peskere devloren a o David the leskere murša len odligende.

²² Ale o Filištinci pale gele pro lende pro mariben a kerde peske taboris andre Refajengeri dolina. ²³ Avke o David phučľa pale le RAJESTAR a ov leske odphenda: "Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len palunestar. Dža pre lende pašal o balzamike stromi. ²⁴ Sar šuneha o phiriben pal o agor ole balzamike stromengero, takoj dža pro Filištinci pro mariben, bo akor džava me anglal tu te ñerinel upral lengere slugada." ²⁵ O David kerđa sa avke, sar leske o RAJ phenda, a murdarkerelas le Filištinen la Gebatar dži ko Gezer.

6

E Zmluvakeri Archa andro Jeruzalem

¹ O David peske pale kidla avri 30 000 nekfedere muršen andral o Izrael. ² Džalas lenca andro Judsko foros Baala, hoj odarik te len le Devleskeri Archa, so pes vičinelas "E Archa le Nekzoredere RAJESKERI, savo bešel upral o cherubi". ³ Le Devleskeri Archa thode pre nevo verdan a ligende la avri andral o Abinadaboskero kher, savo sas pro brehos. Le Abinadaboskere čhave o Uzzah the o Achijo la lidžanas. ⁴ Sar prelidžanas e Devleskeri Archa andral o kher le Abinadaboskero, o Achijo džalas angle Archa. ⁵ O David the savore Izraeliti khelena a bašavenas caľa zoraha anglo RAJ pro citari, harfi, bubni, čerkutki the pro cimballi.

⁶ Ale sar avle ko Nachonoskero humnos, o Uzzah nacirdľa peskero vast ke Devleskeri Archa a zachudľa la, bo le guruvenge podgele o pindre. ⁷ O RAJ igen cholisalila pro Uzzah, bo pes opovažinda te chudel e Zmluvakeri Archa. Vašoda les murdarđa pro than a ov muľa paš e Archa le Devleskeri.

⁸ O David rušelas, hoj o RAJ demađa le Uzzah peskera choľaha, vašoda diňa ole thaneske nav Perc-Uzzah*. Avke pes vičinel dži adadžives.

⁹ Oda džives chudľa o David te daral le RAJESTAR a phenda: "Sar me šaj lav ke ma le RAJESKERI Archa?" ¹⁰ Avke o David na iľa le RAJESKERI Archa ke peste andro Jeruzalem, ale diňa la te lidžal andro kher le Obed-Edomoskero, savo sas andral o Gat. ¹¹ E Archa le RAJESKERI ode ačhila trin čhon a o RAJ požehñinelas le Obed-Edom the caľa leskera famelija.

¹² Le kraliske le Davidoske phende, hoj prekal e Devleskeri Archa o RAJ požehñinel le Obed-Edom, leskera famelija the savoro, so les hin. Avke o David iľa le Devleskeri Archa andral o kher le Obed-Edomoskero a ligenda le radišagoha andro Foros le Davidoskero. ¹³ Sar o murša, save lidžanas le RAJESKERI Archa, kerde šov kroki, o David obetinda le bikos the thula gurumňa. ¹⁴ O David, pre saveste sas urdo efodos le lanostar, chudľa andral caľi peskeri zor te kheel. ¹⁵ Ov the savore Izraeliti ile le RAJESKERI Archa andro Jeruzalem, džanas bara vikaha a trubinas.

¹⁶ Sar džanas la RAJESKERA Archaha andro Jeruzalem, le Sauloskeri čhaj e Mikal dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhľa le kralis le David, sar chučkerel a kheel anglo RAJ, dikhľa les tele.

¹⁷ Sar ande le RAJESKERI Archa, thode la pro pririchtimen than maškar o stanos, so imar o David prekal e Archa ačhada. O David anda anglo RAJ labarde the smiromskere obeti. ¹⁸ Sar imar dokerđa kala obeti, požehñinda le manušen andro nav le Nekzoredere RAJESKERO. ¹⁹ Palis diňa savore Izraeliten, save ode sas, le muršen the le džuvlen, po jekh maro, ovocno bokeli le datľendar the bokeli le šuke hroznendar. Palis pes savore rozgele andre peskere khera.

* 5:20 E Hebrejiko čhib: O raj, savo predemel

* 6:8 E Hebrejiko čhib: O trestos le Uzzoskero

²⁰ Sar pes o David visarelas khere te požehñinel peskera famelija, le Sauloskeri čhaj e Mikal gela avri anglal leste a phenda: “Savi bari pačiv tuke kerdal adadžives, tu, savo sal kralis andro Izrael! Adadžives likerdal tut sar varesavo sluhas, sar čhidál tele peskero ruchos anglal o služki!”

²¹ O David lake odphenda: “Sas oda anglo RAJ, savo peske na ila avri tire dades aňi cała leskera famelija, ale man peske ačhada vaš o kralis upral leskere manuša andro Izrael. Me khelava anglo RAJ! ²² A mek buter man kamava te pokorinel sar anglođa a angle tire jakha na avava nič, ale kala služki, pal save vakerehas, man dena pačiv.”

²³ Avke e Mikal, le Sauloskeri čhaj, sas bi o čhave dži ko meriben.

7

Le Natanoskero prorocstvo

¹ Sar o kralis o David geľa te bešel andre peskero palacis a sar o RAJ diňa, hoj leskero krališagos te el andro smirom savore ñeprijatelēnca, save sas pašal leste, ² phenda o David le prorokoske le Natanoske: “Dikh, me bešav andro kher, so hino ačhado le cedrostar, ale e Archa le RAJESKERI hiňi ča andro stanos.”

³ O Natan leske odphenda: “Dža a ker savoro, so kames te kerel, bo o RAJ hino tuha.”

⁴ Avke mek odi rat phenda o RAJ le Natanoske:

⁵ “Dža a phen mire služobňikoske le Davidoske: ‘Avke phenel o RAJ: Tu mange kames te ačhavel kher, hoj te bešav andre?’ ⁶ Se akorestar, so ligendom le Izraeliten avri andral o Egipt, dži adadžives na bešavas andro kher, ale somas andro stanos všadzik, khatar phirenas. ⁷ Medik somas le Izraelitenca pro drom, šoha (ňikda) na phučlom le Izraelike vodcendar, saven ačhadom, hoj te lidžan miro narodos: “Soske mange na ačhade kher le cedrostar?”’

⁸ Akana phenēha mire služobňikoske le Davidoske: ‘Kavke vakerele o RAJ o Nekzoraleder: Andom tut odarik, kaj pasinehas le bakren, a ačhadom tut vaš o vodcas upral o Izrael. ⁹ Džavas tuha všadzik, kaj džahas, a murdarđom savore tire ñeprijatelēn, save sas anglal tu. Kerava, hoj tiro nav te el igen baro sar o nava le nekbaredere vodcengere pre phuv. ¹⁰ Peskere Izraelike narodoske dava than, kaj les sadzinava a ode bešela. Istar na izdrala a o nalačhe manuša les na dukhavana, sar oda kerenas anglođa; ¹¹ akorestar, sar ačhadom le sudcen upral peskero Izraeliko narodos, aveha andro smirom savore tire ñeprijatelendar.

O RAJ phenel, hoj ačhavela tuke kher. ¹² Sar avela tiro časos a tu džaha ke tire phure dada, dava tut potomkos, savo ela tutar, a kerava, hoj te el furt zoraleder leskero krališagos. ¹³ Ov ačhavela Chramos prekal miri pačiv a me kerava, hoj te ačhel leskero krališagos pro furt. ¹⁴ Avava leske dad a ov ela miro čhavo. Sar kerela varesavo binos, marava les la pacaha, sar kerel dojekh dad. ¹⁵ Ale miro lačhipen lestar na odlava, sar les odiľom le Saulostar, saves odčhidom anglal tu. ¹⁶ Tiro potomstvos ela zoralo a tiro krališagos le tronos ačhela pro furt anglal ma.”

¹⁷ O Natan vakerele le Davidoske sa avke, sar oda šunda le RAJESTAR andro viđeňje.

Le Davidoskeri modľitba

¹⁸ Palis o kralis o David geľa, bešla peske anglo RAJ andro Stanos a modľinelas pes avke:

“Ko som me, ó, RAJEJA, Devla, a ko hin miri famelija, hoj man andal dži ade? ¹⁹ A mek ke oda, sar te ulahas frima, ó, RAJEJA, Devla, vakerehas the pal oda, so ela paľis tire služobňioskera famelijaha. Ó, RAJEJA, Devla, tu avke furt keres le manušeha?”

²⁰ So mek pre oda šaj phenav? Se tu, ó, Adonaj, RAJEJA, prindžares tire služobňikos. ²¹ Prekal tiro lav a avke, sar kamlal, kerdal kala savore bare veci a diňal oda te džanel tire služobňikoske.

²² Vašoda sal baro, ó, RAJEJA, Devla, bo nane ajso sar tu. Pal savoreste, so šundam amare kanēnca, nane aver Del, sar sal tu. ²³ Pre phuv nane aver narodos ajso sar o Izrael, saves peske cindal avri, hoj te en tire, a oleha peske kerdal baro nav. Bare the šukar veci kerdal prekal lende, sar len ilal avri andral o Egipt a tradňal avri anglal lende avren naroden le lengere devlen. ²⁴ Tu kerdal, hoj o Izraeliti te en tire manuša pro furt, a tu, RAJEJA, ačhilal lenger o Del.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, liker pro furt oda lav, so phendal mange the mira famelijake. Doľiker oda, sar phendal. ²⁶ Avke tiro nav ela barardo a o manuša vakereha pal tu furt: ‘O RAJ o Nekzoraleder hin o Del upral o Izrael!’ Tu doľikereha miro tronos pro furt.

²⁷ Bo tu korkoro, ó, Nekzoraleder RAJEJA, o Del le Izraeloskero, sikadal peskere služobníkose a phendal: ‘Ačhaveha tiro potomstvos furt pro tronos*.’ Vašoda mange me domuklom te anel kadi modlitba anglal tu. ²⁸ Ó, RAJEJA, Devla, tu sal o Del. Tire lava hine čačipnaskere a tire služobníkose phendal, hoj kereha leske oda lačhipen. ²⁹ Akana mangav tut, požehñin mira cala famelija, hoj vareko latar pro furt te ačhol anglal tu. Bo tu, ó, RAJEJA, Devla, vakerehas a tiro požehnañje ačhela pro furt pro miro potomstvos.”

8

Le Davidoskere maribena

¹ Palis o David ñerinda (zviřazinda) upral o Filištinci, thođa len tele a odlila lendar o Meteg-Amma.

² O David ñerinda the upral o Moabčana. Palis len merinda la špargaha. Phenda lenge, hoj te pašlon pre phuv a premerinda len. Sar odmerinda duje špargenca, ole Moabčanen murdarde, palis odmerinda jekhaha špargaha a olen mukla te dživel. Avke mule duvar ajci sar ola, save ačhile te dživel. O Moabčana ačhile sluhi le Davidoske a anenas leske o dañe.

³ Palis o David ñerinda upral o kralis Hadad-Ezer, o Rechoboskero čhavo, andral e Coba, sar džalas te zalel o phuva paš o Euftrat. ⁴ O David zaila lestar 1 700 muršen pro graja the 20 000 slugaden. Mukla peske lendar ča 100 grajen le verdanenca a olenge, save ačhile, diña te phagel o pindre.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damaskus te pomožinel le kraliske Hadad-Ezeroske, o David ñerinda the upral lende a murdarđa lendar 22 000 muršen. ⁶ Palis o David diña te rozačhavel partiji muršen andro Aramejiko Damaskus. Avke o Aramejčana ačhile sluhi le Davidoske a the on anenas leske o dañe. O RAJ pomožinelas le Davidoske vřadzik, kaj džalas.

⁷ O David skidña le Hadad-Ezeroskere služobníkendar o somnakune štiti a anda len andro Jeruzalem. ⁸ O kralis o David skidña le Hadad-Ezeroskere forendar Betach the Berotaj igen but bronzos.

⁹ Sar o Toji, o kralis andral o Chamat, pes došunda, hoj o David ñerinda upral cali le Hadad-Ezeroskeri armada, ¹⁰ bičhađa peskere čhas le Joram ko David, hoj les te pozdravinel a te phenel leske: “Av bachtalo vaš oda, hoj ñerinda upral o Hadad-Ezer!” Anda le Davidoske rupune, somnakune the bronzune veci.

¹¹ The ole o David sentñarda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so peske zaila savore narodendar, saven thođa tele: ¹² Le Aramejčanendar, Moabčanendar, Ammončanendar, Filištinenendar, Amalekendar the le Hadad-Ezerostar, savo sas le Rechoboskero čhavo, o kralis andre Coba.

¹³ O David peske kerđa baro nav the oleha, sar pes visarelas pale, hoj murdarđa andre Londi Dolina 18 000 Aramejčanen.

¹⁴ Vřadzik andro Edom rozačhađa partiji muršen. Avke savore Edomčana ačhile le Davidoskere sluhi. O RAJ pomožinelas le Davidoske vřadzik, kaj ča džalas.

¹⁵ O David kralinelas upral calo Izrael a savore peskere manušenje kerelas oda, so sas čačipnaskero the lačno. ¹⁶ O Joab, la Cerujakero čhavo, sas velitelis upral e armada a o Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas upral savore leskere uradñika. ¹⁷ O Cadok, le Achituboskero čhavo, the o Achimelech, le Ebjataroskero čhavo, sas rašaja a o Serajah sas pisaris. ¹⁸ O Benajah, le Jehoadoskero čhavo, sas velitelis upral o Keretana the Piletana, save chrañinenas le David. The le Davidoskere čhave sas rašaja.

9

O David the o Mefbošet

¹ Jekh džives o David pes phučla: “Ačhila le Sauloskera famelijatar mek vareko? Kamlonas leske te presikavel prekal o Jonatan o jileskeriben.”

² Le Saul sas sluhas, savo pes vičinelas Cibah. Oles privičinde ko David a phučla lestar: “Tu sal o Cibah?”

Ov odphenda: “Som tiro služobníkose.”

³ O David phučla: “Na ačhila imar le Sauloskere famelijatar ñiko, hoj leske te presikavav le Devleskero jileskeriben?”

O Cibah leske odphenda: “Hin mek ade le Jonatanoskero čhavo, savo hino kalika pro pindre.”

* 7:27 E Hebrejiko čhib: Ačhaveha tuke kher

⁴ “Kaj hino?” phuĉla o David.

“Hino andro Lo-Debar, andro kher le Machiroskero, savo hino o ĉavo le Amieloskero,” odphenda leske o Cibah.

⁵ Akor o David biĉhaĉa, hoj les te anen andral o Lo-Debar.

⁶ Sar avĉa ko David o Mefiboŝet, o ĉavo le Jonatanoskero, savo sas ĉavo le Sauloskero, bandiĉa anglal leste le mujeha.

O David zviĉinda: “Mefiboŝet!”

“Ade hino tiro služobnikos,” odphenda leske.

⁷ “Ma dara tut!” phenda leske o David. “Kamav tuke te presikavel o jileskeriben prekal tiro dad Jonatan. Visarava tuke o maĉi pal o Saul tiro papus a furt chaha jekhetane manca paŝal miro skamind.”

⁸ O Mefiboŝet bandiĉa angle leste a phenda: “So hino tiro služobnikos, hoj pes visares ke ajso mulo rikono, sar som me?”

⁹ Palis o David viĉinda le Sauloskere sluhas le Cibah a phenda leske: “Savoro, so sas le Sauloskero the leskera famelijakero, dav le Mefiboŝetoske, bo hino tiro rajeskero ĉavo.

¹⁰ Tu, tire ĉhave the tire sluhi leske kerena buĉi pre maĉa a skidena leske upre o ulipen, hoj te el le Sauloskera famelija, so te chal. Ale o Mefiboŝet chala pro furt jekhetane manca paŝal miro skamind, bo leskero papus sas o Saul.” Le Cibah sas deŝupandĵ (15) ĉhave the biŝ (20) sluhi.

¹¹ O Cibah phenda le kraliske: “Tiro služobnikos kerela sa avke, sar pheneha, rajaja miro the kralina.” Avke o Mefiboŝet chalas le Davidoha jekhetane paŝal o skamind, avke sar te ulahas jekh le kraliskere ĉhavendar.

¹² Le Mefiboŝet sas terno ĉhavoro, savo pes viĉinelas Michas. Le Ciboskeri calo famelija aĉhile služobnika le Mefiboŝetoske. ¹³ O Mefiboŝet beŝelas andro Jeruzalem, bo chalas furt jekhetane le Davidoha paŝal o skamind. A ov sas kalika pro soduj pindre.

10

O Ammonĉana keren le Izraelitenge ladĵ

¹ Sar mula o Ammoniko kralis o Nachaŝ, leskero ĉavo Chanun aĉhila pal leste kralis. ² O David peske phenda: “Presikavava le Nachaŝiskere ĉhaske le Chanunoske o jileskeriben, sar kerdā leskero dad mange.” Avke biĉhaĉa peskere služobniken, hoj leske te del te dĵanel, hoj le Davidoske hin pharo pal leskero dad.

Sar avle o služobnika andre le Ammonĉanengeri phuv, ³ o Ammonike vodci phende peskere rajeske le Chanunoske: “Gondolines tuke, hoj o David kamel te del paĉiv tire dades oleha, hoj biĉhavel peskere služobniken ke tu? Na, biĉhavel len sigeder vaŝoda, hoj te predikhen kada foros a palis les te zviĉinen?” ⁴ Androda o Chanun chudla le Davidoskere služobniken, oholinda lenge jepaŝ brada, ostrihinda jepaŝ gada le perestar dĵi tele a avke len mukla te dĵal.

⁵ Sar oda phende le Davidoske, biĉhaĉa anglal lende avre murŝen, bo ola murŝa sas iĝen pre ladĵ. Diĉa lenge te phenel: “O kralis tumenge phenel, hoj te aĉhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bajuzi pre brada. Palis ŝaj aven pale.”

O mariben le Ammonĉanenca

⁶ Sar o Ammonĉana peske pridĵandle, hoj le David rozĉolarde, dine te viĉinen le Aramejĉanen andral o Bet-Rechob the e Coba le 20 000 slugaĉen, le kralis andral e Maacha le 1 000 murŝenca the 12 000 murŝen andral o Tob.

⁷ Sar pes o David pal oda doŝunda, biĉhaĉa andro mariben le Joab the savore zorale slugaĉen. ⁸ O Ammonĉana pes rozaĉhade pro mariben paŝ e foroskeri brana. O Aramejĉana andral e Coba the Rechob a o murŝa andral o Tob the e Maacha sas rozaĉhade pre maĉa.

⁹ Sar o Joab dikhla, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidĉa peske avri nekfeder murŝen andral calo Izrael a rozaĉhada len pro Aramejĉana. ¹⁰ Olen, save aĉhile, diĉa peskere phraleske le Abiŝajoske, hoj lenca te dĵal pro mariben pro Ammonĉana. ¹¹ Phenda leske: “Te dikheha, hoj o Aramejĉana űerinen (zvitazinen) upral mande, aveha mange te pomoĵinel, a te dikhava, hoj o Ammonĉana űerinen upral tut, dĵava me tuke te pomoĵinel. ¹² Av zoralo a maras pes zorales vaŝ amare manuŝa the vaŝ o Devleskere fori! Mi kerel o RAJ oda, so hin laĉho anglal leskere jakha.”

¹³ Avke o Joab peskere murŝenca dĵalas andro mariben pro Aramejĉana, ale on lestar denaŝle. ¹⁴ Sar dikhle o Ammonĉana, hoj o Aramejĉana denaŝen le Joabostar, the on chudle te denaŝel anglal o Abiŝaj a gele pale andro foros. Palis o Joab pes visarda andral o mariben a gela andro Jeruzalem.

O Izrael ñerinel upral o Aramejčana

¹⁵ Sar o Aramejčana dikhle, hoj o Izraeliti ñerinen upral lende, pale pes zgele. ¹⁶ Akor o Hadad-Ezer bičhađa muršen, hoj te anen le Aramejčanen, save bešenas pre aver sera le pañestar Euftrat. On avle andro Chelam a o Šobach, o veliteľis upral e armada le Hadad-Ezeroskeri, len lidžalas.

¹⁷ Sar oda phende le Davidoske, diňa te zvičinel savore Izraeliten. Pregela prekal o Jordan a avla andro Chelam. O Aramejčana pes rozačhade pro mariben a džanas pro David. ¹⁸ On ale denašle le Izraelitendar. Palis o David the leskere murša murdarde 700 muršen pro verdana the 40 000 muršen pro graja. The le Šobach, le veliteľis upral e armada, dukhade a ov muľa pre oda than. ¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael ñerinda upral lende, phandle lenca zmluva a služinenas lenge. O Aramejčana pes imar daranas buter te pomožinel le Ammončanenge.

11

Le Davidoskero binos

¹ Avke pro dujto berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o David bičhađa le Joab peskere muršenca the savore slugaden andral o Izrael. Ñerinde (zviťazinde) upral o Ammončana a palis pes rozačhade pašal o foros Rabba. Ale o David ačhila andro Jeruzalem.

² Ke račate o David uštila pal o hađos a prephirelas pes pal e palaciskeri strecha. Dikhla jekha džuvľa, sar pes thovelas (morelas). Oj sas igen šukar. ³ Avke o David bičhađa le sluhas, hoj te dodžanel pes, ko hiňi. O sluhas leske odphenda: “Oj hiňi e Batšeba, le Eliamoskeri čhaj. Lakero rom hino o Chetitos Urijaš.” ⁴ Akor o David phenda le sluhaske: “Dža, an la ke mande!” Oj ipen pes obžuzarda olestar, so le džuvlën hin sako čhon. Sar avla ke leste, ov pašlila laha. Palis oj pes visarda khere. ⁵ Ale e Batšeba pes dodžanla, hoj hiňi khabňi, a diňa oda te phenel le Davidoske.

⁶ Palis o David diňa te phenel le Joaboske, hoj te bičhavel ke leste le Urijaš. Avke o Joab les bičhađa. ⁷ Sar ke leste avla o Urijaš, o David lestar phučla: “Sar hin le Joaboske the le slugadenge? Sar džal dureder o mariben?” ⁸ Avke leske phenda: “Dža khere a odpočovin tuke.” Palis, sar o Urijaš odgeľa, o David bičhađa daros andre leskero kher. ⁹ Ale o Urijaš na gela khere, ale pašlila peske jekhetane savore služobňikenca paš o vudar, sar pes džal andro palacis.

¹⁰ Sar le Davidoske phende, hoj o Urijaš na gela khere, o David leske phenda: “Se avlal pal baro drom, soske na džas khere?”

¹¹ O Urijaš leske odphenda: “E Archa, o murša andral o Izrael the andral e Judsko bešen andro stani a miro veliteľis o Joab peskere muršenca taborinen pre maľa. Sar me šaj džav khere te chal, te pijel a te pašol paš e romňi? Avke sar džives tu, me oda na kerava.”

¹² Akor leske o David phenda: “Ačhuv ade mek adadžives a tajsa tut premukava.” Avke o Urijaš ačhila andro Jeruzalem oda džives dži andre aver. ¹³ Palis o David les vičinda ke peste, chalas the pijelas leha, medik les na zmačarda. Ale rači o Urijaš gela te sovel jekhetane le Davidoskere služobňikenca, khere na gela.

O Urijaš merel

¹⁴ Avke tosara o David pisinda lil le Joaboske a bičhađa le Urijaš, hoj leske te lidžal. ¹⁵ Andro lil pisinda: “Thoven le Urijaš anglal, kaj hin o mariben nekzoraleder. Tumen palis džan lestar het, hoj les te murdaren.”

¹⁶ Sar o Joab džalas pro foros pro mariben, thođa le Urijaš pre ajso than, pal savo džanelas, hoj hin ode zorale murša. ¹⁷ Sar o murša andral o foros gele avri pro mariben pro Joab, ačhila pes, hoj murdarde varesave le Davidoskere muršen the le Urijaš.

¹⁸ Palis o Joab bičhađa jekhe muršes ko David, hoj leske te phenel pal o mariben. ¹⁹ Phenda leske: “Sar pheneha le kraliske savoro pal o mariben, ²⁰ ov pes šaj rozchofarel a šaj tutar phučel: ‘Soske geľan avke pašes paš o foros? Na džanenas, hoj pal o muri pes livinkerel?’ ²¹ Či na džanes, ko murdarda le Jerubbaaloskere čhas le Abimelech? Na sas oda e džuvli, savi pre leste čhida pal o muri o malmoskero bar, a avke muľa andro Tebec? Soske geľan pašes paš o muri?’ Akor leske phen: ‘The tiro služobňikos o Urijaš muľa.’”

²² Avke o murš odgeľa. Sar doavľa ko David, phenda leske savoro, so o Joab vakerelas. ²³ Phenda: “Ole murša sas zoraleder sar amen a avle avri andral o foros pro mariben, ale amen len ispidlam dži ke foroskeri brani. ²⁴ Avke o lukostrelci livinkerenas pal o muri pre tire služobňika a varesaven murdarde. Muľa the tiro služobňikos o Urijaš.”

²⁵ O David le sluhasko phenda: “Le Joaboske phen, hoj pes te na trapinel, bo šoha (ñikda) na džanel, ko šaj merel andro mariben. A mek phen leske, hoj te zoralarel o mariben pre oda foros a te zñičinel les! Avke les zoralar andre oda.”

²⁶ Sar pes dodžanla e Batšeba, hoj lakero rom o Urijaš mula, chudla pal leste te rovel.

²⁷ Sar pregeła o smutkos pal lakero rom, akor o David bičhađa vaš e Batšeba a iła la andre peskero kher. Ačhila leskero romni a ulila lake muršoro. Ale oda, so o David kerđa, na sas le RAJESKE pre dzeka.

12

O Natan dovakerel le Davidoske

¹ O RAJ bičhađa le Natan ko David. Ov avla ke leste a phenda: “Andre jekh foros sas duj murša. Jekh sas barvalo a dujto čoro. ² Le barvalas sas igen but bakre the gurumňa, ³ ale le čores sas ča jekh bakroro, so peske cinda. Ov la likerelas a oj barolas jekhetane leha the leskere čavenca. Chalas leha jekhetane ole chabenestar, so the ov, pijelas andral leskero poharis a sovelas pre leskere vasta. Sas leske sar čaj.

⁴ Jekhvar avla ko barvalo murš vareko pal o drom. Ale na kamla te lel peskere bakrores abo gurumňa, hoj la te pririchtinel ole muršeske, savo ke leste avla. Avke iła ole čorestar leskere bakrores a pririchtinda les.”

⁵ O David sas igen cholamen pre oda barvalo murš a phenda le Natanoske: “Avke sar dživel o RAJ, oda murš, savo ada kerđa, mušinel te merel. ⁶ Vaš oda bakroro mušinela akana te visarel pale štar bakre, bo kerđa kadi veca a na sas leske pharo upral kada čoro murš.”

⁷ Akor o Natan le Davidoske phenda: “Tu sal oda murš! A kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Me tut pomakhlom vaš o kralis upral o Izrael a cirđnom tut avri andral o vasta le Sauloskere. ⁸ Diňom tuke leskero krališagos the leskere romñijen andre tire vasta. Ačhadom tut vaš o kralis upral o Izrael the upral e Judsko. Te na sas tuke oda dos, diňomas tut duvar ajci buter. ⁹ Soske ilal le RAJESKERO lav vaš ñisoste a kerđal oda, so nane leske pre dzeka? Le Urijaš diňal te murdarel la šablaha a ilal tuke leskera romňa. Vašoda, hoj les diňal te murdarel le Ammončanenge, ¹⁰ akanastar imar e šabla šoha (ñikda) pes na odvisarela tira famelijatar, bo lehas man vaš ñisoste a ilal tuke le Urijašiskera romňa.

¹¹ Domukava pre tu bibachtalipen, so ela tira famelijatar. Angle tire jakha tuke odlava tire romñijen a dava len tire pašutneske. Ov lenca pašola avke, hoj savore oda dikhena. ¹² Tu oda kerđal počoral, ale me oda kerava dživese anglo calo Izrael.’ ”

O David kerel pokañje

¹³ Akor phenda o David le Natanoske: “Kerđom binos anglo RAJ.” Ov leske odphenda: “O Raj tuke odmukla tiro binos a na mereha. ¹⁴ Ale oleha, so kerđal, diňal le RAJESKERE ñeprijafelenge, hoj šaj vakeren pre leste namištes. Vašoda tiro čavoro, savo ulola, mušinel te merel.”

¹⁵ Sar o Natan geła khere, o Raj dukhađa le nasvalibnaha le Davidoskere čavores, savo ulila la Batšebake. ¹⁶ O David mangelas le Devles vaš o čavoro a igen pes poscinelas. Sar džalas te sovel, pašolas cali rat pre phuv. ¹⁷ Leskere phureder služobñika gele paš leste a kamenas les te hazdel pal e phuv, hoj te chal lenca, ale ov na kamelas te uštel aňi te chal.

¹⁸ Pro effato džives o čavoro mula, ale le Davidoskere služobñika daranas leske oda te phenel. Phende peske: “Medik o čavoro dživelas, privakerahas pes ke leste, ale na šunelas amen. Sar šaj akana leske phenas, hoj o čavoro mula? Šaj peske kerel vareso.”

¹⁹ Ale o David zbačinda, hoj leskere služobñika vareso počoral vakeren maškar peste, a avla pre oda, hoj o čavoro mula. Phučla lendar: “Mula o čavoro?”

“Mula,” odphende leske.

²⁰ O David uštıla pal e phuv, sthoda (omorda) pes, pomakhla pes la mascaha a urđa aver gada. Palis geła andre le RAJESKERO stanos a bandolas anglo RAJ. Sar odarik geła khere, mangelas peske chaben. Dine les a ov chalas.

²¹ O služobñika lestar phuče: “So tu keres? Medik o čavoro dživelas, poscinehas tut a rovehas. Ale sar o čavoro mula, akor uštılal a džas te chal?”

²² Ov odphenda: “Medik o čavoro dživelas, poscinavas man a rovavas, bo gondolindom mange: ‘Šaj el, hoj o RAJ ela ke ma jileskero a le čavores mukela te dživel. ²³ Ale akana, sar mula, soske man majinav te poscinel? So šaj les visarav pale? Me džava pal leste, ale ov ke ma na avela.’ ”

²⁴ Palis o David hazdelas upre peskera romňa la Batšeba le lavenca, geľa ke late a pašliľa laha. Sar lake uliľa muršoro, dine leske nav Šalamun. O RAJ peske les zakamaďa, ²⁵ vašoda prekal o prorokos Natan phenda le Davidoske, hoj leske te den nav Jedidijah*.

O ńerindipen upral e Rabba

²⁶ O Joab geľa pro mariben per Ammoniko Rabba a zaila le kraliskero foros. ²⁷ O Joab bičhaďa muršen, hoj te phenen le Davidoske: “Maras man lenca a zailom lenge o teluno foros paš o pańi. ²⁸ Akana zvičin ole muršen, save ačhile, mi rozačhaven pes pašal oda foros a mi zalen les, hoj upral oda foros te na ńerinať (na zviťazinav) me korkoro a te na dav ole foroske miro nav.”

²⁹ Avke o David iľa savore muršen, geľa andre Rabba, ode marelas pes lenca a ńerinda upral lende. ³⁰ Palis iľa e koruna pal o šero lengere devleske, so pes vičinelas Milkom. E koruna sas phari buter sar tranda (30) kili a sas andre the dragano bar, so thode pro šero le Davidoske. Ov odarik iľa igen but veci. ³¹ Odligenda le manušen, save bešenas ode, a diňa lenge o pili, krompača the tovera, hoj te keren buči paš o cehli. Avke kerde the savore Ammonike forenca. Palis o David the savore manuša gele pale andro Jeruzalem.

13

O Amnon the e Tamar

¹ Paloda pes ačhila kada: Le Davidoskere čhas le Absolon sas igen šukar pheń, savi pes vičinelas Tamar. Le Davidoskero čhavo Amnon andre late pes zakamľa. ² O Amnon pes trapinelas vaš late avke, hoj nasvaliľa olestar, bo oj sas mek pačivali a ov peske gondofinelas, hoj šoha (ńikďa) na ela leskeri. ³ Ale sas les prijatelis o Jonadab. Ov sas le Šimeoskero čhavo, savo sas phral le Davidoske, a sas igen goďaver murš. ⁴ Phučľa le Amnonostar: “Sar oda, hoj tu, o čhavo le kraliskero, sal sako tosara ajsu smutno? Na pheneha mange?”

O Amnon leske phenda: “Kamav la Tamar, le Absolonoskera pheňa.”

⁵ O Jonadab leske phenda: “Pašľuv tuke pro haďos a ker pestar, hoj sal nasvalo. Sar avela tut te dikhel tiro dad, phen leske: ‘Mangav tut, domuk, hoj miri pheń e Tamar man te del te chal. Mi pririchtinel anglal mande o chaben, bo kamav andral lakere vasta te chal.’” ⁶ Avke o Amnon pašliľa pro haďos a kerelas pestar, hoj hino nasvalo.

Sar avľa o David les te dikhel, phenda leske: “Domuk mira pheňake, hoj te avel a mi pekel anglal ma duj bokela. Kamav andral lakere vasta te chal.”

⁷ Palis o David phenda la Tamarake: “Dža andro kher ke tiro phral ko Amnon a pririchtin leske o chaben.” ⁸ Sar e Tamar avľa ko Amnon andro kher, ov ipen pašľolas pro haďos. Avke iľa o chumer, zaušanda, kerďa anglal leste bokela a pekľa len. ⁹ Palis iľa e tepša le bokelencia a thoďa anglal leste, ale ov na kamelas te chal.

Palis o Amnon phenda: “Bičhaven savore manušen adarik het.” Avke savore lestar gele het. ¹⁰ Paloda phenda la Tamarake: “An mange o bokela ode, kaj sovav. Chava andral tire vasta.” E Tamar iľa o bokela, so pekľa, a ligenda len le Amnonoske andro haďos. ¹¹ Ale sar leske delas o bokela, cirdňa la ke peste a phenda: “Av, pašľuv tuke paš ma, pheňa miri!”

¹² “Na, phrala miro!” phenda leske e Tamar. “Av goďaver a ma ker oda mange! Bo ajsu andro Izrael pes na kerel! ¹³ Kaj man thovava andre ajsi ladž? A tut lena andro Izrael vaš o lubaris! Ale povaker tuke le kraliľa, ov dela man tuke!” ¹⁴ Ale ov la na šunďa. Čudľa la a pašliľa laha, bo ov sas zoraleder.

¹⁵ Paloda le Amnonoske e Tamar igen džungliľa, a oda avke, hoj la imar našfi avri ačhelas, a odi ńenavist ke late sas bareder sar angloda o kamiben. O Amnon lake phenda: “Skide tut a dža het!”

¹⁶ “Na!” phenda leske. “Kada, hoj man trades het, hin goreder sar oda, so manca kerdal!”

Ale ov na kamelas la te šunel. ¹⁷ Vičinda peskere sluhas, savo pašal leste kerelas, a phenda leske: “Čhiv kala džuvľa avri a phand pal late o vudar!” ¹⁸ Avke o sluhas čhida la avri a phandľa pal late o vudar. Pre Tamar sas šukar upruno plaštos, so hordinenas le kraliskere čhaja, sar sas slobodne. ¹⁹ E Tamar peske čhida pro šero o prachos, čhingerďa pre peste o upruno plaštos, so sas pre late, thoďa peske o vast pro šero a džalas het bare rovíbnaha.

²⁰ Palis lakero phral o Absolon latar phučľa: “Na sas tuha tiro phral o Amnon? Akana, pheňa miri, imar ma vaker pal oda. Se hino tiro phral, ma domuk tuke oda, so pes ačhila, andro tiro jilo.” Avke e Tamar ačhila andro Absolonoskero kher omukľi the smutno.

* 12:25 Oda hin: O RAJ les kamel.

²¹ Sar pes pal oda došunda o David, sas igen cholamen. ²² O Absolon imar buter na vakerelas le Amnonoha. Našti les avri ačhelas, bo pašlila leskera pheňaha la Tamaraha.

O Absolon visarel pale le Amnonoske

²³ Pal o duj berš, sar ko Absolon strihinenas le bakren andro Baal-Chacor paš o Efrajim, vičinda savore kraliskere čhaven. ²⁴ O Absolon geľa ko David a phenda: “Šaj aves tu the tire služobňika ke mande, bo ipen strihinen mire bakren.”

²⁵ “Na, čhavo miro,” odphenda leske o David. “Na mušinas te džal savore, hoj pes te na starines pal amende.” Choc o Absolon pre leste ispidelas, ov na kamelas te džal leha, ale požehňinda les.

²⁶ Palis o Absolon phenda: “Te na, akor mi avel amenca miro phral o Amnon.”

“Soske majinel te džal tuha?” phučľa o David. ²⁷ Ale o Absolon avke pre leste ispidelas, hoj mukľa le Amnon the savore princen.

[Palis ov pririchtinda lenge hoscina avke sar prekal o kralis.] ²⁸ O Absolon phenda peskere sluhenge: “Merkinen! Sar le Amnon ela lačhi dzeka la moľatar, palis tumenge prikazinava a tumen les murdarena. Ma daran pes, bo oda me tumenge phendom! Aven bi e dar a aven zorale!” ²⁹ Palis o sluhi kerde avke, sar lenge phenda, a murdarde les. Akor savore le Davidoskere čhave ušřile, bešle pro peskere somara a denašle.

³⁰ On sas mek pro drom, sar le Davidoske vareko phenda: “O Absolon murdarďa savore tire čhaven – ňiko lendar na ačhila te dživel.” ³¹ O David ušřila, čhingerďa pre peste o gada a pašlila pre phuv. Savore leskere služobňika ačhenas pašal leste le čhingerde gadenca.

³² Sas paš leste o Jonadab, le Davidoskero phraleskero čhavo, saveske sas dad o Šimeah. O Jonadab phenda: “Te na gondolinel peske miro raj, hoj o Absolon murdarďa savore tire čhaven. Muľa ča o Amnon. Bo dičholas pro Absolon, hoj kamel le Amnon te murdarel akorestar, sar našilu pašlila la Tamaraha. ³³ Rajeja miro the kralina, ma trapin tut pal oda, so tuke phende, hoj savore tire čhave mule. Muľa ča o Amnon.”

³⁴ Ale o Absolon denašľa.

O sluhas, savo merkinelas, jekhvareste zbačinda a dikhľa pro drom khatar o Horonajim but manušen pre sera le verchoskeri a phenda le kraliske: “Dikhľom le manušen pro drom khatar o Horonajim pre sera le verchoskeri.”

³⁵ O Jonadab phenda le Davidoske: “Dikh, oda aven tire čhave. Ačhila pes avke, sar tuke phendom.” ³⁶ Soča dovakerďa, avle le Davidoskere čhave a chudle igen te rovel. Avke the o David savore peskere služobňikenca igen rovenas.

³⁷⁻³⁸ Sar o Absolon denašelas, dochudľa pes andro Gešur. Geľa ko Ammichudoskero čhavo ko Talmaj, savo sas kralis andro Gešur, a bešelas ode trin berš. O David calo časos sas smutno pal peskero čhavo Amnon. ³⁹ Palis o David igen kamelas te džal ko Absolon, bo imar les pregela o pharipen pal oda, hoj o Amnon muľa.

14

E džuvľi andral o Tekoa prevakerel le David

¹ Sar la Cerujakero čhavo o Joab dikhľa, hoj o kralis o David hino smutno pal o Absolon, ² bičhada varekas andre Tekoa, hoj te anen odarik godaver džuvľa. Sar la ande, phenda lake o Joab: “Ker avke: Uri pre tu ola gada, so hin pro smutkos, a le olejoha tut ma pomakh, ale av sar džuvľi, savi imar but časos likerel o smutkos pal o mulo. ³ Palis džaha ko David, hoj leha te vakeres.” A diňa la godi, so leha majinel te vakerel.

⁴ Akor odi džuvľi andral e Tekoa geľa ko kralis, bandolas anglal leste le mujeha dži ke phuv a phenda: “Pomožin mange, kralina!”

⁵ “So tute?” phučľa latar o kralis.

“Me som vdova,” odphenda. “Miro rom muľa. ⁶ Sar mire duj čhave sas pre maľa, dokerenas pes maškar peste a na sas ode ňiko, hoj len pestar te odlel. Jekh lendar demada dujtonas avke, hoj les murdarďa. ⁷ Akana džal pre ma cali fajta a phenen: ‘De amenge oles, ko murdarďa peskere phrales, hoj les te murdaras vaš o džživipen peskere phraleskero.’ Te on oda kerena, me ačhava bi o čhavo a lena miro užaripen (nađej), so mek mange ačhila, bo pal miro rom na ačhilahas pre kadi phuv o nav aňi o potomstvos.”

⁸ “Dža khere,” phenda lake o David. “Me lava ada andre mire vasta.”

⁹ Ale e džuvľi le Davidoske phenda: “Palikerav tuke, rajeja miro the kralina. Odi vina mi perel pre mande the pre miri famelija a tu the tiro tronos avena bi e vina.”

¹⁰ Avke o kralis lake phenda: “Te vareko phenela vareso pre tu, an les ke mande a kerava oda, hoj šoha (ňikda) pre tu imar na vakerela ňič nalačo.”

¹¹ A oj leske phenda: “Mangav tut, le mange vera anglo RAJ, tiro Del, hoj oda dżeno, savo mušinel te visarel pale mire čhaske vaš o dživipen peskere phraleske, les te na murdarel, bo oleha kerđahas mek goreder binos.”

“Avke sar dživel o RAJ,” phenda lake o David, “tire čhaske aňi o bal na perela pal o šero.”

¹² E džuvli mek phenda: “Domuk tira služobničkake, hoj te phenel mek vareso peskere rajeske the kraliske.”

“Vaker!” phenda o David.

¹³ Oj leske phenda: “Soske keres nalačo le Devleskere manušenge? Tu korkoro pes odsudzindal andre oda, so phendal, bo na domuklal te anel khere peskere čhas, saves tradňal het. ¹⁴ Bo mušinas savore te merel, sam sar o paňi, so hino avričhordo pre phuv a so imar pes na del te skidel. Ale o Del na kamel te lel űikaske o dživipen, ale kerel sa, hoj te anel pale oles, ko hino lestar dur. ¹⁵ Vašoda avľom te phenel peskere rajeske the kraliske, bo o manuša man oleha darade a phendom mange: ‘Džava te vakerel le kraliha a šaj el, hoj man šunela avri. ¹⁶ Gondolinav, hoj šaj man šunel avri a zachraňinel ole manušendar, save man the mire čhas kamen te lel avri andral e phuv, so amenge diňa o Del.’ ¹⁷ O lav mire rajeskero the kraliskero mange anel o smirom, bo miro raj the kralis hino sar le Devleskero aňjelos, savo rozprindžarel o lačo le nalačestar. O RAJ, tiro Del, mi el tuha.”

¹⁸ Akor o David lake phenda: “Vareso tutar phučava a odphen mange o čačipen!”

“Ča vaker, rajeja miro the kralina,” odphenda e džuvli.

¹⁹ “Na sas oda o Joab, savo tut bičađa ke ma?” phučla latar o David.

E džuvli odphenda: “Avke sar tu džives, rajeja miro the kralina, našti garuvav ada angle tu, hoj tuke te na odphenav. Sas oda tiro služobňikos o Joab, savo mange oda phenda a diňa man godi, so tuke te phenel. ²⁰ Ov oda kerđa vašoda, hoj te čerinel odi veca. Ale tu, rajeja miro, sal godaver sar le Devleskero aňjelos a džanes pal savoreste, so pes kerel andre adi phuv.”

O Joab anel pale o Absolon

²¹ Palis o David phenda le Joaboske: “Mištes, me kerava avke, sar tu kames. Dža a an pale le Absolon.”

²² Akor o Joab peľa anglo David a bandolas le mujeha dži ke phuv a palikerelas leske. Phenda: “Adadžives sprindžardom, hoj som tuke pre dzeka, rajeja miro the kralina, bo kerdal avke, sar kamľom.” ²³ Palis o Joab gela andro Gešur a anda le Absolon pale andro Jeruzalem. ²⁴ O kralis phenda le Joaboske: “Mi džal andre peskero kher, ale angle mande pes te na sikavel.” Avke o Absolon gela andre peskero kher, ale le kralis na dikhľa.

O Absolon pale dikhel le kralis

²⁵ Andre calo Izrael le Absolon lašarenas, bo na sas űiko ajso šukar sar ov. Le šerestar dži ko pindre sas pre leste sa lačo. ²⁶ Leskere bala sas igen bare a strihinelas len jekhvar andro berš, sar sas igen phare. Sar len važinelas, sas vaj duj kili phare. ²⁷ Le Absolon sas trin muršora the jekh čhaj a lakero nav sas Tamar. Oj sas igen šukar džuvli.

²⁸ O Absolon bešelas andro Jeruzalem duj berš, ale mek na dikhľa le David. ²⁹ Palis diňa te vičinel le Joab, hoj te avel ke leste, bo kamľa les te bičhavel ko David, ale o Joab na kamelas te džal ke leste. O Absolon bičađa pal leste dujtovar, ale aňi akor na gela. ³⁰ Palis o Absolon phenda peskere sluhenge: “Dikhen, le Joaboskeri maľa hiňi pašes paš miri a hin les ode jačmeňis. Džan a podlabaren les!” Avke o sluhi gele a podlabarde odi maľa.

³¹ Palis o Joab gela ko Absolonoskero kher a phenda leske: “Soske tire sluhi podlabarde mange e maľa?”

³² O Absolon leske odphenda: “Dikh! Bičađom pal tu, hoj te aves ke mande, bo kamľom tut te bičhavel ko kralis, hoj leske te phenes: ‘Soske avľom andral o Gešur? Se feder mange uľahas, te ačhilomas ode.’ Ale akana kamav te džal anglo David a te vareso kerđom nalačo, mi murdarel man.”

³³ Palis o Joab gela ko David a phenda leske savoro. Avke o David vičinda ke peste le Absolon. Sar avľa ke leste, bandolas anglo kralis le mujeha dži ke phuv a ov čumidla le Absolon.

15

O Absolon pes vzburinel pro kralis

¹ Palis peske o Absolon stradľa verdan, grajen the penda (50) muršen, save denašenas anglal leste. ² O Absolon sig tosara ačhelas pro drom paš e brana, sar pes džal andro

foros. Ode lelas pre sera dojekhe muršes, ko avelas varesava vecaha ko kralis, hoj les te šunel avri, a phučelas lestar: “Khatar sal?” Sar leske oda murš phenelas: “Me som andral jekh Izraeliko kmeños,”³ o Absolon leske phendä: “Dikh, tu vakeres mištes a čačipen, ale nane niko paš o kralis, hoj tut te šunel avri.”⁴ Ale te man ačhadehas vaš o sudcas andre kadi phuv, dojekheske pomožindomas ola vecaha, savaha avlahas ke ma pro sudos, hoj te el leskero čačipen.”

⁵ Sar vareko avelas ko Absolon a kamelas anglal leste te bandol, ov les obchudelas a čumidelas. ⁶ Avke kerelas o Absolon savore Izraelitenca, save avenas ko kralis, hoj ov te rozsudzinel lengero pravos. Aleha len počoral dochudelas pre peskeri sera a sas le Izraelitenge buter pre dzeka sar o kralis David.

⁷ Paľis pal o štar berš phendä o Absolon le kraliske le Davidoske: “Domuk mange te džal andro Hebron, hoj te dolikerav e vera, so diňom le RAJES.”⁸ Sar bešavas andro Gešur andro Aram, phendom le Rajeske: “Te man aneha pale andro Jeruzalem, džava tut te lašarel andro Hebron.”

⁹ “Dža andro smirom!” phendä leske o David. Avke o Absolon geľa andro Hebron.

¹⁰ Paľis o Absolon bičhada počoral peskere muršen andre savore kmeňi le Izraeloskere, hoj te phenen: “Sar šunena o hangos la trubakero, akor zvičinen: ‘O Absolon ačhila kralis andro Hebron!’”¹¹ Le Absolonoha gele andral o Jeruzalem duj šel (200) murša, save sas vičimen a na džanenas nisostar, so kamel te kerel. ¹² Sar anelas o Absolon o obeti, bičhada vaš o Davidoskero radcas Achitofel andral o foros Gilo. Vašoda o murša, save pes dovakerde pro David, kerenas furt bareder vzbura a mek buter manuša pes pridenas ko Absolon.

O David denašel andral o Jeruzalem

¹³ Androda ko David avľa o sluhas a phendä: “Dojekh murš andral o Izrael hino pre le Absolonoskeri sera!”

¹⁴ Paľis o David phendä savore peskere služobňikenge, save sas leha andro Jeruzalem: “Aven! Denašas het, bo te na denašaha, na zachraňinaha pes le Absolonostar. Sigo džas het, hoj te na dochudel amen! Bo anela pre amende bibach a murdarela dojekhes andro foros.”

¹⁵ “He, mištes, rajeja amaro the kralina!” phende o služobňika le Davidoske. “Amen keraha savoro, so tu pheneha.”

¹⁶ Paľis o David odarik odgeľa savore peskere manušenca the la famelijaha. Mukľa ode ča peskere deše romňijen-služobňičken, hoj pes te starinen pal o palacis. ¹⁷ O David the savore leskere murša odgele andral o foros a zaačhile paš o paluno kher. ¹⁸ Anglo David predžanas savore leskere uradňika, savore Kerefana, Pilefana the šov šel (600) murša, save avle ke leste andral o Gat.

¹⁹ Akor phendä o David le Ittajoske, savo sas andral o Gat: “Soske tu aves amenca? Dža pale ko kralis Absolon a ačhuv ode. Se sal cudzincos, saves tradle avri andral peskeri phuv. ²⁰ Se mekča idž avľal. Sar šaj me kamav tutar, hoj te aves manca, te me korkoro na džanav, kaj majinav te džal? Dža pale a le tuha tire phralen. Mi presikavel tuke o RAJ o lačhipen the o pačivaliben.”

²¹ Ale o Ittaj odphendä: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar džives tu, rajeja miro the kralina, me džava všadzik tuha, či pro meriben vaj pro dživipen.”

²² O David leske odphendä: “Mištes, av amenca!” Avke o Ittaj džalas savore peskere muršenca the čala famelijaha, jekhetane le Davidoha. ²³ Savore manuša andral odi phuv chudle igen te rovel, sar odarik predžanas. Avke o David pregela prekal o paňi Kidron a savore manuša džanas leha pre oda drom, sar pes džal pre pušta.

²⁴ Jekhetane lenca džalas o rašaj Cadok the savore Leviti, save lidžanas le Devleskeri Zmluvakeri Archa. Sar la thode tele, o Ebjatar obetinelas o obeti, medik savore manuša na gele avri andral o foros.

²⁵ Paľis o David phendä le Cadokoske: “Odlidža e Archa le Devleskeri pale andro foros, bo te arakhava anglo RAJ o lačhipen, anela man pale a sikavela mange la the oda than, kaj ela. ²⁶ Ale te phenela: ‘Na sal mange pre dzeka,’ akor mi kerel manca avke, sar leske hin pre dzeka.”

²⁷ O David phendä le rašaske le Cadokoske: “Dža andro smirom pale andro foros. Le tuha tire čhas le Achimaac the le Jonatan, le Ebjataroskere čhas. ²⁸ Me užarava pre oda than, khatar pes predžal prekal o Jordan, medik mange na dena te džanel.” ²⁹ Avke o Cadok the o Ebjatar ligende e Archa le Devleskeri pale andro Jeruzalem a ačhile ode.

³⁰ Paľis o David džalas pindrango upre pro Olivovo Verchos, le dromeha rovelas a o šero peske zagaruđa, avke the savore manuša, save sas leha, peske garude o šere a rovenas. ³¹ Vareko le Davidoske phendä: “O Achitofel hino tiš maškar o vzburenci,

save hine le Absolonoha.” Vašoda o David pes mangelas: “Mangav tut, RAJEJA miro, ma domuk, hoj pes te ačhel oda, so phenda o Achitofel.”

³² Sar o David dogeľa pro agor le verchengero, pro than, kaj pes lašarelas le Devles, džalas angle leste o Arkijcos o Chušaj. Leskero plaštós sas rozčhingerdo a pro šero les sas prachos. ³³ Avke o David leske phenda: “Te aveha manca, mušinava man pal tu te starinel. ³⁴ Ale dža pale andro foros a phen le Absolonoske: ‘Ó, kralina, som tiro služobnikos. Avke sar angloda služinavas tire dadeske, avke kamav tuke te služinel.’ Te oda kereha, šaj previsaresh oda, so vakerelas o Achitofel. ³⁵ Ena tuha ode duj rašaja, o Cadok the o Ebjatar. Savoro, so tut dodžaneha andro palacis, phen lenge, ³⁶ bo ode hine the lengere čhave, o Achimaac the o Jonatan. Lenca mange dena te džanel savoro, so pes ode dodžanena.”

³⁷ Avke le Davidoskero prijatelis o Chušaj avľa pale andro foros Jeruzalem ipen akor, sar the o Absolon.

16

O David the o Cibah

¹ Sar džalas o David dureder pal o verchos, avelas anglal leste le Mefibošetoskero sluhas o Cibah duje somarenca. Sas pre lende duj šel (200) mare, šel (100) konarica hrozni, šel (100) šviža ovocje the jekh gono mol.

² O David phučľa le Cibostar: “So kames oleha te kerel?”

Ov odphenda: “Kala somara hine prekal tiri famelija, hoj te džan pre lende, a o maro the o ovocje hine pro chaben. E mol hiňi, hoj te pijen, sar na birinena pre pušta.”

³ “Kaj hino o Mefibošet, saveske hino papus tiro raj o Saul?” phučľa lestar o David.

O Cibah odphenda: “Ov ačhila andro Jeruzalem, bo gondolinel peske, hoj adadžives o Izraeliti leske dena pale o krališagos pal leskero papus Saul.”

⁴ O David le Ciboske odphenda: “Savoro, so hin le Mefibošetoskero, ačhela tuke.”

“Banduvav anglal tu!” phenda o Cibah. “Ča mi avav tuke pre dzeka, rajeja miro the kralina.”

O David the o Šimej

⁵ Sar o David sas pašeder ko gav Bachurim, ipen akor odarik džalas avri o Šimej, o čhavo le Geraskero andral le Sauloskeri famelija. Le dromeha furt košelās.

⁶ Čhivkerelas o bara andro David the andre savore leskere služobnička, choc paš o David sas pal e čaći (pravo) the balogni (ľavo) sera savore manuša the o slugada. ⁷ Prekošelās les kavke: “Dža het, dža het! Vrahona! Lotrona! ⁸ Iľal peske le Sauloskero krališagos a akana o RAJ tut mareľ, bo murdarďal but leskera famelijatar. O RAJ diňa o krališagos tire čhaske le Absolonoske. Avel pre tu e bibach, vrahona!”

⁹ O Abišaj, o čhavo la Cerujakero, phenda le Davidoske: “Rajeja miro, soske domukes, hoj kada rikono tut kavke te košel? Muk man, hoj te džav ke leste. Mi odčhinav leske o šero!”

¹⁰ Ale o David leske phenda: “So tumen andre oda, čhave la Cerujakere! Bo te o RAJ leske phenda, hoj te prekošel man, akor ko leske šaj phenel: ‘Soske kada keres?’”

¹¹ Palis o David phenda le Abišajoske the savore peskere služobničkenge: “Se miro čhavo, savo hino mandar, man kamel te murdarel a so mek buter kada Benjaminos? Muken les, mi prekošel man, bo o RAJ leske oda phenda. ¹² Šaj el, hoj o RAJ dikhela miro pharipen a visarela mange pale le lačhipnaha vaš adadživeseskero košiben.”

¹³ O David peskere muršenca džalas dureder le dromeha. O Šimej džalas pašes pašal leste pal o verchengero brehos, le dromeha les košelās a čhivkerelas pre leste o prachos the o bara. ¹⁴ O David the o murša, save leha džanas, avle domarde paš o Jordan a ode peske odpočovinde.

O Chušaj vakerel le Absolonoha andro Jeruzalem

¹⁵ O Absolon le Achitofeloha the savore Izraelitena avľa andro Jeruzalem. ¹⁶ Sar avľa ko Absolon o Arkijcos o Chušaj, le Davidoskero prijatelis, phenda leske: “Mi dživel o kralis! Mi dživel o kralis!”

¹⁷ “Ada hin tiro kamiben, so sikaves le Davidoske?” phučľa o Absolon le Chušajostar. “Soske na geľal lenca?”

¹⁸ O Chušaj phenda le Absolonoske: “Na! Me kamav te ačhol olenca, kas peske kidle avri kala manuša, savore Izraeliti the o RAJ! ¹⁹ Se me kaske služinav, te na leskere čhaske! Avke sar služinavas tire dadeske, služinava the tuke.”

O Absolon pašila le Davidoskere romňenca

²⁰ Palis o Absolon phenda le Achitofeloske: "Phen, so kampil amenge te kerel?"

²¹ O Achitofel odphenda. "Dža ke tire dadeskere romñija-služki, saven mukla, hoj te merkinen pre leskero palacis, a pašluj lenca. Palis savore manuša andro Izrael pes dodžanena, hoj kerdal bari lađž tire dadeske. Oleha tire murša, save džan pal tu, ena mek buter zoralarde." ²² Avke le Absolonoske ačhade pre strecha džan a ov anglal savore Izraeliti pašlolas peskere dadeskere romñenca-služobñičkenca.

²³ Andre oda časos o Achitofel vakerelas ajse godaver lava, hoj o David the o Absolon oda lenas sar le Devleskero lav.

17

O Chušaj čerinel le Achitofeloskero godaver vakeriben

¹ Palis o Achitofel phenda le Absolonoske: "Domuk, hoj mange te kidav avri 12 000 muršen a mek adi rat lenca te džav pal o David. ² Džava pre leste akana, medik na birinel a hino bi e zor. Daravava les a savore leskere murša pes rozdenašena. Palis o kralis ela korkoro a me les murdarava. ³ Avke anava pale savore manušen ke tute, bo te merela oda murš, saves tu rodes, savore manuša ena andro smirom." ⁴ Oda vakeriben sas pre dzeka le Absolonoske the savore Izraelike vodcenge.

⁵ Ale o Absolon phenda: "Vičin ade mek le Chušaj le Arkijcos, hoj te šunas, so ov phenel." ⁶ Sar avla o Chušaj, o Absolon leske phenda: "O Achitofel phenda, so amenge kampil te kerel. So pre oda tu phenes? Majinas te kerel avke, sar ov vakerel? Te na, ta phen tu!"

⁷ O Chušaj odphenda le Absolonoske: "Oda, so akana o Achitofel phenda, na anela pro lačhipen. ⁸ Se prindžares peskere dades the leskere muršen. On hine zorale maribnaskere murša a ke oda cholamen sar e medvedica, savake ile lakere ciknen. Tiro dad hino sikado pro mariben a na ačhel rači te sovel paš peskere murša. ⁹ Ipen akana pes garuvel andre varesavi chev abo pre aver than. Te vareko pelahas andro mariben, sar pes zachudlahas, rozligendahas pes oda hiros, hoj le Absolonoskere murša prekhelde (prehrajinde). ¹⁰ Akor the oda neorzaleder murš, savo sas zoralo sar o levos, našavela e zor, bo calo Izrael džanel, hoj tiro dad o David hino maribnaskero murš a leskere murša hine zorale. ¹¹ Vašoda phenav tuke, zvičin ke peste calo Izrael le Danostar dži paš e Beer-Šeba. On ena ajci sar e poši pro moroskero brehos a tu len lidžaha andro mariben. ¹² Palis džaha pal leste. Sar les arakhaha ode, kaj ela, mukaha pes pre leste avke, sar perel e rosa pre phuv a na ačhela te dživel ov, añi ñiko leskere muršendar. ¹³ Te pes garudahas andre varesavo foros, calo Izrael andahas o lani. Odcirdlomas o foros andro pañi a na ačhilahas pal leste añi cikno bar."

¹⁴ Akor o Absolon the savore Izraelike murša phende: "Feder hin o godaver vakeriben le Chušajoskero sar le Achitofeloskero." Avke o RAJ na domukla, hoj pes te ačhel pal le Achitofeloskere lava, bo kamla te anel e bibach pro Absolon.

O David pal o Jordan

¹⁵ O Chušaj phenda le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske, so o Achitofel vakerelas le Absolonoske the le vodcenge andral o Izrael a so ov palis lenge phenda, hoj te keren. ¹⁶ Phenda lenge: "Akana bičhaven sigo varekas kada te phenel le Davidoske a phenen leske: 'Ma zlíker tut adi rat pre pušfa paš o Jordan, ale sigo predža prekal o pañi. Bo te na, mereha tu the savore manuša, save hine tuha.' "

¹⁷ O Jonatan the o Achimaac užarenas paš o En-Rogel, bo našti gele andro Jeruzalem, hoj len ñiko te na dikhel. Varesavi služka lenge majinda te phenel, so pes kerel, a on palis majinde oda te phenel le Davidoske. ¹⁸ Ale varesavo čavoro len zbačinda a phenda avri le Absolonoske. Vašoda on sidarenas odarik het andro Bachurim ke varesavo murš. Ole muršes sas pre dvora čaňig a on gele andre. ¹⁹ Leskeri romñi ila e lepeda, nacirdla la upral e čaňig a čhivkerelas upre o zrnos, hoj te na dičhol e čaňig.

²⁰ Sar avle le Absolonoskere murša ke džuvli andro kher, phučle latar: "Kaj hine o Achimaac the o Jonatan?"

"Ogele adarik a pregele o pañi," odphenda lenge.

Akor on len chudle te rodel, ale sar len našti arakhle, visarde pes pale andro Jeruzalem.

²¹ Sar odarik gele het, o Achimaac the o Jonatan avle avri andral e čaňig a gele te phenel le Davidoske, so o Achitofel vakerelas le Absolonoske, hoj te kerel, a phende: "Ušti a predža sigo prekal o pañi!" ²² Avke o David the savore leskere manuša uštile a pregele prekal o Jordan. Dojekh lendar pregeľa o pañi, medik na vidñisaľolas.

²³ Sar o Achitofel dikhla, hoj pes na ačhila avke, sar kamla, thoda pro somaris o sedlos, bešla pre leste a geľa khere andro peskero foros. Kerda khere savoro, so kampelas, a palis pes giľinda. Avke muľa a parunde les andre leskere dadeskero hrobos.

²⁴ O David avla andro Machanajim, medik o Absolon predžalas prekal o Jordan peskere muršenca andral o Izrael. ²⁵ O Absolon ačhada le Amasah pre le Joaboskero than vaš o velitelis upral o slugađa. Leskero dad sas o Izmaelitas o Jitrah a e daj e Abigajil, le Nachašiskeri čhaj. Oj sas e pheñ la Cerujake, le Joaboskera dake. ²⁶ O Absolon the o Izraeliti peske kerde taboris andre phuv Gilead.

²⁷ Sar o David avla andro Machanajim, avle ke leste o Šobi, o Machir the o Barzillaj. O Šobi sas le Nachašiskero čhavo andral o Ammoniko foros Rabba, o Machir sas le Ammieloskero čhavo andral o Lo-Debar a o Barzillaj sas Gileados andral o Rogelim. ²⁸ Ande le Davidoske the leskere manuŝenge o veci pro soviben the pira, grati, žužodiv, jačmeñis, peko div, aro, fizola, šošovica, ²⁹ medos, čhil, bakrano siros the gurumñakero siros, hoj len te el, so te chal, bo džanenas, hoj o David the leskere murša imar na birinen, bo sas bokhale the smedne pre pušta.

18

Le Absolonoskere murša prekhelen

¹ O David diña the zvīcinel le muršen, save sas leha, a rozulađa len andro partiji po ezeros (1 000) the ŝel (100) slugađa a ačhada upral lende velitelēn. ² Avke len bičhada andro trin partiji le Joaboha, le Joaboskere phraleha le Abiŝajoha the le Ittajoha andral o Gat. Dojekh lendar lidžalas peskera partija. Palis phenda o David le muršenge: “Čačes džava the me tumenca.”

³ “Našti aves,” phende o murša. “Te denašaha het, na džala lenge pal amende, choc te jepaš džene amendar merena. Ale tu sal draganeder sar ezeros (1 000) amendar! Ela feder, te amenge pomožineha andral o foros.”

⁴ “Kerava avke, sar phenen,” phenda o David. Palis ačhelas paš e brana a savore murša džanas andro partiji po ŝel (100) the po ezera (1 000) odarik het. ⁵ O kralis phenda le Joaboske, Abiŝajoske the le Ittajoske: “Ča prekal ma aven jileskere le terne muršeske le Absolonoske.”

⁶ Avke o murša gele pre maľa pro Izraeliti a o mariben pes zachudla andro Efrajimiko veš. ⁷ Le Davidoskere murša ñerinde (zvifazinde) upral o Izraeliti a mule lendar oda džives igen but manuša – 22 000 murša. ⁸ O mariben sas andre odi cali phuv. Andro veš mule buter murša sar ola, save mule andro mariben.

O Absolon merel

⁹ O Absolon džalas pre mulica* a jekhvarēste pes arakhla anglo Davidoskere murša. Sar leskeri mulica predžalas tel o konara le igen bare dubostar, o Absolon pes zachudla le šereha pro konara a ačhila te figinel andro luftos, medik e mulica telal leste denašla het. ¹⁰ Vareko oda dikhla a gela te phenel le Joaboske: “Dikhlom le Absolon te figinel pro dubos!”

¹¹ O Joab phenda ole muršeske, savo leske avla oda te phenel: “Te les dikhla, soske les takoj na murdarda! Diňomas tut deš rupune the jekh sirimos!”

¹² Ov odphenda le Joaboske: “Choc te man diňalas ezeros (1 000) rupune, na hazdňomas o vast pre le kraliskero čhavo. Bo amen savore ŝundam, sar o David phenda tuke, le Abiŝajoske the le Ittajoske, hoj te chrañinen le terne muršes le Absolon. ¹³ Te murdardomas les, o kralis the avke pes pal oda dodžanlahas, tu na ačhilalas vaš ma.”

¹⁴ “Na zlikerava man ade tuha!” phenda o Joab. Avke iľa o trin kopiji a demađa len andro jilo le Absolonoske, savo mek dživelas a figinelas pro dubos. ¹⁵ Palis o deš terne murša, save hordinenas le Joaboskere zbrañi, ačhenas pašal o Absolon a murdarde les.

¹⁶ O Joab zatrubinda pro rohos a o murša imar na džanas pal o Izraeliti, bo ov len zaačhada. ¹⁷ Ile le Absolon, čhide les andre bari chev andro veš a začhide les but barenca. Savore manuša andral o Izrael pes rozdenašle, dojekh andro peskero stanos.

¹⁸ Medik dživelas o Absolon, diña peske te ačhavel andre Kraliskeri dolina bar pre peskero leperiben. Phenda peske: “Nane man čhavo, savo leperela miro nav.” Vašoda diña ole leperde bareske nav pal peste. Dži adadžives pes vičinel Le Absolonoskero bar pro leperiben.

¹⁹ Palis o Achimaac, o čhavo le Cadokoskero, phenda le Joaboske: “Muk man, hoj te džav ko David, hoj leske te phenav oda lačo hiros, hoj o RAJ les zachrañinda leskere ñeprijateljistar.”

²⁰ “Na,” odphenda leske o Joab, “adadžives na phenēha leske, bo muľa leskero čhavo. Šaj leske anes o hiros pre aver džives.”

* 18:9 Oda hin džvirina maškar o somaris the graj.

²¹ Palis phenda peskere sluhasko le Kušijcoske: “Dža a phen le kraliske, so dikhla.” O murš bandila anglal leste a chudla te denašel.

²² Ale o Achimaac pale phenda le Joaboske: “Mange hin savoro jekh. Ča muk man, hoj te denašav pal oda Kušijcos.”

“Soske oda kames te kerel, čhavo miro?” phučla lestar o Joab. “Na ela tut olestar nisavo počiniben.”

²³ “Mi ačhel pes chocso,” phenda o Achimaac, “ale me džav!”

“Akor dža!” phenda leske o Joab. Avke o Achimaac denašelas pal o lačo drom a dochudla le Kušijcos.

²⁴ O David bešelas pro than maškar e andruhi the avruhi foroskeri brana. Akor geľa o murš, savo merkinelas paš e foroskeri brana, pre strecha la branake pro muros a dikhla jekhe muršes, sar denašel. ²⁵ Zvičinda tele a phenda le kraliske.

Akor o kralis o David phenda: “Te hino korkoro, anel lačo hiros.” Sar oda murš sas pašeder, ²⁶ o murš paš e brana zbačinda avre muršes, sar denašel. Akor vičinda pro murš, savo phundravelas e brana: “Hin ode aver murš, savo denašel!”

O David phenda: “The ov anel lačo hiros!”

²⁷ O murš, savo merkinelas paš e brana, phenda: “Ešebno (peršo) murš denašel avke sar o Achimaac, o čhavo le Cadokoskero.”

“Ov hino lačo manuš,” phenda o David. “Avel ade lače hiroha.”

²⁸ Androda o Achimaac phenda le Davidoske: “Smirom tuke!” Avke bandila le mujeha dži ke phuv a phenda: “Bachtalo o RAJ, tiro Del, savo tuke diňa le nepřijatelen, save hazdle o vasta pre tute, pre miro raj the kralis.”

²⁹ “Mištes hin le Absolonoske?” phučla lestar o David.

O Achimaac odphenda: “Dikhlom ča bari balamuta (zmetkos), sar o Joab bičhađa tire služobňikos the tire sluhas, ale na džanav, pal soste džal.”

³⁰ “Ačh ode!” phenda o David. Avke ov geľa a ačhelas ode.

³¹ Jekhvareste avľa o Kušijcos a phenda: “Mi šunel miro raj the kralis lačo hiros! O RAJ tut adadžives cirdňa avri andral e zor savorendar, save pes hazdle upre pre tute.”

³² “Sar hin le terne muršeske le Absolonoske?” phučla o David le Kušijcostar.

Ov odphenda: “Kada, so pes ačhila tire čhaske, rajeja the kralina miro, mi ačhel pes avke tire nepřijatelenca the olenca, save pes hazdle upre pre tute!”

19

O Joab dovakerel le Davidoske

¹ Oda hiros le David igen zaila, geľa andre upruno kher, so sas upral e brana, a rovelas. Le dromeha roviňbaha vakerelas: “Čhavo miro, Absolon! Čhavo miro! Čhavo miro, Absolon! Šaj me muľom a na tu, Absolon, čhavo miro, čhavo miro!” ² Le Joaboske phende, hoj o kralis hino smutno a rovel pal o Absolon. ³ Andre oda džives pes o ñerindipen (viťaztvo) čerinda pro smutkos savore slugađenge, bo o slugađa pes dodžanle, hoj le kraliske hin igen pharo pal peskero čhavo. ⁴ Akor o slugađa pes počoral visarenas andro foros Machanajim, avke sar keren o slugađa, save pes ladžan olestar, hoj denašen le maribnastar. ⁵ O kralis peske garuđa o muj a chudla zoraes te rovel: “Čhavo miro, Absolon! Absolon, čhavo miro, čhavo miro!”

⁶ Akor o Joab geľa ko David a phenda: “Adadžives kerďal ladž savore tire služobňikenge, save adadžives zachraňinde o dživipen tuke, tire čhavenge, romňijenge, čhajenge the romňijenge-služobňičkenge. ⁷ Se tu kames olen, save pre tu džan, a džas pre ola, save tut kamen. Adadžives dikhlam, hoj na džal tuke pal o uradňika a aňi pal o služobňika. Dikhav, hoj tuke ulahas feder, te o Absolon ačhilahas te dživel a amen savore te ulamas mule. ⁸ Vašoda ušti! Av avri a podhazde upre tire služobňiken. Bo lav vera pro RAJ, te na aveha avri, dži rači ñiko lendar na ačhela tuha. Oda ela prekal tu mek goreder sar savoro, so pes tuke terňipnastar dži adadžives ačhila.”

⁹ Avke o kralis uštiľa a bešľa peske paš e brana. ⁹ Sar phende savore slugađenge, hoj o kralis bešel paš e brana, avle angle leste savore.

Ale o Izraeliti pes rozdenašle, dojekh andro peskero stanos.

E Judsko the o Izrael kamen pale le David

¹⁰ Savore kmeňi andral o Izrael pes vesekeďinenas maškar peste a phenenas: “O kralis amen cirdňa avri andral e zor amare nepřijatelenar, andral e zor le Filištinendar. Ale akana mušinda te denašel andral kadi phuv le Absolonostar. ¹¹ Ale o Absolon, saves

pomakhlam vaš amaro kralis, muła andro mariben. Soske mek užaren? So na keren vareso, hoj te avel pale o kralis?”

¹² O kralis o David diña te phenel le rašajenge le Cadokoske the le Ebjataroske: “Phenel le vodcenge andre Judsko: ‘Soske tumen majinen te el posledne manuša, save anena pale khere le kralis? Se o kralis dodžanla pes, so vakerenas o manuša andro Izrael. ¹³ Tumen san mire phrala, sam jekh rat. Soske tumen majinen te el posledne manuša, save anena pale khere le kralis?’ ¹⁴ Le Amasoske phenena: ‘Se amen sam phrala, jekh rat. Mi marel man zorales o Del, te tu na aveha velitelis upral mire slugada vaš o Joab.’”

¹⁵ Aleha sas savore manušenge andral e Judsko pre dzeka. On dine the phenel le kraliske: “Av pale, tu the savore tire služobnika.”

O David džal pale andro Jeruzalem

¹⁶ Sar o David visarda pes pale khere, avla le dromeha paš o pañi Jordan. O manuša andral e Judsko imar avle andro Gilgal, hoj pes leha te zdžan a te preligenen les prekal o pañi. ¹⁷ Andre oda časos sidarelas the o Benjamins o Šimej, le Geraskero čhavo andral o Bachurim, a gela le muršenca andral e Judsko anglo kralis David. ¹⁸ Avle leha ezeros (1 000) murša andral o Benjamin. Avla the o Cibah, savo sas služobnikov le Sauloskera famelijake, a leha leskere dešupandž (15) čhave the biš (20) sluhi. On sas sigeder paš o pañi Jordan sar o David. ¹⁹ Pregele prekal o pañi, hoj te prelidžan leskera famelija, a kerde savoro, so o David kamelas.

O David presikavel o jileskeriben le Šimejoske

Sar o David kamla te predžal prekal o Jordan, peła angle leste le Geraskero čhavo o Šimej ²⁰ a phenda leske: “Rajeja miro! Mangav tut, bister pre oda nalačhipen, so tuke kerdom oda džives, sar džahas het andral o Jeruzalem. Ma liker oda andro tiro jilo. ²¹ Se me, tiro služobnikov, džanav, hoj kerdom binos. Ale adadžives avav ešebno (peršo) anglal tu la Jozefoskera famelijatar, rajeja miro the kralina.”

²² Androda o Abišaj, la Cerujakero čhavo, phenda: “Či na majinas les te murdarel? Se prekošelas le RAJESKERE pomakhles!”

²³ Ale o David phenda: “So te kerel tumenca, čhave la Cerujakere, hoj adadžives ačhen mange pre oda, so kamav te kerel? Adadžives majinel te el vareko murdardo andro Izrael? Či so, me na džanav, hoj som adadžives kralis upral o Izrael?” ²⁴ Palis phenda le Šimejoske: “Na mereha!” A kada leske phenda o David la veraha.

O David presikavel o jileskeriben le Mefibošetoske

²⁵ The le Sauloskero čhavo o Mefibošet avla anglo David. Akorestar, sar o David gela het, ov peske na thovelas (na morelas) o pindre, añi na rajbinelas pal peste o gada a na strihinelas e brada dži akor, medik na avla pale o David. ²⁶ Sar avla andral o Jeruzalem anglo David, ov leske phenda: “Mefibošet, soske na avla manca?”

²⁷ Ov odphenda: “Se tu džanes, hoj me na phirav pro pindre. Phendom mire sluhasko, hoj te thovel o sedloš pro somaris, bo kamlom te džal le kraliha, ale ov man oklaminda. ²⁸ Ov vakerelas namištes pre mande ke tu, rajeja the kralina miro. Ale tu, rajeja miro the kralina, sal sar le Devleskero añjelos. Ker avke, sar tu kames. ²⁹ Se cali miri dadeskeri famelija peske tutar na zasogalinel (na zaslužinel) nič, ča te merel. Ale tu domuklal tire služobnikoske te bešel pašal tiro skamind. So mek šaj buter kamav tutar?”

³⁰ O David leske phenda: “Soske ajci vakeres? Se phenav: Tu the o Cibah peske rozulaven o mali.”

³¹ O Mefibošet odphenda le Davidoske: “Mi lel peske choc savoro, prekal mande hin oda dos, hoj miro raj the kralis avla khere bachtales.”

O David presikavel o jileskeriben le Barzillajoske

³²⁻³³ O Gileados o Barzillaj sas andral o gav Rogelim, so hin paš o Machanajim. Ov sas igen phuro, sas leske ochtovardeš (80) berš. Sas barvalo murš, savo dodelas o chaben prekal o kralis, medik sas andro Machanajim. The o Barzillaj avla le kraliha tele dži paš o Jordan, hoj les odarik te prelidžal. ³⁴ O David phenda leske: “Av manca khere andro Jeruzalem a ode man pal tute postarinava.”

³⁵ O Barzillaj leske odphenda: “Keci berš mek dživava, hoj te džav tuha, kralina, andro Jeruzalem? ³⁶ Adadžives mange hin ochtovardeš (80) berš. Andre nisoste imar man nane radišagos: Našti koštočinav, so chav añi so pijav, a na šunav o hangos, so gilaven o murša the o džuvla. Soske džava tuha? Se tiro služobnikov ela tuke ča pro pharipen. ³⁷ Džava tuha, kralina, mek sikra pal o Jordan, ale soske tu, kralina, man kames te del ajso počnišben (odmena)? ³⁸ Domuk mange, hoj man te visarav pale andre

peskero foros a ode te merav paš o hrobos peskere dadeskero the peskera dakero. Ale hin ade jekh tiro služobnikos o Kimham, savo dureder džala tuha, rajaja the kralina miro. Ker leske avke, sar tuke hin pre dzeka.”

³⁹ O David phenda: “Akor mi avel manca o Kimham a me leske kerava avke, sar tuke hin pre dzeka. Savoro, so kames, kerava prekal tu.” ⁴⁰ Palis savore manuša the o David pregele prekal o Jordan. Avke ov čumidla le Barzillaj, požehňinda les a ov pes visarda khere.

O Izrael the e Judsko pes vesekeďinen pal o David

⁴¹ O kralis o David džalas dureder andro Gilgal a o Kimham leha. Savore manuša andral e Judsko the jepaš Izrael les preligende. ⁴² Ode avle ko kralis savore murša andral o Izrael a phučle lestar: “Soske tut čorde amare phrala andral e Judsko a preligende tut, tira famelija the savore tire muršen prekal o Jordan?”

⁴³ Androda savore murša andral e Judsko phende le muršenge andral o Izrael: “Oda vašoda, bo hino amenge fajta. Soske san cholamen? Odčalam vareso le kralistar, abo diňa amen ov varesave dari?”

⁴⁴ O Izraeliti lenge odphende: “Amen hin dešvar buter pro kralis pravos sar tumen. Soske amen dikhlan tele? Se amen ešebne phendam, hoj anaha pale amare kralis!”

Ale o manuša andral e Judsko sas zoraleder andro lava sar o murša andral o Izrael.

20

O Šeba pes vzburinel

¹ Akor sas ode the jekh nalačo murš o Šebas, le Bichriskero čhavo, savo sas Benjaminos. Ov zatrubinda pro rohos a phenda:

“Amen nane nič jekhetane le Davidoha,

nič le Izajoskere čhaha!

Džan savore andre peskere stani, ó, Izrael!”

² Avke savore murša andral o Izrael odgele le Davidostar a džanas pal o Šebas. Ale o murša andral e Judsko pes likerenas peskere kralistar le Jordanostar dži paš o Jeruzalem.

³ Sar o David avľa andre peskero kher andro Jeruzalem, ila ole deše romňijen-služobničken, saven mukla, hoj te starinen pal o palacis, a thođa len andro kher, kaj merkinenas pre lende. Delas len te chal, ale na pašolas lenca buter. On dži andro meriben sas zaphandle andro kher a dživenas ode sar vdovi.

⁴ Avke o David phenda le Amasoske: “Hin tut trin džives pre oda, hoj te vičines ade le muršen andral e Judsko a av the tu ade!” ⁵ Palis o Amasah geľa len te vičinel, ale na dolikerda oda časos, so les diňa o David.

⁶ Akor o David phenda le Abišajoske: “Akana amenge kerela o Šebas goreder sar angloda o Absolon. Vašoda le mire muršen a dža pal leste, hoj peske te na arakhel bare fori zorale murenca a te na denašel amenge.”

O Joab murdarel le Amasah

⁷ Le Joaboskere murša, o Keretana, o Piletana the savore zorale murša gele avri andral o Jeruzalem a džanas pal o Bichriskero čhavo Šebas.

⁸ Sar imar sas paš e bari skala paš o Gibeon, o Amasah avelas ke lende. Pro Joab sas urde o slugadike gada le sirimoha, pre savo les sas priphandli e šabľa. Sar džalas ko Amasah, peľa leske avri.

⁹ O Joab phučľa le Amasostar: “Sar sal, phrala miro?” A chudľa les le čače vasteha la bradatar, avke sar te les kamlahas te čumidel. ¹⁰ Ale o Amasah na dikhľa, hoj le Joaboste andro vast hiňi e šabľa, a o Joab demađa leske e šabľa andro per. Oda avke demađa, hoj o goja leske pele avri pre phuv. O Amasah takoj muľa pro than a ov les na mušinda pale te demel.

Avke o Joab the leskero phral o Abišaj džanas dureder pal o Šebas. ¹¹ Palis vareko le Joaboskere terne muršendar ačhiľa paš o Amasoskero telos a zvičinda: “Ko likerel paš o Joab the paš o David, mi džal pal o Joab!” ¹² O Amasah pašolas andro rat pre phuv maškar o drom. Sar jekh le Joaboskere muršendar dikhľa, hoj o manuša zaačhen a dikhen pre leste, odčirdľa les pre maľa a čhida pre leste o plaštos, bo dikhľa, hoj dojekh zaačhelas paš leste. ¹³ Sar les ile pal o drom, savore murša dureder džanas le Joaboha pal o Šebas.

E godaver džuvli zachraňinel o foros Abel

¹⁴ O Šebas pregela prekal savore Izraelike kmeňi dži paš o foros Abel-Bet-Maacha. Savore andral e Bichriskeri famelija pes zgele a džanas pal leste andro foros. ¹⁵ Sar le Joaboskere murša šunde, hoj o Šebas hino ode, rozachade pes pašal o foros a džanas pre leste. Vašoda, hoj pes te dochuden andro foros, hordinenas e čhik the e poši pašal o avruno muri a kopalinenas telal o muri, hoj te peren tele. ¹⁶ Androda varesavi godaver džuvli andral o foros phenda: "Mištes šunen! Phenen le Joaboske, hoj te avel ke ma, bo kamav leha te vakere!" ¹⁷ Sar o Joab gela ke odi džuvli, oj lestar phuča: "Tu sal o Joab?"

"He, me som," odphenda.

"Šun, so vakerele tiri služobnička," oj phenda leske.

"Vaker! Šunav tut," odphenda o Joab.

¹⁸ Avke oj phenda: "Varekana pes kavke vakerele: 'Te kames tut vareso te dodžanel, dža a phuč pes andro Abel,' a pal oda the ker. ¹⁹ Amen hin savorenca o smirom. Sam pačivale Izraeliti! Soske kamen te zničinel o foros, so hino sar e daj andro Izrael? Soske kamen te zničinel le RAJESKERO dedictvos?"

²⁰ "Na, šoha (ňikda)!" odphenda o Joab. "Pača mange, me na kamav te zalel aňi te zničinel tumaro foros! ²¹ Nane oda avke. Ale le Bichriskero čhavo o Šebas, savo hino andral le Efrajimoscere verchi, pes vzburiča pro kralis David. Den mange les a me oddžava andral o foros."

"Mištes, leskero šero tuke prečhivava prekal o muros," phenda e džuvli le Joaboske.

²² Pašis odi džuvli prevakerča peskera godaha ke savore manuša andre oda foros. Avke on le Šebasoske odčhinde o šero a čhide prekal o muros le Joaboske. Akor o Joab zatrubinča pro rohos a savore odgele pašal o foros, dojekh andre peskero stanos. A o Joab pes visarča pale ko kralis andro Jeruzalem.

Le Davidoskere služobnička

²³ O Joab lidžalas savore slugađen andro Izrael a o Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas velitelis le Keretanenge the le Piletanenge. ²⁴ O Adoram lidžalas o buča, andre save ispidenas le manušen te kerel, a o Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas uradnikos. ²⁵ O Šejah sas pisaris a o Cadok the o Ebjatar sas rašaja. ²⁶ The o Iras andral o Jair sas rašaj le Davidoskero.

21

Efta murša meren vaš o Gibeona

¹ Sar o David kralinelas, sas bokh, so likerelas trin berš pal peste. Akor o David rodela ko RAJ, soske ada hin, a ov leske odphenda: "O Saul the leskeri famelija hine vinovate vaš o rat le Gibeongerero."

² O manuša andral o Gibeon na sas Izraeliti, on sas posledne le Amorejendar, savenge o Izraeliti dine lav, hoj len na murdarena. Ale o Saul kerelas sa pre oda, hoj len te murdarel avri, bo kamla, hoj e phuv te ačhel ča prekal e Judsko the Izrael. Vašoda o David peske diňa te vičinel le Gibeonen a vakerele lenca. ³ Phuča lendar: "So prekal tumende te kerav, hoj te aven amenca lače, hoj te žehñinen le RAJESKERE manušen?"

⁴ O Gibeona phende: "Amenge na džal pal o rup abo pal o somnakaj le Sauloskero the leskera famelijakero, aňi pal oda, hoj varekas te murdaras andral o Izrael."

"So phenena, oda kerava," phenda lenge o David.

⁵ Avke phende le kraliske: "O Saul amen kamla te murdarel avri, hoj te na ačhel ňiko amendar andre Izraeliko phuv. ⁶ Vašoda de amenge leskere čhavendar efta muršen. Amen len murdaraha anglo RAJ andre Gibeja, kaj kralinelas o Saul, savo sas le RAJESKERO avrikidlo."

"Dava tumenge len," phenda o kralis.

⁷ Ale o kralis na diňa lenge le Mefibošet, le Jonatanoskere čhas, saveske sas papus o Saul, vaš e vera, so diňa o David the o Jonatan jekh avreske anglo RAJ. ⁸ O David iľa duje Sauloskere čhaven le Armoni the le Mefibošet. Lengeri daj sas e Ricpa, le Ajoskeri čaj. A mek iľa the le pandže čhaven le Sauloskera čhatar la Merabatar, save la sas le Adrijeloha, savo sas o čhavo le Barzillajoske andral e Mechola. ⁹ Diňa len andro vasta le Gibeonenge, save len murdarde pro verchos anglo RAJ. Ode savore efta jekhetane pele a mule andre ešebne (perše) dživesa, sar pes skidelas o jačmeñis.

¹⁰ Le Ajoskeri čaj e Ricpa iľa o gono a rozphundrača les anglal peste pre skala akorestar, sar zachudla e žatva, dži akor, medik na diňa o brišind. Na domukla, hoj o čirikle pre lengere tela te bešen prekal o dživesa a o dzive džvirini prekal e rat.

¹¹ Sar le Davidoske phende, so kerda le Ajoskeri čhaj e Ricpa, savi sas romŋi-služka le Sauloskeri, ¹² o David geŋa te lel le Sauloskere the le Jonatanoskere kokala le manuŝendar andral o Jabeš-Gilead, save len ile andral o pŋacos andro Bet-ŝan, kaj len o Filiŝtinci figinde andre oda džives, sar murdarde le Saul pro verchos Gilboa. ¹³ Odligenda odarik o kokala le Sauloskere the le Jonatanoskere a skidle the o kokala ole eŋta džženengere, save sas murdarde.

¹⁴ O kokala le Sauloskere the le Jonatanoskere parunde andro hrobos leskere dadeskero, savo pes vičinelas Kiš, andre le Benjaminengeri phuv paš e Cela. Kerde sa avke, sar lenge phenda o kralis. Paŝis o Del imar ŝunda avri lengero mangipen vaš e phuv.

O maribena le murŝenca andral e fajta Rafah

¹⁵ Pale chudle o Izraeliti pes te marel le Filiŝtinenca. O David geŋa peskere murŝenca pro mariben pro Filiŝtinci, ale o David andre oda na birinelas. ¹⁶ Sas ode the o Jišbi-Benob andral e fajta Rafah. Leskeri kopija sas phari vaj trin the jepaš kili a paŝal leste sas phandli e nevi ŝabla. Phenda, hoj murdarela le David. ¹⁷ Ale o Abiŝaj, la Cerujakero čhavo, avla le Davidoske te pomožinel. Ov le Filiŝtincos demađa a murdarda. Akor o murŝa ile vera a phende le Davidoske: “Naŝti aves amenca andro mariben, hoj te na murdaŋol o momelaris le Izraeloskero.”

¹⁸ Paloda sas pale o mariben le Filiŝtinenca andro Gob. Akor o Sibbechaj andral e Chuša murdarda le Saf, savo sas andral e fajta Rafah.

¹⁹ Paŝis andro aver mariben le Filiŝtinenca andro Gob o Elchanan, o čhavo le Jaireskero* andral o Betlehem, murdarda le Golijaš andral o Gat. O kaŝt leskera kopijatar sas ajso thulo sar o kaŝt le strojosero, pre savo pes keren o pochtana.

²⁰ Sar sas pale o mariben andro Gat, sas ode ižen učo murŝ, saves sas bišuŝtar (24) anguŝta, bo sas les pro vasta the pro pindre po ŝov anguŝta. The ov sas andral e fajta Rafah. ²¹ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarda les o Jonatan, o čhavo le ŝimeoskero, savo sas phral le Davidoske.

²² O David the leskere murŝa murdarde kale ŝtare murŝen andral e fajta Rafah.

22

Le Davidoskeri giŋi

¹ O lava kala giŋakere giŋavelas o David pre pačiv le RAJESKE andre oda džives, sar les cirdŋa avri andral e zor savore leskere ŋeprijatelendar the le Saulostar:

² “O RAJ hino miri skala, miro zoralo kher the miro zachrancas.

³ Miro Del hin miro zoralo bar, ke savo denaŝav, miro ŝtitos, miro hrados the e zor, savi man zachraŋinel.

Miro zachrancas, tu man zachraŋindal le maribneskere murŝendar.

⁴ Vičinav ko RAJ, savo hino hodno te lel e chvala, a som zachraŋimen mire ŋeprijatelendar.

⁵ O vlni le meribnaskere man zakerde andre, o zorale paŋa man zaučharde.

⁶ O lani le hroboskere sas phandle paŝal ma, o meriben thođa o pasci pre miro drom.

⁷ Sar somas andro pharipen, vičinavas pro RAJ, pre miro Del. Andral peskero chramos ŝunda miro hangos, miro vriskiŝagos geŋa dži andre leskere kana.

⁸ E phuv pes čhalada a razisalila, čhalade pes o zakladi le ŋeboskere, bo ov sas cholamen.

⁹ O thuv leske džalas andral o nakh, andral o muj e jag, so sa zlabarel, o jagale angara labonas lestar.

¹⁰ Otkerda o ŋebos a avla tele, e kali chmara sas tel leskere pindre.

¹¹ Beŝla pro cherubos a lefinelas,

* 21:19 Abo: Le Jaare-Oregimoskero

lidžalas pes pro kridli la balvajakere

¹² a le kalipnaha pes uĉarda,
le kale chmarendar peske kerđa stanos.

¹³ Leskere svetlostar labonas angle leste o jagale angara.

¹⁴ Palis o RAJ hermindā andral o ņebos
a o hangos le Nekbaredere Devleskero ŝundila.

¹⁵ Livindā peskere ŝipi a roztradña le ņeprijateĉen,
biĉada o bleski a denaŝenas.

¹⁶ O dolini le moroskere pes sikade,
o zakladi la phuvakere sas oduĉarde,

bo o RAJ pokarhindā
a phurdña peskere dichoha andral o nakh.

¹⁷ O RAJ upral nacirdla o vast,
chudla man a cirdña man avri andral o bare paña.

¹⁸ Zachrañinda man le zorale ņeprijateĉendar, save man naŝti avri aĉenas,
bo sas zoraleder sar me.

¹⁹ Avle pre mande, sar somas andro pharipen,
ale o RAJ man chrañinelas.

²⁰ Andā man avri pro baro than,
zachrañinda man, bo som leske pre dzeka.

²¹ Vaŝ miro spravodlišagos man o RAJ diña odmena,
visarda mange pale vaŝ oda, hoj mire vasta hine žuže.

²² Bo likeravas man pal o droma le RAJESKERE
a na odvisardom man mire Devlestar.

²³ Se savore leskere zakoni hine angle mire jakha
a leskere lavendar man na visardom.

²⁴ Somas žužo angle leste
a zlikeravas man le binostar.

²⁵ O RAJ man diña odmena vaŝ miro spravodlišagos
the vaŝ oda, hoj som žužo andre leskere jakha.

²⁶ Ko žužejileskero sal the tu žužejileskero,
ko paĉivalo sal the tu paĉivalo;

²⁷ ko žužo sal the tu žužo,
ale oles, ko hino previsardo andre peskero jilo, zachudeha tire godaveripnaha.

²⁸ Bo tu zachrañines le pokorne manuŝen,
a peskere jakhenca dikhes pre ola, ko pes hazden upre, hoj len tele te thoves.

²⁹ RAJEJA, tu sal miri momeli;
o RAJ mange ŝvicinel andro kalipen.

³⁰ Tuha ŝaj džav the pre armada,
mire Devleha preĉučava the o muros.

³¹ Le Devleskero drom hino dokonalo,
le RAJESKERO vakeriben hino bi e mel,
ov hin o ŝfitos olenge, ko ke leste denaŝen.

³² Bo ko hin o Del, te na o RAJ?
Ko hin e Skala, te na amaro Del?

³³ O Del hino miro zoralo hrados
a chrañinel man pre mire droma.

³⁴ Diña man pindre sar le jeleñis
a aĉada man pro uĉe thana.

³⁵ Sikavel mire vasten te marel pes,
del man zor te nacirdel o bronzuno lukos.

³⁶ Diñal man ŝfitos, so man ochrañinda,
a tiro laĉhipen mandar kerđa bares.

³⁷ Kerđal mire pindrege laĉho drom, hoj te na perav.

³⁸ Džava pal mire ņeprijateĉa
a na avava pale, medik len na zñiĉinava.

³⁹ Domardom len avke, hoj našti užtenas,
pele mange tel o pindre.

⁴⁰ Urdal man andre maribnaskeri zor

a kerdal, hoj mire ņeprijateľa anglal mande te bandon;

⁴¹ Tu keres, hoj mire ņeprijateľa te denašen mandar,
a me žničindom olen, ko man našti avri ačhenas.

⁴² Mangenas, ale ņiko len na zachraňinda;
vičinenas pro RAJ, ale ov lenge na odphenda.

⁴³ Rozdemava len

a ena sar o prachos pre e phuv.

Rozphagerava len

a ena sar čhik, so hin pre ulica.

⁴⁴ Zachraňineha man olendar, ko pes pre ma vzburinde,
ačhaveha man šereske upral o narodi.

O manuša, saven na prindžaravas, mange akana služinen.

⁴⁵ O manuša andral aver narodi daratar bandon anglal ma
a šunen man pre dojekh lav.

⁴⁶ Našade e zor

a daraha aven avri andral peskere zorale thana.

⁴⁷ O RAJ dživel!

E chvala mi džal mira Skalake!

Bararav le Devles,

mira Skala, mire Spasitelis!

⁴⁸ Ó, Devla, tu vaš ma zaačhes

a čhives tele le naroden angle mande.

⁴⁹ Tu sal miro zachrancas

a cirdes man avri mire ņeprijateľendar.

Tu man hazdes upral ola, ko pre ma džan,

a cirdes man avri andral o vasta le maribnaskere muršengere.

⁵⁰ Vašoda tut, RAJEJA, lašarava maškar o narodi

a giľavava o žalmi pal tiro nav.

⁵¹ Tu des tire kraliske bares te ņerinel;

presikaves o pačivalo kamiben tire pomazimen kraliske,

le Davidoske the leskere čhavenge pro furt.”

23

Le Davidoskere posledne lava

¹ Kala hine o posledne lava, so phenda o David o čhavo le Izajoskero; o lava le muršeskere, saves o Del upre hazdňa, savo sas pomakхло le Jakoboskere Devlestar a kamado lavutaris andro Izrael, savo sthovelas o giľa:

² “O Duchos le RAJESKERO vakereľ prekal ma a leskere lava hine mange pre čhib.

³ O Del, e skala le Izraeloskeri, vakereľ ke ma:

“O kralis, ko čačipnaha liďžal le manušen a daral le Devlestar,

⁴ hino avke sar o kham, so avel avri;

sar o tosar bijal o chmari;

sar o svetlos, so pes odmareľ la čaratar pal o brišind.”

⁵ Či nane miri famelija čačipnaskeri anglo Del?

Phandľa manca žuži zmluva pro furt, so pes šoha (ňikda) na čerinel.

Ov hino andre savoreste miro zachrancas,

dela man savoro, so lestar kamava.

⁶ Savore bijedevleskere hine sar o kandre, so hine čhide pre sera,

so ņiko na chudel andro vast,

⁷ ale ko kamľahas pes lendar te chudel,

mušinel te lel o trast, abo la kopijakero kašt.

Ena zlabarde pre oda than, kaj hine.”

Le Davidoskere zorale murša

⁸ Kala hine o nava le Davidoskere zorale muršengere:

Ešebno (peršo) sas o Jošeb-Baššebet* andral o Tachemon, savo sas vodcas le Trine muršenge. Ov la kopijaha murdarda 800 muršen.

⁹ Dujto le Trinendar sas o Eleazar, o čhavo le Dodoskero andral le Achoachoskeri fajta. Ov sas le Davidoha akor, sar vičinenas pro mariben le Filištinen, save pes ode zgele. Sar o Izraeliti denašenas lendar, ¹⁰ ov gela ode a marelas le Filištinen. Ajci pes lenca marelas, hoj imar našti phundravelas o vast, hoj te mukel e šablā. Palis o manuša pes pale visarde ko Eleazar ča vašoda, hoj te len o veci le mulendar. Andre oda džives o RAJ len diña baro ñerindipen (vitaztvo).

¹¹ Trito ole Trinendar sas o Šammah, o čhavo le Ageoskero andral o Harar. Sar pes o Filištinci zgele paš e Lechi pre mala, kaj sas e šošovica, o manuša denašle lendar het, ¹² ale ov ačhelas maškar e mala, chrañinelas la a murdarda le Filištinen. Avke o RAJ diña le Izrael baro ñerindipen.

¹³ Jekhvar, sar pes skidelas o ulipen, trin džene le Tranda (30) zorale muršendar gele ko David andre jaskiña Adullam. Akor e Filištinko armada peske kerda taboris andre le Refajengeri dolina. ¹⁴ Akor o David sas pro zoralo verchengero than a o Filištinko slugada sas andro Betlehem. ¹⁵ Palis o David sas igen smedno a phenda: “Ko man dela te pijel pañi andral e chañig, so hiñi paš e brana andro Betlehem?” ¹⁶ Avke ola trin džene pes premarde prekal o taboris le Filištinengero a pherarde o pañi andral e chañig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda pañi te pijel a čhorda les avri pre pačiv le RAJESKE ¹⁷ a phenda: “Ó, RAJEJA, šoha (ñikda) ada na kerdomas! Bo oda hin o rat le muršengero, save gele te anel oda pañi, choc lenge džalaz pal o dživipen.” Avke o David na kamelas oda pañi te pijel.

Kada hin, so kerde ola trin zorale murša.

¹⁸ Le Joaboskero phral o Abišaj, saveske sas daj e Ceruja, sas vodcas le Tranda muršenge. Andre jekh mariben murdarda trin šel (300) muršen la kopijaha a avke leskero nav sas baro maškar ola Tranda. ¹⁹ Ke ola Tranda les sas pačiv a ačhila lengero vodcas, ale the avke na sas ajso, sar ola Trin.

²⁰ O Benajah, o čhavo le Jehojadoskero andral o Kabceel, sas zoralo murš, savo kerelas but bare veci. Ov murdarda duje le nekzoraleder muršen andral o Moab. Andre jekh džives, sar delas o jiv, ov gela andre chev, kaj sas o levos, saves murdarda. ²¹ Murdarda the jekhe igen bare muršes andral o Egípt. Choc le Egíptanoste sas andro vast e kopija a le Benajoste sas ča e paca, ov ila le Egíptanoske andral o vast e kopija a murdarda les laha. ²² Kada kerda o Benajah, o čhavo le Jehojadoskero, a kaleha peske kerda baro nav, avke sar ola Trin. ²³ Sas les buter pačiv sar ole Tranda, choc na sas jekh le Trinendar. O David les ačhada upral peskere teslesne stražnika.

²⁴ Maškar ola Tranda murša sas the le Joaboskero phral o Asahel, le Dodoskero čhavo o Elchanan andral o Betlehem, ²⁵ o Šammah, o Elikas andral o Charod, ²⁶ o Chelec andral o Palet, le Ikkešoskero čhavo o Iras andral e Tekoa, ²⁷ o Abiezer andral o Anatot, o Mebunnaj andral e Chuša, ²⁸ o Calmon le Achoachendar, o Mahraj andral e Netofa, ²⁹ le Baanoskero čhavo o Cheleb andral e Netofa, le Ribajoskero čhavo o Ittaj andral e Gibeja, ³⁰ o Benajah andral o Piraton, o Hiddaj andral o Gaašiskere dolini, ³¹ o Abi-Albon andral e Araba, o Azmavet andral o Bachurim, ³² o Eljachbas andral o Šaalbon, le Jašenoskere čhave o Jonatan, ³³ o Šammah andral o Harar, le Šararoskero čhavo o Achijam andral o Harar, ³⁴ le Achasbajoskero čhavo o Elifelet andral e Maača, le Eliamoskero čhavo o Achitofel andral o Gilon, ³⁵ o Checraj andral o Karmel, o Paaraj andral e Arbi, ³⁶ le Natanoskero čhavo o Jigal andral e Coba, o Bani andral o Gad, ³⁷ o Ammončanos o Celek, o Nachraj andral o Beerot – savo hordinelas o zbrañi le Joaboske, saveske sas daj e Ceruja – ³⁸ o Ira andral o Jitri, o Gareb andral o Jitri ³⁹ the o Chetitos o Urijaš.

On savore sas jekhetane tranda the efta (37) murša.

24

O David zgenel le manušen

¹ O RAJ pale sas choľamen pro Izraeliti. Kerda upre le David pre lende, hoj te džal te zgenel le manušen andral o Izrael the andral e Judsko.

² O kralis phenda le Joaboske, savo sas velitelis upral leskeri armada: “Predža tire velitelenca pal savore kmeñi andro Izrael le Danostar dži ko Beer-Šeba a zgen le manušen, hoj te džanav, keci hine.”

* 23:8 Abo: Išbošet

³ Ale o Joab phenda le kraliske: “Mi kerel o RAJ, tiro Del, hoj lendar te el ŝelvar (100) aĵi buter, sar hine, a tu oda the korkoro te dikhes. Ale soske kames oda te kerel, rajeja miro the kralina?”

⁴ Ale o kralis peske aĉelas vaš oda, so phenda le Joaboske the le velifelenge upral o slugada. Avke o Joab the o velifeĵa odgele le kralistar te zgenel le manuŝen andro Izrael.

⁵ Pregele prekal o Jordan a chudle le Aroerostar the le forostar, so sas maŝkar e dolina. Odarik gele prekal e phuv Gad a palis dži ko foros Jazer. ⁶ Palis avle andre phuv Gilead the andro foros Kadeŝ, andre le Chetitanengeri phuv, a odarik gele andro Dan a palis andro phuva paŝal o foros Sidon. ⁷ Palis gele ko zoralo foros Tir the ke savore Chivijengere the Kanaanĉanengere fori. Odarik gele andro Beer-ŝeba andre Judsko puŝta pro juhos.

⁸ Avke phirenas pal cali phuv a pal o eña (9) ĉhon the biŝ (20) dživesa pes visarde pale andro Jeruzalem. ⁹ O Joab avĵa a phenda le Davidoske: “Andro Izrael hin 800 000 murŝa, save pes džanenas te marel, a andral e Judsko hin 500 000 murŝen.”

¹⁰ Paloda, sar zgende le manuŝen, o David pes ŝunelas vinovato a phenda le RAJESKE: “Kerdom igen baro binos angle tu. Akana tut mangav, RAJEJA, odmuk mange kada binos, bo na kerdom oda godaha!”

¹¹ Sar o David tosara uŝtiĵa, o RAJ phenda le Davidoskere prorokoske le Gadoske, ¹² hoj te phenel le Davidoske: “Kavke vakereĵo o RAJ: ‘Dav tuke trin veci. Kide tuke avri, so kames, hoj pes te aĉel, a me oda kerava.’”

¹³ Avke o Gad avĵa ko David a phenda: “Majinel te el andre tiri phuv eĵta berŝ bokh? Abo kames trin ĉhon te denaŝel peskere ĵeprijateĵendar, save pal tu džana? Abo kames, hoj te el andre tiri phuv trin dživesa baro nasvaliben? Akana rozgondolin tuke a phen mange, so te phenel oleske, savo man ke tu biĉhada.”

¹⁴ O David phenda le Gadoske: “O David phenda le Davidoske: “O David pheres peske te kidel avri! Me na kamav te el mardo le manuŝendar, mi marel man o RAJ, bo leskero jileskeriben hino igen baro.” ¹⁵ Vaŝoda o RAJ oda tosara domukĵa pro Izrael o baro nasvaliben a oda dži akor, sar sas phendo. Avke andre cali phuv Izrael le Danostar dži paŝ o Beer-ŝeba mule 70 000 manuŝa. ¹⁶ Sar o aņĵelos imar nacirdĵa peskero vast, hoj te dukhavel le Jeruzalem, le RAJESKE sas pharo vaš oda nalaĉhipen a phenda le aņĵeloske, savo murdarkerelas: “Preaĉh! Odle o vasti!” Ipen akor le RAJESKERO aņĵelos sas paŝ o humnos le Aravnoskero, savo sas Jebusejis.

¹⁷ Sar o David dikĵla le aņĵelos, savo dukhavel le manuŝen, phenda le RAJESKE: “Me kerdom ada binos. Me som vinovato, na kala manuŝa! Se on hine ĉa o bakre! Na kerde niĉ! Mangav tut, mar man the mira famelija.”

¹⁸ Andre oda džives avĵa o Gad ko David a phenda leske: “Dža upre a aĉhav oltaris le RAJESKE pre le Aravnoskero humnos.” ¹⁹ O David geĵa a kerda avke, sar o RAJ prikazinda prekal o Gad. ²⁰ Sar dikĵla o Aravnah, hoj avel ke leste o kralis peskere služobņikenca, avĵa anglal leste a bandiĵla le mujeĵa dži ke phuv.

²¹ “Soske avel o kralis, miro raj, ke mande?” phuĉĵa lestar.

“Kamav te cinel tutar o humnos,” odphenda o David, “hoj te aĉhavav le RAJESKE o oltaris, bo avke preaĉhela oda baro nasvaliben pro manuŝa.”

²² “Mi lel miro raj the kralis peske sa, so kamel, a mi obetinel ode,” phenda o Aravnah le Davidoske. “Dikh, hin ade gurumņa pre labardi obeta the o sersamos, soĵa pes preĉhivkerelas o ŝuĵodiv* the o jarmi† le guruvengere pre jag. ²³ Ó, kralina! Kada tuke savoro dav me, o Aravnah. Mi el le RAJES, tire Devles, andre tute kamiben.”

²⁴ Ale o kralis leske phenda: “Kada na! Kamav tutar te cinel a te poĉinel. Na anava le RAJESKE, mire Devleske, labarde obeti, save man niĉ na molas.” Avke o David cinda oda humnos the o gurumņa vaš o penda (50) rup, ²⁵ aĉhada le RAJESKE oltaris a anda leske o labarde the smiromskere obeti. Palis o manuŝa pes modĵinenas vaš odi phuv a o RAJ oda baro nasvaliben odvisarĵa le Izraelostar.

* **24:22** E Slovaĉiko ĉhib: mlaticé smyky † **24:22** O kaŝt, so pes thovelas pre meĵ le dživirenge, hoj te cirden o verdan.

O Ešebno Kralengero Zvitkos

Le Davidoskero phuripen

¹ Sar o David sas igen phuro, sas les šil, a choc thovkerenas pre leste o lepedi, naši roztačolas. ² Leskere služobníka leske phende: “Kampel amare rajeske the kraliske te rodel la džuvla, savi mek na pašlila le muršeha. Oj pes pal leste starinela a kerela pašal leste. Pašlola paš leste, a avke amare rajes the kralis ela tates.”

³ Palis rodenas šukar džuvla andre calo Izrael, arakhle la Abišag andral o Šunem a ande la ko kralis. ⁴ Odi džuvli sas igen šukar. Starinelas pes a kerelas pašal leste, ale o kralis laha na pašlila.

O Adonijah kamel te ačhel kraliske

⁵ O Adonijah, la Chaggitakero čhavo, pes hazdelas upre a phenelas: “Me avava kralis!” Stradla peske maribnaskere verdana, muršen pro graja the penda (50) murša, save denašenas angle leste. ⁶ O David leske šoha (nikda) andre nisoste na dovakerelas: “Soske oda keres?” Ov sas igen šukar a ulila (narodzinda pes) pal o Absolon. ⁷ Ov sas dothodo le Joaboha the le rašaha le Ebjataroha. On ačhenas vaš o Adonijah. ⁸ Ale o rašaj Cadok na sas le Adonijoha, aňi le Jehojadoskero čhavo o Benajah, aňi o prorokos Natan, aňi o Šimej, aňi o Rei, aňi le Davidoskere telesne stražníka.

⁹ Andre jekh džives o Adonijah obetinelas le bakren, gurumňen the thule terne gurumňen paš o bar Zochelet, so hino paš o prameňis En-Rogel. ¹⁰ Ale na vičinda le proroken le Natan the le Benajah, aňi le telesne stražníken, aňi peskere phrales le Šalamun.

O Natan the e Batšeba anglo kralis

¹¹ O Natan phenda le Šalamunoskera dake la Batšebake: “Tu na šundal, hoj la Chaggitakero čhavo o Adonijah ačhila kraliske? Ale amaro raj o David pal oda aňi na džanel!” ¹² Av manca, phenava tuke, sar šaj aven zachraňimen tu the tiro čhavo Šalamun. ¹³ Dža ko David a phen leske: ‘Či mange na phendal, rajeja miro the kralina, hoj miro čhavo o Šalamun ačhela kralis pal tute a hoj ov bešela pre tiro tronos? Soske akor ačhila o Adonijah kraliske?’ ¹⁴ Medik ode vakereha le kraliňa Davidoha, me džava pal tu a phenava, hoj hin avke, sar phenes.”

¹⁵ Avke e Batšeba gela andro kher ko kralis. O David sas igen phuro a e Šunemčanka Abišag pašal leste kerelas. ¹⁶ E Batšeba bandila a diňa le kralis pačiv.

“So kames?” ov phučla latar.

¹⁷ “Rajeja miro,” oj odphenda leske, “ilal mange vera pre tiro RAJ the Del: ‘Tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande, ov bešela pre miro tronos.’” ¹⁸ Ale akana o Adonijah ačhila kralis a tu pal ada aňi na džanes, rajeja miro the kralina. ¹⁹ Ov obetinda igen but gurumňen, thule terne gurumňen the le bakren. Vičinda savore tire čhaven, le rašas le Ebjatar the le slugadengere velitelis le Joab, ale le Šalamun na vičinda! ²⁰ Akana, rajeja miro the kralina, savore manuša andral o Izrael užaren pre tu, hoj te džanen, ko pal tu majinel te ačhol kralis. ²¹ Te tu ada na kereha, rajeja miro the kralina, ta palis, sar tu mereha, man the mire čhas le Šalamun lena vaš ola, ko kerde namištes.”

²² Medik vakerelas le Davidoha, avla andre o prorokos o Natan. ²³ Vareko phenda le kraliske: “Hino ade o prorokos o Natan.” Sar avla anglo David, bandila le mujeha dži ke phuv.

²⁴ Palis lestar phučla: “Rajeja miro the kralina, phendal tu, hoj o Adonijah ačhola pal tu kralis a bešela pre tiro tronos?” ²⁵ Adadžives gela tele a obetinda igen but gurumňen, terne thule gurumňen the le bakren. Vičinda peske savore tire čhaven, le veliteljen upral o slugada the le rašas le Ebjatar a ode chan, pijen a vičinen: “Mí dživel o kralis Adonijah!” ²⁶ Ale na vičinda aňi man, tire služobníkos, aňi le Cadok, aňi le Jehojadoskere čhas le Benajah, aňi le Šalamun. ²⁷ Rajeja miro the kralina, kerdal oda tu avke? A na diňal amenge te džanel, ko majinel te el pal tu kralis, savo bešela pre tiro tronos?”

O Šalamun ačhel kraliske

²⁸ Akor o David prevakerda: “Vičinen mange la Batšeba!” Avke avla ko kralis a zaačhila angle leste.

²⁹ O David phenda: “Avke sar dživel o RAJ, savo man cirdňa avri andral dojekh miro pharipen, ³⁰ mek adadžives kerava oda, so tuke phendom andre vera anglo RAJ, anglo

Del le Izraeloskero, hoj tiro čhavo o Šalamun ela kralis pal mande a bešela pre miro tronos.”

³¹ Akor e Batšeba bandiła le mujeha dži ke phuv, diňa le David pačiv a zvičinda: “Mi dživel miro raj the kralis o David pro furt!”

³² Palis o David phenda: “Vičinen mange le rašas le Cadok, le prorokos Natan the le Jehoadoskere čhas le Benajah!” Sar avle anglal leste, ³³ o David lenge phenda: “Len peha le služobņiken peskere rajeskeren a thoven te bešel mire čhas le Šalamun pre mulica a odlidžan les tele paš o prameņis Gichon. ³⁴ Ode les o rašaj o Cadok the o prorokos Natan pomakhena vaš o kralis upral o Izrael. Akor zatrubinen pro rohos a zvičinen: ‘Mi dživel o kralis o Šalamun!’ ³⁵ Tumen džan pal leste. Ov avela a bešela pre miro tronos a kralinela pal mande, bo les ačhadom, hoj te lidžal o Izrael the e Juda.”

³⁶ O Benajah odphenda le kraliske: “Amen! O RAJ, o Del, oda mi kerel mire rajeske the kraliske! ³⁷ Avke sar o RAJ sas mire rajeha the le kraliha, mi el the le Šalamunoha a leskero tronos mi el bareder sar le Davidoskero, mire rajeskeru.”

³⁸ O rašaj o Cadok, o prorokos Natan, o Benajah, o Kerešana the o Pilešana gele tele, thode te bešel le Šalamun pre le Davidoskeri mulica a lidžanas les paš o prameņis Gichon. ³⁹ O Cadok iľa andral le RAJESKERO Stanos o rohos le olejoha a pomakhľa le Šalamun. Palis zatrubinde a savore manuša zvičinde: “Mi dživel o kralis o Šalamun!” ⁴⁰ Savore manuša džanas pal leste andro Jeruzalem a bašavenas pro flauti a radisalonas avke zorales, hoj e phuv zarazisaļa.

O Adonijah daral le Šalamunostar

⁴¹ Šunda oda o Adonijah the savore, save ode sas vičimen, ipen akor, sar dochale pre hoscina. Sar o Joab šunda o trubi, phučla: “So ajsi bari vika andro foros?”

⁴² Mek vakerelas, sar jekhvareste avla o Jonatan, o čhavo le rašaskero le Ebjataroskero. O Adonijah leske phenda: “Ča av, se tu sal zoralo murš a anes o lačo hiros.”

⁴³ “Na!” odphenda leske o Jonatan. “Amaro raj, o kralis David, ačhada le Šalamun vaš o kralis! ⁴⁴ O David bičhada le rašas le Cadok, le prorokos Natan, le Benajah, le Kerešenen the le Pilešenen, hoj te džan le Šalamunoha. On les thode pre le Davidoskeri mulica. ⁴⁵ O Cadok le Natanoha les paš o Gichon pomakhle vaš o kralis. Visarde pes odarik radišagoha a andre calo foros hin bari vika. Kada, so šundan, hin kadi vika. ⁴⁶ O Šalamun imar bešel pro kraliskero tronos. ⁴⁷ Mek the le Davidoskere služobņika avle te presikavel e pačiv amare rajeske, le kraliske Davidoske. Phende: ‘Mi kerel tiro Del, hoj te el le Šalamunoskero nav bareder sar tiro, a leskero tronos mi el bareder sar tiro!’ ” Akor o David bandiła pro hados ⁴⁸ a phenda: “Mi el barardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, bo šaj adadžives dikhav le kralis, saves o Del diňa te bešel pre miro tronos!”

⁴⁹ Avke savore, ko sas pre hoscina ko Adonijah predarandile, uštile a rozgele pes. ⁵⁰ The o Adonijah pes daralas le Šalamunostar, vašoda odgela andro stanos le RAJESKERO a chudla pes le oltariskere rohendar. ⁵¹ Le Šalamunoske phende: “Dikh! O Adonijah daral le kralistar le Šalamunostar, bo pes chudel le oltariskere rohendar a mangel: ‘Akana mi lel mange vera o Šalamun, hoj na domukela, hoj man te murdaren la šablaha.’ ”

⁵² O Šalamun odphenda: “Te pes likerela pačivalones, aņi bal pal o šero leske na perela. Ale te man dodžanava, hoj vareso nalačo kerda, merela!” ⁵³ Palis diňa o Šalamun les te odligenel het le oltaristar. Sar palis o Adonijah avla te bandol anglo kralis, o Šalamun leske phenda: “Dža khere.”

2

Le Davidoskere posledne lava

¹ Sar o David džanelas, hoj leskero meriben hino pašes, prikazinda peskere čhaske le Šalamunoske ada: ² “Me imar džav pal kadi phuv avke sar dojekh manuš, ale tu av zoralo a liker tut sar murš. ³ Doliker o prikazaņja le RAJESKERE, tire Devleskere. Phir pal leskero drom a doliker leskere lava, prikazaņja the savoro, so hin pisimen andre le Mojžišoskero zakonos. Te kada dolikereha, palis tut ela bach andre savoreste, so kereha, a všadzik, kaj džaha. ⁴ Avke o RAJ likerela oda lav, so mange phenda: ‘Te tire čhave dživena avke, sar me kamav, a te phirena angle mande pačivalones, cale jileha the cala dušaha, ela furt vareko tira famelijatar pro tronos andro Izrael.’

⁵ Tu džanes, so mange kerda o Joab, la Cerujakero čhavo, sar murdarđa mire duje Izraelike velifelen: Le Abner, le Neroskere čhas, the le Amasah, le Jeteroskere čhas.

Murdarda len akor, sar te ulehas andro mariben, ale sas o smirom. Oleha melarda le rateha o sirimos pašal peste the o sandalki pre peskere pindre. ⁶ Se tu džanes, so te kerel! Ma muk les, hoj te sphuro! a andro smirom te merel.

⁷ Ale le Barzillajoske andral o Gilead ker ada: Presikav o jileskeriben leskere čhvenge. Mi chan jekhetane pašal tiro skamind, bo on ke ma sas jileskere akor, sar denašavas anglal tiro phral Absolon.

⁸ Hin ade the o Benjamins Šimej, o čhavo le Geraskero andral o Bachurim. Ov man igen prekošla andre oda džives, sar džavas andro Machanajim. Ale palis avla anglal ma paš o pañi Jordan a ode leske diňom vera anglo RAJ, hoj les na murdarava la šablaha. ⁹ Ale akana ma muk les bijal o trestos. Tu sal godaver murš a džanes, so leha te kerel. Ma muk les, hoj te sphuro! a andro smirom te merel.”

O David merel

¹⁰ Palis o David muľa a parunde les paš peskere phure dada andro Foros le Davidoskero. ¹¹ O David kralinelas upral o Izrael saranda (40) berš; andro Hebron efa (7) berš a andro Jeruzalem tranda the trin (33) berš. ¹² Avke o Šalamun bešla pro tronos peskere dadeskero a leskero tronos ačhila igen zoralo.

O Adonijah hin murdardo

¹³ Andre jekh džives geľa la Chaggitakero čhavo o Adonijah te dikhel le Šalamunoskera da la Batšeba. Oj lestar phučľa: “Aves andro smirom?”

Ov odphenda: “He, andro smirom. ¹⁴ Kamav tutar vareso te phučel.”

“Vaker,” phenda leske e Batšeba.

¹⁵ “Se tu džanes,” ov phenda, “hoj o krališagos majinda te el miro a hoj savore manuša andral calo Izrael peske man kidle avri vaš o kralis. Ale o krališagos mandar sas odilo a sas dino mire phraleske, bo o RAJ leske diňa. ¹⁶ Akana, hin man jekh mangipen. Ker mange ada!”

“Vaker!” oj phenda leske.

¹⁷ Avke ov phenda: “Privaker tut vaš ma ko Šalamun, hoj te del mange la Abišag andral o Šunem romňake. Ov čačas priačhela pre oda.”

¹⁸ “Mištes,” odphenda leske e Batšeba, “privakerava man vaš tu ko kralis.”

¹⁹ Palis, sar avla e Batšeba ko Šalamun te privakerel pes vaš o Adonijah, o Šalamun uštıla pal o tronos a bandıla angle late. Avke bešla pale pro tronos a thoda the la te bešel pro tronos paš leskeri čači (pravo) sera. ²⁰ Avke leske oj phenda: “Kamav tutar jekh cikñi veca, hoj te keres prekal ma!”

“Phen, so kames, a me oda kerava, daje miri,” phenda lake o Šalamun.

²¹ Oj phenda: “Mi den la Abišag andral o Šunem vaš e romñi tire phraleske le Adonijoske.”

²² “Soske manges prekal o Adonijah la Abišag?” phučľa latar o Šalamun. “Se mang the o krališagos, bo ov hino miro phureder phral a leha hino o rašaj o Ebjatar the la Cerujakero čhavo o Joab!”

²³ Androda o kralis o Šalamun iľa vera anglo RAJ: “O Del man zorales mi marel, te o Adonijah na počinela peskere dživipnaha vaš kadı veca, so mandar mangelas. ²⁴ Avke sar dživel o RAJ, savo man thoda pro tronos mire dadeskero a savo mange kerdá sa avke, sar phenda, o Adonijah mušinel mek adadžives te merel.”

²⁵ Palis o Šalamun bičhada le Jehojadoskere čhas le Benajah te murdarel le Adonijah. Ov geľa a murdarda les.

O Ebjatar hin bičhado khere

²⁶ Le Ebjataroske o Šalamun phenda: “Dža pre peskere mali andro Anatot, bo zasogalines (zaslužines) tuke merel. Ale adadžives mek tut na murdarava, bo tu liđahas le RAJESKERI Archa angle miro dad David a zliđahas leha leskere pharipena, so les sas.” ²⁷ Avke le Ebjatar premukľa andral e rašajiko služba, so kerelas anglo RAJ. Avke pes ačhila oda, so o RAJ phenda andro šilo pre le Eliskeri famelija.

O Joab hin murdardo

²⁸ Sar o hiros pal oda avla dži ko Joab, ov darandiľa, bo pes likerelas le Adonijoha, choc angloda na sas le Absolonoha. Avke denašla andre le RAJESKERO stanos a ode pes chudľa le oltariskere rohendar. ²⁹ Le Šalamunoske phende, hoj o Joab denašla andro RAJESKERO stanos a hoj ipen hino paš o oltaris. O Šalamun bičhada varekas ko Joab lestar te phučel: “Soske oda kerdal, hoj denašlal ko oltaris?”

“Daravas tutar, vašoda denašlom ko RAJ,” ov odphenda.

O Šalamun phenda le Jehojadoskere čhaske le Benajoske: "Dža a murdar les!"

³⁰ Avke ov gela paš o stanos le RAJESKERO a phenda: "O kralis phenel, av avri!"

Ale o Joab odphenda: "Na, me ade merava."

O Benajah gela te phenel le kraliske, so phenda o Joab.

³¹ "Ker avke, sar kamel!" phenda leske o kralis. "Murdar les ode a parun les! Avke khoseha pal ma the pal miri famelija o rat, so o Joab vaš nisoste avri čorda. ³² Bo akana o RAJ leske visarel pale vaš o rat, so avri čorda akor, sar murdarda la šablaha duje muršen, save sas buter čačipnaskere the feder sar ov. Choc miro dad na džanelas pal oda, murdarda le čhas le Neroskeres le Abner, savo sas velitelis upral o slugada andro Izrael, the le čhas le Jeteroskeres le Amasah, savo sas velitelis upral o slugada andre Judsko. ³³ Lengero rat mi perel pro šero le Joaboske the pre leskero potomstvos pro furt. Ale le Davidoskere potomstvos, leskera famelija the leskere tronos mi el smirom le RAJESTAR pro furt."

³⁴ Avke o Benajah gela, demada le Joab a murdarda les. Palis les parunde paš leskero kher pre pušta. ³⁵ Avke o Šalamun pre le Joaboskero than ačhada vaš o velitelis upral o slugada le Jehojadoskere čhas le Benajah a le Cadok vaš o rašaj pre le Ebjataroskero than.

O Šimej hino murdardo

³⁶ Palis o Šalamun diña te vičinel ke peste le Šimej a phenda leske: "Ačhav tuke kher andro Jeruzalem, beš ode a nihhaj odarik ma dža! ³⁷ Ale andre oda džives, sar džaha adarik het a predžaha o pañi Kidron, čačes mereha! Vaš tiro meriben korkoro tuke aveha vinovato."

³⁸ O Šimej leske odphenda: "Oda, so phendal, rajeja miro the krašina, hino lačo a me kerava avke, sar phendal." Avke o Šimej ačhila but časos andro Jeruzalem.

³⁹ Palis pal o trin berš le Šimejoske denašle duj sluhi ko Gatsko kralis ko Achiš, saveske sas dad o Maachah. Sar le Šimejoske phende, hoj leskere sluhi hine andro Gat, ⁴⁰ bešla pro somaris a gela ko Achiš andro Gat len te rodel. Sar len arakhla, anda len pale khere.

⁴¹ Sar o Šalamun šunda, so o Šimej kerda, ⁴² bičhada vaš leske a phenda: "Či tu mange na phendal anglo RAJ a na prikazindom tuke, hoj sar džaha het chockaj andral o Jeruzalem, čačes mereha? A tu korkoro mange phendal, hoj šundal, so phendom a hoj mištes vakerdom. ⁴³ Soske na dolikerdal oda lav, so phendal anglo RAJ, a na šundal oda, so me tuke phendom? ⁴⁴ Pridžan tuke savoro nalačhipen, so kerdal mire dadeske le Davidoske. Akana o RAJ tuke visarela pale oda savoro! ⁴⁵ Me, o Šalamun, som kralis a o RAJ man požeħhinela a kerela, hoj le Davidoskero tronos ela zoralo pro furt."

⁴⁶ Palis o Šalamun phenda le Benajoske: "Dža a murdar le Šimej." Ov gela, demada les a murdarda. Avke o krališagos sas zoralo andre le Šalamunoskere vasta.

3

O Šalamun mangel o godaveripen le RAJESTAR

¹ O Šalamun ačhila džamutro le kraliske le Faraonoske andral o Egipt, bo peske iħa leskera čha romħake. Anda la peske andro Foros le Davidoskero, medik na dokerda peskero palacis, o Chramos le RAJESKERO the o muri pašal o Jeruzalem. ² O manuša anenas o obeti pro chocsave uče thana, bo mek na sas dokerdo o Chramos prekal o RAJ.

³ O Šalamun kamelas le RAJES. Likerelas pes pal o prikazaħnja, save les diña leskero dad o David, ale the avke mek anelas obeti pro chocsave uče thana a labarelas ode o voħava obeti.

⁴ Jekhvar o kralis gela te obetinel andro Gibeon, bo ode sas nekfeder ačhado učo than pro lašariben. Pre oda oltaris o Šalamun obetinda 1 000 labarde obeti. ⁵ Ode pes leske rači andro suno sikada o RAJ, o Del, a phenda: "So kames, hoj tut te dav?"

⁶ O Šalamun odphenda: "Tu presikadal baro lačhipen tire služobħikoske le Davidoske, mire dadeske, bo ov sas verno, čačipnaskero the pačivalo ke tu. Oda baro lačhipen leske presikadal the akor, sar les diħal čhas, savo adadžives bešel pre leskero tronos. ⁷ No akana, RAJEJA, Devla miro, tu ačhadal tire služobħikos kraliske pal miro dad David, ale me som terno murš a na džanav, sar mištes te lidžal le manušen. ⁸ Akana me som ade maškar tire avrikidle manuša, save hine ajci but, hoj pes len na del te zgenel aħi te zrachinel. ⁹ Mangav tut, de man godi, sar te lidžal tire manušen, hoj te sprindžarav, so hin lačo a so nalačo. Bo ko šaj lidžal kada baro narodos?"

¹⁰ Le RAJESKE sas pre dzeka, so peske o Šalamun mangla. ¹¹ Phenda leske: "Mištes kerdal, hoj tuke na manglal baro dživipen, aħi o barvalipen, aħi o meriben

peskere neprijatelengero, ale manglal tuke o godaveripen, hoj mištes te sudzines. ¹² Vašoda kerava avke, sar mandar manglal. Dava tut baro godaveripen, hoj savoro te rozprindžares; ajso godaveripen, so mek šoha (ňikda) ňikas anglal tu na sas aňi na ela. ¹³ Dava tut the oda, so mandar na manglal: O barvalipen the e slava – avke, hoj pal calo tiro dživipen ňiko le kralendar na ela ajso sar tu. ¹⁴ Te phireha pal mire droma a te dolikereha mire zakoni the prikazaňja avke, sar oda dolikerelas tiro dad o David, dava tut, hoj but te džives.” ¹⁵ Androda o Šalamun pes prekerđa a avla pre oda, hoj o RAJ vakerelas leha andro suno.

Palis geľa andro Jeruzalem a ačhađa pes angle RAJESKERI Zmluvakeri Archa. Anda ode labarde the smiromoskere obeti a kerđa prekal savore peskere služobňika hoscina.

Le Šalamunoskero godaveripen

¹⁶ Jekhvar avle ko Šalamun duj džuvlija, save sas lubňa, a ačhile anglal leste. ¹⁷ Jekh lendar phenda: “Ó, rajeja miro, me bešav kala džuvlaha jekhetane andre jekh kher. Sar mange uliľa miro muršoro, oj sas paš oda. ¹⁸ Palis pro trito džives the lake uliľa muršoro. Samas andro kher ča duj džeňa a ňiko aver ode na sas. ¹⁹ Ale kala džuvlake o muršoro rači mula, bo oj pašliľa pre leste. ²⁰ Pal o jepaš rat, medik me sovavas, oj uštila a iľa pašal ma mire čavores. Thoda les paš peste a peskere mule čavores thoda paš mande. ²¹ Sar tosara uštilom a kamlom te del le čavores te pijel, dikhlom, hoj sas mulo. Ale sar vidňisalolas, obdikhlom les feder a avlom pre oda, hoj oda nane miro čavoro, savo mange uliľa.”

²² No oki džuvli phenelas: “Na! Miro čavoro hino oda, savo dživel, a tiro hino oda mulo!”

A pale oki džuvli phenelas: “Na! Tiro hino oda mulo a miro oda, savo dživel!”

Kavke pes vesekedinenas anglo kralis.

²³ O kralis peske phenda: “Jekh lendar phenel: ‘O džido čavoro hino miro a o mulo tiro’ a e dujto phenel: ‘O mulo čavoro hino tiro a o džido miro.’”

²⁴ Avke o kralis phenda: “Anen mange e šabla!” Sar ande leske e šabla, ²⁵ phenda: “Rozčhinen ole džide čavores pro duj kotora a den jekh kotor jekhake a aver kotor avrake!”

²⁶ O jilo ola džuvlakero, savi sas daj le džide čavoreskeri, sas pherdo le kamibnaha ko muršoro, a vašoda phenda le kraliske: “Mangav tut, rajeja miro, den lake ole džide čavores a ma murdaren les!”

Oki džuvli phenelas: “Na ela aňi miro aňi tiro. Rozčhinen les!”

²⁷ Avke o Šalamun phenda: “Ma murdaren les, ale den les ola džuvlaka, savi kamel, hoj te dživel. Oj hiňi čačas leskeri daj!”

²⁸ Sar pes calo Izrael dodžanla pal oda, so kerđa o Šalamun, denas les bari pačiv, bo dikhle, hoj sas les o godaveripen le Devleskero, hoj mištes te sudzinel.

4

Le Davidoskere služobňika

¹ O Šalamun ačhila kralis upral calo Izrael. ² Kala sas leskere bare uradňika:

O Azarijah, le Cadokoskero čhavo, sas o rašaj.

³ O Elichoref the o Achijah, le Šišoskere čhave, sas pisara andro palacis.

O Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas o matrikaris.

⁴ O Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas o velitelis upral o slugađa.

O Cadok the o Ebjatar sas o rašaja.

⁵ O Azarijah, le Natanoskero čhavo, sas o baro guverneneris upral o krajengere guvernara.

O Zabud, le Natanoskero čhavo, sas o rašaj the le kraliskero pašutno radcas.

⁶ O Achišar sas o uradňikos upral o služobňika andro palacis.

O Adoniram, le Abdoskero čhavo, sas velitelis upral o robotňika, save sas ispidle andre buči.

⁷ O Šalamun ačhađa dešuduj (12) guverneneren upral o kraji andre calo Izrael, save pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskero krajos jekhvar andro berš pre calo čhon chaben andre le kraliskero palacis.

⁸ Kala hin lengere nava the kraja:

O Ben-Chur andro Efrajimike brehi;

- ⁹ o Ben-Deker andro Makac, Šaalbim, Bet-Šemeš, Elon the Bet-Chanan;
¹⁰ o Ben-Chesed andro Arubbot, Socho the cali phuv Chefer;
¹¹ o Ben-Abinadab andro Nafat-Dor – leskeri romñi sas e Tafat, le Šalamunoskeri čaj;
¹² o Baanas, le Achiludoskero čavo, andro fori Taanach the Megiddo the andre calo Bet-Sean, so hino paš e Caretan teleder le Jezreelostar, khatar o Bet-Sean dži ke Abel-Mechola the dži pal o Jokmeam;
¹³ o Ben-Geber andro foros Ramot-Gilead – sas les o gava le Jairoskere, le Menaššeskere, andro Gilead, mek the e phuv Argob andro Bašan – ode sas šovardeš (60) bare fori le murenca, pre save sas o bronzune brani;
¹⁴ o Achinadab, le Iddoskero čavo, andro Machanajim;
¹⁵ o Achimaac andro Naftali – le Achimaacoske sas romñi e Basemat, le Šalamunoskeri čaj;
¹⁶ o Baanas, le Chušajoskero čavo, andro Ašer the Alot;
¹⁷ o Jošafat, le Paruachoskero čavo, andro Jissachar;
¹⁸ o Šimej, le Elastoskero čavo, andre phuv Benjamin;
¹⁹ the o Geber, le Urihoskero čavo, andre phuv Gilead, kaj sas o Amorejiko kralis o Sichon the o Bašaniko kralis o Og.

Upral savore kraji sas jekh baro guverneris. ²⁰ O Judejci the o Izraeliti sas ajci but sar e poši paš o moros. Sas lenge mištes, bo len sas, so te chal a te pijel.

5

Nadpis

¹ O Šalamun kralinelas upral savore krališagi le pañestar Euftrat dži paš e Filištínengeri phuv a mek the paš e Egiptsko hrañica. On anenas le Šalamunoske o dañe a služinenas leske pal calo leskero dživipen.

² Le Šalamunoske džalas pro džives eña toni sano aro the dešuochto (18) toni thulo aro, ³ deš thule gurumña, biš (20) terne gurumña, save pes pasinenas pre maľa, šel (100) bakre, mek the o jeleña, o sarni the o avričalarde kachña. ⁴ Vašoda, hoj sas kralis upral savore narodi pre zapadno sera le pañestar Euftrat, le Tifsachostar dži andre Gaza, sas les smirom savore narodendar, save bešenas pašal leste. ⁵ Medik o Šalamun kralinelas, o manuša andre cali Judsko the Izrael – andral o Dan dži Beer-Šeba – dživenas bi e dar a dojekhes sas viñica the figovñikos.

⁶ Le Šalamun sas maštalni prekal o 40 000 graja, save cirdenas o verdana, the 12 000 murša pro graja.

⁷ Leskere guvernera pes starinenas pal o chaben prekal o kralis the calo palacis. Dojekh lendar anelas andral peskero krajos jekhvar andro berš chaben pre calo čhon andre le kraliskero palacis. On merkinenas pre oda, hoj len te el savoro, so kampil.

⁸ Avke dojekh guverneris anelas o kotor le jačmeñistar the phusendar ode, kaj kampilas, prekal o graja the dživirini, so cirdenas.

Le Šalamunoskero godaveripen

⁹ O Del diña le Šalamun godaveripen the prindžaripen andre savoreste, avke sar hin e poši paš o moroskero brehos. ¹⁰ Leskero godaveripen sas bareder sar o godaveripen pal calo vichodos the savoro godaveripen andro Egipt. ¹¹ Sas godaveder sar savore manuša the sar o Ezrachitas o Etan the sar o čhave la Macholakere – o Heman, o Kalkol the o Dardas. Avke o hiros pal leste džalas maškar savore narodi, save ode sas. ¹² Sthoda 3 000 godaver vakeribena the 1 005 gila. ¹³ Vakerelas pal o stromi – le libanoñike cedrostar dži ko izopos, so barol andral o muros. Vakerelas the pal o džvirini, pal ola, save pes cirden pal e phuv, pal o čirikle the pal o ribi. ¹⁴ O manuša andral dojekh narodos avenas te šunel le Šalamunoskero godaveripen. Bičhade len o kraľa pal savore phuva, bo došunde pes pal leskero godaveripen.

O Šalamun pes pririchtinel te ačhavel o Chramos

¹⁵ Sar pes o kralis Chiram andral o Tir došunda, hoj le Šalamun pomakhle vaš o kralis pal leskero dad, bičhada ke leste peskere uradñiken, bo ov sas furt le Davidoskero prijateljis. ¹⁶ Palis o Šalamun diña te phenen le Chiramoske:

¹⁷ “Džanes, hoj miro dad o David našti ačhada Chramos pre pačiv le RAJESKE peskere Devleske prekal o maribena le narodenca, save bešenas pašal leste, medik leske o RAJ len na thovela paš o pindre. ¹⁸ Ale akana o RAJ, miro Del, mange diña

smirom avre narodendar, save bešen pašal mande, a imar man nane neprijateljeli a na mušnav man lendar te daral. ¹⁹ Vašoda kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, avke sar o RAJ phenda mire dadeske le Davidoske: "Tiro čhavo, saves thovava pro tronos pal tu, ačhavela o Chramos pre pačiv mire naveške."

²⁰ Akana bičhav tire muršen, hoj mange te čhingeren andro Libanon o cedroskere kašta. Mire murša kerena jekhetane tire muršenca a me lenge počinava ajci, keci pheneha. Se tu mištes džanes, hoj amare murša na džanen te kerel le kaštenca avke sar o Sidončana."

²¹ Sar o Chiram šunda le Šalamunoskere lava, radišagoha zvinčinda: "Mi el adadžives lašardo o RAJ, hoj diňa le David gođavere čhas, hoj te lidžal kada baro narodos."

²² O Chiram diňa te phenel le Šalamunoske:

"Šundom oda, so mange phende tire murša. Kerava sa oda, so mandar kames: Dava tut cedroskere the sosnakere kašta. ²³ Mire murša len anena khatar o Libanon dži ko moros. Ode o kašta sphandena ke peste jekhetane a bičhavava len prekal o moros pre oda than, kaj kameha. Ode mire murša len rozphundravena a tumen peske len odarik šaj len. Ale tu palis doliker oda, so me kamav, hoj andro miro palacis dodavkereha o chabena."

²⁴ Avke o Chiram le Šalamunoske dodelas ajci cedroskere the sosnakere kašta, keci kamelas. ²⁵ O Šalamun delas le Chiram sako berš andre leskero palacis 2 000 toni žužodi the 400 000 litri olivovo olejos.

²⁶ O RAJ požeňhinda le Šalamun gođaveripnaha, avke sar les diňa lav. Sas andro smirom le Chiramoha a phandle maškar peste zmluva.

²⁷ Palis o Šalamun ispidelas andre buči pro Chramos 30 000 muršen andral calo Izrael. ²⁸ Ačhada le Adoniram, hoj te lidžal o buča. Le muršen rozulađa andro trin partiji po 10 000 murša. Dojekh partija kerelas jekh čhon andro Libanon a palis sas duj čhon khera.

²⁹ Le Šalamun sas 80 000 murša, save čhingerenas o bara andro verchi, the 70 000 murša, save hordinenas o bara. ³⁰ Ačhada upral lende 3 300 velitelēn, save len lidžanas andre buči. ³¹ Avke lenge phenda o Šalamun, hoj te čhingeren avri bare kvadri le lače barendar, hoj lendar te keren o zakladi pro Chramos. ³² Le Šalamunoskere murša, le Chiramoskere murša the o murša andral o Gebal čhingerenas a pririchtinenas o kašta the o bara prekal o Chramos.

6

O Šalamun ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudla te ačhavel o Chramos le RAJESKE štar šel the ohtovardeš (480) berš pal oda, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, akor, sar kralinelas andro Izrael imar štarto berš, andro dujto čhon Ziv.

² O Chramos, so ačhavelas o Šalamun le RAJESKE, sas 27 metri džindardo, 9 metri buchlo the 13,5 metri učo. ³ E veranda anglo Chramos sas 4,5 metri džindardi a sas buchli 9 metri – ajci keci o Chramos. ⁴ Andro Chramos diňa te kerel oblaki, so andral sas buchleder sar avral. ⁵ Paš o avruno muri pašal o trin seri le chramoskere ačhada učo kher trine poschodena a sas andre the aver khera. ⁶ O teluno poschodos sas buchlo 2,2 metri, o dujto sas buchlo 2,7 metri the o upruno 3,1 metri. Pašal le chramoskero muros mukla avri schodos pro dojekh poschodos a thovelas o hredi pre ola schodi, hoj te keren e podlaha.

⁷ O bara sas imar pririchtimen andro lomos, a vašoda na šundolas o čokana, o dlati, aňi nisave trastune sersami, sar ačhavenas o Chramos.

⁸ O vudar le telune poschodoskero sas pre južno sera le chramoskeri. Odarik pes džalas upre le garadičenca andro maškaruno the upruno poschodos. ⁹ Sar dokerđa o Chramos, kerđa e strecha le hranolendar the le deskendar, so sas le cedrostar. ¹⁰ O trin poschodi pašal o chramoskere muri sas dojekh uče 2,2 metri a sas spojimen le Chramoha le cedroskere hranolencia.

¹¹ Akor o RAJ prevakerđa ko Šalamun: ¹² "Te džal pal oda Chramos, so ačhaves, te dolikereha savore mire zakoni the prikazaňja a te likereha tut pal mire lava, me dolikerava tuke miro lav, so phendom tire dadeske le Davidoske. ¹³ Bešava maškar o Izraeliti a me mire Izraelike manušen na omukava."

O Chramos hino dokerdo

¹⁴ Kavke dokerđa o Šalamun e buči pro Chramos. ¹⁵ O androne fali sas obthode le cedroskere deskenca la phuvatar dži ko stropas a e phuv sas kerdi le sosnakere kaštestar.

¹⁶ Kerda prička le cedroskere kaštestar 9 metri le palune murostar andro Chramos a avke pal e prička sas o Neksentneder Than. ¹⁷ O baro than anglo Neksentneder Than sas 18 metri džindardo. ¹⁸ O Chramos sas andral obthodo le cedroskere kašteha, so sas avrirandlo le prajtenca the le kvitkenca. Savoro obthode le cedroskere kašteha avke, hoj na dičholas nisavo bar.

¹⁹ Andro Chramos sas paluno than, kaj thoda le RAJESKERI Zmluvakeri Archa. ²⁰ Oda Neksentneder chramoskero than sas 9 metri džindardo, 9 metri buchlo the 9 metri učo a sas obthodo le žuže somnakaha. The o oltaris sas obthodo le cedroskere kašteha. ²¹ O Šalamun obrakinda andral o Chramos le žuže somnakaha. Anglo Neksentneder Than, so diña te obcirdel le somnakaha, figinda o pochtan le somnakune lancenca. ²² Obthoda calo Chramos andral le somnakaha; avke the o oltaris andro Sentno Than.

²³ Andro Neksentneder Than kerda le olivakere kaštestar duje cheruben*, save sas uče 4,4 metri. ²⁴⁻²⁵ O cherubi dičhonas avri jednakones a sas jednakones uče the džindarde. Le cherubengere kridli sas džindarde 2,2 metri a merinenas 4,4 metri, sar sas rozcirdle. ²⁶ Soduž cherubi sas uče 4,4 metri. ²⁷ Thoda len paš peste maškar o Neksentneder Than a lengere kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskero pes chudelas jekha falatar a o kridlos dujtoneskero pes chudelas la avra falatar. Lengere aver kridli pes chudenas maškaral. ²⁸ Le cheruben obthoda le somnakaha.

²⁹ Pal savore fali andro paluno than the angluno than le chramoskero diña te randel avri o cherubi, o palmi the o kvitki. ³⁰ The e phuv pro soduj thana le chramoskere obthoda le somnakaha.

³¹ Diña te kerel vudar le olivakere kaštestar andro Neksentneder Than. O prahos the e zarubña sas kerde avke, hoj sas pandž zarubñi jekh andre aver. ³² Pro soduj kridli le vudareskere sas avrirandle o cherubi, o palmi the o kvitki. O vudar, o cherubi the o palmi obthoda le somnakaha. ³³ O zarubñi pro angluno vudar andro Chramos kerda le olivove kaštestar a o zarubñi sas zathode štarval jekh andre aver. ³⁴ O vudar sas le sosnakere kaštestar a delas pes te sthovel, bo sas štar vudareskere kridli, duj pre dojekh sera. ³⁵ Randla pre lende avri o cherubi, o palmi the o kvitki a oda obthoda le igen sane somnakaha.

³⁶ Palis ačhada o muri pašal e andruñi dvora le barune kvadrendar the le cedroskere kaštestar. Pre dojekh trito baruno šoros thoda o cedroskere hranoli.

³⁷ Andro čhon Ziv, sar kralinelas o Šalamun šarto berš, sas dokerde o chramoskere zakladi. ³⁸ Dešujekhto (11.) berš andro ochtoto čhon† sas dokerdo o Chramos; savoro ipen avke sar kamelas o kralis. O Šalamun ačhavelas o Chramos efa berš.

7

O Šalamun ačhavel peskere palaca

¹ O Šalamun ačhavelas le peskero palacis a kerelas les dešutrin (13) berš, medik les na dokerda. ²⁻³ Ačhada bari hala, so pes vičinelas Libanoñiko Vešeskero Kher. Sas 44 metri džindardo, 22 metri buchlo a 13,5 metri učo. Le cedrostar ačhada trin šori slupi po dešupandž (15). Sas jekhetane 45 slupi, so likerenas le cedroskere hredi. O stropos upral o hredi sas le cedroskere kaštestar. ⁴ Pro soduj avruno muri sas po trin šori oblaki. ⁵ Anglal sas trin vudara pre dojekh fala. Pro vudara the oblaki sas o štareagorengere rami.

⁶ O Šalamun ačhada the le Slupengeri Hala, so sas 22 metri džindardi the 13,5 metri buchli. Anglal sas kerdi e slupengeri veranda.

⁷ Ačhada the e hala, kaj sas o tronos a so pes vičinelas Sudcengeri Hala. Sas obthodi le cedroskere kaštestar la phuvatar dži ko stropos.

⁸ O palacis, andre savo bešelas o Šalamun, sas pre aver dvora pal e hala a sas ačhado avke sar the odi Sudcengeri Hala. Ačhada ajso palacis the prekal le Faraonoskeri čhaj, sava peske iła romňake.

⁹ Savore palaca, o hali the e bari dvora sas ačhade le nekfeder barune kvadrendar le zakladostar dži e strecha. O bara sas mištes oprikerde la pilaha angluña the paluña seratar. ¹⁰ O zakladi sas le dragane bare barendar, so merinenas 4 metri the 3,5 metri. ¹¹ Upral lende sas bara, so sas mištes oprikerde, the o kašta le cedrostar. ¹² O muri pašal e palaciskeri dvora sas ačhade trine šorendar le barune kvadrendar a pre lende sas jekh šoros le cedroskere hranolendar; avke sar sas ačhadi e andruñi dvora the e hala andre le RAJESKERO Chramos.

* 6:23 Abo: aňjelen † 6:38 Oda hin: O čhon Bul.

Pal o Chiram

¹³ O Šalamun diña te vičinel le Chiram andral o Tir. ¹⁴ Ov sas o čhavo la vdovakero andral o kmeňos Naftali a leskero dad, savo sas andral o Tir; kerelas le bronzoha. O Chiram sas igen godaver a džanelas te kerel savoro le bronzostar. Ov avla ko Šalamun a chudla te kerel savore buča, so lestar kamelas.

O bronzune slupi

¹⁵ Ov kerđa le bronzostar duj slupi, so sas uče vaj 8 metri. O obvodos jekhe sluposkero sas 5,3 metri. ¹⁶ Mek kerđa pro agor le slupenge o bronzune kriti, so sas uče 2,2 metri. ¹⁷ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Pre dojekh slupos sas efta lanci. ¹⁸ Kerđa duj šori granatoskere phaba le bronzostar pašal o prephandle lanci, so zagaruvenas o kritos upral o slupos. Kavke kerđa the pro dujto slupos.

¹⁹ O sluposkere kriti sas kerde le bronzostar sar o kvitki laľije, so sas uče 1,8 metros. ²⁰ Pro soduj kriti, so sas thode pro slupi, sas duj šel (200) phaba a sas rozthode andro duj šori pašal lende.

²¹ O Chiram diña te ačhavel o slupi angle angluňi dvora le chramoskeri. Oleske pro juhos diña nav Jachin a dujtoneske pro severos Boaz. ²² O upruno agor le slupengero dičholas avri sar o laľije. Avke sas e buči pro slupi dokerđi.

E igen bari nadrža

²³ O Chiram kerđa le bronzostar igen bari okruhlo nadrža. Le jekhe agorestar ke aver merinda 4,4 metri, sas uči 2,2 metri a lakero obvodos sas 13,2 metri. ²⁴ Pašal o agor sas kerde šukar bronzune ruži andro duj šori – po deš ruži pro 44 centimetri. O ruži sas kerde jekhetane la nadobaha le bronzostar.

²⁵ E nadoba sas thodi pro dešuduj (12) bronzune biki. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. E nadrža ačhelas pre lende a lengere buľa sas maškaral. ²⁶ E sera pre nadrža sas thuľi 7,5 centimetri a lakero agor dičholas avri sar e phundrađi laľija. Rešlolas andre 40 000 litri paňi.

O bronzune verdanora

²⁷ Mek kerđa deš bronzune verdanora. Dojekh verdanoro sas džindardo 1,8 metros, buchlo 1,8 metros the učo 1,3 metros. ²⁸ O verdanoro sas kerdo avke: Kerde rami a andro rami thode o bronzune blachi. ²⁹ Pre ola blachi the pro rami sas avrirandle o levi, o biki the o cherubi. Upral the telal o levi the biki sas figimen o bronzune venci.

³⁰ Pre dojekh verdanoro sas bronzune kereki the tički. Pre leskere štar rohi sas o rameni, so likerenas e nadoba. O rameni sas obthode le bronzune vencenca. ³¹ Upral o verdanoro tel e nadoba sas okruhlo ramos, so avelas avri upral le verdanorestar 45 centimetri a džalal tele 22 centimetri. A pašal leste sas avrirandle o šukar veci. O blachi sas hranate a na okruhle.

³² Tel o verdanoreskere blachi sas štar kereki, so sas 66 centimetri uče, a lengere tički sas prichudle pro verdanoro. ³³ Sas kerde avke sar o kereki pro verdana andro mariben. O tički, o rafiki, o špici the o ložiska sas kerde le bronzostar.

³⁴ Pro rohi sas štar ručki, so sas kerde jekhe kotorestar le verdanoreha. ³⁵ Upral o verdanoro sas obruba uči 22 centimetri a tel o verdanoro sas rameni, so likerenas savoro. O rameni, o blachi the o verdanoro sas jekhe kotorestar. ³⁶ Pro blachi the rameni kerđa všadzik cherubi, levi, palmi a pašal savoro o venci. ³⁷ Avke kerđa deš jednake verdanora, so sas jednakones džindarde the bare.

³⁸ Kerđa the deš nadobi le bronzostar – jekh pre dojekh verdanoro. Dojekh nadoba sas buchli 1,8 metros a rešlolas andre 800 litri paňi. ³⁹ Pandž verdanora thođa pre južno sera a pandž pre severno sera le chramoskeri. E igen bari nadrža thođa pre vichodno sera.

Savore veci, so kerđa

⁴⁰ O Chiram paľis kerđa lavora, lopati the čarore.

Avke dokerđa e buči, so kerelas prekal o Šalamun pre le RAJESKERO Chramos.
⁴¹ Kerđa:

o duj slupi;

o kriti le bronzostar, so thođa pro upruno agor le slupenge a sas šukares obthode le prethode lancenca;

⁴² 400 granatoskere phaba le bronzostar, so sas thode pro duj prephandle lanci;

⁴³ deš verdanora the deš nadobi, so sas pre ola verdanora;

⁴⁴ e igen bari nadrža a tel late dešuduj biken;

⁴⁵ o pira, o lopati the o čarore. Savore ola veci, so kerda le Šalamunoske prekal le RAJESKERO Chramos, sas kerde le blištace bronzostar.

⁴⁶ O Šalamun oda diña te kerel andro čikakere formi maškar o gava Sukkot the Cretan pašal o Jordan. ⁴⁷ Savore veci sas ajci but, hoj o Šalamun o bronzos aňi na diña te važinel.

⁴⁸ O Šalamun diña te kerel andre le RAJESKERO Chramos the aver sersamos:

o somnakuno oltaris;

o somnakuno skamind, pre savo pes thovelas o maro;

⁴⁹ o deš somnakune momelara – pandž ačenas pre čači (pravo) sera a pandž pre balogňi (lavo) sera anglo Neksentneder Than;

o somnakune kvitki, o lampi, o silava;

⁵⁰ o čare, o čurora, o kuča the o lopatki, so sas tiš kerde le somnakastar.

The o somnakune čopi pro vudara andro Chramos.

⁵¹ Sar o Šalamun dokerda savori buči pre le RAJESKERO Chramos, anda ode o sentne veci peskere dadeskere le Davidoskere: o rup, o somnakaj the aver veci a thoda len andre le chramoskere skladi.

8

E Archa le RAJESKERI lidžan andro Chramos

¹ Akor o Šalamun zvičinda ke peste andro Jeruzalem savore Izraelike vodcen le dojekhe kmeňostar the fajtatar, hoj te anen e Archa le RAJESKERI andral o Foros le Davidoskero – andral o Sion – andro Chramos. ² Savore murša andral o Izrael pes zgele ko kralis Šalamun, sar sas o inepos andro eftato čhon Etanim.

³ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o rašaja hazdle le RAJESKERI Archa upre ⁴ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Sentno Stanos the savore sentne veci, so sas andro Stanos. ⁵ O Šalamun the savore Izraelike manuša, save pes ode zgele, obetinas angle Archa ajci but bakren the gurumňen, hoj pes aňi na delas te zgenel.

⁶ O rašaja ligende e RAJESKERI Zmluvakeri Archa pro paluno than andro Chramos, pro Neksentneder Than a thode la tel o cherubengere kridli. ⁷ Lengere kridli sas rozcirdle upral o than, kaj e Archa sas thodi, a garude la the o družki, savenca lidžanas e Archa. ⁸ O družki sas ajse džindarde, hoj lengere agora dičholas andral o Sentno Than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ⁹ Andre Archa sas ča o duj barune tabli, pre save sas pisimen o deš prikazaňja, so ode thoda o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitencu pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar o rašaja avenas avri andral o Sentno Than, e chmara zaučarda o Chramos le RAJESKERO ¹¹ a o rašaja našti dureder kerenas e služba prekal e chmara, bo le RAJESKERI slava pherarda oda than. ¹² Akor phenda o Šalamun: “O RAJ phenda, hoj bešela andre kaľi chmara. ¹³ Ale me akana prekal tu ačhadom šukar Chramos, o than, kaj šaj aves pro furt.”

O Šalamun vakerel ko manuša

¹⁴ Medik savore Izraeliti ode ačenas, o kralis pes visarda ke lende a požehňinda len. ¹⁵ Phenda lenge:

“Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, bo ov dolikerda o lav a peskere vastenca kerda oda, so phenda mire dadeske le Davidoske: ¹⁶ ‘Ole dživesestar, sar ilom mire manušen le Izraeliten avri andral o Egipt, andre nisavo Izraeliko kmeňos na kidňom mange avri foros, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulahas lašardo miro nav, ale kidňom mange avri le David, hoj te el upral mire Izraelike manuša.’

¹⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, hoj o manuša te lašaren le RAJES, le Izraeloskere Devles. ¹⁸ Ale o RAJ mire dadeske le Davidoske phenda: ‘Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ¹⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale korkoro tiro čhavo, savo ela tutar. Ov mange ačhavela o Chramos prekal miro nav.’

²⁰ O RAJ oda, so phenda, the kerda a ačhilom kralis pal miro dad o David a bešlom pro Izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o nav le RAJESKERO – prekal le Izraeloskero Del. ²¹ Pririchtindom ode than prekal e Archa,

* 8:9 Abo: Sinaj

andre savi hiñi le RAJESKERI zmluva, so phandla amare dadenca akor, sar len iła avri andral o Egipt.”

Le Šalamunoskeri modlitba

²² Palis anglo manuša, save pes zgele, o Šalamun ačhelas anglo le RAJESKERO oltaris, hazdña o vasta ko ñebos ²³ a phenda:

“RAJEJA, Devla le Izraeloskero! Nane aver Del, sar sal tu, añi pro ñebos, añi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskero ke peskere služobñika, save džan pal tu cale jileha. ²⁴ Tu dolikerdal tiro lav, avke sar phendal mire dadeske le Davidoske. Tire vastenca kerdal, so le mujeha phendal, a adadžives oda hin avke.

²⁵ Ale akana, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, doliker oda lav, so diñal tire služobñikos le David, mire dades, akor sar leske phendal: ‘Furt ela vareko leskere potomkendar pro Izraeliko tronos, ale ča akor, te man mištes šunena tire čhave avke sar tu.’

²⁶ Vašoda, Devla le Izraeloskero, mangav tut, mi ačhel pes avke, sar phendal mire dadeske le Davidoske.

²⁷ Či so, šaj o Del bešel pre phuv? Se añi o ñebos, añi o nekučeder ñebos leske nane dos a na mek kada Chramos, so ačhadom! ²⁸ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobñikoskeri, mangav vaš o jileskeriben! Ker avke, sar tutar mangav adadžives. ²⁹ Mi dikhen tire jakha rat a džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobñikoskeri, te pes visarel a modlinel ke kada than. ³⁰ Mangav tut, šun o mangipen tire služobñikoskero the tire Izraelike manušengero akor, sar ena visarde ke kada than a modlinena pes. Šun len avri andral o ñebos, kaj bešes, a odmuk lenge.

³¹ Te varesavo manuš kerela binos pre peskero pašutno a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera anglo tiro oltaris, ³² tu oda šun andral o ñebos a rozsudzjin maškar lende. Oles, ko ela vinovato, mar avke, sar peske zasogalinel (zaslužinel). Vaš o čačipnaskero zaačh tut a de les tiš avke, sar peske zasogalinel.

³³ Sar o ñeprijateľa ñerinenena (zviťazinena) upral tire Izraelike manuša, bo kerde binos, ale te palis pes visarena ke tute, lašarena tiro nav, modlinena pes a mangena tut andre kada Chramos, ³⁴ šun len avri andral o ñebos. Odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diñal lengere dadenge.

³⁵ Sar tu zaačhaveha o brišind vašoda, hoj tire manuša kerde binos, ale te visarena pes le binostar, bo pokorindal len a te dikhena ke oda than a lašarena tiro nav, ³⁶ šun len avri andral o ñebos. Odmuk o bini tire Izraelike manušenge, tire služobñikenge, sikav len, sar te džal pal tiro drom a de o brišind andre tiri phuv, so diñal sar deđictvos tire manušenge.

³⁷ Te ela andre phuv bokh the e plaga, abo te o ulipen pro mali kirñola, abo te ela pro mali o grajora the o kirme, abo te o ñeprijateľa džana pre lengere fori, abo te ela o pharipen vaj o nasvaliben, ³⁸ šun dojekh modlitba the o mangipen vaš o jileskeriben. Te pes chocko andral tiro narodos ke tu mangela, abo te nacirdela peskere vasta ke kada Chramos, ³⁹ šun oda andral o ñebos, odmuk a pomožin lenge. Počin dojekheske pal savoro, so kerel, se tu korkoro džanes o jile savore manušengere, ⁴⁰ avke, hoj pes tutar te daran pal calo časos, medik dživena andre kadi phuv, so diñal amare dadenge.

⁴¹ Te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avlahas dural andral aver phuv prekal tiro nav ⁴² – bo the aver narodi pes dodžanena pal tiro baro nav, pal tiri zor the pal savoro, so kerdal – a kade modlindaahas pes ke kada Chramos, ⁴³ šun avri andral o ñebos, kaj bešes lengero mangipen a ker lenge avke, sar tutar mangena, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar avke sar tire Izraelike manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhadom, hino prekal tiro nav.

⁴⁴ Te džana tire murša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskere ñeprijateľa, a te visarena pes ke tiro avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv tire naveske, a te pes mangena ke tu, RAJEJA, ⁴⁵ šun avri lengere modlitbi the o mangipen andral o ñebos a de lenge o ñerindipen (viťaztvo).

⁴⁶ Te tire manuša angle tu kerena o binos, bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre lende aveha choľamen a domukeha lengere ñeprijateľenge, hoj te ñerinen upral lende, a on len palis odligenena sar zaphandlen andre peskeri phuv – čiči pašes abo dur – ⁴⁷ a te andre odi phuv, kaj sas odligende, peske pridžanena, hoj kerde binos, a te pes visarena ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a phenena: ‘Kerđam binos a sam vinovate. Kerđam nalačhipen,’ ⁴⁸ a te pes visarena cale peskere jileha the dušaha a mangena tut andre odi phuv, kaj hine zaphandle, sar ena visarde ke peskeri phuv, so diñal lengere dadenge, the ko avrikidlo foros the ko Chramos, so ačhadom prekal

tiro nav, ⁴⁹ šun avri andral o ņebos, kaj bešes, lengere modlitbi the mangipen a zaačh tut vaš lenge. ⁵⁰ Odmuk lenge savore bini a savoro nalačhipen, so kerde tuke, a de, hoj lengere ņeprijatela te en ke lende lačhejileskere. ⁵¹ Se on hine tire manuša, tiro dēdictvos, saven ilal avri andral o Egipt – andral o trastuno bov.

⁵² Dikh pro mangipen tire služobnikoske a šun o modlitbi the tire Izraelike manušengere, sar ke tu vičinena, hoj lenge te pomožines. ⁵³ Se tu peske len kidňal avri vaš peskero dēdictvos andral savore narodi pre phuv, avke sar phendal prekal tiro služobnikos Mojžiš, sar odligendal amare daden andral o Egipt, ó, RAJEJA, Devla!”

O Šalamun žehřinel le manušen

⁵⁴ Sar o Šalamun mangelas a modlinelas pes ko RAJ, sas pro khoča anglo oltaris a hazdelas upre o vasta ko ņebos. Sar preačhila, ušřila ⁵⁵ a požeňňinda zorale hangoha savore Izraelike manušen. Phenda:

⁵⁶ “Mi el lašardo o RAJ, savo diňa o smirom peskere manušen le Izraeliten, avke sar oda phenda. Dolikerđa dojekh lav, so diňa prekal peskero služobnikos o Mojžiš. ⁵⁷ Mi ačhel o RAJ, amaro Del, amenca, avke sar sas amare dadenca. Te na omukel amen a te na odčhivel amen pestar het. ⁵⁸ O RAJ mi visarel amare jile ke peste, hoj te dživas avke, sar ov kamel, a te dolikeras savore leskere lava, prikazaňja the zakoni, so diňa amare daden. ⁵⁹ Kala lava, savenca man mangavas anglo RAJ, mi en pašes paš miro RAJ, o Del, dživese the rači. Mi zaačhel vaš peskero služobnikos the vaš peskere Izraelike manuša sako džives. ⁶⁰ Palis dojekh narodos pre phuv džanela, hoj ča o RAJ hino Del a nane aver. ⁶¹ Odden pes le RAJESKE, amare Devleske, cale tumare jileha a dolikeren leskere zakoni the o prikazaňja avke sar adadžives.”

⁶² Palis o kralis the savore manuša andral o Izrael ande obeti le RAJESKE. ⁶³ O Šalamun obetinda le RAJESKE 22 000 gurumňen le 120 000 bakren sar o smiromskere obeti. Avke o Šalamun the savore manuša sentňarde o Chramos le RAJESKERO. ⁶⁴ Vašoda, hoj o bronzuno oltaris sas cikno prekal ola savore obeti, o kralis oda džives sentňarda the o maškaruno than pre dvora anglo le RAJESKERO Chramos a the ode kerenas o labarde obeti, chabeneskere obeti the o žiros pre smiromskere obeti.

⁶⁵ Andre oda časos o Šalamun the savore Izraeliti kerde paš o Chramos anglo RAJ, amaro Del, o Inepos le Stankengero, so likerelas ehta džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o paňi Egipt pro juhos. ⁶⁶ O Šalamun pro ochtoto džives bičhada le manušen khere. On savore les chudle te ašarel a dojekh lendar džalas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, so o RAJ presikađa peskere služobnikoske le Davidoske the le Izraelitenge, leskere manušenge.

9

O RAJ pes pale sikavel le Šalamunoske

¹ Sar o Šalamun dokerđa le RAJESKERO Chramos, peskero palacis a savoro, so kamla te kerel, ² sikađa pes leske o RAJ dujtovar andro suno avke sar anglođa andro Gibeon.

³ O RAJ leske phenda:

“Šundom avri tiri modlitba the o mangipen, sar pes mangehas ke mande. Me sentňardom kada Chramos, so ačhadal, hoj ode miro nav te el barardo pro furt. Mire jakha the miro jilo ode ena pro furt.

⁴ Te tu phireha angle ma pačivalones the žuže jileha avke sar tiro dad o David a te dolikeraha mire zakoni the prikazaňja a te kereha savoro, so tuke phendom, ⁵ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: Leskero tronos ela furt zoralo upral o Izrael a furt ela vareko andral leskero potomstvos pro tronos.

⁶ Ale te pes mandar odvisareha tu the tire čhave a na dolikerena mire zakoni the o prikazaňja, so tumen diňom, ale džana te služinel avre devleng a lašarena len, ⁷ akor me khosava tele mire manušen le Izraeliten pal kadi phuv, so len diňom. O Chramos, so sentňardom prekal miro nav, odčhivava mandar a palis o Izrael ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ⁸ A kale Chramostar na ačhela nič, ča o bara, a dojekh, ko odarik predžala, ela sar kašt a phenela: ‘Soske kada o RAJ kerđa kala phuvake the Chramoske?’ ⁹ Odphenela pes lenge: ‘Bo omukle le RAJES, peskere Devles, savo ila avri lengere daden andral o Egipt. Chudle te bandol a te lašarel avre devlen, a vašoda o RAJ pre lende domukđa kadi bibach.’ ”

O Šalamun pes dothovel le Chiramoha

¹⁰ O Šalamun ačhavelas o Chramos le RAJESKE the o palacis biš berš (20) ¹¹ a o kralis Chiram andral o Tir dodelas le Šalamunoske cedroskere the sosnakere kašta a o somnakaj ajci, keci kamelas. Palis o Šalamun les diña biš fori andre Galileja. ¹² O Chiram avla andral o Tir te predikhel ola fori, so les diña o Šalamun, ale leske na sas pre dzeka. ¹³ Avke phenda le Šalamunoske: “Phrala miro, oda save fori man diñal?” Palis ole forenge diña nav Kabul a kavke dži adadžives pes vičinel odi phuv. ¹⁴ Ale o Chiram the avke bičhađa le Šalamunoske 4 000 kili somnakaj.

¹⁵ O Šalamun ispidelas pro manuša, hoj te keren e buči sar otroka pro Chramos le RAJESKERO the pre leskero palacis, pre terasa pašal o foros the pro muri pašal o Jeruzalem, Chacor, Megiddo the Gezer. ¹⁶ O Faraonos, o Egiptsko kralis, gela pro mariben andro foros Gezer, domarda les a zlabarda avri. Murdarda le Kanaančanen the ole manušen, save ode bešenas, a palis o foros diña peskera čhake, le Šalamunoskera romňake. ¹⁷ Palis o Šalamun pale ačhađa o foros Gezer, teluno foros Bet-Choron, ¹⁸ Baalat, Tamar pre Judsko pušta ¹⁹ the savore fori, kaj sas odthodo o chaben, mek the o fori prekal o maribnaskere verdana the graja. A ačhade savoro, so kamelas andro Jeruzalem, andro Libanon the andre cali phuv, kaj sas kralis.

²⁰⁻²¹ O Šalamun ispidelas andre buči savore Amorejen, Chetitanen, Perizejen, Chivijen the Jebusejen, save ačhile andre odi phuv a saven anglođa na murdarde avri. Lengere potomki mušinenas te kerel sar otroka – a oda dži adadžives. ²² O Šalamun le Izraelitendar na kerelas otroken, bo on leske služinenas sar slugađa, uradňika, velitela the velitela upral o verdana the upral o murša pro graja. ²³ O Šalamun ačhađa upral o buča 550 velitelen, save sas upral o buča, so kerenas o manuša.

²⁴ Sar leskeri romňi, le Faraonoskeri čhaj, odgela upre andral o Foros le Davidoskero, hoj te bešel andre peskero palacis, so lake ačhađa o Šalamun, ov chudla te kerel e terasa pašal o foros.

²⁵ O Šalamun anelas andro berš trival o labarde the o smiromskere obeti pro oltaris, so ačhađa le RAJESKE, a labarelas anglal leste o kadidlos. A avke dokerđa o Chramos.

²⁶ O Šalamun mek kerđa o lođi andro Ecjon-Geber, so hino paš o Elat, paš o brehos le Lole Moroskero andro Edom. ²⁷ O Chiram bičhađa peskere služobňiken, save mištes prindžarenas o moros, hoj te služinen le Šalamunoskere muršenca pro lođi. ²⁸ On džanas la lođaha andre phuv Ofir a odarik ande 14 000 kili somnakaj le Šalamunoske.

10

E kralovna andral e Šeba avel ko Šalamun

¹ Sar pes došunda e kralovna andral e Šeba pal le Šalamunoskeri slava, avla ke leste a phučkerelas lestar phare veci, hoj les te probalinel (skušinel). ² Avla andro Jeruzalem igen but manušenca the le řavenca, pre save anelas voňava oleja, igen but somnakaj the o dragane bara. Sar doavla ko Šalamun, vakerelas leha pal savoro, so la sas pro jilo. ³ O Šalamun lake odphenelas pre savoro, so lestar phučelas. Prekal leste na sas nič ajso pharo, hoj te na odphenel lake. ⁴ E kralovna andral e Šeba dikhla, savo baro godaveripen hin le Šalamun, the savo palacis ačhađa ⁵ the o chabena pre leskero skamind. Dikhla, sar bešenas pašal leste leskere služobňika a sar pes likerenas leskere sluhi the čašňika. Dikhla the lengero uraviben the o labarde obeti, so anelas andro RAJESKERO Chramos. Sar oda savoro dikhla, ačhila bijal peste a na džanelas, so pre oda te phenel.

⁶ Phenda le Šalamunoske: “Čačipen hin, so me šundom andre miri phuv pal tute the pal tiro godaveripen. ⁷ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No, so me dikhav, oleslar mange na phende aňi jepaš! Tiro godaveripen the barvalipen hino bareder, sar me pal oda šundom. ⁸ Bachtale hine tire murša the tire služobňika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen! ⁹ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamla avke, hoj tut thođa pro Izraeliko tronos. Bo o RAJ kamel o Izrael pro furt, ačhađa tut vaš o kralis, hoj te likerens o zakonos the o spravodlišagos.”

¹⁰ Palis oj diña le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj a igen but voňava oleja the dragane bara. Šoha (ňikda) buter pes imar ode na anda ajci but voňava oleja, keci anda e kralovna andral e Šeba le Šalamunoske.

¹¹ (The le Chiramskere lođi anenas o somnakaj andral o Ofir the igen but algumoskere kašta the o dragane bara. ¹² Ole kaštendar o Šalamun kerđa o slupi andro Chramos the

peskero palacis a mek diña te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajci but kašta pes imar dži adadžives ode buter na ande.)

¹³ O Šalamun diña la krafovna andral e Šeba o dari, so pes delas le kralenge, a paš oda the mek savoro, so oj kamelas. Palis oj the savore lakere služobnika gele pale andre peskeri phuv.

Le Šalamunoskero barvalipen

¹⁴ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁵ a mek ke oda the o dañe, so počinenas savore Izraelike krajengere guvernera, o kraľa andral e Arabija the o manuša, save bikenkeren.

¹⁶ O Šalamun kerđa duj šel (200) štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj ehta kili somnakaj. ¹⁷ Palis mek kerđa trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj duj kili somnakaj. Avke o Šalamun len thođa andro palacis, so pes vičinelas Libanoňiko Veš.

¹⁸ Palis o kralis kerđa igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁹ E paluňi sera, kaj oprinelas o šero, sas okruhlí a pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj levi. Anglo tronos sas šov garadiči ²⁰ a pro garadiči ačhenas pal o soduj seri levi – jekhetane dešuduj (12) levi. Ajsjo tronos na sas ňikhaj andre ňisavo krališagos. ²¹ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro palacis, so pes vičinelas Libanoňiko Veš, sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupostar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas dragano. ²² Le Šalamun sas but lođi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramorskere lođenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, opicen the paven.

²³ O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²⁴ O manuša andral dojekh narodos kamenas te šunel o godaveripen, so les diña o Del. ²⁵ Berš pre beršeste sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleja, grajen the mulicen.

²⁶ Palis o Šalamun diña te anel peske verdana the grajen. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozačhađa o verdana andro aver fori the paš peste andro Jeruzalem. ²⁷ O kralis kerđa, hoj te el o rup ajci sar o bara a o kašta le cedrostar ajci sar o dzive figovňiki pro Judske brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral o Kuj*. Le kraliskere murša len cinenas khatar o Kuj. ²⁹ Andral o Egipt pes cinelas o verdan pro mariben vaš šov šel (600) rupune the o graj vaš šel the penda (150) rupune. Avke on odarik anenas grajen the verdana prekal savore Chetitanengere the Aramejike kraľa.

11

O Šalamun lašarel avre devlen

¹ O kralis o Šalamun kamelas but džuvlijen andral aver narodi: le Faraonoskera čha, Moabčanken, Ammončanken, Edomčanken, Sidončanken the Chetitancken. ² On sas ole narodendar, pal save o RAJ le Izraelitenge phenda: “Našti peske len romňijen andral aver narodi, aňi on andral tumaro narodos. Šaj el, hoj on tumen mandar odcirdena, hoj te lašaren lengere devlen.” Ale o Šalamun len the avke kamelas. ³ Sas les ehta šel (700) rajikane romňija the trin šel (300) romňija-služki. On les odcirdle le Devlestar. ⁴ Sar o Šalamun sphurila, leskere romňija les scirdle pal aver devla a ov imar na sas ajsjo pačivalo le RAJESKE, peskere Devleske, sar sas leskero dad o David. ⁵ Ov lašarelas la Aštarta, savi sas del andro Sidon, the le Molech*, savo sas igen džungalo del andro Ammon. ⁶ Aleha o Šalamun kerelas nalačhipen anglo RAJ a ov na sas calo oddino le Devleske avke sar leskero dad o David.

⁷ Akor pro verchos pre vichodno sera le Jeruzalemostar o Šalamun ačhađa oltaris prekal o Kemoš, savo sas o džungalo del le Moabčanengero, the prekal o Molech, savo sas džungalo del le Ammončanengero. ⁸ Kavke kerđa oltara the prekal savore peskere romňija andral aver narodi, save peskere devlence anenas o voňava the aver obeti.

⁹⁻¹⁰ Choc o RAJ, o Del le Izraeloskero, pes le Šalamunoske sikađa duvar andro suno a phenda leske, hoj te na lašarel avre devlen, ov the avke le RAJES na šunda, ale odvisarđa pes lestar. Aleha o RAJ sas cholamen pro Šalamun. ¹¹ Vašoda o RAJ phenda le

* 10:28 Oda hin e Cilicija. * 11:5 Abo: o Milkom

Šalamunoske: “Te ada kerđal a na dolikerđal miri zmluva the o zakonos, so tut diňom, čačes lava tutar o krališagos a dava jekhe tire služobňikoske. ¹² Ale prekal tiro dad David oda na kerava, medik tu dživeha, ale odlava oda tire čhastar, ¹³ no aňi lestar na odlava calo krališagos. Jekh kmeňos mukava tire čhaske, ča vaš miro služobňikos David the vaš o Jeruzalem, so mange avri kidňom.”

Pal o Hadad

¹⁴ O RAJ kerđa upre le Edomčanos Hadad, savo sas andral le kralengeri famelija, hoj te el le Šalamunoskeru űeprijateljis. ¹⁵⁻¹⁶ Akor, sar o David űerinda (zvitazinda) upral o Edom, o Joab, leskeru velitelis upral o slugada, geľa te parunel olen, save mude. O Joab savore Izraelitencu ačhila andro Edom šov čhon, medik na murdarđa savore ole muršen. ¹⁷ Ča o Hadad, savo sas mek čhavoro, the varesave peskere dadeskere služobňikendar andral o Edom, denašle andro Egipt. ¹⁸ Odgele khatar o Midijan, a sar avle andro Paran, ile odarik muršen a gele andro Egipt ko Faraonos. Ov les diňa kher, chaben the maľa. ¹⁹ Vašoda, hoj o Hadad sas le Faraonoske pre dzeka, diňa leske the la Tachpeneskera pheňa romňake – e Tachpenes sas le Faraonoskeri romňi. ²⁰ Palis lake uľila muršoro o Genubat. E kralovna les bararđa avri andro palacis maškar o kraliskere čhave.

²¹ Sar pes o Hadad andro Egipt došunđa, hoj muľa o David the o Joab, savo sas velitelis upral slugada, phenda le kraliske: “Domuk, hoj te džav pale andre miri phuv.”

²² “Soske?” phučľa lestar o Faraonos. “Chibalinel tuke vareso ade, hoj jekhvarest kames te džal pale andre tiri phuv?”

“Na,” odphenda leske o Hadad, “ale the avke man muk te džal khere.”

Pal o Rezon

²³ O Del kerđa upre le Rezon, le Eljadasoskere čhas, hoj te el le Šalamunoskeru űeprijateljis. O Rezon denašľa peskere rajestar le Hadad-Ezerostar, savo sas kralis andre Coba. ²⁴ O Rezon vičinda ke peste zbujuňiken, saven lidžalas. Sar len o David murdarkerelas, o Rezon the leskere murša gele andro Damaskus a ode ačhila kralis. ²⁵ Avke o Rezon sas kralis andro Aram†. Sas űeprijateljis le Izraeloske medik dživelas o Šalamun a kerelas lenge o nalačhipen, avke sar the o Hadad.

O RAJ del lav le Jeroboam

²⁶ The o Jeroboam, savo sas služobňikos le Šalamunoske, pes vzburinda pro Šalamun. Ov sas le Nebatoskeru čhavo, Efratanos andral e Cereda, a leskeri daj sas e vdova Ceruja. ²⁷ Oda pes ačhila, sar o Šalamun kerđa o Millo a oprikerđa o foroskere muri. ²⁸ O Jeroboam sas zoralo murš. Sar o Šalamun dikhľa ole terne muršes, sar kerel peskeri buči, ačhađa les upral o murša andral o kmeňi Efrajim the Menaše, hoj len te lidžal andre buči.

²⁹ Andre jekh džives, sar o Jeroboam džalas het andral o Jeruzalem, arakhľa pes pre maľa le Achijoha, savo sas o prorokos andral o Šilo. Na sas ode űiko, ča on duj džene. Pro Achijah sas urdo nevo plaštos. ³⁰ Chudľa oda plaštos a rozčhingerđa les pro dešuduj (12) kotora. ³¹ A le Jeroboamoske phenda: “Le tuke deš kotora, bo kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskeru: ‘Odlava o krališagos le Šalamunostar a tuke dava deš kmeňi. ³² Andral savore Izraelike kmeňi leske ačhela ča jekh kmeňos a oda prekal miro služobňikos David the prekal o foros Jeruzalem, so mange kidňom avri. ³³ Kerava oda vašoda, bo o Šalamun man omukľa a chudľa te lašarel le Sidonike devles, la Aštarta, le Moabike devles Kemoš the le Ammonike devles Molech a na phirelas pal mire droma, na kerelas oda, so kamav, a na dolikerelas miro zakonos the mire lava avke sar leskeru dad o David. ³⁴ Calo krališagos lestar na odlava, ale likerava leš paš e zor, medik ov dživela a oda prekal miro služobňikos David, saves mange avri kidňom a savo dolikerelas mire prikazaňja the lava. ³⁵ Ale leskere čhastar odlava o krališagos le deše kmeňenca a dava len tuke. ³⁶ Le Šalamunoskeru čhaske mukava ča jekh kmeňos, avke ela man furt vareko le Davidoskeru čhavendar, save mange služinena andro foros Jeruzalem, andro foros, so mange avri kidňom, hoj ode te avav lašardo. ³⁷ Ale tut Jeroboam ačhavava kraliske upral o Izrael. Aveha kralis všadzik, kaj ča kameha. ³⁸ Te šuneha savoro, so tuke phenava, te phireha pal mire droma, te kereha oda, so ela lačo angle mire jakha, te dolikereha mire prikazaňja the lava avke sar miro služobňikos o David, me kerava, hoj furt vareko tira famelijatar lidžala o Izrael, avke sar vareko la Davidoskeru famelijatar

furt lidžal e Judsko. ³⁹ Vaš le Šalamunoskero binos marava le Davidoskere čhaven, ale na pro furt.’ ”

⁴⁰ Vašoda o Šalamun kamelas te murdarel le Jeroboam, ale o Jeroboam denašla andro Egipt ko kralis Šišak. Ode sas, medik o Šalamun na muľa.

Le Šalamunoskero meriben

⁴¹ Aver veci, so o Šalamun kerđa, the savoro leskero godaveripen hin pisimen andro zvitki le Šalamunoskere. ⁴² O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem pal calo Izrael saranda (40) berš. ⁴³ Sar muľa o Šalamun, parunde les andro foros le Davidoskero, leskere dadeskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Rechabeam.

12

Deš kmeňi pes vzburinen pro Rechabeam

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven vaš o kralis. ² Sar pes pal oda došunda o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo – ov sas andro Egipt, bo ode denašla anglo Šalamun – mek ode užarelas. ³ Ale o Izraelike vodci bičhade vaš leste. Avke o Jeroboam savore Izraelitencia avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ “Tiro dad o Šalamun pre amende thođa pharo jarmo, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmo, so pre amende thođa tiro dad, a amen tuke služinaha.”

⁵ “Džan a aven ke ma pal o trin džives a phenava tumenge,” odphenda lenge o kralis Rechabeam. Avke gele het.

⁶ Palis o Rechabeam phučkerelas le phuredere vodcendar, save služinenas anglanda leskere dadeske le Šalamunoske: “So majinav te odphenel le manušenge?”

⁷ On leske odphende: “Te aveha lačo ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.”

⁸ Ale o Rechabeam na priiľa lengero vakeriben, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas a denas les godi. ⁹ Phučľa lendar: “So majinav te phenel le manušenge, save man mangel, hoj lendar te odlav o jarmo, so pre lende thođa miro dad?”

¹⁰ O terne murša leske odphende: “Le manušenge, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmo, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‘Man hin thuleder o cikno anguš, sar mire dades sas o felos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmo, ale me tumenge mek kerava phareder! Miro dad tumen marelas le cikne bičoha, ale me tumen marava le bare bičoha*!’ ”

¹² Pro trito džives avľa o Jeroboam savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phenda o kralis: “Aven ke ma pal o trito džives.” ¹³ O kralis lenge zorales odphenda a na priiľa le phuredere vodcengero lav. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: “Miro dad pre tumende thođa pharo jarmo, ale me tumenge kerava mek phareder! Miro dad tumen marelas le bičoha, ale me pal tumende cirdava tele e cipa!” ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačhila pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerda o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phenda o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o kralis o Rechabeam len na šunda, phende leske: “Nane amen řič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskere čhaha?

Andre peskere stani, Izrael!

Akana David, starin tut pal peskero kher!”

Avke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro Judske fori.

¹⁸ Palis o kralis o Rechabeam bičhada ko Izraeliti le Adoram, savo sas upral e buča, ale savore Izraeliti les murdarde le barenca. Sar pes pal oda šunda o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburinda pre le Davidoskeri famelija a oda likerel dži adadžives.

²⁰ Sar pes o manuša andral o Izrael došunde, hoj o Jeroboam pes visarda andral o Egipt, bičhade pal leste. Avke pes zgele a ačhade les vaš o kralis upral calo Izrael. Ča o kmeňos le Judaskero zaačhila vaš le Davidoskeri famelija.

²¹ Sar o Rechabeam avľa andro Jeruzalem, diňa te zvičinel andral o kmeňos Juda the Benjamin 180 000 avrikidle slugaden andro mariben pro Izrael, hoj leske te visaren pale o krališagos. ²² Akor o Del prevakerđa ko Šemajah, ko Devleskero murš: ²³ “Dža a phen

* 12:11 E Hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonenca!

le Šalamunoskere čhaske le Rechabeamoske, le Judske kraliske, a le manuŕenge andre Judsko the Benjamin, ²⁴ hoj o RAJ kavke vakerel: 'Ma džan pro mariben pre tumare phrala, pro Izraeliti. Savore džan khere, bo me kada kerdom.' ” On ŕunde le RAJESKERO lav a savore gele khere.

O Jeroboam oddžal le RAJESTAR

²⁵ Palis o Jeroboam ačhada o foros Šichem andre Efrajimiko brehengeri phuv a ode ačhila te bešel. Palis odarik geła a ačhada o foros Penuel. ²⁶ Ale o Jeroboam phenda peske: "Akana pes ŕaj visarel o kraliŕagos pale le Davidoskera famelijake. ²⁷ Te kala manuŕa gelehas a obetindehas o obeti andre le RAJESKERO Chramos andre Jeruzalem, ulehas pale pačivale peskere rajeske le Rechabeamoske, le Judske kraliske. Palis man murdardehas a visardehas pes pale ke leste."

²⁸ Avke o kralis Jeroboam kerđa duj somnakune gurumňoren a phenda le manuŕenge: "Dos phirenas andre Jeruzalem! Izrael, kade hin tumare devla, save tut ligende avri andral o Egipt." ²⁹ Jekh thođa andre Betel a dujto andre Dan. ³⁰ Kada, so kerđa, anelas le manuŕen pro binos, bo on džanas dži andre Dan te laŕarel jekh somnakuňa gurumňa.

³¹ O Jeroboam ačhada the thana, kaj laŕarenas le modlen, a andre raŕajiko ŕužba thođa chocsave manuŕen, save na sas andral o kmeňos Levi. ³² Andro ohtoto čhon, andre deŕupandžto (15.) džives, diňa inepos prekal o Izraeliti, ajso, sar sas the andre Judsko a pro oltaris obetinelas o labarde obeti. Avke oda kerđa andre Betel a obetinda le gurumňorengere, so kerđa. Palis andre Betel ačhada raŕajen, save služinenas pre ole thana, kaj laŕarenas le modlen. ³³ Avke andre ohtoto čhon pro deŕupandžto džives pro inepos, so diňa avri korkoro pestar, geła ko oltaris, so ode ačhada a kerđa ode e voňava obeta.

13

O prorokos prorokinel pal o oltaris

¹ Ipen akor, sar o Jeroboam kamelas te kerel e obeta, avľa khatar e Judsko andre Betel le RAJESKERO prorokos. ² O prorokos phenda andre le RAJESKERO nav: "Oltarina, oltarina! Kavke phenel o RAJ: 'Le Davidoskera famelijake uola murŕoro a dena leske nav Joziaŕ. Ov pre tu obetinelas le modlengere raŕajen, save akana pre kada oltaris keren o voňava obeti. Zlabarela pre oda oltaris the le manuŕengere kokala!' ” ³ A mek andre oda džives o prorokos diňa znameňje. Phenda: "Kada ela o znameňje, hoj o RAJ vakerelas prekal ma: O oltaris pharola pro duj kotora a o prachos andral leste perela avri."

⁴ Sar o kralis Jeroboam ŕunda, so phenda o prorokos pro oltaris, so hino andre Betel, sikada pre leste le vasteha a phenda: "Chuden les!" A sar ada phenda, leskero vast takoj ačhila ŕevladno a naŕti les imar cirdňa pale ke peste. ⁵ Androda pes o oltaris pharada pro duj kotora a o prachos andral leste pela avri, avke sar phenda o prorokos andre le RAJESKERO nav.

⁶ O Jeroboam phenda le prorokoske: "Mangav tut, modlin tut vaŕ ma ko RAJ, ke peskero Del, hoj mange te sastarel avri o vast." Avke pes o prorokos mangelas ko RAJ a leskero vast sastila avri a sas ajso sar anglođa.

⁷ Palis o Jeroboam phenda le prorokoske: "Av manca andre miro kher, chaha varesavo chaben a dava tut the daros."

⁸ O prorokos leske odphenda: "Choc te man diňalas jepaŕ tire barvalipnastar, na geľomas tuha, na chaľomas o maro, aňi paňi na piľomas pre kada than. ⁹ Bo o RAJ mange phenda: 'Naŕti chas o maro, aňi paňi naŕti pijes a aňi ole dromeha pes naŕti pale visares.' ” ¹⁰ Avke o prorokos odarik geła avre dromeha a na oleha, saveha avľa andre Betel.

O phuro prorokos andral o Betel

¹¹ Andro Betel beŕelas jekh phuro prorokos. Leskere čhave avle ke leste a phende leske savoro, so kerđa le Devleskero prorokos andre oda džives andre Betel, the oda, so phenda le kraliske le Jeroboamoske. Sar leske oda savoro phende, ¹² ov lendar phučľa: "Save dromeha geła?" Leskere čhave leske sikade, save dromeha džalal o prorokos andral e Judsko. ¹³ Palis phenda peskere čhaveŕenge: "Thoven o sedlos pro somaris!" Sar leske thode, ov beŕla pre leste ¹⁴ a geła pal le Devleskero prorokos. Arakhľa les te bešel tel o dubos a phučľa lestar: "Tu sal oda prorokos le Devleskero, savo avľa andral e Judsko?"

"He, me som!" ov odphenda.

¹⁵ "Av manca khere, hoj te chas vareso," phenda leske o phuro prorokos andral o Betel.

¹⁶ Ale o prorokos odpheñda: “Našti man tuha visarav pale a pre kada than našti čhav tuha o maro, aňi o paňi našti pijav, ¹⁷ bo o RAJ mange pheñda: ‘Na čaha ode o maro, aňi na pijeja o paňi a na džaha ole dromeħa, saveħa avlal.’”

¹⁸ Palis o phuro prorokos leske pheñda: “The me som prorokos avke sar the tu a le RAJESKERO aňjelos mange pheñda: ‘Dža a an les pale andre peskero kher, hoj te čal ode o maro a te pijel o paňi.’” Kavke leske klaminelas. ¹⁹ Androda le Devleskero prorokos geħa leħa andre leskero kher a čaħa ode o maro a piħa o paňi.

²⁰ Sar beħenas paħal o skamind, o RAJ prevakerďa ko phuro prorokos, savo les anda pale andre peskero kher. ²¹ Zvičinda pre le Devleskero prorokos, savo avla andral e Judsko, a pheñda leske: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Vaħoda, hoj man na šundal a na dolikerdal miro lav, so tuke phendom, ²² ale geħal a čahal ode o maro a piħal o paňi, na aveħa parundo andre tire dadengero hrobos.’”

²³ Sar le Devleskero prorokos čaha a piħa, o phuro prorokos pririchtinda leske le somaris pro drom. ²⁴ Avke, sar odarik le Devleskero prorokos odgeħa, arakhħa pes le levoha pro drom. O levos pre leste čučiħa a murdarda les. Palis o somaris the o levos ačhenas paš leskero felos, so pašolas pro drom. ²⁵ Ipen akor odarik džanas varesave murħa a dikħle o felos pre phuv the le levos te ačhel paš leste. Gele andro Betel, kaj beħelas o phuro prorokos, a savoro oda rozvakerde.

²⁶ Sar pal oda šunda o phuro prorokos pheñda: “Kada hino oda prorokos, savo na šunda o lava le RAJESKERE! Avke o RAJ bičħada le levos pre leste, hoj les te murdarel, a o levos kerďa avke, sar pheñda o RAJ.”

²⁷ Palis pheñda peskere čhavenge: “Pririchtinen mange le somaris pro drom.” Avke sar on oda kerde, ²⁸ ov geħa a arakhħa le prorokoskero felos te pašol pre phuv. O somaris the o levos ačhenas paš o felos. O levos na čaħa o felos aňi le somaris. ²⁹ O phuro prorokos hazďħa leskero felos, thoďa pre peskero somaris a odligendħa les pale andro Betel, hoj te rovel pre leste a te parunel. ³⁰ Parunďa les andre peskero hrobos a rovelas pal leste: “Ach, phrala miro!”

³¹ Paloda, sar les parunďa, pheñda peskere čhavenge: “Sar merava, thoven man andre oda hrobos, kaj pašol kada prorokos, hoj mire kokala te en paš leskere. ³² Čačes pes ačħela oda, so vakerelas kada prorokos andre le RAJESKERO nav pro oltaris andro Betel the pre savore thana andre Samarija, kaj služiñenas avre devlenge.”

³³ Aňi pal kada, so pes ačħila, pes o Jeroboam na odvisarda pal peskero nalačho drom, ale dureder ačħavelas andre rašajiko služba pro uče thana chočsaven murħen. ³⁴ Aleħa o Jeroboam anda peskera famelija andro binos, a vaħoda mušinde te el savore züičimen a khosle tele pal kadi phuv.

14

Le Jeroboamoskero čhavo merel

¹ Andre oda časos nasvaliħa le Jeroboamoskero čhavo o Abijah. ² O Jeroboam pheñda peskera romňake: “Preuri tut andre aver gada, hoj tut te na sprindžaren, hoj sal miri romňi. Dža andro Šilo, kaj hino o prorokos o Achijah, bo ov mange pheñda, hoj ačħava krališ andro Izrael. ³ Le peħa deš mare, varesave bokelħa the džbanos le medoha a dža ke leste. Ov tuke phenela, so ela le čhavoreħa.” ⁴ Oj kerďa avke, sar lake pheñda, a geħa andro Šilo ko Achijah.

Ov imar na dikħelas mištes, bo sas maj koro a igen phuro. ⁵ Ale o RAJ pheñda le Achijoske: “Le Jeroboamoskeri romňi ipen akana avel ade, hoj te phučel pes pal peskero čhavo, bo hino igen nasvalo, ale oj kerela pestar, hoj hiňi vareko aver. Tu lake phenela kavke the kavke.”

⁶ Palis, sar o Achijah šunda lakero phiriben, hoj imar hiňi paš o vudar, pheñda lake: “Av andre. Me džanav, hoj tu sal le Jeroboamoskeri romňi. Soske pestar keres, hoj sal vareko aver? Nalačho hiros tuke phenava. ⁷ Dža a phen le Jeroboamoske, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskero, leske kavke phenel: ‘Kidňom mange tut avri le manušendar a ačħadom tut, hoj te lidžas mire manušen le Izraeliten. ⁸ Odilom o krališagos le Davidoskera famelijatar a diňom tuke. Ale tu na likerahas tut avke, sar miro služobňikos o David, savo dolikerelas mire prikazaňja a savo džalas pal ma cale peskere jileħa a kerelas ča oda, so lestar kamavas. ⁹ Ale tu pes likerahas goreder sar savore kralħa, save sas angle tute. Le dumeħa tut odvisardal mandar a kerďal peske avre devlen the modlen le somnakastar ča vaħoda, hoj man lenca te čolħares. ¹⁰ Vaħoda anav pre tiri famelija e bibach. Murdarava dojekħe tire murħes andro Izrael, savore otroken the slobodnen. Züičinava tira famelija, avke sar o šmeci hine zlabarde. ¹¹ Te vareko tira famelijatar

merela andro foros, chana len o rikone a olen, save merena pre maľa, chana o čirikle. Avke phenda o RAJ.’”

¹² O Achijah mek lake phenda: “Akana dža pale khere. Sar dodžaha andro foros, tiro čavoro merela. ¹³ Savore manuša andral o Izrael pal leste rovena a parunena les. Ča ov andral le Jeroboamoskeri familija ela parundo avke, sar kampil, bo ča andre leste o RAJ, o Del le Izraeloskero, arakhľa vareso lačo. ¹⁴ O RAJ ačhavela kralis andro Izrael, savo murdarela avri le Jeroboamoskera familija a oda mek adadžives! He, imar akana! ¹⁵ O RAJ razinela le Izraeloha, avke sar e balvaj čhalavel la trstinakera pacaha andro paňi. Ov le Izraeliten cirdela avri andral kadi lači phuv, so diňa lengere dádenge a rozčhivela len pal o baro paňi Eufkrat, bo kerde slupi la modlake Ašera, savenca rozčholarde le RAJES. ¹⁶ O RAJ omukela le Izraeliten, bo o Jeroboam kerda binos a the le manušen anda andro binos.”

¹⁷ Avke le Jeroboamoskeri romňi pes visarda pale khere andro foros Tirca. Soča geľa prekal o vudar andro kher, o čhavoro muľa. ¹⁸ O Izraeliti rovenas pal leste a parunde les, avke sar phenda o RAJ prekal peskero služobňikos o prokok Achijah.

Le Jeroboamoskero meriben

¹⁹ Savore aver veci, so o Jeroboam kerda, leskere maribena a sar lidžalas o krališagos, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁰ O Jeroboam lidžal o krališagos bišuduj (22) berš. Ov muľa a sas parundo. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Nadab.

O Rechabeam ačhel kralis andre Judsko

²¹ Le Šalamunoskero čhavo o Rechabeam ačhila kralis andre Judsko, sar sas leske saranda the jekh (41) berš. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidňa avri o RAJ maškar savore Izraelike fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskeri daj pes vičinelas Naama a sas Ammončanka.

²² O manuša andral o kmeňos Juda kerenas buter binos anglo RAJ sar savore lengere phure dada a aleha pre peste anenas buter le RAJESKERI choľi, ²³ bo the on ačhavenas thana pro lašariben, o sentne slupi the o slupi la modlake Ašera; a oda pre dojekh učo than the paš dojekh baro stromos. ²⁴ Ale nekgoreder sas, hoj pre ola thana, kaj lašarenas peskere devlen, o murša the o džuvľa služinenas sar lubňa. Kerenas savore nalache džungale veci, so kerenas o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izraeliti.

²⁵ Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, geľa o Egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben. ²⁶ Iľa andral le RAJESKERO Chramos the andral o palacis savore dragane veci the o somnakerel o štiti, so diňa te kerel o Šalamun. ²⁷ Paľis o Rechabeam pre lengero than diňa te kerel o štiti le bronzozstar a diňa le velitelenge upral o stražňika, save merkinenas paš o palaciskero vudar. ²⁸ Kecivar džalas o kralis andre le RAJESKERO Chramos, o stražňika lenas o štiti a džanas leha, a paľis len thovenas andro kher, kaj sovenas o stražňika.

²⁹ Savore aver veci, so kerda o Rechabeam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ³⁰ Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ³¹ O Rechabeam muľa a sas parumen andro Foros le Davidoskero. Leskeri daj e Naama sas andral o Ammon. Pal o Rechabeam ačhila kralis leskero čhavo Abijam.

15

O Abijam kralis andre Judsko

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas le Nebatoskero čhavo o Jeroboam andro Izrael, o Abijam ačhila kralis upral e Judsko. ² Ov lidžalas o krališagos andro Jeruzalem trin berš. Leskeri daj sas Maacha, e čhaj le Abišalomoskeri.

³ Ov kerelas ajse bini sar angle leste leskero dad. Leskero jilo na sas oddino le RAJESKE, peskere Devleske, avke sar leskero prapapus o David. ⁴ Ale ča prekal o David o RAJ, leskero Del, chraňinelas o Jeruzalem a diňa ode o svetlos oleha, hoj ačhada leskere čhas sar kralis. ⁵ O RAJ ada kerda, bo o David kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka. Medik ov dživelas andre savoreste les šunelas, ča na andre oda, so kerda le Urijašoha, le Chetitoha*.

⁶ O maribena maškar o Rechabeam the o Jeroboam sas furt, medik dživenas. ⁷ O mariben le Jeroboamoha ľikerelas dureder the akor, sar sas kralis o Abijam. Savore aver veci, so kerda o Abijam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁸ Sar o Abijam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Asa.

* 15:5 2. Sam 11-12

O Asa kralis andre Judsko

⁹ Sar kralinelas o Jeroboam bišto (20) berš upral o Izrael, andre Judsko ačhila kralis o Asa. ¹⁰ Ov kralinelas andro Jeruzalem saranda the jekh (41) berš. Leskeri baba sas e Maacha, le Abišalomoskeri čhaj.

¹¹ O Asa kerelas savoro, so sas le RAJESKE pre dzeka avke sar leskero prapapus o David. ¹² Ov andral odi phuv tradla avri savore muršen the le džuvljen, save služinenas paš o oltara sar lubňa. Žničinda savore modlen, so kerde anglođa leskere phure dada. ¹³ The peskera baba la kralovna Maacha čhida tele pal o tronos, bo kerda la modlake Ašera slupos. O Asa les čhinda tele a labarđa andre dolina Kidron. ¹⁴ O Asa sas cale jileha oddino le RAJESKE pal calo peskero dživipen, choc na žničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁵ Preligenda andre le RAJESKERO Chramos o dari, so leskero dad the ov sentňarde: o rup, somnakaj the o sersamos prekal o Chramos.

¹⁶ O maribena maškar o Asa the o Izraeliko kralis Baaša sas furt, medik dživenas. ¹⁷ Andre jekh džives o Baaša geľa fur mariben pre Judsko. O foros Rama zoralarđa, hoj ņiko le manušendar pes te na dochudel avri aňi andre Judsko.

¹⁸ Avke o Asa iľa savoro rup the somnakaj, so ačhila andre le RAJESKERO Chramos the palacis, a bičhada peskere služobňikenca andro Damaskus ko Aramejiko kralis Ben-Hadad. Ov sas le Tabrimonoskero čhavo a leskero papus sas o Chezijon. Diňa leske te phenel kale lava: ¹⁹ “Maškar amende mi el phandľi e zmluva, avke sar anglođa sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, oddža la zmluvatar, so phandľal le kraliha Baašaha, hoj te oddžal het peskere slugađenca andral miri phuv!”

²⁰ O Ben-Hadad kerda avke, sar leske phenda o Asa, a bičhada peskere velitelēn pro Izraelike fori. Domarđa o Ijon, Dan, o foros Abel-Bet-Maacha the o phuva Galileja† the Naftali. ²¹ Sar pes pal oda šunda o Baaša, zaačhada o buča pre Rama a visarđa pes pale andre Tirca, hoj ode te bešel. ²² O kralis Asa prikazinda savore manušenge andre Judsko, hoj te odligenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ačhada oleha o foros Geba andro Benjamin the o foros Micpa.

²³ Savore aver veci, so kerda o kralis Asa the leskere ņerindipena (viťaztva), the sar zoralarđa o fori, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. Ale ov andro phuripen nasvaliľa pro pindre. ²⁴ O Asa muľa a parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jošafat.

O Nadab kralis andro Izrael

²⁵ Sar kralinelas o Asa dujto berš andre Judsko, le Jeroboamoskero čhavo o Nadab ačhila kralis upral o Izrael a lidžalas len duj berš. ²⁶ Ale o Nadab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad, savo lidžalas le Izrael andro binos.

²⁷ Palis o Baaša, o čhavo le Achijoskero andral o kmeňos Jissachar, pes vzburiŋda pro Nadab. Murdarđa les akor, sar o Izraelike slugađa sas rozačhade pašal le Filištinengero foros Gibbeton. ²⁸ Sar kralinelas o Asa andre Judsko trito berš, o Baaša murdarđa le Nadab a ačhila pal leste kralis andro Izrael. ²⁹ Sar ačhila kraliske, murdarđa caľa Jeroboamoskera famelija a na mukľa ņikas te dživel, avke sar o RAJ phenda prekal peskero prorokos Achijah andral o Šilo. ³⁰ Oda pes ačhila vašoda, bo o Jeroboam kerelas o bini a the le manušen andral o Izrael lidžalas andre oda. Kaleha kerda choli le RAJESKE, le Izraelike Devleske.

³¹ Savore aver veci, so kerda o Nadab, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ³² Medik dživelas o Baaša the o Asa, sas maškar lende furt o maribena.

O Baaša kralis andro Izrael

³³ O Baaša, le Achijoskero čhavo, ačhila upral calo Izrael kralis andre Tirca a kralinelas bišuštar (24) berš. Oda pes ačhila andro trito berš, sar kralinelas o Judsko kralis Asa. ³⁴ O Baaša kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar anglođa o Jeroboam, savo lidžalas le Izraeliten andro bini.

16

¹ Akor o RAJ prevakerđa ko prorokos Jehu, savo sas o čhavo le Chananiskero, hoj te džal te phenel le Baašaske: ² “Me tut hazdňom upre andral o prachos a ačhadom tut vodcaske upral mire manuša andro Izrael. Ale tu pes likerahas sar the o Jeroboam a ligendal mire manušen andro binos, hoj man aleha te cholaren. ³ Vašoda akana žničnava le Baaša the leskera famelija avke, sar oda kerdom le Jeroboamoha, le

† 15:20 E Hebrejiko čhib: calo Kinneret

Nebatoskere čhaha, the leskera famelijaha. ⁴ Te vareko le Baašaskera famelijatar merela andro foros, chana les o rikone, a te merela vareko pre mala, chana les o čirikle.”

⁵ Savore aver veci, so kerda o Baaša, the leskere ņerindipena (vifažtva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁶ Palis o Baaša mula a parunde les andre Tirca. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Elah.

⁷ O RAJ prevakerda prekal o prorokos Jehu ko Baaša the ke leskeri famelija, bo kerelas binos anglo RAJ. Peskere binenca the oleha, hoj murdarda le Jeroboamoskera famelija, pre peste anelas le RAJESKERI choli.

O Elah kralis upral o Izrael

⁸ Andro bišušovto (26) berš, sar kralinelas o Asa andre Judsko, ačhila kralis upral o Izrael o Elah, le Baašaskero čhavo. Ov kralinelas andre Tirca duj berš. ⁹ Ale pre leste pes ačhada leskero služobnikos o Zimri, savo sas velitelis upral o jepaš leskere maribnaskere verdana. Andre jekh džives o Elah mulatinelas a mačila andre Tirca andro kher le Arcasoskero, savo sas upral o palacis andre Tirca. ¹⁰ Akor avla o Zimri a murdarda les. Ačhila pes oda andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa. Avke pal o Elah ačhila kralis o Zimri.

¹¹ Palis, sar bešla pre leskero tronos, diña te murdarel savoren andral le Baašaskeri fajta a na mukla te dživel aňi jekhe muršes andral leskeri famelija the prijateľa. ¹² Avke o Zimri murdarkerda avri čala Baašaskera famelija avke, sar o RAJ phenda le Baašaske prekal o prorokos Jehu, ¹³ bo o Baaša the o Elah krenas o bini a lašarenas avre devlen a the le Izraeliten lidžanas andro binos. Aleha pre peste ande e choli le RAJESKERI.

¹⁴ Savore aver veci, so kerda o Elah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Zimri kralis upral o Izrael

¹⁵ Andro bišueftato (27) berš, sar kralinelas o Judsko kralis Asa, ačhila kralis upral o Izrael o Zimri andre Tirca pro ehta džives. Akor o slugada andral o Izrael pes rozačhade pašal o Filištíniko foros Gibbeton. ¹⁶ Sar pes o Izraeliti došunde andro taboris, hoj o Zimri pes vzburinda pro kralis a murdarda les, ačhade mek oda džives le Omri vaš o kralis upral calo Izrael, savo sas velitelis upral o slugada andro taboris. ¹⁷ Palis o Omri the calo Izrael omukle o foros Gibbeton a gele pes te rozačhavel pro mariben pašal o foros Tirca. ¹⁸ Sar o Zimri dikhla, hoj o foros sas zailo, geľa andro nezkoraleder kher andro palacis, podlabarda les a mula. ¹⁹ Kada pes leske ačhila vaš peskere bini, bo the ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. Ov kerelas ola bini avke sar o Jeroboam a mek ke oda lidžalas le Izraeliten andro binos.

²⁰ Savore aver veci, so o Zimri kerda, the oda, sar pes vzburinda, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

²¹ Akor o Izraeliti pes rozulade pro duj partiji, bo varesave kamenas, hoj te el kralis o Tibni, o čhavo le Ginatoskero, ale dujto partija kamenas le Omri. ²² Ale o manuša, save ačhenas paš o Omri, sas zoraleder a ņerinde (zvifazinde) upral le Tibnioskere manuša. Avke o Tibni mula a o Omri ačhila kralis.

O Omri kralis upral o Izrael

²³ Andro trandato ešebno (31) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, andro Izrael ačhila kralis o Omri. Ov kralinelas upral lende dešuduj (12) berš – olestar šov berš andre Tirca. ²⁴ Palis le Šemerostar cinda o brehos Šomeron vaš eftavardeš (70) kili rup*. Avke pro brehos ačhada foros, saveske diña nav Samarija pal o Šemer, bo oda brehos sas anglođa leskero.

²⁵ O Omri kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ²⁶ Ov kerelas avke sar the o Jeroboam a peskere binoha cirdňa the le Izraeliten pro binos oleha, hoj chudle te lašarel avre devlen. Aleha pre peste ande e choli le RAJESKERI, le Izraelike Devleskeri.

²⁷ Savore aver veci, so kerda o Omri, the leskere ņerindipena hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁸ Sar o Omri mula, parunde les andre Samarija. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Achab.

O Achab kralis upral o Izrael

²⁹ Andro tranda ochtoto (38) berš, sar kralinelas andre Judsko o Asa, andro Izrael ačhila kralis o Achab, le Omrioskero čhavo. Ov kralinelas andre Samarija bišuduj (22) berš. ³⁰ O Achab kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo kerelas buter bini sar savore kraľa angle leste. ³¹ Na sas leske dos, hoj kerelas o bini avke sar the o Jeroboam, ale ke oda mek iľa peske la Jezabel romňake. Oj sas e čaj le Etbaaloskeri, savo sas

* 16:24 E Hebrejiko čhib: duj talenti

krališ andro Sidon. Vašoda o Achab chudla te služinel le Baaloske a te lašarel les. ³² Ov ačhada andre Samarija chramos prekal o Baal a andre oda chramos kerda leske the oltaris. ³³ O Achab mek kerda slupos la modlake Ašera a aleha pre peste anda buter e chohi le RAJESKERI, le Izraelike Devleskeri, bo sas goreder sar savore kraľa angle leste.

³⁴ Medik kralinelas o Achab, jekh murš andral o Betel, savo pes vičinelas Chijel, chudla pale te ačhavel o foros Jericho. Ale sar o Chijel thovelas o zakladi, leskero nekphureder čhavo o Abiram muľa. Palis, sar dokerda o foroskere brani, muľa leske the o terneder čhavo o Segub. Ov ačhada pale o Jericho vaš o džživipena peskere čhavage, avke sar phenda anglo but berš o Jozua, o čhavo le Nunoskero.

17

O Eliaš zaachavel o brišind

¹ Akor o Eliaš, o prorokos andral o foros Tišbe andro Gilead, phenda le krafiske Achaboske: “Avke sar dživel o RAJ, o Del le Izraeloskero, saveske me služinav: Tel kala trin berš na ela rosa, aňi o brišind na dela, medik me na phenava.”

² Palis o RAJ phenda le Eliašoske: ³ “Dža adarik pro vichodos a garuv tut paš o paňi Kerit, so hino pre vichodno sera le Jordanostar. ⁴ Odarik pijeha o paňi the chaha o chaben, bo prikazindom le vranenge, hoj tuke te anen.”

⁵ Avke o Eliaš odgeľa a kerda oda, so leske phenda o RAJ a bešelas pro vichodos le Jordanostar paš o paňi Kerit. ⁶ Odarik pijelas o paňi a o vrani leske anenas tosara the rači o maro the o mas. ⁷ Ale pal varesavo časos o paňi odarik našliľa, bo na delas andre odi phuv o brišind.

O Eliaš andre Sarepta

⁸ O RAJ phenda le Eliašoske: ⁹ “Ušti a dža andro foros Sarepta paš o Sidon a ode ačh te bešel, bo me ode phendom jekha vdovake, hoj pes pal tu te starinel le chabeneha.”

¹⁰ Avke o Eliaš geľa andre Sarepta. Sar doavľa paš le foroskeri brana, ipen akor ode varesavi vdova kidelas o kašta. Ov pre late zvičinda: “Mangav tut, an mange te pijel sikra paňi.” ¹¹ Sar leske džalal te anel o paňi, ov mek lake phenda: “Mangav tut, an mange the sikra maro.”

¹² Oj leske phenda: “Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, nane man ņisavo maro! Hin man ča sikra aro andro čaro the olejnos andro džbanos. Ipen akana kidav o kašta, hoj te džav te tavel chaben mange the mire čhaske. Kada ela amaro posledno chaben a palis bokhatar meraha.”

¹³ “Ma dara tut!” odphenda lake o Eliaš. “Dža a ker avke, sar phendal, ale ešeb (peršo) ker cikno maro prekal ma a an mange. Palis ker tuke the tire čhaske. ¹⁴ Bo kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘O aro andral tiro čaro aňi o olejnos andral o džbanos na našlola, medik o RAJ na dela pale o brišind pre phuv.’”

¹⁵ Avke oj geľa a kerda avke, sar phenda o Eliaš. A sas len but dživesa so te chal. ¹⁶ O aro andral o čaro aňi o olejnos andral o džbanos na našlolas, avke sar phenda o RAJ prekal o Eliaš.

¹⁷ Pal varesavo časos lake o čhavo nasvaliľa. Oda nasvaliben sas furt goreder, medik na muľa. ¹⁸ Avke oj leske phenda: “Ó, Devleskero manuš, so tut kerdom? Avlal mange te leperel mire bini anglo Del a te kerel, hoj miro čhavo te merel?”

¹⁹ “De mange tire čhas!” odphenda lake. Palis iľa les andral lakere vasta a geľa leha andro upruno kher, kaj sovelas. Ode les thođa pre peskero hačos ²⁰ a zorales pes mangelas: “RAJEJA, Devla miro, soske oda kerdal kala vdovake, ke savi avlom te bešel? Soske la dukhadal aleha, hoj lakero čhavo muľa?” ²¹ Palis o Eliaš pašliľa upral o mulo čhavo trival a mangelas le RAJES: “RAJEJA miro, Devla! Mangav tut, visar pale o džživipen kale čhaske!”

²² O RAJ šundľa leskero mangipen avri a o čhavoro obdžidiľa. ²³ Palis le čhavores o Eliaš iľa a ligenda les tele paš leskeri daj a phenda lake: “Dikh, tiro čhavo dživel.”

²⁴ A oj leske odphenda: “Akana džanav, hoj sal le Devleskero prorokos a o RAJ čačas vakeral prekal tu!”

18

O Eliaš pes sikavel le Achaboske

¹ Pal o buter časos, sar na delas trin berš o brišind, o RAJ prevakerda ko Eliaš: “Dža a sikav tut le kraliske Achaboske, bo kamav te bičhavel pre phuv o brišind.” ² Avke o Eliaš geľa ko krališ Achab.

Andre Samarija sas bari bokh, ³ a vašoda o Achab peske diňa te vičinel le Obadiah, savo sas o spravcas le palaciskero. O Obadiah igen daralas le RAJESTAR, ⁴ a sar angloda e Jezabel murdarkerelas le RAJESKERE proroken, ov iľa ke peste šel (100) proroken a po penda (50) len garuđa andre jaskiňa. Ode lenge anelas chaben the paňi. ⁵ O Achab phenda le Obadiosk: “Av džas andre cali phuv paš dojekh paňi the dolina, či na arakhaha dos čar prekal amare graja the mulici, hoj te na murdaras amaro dobitkos.” ⁶ Paľis pes dothode, ko kaj džala. Avke o Achab džalas jekha seraha a o Obadiah avra seraha.

⁷ O Obadiah sas ipen pro drom, sar pes jekhvaresto arakhľa le Eliašoha. Sar les sprindžarda, peľa anglal leste a phučľa: “Sal oda tu, Eliaš, rajeja miro?”

⁸ “He, me som,” odphenda. “Dža a phen peskere rajeske, hoj som ade.”

⁹ “So nalačo kerđom,” phučľa o Obadiah, “hoj kames tire služobňikos te del andro vasta le Achaboske, hoj man te murdarel?” ¹⁰ Avke sar dživel o RAJ, tiro Del, phenav tuke, hoj o kralis tut diňa te rodol andre dojekh narodos the krališagos. Sar leske ola krala phenenas, hoj na sal ode, ov pre lende ispidelas, hoj te len pre peste vera, hoj tut čačes na arakhle. ¹¹ A tu akana kames, hoj te džav te phenel mire rajeske: ‘O Eliaš hino ade.’ ¹² Se sar džava tutar het, le RAJESKERO Duchos tut šaj odlidžal het a me na džanava kaj. Sar oda džava te phenel le Achaboske a palis tut na arakhela, murdarela man. Se me, tiro služobňikos, terňipnastar lašarav le RAJES. ¹³ Či na phende tuke, rajeja miro, so me kerđom akor, sar e Jezabel murdarkerelas le RAJESKERÉ proroken? Hoj garuđom šel (100) proroken a po penda (50) len thodom andre jaskiňa a hordinavas lenge o maro the paňi? ¹⁴ A tu akana mange phenes, hoj te džav te phenel mire rajeske: ‘O Eliaš hin ade.’ Se ov man murdarela!”

¹⁵ Pre oda leske o Eliaš phenda: “Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, mek adadžives man leske sikavava.”

¹⁶ Avke geľa o Obadiah oda te phenel le Achaboske. Paľis o Achab džalas anglo Eliaš.

¹⁷ Sar o Achab dikhľa le Eliaš, phenda leske: “Či na sal oda tu, savo anes le Izraeliten andro pharipen?”

¹⁸ “Na me,” odphenda o Eliaš. “Ale tu the tiri famelija, bo omuklan o prikazaňja le RAJESKERE a chudľan te lašarel le Baaloskere modlen. ¹⁹ Akana vičin savore Izraeliten ke ma pro verchos Karmel. Vičin the le Baaloskere štar šel the penda (450) proroken, the le štar šel (400) proroken la Ašerakere, save chan pal o skamind la Jezabelakero.”

O Eliaš the le Baaloskere proroka pro verchos

²⁰ Akor o Achab bičhada pal savore Izraeliti the pal le Baaloskere proroka, hoj te aven pro verchos Karmel. ²¹ Androja o Eliaš geľa angle savore manuša a phenda: “Dži kana kamen te el pro duj seri, hoj lašarena jekhvar le Devles a paľis le Baal? Te hin o RAJ tumaro Del, lašaren les, ale te hin o Baal tumaro del, akor les lašaren.”

Ale o manuša leske pre oda nič na phende.

²² O Eliaš mek phenda: “Le RAJESKERE prorokendar ačhiľom ča me, ale le Baaloskere prorokendar hin štar šel the penda (450). ²³ Mi anen amenge duje biken. Le Baaloskere proroka peske mi kiden avri jekhe bikos, mi rozčingeren les pro kotora a mi thoven les pro kašta, ale e jag mek te na podlabaren. Me paľis pririchtinava dujtones a thovava les pro kašta, ale aňi me e jag na podlabarava. ²⁴ Paľis le Baaloskere proroka mi mängen peskere devles a me mangava le RAJES. Oda del, savo podlabarela e jag, ela čačes o Del.”

Avke savore manuša phende: “Mištes!”

²⁵ O Eliaš phenda le Baaloskere prorokenge: “Kiden peske avri jekhe bikos a pririchtinen les ešeb (peršo) tumen, bo tumen san buter. Paľis mängen tumare devles, ale e jag na podlabaren.”

²⁶ Avke ile peskere bikos a pririchtinde les. Tosarastar dži ko dilos mängenas le Baal a vičinenas: “Ó, Baal, odphen amenge!” No na šundolas les, aňi lenge na odphenda, choc khelenas the chučerenas pašal o oltaris, so kerde.

²⁷ Paľis, pro dilos, o Eliaš lendar asalas a phenda: “Vičinen pre leste mek buter, se ov hino o del! Šaj el, hoj akana gondolinel pal vareso, vaj geľa pro budaris, abo geľa varekaj pro drom! Abo mek sovel a kempel les te uštavel!” ²⁸ Avke o proroka chudle te kerel bareder vika a čingerenas pes le šablenca the le oštepencia, medik lendar na čuľalas o rat, avke sar furt kerenas. ²⁹ Imar sas pal o dilos a on mek oda kerenas dži akor, sar pes anelas e račakeri obeta. No le Baal na šundolas, aňi na odphenda lenge a nič pes na ačhiľa.

³⁰ Akor o Eliaš phenda savore manušenge: “Aven ke mande!” Avke savore manuša avle ke leste a ov oprikerđa le RAJESKERO oltaris, so sas čhido tele. ³¹ O Eliaš iľa dešuduj (12) bara; ajci, keci sas o kmeňi le Jakoboskere čhavendar, saveske o RAJ phenda: “Tiro

nav ela Izrael.”³² Ole barendar ačhađa oltaris prekal o RAJ a pašal leste kopalinda ajso buchlo žlabos, hoj šaj andre rešlila dešuduj litri*.³³ Pališ thoda pro oltaris o kašta a rozčhingerda le bikos. Thoda les pro kašta a phenda: ³⁴“Pheraren štar kanti pañi a čhiven pre obeta the pro kašta! Keren oda pale!” A on avke the kerde. Pališ lenge phenda: “Keren oda tritovar!” On oda kerde.³⁵ O pañi čulalas pašal oltaris a pherarda the calo žlabos.

³⁶ Sar avla o časos pre chabeneskeri obeta, geľa o prorokos o Eliaš ko oltaris a phenda: “RAJEJA, Devla le Abrahmoskero, Izakoskero the Jakoboskero: adadžives mi sprindžaren, hoj tu sal o Del andro Izrael, hoj me som tiro služobňikos a kada savoro kerav prekal tiro lav.³⁷ Odphen mange, RAJEJA, odphen, hoj kala manuš a te džanen, hoj tu, RAJEJA, sal o Del, a hoj te visares lengere jile pale ke peste.”

³⁸ Androda avla andral o ňebos e jag le RAJESTAR a žlabarda e obeta, o kašta, bara, prachos the o pañi, so sas andro žlabos.

³⁹ Sar savore manuša kada dikhle, bandile le mujeha dži ke phuv a phenenas: “O RAJ hin o Del, o RAJ hin o Del!”

⁴⁰ O Eliaš lenge phenda: “Chuden le Baalokere proroken, hoj ňiko lendar te na denašel het!” Sar len chudle, o Eliaš len ligenda tele paš o pañi Kišon a ode len murdarkerda.

O Eliaš pes mangel vaš o brišind

⁴¹ Pališ phenda o Eliaš le Achaboske: “Dža te chal a te pijel, bo šunav o hangos le bare brišindeskeri.”⁴² Avke o Achab geľa upre, hoj te chal a te pijel, ale o Eliaš geľa pro verchos Karmel. Bandiľa dži ke phuv, o muj peske thoda maškar o kchoča a⁴³ phenda peskere sluhasko: “Dža upre a dikh pro moros.”

Sar geľa a rozdikhľa pes, phenda: “Nane ode ňič!”

Avke o Eliaš leske phenda, hoj te džal pale te dikhel mek eftavar.

⁴⁴ Akor pro ňebos o chmari kalile, phurdelas bari balvaj a chudľa te del zoralo brišind. O Achab bešľa andre peskero verdan a geľa andro Jezreel.⁴⁶ Le RAJESKERI zor avľa pro Eliaš. Ov peskere gada phandľa pašal peste a denašelas anglo Achab calo drom dži ko Jezreel.

19

O Eliaš denašel pro verchos Choreb

¹ O Achab phenda la Jezabelake savoro, so kerda o Eliaš, the oda, sar murdarda la šablaha savore proroken.² Akor oj diňa te phenel le Eliašoske: “Mi maren man zorales mire devla, te tajsa andre ajso časos na murdarava tut, avke sar tu murdardaľ mire proroken.”

³ Sar oda šunđa o Eliaš, daralas pes pal peskero dživipen, iľa peskere sluh a denašľa andre Judsko Beer-šeba. Ode mukľa peskere sluh. ⁴ Sar o Eliaš džalas korkoro pal e pušta calo džives, bešľa peske tel o krakos a kamľa te merel. Kavke pes modlinelas: “Hin man savorestar dos, RAJEJA miro! Le mandar o dživipen, bo me na som ňisoha feder mire dadendar.”⁵ Pališ peske pašiľa tel o krakos a zasuča.

Jekhvareste pes lestar chudľa o aňjelos a phenda leske: “Ušti a cha!”⁶ Sar pes o Eliaš obdikhľa pašal peste, arakhľa paš o šero maro, so sas peko pre jag, the jekh džbanos pañi. Čaľa, piľa a pale zasuča.

⁷ Pališ le RAJESKERO aňjelos avľa pale, chudľa pes lestar dujtovar a phenda: “Ušti a cha, bo hin angle tu igen baro drom.”⁸ Avke uštiľa, čaľa a piľa. Zoralarda pes ole chabeneha a džalas saranda (40) dživesa the rača, medik na dogeľa pre le Devleskero verchos Choreb*.⁹ Ode geľa andre jaskiňa a presuč a rat.

Akor o RAJ ke leste jekhvareste prevakerda: “Eliaš, so ade keres?”

¹⁰ Ov odphenda: “RAJEJA, Devla Nekzoraleder, tu džanes, hoj tuke so nekfeder služinavas, ale o manuša andral o Izrael omukle e zmluva, so tuha phandle. Čhide tele tire oltara a tire proroken murdarde la šablaha! Ča me korkoro ačhilom, ale akana kamen the man te murdarel.”

* 18:32 E Hebrejiko čhib: duj sea * 19:8 Abo: Sinaj

¹¹ “Dža avri andral e jaskiña a ačhuv angle ma pro verchos, bo akana predžava pašal tu,” phenda leske o RAJ.

Jekhwareste sas zorali balvaj, so odphurdelas o verchi a o skali anglo RAJ pharonas, ale o RAJ na sas andre odi balvaj. Paloda e phuv zorales razisalolas, ale aňi andre oda na sas o RAJ. ¹² Avke avla e jag, ale aňi andre odi jag na sas o RAJ. Paloda šundolas cicho hangos. ¹³ Sar oda šunda o Eliaš, zagaruđa peske o muj le plaštoha, gela avri a ačhada pes angle jaskiña.

Androda ke leste o RAJ prevakerda: “Eliaš, so ade keres?”

¹⁴ Ov odphenda: “Mange igen džalas pal oda, hoj tuke te služinav so nekfeder, RAJEJA, Devla Nekzoraleder, bo o Izraeliti omukle tiri zmluva, čivkerde tele o oltara a murdarde tire proroken la šablaha a ņiko lendar na ačhila, ča me. A akana kamen the man te murdarel.”

¹⁵ O RAJ leske odphenda: “Dža pale le dromeħa ke pušta paš o Damaskus. Sar ode dodžaha, pomakh le Chazael kraliske upral o Aram; ¹⁶ le Jehu, le Nimšiskere čhas, pomakh vaš o kralis upral o Izrael a le Elizeus, le Šafatskere čhas andral e Abel-Mechola, pomakh vaš o prorokos pre tiro than. ¹⁷ A ela avke: O Jehu murdarela sakones, kas o Chazael na murdarela, a o Elizeus murdarela sakones, kas o Jehu na murdarela. ¹⁸ Me mukava mange andro Izrael eħta ezeren (7 000) manušen, save na bandile anglo Baal, aňi les na čumidle.”

O Eliaš vičinel le Elizeus

¹⁹ Sar odarik o Eliaš odgela, arakhla le Šafatskere čhas le Elizeus ipen akor, sar orinelas e maħa. Sas les dešuduj (12) pari guruva a ov korkoro lidžalas e posledno para. Sar o Eliaš džalas pašal leste, čhida pre leste peskero plaštoš. ²⁰ Avke o Elizeus mukla le guruven a denašla pal o Eliaš. Phenda leske: “Mangav tut, domuk mange, hoj te čumidav la da the le dades, palis džava pal tu.”

“Dža a visar tut pale!” phenda leske o Eliaš. “Me tut na zaačhavav.”

²¹ Avke o Elizeus gela, murdarđa duje guruven a taħa len pre jag, so kerda le kaštune jarmendar, so sas pre ola guruva, a oda mas diħa te chal le manušenje. Palis odgela a džalas pal o Eliaš a služinelas leske.

20

O Aramejčana džan pro Izrael

¹ O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, diħa te zvičinel savore slugađen. Sas leħa tranda the duj (32) kraħa, o graħa the o maribnaskere verdana. On gele, rozačhade pes pašal o foros Samarija a džanas pre leste. ² Bičhada muršen andro foros, hoj te phenen le Izraelike kraliske le Achaboske: “O Ben-Hadad phenel avke: ³ ‘Tiro rup the somnakaj, tire romňija the nekfeder čhave hine akana mire.’”

⁴ “Avke sar phenes, rajeħa miro the kraliħa, me the savoro, so man hin, akana hino tiro,” odphenda leske o Achab.

⁵ O murša avle pale ke leste a phende: “Šun, so phenel o Ben-Hadad: ‘Kamavas tutar, hoj te des mange tiro somnakaj, rup, tire romňijen the čhaven. ⁶ A akana, tajsa andre ajsa časos bičhavava ke tu mire služobňiken, save predikhena tiro palacis the o kħera tire služobňikenge a lena savoro, so ela lenge pre dzeka.’”

⁷ Avke o Achab zvičinda ke peste savore Izraelike vodcen a phenda: “Dikhnen, hoj kada murš amenge kamel te kerel aleħa pre choli. Ov mange diħa te phenel, hoj kamel miro somnakaj the rup, mire romňijen the čhaven, a me pre oda pričaħilom.”

⁸ Palis savore vodci the manuša leske phende: “Ma šun les a ma domuk oda!”

⁹ Avke o Achab phenda le muršenge, saven bičhada o Ben-Hadad: “Phenen mire rajeske the kraliske, hoj oda, so ešebnovar (peršovar) kamelas peskere služobňikostar, les dava, ale kada, so akana mandar kamel, imar na.” Avke on leske oda gele te phenel.

¹⁰ O Ben-Hadad leske diħa te phenel: “Mi maren man zorales mire devla, te ole forostar ačħela ajci prachos, hoj te el dojekħe mire muršes sikra andre burňik.”

¹¹ O kralis o Achab pre oda odphenda: “Oda, ko mekča lel o zbraňi andro vasta, te na lašarel pes avke sar oda, ko imar thovel tele e šabla pal o mariben.”

¹² O Ben-Hadad oda šunda akor, sar pijelas le kralenca andro stani. Palis phenda peskere muršenge, hoj pes te pririchtinen pro mariben pre Samarija. Avke pes on rozačhade pašal o foros.

¹³ Jekhwareste avla ko kralis Achab varesavo prorokos a phenda: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Dikhes kale but slugađen? Mek adadžives tuke dava o ņerindipen (vitaztvo) upral lende, hoj te džanes, hoj me som o RAJ.’”

14 “Ko lidžala o mariben?” phučla o Achab le prorokostar.

O prorokos odphenda: “O terne slugada le guvernerengere, save lidžan o fori!”

“Ko majinel te džal ešebno pro mariben?” mek phučla o kralis.

“Tu!” odphenda.

15 Avke o Achab diña te zvičinel ole terne slugađen – savore sas 232. Zvičinda the savore Izraelike slugađen, save sas 7 000.

16 Pro dilos gele pro mariben, ipen akor, sar o Ben-Hadad sas mato, bo pijelas andro stanos le tranda the duje (32) kralenca, save leske avle te pomožinel. 17 Ešeb gele o terne slugada a avke le Ben-Hadadoskere murša, save anglal merkinenas pro Izraeliti, avle a phende leske, hoj varesave murša aven andral e Samarija. 18 Ov lenge odphenda: “Zalen len, choc te aven ade andro smirom, abo pro mariben!”

19 Ale o Izraeliti džanas avri andral o foros, ešeb o terne slugada, save lidžanas o mariben, a pal lende caļi armada. 20 Dojekh lendar murdarda ole muršes, savo džalas pre leste. Avke o Aramejčana denašenas het a o Izraeliti džanas pal lende. O kralis andral o Aram, o Ben-Hadad, denašla odarik het le muršenca pro graja. 21 Akor o Achab džalas pal lende, zaiļa leskere grajen the o verdana a zñičinda le Ben-Hadadoskera armada.

O Aramejčana džan pale pro Izrael

22 Palis o prorokos geļa ko kralis Achab a phenda leske: “Dža, zoraļar a pririchtin tire slugađen, bo kavke pre aver berš o Ben-Hadad avela pre tu pro mariben.”

23 Le Ben-Hadadoskere služobņika phende leske: “Ņerinde (zvitazinde) upral amende, bo lengero del hino del le verchengero, ale te pes lenca maraha pro rovno than, űerinaha amen! 24 Vašoda akana ker kada, hoj te na lidžan o maribena o kraļa, ale o veliűela le slugađengere. 25 Palis arakh aver muršen, ajci keci tuke mule andro mariben, a avke ker the le grajenca the le maribnaskere verdanenca. Avke džaha pes lenca te marel pro rovno than a čačes űerinaha pre lende.” Ov len šundā a kerda avke.

26 A ačhila pes, hoj pal o berš o Ben-Hadad vičinda le Aramejčanen a geļa lenca andro foros Afek pro mariben pro Izrael. 27 O Izraeliti pes zgeļe, pririchtinde pes a džanas pro mariben. Kerde peske taboris angle lende sar te duj cikne stadi le kozengere, ale o Aramejčana sas všadzik pal caļi odi phuv.

28 Avke o prorokos avļa ko kralis Achab a phenda leske: “Kavke phenel o RAJ: ‘O Aramejčana phenen, hoj me som del le verchengero a na del la dolinakero, vašoda dava kala bara armada andre tire vasta a on palis sprindžarena, hoj me som o RAJ.’”

29 Efta džives taborinenas jekh angle aver a pro eftato džives pes chudle te marel. O Izraeliti mardarde andre jekh džives 100 000 slugađen. 30 Ole, save ačhile te dživel, denašle andro foros Afek, ale pro 27 000 lendar pele o foroskere muri. O Ben-Hadad denašla a dochudļa pes andro foros, pro garudo than andro kher.

31 Palis leskere služobņika leske phende: “Šundam, hoj o Izraelike kraļa hine jileskere. Av, thovas pašal o per o gone a the o špargi pašal e meņ a džas ko Izraeliko kralis. Šaj el, hoj tut mukela te dživel.”

32 Avke kerde a gele ko kralis a phende: “Tiro služobņikos o Ben-Hadad tut mangel, hoj les te mukes te dživel.”

O Achab lendar phučla: “Ov mek dživel? Ov hino miro phral!”

33 Ole služobņika oda ile sar lačo znameņje lestar a chasņarde (viužinde) oda avri a phende: “O Ben-Hadad hino tiro phral!”

“Džan a anen les ke ma!” phenda o Achab.

Avke o Ben-Hadad avļa ke leste, ov les iļa pre peskero verdan 34 a phenda leske: “O fori, so iļa miro dad tire dadestar, dava tuke pale. Šaj peske keres andro Damaskus pro ulici o placi avke sar varekana miro dad andre Samarija.”

O Achab leske phenda: “Sar phandava tuha e zmluva, mukava tut te džal.” Avke leha phandļa e zmluva a premukļa les.

O prorokos odsudzinel le Achab

35 Akor jekh dženo maškar o proroka phenda avre dženeske, avke sar leske phenda o RAJ: “Čhin man!” Ale ov oda na kerda. 36 Avke oda prorokos leske phenda: “Sar mandar oddžaha het, o levos tut mardarela, bo na šundal le RAJES!” Sar lestar oda dženo geļa het, o levos pre leste chučļa a murdarda les.

37 Palis oda prorokos arakhļa avres a phenda leske: “Čhin man!” Avke oda murš les igen demađa a dukhađa. 38 Androda o prorokos geļa te užarel le Izraelike kralis Achab pro drom a o jakha peske zagaruđa le khosneha, hoj les te na sprindžaren. 39 Sar o kralis odarik predžalas, ov zvičinda zoraļes pre leste: “Tiro služobņikos sas andro mariben

a vareko ke ma anda varesave muršes a phenda mange: 'Merkin pre kada murš! Te denašela, počineha tire dživipnaha, abo tranda the štar (34) kili rupoha.' ⁴⁰ Ale medik me, tiro služobnikos, vareso aver keravas, ov jekhvareste denašla."

Pre oda leske phenda o Achab: "Tu korkoro tut odsudzinda a mušines te počinel."

⁴¹ Ale ov peske sigo iła pal o jakha tele o khosno a o Achab sprindžarda, hoj hino jekh le prorokendar. ⁴² Palis oda prorokos phenda le kraliske: "Kavke phenel o RAJ: 'Vašoda, hoj premuklal le Ben-Hadad, pal savo prikazindom, hoj te merel, akana lava tiro dživipen vaš leskero a tire manušen vaš leskere manuša.'"

⁴³ Avke o Izraeliko kralis Achab sas andre bari choli a džalas pale khere andre Samarija nalača dzekaha.

21

Le Nabotoskeri viñica

¹ Le Nabet andral o Jezreel sas viñica pašes paš o Achaboskero palacis. ² Andre jekh džives phenda o kralis Achab le Nabotoske: "De mange tiri viñica, so hiñi pašes paš miro palacis, bo kamav ode te sadzinel e zeleñina. Dav tut vaš late mek feder, sar tut hin, a te na, počinava vaš late ajci, keci mol." ³ O Nabet leske odphenda: "O RAJ man mi chrañinel, hoj me la tuke te dav, se hiñi o deđictvos pal mire phure dada!" ⁴ Akor o Achab avla khere cholamen the andre nalači dzeka vaš oda, so leske phenda o Nabet. Pašliła pro hados, sas visardo ke fala a na kamelas nič te chal. ⁵ Akor avla ke leste leskeri romñi e Jezabel a phuča lestar: "So pes ačhila? Soske tut hin nalači dzeka? Soske na chas nič?" ⁶ Ov lake odphenda: "Vaš oda, so mange phenda o Nabet. Kamlom lestar te cinel e viñica vaš love abo, te kamlahas, diñomas les vaš late mek feder viñica, sar les hin. Ale ov phenda, hoj la mange na dela." ⁷ Oj leske phenda: "Či na sal tu kralis andro Izrael? Ušti, cha vareso a ma trapin tut! Me dochudava odi viñica a dava tuke!" ⁸ Palis andre le Achaboskero nav pisinda lila, zapečatinda leskera pečataha a bičhađa len le uradnikenge the le vodcenge, save bešenas le Nabotoha andro foros Jezreel. ⁹ Andro lila pisinda: "Den te džanel savorengi, hoj ela o postos. Sar o manuša ena jekhetane, thoven le Nabet te bešel pro pačivalo than. ¹⁰ Arakhen varesave bijedevleskere muršen a thoven len te bešel anglal leste. Mi phenen pre leste, hoj prekošelas le Devles the le kralis. Palis les mi len avri andral o foros a mi čhivkeren andre leste le barenca, medik na merela!" ¹¹ Avke o uradnika the o vodci, save leha bešenas andro foros Jezreel, kerde avke, sar lenge pisinda andro lila e Jezabel. ¹² On dine avri o postos a le Nabet thode te bešel pro pačivalo than. ¹³ Akor avle ola duj bijedevleskere murša, bešle anglal leste a chudle te vakerele pro Nabet, hoj prekošelas le Devles the le kralis. Avke les o manuša ile avri andral o foros a čhivkerenas andre leste le barenca, medik na muła. ¹⁴ Palis la Jezabelake dine te džanel: "O Nabet sas murdardo le barenca." ¹⁵ Sar pes e Jezabel dodžanla, hoj o Nabet muła, phenda le Achaboske: "Ušti a dža. Le e viñica, so tuke na kamla te bikenel o Nabet, bo ov imar na dživel, hino mulo." ¹⁶ Sar o Achab šunda, hoj o Nabet muła, gela te zalel leskeri viñica.

O Eliaš dovakerel le Achaboske

¹⁷ Akor o RAJ prevakerđa ko Eliaš andral o Tišbe: ¹⁸ "Ušti a dža anglo Izraeliko kralis Achab andral e Samarija, bo ipen akana hino andre le Nabotoskeri viñica, hoj la peske te zalel. ¹⁹ Phen leske, hoj kavke vakerele o RAJ: 'Murdarda le Nabet a mek kames te lel leskeri viñica? Ode, kaj o rikone lizinenas le Nabotoskero rat, lizinenas the tiro rat.'"
²⁰ Palis o Achab phenda le Eliašoske: "Arakhlal man, neprijateljina miro?" O Eliaš odphenda: "He, bo pes oddiñal, hoj te keres o nalačhipen anglo RAJ. ²¹ Avke o RAJ tuke phenel: 'Vaš oda, so kerđal, anava pre tu e bibach. Zñičinava andro Izrael savore muršen andral tiri familija, či le otroken vaj slobodnen. ²² Tira familijaha kerava avke, sar kerđom le Jeroboamoha, le Nebatoskere čhaha, the le Baašaha, le Achijoskere čhaha, bo le Izraeliten lidžahas andro binos a kerehas oda, so man anelas andre choli.'"
²³ O RAJ phenel the pal e Jezabel, hoj o rikone chana lakero telos paš o foroskere muri andro Jezreel. ²⁴ A te vareko andral le Achaboskeri familija merela andro foros, chana les o rikone, a te leske vareko merela pre mała, chana les o supi."

²⁵ (Nisavo kralis pes na oddiña te kerel o nalačhipen anglo RAJ avke sar o Achab, bo andre savoreste les ispidelas leskeri romñi e Jezabel. ²⁶ O Achab pes likerelelas igen namištes oleha, hoj bandolas angle aver devla avke sar the o Amoreja, saven o RAJ tradla avri anglal o Izraeliti.) ²⁷ Sar o Achab šunda kala lava, rozčingerđa pre peste o gada a urđa pre peste o gono. Poscinelas pes, sovelas andro gono a sas igen smutno. ²⁸ Avke o RAJ phenda le prorokoske Eliašoske: ²⁹ "Dikhlal, sar pes o Achab angle ma

pokorinda? Vašoda, hoj ada kerđa, na kerava odi bibach, so leske phendom, medik ov dživela, ale kerava oda, sar ela kralis leskero čavo.”

22

O Achab na šunel le prorokos Michah

¹ Trin berš na sas mariben maškar o Aramejčana the Izraeliti, ² ale pro trito berš geľa o Judsko kralis Jošafat ko Izraeliko kralis Achab. ³ O Achab phenda peskere služobnikenge: “Se tumen džanen, hoj o foros Ramot-Gilead hino amaro. Soske na keras nič, hoj les te las andral o vasta le Aramejike kraliske?”

⁴ Avke phučľa le Jošafatostar: “Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?”

O Jošafat leske odphenda: “Som tuha, mire manuša hine tire manuša a mire graja hine tire graja.” ⁵ Ale o Jošafat phenda le Izraelike kraliske: “Phuč ešeb (peršo), so phenel pre oda o RAJ.”

⁶ Avke o Izraeliko kralis zvičinda vaj štar šel (400) proroken a phučľa lendar: “Majinav te džal pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Dža!” odphende leske. “O RAJ les dela le kraliske andro vasta!”

⁷ Ale o Jošafat phučľa: “Nane ade mek aver prorokos le RAJESKERO, hoj lestar te phučas?”

⁸ O Achab leske odphenda: “Hin ade mek o Michah, le Jimloskero čavo, prekal savo pes šaj phučas le RAJESTAR, ale me les naši avri ačhav, bo šoha (řikda) mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.”

“Te na vakerel avke o kralis!” phenda o Jošafat.

⁹ Avke o Izraeliko kralis peske diňa te vičinel jekhe uradňikos a phenda leske: “Sigo dža a an mange le Michah, le Jimloskere čhas!”

¹⁰ O Achab the o Jošafat bešenas pre peskere troni andre Samarija paš e foroskeri brana pre oda than, kaj žužarenas o điv, a sas urde andro kralengere plaši a savore proroka anglal lende prorokinas. ¹¹ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskero čavo, peske kerda trastune rohi a vičinelas: “Avke phenel o RAJ: ‘Kale rohenca predemeħa le Aramejčanen, medik len na murdareħa.’”

¹² Savore proroka kavke prorokinas: “Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ oda dela tuke andro vasta.”

¹³ Oda murš, savo geľa pal o Michah, phenda leske: “Dikh, savore proroka prorokinas le kraliske bach. The tu prorokin bach!”

¹⁴ Ale o Michah leske odphenda: “Avke sar dživel o RAJ, me vakerava oda, so o RAJ phenela.”

¹⁵ Sar avľa ko kralis Achab, phučľa lestar: “Michah, majinas te džal pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Džan a řerinena. O RAJ oda dela andro vasta le kraliske!” phenda leske.

¹⁶ Ale o kralis leske phenda: “Kecivar tut mušinav te lel andre vera, hoj mange te vakeres ča o čačipen andre le RAJESKERO nav?”

¹⁷ O Michah phenda: “Dikhľom calo Izrael rozčhido pal o verchi sar bakren, saven nane pastjeris. A o RAJ phenda: ‘Kale manušen nane ko te lidžal. On šaj džan andro smirom khere.’”

¹⁸ Akor o Achab phenda le Jošafatoske: “Na vakeravas tuke, hoj mange nič lačo na prorokinel, ale ča nalačo?”

¹⁹ O Michah mek phenda: “Šun akana o lav le RAJESKERO! Dikhľom le RAJES te bešel pro tronos a savore arjelen te ačhel pašal leste, pre čači (pravo) the baľođňi (ľavo) sera.

²⁰ O RAJ phučľa: ‘Ko kerela upre le Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead a hoj ode te merel?’ Jekh phenelas kavke a dujto avke. ²¹ Androda avľa varesavo duchos angľo RAJ a phenda: ‘Me leħa thovava avri!’ O RAJ lestar phučľa: ‘Sar?’ ²² Avke oda duchos phenda: ‘Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.’ O RAJ phenda: ‘Tu čačes leħa thoveħa avri. Dža a ker ada!’

²³ Akana pes avke the ačhila! O RAJ kerda, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.”

²⁴ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskero čavo, geľa ko Michah, čhinda les pal o muj a phenda: “Sar geľa mandar o Duchos le RAJESKERO, hoj te vakerel tuha?”

²⁵ O Michah phenda: “Tu korkoro dikheħa andre oda džives, sar denašeħa tut te garuvel kher kherestar.”

²⁶ Avke o Achab phenda: “Chude le Michah a lidža les ko foroskero veliteľis Amon the ko kraliskero čavo Joaš. ²⁷ A phen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‘Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik na avava bachtales pale.’”

²⁸ Ale o Michah phendā: “Te pes bachtales visareha, ta akor o RAJ na vakereles prekal ma.” A mek phendā: “Šunen ada, savore manuša!”

Le Achaboskero meriben

²⁹ O Izraeliko kralis Achab the o Judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ³⁰ O Achab phendā le Jošafatoske: “Me man preurava andre aver gada, sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskero plaštos.” Avke o Achab pes preurda andre aver gada a geļa andro mariben.

³¹ O kralis andral o Aram prikazinda peskere tranda the duj veliteļenge (32) upral o maribnaskere verdana: “Te na džal tumenge pal ņikaste, ča pal o Izraeliko kralis.” ³² Sar o velifeļa dikhle le Jošafat, gondolinde, hoj oda hino o Izraeliko kralis, a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda ³³ a sar pre oda avle, hoj oda nane o Izraeliko kralis, preačhile pre leste te džal.

³⁴ Androda varesavo slugadiš ča avke livinda andral o lukos a talinda (trafinda) le Achab maškar o pancjeris. Avke phendā le manušeške, savo lidžalas leskero verdan: “Visar tut a odligen man andral o mariben, bo som zrañimen.” ³⁵ Ale ode džives o mariben sas zoralo a o Achab mušinda te ačhel calo džives andro verdan anglo Aramejčana. O rat andral leskeri rana čuļalas andro verdan a rači muļa. ³⁶ Sar zagela o kham, andro taboris šundila hangos: “Dojekh andre peskero foros the andre peskeri phuv!”

³⁷ Avke o kralis muļa. Palis gele andre Samarija a ode les parunde. ³⁸ Sar leskero verdan thovenas (omorenas) le ratestar paš o pañi andre Samarija, o rikone chlipinenas leskero rat a o lubņa andre landonas, avke sar phendā o RAJ.

³⁹ Savore aver veci, so o Achab kerda, the oda, sar o palacis obthoda la slonovinatar a sar zoralaŕda o fori, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁴⁰ Sar o Achab muļa, pal leste ačhila kralis leskero čhavo Achazijah.

O Jošafat kralis upral e Judsko

⁴¹ Sar imar kralinelas o Achab upral Izrael štarto berš, ačhila kralis upral e Judsko o Jošafat, le Asaoskero čhavo. ⁴² Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas biš the pandž (25) berš. Leskeri daj pes vičinelas Azuba, oj sas le Šilchioskeri čhaj. ⁴³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Asa. ⁴⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zñičinda a o manuša ode dureder obetinenas a labarenas kadidlos.

⁴⁵ Maškar o Jošafat the Izraeliko kralis sas o smirom. ⁴⁶ Savore aver veci, so o Jošafat kerda, leskere maribena the o ņerindipena (viťaztva) hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

⁴⁷ Ov tradña het andral odi phuv le muršen the džuvlen, save služinenas sar lubņa pre ola thana, kaj lašarenas peskere devlen. On sas ode, kanastar sas kralis leskero dad o Asa.

⁴⁸ Andro Edom akor na sas kralis, ča uradņikos. ⁴⁹ O Jošafat diña te ačhavel o lođi, hoj te džan pro moros andro Ofir pal o somnakaj. Ale o lođi na gele, bo tašlile (potopinde) paš o Ecjon-Geber.

⁵⁰ Akor o Achazijah, le Achaboskero čhavo, phendā le Jošafatoske: “Mi džan mire služobņika pro lođi tire muršenca.” Ale o Jošafat oda na kamļa. ⁵¹ O Jošafat muļa a sas parundo andro kraliskero hrobos andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jehoram.

O Achazijah kralis upral o Izrael

⁵² Le Achaboskero čhavo o Achazijah ačhila kralis upral o Izrael andre Samarija, sar kralinelas o Jošafat imar dešueftato (17.) berš. ⁵³ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, the oda, so leskero dad, e daj the o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo lidžalas le Izrael andro binos. ⁵⁴ O Achazijah lašarelas the služinelas le Baaloske. Aleha pre peste anelas le RAJESKERI cholī avke sar the leskero dad.

O Dujto Kralengero Zvitkos

O Eliaš the o kralis Achazijah

¹ Paloda, sar muła o Izraeliko kralis Achab, o Moabčana pes vzburiinde pro Izrael. ² O Achazijah peła pal o balkonos andral peskero upruno kher andre Samarija a dukhađa pes. Bičhađa peskere služobņiken a phenda lenge: “Džan a phučen pes andre Ekron ko del Baal-Zebub, či avava sasto.”

³ Akor le RAJESKERO aņjelos phenda le Eliašoske andral o Tišbe: “Ušći a dža pro drom, hoj pes te zdžas le služobņikenca, saven bičhađa o Samarijiko kralis, a phen lenge: ‘So, nane andro Izrael Del, hoj pes džan te phučen le devlestar Baal-Zebub andro Ekron?’ ⁴ Vašoda kavke o RAJ phenel: ‘Andral o hađos, pre savo pašlos, imar na ušteha, ale čačes pre leste mereha.’” Avke o Eliaš odarik gela het.

⁵ Sar avle pale leskere služobņika, o kralis lendar phučļa: “Soske pes visardan pale?”

⁶ Odfhende leske: “Arakhlam pes varesave muršeha, savo amenge phenda: ‘Visaren pes pale ko kralis, savo tumen bičhađa, a phenen leske, hoj o RAJ vakerel: So, nane andro Izrael Del, hoj pes džan te phučen le devlestar Baal-Zebub andro Ekron? Vašoda imar na ušteha andral o hađos, pre savo pašlos, ale čačes pre leste mereha.’”

⁷ O kralis lendar phučelas: “Sar dičholas avri oda murš, savo pes tumenca zgeļa a vakerelas tumenge kala lava?”

⁸ “Sas pre leste džvirinakero cipakero plaštos a pašal leste sas phandlo cipuno sirimos,” phende leske.

“Oda sas o Eliaš andral o Tišbe,” phenda o kralis.

⁹ Palis o kralis bičhađa peskere velitelis le penda (50) slugadenca pal o Eliaš. Sar o velitelis avļa ko Eliaš, ov ipen akor bešelas pro agor le brehoskero a phenda leske: “Le Devleskero murš, o kralis prikazinda, hoj te aves tele!”

¹⁰ O Eliaš phenda le veliteliske: “Te som le Devleskero murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.” Androda e jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskere muršen.

¹¹ Avke o kralis pal leste bičhađa avre velitelis le penda (50) slugadenca. Ov leske phenda: “Le Devleskero murš, o kralis prikazinda, hoj takoj te aves tele!”

¹² O Eliaš odphenda: “Te som le Devleskero murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.” Androda le Devleskeri jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskere muršen.

¹³ Palis o kralis bičhađa tritovar avre velitelis le penda (50) slugadenca. Sar oda velitelis gela upre ko Eliaš, bandiļa anglal leste a zorales les mangelas: “Devleskero murš, mangav tut vaš miro dživipen the o dživipen mire manušengere. Av jileskero ke amende! ¹⁴ Bo dikh, e jag andral o ņebos peła a zlabarda angle mande ole duje velitelēn the lengere penda (50) slugaden. Ale akana mangav tut, presikav mange o jileskeriben, hoj na merava avke sar on.”

¹⁵ Akor le RAJESKERO aņjelos prevakerđa ko Eliaš: “Dža leha tele a ma dara tut!” Avke o Eliaš ušćiļa a gela leha ko kralis. ¹⁶ Sar o Eliaš avļa ko kralis, phenda: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Bičhadal tire služobņiken, hoj pes te phučen le devlestar Baal-Zebubostar andro Ekron pal tiro sastipen, avke sar te na ulahas andro Izrael o Del, savestar šaj phučļa. Vašoda čačes mereha pre oda hađos, pre savo pašlos.’”

¹⁷ O Achazijah muła, avke sar o RAJ phenda prekal o Eliaš, a vašoda, hoj le Achazijah na sas čhave, leskero phral o Joram pal leste ačhila kralis. Oda sas andro dujto berš, sar kralinelas andre Judsko le Jošafatoskero čhavo o Jehoram.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Achazijah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

2

O Eliaš ilo upre andro ņebos

¹ Sar o RAJ kamlā te lel le Eliaš andre balvaj andro ņebos, o Eliaš le Elizeoha džanas avri andral o Gilgal. ² O Eliaš phenda le Elizeoske: “Mangav tut, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel andro Betel.”

Ale o Elizeus phenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava!” Avke gele andro Betel.

³ Akor jekh partija proroka, save bešenās andro Betel, gele ko Elizeus a phučle lestar: “Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes?”

“Džanav,” odphenda o Elizeus. “Ale ma vakeren pal oda!”

⁴ Palis leske o Eliaš phenda: “Mangav tut, Elizeus, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel andro Jericho.”

Ale o Elizeus odphenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.” Avke gele sodujdžene andro Jericho.

⁵ Jekh partija proroka, save sas andro Jericho, gele ko Elizeus a phučle lestar: “Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes a imar tut buter na lidžala?”

“Džanav oda,” odphenda. “Ale ma vakeren pal oda!”

⁶ Palis leske phenda o Eliaš: “Mangav tut, Elizeus, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel ko Jordan.”

Ale o Elizeus odphenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.” Avke gele sodujdžene.

⁷ Penda (50) proroka ola partijatar džanas pal lende dži ko Jordan, a sar o Eliaš the o Elizeus zaačhile paš o pañi, ola proroka nadur lendar zaačhile. ⁸ O Eliaš iła peskero plaštos, bonđarda (skrucinda) les a demađa leha pal o pañi. Avke pes o pañi rozulađa pro duj seri a sodujdžene pregele pre aver sera pal e šuki phuv.

⁹ Sar imar predžanas, o Eliaš phenda le Elizeoske: “Phen mange, so kames, hoj prekal tu te kerav mek sigeder, sar avava ilo tutar.”

“Mangav tut, mi avel pre ma duvar ajci tire duchostar,” phenda leske o Elizeus.

¹⁰ “Phari veca tuke manges,” odphenda leske o Eliaš, “ale ačhela pes oda akor; te man dikheha, sar avava tutar ilo upre. Ale te man na dikheha, na chudeha oda.”

¹¹ Avke sar džanas le vakeribnaha, jekhvareste pes sikađa jagalo verdan le jagale grajenca. On avle maškar lende a o Eliaš sas ilo andro ņebos andre bari balvaj. ¹² O Elizeus oda dikhla a vriskinelas: “Dado miro, dado miro! O graja the o maribnaskere verdana andral o Izrael ile mire rajes!” Avke imar les buter na dikhla. Akor iła peskere gada a prečinda len pro duj kotora.

¹³ Palis hazdña o plaštos, so peła le Eliašostar, visarda pes a zaačhila pro brehos paš o Jordan. ¹⁴ Hazdña o plaštos a zvičinda: “Kaj hin o RAJ, o Del le Eliašoskero?” Avke le plaštoha demađa pal o pañi, o pañi pes rozulađa pro duj seri a o Elizeus odarik pregeła.

¹⁵ Sar oda dural dikhle ola penda (50) proroka, save sas andral o Jericho, phende: “Le Eliašoskero duchos hino pro Elizeus.” Avke on gele ke leste, bandile anglal leste dži ke phuv ¹⁶ a phende leske: “Dikh, maškar amende hin penda (50) zorale murša. Šaj džan te rodel tire rajes, či les na odligenda o Duchos le RAJESKERO a na čhida pre varesavo verchos, abo andre varesavi dolina.”

“Na mušinen!” phenda o Elizeus.

¹⁷ Ale on pre leste ajci ispidenas, medik na domukla, hoj te džan. Rodenas trin dživesa, ale na arakhle les. ¹⁸ Palis on avle ko Elizeus, kaj sas andro Jericho, a ov lenge phenda: “Či tumenge na phendom, hoj te na džan?”

O nalačo pañi hino sastardo

¹⁹ Varesave Jerichoskere murša phende le Elizeoske: “Dikh, rajeja amaro, andre kada foros pes mištes amenge bešel, ale o pañi nane lačo a e phuv na anel ulipen*.”

²⁰ “Anen mange nevo čaro a thoven andre lon,” phenda lenge. Sar oda čaro leske ande, ²¹ gela ko pañi, čhida andre o lon a phenda: “Kavke phenel o RAJ: ‘Sastardom kada pañi. Imar ņiko kale pañestar na merela a e phuv anela o ulipen.’” ²² Oda pañi hino dži adadžives lačo, avke sar phenda o Elizeus.

O Elizeus the o nalače čhave

²³ Palis khatar o Jericho geła upre andro Betel, a sar džalas le dromeha, o terne čhave andral oda foros lestar asanas a phenenas: “Av upre, tu, lango šero! Av upre, lango šero!”

²⁴ Avke o Elizeus pes visarda, a sar len dikhla, prekošla len andro nav le RAJESKERO. Androda avle avri andral o veš duj medvediči a murdarde saranda the duj (42) čhaven.

²⁵ Odarik geła o Elizeus pro verchos Karmel a palis pes visarda andre Samarija.

3

O trin kraľa džan pro Moab

¹ Andro dešuochtoti (18.) berš, sar kralinelas o Judsko kralis Jošafat, ačhila andre Samarija kralis upral o Izrael o Joram, savo sas čhavo le Achaboskero. Ov kralinelas dešuduj (12) berš. ² O Joram kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, ale na avke

* 2:19 Abo: le džuvlengje ulon mule čhave

sar leskeri daj the dad. Ov čhida tele o slupos, so ačhađa leskero dad le Baaloske. ³ Ale o Joram na kamelas te omukel o bini avke sar anglal leste o Jeroboam, o čhavo le Nebatoskero, savo lidžalas le Izrael andro binos, a na kamelas te preačhel.

⁴ O Moabiko kralis o Meša likerelas bakren a sako berš delas le kralis andro Izrael šel ezera (100 000) cikne bakroren the e vlna pal o šel ezera (100 000) bakre sar daň. ⁵ Soča o Achab muľa, o Moabiko kralis pes vzburiŋđa pro Izraeliko kralis. ⁶ O kralis Joram takoj geľa pre leste pro mariben andral e Samarija a diňa te zvičinel calo Izrael. ⁷ Diňa te phenel le Judske kraliske le Jošafatoske: “O Moabiko kralis pes pre ma vzburiŋđa. Na avlalas manca pre leste pro mariben?”

“He! Džava tuha,” odphenda leske o Jošafat. “So hin miro, hin tiro. Me, mire manuša the graja.”

⁸ Akor o Jošafat lestar phučľa: “Save dromeha džaha pre lende?”

“Le dromeha prekal Edomoskeri pušta,” odphenda leske o Joram.

⁹ Avke džanas o kralis Joram, o Judsko kralis the o Edomiko kralis pro Moab. Džanas bare dromeha a pal o eŋta džives le slugađen imar na sas paňi prekal peste aňi prekal o dobitkos.

¹⁰ Akor o Joram phenda: “Vigos amenge! O RAJ amen trine kralen ade vičinda vašoda, hoj amen te del andro vasta le Moabike kraliske!”

¹¹ Ale o Jošafat phučľa: “Nane ade varesavo prorokos, savestar šaj phučas le RAJESTAR, so majinas te kerel?”

Pre oda phenda jekh služobňikos le Joramoskero: “Hin ade le Šafatoskero čhavo o Elizeus, savo služinelas le Eliašoske.”

¹² “O RAJ prevakerela prekal leste,” phenda o Jošafat. Avke gele ke leste savore trin kraľa.

O mariben le Moabčanenca

¹³ O Elizeus phenda le Izraelike kraliske: “Soske tu aves ke mande? Dža ke tire dadeskere the dakere proroka!”

“Na!” phenda leske o kralis o Joram. “O RAJ amen trine kralen ade andă, hoj amen te del andro vasta le Moabčanenge.”

¹⁴ Pre oda leske o Elizeus phenda: “Avke sar dživel o RAJ o Nekzoraleder, saveske služinav, te na likerđomas mange le Judske kralis le Jošafat, aňi pre tu na zadikhľomas.

¹⁵ Ale akana anen ke ma varekas, ko bašavel pre harfa.”

Medik oda lavutaris bašavelas pre harfa, e zor le RAJESKERI avľa pro Elizeus. ¹⁶ Ov phenda: “Kavke phenel o RAJ: ‘Andre kadi šuki dolina kopaľin avri but cheva. ¹⁷ Choc na dikhena, hoj del o brišind, aňi na šunena e balvaj, kadi dolina ela pherardi le paňeha a tu the tiro dobitkos odarik pijena.’ ¹⁸ Le RAJESKE oda hin frima a andre tumare vasta dela the le Moabčanen. ¹⁹ Tumen domarena dojekh baro the zoralo foros a čhinena tele savore lačhe stromi, začhavana lengere čaňiga (prameňa) a lengere ulipnaskere mali začhivena le barenca.”

²⁰ Avke tosara, sar pes anelas e chabeneskeri obeta, jekhvareste avľa o paňi andral o Edom a začordă cali phuv.

²¹ Sar šunde savore Moabčana, hoj o trin kraľa džan pre lende pro mariben, dine te zvičinel savore muršen, save pes džanenas te marel, le ternederestar dži ko phureder, a rozačhade len paš e hraňica. ²² Sig tosara, sar o kham avelas avri, o Moabčana dikhle angle peste, hoj o paňi dičhol sar rat, ²³ a phende peske: “Oda hin o rat! Ole kraľa pes mušinde maškar peste te marel a murdarde jekh avres. Akana džan a len savoro, so hin andre lengero taboris!”

²⁴ Ale sar o Moabčana gele ko Izraeliko taboris, o Izraeliti gele pre lende a marenas len avke, hoj o Moabčana lendar denašenas het. On džanas pal o Moabčana a murdarkerenas len. ²⁵ Lengere fori čhide tele, o ulipnaskere mali začhivkerde le barenca, o čaňiga začhade a o lačhe stromi čhingerde tele. Nič ode na ačhila, ča o muri le foroskere Kir-Chareset na pele, ale o murša le prakenca pes rozačhade pašal oda foros a livinenas pre leste.

²⁶ Sar o Moabiko kralis dikhľa, hoj o mariben prekhelela (prehrajinela), iľa peha eŋta šel (700) muršen le šablencă, hoj pes te dochuden ko Edomiko kralis, ale našŋi pregele. ²⁷ Akor iľa peskere ešebne (perše) čhas, savo majinda te el pal leste kralis, a obetinda les pro foroskere muri sar labardi obeta le Moabike devleske. Sar oda o Izraeliti dikhle, igen predarandile*, gele odarik het a visarde pes pale andre peskeri phuv.

* 3:27 Abo: pro Izrael sas bari cholŋi.

4

E vdova the o olejos

¹ Andre jekh džives jekh romŋi phenda le Elizeoske: “Tiro služobňikos, miro rom muľa. Se tu džanes, hoj ov daralas le RAJESTAR. Ale akana jekh murš, saveske kamavas love, kamel te lel mire soduje čhaven vaš o otroka.” Lakero rom sas andre partija le prorokengeri.

² O Elizeus latar phučľa: “So kames, hoj prekal tu te kerav? Phen mange, so tut hin khere?”

“Tira služobňička andre calo kher nane nič,” odphenda leske, “ča sikra olivovo olejos andre kuči.”

³ Pre oda lake phenda: “Dža a mang tuke savore manušendar, save bešen pašal tute ajci prazdne džbani, keci šaj anes. ⁴Dža andro kher tire čhavenca, phand pal tumende o vudar a čivker andre ola džbani olejos andral odi kuči. Sar pherareha jekh džbanos, thov les pre sera.”

⁵ Oj odgeľa lestar a phandľa pal peskere čhave the pal peste o vudar. On lake anenas o džbani a oj andre čhivelas o olejos. ⁶ Sar o džbani sas pherarde, phenda le čhaske: “An mange aver džbanos.”

Ale ov lake phenda: “Imar nane buter.” Akor andral odi kuči preačhiľa te čuľal o olejos.

⁷ Paľis, sar oda geľa te phenel le prorokoske Elizeoske, ov lake phenda: “Dža, biken oda olejos a de pale o love, kaske kames (o adošagos), a pal oda, so tuke ačhela, šaj džives tu tire čhavenca.”

O Elizeus sastarel la džuvlake le čhavores

⁸ Andre jekh džives o Elizeus džalas andro foros Šunem. Ode dživelas jekh barvali džuvľi, savi les vičinda ke peste te chal. Kana odarik predžalas, furt ode džalas te chal.

⁹ Oj phenda peskere romeske: “Me džanav, hoj kada murš, savo furt adarik predžal, hino sentno murš le Devleskero. ¹⁰ Ačhavas leske upral amaro kher cikno murimen kher a thovas leske ode haďos, skamind, stolkos the momelaris. Bo te varekana avela ke amende, šaj džal ode te bešel.”

¹¹ Avke andre jekh džives, sar ode avľa o Elizeus, geľa andre oda kher a pašľiľa ode.

¹² Paľis peskere služobňikoske le Gehaziske phenda: “Dža, vičin ade ola Šunemčanka.” Ov la vičinda a oj avľa angle leste. ¹³ O Elizeus le Gehaziske phenda, hoj lake te phenel: “Phuč latar, so šaj kerav prekal late, bo oj pes pal amende starinel a igen but prekal amende kerel. Či na kamel, hoj man vaš lake te privakerav ko kralis, abo ko veliteľis upral o slugaďa?”

Sar ada lake o Gehazi phenda, oj odphenda: “Soske? Se me bešav maškar mire manuša!”

¹⁴ “So šaj prekal late keras?” phučľa o Elizeus le Gehazistar.

Ov odphenda: “Se nane la muršoro a lakero rom imar hino phuro.”

¹⁵ “Dža, vičin la!” phenda o Elizeus. Sar la vičinda, oj ačhiľa paš o vudar. ¹⁶ Ov lake phenda: “Pal o berš andre ajso časos likereha andro vasta tire muršores.”

“Ó, le Devleskero murš, ma klamin tira služobňička!” phenda leske.

¹⁷ Andre oda časos, sar lake phenda o Elizeus, odi romŋi ačhiľa khabňi a uliľa (narodzinda pes) lake muršoro.

¹⁸ Sar o čhavoro podbariľa, andre jekh džives geľa pal peskero dad, savo kidelas pal e maľa o ulipen. ¹⁹ Le dadeske phenda: “Dukhal man o šero, dukhal man o šero!”

Avke phenda le sluhasko, hoj les te odlidžal ke leskeri daj. ²⁰ Odligenda les a diňa les leskera dake. O čhavo lake bešelas pro čanga dži ko dilos, a paľis muľa. ²¹ Oj les ligenda upre te pašľol andro upruno kher pro Elizeoskoro haďos, phandľa pal peste o vudar a geľa het.

²² Paľis vičinda peskere romes a phenda: “Dža a bičhav mange jekhe le sluhendar, hoj te anel la oslica. Mušnav man so neksigeder te dochudel ko Devleskero murš, paľis avava pale.”

²³ “Soske kames ke leste te džal adadžives?” phučľa. “Se nane o Inepos Neve Čhoneskero aňi o Šabbat.”

“Oda nič!” oj odphenda.

²⁴ Paľis thoďa pre oslica o sedlos a peskere sluhasko prikazinda: “Sidar a ma zaačh! Ma dža polokeder, medik tuke na phenava.”

²⁵ Sar imar sas pašes ko verchos Karmel, kaj sas o Elizeus, ov la dural dikhla a phenda peskere sluhasko le Gehaziske: “Dikh, oda hiñi odi Šunemčanka! ²⁶ Denaš ke late a phuč latar.”

Avke geľa a phučla latar: “Sar sal tu? Sar hin tire romeske? A sar tire čavoreske?” “Savoro mištes,” oj odphenda.

²⁷ Sar avľa upre ko prorokos, bandiľa a obchudľa leskere pindre. Ale o Gehazi geľa ke late, hoj la lestar te odlel, ale o Elizeus leske phenda: “Muk la, bo hiñi andro baro pharipen. O RAJ mange pal ada na diña te džanel a garuđa ada angle ma.”

²⁸ Oj leske phenda: “Či me mange mangas čavores mire rajestar? Se na phendom tuke, hoj man te na keres upre?”

²⁹ Akor o Elizeus prikazinda le Gehaziske: “Pririchtin tut pro drom, le tuha miri paca a dža. Te pes arakheha varekaha pro drom, ma de pes ke leste anglal. Te pes vareko dela ke tu anglal, ma odphen leske. Miri paca thov le čhaske pro muj.”

³⁰ Ale leskeri daj phenda: “Avke sar dživel o RAJ the tu, na džava bijal tu.” Avke o Elizeus ušřila a džalas pal late. ³¹ O Gehazi ode sas geder sar on a thođa le čavoreske e paca pro muj, ale nič pes na ačhila. Na dichinelas añi peha na čhalada. Avke pes visarda pale ko Elizeus a phenda leske: “O čhavoro pes na prekerđa.”

³² Sar o Elizeus geľa andro kher, o čhavoro pašololas pro hados mulo. ³³ Geľa andre, phandľa pal peste o vudar a modlinelas pes ko RAJ. ³⁴ Palis geľa upre pro hados, kaj sas o čhavoro, pašliľa pre leste a thođa peskere vušta ke čavoreskere, o jakha ke leskere jakha the o burňika ke leskere burňika. Ačhila pre leste te pašol, medik leskero telos na roztačila. ³⁵ Palis ušřila a phirelas upre tele andro kher. Avke geľa upre a pale pašliľa pre leste. Androda o čhavoro eftavar kichňinda a phundrađa o jakha.

³⁶ Palis o Elizeus vičinda le Gehazi a phenda leske, hoj te vičinel la Šunemčanka. Ov la vičinda, a sar avľa ko Elizeus, ov lake phenda: “Le tuke tire čhas.” ³⁷ Sar geľa andre, bandiľa anglal leste dži ke phuv. Palis iľa peskere čhas a geľa het.

O Elizeus sprikerel o nalačo chaben

³⁸ Sar o Elizeus pes visarda pale andro Gilgal, sas bokh andre odi phuv. Sar e partija proroka anglal leste bešenas, phenda peskere služobňikoske: “Dža, thov e bari piri a tav varesavo chaben prekal kala proroka.”

³⁹ Palis jekh lendar geľa pre mala te kidel varesave bilini. Arakhľa varesavi dzivo rastlina a kidňa pal late o kirko ovocje pherdo plaštos. Čingerdđa oda ovocje andre piri a thođa len te tadol, ale okla manuša pal oda na džanenas*. ⁴⁰ Sar oda chaben denas te chal le muršenge, on koštoľinde a zvčinde: “Andre piri hin o meriben! Murš le Devleskero!” Oda chaben pes na delas te chal.

⁴¹ Avke o Elizeus prikazinda, hoj te anen aro. Čidiđa oda aro andre piri a phenda: “Kiden le manušenge, hoj te chan.” Avke oda chaben imar na sas nalačo.

O Elizeus del te chal šel muršen

⁴² Varesavo murš avľa andral o foros Baal-Šališa a anda le Elizeoske le ešebne (perše) ulipnastar biš (20) cikne jačmeňiskere mare the žužodiv, so mekča kidle upre, andro gono. A o Elizeus phenda: “Rozde oda le manušenge, hoj te chan!”

⁴³ Ale leskero sluhasko phenda: “So, kada majinav te del te chal šel (100) manušenge?” Ov leske odphenda: “Ča lenge de! Mi chan. Bo kavke phenel o RAJ: ‘Čana a mek olestar the ačhela.’” ⁴⁴ Avke lenge oda diña. On chale a mek ačhila olestar, avke sar phenda o RAJ.

5

O Naaman hino sastardo

¹ O Naaman sas veliteľis upral o slugađa andro Aram. O kralis les igen likerelas, bo o RAJ prekal leste diña le Aramejčanenge o ñerindipen (viťaztvo). Ov sas zoralo maribnaskero murš, ale sas nasvalo pro malomocenstvo.

² Jekhvar o slugađa andral o Aram gele pro Izraelike gava a odarik zaile cikňa čhajora. Oj ačhila služka le Naamanoskera romňake. ³ Jekh džives phenda peskera raňake: “Te ča miro raj geľahas ko prorokos, savo hino andre Samarija, ov les sastardahas le malomocenstvosťar.”

⁴ Sar o Naaman oda šunđa, geľa ko kralis a phenda leske, so vakerelas odi čhajori andral o Izrael. ⁵ O Aramejiko kralis phenda: “Šaj džas! Me le kraliske andro Izrael bičhavava lil.” Avke oj geľa a iľa peha 30 000 rupune, 6 000 somnakune minci

* 4:39 Abo: choc ñiko na džanelas, so oda sas.

the deš ineposkere gada. ⁶ Le kraliske andro Izrael andā o lil a sas andre pisimen: “Jekhetane le lileha tuke bičhavav peskere služobňikos le Naaman, hoj les te sastares le nasvalibnastar.”

⁷ Sar o Izraeliko kralis pregenda o lil, rozčhingerda pre peste o gada a phenda: “So, me som Del, hoj man hin zor upral o dživipen abo upral o meriben? Soske oda bičhada ke ma muršes, hoj les te sastarav? Dikhen, hoj kaleha čačes rodel drom pro mariben.”

⁸ Ale sar o Elizeus pes pal oda dodžanla, hoj o Izraeliko kralis peske rozčhingerda o gada, diña te phenel le kraliske: “Soske tuke rozčhingerdal o gada? Se mi avel ke mande a dodžanela pes, hoj hin andro Izrael prorokos.”

⁹ Akor o Naaman gela peskere brajenca the le verdanenca a zaačhila paš le Elizeoskero khereskero vudar. ¹⁰ O Elizeus bičhada peskere sluhās, hoj leske te phenel: “Dža, thov (omor) tut eftavar andro Jordan a tiro felos ela pale sasto avke sar anglođa.”

¹¹ Ale o Naaman chołaha džalās het a phenda: “Gondolinavas mange, hoj avela ke ma a modlinela pes ko RAJ, ke peskero Del, kivinela le vasteha upral miri cipa a me avava sasto! ¹² Či nane o paña Abana the o Parpar andro Damaskus feder sar savore paña andro Izrael? So našti man andre ola paña sthodom (omordom) a na ulomas sasto?” Avke pes odvisarda a chołaha gela het.

¹³ Androda avle ke leste leskere služobňika a prevakerenas les: “Rajeja amaro, te tutar kamlahas o prorokos varesavi bari veca, či oda na kerđalas? A akana soske tut na kames te thovel andro pañi, avke sar tuke phenda, hoj te aves žužo?” ¹⁴ Avke o Naaman gela te le andro pañi Jordan a eftavar cale feloha gela tel o pañi, avke sar leske phenda o prorokos. Akor leskero felos sas ajso žužo sar o felos le cikne čhavoreskero.

¹⁵ Palis avla pale peskere služobňikenca ko Elizeus. Sar ode doavle, zaačhila anglal leste a phenda: “Akana džanav, hoj ņikhaj avrether nane Del, ča andro Izrael. Mangav tut, prile kada daros peskere služobňikostar.”

¹⁶ O Elizeus leske odphenda: “Avke sar dživel o RAJ, saveske služinav, na lava tutar.” Choc pre leste o Naaman ispidelas, ov lestar nič na ila.

¹⁷ Akor o Naaman phenda: “Te na kames miro daros, domuk, hoj te den tire služobňikos ajci čhik, keci birinena te lel o duj mulici, bo tiro služobňikos imar na obetinela o labarde obeti aňi ņisave dari avre devlence, ča jekheske le RAJESKE. ¹⁸ Ale mi odmukel mange o RAJ jekh: Sar o kralis, miro raj, džal andro chramos le Rimmonoskero, hoj te bandol angle leste, me mušinav te džal leha, bo chudel pes mire vastestar, a sar ov bandol anglo Rimmon, mušinav the me. Mi odmukel mange o RAJ.”

¹⁹ “Dža andro smirom,” phenda leske o Elizeus.

O binos le Gehaziskero

Soča o Naaman lestar sikra odgela le dromeħa, ²⁰ o Gehazi, le Elizeoskero služobňikos, peske phenda: “Miro raj mukla ole Aramejčanos Naaman ča avke te džal bi o daros. Majinda lestar te lel oda, so les kamla te del. Avke sar dživel o RAJ, denašava pal leste a lava mange vareso lestar.”

²¹ Akor o Gehazi denašelas pal o Naaman. Sar o Naaman zbačinda, hoj pal leste vareko denašel, chučila tele pal o verdan a gela angle leste a phučla: “Hin savoro mištes?”

²² “Savoro mištes,” odphenda o Gehazi. “Ale miro raj man bičhada, hoj tuke te phenav: ‘Ipen akana ke ma avle duj terne andral e prorokengeri partija khatar e brehengeri phuv, andral o Efrajim. Ov tut mangel, hoj len te des 3 000 rupune the duj ineposkere gada.’”

²³ “Mangav tut, ker mange pal e dzeka a le kade 6 000 rupune minci,” phenda o Naaman a ispidelas pre leste, hoj oda te lel, a thođa o rup the duj ineposkere gada andro duj gone a diña peskere duje sluhenge, hoj anglal leste te lidžan. ²⁴ Sar avla pro brehos, kaj bešelās o Elizeus, ila ola veci lendar a garuđa andro kher. Avke ole muršen premukla a on gele het.

²⁵ Paloda korkoro avla a zaačhila anglo peskero raj. O Elizeus lestar phučla: “Khatar aves, Gehazi?”

“Tiro služobňikos na sas ņikhaj,” odphenda.

²⁶ Ale o Elizeus leske pre oda phenda: “Či na sas miro duchos paš oda, sar vareko pes pal o verdan visarda a gela anglal tute? Či hin akana o časos, hoj pes te lel o rup, gada, olivakere stromi, o viñici, bakren, le dobitkos, sluhē the služken? ²⁷ Vašoda le Naamanoskero malomocenstvo ela pre tute the pre tiro potomstvo pro furt!”

Avke sar o Gehazi lestar odgela, sas malomocno a leskeri cipa sas parñi sar jiv.

¹ E partija le prorokengeri phenda le Elizeoske: “Dikh, o than, andre savo tuha ade bešas, hino prekal amende cikno. ² Aven, džas ko pañi Jordan. Dojekh amendar odarik mi anel po jekh kašt a lendar peske keraha kher, andre savo bešaha.”

“Džan!” phenda lenge o Elizeus.

³ Vareko lendar phenda: “Mangav tut, av the tu amenca.”

“Mištes, džava,” odphenda. ⁴ Avke gela lenca.

Sar doavle paš o Jordan, čingerenas tele o stromi. ⁵ Androda, sar jekh lendar čingereleas tele o stromos, peľa leske o tover pal o poriskos andro pañi. Akor ov zvičinda: “Ó, rajeja miro, oda tover mange ča ilom kečeň!”

⁶ “Kaj peľa oda tover?” phučľa lestar o Elizeus.

Sar leske sikađa oda than, o Elizeus odphagľa konaris a čida pre oda than andro pañi, avke o tover avľa upre. ⁷ A phenda leske: “Le tuke les!” Avke ov nacirdľa o vast a iľa les.

O Elizeus zaačhavel la armada andral o Aram

⁸ Jekhvar, sar o Aramejiko kralis sas andro mariben le Izraeloha, iľa peskere velitelēn, vakereleas lenca a phenda lenge, kaj kamľa te kerel o taboris. ⁹ Ale o Elizeus le Izraelike kraliske diňa pal oda te džanel a phenda: “Merkin, hoj te na džas pre oda than, bo ode hine o Aramejčana.” ¹⁰ Avke o Izraeliko kralis bičhada peskere muršen pre oda than, pal savo leske phenda o Elizeus. Ada pes ačhila buterval, a vašoda pre kajse thana o Izraeliti furt merkinenas.

¹¹ Vašoda o Aramejiko kralis cholisalila, privičinda ke peste peskere velitelēn a phučľa lendar: “Na phenena mange, ko amarendar pes likerel le Izraelike kraľiha?”

¹² “Ňiko, rajeja miro the kraľina,” phenda jekh lendar, “ale o Elizeus, o Izraeliko prorokos, phenel avri le Izraelike kraliske the oda, so vakeres andre tiro kher, kaj soves.”

¹³ “Džan a dodžanen pes, kaj akana hino,” phenda o Aramejiko kralis, “paľis les dava te phandel andre.”

“Ipen akana hino andro Dotan,” odphende leske. ¹⁴ Avke ode bičhada zoraľa armada le maribnaskere verdanenca the grajenca. On ode dogele rači a rozačhade pes pašal oda foros.

¹⁵ Sar le Elizeoskero sluhas ušila tosara a geľa avri, dikhľa, hoj e armada le grajenca the verdanenca hine rozačhade pašal o foros. A phenda le Elizeoske: “Namištes amenca, rajeja miro! So keraha?”

¹⁶ “Ma dara tut!” odphenda leske o Elizeus. “Ola, ko hine amenca, hine buter sar ola, ko hine lenca.” ¹⁷ Paľis pes o Elizeus modľinelas: “RAJEJA, mangav tut, phundrav leske o jakha, hoj te dikhel.” Avke o RAJ phundraďa le sluhaske o jakha a ov jekhvareste dikhľa pro verchos but grajen the jagale verdana pašal o Elizeus.

¹⁸ Sar o Aramejčana avenas ke leste tele, o Elizeus pes kavke modľinelas ko RAJ: “De, hoj kala manuša te en kore.” Akor o RAJ avke kerďa, sar les mangelas o Elizeus.

¹⁹ Paľis lenge o Elizeus phenda: “Kada nane oda foros, so roden. Na san pro lačo drom. Aven pal ma, ligenava tumen ke oda murš, saves roden.” Avke len ligenda andre Samarija.

²⁰ Sar ode dogele, o Elizeus phenda: “RAJEJA, phundrav lenge o jakha, mi dikhen.” O RAJ lenge phundraďa o jakha a on dikhle, hoj hine maškar e Samarija.

²¹ Sar len dikhľa o Izraeliko kralis, phučľa le Elizeostar: “Te murdarel len? Te murdarel len, rajeja miro?”

²² “Ma murdar len!” ov odphenda. “Či murdares olen, saven tu zales la šablaha the le lukoha? De len te chal the te pijel pañi a muk len te džal pale ke peskero raj.” ²³ Avke kerďa prekal lende bari hoscina. Sar chale a pile, premukľa len a gele ke peskero kralis. Paľis o Aramejike slugaďa preačhile te džal pro Izraelike gava.

Bari bokh andre Samarija

²⁴ Pal varesavo časos o Aramejiko kralis Ben-Hadad, zvičinda savore peskere slugaďen, gele pro foros Samarija a rozačhade pes pašal leste. ²⁵ Andre Samarija sas bari bokh, bo o Aramejčana but časos sas rozačhade pašal oda foros. Sas ajsi bokh, hoj vaš le somariskero šero počinenas ohtovardeš (80) rupune a vaš jekh čaroro dzivo purum pandž rupune.

²⁶ Sar o Izraeliko kralis pes prephirelas pal o foroskero muros, varesavi džuvľi pre leste zvičinda: “Pomožin mange, rajeja miro the kraľina!”

²⁷ Ov lake phenda: “Te tuke o RAJ na pomožinel, sar me tuke šaj pomožinav? Le žužodivoha, abo la molaha?” ²⁸ Paľis latar phučľa: “So tute hin?”

Oj phenda: “Kadi džuvli ade man kerđa upre. Phenda: ‘De tire čhas, hoj les adadžives te chas, a mires chaha tajsa.’²⁹ Avke mire čhas tađam a čalam. Sar pre aver džives lake phendom: ‘De tire čhas, hoj les te chas,’ oj peskere čhas garuđa.”

³⁰ Sar oda šunđa o kralis, so odi džuvli phenda, rozčingerđa pre peste o gada. Sar pes prephirelas pal o foroskere muri, o manuša dikhle, hoj pre leskero telos tel o gada hine upre o gone. ³¹ O kralis phenda: “O RAJ man zorales mi marel, te adadžives le šafatoskere čhaske le Elizeoske na odčhinava o šero!”

³² Akor o kralis bičhađa ko Elizeus varesaves peskere manušendar. Ov bešelas khere a o vodci ole forengere leha. Medik ke leste na avla oda murš, o Elizeus le vodcenge phenda: “Dikhen, oda vrahos bičhavel varekas, hoj mange te odčhinel o šero. Merkinen! Te oda murš avela, phanden pre leste o vudar a likerem les, hoj te na avel andre. Či na šundol, hoj pal leste phirel leskero raj?” ³³ Mek lenca vakerelas, sar ke leste avla o kralis a phenda: “Soske mek te užarel, hoj o RAJ amenge pomožinela? Se kada bibachtaipen avla le RAJESTAR!”

7

O Elizeus prorokinel

¹ Akor o Elizeus phenda: “Šunen, so phenel o RAJ: ‘Tajsa andre kajso časos pes bikenela paš e Samarijiko brana trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeñis vaš o jekh rup.’”

² Ale le kraliskero nekpašeder velitelis, phenda le Elizeoske: “Choc o RAJ phundravela o oblaki pro ñebos, kada pes našti ačhel!”

“Tu korkoro oda dikheha, ale na chaha olestar,” phenda leske o Elizeus.

O malomocne andro Aramejiko taboris

³ Paš e foroskeri brana ačhenas štar malomocne murša. On phende jekh avreske: “So ade užaraha, medik na meraha? ⁴ Se te džaha andro foros, meraha ode bokhatar, bo hin ode bokh, a te ačhuvaha ade, tiš meraha. Aven, predčas andro Aramejiko taboris. Te amen mukena te dživel, ta dživaha, a te amen murdarena, ta meraha.”

⁵ Avke sar zaračila, džanas andro taboris, ale sar dogele paš o taboris, avle pre oda, hoj ode nane ñiko. ⁶ O RAJ avke kerđa, hoj o Aramejčana andro taboris šunenlas le grajen, o maribnaskere verdana the e bari vika le but slugadengeri a gondoline peske, hoj o Izraeliko kralis vičinda pro mariben le Chetitanengere kralen the le Egiptske kralen. ⁷ Sar zaračolas, denašle odarik het. Omukle o taboris avke, sar sas: peskere stani, grajen the somaren.

⁸ Sar ola štar malomocne avle paš o anglune stani andro taboris, gele andro jekh stanos. Ode chale a pile. Ile savoro, so sas andro stanos: o rup, somnakaj the o gada. Palis gele odarik a garuđe len. Avke gele andre aver stanos, ile savore veci, so andre sas, a gele len te garuđe.

⁹ Avke phende jekh avreske: “Namištes keras. Adadžives hin baro džives, bo hin amende lačo hiros, ale te oda na phenaha ñikaske a te užaraha dži tosara, avaha potrestimen vaš ada. Aven, džas ada te phenel andre le kraliskero palacis.”

¹⁰ Sar dogele andro foros, zvičinde pro stražñika, save ačhenas paš e foroskeri brana a phende lenge: “Ipen akana avlam khatar o Aramejiko taboris, ale ode añi na dikhlam, añi na šundam ñisave muršes, ča o graja the o somara, save hine mek furt priphandle, a o stani hine avke, sar sas.” ¹¹ Avke ola stražñika paš e brana dine te džanel le kraliske andro palacis.

O Izraeliti andro Aramejiko taboris

¹² Sas mek rat, sar oda phende le kraliske. Avke o kralis uštıla pal o hados a phenda peskere služobnikenge: “Phenava tumenge, so kamen amenca te kerel o Aramejčana. On džanen, hoj bokhaluvas, a vašoda gele avri andral o taboris, hoj pes te garuven andro maļi. Gondolinen peske, hoj zalena olen, save džana avri andral o foros, a avke pes dočhudena on andro foros.”

¹³ Palis jekh leskero služobnikos phenda: “Vašoda bičhav pandže muršen le grajenca, save mek ade hine, a avke šaj pes dodžanas, so pes ačhila. Te predživena, ta predživaha the amen, a te merena, na ela lenge goreder sar amenge, se the avke savore Izraeliti merena.”

¹⁴ Avke ola murša peske ile duj maribnaskere verdana le grajenca. O kralis len bičhađa ko Aramejiko taboris a phenda lenge: “Džan a predikhen, so pes ačhila!” ¹⁵ Ole murša džanas pal o Aramejčana dži ko Jordan a dikhle pro drom rozchide but gada the zbrañi, so andre bari balamuta (zmetkos) pestar odčhivkerde, sar denašenlas. Palis, sar avle

pale ko kralis, phende leske savoro, so dikhle. ¹⁶ Avke o manuša andral e Samarija gele andro Aramejiko taboris a ile odarik savoro. Ačhila pes oda avke, sar phenda o RAJ, hoj trin kili nekfeder aro mola jekh rup a šov kili jačmeñis mola jekh rup.

¹⁷ Palis o Izraeliko kralis thođa ole nekpašeder velitelis, hoj te merkinel paš e brana, ale androda, sar o manuša pes ispidenas andre brana, uštarenas pre leste avke, hoj mula. Ačhila pes sa avke, sar phenda le Devleskero murš o Elizeus, sar avla ke leste o kralis: ¹⁸ “Tajsa kajso časos andre Samarija pes bikenela trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeñis vaš o jekh rup.”

¹⁹ Akor phenda le kraliskero nekpašeder velitelis le Elizeoske: “Choc o RAJ phundravela o oblaki pro ñebos, kada pes naši ačhel.” Avke o Elizeus leske phenda: “Tu korkoro oda dikheha tire jakhenca, ale na chaha olestar.” ²⁰ A the avke pes leske ačhila. O manuša, sar pes ispidenas andre brana, pre leste uštarenas a mula.

8

O kralis the e džuvli andral o Šunem

¹ O Elizeus phenda la džuvlake andral o Šunem, savake uštađa andral o meriben le čas: “Ušti a dža cała tira famelijaha avrether te bešel, bo o RAJ dela andre kadi phuv e bokh, so likerela efta berš.” ² Oj kerda avke, sar lake phenda le Devleskero murš o Elizeus. Odgeła peskera famelijaha andre Filištinko phuv a bešelas ode efta berš.

³ Pal o efta berš odi džuvli pes visarda pale andro Izrael a geła ko kralis te mangel lestar pale peskero kher the mała. ⁴ Ipen akor o kralis vakerełas le Gehaziha, le Elizeoskere sluhaha, a phenda leske: “No ča phen mange pal savore zazraki, so kerda o Elizeus.” ⁵ Sar vakerełas o Gehazi le kraliske pal oda, sar o Elizeus uštađa andral o meriben le čas, ipen akor odi džuvli geła ko kralis, hoj lestar te mangel pale peskero kher the e mała.

Akor o Gehazi phenda le kraliske: “Dikh, rajeja miro the kralina! Ade hiñi odi džuvli a kade lakero čhavo, saves o Elizeus uštađa andral o meriben.” ⁶ Avke o kralis latar phučelas pal oda a oj leske savoro vakerełas.

Palis o kralis ačhađa uradñikos, hoj pes pal oda te postarinel, a phenda leske: “De lake pale savoro, so sas lakero, the e chasna, so anda e mała akorestar, sar odgeła andral kadi phuv, dži adadžives.”

O Chazael murdarel le Ben-Hadad

⁷ O Aramejiko kralis Ben-Hadad sas nasvalo. Akor o Elizeus geła andro Damaskus a vareko phenda le kraliske: “Avla ade le Devleskero murš.” ⁸ Akor o kralis phenda le uradñikoske le Chazaeloske: “Le peha varesavo daros, dža ko Elizeus a mang les, hoj te phučel le RAJESTAR, či avava sasto.”

⁹ Avke o Chazael thođa pro saranda (40) řavi nekfeder dragane veci andral o Damaskus a řidžalas oda sar daros le Elizeoske. Sar o Chazael doavla, geła anglal leste a phenda leske: “Tiro čhavo, o Ben-Hadad, man bičhađa pal tu, hoj te phučav tutar, či ela sasto.”

¹⁰ O Elizeus leske odphenda: “Dža a phen leske, hoj sastola, ale o RAJ mange sikađa, hoj čačes merela.” ¹¹ Palis pes pre leste dikhelas dži akor, medik o Chazael pes na ladžalas, a o Elizeus chudla te rovel.

¹² “Soske rovel miro raj?” phučla lestar o Chazael.

“Bo džanav, savo nalačhipen kereha le Izraelitenge,” odphenda leske. “Lengere zorela fori zlabareha, le terne muršen la šablaha murdareha, lengere cikne čhavorenca demeha andre phuv a le khabne džuvlen rozčhingereha.”

¹³ “Sar ada me šaj kerav?” phučla lestar o Chazael. “Se me, tiro služobñikos, som ča rikono.”

“O RAJ mange sikađa, hoj tu ačheha kralis andro Aram,” odphenda leske o Elizeus.

¹⁴ Palis odgeła le Elizeostar ke peskero raj. O Ben-Hadad lestar phučla: “So tuke phenda o Elizeus?”

O Chazael leske odphenda: “Phenda mange, hoj dživeha.” ¹⁵ Ale pre aver džives o Chazael iła renta, cindarda la a thođa le Ben-Hadadoske pro muj a zatasada les.

Avke pal leste ačhila o Chazael kralis andro Aram.

O Jehoram kralis andre Judsko

¹⁶ Andro pandžto berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskero, ačhila kralis andre Judsko o Jehoram, le Jošafatoskero čhavo. ¹⁷ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas očno berš. ¹⁸ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskeri fajta the o Izraelike kraľa, bo leskeri romñi sas le Achaboskeri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁹ Ale o RAJ na

kamelas te zničinel e Judsko prekal peskero služobnikov David, bo leske phendá, hoj leskere čavendar mukela furt varekas pro tronos te kralinel*.

²⁰ Sar o Jehoram kralinelas, o manuša andral o Edom pes vzburinde pre Judsko a ačhade prekal peste peskere kralis. ²¹ Palis o Jehoram geła savore peskere verdanenca andro Cair. Ode pes pašal leste rozačhade o Edomčana pal savore seri, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle khere. ²² Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskeri zor o Edom. Andre oda časos pes vzburinda the o foros Libna.

²³ Savore aver veci, so kerđa o Jehoram, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁴ Sar o Jehoram mula, parunde les andre dadengero hrobos andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhiła kralis leskero čhavo o Achazijah.

O Achazijah kralis andre Judsko

²⁵ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskero, ačhiła andre Judsko kralis o Achazijah, le Jehoramoskero čhavo. ²⁶ Sas leske bišuduj (22) berš, sar ačhiła kralis, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskeri daj sas e Atalija a lakero dad sas o Izraeliko kralis o Omri. ²⁷ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo sas andral le Achaboskeri fajta.

²⁸ Jekhvar o Achazijah le Joramoha geła andro mariben paš o Ramot-Gilead pro Aramejiko kralis Chazael. Ale o Aramejčana les zrañinde ²⁹ a o Joram pes mušinda te visarel pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar, so les sas andro mariben paš o Ramot. Ode les palis geła te dikhel o Achazijah.

9

Le Jehu pomakhen vaš o kralis

¹ Paloda o Elizeus vičinda ke peste jekhe dženes le prorokengera partijatar a phendá leske: "Pririchtin tut. Le peha e kuči le olejoha a džá andro Ramot-Gilead. ² Sar ode aveha, arakh le Jehu, saveske hino dad o Jošafat a papus o Nimši. Vičin les pašal o velitelca a džaha leha odarik het andro paluno kher. ³ Palis leha odi kuči le olejoha, čhiveha leske pro šero a pheneha: 'Avke vakerel o RAJ: Pomakhlom tut vaš o kralis upral o Izrael.' Paloda sigo phundrav o vudar a denaš!"

⁴ Avke oda terno prorokos geła andro Ramot-Gilead. ⁵ Sar ode dogeła, ipen akor sas zgele o velitelca le slugadengere a ov phendá: "Ó, velitelina, anav tuke lačo hiros."

"Prekal kaste?" phučla o Jehu.

"Prekal tu, velitelina!" ov phendá.

⁶ Akor o Jehu uštila a geła leha andre aver kher. Avke oda prorokos leske pro šero čhorda avri o olejos a phendá: "Avke vakerel o RAJ: 'Pomakhlom tut vaš o kralis upral miro narodos, upral o Izrael. ⁷ Zničineha la famelija le Achaboskera, tire rajeskera. Aleha leske visarava pale vaš mire proroka the vaš savore mire služobnika, saven murdarda e Jezabel. ⁸ Calí le Achaboskeri famelija merela – dojekh murš andro Izrael, či oda ela otrokos vaj slobodno. ⁹ Zničinava leskeri famelija, avke sar zničindom o fameliji le kralengere andral o Izrael – avke sar zničindom la famelija le Jeroboamoskera the la famelija le Baašaskera. ¹⁰ La Jezabel chana o rikone pre mała paš o Jezreel a na ela parumen.' " Sar o terno prorokos savoro phendá, phundradá o vudar a denašla.

¹¹ Palis o Jehu pes visarda pale paš o velitelca a jekh lendar phučla: "Hin savoro mištes? Soske avla pal tute oda dilino?"

"Korkore džanen, savo hino oda murš the leskero vakeriben," odphendá lenge o Jehu.

¹² "Oda nane čačipen!" phende leske. "Phen amenge čačas, so tuke phendá!"

Avke lenge odphendá: "Kada hin, so mange phendá: 'Kavke vakerel o RAJ: Pomakhlom tut vaš o kralis upral o Izrael.'"

¹³ Akor on sigo ile peskere gada a thode tel leskere pindre pro garadiči. Zatrubinde pro rohos a vičinenas: "O Jehu hino kralis."

O Jehu murdarel le Joram the le Achazijah

¹⁴⁻¹⁵ Avke o Jehu, le Jošafatoskero čhavo, lidžalas le manušen ke vzbura pro kralis Joram, savo sas andro Jezreel, bo o Joram savore Izraelitenca chrañinenas o Ramot-Gilead anglo Aramejiko kralis Chazael. Ale andro mariben o Aramejčana zrañinde le Joram a visarda pes pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar. Avke o Jehu phendá peskere manušenge: "Te man kamen vaš o kralis, akor merkinen, hoj ņiko te na džal avri andral kada foros a te na phenel andro Jezreel, so kamas te kerel!" ¹⁶ Palis

* 8:19 E Hebrejiko čhib: E momeli mukela leskere potomkenge pro furt.

o Jehu bešla pro maribnaskero verdan a geľa andro Jezreel, bo ode pašlolos o Joram. O Judsko kralis o Achazijah sas ode tiš, bo geľa le Joram te dikhel.

¹⁷ Sar o stražnikos pre veža andro Jezreel zbačinda le Jehu peskere slugadenca, phenda: "Dikhav te avel varesave slugaden."

O Joram odphenda: "Sigo bičhav anglal lende muršes pro graj, hoj te phučen lendar, či aven ade andro smirom."

¹⁸ Sar oda murš pro graj dogeľa ke leste, phenda: "O kralis phučel, či aven ade andro smirom."

"So tuke andre oda!" odphenda o Jehu. "Ačh pal ma."

O stražnikos, savo sas pre veža, phenda: "Oda, kas bičhadan, geľa dži ke lende, ale na avel pale."

¹⁹ Palis bičhada avre muršes pro graj ke lende. Ov geľa a phenda: "O kralis phučel, či aven ade andro smirom."

O Jehu odphenda: "So tuke andre oda! Ačh pal ma."

²⁰ O stražnikos pale phenda: "Geľa dži ke lende, ale na avel pale. Oda murš, savo avel pro verdan, hino sar te o Jehu, le Nimšiskero čavo, bo ča ov avke dilines džal pro verdan."

²¹ Akor o Joram prikazinda: "Pririchtin mange o verdan!" Sar leske ande o verdan, o Joram the o Judsko kralis Achazijah džanas pre peskere verdana anglo Jehu. Arakhle pes pre le Nabotoskeri mala. ²² Sar o Joram dikhľa le Jehu, phučľa lestar: "Aves ade andro smirom, Jehu?"

"Sar šaj phenas, hoj hin smirom," odphenda o Jehu, "te mek furt pes kerel o lubipen the čarodejñictvo tira dakero la Jezabelakero?"

²³ Akor o Joram visarda o verdan, chudľa te denašel a zvičinda: "Achazijah, thode amena avri!"

²⁴ Ale o Jehu iľa o lukos a čaľa zoraha livinda o šipos le Joramoske andro dumo avke, hoj leske pregeľa prekal o jilo a ov peľa tele andre peskero verdan. ²⁵ Palis o Jehu phenda peskere veliteliske le Bidkariske: "Le les a čhiv les pre mala le Nabotoskeri andral o Jezreel. Leper tuke oda, so šundam, sar džahas duj džene pro verdan pal leskero dad Achab. O RAJ pal leste kavke phenda: ²⁶ 'Se idž dikhlom le Nabatoskero the leskere čhavengero rat, vašoda tuke visarava pale pre kadi mala.' Avke vakerel o RAJ. Vašoda le les a čhiv pre le Nabotoskeri mala, avke sar phenda o RAJ."

²⁷ Sar oda dikhľa o Judsko kralis Achazijah, denašla pro drom, sar pes džal ko Bet-Haggan. Ale o Jehu pal leste džalas a peskere muršenge phenda: "The les murdaren!" Avke on les zrañinde andro verdan pro drom upre andro Gur, paš o Jibleam. Ale varesar pes o Achazijah dochudľa andro foros Megiddo a ode palis mula. ²⁸ Avke leskere služobñika les thode pro verdan a ligende andro Foros le Davidoskero. Ode les parunde paš leskere phure dada.

²⁹ O Achazijah ačhila kralis andre Judsko, sar kralinelas andro Izrael dešujekh (11) berš o Joram, le Achaboskero čavo.

O Jehu murdarel la Jezabel

³⁰ Sar avelas o Jehu andro Jezreel, e Jezabel pes pal oda dodžanľa. Malinda peske o jakha, sprikerďa o bala a dikhelas avri prekal e oblaka. ³¹ Sar o Jehu predžalas prekal e brana, oj zvičinda: "Anes o smirom? Tu sal vrahos sar o Zimri, savo murdarda peskere kralis!"

³² O Jehu dikhľa upre pre oblaka a phenda: "Ko hino manca? Ko?" Akor varesave služobñika dikhle tele pre leste. ³³ O Jehu lenge prikazinda: "Čhiven la tele!" Avke la čhide tele. Sar pre late uštarkerenas o graja, lakero rat strikinelas pre fala the pro graja.

³⁴ Akor o Jehu geľa andro palacis, ode čaľa a piľa. Palis phenda: "Džan a parunen kala prekošla džuvľa, bo oj hiñi le kraliskeri čhaj." ³⁵ Ale sar o murša gele avri, hoj la te parunen, arakhle ode ča lakero lebka, o pindre the o vasta. ³⁶ Sar avle pale, phende oda le Jehuoske a ov phenda: "Ačhila pes avke, sar phenda o RAJ prekal peskero služobñikos Eliaš andral o Tišbe: 'Pre mala andro Jezreel o rikone chana la Jezabelakero telos ³⁷ a oda, so pal late ačhela, ela rozčhido pre mala andro Jezreel sar hnojos a imar ñiko na phenela, hoj kadi hiñi e Jezabel.' "

10

O Jehu murdarel la Achaboskera famelija

¹ Andre Samarija sas le Achab eftavardeš (70) čhave. O Jehu pisinda lila a bičhada len le vodcenge, le phurederege andro foros Samarija the le Achaboskere manušenge, save pes starinenas pal leskere čhave. Andro lila sas pisimen: ² "Ke tumende hine o

čhave tumare rajeskere, o graja, o verdana the o zbrañi a san andro zoralo foros le murenca. Soča chudena kada lil, ³ kiden tumenge avri le nekfedere tumare rajeskere čhavendar, savo tumen džanela te lidžal, ačhaven les pro tronos peskere dadeskero a maren pes vaš e famelija tumare rajeskeri.”

⁴ Ale on igen darandile a phende peske: “Te o duj kraľa anglal leste na obačhile, sar šaj obačhivas amen?”

⁵ Avke o manuša, save sas ačhade upral o palacis the upral o foros, o phuredera the ola, save pes starinenas pal o Achaboskere čhave, dine te phenel le Jehuoske: “Sam tire služobnika, keraha savoro, so pheneha. Ńikas vaš o kralis na ačhavaha. Ker, sar tu džanes.”

⁶ O Jehu lenge pisinda dujto lil: “Te san manca a te man šunenena, akor odčhinen o šere tumare rajeskere čhavege a tajsa andre ajso časos anen len ke ma andro Jezreel.”

Le kralengere eftavardeš (70) čhave sas le anglune foroskere manušenca, save pes pal lende starinenas. ⁷ Sar oda lil avľa ke lende, on chudle le kraliskere eftavardeš (70) čhaven a savoren murdarde. Lengere šere thode andro košara a bičhade len le Jehuoske andro Jezreel.

⁸ Palis, sar avľa jekh muř leske te phenel, hoj ande le kraliskere čhavengere šere, phenda: “Thoven len paš e brana pro duj kopi a muken len ode dži tosara.”

⁹ Tosara o Jehu gela avri, ačhila paš savore manuša a phenda: “Tumen na san vinovate. Me man vzburindom pre miro raj a murdardom les, ale ko murdarđa kale savoren?”

¹⁰ Akana šaj džanen, hoj dojekh lav, so phenda o RAJ pre le Achaboskeri famelija, pes the ačhila. O RAJ kerđa oda, so phenda prekal peskero služobnikos Eliaš.” ¹¹ Palis o Jehu murdarđa savoren le Achaboskera famelijatar, save ačhile andro Jezreel, the savore leskere anglune manušen, prijatelen the rašajen. Ńikas lendar na mukľa te dživel.

¹² Sar o Jehu džalas andre Samarija le dromeha andro Bet-Eked, so hin o than le pastjerengero, ¹³ arakhľa le muršen le Achazijoskera famelijatar. O Achazijah sas Judsko kralis, saves murdarđa. Phučľa lendar: “Ko san?”

“Sam le Achazijoskeri famelija a džas te dikhel le kraliskere the la kralovnakere čhaven,” phende leske.

¹⁴ “Chuden len, ale mek len ma murdaren!” prikazinda o Jehu. Avke sar len chudle, ligende len paš e bari chev paš o Bet-Eked a ode savoren murdarde, saranda the duj (42) muršen. Ńikas lendar na mukľa te dživel.

¹⁵ Sar odarik odgela, arakhľa le Rechaboskere čhaha, le Jonadaboha, savo džalas angle leste. O Jehu pozdravinda les a phučľa lestar: “Me som tuha, sal the tu čačes manca?” “He,” phenda o Jonadab.

Palis o Jehu phenda: “Akor de mange o vast.” Avke leske diňa o vast a scirdľa les ke peste pro verdan. ¹⁶ O Jehu leske phenda: “Av manca, hoj te dikhes, sar cala zoraha služinav le RAJESKE.” Avke ov leha džalas pre leskero verdan.

¹⁷ Sar dogele andre Samarija, murdarđa ode dojekhes la Achaboskera famelijatar a Ńiko lendar na ačhila, avke sar o RAJ prevakerđa prekal o Eliaš.

O Jehu murdarel le Baaloskere manušen

¹⁸ Palis o Jehu diňa te vičinel savore manušen a phenda: “O Achab služinelas le Baaloske frima, ale me leske služinava buter. ¹⁹ Akana vičinen ke mande savore le Baaloskere proroken; dojekhes, ko les lašarel the savore leskere rašajen. Mušin savore te avel, bo kerav bari obetno hoscina prekal o Baal. Ko na avela, ela murdarđa.” Kavke lenca o Jehu kamľa te thovel avri, hoj te murdarel savoren, save lašarenas le Baal.

²⁰ Mek phenda: “Den avri sentno džives, hoj te lašaren le Baal.” Palis avke the kerde ²¹ a diňa oda te phenel avri pal calo Izrael. Avke pes zgele savore, save lašarenas le Baal, a Ńiko lendar na chibalinelas. Gele andro chramos le Baaloskero a pherarde les jekhe agorestar dži ko aver. ²² Akor o Jehu prikazinda oleske, savo merkinelas pro gada: “De o gada olenge, save lašaren le Baal.” Avke ov lenge diňa.

²³ Palis gela o Jehu le Jonadaboha andre le Baaloskero chramos a phenda olenge, save les lašarenas: “Rozdikhen tumen pašal peste a merkinen, hoj ade tumenca te na el Ńiko le RAJESKERE služobnikendar, ale ča ola, save lašaren le Baal.” ²⁴ Akor chudle te kerel o obeti the o labarde obeti, ale o Jehu imar rozačhada ochtavardeš (80) muršen avri, savege phenda: “Ole muršen dav andre tumare vasta. Ko tumendar mukela te denašel varesave muršes, počinela vaš leste peskere dživipnaha.”

²⁵ Palis, sar dokerde e labardi obeta, o Jehu prikazinda le stražnikenge the le velitelenge: “Aven andre, murdaren len! Ńiko lendar te na denašel!” Sar len murdarde le šablenca, čhivkerde len avri. Palis odligende khatar o andruno than, andral le

Baaloskero chramos, ²⁶ o sentne slupi a zlabarde len. ²⁷ Čhide tele le Baaloskero sentno slupos le leskero chramos a kerde lestar budaris, kaj phiren dži adadžives.

²⁸ Avke o Jehu zaačhađa a lašariben le Baaloskero andro Izrael. ²⁹ Ale o Jehu na omukelas o bini, so kerda anglal leste o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo lidžalas le Izrael, hoj te lašaren le somnakune gurumňoren andro Betel the andro Dan.

³⁰ O RAJ phendā le Jehuoske: “Tu kerdal oda, so hin mange pre dzeka, bo kerdal la Achaboskera famelijake savoro, so kamavas, vašoda tire čhave bešena dži andro štarto pokoleŋje pro Izraeliko tronos.” ³¹ Ale o Jehu na merkinelas pre oda, hoj te dolikerel cale peskere jileha o zakonos, so diňa avri o RAJ, o Del le Izraeloskero. Na odvisarda pes le nalačhipnastar le Jeroboamoskere, savo ligenda le Izraeliten andro bini.

O Jehu merel

³² Andre oda časos o RAJ chudľa te odlel le Izraelitendar e phuv. O Chazael ňerinelas (zviťazinelas) upral o Izraeloskere phuva ³³ pro vichodos le Jordanostar a le forostar Aroer paš o paŋi Arnon zaila calo Gilead the Bašan, kaj bešenas o kmeŋi Gad, Ruben the Menašše.

³⁴ Savore aver veci, so kerda o Jehu, the leskere ňerindipena (viťaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

³⁵ Sar o Jehu muľa, parunde les paš leskere phure dada andre Samarija. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Joachaz. ³⁶ O Jehu kralinelas upral o Izrael andre Samarija bišuochto (28) berš.

11

E Jehošeba garuvel le Joaš

¹ Sar e Atalija, le Achazijoskeri daj, dikhľa, hoj lakero čhavo hino murdardo, geľa a diňa te murdarel savore le kraliskere čhaven. ² Ča o Joaš, o čhavo le Achazijoskero, na sas murdardo. E Jehošeba sas čhaj le kraliskeri le Joramoskeri a pheŋ le Achazijoskeri. Oj ila le Joaš het pašal le kraliskere čhave the ola džuvľa, save les delas te pijel o kolin. Andā len a garuđa andro kher pro soviben andro Chramos angle Atalija, hoj les te na murdarel. ³ E Jehošeba les šov berš garuvelas andro Chramos, medik e Atalija kralinelas upral e Judsko phuv.

O Joaš hino ačhado kraliske

⁴ Andro eftato berš o rašaj o Jehojada vičindā ke peste le veliteľen upral o šel, le veliteľen upral le kraliskere stražňika the le veliteľen upral o palaciskere stražňika. Iľa len andro Chramos. Ode lenca phandľa e zmluva a phendā, hoj te len vera. Palis lenge sikađa le kraliskere čhas le Joaš ⁵ a prikazinda lenge: “Rozulaven olen, save pro Šabbat merkinena pro trin partiji. Jekh partija merkinela paš le kraliskero palacis, ⁶ dujto paš e brana Sur a trito paš e brana pal o kher, kaj soven o stražňika. ⁷ Ola stražňika, saven pro Šabbat nane služba, mušinena te merkinel pro Chramos the pro kralis. ⁸ Savore likerena andro vasta o zbraŋi a rozačhavana pes pašal o kralis. Dojekh, ko kamlahas pes te dochudel ko kralis, mi merel. Džan le kraliha všadzik, kaj džala.”

⁹ O velitela upral o šel kerde sa avke, sar lenge phendā o Jehojada. Dojekh ila peskere muršen a savore avle ke leste, či sas len pro Šabbat služba vaj na. ¹⁰ O Jehojada diňa le veliteľenge o kopiji the o štiti le kraliskere Davidoskere, so sas andro Chramos. ¹¹ O stražňika pes rozačhade le zbraŋenca andro vast pašal o oltaris the kralis a pašal o Chramos: le juhostar dži pro severos.

¹² Palis o Jehojada andā avri le Joaš, thođa leske pro šero e koruna a dine leske e kraliskeri zmluva. Pomakhle les a ačhade vaš o kralis. Klāpkinenas a vičinenas anglal leste: “Mi dživel o kralis!”

La Atalija murdaren

¹³ Sar e Atalija šunđa e vika le stražňikendar the le manušendar, geľa pal lende andro Chramos. ¹⁴ Sar ode doavľa, dikhľa ode te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitela the ola, save trubinen, a savore manuša radisalonas a trubinenas pro rohi. Akor peske e Atalija rozčhingerđa o gada a zvičinda: “Zradzinde man! Zradzinde man!”

¹⁵ O Jehojada na kamľa te murdarel la Atalija andro Chramos a vašoda phendā le veliteľenge: “Len la, lidžan avri le stražňikendar a murdaren dojekhes, ko la kamela te zachraŋinel.” ¹⁶ Sar la lidžanas prekal e brana, khatar o graja džan andro palacis, ode la murdarde.

O Jehojada pale phandel e zmluva le RAJEHA

¹⁷ O Jehojada kerđa, hoj o kralis the o manuša te phanden le RAJEHA zmluva, hoj ena leskere manuša. A mek phandla e zmluva maškar o kralis the manuša. ¹⁸ Androda savore manuša andral e Judsko gele andre le Baaloskero chramos a čhide les tele. Leskere oltara the o modli phagerde a leskere rašas le Mattan anglo oltara murdarde.

Palis o Jehojada ačhađa stražņiken, hoj te merkinen pro Chramos. ¹⁹ Ila le velitefen upral o šel, le kraliskere stražņiken the le stražņiken andro palacis the savore manušen a jekhetane odligende le kralis andral o Chramos. Džanas leha andro palacis prekal e Stražņikengeri brana. Palis o Joaš bešla pre peskero than, pro tronos. ²⁰ Savore manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi andro palacis.

12

O Joaš ačhel kralis

¹ Le Joašoske sas efta berš, sar ačhila kralis. ² Ačhila kralis, sar o Jehu kralinelas upral o Izrael efta berš, a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskeri daj e Čibja sas andral e Beer-Šeba. ³ O Joaš pal calo peskero dživipen kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, bo o rašaj o Jehojada les sikavelas. ⁴ Ale o Joaš na zničinda le modlengere thana pro lašariben a o manuša ode dureder obetinas a labarenas o kadidlos.

O love pro Chramos

⁵ O Joaš phendla le rašajenge: “Kiden avri o love le sentne darendar, so sas dine prekal o Chramos: o love, so mušinas te del, the ola, so anenas jilestar pro Chramos. ⁶ Dojekh rašaj mi anel o love, so ila olendar, kaske služinelas, hoj pes lenca te oprikerel o Chramos všadzik, kaj kempel.”

⁷ Ale aňi andro bišutrito (23.) berš, sar kralinelas o Joaš, o rašaja mek na oprikerde o Chramos. ⁸ Avke o kralis Joaš ke peste vičinda le anglune rašas Jehojada the savore rašajen a phučla lendar: “Soske na oprikeren o Chramos? Akanastar o love na mukena prekal peste, ale dena len pro Chramos, hoj pes te oprikerel.” ⁹ O rašaja pre oda priačhile, hoj imar na kidenavri o love le manušendar a hoj na oprikerena korkore o Chramos.

¹⁰ Palis o Jehojada ila jekh truhla, kerđa upral chev a thoda la paš o oltaris pre čači (pravo) sera, sar pes avel andro Chramos. Avke o rašaja, save merkinenas paš o vudar, thovkerenas andre o love, so o manuša anenas andro Chramos. ¹¹ Sar imar dikhenas, hoj e truhla hiňi pherardi le lovenca, avelas le kraliskero pisaris le bare rašaha a čhivenas andral e truhla avri o love, zgenenas len a thode len andre gone. ¹² Palis ola zgende love sas dine andro vasta le muršenge, save sas upral e buči pro Chramos. Avke on počinenas le muršen, save kerenas e buči pro Chramos: le řesaren, le muraren, ¹³ olen, ko čhingerenas o bara the savoro, so kampelas te oprikerel pro Chramos. On mek vaš ola love cinenas o kašta, oprikerde bara the savore aver veci, so kampelas, hoj te oprikeren o Chramos.

¹⁴ Ale ole lovendar, so sas avrikidle andro Chramos, pes na diňa te kerel o rupune čare, čhura, kuča the trubi aňi aver rupune abo somnakune veci. ¹⁵ Ola love sas dine le muršenge, save lenca oprikerenas o Chramos. ¹⁶ Ole muršendar, savenge sas dine o love, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj thode o love, bo sas pačivale a počinenas le manušen, save kerenas e buči pro Chramos. ¹⁷ O love, so o manuša anenas sar obeta vaš o binos, na sas prekal o Chramos, ale ačhenas le rašajenge.

O Joaš merel

¹⁸ Akor gela o Aramejiko kralis o Chazael pro mariben pro foros Gat a zaila les. Palis kamla te džal the pro Jeruzalem. ¹⁹ Avke o kralis o Joaš skidňa savore sentne dari, so obetinde leskere phure dada, o Judske kraľa o Jošafat, Jehoram the Achazijah. Ila the peskere sentne dari the o somnakaj, so sas andro pokladňici, andro Chramos the andro palacis, a bičhađa oda le Chazaeloske. Palis ov odgeľa andral o Jeruzalem.

²⁰ Savore aver veci, so kerđa o Joaš, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

²¹ Palis leskere služobňika pes vzburinde pro Joaš a murdarde les paš o Bet-Millo, pro drom, sar pes džal andro gav Silla. ²² Murdarde les leskere služobňika o Jozakar, la řimeatakero čhavo, the o Jehozabad, le řomeroskero čhavo. Sar muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amacijah.

13

O Joachaz kralis upral o Izrael

¹ Sar imar kralinelas andre Judsko biš the trin (23) berš o Joaš, le Achazijoskero čhavo, andre Samarija ačhila kralis upral o Izrael o Joachaz, le Jehuoskero čhavo. Ov kralinelas

dešuefta (17) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos. ³ Akor o RAJ sas cholamen pro Izraeliti, a vašoda len diña pro but berš andro vasta le Aramejike kraliske le Chazaeloske the leskere čhaske le Ben-Hadadoske.

⁴ Ale sar pes o Joachaz modlinelas ko RAJ, ov les šunda avri, bo dikhla, sar o Aramejiko kralis le Izraeliten trapinel. ⁵ Akor o RAJ diña le Izraeliten manušes, savo len iła avri andral o vasta le Aramejike kralistar. Palis šaj bešle andre peskere khera andro smirom avke sar anglođa. ⁶ Ale na preačhile te kerel oda binos, andre savo le Izrael anda o Jeroboam, a andre Samarija mek furt ačhelas o slupos la Ašerakero.

⁷ O Aramejiko kralis zničinda e Izraeloskeri armada a uštarelas pre lende avke sar pro prachos, sar pes marel avri o div. O Chazael mukla le Joachazoske le Izraeloskera armadatar ča penda (50) muršen pro graja, deš maribnaskere verdana the deš ezera (10 000) slugađen.

⁸ Savore aver veci, so o Joachaz kerđa, the leskere ņerindipena (viťaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁹ Sar o Joachaz muła, parunde les paš leskere phure dada andro foros Samarija. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jehoaš.

O Jehoaš kralis upral o Izrael

¹⁰ Sar imar kralinelas tranda the efta (37) berš andre Judsko o Joaš, andro foros Samarija ačhila kralis upral o Izrael o Jehoaš, le Joachazoskero čhavo, a kralinelas ode dešušov (16) berš. ¹¹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izraeliten andro binos.

¹² Savore aver veci, so o Joaš kerđa, the leskere ņerindipen upral o Judsko kralis, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹³ Sar o Jehoaš muła, parunde les andre Samarija paš leskere phure dada a pal leste ačhila kralis upral o Izrael leskero čhavo o Jarobeam.

O Elizeus merel

¹⁴ Sar o Elizeus sas nasvalo pro meriben, avla ke leste o Izraeliko kralis o Jehoaš. Zarunda angle leste a phenda: “Dado miro, dado miro! O Izraelike verdana the leskere murša pro graja!”

¹⁵ “Le o lukos the o šipi!” phenda leske o Elizeus. Avke len ov iła. ¹⁶⁻¹⁷ A mek leske phenda: “Phundrav e oblaka, so hiñi pro vichodos!” Ov la phundrađa a o Elizeus leske phenda: “Nacirde o lukos!” Sar oda kerđa, o Elizeus peskere vasta thođa pre leskere a phenda: “Livin o šipos!” Sar livinda, phenda: “Tu sal le RAJESKERO šipos, saveha ņerinela (zvifazinela) upral o Aram, a zničineha cali lengeri armada paš o Afek.”

¹⁸ A mek phenda: “Le ola šipi!” Sar len o Jehoaš iła, prikazinda leske: “Dem lenca andre phuv!” Avke ov lenca demada trival a preačhila. ¹⁹ Akor o Elizeus pre leste cholisañiła a phenda: “Majinda lenca te demel pandžvar, abo šovar! Avke zničinda la Aramejika armada, ale akana ņerineha upral lende ča trival.”

²⁰ Palis o Elizeus muła a parunde les.

Sako berš jarone o zbujñika andral o Moab džanas andro Izrael. ²¹ Jekhvar, sar o Izraeliti parunenas varesave muršes, dikhle, hoj aven o zbujñika andral o Moab. Vašoda čhide les andre le Elizeoskero hrobos a denašle odarik. Sar oda telos peła pre le Elizeoskere kokala, oda mulo obdžidila a ušfila pro pindre.

O Izrael lel pale o fori le Aramejčanendar

²² Medik o Joachaz kralinelas, o Aramejiko kralis Chazael na preačhelas te trapinel le Izraeliten. ²³ Ale le RAJESKE sas pharo pre lende. Presikađa lenge o lačhejileskeriben a visardča pes pale ke lende angle odi zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the Jakoboha. Dži adadžives len na kamla te zničinel añi te odčhivel pestar het.

²⁴ Sar muła o Aramejiko kralis o Chazael, ačhila pal leste kralis leskero čhavo o Ben-Hadad. ²⁵ Avke o Jehoaš pale iła o fori le Ben-Hadadostar, so o Chazael andro mariben iła leskere dadestar le Joachazostar. O Jehoaš upral leste trival ņerinda, avke pale dochudla o Izraelike fori.

14

O Amacijah kralis upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas dujto berš o Jehoaš, le Joachazoskero čhavo, ačhila kralis andre Judsko o Amacijah, le Joašoskero čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskeri daj e Joaddan sas andral o Jeruzalem. ³ O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na sas ajso sar

leskero prapapus o David. Savoro kerelas avke sar leskero dad o Joaš, ⁴ ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničinda a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos.

⁵ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskere vasta, diña te murdarel peskere služobņiken, save murdarde leskere dades. ⁶ Ale lengere čhaven na diña te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro Mojžišoskero zakonos: “O dada naši en murdarde vaš o binos, so kerde lengere čhave, aņi o čhave vaš o dada, ale dojekh mi merel vaš peskero binos.”

⁷ O Amacijah andre Londi Dolina murdarđa deš ezera (10 000) Edomike slugađen. Andro mariben zaila o foros Sela. Palis ole foros diña nevo nav Jokteel a dži adadžives pes avke vičinel.

⁸ Andre jekh džives o Amacijah bičhada peskere muršen, hoj te phenen le Izraelike kraliske Jehoašoske: “Av ke mande! Dikhaha, ko hin amendar zoraleder!”

⁹ Ale o Jehoaš leske odphenda: “O kandro andro Libanon diña te phenel le zorale Libanoņike cedroske: ‘De tira čha mire čhaske romņake.’ A ipen akor e dzivo džvirina avla pal o verchos a uštarda pro kandro! ¹⁰ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo ņerinda (zvifazinda) upral o Edom. Oslavin tiro ņerindipen, ale ačhuv khere! Soske tut thodalas andre oda? Se pereha tu the e Judsko tuha.”

¹¹ Ale o Judsko kralis Amacijah les na šunda, vašoda o Izraeliko kralis Jehoaš gela pre les pro mariben paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ¹² O Izrael ņerinda upral e Judsko a savore lengere slugada denašenas khere. ¹³ Avke paš o Bet-Šemeš o Jehoaš zaila le Judske kralis Amacijah, o čhavo le Joašoskero, o čhavo le Achazijoskero. Palis gela andro Jeruzalem a čhida tele o foroskere muri la Efrajimika Branatar dži paš e Rohoskeri Brana, ajse duj šel (200) metri. ¹⁴ Ila odarik savoro rup, o somnakaj the savore dragane veci, so arakhle andro Chramos the andre palaciskere pokladņi. Avke odligenda a ila pale andre Samarija the varesave manušen, save likerelas ke peste.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Jehoaš, leskero ņerindipena the oda, sar pes marelas le Judske kraliħa, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹⁶ Sar muħa o Jehoaš, parunde les andro foros Samarija paš o Izraelike krala. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jarobeam.

Le Amacijah murdaren

¹⁷ O Judsko kralis Amacijah, le Joašoskero čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muħa o Izraeliko kralis Jehoaš. ¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

¹⁹ Sar pes pre leste andro Jeruzalem počoral dothode, hoj les murdarena, ov denašla andro Lachiš, ale bičhade pal leste muršen a ode les murdarde. ²⁰ Avke les odarik ande andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskero paš leskere phure dada.

²¹ Akor savore manuša andral e Judsko ile le Azarijah* a ačhade les vaš o kralis pal leskero dad Amacijah. Sas leske ča dešušov (16) berš. ²² Sar muħa leskero dad, o Azarijah ila pale o foros Elat a oprikerđa les.

O Jarobeam kralis upral o Izrael

²³ Sar o Amacijah, le Joašoskero čhavo, kralinelas upral e Judsko dešupandž berš, ačhila kralis upral o Izrael o Jarobeam, le Jehoašoskero čhavo, a kralinelas andro foros Samarija saranda the jekh (41) berš. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos. ²⁵ O Jarobeam dochudla prekal o Izrael pale o phuva le Leb-Chatostar dži paš o moros andre Araba†. Oda sas avke, sar o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenda prekal peskero služobņikos the prorokos Jonaš andral o Gat-Chefer, savo sas le Amittajoskero čhavo.

²⁶ O RAJ dikhla, sar savore Izraeliti sas andro baro pharipen, či otroka vaj o slobodne. Na sas ode ņiko, ko len cirdňahas avri andral o pharipen. ²⁷ Ale o RAJ na kamla te khosel le Izraeliten pal kadi phuv, ale zachraňinda len prekal o kralis Jarobeam.

²⁸ Savore aver veci, so kerđa o Jarobeam, leskere ņerindipena (vitaztva) the oda, sar pes marelas a sar dochudla pale o fori Damaskus the o Chatat prekal o Izrael, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁹ Sar o Jarobeam muħa, parunde les paš leskere phure dada, paš o Izraelike krala. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Zecharijah.

* 14:21 O kralis Azarijah hin the o kralis Uzziyah. † 14:25 Oda hin adadžives o Mulo Moros.

15

O Azarijah kralis andre Judsko

¹ Andro bišueftato (27.) berš, sar kralinelas o Jarobeam andro Izrael, andre Judsko ačhila kralis o Azarijah*, o čhavo le Amacijoskero. ² Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kralis, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ³ O Azarijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Amacijah. ⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen, ale o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos.

⁵ Palis o RAJ le Azarijah avke dukhada le nasvalibnaha, hoj sas malomocno dži andre oda džives, medik na muľa. Ov bešelasa korkoro andre jekh kher, vašoda leskero čhavo o Jotam sas ačhado upral o palacis a lidžalas le manušen andre odi phuv.

⁶ Savore aver veci, so kerđa o Azarijah, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁷ Sar o Azarijah muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jotam.

O Zechariah kralis andro Izrael

⁸ Sar kralinelas andre Judsko o Azarijah tranda the ochto (38) berš, ačhila kralis upral o Izrael o Zecharijah, o čhavo le Jarobeamoskero. Ov kralinelas andro foros Samarija šov čhon. ⁹ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskere dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos.

¹⁰ O Šallum, le Jabešoskero čhavo, pes počoral dothoda pro Zechariah a murdarđa les anglo manuša. Avke ov pal leste ačhila kralis. ¹¹ Savore aver veci, so kerđa o Zecharijah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹² Avke le RAJESKERO lav, so phenda pal o kralis Jehu, pes the ačhila: "Tire čhave bešena pro Izraeliko tronos dži andro štarto pokoleňje."

O Izraelike kraľa Šallum the Menachem

¹³ Sar andre Judsko kralinelas o Uziah tranda the eňa (39) berš, andro Izrael ačhila kralis o Šallum, le Jabešoskero čhavo, a kralinelas andro foros Samarija jekh čhon. ¹⁴ Palis o Menachem, le Gadioskero čhavo, gela andral e Tirca andre Samarija, murdarđa le Šallum a ačhila pal leste kralis.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Šallum, the sar kerđa e vzbura, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

¹⁶ Andre oda časos, sar o Menachem džalas andral e Tirca, zničinda o foros Tappuach the o gava pašal, bo ola manuša na kamle te phundravel o foroskere brani. Avke murdarđa savoren andro Tappuach a le khabne džuvlen rozčhingerđa.

¹⁷ Sar andre Judsko kralinelas o Uziah tranda the eňa (39) berš, andro Izrael ačhila kralis o Menachem, le Gadioskero čhavo. Kralinelas deš berš andro foros Samarija. ¹⁸ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a medik kralinelas, na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos.

¹⁹ Sar avľa andro Izrael o Asiriko kralis Tiglat-Pileser†, o Menachem les diňa tranda the štar (34) toni rup, hoj leske te pomožinel zoraleder te dolikerel o krališagos. ²⁰ Avke o Menachem ispidelas pro barvale Izraeliti, hoj dojekh lendar te počinel penda (50) rupene, a diňa oda le Asirike kraliske. Palis o Asiriko kralis gela het andral odi phuv.

²¹ Savore aver veci, so kerđa o Menachem, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²² Sar o Menachem muľa, ačhila kralis leskero čhavo o Pekachiah.

O Pekachiah kralis andro Izrael

²³ Sar andre Judsko kralinelas penda (50) berš o Azarijah, andre Samarija pro duj berš ačhila kralis upral o Izrael o Pekachiah, le Menachemoskero čhavo. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskere dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos. ²⁵ O Pekach, le Remaljoskero čhavo, pes počoral dothoda le penda (50) muršenca andral o Gilead pro Pekachiah a murdarđa les‡ andre palaciskeri veža andre Samarija. Avke pal leste ačhila kralis.

²⁶ Savore aver veci, so o Pekachiah kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

* 15:1 O kralis Azarijah hin the o kralis Uziah. † 15:19 Oda hin o Pul. ‡ 15:25 E Hebrejiko čhib: the le Argoboha the le Arjehoha.

O Pekach kralis andro Izrael

²⁷ Sar imar andre Judsko kralinelas o Azarijah penda the duj (52) berš, andro Izrael ačhila kralis o Pekach, le Remaljoserko čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija biš (20) berš. ²⁸ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos.

²⁹ Sar sas andro Izrael kralis o Pekach, avla ode o Asiriko kralis Tiglat-Pileser a zaila peske o fori Ijon, Abel-Bet-Maacha, Janoach, Kedeš the Chacor a o phuva Gilead the Galileja, oda hin cali phuv Naftali. A le manušen odarik odligenda andre Asirija. ³⁰ Andro bišto (20.) berš, sar kralinelas le Uzzioskero čhavo Jotam, le Eloskero čhavo o Hošea pes vzburinda pro Pekach a murdarda les. Sar o Hošea les murdarda, ačhila pal leste kralis.

³¹ Savore aver veci, so kerda o Pekach, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Jotam kralis andre Judsko

³² Sar andro Izrael kralinelas o Pekach, le Remaljoserko čhavo, dujto berš, andre Judsko ačhila kralis o Jotam, le Uzzioskero čhavo. ³³ Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. Leskeri daj sas e Jeruša, le Cadokoskeri čhaj. ³⁴ O Jotam kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Uzziyah. ³⁵ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos. O Jotam ačhada the e Upruňi Brana andro Chramos.

³⁶ Savore aver veci, so kerda o Jotam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ³⁷ Andre ola dživesa o RAJ ešebnovar (peršovar) bičhada pre Judsko le Aramejike kralis Recin the le Izraelike kralis Pekach. ³⁸ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis o Achaz.

16*O Achaz kralis upral o Judsko*

¹ Sar andro Izrael o Pekach, le Remaljoserko čhavo, kralinelas dešueftato (17.) berš, andre Judsko ačhila kralis o Achaz, le Jotamoskero čhavo. ² Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. O Achaz na kerelas avke sar leskero prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ³ Bo kerelas avke sar o Izraelike krala anglal leste. Peskere čhas zlabarda sar obeta le modleng e avke, sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradňa avri anglal o Izraeliti. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

⁵ Palis o Aramejiko kralis Recin le Izraelike kraliha Pekachoha gele pro mariben pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste, ale na domarde les. ⁶ Andre oda časos o Aramejiko kralis peske zaila o foros Elat a le Judske manušen odarik tradňa het. Palis avle o Edomčana andro Elat te bešel a hine ode dži adadžives.

⁷ Akor o Achaz bičhada muřen ko Asiriko kralis Tiglat-Pileser, hoj leske te phenen: “Me som tiro čhavo the služobňikos. Av, zachraňin man andral o vasta le Izraelike the Aramejike kralendar, save pes pre ma ačhade.” ⁸ O Achaz ila o somnakaj the o rup, so sas andro Chramos the andre palaciskere pokladňi, a bičhada oda sar daros le Asirike kraliske. ⁹ O Asiriko kralis les šunda, gela peskere slugadenca pro Damaskus a domarda les. Le manušen zaila, thođa len andro foros Kir a le kralis Recin murdarda.

¹⁰ Sar o Achaz gela andro Damaskus, hoj pes te džal le Asirike kraliha, dikhla ode oltaris. Akor bičhada le rašaske le Urijoske obrazis, sar dičhol avri oda oltaris a the sar hino ačhado. ¹¹ Avke o Urijah ačhada ajso oltaris sar oda, so sas andro Damaskus a pal savo leske bičhada o Achaz obrazis. O Urijah les dokerda mek anglođa, sar o Achaz avla khatar o Damaskus. ¹² Sar avla pale a dikhla oda oltaris, gela paše a obetinda ode ¹³ e labardi the chabeneskeri obeta. Čhorda pre leste avri e molakeri obeta a pokropinda o oltaris le rateha le smiromoskere obetendar. ¹⁴ Avke o bronzuno oltaris, so sas maškar o nevo oltaris the o Chramos, odligenda pre severno sera le neve oltaristar.

¹⁵ Palis o kralis Achaz prikazinda le Urijoske: “Pre oda baro oltaris obetineha e tosarskeri labardi obeta, e račakeri chabeneskeri obeta the e labardi obeta le kraliskeri la chabeneskera obetaha. Obetineha ode the o labarde obeti, so anena o manuša, o chabeneskere obeti the o molakere obeti a savoro rat le labarde the avre obetendar čhor avri pro baro oltaris. O bronzuno oltaris mange ela pre oda, te pes vareso kamava te dodžanel.” ¹⁶ O rašaj Urijah kerda sa avke, sar leske prikazinda o kralis Achaz.

¹⁷ Palis o Achaz rozkidla o bronzune verdanora le nadrženca, so sas paš o Chramos. Ila tele o nadrži the o blachi pal lengere seri. E kanta le pañeha, so sas thođi upral o bronzune biki, odliła a thođa pre baruñi dlažba. ¹⁸ The o stanos, kaj pro Šabbat lašarenas le RAJES, ila tele a o vudar, khatar džanas o kraļa andro Chramos, zaphandla. Ov oda savoro kerelas, hoj te el pre dzeka le Asirike kraliske.

¹⁹ Savore aver veci, so kerđa o Achaz, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁰ Sar o Achaz mula, parunde les paš leskere phure andro Foros le Davidoskero a pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Chizkija.

17

O Hošea, posledno Izraeliko kralis

¹ Andre dešdujto (12.) berš, sar andre Judsko kralinelas o Achaz, upral o Izrael ačhila kralis o Hošea, le Eloskero čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija eña berš.

² Kerelas nalačhipen anglo RAJ, ale na avke sar o Izraelike kraļa, save sas anglal leste.

³ Palis o Asiriko kralis Šalmaneser geļa pro mariben pro Hošea. O Hošea pes leske zdiña a mušinelas leske te počinkerele o dañe. ⁴ Ale o Šalmaneser pes dodžanļa, hoj o Hošea bičhada le muršen andro Egipt ko kralis So*. A dodžanļa pes the oda, hoj leske preačhila te počinkerele o dañe, avke sar oda kerelas sako berš. Avke les diña o Šalmaneser te chudel a te phandel andre bertena.

E Samarija zničimen a o Izraeliti odligende andre Asirija

⁵ Palis o Asiriko kralis džalas pre cali Izraeloskeri phuv. Sar avļa anglo foros Samarija, rozačhada pes pašal late trin berš. ⁶ Andro eñato berš, sar kralinelas o Hošea, o Asiriko kralis domarđa e Samarija. Zaila le Izraeliten a odligenda len andre Asirija. Thođa len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o pañi Gozan the andro Medske fori.

⁷ Kada pes ačhila vašoda, hoj o Izraeliti kerenas binos anglo RAJ, peskero Del, savo len ila avri andral o Egipt the andral o vasta le Faraonostar. O Izraeliti lašarenas avre devlen ⁸ a kerenas avke sar o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal lende, a likerenas ola tradiciji, so chudle te kerel o Izraelike kraļa. ⁹ O Izraeliti kerenas počoral ajse veci, so na sas pre dzeka le RAJESKE, lengere Devleske. Ačhavenas o modlengere thana pro lašariben andre savore peskere fori, le cikne vežendar dži ko baro foros le zorale murenca. ¹⁰ Pre dojekh učo brehos the tel dojekh zeleno stromos ačhavenas peske o oltara the o slupi la modlake Ašera. ¹¹ Pre dojekh modlengero than pro lašariben labarenas o kađidlos avke sar the o narodi, saven o RAJ anglal lende tradla avri het. Kerenas o nalačhe veci a aleha pre peste anenas le RAJESKERI choļi. ¹² Lašarenas avre devlen, choc lenge o RAJ prikaziñđa, hoj ada te na keren. ¹³ O RAJ prevakerelas prekal savore peskere proroka ko Izrael the ke Judsko: “Visaren tumen pal tumare nalačhe droma a dolikeren mire prikazañje the mire zakoni, so hine pisimen andre calo zakonos, so diñom tumare dadenge a so tumenge bičhadom prekal mire služobñika o proroka.”

¹⁴ Ale on les na šunenas a na denas peske te phenel avke sar the lengere dada, save na pačanas le RAJESKE, peskere Devleske. ¹⁵ Odčhide pestar leskero zakonos the e zmluva, so phandla lengere dadenca, a na šunenas les, choc lenge dovakerelas. On lašarenas le modlen, save na sas pre ñisoste, a aleha ačhile the on pre ñisoste. Likerenas pes pal o tradiciji le narodengere, save sas pašal lende, choc lenge o RAJ prikaziñđa, hoj te na keren avke sar aver narodi.

¹⁶ Omukle savore prikazañja le RAJESKERE, peskere Devleskere, a kerde peske duje somnakune gurunñoren the slupi la Ašerake a bandonas angle savore čerčeña pro ñebos a služinenas le Baaloske. ¹⁷ Peskere muršoren the čhajen zlabarde sar obeta avre devleng a džanas pal oda, hoj te vražinen a te čarinen. Avke pes oddine te kerel o nalačhipen a aleha pre peste anenas le RAJESKERI choļi.

¹⁸ Akor o RAJ pro Izrael sas ižen choļamen a odčhida len pestar het a ačhila ča o kmeños Juda. ¹⁹ Ale añi o kmeños Juda na dolikerelas o prikazañja le RAJESKERE, peskere Devleskere, ale on priile oda, so kerelas o Izrael. ²⁰ Vašoda o RAJ pestar odčhida calo Izraeliko narodos, dukhavelas len a diña andro vasta le zbujñikenge, medik len pestar na tradla avri het.

²¹ Sar o RAJ odliła o Izrael le Judostar†, o Izraeliti ačhade le Jeroboam, le Nebatoskere čhas, vaš peskero kralis. Ale o Jeroboam odvisarđa le Izraeliten le RAJESTAR a ligenda len andro baro binos. ²² O Izraeliti kerenas savore bini, so kerelas o Jeroboam, a na omukle len, ²³ medik o RAJ len pestar na odčhida, avke sar angloda phenda prekal

* 17:4 Leskero nav sas o So. † 17:21 E Hebrejiko čhib: andral le Davidoskero kher

peskere služobníka o proroka. Vašoda o Izraeliti sas zaile a odligende andre Asirija a ode hine dži adadžives.

O manuš a andral aver narodi džan te bešel andre Samarija

²⁴ O Asiriko kralis anda le manušen andral o fori Babilon, Kuta, Avva, Chamat the Sefarvajim a thoda len te bešel andro Samarijike fori, khatar sas o Izraeliti odligende het zaphandle. On zaile e Samarija a bešenas andre lengere fori. ²⁵ Sar ode chudle te bešel, na lašarenas le RAJES, a vašoda o RAJ pre lende bičhada le Ieven, save len murdarenas. ²⁶ Akor o manuš a andral oda foros phende le Asirike kraliske: “O narodi, saven andal te bešel andre Samarijike fori, na prindžaren o zakonos le Devleskero ola phuvakero, vašoda ov pre lende bičhada le Ieven a on len murdarkeren.”

²⁷ Akor o kralis prikazinda: “Len ode jekhe rašas, saves odarik ade andan. Mi džal ode te bešel a mi sikavel len, so lendar kamel o Del andre odi phuv.” ²⁸ Avke ode geľa jekh rašaj, savo sas zailo andral e Samarija. Bešelas andro Betel a sikavelas len, sar majinen te lašarel le RAJES.

²⁹ Ale dojekh narodos peske kerđa peskere devlen a ačhade len andre ola sentne thana, save angloda ačhade o manuš a andral e Samarija. Dojekh narodos oda kerelas andro foros, kaj bešelas. ³⁰ O manuš a khatar o Babilon peske kerde le devles Sukkot-Benot, o manuš a khatar o Kut le Nergal a o manuš a khatar o Chamat le Ašimas. ³¹ O Avvičana kerde le Nibchaz the le Tartak a o manuš a andral o Sefarvajim obetinenas peskere čhaven sar labardí obeta le devlence Adrammelech the Anammelech. ³² A choc lašarenas le RAJES, kidle peske avri rašajen a ačhade len, hoj te služinenas le modlence pre ola thana. On ode obetinenas peskere devlence. ³³ Le RAJES lašarenas, ale služinenas the peskere devlence pal o tradiciji ole narodengere, khatar sas odligende andre odi phuv.

³⁴ Dži adadžives oda keren avke, sar kerenas angloda. Le RAJES na lašaren avke, sar majinen, ani pes na likerem pal oda, so hin pisimen andro zakonos, ani pal o prikazaňa, save o RAJ diňa avri le čhavenge le Jakoboskere, saves diňa nav Izrael. ³⁵ O RAJ lenca phandla zmluva a prikazinda lenge: “Ma lašaren avre devlen, ani ma bandon anglal lende, ani ma služinenas a ani ma obetinenas lenge. ³⁶ Ale lašaren man, tumare RAJES, savo tumen ligenda avri andral o Egipt peskere vastaha the bara zoraha. Ča mange obetinenas a anglal ma bandon. ³⁷ Pal savore dživesa dolikerem mire lava, zakonos the prikazaňa, so tumenge pisindom, a avre devlen ma lašaren. ³⁸ Ma bisterem pre zmluva, so tumenca phandlom, a avre devlen ma lašaren. ³⁹ Ale lašaren ča man, le RAJES tumare Devles. Me tumen lava avri andral o vasta savore tumare ņeprijaťelendar.”

⁴⁰ Ale on les na šunde a kerenas pal peskere tradiciji. ⁴¹ Kala narodi lašarenas le RAJES, ale služinenas the peskere avričhingerde devlence. Dži adadžives lengere čhave a le čhavgere čhave keren avke sar lengere dada.

18

O Chizkija kralis upral e Judsko

¹ Sar kralinelas andro Izrael trito berš o Hošea, le Eloskero čhavo, andre Judsko ačhila kralis o Chizkija, le Achazoskero čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskeri daj sas e Abija, le Zecharijoskeri čhaj. ³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero prapapus o David. ⁴ Žničinda o thana, pre save lašarenas le modlen, sphagerda o sentne slupi, čhinda tele la Ašerakere slupi a rozphagerda the le bronzune sapes Nechuštan, saves kerda o Mojžiš, bo dži akor o Izraeliti leske labarenas o kadidlos.

⁵ O Chizkija pačalas le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ņiko le Judske kralendar na sas ajso sar ov, ani angle leste ani pal leste. ⁶ Ov sas pačivalo le RAJESKE, šunelas les andre savoreste a dolikerelas dojekh prikazaňje, so o RAJ diňa le Mojžišoske. ⁷ O RAJ sas le Chizkijoha, a vašoda les sas bach andre savoreste, so kerelas. Ov pes vzburinda pro Asiriko kralis a na poddiňa pes leske. ⁸ Ov domarda le Filišfinen dži ko foros Gaza the leskere phuva – le cikne gavendar dži ko bare fori le murenca.

⁹ Sar o Chizkija andre Judsko kralinelas štarto berš a sar andro Izrael kralinelas o Hošea eftato berš, o Asiriko kralis o Šalmaneser gela pro foros Samarija a rozačhada pes pašal late. ¹⁰ Pal o trin berš la domarda. Avke e Samarija sas žničimen andro šovto berš, sar kralinelas o Chizkija a sar andro Izrael kralinelas eňato berš o Hošea. ¹¹ Palis o Asiriko kralis odligenda le Izraeliten andre Asirija a thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro Medske fori. ¹² Oda pes ačhila, bo

na šunenias le RAJES, peskere Devles, a na dolikerenas leskeri zmluva aňi o prikazaňja, so len diňa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš; na kerenas pal oda, so phenda.

O Sancherib džal pre Judsko

¹³ Andro dešuštarto (14.) berš, sar kralinelas o Chizkija, o Asiriko kralis o Sancherib geľa pro mariben pre savore Judske zorale fori a zaila len. ¹⁴ Avke o Chizkija diňa te phenel le Asirike kraliske andro Lachiš: "Kerđom namištes. Mangav tut, ma av pre ma a dava tut sa, so ča tu kameha." Akor o Asiriko kralis leske phenda: "Bičhav mange 10 000 kili rup the 1 000 kili somnakaj." ¹⁵ Palis o Chizkija diňa leske savoro rup the sa, so arakhľa andro Chramos the andre palaciskere pokladňi.

¹⁶ The pal o chramoskero vudar the pal e zarubňa iľa tele o somnakaj, saveha len korkoro obthoda, a diňa le Asirike kraliske.

¹⁷ Akor o Asiriko kralis bičhada khatar o Lachiš ko Chizkija andro Jeruzalem peskere nekbareder velitelis, le nekbareder uradňikos the le velitelis Rabšakeh la armadaha. Sar avle ko Jeruzalem, zaačhile pro drom pre oda than, kaj kerenas o lepedi paš o žlabos, andre savo avelas o paňi andral e upruňi nadrža. ¹⁸ A vičinenas ke peste le kralis le Chizkija, ale gele paš lende o Eljakim, le Chilkijoskero čhavo, savo lidžalas o palacis, o pizaris Šebna the o uradňikos Joach, le Asafoskero čhavo.

¹⁹ Akor o velitelis Rabšakeh lenge phenda: "Džan a phenen le Chizkijoske:

Kavke phenel o baro kralis Sancherib: Oda pre soste tut zmukes, hoj na daras?

²⁰ Gondolines tuke, hoj ča le lavenca šaj ňerines (zviťazines) andro mariben? Šaj čerines o lava vaš e zor? Pre kaste tut zmukes, hoj pes pre ma ačhaves? ²¹ Tu pes zmukes pro Egipt, pre odi prephagi trstina. Se ko pes pre late zmukela, premarela peske o vast. Ajsjo hin o Faraonos, o Egipťsko kralis ke savore, save pes pre leste zmuken! ²² Te mange phenena: 'Amen pes zmukas pro RAJ, pre amaro Del.' Mištes, ale oda sas o Chizkija, savo čhida tele leskere sentne thana the oltara prikazinda andre Judsko the Jeruzalem: 'Angle kada oltaris, so hino andro Jeruzalem, bandona.'

²³ Ale akana av! Dothov pes mire rajeha, le Asirike kraliha. Dava tut 2 000 graja, te tuke stradeha muršen, save džana pre lende! ²⁴ Sar tu šaj ňerines upral mire kraliskero nekcikneder velitelis, te pes zmukes pro Egipt, hoj tuke bičhavana verdana the muršen pro graja? ²⁵ Gondolines tuke, hoj avlom pre kada than korkoro mandar, hoj les te zňičinav? Na, oda o RAJ mange phenda: 'Dža a zňičin odi phuv!' "

²⁶ Akor le Rabšakehoske phende o Eljakim, o Šebna the o Joach: "Mangas tut, vaker peskere služobňikena andre Aramejiko čhib, se amen avke ačaluvas! Ma vaker amenca andro amari Hebrejiko* čhib anglo manuša, save hine pro foroskere muri."

²⁷ O Rabšakeh lenge odphenda: "Či so, miro kralis man bičhada, hoj te vakerav kala lava ča tumare kraliske the tumenge? Na, ale the le manušenge, save bešen pal kala muri. Bo avke sar tumen the on mušinena te chal oda, so džal avri andral peskero per, a te pijel peskero muter."

²⁸ O Rabšakeh zaačhila a vriskinelas andre Hebrejiko čhib: "Šunen, so phenel o baro Asiriko kralis! ²⁹ Ma den pes te diliňarel le Chizkijoha, bo našti tumen cirdel avri andral mire vasta. ³⁰ Ma den pes leha aňi te prevakerel, hoj pes te zmuken pro RAJ oleha, hoj phenel: 'O RAJ amen zachraňinela a kada foros bizo na ela dino andro vasta le Asirike kraliske.'

³¹ Aňi ma šunen les, bo kavke phenel o Asiriko kralis: Zden tumen a aven ke mande! Avke dojekh tumendar chala o ulipen pal peskero viňičis the figovňikos a pijela o paňi andral peskeri chaňig, ³² medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin o žužodiv the mol; andre phuv, kaj hin o maro the viňici, kaj hin olivi, olejos the medos. Kiden tumenge avri o dživipen a na o meriben!

Ma šunen le Chizkija, bo tumen diliňarel le lavenca: 'O RAJ amen zachraňinela.' ³³ Či so, cirdňa avri varesavo del andral mire vasta peskero narodos? ³⁴ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim, Hena the Ivva? So, cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ³⁵ Savo del peskere narodos šaj cirdňa avri andral mire vasta? Sar šaj tuke gondolines, hoj o RAJ zachraňinela o Jeruzalem andral mire vasta?"

³⁶ O manuša pre oda nič na phende, bo o Chizkija lenge prikazinda, hoj nič te na vakeren.

³⁷ Palis o Eljakim, o Šebna the o Joach avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerełas o Rabšakeh.

* 18:26 Oda hin e Judsko čhib.

19

O Chizkija phučel le Izaiašostar

¹ Sar oda šunda o kralis Chizkija, čhingerđa pre peste o gada, urđa pre peste o gone a gela andro Chramos. ² Akor bičhada le Eljakim, savo sas upral o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen. On pes urde andro gone a gele ko prorokos Izaiaš, ke le Amocoskero čhavo. ³ On leske phende: “Kavke vakerel o Chizkija: ‘Andre kada džives sam marde andre dar the andre ladž avke sar o čhavoro, savo pes mangel pro svetos, ale la džuvla nane zor; hoj les te anel pro svetos. ⁴ Ale šaj el, hoj o RAJ, o džido Del, šunda, sar les anelas pre ladž o Rabšakeh, saves bičhada leskero raj, o Asiriko kralis. Vaš ola lava, so šunda o RAJ, o džido Del, mi potrestinel les. Mang le Devles vaš amare manuša, save ačhile te dživel.’”

⁵ Sar avle o služobnika le kraliskere ko Izaiaš, ⁶ ov lenge phenđa: “Phenen tumare kraliske, hoj kavke phenel o RAJ: ‘Ma dara tut ole lavendar, savenca pre ma namištes vakerenas o služobnika, saven bičhada o Asiriko kralis. ⁷ Me dava andre leste ajso duchos, hoj sar šunela nalačo hiros, visarela pes pale andre peskeri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.’”

O Asirčana pale dovakeren le Chizkijoske

⁸ Sar o Rabšakeh šunda, hoj o Asiriko kralis odgela andral o Lachiš, visarđa pes pale a arakhla le kralis andro mariben pre Libna.

⁹ Andre oda časos pes o Asiriko kralis dodžanla, hoj o kralis Tirhakah andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Palis o Asiriko kralis bičhada varesave muršen ko Judsko kralis Chizkija, hoj leske te phenen: ¹⁰ “Tiro Del, pre savo tut zmukes, te na thovel tuha avri, sar phenel, hoj o Jeruzalem na ela dino andro vasta le Asirike kraliske. ¹¹ Se tu šundal, so kerde o Asirike krala savore narodenge, sar savoren zničinde. Gondolines tuke, hoj šaj aves zachrañimen? ¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telassar. Či so, šaj zachrañinde len lengere devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? Kaj o krala andral o Sefarvajim, Hena the Ivva?”

O kralis Chizkija pes modlinel

¹⁴ O Chizkija preiła le muršendar o lila a pregenda len. Palis gela andro Chramos a phundrađa len anglo RAJ. ¹⁵ Avke pes chudla te modlinel ko RAJ: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadi phuv. Tu kerđal o ņebos the e phuv. ¹⁶ Phundrav o kana, RAJEJA, a šun! Phundrav o jakha a dikh! Šun, sar tut o kralis Sancherib asal avri a sar kerel ladž le džide Devlestar. ¹⁷ Oda hin čačipen, ó, RAJEJA, hoj o krala andral e Asirija zničinde o narodi the lengere phuva ¹⁸ a hoj lengere devlen zničinde a zlabarde. Šaj ada kerde, bo on na sas čačes devla, ale ča o manuša len kerde peskere vastenca le kaštestar the barestar. ¹⁹ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, zachrañin amen andral leskere vasta. Mi sprindžaren savore krala pre phuv, hoj ča tu, RAJEJA, sal jekh Del.”

O RAJ odphenel le Chizkijoske

²⁰ Akor o Izaiaš, le Amocoskero čhavo, diňa te phenel le Chizkijoske: “Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Šundom avri tiro mangipen, so vakerehas pal o Asiriko kralis Sancherib.’ ²¹ Kada pal leste phenel o RAJ:

‘E pačivali čhaj le Sionoskeri dikhel tut tele a asal tutar.

E čhaj le Jeruzalemoskeri kivinel le šereha pre tu, sar denašes.

²² Kastar tu kerehas ladž,

kas asahas avri?

Pre kaste hazđlal upre o hangos the o jakha?

Pro Sentno RAJ le Izraeloskero!

²³ Prekal tire murša, saven bičhadal, mandar kerđal ladž.

Tu phendal: “Mire but verdanenca

geľom pro nekbareder verchi andro Libanon.

Ode leskere uče cedri the o šukar sosni čhingerđom tele.

Dochudľom man andre leskere nekdureder thana,

andro garude thana andro veš.

²⁴ Andro cudze phuva kopalindom avri o chañiga,

piľom andral o pañi

a peskere stupajenca šučardom savore paňa andro Egipt.”

²⁵ Ale tu, Sancherib, oda na šundal?

Me ada richtinavas čirlastar,
anglo but berš oda diňom avri,
akana oda the kerav.

Diňom tut zor, hoj te zničines o zorale fori a nič lendar te na ačhel, ča kopi bara.

²⁶ O manuša, save andre bešenias, sas slabe,
predarandutne the pro asaben.

Sas sar o rastlini pre mala,
sar e zeleno čar,
sar e čar pre strecha,
so e keradi balvaj sigo šučarel avri.

²⁷ Džanav, kana uštes a bešes,
kana džas avri a kana pale aves.

Džanav, savi bari cholī chas pre ma.

²⁸ Šundom pal tiri cholī the pal tiro barikañiben,
vašoda tuke thovava e trastuñi karika andro nakh,
andro muj le grajeskero zubadlos.

Visarava tut pale ole dromeha, khatar avlal.’

²⁹ Tuke, Chizkija, ela pro znameñje ada, hoj andre kada berš chana ča oda div, so barola avri korkoro, a aver berš chana oda, so pale barola olestar. Ale pro trito berš sadzinen o div the o viñici a chana lendar o ulipen. ³⁰ Ola, ko pes zachrañinena andre Judsko, mukena o koreña andre phuv a anena o ulipen. ³¹ Bo ola, ko ačhile te dživel, džana avri andral o Jeruzalem; ola, ko sas zachrañimen, khatar o verchos Sion. Bo o RAJ igen kamel, hoj pes oda te ačhel.

³² Vašoda o RAJ avke vakerele pal o Asiriko kralis: ‘Andre kada foros pes na dochudela, aňi o šipos, so livinela. Aňi le štutoha na doavena paš o foros a aňi paš o muri na čhivela avri e kopa, hoj pes te dochuden andro foros. ³³ Ale visarela pes pale pal oda drom, pal savo avla, a andre kada foros pes na dochudela. Avke phenel o RAJ. ³⁴ Me zachrañinava kada foros prekal ma the prekal miro služobñikos David.’”

³⁵ Mek odi rat le RAJESKERO aňjelos geľa andre Asiriko taboris a murdarđa 185 000 muršen. Sar o manuša tosara ušfile, dikhle všadzik mulen. ³⁶ Avke o Asiriko kralis Sancherib pes visarđa pale andre Asirija. Sar ode dogeľa, ačhila te bešel andro foros Ninive.

³⁷ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos le devles Nisroch, leskere čhave o Adrammelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denašle andre phuv Ararat. Avke pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Esar-Chaddon.

20

Le Chizkijoskero nasvaliben

¹ Andre oda časos o kralis Chizkija nasvalila pro meriben. Akor geľa ke leste o prorokos Izaiáš, le Amocoskero čhavo, a phenda leske: “Kavke tuke o RAJ phenel: ‘De tuke andro šoros (poradkos) savore veci, bo mereha.’”

² Sar oda o Chizkija šunda, visarđa pes le mujeha ke fala a mangelas le RAJES: ³ “Ó, RAJEJA, mangav tut, ma bister pre oda, hoj pačivalones the cale jileha phiravas pal tiro drom. Keravas savoro, so sas tuke pre dzeka.” Palis chudla igen zoraless the rovel.

⁴ Mek aňi o Izaiáš na pregeľa e maškaruñi dvora, o RAJ ke leste pale prevakerđa: ⁵ “Visar tut a phen le Chizkijoske, le vodcaske, savo lidžal mire manušen, hoj avke phenel o RAJ, o Del tire prapapuskero le Davidoskero: ‘Šundom avri tiri modlitba a dikhľom tire apsa. Sasťarava tut a pro trito džives džaha andro Chramos. ⁶ Ke tire berša tuke mek pridava dešupandž (15) berš. Zachrañinava tut the kada foros andral o vasta le Asirike kralistar. Kada foros na domukavava te zničinel, ča prekal ma the prekal miro služobñikos David.’”

⁷ Akor o Izaiáš prikazinda le kraliskere služobñikenge: “Thoven leske pro vredos masca le figendar.” On ile, pomakhle leske o vredos a ačhila sasto.

⁸ O Chizkija phučla le Izaiášostar: “Savo ela o znameñje, hoj man o RAJ sasťarela a hoj pal o trin džives džava andro Chramos?”

⁹ O Izaiáš odphenda: “Kada tuke ela znameñje le RAJESTAR, hoj dolikerela oda, so phenda: Majinel o ciňos te džal deš garadiči anglal abo palal?”

¹⁰ “Lokeder hin the o ciňos džala anglal, vašoda mi džal palal,” odphenda o Chizkija.

¹¹ Avke o Izaiáš mangelas le RAJES a o RAJ diňa, hoj o ciňos geľa deš garadiči palal pre le Achazoskeri khameskeri ora.

O Chizkija pes presikavel le barvalipnaha

¹² Andre oda časos o Babiloňiko kralis o Merodach-Baladan*, le Baladanoskero čhavo, bičhada le Chizkijoske lila the daros, bo pes dodžanla pal leskero nasvaliben. ¹³ O Chizkija le muršen priiła a sikada lenge peskero barvalipen: o rup, somnakaj, koreñje, voňava oleja, o zbrañi the savoro, so sas andre leskeri pokladñica. Na garuđa anglal lende nič, so sas andre leskero palacis the andre calo krališagos.

¹⁴ Palis o prorokos Izaiaš geła ko Chizkija a phučła lestar: “So vakerenas ola murša a khatar avle?”

“Avle dural,” odphenda. “Avle andral aver phuv, dži andral o Babilon.”

¹⁵ “So dikhle andre tiro palacis?” phučła o Izaiaš.

“Dikhle savoro, so andre hin,” odphenda o Chizkija. “Na garuđom nič anglal lende.”

¹⁶ Pre oda o Izaiaš leske phenda: “Šun o lav le RAJESKERO! ¹⁷ Dikh, ela ajso džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, ela odligendo andro Babilon – the oda, so tire phure dada dži adadžives thode andre. Na ačhela ade nič, phenel o RAJ. ¹⁸ The tire čhaven, save ena tutar a save tuke ulona, odligenena a kerena lendar sluhlen le kraliske andro Babiloňiko palacis.”

¹⁹ O Chizkija leske odphenda: “Kada lav, so mange phenda le RAJESTAR, hino lačo,” ale gondoliñda peske: “Soske te na, ča mi el o smirom a nič pes te na ačhel, medik me dživava.”

²⁰ Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, leskere ñerindipena (vitaztva), the sar ačhada e upruñi nadrža a sar prianda o pañi andro foros telal e phuv, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²¹ Sar muła o Chizkija, parunde les a pal leste ačhiła kralis leskero čhavo o Menašše.

21

O Menašše kralis andre Judsko

¹ Le Menaššeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhiła kralis upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. Leskeri daj pes vičinelas Chefci-Ba.

² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izrael. ³ O Menašše pale ačhada o modlengere thana pro lašariben, so leskero dad o Chizkija zñičinda. Kerđa o oltara prekal o Baal the la Ašerakero slupos avke sar o kralis Achab andro Izrael. Bandolas anglo čerčeña a lašarelas len. ⁴ Ačhada the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: “Andro Jeruzalem ela miro nav furt lašardo.” ⁵ Pro soduj chramoskere dvori ačhada oltara prekal savore čerčeña, hoj len te lašaren. ⁶ Peskere čhas zlabarda sar obeta. Ov čarinelas, vrazilnelas a anda ke peste le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengere dučen. Aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskeri choli.

⁷ O Menašše iła la Ašerakero slupos a thođa les andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskere čhaske le Šalamunoske: “Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidñom maškar savore Izraelike kmeñi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ Te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazañja, so lenge diña miro služobñikos Mojžiš, akor me na domukava, hoj te en avritradle andral kadi phuv, so diñom lengere dadenge.” ⁹ Ale o manuša andral e Judsko na šunde le RAJES a o Menašše len liğenda mek andro bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zñičinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Akor o RAJ prevakerđa prekal peskere služobñika-proroka: ¹¹ “Aleha, hoj o kralis Menašše kerel kala bare bini, kerđa mek goreder bini sar savore Amoreja anglođa. Peskere modlenca liğenda andro binos le manušen andral e Judsko. ¹² Vašoda o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenel avke: ‘Pro Jeruzalem the pre Judsko anava ajsi bibach, hoj oda zalela dojekhes, ko pal oda šunela. ¹³ Potrestinava o Jeruzalem avke sar the la Samarija, avke sar kerdom le Izraelike kraliha le Achaboħa the leskere potomstvoha. Le manušen andral o Jeruzalem khosava avri, avke sar pes khosel avri o čaro a palis pes visarel upre. ¹⁴ A mire manušen, save predživena, omukava a dava andro vasta lengere ñeprijateljenge, save len domarena a občorena lengeri phuv, ¹⁵ bo kerenas nalačhipen angle ma a anenas pre peste miri choli ole dživesestar, sar avle avri lengere phure dada andral o Egipt, dži adadžives.’”

¹⁶ O Menašše murdarda vaš ñisoste ajci but manušen, hoj lengero rat sas pal calo Jeruzalem. A mek ke oda liğenelas le Judske manušen, hoj te keren o bini anglo RAJ.

* 20:12 Abo: o Berodach-Baladan

¹⁷ Savore aver veci, so Menašše kerda, the leskere bini, so kerda, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ¹⁸ Sar mula o Menašše, parunde les andre le Uzzoskeri bar (zahrada), so sas paš o palacis. Pal leste ačila kralis leskero čhavo o Amon.

O Amon kralis andre Judsko

¹⁹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačila kralis andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas duj berš. Leskeri daj sas e Mešullemet, le Charucoskeri čhaj, andral e Jotba. ²⁰ Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskero dad o Menašše. ²¹ Služinelas le modlunge, lašarelas len avke sar the leskero dad a phirelas pal savore leskere droma. ²² Odvisarda pes le RAJESTAR, le dadengere Devlestar, a na šunelas leskere prikazaŋja.

²³ Palis le Amonskere služobnika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskero palacis. ²⁴ Akor o Judske manuša murdarde olen, save kerde vzbura pro kralis Amon, a pal leste ačhade kraliske leskere čhas le Joziaš.

²⁵ Savore aver veci, so kerda o Amon, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁶ Le Amon parunde andre leskero hrobos, andre le Uzzoskeri bar. Pal leste ačila kralis leskero čhavo o Joziaš.

22

O Joziaš kralis upral e Judsko

¹ Le Joziašoske sas ochto berš, sar ačila kralis andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem tranda the jekh (31) berš. Leskeri daj sas e Jedida, le Adajoskeri čhaj, andral o Bockat. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskero drom avke sar leskero prapapus o David a na odvisarda pes ole dromestar.

³ O pisaris Šafan sas čhavo le Acalioskero a leskero papus sas o Mešullam. Sar o kralis Joziaš kralinelas dešuochtoto (18.) berš, prikazinda le Šafanoske, hoj te džal andro Chramos. ⁴ Phenda: "Dža pal o nekbareder rašaj Chilkiĵah a phen leske, hoj te zgenel ola love, so kidle avri o stražnika le manušendar paš o chramoskero vudar. ⁵ Ola love mi den le muršenge, save hine ačhade upral e buči andro Chramos, a on mi počinen le robotniĵken, save oprikeren o Chramos: ⁶ le tesaren the muraren. Mi cinen o kašta the oprikerde bara prekal o Chramos. ⁷ Ole muršendar, save hine ačhade upral e buči, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj o love thode, bo hine pačivale."

O Chilkiĵah arakhel andro Chramos le Devleskero zakonos

⁸ Palis o nekbareder rašaj Chilkiĵah phenda le pisariske le Šafanoske: "Dikh, andro Chramos arakhlom o zvitkos le Devleskere zakonoha." Avke o Chilkiĵah la diňa le Šafanoske a ov la pregenda. ⁹ Palis o Šafan gela ko kralis a phenda: "Tire služobnika ile o love, so sas andro Chramos. Dine len le robotniĵkenge, save oprikeren o Chramos, ¹⁰ a o Chilkiĵah mange diňa varesavo zvitkos." Avke o Šafan andral genelas le kraliske.

¹¹ Sar o kralis Joziaš šunda o lava andral o zakonoskero zvitkos, rozčhingerda pre peste o gada ¹² a prikazinda le rašaske Chilkiĵoske, le Šafanoskere čhaske le Achikoske, le Michajoskere čhaske le Achboriske, le pisariske Šafanoske the peskere služobnikoske le Asajoske: ¹³ "Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava, so hin pisimen andre kada zvitkos! Phučen pal ma the pal cali Judsko phuv. Se o RAJ hino choľamen pre mande the pre savore manuša, bo amare phure dada na dolikerenas a na kerenas avke, sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos."

¹⁴ Akor o Chilkiĵah, Achikam, Achbor, Šafan the o Asajah gele te phučen la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem, andro nevo foros, a lakero rom sas o Šallum, le Tikvoskero čhavo, o čhavo le Charchasoskero, savo pes starinelas pal le kraliskere gada. Sar dogele andre lakero kher, chudle lake pal oda te vakerel.

¹⁵ Oj lenge phenda: "Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: 'Phenen oleske, ko tumen ade bičhada, ¹⁶ hoj avke phenel o RAJ: "Domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save ade bešen, avke sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos, so pregenda o Judsko kralis, ¹⁷ bo pes mandar odvisarda a labarenas o kadidlos avre devlunge. Savoreha, so kerenas, anenas pre peste miri choli. Miri choli pre kada than hiňi sar jag, so labol a na preačhel." ' ¹⁸ Le Judske kraliske, savo tumen bičhada te phučen le RAJESTAR, phenen: 'Kavke vakerel o RAJ, le Izraeloskero Del, pal o lava, so šundal: ¹⁹ Vašoda, hoj tut visardal ke ma a pokorindal pes a rozčhingerdal o gada pre peste a rovehas, sar šundal mire lava, šundom tut avri. Vašoda, hoj dava e bibach pro Jeruzalem the pre leskere manuša, hoj ena andre bari dar the andro prekošiben. ²⁰ Na

dikheha odi bibach, so anava pre kada than. Mereha a aveha parumen andro smirom.’”

Avke pes on visarde pale ko kralis a phende leske, so e prorokiña vakerełas.

23

O Joziaš genel o zakonos le manušenge

¹ O kralis o Joziaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the Jeruzalem. ² Gele leha andro Chramos savore murša andral e Judsko: o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja, o proroka, savore manuša, či o čore vaj barvale. O kralis angle lende pregenda savore lava, so sas pisimen andro zmluvakero zvitkos, so arakhle andro Chramos. ³ Palis o Joziaš ačila paš o slupos a phandla anglo RAJ zmluva, hoj leske ena pačivale a dolikerena leskere prikazaňja the o zakoni cale peskere jileha the dušaha a hoj kerena sa avke, sar hin pisimen andro zmluvakero zvitkos. Savore manuša ode dine lav, hoj dolikerena e zmluva.

O Joziaš zničinel o modli le oltarenca

⁴ Palis o Joziaš prikazinda le nekbareder rašaske le Chilkijoske, le avre rašaske the olenge, ko stražinenas paš o vudar anglo Chramos, hoj te lidžan avri andral o Chramos savore veci, so sas kerde, hoj te lašaren le Baal, la Ašera the savore űeboskere čerčeňja. Diňa oda te zlabarel avri pal o Jeruzalem, pro mali paš e dolina Kidron a o prachos lendar diňa te lidžal andro Betel. ⁵ Le rašajen, saven o Judske kraľa ačhade andre služba, hoj te labaren o kadidlos pro modlengere thana pro lašariben the andro Jeruzalem, zaačhada. Zaačhada the olen, save anenas e obeta le Baaloske, le khameske, čhonoreske the čerčeňenge. ⁶ La Ašerakero slupos diňa te lidžal avri andral o Chramos dži pal o Jeruzalem, andre dolina Kidron. Ode la diňa te zlabarel a oda prachos rozčida pro cintiris le čore manušengero. ⁷ Palis čhida tele o khera andro Chramos, kaj bešenas savore murša the džuvla, save ode služinenas le lubňa, a kaj kerenas o pochtana prekal la Ašerakero lašariben. ⁸ Diňa te vičinel savore rašajen andral o Judske fori a zmelarda savore oltara pre ola thana, kaj o rašaja kerenas o obeti le modlengi; a oda la Gebatar dži ke Beer-Šeba. Zničinda the o modlengere oltara, so sas paš le Jošaskeri brana pre baloňi (lavo) sera, sar pes džal andro foros prekal e foroskeri brana – o Jošua sas o foroskeri guverneris. ⁹ Le rašajen, save služinenas le modlengi, na domukla te služinel paš le RAJESKERO oltaris andro Jeruzalem, ale šaj chale o mare bi o droždi savore rašajenca.

¹⁰ O Joziaš zmelarda the o Tofet, so hino andre dolina Ben-Hinnom, hoj ode imar buter űiko peskere čhas abo čha andre jag te na obetinel le devleske Molech. ¹¹ Ila odarik le grajen, saven o Judske kraľa dine pro lašariben le khameske, a zlabarda le khameskere verdana. Sas ačhade pre dvora paš le RAJESKERI chramoskeri brana nadur, kaj bešelas o uradňikos Natan-Melech.

¹² O Joziaš mek čhida tele o oltara, so ačhade o Judske kraľa pro upruno Achazoskero kher, the o oltara, so ačhada o Menašše pro soduj dvori anglo Chramos. Sar len rozphagerda, o prachos čhida andre dolina Kidron. ¹³ O Joziaš zmelarda the o thana pro vichodos le Jeruzalemstar a pre južno sera le Olivove verchostar, kaj lašarenas le modlen, bo ode ačhada o Izraeliko kralis Šalamun oltara le džungale devlengi: la Ašartake andral o Sidon, le Kemošiske andral o Moab the le Milkomoske andral o Ammon. ¹⁴ Rozphagerda o sentne slupi a čhingerda tele la Ašerakere slupi the o thana, kaj ačhenas začhida le manušengere kokalenca.

¹⁵ Avke kerda the le modlengere oltariha pro than andro Betel, so ačhada o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo ligenda le Izraeliten andro binos. Le modlengero oltaris the thaneha rozphagerda pro prachos a la Ašerakero slupos zlabarda. ¹⁶ Sar pes o Joziaš visarda, dikhla pro učo than o hrobi. Palis diňa andral o hrobi te lel avri o kokala a zlabarda len pre oda oltaris. Avke les zmelarda, sar o RAJ prevakerda angloda prekal o prorokos.

¹⁷ Palis o Joziaš phučla: “Kaskero hrobos dikhav?”

O murša andral o foros Betel leske odphende: “Oda hin o hrobos le prorokoskero, savo avla andral e Judsko a savo phenda kada savoro, so kerdal pre kada oltaris.”

¹⁸ “Muken les!” prikazinda o Joziaš. “űiko leskere kokalenca te na čhalavel.” Avke na čhalade leskere kokalenca aňi le prorokoskere kokalenca, savo avla khatar e Samarija.

¹⁹ Avke sar kerda andro Betel, o Joziaš kerda the andre aver Samarijike fori. Zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen, so ačhade o Izraelike kraľa, bo aleha choľarenas le RAJES. ²⁰ Palis pre ole oltara murdarda savore rašajen, save služinenas pre ola

thana, a labarelas upre le manuŝengere kokala. Avke pes o Joziaš visarda pale andro Jeruzalem.

O Joziaš oslavinel e Patrađi

²¹ O kralis o Joziaš savore manuŝenge prikazinda: “Oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, le Devleske, avke sar hin pisimen andre kada zakonoskero zvitkos.” ²² Kavke pes e Patrađi na oslavinelas akorestar, sar o sudci lidžanas o Izrael, a aňi pal calo časos, sar kralinelas o Izraelike the o Judske kraľa. ²³ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar o Joziaš kralinelas, oslavinenas odi Patrađi andro Jeruzalem pre pačiv le RAJESKE.

Le RAJESKERI cholí na preačhel pre Judsko

²⁴ O Joziaš tradľa avri andral o Jeruzalem the Judsko le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengere dučen, a zhičinda le kherutune devloren the o džungale modli, so mek ode sas. Oda kerđa, hoj pes te ačhel, sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos, so arakhľa o rašaj Chilkijah andro Chramos. ²⁵ Níko le kralendar, save sas anglo leste aňi pal leste, pes na visarda cale peskere jileha, dušaha the zoraha avke sar o Joziaš pal o Mojžišoskero zakonos ko RAJ.

²⁶ Ale le RAJESKERI bari cholí sas sar jag a na preačhelas te labol pre Judsko vaš savore nalačhipena, so kerelas o Menašše pre leste. ²⁷ Vašoda o RAJ phenda: “E Judsko mandar odčhivava, hoj les te na dikhav, avke sar odčhidom o Izrael. Odčhivava the o Jeruzalem, so mange avri kidňom, a the o Chramos, pal savo phendom, hoj ode ela lašardo miro nav.”

O Joziaš merel

²⁸ Savore aver veci, so o Joziaš kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

²⁹ Akor, sar sas kralis o Joziaš, o Egipťsko kralis Necho geľa te pomožinel le Asirike kraliske paš o paňi Euftrat. O Joziaš len andro Megiddo kamľa te zaačhavel, ale o Necho les andro mariben murdarda. ³⁰ Avke leskere služobňika les thode pro verdan, ligende les khatar o Megiddo andro Jeruzalem a parunde les andre leskero hrobos. Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Joziašoskere čhas, pomakhle les a ačhade les kraliske pal leskero dad.

O Joachaz kralis upral e Judsko

³¹ Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhíľa kralis, a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Chamutal, oj sas čhaj le Jeremioskeri, savo sas andral e Libna. ³² O Joachaz kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskere dada. ³³ Ov preačhíľa te kralinel akor, sar les o Egipťsko kralis Necho diňa te sphandel andre Ribla, andre phuv Chamat. A pre Judsko ispidelas, hoj leske te počinen o daňe – 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ³⁴ Palis o Necho ačhađa vaš o kralis le Joziašoskere čhas Eljakim a leskero nav čerinda pro Jojakim. Le Joachaz o Necho íľa peha andro Egípt a ode the muľa.

O Jojakim ačhel kralis upral e Judsko

³⁵ O Jojakim počinelas le Faraonoske o rup the o somnakaj. A hoj les te el sar te del le Faraonoske, ispidelas pro manuša, hoj leske te den o somnakaj the rup, a oda dojekh pal leskero barvalipen.

³⁶ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhíľa kralis, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskeri daj sas e Zebida, e čhaj le Pedajoskeri, andral e Ruma. ³⁷ Ale o Jojakim kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskere dada.

24

O Judsko kralis Jojakim

¹ Sar o Jojakim kralinelas andre Judsko, avľa pre leste pro mariben o Babiloňiko kralis Nebukadnecar a o Jojakim pes leske poddiňa pro trin berš. Palis pes pale vzburinda pre leste. ² Ale o RAJ bičhavelas pre leste partiji zbužňiken: le Chaldejcen, Aramejčanen, Moabčanen the Ammončanen. Bičhada len, hoj te zhičinen e Judsko, avke sar phenda o RAJ prekal peskere proroka. ³ Oda avľa pre Judsko, avke sar o RAJ prikazinda, hoj les pestar te odčhivel vaš savore bini, so kerđa o Menašše, ⁴ the vaš oda, hoj vaš nisoste murdarda manušen. O RAJ leske na kamľa te odmukel, bo vaš nisoste čhorda avri o rat le manuŝengero a začhorda calo Jeruzalem.

⁵ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

⁶ Sar o Jojakim muľa, ačhíľa pal leste kralis leskero čhavo o Jojachin.

⁷ O Egipťsko kralis preačhíľa te džal andral peskeri phuv pro mariben, bo o Babiloňiko kralis zaila savore leskere phuva; a oda le Egipťske paňestar dží ko baro paňi Euftrat.

O Judsko kralis Jojachin

⁸ Le Jojachinoske sas dešuocho (18) berš, sar ačila kralis upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas trin čhon. Leskeri daj sas e Nechušta, le Elnatanoskeri čhaj andral o Jeruzalem. ⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad.

¹⁰ Andre oda časos avle pro Jeruzalem e Babiloňiko kraliskeri armada a rozačhade pes pašal o foros. ¹¹ Palis the o Babiloňiko kralis Nebukadnecar dogela ko Jeruzalem, kaj sas rozačhade leskere slugađa. ¹² Avke o Judsko kralis Jojachin peskera daha, služobňikenca, uradňikenca the velifelenca pes zdiňa leske.

Sas oda ochtoto berš, sar kralinelas o Nebukadnecar a sar les zaiľa. ¹³ O Nebukadnecar odarik odligenda savore barvalipen andral o Chramos the andral le kraliskero palacis a skidňa savore somnakune veci, so diňa te kerel o Izraeliko kralis o Šalamun prekal o Chramos. Oda pes ačila avke, sar phenda o RAJ. ¹⁴ Andral o Jeruzalem zaiľa a odligenda andre peskeri phuv 10 000 manušen: savore uradňiken, vodcen, maribnaskere muršen, kovačen the fesaren. Ačhile ode ča o nekčoreder manuš.

¹⁵ Zaiľa le Jojachin, leskera da, romňijen, uradňiken the le anglune manušen andral e Judsko a odligenda len andral o Jeruzalem andro Babilon. ¹⁶ Iľa odarik 7 000 slugaden the 1 000 fesaren the kovačen: savore zorale maribnaskere muršen. ¹⁷ A vaš o Jojachin ačhada kraliske leskere bačis le Mattanijah a diňa leske nevo nav Cidkijah.

O Cidkijah kralis upral e Judsko

¹⁸ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačila kralis andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskeri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jeremioskeri, savi sas andral e Libna. ¹⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka avke sar the o Jojakim. ²⁰ Vašoda o RAJ le manušen andral o Jeruzalem the Judsko pestar odčhida, bo sas pre lende cholamen. Palis o Cidkijah pes vzburinda pro Babiloňiko kralis.

25*O Cidkijah zailo*

¹ Sar o Cidkijah kralinelas eňato berš, o Babiloňiko kralis Nebukadnecar geľa andro dešto džives andro dešto čhon savore peskere slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerđa taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čhik the e poši, hoj pes te dochuden andro foros. ² E armada sas rozačhadi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah.

³ A andro štarto čhon the eňato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas, so te chal, ⁴ o Babiloňike slugađa kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskere slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskeri bar (zahrada), choc džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁵ ale o Babiloňike slugađa pes mukle pal lende a dochudle len andre dolina paš o Jericho. Savore leskere slugađa les omukle. ⁶ Le Cidkijah zaiľa a odligende andre Ribla ko Nebukadnecar, kaj sas odsudzimen. ⁷ Leskere čhaven murdarde angle leskere jakha. Palis leske diňa te lel avri o jakha, diňa les te phandel andro lanci a iľa les andro Babilon.

O Chramos zničimen

⁸ Andro eftato džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnecar dešueňato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velitelis upral telesne stražňika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le Babiloňike kraliske. ⁹ Ov zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the dojekh baro kher. ¹⁰ Palis savore leskere slugađa čhide tele o foroskere muri. ¹¹ Akor o Nebuzaradan odligenda odarik le manušen, save ačhile andro foros, olen, save pregele ko Babiloňiko kralis, the savore avre manušen. ¹² O Nebuzaradan mukla ča le nekčoreder manušen andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre viňica.

¹³ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o verdanora the e igen bari bronzuňi nadrža*, so sas anglo Chramos, a o bronzos odligende andro Babilon. ¹⁴ Iľa odarik the o čare, lopati, čhura, pekača the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁵ O Nebuzaradan iľa the o somnakune, rupune čare the o lopatki, savenca lenas o jagale angara. ¹⁶ O bronzos le duje slupendar, la bara kantatar the le verdanorendar, so diňa te kerel o Šalamun prekal o Chramos, sas ajci but, hoj pes aňi na delas te važinel. ¹⁷ Soduj slupi sas kerde le bronzostar, sas uče ochto metri a o kritos pre lengero agor sas učo buter sar jekh metros. Pašal o kriti sas kerde duj šori

* 25:13 2Krn 4,2

granatoskere phaba le bronzostar khatar o prephandle lanci, so garuvenas o kriti upral o slupi.

Le Judske manušen odligenen

¹⁸ O nekbareder velitelis o Nebuzaradan zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine rašajen, save stražinenas o vudar. ¹⁹ Andral o foros ila oles, savo sas anglođa velitelis upral o slugađa, pandže godavere muršen, save sas pašes paš o kralis, le veliteliskere pisaris, savo zapisinelas le muršen ke armada, the šovardeš (60) anglune muršen, saven ode arakhle. ²⁰ O Nebuzaradan len ila a ligenda ko Babiloňiko kralis andre Ribla. ²¹ Ode andre Ribla, andre Chamatiko phuv, len o Babiloňiko kralis diňa te murdarel.

Avke o Judske manuša sas zaile a odligende andral peskeri phuv.

O Gedaliah guverneris andre Judsko

²² O Babiloňiko kralis Nebukadnecar ačhađa le Gedaliah guverneriske andre Judsko upral savore manuša, save na sas odligende andro Babilon. Ov sas le Achikamoskero čhavo, saveske sas papus o Šafan. ²³ Sar pes pal oda došunde o Judske veliteľa the o slugađa, hoj o Babiloňiko kralis ačhađa vaš o guverneris le Gedaliah, gele pal leste jekhetane peskere muršenca andre Micpa. Sas oda kala murša: o Jišmael, le Netanijoskero čhavo, o Jochanan, le Kareachoskero čhavo, o Serajah, le Tanchumetoskero čhavo andral e Netofa, the o Jaazaniah, le Maachoskero čhavo. ²⁴ O Gedaliah lenge phenda: “Dav tumen lav. Ma daran pes le Babiloňike uradňikendar. Ačhen andre kadi phuv a služinen le Babiloňike kraliske, bo avke tumenge ela mištes!”

²⁵ Andro eftato čhon o Jišmael, le Netanijoskero čhavo, saveske sas papus o Elišamas, andral le kraliskeri famelija, geľa andre Micpa le deše muršenca a murdarda le Gedaliah the le Judske the Babiloňike muršen, save ode leha sas. ²⁶ Akor savore manuša andral e Judsko, le čorestar dži ko barvalo, the o armadakere veliteľa gele andro Egipt, bo daranas pes le Babilončanendar.

O Jojachin hino premuklo andral e bertena

²⁷ Sar sas o Judsko kralis Jojachin odligendo andro Babilon tranda the efa (37) berš, o Evil-Merodach ačhila kralis andro Babilon. Andro bišueftato (27.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš premukľa andral e bertena le Jojachin. ²⁸ Delas les feder pačiv sar avre cudze kralen, save sas leha andro Babilon. ²⁹ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošike gada, a medik dživelas, chalas pal le kraliskero skamind. ³⁰ Sako džives, medik dživelas, o kralis les delas oda, so leske kampelas.

O Ešebno Kronicko Zvitkos

O potomki le Adamoskere dži ko Abraham

¹ Adam sas dad le Šetoske, o Šet le Enošiske, ² o Enoš sas dad le Kenanoske, o Kenan le Mahalaleloske, o Mahalalel le Jaredoske, ³ o Jared le Enochoske, o Enoch le Matuzalemoske, o Matuzalem le Lamechoske ⁴ a o Lamech sas dad le Noachoske. Le Noach sas trin čhave: o Šem, o Cham the o Jafet.

⁵ Le Jafetoskere čhave sas o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešech the o Tiras. ⁶ Le Gomeroskere čhave sas o Aškenaz, o Rifat* the o Togarmah. ⁷ Le Javanoskere čhave sas o Elišah the o Taršiš, the o Kittana the o Dodana.

⁸ Le Chamoskere čhave sas o Kuš, o Micrajim, o Put the o Kanaan. ⁹ Le Kušoskere čhave sas o Šebas, o Chavilah, o Sabtas, o Raemah the o Sabtechas. Le Raemoskere čhave sas o Šebah the o Dedan. ¹⁰ O Kuš sas dad le Nimrodoske. Ov sas ešebno (peršo) zoralo maribnaskero murš pre phuv. ¹¹ O Micrajim sas prapapus le Ludenge, le Anamenge, le Lehabenge, le Naftuchenge, ¹² le Patrusenge, le Kasluchenge, savendar hine o Filištinci, the le Kaftorenge. ¹³ Le Kanaanoskero ešebno čhavo sas o Sidon the dujto o Chet. ¹⁴ Lestar sas the o Jebuseja, o Amoreja, o Girgašeja, ¹⁵ o Chivija, o Arkija, o Sineja, ¹⁶ o Arvadeja, o Cemareja the o Chamataja.

¹⁷ Le Šemoskere čhave sas o Elam, o Aššur, o Arpachšad, o Lud the o Aram. Le Aramoskere čhave sas o Uc, o Chul, o Geter the o Mešech. ¹⁸ O Arpachšad sas dad le Šelachoske a o Šelach le Eberiske. ¹⁹ Le Eber sas duj čhave: O ešebne pes vičinelas Paleg, bo sar ov dživelas, e phuv sas rozuladi, a leskero phral pes vičinelas Joktan. ²⁰ Le Joktanoskere čhave sas o Almodad, o Šelef, o Chacarmavet, o Jerach, ²¹ o Hadoram, o Uzal, o Diklah, ²² o Ebal, o Abimael, o Šebah, ²³ o Ofir, o Chavilah the o Jobab. Kala savore sas le Joktanoskere čhave. ²⁴ Avke le Šemoskere potomki sas o Arpachšad, o Šelach, ²⁵ o Eber, o Paleg, o Reu, ²⁶ o Serug, o Nachor, o Terach ²⁷ the o Abram, savo hin o Abraham.

O potomki le Abrahamoskere dži ko Jakob

²⁸ Le Abrahamoskere čhave sas o Izak the o Izmael. ²⁹ Kala hine lengere potomki: Le Izmael sas dešuduj (12) čhave: O Nebajot sas nekphureder, palis o Kedar, o Adbeel, o Mibsam, ³⁰ o Mišmas, o Dumah, o Massas, o Chadad, o Temas, ³¹ o Jetur, o Nafiš the o Kedemah.

³² Le Abraham sas šov čhave la Keturaha, savi sas leske romni-služka: o Zimran, o Jokšan, o Medan, o Midijan, o Jišbak the o Šuach. Le Jokšanoske sas duj čhave: o Šebah the o Dedan. ³³ Le Midijan sas pandž čhave: o Efah, o Efer, o Chanoch, o Abidas the o Eldaah. Kala sas savore la Keturakere čhave.

³⁴ Le Abrahamoskere čhas, le Izak, sas duj čhave: O Ezav the o Jakob†.

Le Ezavoskere potomki

³⁵ Le Ezav sas pandž čhave: o Elifaz, o Reuel, o Jeuš, o Jalam the o Korach. ³⁶ Le Elifazoskere čhave sas o Teman, o Omar, o Cefi, o Gatam, o Kenaz, o Timnas the o Amalek. ³⁷ Le Reueloskere čhave sas o Nachat, o Zerach, o Šammah the o Mizzah.

Ešebne Edomike manuša the lengere kraľa

³⁸ Le Seiroskere čhave sas o Lotan, o Šobal, o Cibeon, o Anah, o Dišon, o Ecer the o Dišan.

³⁹ Le Lotanoskere čhave sas o Chori the o Homam a leskeri pheň sas e Timna. ⁴⁰ Le Šobaloskere čhave sas o Alvan, o Manachat, o Ebal, o Šefi the o Onam. Le Cibeonoskere čhave sas o Ajah the o Anah. ⁴¹ Le Anoskero čhavo sas o Dišon. Le Dišonoskere čhave sas o Chemdan‡, o Ešban, o Jitran the o Keran. ⁴² Le Eceroskere čhave sas o Bilhan, o Zaavan the o Jaakan. Le Dišanoskere čhave sas o Uc the o Aran.

⁴³ Kala sas o kraľa, save kralinenas andro Edom mek sigeder, sar sas andro Izrael kralis:

o Belas, čhavo le Beoriskero andral o foros Dinhaba.

⁴⁴ Sar muľa o Belas, ačhila pal leste kralis o Jobab, le Zerachoskero čhavo, andral e Bocra.

* 1:6 Abo: Difat † 1:34 E Hebrejiko čhib: o Izrael ‡ 1:41 Abo: Chamran

⁴⁵ Sar muľa o Jobab, pal leste kralinelas o Chušam andral e Temančiko phuv.

⁴⁶ Sar muľa o Chušam, pal leste ačiľa kralis o Hadad, le Bedadoskero čhavo, savo ňerinda (zvítazinda) upral o Midijana pre Moabiko phuv. Le Hadadoskero foros sas o Avit.

⁴⁷ Sar muľa o Hadad, pal leste ačiľa kralis o Samlah andral e Masreka.

⁴⁸ Sar muľa o Samlah, ačiľa kralis o Šaul andral o Rechobot pašal o paŋi Euftrat.

⁴⁹ Sar muľa o Šaul, ačiľa kralis o Baal-Chanan, le Achboriskero čhavo.

⁵⁰ Sar muľa o Baal-Chanan, ačiľa kralis o Hadad andral o foros Pau, leskeri romŋi sas e Mehetabel, savi sas čhaj la Matredakeri a oj čhaj la Me-Zahabakeri.

⁵¹ Sar muľa o Hadad, kala vodci lidžanas o Edomike kmeŋi: o Timnas, o Alvah, o Jetet, ⁵² o Oholibamah, o Elah, o Pinon, ⁵³ o Kenaz, o Teman, o Mibcar, ⁵⁴ o Magdiel the o Iram.

2

Le Jakobskere čhave

¹ Le Jakob sas dešduj (12) čhave: o Ruben, o Šimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar, o Zebulun, ² o Dan, o Jozeľ, o Benjamin, o Naftali, o Gad the o Ašer.

Le Judaskere potomki dži ko David

³ Kala hine le Judaskere čhave, save les sas la Bat-Šuah, savi sas andral o Kanaan: O Er, Onan the o Šelah. Ale o Er, leskero ešebno (peršo), na sas le RAJESKE pre dzeka, vašoda les murdarda. ⁴ Le Juda sas peskera boraha la Tamaraha duj čhave: o Perc the o Zerach. Savore čhave le Juda sas pandž.

⁵ Le Perecoskere čhave sas o Checron the o Chamul. ⁶ Le Zerach sas pandž čhave: o Zimri, o Etan, o Heman, o Kalkol the o Dardas. ⁷ Le Karmioskero čhavo sas o Achan, savo anda le Izrael andre bibach oleha, hoj peske iľa olestar, so sas oddino le Devleske.

⁸ Le Etanoskero čhavo sas o Azariah.

⁹ Le Checronskere čhave sas: o Jerachmeel, o Ram the o Kaleb.

¹⁰ O Ram sas dad le Amminadaboske a o Amminadab le Nachšonoske, savo sas vodcas upral e Judsko. ¹¹ O Nachšon sas dad le Salmonoske a o Salmon le Boaziske. ¹² O Boaz sas dad le Obedoske a o Obed le Izajoske.

¹³ Le Izaj sas eľa čhave: Ešebno o Eliab, dujto o Abinadab, trito o Šimeah, ¹⁴ šarto o Netaneel, pandžto o Raddaj, ¹⁵ šovto o Ocem the eftato o David. ¹⁶ Lengere pheňa sas e Ceruja the e Abigajil. La Ceruja sas trin čhave: o Abišaj, o Joab the o Asahel. ¹⁷ La Abigajilakeri čhavo sas o Amasah. Leskero dad sas o Izmaelitas o Jeter.

Le Checronskere potomki

¹⁸ Le Kaleb, le Checronskere čhas, sas duj romŋija – e Azuba the e Jeriot – savenca les sas trin čhave: o Ješer, o Šobab the o Ardon. ¹⁹ A sar muľa e Azuba, o Kaleb peske iľa romŋake la Efrata, savaha les sas o Chur. ²⁰ O Chur sas dad le Urihoske, savo sas dad le Becaleeloske.

²¹ Sar le Checronoske sas šovardeš (60) berš, iľa peske la Machioskera čha romŋake, savi sas pheŋ le Gileadoske. Laha les sas o Segub. ²² O Segub sas dad le Jairooske, savo lidžalas bišutrin (23) fori andro Gilead. ²³ Ale o Gešura the o Aramejčana lenge zaille šovardeš (60) gava: Le Jairooskere gava the o foros Kenat le gavenca. A savore manuša, save bešenas andro Gilead, sas le Machioskere potomki.

²⁴ Sar muľa o Checron, o Kaleb iľa la Efrata romŋake, savi sas vdova pal leskero dad o Checron a savaha les sas o Aščur, savo ačhaďa o foros Tekoa.

Le Jerachmeeloskere potomki

²⁵ Le Jerachmeel, le Checronskere nekphureder čhas, le sas pandž čhave: Ešebno o Ram, o Bunah, o Oren, o Ocem the o Achijah. ²⁶ Le Jerachmeel sas the dujto romŋi – e Atara, savi sas daj le Onamoske. ²⁷ Le Ram, savo sas le Jerachmeeloskero ešebno čhavo, sas kala čhave: o Maac, o Jamin the o Eker. ²⁸ Le Onamoskere čhave sas o Šammaj the o Jada. Le Šammajoskere čhave sas o Nadab the o Abišur.

²⁹ Le Abišuroskeri romŋi sas e Abihajil. Laha les sas o Achban the o Molid. ³⁰ Le Nadaboskere čhave sas o Seled the o Appajim. Le Seled na sas čhave. ³¹ O Appajim sas dad le Jišioske a o Jiši le Šešanoske, o Šešan sas dad le Achlajoske.

³² Le Jada, le Šammajoskere phrales, sas duj čhave: o Jeter the o Jonatan. Le Jeter na sas čhave. ³³ Le Jonatanoskere čhave sas o Palet the o Zazas. Kala sas o čhave le Jerachmeeloskere.

³⁴ Le Šešan na sas čhave, ča čhaja. Ale sas les sluhas andral o Egipt, savo pes vičinelas Jarchas. ³⁵ Leske diña peskera čha romňake a sas len o Attaj. ³⁶ O Attaj sas dad le Natanoske a o Natan le Zabadoske, ³⁷ o Zabad sas dad le Eflaloske a o Eflal le Obedoske, ³⁸ o Obed sas dad le Jehuoske a o Jehu sas dad le Azarioske. ³⁹ O Azariah sas dad le Cheleciske a o Chelec le Elastoske, ⁴⁰ o Elasaš sas dad le Sismajoske a o Sismaj le Šallumoske, ⁴¹ o Šallum sas dad le Jekamioske a o Jekamiah le Elišamoske.

Le Kaleboskere potomki

⁴² Le Kaleb, le Jerachmeeloskere phrales, sas duj čhave: Ešebno o Mešas, savo sas dad le Zifoske, the dujto o Marešah, savo sas dad le Chebronoske. ⁴³ Le Chebronoskere čhave sas: o Korach, o Tappuach, o Rekem the o Šemas. ⁴⁴ O Šemas sas dad le Rachamoske the o Racham le Jorkoamoske a o Rekem le Šammajoske. ⁴⁵ O Šammaj sas dad le Maonoske a o Maon le Bet-Curoske.

⁴⁶ Le Kaleb sas mek trin čhave la Efaha, la romňaha-služobňičkaha: o Charan, o Mocas the o Gazez. Palis sas the le Charan čhavo, saves vičinenas o Gazez.

⁴⁷ Le Jahdajoskere čhave sas: o Regem, o Jotam, o Gešan, o Palet, o Efah the o Šaaf.

⁴⁸ Le Kaleb sas the aver romňi-služka e Maacha. Laha les sas o Šeber the o Tirchanah. ⁴⁹ Palis o Šaaf, savo ačhada o Madmanna, the o Ševas, savo ačhada o Machbena the e Gibeja. Le Kaleboskeri čhaj sas e Achsa.

⁵⁰ The kala sas le Kaleboskere čhave: Ešebno o Chur, savo les sas la Efrataha, o Šobal, savo ačhada o Kirjat-Jearim, ⁵¹ o Salmas, savo ačhada o Betlehem, o Charef, savo ačhada o Bet-Gader.

⁵² O Šobal, savo ačhada o Kirjat-Jearim, sas prapapus le manušenge andral o Haroeh the jepaš Menuchofanengera fajtake. ⁵³ Savore kala kmeňi bešenas paš o Kirjat-Jearim: o Jitričana, o Putana, o Šumatana the o Mišrajitana. O manuša andral o fori Cora the o Eštaol sas andral odi fajta.

⁵⁴ O Salmas ačhada o Betlehem a sas prapapus le manušenge andral e Netofa the Atarot-Bet-Joab a jepaš Menuchofanengera fajtake andral e Cora.

⁵⁵ O fajti le pisarengere, save bešenas andro Jabec, sas o Tirašana, Šimeatana a o Suchatana. On sas o Keniti, save sas le Chammatoskere potomki, a ov sas prapapus le Rechabčanenge.

3

Le Davidoskere potomki

¹ Kala sas le Davidoskere čhave, save ulile andro Hebron: Ešebno (peršo) o Amnon la Achinoamatar, savi sas andral o Jezreel; dujto o Daniel la Abigajilar; savi sas andral o Karmel; ² trito o Absolon la Maachatar, savi sas čhaj le kraliskeri Talmajoskeri andral o Gešur; štarto o Adonijah, la Chaggitar; ³ pandžto o Šefatjah la Abitalatar; šovto o Jitrean la Eglatar.

⁴ Kala šov čhave ulile andro Hebron, kaj kralinelas efa berš the šov čhon, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the trin (33) berš.

⁵ Kala čhave leske ulile andro Jeruzalem: o Šimea, o Šobab, o Natan the o Šalamun – štar la Batšebatar, le Ammieloskera čhatar – ⁶ the o Jibchar, o Elišuah, o Elifelet, ⁷ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁸ o Elišamas, o Eljadas the o Elifelet, jekhetane eňa čhave. ⁹ Kala savore sas le Davidoskere čhave a sas les mek aver čhave le romňenca-služobňičkenca. E Tamar sas lengeri pheň.

O potomki le Šalamunoskere

¹⁰ Kala sas potomki le Šalamunoskere, save sas kraľa andre Judsko: o Rechabeam, leskero čhavo o Abijah, leskero čhavo o Asa, leskero čhavo o Jošafat, ¹¹ leskero čhavo o Jehoram, leskero čhavo o Achazijah, leskero čhavo o Joaš, ¹² leskero čhavo o Amacijah, leskero čhavo o Azarijah, leskero čhavo o Jotam, ¹³ leskero čhavo o Achaz, leskero čhavo o Chizkija, leskero čhavo o Menašše, ¹⁴ leskero čhavo o Amon, leskero čhavo o Joziaš ¹⁵ the leskere štar čhave: ešebno o Jochanan, o dujto Jojakim, o trito Cidkijah the o štarto Šallum.

¹⁶ Le Jojakim sas duj čhave: o Jechonijah the o Cidkijah.

Le Jojakimoskere potomki

¹⁷ Kala hine efa čhave le Jechonijoskere, savo sas bertenošis andre Babilon: o Šealtiel, ¹⁸ o Malkiram, o Pedajah, o Šenaccar, o Jekamiah, o Hošamas the o Nedabiah. ¹⁹ Le Pedajoskere čhave sas o Zerubbabel the o Šimej. Le Zerubbabeloskere čhave sas o

Mešullam the o Chananijah. Lengeri pheñ sas e Šelomita. ²⁰ Sas les the aver pandž čhave: o Chašubah, o Ohel, o Berechijah, o Chasadijah the o Jušab-Chesed.

²¹ Le Chananijoskere potomki sas o Palatiah the o Ješajah, o Refajah, o Arnan, o Obadiaš the o Šechanijah a lengere čhave. ²² O Šechanijah sas dad le Šemajoske. Le Šemajah sas šov čhave: o Chattuš, o Jigal, o Bariach, o Neariah the o Šafat. ²³ Le Neariah sas trin čhave: o Eljoenaj, o Chizkijah the o Azrikam. ²⁴ Le Eljoenaj sas efa čhave: o Hodavijah, o Eljašib, o Palajah, o Akkub, o Jochanan, o Delajah the o Anani.

4

Le Judaskere potomki

¹ Le Judaskere čhave sas o Perc, o Checron, o Karmi, o Chur the o Šobal. ² O čhavo le Šobaloskero sas o Reajah, leskero sas o Jachat a leskere o Achumaj the o Lahad. Kala savore sas andral e fajta, so bešen as andre Cora.

³⁻⁴ O Chur sas o nekphureder čhavo le Kaleboskero la Efrataha. Ov ačhađa* o Betlehem. Le Chur sas trin čhave: o Etam, o Penuel the o Ezer. Le Etam sas trin čhave: o Jezreel, o Jišma the o Jidbaš a jekh čaj e Hacleponia. O Penuel ačhađa o foros Gedor a o Ezer o foros Chuša.

⁵ O Aščur ačhađa o foros Tekoa a sas les duj romñija: e Chela the e Naara. ⁶ La Naaraha sas les štar čhave: o Achuzzam, o Chefer, o Temeni the o Ačaštar. ⁷ La Chelaha les sas o Ceret, o Jecochar the o Etnan.

⁸ Le Kocoskere čhave sas o Anub the o Cobebah. Le Acharchelaskere fajti sas le Kocoskere potomki. O Acharchel sas čhavo le Harumoskero.

⁹ Le Jabec denas bareder pačiv sar leskere phralen. Leskeri daj leske diña nav Jabec, bo phenda: "Andro dukha les andom pro svetos." ¹⁰ Andre jekh džives o Jabec vičinelas pro Izraeloskero Del: "Mangav tut, požehñin man, hoj man te el mek buter phuv. Mi lidžal man tiro vast a odle mandar savoro nalačhipen, so man šaj dukhavel." Avke o Del les diña savoro, so lestar mangelas.

¹¹ Le Šuchoskero phral sas Kelub. Leskero čhavo sas o Mechir a leskero Ešton. ¹² Le Ešton sas trin čhave: o Bet-Rafah, o Paseach the o Techinnah, savo ačhađa o foros Ir-Nachaš. O potomki kale muršengere dživenas andre Recha.

¹³ Le Kenaz sas duj čhave: o Otñiel the o Serajah. Le Otñiel sas duj čhave: o Chatat the o Meonotaj. ¹⁴ O Meonotaj sas dad le Ofroske.

O Serajah sas dad le Joaboske, savo ešebno (peršo) gela te bešel andre dolina Ge-Charašim, kaj dživenas o majstri.

¹⁵ Le Kaleb, le Jefunnoskere čhas, sas trin čhave: o Iru, o Elah the o Naam. O Elah sas dad le Kenazoskero.

¹⁶ Le Jehallelel sas štar čhave: o Zif, o Zifah, o Tirjah the o Asarel.

¹⁷⁻¹⁸ Le Ezrah sas štar čhave: o Jeter, o Mered, o Efer the o Jalon. O Mered peske iľa romñake la Bitiah, savi sas čaj le Faraonoskeri. Laha les sas e Mirijam the duj čhave: o Šammaj the o Jišbach, savo ačhađa o foros Eštemoa. O Mered peske iľa the romña andral o kmeños Juda. Laha les sas aver trin čhave: o Jered, savo ačhađa o foros Gedor, o Cheber, savo ačhađa o Socho, the o Jekutiel, savo ačhađa o foros Zanoach.

¹⁹ O Hodijah peske iľa le Nachamoskera pheña romñake. Lengere potomki sas e fajta Garm, savi bešel as andro foros Keila, the e fajta le Maachoskeri, savi bešel as andro foros Eštemoa.

²⁰ Le Šimonoskere čhave sas: o Amnon, o Rinnah, o Ben-Chanan the o Tilon.

Le Jišioskere čhave sas o Zochet the o Ben-Zochet.

Le Šeloskere potomki

²¹ O Šelah sas jekh le Judaskere čhavendar. Leskere potomki sas o Er, savo ačhađa o foros Lecha; o Laadah, savo ačhađa o foros Mareša; o fajti andral e Bet-Ašbea, save džanenas te kerel le lanostar o pochtana; ²² o Jokim the o murša andral o foros Kozeba; o Joaš the o Saraf, save lidžanas† o Moab, ale pališ pes odarik visarde andro Lechem. Ale ada hin čirlatuno vakeriben. ²³ On sas ola, save krenas la čhikatar o čare, bešen as andro fori Netaim the Gedera a služinenas le krališke.

Le Šimeonoskere potomki

* 4:3-4 E Hebrejiko čhib: o dad le Betlehomskero † 4:22 Abo: save peske ile romñen andral o Moab

²⁴ Le Šimeonskere čhave sas o Nemuel, o Jamin, o Jarib, o Zerach the o Šaul. ²⁵ Le Šauloskero čhavo sas o Šallum, leskero čhavo o Mibsam a leskero čhavo o Mišmas. ²⁶ Le Mišmasoskero čhavo sas o Chammuel, leskero čhavo o Zachur a leskero čhavo o Šimej. ²⁷ Le Šimej sas dešušov (16) murša the šov čhaja, ale leskere phralen na sas ajci čhave, vašoda le Šimeonskero kmeňos na sas ajso baro sar le Judaskero.

²⁸ On bešenas andre Beer-Šeba, Molada, Chacar-Šual, ²⁹ Bilha, Ecem, Tolad, ³⁰ Betuel, Chorma, Ciklag, ³¹ Bet-Markabot, Chacar-Susim, Bet-Biri the andro Šaarajim. Kala sas lengere fori dži akor, medik kralinelas o David. ³² Lengere pandž gava sas o Etam, o Ajin, o Rimmon, o Tochen, o Ašan ³³ the mek savore gava, so sas pašal lende dži paš o foros Baal. Kala hine o thana, kaj le Šimeonskere potomki bešenas, sar sas pisimen andre fajtengere zvitki.

³⁴⁻³⁸ Kala murša sas vodci andre peskere fajti: o Mešobab, o Jamlech, le Amacijoskero čhavo o Jošah, o Joel, o Jehu – savo sas čhavo le Jošibjoskero, ov le Serajoskero a ov le Asieloskero – o Eljoenaj, o Jaakobah, o Ješochajah, o Asajah, o Adiel, o Jesimiel, o Benajah the o Zizas, o čhavo le Šifioskero, ov le Allonoskero, ov le Jedajoskero, ov le Šimrioskero a ov le Šemajoskero.

Lendar ačhila bari famelija, ³⁹ vašoda odarik gele het a džanas paš o Gedor pro vichodos ola dolinatar te rodel čar prekal peskere stadi. ⁴⁰ Arakhle ode igen bari the lačhi mala. Andre odi phuv sas smirom a šunenias pes ode mištes. Angloda andre odi phuv bešenias o Chamčana.

⁴¹ Avke kala fajti avle andro Gedor, sar kralinelas andre Judsko o Chizkija. Le Chamčanengere stani čhide tele a le Meunitanen, save ode bešenias, murdarde avri a zaile lengere thana, bo ode sas mali prekal lengere stadi. Avke ode bešen dži adadžives. ⁴² Pozneder vaj pandž šel (500) murša andral o kmeňos Šimeon gele pro verchi Seir andro Edom. Lidžalas len o Palatiah, o Neariah, o Refajah the o Uzziel, le Jišioskere čhave. ⁴³ Murdarde le Amaleken, save ode mek ačhile, a ode bešen dži adadžives.

5

Le Rubenskere potomki

¹ O Ruben sas ešebno (peršo) čhavo le Jakoboskero, ale pašliła le dadeskera romňaha, vašoda našada o pravos, so hin ešebne čhas. Leskero pravos pregela pro Jozefoskere čhave a avke andre famelijakero rodokmeňos na sas les pačiv sar ešebnes. ² No choc te andral o kmeňos Juda avla baro vodcas a choc sas zoraleder sar leskere phrala, o pravos le ešebne čhaskero ačhila le Jozefoske. ³ Le Ruben, ešebne Jakoboskere čhas, sas štar čhave: o Chanoch, o Pallu, o Checron the o Karmi.

⁴ O Joel sas dad le Šemajoske, ov le Gogoske, o Gog le Šimejoske, ⁵ ov le Michoske, o Michah le Reajoske a ov le Baaloske. ⁶ O Baal sas dad le Beeroske, savo sas vodcas upral le Rubenoskero kmeňos, sar len zaila a odligenda o Asiriko kralis Tiglat-Pileser.

⁷ Andre famelijakero zvitkos hin zapisimen o vodci andral o kmeňos Ruben: O Jeiel, palis Zecharijah, ⁸ o Belas, čhavo le Azazoskero, čhavo le Šemasoskero, čhavo le Joeloskero. On bešenias le forostar Aroer dži pro severos ko Nebo the Baal-Meon. ⁹ Andre phuv Gilead len sas igen but stadi, a vašoda bešenias pre pušťa, so hiňi pro vichodos dži paš o paňi Euftrat.

¹⁰ Sar sas kralis o Saul, o kmeňos Ruben geła andro mariben pro Hagarčana a murdarde savoren. Avke gele te bešel andre lengere fori andro Gilead pro vichodos.

Le Gadoskere potomki

¹¹ O kmeňos Gad bešelias pro severos le Rubenostar, andre phuv Bašan dži ko foros Salcha. ¹² O Joel sas ešebno vodcas andre phuv Bašan, dujto sas o Šafam, a pal lende o Janaj the o Šafat. ¹³ Aver Gadoskere fajti a lengere vodci sas: o Michael, o Mešullam, o Šebas, o Joraj, o Jakan, o Zias the o Eber. ¹⁴ On sas potomki le Abichajiloskere, savo sas čhavo le Churioskero, ov le Jaroachoskero, ov le Gileadoskero, ov le Michaeloskero, ov le Ješišajoskero, ov le Jachdoskero a ov le Buzoskero. ¹⁵ O vodcas kale fajtenge sas o Achi, savo sas le Abdieliskero čhavo a ov le Guniskero. ¹⁶ On bešenias andre phuva Gilead the Bašan andro gava the pre cali phuv Šaron, kaj sas čar prekal o stadi. ¹⁷ (Kala savore sas pisimen andro famelijakero rodokmeňos, sar andre Judsko kralinelas o Jotam a andro Izrael o Jarobeam.)

¹⁸ Andro kmeňos Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše sas 44 760 slugada avrisikade andro mariben le štitenca, šablencas, lukencas the šipencas. ¹⁹ On pes marenas le Hagarčanencas the le kmeňencas Jetur, Nafiš the le Nodab. ²⁰ On ņerinde (zvifazinde)

upral lende vašoda, bo vičinenas ko Del andro mariben. Ov len šunđa avri a pomožinda lenge, bo pačanas andre leste. Vašoda diña andre lengere vasta le Hagarčanen the olen, save lenge pomožinenas. ²¹ Ile lendar 50 000 ūavi, 250 000 bakren, 2 000 somaren the 100 000 manušen. ²² The but manuša mule andro mariben, bo oda mariben sas le Devleskero. Pre lengero than bešenas dži akor, medik na sas zaile andre Asirija.

O jepaš kmeños Menašše

²³ O jepaš kmeños Menašše bešenas andre phuv Bašan dži ko Baal-Chermon the Senir, oda hin o verchos Chermon. On sas igen baro kmeños. ²⁴ Kala sas zorale maribnaskere murša the anglune vodci, save lidžanas peskere fajti: o Efer, o Jiši, o Eliel, o Azriel, o Jirmejah, o Hodavijah the o Jachdiel.

O kmeñi pro vichodos odligende andre Asirija

²⁵ Ale o manuša na sas pačivale peskere dadengere Devleske, omukle les a chudle te lašarel le devlen avre narodengere, saven anglal lende o Del zničinda. ²⁶ O Izraeliko Del kerda upre le Asirike kralis le Pul – oda hin o Tiglat-Pileser – hoj te džal pre lende pro mariben. Ov zaila o kmeñi Ruben, Gad the jepaš kmeños Menašše a odligenda len andro Chalach, Chabor, andre Hara the ko pañi Gozan, kaj hine dži adadžives.

Le Leviskere potomki

²⁷ Le Levi sas trin čhave: o Geršon, o Kohat the o Merari.

²⁸ Le Kohatoskere čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel.

²⁹ Le Amram sas duj murša: o Aron the o Mojši; the jekh čaj e Mirijam. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar.

³⁰ O Eleazar sas dad le Pinchasoske, o Pinchas le Abišuasoske, ³¹ o Abišuas sas dad le Bukkioske, o Bukki le Uzzioske, ³² o Uzzi le Zerachijoske, o Zerachijah le Merajotoske, ³³ o Merajot le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁴ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Achimaacoske, ³⁵ o Achimaac le Azarioske, o Azariah le Jochananoske, ³⁶ o Jochanan sas dad le Azarioske, savo služinelas sar rašaj andro Chramos, so ačhađa o Šalamun andro Jeruzalem. ³⁷ O Azariah sas dad le Amarioske, o Amariah le Achituboske, ³⁸ o Achitub le Cadokoske, o Cadok le Šallumoske, ³⁹ o Šallum le Chilkijoske, o Chilkijah le Azarioske, ⁴⁰ o Azariah le Serajoske a o Serajah le Jehocadakoske. ⁴¹ Ale o Jehocadak sas zailo jekhetane le manušenca andral o Jeruzalem the Judsko akor, sar len o RAJ bičhađa andro Babilon le Nebukadnecaroskere vasteha.

6

Aver potomki le Leviskere

¹ Le Leviskere čhave sas o Geršom, o Kohat the o Merari. ² Le Geršomoskere čhave sas o Libni the o Šimej. ³ Le Kohatoskere čhave sas o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel. ⁴ Le Merariskere čhave sas o Machli the o Muši. Kale hine le Levitengere fajti pal lengere fameliji:

⁵ Le Geršomoskero čhavo sas o Libni, leskero o Jachat, leskero o Zimmah, ⁶ leskero o Joach, leskero o Iddo, leskero o Zerach the leskero o Jeatraj.

⁷ Le Kohatoskero čhavo sas o Amminadab, leskero o Korach, leskero o Assir, ⁸ leskero o Elkanah, leskero o Ebjasaf, leskero o Assir, ⁹ leskero o Tachat, leskero o Uriel, leskero o Uzziyah a leskero o Šaul.

¹⁰ Le Elkanah sas duj čhave: o Amasaj the o Achimot. ¹¹ Le Achimotoskero čhavo sas o Elkanah, leskero o Cofaj, leskero o Nachat, ¹² leskero o Eliab, leskero o Jerocham, leskero o Elkanah the leskero o Samuel.

¹³ Le Samuel sas duj čhave: Ešebno (peršo) o Joel a dujto o Abijah.

¹⁴ Le Merariskero čhavo sas o Machli, leskero o Libni, leskero o Šimej, leskero o Uzzah, ¹⁵ leskero o Šimeas, leskero o Chaggijah the leskero o Asajah.

O lavutara andre le RAJESKERO kher

¹⁶ Kalen muršen o David ačhađa, hoj te služinen le gilavipnaha pro than, kaj lašarenas le RAJES akorestar, sar andro Jeruzalem ande e Zmluvakeri Archa. ¹⁷ On služinenas le gilavipnaha anglo Sentno Stanos, medik o Šalamun na ačhađa o Chramos andro Jeruzalem. On krenas služba akor, sar pre lende avelas o šoros.

¹⁸ Kala manuša lengere čhavenca krenas kadi služba: andral e Kohatoskeri fajta o lavutaris Heman, saveske sas dad o Joel, leske o Samuel, ¹⁹ leske o Elkanah, leske o Jerocham, leske o Eliel, leske o Toach, ²⁰ leske o Cuf, leske o Elkanah, leske o Machat, leske o Amasaj, ²¹ leske o Elkanah, leske o Joel, leske o Azarijah, leske o Cefanjah, ²² leske

o Tachat, leske o Assir, leske o Ebjasaf, leske o Korach, ²³ leske o Jishar, leske o Kohat, leske o Levi the leske o Jakob.

²⁴ O Asaf, le Hemanoskero pašutno, leha ačhelas andre služba pal e čači (pravo) sera. Le Asafoskero dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Berechijah, o Šimea, ²⁵ o Michael, o Baasejah, o Malkijah, ²⁶ o Etni, o Zerach, o Adajah, ²⁷ o Etan, o Zimmah, o Šimej, ²⁸ o Jachat, o Geršom the o Levi.

²⁹ Pal e bałogñi (lavo) sera leha ačhelas andre služba o Etan andral le Merariskeri fajta. Leskero dad the phure dada pal o rodokmeños sas: o Kiši, o Abdi, o Malluch, ³⁰ o Chašabijah, o Amacijah, o Chilkijah, ³¹ o Amci, o Bani, o Šemer, ³² o Machli, o Muši, o Merari the o Levi. ³³ Okle Levitenge sas dine savore aver službi andro Stanos, pro than, kaj lašarenas le Devles.

Le Aronoskere potomki

³⁴ O Aron peskere čhavenca anelas o labarde the o voňava obeti pro oltara. On kerenas andro Neksentneder Than savori služba, hoj o RAJ te odmukel o bini le Izraelitenge, sa avke sar prikazinda o Mojžiš, le Devleskero služobñikos. ³⁵ Kala hine le Aronoskere potomki: Leskero čhavo sas o Eleazar, leskero o Pinchas, leskero o Abišuas, ³⁶ leskero o Bukki, leskero o Uzzi, leskero o Zerachijah, ³⁷ leskero o Merajot, leskero o Amariah, leskero o Achitub, ³⁸ leskero o Cadok the leskero o Achimaac.

O fori dine le Levitenge

³⁹ Kala hine o fori the o phuva, so chudle o potomki le Aronoskere la Kohatoskera fajtatar. On chudle ešebno kotor la phuvatar, so sas dino le Levitenge prekal o losos. ⁴⁰ Andre Judsko chudle o foros Hebron le malenca, so sas pašal leste. ⁴¹ Ale o gava le malenca pašal oda foros sas dine le Kaleboske, le Jefunnoskere čhaske. ⁴² Le Aronoskere potomkenge sas dine kale fori le malenca: o Hebron, so sas o foros pro garudipen*, o Jattir, e Libna, e Eštemoa, ⁴³ o Chilen, o Debir, ⁴⁴ o Ašan the o Bet-Šemeš. ⁴⁵ Le kmeňostar Benjamin lenge sas dine o fori le malenca: e Geba, o Alemet the o Anatot. Kala dešutrin (13) fori sas rozulade (rozdelimen) maškar o Kohatoskere potomki. ⁴⁶ Okla potomki le Kohatoskere chudle prekal o losos deš fori le kmeňostar Menašše pal o zapados.

⁴⁷ Le Geršomoskere potomkenge sas dine dešutrin fori andral o kmeňi Jissachar, Ašer, Naftali, the vichodno Menašše andro Bašan. ⁴⁸ Le Merariskere potomkenge prekal o losos sas dine dešuduj (12) fori andral o kmeňi Ruben, Gad the Zebulun. ⁴⁹ Avke o Izraeliti dine le Levitenge o fori le malenca. ⁵⁰ Kala fori andral o kmeňi Juda, Šimeon the Benjamin lenge sas dine prekal o losi.

⁵¹ Le kmeňostar Efrajim sas dine varesave le Kohatoskere fajtenge kala fori le malenca: ⁵² O Šichem pro Efrajimoskere brehi, so sas o foros pro garudipen, o Gezer, ⁵³ o Jokmeam, o Bet-Choron, ⁵⁴ o Ajalon the o Gat-Rimmon. ⁵⁵ Le Kohatoskere fajtenge, save ačhile, sas dine le kmeňostar Menašše pro zapados o fori Aner the Bileam le malenca.

⁵⁶ Le Geršomoskere potomkenge sas dine kala fori le malenca:

andral o kmeňos Menašše pro vichodos o Golan andre phuv Bašan the Aštarot;

⁵⁷ le kmeňostar Jissachar: o Kedeš, o Daberat, ⁵⁸ o Ramot the o Anem;

⁵⁹ le kmeňostar Ašer: o Mašal, o Abdon, ⁶⁰ o Chukok the o Rechob;

⁶¹ le kmeňostar Naftali: o Kedeš andre Galileja, o Chammon the o Kirjatajim.

⁶² Olenge, ko ačhile le Merariskere potomstvostar, sas dine le kmeňostar Zebulun o fori Rimmon the Tabor le malenca.

⁶³ Le kmeňostar Ruben pre vichodno sera le Jordanostar paš o Jericho lenge sas dine kala štar fori le malenca: o Becer pre pušfa, e Jahca, ⁶⁴ o Kedemot the o Mefaat;

⁶⁵ a le kmeňostar Gad kala fori: o Ramot andro Gilead, o Machanajim, ⁶⁶ o Češbon the o Jazer.

7

Le Jissacharoskere potomki

¹ Le Jissachar sas štar čhave: o Tolas, o Puah, o Jašub the o Šimron.

² Le Tolasoskere čhave sas o Uzzi, o Refajah, o Jeriel, o Jachmaj, o Jibsam the o Šemuel. On sas vodci andre familija le Tolasoskera fajtake. Andre lengero fajtakero rodokmeños sas zapisimen 22 600 zorale maribnaskere murša, sar kralinelas o David.

³ Le Uzziioskero čhavo sas o Jizrachiah. Le Jizrachioskere čhave sas o Michael, o Obadiah, o Joel the o Jišijah. On savore sas vodci andro fajti. ⁴ Andre lengero

* 6:42 4. M. 35,11

rodokmeños sas zapisimen 36 000 maribnaskere murša, bo sas len but romñija the čhave.

⁵ Savore zorale maribnaskere murša, save sas zapisimen andre le Jissacharoskero rodokmeños, sas 87 000.

Le Benjaminengere potomki

⁶ Le Benjamin sas trin čhave: o Belas, o Becher the o Jediael.

⁷ Le Belas sas pandž čhave: o Echon, o Uzzi, o Uzziel, o Jerimot the o Iri. On sas zorale maribnaskere murša the vodci andre peskere fajti. Andre lengero rodokmeños sas zapisimen 22 034 maribnaskere murša.

⁸ Le Becheroskere čhave sas o Zemirah, o Joaš, o Eliezer, o Eljoenaj, o Omri, o Jeremot, o Abijah, o Anatot the o Alemet. ⁹ Dojekh lendar sas vodcas andre peskeri fajta. Andre lengero rodokmeños sas zapisimen 22 200 maribnaskere murša.

¹⁰ Le Jediaeloskero čhavo sas o Bilhan. Le Bilhanoskere čhave sas o Jeuš, o Benjamin, o Ehud, o Kenaanah, o Zetan, o Taršiš the o Achišachar. ¹¹ Kala savore le Jediaeloskere čhave sas vodci andre peskeri fajta. Lendar sas 17 200 zorale maribnaskere murša, save sas pririchtimen te džal andro mariben. ¹² Le Irioskere čhave sas o Šuppim the o Chuppim.

O Dan* sas dad le Chušimenge.

Le Naftaliskere potomki

¹³ Le Naftaliskeri daj sas e Bilha a leskere čhave sas o Jachciel, o Guni, o Jecer the o Šallum.

Le Menaššeskere potomki

¹⁴ Le Menašše la romñaha-služobničkah, andral o Aram, sas duj čhave: o Asriel the o Machir, savo sas dad le Gileadoske. ¹⁵ O Machir arakhla romñijen prekal o Šuppim the Chuppim. E Maacha sas leskeri pheñ. Leskero dujto čhavo sas o Celofchad. Le Celofchad sas ča čhajora.

¹⁶ Le Machir peskera romñaha la Maachaha sas čhavo a oj leske diña nav Pereš. A leskero phral sas o Šereš. Le Šerešoskere čhave sas o Ulam the o Rekem. ¹⁷ O Ulam sas dad le Bedanoske. Kala sas savore potomki le Gileadoskere, čhavo le Machiroskero, čhavo le Menaššeskero.

¹⁸ Le Gileadoskeri pheñ e Hammolechet sas daj le Išhodoske, Abiezeriske the le Machloske. ¹⁹ Le Šemidas sas štar čhave: o Achjan, o Šechem, o Likchi the o Aniam.

Le Efrajimoscere potomki

²⁰ O Efrajim sas dad le Šutelachoske, ov le Beredoske, ov le Tachatoske, ov le Eladoske, ov le Tachatoske, ²¹ ov le Zabadoske a ov le Šutelachoske. Le Efrajim sas mek duj čhave, o Ezer the o Elad, ale len murdarde o manuš a andral o Gat akor, sar avle te čorel lengero dobitkos. ²² Lengero dad o Efrajim but dživesa likerelas o smutkos. A avke avle ke leste leskere phrala a prevakerenas les. ²³ Pališ geľa ke peskeri romñi a pašliľa laha. Uliľa lake muršoro, saveske diña nav Berijah, bo pre leskeri famelija avla e bibach.

²⁴ Le Efrajimoseri čhaj sas e Šeera. Oj diña te ačhavel o Teluno the Upruno Bet-Choron the o Uzen-Šeera.

²⁵ Le Efrajim sas mek jekh čhavo o Refach. Leskero potomki sas kala: Leskero čhavo o Rešef, leskero o Telach, leskero o Tachan, ²⁶ leskero o Ladan, leskero o Ammichud, leskero o Elišamas, ²⁷ leskero o Nun the leskero o Jozua.

²⁸ Lengere phuva the fori sas kala: o Betel le gavenca, pro vichodos o Naaran, pro zapados o Gezer le gavenca, the o Šichem le gavenca dži ke Ajja le gavenca.

²⁹ O kmeños Menašše chudľa o foros Bet-Šean le gavenca, o Taanach le gavenca, o Megiddo le gavenca the o Dor le gavenca.

Andre kala fori bešenas o potomki le Jozefoskere, savo sas čhavo le Jakoboskero.

Le Ašeroskere potomki

³⁰ Le Ašeroskere čhave sas o Jimnah, o Jišvah, o Jišvi the o Berijah. Lengeri pheñ sas e Serach.

³¹ Le Berijoskere čhave sas o Cheber the o Malkiel, savo ačhađa o gav Birzajit.

³² Le Cheber sas trin čhave: o Jaflet, o Šomer the o Chotam. Lengeri pheñ sas e Šua.

³³ Le Jafletoskere čhave sas o Pasach, o Bimhal the o Ašvat.

³⁴ Le Šemeroskere čhave sas o Achi, o Rohgah, o Jechubbah the o Aram.

* 7:12 Abo: aver murš

³⁵ O čhave le Helemoskere, leskere phraleskere, sas o Cofach, o Jimnas, o Šeleš the o Amal.

³⁶ Le Cofachoskere čhave sas o Suach, o Charnefer, o Šual, o Beri, o Jimrah, ³⁷ o Becer, o Hod, o Šammas, o Šilšah, o Jitran the o Beeras.

³⁸ Le Jeteroskere čhave sas o Jefunneh, o Pispah the o Aras.

³⁹ Le Ulloskere čhave sas o Arach, o Channiel the o Ricjah.

⁴⁰ Kala savore sas le Ašeroskere potomki. On sas zorale maribnaskere murša the vodci andre peskere fajti. Andre lengero rodokmeños sas zapisimen 26 000 zorale maribnaskere murša.

8

Le Benjaminengere potomki

¹ Le Benjamin sas pandž čhave. Ešebno (peršo) čhavo sas o Belas, dujto o Ašbel, trito o Achrach, ² štarto o Nochah the pandžto o Rafah.

³ Le Belasoskere čhave sas o Addar, o Geras, o Abihud, ⁴ o Abišuas, o Naaman, o Achoach, ⁵ o Geras, o Šefufan the o Churam.

⁶ O potomki le Echudoskere, save sas o vodci andre peskere fajti a save dživenas andre Geba, ale sas thode te bešel andro Manachat, hine kala: ⁷ O Naaman, o Achijah the o Geras, save prethode te bešel avrether a savo sas o dad le Uzzasoske the le Achichudoske.

⁸⁻⁹ O Šacharajim premuklja peskere duje romñijen la Chušima the la Baara. Pozneder, sar bešelas andre Moabiko phuv, iľa peske la Chodeša romñake a laha les sas eŧa čhave: o Jobab, o Cibijas, o Mešas, o Malkam, ¹⁰ o Jeuc, o Sachijah the o Mirmah. Kala sas o vodci andre peskere fajti.

¹¹ La Chušimaha les sas o Abitub the o Elpaal.

¹² Le Elpaaloskere čhave sas o Eber, o Mišam the o Šemed. On ačhade o fori Ono the Lod le gavenca, so hine pašal lende.

¹³ O Berijah the o Šemas sas vodci le fajtenge, save bešenas andro Ajalon. On sas ola, save tradle avri le manušen andral o Gat. ¹⁴ Le Berijoskere čhave sas o Achijo, o Šašak, o Jeremot, ¹⁵ o Zebadijah, o Arad, o Eder, ¹⁶ o Michael, o Jišpah the o Jochas.

¹⁷ Le Elpaaloskere potomki sas o Zebadijah, o Mešullam, o Chizki, o Cheber, ¹⁸ o Jišmeraj, o Jizlijah the o Jobab.

¹⁹ Le Šimejoskere potomki sas o Jakim, o Zichri, o Zabdi, ²⁰ o Elienaj, o Ciletaj, o Eliel, ²¹ o Adajah, o Berajah the o Šimrat.

²² Le Šašakoskere potomki sas o Jišpan, o Eber, o Eliel, ²³ o Abdon, o Zichri, o Chanan, ²⁴ o Chananijah, o Elam, o Antotijah ²⁵ o Jifdejah the o Penuel.

²⁶ Le Jerochamoskere potomki sas o Šamšeraj, o Šecharijah, o Atalijah, ²⁷ o Jaarešijah, o Elijah the o Zichri.

²⁸ Kala savore sas zapisimen andro rodokmeños sar vodci, save bešenas andro Jeruzalem.

²⁹ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, bešelas andro foros Gibeon. Leskeri romñi sas e Maacha. ³⁰ Leskero ešebno čhavo sas o Abdon, pašis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³¹ o Gedor, o Achijo, o Zecher ³² the o Miklot, savo sas dad le Šimeoske. The on bešenas pašes paš peskere phrala andro Jeruzalem.

³³ O Ner sas dad le Kišoske a o Kiš le Sauloske. Le Sauloskere čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ³⁴ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske, o Merib-Baal le Michasoske.

³⁵ Le Michasoskere čhave sas o Piton, o Melech, o Tareas the o Achaz. ³⁶ O Achaz sas dad le Joaddoske a le Joaddoskere čhave sas o Alemet, o Azmavet the o Zimri. O Zimri sas dad le Mocasoske. ³⁷ O Mocas sas dad le Bineasoske, o Bineas le Rafoske, o Rafah le Elasoške, o Elasa le Aceloske.

³⁸ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan. ³⁹ Leskere phrales le Ešek sas trin čhave: ešebno o Ulam, dujto o Jeuš the trito o Elifelet.

⁴⁰ Le Ulamoskere čhave sas zorale maribnaskere murša the lukostrelci. Sas les but potomki: Šel the penda (150) čhave the čhavengere čhave.

Kala savore sas andral o kmeños Benjamin.

9

O manuša, save avle pale andro Jeruzalem

¹ Savore Izraeliti sas zapisimen pal peskeri fajta andro Zvitkos le Izraelike the Judske Kralengero. Ale kerenas bini anglo RAJ, a vašoda sas o Judejci zaile a odligende andro Babilon.

² Ešebne (perše) manuša, save avle pale te bešel andre peskeri phuv the andre peskere fori, sas vajkeci Izraeliti, rašaja, Leviti the le chramoskere služobnika. ³ Andro Jeruzalem gele te bešel vajkeci manuša andral o kmeñi Juda, Benjamin, Efrajim the Menašše.

⁴⁻⁶ Andral o kmeños Juda ode avle pale te bešel 690 fameliji. On savore sas potomki le Judaskere čhavendar: le Perecostar, le Šelostar the le Zerachostar. Lengere vodci sas o Utaj, o Asajah the o Jeuel. O Utaj sas le Ammichudoskero čhavo a potomkos le Omrioskero, le Imrioskero, le Baniskero the le Perecoskero; o Asajah sas potomkos le Šeloskero a o Jeuel le Zerachoskero.

⁷⁻⁹ Andral o kmeños Benjamin ode avle pale te bešel 956 fameliji: lendar sas o Sallu le Mešullamoskero čhavo, saveske sas papus o Hodavijah a prapapus o Hassenuah; o Jibnejah le Jerochamoskero čhavo; o Elah le Uzioskero čhavo, saveske sas papus o Michri; a o Mešullam le Šefatijahoskero čhavo, saveske sas papus o Reuel a prapapus o Jibnijah.

Kala savore sas vodci andre peskere fameliji.

O rašaja, save avle pale te bešel andro Jeruzalem

¹⁰⁻¹² Le rašajendar avle te bešel andro Jeruzalem o Jedajah, o Jojarib, o Jachin, o Azarijah, le Chilkijskero čhavo, savo sas potomkos le Mešullamoskero, le Cadokoskero, le Merajotoskero the le Achituboskero; o Adajah le Jerochamoskero čhavo, savo sas potomkos le Paščurosokero the le Malkijoskero; o Maasaj, le Adieloskero čhavo, savo sas potomkos le Jachzeroskero, le Mešullamoskero, le Mešillemitoskero the le Immeroskero.

¹³ O rašaja, save sas vodci andre peskere fameliji, sas jekhetane 1 760. On džanenas mištes te kerel savori služba andro Chramos.

O Leviti save avle te bešel andro Jeruzalem

¹⁴⁻¹⁶ Kala džene le Levitendar avle te bešel andro Jeruzalem: o Šemajah andral le Merariskero rodokmeños, savo sas potomkos le Chaššuboske, le Azrikamoske the le Chašabijoske; o Bakbakkar, o Chereš, o Galal a o Mattanijah, le Michasokero čhavo, savo sas potomkos le Zichriske the le Asafoske; o Obadijah, savo sas le Šemajoskero čhavo, o čhavo le Galaloske, o čhavo le Jedutunoske; o Berechijah le Asasokero čhavo, saveske sas papus o Elkanah, savo bešel andro gavora pašal o foros Netofa.

O chramoskere stražnika

¹⁷ Kala džene stražinenas paš o chramoskero vudar: o Šallum, o Akkub, o Talmon, o Achiman the leskere phrala. O Šallum sas lengero vodcas. ¹⁸ Dži andre oda časos stražinenas paš e Kraliskeri Brana pre vichodno sera le foroskeri. On angloda stražinenas le Levitengere tabora.

¹⁹ O Šallum, o potomkos le Koreoskero the le Ebjasafoskero, jekhetane leskera famelijaha andral e Korachoskeri fajta sas ačhade, hoj te stražinen paš o vudar le RAJESKERE Stanoskero, avke sar varekana lengere dada stražinenas le RAJESKERO taboris. ²⁰ O Pinchas, le Eleazaroskero čhavo, sas varekana lengero vodcas a o RAJ sas leha.

²¹ O Zecharijah, le Mešelemijoskero čhavo, stražinelas paš o vudar andre le RAJESKERO Stanos.

²² Savore, save sas avrikidle, hoj te stražinen e chramoskeri brana, sas 212. On sas zapisimen pal peskere gava. O David le prorokoha Samueloha ačhade kale stražnikengere daden andre služba. ²³ On the lengere potomki služinenas paš o brani andre le RAJESKERO Chramos a angloda andro Sentno Stanos. ²⁴ O brani sas pro štar seri: pro vichodos, zapados, severos the pro juhos. ²⁵ Furt pro eftato džives lengere phrala andral lengere gava, len čerinenas andre služba. Bo sako eftato džives pes čerinenas. ²⁶ Ola štar anglune stražnika sas Leviti. On pes starinenas pal o Chramos, skladi the pokladni. ²⁷ On rači sas paš o Chramos, bo sas ačhade les te stražinel, a sako tošara mušinenas te phundravel e brana.

Le Levitengeri služba

²⁸ Varesave Leviti pes starinenas pal o veci pro lašariben andro Chramos. Sar o veci lenas avri abo thovenas pale, mušinenas len te zgenel. ²⁹ Aver džene merkinenas pro

sersamos the pro savore sentne veci, pro sano aro, olejos, kadidlos, koreñje the pre mol.
³⁰ Ale varesave rašaja kerenas o masci le koreñjendar.

³¹ O Levitas o Mattitijah, o nekphureder čhavo le Šallumoskero le Korachoskera fajtatar, sas ačhado, hoj te pekel o sentne mare. ³² Aver murša andral le Kohatoskeri fajta sas ačhade, hoj te pririchtinen o sentne mare andro Chramos sako Šabbat.

³³ Varesave vodci andral e Levitengere fameliji, save sas lavutara, bešenas andro Chramos a na kerenas nič aver, bo mušinenas te el pririchtimen andre služba rat the džives.

³⁴ Kala savore sas vodci andre le Levitengere fameliji pal lengere fajti a bešenas andro Jeruzalem.

Le Sauloskero rodokmeños

³⁵ O Jeiel, oda hin o Abi-Gibeon, ešebno bešelas andro foros Gibeon. Leskeri romñi sas e Maacha. ³⁶ Leskero ešebno čhavo sas o Abdon, palis o Cur, o Kiš, o Baal, o Ner, o Nadab, ³⁷ o Gedor, o Achijo, o Zecharijah the o Miklot, ³⁸ savo sas dad le Šimeamoskero. The on bešenas paš peskere phrala andro Jeruzalem.

³⁹ O Ner sas dad le Kišoske, o Kiš le Sauloske. Le Sauloskere čhave sas o Jonatan, o Malki-Šua, o Abinadab the o Ešbaal. ⁴⁰ O Jonatan sas dad le Merib-Baaloske a ov le Michasoske. ⁴¹ Le Michasoskere čhave sas o Piton, o Melech, o Tachrea, the o Achaz. ⁴² O Achaz sas dad le Jaroske a o Jarah le Alemetoske, le Azmavetoske the le Zimriske. O Zimri sas dad le Mocasoske, ⁴³ ov le Bineasoske, ov le Refajoske, ov le Elastoske a ov le Aceloske.

⁴⁴ Le Acel sas šov čhave: o Azrikam, o Bocheru, o Jišmael, o Šearijah, o Obadijah the o Chanan.

10

Le Sauloskero meriben

¹ O Filištinci gele pro mariben pro Izraeliti. Ale o Izraeliti pes rozdenaše a but lendar sas murdarde pro verchos Gilboa. ² O Filištinci pes dochudle ko Saul the ke leskere trin čhave a murdarde le Jonatan, le Abinadab the le Malki-Šua. ³ O mariben sas zoralo pašal o Saul, o lukostrelci les livinde a sas igen zrañimen.

⁴ Akor o Saul phenda le sluhaskes, savo hordinelas leskere zbrañi: “Cirde avri e šabla a murdar man sigeder, sar avena ola naobčhinde (naobrezimen), hoj mange te na keran ladž.”

Ale leskero sluhas oda na kamelas te kerel, bo igen daralas. Avke o Saul ila peskeri šabla a čhida pes pre late. ⁵ Sar o sluhas dikhla, hoj o Saul hino mulo, the ov pes čhida pre šabla a mula. ⁶ Avke andre oda džives mule jekhetane o Saul the leskere trin čhave, vašoda ñiko leskere čhavendar pal leste na kralinelas.

⁷ Sar o Izraeliti, save bešenas andre dolina Jezreel, dikhle, hoj le Sauloskere murša pes rozdenaše a hoj o Saul the leskere čhave mule, the on denaše a omukle peskere fori. Avke o Filištinci avle a zaille peske ola fori.

⁸ Pre aver džives pal o mariben avle o Filištinci te občorel olen, save sas mule, a arakhle ode le Saul the leskere trine čhaven pro verchos Gilboa. ⁹ Pal o Saul čhide tele o gada, odčhinde leske o šero, ile leskeri vizbroj a bičhade len andre Filištíniko phuv. Kada hiros dine te džanel peskere modlenge the le manušenge. ¹⁰ Le Sauloskeri vizbroj thode andre peskere devlengero chramos a leskero šero figinde andre le Dagonoskero chramos.

¹¹ Sar o manuša andral o Jabeš-Gilead pes došunde, so o Filištinci kerde le Sauloha, ¹² gele ode savore zorale murša, ile le Sauloskero telos the leskere čhavengero a ande len andro Jabeš. Parunde len andro hrobos tel o baro stromos a ehta džives pes poscinenas.

¹³ Avke o Saul muľa, bo na sas pačivalo le RAJESKE, na doľikerelas leskero lav a geľa the te phučel le mulengere duchendar, so majinel te kerel, ¹⁴ a na le RAJESTAR. Vašoda o RAJ les diňa te murdarel a o krališagos diňa le Davidoske, le Izajoskere čhaske.

11

O David ačhel kralis upral calo Izrael

¹ Savore Izraeliti pes zgele ko David andro Hebron a phende: “Se amen sam jekh rat. ² Tu lidžahas le Izraeliten andro mariben mek sigeder, sar sas kralis o Saul, bo o RAJ, tiro Del, tuke phenda: ‘Tu lidžaha mire manušen sar pasťjeris a ačheha lengero vodcas.’”

³ Savore vodci andral o Izrael avle ko kralis andro Hebron, kaj lenca phandla anglo RAJ e zmluva. Avke pomakhle le David vaš o kralis upral o Izrael, avke sar phenda o RAJ prekal o prorokos Samuel.

O David zael o Jeruzalem

⁴ O David geła savore Izraelitenca andro mariben pro Jeruzalem, so pes anglođa vičinelas Jebus, bo ode furt bešenas o Jebuseja. ⁵ Ola Jebuseja phende le Davidoske: "Ade pes na dochudeha!" Ale o David domarda o zoralo foros Sion, oda hin akana o Foros le Davidoskero.

⁶ Akor o David phenda: "Ko ešebno (peršo) murdarella Jebusejis, ačhela nekbareder velifelis." Ešebno geła o Joab, la Cerujakero čhavo, vašoda ačhila nekbareder velifelis.

⁷ Palis o David ačhila te bešel andre oda zoralo foros, vašoda o manuša les vičinenas o Foros le Davidoskero. ⁸ Palis chudla te ačhavel o foros pro vichodos pašal o than, kaj zrovňinda o brehos, a o Joab oprikerda o foros, kaj mek kampelas. ⁹ O David ačhelas furt zoraleder, bo o RAJ o Nekzoraleder sas leha.

O trin zorale murša le Davidoskere

¹⁰ Kala hine o zorale murša le Davidoskere, save jekhetane savore Izraelitenca les ačhade vaš o kralis upral o Izrael a zoralarde leskero krališagos pal cali phuv, avke sar o RAJ diňa lav pal o Izrael:

¹¹ Ešebno o Jašobeam, andral le Chachmonoskeri fajta, savo sas vodcas le Trine, save sas trin zorale murša. La kopijaha murdarda trin šel (300) muršen andre jekh mariben.

¹² Dujto ole Trinendar sas o Eleazar, le Dodoskero čhavo, andral le Achochoskeri fajta. ¹³ Ov sas le Davidoha andre Pas-Dammim akor, sar pes o Filištinci zgele pro mariben. Ode sas jačmeňiskeri mala. Sar o manuša denašenas le Filištinenar, ¹⁴ o Eleazar ačhelas maškar e mala a marelas pes le Filištinenca. Akor o Izraeliti ňerinde (vizafzinde) upral lende. Avke o RAJ diňa upral lende baro ňerindipen (vizafzivo).

¹⁵ Jekhvar avle trin le tranda (30) zorale muršendar ko David pre skala paš e jaskiňa Adullam. Akor o Filištinique slugada peske kerde taboris andre le Refajengeri dolina. ¹⁶ O David sas akor pro verchos andro zoralo than a e Filištinique slugađengeri partija sas andro Betlehem. ¹⁷ A o David kamelas igen te pijel paňi a phenda: "Ko man dela te pijel paňi andral e chaňig, so hiňi paš e brana andro Betlehem?" ¹⁸ Avke ola trin džene pes premarde prekal le Filištinengero taboris, cirdle o paňi andral odi chaňig, so sas paš e brana andro Betlehem, a ande le Davidoske. Ale ov na kamelas oda paňi te pijel, ale čhorda les avri sar obeta prekal o RAJ. ¹⁹ A phenda: "Mi chraňineli man o RAJ, hoj ada te kerav! Se oda ulahas avke, sar te pilomas o rat le muršengero, save gele te anel oda paňi." A na kamelas oda paňi te pijel.

Kada kerde ola trin zorale murša.

O tranda zorale murša

²⁰ Le Joaboskero phral o Abišaj sas vodcas le tranda (30) zorale muršenge. Andre jekh mariben la kopijaha murdarda trin šel (300) muršen, avke leskero nav ačhila baro maškar ola Tranda. ²¹ Maškar ola Tranda les sas bareder pačiv a ačhila lengero vodcas, ale na sas les ajsi pačiv sar ole Trin.

²² O Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas zoralo murš, kerelas but bare veci a sas andral o Kabceel. Ov murdarda duje zorale Moabčanen. Andre jekh džives, sar delas o jiv, ov geła andre chev a murdarda le levos. ²³ Murdarda the jekhe Egiptanos, savo sas učo buter sar duj metri. Choc le Egiptanoste andro vast sas igen thuli kopija a leste ča e paca, o Benajah leske la iľa andral o vast a murdarda les laha. ²⁴ Ada kerda o Benajah, le Jehojadoskero čhavo, a aleha peske kerda nav avke sar ola Trin. ²⁵ Maškar ola Tranda les sas pačiv, ale the avke na sas sar ola Trin. O David les ačhada veliteľiske upral peskere telesne stražňika.

²⁶ Aver zorale murša sas le Joaboskero phral o Asahel; le Dodoskero čhavo o Elchanaan andral o Betlehem; ²⁷ o Šammot andral o Charor; o Chelec andral o Palon; ²⁸ o Iras, le Ikkešoskero čhavo andral e Tekoa; o Abiezer andral o Anatot; ²⁹ o Sibbečaj andral e Chuša; o Ilaj andral o Achoach; ³⁰ o Mahraj andral e Netofa; le Baanoskero čhavo Cheled andral e Netofa; ³¹ le Ribajoskero čhavo o Itaj andral le Benjaminiko phuv Gibeja; o Benajah andral o Piraton; ³² o Churaj andral o Gaašiskere dolini; o Abijel andral e Araba; ³³ o Azmavet andral o Bachurim; o Eljachbas andral o Šaalbon; ³⁴ le Hašemoskere čhave andral o Gizon; le Šageoskero čhavo o Jonatan andral o Harar; ³⁵ le Sacharoskero čhavo o Achijam andral o Harar; le Uroskero čhavo o Elifal; ³⁶ o Chefer andral e Mechera; o Achijah andral o Palon; ³⁷ o Checro andral o Karmel; le Ezbajoskero čhavo o Naaraj; ³⁸ le Natanoskero phral o Joel; le Hagioskero čhavo o Mibchar; ³⁹ o Ammončanos o

Celek; o Nachraj andral o Beerot, savo hordinelas o zbrañi le Joaboske, la Cerujakere čhaske; ⁴⁰ the o Jitričana o Ira the o Gareb; ⁴¹ o Chetitos o Urijaš; le Achlajoskero čhavo o Zabad; ⁴² le Šizasoskero čhavo o Adinas, savo sas vodcas andro kmeños Ruben, le tranda maribnaskere muršenca; ⁴³ le Maachoskero čhavo o Chanan; o Jošafat andral o Mitan; ⁴⁴ o Uzzias andral o Aštarot; o Šamas the o Jeiel, o čhave le Chotamoskere andral o Aroer; ⁴⁵ le Šimrioskero čhavo o Jediael the leskero phral o Jochas andral o Tic; ⁴⁶ o Eliel andral e Machava; le Elnaamoskere čhave o Jeribaj the o Jošavijah; o Moabčanos o Jitmah; ⁴⁷ o Eliel; o Obed the o Jaasiel andral e Coba.

12

Le Davidoskere murša andral o kmeños Benjamin

¹ Kala murša avle ko David andro Ciklag akor; sar denašla le Saulostar, le Kišoskere čhastar. On sas zorale maribnaskere murša, save leske pomožinenas andro mariben. ² Savorende sas o luki a džanenas igen mištes te livinkerel le lukoha a te čhivkerel andral o prakos o bara le balogne (lave) vaj le čače (prave) vasteha. On sas andral o kmeños Benjamin avke sar the o Saul.

³ O Achiezer the o Joaš, le Šemaoskere čhave andral e Gibėja, sas velitelja upral lende. Kala murša sas: o Jeziel the o Palet, le Azmavetoskere čhave; o Berachas the o Jehu andral o Anatot; ⁴ o Jišmajah andral o Gibeon, savo sas maškar o Tranda a sas lengero velitelis; ⁵ o Jirmejah, o Jachaziel, o Jochanan, o Jozabad andral e Gedera; ⁶ o Eluzaj, o Jerimot, o Bealijah, o Šemarijah, o Šefatijah andral o Charuf; ⁷ o Elkanah, o Jiššijah, o Azarel, o Joezer, o Jašobeam andral le Korachoskeri fajta; ⁸ the O Joelah the Zebadijah, o čhave le Jerochamoskere andral o Gedor.

O murša andral o kmeños Gad

⁹ O murša andral o kmeños Gad tiš gele ko David pro verchengere thana pre pušta. On sas zorale maribnaskere murša, furt pririchtimen te džal andro mariben le štitoaha the la kopijaha. Sas zorale sar o Levi a denašenas avke sar o sarni.

¹⁰ Lengero vodcas sas o Ezer, dujto pal leste sas o Obadijah, trito o Eliab, ¹¹ štarto o Mišmannah, pandžto o Jirmejah, ¹² šovto o Attaj, eftato o Eliel, ¹³ ohtoto o Jochanan, eñato o Elzabad, ¹⁴ dešto o Jirmejah the dešujekhto (11.) o Machbannaj.

¹⁵ Kala murša andral o kmeños Gad sas velitelja le slugaenge. O bareder velitelja sas upral ezeros (1 000) slugađa a o teleder upral o šel (100). ¹⁶ Sas oda on, save pregele prekal o Jordan andro ešebno (peršo) čhon akor; sar o pañi prečhorelas soduj brehi, a roztradle le manušen, save bešenas andre ola dolini pro vichodos the zapados.

O murša andral o kmeñi Benjamin the Juda

¹⁷ The varesave džene andral o kmeñi Benjamin the Juda gele ko David pro verchengero than. ¹⁸ O David geľa avri angle lende a phenda: “Te aven ke ma andro smirom, hoj te pomožinel mange sar prijatelja, akor ačhen manca, ale te man avlan te del andre le neprijateliske, choc mire vastenca ñikas ñič na kerđom, o Del amare dadengero pre oda mi dikhel a mi marel tumen.”

¹⁹ Akor le Devleskero duchos avľa pro Amasaj, savo sas velitelis upral o Tranda, a ov phenda:

“Sam tire, David!

Sam tuha, čhavo le Izajoskero.

Smirom! O smirom tuke the oleske, ko tuke pomožinel!

Se korkoro tiro Del tuke pomožinel.”

Avke o David len priiľa a ačhađa len velitelenge upral peskere slugađa.

O murša andral o kmeños Menašše

²⁰ The varesave murša andral o kmeños Menašše gele ko David akor; sar džalas le Filištinenca pro mariben pro Saul. Ale ačhila pes, hoj o David the leskere murša le Filištinenge na pomožinde, bo o Filištinike vodci peske phende: “Ov šaj predžal ko Saul, ke peskero raj, a šaj meras.” Avke bičhade les het andro Ciklag. ²¹ Sar džalas andro Ciklag, džanas leha kala murša andral o Menašše: o Adnach, o Jozabad, o Jediael, o Michael, o Jozabad, o Elihu the o Cilletaj. On sas savore velitelja upral o ezeros slugađa. ²² On pomožinenas le Davidoske andro mariben pro zbuñnikengere partiji, bo savore sas zorale maribnaskere murša a ačhile velitelja upral leskeri armada. ²³ Sako džives avenas o murša le Davidoske te pomožinel, medik les na sas bari armada, ajsi sar te le Devleskeri armada.

Le Davidoskeri armada andro Hebron

²⁴ Kala sas o vizbrojimen slugađa, save avle ko David andro Hebron, hoj te den leske le Sauloskero krališagos, avke sar phendā o RAJ:

²⁵ Andral o kmeňos Juda: 6 800 murša, save hordinenas o štitos the kopija a sas furt pririchtimen andro mariben;

²⁶ andral o Šimeon: 7 100 zorale maribnaskere murša;

²⁷ andral o Levi: 4 600 murša, ²⁸ lenca o vodcas andral le Aronoskeri fajta o Jehojada le 3 700 muršenca ²⁹ a o terno Cadok, savo sas zoralo maribnaskero murš, le bišuduje (22) veliteľenca andral peskeri famelija;

³⁰ andral o Benjamin, le Sauloskero kmeňos: 3 000 murša. On dži akor sas le Sauloha;

³¹ andral o Efrajim: 20 800 zorale maribnaskere murša, dojekhes lendar sas baro nav andre peskeri fajta;

³² andral o jepaš kmeňos Menašše pro zapados: 18 000 murša, save sas kidle avri pre oda, hoj te ačhaven le David krališke;

³³ andral o Jissachar: 200 vodci jekhetane le muršenca, saven lidžanas. On achalile, so pes ačhela, a džanenas, so le Izraelitenge kempel te kerel;

³⁴ andral o Zebulun: 50 000 murša, save sas pririchtimen te džal andro mariben chocsave zbraňenca;

³⁵ andral o Naftali: 1 000 veliteľa a lenca 37 000 murša vizbrojimen le kopijenca the šfitenca;

³⁶ andral o Dan: 28 600 murša pririchtimen andro mariben;

³⁷ andral o Ašer: 40 000 murša pririchtimen andro mariben;

³⁸ le vichodne Jordanostar, le kmeňostar Ruben, Gad the jepaš Menašše: 120 000 murša, save sas vizbrojimen chocsave zbraňenca.

³⁹ Savore kala slugađa sas pririchtimen te džal pro mariben a gele andro Hebron, bo sas igen vaš oda, hoj te ačhaven le David krališke upral calo Izrael. The savore Izraeliti kamle, hoj o David te ačhel krališke. ⁴⁰ On ačhile paš o David trin džives, chanas the pijenas, bo o Izraeliti pes pal lende starinenas. ⁴¹ The ola, ko bešenas dur, avke sar o Jissachar, o Zebulun the o Naftali, anenas lenge pro somara, tavi, mulici the guruva igen but chabena – aro, šuke figi the hroznos, mol, olejos, guruven the bakren – bo andro Izrael sas baro rudišagos.

13

Preliĝenen e Zmluvakeri Archa

¹ O David pes zgela savore veliteľenca upral o ezeros the upral o šel slugađa a vakerelas lenca, hoj les te den godi. ² Phendā savore Izraelitenge, save sas ode zgele: “Te san vaš kada a te hin oda le RAJESTAR, amare Devlestar, akor bičhavas le muršen ke amare phrala andre savore Izraeloskere phuva, the ko rašaja the Leviti andre lengere fori the gava, hoj te aven ke amende. ³ A anaha ke amende e Zmluvakeri Archa amare Devleskeri, bo na džalas amenge pal late, sar krafinelas o Saul.” ⁴ Savore priačhile pre oda, so o David phendā, bo oda sas dojekheske pre dzeka.

⁵ Avke o David ke peste zvičinda savore Izraeliten le Egiptske paňestar Šichor pro juhos dži paš o Lebo-Chamat pro severos, hoj te anen le Devleskeri Archa andral o Kirjat-Jearim. ⁶ Palis o David the savore Izraeliti gele andro Baala (oda hino Kirjat-Jearim) andre Judsko, hoj odarik te len e Archa le Devleskeri, savi pes vičinel pal o RAJ, savo bešel upral o cherubi.

⁷ Preliĝenas le Devleskeri Archa andral Abinadaboskero kher pro nevo verdan, so lidžanas o Uzzah the o Achijo. ⁸ O David the savore Izraeliti khelenas the gilavenas anglo Del caľa peskera zoraha a bašavenas pro citari, harfi, bubni, cimbali the trubi.

⁹ Sar avle ko Kidonoskero humnos, o Uzzah nacirdľa o vast ke Archa, hoj la te zachudel a te na perel, bo le guruvenge podgele o pindre. ¹⁰ Takoj o RAJ cholisaliľa pro Uzzah a murdarda les, bo nacirdľa o vast pre Archa. Ode pro than muľa anglo Del.

¹¹ O David rušelās, hoj o RAJ demađa a murdarda le Uzzah andre choli, vašoda pes vičinel oda than dži adadžives Perec* -Uzzah.

¹² Oda džives o David darandila le Devlestar a phendā: “Sar liĝenava ke mande le Devleskeri Archa?” ¹³ Avke o David na diňa te lidžal e Archa ke peste andro Jeruzalem, ale liĝenda la andro kher ko Obed-Edom, savo sas andral o Gat. ¹⁴ Le Devleskeri Archa ačhila trin čhon andro kher ko Obed-Edom a o RAJ požehňinelas caľa leskera famelija the savoro, so les sas.

* **13:11** Oda hin: Te predemel.

14

Le Davidoskero palacis the čhave

¹ O Tirsko kralis Chiram bičhađa ko David peskere služobňiken, muraren the řesaren le cedroskere kařtenca, hoj leske te ačhaven o palacis. ² Akor o David sprindžarda, hoj les o RAJ čačes ačhađa vař o kralis upral o Izrael a hoj leskero krališagos upre hazdňa prekal peskero narodos Izrael.

³ O David peske iľa avre romňijen, savenca les sas buter čhave andro Jeruzalem. ⁴ Kala hine lengere nava: o Šammuas, o řobab, o Natan, o řalamun, ⁵ o Jibchar, o Eliřuas, o Elpelet, ⁶ o Nogah, o Nefeg, o Jafias, ⁷ o Eliřama, o Beeljadas the o Elifelet.

O řnerindipen upral o Filiřtinci

⁸ Sar pes dořunde o Filiřtinci, hoj o David hino pomakhlo kralis upral calo Izrael, gele pal leste, hoj les te zalen. Sar o David ada řunda, gela avri pre lende. ⁹ O Filiřtinci andre dolina le Refajengeri džanas pro gava te murdarel a te čorel. ¹⁰ Avke o David phučelas le Devlestar: “Majnav te džal pro Filiřtinci? Deha len mange andro vasta?”

O RAJ leske odphenda: “Dža, dava len andre tire vasta.”

¹¹ Avke o David peskere murřenca džanas andro Baal-Peracim a ode upral lende řnerinda (zviřazinda). A phenda: “O Del rozčhinda mire vasteha le řepriřafelen, avke sar o paňi predemel e hradza.” Avke ole thaneske dine nav Baal-Peracim. ¹² O Filiřtinci ode mukle the peskere devloren a o David len diňa te zlabarel.

¹³ Ale o Filiřtinci pale gele pre ola gava andre dolina. ¹⁴ Avke o David pale phučelas le Devlestar a ov leske odphenda: “Ma dža pre lende anglunestar, ale obdža len pař o balzamike stromi. ¹⁵ Soča řuneħa o hangos pal o slugadengero phiriben pro agor ole balzamike stromengero, takoj dža pro Filiřtinci, bo o Del džal anglat tu len te marel.” ¹⁶ O David kerđa sa avke, sar leske o Del phenda, a murdarkerelas le Filiřtinen le Gibeonstar dži pař o Gezer.

¹⁷ O hiros pal kada, so kerđa o David, pes rozlīgenda andre savore phuva. O RAJ avke kerđa, hoj pes lestar te daran savore narodi.

15

E Zmluvakeri Archa prelīgenen andro Jeruzalem

¹ Andro Foros le Davidoskero peske o David ačhađa khera. Pririchtinda the than prekal e Devleskeri Archa a ačhađa prekal late stanos. ² A phenda: “Ňiko nařti lidžal le Devleskeri Archa, ča o Leviti. Bo len peske o RAJ kidňa avri, hoj la te hordinen a te keren pař late e služba pro furt.”

³ Paľis o David diňa te zviřinel savore Izraeliten andro Jeruzalem, hoj te lidžan le RAJESKERI Archa pre oda than, kaj ov pririchtinda. ⁴ Avke o David diňa te vičinel le Aronoskere the Levitengere potomken. ⁵ Avla o vodcas Uriel le 120 murřenca andral le Kohatoskeri fajta, ⁶ o Asajah le 220 murřenca andral le Merariskeri fajta, ⁷ o Joel le 130 murřenca andral le Gerřomoskeri fajta, ⁸ o řemajah le 200 murřenca andral le Elicafanoskeri fajta, ⁹ o Eliel le ochtovardeř (80) murřenca andral le Chebronoskeri fajta ¹⁰ the o Amminadab 112 murřenca andral le Uzzieloskeri fajta.

¹¹ Paľis o David vičinda le rařajen le Cadok the le Ebjatar the le Leviten le Uriel, le Asajah, le Joel, le řemajah, le Eliel the le Amminadab ¹² a prikazinda lenge: “Tumen san o vodci andre le Levitengere fajti. Sentňaren pes the okle Levitenca a lidžan e Archa le RAJESKERI, le Izraeloskere Devleskeri, pre oda than, so pririchtindom. ¹³ Bo anglođa pes oda kerelas bijal tumende, Levitale, a vařoda o RAJ, amaro Del, amen demada andre choli, bo na phučas lestar, sar majinas te kerel pal oda, so hin pisimen.”

¹⁴ Avke o rařaja the o Leviti pes sentňarde a preligende e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, le Izraeloskere Devleskeri. ¹⁵ O Leviti ligenenas e Archa le Devleskeri le dručkenca pro phiko, avke sar o Mojřiř prikazinda prekal le RAJESKERO lav.

¹⁶ Paľis o David prikazinda le Levitengere vodcenge, hoj te kiden avri dženen peskere famelijendar; hoj te gilaven the radiřagoha te bařaven pro harfi, citari the cimbali.

¹⁷ Avke o Leviti kidle avri le Heman, le Joeloskere čhas, leskera famelijatar le Asaf, le Berechijoskere čhas, the le Etan, le Kuřajoskere čhas, andral e fajta Merari, ¹⁸ a pař lende lengere phralen, save len majinas te čerinel: le Zecharijah, le Jaazel, le řemiramot, le Jechiel, le Unni, le Eliab, le Benajah, le Maesejah, le Mattitijah, le Elifeleh; the le Miknejah a le chramoskere straňniken: le Obed-Edom the le Jeiel.

¹⁹ O lavutara o Heman, o Asaf the o Etan bařavenas pro bronzune cimbali. ²⁰ O Zecharijah, o Aziel, o řemiramot, o Jechiel, o Unni, o Eliab, o Maesejah the o Benajah

bašavenas pro harfi o učeder hangos. ²¹ O Mattitijah, o Elifeleh, o Miknejah, o Obed-Edom, o Jeiel the o Azaziah bašavenas pro citari o teluno hangos. ²² O Kenanijah sas avrikidlo, hoj te lidžal le Leviten, save sas lavutara, bo mištes džanelas te gilavel a te bašavel.

²³⁻²⁴ O Berechijah the o Elkanah, o Obed-Edom the o Jechijah stražinenas paš o vudar, kaj sas e Archa. O rašaja o Šebanijah, o Jošafat, o Netaneel, o Amasaj, o Zecharijah, o Benajah the o Eliezer trubinenas angle Devleskeri Archa.

²⁵ O David, o Izraelike vodci the o velitelä upral o ezeros džanas bare radišagoha te lidžal e Zmluvakeri Archa upre andral le Obed-Edomoskero kher. ²⁶ O Del pomožinelas le Levitenge, save lidžanas e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, vašoda obetinde leske eŧta biken the eŧta bakren. ²⁷ Avke o David, o Leviti, save lidžanas e Zmluvakeri Archa, ola, save gilavenas, the o Kenanijah, savo lidžanas o gilavipen, sas urde andro lanoskere plašti a pro David sas mek urdo o efodos le lanostar. ²⁸ Savore Izraeliti džanas le RAJESKERA Archaha upre andro Jeruzalem bara vikaha the bašavibnaha pro cimbali, harfi, citari, rohi the trubi.

²⁹ Sar avle la RAJESKERA Archaha andro Jeruzalem, ipen akor e Mikal, le Sauloskeri čhaj, dikhelas avri prekal e oblaka. Sar dikhla le David, hoj radišagoha khelel, dikhla les tele andre peskero jilo.

16

E Archa thoven andro stanos

¹ Le Devleskeri Archa ande a thode la andro stanos, so prekal late ačhađa o David. Pališ ande anglo Del o labarde the smiromoskere obeti. ² Sar o David dokerđa ola labarde the smiromoskere obeti, požehňinda le manušen andre le RAJESKERO nav. ³ Pališ diňa le muršen the džuvlen, savore Izraeliten, po jekh maro the bokeli le datlendar the šuke hroznendar.

⁴ Varesave Leviten ačhađa, hoj te služinen angle RAJESKERI Archa a le gilavipnaha te lašaren, te modlinen a te palikeren le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ⁵ O Asaf sas lengero vodcas a dujto pal leste sas o Zecharijah. O Jaaziel, o Šemiramot, o Jechiel, o Mattitijah, o Eliab, o Benajah, o Obed-Edom the o Jeiel bašavenas pro harfi the citari a o Asaf pre cimbala. ⁶ O rašaja o Benajah the o Jachaziel furt trubinenas angle Devleskeri Zmluvakeri Archa.

O David lašarel le Devles

⁷ Andre oda džives o David ešebnovar (peršovar) ačhađa le Asaf the leskere pašutnen, hoj le lašaribnaha te palikeren le RAJESKE:

⁸ "Palikeren le RAJESKE, hazden upre leskero nav!

Den te džanel leskere skutki maškar o narodi!

⁹ Gilaven leske, bašaven leske!

Vakeren pal savore leskere zazraki!

¹⁰ Lašaren tumen leskere sentne naveha!

Mi radisaŧon o jile olenge, ko roden le RAJES!

¹¹ Roden le RAJES the leskeri zor,

ma preačhen te rodel leskero muj!

¹² Leperen tumenge pro zazraki,

pro bare veci, so kerđa,

the pre oda, sar sudzinelas,

¹³ tumen, o čhave le Izraeloskere, leskere služobňikoskere;

o čhave le Jakoboskere, le Devleskere avrikidle!

¹⁴ Ov hin o RAJ, amaro Del,

leskere zakoni hine prekal o manuša pal cali phuv.

¹⁵ Šoha (ňikda) ma bisteren pre leskeri zmluva,

pre leskero lav, so prikazinda ezera pokoleňenge.

¹⁶ Phandla e zmluva le Abrahamoha,

a la veraha diňa lav le Izak,

¹⁷ le Jakoboske la diňa sar zakonos,

le Izraeloske sar e večno zmluva,

¹⁸ akor, sar phenda: 'Tuke dava e Kanaaňiko phuv andro dedičtvos.'

- 19 Sar mek sanas ča frima džene,
a sanas andre odi phuv ča cudzinci.
- 20 Phirenas andral jekh narodos ke aver
a andral jekh krališagos ke aver.
- 21 O Del na domukla, hoj len vareko te trapinel,
vaš lende pokarhinda the le kralen:
- 22 'Ma thoven o vasta pre mire pomazimen manuša,
ma dukhaven mire proroken!'
- 23 Dojekh pre kadi phuv gilaven le RAJESKE!
Džives pre džives vakeren pal leskero spaseņje!
- 24 Vakeren le narodenge pal leskeri slava,
den te džanel savore manušenge pal leskere zazraki.
- 25 Bo o RAJ hino baro, les kampil te del nekbareder lašariben
a lestar te daral buter sar savore devlendar.
- 26 Bo savore devla andral aver narodi hine ča modli,
ale o RAJ stvorinda o ņebos.
- 27 E pačiv the e slava hine anglal leste,
e zor the o radišagos hin ode, kaj ov bešel.
- 28 Den le RAJESKE, savore manušale pre phuv,
den le RAJESKE e slava the e zor.
- 29 Den le RAJESKE e slava hodno leskere naveske!
Hazden upre o dari a džan angle leste!
Bandon tele anglo RAJ andre leskero sentno šukariben!
- 30 Izdra lestar, calo svetos!
E phuv hiņi zorales zathodi,
na čhalavela pes!
- 31 Mi radisałol o ņebos a e phuv mi thovel baripen,
mi vakeren maškar o narodi: 'O RAJ kralinel!'
- 32 Mi šundol zorales o moros the savoro, so andre hin,
mi oslavinel e mała the savoro, so upre hin!
- 33 O stromi andro veš mi gilaven radišagostar anglo RAJ,
bo ov avela te sudzinel le manušen pre phuv.
- 34 Palikeren le RAJESKE, bo hino lačo;
leskero lačhejileskeriben likerel pro furt.
- 35 Vičinen pre leste: 'Zachraņin amen, Devla, Spasitelina amaro!
Cirde amen avri le narodendar a zvičin amen jekhetane,
hoj te palikeras tire sentne naveske
a te radisałon andre tiri sentņi slava.'
- 36 Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskero,
akanastar pro furt!"

A savore manuša odphende: "Amen! Slava le RAJESKE!"

O službi andro Jeruzalem the Gibeon

³⁷ O David ačhada le Asaf the leskere pašutne Leviten, hoj angle RAJESKERI Zmluvakeri Archa furt te keren e dživeseskeri služba, ³⁸ the le Obed-Edom a leskere šovardeš the očno (68) pašutnen. O Obed-Edom, le Jedutunoskero čhavo, the o Chosah sas upral savore chramoskere stražņika.

³⁹ O David mukla le rašas Cadok the le rašajen andral leskeri fajta angle RAJESKERO Stanos pro učo than andro Gibeon, ⁴⁰ hoj furt te anen le RAJESKE pro oltaris o labarde obeti, tosara the rači, a oda avke, sar hin pisimen andre le RAJESKERO zakonos, so diņa le Izraelitenge. ⁴¹ Lenca sas o Heman, o Jedutun the ola, save sas avrikidle, hoj te palikeren le RAJESKE vaš oda, hoj leskero lačhejileskeriben likerel pro furt. ⁴² O Heman the o Jedutun pes starinenas pal o trubi, pal o cimballi the pal aver nastrojji pro lašariben. Le Jedutunoskere čhave ačhenas paš e brana.

⁴³ Palis pes savore manuša rozgele khere. Geła the o David, hoj te požehņinel peskera famelija.

17

O RAJ del lav le David

¹ Sar o David imar bešelās andre peskero palacis, phendā le prorokoske Natanoske: “Me bešav andre cedroskero palacis, ale le RAJESKERI Zmluvakeri Archa hiñi ča andro stanos.”

² O Natan le Davidoske odphendā: “Ker oda, so hin tuke pro jilo, bo o Del hino tuha.”

³ Mek odi rat, o Del phendā le Natanoske: ⁴ “Dža a phen mire služobňikoske le Davidoske, hoj kada phenel o RAJ: ‘Na, na ačhaveha mange kher, hoj me te bešav ode. ⁵ Se na bešav andro chramos akorestar, sar ligendom avri le Izraeliten andral o Egipt, dži adadžives, ale somas andro stanos, a džavas tumenca than thanestar. ⁶ Sar phiravas le Izraelitencā, šoha (ňikda) na phendom le vodcenge andro Izrael, savenge prikazindom, hoj te lidžan mire manušen: “Soske mange na ačhaven o cedroskero chramos?”’

⁷ Mire služobňikoske le Davidoske phen, hoj kavke vakerele o RAJ o Nekzoraleder: ‘Tom tut la malatar, kaj pasinehas le bakren, hoj te ačhes vodcas upral mire manuša, o Izrael. ⁸ Džavas tuha všadžik, kaj džahas, a žičindom angle tu savore tire neprijatelen. Kerava, hoj tiro nav ela baro, avke sar o nava le nekbaredere vodcengere pre phuv. ⁹ Peskere Izraelike narodoske dava than, kaj les thovava. Ode pre peskero than bešela a na mušinela pes buter te daral. A o nalače manuša les na dukhavena avke sar angloda, ¹⁰ sar lidžanas mire manušen o sudci, saven ačhadom upral o Izrael. Tire neprijatelen thovava tele.

Me o RAJ tuke phenav, hoj tut dava but potomken. ¹¹ Sar avela tiro časos a sar aveha parumen paš tire phure dada, ačhavava pal tute pro tronos tire potomkos a kerava, hoj leskero krališagos te el zoralo. ¹² Ov mange ačhavela o chramos a me kerava, hoj te ačhel leskero krališagos pro furt. ¹³ Avava leske dad a ov ela miro čhavo. A miro jleskeriben lestar na odlava, avke sar odilom le Saulostar, savo sas anglal tute, ¹⁴ ale ačhavava les upral mire manuša the krališagos pro furt. Ov bešela pro tronos pro furt.’

¹⁵ O Natan phendā le Davidoske sa avke, sar oda šundā le RAJESTAR andro videñje.

Le Davidoskeri modlītba

¹⁶ Akor o David geļa andro Sentno Stanos, bešļa peske anglo RAJ a phenelas: “Ko som me, RAJEJA, Devla, a ko hiñi miri famelija, hoj man andal dži ade? ¹⁷ Ale Devla, frima tuke oda sas a mek vakerehas pal oda, so ela tire služobňioskera famelijaha. Tu dikhes pre ma sar pre varesavo baro manuš, ó, RAJEJA, Devla. ¹⁸ So mek buter šaj phenav me, o David, pre oda, hoj man des ajsi bari pačiv? Se tu mištes džanes tire služobňikos. ¹⁹ Ó, RAJEJA, tu prekal tiro služobňikos the pal tiro jilo kerdal kala bare veci a diñal oda te džanel mange. ²⁰ Ó, RAJEJA, nane ňiko ajsi sar tu! Nane aver Del, ča tu, avke sar oda korkore šundam amare kanenca. ²¹ A savo aver narodos pre phuv hino ajsi sar o Izrael? O narodos, saves peske tu, Devla, cindal avri andral o otroctvos, hoj te en tiro narodos a aleha peske kerdal baro nav akor, sar lenge kerehas bare the zorale veci, sar len lehas avri andral o Egipt a sar tradlal avri anglal lende avre naroden. ²² Tu kerdal, hoj o Izraeliti te en tire manuša pro furt, a tu, ó, RAJEJA, ačhilal lengero Del.

²³ Akana, RAJEJA, doliker pro furt oda lav, so diñal mange the mira famelijake. Ker sa avke, sar phendal, ²⁴ hoj tiro nav te el furt barardo a hoj o manuša pal tu te vakeren: ‘O RAJ o Nekzoraleder hino le Izraeloskero Del!’ A e kraliskeri famelija tire služobňikoskeri le Davidoskeri mi ačhel pro furt anglal tute.

²⁵ Se tu, Devla miro, sikađal peskere služobňikoske, hoj thoveha mira famelija furt pro tronos. Vašoda me akana bi e dar anav anglal tu kadi modlītba. ²⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, tu sal o Del a phendal tire služobňikoske kada lačhipen. ²⁷ Mangav tut, požehñin mira caļa famelija, hoj pro furt te ačhen pro tronos. Bo so tu požehñines, RAJEJA, ačhel furt požehñimen.”

18

Le Davidoskere ňerindīpena

¹ Pal varesavo časos o David ňerindā (zvīfazindā) upral o Filištinci a iļa lendar o foros Gat le pašutne gavenca.

² O David ňerindā the upral o Moabčana. On pes leske poddine a počinenas leske o dañe.

³ Palis ňerindā the upral o Hadad-Ezer, o kralis andre phuv Coba, paš o Chamat akor, sar peske džalas te zalēl o phuva paš o pañi Euftrat. ⁴ O David zaila lestar ezeros (1 000

verdana, efa ezera (7 000) muršen pro graja the 20 000 slugađen. Mukla peske lendar ča šel (100) grajen le verdanenca a olenge, save ačhile, diña te phagel o pindre.

⁵ Sar avle o Aramejčana andral o Damaskus te pomožinel le Hadad-Ezeroske, o David murdarda lendar 22 000 muršen. ⁶ Palis o David diña te rozačhavel slugađen andro Damaskus. Avke o Aramejčana pes poddine le Davidoske a počinkerenas leske o dañe. O RAJ pomožinelas le Davidoske te ñerinel vřadzik, kaj džalas.

⁷ O David iła o somnakune štiti, so hordinenas le Hadad-Ezeroskere velitelä, a odligenda len andro Jeruzalem. ⁸ Andral le Hadad-Ezeroskere fori Tibchat the Kun o David skidña igen but bronzos. Palis o Šalamun diña lestar te kerel e igen bari nadrža, o slupi the o sersamos prekal o Chamros.

⁹ Sar o kralis Tou andral o Chamat šunđa, hoj o David ñerinda upral cali armada le Hadad-Ezeroskeri andral e Coba, ¹⁰ bičhađa peskere čhas le Hadoram ko kralis David, hoj leske te phenel: “Smirom tuke! Av bachtalo, bo ñerindal upral o Hadad-Ezer.” A bičhađa leske somnakune, rupune the bronzune veci. O kralis Tou ada kerda, bo the ov sas andro mariben le Hadad-Ezeroha. ¹¹ Ole veci o kralis David sentiarda le RAJESKE jekhetane le rupoha the le somnakaha, so iła avre narodendar: le Edomčanendar, Moabčanendar, Ammončanendar, Filištinendar the Amalekendar.

Le Davidoskere uradñika

¹² O Abišaj, čhavo la Cerujakero, ñerinda andre Londi Dolina upral o 18 000 Edomčana. ¹³ Rozačhađa peskere slugađen andro tabora pal calo Edom a savore Edomčana pes le Davidoske poddine. O RAJ pomožinelas le Davidoske te ñerinel vřadzik, kaj džalas.

¹⁴ O David kralinelas upral calo Izrael a sas pačivalo the čakipnaskero ke dojekh manuš. ¹⁵ O Joab, la Cerujakero čhavo, sas velitelis upral e armada; o Jošafat, le Achiludoskero čhavo, sas nekbareder pisaris; ¹⁶ o Cadok, le Achituboskero čhavo, the o Abimelech, le Ebjataroskero čhavo, sas rašaja; o Šavša sas pisaris; ¹⁷ o Benajah, le Jehojadoskero čhavo, sas velitelis le Keretanenge the le Piletanenge, save stražinelas le kralis. Le Davidoskere čhave sas nekbareder uradñika le kraliske.

19

O mariben le Ammončanenca the Aramejčanenca

¹ Sar o Ammoniko kralis Nachaš muła, ačhila pal leste kralis o Chanun, leskero čhavo. ² O David peske phenda: “Presikavava le Chanunoske, le Nachašiskere čhaske, o jileskeriben, avke sar oda kerda leskero dad mange.” Avke bičhađa peskere služobñiken, hoj leske te presikavel o pharipen pal leskero dad.

Sar avle le Davidoskere služobñika andre le Ammončanengeri phuv, ³ o Ammonike vodci phende le Chanunoske: “Gondolines tuke, hoj o David kamel te del pačiv tire dades oleha, hoj bičhavel peskere služobñiken, hoj tuke te presikavel o pharipen? Na! Bičhavel len vašoda, hoj te predikhen kadi phuv a palis la te zalen.” ⁴ Akor o Chanun chudľa le Davidoskere služobñiken, oholinda len, jepaš gada lenge ostrihinda le perestar dži tele a mukla len te džal.

⁵ Sar oda vareko phenda le Davidoske, ov anglal lende bičhađa avre muršen, bo ola murša sas igen pre ladž. O kralis diña lenge te phenel: “Ačhen andro Jericho, medik tumenge na barola o bajuzi pre brada a palis šaj aven pale.”

⁶ Sar o Ammončana peske pridžandle, hoj le David rozčholarde, o Chanun the o Aramejčana počinde tranda the štar (34) toni rup, hoj lenge te bičhaven maribnaskere verdana the muršen pro graja andral e Aram-Naharajim, Aram-Maacha the Coba. ⁷ Palis 32 000 verdana the o kralis andral e Maacha peskere muršenca avle a kerde peske taboris paš e Medeba, medik o Ammončana doavle odaric, kaj sas andro mariben.

⁸ Sar pes pal oda došunđa o David, bičhađa andro mariben le Joab the cała armada. ⁹ O Ammončana pes rozačhade pro mariben angle foroskeri brana a o kraľa, save lenge avle te pomožinel, ačhenas pre peskere thana pre mała.

¹⁰ Sar o Joab dikhľa, hoj avle pre leste anglunestar the palunestar, kidľa peske avri nekfedere muršen andral calo Izrael a rozačhađa len pro Aramejčana. ¹¹ A olen, save ačhile, diña peskere phraleske le Abišajoske, hoj len te rozačhavel pro Ammončana. ¹² O Joab leske phenda: “Te dikheha, hoj o Aramejčana hine zoraleder sar me, aveha mange te pomožinel, a te dikhava, hoj o Ammončana hine zoraleder sar tu, džava me tuke te pomožinel. ¹³ Av zoralo a maras pes zorales vaš amare manuša the vaš le Devleskere fori! Mi kerel o RAJ oda, so hin lačo anglal leskere jakha.”

¹⁴ Avke o Joab peskere muršenca džalas andro mariben pro Aramejčana, ale on lestar denaše. ¹⁵ Sar o Ammončana dikhle, hoj o Aramejčana denašen le Joabostar, the on

chudle te denašel anglal leskero phral Abišaj a gele pale andro foros. Avke o Joab pes visarda le maribnastar a gela andro Jeruzalem.

¹⁶ Sar o Aramejčana dikhle, hoj o Izraeliti upral lende ņerinde (zvifazinde), bičhade vaš aver Aramejčana, save bešenas pre aver sera le pañestar Euftrat. On avle ke lende a o Šobach*, o velitelis upral e armada le Hadad-Ezeroskeri, len lidžalas.

¹⁷ Sar pal oda le Davidoske phende, diña te zviciñel savore Izraeliten, pregeľa prekal o Jordan a rozačhada pes angle lende. Avke o David pes mukľa pre lende pro mariben a marelas pes le Aramejčanenca, ¹⁸ ale on le Izraelitendar denašle a o David the leskere murša murdarde 7 000 muršen pro graja, 40 000 slugaden the le Šobach, savo sas velitelis upral e armada.

¹⁹ Sar savore kraľa, save služinenas le Hadad-Ezeroske, dikhle, hoj o Izrael ņerinda upral lende, phandle le Davidoha zmluva a služinenas leske.

Avke o Aramejčana na kamle buter te pomožinel le Ammončanenge.

20

O David zael e Rabba

¹ Pre aver berš jarone, andro časos, sar o kraľa džanas andro mariben, o Joab džalas la armadaha pro Ammončana a zničinda lengeri phuv, ale o David ačhila andro Jeruzalem. Paľis o Joab džalas pro foros Rabba a zničinda les. ² Avke o David iľa e koruna pal o šero lengere devleske, so pes vičinelas Milkom. Odi koruna sas phari buter sar tranda (30) kili* a sas andre the dragano bar, so thode andre koruna le Davidoskeri. Andral oda foros o David zaila igen but veci. ³ Le manušen, save ode bešenas, odarik odligenda a thoda len andre buči, hoj te keren le pilenca, krompačenca the le toverenca. Avke kerda the savore Ammonike forenca. Paľis o David savore manušenca geľa pale andro Jeruzalem.

O maribena le Filištinenca

⁴ Paloda sas pale o mariben le Filištinenca andro Gezer. Akor o Sibbechaj andral e Chuša murdarđa le Saff†, savo sas andral e fajta Rafah. Avke thode tele le Filištinen.

⁵ Paľis andre aver mariben le Filištinenca o Elchanan, le Jairosker o čhavo, murdarđa le Lachmi, le Golijašiskere phrales andral o Gat. O kašt le Golijašiskera kopijatar sas ajsu thulo sar o kašt le strojoskero, pre savo pes kerel o pochtana.

⁶ Andre aver mariben, so sas paš o Gat, sas igen učo murš, saves sas bišuštar (24) angušta. Sas les pro vasta the pro pindre po šov angušta. The ov sas andral e fajta Rafah. ⁷ Ale sar asalas avri le Izraeliten, murdarđa les o Jonatan, le Šimeoskero čhavo, savo sas phral le Davidoske.

⁸ O David the leskere murša murdarde kale trine muršen andral e fajta Rafah andral o foros Gat.

21

O David zgenel le manušen

¹ O satan pes ačhada pro Izraeliti a kerda upre le David, hoj te zgenel le manušen andro Izrael. ² Avke o David prikazinda le Joaboske the le velitelenge: “Džan a zgenel le manušen andro Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, bo kamav te džanel, keci hine.”

³ Ale o Joab phenda le kraliske: “Mi kerel o RAJ, hoj le Izraelitendar te el šelvar buter, sar hine! Či nane on, rajeja miro the kraľina, savore tire sluhi? Soske ada miro raj kamel te kerel? Soske aleha kames te anel le Izrael andro binos?”

⁴ Ale o kralis peske ačhelas vaš oda, so phenda, a o Joab les mušinda te šunel. Avke o Joab gela, pophirda calo Izrael, zgenđa len a avľa pale andro Jeruzalem. ⁵ A phenda le Davidoske, keci hin manuša: “Andre calo Izrael hine 1 100 000 murša, save pes džanen te marel la šablaha, a andre Judsko 470 000 murša.” ⁶ Ale le manušen andral o kmeňi Levi the Benjamin na zgenđa, bo le kraliskero prikazis le Joab igen trapinelas.

O Del marel le manušen

⁷ Aňi le Devleske kada na sas pre dzeka, a vašoda marđa le Izrael. ⁸ Akor o David phenda le Devleske: “Kerdom aleha igen baro binos angle tu. Akana mangav tut, odmuk mange kada binos, bo na kerdom oda godaha!”

* 19:16 Abo: Šofach * 20:2 E Hebrejiko čhib: jekh talentos † 20:4 Abo: o Sippaj

⁹ O RAJ phenda le Gadoske, savo sas le Davidoskero prorokos: ¹⁰ “Dža a phen le Davidoske: ‘Kavke vakerel o RAJ: Dav tuke trin veci. Kide tuke avri, so kames, hoj pes te ačhel, a me oda kerava.’”

¹¹ Avke o Gad gela ko David a phenda: “Kavke phenel o RAJ: ¹² ‘Kide tuke avri: Majinel te el andre tiri phuv trin berš bokh? Abo kames trin čhon te denašel peskere űeprijafelendar, save džana pre tu la šablaha? Vaj andre cali tiri phuv te avel le RAJESKERO aňjelos a trin dživesa tumen te marel le bare nasvalibnaha? Akana rozgondolin tuke a phen mange, so te phenel oleske, savo man ke tu bičhada.’”

¹³ O David phenda le Gadoske: “Oda mange hin igen phares peske te kidel avri! Me na kamav te perel andre le manušengere vasta, mi marel man o RAJ, bo leskero jileskeriben hino igen baro.”

¹⁴ Akor o RAJ domukla pro Izrael baro nasvaliben a mule 70 000 Izraeliti. ¹⁵ O Del bičhada le aňjelos, hoj te zničinel le manušen andro Jeruzalem. Ale sar oda o RAJ dikhla, sas leske pharo vaš oda baro nalačhipen, so diňa te kerel, a phenda le aňjeloske: “Preačh! Ma ker imar oda!” Ipen akor le RAJESKERO aňjelos sas paš o humnos le Ornanoskero, savo sas Jebusejjs.

¹⁶ Sar pes o David rozdikhla, dikhla maškar e phuv the maškar o űebos te ačhel le RAJESKERE aňjelos la šablaha andro vast, sar la nacirdla pro Jeruzalem. Akor o David the o vodci sas urde andro gone a pele le mujeha dži ke phuv.

¹⁷ O David phenda le Devleske: “Me diňom te zgenel le manušen a kerdom ada baro binos. Se on hine ča o bakre. Me som vinovato, ale on na kerde nič! Ó, RAJEJA, mangav tut, Devla miro, mar man the mira famelija a odle kadi bibach peskere manušendar.”

O David cinel o than prekal o Chramos

¹⁸ Akor le RAJESKERO aňjelos phenda le prorokoske Gadoske, hoj te phenel le Davidoske: “Dža upre a ačhav oltaris le RAJESKE pre le Ornanoskero humnos.” ¹⁹ O David gela a kerda sa avke, sar o Gad ke leste prevakerda andre le RAJESKERO nav.

²⁰ Sar o Ornan marelas avri o žužodiv, visarda pes a dikhla le aňjelos. Leskere štar čhave, save sas leha, pes garude. ²¹ O David džalal ke leste. Sar o Ornan dikhla, hoj avel ke leste o David, gela avri a bandila anglal leste le mujeha dži ke phuv.

²² O David leske phenda: “Kamav tutar te cinel o humnos, hoj te ačhavav le RAJESKE oltaris, bo avke preačhela oda baro nasvaliben pro manuša. Biken les mange vaš ajci, keci mol.”

²³ O Ornan leske odphenda: “Le tuke les. Mi kerel miro raj the kralis oda, so hin lačho angle leskere jakha. Dikh, dav kale gurunžen pre labardi obeta, o žužodiv pre chabeneskeri obeta the o sersamos, savenca maravas avri o žužodiv*, hoj te keres jag. Dav oda savoro!”

²⁴ Ale o David leske phenda: “Kada na! Kamav tutar te cinel a te počinel vaše ajci, keci mol. Na anava le RAJESKE oda, so hin tiro, aňi o labarde obeti, so man nič na molas.”

²⁵ Avke o David cinda oda humnos vaš o šov šel (600) rupune. ²⁶ Ačhada le RAJESKE ode oltaris a anda leske o labarde the smiromskere obeti. Sar o David vičinelas pro RAJ, ov leske odphenda oleha, hoj bičhada andral o űebos e jag pro oltaris, kaj sas o labarde obeti.

²⁷ A o RAJ phenda le aňjeloske, hoj te thovel pale e šabla pre peskero than.

²⁸ Akorestar, sar o David dikhla, hoj leske o RAJ odphenda pro humnos le Ornanoskero le Jebusejiskero, obetinelas ode. ²⁹ Le RAJESKERO sentno stanos, so kerda o Mojžiš pre pušta, the o oltaris prekal o labarde obeti andre oda časos sas pro učo than andro Gibeon. ³⁰ Ale o David ode našti gela, hoj pes te phučel le Devlestar, bo igen predarandila le RAJESKERE aňjeloskera šablatar.

22

¹ O David phenda: “Kade ela o Chramos le RAJESKERO, le Devleskero, a kade ela le Izrael oltaris pro labarde obeti.”

O David pririchtinel e buči pro Chramos

² O David diňa te vičinel savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, a ačhada lendar manušen, hoj te pririchtinen o bara pre buči pre le Devleskero Chramos. ³ Diňa te anel igen but trasta, hoj lendar te keren o lecegi (karfa) the o čopi pro kaštune brani, the ajci bronzos, so pes na delas aňi te odvažinel, ⁴ the mek igen but cedroskere kašta, bo o Sidoncana the o Tircana le Davidoske dodenas igen but cedroskere kašta.

* 21:23 E Slovačiko čhib: mlaticé smyky

⁵ O David phenda: “Miro čhavo o Šalamun hino mek terno a mek mištes na džanel te kerel o Chramos, so pes majinel te ačhavel le RAJESKE. Kampel les te ačhavel kavke, hoj te el igen baro the šukar, hoj dojekh pre phuv pal leste te džanel.” O David mek anglo peskero meriben diña te anel igen but veci prekal o Chramos.

O David phenel le Šalamunoske, sar te ačhavel o Chramos

⁶ Palis peske diña te vičinel peskere čhas le Šalamun a prikazinda leske, hoj te ačhavel o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske. ⁷ O David phenda le Šalamunoske: “Čhavo miro, andre miro jilo sas, hoj te ačhavav o Chramos prekal o RAJ, miro Del. ⁸ Ale le RAJESKERO lav avla ke ma: ‘Lidžahas o bare maribena pre kadi phuv a čhordal avri igen but rat. Vašoda na ačhaveha o Chramos prekal miro nav, bo čhordal avri igen but rat. ⁹ Ale ela tut muršoro, ov ela ajso, sar phenel leskero nav: “Murš smiromoskero.” A me kerava, hoj les te el smirom savore leskere nepřijatelendar pal dojekh sera. Leskero nav ela Šalamun. Sar ov kralinela andro Izrael, dava o smirom the o cicho le maribnastar. ¹⁰ Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav. Ela mange čhavo a me avava leske dad. Leskere potomstvostar ela furt vareko pro tronos upral o Izrael.’

¹¹ Akana, čhavo miro, mi lidžal tut o RAJ, hoj bachtales te ačhaves o Chramos le RAJESKE, peskere Devleske, avke sar pal tu phenda. ¹² Ča mi del tut o RAJ godaveripen the prindžaripen andre savoreste, sar tut ačhavela upral calo Izrael, hoj te dolikeres o zakonos le RAJESKERO, tire Devleskero. ¹³ Akor tut ela bach, te dolikereha calo zakonos the o prikazi, so diña avri o RAJ le Mojžišoske prekal o Izrael. Av zoralo a ma dara tut! Ačh zorales!

¹⁴ Dikh, phara bučaha andom prekal le RAJESKERO Chramos 3 400 toni somnakaj* the 34 000 toni rup†, aji but bronzos the trasta, so pes na del aňi te odvažinel, a kašta the bara. Ke ada, so hin, mušines mek te anel buter. ¹⁵ Hin paš tu but manuša, save džanen te kerel peskeri buči: O tesara, ola, save keren le barenca, the igen but majstri, save džanen te kerel dojekh buči ¹⁶ le somnakaha, rupoha, bronzoha the trastenca. Ušti a muk tut andre buči, o RAJ ela tuha!”

¹⁷ Palis o David prikazinda savore Izraelike vodcenge, hoj te pomožinen leskere čhaske le Šalamunoske. ¹⁸ Phenda: “O RAJ, tumaro Del, hino tumenca a diña tumen o smirom le manušendar pal savore seri, bo ov len mange diña andre miri zor a on hine poddine le RAJESKE the leskere manušenge. ¹⁹ Akana roden le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. Chuden te ačhavel o Chramos le RAJESKERO, le Devleskero, hoj pes te prelidžal le RAJESKERI Zmluvakeri Archa the o sentne veci andro Chramos, so ela ačhado prekal le RAJESKERO nav.”

23

O David ačhavel andre služba le Leviten

¹ Sar o David sas imar igen phuro, ačhađa peskere čhas le Šalamun kraliske upral o Izrael.

² Zvičinda savore Izraelike vodcen, rašajen the Leviten. ³ Zgende savore Leviten phurederen sar tranda (30) berš a sas 38 000 murša. ⁴ O David phenda: “Lendar ačhavav 24 000, hoj te služinen andre le RAJESKERO Chramos, šov ezera (6 000) uradņiken the sudcen, ⁵ štar ezera (4 000) stražņiken the štar ezera dženen, save lašarena le RAJES a bašavena pre ola nastroj, so diňom te kerel pro lašariben.”

⁶ O David le Leviten rozulada pal lengere trin fajti pal le Leviskere čhave: Geršon, Kohat the Merari.

Le Geršonoskero potomstvos

⁷ Le Geršonoskere čhave sas o Ladan the o Šimej. ⁸ Le Ladan sas trin čhave: Ešebno (peršo) o Jechiel, palis o Zetam the o Joel. ⁹ On sas vodci andre Ladanoskeri famelija. Le Šimej sas trin čhave: o Šelomot, o Chaziel the o Haran. ¹⁰ A sas les mek aver štar čhave: o Jachat, o Zina, o JEuš the o Berijah. ¹¹ O Jachat sas ešebno, dujto o Zizah. Le JEuš the le Berijah na sas but muršora, vašoda pes len rachinelas sar jekh fajta.

Le Kohatoskero potomstvos

¹² Le Kohat sas štar čhave: o Amram, o Jishar, o Chebron the o Uzziel. ¹³ Le Amramoskere čhave sas o Aron the o Mojžiš. O Aron the leskere potomki sas sentņarde andre služba, hoj pes pro furt te starinen pal o sentne veci, te anel o voňava obeti

* 22:14 Oda sas 100 000 talenti somnakaj. † 22:14 Oda sas 1 000 000 talenti rup.

anglo RAJ, te služinel leske a andre leskero nav te žehñinel le manušen. ¹⁴ O čhave le Mojžišoskere, le Devleskere muršeskere, sas rachimen andro kmeños Levi. ¹⁵ Le Mojžišoskere čhave sas o Geršom the o Eliezer. ¹⁶ Le Geršomoskero ešebno čhavo sas o Šebuel. ¹⁷ Le Eliezer sas ča jekh čhavo o Rechabiah, ale le Rechabiah sas but čhave.

¹⁸ Le Jishar, le Kohatoskere dujtone čhas, sas ešebno čhavo o Šelomot, savo sas vodcas andre fajta. ¹⁹ Le Chebron, le Kohatoskere tritone čhas, sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachziel the štarto o Jekameam. ²⁰ Le Uzziel, le Kohatoskere štartone čhas, sas o Michah the o Jiššijah.

Le Merariskero potomstvo

²¹ Le Merari sas duj čhave: o Machli the o Muši. Le Machlioskere čhave sas o Eleazar the o Kiš. ²² O Eleazar muľa a na sas les muršora, ča čhaja, vašoda leskere čhajen peske ile romñijenge le Kišoskere čhave. ²³ Le Merariskero dujto čhavo sas o Muši. Les sas trin čhave: o Machli, o Eder the o Jeremot.

²⁴ Kala sas le Leviskere potomki pal lengere fameliji the fajti, save sas vodci a dojekheskero nav sas zapisimen. Dojekh, kaske sas buter sar biš (20) berš, sas ačhado, hoj te služinel andre le RAJESKERO Chramos.

Le Levitengeri buči andro Chramos

²⁵ Akor o David phenda: "O RAJ, o Del le Izraeloskero, diña peskere manušenje o smirom a ačhila te bešel andro Jeruzalem pro furt. ²⁶ Vašoda o Leviti buter na mušinen te hordinel o sentno stanos the o veci pre služba andre." ²⁷ Akorestar pal le Davidoskere posledne prikazi pes rachinenas andre služba o Leviti biš (20) beršendar upre.

²⁸ Lengeri buči sas te pomožinel andro Chramos le rašajenge, le Aronoskere potomkenge, andre služba, hoj te merkinen pro chramoskere thana the dvora a te starinen pes pal savore sentne veci the pal e služba andro Chramos. ²⁹ Mušinenas pes te starinel pal o sentne mare, pal o sano aro pre chabeneskeri the peki obeta the pal o mare bi o drožđi. Mušinenas te mišinel o aro le olejoha a mek te merinel a te važinel o obeti. ³⁰ On sas ačhade the pre oda, hoj sako džives tosara the rači te palikeren a te lašaren le RAJES, ³¹ sar anenas o labarde obeti le RAJESKE pro Šabbatoskero džives, abo pro Inepes Neve Čhoneskero the pre savore inepi. Sas avridino, keci Leviti mušinenas te služinel pro furt anglo RAJ andro Chramos.

³² On pes starinenas pal o sentno stanos le RAJESKERO the pal o Sentno Than a pomožinenas le Aronoskere potomkenge, peskere pašutnenge, andre služba andro Chramos.

24

O rašaja hine rozulade andre služba

¹ Le Aronoskere potomki sas rozulade (rozdelimen) andro partiji. Le Aron sas štar čhave: o Nadab, o Abihu, o Eleazar the o Itamar. ² O Nadab the o Abihu mule sigeder sar lengero dad. Bo len na sas čhave, e rašajiko služba preile lengere phrala o Eleazar the o Itamar. ³ O David jekhetane le Cadokoha, savo sas potomkos le Eleazaroskero, the le Achimelechoha, savo sas le Itamariskero potomkos, lenge rozulade a buči andre služba. ⁴ Andre le Eleazaroskero potomstvo sas buter vodci sar andre le Itamariskero. Vašoda le Eleazaroskere potomki sas rozulade andro dešušov (16) partiji a le Itamariskere andro očno (8). ⁵ Lengero potomstvo rozulade prekal o losos andre služba sar chramoskere uradñika the Devleskere služobñika. ⁶ O pisaris Šemajah, le Netaneeloskero čhavo andral le Leviskero kmeños, len zapisinđa. O kraľis, o uradñika, o rašaj Cadok, o Achimelech, le Ebjataroskero čhavo, the o vodci andral le rašajengere the Levitengere fajti sas paš oda sar švedki. Jekhvar losinenas vaš le Eleazaroskero potomstvo a jekhvar vaš le Itamariskero.

⁷ Kala hine o partiji pal o nava peskere fajtakere vodcenge. O šoros sas kajso: Ešebno (peršo) losos peľa pro Jojarib, dujto pro Jedajah, ⁸ trito pro Charim, štarto pro Seorim, ⁹ pandžto pro Malkijah, šovto pro Mijamin, ¹⁰ eftato pro Hakkoc, ochtoto pro Abijah, ¹¹ enato pro Ješua, dešto pro Šechaniah, ¹² dešujekhto (11.) pro Eljašib, dešudujto (12.) pro Jakim, ¹³ dešutrito (13.) pro Chuppah, dešuštarto (14.) pro Ješebab, ¹⁴ dešupandžto (15.) pro Bilgah, dešušovto (16.) pro Immer, ¹⁵ dešueftato (17.) pro Chezir, dešuochtoto (18.) pro Happiccec, ¹⁶ dešueñado (19.) pro Petachiah, bišto (20.) pro Jechezkel, ¹⁷ bišujekhto (21.) pro Jachin, bišudujto (22.) pro Gamul, ¹⁸ bišutrito (23.) pro Delajah a bišuštarto (24.) pro Maaziah.

¹⁹ Kale muršenge sas rozulađi e buči andro Chramos, avke sar perelas pre lende o šoros a oda sa avke, sar diña avri lengero phuro dad Aron pal o prikazis le RAJESKERO, le Izraeloskero Devleskero.

Aver Leviti ačhade andre služba

²⁰ Kala hine aver fajtakere vodci, andral le Levitengero potomstvos:

andral le Amramoskeri fajta sas vodcas o Šubael, a andral leskeri fajta o Jechdejah;

²¹ andral le Rechabijoskeri fajta sas o Jiššijah ešebno;

²² andral le Jisharoskeri fajta o Šelomot, a andral leskeri fajta o Jachat.

²³ Le Chebron sas štar čhave: Ešebno o Jerijah, dujto o Amariah, trito o Jachaziel a štarto o Jekameam.

²⁴ Andral le Uzzieloskeri fajta sas vodcas o Michah a andral leskeri fajta o Šamir

²⁵ jekhetane le Jiššijoha, savo sas le Michoskero phral. Andral le Jiššijoskeri fajta sas vodcas o Zechariah.

²⁶ Le Merariskere čhas, le Jaaziah, sas duj čhave: o Machli the o Muši.

²⁷ O potomki le Merariskere prekal o Jaaziah sas o Šoham, o Zachur the o Ibri.

²⁸⁻²⁹ Le Machli sas duj čhave: o Eleazar the o Kiš. A le Eleazar na sas murša, ale le Kiš sas o Jerachmeel.

³⁰ Le Mušiskere čhave sas o Machli, Eder the o Jerimot.

Kala sas le Leviskere potomki, sako pal peskeri fajta. ³¹ The on losinenas jekhetane peskere phralenca, le Aronoskere potomkenca, savi buči majinenas te kerel. Sas paš oda o David, o Cadok, Achimelech the o vodci andral le rašajengere the Levitengere fajti.

25

O lavutara andro Chramos

¹ O David the le chramoskere vodci kidle avri varesave dženen le Asafoskere, Hemanoskere le Jedutunoskere čhavendar, hoj te prorokinen, sar bašavena pro citari, harfi the cimbali. Sas oda kala murša:

² Le Asafoskere čhavendar sas o Zachur, o Jozef, o Netanijah the o Asarelah. On sas ligende le Asafoha, savo prorokinelas pro kraliskero prikazis.

³ Le Jedutunoskere čhavendar sas: O Gedaliah, o Ceri, o Ješajah, o Šimej, o Chašabiah the o Mattitijah. Upral lende sas lengero dad o Jeduton, savo prorokinelas akor, sar la harfaha bašavenas, palikerenas a lašarenas le RAJES.

⁴ Le Heman sas dešuštar (14) čhave: o Bukkijah, o Mattaniah, o Uzziel, o Šebuel, o Jerimot, o Chananiyah, o Chanani, o Eliatah, o Giddalti, o Romamti-Ezer, o Jošbekašah, o Malloti, o Hotir the o Machaziot. ⁵ Savore kala čhave sas le Hemanoskere, le kraliskere prorokoskere. On sas dine leske prekal le Devleskero lav, hoj les te den pačiv. O Del diña le Heman dešuštar muršora the trin čhaja.

⁶ Savore kale muršen liđžanas lengere dada o Asaf, o Jeduton the o Heman ko bašaviben pro citari, pro cimbali the pro harfi, sar gilavenas paš e služba andre le RAJESKERO Chramos. O kralis sas upral lende.

⁷ On jekhetane lengere pašutnenca sas avrisikade, hoj te gilaven le RAJESKE. Savore sas jekhetane duj šel the ohtovardeš the očno (288). ⁸ On savore losinenas, hoj len te rozulaven (rozđelinen) andre služba, či ternes vaj phures, či olen, save džanenenas, vaj olen, save siklonas.

⁹ Kala duj šel the ohtovardeš the očno (288) murša sas rozulade pal peskere fajti le čhavenca andro bišuštar (24) partiji po dešuduj (12) džene jekhe vodcaha. Avke o losos peľa pro vodci: ešebno (peršo) pro Jozef andral le Asafoskeri fajta; dujto pro Gedaliah; ¹⁰ trito pro Zachur; ¹¹ štarto pro Jicri^{*}; ¹² pandžto pro Netanijah; ¹³ šovto pro Bukkijah; ¹⁴ eftato pro Jesarelah[†]; ¹⁵ očnoto pro Ješajah; ¹⁶ eňato pro Mattaniah; ¹⁷ dešto pro Šimej; ¹⁸ dešujekhto (11.) pro Azarel[‡]; ¹⁹ dešudujto (12.) pro Chašabiah; ²⁰ dešutrito (13.) pro Šubael[§]; ²¹ dešuštarto (14.) pro Mattitijah; ²² dešupandžto (15.) pro Jeremot; ²³ dešušovto (16.) pro Chananiyah; ²⁴ dešueftato (17.) pro Jošbekašah; ²⁵ dešuočhtoto (18.) pro Chanani; ²⁶ dešueňato (19.) pro Malloti; ²⁷ bišto (20.) pro Eliatah; ²⁸ bišujekhto (21.) pro Hotir; ²⁹ bišudujto (22.) pro Giddalti; ³⁰ bišutrito (23.) pro Machaziot; ³¹ the bišuštarto (24.) pro Romamti-Ezer.

* 25:11 Abo: o Ceri † 25:14 Abo: o Asarelah ‡ 25:18 Abo: o Uzziel § 25:20 Abo: o Šebuel

26

O chramoskere stražnika

¹ O chramoskere stražnika sas rozulade (rozdelimen) andro partiji pal peskeri fajta. Andral le Korachoskeri fajta sas o Mešelemijah, čhavo le Koreoskero, savo sas čhavo le Asafoskero. ² Le Mešelemijah sas kala čhave: Ešebno (peršo) o Zecharijah, dujto o Jediael, trito o Zebadijah, štarto o Jatniel, ³ pandžto o Elam, šovto o Jochanan the eftato o Eljehoenaj.

⁴⁻⁵ Le Obed-Edom sas ochto čhave, bo o Del les požehňinda: Ešebno o Šemajah, dujto o Jozabad, trito o Joach, štarto o Sachar, pandžto o Netaneel, šovto o Ammiel, eftato o Jissachar the ochtoto o Peulletaj.

⁶ Le Šemajah sas čhave, save sas vodci andre peskere fajti, bo sas zorale maribnaskere murša: ⁷ o Otni, o Refael, o Obed the o Elzabad. The lengere pašutne o Elihu the o Semachijah, save sas zorale murša. ⁸ Kala savore potomki le Obed-Edomoskere the lengere čhave a lengere pašutne sas zorale murša, save džanenas te stražinel. On sas jekhetane šovardeš the duj (62).

⁹ Savore Mešelemijoskere čhave the pašutne sas dešuochto (18) zorale murša.

¹⁰ Le Chosah andral le Merariskeri fajta sas štar čhave: O Šimri sas o vodcas – choc te na uliħa ešebno – leskero dad les aħħada vodcaske; ¹¹ dujto sas o Chilkijah, trito o Tebalijah the štarto o Zechariah. Savore le Chososkere čhave the pašutne sas dešutrin (13) džene.

¹² Kala chramoskere stražnika sas rozulade andro partiji, sako pal lengere fajti a sas lenge diħi e služba andre le RAJESKERO Chramos, avke sar the okle Levitenge. ¹³ Le losoha kidenas avri savore famelijendar, ċi sas cikħi, ċi bari, ko majinel te služinel paš savi brana.

¹⁴ Le Šelemijoske sas diħi prekal o losos e vichodno brana. Le Zecharijoske, leskere ċhaske, savo sas igen ċodaver murš, sas diħi e severno brana; ¹⁵ le Obed-Edomoske sas diħi e južno brana a leskere ċhavenge sas dine te merkinel pro thana, kaj sas odthode o veci; ¹⁶ le Šuppimoske the le Chososke e zapadno brana the e brana Šallechet, khatar pes džal le dromeħa upre.

O stražnika jekh avres ċerinenas avke: ¹⁷ Paš e vichodno brana sas šov Leviti; paš e severno štar; paš e južno štar; paš o thana, kaj sas odthode o veci, sas po duj; ¹⁸ paš e dvora pre zapadno sera sas duj a paš o drom, so lidžal andre dvora, štar Leviti. ¹⁹ Kala sas o partiji stražnika andral le Korachoskere the Merariskere fajti, save stražinenas.

Aver chramoskere služobňika

²⁰ Lengere pašutne Leviti pes starinenas pal o chramoskere pokladňi the pal o dari, so sas dine prekal o Del. ²¹ O Ladan, andral e Geršonoskeri fajta, sas dad le Jechielioske. But džene andral leskero potomstvos sas vodci andre peskere fajti. ²² Le Jechieli sas duj čhave: o Zetam the o Joel. On pes starinenas pal o chramoskere pokladňi the skladi.

²³ The le Amradoskere, le Jisharoskere, le Chebronoskere the le Uzzieloskere potomki pes starinenas pal o pokladňi.

²⁴ O Šebuel sas upral savore chramoskere pokladňika. Ov sas andral e fajta le Geršomoskeri, savo sas čhavo le Mojžišoskero. ²⁵ O Šebuel sas pašutno le Šelemotoħa prekal o Eliezer, savo sas phral le Geršomoske. O Eliezer sas dad le Rechabijoske, ov le Ješajoske, ov le Joramoske, ov le Zichriske a ov le Šelomotoske. ²⁶ O Šelomot the leskere pašutne pes starinenas pal savore pokladňi the dari, so anelas a sentňarelas le Deveske o kralis David, o vodci le fajtengere, o veliħela upral o ezeros the o veliħela upral o šel a the aver veliħela upral e armada. ²⁷ Bo oda, so on zalenas andro mariben, denas andro Chramos, hoj les te oprikeren. ²⁸ O Šelomot the leskere pašutne pes starinenas the pal ola sentňarde dari, so dine prekal o Chramos o prorokos Samuel, o Saul le Kišoskero čhavo, o Abner, le Neroskero čhavo, the o Joab, la Cerujakero čhavo.

O Leviti, save na služinenas andro Chramos

²⁹ Andral le Jisharoskero potomstvos, o Kenaniah the leskere čhave sas aħħade uradňikenge the sudcenge andro Izrael. On na služinenas andro Chramos.

³⁰ O Ćhašabijah the leskere murša andral le Chebronoskeri fajta, ezeros the eħta šel (1 700) zorale murša, pes starinenas andro Izrael pro zapados le Jordanostar pal savore službi prekal o RAJ the prekal o kralis. ³¹ O Jerijah sas vodcas le fajtenge the le fameliċenge andre le Chebronoskero potomstvos. Sar o David sas imar kralis saranda (40) berš, arakhle andro zvitiħ, hoj andre lengero potomstvos hine zorale murša, save bešen andro Jazer, andre Gileadiko phuv. ³² Le Jerijah sas duj ezera the eħta šel (2

700) pašutne, save sas vodci andre peskere fajti. Len o David ačhađa upral o kmeňi Ruben, Gad the jepaš kmeňos Menašše, hoj te merkinen pre savore veci le Devleskere the kraliskere.

27

O veliteľu upral o dešuduj čati

¹ Sako čhon andro berš 24 000 murša andre jekh čata služinenas sar slugađa andre Izraeloskeri armada. Andre ole čati sas o vodci upral o fajti, o veliteľu upral o ezeros the upral o šel the lengere služobňika.

² Andro ešebno (peršo) čhon lidžalas e čata o Jašobeam, le Zabdieloskero čhavo. ³ Ov sas le Percoskero potomkos a sas angluno veliteľis savore slugađege andre ešebno čhon.

⁴ Andro dujto čhon lidžalas e čata o Achoachitas Dodaj a veliteľis sas o Miklot. Andre odi čata sas 24 000 murša.

⁵ Andre trito čhon lidžalas e čata o Benajah. Leskero dad sas angluno rašaj o Jehojada. ⁶ Oda Benajah sas vodcas le Tranda (30) zorale muršenge. Ale o veliteľis upral e čata sas leskero čhavo o Ammizabad.

⁷ Andro štarto čhon lidžalas e čata o Asahel, le Joaboskero phral, a pal leste leskero čhavo o Zebadijah.

⁸ Andro pandžto čhon lidžalas e čata o Šamhut, le Jizrachoskero potomkos.

⁹ Andro šovto čhon lidžalas e čata o Iras, le Ikkešoskero čhavo, andral e Tekoa.

¹⁰ Andro eřtato čhon lidžalas e čata o Chelec andral o kmeňos Efrajim khatar o Palon.

¹¹ Andro ochtoto čhon lidžalas e čata o Sibbechaj, andral le Zerachoskeri fajta, andral e Chuša.

¹² Andro eňato čhon lidžalas e čata o Abiezer andral o Anatot, andral o kmeňos Benjamin.

¹³ Andro dešto čhon lidžalas e čata o Mahraj andral e Netofa. Ov sas andral le Zerachoskeri fajta.

¹⁴ Andro dešujekhto (11) čhon lidžalas e čata o Benajah andral o kmeňos Efrajim andral o Piraton.

¹⁵ Andro dešudujto (12) čhon lidžalas e čata o Cheldaj andral e Netofa. Ov sas andral le Otnieloskeri fajta. Andre dojekh čata sas 24 000 murša.

O vodci upral o kmeňi

¹⁶ Kala hine o vodci upral o kmeňi andro Izrael:

o Eliezer, le Zichriskero čhavo, upral o kmeňos Ruben;

o Šefatjah, le Maachoskero čhavo, upral o Šimeon;

¹⁷ o Chašabjah, le Kemueloskero čhavo, upral o Levi;

o Cadok upral le Aronoskeri fajta; ¹⁸ o Elihu, le Davidoskero phral, upral o Juda;

o Omri, le Michaeloskero čhavo, upral o Jissachar;

¹⁹ o Jišmajah, le Obadjoskero čhavo, upral o Zebulun;

o Jerimot, le Azrieloskero čhavo, upral o Naftali;

²⁰ o Hošeah, le Azazjoskero čhavo, upral o Efrajim;

o Joel, le Pedajoskero čhavo, upral o zapadno kmeňos Menašše;

²¹ o Jiddo, le Zecharijoskero čhavo, upral jepaš kmeňos Menašše andro Gilead;

o Jaasiel, le Abneroskero čhavo, upral o kmeňos Benjamin;

²² the o Azarel, le Jerochamoskero čhavo, sas upral o kmeňos Dan.

Kala sas o kmeňoskere vodci andro Izrael.

²³ O David na diňa te pisinel andro zvitkos le ternederen sar biš berš (20), bo o Del les diňa lav, hoj kerela lendar ajci but Izraeliti sar o čercheňa pro ňebos. ²⁴ O Joab, la Cerujakero čhavo, len chudľa te zgenel, ale na dogenda len, bo o Del cholisalila pre lende a marda len vaš oda, hoj le Izraeliten kamle te zgenel. Vašoda na sas pisimen, keci sas andre kronika le kraliskeri Davidoskeri.

O uradňika upral o kraliskero barvalipen

²⁵ O Azmavet, le Adieloskero čhavo, pes starinelas pal o kraliskere skladi.

O Jonatan, le Uzzioskero čhavo, pes starinelas pal aver skladi andro fori, gava the veži.

²⁶ O Ezri, le Keluboskero čhavo, sas upral o murša, save kerenas buči pre maľa.

²⁷ O Šimej andral e Rama pes starinelas pal o viňici.

O Zabdi andral o Šefam pal o thana, kaj sas odthodi e mol.

²⁸ O Baal-Chanan andral o Geder pes starinelas pal o olivi the dzive figi pre zapadno brehengeri phuv.

O Joaš pes starinelas pal o olivovo olejos. ²⁹ O Šitraj andral o Šaron pes starinelas pal o dobitkos, so pes pasinelas pro mali andro Šaron.

O Šafat, le Adlajoskero čhavo, pal o dobitkos, so pes pasinelas andro dolini.

³⁰ O Izmaelitas o Obil pes starinelas pal o favi.

O Jechdejah andral o Meronot pes starinelas pal o oslicis.

³¹ O Hagarčanos o Jaziz pes starinelas pal o bakre the kozi.

Kala savore pes starinenas pal le Davidoskero barvalipen.

Le Davidoskere radci

³² O Jonatan, le Davidoskero bačis, sas godaver murš the radcas. Ov jekhetane le Jechieloha, le Chachmonoskere čhaha, likerenas avri le kraliskere čhaven.

³³ O Achitofel sas le kraliskero radcas a o Arkijcos Chušaj sas le kraliskero prijateljis.

³⁴ Sar o Achitofel muľa, ačhile pal leste radci o Jehojada, le Benajoskero čhavo, the o Ebjatar.

O velitelis upral le kraliskeri armada sas o Joab.

28

O David del le Šalamunoske o planos le Chramostar

¹ O David vičinda ke peste andro Jeruzalem savore Izraelike uradņiken: le kmeňoskere vodcen; le armadakere velitelēn, save služinenas le kraliske; le velitelēn upral o ezeros the upral o šel slugađa; le manušen, save pes starinenas pal calo leskero barvalipen the pal leskere the le čhavengere stadi. Vičinda the le palaciskere uradņiken, slugaden the savore zorale maribnaskere muršen.

² Sar savore doavle, o David uštila a phenda: “Phralale mire the manušale mire! Šunen man avri! Andre miro jilo sas oda, hoj ačhavava than prekal amare RAJESKERI Zmluvakeri Archa, so hiñi sar stolkos, kaj o Del thovela peske o pindre. Savoro imar pririchtindom, hoj pes te ačhavel, ³ ale o Del mange phenda: ‘Tu našti ačhaves o Chramos prekal miro nav, bo sal slugadis a čhordal avri but rat.’

⁴ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskero, peske iľa man andral cali famelija avri kraliske pro furt, bo savore kmeňendar peske o Del kidňa avri le Juda sar vodcas a savore famelijendar, mire dadeskera famelija the savore mire dadeskere čhavendar kidňa avri man vaš o kralis upral calo Izrael. ⁵ O RAJ man diňa igen but čhaven a savore mire čhavendar peske kidňa avri mire čhas le Šalamun, hoj te bešel pro tronos a te kralinel upral le RAJESKERO krališagos andro Izrael. ⁶ Phenda mange: ‘Tiro čhavo o Šalamun mange ačhavela miro Chramos the mire dvori, bo mange les ilom avri vaš o čhavo a avava leskero dad. ⁷ Te pes likerela mire prikazañjendar the zakonostar avke sar akana, pro furt leske ačhela o krališagos.’

⁸ Akana tumenge phenav anglo Del, angle savore Izraeliti the angle savore, save hine zgele anglo RAJ, hoj te merkinen a te dolikeren savore prikazañja le RAJESKERE, peskere Devleskere, hoj tumenge te ačhel kadi šukar phuv a hoj la paľis te den tumare potomkenge sar deductvos pro furt.

⁹ A tu Šalamun, čhavo miro, sprindžar tire dadeskere Devles a služin leske cale jileha the godaha, bo o RAJ džanel amare jile the amaro gondolišagos. Te les rodeha, dela pes tuke te arakhel, ale te pes lestar odvisareha, omukela tut pro furt. ¹⁰ Ma bister pre oda, hoj tut o RAJ kidňa avri, hoj te ačhaves leske sentno Chramos. Av zoralo a muk tut andre buči!”

¹¹ Paľis o David diňa peskere čhaske le Šalamunoske o planos, sar te ačhavel savore thana andro Chramos: e angluñi dvora, o than, kaj sas odthode o veci, o uprune thana, o andrune thana the o than prekal e Zmluvakeri Archa, kaj hine odmukle o bini. ¹² Diňa leske the o planos, so sas les andro duchos, sar te kerel e chramoskeri avruñi dvora, o avrune thana pašal o Chramos, o thana, kaj sas odthode o chramoskere veci the o dari, so anenas le RAJESKE. ¹³ O David diňa leske the o planos, sar o rašaja the o Leviti majinde te el rozulade (rozdelimen) andre služba a sar oda te kerel a sar pes te starinen pal savore veci andro Chramos. ¹⁴ A phenda, keci kampela rup the somnakaj pre ola veci, so ena kerde a savenca služinena andro Chramos, ¹⁵ a keci kampela rup the somnakaj pre dojekh lampa the momelaris, ¹⁶ the pro rupune skaminda the pro dojekh somnakuno skamind prekal o sentne mare prekal o Del. ¹⁷ Phenda, keci kampela žužo somnakaj,

savestar kerena o vidlički, čare the pohara, a keci kampela somnakaj the rup, savestar kerena o čare, ¹⁸ a keci žužo somnakaj kampela, sar kerena o oltaris, pre savo labarena o voňava obeti. Diňa the o planos le verdanestar: prekal o somnakune cherubi, save peskere rozcircdle kridlenca garuvenas le RAJESKERI Zmluvakeri Archa.

¹⁹ O David phenda le šalamunoske: “Kada savoro sas zapisimen le RAJESKERE godaha a leskero vast sas pre mande, hoj te pririchtinav savori buči pro Chramos. ²⁰ Muk tut andre buči a ma dara! Ma dara tut a ma izdra, bo o RAJ o Del, miro Del, ela tuha. Na omukela tut a na odvisarela pes tutar, medik na dokereha savore buča pro Chramos, andre savo palis le RAJESKE služinena. ²¹ Dikh, hin tut but partiji rašaja the Leviti, save hine pririchtimen pre savori služba andre le Devleskero Chramos. Hin paš tu o manuša, save džanen te kerel dojekh buči, the o uradníka, a savore manuša tut šunena, so lenge ča phenaha.”

29

O dari prekal o Chramos

¹ Palis o kralis David phenda savore manušenge, save sas ode zgele: “Miro čavo o šalamun, saves peske kidňa avri o Del, hino mek terno a mek na džanel but pal o dživipen. Bo e buči pro Chramos hiňi bari a na kerel pes prekal o manuš, ale prekal o RAJ, prekal o Del. ² Keci birindom, ajci pririchtindom materijalos a diňom prekal le Devleskero Chramos o somnakaj pro somnakune veci, o rup pro rupune, o bronzos pro bronzune, o trasta pro trastune the o kašta pro kaštune veci. Diňom mek o mramoris the onixoskere bara, malachitoskere the farebna bara – savore dragane bara pro šukariben. ³ A vašoda, hoj mange hin pro jilo le Devleskero Chramos, dav mek mire barvalpnastar o somnakaj the o rup ke oda, so imar diňom: ⁴ šel (100) toni nekfeder somnakaj andral o Ofir the duj šel the saranda (240) toni žužo rup, hoj te šukalaren o fali andro Chramos, ⁵ the o somnakaj pro somnakune the o rup pro rupune veci, savendar kerena o majstri o veci andro Chramos. Ko kamlahas adadžives jilestar te anel varesave dari le RAJESKE?”

⁶ Avke, sar o David dovakerđa, o vodci andral peskere fajti, o kmeňoskere vodci, o veliteľa upral o ezeros, o veliteľa upral o šel the o uradníka dine jilestar o dari prekal o RAJ. ⁷ On dine prekal o Chramos buter sar šel the eftavardeš (170) toni somnakaj, buter sar trin šel the saranda (340) toni rup, vaj šov šel the biš (620) toni bronzos a buter sar trin ezera the štar šel (3 400) kili trasta. ⁸ Kas sas varesave dragane bara, delas len le Jechieloske andral le Geršonoskeri fajta andro vasta sar daros prekal le RAJESKERO Chramos, bo ov sas upral o pokladi. ⁹ O manuša radisalonas ole darendar, so o vodci anenas jilestar le RAJESKE. The o David igen radisalolas.

O David palikerel le RAJESKE

¹⁰ Palis o David lašarelas le RAJES angle savore manuša kavke:

“Av lašardo, RAJEJA,
Devla amare phure dadeskero, le Jakoboskero,
čirlastar pro furt!

¹¹ Tu sal baro, zoralo the slavno!

Tuke e pačiv the e slava!

Tiro hino savoro, so hin pro ņebos the pre phuv.

Tiro hino o krališagos

a sal barardo upral savoreste!

¹² O barvalipen the e pačiv hin tutar.

Tu kralines upral savoreste.

Andre tire vasta hin e zor.

Kas tu kameha, oles šaj keres bares the zorales!

¹³ Akana, Devla amaro, palikeras tuke

a lašaras tiro slavno nav!

¹⁴ Ale ko som me the mire manuša, hoj tut šaj diňam ajci dari? Se savoro hin tutar a akana tuke oda ča pale das. ¹⁵ Sam cudzinci the hosci andre tire jakha, avke sar the amare phure dada. Amaro časos pre kadi phuv hino sar o čiňos, so predžal, a sig meras.

¹⁶ Ó, RAJEJA, Devla amaro, savoro kada barvalipen, so tuke diňam, hoj pes te ačhavel o Chramos prekal tiro sentno nav, hin tutar a tiro hin savoro. ¹⁷ Me džanav, Devla miro, hoj tu dikhes pro jilo le manušeskero a rado dikhes oles, ko hino pačivalo. Me jilestar tuke andom kala dari a akana dikhav, hoj kala tire manuša tiš jilestar the radišagoha ande o dari. ¹⁸ Ó, RAJEJA, Devla amare dadengero le Abrahamoskero, Izakoskero the

le Izraeloskero, ker, hoj te en furt pačivale, a lengere jile pricirde ke peste. ¹⁹ A ker, hoj miro čhavo o Šalamun te el tuke pačivalo cale jileha a te dolikerel tire prikazaňja, zakoni the sikavibena, a mi kerel savoro, so kampil, hoj te el ačhado o Chramos, prekal savo diňom kala dari.” ²⁰ Palis o David phendá savore manušenge: “Lašaren le RAJES, peskere Devles!”

Avke savore ole manuša chudle te lašarel le RAJES, le Devles peskere dadengere, a andre pačiv bandonas dži ke phuv anglo RAJ the anglo kralis David.

O Šalamun pale ačhado kraliske

²¹ Palis o Izraeliti ande le RAJESKE o dari a pre aver džives o labarde obeti: ezeros (1 000) terne biken, ezeros bakren, ezeros bakroren, e molakeri obeta the aver obeti vaš calo Izrael. ²² Oda džives chanas a pijenas anglo RAJ bare radišagoha a le Davidoskere čhas le Šalamun pale ačhade kraliske. Pomakhle les vaš o kralis a le Cadok vaš o rašaj. ²³ Avke o Šalamun bešla pal peskero dad David sar kralis pro tronos, so ačhađa o RAJ. Sas les bach a savore Izraeliti les šunenenas. ²⁴ Savore uradňika, slugađa the le Davidoskere aver čhave les šunenenas.

²⁵ O RAJ igen hazdňa upre le Šalamun angle savore Izraeliti avke, hoj les diňa ajsi slava, so na sas savore aver kralen andro Izrael.

Le Davidoskero meriben

²⁶ O David, le Izajoskero čhavo, kralinelas upral calo Izrael ²⁷ jekhetane saranda (40) berš. Andro Hebron kralinelas efa berš a andro Jeruzalem tranda the trin (33) berš. ²⁸ Ov sas barvalo, sas les pačiv maškar o manuša a mula, sar sas igen phuro. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Šalamun.

²⁹ Savore aver veci, so kerđa o David akorestar, sar sas kralis, hin pisimen andro zvitki le prorokengere Samuel, Natan the Gad. ³⁰ Ode hin pisimen pal leskero zoralo krališagos the pal oda, so pes ačhiľa leha, le Izraeloha the avre krališagena.

O Dujto Kronikengero Zvitkos

O Šalamun mangel o godaveripen

¹ O Šalamun, le Davidoskero čavo, imar zorales likerelas o krališagos andro vasta. O RAJ, leskero Del, les igen hazdña upre a sas leha.

² O Šalamun vičinda calo Izrael: le veřifelen upral o ezera the upral o řel slugađa, le sudcen, savore vodcen andral calo Izrael the le fajtakere vodcen ³ a gela savorenca pro učo than andro Gibeon. Bo ode sas le Devleskero Sentno Stanos, so kerđa pre puřa o Mojžiř, o sluřobņikos le RAJESKERO. ⁴ Ale o David imar diņa le Devleskeri Zmluvakeri Archa te prelidřal andral o Kirjat-Jearim andro Jeruzalem, bo ode prekal late kerđa o stanos. ⁵ O bronzuno oltaris, so kerđa o Becaleel, le Urihoskero čavo, saveske sas papus o Chur, sas angle RAJESKERO Sentno Stanos pař o Gibeon. Ode o Šalamun the savore manuřa lařarenas le RAJES ⁶ a obetinda pro bronzuno oltaris ezeros dživirinen anglo RAJ. O oltaris sas anglo Sentno Stanos.

⁷ Odi rat o Del pes sikađa le Šalamunoske andro suno a phendā: “Phen, so tut majinav te del!”

⁸ Ov odphendā le Devleske: “Mire dadeske le Davidoske presikaďal baro jileskeriben a ačhaďal man vař o krališ pal leste. ⁹ RAJEJA, Devla, akana mi ačhel pes oda, so phendal mire dadeske le Davidoske. Tu man thoďal kraliske upral kala manuřa, save hine ajci but sar o prachos pre phuv. ¹⁰ Vařoda de man godaveripen the prindřaripen, hoj te dřanav, sar te lidřal kale manuřen. Bo ko řaj lidřal kada tiro baro narodos?”

¹¹ Pre oda leske o Del odphendā: “Vařoda, hoj kada kames a na mangľal tuke o barvalipen, aņi o pokladı, aņi e pačiv, aņi baro dživipen, aņi o meriben tire řeprijateľengero, ale o godaveripen the prindřaripen, hoj te lidřas mire manuřen, upral save tut ačhaďom kraliske, ¹² dava tut o godaveripen the prindřaripen, hoj te lidřas le manuřen. Dava tut mek o barvalipen, the pokladı the ajci pačiv, so na sas le kralen angle tu a na ela aņi olen, save ena pal tu.”

¹³ Palis o Šalamun pes visarda pale andro Jeruzalem pal oda učo than, kaj sas o Sentno Stanos pař o Gibeon a kralinelas andro Izrael.

Le Šalamunoskeri zor the barvalipen

¹⁴ Palis o krališ diņa te anel o maribnaskere verdana the le murřen pro graja. Sas les 1 400 maribnaskere verdana a 12 000 graja, saven likerelas andro Jeruzalem the aver fori. ¹⁵ Sar sas krališ o Šalamun, o rup the o somnakaj andro Jeruzalem sas ajci but sar o bara a cedroskere kařta sar o dzive řigovņiki, so baron pro brehi. ¹⁶ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral e phuv Kuj, kaj le kraliskere manuřa len cinenas vař ajci, keci monas. ¹⁷ Andral o Egipt cinenas o maribnaskero verdan vař řov řel (600) rupune a o graj vař řel the penda (150) rupune. Avke on odarik len anenas the prekal savore Chetitanengere the Aramejike krala.

O Šalamun pririchtinel o veci pro Chramos

¹⁸ O Šalamun prikazinda, hoj te ačhaven o Chramos, kaj te lařaren le RAJES, a peske o palacis.

2

¹ Ačhaďa 70 000 murřen, hoj te hordinen o veci the 80 000 murřen, save kerenas le barenca andro verchi, a kidņa avri 3 600 murřen, hoj pre lende te merkinen.

² O Šalamun diņa te phenel the kraliske Chiramoske andral o Tir:

“Bičhav mange o cedroskere kařta, avke sar kerďal mire dadeske le Davidoske, hoj peske te ačhavav o palacis. ³ Bo kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske. Oda than ela sentno, bo ode pes anglal leste labarela o voņava obeti a furt pes thovena o sentne mare. Anela pes ode o labarde obeti tosara the rači, pro řabbat, pro inepes le Neve Čhoneskero the pre aver inepi le RAJESKERE, amare Devleskere. Ada pes kerela furt andro Izrael, bo avke o RAJ prikazinda.

⁴ O Chramos, so leske kamav te ačhavel, muřinel te el igen baro, bo amaro Del hino bareďer sar savore devla. ⁵ Ko leske řaj ačhavel Chramos? Bo o řebos – he, the o nekučeder řebos – prekal leste hino cikno! Jekh, so řaj kerav hin ada, hoj le Devleske ačhavava Chramos, kaj leske anaha obeti.

⁶ Avke bičhav mange varesave muršes, savo džanel te kerel le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, the la fjalova, loľa the purpurova vlnaha, a te randel avri obrazki. Ov kerela e buči andre Judsko the Jeruzalem jekhetane ole manušenca, saven kidňa avri miro dad o David.

⁷ Bičhav mange the andral o Libanon cedroskere, ciprusoskere the algumoskere kašta. Bo džanav, hoj tire sluhi achalon te oprikerel o kašta. Mire sluhi kerena paš tire murša, ⁸ hoj mange te pririchtinen but kašta, bo o Chramos, so džav te ačhavel, mušinel te el baro the šukar. ⁹ Tire sluhenge, save čingeren o kašta, bičhavav pro chaben 2 000 toni žužodiv, 2 000 toni jačmeňis, 400 000 litri mol the 400 000 litri olivovo olejos.”

¹⁰ O kralis Chiram odphenda leske le lileha:

“O RAJ kamel peskere manušen, vašoda tut ačađa kraliske upral lende. ¹¹ Lašarav le RAJES, le Izraeloskere Devles, savo stvorinda o ňebos the e phuv! Bo diňa le kralis David godaver čhas, savo achalol a džanel sar te ačhavel le RAJESKE o Chramos the peske o palacis.

¹² Bičhavav ke tu le Churam-Abi, savo hino godaver majstros a achalol la bučake. ¹³ Leskeri daj hiňi andral o Izraeliko kmeňos Dan a leskero dad andral o Tir. Ov achalol te kerel e buči le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, bareha, kašteha, le lole, fjalove the belave pochtaneha the sane pochtaneha. Šaj čingerele avri savoro, so leske pheneha. Mi kerel e buči jekhetane le manušenca, saven kidňa avri miro raj o David – tiro dad.

¹⁴ Akana bičhav mire sluhenge o žužodiv (e pšeňica), jačmeňis, olejos the e mol, avke sar phenda. ¹⁵ Amen pale čingeraha andro Libanon ajci kašta, keci kampela. Ola kašta ena sphandle jekhetane ke peste a bičhavaha len pal o moros tele andre Joppa. Paľis odarik len šaj les andro Jeruzalem.”

¹⁶ O Šalamun zgenda savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, avke sar angloda kerda leskero dad o David. Arakhla ode 153 600 muršen. ¹⁷ Lendar kidňa avri 70 000 muršen, save hordinenas o veci, 80 000 muršen, save kerenas le barenca andro verchi, a 3 600 muršen, hoj pre lende te merkinen.

3

O Chramos chuden te ačhavel

¹ O Šalamun chudľa te ačhavel le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem pro verchos Morija, kaj pes sikađa o RAJ leskere dadeske le Davidoske. Oda than o David diňa: o humnos, so cinda le Ornanostar, savo sas Jebusejis. ² Chudľa les te ačhavel, sar imar kralinelas štarto berš, dujto čhon the dujto džives.

³ O Chramos, so o Šalamun ačhavelas, sas džindardo bišuefta (27) metri a buchlo eňa metri. ⁴ E angluňi veranda sas ajci buchli sar o Chramos a uči eňa metri*. Andral sas obthodi le žuže somnakaha. ⁵ O baro than andro Chramos obthoda le cedroskere kašteha, so obcirdľa le somnakaha a pre oda somnakaj šukares kerda o palmi the lanci. ⁶ O Chramos andral obthoda le dragane barenca a o somnakaj ande andral e phuv Parvajim. ⁷ Le somnakaha obcirdľa o fali, o kašta pro stropos, o prahi, o zarubňi the o vudar a pro fali diňa te randel avri le cheruben.

⁸ Paľis kerda o andruno than, so pes vičinelas o Neksentneder Than. Sas eňa metri džindardo the eňa metri buchlo a obthoda les biš (20) tonenca somnakaha. ⁹ O somnakune lecegi važinenas buter sar jepaš kilos. The o upruno thana obcirdľa le somnakaha.

¹⁰ Andro Neksentneder Than kerda duje cheruben a obcirdľa len le somnakaha. ¹¹⁻¹³ Ola cherubi ačhenas le mujeha ko vudar. Dojekhes sas duj bare kridli a dojekh kridlos sas džindardo 2,2 metri. Lengere kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskero pes chudelas jekha falatar a o kridlos le dujtoneskero pes chudelas avra falatar. Peskere dujte kridlenca pes chudenas jekh avrestar maškaral. Lengere rozcirdle kridli sas jekhetane eňa metri.

¹⁴ O pochtan andro Chramos anglo Neksentneder Than kerda le belave, lole the fjalove pochtanestar a diňa upre te sivel le cheruben.

O duj bronzune slupi

¹⁵ Anglo Chramos diňa te ačhavel duj slupi, so sas jekhetane uče buter sar 15 metri, a pre lengero agor o bronzune kriti, so sas uče 2,2 metri. ¹⁶ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Kerda the šel (100) granatoskere phaba a

* 3:4 E Hebrejiko čhib: penda the štar (54) metri

thoda len pro lanci. ¹⁷ Ola duj slupi ačhađa anglo Chramos. Oleske pro juhos diňa nav Jachin a dujtoneske pro severos Boaz.

4

O veci andro Chramos

¹ O Šalamun mek kerđa le bronzostar o oltaris 9 metri buchlo a 4,4 metri učo ² the igen bari okruhlo nadrža. E nadrža jekhe agorestar ke aver merinda 4,4 metri, sas uči 2,2 metri a lakero obvodos sas 13,2 metri. ³ Upre pašal calo avruno agor sas kerde cikne biki andro duj šori. Pro dojekh 44 centimetri sas deš biki, save sas kerde jekhetane la nadržaha, sar la kerenas le bronzostar.

⁴ E nadrža sas thođi pro dešuduj (12) bronzune biki. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. E nadrža sas thođi pre lende a lengere buľa sas maškaral. ⁵ La nadržakeri sera sas thuli vaj 7,5 centimetri a lakero agor dičholas avri sar e phundradi kvitka laľija. Rešľolas andre vaj 60 000 litri paňi.

⁶ Kerđa the deš nadobi. Pandž thođa pro juhos a pandž pro severos. Andre obthovenas (omorenas) o kotora le džvirinendar, so obetinas sar labarde obeti. E bari nadrža sas prekal o rašaja, hoj pes andre te obthoven (omoren).

⁷ A kerđa the deš somnakune momelara, ajse sar o Šalamun prikazinda, a thođa len andro Chramos, pandž pro juhos a pandž pro severos.

⁸ Kerđa mek deš skaminda a thođa len andro Chramos: pandž pro juhos a pandž pro severos. Kerđa the šel somnakune čare.

⁹ Diňa te ačhavel e andruňi dvora prekal o rašaja the e bari dvora prekal okla manuša. Kerđa o vudara la dvorakere, so obcirđna le bronzoha. ¹⁰ E bari nadrža thođa paš o chramoskero rohos pre juhovichodno sera.

¹¹ O Chiram kerđa the pira, lopati the čare. Avke dokerđa e buči, so kerđa prekal o Šalamun pre le RAJESKERO Chramos:

¹² o duj slupi;

o uprune kriti le bronzostar pro slupi;

o lanci, savenca šukares obthovenas o kriti;

¹³ o štar šel (400) granatoskere phaba le bronzostar, so sas pro duj prekhude (prephandle) lanci;

¹⁴ o deš verdanora le nadobenca;

¹⁵ e igen bari nadrža a tel late dešuduje biken;

¹⁶ o čare, o lopati, o vidli the savore aver veci.

Oda savoro kerđa o Chiram le žuže bronzostar le Šalamunoske prekal le RAJESKERO Chramos. ¹⁷ O Šalamun oda diňa te kerel andro čhikakere formi maškar o gava Sukkot le Caretan* andre Jordaňiko dolina. ¹⁸ Savore kala veci, so o Šalamun kerđa le bronzostar, sas ajci but, hoj o bronzos imar na diňa te važinel.

¹⁹ Ov diňa te kerel andre le RAJESKERO Chramos the kala veci le žuže somnakastar:

o somnakuno oltaris;

o skaminda, pre save pes thovelas o sentne mare;

²⁰ o momelara lengere lampenca, hoj te labon anglo Neksentneder Than;

²¹ o kvitki, o lampi, o silava;

²² o čhura, o čare, o kuča the o lopatki;

o vudara andro Neksentneder Than the andro Chramos sas obcirđle le somnakaha.

5

¹ Sar imar dokerđa o Šalamun savore buča pre le RAJESKERO Chramos, ligenda andre o sentne dari peskere dadeskere le Davidoskere. O rup, o somnakaj the savore veci thođa paš o barvalipen andre le Devleskero Chramos.

E Archa pes anel andro Chramos

² Paľis o Šalamun zvičinda andro Jeruzalem savoren kmeňoskere the fajtakere vodcen, hoj te prelidžan le RAJESKERI Zmluvakeri Archa andral o Foros le Davidoskero, andral o Sion. ³ Avke pes zgele savore murša andral o Izrael paš o kralis, sar sas o inepos andro eftato čhon.

⁴ Sar sas imar zgele savore Izraelike vodci, o Leviti hazdle upre e Archa ⁵ a lidžanas la andro Chramos. O rašaja the o Leviti lidžanas o Sentno Stanos the savore sentne veci, so sas andro Stanos. ⁶ O kralis Šalamun the savore Izraelike manuša, save pes zgele ke leste angle Archa, dine ajci but bakren the dobitkos, hoj pes aňi na delas te zgenel.

* 4:17 Abo: Cereda

⁷ Palis o rašaja ligende le RAJESKERI Zmluvakeri Archa pre lakero than andro Chramos, andro Neksentneder Than a thode la tel o kridli le cherubengere. ⁸ Lengere kridli sas rozcircdle upral oda than kaj sas thodi e Archa a garuvenas la the lakere družki. ⁹ O družki sas ajse džindarde, hoj lengere agora dičholas andral o Sentno Than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ¹⁰ Andre Archa sas ča o duj barune tabli, so ode thoda o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitena pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

Le RAJESKERI slava

¹¹ Palis o rašaja gele avri andral o Sentno Than. Savore rašaj, save ode sas, pes obžurde andre služba, či sas pre lende o šoros abo na. ¹² Savore Leviti, save gilavenas – o Asaf, Heman the Jeduton lengere čhavenca the pašutnenca – ačhenas pre vichodno sera le oltaristar. Sas urde andro loko pochtan a bašavenas pro cimbali, harfi the citari a šel the biš (120) rašaja trubinenas. ¹³ Ola, save trubinenas the ola, save gilavenas, jekhetane lašarenas le RAJES sar jekh jilo le bašavibnaha the gilavipnaha:

“Ov hino lačo;

leskero kamiben likerel pro furt.”

Andre oda e chmara pherarda calo Chramos le RAJESKERO. ¹⁴ Prekal odi chmara o rašaja našti kerde peskeri buči, bo le RAJESKERI slava pherarda calo Chramos le Devleskero.

6

Le Šalamunoskeri modlitba

¹ Akor o Šalamun phenda:

“O RAJ phenda,

hoj kamel te bešel andre kali chmara.

² Akana ačhadom prekal tu baro the šukar Chramos, o than, kaj šaj bešes pro furt.”

³ Palis o Šalamun pes visarda ke savore Izraeliti, save ode ačhenas a požehinda len.

⁴ A phenda:

“Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskero, savo dolikerda peskero lav, so diňa mire dades le David, sar leske phenda: ⁵ Akorestar, sar ilom avri mire manušen le Izraeliten andral o Egipt, na kidňom mange avri nisavo foros andre Izraeliko phuv, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulahas lašardo miro nav. Añi na kidňom mange avri nisaves vodcas, hoj te el upral mire Izraelike manuša.’ ⁶ Ale akana kidňom mange avri o foros Jeruzalem, hoj te avav ode lašardo. A kidňom mange avri le David, hoj te lidžal mire Izraelike manušen.

⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske. ⁸ Ale o RAJ phenda mire dadeske: ‘Mištes, hoj kames te ačhavel o Chramos prekal ma. ⁹ Ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo ela tutar. Ov ačhavela o Chramos prekal ma.’

¹⁰ O RAJ dolikerda oda, so phenda. Me ačhilom kralis pal miro dad o David a bešlom pro Izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhadom the o Chramos prekal o RAJ, le Izraeloskero Del. ¹¹ Andro Chramos thodom the e Archa, andre savi hiñi e zmluva, savi o RAJ phandla le Izraelitena.”

Le Šalamunoskeri modlitba

¹² Palis o kralis ačhelas upre anglo le RAJESKERO oltaris the angle savore manuša, save ode sas zgele a hazdña o vasta. ¹³ No o Šalamun anglo da kerda le bronzostar javiskos, so sas džindardo the buchlo 2,2 metri a učo 1,3 metros a thoda les pro maškar pro avruñi dvora. Sar ačhelas pre oda javiskos, bandila tele anglo savore Izraeliti a hazdña o vasta ko ñebos. ¹⁴ Phenda:

“RAJEJA, Devla le Izraeloskero! Nane aver Del, sar sal tu – aňi pro ñebos, aňi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskero ke peskere služobniika, save džan pal tu cale jileha. ¹⁵ Tu dolikerdal tiro lav, savo diňal mire dades, le David; tu vakerdal peskere mujeha a kerdal oda peskere vastenca, hoj adadžives dojekh lav imar pes ačila.

¹⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, doliker the oda lav, so diňal tire služobnikos le David, mire dades, sar leske phendal: ‘Furt ela vareko tire potomkendar pro tronos le Izraeloskero, te tire čhave mange ena pačivale a merkinena pre oda, hoj te šunen a te dživen pal miro zakonos avke sar tu.’ ¹⁷ Akana

* 5:10 Abo: Sinaj

mangav tut, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, mi ačhel pes avke sar phendal tire služobňikoske, le Davidoske.

¹⁸ Ale šaj o Del čačes bešel pre phuv le manušenca? Se aňi o űebos – aňi o nekučeder űebos – nane prekal tut dos baro a na mek kada Chramos, so tuke ačhađom! ¹⁹ Mangav tut, RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňikoskeri a presikav leske o jileskeriben! Ker avke, sar tutar mangel. ²⁰ Tire jakha mi dikhen rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňikoskeri, te pes visarel pre kada than a modlinel pes ke tu.

²¹ Mangav tut, šun avri o mangipen tire služobňikoskero the le Izraelitengero, akor sar modlinena pes ke tu visarde ke kada than. Šun len avri andral o űebos, odarik, kaj bešes, a sar len šuneha, odmuk lenge.

²² Te vareko kerela vareso nalačo avreske a mušinela te avel andro Chramos te lel vera angle tiro oltaris, ²³ tu oda šun andral o űebos a rozsudzín maškar lende. Oles, ko ela vinovato, mar avke, sar peske zasogalinel (zaslužinel). A vaš o čačipnaskero zaač tut a ker leha pal leskero spravodlišagos.

²⁴ Sar o űeprijateľa űerinena (zviťazinena) upral tire Izraelike manuša, bo kerde binos angle tu a te pes visarena pale ke tu a lašarena tiro nav, te pes modlinena a mangena tut andre kada Chramos, ²⁵ šun len avri andral o űebos, odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, savi diňal lenge the lengere dadenge.

²⁶ Sar phandes o űebos a zaačhaves o brišind, vašoda, hoj tire manuša kerde binos anglal tu a te pes modlinena ke kada than, lašarena tiro nav a visarena pes le binostar, bo len dukhađal, ²⁷ šun len avri andral o űebos a odmuk o bini le Izraelitenge, tire služobňikenge. Sikav len, sar te džal pal tiro drom, a de o brišind andre tiri phuv, savi diňal sar dedictvos tire manušenge.

²⁸ Te ela andre phuv bohk the o nasvaliben, abo te ela pro maľi o grajora the o kirme, abo te o ulipen kirňola, abo te o űeprijateľa džana pre lengere fori, abo te ela chocsavo pharipen vaj o nasvaliben maškar lende, ²⁹ šun avri dojekk modlitba the mangipen – čí pes mangela ke tu jekh dženo vaj calo Izraeliko narodos. A te vareko ela andre pharipen the andro dukha a nacirdela peskere vasta ke kada Chramos, ³⁰ šun les avri andral o űebos, kaj bešes, a odmuk lenge! Ker sakoneha pal oda, sar dživelas, se tu korkoro džanes o jile savore manušengere. ³¹ Avke pes tutar darana a phirena pal tire droma, medik dživena andre kadi phuv, savi diňal amare dadenge.

³² No, te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avela dural andral aver phuv, bo šunda, savo baro a zoralo sal, the save bare veci keres, a te modlinela pes ke kada Chramos: ³³ Šun avri leskero mangipen andral o űebos, kaj bešes, a ker leske avke, sar tutar mangela, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar, avke sar the tire manuša, o Izraeliti. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhađom, hino prekal tiro nav.

³⁴ Sar džana tire manuša le dromeha, saveha len bičhaveha pro mariben pre peskere űeprijateľa, a ena visarde ke oda foros, so kidňal avri, the ko Chramos, so ačhađom pre pačiv tire naveske, hoj pes te modlinen: ³⁵ Šun avri lengere modlitbi the mangipena andral o űebos a zaač tut vaš lende.

³⁶ A te tire manuša angle tu kerena binos – bo nane manuš, savo na kerel binos – a tu pre lende aveha choľamen a deha len avri lengere űeprijateľenge, hoj len te odligenen sar zaphandlen andre aver phuv, čí pašes abo dur; ³⁷ a te andre odi phuv, kaj ena odligende, peske pridžanena, hoj kerde binos a te pes visarena ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a phenena: ‘Kerđam binos a sam vinovate, bo kerđam nalachipen’ ³⁸ a te pes visarena ke tu cale peskere jileha the dušaha andre odi phuv, kaj len odligende a zaphandle, a te tut mangena, sar ena visarde ke peskeri phuv, so diňal lengere dadenge, the ko foros, so peske kidňa avri, the ko Chramos, so ačhađom prekal tiro nav: ³⁹ Šun avri lengere modlitbi the mangipena andral o űebos, kaj bešes, a zaač tut vaš lenge. A odmuk tire manušenge, save kerde bini angle tu.

⁴⁰ Akana, Devla miro,

dikh pre amende

a šun e modlitba,

so džal ke tu pal kada than.

⁴¹ Akana, RAJEJA, Devla,

av te odpočovinel andre kada Chramos,

tu the tiri Archa, so sikavel tiri zor.

Ó, RAJEJA, Devla,

o spaseňje mi el o ruchos tire rašajenge,

tire sentne mi radisaŝon tire laĉhipnastar.

⁴² Ó, RAJEJA, Devla,

ma odvisar tut tire pomakhle kralistiar!

Leper tuke pre tiro jileskeriben,

so presikaĉal tire služobňikoske le Davidoske!”

7

O Šalamun sentiñarel o Chramos

¹ Sar pes o Šalamun preaĉiĥla te modlinel, avla e jag andral o ñebos a labarĉa o obeti, save sas ode thode a le RAJESKERI slava pherarĉa o Chramos. ² O rašaja naŝti gele andre le RAJESKERO Chramos, bo leskeri slava pherarĉa calo Chramos. ³ Sar savore Izraeliti dikhle e jag andral o ñebos the le RAJESKERI slava, pele le mujeha dži pre phuv, bandonas anglo RAJ, lašarenas les a palikerenas:

“O RAJ hino laĉho;

a leskero baro kamiben likerel pro furt.”

⁴ Palis o Šalamun the savore manuša anenas anglo RAJ o obeti. ⁵ O Šalamun diña pre obeta le RAJESKE 22 000 gurumñen the 120 000 bakren. Avke o Šalamun the savore manuša sentiñarde o Chramos le Devleskero. ⁶ O rašaja aĉenas pre peskere thana the o Leviti aĉenas le sersamoha, savo diña te kerel o kralis David prekal o lašariben le RAJESKERO. A kecivar lenge o David prikazinelas, ĝilavenas: “Leskero jileskeriben the kamiben likerel pro furt.” Sar o rašaja pre aver sera trubinenas, savore Izraeliti aĉenas.

⁷ Akor o Šalamun sentiñarĉa o maŝkaruno than pre dvora anglo Chramos. Ode anenas o labarde obeti the thule kotora la smiromskera obetendar, vašoda bo o bronzuno oltaris, so kerĉa o Šalamun, sas prekal savore kala obeti cikno.

⁸ Palis o Šalamun the savore Izraeliti oslavinenas o Inepos le Stankengero eŝta džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paŝ o pañi Egipt pro juhos. ⁹ Sentiñarenas eŝta dživesa o oltaris a the o Inepos likerelas eŝta dživesa. Andro oĉtoto džives pes savore zgele. ¹⁰ O Šalamun premukĥa le manuŝen khere andro biŝutrito (23) džives, andro eŝtato ĉhon. On džanas khere bare radiŝagoha vaŝ savoro laĉhipen, savo o RAJ presikaĉa le Davidoske, le Šalamunoske the le Izraelitenge.

O RAJ odphenel le Šalamunoske pre modlitba

¹¹ Sar o Šalamun dokerĉa le RAJESKERO Chramos, peskero palacis a savoro, so kamĥa andre te kerel, ¹² sikaĉa pes leske o RAJ raĉi andro suno a phenda leske:

“Šundom avri tiri modlitba a kidñom mange avri kada Chramos, hoj mange andre te anen o obeti.

¹³ A te phandava o ñebos a zaaĉhava o briŝind; te phenava le grajorenge, hoj te chan o ulipen pal e phuv a te domukava pre mire manuša o nasvalipen ¹⁴ a te akor mire manuša pes pokorinena, mangena pale ke ma a odvisarena pes le binendar, me len ŝunava avri andral o ñebos. Odmukava lenge o bini a lengeri phuv pale sastarava avri. ¹⁵ Mire jakha ena visarde pre kada Chramos, mire kana ena phundrade a odphenava pre dojekh modlitba, savi avela ke ma pal kada than. ¹⁶ Bo kidñom mange avri kada Chramos a sentiñardom les, hoj miro nav andre te lašaren pro furt. Dikhava pre leste, bo miro jilo ela ode furt.

¹⁷ Te phireha angle ma paĉivalones, avke sar tiro dad o David a te dolikereha mire zakoni the prikazañja a te kereha savoro, so tuke phendom, ¹⁸ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: ‘Furt ela vareko andral tiro potomstvos pro Izraeliko tronos.’

¹⁹ Ale te pes mandar odvisarena a na dolikerena mire zakoni the prikazañja, save tumen diñom, a džana te služinel avre devleng e lašarena len, ²⁰ me tumen khosava tele pal miri phuv, so tumenge diñom. The kada Chramos, so mange kidñom avri, hoj ode te avav laŝardo, odĉhivava mandar het a palis ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ²¹ A dojekh, ko odarik predžala, pes ĉudalinela a phenela: ‘Kada Chramos sas ajso ŝukar! Soske oda o RAJ kerĉa kala phuvake the kale Chramoske?’ ²² Odphenela pes lenge: ‘Bo omukle le RAJES, peskere Devles, savo iĥa avri lengere daden andral o Egipt a ĉudle te lašarel a te služinel avre devleng e. Vašoda o RAJ pre lende domukĥa kadi bibach.’ ”

8

Aver buči, so kerđa o Šalamun

¹ Le Šalamunoske likerelas biš berš, medik na dokerđa o Chramos le RAJESKERO the peskero palacis. ² Paloda oprikerđa o fori, so leske diña o Chiram, a bičhađa le Izraeliten andre te bešel. ³ Palis o Šalamun geľa pro mariben andro foros Chamat-Coba a zaiľa les. ⁴ Ačhađa o foros Tadmor pre pušťa a andro Chamat savore fori, kaj odthovkerenas o chaben. ⁵ Palis oprikerđa o foroskere muri, brani the zavori andro fori Upruno Bet-Choron the Teluno Bet-Choron, ⁶ Baalat the savore fori, kaj odthovkerenas o chaben, the savore fori, kaj likerelas peskere grajen the o verdana. Ačhađa savoro, so kamľa andro Jeruzalem, Libanon the všadzik andre peskero krališagos.

⁷⁻⁸ O Šalamun ispidňa andre buči savore Kanaančanengere potomken, saven o Izraeliti na murdarde, sar zaiłe lengeri phuv. Sas oda o Chetitana, o Amoreja, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja, save hine dži adadžives lengere otroka. ⁹ Ale le Izraeliten na ispidelas andre odi buči, bo on leske služinenas sar slugađa, veliteľa upral e armada, upral o verdana the sar murša pro graja. ¹⁰ Le Šalamun mek sas 250 veliteľa, save dodikhenas pro robotníka.

¹¹ La Faraonoskera čha o Šalamun odligendňa andral o Foros le Davidoskero andro palacis, so prekal late ačhađa. Phendňa peske: “Miri romňi naši bešel andro palacis le Izraelike kraliskero le Davidoskero, bo oda hine sentne thana, kaj sas le RAJESKERI Archa.”

¹² Akor o Šalamun obetinelas le RAJESKE o labarde obeti pro oltaris, so ačhađa avri pre dvora anglo Chramos. ¹³ Obetinelas avke, sar o Mojžiš prikazinda: pro Šabbat, pro Inepos le Neve Čhoneskero, the pro trin bare beršeskere inepi – o Inepos pal o Mare Bi o Drožďi, o Inepos le Kurkengero the o Inepos le Stankengero. ¹⁴ O Šalamun kerđa avke, sar phendňa leskero dad o David. Ačhađa andre služba partiji rašajen, hoj te keren e služba andro Chramos the le Leviten, hoj te lidžan o chvali a te pomožinen le rašajenge andre lengeri sakodživeseskeri buči. A mek ačhađa the stražňiken andro partiji paš dojekh brana, bo avke oda prikazinda le Devleskero služobňikos o David. ¹⁵ On sa dolikerde avke, sar prikazinda o kralis pal o rašaja, Leviti the skladi.

¹⁶ O Šalamun dokerđa cali buči pro Chramos akorestar, sar chudľa te kerel o zakladi. Avke le RAJESKERO Chramos sas dokerdo.

¹⁷ Palis o Šalamun geľa andro Ecjon-Geber the Elat paš o moroskero brehos, andro Edom. ¹⁸ O Chiram leske bičhađa loďi, so lidžanas leskere veliteľa the namorňika, save mištes prinđžarenas o moros. On jekhetane le Šalamunoskere muršenca gele andro Ofir a ande odarik le Šalamunoske dešupandž (15) toni somnakaj.

9

E kralovna andral e Šeba ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došundňa pal e Šalamunoskeri slava, avľa andro Jeruzalem, bo kamľa lestar te phučel phare veci, hoj les te probalinel (skušinel). Avľa igen but manušenca the le favenca, pre save anelas voňava oleja, koreňje, but somnakaj the o dragane bara. Sar doavľa ko Šalamun, vakerelas leha pal savoro, so la sas pro jilo. ² O Šalamun lake odphenelas pre savoro, so lestar phučelas. Na sas prekal leste nič ajso pharo, hoj lake te na odphenel. ³ Sar e kralovna andral e Šeba dikhľa, savo baro godaveripen le Šalamun hin, savo palacis ačhađa, ⁴ o chabena pre leskero skamind, sar bešenas pašal leste leskere služobňika, sar pes likerenas leskere sluhi the čašňika, lengeri uraviben the o labarde obeti, so o Šalamun anelas andro Chramos, oj pes čudalinelas a na džanelas, so pre oda te phenel.

⁵ Phendňa le Šalamunoske: “Čacipen hin, so šundom andre miri phuv pal tute the pal tiro godaveripen. ⁶ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhľom pre mire jakha. No, so me dikhav, olestar mange na phende aňi jepaš! Tiro godaveripen hino o keci bareder, sar pal oda šundom. ⁷ Bachtale hine tire murša the tire služobňika, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen. ⁸ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamľa avke, hoj tut thođa pro Izraeliko tronos. Tiro Del kamel o Izrael, a kamel len te likerel pro furt, vašoda tut ačhađa vaš o kralis, hoj te likerel leskero zakonos the o spravodlišagos.”

⁹ Palis diña le Šalamun buter sar štar toni somnakaj, igen but voňava oleja, koreňja the dragane bara. O Šalamun šoha (ňikda) buter na chudľa ajci voňava oleja the koreňja, keci leske anda e kralovna andral e Šeba.

¹⁰ O sluhi le Chiramoscere the Šalamunoscere, save anenas andral o Ofir o somnakaj, anenas the igen but algumoscere kašta the dragane bara. ¹¹ Ole kaštendar o Šalamun kerda o garadiči prekal le RAJESKERO Chramos the peskero palacis a mek diña te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajso vareso andre Judsko mek na sas.

¹² O Šalamun diña la kralovna andral e Šeba savoro so kamelas the mangelas. Diña la buter dari sar oda, so oj leske anda. Palis geľa peskere sluhenca pale andre peskeri phuv.

Le Šalamunoscero barvalipen

¹³ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁴ a mek ke oda the o daňe, so počinenas o manuša, save bikenkerenas. Savore Izraelike krajengere guvernara the o krala andral e Arabija anenas leske o rup the o somnakaj.

¹⁵ O Šalamun kerda duj šel (200) štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj ehta kili somnakaj. ¹⁶ Mek kerda trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj trin kili somnakaj. Avke o Šalamun len thođa andro palacis, so pes vičinelas Libanoňiko Veš.

¹⁷ Palis o kralis kerda igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁸ Anglo tronos sas šov garadiči the somnakuno stolkos pro pindre, so sas kerdo jekhetane le tronoha. Pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj ľevi ¹⁹ a pre sako garadičos ačhenas pal o seri duj ľevi – jekhetane sas dešuduj (12). Ajso tronos na sas ňikhaj andre ňisavo krališagos.

²⁰ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar the savore veci andro palacis, so pes vičinelas Libanoňiko Veš, sas kerde le žuže somnakastar. Ňič na sas kerdo le rupostar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas dragano. ²¹ Le Šalamun sas but loďi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramoscere lodenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, opicen the paven.

²² O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh aver kralis pre phuv. ²³ Savore krala pal e phuv avenas ke leste te šunel o godaveripen, so les diña o Del. ²⁴ Berš pre beršeste, dojekh, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune the somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleja, grajen the mulicen.

²⁵ Le Šalamun sas maštalňi prekal o 4 000 graja, maribnaskere verdana the 12 000 murša pro graja. Varesave lendar likerelas ke peste andro Jeruzalem a oklen andre aver fori. ²⁶ Ov kralinelas upral savore krala le paňestar Euftrat dži paš le Filištinengeri phuv the dži paš e Egiptoskeri hraňica. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas andro Jeruzalem, o rup sas ajci sar o bara a o cedroskere kašta ajci sar o dzive figovňiki, so baron pro brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral aver phuva.

Le Šalamunoscero meriben

²⁹ Savore aver veci, so kerda o Šalamun ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Prorokoskero Natanoskero the andro Prorocivo le Achijoskero andral o Šilo, the andro Videňja le Jedoskere, andre savo hin pisimen the pal o kralis Jeroboam, savo sas le Nebatoskero čhavo. ³⁰ O Šalamun kralinelas andro Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ³¹ Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Rechabeam.

10

O Izrael rozdelimen pro duj seri

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven vaš o kralis. ² Sar oda šundá o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo sas andro Egipt, kaj denašla le Šalamunostar, geľa pale khere. ³ Bičhade pal leste, hoj te avl ode. Avke o Jeroboam savore Izraelitencu avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ “Tiro dad o Šalamun pre amende thođa pharo jarmo, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmo, so pre amende thođa tiro dad, a služinaha tuke.”

⁵ O Rechabeam lenge odphenda: “Džan a aven ke ma pal o trin džives a phenava tumenge.” Avke o manuša odgele het.

⁶ Palis o Rechabeam phučerelas le phuredere vodcendar, save služinenas angloada leskere dadeske le Šalamunoske: “So majinav te odphenel le manuŝenge?”

⁷ On leske odphende: “Te aveha lačo ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.”

⁸ Ale o Rechabeam na priiła lengero vakeriben, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas a denas les godi. ⁹ Phučła lendar: “So majinav te phenel le manuŝenge, save man mangel, hoj lendar te odlav o jarmo, so pre lende thođa miro dad?”

¹⁰ O terne murša leske odphende: “Le manuŝenge, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmo a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‘Man hin thuleder o cikno angušt, sar mire dades sas o felos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmo, ale me tumenge mek kerava phareder! Miro dad tumen marelas le cikne bičoha, ale me tumen marava le bare bičoha*!’”

¹² O Jeroboam pro trito džives avla savore manuŝenka ko Rechabeam, avke sar lenge phenda o kralis: “Aven ke ma pal o trito džives!” ¹³ O kralis lenge zorales odphenda a na priiła le phuredere vodcengero lav. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: “Miro dad pre tumende thođa pharo jarmo, ale me tumenge kerava mek phareder! Ov tumen marelas le bičoha, ale me pal tumende cirdava tele e cipa!” ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačiła pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerda o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phenda o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o Rechabeam len na šunđa, phende leske: “Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskere čhaha?

Andre peskere stani, Izrael!

Akana, David, starin tut pal peskero kher!”

Avke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam krafinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro Judske fori.

¹⁸ Palis o Rechabeam bičhađa ko Izraeliti le Hadoram, savo sas ačhado upral o buča, ale on les murdarde le barenca. Sar pes pal oda došunđa o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburinda pre le Davidoskeri famelija a likerel oda dži adadžives.

11

O Šemajah prevakerel ko Rechabeam

¹ Sar avla o Rechabeam andro Jeruzalem, diňa peske te vičinel andro mariben pro Izrael 180 000 avrikidle slugaden andral o kmeňos Juda the Benjamin. Bo kamla pale te dochuden o krališagos le Rechabeamoske.

² Akor o RAJ prevakerda ko Šemajah, ko Devleskero murš: ³ “Phen le Rechabeamoske, le Šalamunoskere čhaske, le Judske kraliske, the savore Izraelitenge andre Judsko the Benjamin, ⁴ hoj o RAJ kada phenel: ‘Ma džan pro mariben pre peskere phrala. Dojekh pes mi visarel khere, bo me kada kerdom.’” On šunde le RAJESKERO lav a na gele andro mariben pro Jeroboam.

O Rechabeam zoralarel o fori

⁵ O Rechabeam gela te bešel andro Jeruzalem a andre Judsko ačhađa o fori le zorale murenca: ⁶ o Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet-Cur, Socho, Adullam, ⁸ Gat, Mareša, Zif, ⁹ Adorajim, Lachiš, Azeka, ¹⁰ Cora, Ajalon the o Hebron. Ola sas o fori le zorale murenca andre Judsko the andro Benjamin. ¹¹ Zoralarda o muri, ačhađa andre ola fori le velitelen a thođa andre o chabena, olejos the mol. ¹² Andre dojekh foros diňa kopiji the štiti a kaleha len igen zoralarda. Avke le Rechabeamoske ačhile o kmeňi Juda the Benjamin.

O Leviti the o rašaja aven andre Judsko

¹³ Akor o rašaja the savore Leviti andral calo Izrael, pes pridine ke leste. ¹⁴ O Leviti omukle peskere mali the khera a gele andre Judsko the andro Jeruzalem, bo o Jeroboam peskere čhavenca lenge na domukla te služinel sar le RAJESKERE rašaja. ¹⁵ Avke o Jeroboam peske korkoro ačhađa rašajen, hoj te služinen pro thana, kaj lašarenas le kozen the gurunňoren, so lenge kerda sar modli. ¹⁶ Ale andral dojekh Izraeliko kmeňos avle pal o Leviti andro Jeruzalem o manuša, save cale peskere jileha rodenas le RAJES, le Izraelike Devles, hoj te anen o obeti peskere dadengere Devleske. ¹⁷ Avke zoralarde o

* **10:11** E Hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijenca; abo: le korbačenca

krališagos andre Judsko a trin berš ačhenas paš o Rechabeam, bo kala berša phirenas pal o drom le Davidoskero the Šalamunoskero.

Le Rechabeamoskeri famelija

¹⁸ O Rechabeam peske iła romňa la Machalata, savake sas dad o Jerimot, le Davidoskero čhavo. Lakeri daj sas e Abihajil, e čhaj le Izajoskere čhaskeri, le Eliaboskeri. ¹⁹ Le Rechabeam sas laha trin čhave: o Jeuš, Šemarijah the o Zaham. ²⁰ Palis peske iła romňa la Maacha, le Absolonoskera čha. Laha les sas štar čhave: o Abijah, Attaj, Zizas the o Šelomit. ²¹ Maškar savore peskere romňija the romňija-služki, o Rechabeam nekbuter kamelas la Maacha, le Absolonoskera čha. Sas les dešuocho (18) romňija a šovardeš (60) romňija-služki, savenca les sas bišuocho (28) muršora the šovardeš (60) čhajora.

²² O Rechabeam ačhađa le Abijah, la Maachakere čhas, vaš o vodcas maškar peskere phrala, bo kamla, hoj ov te ačhel kralis. ²³ O Rechabeam kerđa godaha: Thoda peskere čhaven všadzik andre Judsko the Benjaminiko phuv andre zorale fori. Diňa lenge sa, so kampil the but džuvljen.

12

O Šišak džal pro Jeruzalem

¹ Sar o Rechabeam zorafarđa peskero krališagos a sas zoraleder, omukla jekhetane le Izraelitena le RAJESKERO zakonos. ² A vašoda, hoj na sas pačivale le RAJESKE zakonoske, o Egiptsko kralis Šišak gela pro mariben pro Jeruzalem andro pandžto berš, sar kraľinelas o Rechabeam. ³ Avla le 1 200 maribneskere verdanenca, 60 000 muršenca pro graja the but slugađenca andral o Egipt, Libija, Sukkot the Kuš. ⁴ Domarđa a zaila o zorale fori andre Judsko a dogela dži paš o Jeruzalem.

⁵ Akor avla o prorokos Šemajah ko Rechabeam the ko Judske vodci, save denašle le Šišakostar andro Jeruzalem. Phenda lenge: “Kavke phenel o RAJ: ‘Tumen man omuklan, vašoda the me tumen omuklom a diňom andro vasta le Šišakoske.’”

⁶ Pre oda o kralis the o Izraelike vodci pes pokorinde a phende: “O RAJ hino čačipnaskero.”

⁷ Sar o RAJ dikhla, hoj pes pokorinde, prevakerđa ko Šemajah a phenda: “Vašoda, hoj pes pokorinde, na zničnava len, ale len zachraňnava. Miri choli na mukava pro Jeruzalem prekal o Šišak. ⁸ Ale on ena tel leskeri zor, hoj te siklon a te džanen či hin feder te služinel mange, abo le kralenge andral aver phuva.”

⁹ O Egiptsko kralis Šišak gela pro mariben pro Jeruzalem a iła savoro barvalipen andral le RAJESKERO Chramos the palacis. Iła savoro, the o somnakune štiti, save diňa te kerel o Šalamun. ¹⁰ Palis o Rechabeam pre lengero than diňa te kerel o štiti le bronzostar a diňa len le veliteľenge upral o stražnika paš o palaciskero vudar. ¹¹ Kecivar džalas o kralis andre le RAJESKERO Chramos, o stražnika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražnikengero. ¹² Vašoda, hoj o Rechabeam pes pokorinda, o RAJ preačila pre leste te el cholamen a na zničinda les calkom. A sas len pale bach andre Judsko.

Sar o Rechabeam kraľinelas

¹³ O kralis Rechabeam ačila zoralo kralis andro Jeruzalem. Sas leske saranda the jekh (41) berš sar ačila kralis a kraľinelas dešuefta (17) berš andro Jeruzalem, andro foros savo peske kidňa avri o RAJ maškar savore Izraelike kmeňi, hoj ode te el lašardo leskero nav. Leskeri daj sas e Naama andral o Ammon. ¹⁴ Ov kerelas o nalačhipen, bo na rodelas le RAJES cale peskere jileha.

¹⁵ Savore veci, so kerđa o Rechabeam ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hine pisimen andre leskero rodokmeňos the andro zvitki, save pisinde o proroka Šemajah the Iddo. Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena. ¹⁶ Sar o Rechabeam muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačila kralis leskero čhavo, o Abijah.

13

O Judsko kralis Abijah

¹ Sar andro Izrael kraľinelas o Jeroboam dešuocho (18.) berš, o Abijah ačila andre Judsko kralis ² a kraľinelas andro Jeruzalem trin berš. Leskeri daj sas e Michaja, le Urieloskeri čhaj andral e Gibeja.

Sar sas o mariben maškar o Abijah the Jeroboam ³ o Abijah džalas pre leste le 400 000 slugadenca, ale o Jeroboam džalas pre leste le 800 000 slugadenca.

⁴ Akor o Abijah ačhila pro verchos Cemarajim andre Efrajimiko phuv a phenda: “Šun man, Jeroboam the calo Izrael! ⁵ Či tumen na džanen, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskero, kerda le Davidoha zmluva, so pes na del the prephagel*, hoj dela les the leskere potomken o krališagos upral o Izrael pro furt? ⁶ Ale o Jeroboam le Nebatoskero čhavo, savo sas sluhas le Šalamunoske, pes vzburinda pre peskero raj. ⁷ Akor pes pašal leste zgele nalače manuša the zbujnika a ačhade pes pro Rechabeam, pre le Šalamunoskero čhavo. Ov sas mek terno a na sas les godi, hoj te obačhol angle lende.

⁸ Gondolinen tumenge, hoj šaj ņerinen (zvitazinen) upral le RAJESKERO krališagos, so hino andro vasta le Davidoskere čhavage? ņerinen, bo san but džene? Bo hin tumenca the o somnakune gurunora, so tumenge kerda o Jeroboam sar devlen? ⁹ Či na tradlan avri le RAJESKERE rašajen, le Aronoskere potomken the le Leviten? Či na ačhadan peske le rašajen, avke sar aver narodi? Se dojekh dženo, ko kamel te el rašaj, anel terne bikos the efa bakren a avke ačhel rašaj tumare devlence, so nane nič.

¹⁰ Ale amaro Del hino o RAJ, a amen les na omuklam. Amare rašaja, save služinen le RAJESKE, hine le Aronoskere potomki a o Leviti lenca služinen. ¹¹ Sako tosara the rači anen le RAJESKE o labarde the voņava obeti a thoven o mare pro žužo skamind. Sako rat labaren o lampi pro somnakuno momelaris. Amen dolikeras o prikazaņja le RAJESKERE amare Devleskere, ale tumen les omuklan! ¹² Vašoda o Del hino amaro vodcas a sar leskere rašaja trubinena, hoj te den znameņje pro mariben, ov amen lidžala pre tumende!

Muršale andral o Izrael, ma džan pes te marel le RAJEHA, savo hino Del tumare dadeskero! Na ela tumen bach!”

¹³ Medik o Abijah vakerelas, o Jeroboam bičhada jekh partija muršen pre Judsko armada palunestar. Avke o ačhenas anglo Judejci, ale okla murša sas pal lende. ¹⁴ Sar pes o Judejci visarde a dikhle, hoj aven pre lende the palunestar, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. O rašaja trubinenas pro trubi ¹⁵ a o Judejci chudle te vriskinel maribnaskere hangoha. O Abijah len lidžalas andro mariben a o Del zničinda le Jeroboam the leskera armada angle lende. ¹⁶ Avke o Izraeliti denašle anglo Judejci a o Del len diņa andre lengere vasta. ¹⁷ O Abijah the leskere manuša ņerinde (zvitazinde) upral lende a le Izraelike muršendar peła andro mariben jepaš milionos murša. ¹⁸ Akor sas o Izraeliti pokorimen a o Judejci pes imar na daranas, bo pes zmukenas pro RAJ, pre lengere dadengero Del.

¹⁹ O Abijah dureder džalas pal o Jeroboam a zaiła leskere fori o Betel, Ješanah the Efron lengere gavenca. ²⁰ Avke le Jeroboam imar šoha (ņikda) na sas e zor, so les sas, medik kralinelas o Abijah. Palis les o RAJ avke dukhada, hoj muła.

²¹ Ale le Abijoskeri zor sas furt bareder. Ila peske dešuštar (14) romņijen, savenca les sas bišuduj (22) muršora a dešušov (16) čhajora.

²² Savore aver veci, so o Abijah kerda, the leskero vakeriben, hine pisimen andro zvitkos le prorokoskero Iddoskero. ²³ Sar o Abijah muła, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo, o Asa. Sar ov kralinelas, sas deš berš smirom andre phuv.

14

O Judsko kralis Asa

¹ O Asa kerelas oda, so sas le RAJESKE, leskere Devleske, pre dzeka. ² Zničinda o oltara the o thana pro lašariben le modlence, phagerda o sentne slupi a čhingerda tele la Ašerakere slupi. ³ Le manušenje andral e Judsko prikazinda, hoj te lašaren le RAJES, peskere dadengere Devles, a te dolikeren leskero zakonos the prikazaņja. ⁴ Ov andre cali Judsko phuv zničinda o modlengere thana the o kadidloskere oltara. Medik ov kralinelas, sas smirom andre oda krališagos. ⁵ Andre Judsko o Asa ačhavelas o zorale fori, bo andre odi phuv sas smirom. Andre ola berša ņiko na avla pre leste pro mariben, bo o RAJ leske diņa o smirom.

⁶ Phenda le manušenje andral e Judsko: “Zorařaras kala fori oleha, hoj ačhavaha pašal lende o muri, o veži, brani the zavori. Kadi phuv hiņi furt amari, bo kerahas oda, so amendar kamelas o RAJ amaro Del. Rodahas le RAJES a diņa amenge o smirom pal dojekh sera.” Avke ačhavenas o fori a sas len bach.

* 13:5 E Hebrejiko čhib: e zmluva le Ioneskeri

⁷ Le Asa sas le kmeňostar Juda 300 000 murša, savende sas o kopiji the bare štiti, a le Benjaminendar les sas 280 000 murša, savende sas o cikneder štiti the luki. Kala savore sas zorale maribnaskere murša.

⁸ O Zerach andral o Kuš geľa pre lende pro mariben la milionoskera armadaha le kmeňostar Juda the trin šel (300) maribnaskere verdanenca a dogeľa dži paš e Mareša. ⁹ O Asa džalas pre leste peskere muršenca a pririchtinde pes pro mariben andre dolina Cefata paš e Mareša.

¹⁰ O Asa mangelas le RAJES, peskere Devles: “RAJEJA, ča tu jekh šaj pomožines le slabenge andro mariben pro zorale. Pomožin amenge, RAJEJA, Devla amaro, bo pre tute pes zmukas. Andre tiro nav amen džas pre kadi bari armada. RAJEJA, tu sal amaro Del a ňiko angle tu na obačhola.”

¹¹ Avke o RAJ pomožinda le Asaoske the leskera armadake te ňerinel (zvifazinel) upral o Kušijci. On chudle odarik te denašel ¹² a o Asa pal lende džalas peskera armadaha dži ko Gerar. Ode o RAJ peskera armadaha murdarde ajci Kušijcen, hoj ča vajkeci lendar ačhile džide. A odligende odarik igen but veci. ¹³ On palis lokes domarde the savore gava pašal o foros Gerar vašoda, bo avľa pre kale manuša bari dar le RAJESTAR. A odligende odarik savore lačhe veci, save ča kamenas. ¹⁴ Džanas the pre le pastjerengere tabora a odligende odarik igen but bakren the řaven. Avke gele pale andro Jeruzalem.

15

O Asa zŕičinel o modli andre Judsko

¹ Akor le Devleskero duchos avľa pro Azarijah, pro Odedoskero čhavo. ² Ov geľa anglo kralis Asa a phenďa leske: “Šunen man, Asa the savore manuša andral e Judsko the Benjamin! O RAJ ela tumenca, te tumen avena leha. Te les rodena, dela pes tumenge te arakhel. Ale te pes lestar odvisarena, the ov pes tumendar odvisarela. ³ But časos sas o Izrael bijal o čačo Del the bijal o rašaj, savo sikavel o zakonos. ⁴ Ale sar pes andre peskero pharipen visarenas ko RAJ, ko Del, a mangelas les, delas pes lenge te arakhel. ⁵ Andre ola dživesa sas bari dar te džal varekaj pal o Izrael, bo maškar o manuša andre odi phuv na sas o smirom. ⁶ O narodos džalas pre aver narodos a o foros pre aver foros, bo o Del pre lende domukľa dar the pharipen. ⁷ Ale tumen aven zorale a na preačhen te kerel e buči, bo chudena o počiňiben.”

⁸ Kala prorocke lava, so vakerelas o Azarijah, zorařarde le Asa. Ov zŕičinďa o modli andre caľi Judsko the Benjamin the andro Efrajimike brehengere fori, so zaila. Palis oprikerďa the le RAJESKERO oltaris, so sas andre chramoskeri dvora.

⁹ Palis o Asa vičinda savore manušen andral e Judsko, Benjamin the le manušen andral o Efrajim, Menašše the Šimeon, save ode gele te bešel. Bo but Izraeliti imar pregele ko Asa, sar dikhle, hoj leha hino o RAJ, leskero Del.

¹⁰ Savore pes zgele andro Jeruzalem, sar o Asa kralinelas dešupandž (15) berš a trin čhon. ¹¹ Oda džives obetinde le RAJESKE olestar, so pal o mariben ande andral o Gerar: efa šel (700) gurumňen the efa ezera (7 000) bakren. ¹² On ile vera, hoj lašarena le RAJES le dadengere Devles cale peskere jileha the dušaha. ¹³ Dojekh, ko na lašarela le RAJES, le Izraelike Devles, mušinelas te merel, ča ela terno vaj phuro, ča murš, vaj romňi. ¹⁴ Ile odi vera anglo RAJ a palis radisaľonas zorale hangoha, a trubinenas pro trubi the rohi. ¹⁵ Savore manuša andre Judsko sas andro baro radišagos, bo odi vera ile cale peskere jileha. Rodenas le RAJES a ov pes lenge delas te arakhel. Avke o RAJ len diňa smirom savore lengere ňeprijateľendar.

¹⁶ O Asa čhiďa tele pal o tronos peskera baba, la kralovna Maacha, bo kerďa slupos la modlake Ašera. Palis oda slupos čhinda tele, phagerďa a labarda andre dolina Kidron. ¹⁷ Choc o thana andro Izrael, kaj pes lašarenas o modli, na sas zŕičimen, o Asa cale jileha služinelas le Devleske medik dživelas. ¹⁸ Ov andă andre le RAJESKERO Chramos o sentne dari, so diňa ov the leskero dad: o rup, somnakaj the savore aver veci.

¹⁹ Avke na sas ode o mariben, dži andro tranda the pandžto berš (35) sar kralinelas o Asa.

16

O kralis Baaša džal pro Asa

¹ Sar andre Judsko kralinelas o Asa tranda the šov (36) berš, o Izraeliko kralis Baaša geľa pro mariben pre Judsko. O foros Rama zorařarda a thoda ode le slugađen, hoj ňiko andral e Judsko pes te na dochudel aňi avri, aňi andre.

² O Asa iľa savoro rup the somnakaj andral le RAJESKERO Chramos the palacis a bičhada oda peskere služobňikenca andro Damaskus ko kralis Ben-Hadad. Diňa leske

te phenel: ³ “Mi el maškar amende e zmluva, avke sar angloda sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, akana oddža la zmluvatar, so phandlal le Izraelike kraliha le Baašaha, hoj te oddžal het andral miri phuv peskere slugadenca!”

⁴ O Ben-Hadad kerđa avke, sar leske phenda o Asa a bičhađa peskere velitefen la armadaha pro Izraelike fori. On domarde o fori Ijon, Dan, Abel-Majim the savore fori le Naftaliskere, kaj sas odthodo o chaben. ⁵ Sar pal oda šunda o Baaša, preačhila te kerel o buča pro foros Rama. ⁶ Avke o kralis Asa prikazinda savore manušenge andre Judsko, hoj te odligenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa oleha zoralarda o fori Geba the Micpa.

O prorokos dovakerel le kraliske

⁷ Akor avla ko Asa o prorokos Chanani a phenda leske: “Vašoda, hoj tut zmuljal pro Aramejiko kralis a na pro RAJ, našti ņerines (zvitazines) upral e armada le Aramejike kraliskeri. ⁸ Či bisterdal, savi bari armada sas le Kušjicen the le Libijčanen a keci len sas maribnaskere verdana the murša pro graja? Ale tu pes zmuljal pro RAJ, a vašoda len tuke diňa andro vasta. ⁹ Bo o jakha le RAJESKERE predikhen cali phuv, hoj te zoralarel olen, save hine leske oddine cale jileha. Na kerđal godaha, vašoda akanastar aveha furt andro mariben.”

¹⁰ Vaš kala lava o Asa pro prorokos cholisalila a thođa les andre bertena. Akorestar o Asa trapinelas varesave peskere manušen.

O Asa merel

¹¹ Savore aver veci, so kerđa o kralis Asa ešebnovarestar (peršovarestar), medik na mula, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ¹² Sar o Asa kralinelas tranda the eňa (39) berš, igen nasvalila pro pindre. Ale aňi akor pes na visarda ko RAJ, hoj leske te pomožinel, ale ko doktora. ¹³⁻¹⁴ O Asa mula, sar kralinelas saranda the jekh (41) berš a parunde les paš leskere phure dada andro hrobos, savo peske diňa te kerel andro Foros le Davidoskero. Pre leskero felos thode but voňava oleja a labarde bari jag pre leskeri pačiv.

17

O Judsko kralis Jošafat

¹ Pal o Asa ačhila kralis leskero čhavo, o Jošafat. Ov zoralarda peskero krališagos anglo Izrael. ² Andre savore zorale Judske fori diňa slugaden. Rozačhađa partiji slugaden the pre aver thana andre Judsko the andro Efrajimike fori, save domarda leskero dad o Asa.

³ O RAJ sas le Jošafatoha, bo andre peskere ešebne (perše) berša kerelas avke, sar leskero prapapus David. Na lašarelas le Baal, ⁴ ale služinelas peskere dadeskere Devleske, dolikerelas leskere prikazaňja a na kerelas sar o Izraelike kraja anglal leste. ⁵ Vašoda o RAJ zoralarda leskero krališagos a savore manuša andral e Judsko leske anenas dari. Avke ačhila barvalo the slavno. ⁶ Ov sas pačivalo andre služba le RAJESKE a zničinda andre Judsko savore modlengere thana pro lašariben the la Ašerakere slupi.

⁷ Andro trito berš sar kralinelas, bičhađa kale uradňiken andro Judske fori, hoj te sikaven le manušen le RAJESKERO zakonos; le Ben-Chajil, Obadiah, Zecharijah, Netaneel the le Michajah. ⁸ Lenca sas the o Leviti Šemajah, Netanijah, Zebadijah, Asahel, Šemiramot, Jonatan, Adonijah, Tobijah, Tob-Adonijah the o rašaja Elišamas the Joram. ⁹ Ile peha le RAJESKERO zakonos a sikavenas le manušen andre savore Judske fori.

¹⁰ Pro narodi, save sas pašal e Judsko, avla bari dar le RAJESTAR, avke ņiko lendar na džalas pro mariben pro Jošafat. ¹¹ A varesave Filištinci anenas le Jošafatoske dari the počinenas leske daň. O Arabi leske anenas ehta ezera the ehta šel (7 700) capen the bakren.

¹² O Jošafat sas furt zoraleder. Andre Judsko ačhađa zorale fori the o fori le skladenca, ¹³ kaj odthovenas but chaben. Likerelas andro Jeruzalem le nekfeder slugaden, ¹⁴ save sas rozulade (rozdelimen) andro partiji pal peskere fajti.

Andre Judsko o veliteľa upral o ezeros sas:

o Adnah le 300 000 zorale slugadenca,

¹⁵ dujto o Jochanan le 280 000 slugadenca

¹⁶ a trito o Amasiah le Zichriskero čhavo, savo korkoro pestar geľa andre služba le RAJESKERI, le 200 000 slugadenca.

¹⁷ Andral o Benjamin:

o Eljadas, o zoralo slugađis, le 200 000 slugađenca le lukenca the štitenca
¹⁸ a dujto o Jehozabad le 180 000 vizbrojimen slugađenca.

¹⁹ Kala murša služinenas le kraliske andro Jeruzalem a avre slugađen rozačhada andre zorale fori pal cali Judsko phuv.

18

O Michah dovakerel le Achaboske

¹ Le kralis Jošafat andral e Judsko sas igen baro barvalipen the slava. Leskero čhavo iła romňake le Achaboskera čha, vašoda o krafa ačhile jekhetane. ² Pal varesave berša gela ko Achab andre Samarija. O Achab prekal o Jošafat the leskere manuša murdarđa but bakren the gurumñen. A paš oda les kerelas upre pro mariben pro Ramot-Gilead. ³ Avke o Izraeliko kralis Achab phučla le Jošafatostar: “Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?”

O Jošafat leske odphenda: “Me the mire murša sam jekhetane tuha a džaha tumenca andro mariben.” ⁴ Ale o Jošafat phenda le Achaboske: “Phuč ešeb (peršo) so phenel pre oda o RAJ.”

⁵ Avke o Achab zvičinda ajse štar šel (400) proroken a sar sas jekhetane, phučla lendar: “Majnav te džal pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Dža!” odphende leske. “O RAJ oda dela le kraliske andro vasta!”

⁶ Ale o Jošafat pes phučla: “Nane ade mek varesavo aver prorokos le RAJESKERO, hoj lestar te phučas?”

⁷ O Achab odphenda: “Hin ade mek o Michah, le Jimloskero čhavo, prekal savo pes šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo mange nič lačo na prorokinel, ale furt ča nalačo.”

“Ma vaker avke, kralina!” phenda o Jošafat.

⁸ Avke o Achab vičinda jekhe uradňikos a phenda leske: “An sigo le Jimloskere čhas Michah!”

⁹ O Achab the o Jošafat bešenias pre peskere troni paš e brana anglo foros Samarija pre oda than, kaj žužarenas o div. Sas pre lende urde o kralengere plašti a ola proroka anglal lende prorokinenas. ¹⁰ O Cidkijah, le Kenaaniskero čhavo, kerđa trastune rohi a vičinelas: “Avke phenel o RAJ: ‘Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha avri.’”

¹¹ Savore proroka kavke prorokinenas: “Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ oda dela andro vasta le kraliske.”

¹² O uradňikos, savo gela pal o Michah, phenda leske: “Dikh, savore proroka prorokinenas le kraliske bach. Mi en tire lava ajse sar lengere. The tu prorokin bach!”

¹³ Ale o Michah leske phenda: “Avke sar dživel o RAJ, me vakerava ča oda, so phenela miro Del.”

¹⁴ Sar o Michah avla ko Achab, phučla lestar: “Majnav te džal pro Ramot-Gilead, abo na?”

“Džan a ňerinena (zvitazinena),” phenda leske, “o RAJ oda dela andre tumare vasta!”

¹⁵ Ale o kralis leske phenda: “Kecivar tut te lel andre vera, hoj mange te vakeres ča o čačipen andre le RAJESKERO nav?”

¹⁶ O Michah phenda: “Dikhłom calo Izrael rozčhido pal o verchi sar bakren, saven nane pašteris. A o RAJ phenda: ‘Kale manušen nane ko te lidžal. Dojekh andro smirom mi džal khere.’”

¹⁷ Akor phenda o Achab le Jošafatoske: “Na phendom tuke, hoj mange nič lačo na prorokinel, ale ča nalačo?”

¹⁸ O Michah mek phenda: “Šunen akana o lav le RAJESKERO! Dikhłom le RAJES te bešel andro ňebos pre leskero tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste. ¹⁹ O RAJ lendar phučla: ‘Ko kerela upre le Izraelike kralis Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead, hoj ode te merel?’ Jekh phenelas kavke a dujto avke. ²⁰ Androda avla varesavo duchos anglo RAJ a phenda: ‘Me leha thovava avri!’ A o RAJ lestar phučla: ‘Sar?’ ²¹ Avke oda duchos phenda: ‘Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.’ O RAJ phenda: ‘Dža a ker ada. Ela tu bach!’ ²² Akana pes avke the ačhila! O RAJ kerđa, hoj o duchos len te lidžal andro klamišagos, a korkoro pre tu mukla e bibach!”

²³ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskero čhavo, gela ko Michah, demađa les pal e čham a phenda: “Sar gela mandar oda duchos le RAJESKERO, hoj te vakerel tuha?”

²⁴ O Michah odphenda: “Tu oda korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.”

²⁵ Akor o Achab prikazinda: “Chuden le Michah a lidžan les ko foroskero velitelis Amon the ko kraliskero čhavo Joaš. ²⁶ Phenen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‘Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the pañi, medik man na avava pale bachtales.’”

²⁷ Ale o Michah phenda: “Te pes bachtales visareha, akor o RAJ na vakerelas prekal ma. Mi šunen oda savore manuša!”

Le Achaboskero meriben

²⁸ O Izraeliko kralis Achab the o Judsko kralis Jošafat džanas pro mariben pro Ramot-Gilead. ²⁹ A o Achab phenda le Jošafatoske: “Me man preurava andre aver gada sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskero plaštos.” Avke o Achab pes preurda andre aver gada a gela andro mariben.

³⁰ O kralis andral o Aram prikazinda peskere velitelenge upral o maribnaskere verdana: “Te na džal tumenge pal ñikaste, ča pal o Izraeliko kralis.” ³¹ Sar o velitela dikhle le Jošafat, gondolinde peske, hoj oda hino o Izraeliko kralis a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda a o Del leske pomožinda a visarda len lestar. ³² Sar o velitela pre oda avle, hoj oda nane o Achab, preačhile pre leste te džal.

³³ Ale varesavo slugađis ča avke livinda andral o lukos a taľinda (trafinda) les maškar o pancjeris. Avke o Achab phenda le manušeške savo lidžalas leskero verdan: “Visar tut a odligen man andral o mariben, bo som zrañimen.” ³⁴ Ale oda džives o mariben sas zoralo, avke o Achab mušinda te ačhel dži rači andro verdan anglo Aramejčana a sar zagela o kham ov mula.

19

O prorokos dovakerel le Jošafatoske

¹ Sar o Judsko kralis Jošafat avla pale khere andro Jeruzalem bachtales, ² avla o prorokos Jehu, le Chananiskero čhavo, arakhla pes leha a phenda leske: “Gondolines tuke, hoj hin mištes te pomožinel le bijedevleskere manušenge a te sikavel o jileskeriben olenge, ko džan pro RAJ? Vašoda hin pre tute le RAJESKERI cholí. ³ Ale o RAJ paš tu arakhla the vareso lačho: Tu zñičindal savore Ašerakere modlengere slupi andral odi phuv a kamehas te kerel oda, so hin le Devleske pre dzeka.”

O Jošafat ačhavel sudcen

⁴ Choc o Jošafat bešelas andro Jeruzalem, pale geľa ko manuša la Beer-Šebatar dži paš o Efrajimike brehi, hoj te vakerel le manušenca, hoj pes pale te visaren ko RAJ, savo hino Del lengere phure dadengero. ⁵ Andre dojekh zoralo foros andre Judsko phuv ačhada sudcen. ⁶ Phenda le sudcenge: “Merkinen pre oda so kerena, bo na sudzinen andre manušeškero nav, ale andro RAJESKERO nav. Ov hino tumenca paš dojekh sudos, sar sudzinenava varekas. ⁷ Vašoda keren peskeri buči pačivalones a mi el tumen dar anglo RAJ, bo o RAJ amaro Del hino čačipnaskero, na kidel peske avri manušen, aňi na del pes te cinel.”

⁸ Palis o Jošafat the andro Jeruzalem ačhada Leviten, rašajen the anglune muršen sar sudcen, hoj te sudzinen le manušen te len hin vareso maškar peste, abo te vareko na dolikerel le RAJESKERO zakonos. ⁹ Palis o Jošafat lenge prikazinda: “Keren oda pačivalones, cale jileha a mi el tumen dar anglo RAJ. ¹⁰ A sar avena angle tumende o manuša andral aver fori, hoj len te rozsudzinen – či džala pal oda, hoj vareko varekas murdarda, abo hoj vareko na dolikerda o zakonos, o prikazaňja abo le RAJESKERE lava – mušinen lenge te dovakerel, sar pes majinen te likerel, hoj te na keren binos anglo RAJ, hoj le RAJESKERI cholí te na avel pre tumende the pre tumare pašutne. Keren oda a na ela tumen binos.

¹¹ O Amariah, o nekbareder rašaj, rozsudzinelava savore RAJESKERE veci. O Zebadiah, le Jišmaeloskero čhavo, savo hino vodcas upral o kmeňos Juda, rozsudzinelava savore kraliskere veci a o Leviti ena o uradñika paš o sudos. Aven bi e dar a o RAJ mi el oleha, kas hin čačipen.”

20

O mariben le manušenca andral o Edom

¹ Pal varesavo časos gele pro mariben pro Jošafat o Moabčana, o Ammončana a lenca varesave Meunci.

² Varesave manuša avle a phende le Jošafatoske: “Igen bari armada avel pre tu andral o Edom pal aver sera le morostar. Hine imar andro Chacecon-Tamar, oda andro En-Gedi.”

³ O Jošafat predarandila a mangelas le RAJES, so majinel te kerel. A andre caľi Judsko

phuv diña avri o postos. ⁴ Palis pes zgele andro Jeruzalem o manuša andral dojekh Judsko foros a manganas le RAJES, hoj lenge te pomožinel.

⁵ Avke o Jošafat ačhiła maškar savore manuša angle nevi dvora andre le RAJESKERO Chramos ⁶ a phendā:

“RAJEJA, Devla amare dadengero, či na sal Del pro ņebos a na kralines upral savore narodi the krališagi? Andre tire vasta hin bari zor a ņiko na obačhola angle tu. ⁷ Devla amaro, či na tradlāl avri anglal tiro Izraeliko narodos le manušen, so bešenas andre kadi phuv? Či na diñal la pro furt le potomkenge le Abrahamoskere, savo sas tiro prijatelīs? ⁸ Ade bešenas a ačhade tuke o Chramos prekal tiro nav a phende: ⁹ “Te avela pre amende varesavo nalačhipen, mariben, nasvaliben či bokh, a te avaha anglal tu angle kada Chramos – kaj tut lašaren – a chudaha te vičinel andre peskero pharipen ke tute, tu amen šuneha avri a zachrañineha.”

¹⁰ Ale akana avle ade pre amende o Ammončana, Moabčana the Edomčana. Tu na domuklāl amare phure dadenge te zničinel kale naroden, akor sar džanas avri andral o Egipt, avke obgele len a na murdarde. ¹¹ Akana, dikh sar amenge visaren pale! Avle amen te tradel avri andral e phuv, savi amenge tu diñal. ¹² Devla amaro, či tu len na kames te potrestinel? Amen sam bi e zor angle kadi bari armada, savi avel pre amende. Na džanas, so te kerel, ale amare jakha hine hazdle ke tute, bo ča jekh tu amenge šaj pomožines.”

¹³ Sar savore Judejci ačhenas anglo RAJ peskere čhavenca, romñenca the le muršorenca, ¹⁴ avlā le RAJESKERO Duchos pro Levitas, savo sas maškar o manuša. Ov sas o Jachaziel, le Zecharijoskero čhavo andral le Asafoskeri fajta a potomkos le Asafoskero prekal o Benajah, Jeiel the Mattaniah.

¹⁵ Ov prevakerđa: “Šunen man, ó kralina Jošafat, the savore manuša, save bešen andre Judsko the Jeruzalem! Avke tumenge phenel o RAJ: ‘Na daran tumen a na izdran kala zorala armadatar. Bo kada mariben nane tumaro, ale le Devleskero. ¹⁶ Tajsa džan pre lende, bo on akor avena upre la dolinakere dromeha Cic a arakhena len pro agor la dolinakero, angle pušta Jeruel. ¹⁷ Tumen pes na mušinen te marel, ale rozachaven pes a ačhen pro than. Avke dikhena sar tumen o RAJ zachrañinela, ó manušale andral e Judsko the Jeruzalem! Ma daran tumen a ma izdran! Tajsa džan pre lende a o RAJ ela tumenca.’”

¹⁸ Avke o Jošafat bandiła anglo RAJ le mujeha dži ke phuv a savore manuša andral e Judsko the Jeruzalem pele pre phuv a lašarenas les. ¹⁹ Andre oda varesave Leviti andral o Kohatoskero the Korachoskero potomstvov ushile upre a zorale hangoha chudle te lašarel le RAJES, le Izraelike Devles.

²⁰ Avke pre aver džives sig tosara ushile a džanas andre pušta paš e Tekoa. Akor o Jošafat anglal lende zaačhiła a phendā: “Šunen man manušale andral e Judsko the Jeruzalem! Pačan le RAJESKE, amare Devleske, a obačhona! Pačan the le prorokenge a ela amen bach!” ²¹ Sar lenca dovakerđa, ačhada muršen, hoj te džan angle armada a te lašaren le RAJES le lavenca:
“Palikeren le RAJESKE!

Leskero kamiben hino pro furt!”

²² A soča chudle te gilavel a te lašarel le RAJES, o RAJ kerda bari balamuta (zmetkos) maškar o Ammončana, Moabčana the Edomčana*, save avle pre lende pro mariben. On korkore maškar peste pes chudle te marel. ²³ Avke o Moabčana the o Ammončana gele pre Edomiko armada a murdarde savoren. Palis pes visarde a murdarde jekh avres.

²⁴ Sar e Judsko armada avlā pre oda than, khatar dičhol pre pušta, dikhle pre phuv ča mule manušen. ņiko lendar na ačhiła te dživel. ²⁵ O Jošafat peskere muršenca gela ke lende a ile savoro, so pal lende ačhiła. Arakhle paš lende igen but sersamos, dragane veci the gada. Sas ode ajci veci, hoj naši odarik odligende savoro. Trin dživesa hordinenas oda, so birinenas. ²⁶ Pro štarto džives pes zgele andre dolina Beracha, kaj lašarenas le RAJES. Vašoda oda than pes dži adadžives vičinel le Berachoskeri† dolina.

²⁷ Palis o Jošafat lidžalās čala armada pale andro Jeruzalem. Sas len baro radišagos, bo o RAJ lenge diña o ņerindipen (vitatzvo) upral o ņeprijateľa. ²⁸ Sar doavenas andro Jeruzalem, bašavenas pro harfi, citari the trubi, sar phirenas paš o Chramos.

²⁹ Dojekh narodos šunđa, so kerđa o RAJ le Izraelike ņeprijateľiha. Avke e dar le Devlestar avlā pre lende. ³⁰ Avke o Jošafat kralinelas andro smirom, bo leskero Del leske diña o smirom pal dojekh sera.

* 20:22 O murša andral o verchi Seir. † 20:26 Beracha: te lašarel

Sar o Jošafat dokralinda

³¹ Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš sar ačhila kralis andre Judsko a kralinelas andro Jeruzalem bišupandž (25) berš. Leskeri daj sas e Azuba, le Šilchioskeri čhaj. ³² Ov kerelas oda, so anglal leste leskero dad o Asa a na odvisarda pes ole dromestar. So kerelas, sas le RAJESKE pre dzeka. ³³ Ale o thana kaj lašarenas le modlen na zničinda a o manuša mek furt lašarenas avre devlen a na peskere dadengere Devles.

³⁴ Savore aver veci, so o Jošafat kerda, ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muła, del pes te genel andre Kronika le Jehuoskeri, savo sas čhavo le Chananiskero. Oda hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

³⁵ Jekhvar o Judsko kralis Jošafat pes dothoda le Izraelike kraliha Achazijoha, savo sas igen nalačo. ³⁶ On jekhetane ačhade o lodi paš o pristavos Ecjon-Geber. ³⁷ Ale o Eliezer, le Dodavahuoskeri čhavo andral e Mareša, prorokinelas le Jošafatoske: "Vašoda, hoj tut dothoda jekhetane le Achazijoha, o RAJ zničinela oda, so ačhađal!" Avke e balvaj rozdemađa o lodi a šoha (ňikda) lenca na gele pro moros.

21

O Jehoram kralis andre Judsko

¹ Sar o Jošafat muła, parunde les andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis andro Judsko leskero čhavo o Jehoram. ² Le Jehoram sas šov phrala: o Azarijah, Jechiel, Zecharijah, Azarijah, Michael the o Šefatiah. Kala savore sas le Jošafatoskere čhave. ³ O dad len diňa igen but rup, somnakaj the barvale veci a Judske fori le zorale murenca. Ale o krališagos diňa le Jehoramoske, bo sas ešebno (peršo) čhavo.

⁴ Sar le Jehoramoste sas imar o krališagos zorales andro vasta, diňa te murdarel la šablaha savore peskere phralen the varesave Izraelike vodcen. ⁵ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhila kralis a kralinelas ochto berš andro Jeruzalem. ⁶ Ov kerelas avke sar le Achaboskeri fajta the o aver Izraelike krala, bo iła romňake le Achaboskera čha. Vašoda kerelas nalačhipen anglo RAJ. ⁷ Ale o RAJ na kamelas te zničinel le Davidoskera fajta, prekal peskero služobňikos David. Bo phandla leha zmľuva a diňa les lav, hoj mukela furt varekas leskere potomkendar pro tronos.

⁸ Sar o Jehoram kralinelas, o manuša andral o Edom pes vzburinde pre Judsko a korkore peske ačhade kralis. ⁹ Avke o Jehoram geľa ode savore peskere velitelenca the maribnaskere verdanenca. Ode pes pašal leste pal savore seri rozačhade o Edomčana, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle het. ¹⁰ Ole dživesestar dži adadžives o Judsko na likerelas tel peskeri zor o Edom.

Akor the o foros Libna pes vzburinda, bo o Jehoram omukla le RAJES, peskere dadeskere Devles. ¹¹ Ačhađa andre Judsko the o thana, kaj lašarenas le modlen a aleha lidžalas le manušen andral o Jeruzalem the Judsko andro binos.

Le Eliašoskero lil

¹² O Jehoram chudla lil le prorokostar le Eliašostar a sas andre pisimen:

"Avke vakerel o RAJ, o Del tire prapapuskeri le Davidoskero: 'Tu na phirehas pal oda drom, so tiro dad o Jošafat the o Judsko kralis Asa, ¹³ ale phirehas pal ole droma so the o Izraelike krala a lidžahas le manušen andral e Judsko the Jeruzalem, hoj te en napačivale le RAJESKE, avke sar len lidžalas the le Achaboskeri famelija. Tu murdarda le peskere phralen, save sas feder sar tu, ¹⁴ vašoda o RAJ igen dukhavela tire manušen, tire čhaven the romňijen a zničinela sa, so tut hin. ¹⁵ Tu aveha igen nasvalo pre džombra a oda nasvaliben ela furt goder, medik tutar o goja na avena avri.'"

¹⁶ Palis o RAJ kerda upre le Filištinen the le Araben, save bešenas pašes paš o Kušijci, hoj te džan pro mariben pro Jehoram. ¹⁷ On gele andre Judsko a ile andral le kraliskero palacis savoro, so ode arakhle: o barvalipen, leskere čhaven the romňijen. A ňiko leske na ačhila, ča o nekterneder čhavo, o Achazijah.

¹⁸ Pal kada savoro o RAJ mukla pro Joram o nasvaliben pre džombra, so pes na delas te sastarel. ¹⁹ O nasvaliben sas furt goder a pal o duj berš andral leste avle avri o goja a muła andro bare dukha. O manuša leske na labarde e bari jag pro vartišagos, avke sar leskere phure dadenge.

²⁰ O Jehoram ačhila kralis, sar leske sas tranda the duj (32) berš a ochto berš kralinelas andro Jeruzalem. ňikaske na sas pal leste pharo sar muła. Parunde les andro Foros le Davidoskero, ale na andre le kralengere hrobi.

22

O Achazijah kralis andre Judsko

¹ O manuša andral o Jeruzalem ačhade pal o Jehoram vaš o kralis leskere nekternedere čhas, le Achazijah. Bo savore leskere phuredere čhaven murdarda e partija murša, savi jekhetane le Arabenca avla andro taboris.

² Le Achazijoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kralis a kralinelas andro Jeruzalem jekh berš. Leskeri daj sas e Atalija, savake sas papus o Izraeliko kralis Omri.

³ The ov kerelas avke, sar le Achaboskeri famelija, bo leskeri daj les andre kada lidžalas. ⁴ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar le Achaboskeri famelija, bo on ačhile leskere radci, sar muľa leskero dad. A oda les thovelas tele. ⁵ Ov len šunda the akor, sar gela le Achaboskere čhaha le Joramoha – savo sas kralis andro Izrael – pro mariben pro Aramejiko kralis Chazael andro Ramot-Gilead. Ode o Aramejčana zrañinde le Joram, ⁶ avke ov pes pale visarda andro Jezreel, hoj te sastol le ranendar. O Judsko kralis Achazijah gela te dikhel le Joram andro Jezreel, sar sas zrañimen.

⁷ O Del chasñarda oda, hoj o Joram gela te dikhel le Achazijah, hoj les te čhivel tele. Bo sar sas ov ke leste, gela pre lende o Jehu, le Nimšiskero čhavo, saves o RAJ pomakhľa, hoj te zñičinel le Achaboskeri famelija. ⁸ Sar o Jehu murdarkerelas le Achaboskeri famelija, arakhľa ode le vodcen andral e Judsko the le Achazijoskere phraleskere čhaven, save leske služinenas, a o Jehu the len murdarda. ⁹ Palis rodenas le Achazijah a chudle les, sar pes garuvelas andre Samarija. Odarik les ande ko Jehu a sas murdardo. Parunde les, bo phende: “Leskero papus sas o Jošafat, savo sas cale jileha pačivalo le RAJESKE.”

Andre le Achazijoskeri famelija na sas ko te prelel o krališagos.

O Joaš hino zachrañimen

¹⁰ Sar dikhľa e Atalija, le Achazijoskeri daj, hoj lakero čhavo hino murdardo, chudľa te murdarkerel cala kraliskera famelija andro Judsko. ¹¹ Ale jekh čhaj le kraliskeri le Joramoskeri, e Jehošeba, zachrañinda jekhe čhas oleha, hoj les odligenda maškar o kraliskere čhave, saven e Atalija kamľa te murdarel. Bo ıla le Joaš, le Achazijoskere čhavores, the la džuvľa, savi les delas te pijel a garuđa len andro kher pro soviben andro Chramos, hoj les te na murdarel e Atalija. E Jehošeba sas pheñ le Achazijoske a lakero rom sas o rašaj Jehojada. ¹² Garuvelas le Joaš andro Chramos šov berš, medik e Atalija kralinelas andro Judsko.

23

O Jehojada ačhavel le Joaš kraliske

¹ Andre eftato berš o rašaj Jehojada diňa te vičinel ke peste le velitelen upral o šel – le Jerochamoskere čhas le Azarijah, le Jochananoskere čhas le Jišmael, le Obedoskere čhas le Azarjah, le Adajoskere čhas le Maasejah the le Zichriskere čhas le Elišafat – hoj lenca te phandel e zmluva. ² On pophirde pal cali Judsko phuv a vičinenas le Leviten andral dojekh Judsko foros the savore fajtengere vodcen andro Izrael. Sar avle andro Jeruzalem, ³ savore ola džene pes zgele andro Chramos a phandle zmluva le kraliha.

O Jehojada lenge phenda: “Kade hino le kraliskero čhavo, o Joaš! Ov ela kralis, avke sar o RAJ le David diňa lav pal leskere potomki. ⁴ Keras avke: Tumen, o rašaja the Leviti, pes rozulavena (rozdelinena) pro trin partiji. Jekh partija le Levitendar the rašajendar mi stražinen pro Šabbat paš o chramoskere vudara, ⁵ dujto partija andro kraliskero palacis a trito partija paš e Zakladoskeri Brana. A savore aver manuša pes mi zdžan andre chramoskeri dvora. ⁶ Ale ñiko andre našti džala, ča o rašaja the o Leviti, save ode služinen. On šaj džan andre, bo hine sentñarde. Savore aver manuša, mi ačhen avri, avke sar o RAJ prikazinda. ⁷ Tumen o Leviti pes rozačhavena le zbrañenca andro vasta pašal o kralis. Te vareko kamľahas pes te dochudel andro Chramos, mi merel. Džan le kraliha, všadzik kaj džala.”

⁸ O Leviti the savore murša andral e Judsko kerde sa avke, sar lenge prikazinda o Jehojada. Dojekh elas peskere muršen, či len sas služba pro Šabbat vaj na, bo o Jehojada oda džives ñikas na premukľa andral e služba. ⁹ Palis o Jehojada diňa le velitelenge o kopiji a cikne the bare štiti andral o Chramos, so sas le Davidoskere. ¹⁰ Ov rozačhada savore muršen le zbrañenca pašal o kralis: Ačhenas pašal o oltaris the Chramos, le juhostar dži ko severos.

¹¹ Akor ande le Joaš avri a thode leske pro šero e korona. Dine leske e kraliskeri zmluva a ačhade les vaš o kralis. O Jehojada leskere čhavenca les pomakhle a vičinenas anglal leste: “Mi dživel o kralis.”

Murdaren la Atalija

¹² Sar e Atalija šunda e vika le manuŝengeri, save džanas a radisalonas le kralistar, geľa the oj ke lende andro Chramos. ¹³ Sar ode doavľa, dikhľa te ačhel le neve krališ paš o slupos, kaj ačhelas furt o krališ. Pašal leste sas o veliteľ a murša le trubenca a savore manuša radisalonas a trubinenas a o lavutara le citarenca the harfenca lidžanas e oslava. Akor e Atalija rozčhingerďa o gada pre peste a zvičinda: “Zradzinde man! Zradzinde man!”

¹⁴ O rašaj Jehojada phenda le veliteľenge upral o šel: “Lidžan la avri le slugadendar a murdaren dojekhes, ko kamela vaš late te zaáčhel!” Bo na kamľa la Atalija te murdarel andre le RAJESKERO Chramos. ¹⁵ On la chudle a džanas laha ke Grajengeri Brana paš o palacis a ode la murdarde.

O Jehojada lidžal pale le manušen paš o RAJ

¹⁶ Palis o Jehojada phandľa zmluva anglo RAJ, hoj ov, o Joaš the savore Izraeliti ena le RAJESKERE manuša. ¹⁷ Avke savore manuša gele andre le Baaloskero chramos a čhide les tele. Phagerde o oltara the o modli a murdarde le Mattan, savo sas leskero rašaj, paš o oltaris.

¹⁸ Palis o Jehojada ačhada le Levitengere rašajen upral o Chramos. Bo len o David ačhada andre odi služba, hoj te anen o labarde obeti le RAJESKE avke, sar hin pisimen andro Mojžišoskero zakonos, le radišagoha the gilavipnaha, sar prikazinda o David. ¹⁹ A ačhada paš o chramoskere brani le vratňiken, hoj pes te na dochudel andre űiko, ko hino nažužo.

²⁰ Palis o Jehojada iľa peha le veliteľen upral o šel, le anglune manušen, uradňiken the savore manušen andral odi phuv a odligenda le krališ andral o Chramos prekal e Upruňi Brana andro palacis a thode les te bešel pro tronos. ²¹ Savore manuša andre odi phuv radisalonas a andro foros sas smirom, bo la Atalija murdarde la šablaha.

24

O Joaš krališ andre Judsko

¹ Le Joašoske sas eŝta berš, sar ačhila krališ a kralinelas andro Jeruzalem saranda (40) berš. Leskeri daj sas e Cibja andral e Beer-Šeba. ² Medik o rašaj Jehojada dživelas, o Joaš kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. ³ O Jehojada le Joašoske kidňa avri duje romňijen a lenca les sas murša the čhaja.

⁴ Pal varesavo časos o Joaš peske phenda, hoj oprikerela le RAJESKERO Chramos. ⁵ Zvičinda le rašajen the le Leviten a prikazinda lenge: “Džan andre savore Judske fori a kiden avri le manušendar e beršeskeri daň, hoj te oprikeras amare Devleskero Chramos. Keren oda sigo!” Ale o Leviti aleha na sidarenas.

⁶ Avke o krališ Joaš peske diňa te vičinel le anglune rašas, le Jehojada, a phučľa lestar: “Soske na bičhadal le Leviten, hoj te anen le manušendar andral e Judsko the Jeruzalem e beršeskeri daň prekal o Sentno Stanos, avke sar o Mojžiš le RAJESKERO služobňikos diňa avri le Izraelitenge? ⁷ Se e bijedevleskeri džuvľi Atalija the lakere čhave gele andro Devleskero Chramos, phagerenas a ile savore sentne veci, hoj lenca te lašaren le Baal.”

⁸ Avke o krališ prikazinda le Levitenge, hoj te keren bari truhlica a te thoven la avri paš e chramoskeri brana. ⁹ Palis diňa te phenel le manušenge andre caľ Judsko the Jeruzalem, hoj te anen le RAJESKE o daňe, avke sar o Mojžiš, le Devleskero služobňikos, oda diňa avri le Izraelitenge pre puša. ¹⁰ Savore veliteľ the manuša radišagoha anenas o love a čhivkerenas andre truhlica, medik na sas pherardĭ. ¹¹ Sako džives o Leviti lidžanas e truhlica ko kraliskero uradňikos. Te dikhelas, hoj hin andre but love, avelas o kraliskero pisaris the o uradňikos le nekbaredere rašaskero, čhivenas o love avri a zgenenas len. Palis la thovenas pale pre lakero than. Kerenas oda sako džives a kidle avri igen but love.

¹² Palis o krališ the o Jehojada ola love denas le muršeske, savo sas ačhado upral e buči. O Chramos oprikerenas o manuša, save džanenas te kerel le barenca, o fesara the o kovača, save kerenas le trasteha the le bronzoha. ¹³ Mukle pes te prikerel o Chramos a e buči lenge džalas igen mištes. Oprikerde a zoralarde o Chramos a sas ajso sar angłoda. ¹⁴ Sar dokerde e buči, o love so ačhile ande anglo krališ the Jehojada. A o Joaš vaš ola love diňa te kerel veci andro Chramos: o sersamos pre služba the pro obeti, o čare the aver somnakune a rupune veci. A medik o Jehojada dživelas, furt kerenas o labarde obeti andro Chramos.

¹⁵ O Jehojada sphurila a muľa, sar leske sas 130 berš. ¹⁶ Parunde les andro kraliskero hrobos andro Foros le Davidoskero, bo kerďa but lačhipen prekal o Izrael, prekal o Del the prekal leskero Chramos.

O Joaš pes odvisarel le RAJESTAR

¹⁷ Pal oda sar muľa o Jehojada, o Judske vodci avle a dine pačiv le kralis. A priačila pre lengere lava. ¹⁸ On palis preačhile te lašarel andro Chramos le RAJESKERO, peskere dadengere Devles, a chudle te lašarel la Ašerakere slupi the modli. Vaš kala bini avla le Devleskeri choli pre Judsko the Jeruzalem. ¹⁹ O RAJ bičhavelas ke lende le proroken, hoj pes pale te visaren ke leste. Ale on len na šunenias, choc lenge dovakerenas.

²⁰ Akor avla le Devleskero Duchos pre le Jehojadoskero čhavo Zecharijah. Ov ačila anglo manuša a dovakerelas lenge: "Kavke vakerele o Del: 'Soske na dolikeren le RAJESKERE prikazañje? Na ela tumen bach, bo omuklan man a vašoda the me tumen omukava.'"

²¹ Akor o manuša pes dothode pro Zecharijah a pre kraliskero lav les murdarde le barenca pre dvora paš o Chramos. ²² O Joaš bisterda pro lačhipen, so leske kerelas leskero dad, o Jehojada, a diña te murdarel leskere čhas. Sar o Zacharijah merelas, zvičinda: "RAJEJA, dikh pre ada a visar lenge pale!"

Le Joaš murdaren

²³ E Aramejiko armada geľa pro Joaš andre Judsko the Jeruzalem vaj pal o berš. Murdarde savore leskere vodcen, save sas upral o manuša a savore veci the barvalipen, so zaille, bičhade le kraliske andro Damaskus. ²⁴ Choc e Aramejiko armada avla frima muršenca, o RAJ diña la Judska armada, choc sas bareder, andre lengere vasta, bo omukle le RAJES, peskere dadengere Devles. Avke o Joaš sas potrestimen. ²⁵ Sar o Aramejiko armada odgela, mukle le Joaš igen dukhades. Korkore leskere služobñika pes dothode pre leste, vašoda, hoj diña te murdarel le Jehojadoskere čhas, a murdarde les pre leskero hados. Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskero, ale na andre kralengere hrobi.

²⁶ Kala džene pes pre leste dothode: o Zabad o čhavo la Šimeatakeri, savi sas Ammončanka, the o Jehozabad o čhavo la Šimritakeri, savi sas Moabčanka. ²⁷ Andro Viklados pal o Kralengere Zvitki hin pisimen pal le Joašoskere čhave, the oda, so pal leste vakerenias o proroka, the pal oda, sar oprikerda o Chramos. Pal leste ačila kralis leskero čhavo o Amacijah.

25*O Amacijah kralis andre Judsko*

¹ Le Amacijaske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kralis, a kralinelas bišueña (29) berš andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Joaddan andral o Jeruzalem. ² O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na cale jileha. ³ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskere vasta, diña te murdarel peskere služobñiken, save murdarde leskere dades. ⁴ Ale lengere čhaven na diña te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro Mojžišoskero zakonos: "O dada našti meren vaš o binos, so kerde lengere čhave, añi o čhave vaš le dadengere, ale dojekh mi merel vaš peskero binos."

O mariben le Edomčanenca

⁵ O Amacijah vičinda savore muršen andral o kmeños Juda the Benjamin a ačhada andre lengere fajti velifelen upral o ezeros the upral o šel slugada. Palis zgenda 300 000 muršen phureder sar biš (20) berš pririchtimen te džal andro mariben le šfitoha the kopijaha. ⁶ Počinda 3,4 toni rup* vaš o 100 000 zorale maribnaskere muršen andral o Izrael, hoj te maren pes vaš leste.

⁷ Ale avla ke leste jekh murš le Devleskero a phenda: "Kralina, ma le tuha le Izraeliten, bo o RAJ nane ole manušenca andral o Efrajim! ⁸ Choc te džas šmelones andro mariben, o Del kerela, hoj te prekheles (prehrajines) o mariben le ñeprijaťelñiha, bo le Devles hin zor te pomožinel abo te čhivel tele!"

⁹ Pre oda lestar o Amacijah phučla: "Ale so ela ole rupoha, so počindom vaš lende?"

Le Devleskero murš leske odphenda: "O RAJ tuke šaj del mek buter sar oda."

¹⁰ Avke o Amacijah bičhada pale khere le muršen, save avle ke leste andral o Efrajim. On igen cholisalile pro manuša andral e Judsko a cholaha pes visarde khere.

¹¹ O Amacijah bi e dar džalal peskere muršenca andre Londi Dolina. Ode murdarđa 10 000 Edomčanen† ¹² a zaille the avre 10 000 muršen. Ligende len upre dži pro agor pre skala Sela a odarik len čhivkerenas tele pro skali a sas rozmarde.

¹³ Ale ola murša, saven o Amacijah bičhada khere, džanas pro Judske fori la Samarijatar dži paš o Bet-Choron. Ode murdarde 3 000 muršen a zaille odarik but veci.

* 25:6 E Hebrejiko čhib: šel (100) talenti † 25:11 E Hebrejiko čhib: muršen andral o Seir

¹⁴ Sar o Amacijah ņerinda (zviřazinda) upral o Edomčana, visaliła pale andro Jeruzalem. Anda peha le Edomike devloren a bandolas angle lende the labarelas o kadidlos. ¹⁵ Akor o RAJ igen cholisaliła pro Amacijah a bičhađa ke leste prorokos, savo leske dovakerelas: “Soske lařares avre narodengere devlen, save naři zachraņinde peskere manuřen andral tire vasta?”

¹⁶ Medik o prorokos vakerelas, o Amacijah leske phenda: “So, ačhaďam tut, hoj te aves le kraliskero radcas? Preačh! So majinov tut te murdare!”

Avke o prorokos preačhila, ale mek phenda: “Džanav, hoj o Del tut zničinel, bo kerdal oda a na řundal mire lava.”

O Izrael ņerinel upral e Judsko

¹⁷ Paľis o Judsko kralis Amacijah pes dothođa peskere radcenca pro Izrael. Bičhađa le murřen, hoj te phenen le Izraelike kraliske, le Jehoařoske, savo hin o čhavo le Joachazoskero, o čhavo le Jehuoskero: “Av! Mar pes manca!”

¹⁸ Ale o Jehoař leske odphenda: “Andro Libanoņiko verchos o kandro phenda le zorale cedroske: ‘De tira čha mire čhaske romňake.’ A ipen akor e dzivo dživrina predžalas a uřarda pro kandro! ¹⁹ Ařares tut a gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo ņerindal (zviřazinda) upral o Edom. Oslavin tiro ņerindipen, ale ačh khere! Soske rodes o nalachipen? Se pereha the tu the e Judsko.”

²⁰ Ale o Amacijah les na řunda. Kada kerđa o Del, hoj les te del andre le Joařoskere vasta, bo chudle te lařarel le Edomike devlen. ²¹ Avke o Izraeliko kralis Jehoař gela pro mariben pro Amacijah pař o Bet-Šemeř andre Judsko. ²² O Izrael ņerinda upral e Judsko a dojekh lengero slugadiř denařelas pale khere. ²³ O Jehoař zaila pař o Bet-Šemeř le Amacijah, le Judske kraľis, a odligenda les andro Jeruzalem. A čhida tele o foroskere muri la Efrajimika Branatar dži pař e Rohoskeri Brana, vaj duj řel (200) metri. ²⁴ Iľa odarik savoro rup, somnakaj the dragane veci, so arakhle andre le RAJESKERO Chramos, kaj merkinenas o potomki le Obed-Edomskere. Iľa the o barvalipen andral o palaciskere pokladņi a odligenda le manuřen, saven zaila, ole vecenca andre Samarija.

O Amacijah murdardo

²⁵ O Judsko kralis Amacijah, le Joařoskero čhavo, dživelas mek deřupandž (15) berř, sar muľa o Izraeliko kralis Jehoař, le Joachazoskero čhavo. ²⁶ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, eřebnovarestar (perřovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ²⁷ Akorestar, sar o Amacijah pes odviřarda le RAJESTAR, varesave manuřa andro Jeruzalem pes pre leste dothode, ale ov denařila andro Lachiř. Paľis pal leste bičhade murřen a ode les murdarde. ²⁸ Avke les odarik preľigende pale andro Jeruzalem pro graj a parunde les andro Foros le Davidoskero, pař leskere phure dada.

26

O Uzziah kraľis andre Judsko

¹ Avke savore manuřa andral e Judsko ile le Uzziah a ačhade les kraliske pal leskero dad Amacijah. Sas leske deřuřov (16) berř, sar ačhila kraľis. ²⁻³ Ov andro Jeruzalem kraľinelas penda the duj (52) berř. Leskeri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. Akor, sar leskero dad o Amacijah muľa, ov zaila o foros Elat prekal e Judsko a oprikerđa les. ⁴ Kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad o Amacijah. ⁵ O Uzziah rodelas le Devles, medik dživelas o Zecharijah, bo ov les sikavelas le Devleskero lav. A medik rodelas le Devles, ov les delas bach andre savoreste.

⁶ O Uzziah geľa pale andro mariben pro Filiřtinci. Čhida tele o muri le forenge Gat, Jabne the Ařdod. A ačhađa o zorale fori pař o Ařdod the avrethre pre Filiřtinengeri phuv. ⁷ O Del leske pomožinelas andro mariben pro Filiřtinci, pro Arabi, save beřenas andro Gur-Baal, the pro Meuniti. ⁸ O Ammončana počinenas le Uzzioske o daře. A o hiros pal leste pes dochudľa dži pař o Egipt, bo ačhila igen zoralo.

⁹ Andro Jeruzalem o Uzziah ačhađa o veži pre Rohoskeri Brana, pre Dolinakeri Brana the pro muroske rohos a zoralarda len. ¹⁰ Ačhađa the o veži pre puřta a kopalinda but chaňiga, bo sas les pro brehi the pre ņiřina but stadi. Sas les the manuřa, save krenas buči pre maľa the andre viňica, bo kadi buči sas leske igen pre dzeka a e phuv sas lači.

¹¹ Le Uzziah sas bari armada, so sas pririchtimen te džal pro mariben. O pisaris Jeiel the o uradňikos Maasejah len zgenenas the zapisinenas a upral lende sas o Chananijah, le kraliskero uradňikos. ¹² Upral e armada sas 2 600 fajtakere vodci, savore zorale maribnaskere murřa. ¹³ On sas ačhade upral o 307 500 slugađa, save sas avrisikade andro mariben, hoj te maren pes vař o kraľis leskere řeprijařelena. ¹⁴ O Uzziah diňa

le slugađen o štiti, kopiji, pancjeri, luki, prilbi the bara andro praki. ¹⁵ Andro Jeruzalem diña te kerel le godaver muršenge o maribnaskere stroji, andral save livinkerenas o šipi a čhivkerenas o bare bara. Thoda len pro veži the pro foroskere muri. O hiros pal leste gela igen dur, bo o RAJ leske pomožinda, a ačhelas furt zoraleder.

O Uzziah ačhel malomocno

¹⁶ Sar le Uzzioskero krališagos sas zoralo, igen ačhila barikano a oda avke, hoj les oda zničinda. Sas napačivalo anglo RAJ, peskero Del, oleha, hoj gela andro Chramos te labarel o kadidlos pro oltaris. ¹⁷ Gele pal leste o rašaj o Azarijah a leha ochtovardeš (80) le RAJESKERE rašaja, save na daranas. ¹⁸ Ačhade pes pre leste a phende: "Uzziah, tu o kadidlos našti labares le RAJESKE, ale ča o sentnarde rašaja andral le Aronoskero potomstvos. Omuk o Sentno Than, bo salas napačivalo a kerdal binos. O RAJ tut buter na požeñhnela."

¹⁹ Le Uzziošte sas andro vast e lopatka le kadidloha, hoj oda te labarel. Cholisafiła pro rašaja, a medik kerelas pre lende vika, avła pre leskero čekat o malomocenstvo, sar ačhelas paš o kadidloskero oltaris andro Chramos. ²⁰ Sar dikhenas pre leste o nek-bareder rašaj o Azarijah the okla rašaja, dikhle, hoj les hin pro čekat malomocenstvo. On les takoj odarik ligende avri a the ov sidarelas te džal, bo o RAJ les ole nasvařibnaha dukhada.

²¹ O Uzziah sas malomocno, medik na muła. Našti džalas buter andre le RAJESKERO Chramos a bešelas avrether korkoro andre aver kher. Leskero čhavo o Jotam lidžalas o palacis the le manušen andre odi phuv.

²² Savore aver veci, so kerđa o Uzziah, ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muła, hin andro zvitkos, so pisinda o prorokos Izaiáš, le Amocoskero čhavo. ²³ Sar o Uzziah muła, na parunde les andre le kralengere hrobi, bo sas malomocno, ale andro hrobos pre kralengeri mala. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jotam.

27

Jotam kralis andre Judsko

¹ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis. Ov andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Leskeri daj sas e Jeruša, le Cadokoskeri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad o Uzziah, ale ča na kerđa oda, so leskero dad, savo gela andro Chramos te labarel o kadidlos. Ale o manuša dureder kerenas o bini anglo RAJ.

³ O Jotam ačhada e Upruñi Brana le chramoskeri a bari buči kerđa pro foroskere muri pro brehos Ofel. ⁴ Ov pro Judske brehi ačhavelas o fori a pro thana, kaj sas but veš, ačhavelas o hradbi the o veži. ⁵ Marelas pes le Ammončanengere kraliħa a ñerinda (zviřazinda) pre leste, avke o Ammončana andre oda berš leske počinenas 3,4 toni rupune*, 1 000 toni žužodiv (pšeñica) the 1 000 toni jačmeñis. Ajci leske davkerenas mek andro duto the trito berš.

⁶ O Jotam zoralolas, bo sas pačivalo a pačivalones šunelas le RAJES, peskere Devles.

⁷ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, o maribena the leskere droma, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ⁸ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a dešušov berš kralinelas andro Jeruzalem. ⁹ Sar o Jotam muła, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Achaz.

28

O Achaz kralis andre Judsko

¹ Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kralis. Andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Na kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka avke, sar leskero prapapus o David. ² Ov kerelas sar the o Izraelike krala anglal leste a kerđa the o avričhorde modli prekal o Baal. ³ Labarelas o kadidlos andre dolina Ben-Hinnom a peskere čhaven zlabarda sar obeti, avke sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradla avri anglal o Izrael. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

O Aramejčana the o Izraeliti džan pre Judsko

* 27:5 E Hebrejiko čhib: šel (100) talenti rupune

⁵ Vašoda o RAJ, leskero Del, diña le Achaz le Aramejike kraliske andro vasta. Ov upral leste ñerinda (zviřazinda) andro mariben a odligende but leskere manušen andro Damaskus.

O Achaz sas dino andro vasta the le kraliske andro Izrael, savo tiš upral leste ñerinda. ⁶ Avke andre jekh džives o Pekach, le Remaljoserko čavo, murdarda 120 000 zorale slugaden andro Judsko, bo o manuša andral e Judsko omukle le RAJES, peskere dadengere Devles. ⁷ O Zichri, savo sas zoralo maribnaskero murš andral o Efrajim, murdarda le kraliskere čhas Maasejah the le uradňikos Azrikam the le Elkanah, savo sas leskero dujto nekbareder veliřelis. ⁸ A choc te o Judejci sas lengere pařutne, e Izraeliko armada odligenda andre Samarija 200 000 lengere romňijendar, čhavendar the čhajendar the igen but veci.

O prorokos Oded

⁹ Andre Samarija sas le RAJESKERO prorokos o Oded. Ov gela anglo slugada, save avenas andre Samarija, a phenda lenge: “Čačes o RAJ, o Del tumare dadengero, sas choľamen pro manuša andre Judsko, vašoda len tumenge diña andro vasta. Ale tumen len murdarenas ajsa bara cholaha, hoj oda řundila dži andro ñebos. ¹⁰ Akana peske kamen te kerel otroken le muršendar the džuvľendar andral e Judsko the Jeruzalem? Ale aleha keren binos anglo RAJ, angle tumaro Del. ¹¹ řunen man miřtes! Premuken le manušen, saven zaiľan peskere pařutnendar, bo te na premukena len, o RAJ tumen marena peskera bara cholaha.”

¹² Akor řtar Efrajimika vodci gele anglo murša, save avenas pal o mariben. Oda sas o Azarjah, le Jochananoskero čavo, o Berechijah, le Meřillemotoskero čavo, o Jechizkijah, le řallumoskero čavo, the o Amasah, le Chadlajoskero čavo. ¹³ A phende lenge: “Ma anen ade le manušen, saven zaiľan, bo aleha kerdanas o binos anglo RAJ a mek buter pre amende andanas e bibach. Se imar akana hin amen but bini a le RAJESKERI choľi hiňi upral o Izrael.”

¹⁴ Akor o slugada angle ola vodci the savore manuša premukle savoren, saven zaille, a dine pale the o veci, so odarik ile. ¹⁵ Palis ola řtar vodci ile olen, save sas zaille, a le vecendar, so sas zailo, urde upre le manušen, save sas bi o gada. Dine len pro pindre sandali, o chaben the o pijiben a pomakhle lengere rani la mascaha. Thode pro somara olen, save na birinenas te džal, a palis len odligende ke lengere pařutne andro Jericho, andro palmengero foros. Palis pes visarde khere andre Samarija.

O Achaz mangel le Asirike kralis, hoj leske te pomožinel

¹⁶ Andre oda časos o kralis Achaz mangelas le Asirike kralis, hoj leske te pomožinel, ¹⁷ bo o Edomčana pale gele pro mariben pre Judsko a zaille le manušen. ¹⁸ O Filiřtinci tiš gele pro mariben andro fori pre řižina the paš e južno puřta. Domarde a zaille o fori Bet-řemeř, Ajalon the Gederot, the o fori Socho, Timna the Gimzo lengere gavenca. Varesave lendar ode ačhile te beřel. ¹⁹ O Del avke marda le Judejcen, bo o Achaz na řunda le RAJES a na preačhila te řidžal le manušen andro bini. ²⁰ Akor avľa andre Judsko ke leste o Asiriko kralis o Tiglat-Pileser. Ov leske na pomožinda, ale kerda mek buter pharipen. ²¹ A choc te o Achaz iľa o somnakaj andral o Chramos, andral o palacis the le uradňikendar a diña le Asirike kraliske, oda leske na pomožinda.

²² Andre oda baro pharipen o Achaz mek buter kerelas bini anglo RAJ oleha, ²³ hoj obetinelas le devlengle le Aramejčanengere*, save upral leste ñerinde. Phenda peske: “Te o Aramejike devla pomožinde peskere kralenge, obetina va the me lenge, hoj mange te pomožinen.” Ale kada anda e bibach leske the leskere narodoske.

²⁴ Akor o Achaz skidňa o veci andral o Chramos a phagerda len. O vudar andro Chramos phandľa a pre dojekh ulicakero rohos andro Jeruzalem le modlengle kerđa oltara. ²⁵ Andre dojekh Judsko foros ačhada thana pro lařariben, hoj pes te labarel o kadidlos avre devlengle, a aleha kerelas pre choľi le RAJESKE, peskere dadengere Devleske.

²⁶ Savore aver veci, so Achaz kerđa, eřebnovarestar (perřovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Judske the Izraelike Kralengero. ²⁷ Sar o Achaz muľa, parunde les andro Jeruzalem, ale na andre kralengere hrobi. Pal leste ačhila kralis leskero čavo o Chizkija.

* 28:23 E Hebrejiko čhib: andral o Damaskus

¹ Le Chizkijoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis a kralinelas andro Jeruzalem bišueña (29) berš. Leskeri daj sas e Abija, le Zecharijoskeri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka – sa avke sar the leskero prapapus o David.

Sentiñaren o Chramos

³ Ešebno (peršo) čhon andro ešebno berš, sar kralinelas o Chizkija, phundrađa o chramoskero vudar a oprikerđa les. ⁴ Palis vičinda le rašajen the le Leviten a rozačhada len pre vichodno dvora le Chramostar. ⁵ Phenda lenge: “Šunen man, Levitale! Akana sentiñaren pes a sentiñaren the o Chramos le RAJESKERO, le Devleskero tumare dadengero. Hordinen avri savore džungale veci andral o Chramos. ⁶ Se amare dada na sas le RAJESKE amare Devleske pre dzeka, bo kerenas angle leste o bini. Omukle les a odvisarde pes lestar the le thanestar, kaj ov bešel. ⁷ Phandle o chramoskero vudar, murdarkerde andre o momelara, hoj te na labon, a na obetinas o kađidlos aňi labardi obeta andro Sentno Than le Izraelike Devleske. ⁸ Vašoda o RAJ sas cholamen pre Judsko the pro Jeruzalem a kerđa, hoj te en pro asaben a hoj dojekh te daral olestar, so pes lenge ačhila, sar the korkore dikhen. ⁹ Amare dada sas murdarde andro mariben a amare romňijen the čhaven zaille. ¹⁰ Ale akana kamav te phandel zmluva le RAJEHA, le Devleha andral o Izrael, hoj amendar te odvisarel peskeri bari cholí. ¹¹ Čhavale mire, ma aven leñive a ma užaren, se tumen o RAJ peske kiđña avri, hoj te ačhen angle leste, hoj leske te služinen a te obetinen o kađidlos.”

¹² Avke pes mukle andre buči o Leviti:

andral le Kohatoskeri fajta o Machat, le Amasajoskero čhavo, the o Joel, le Azarjoskero čhavo;

andral le Merariskeri fajta o Kiš, le Abdioskero čhavo, the o Azarijah, le Jehal-leleloskero čhavo;

andral le Geršonoskeri fajta o Joach, le Zimmoskero čhavo, the o Eden, le Joachoskero čhavo;

¹³ andral le Elicafanoskeri fajta o Šimri the o Jeiel;

andral le Asafoskeri fajta o Zecharijah the o Mattaniah;

¹⁴ andral le Hemanoskeri fajta o Jechiel the o Šimej;

andral le Jedutunoskeri fajta o Šemajah the o Uzziel.

¹⁵ Zvičinde savore Leviten, sentiñarde pes a avle te obžuzarel o Chramos, avke sar prikazinda o kralis pal le RAJESKERO Zakonos. ¹⁶ Akor o rašaja gele andre, hoj les te obžuzaren, a savoro džungipen, so arakhle andro Chramos, hordinenas avri pre dvora. Palis o Leviti ile odarik ola veci a odligende ke dolina Kidron. ¹⁷ E buči chudle te kerel andro ešebno džives andro ešebno čhon a andro ohtoto džives dogele paš e chramoskeri veranda. Palis mek ohtoto dživesa sentiñarenas o Chramos a dokerde oda andro dešušovto (16.) džives andro ešebno čhon.

¹⁸ Palis gele ko kralis Chizkija a phende leske: “Ožuzardam calo Chramos, o oltaris pro labarde obeti leskere sersamoha, the o skamind, pre savo thovenas o sentno maro, leskere sersamoha. ¹⁹ Pririchtindam a sentiñardam mek the ola veci, save o kralis Achaz čhida avri andral o Chramos, sar sas napačivalo ko Del. Ola veci hine akana anglo RAJESKERO oltaris.”

Pale obetinen andro Chramos

²⁰ O Chizkija sig tosara ušřila, diňa te zvičinel ke peste le foroskere vodcen a džanas ko Chramos. ²¹ Akor diňa te anel ehta terne biken, ehta bakren, ehta terne bakroren the ehta capen sar binoskeri obeta vaš o krališagos, vaš o oltaris the vaš o Judsko. A phenda le rašajenge, le Aronoskere potomkenge, hoj len te obetinen pre le RAJESKERO oltaris. ²² Akor o rašaja murdarde le biken, zachudenas lengero rat a pokropinas o oltaris; palis murdarde le bakren a the lengere rateha pokropinas o oltaris a sar murdarde le terne bakroren, the lengere rateha pokropinas o oltaris. ²³ Palis ande sar obeta vaš o binos le capen anglo kralis the angle savore manuša, a thovenas o vasta pre lende. ²⁴ O rašaja palis murdarenas le capen a lengero rat anenas pro oltaris sar obeta vaš o binos, hoj te odlel o binos cale Izraelostar, bo o kralis prikazinda, hoj te anen e labardi obeta the e obeta vaš o bini prekal calo Izrael.

²⁵ O Chizkija andro Chramos ačhada le Leviten le cimbalenca, harfenca the citarenca, bo kavke prikazinda o David, bo o RAJ leske avke vakerelas prekal peskere proroka o Gad the o Natan. ²⁶ Sar o Leviti ačhenas le Davidoskere bašavibnaskere nastrojencja a o rašaja le trubencja, ²⁷ o Chizkija diňa te anel pro oltaris e labardi obeta. A sar e obeta chudle te kerel, o manuša gilavenas le RAJESKE a o lavutara chudle te bašavel pro trubi

the pre savore le Davidoskere nastroji. ²⁸ A savore, ko ode sas, denas le RAJES pačiv le gilavipnaha the le trubenca. Kada likerelas, medik na zlabila e labardi obeta.

²⁹ Palis, sar dokerde o labarde obeti, o kralis the savore manuša gele pro khoča a lašarenas le RAJES. ³⁰ O kralis le vodcenca prikazinde le Levitenge, hoj te lašaren le RAJES le gilenca, so pisinde o David the o prorokos Asaf. Avke on le RAJES lašarenas bare radišagoha a bandonas anglal leste dži ke phuv.

³¹ Palis o Chizkija phenda: "Akana san sentnarde andre služba le RAJESKE. Aven a anen andro Chramos o obeti the o palikeribnaskere obeti." Avke savore ande o obeti the palikeribnaskere obeti a ola, save kamenas te del buter, anenas the o labarde obeti. ³² O manuša ande pre labardi obeta le RAJESKE eftavardeš (70) biken, šel (100) bakren the duj šel (200) terne bakren. ³³ O sentne dari, so ande, sas šov šel (600) biki the trin ezera (3 000) bakre. ³⁴ Ale o rašaja sas frima, hoj te scirdkeren o cipi pal o džvirini pre labardi obeta, vašoda lenge gele te pomožinel o Leviti, medik odi buči na dokerde a medik buter rašaja pes na sentnarde. Bo o Leviti sas pačivalonedar sar o rašaja andre oda, hoj pes sentnarenas. ³⁵ Bo sas igen but o labarde obeti the o žiros le smiromskere obetendar the o molakere obeti.

Avke pale chudle te lašarel le RAJES andro Chramos sar angloda. ³⁶ O Chizkija the savore manuša radisalonas olestar, bo o Del lenge pomožinda igen sig kada savoro te kerel.

30

Zvičinel le manušen pre Patradi

¹ Palis o Chizkija vičinda calo Izrael the Judsko a pisinda lila the le kmeňoske Efrajim the Menašše, hoj te aven andro Chramos andro Jeruzalem te oslavinel e Patradi pre pačiv le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ² O kralis pes dothoda le vodcenca the savore manusenca andro Jeruzalem, hoj andro dujto čhon oslavinena e Patradi. ³ On la našti oslavinenas andro dino časos, bo na sentnarde pes but rašaja a o manuša pes na zgele andro Jeruzalem. ⁴ Priačhile pre ada o kralis the savore manuša, save ode sas. ⁵ Avke pes dothode a bičhade lil pal calo Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, a vičinenas savoren, hoj te aven andro Jeruzalem te oslavinel e Patradi pre pačiv le RAJESKE, le Izraelike Devleske. Bo but džene la na oslavinenas avke, sar hin pisimen andro Zakonos.

⁶ O murša gele le lilenca, so sas le kralistar the vodcendar, pal calo Izrael the Judsko a phenenas avke, sar lenge o kralis prikazinda:

"Visaren tumen pale ko RAJ, ko Del le Abrahamoskero, Izakoskero the Jakoboskero, hoj pes ov te visarel pale ke tumende, ke ola, save sas zachrañimen andral le Asirike kralengere vasta. ⁷ Ma aven ajse sar tumare dada the pašutne, bo on na sas pačivale le RAJESKE, peskere Devleske. Se šaj dikhen korkore, sar len igen zoraes potrestinel. ⁸ Akana den peske te phenel! Ma aven ajse sar tumare dada, bo na kamenas te šunel! Podden pes le RAJESKE! Aven andro Chramos, so o RAJ, tumaro Del, sentnarđa pro furt. Služinen le RAJESKE, peskere Devleske, hoj pes te odvisarel tumendar leskeri choli! ⁹ Te pes visarena ko RAJ, akor ole, save zaile tumare pašutnen the čhaven, presikavena lenge o jileskeriben a premukena len pale khere, bo o RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskero the milostivo a na odvisarela pes tumendar, te pes tumen visarena ke leste."

¹⁰ O murša, saven o kralis the o vodci bičhade, džanas foros forostar andro phuva le kmeňengere Efrajim the Menašše dži ko Zebulun. Ale o manuša len anenas pro asaben a asanas lendar. ¹¹ Ale varesave murša andral o kmeňi Ašer, Menašše the Zebulun pes pokorinde a avle andro Jeruzalem. ¹² O Del avke kerđa, hoj diňa le manušen the andre Judsko jekh gondolišagos, hoj te keren oda, so prikazinda o kralis the o uradnika pal le RAJESKERO lav.

Oslavinen e Patradi

¹³ Avke andro dujto čhon igen but manuša pes zgele andro Jeruzalem, hoj te oslavinen o Inepos pal o Mare Bi o Droždi. ¹⁴ Ile a žiučinde savore oltara, so sas andro Jeruzalem, the o kadidloskere oltara a čhide len andre dolina Kidron.

¹⁵ Andro dešuštarto (14.) džives andro dujto čhon murdarde le Patradakere bakrores. O rašaja the o Leviti, save mek na sas obžužarde, andre ladž pes sentnarde. Palis ande o labarde obeti andro Chramos. ¹⁶ On ačhenas pre peskere thana andro Chramos, sar pisinda andro zakonos le Devleskero murš o Mojžiš, a o rašaja kropinenas pro oltaris o rat, so lenge podine o Leviti. ¹⁷ Vašoda, hoj sas ode zgele but ajse džene, save na sas sentnarde, on našti murdarenas le Patradakere bakroren. Avke vaš lende o Leviti murdarenas le bakroren, hoj len te sentnaren le RAJESKE. ¹⁸ But manuša, save ode avle

andral o kmeños Efrajim, Menašše, Jissachar the Zebulun, pes na sentnarde a oleha, hoj chanas le Patradakere bakrores, na dolikerde le Devleskero zakonos. Vašoda pes modlinelas vaš lende o Chizkija: ¹⁹ “RAJEJA, Devla amare dadengero, kala manuša hine nažuže angle tiro zakonos. Ale on tut lašaren jilestar, vašoda mangav tut, av ke lende jileskero a odmuk lenge.” ²⁰ A o RAJ leskeri modlitba šunda avri a sastarda le manušen.

²¹ Palis o Izraeliti, save sas andro Jeruzalem, oslavinenas o Inepos pal o Mare Bi o Droždi efa džives bare radišagoha. A o Leviti the o rašaja lašarenas le RAJES sako džives cala zoraha.

²² Palis o Chizkija šukares prevakerda ke savore Leviti, bo sikade hoj džanen mištes te služinel le RAJESKE. Efa džives oslavinenas a anenas ode smiromskere obeti a palikerenas le RAJESKE, peskere dadengere Devleske.

²³ Ale savore manuša, save sas ode zgele phende, hoj oslavinena mek efa džives o inepos. Avke radišagoha oslavinenas mek aver efa džives. ²⁴ O Chizkija diña le manušenge pre obeta, 1 000 biken efa ežera 7 000 bakren a o uradnika dine 1 000 biken le 10 000 bakren. A sentnarde pes but rašaja. ²⁵ Savore manuša andral e Judsko radisaonas le rašajenca the Levitencu, the le manušenca, save avle le severostar, the le cudzincenca, save bešenas andro Izrael the Judsko. ²⁶ Andro Jeruzalem sas ajso baro radišagos, savo na sas akorestar, sar sas kralis andro Izrael le Davidoskero čhavo, o Šalamun. ²⁷ Palis o rašaja the o Leviti ačhenas, hoj te žehñinen le manušen a o RAJ len šunda avri andral peskero sentno than, andral o ñebos.

31

O manuša zničinen le modlen

¹ Sar preačhile te oslavinel e Patradi, gele savore Izraeliti andre Judske fori a sphagerde o sentne slupi, čhingerde o kaštune slupi la Ašerakere a zničinde savore uče thana the oltara andre Judsko the andro phuva Benjamin, Efrajim the Menašše. Palis savore Izraeliti gele pale khere andre peskere fori.

O dari prekal o Leviti the rašaja

² O kralis Chizkija ačhada le rašajen the le Leviten te služinel andro partiji. Lengere službi sas, hoj te keren o labarde the smiromskere obeti, hoj te palikeren a hoj te lašaren paš o chramoskere vudara. ³ O Chizkija delas andral peskere stadi dobitkos pro labarde obeti a oda o tosaraskere the račakere obeti, the o labarde obeti pro Šabbat, pro neve čhoneskere inepi the pro aver oslavi, avke sar hin pisimen andro Mojžišoskero zakonos. ⁴ Le manušenge andro Jeruzalem prikazinda, hoj te anen prekal o rašaja the Leviti ole obetendar oda, so mušinen te del lenge pro dživipen, hoj on te šaj en oddine te kerel sa, so kempel pal le RAJESKERO zakonos.

⁵ Sar pal ada savore šunde, chudle te anel o Izraeliti peskere ešebne (perše) ulipnastar o žužodiv (pšeñica), e mol, o olejos the o medos the savorestar, so len sas le malendar. Ande igen but: o dešto kotor savorestar. ⁶ Avke the o Izraeliti the savore manuša, save bešenas andre Judske fori, anenas o dešto kotor lengere dobitkostar the bakrendar a the avre darendar, so sas dine prekal o RAJ, a thode oda savoro pro kopi. ⁷ O manuša chudle te hordinel andro Jeruzalem o dari andro trito čhon a ada kerenas dži andro eftato čhon. ⁸ Sar avla o kralis Chizkija peskere vodcenca a dikhle ola dari, lašarenas le RAJES a ašarenas leskere manušen, le Izraeliten.

⁹ O Chizkija pes phučla le rašajendar the le Levitendar pal ola veci pro kopi ¹⁰ a o nekbareder rašaj o Azarijah, o potomkos le Cadokoskero, leske odphenda: “Akorestar, sar chudle o manuša te hordinel o dari andro Chramos, sas amen igen but chaben a ole chabenestar ačhila mek but, bo o RAJ požehñinda peskere manušen. Dikhen, keci mek olestar ačhila!”

¹¹ Avke o Chizkija diña te pririchtinel o skladi prekal o chaben andro Chramos. Sar len pririchtinde, ¹² diña te hordinel savore ola dari, so sas dine prekal o Del, andre ola skladi. Nkbareder upral ola skladi sas o Levitas Konaniah a dujto pal leste leskero phral, o Šimej. ¹³ Len ačhada o kralis Chizkija the o nekbareder rašaj o Azarijah upral o Levitengere uradnika andro Chramos: o Jechiel, Azaziah, Nachat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Jismachjah, Machat the o Benajah.

¹⁴ O Levitas Kore, le Jimnoskero čhavo, sas stražnikos pre vichodno brana a ov sas ačhado te kidel le manušendar o dari, so anenas prekal o Del, a palis te rozulavel. ¹⁵ O Leviti o Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amariah the Šechaniah, save služinenas andro rašajengere fori, pačivalones rozulavenas kala dari avre pašutne rašajenge pal lengere partiji, le ternenge the le phurederege.

¹⁶ Rozdenas the ole muršenge, save sas zapisimen andre fajtakero zvitkos a oda phureder sar trin berš – dojekheske, save služindehas jekhvar andro Chramos, pal oda, sar sas ačhade andre služba. ¹⁷ O rašaja sas zapisimen pal o fajti a o Leviti le biš (20) beršendar pal o partiji, andre save služinenas. ¹⁸ Sas zapisimen caľa famelijaha – savore peskere romňijenca, le cikne the bare čhavenca – bo pačivalones pes sentňarenas.

¹⁹ Sas ačhade murša, hoj te rozden o chaben le rašajenge andral o Aronoskero potomstvos, save bešenas andro fori the lengere gava. Rozdenas oda savore rašajenge the Levitenge, save sas zapisimen andro fajtakero rodokmeños.

²⁰ Avke kerelas o Chizkija andre caľi Judsko. Kerelas savoro, so sas čačipnaskero, lačo the pačivalo anglo RAJ. ²¹ Savoro, so chudľa te kerel o Chizkija andro Chramos, kerelas avke, sar sas pisimen andro zakonos the prikazaľja. A sas les andre savoro bach, bo rodelas le RAJES cale peskere jileha.

32

O Sancherib džal pro Jeruzalem

¹ Paloda, sar o Chizkija sikada peskero pačivaliben oleha, so kerďa prekal o RAJ, avľa o Asiriko kralis Sancherib pro mariben pre Judsko. Peskera armada rozačhada pašal o zorale fori a kamľa len te zalel. ² Sar o Chizkija dikhľa, hoj o Sancherib avľa a kamel te džal pro Jeruzalem, ³ dovakerďa pes peskere vodcenca the veliteľenca, hoj zaačhavana o prameňa, so hine avri pal o foros, a on leske andre ada pomožinde. ⁴ Avle igen but manuša a zaačhade o prameňa the o paňi, so džalas prekal odi phuv. A phende peske: “Sar o Asirike krala avena, soske majinen te arakhel ajci but paňi?” ⁵ Palis o kralis chudľa te prikerel savore zničimen muri a pre ola muri ačhada o veži the dujto avruno muros. Zoralarda the o avruno muros pašal e terasa pro vichodos le Forostar le Davidoskere a diňa te kerel but kopiji the štiti.

⁶ Ačhada le veliteľen upral o manuša, diňa len te vičinel jekhetano ke peste pro phundrado than paš e foroskeri brana a prevakerďa ke lende: ⁷ “Aven zorale a ma daran tumen! Ma predaran le Asirike kralistar, aňi leskera armadatar, so avel leha, bo amenca hiňi bareder zor. ⁸ Les hin bari armada, ale oda hine ča manuša, ale amenca hino o RAJ, amaro Del, pririchtimen amenge te pomožinel a te lidžal amare maribena.” A o manuša pes zmukle pre oda, so phenda o Judsko kralis Chizkija.

⁹ Palis o Sancherib bičhada peskere služobňiken andro Jeruzalem, medik korkoro peskera armadaha pes marelas andro foros Lachiš. Diňa te phenel le Chizkijoske the le Judejcence andro Jeruzalem:

¹⁰ “Avke phenel o Asiriko kralis Sancherib: Pre soste pes zmuken, te me le slugađen rozačhadom pašal o Jeruzalem? Ko tumen šaj zachraňinel? ¹¹ O Chizkija tumenge vakerel: ‘O RAJ, amaro Del, amen zachraňinela andral o vasta le Asirike kraliske.’ Avke tumen diliňarel, hoj tumen te mukel te merel andre bokh the bi o paňi. ¹² Se korkoro ov čhida tele le RAJESKERE thana the oltara a prikazinda le manušenge andre Judsko the Jeruzalem: ‘Angle jekh oltaris bandona a labarena upre o kadidlos.’

¹³ Či tumen na džanen, so kerdom me the mire dada le manušenge andre aver phuva? Či šaj zachraňinle lengere devla lengere phuva andral mire vasta? ¹⁴ Ko savore devlendar andral ole narodi, saven mire dada zničinde, šaj zachraňinde peskere manušen? Sar šaj akana tumaro Del tumen zachraňinel andral mire vasta? ¹⁵ Te na tumen o Chizkija diliňarel a klaminel! Ma pačan leske, bo ňisavo narodoskero aňi krališagoskero del našti zachraňinda peskere manušen andral mire vasta aňi andral o vasta mire dadengere. Vašoda aňi tumaro Del na zachraňinela tumen andral mire vasta.”

¹⁶ Le Sancheriboskere sluhi dureder namištes vakerenas pro RAJ, pro Del, the pre leskero služobňikos Chizkija. ¹⁷ O Sancherib pisinda lila andre save asalas avri le RAJES, le Izraeloskere Devles: “Avke sar o narodengere devla andral aver phuva na zachraňinde peskere manušen andral mire vasta, avke the le Chizkijoskero Del na zachraňinela peskere manušen andral mire vasta!” ¹⁸ Le Sancheriboskere vodci andre Hebrejiko čhib vičinenas pro manuša, save ačhenas pro Jeruzalemoskere muri, hoj len te daraven avri a avke te zalen o foros. ¹⁹ On vakerenas pal o RAJ, pal o Jeruzalemoskero Del, avke sar pal o devla avre narodengere – devla, saven kerde peskere vastenasa.

²⁰ Vašoda o kralis Chizkija the o prorokos Izaiáš, le Amocoskero čhavo, vičinenas a mangenas le Devles, hoj lenge te pomožinel ²¹ a o RAJ bičhada le aňjelos, savo murdarda savore zorale muršen, vodcen the uradňiken andro taboris le Asirike kraliskero. Avke pes o Sancherib visarda pale andre peskeri phuv andre ladž.

Sar jekhvar gela andre peskere devleskero chramos, varesave leskere čhavendar les murdarde la šablaha.

²² Avke o RAJ zachrañinda le Chizkija the le Jeruzalemske manušen andral o vasta le Asirike kralistar Sancheribostar the andral o vasta avre ñeprijafelendar a diña len o smirom le narodendar, save sas pašal lende. ²³ But manuša anenas andro Jeruzalem o dari le RAJESKE a o dragane veci le Judske kraliske. Akorestar le Chizkija denas pačiv savore narodi.

O Chizkija sastardo le nasvalibnastar

²⁴ Andre oda časos o Chizkija nasvaliła pro meriben. Ale sar pes modlinelas ko RAJ, ov leske odphenda a diña les znemeñje, hoj sastola. ²⁵ Ale o Chizkija sas ajsu barikano, hoj aňi na presikađa o palikeriben vaš o lačhipen, so leske kerđa o RAJ. Vašoda o Del cholisalila pre leste, pre Judsko the pro Jeruzalem. ²⁶ Paľis o Chizkija the o manuša andral o Jeruzalem pes pokorinde a mangelas le RAJES, hoj lenge te odmukel. Vašoda o RAJ len na marda, medik o Chizkija na muľa.

Le Chizkijoskero barvalipen

²⁷ O Chizkija sas igen barvalo a dojekh les delas pačiv. Kerđa peske o pokladňi prekal o rup, somnakaj, dragane bara, voňava masci the štiti the avre dragane veci. ²⁸ Sas les skladi, kaj odthovelas o ñiv, mol the oleja. Sas les the mašťalňi prekal savoro dobitkos the stadi. ²⁹ O Del diña le Chizkija but stadi, bakre, dobitkos the aver barvalipen a ačhada peske o fori.

³⁰ Sas oda o Chizkija, savo začhida o upruno paňi Gichon a kerđa tunelis, hoj o paňi te džal pal e zapadno sera andro Foros le Davidoskero. O Del sas le Chizkijoha, Sas les bach andre savoreste, so kerelas. ³¹ Ale sar avle ke leste o Babiloňike vodci, hoj te phučen pal o znemeñje, so pes ačhila andre odi phuv, o Del les mukđa, bo kamľa les te probalinel (preskušinel), hoj pes te dodžanel savoro, so les hin andro jilo.

O Chizkija merel

³² Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, the pal leskere pačivale skutki, hin pisimen andro Videñje le Prorokoskero Izaiašoskero, savo sas le Amocoskero čhavo, a andro Zvitkos le Judske le Izraelike Krafengero. ³³ Sar muľa o Chizkija, parunde les pro upruno than andre le kralengere hrobi a savore manuša andral e Judsko the Jeruzalem les denas bari pačiv. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Menašše.

33

O Menašše kralis andre Judsko

¹ Le Menaššeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kralis andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglo Izrael. ³ Ačhada pale o oltara, so leskero dad o Chizkija zñičinda, o thana, kaj lašarenas le Baal, the o slupi la modlake Ašera. Bandolas anglo čerčeňa a lašarelas len. ⁴ Ačhada the o oltara andro Chramos, pal savo o RAJ phenda: “Andro Jeruzalem ela miro nav barardo pro furt.” ⁵ Pro soduj chramoskere dvori ačhada oltara prekal savore čerčeňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskere čhaven andre dolina Ben-Hinnom zlabarda sar obeta. Ov čarinelas the vrazilenas a anda ke peste le vrasčen the olen, save privičinenas le mulngere dučen. Ov aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskeri choli.

⁷ O Menašše iľa e socha a thođa la andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskere čhaske le Šalamunoske: “Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore Izraelike kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ A te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňom prekal miro služobňikos Mojžiš, akor me na domukava, hoj te en avritradle andral kadi phuv, so diňom lengere dadenge.” ⁹ Ale o Menašše ľigenelas le manušen andral e Judsko the Jeruzalem andro mek bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zñičinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Choc o RAJ prevakerelas ko Menašše the ke leskere manuša, on les na šunenas.

Le Menaššeskero pokaňje

¹¹ Vašoda o RAJ domukľa le veliteľen andral e Asiriko armada, hoj te džan pre lende. On le Menašše chudle, sphandle les le bronzune lancenca, thode leske andro nakh o hakos a odlģende les andro Babilon. ¹² O Menašše sas andro baro pharipen a chudľa te rodel le RAJES, peskere dadengere Devles, a igen pes pokorinda angle leste. ¹³ Sar pes

modlinelas ko RAJ, ov šunda avri leskero mangipen a anda les pale andro Jeruzalem, andre leskero krališagos. Avke o Menašše sprindžarda, hoj ča o RAJ hino o Del.

¹⁴ Paloda o Menašše pašal o Foros le Davidoskero ačhada bareder avrunne muri andre dolina pro zapados le prameñistar le Gichonostar, sar pes džal ke Ribno Brana pašal o brehos Ofel. A andre savore Judske zorale fori le murenca rozačhada le armadakere velitfen. ¹⁵ Andral o Chramos odligenda avri la socha, le modlen the savore oltara, so angloda ačhada pro brehos paš o Chramos the andro Jeruzalem. Savore kala veci čhida avri andral o foros. ¹⁶ Avke pale ačhada le RAJESKE o oltaris, obetinda pre leste o smiromskere the palikeribnaskere obeti a prikazinda le manušenge andral e Judsko, hoj te služinen le RAJESKE, le Izraelike Devleske. ¹⁷ Ale o manuša furt anenas o obeti pro uče thana, choc ča le RAJESKE.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Menašše, leskeri modlitba ko Del the o lava, so leske vakerelas o proroka andro nav le RAJESKERO, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹⁹ Andro Zvitkos le Chozajoskero hin pisimen pal leskeri modlitba a sar o Del leske odphenda. Hin andre pisimen the pal leskere bini the napačivaliben a sar ačhada o modlengere thana pro lašariben, o slupi la Ašerakere the o modli angloda, sar pes pokorinda. ²⁰ Sar o Menašše muľa, parunde les andre leskero hrobos paš o palacis a pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amon.

O Amon kralis andre Judsko

²¹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kralis andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas duj berš. ²² Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ, avke sar the leskero dad o Menašše. Obetinelas savore modlengere, so kerđa leskero dad, a lašarelas len. ²³ Na pokorinda pes anglo Del sar leskero dad, ale kerelas mek goreder bini.

²⁴ Palis le Amonoskere služobniika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskero palacis. ²⁵ Ale o Judske manuša murdarde olen, so kerde vzbura pro kralis Amon a pal leste ačhade kraliske leskere čhas le Joziaš.

34

O Joziaš kralis andre Judsko

¹ Le Joziašoske sas ochto berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskero drom avke sar leskero prapapus o David a na odvisarda pes ole dromestar.

³ Andro ochtoto berš, sar o Joziaš kralinelas a mek sas terno, chudľa te rodel le prapapuskere le Davidoskere Devles. O Joziaš andro dešudujto (12.) berš chudľa te obžuzarel e Judsko the o Jeruzalem avke, hoj zničinda o modlengere thana, la Ašerakere slupi the savore avre modli. ⁴ O Joziaš sas paš oda, sar čhivenas tele le Baaloskere oltara the o kadidloskere oltara. La Ašerakere slupi čhida tele a savore aver modli rozphagerđa pro prachos a oda prachos rozčhida pro hrobi ole manušengere, save obetinas ole modlengere. ⁵ Palis le rašajengere kokala zlabarda pro oltara, kaj lašarelas o modli, a avke o Joziaš obžuzarda e Judsko the o Jeruzalem. ⁶ Avke kerda the andre fori le kmeñengere Menašše, Efrajim, Šimeon the Naftali. ⁷ Čhida tele lengere oltara the la Ašerakere slupi a sphagerđa le modlen, hoj lendar ačhila ča prachos. Andre calo Izraeliko phuv phagerđa savore kadidloskere oltara a palis geľa pale andro Jeruzalem.

E buči pro Chramos

⁸ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas a paloda sar obžuzarda cali phuv the o Chramos le modlendar, o Joziaš bičhada manušen, hoj te oprikeren o Chramos le RAJESKERO, peskere Devleskero. On sas o Šafan, le Acalioskero čhavo; o guverneris Maasejah andral o Jeruzalem the o pisaris Joach, le Joachazoskero čhavo.

⁹ Sar avle ko nekbareder rašaj Chilkijah, dine leske o love, so prekal le Devleskero Chramos o Leviti, save sas o stražniika, kidle avri le manušendar andral o kmeñi Menašše, Efrajim the andral savore aver Izraelike kmeñi a the le manušendar andral o Benjamin, Judsko the Jeruzalem. ¹⁰ Ola love dine le muršenge, save sas ačhade upral e buči andro Chramos, a on počinas le robotniiken, save oprikeren o Chramos, ¹¹ le fesaren the le muraren. Vaš ola love cinenas o oprikerde bara the kašta, savenca prikerenas o khera, so o Judske kraľa zamukle.

¹² O murša kerenas peskeri buči pačivalones. Upral lende sas ačhade o Leviti o Jachat the Obadijah andral e Merariskeri fajta, the o Zecharijah the o Mešullam andral e Kohatoskeri fajta. Savore Leviti, save džanenas te bašavel pro nastroj, ¹³ merkinenas

pre ola murša, save hordinenas o veci, a sas ačhade pre savore aver buča. Varesave Leviti sas pisara, uradñika the stražñika.

O Chilkijah arakhel o zakonoskero zvitkos

¹⁴ Sar lenas avri o love, so sas dine andro Chramos, akor o rašaj Chilkijah arakhla o zakonoskero zvitkos, so o RAJ diña avri prekal o Mojžiš. ¹⁵ Akor o Chilkijah phenda le pisariske le Šafanoske: “Andro Chramos arakhlom o zakonoskero zvitkos.” Avke o Chilkijah les diña le Šafanoske.

¹⁶ O Šafan les iła, geła ko kralis Joziaš a phenda leske: “Tire služobñika kerde savoro, so prikazindal. ¹⁷ Ola love, so arakhle andro Chramos, dine le robotñikenge, save prikerenas o Chramos, the lengere majstreng.” ¹⁸ Palis o pisaris Šafan phenda le kraliske: “O rašaj Chilkijah mange diña varesavo zvitkos.” Palis andral genelas anglo kralis.

¹⁹ Sar o kralis Joziaš šunda o lava andral o zvitkos, čhingerđa pre peste o gada. ²⁰ Palis prikazinda le Chilkijoske, le Achikamoske, savo sas le Šafanoskero čhavo, le Abdonoske, savo sas le Michoskero čhavo, le Šafanoske the peskere služobñikoske le Asajoske: ²¹ “Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava kale zvitkoskera vaš ma, vaš e Judsko the vaš ola, save ačhile andro Izrael. Se le RAJESKERI bari choli hiñi pre amende avričhidi, bo amare dada na dolikerenas le Devleskero lav a na dživenas pal o lava, so hin pisimen andre oda zvitkos.”

²² Akor o Chilkijah the o murša, saven bičhađa o kralis, geła pes te phučen ke prorokiña Chulda. Oj bešelaz andro Jeruzalem pre nevi sera a lakero rom, savo pes starinelas pal le kraliskere gada, sas o Šallum, le Tokhatoskero čhavo, o čhavo le Chasroskero. Sar ode doavle, chudle lake pal oda te vakerel.

²³ Oj lenge phenda: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Phenen oleske, ko tumen ade bičhađa, ²⁴ hoj domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save ade bešen – savore prekošibena, avke sar hin pisimen andro zvitkos, andral savo genenas anglo Judsko kralis. ²⁵ Bo pes mandar odvisarde a labarenas o kadidlos avre devleng a savoreha, so kerenas peskere vastenca, anenas pre peste miri choļi; miri choļi hiñi sar jag, so hiñi avričhordī pre kada than a na preačhela te labol.’ ²⁶ Le Judske kraliske, savo tumen bičhađa te phučen le RAJESTAR, phenen: ‘Kavke vakerel o RAJ, le Izraeloskero Del, pal o lava, so šundal: ²⁷ Vašoda, hoj tiro jilo sas kovla a na sas zoralo sar bar, ale pokorindal tut, sar šundal leskere lava pre kada than, a rozčhingerđal pre peste o gada andre pokora a rovehas angle mande, me tut šundom avri. ²⁸ Medik tu dživeha, na dikheha odi bibach, so anava pre kada than the pro manuša. Mereha a aveha parumen andro smirom.’”

Avke pes on visarde pale ko kralis a phende leske, so e prorokiña vakerelas.

O Joziaš phandel e zmluva le RAJEHA

²⁹ Akor o kralis Joziaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the Jeruzalem. ³⁰ Geła ko Chramos a jekhetane leha gele the savore murša andral e Judsko, o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja the o Leviti – savore manuša, či o čore vaj barvale. Pregenda angle lende savore lava, so sas pisimen andro Zvitkos la Zmluvakero, so arakhle andro Chramos. ³¹ Palis o Joziaš ačhila pre kraliskero than paš o slupos a anglo RAJ phandla zmluva, hoj leske služinena a dolikerena leskere prikazañja the zakoni cale peskere jileha the dušaha a hoj dživena avke, sar hin pisimen andre oda zvitkos.

³² Palis prikazinda dojekheske andro Jeruzalem le Benjamin, hoj odi zmluva te dolikerel. Avke o manuša andral o Jeruzalem dolikerenas odi zmluva, so phandle le Devleha, savo sas o Del lengere dadengero.

³³ Avke o Joziaš žičinda savoren džungale modlen andral savore Izraelike phuva. Palis prikazinda dojekheske andro Izrael, hoj te služinel ča le RAJESKE, peskere Devleske. Medik ov dživelas, o manuša pes na odvisarde le RAJESTAR, peskere dadengere Devlestar.

35

O Joziaš oslavinel e Patrađi

¹ O Joziaš oslavinelas andro Jeruzalem e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. Le Patradakere bakrores murdarde andro ešebno (peršo) čhon andro dešuštarto (14.) džives. ² Le rašajen ačhada a zoralarđa len le lačhe lavenca andre služba andro Chramos. ³ Palis le Levitenge, save sas sentiñarde le RAJESKE a save sikavenas calo Izrael leskero zakonos, prikazinda: “Thoven e sentiñi Archa andro Chramos, so ačhada o Šalamun, o Izraeliko

kralis, le Davidoskero čhavo. Imar na mušinen la buter te prehordinel than thanestar. Akana služinen le RAJESKE, peskere Devleske, the le Izraelitenge, leskere manušenge!
 4 Andre chramoskeri služba tumen rozulaven andro partiji pal peskere dadengere fameliji avke, sar pisinda o Izraeliko kralis David the leskero čhavo Šalamun.

5 Ačhaven tumen andro sentno than avke, hoj jekh partija le Levitengeri te pomožinel po jekha Izraelike famelijake. 6 Murdaren le Patradakere bakrores, sentnaren tumen a pririchtinen le bakrores tumare Izraelike manušenge avke, sar o RAJ phenda prekal o Mojžiš.”

7 O Joziaš peskere barvalipnastar diňa prekal savore manuša 3 000 biken the 30 000 bakren the terne kozen sar obetno daros pre Patrađi.

8 Leskere vodci tiš dine dari prekal o manuša, rašaja the Leviti. O Chilkijah, Zecharijah the o Jechiel, anglune vodci andro Chramos, dine le rašajenge pre Patrađi 2 600 bakroren the 300 biken. 9 O Levitengere vodci – o Konaniah, leskere phrala Šemajah the Netaneel, o Chašabiah, Jeiel the o Jozabad – dine le Levitenge pre obeta 5 000 bakren the kozen a 500 biken.

10 Sar savoro sas pririchtimen pre Patradakeri oslava, o rašaja the o Leviti ačhenas andro partiji pre peskere thana, sar lenge o kralis prikazinda. 11 Palis murdarkerenas le Patradakere bakroren, o rašaja kropinenas o rat pro oltaris a o Leviti pal lende cirdenas tele e cipa. 12 O labarde obeti odthovenas pre sera, hoj pes te del le manušenge pal o fameliji, a on len obetinas le RAJESKE, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskero zvitkos. Avke kerde the le dobitkoha. 13 Le Patradakere bakrores pekenas pre jag avke, sar majinenas te kerel. O sentne dari tavenas andro čare, pira the kotli a palis oda mas sigo denas le manušenge. 14 Palis o Leviti pririchtinenas o mas prekal peste the prekal o rašaja andral le Aronoskero potomstvos, bo o rašaja služinenas dži rači, sar obetinas o labarde the žiroskere obeti.

15 Medik sas e oslava, o Leviti pririchtinenas o chaben the prekal o chramoskere stražnika, save ačhenas pre peskere thana, the prekal o lavutara andral le Asafoskeri fajta, save gilavenas, avke sar prikazinda o David, Asaf, Heman the le kraliskero prorokos o Jedutun.

16 Avke oda džives pre le kraliskero Joziašoskero prikazis sas kerđi savori služba le RAJESKE avke, hoj oslavinenas e Patrađi a labarenas o labarde obeti pre le RAJESKERO oltaris. 17 Savore Izraeliti, save ode sas, oslavinenas e Patrađi andre oda časos a palis o Inepos pal o Mare Bi o Drožđi ehta džives. 18 E Patrađi pes avke andro Izrael na oslavinelas akorestar, sar sas o prorokos Samuel. Nisavo Izraeliko kralis anglođa na oslavinelas e Patrađi avke sar o Joziaš, o rašaja, o Leviti the o manuša, save ode sas andral e Judsko the Jeruzalem. 19 Kadi Patrađi pes oslavinelas andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Joziaš.

Le Joziašoskero meriben

20 Pal savoreste, sar o Joziaš oprikerđa o Chramos, o Egiptsko kralis Necho peskera armadaha gela pro mariben pro foros Karkemiš, so hin paš o pañi Euftrat. O Joziaš peskera armadaha gela angle leste. 21 Avke o Necho bičhada muršen, hoj leske te phenen: “So man hin tuha, Judsko kralina? Me na avlom pro mariben adadžives pre tu, ale upral kada narodos, saveha som andro mariben. O Del mange prikazinda, hoj sigo te džav. O Del hino manca, ma zaačhav man, bo ov tut zničinel!”

22 Ale o Joziaš lestar na odgela, aňi na šunđa leskere lava, choc ola lava sas le Devlestar. Preurđa pes a gela pre leste andro mariben pro rovno than Megiddo.

23 Ale andro mariben o lukostrelcos le šipoha talinda (trafinda) le Joziaš. Ov phenda peskere služobnikenge: “Ligenen man adarik, bo som igen zrañimen.” 24 Avke o služobnika les ile pal leskero verdan, thode les pre aver a odligende andro Jeruzalem, kaj palis muľa. Parunde les andro dadengero hrobos a savore manušenge andre Judsko the Jeruzalem sas pharo pal o Joziaš.

25 O prorokos Jeremiaš pal o Joziaš pisinda rovišnaskeri gili. Dži adadžives savore lavutara, o murša the džuvľa, odi gili andro Izrael gilaven, sar peske leperen pro Joziaš. Odi gili šaj arakhen andro Rovšnaskere Gila.

26 Savore aver veci, so o Joziaš kerđa, sar sas oddino le Devleske the sar dolikerelas le RAJESKERO zakonos, 27 ešebnovarestar (peršovarestar), medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike the Judske Kralengero.

¹ Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Joziašoskere čhas, a ačhade les andro Jeruzalem kraliske pal leskero dad. ² Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhiła kralis a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. ³ Palis o Egiptsko kralis Necho iła lestar o krališagos a pro Judejci ispidelas, hoj leske te počinen o dañe: 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ⁴ O Necho ačhađa upral e Judsko the Jeruzalem vaš o kralis le Eljakim, leskere phrales, a diña leske nevo nav Jojakim. Le Joachaz o Necho odligenda andro Egipt.

O Jojakim kralis andre Judsko

⁵ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhiła kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. Kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, peskere Devleske. ⁶ Sar o Jojakim kralinelas, avla pre leste pro mariben o Babiloňiko kralis Nebukadnecar. Zaiła les, phandla le lancenca a odligenda andro Babilon. ⁷ O Nebukadnecar iła the varesave veci andral o Chramos, odligenda andro Babilon a thoda len andre peskero chramos.

⁸ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, leskere džungipena the o nalačhipena, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. Pal leste ačhiła kralis leskero čhavo o Jojachin.

O Jojachin kralis andre Judsko

⁹ Le Jojachinoske sas dešuochto (18) berš, sar ačhiła kralis andre Judsko, a trin čhon the deš džives kralinelas andro Jeruzalem. The ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁰ Sar pregela berš, o Nebukadnecar le Jojachin iła sar otrokos andro Babilon a iła the o dragane veci andral o Chramos. Ačhađa kraliske le Cidkijah, leskere bačis, andre Judsko the Jeruzalem.

O Cidkijah kralis andre Judsko

¹¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhiła kralis andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. ¹² Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na pokorinda pes anglo prorokos Jeremiaš, savo vakerelas le RAJESKERE lava. ¹³ O Cidkijah pes vzburinda pro Nebukadnecar, choc leske la veraha andro RAJESKERO nav phenda, hoj leske ela pačivalo. Ov na kamelas te šunel a na kamla te visarel pes pale ko RAJ, ko Izraeliko Del. ¹⁴ A mek ke oda the savore rašaja the Judske vodci sas so buter napačivale le RAJESKE. Kerenas oda džungipen, so o narodi, save sas pašal lende. Lašarenas le modlen a avke melarde o Chramos, so o RAJ sentňardá andro Jeruzalem.

¹⁵ O RAJ, o Del lengere dadengero, ke lende furt bičhavelas le proroken, hoj lenge te dovakerel, bo sas leske pharo pal peskere manuša the pal o Chramos. ¹⁶ Ale on kerde ladž olenge, saven bičhađa, asanas leskere prorokendar a na prilenas leskere lava. Avke sas dží akor, medik na sas e cholí le RAJESKERI ajsi bari, hoj nič la imar naší odvisarda.

O Jeruzalem zñičimen

¹⁷ O RAJ bičhađa pro Jeruzalem le Babiloňike kralis, savo la šablaha andro Chramos murdarđa lengere terne muršen. Na mukla te dživel aňi le ternen či phuren, aňi le muršen či džuvľen, aňi le sasten či nasvalen. Avke o Del savoren diña andre leskere vasta. ¹⁸ Ov iła andral o Chramos le Devleskero savore bare, cikne the dragane veci, o barvalipen le kraliskero the le uradňikengero a savoro odligenda andro Babilon. ¹⁹ Palis podlabarde o Chramos the savore palaca a čhide tele le Jeruzalemoskere muri. Avke sas zñičimen savore dragane veci, so sas andre.

²⁰ Olen, save predžidile, zaiła andro Babilon. Ode služinenas leske the leskere čhavage sar otroka dží akor, medik e Perzija na preiła o krališagos. ²¹ Avke pes ačhiła le RAJESKERO lav, so phenda prekal o Jeremiaš: “Sar e phuv ela omukli, ela la o šabbatoskero odpočinkos dží akor, medik na predžala eftavardeš (70) berš.”

O Kiros premukel le Izraeliten pale khere

²² Andro ešebno (peršo) berš, sar kralinelas o Perziko kralis Kiros – hoj pes te ačhel avke, sar phenda o RAJ prekal o Jeremiaš – o RAJ thoda pro jilo le kraliske le Kiroške, hoj te del te phenel andro lil andre calo peskero krališagos:

²³ “Avke phenel o Perziko kralis Kiros:

‘O RAJ, o Del, savo hino upral o ňebos, mange diña savore krališagi pre phuv a ačhada man, hoj leske te ačhavav o Chramos andro Jeruzalem, so hino andre Judsko. Akana savore leskere manušendar šaj džan pale ode a mi el lenca o RAJ, o Del!’ ”

O Ezdraš

O Izraeliti aven pale andro Jeruzalem

¹ Oda sas ešebno (peršo) berš, so kralinelas o kralis Kiros andral e Perzija: Vašoda, hoj pes te ačhel oda, so phenda o RAJ prekal o prorokos Jeremiaš, o RAJ thođa pro jilo le krališke Kiroške, hoj te del te džanel andro lil andre calo peskero krališagos:

² “Kavke phenel o Perziko kralis Kiros:

‘O RAJ, o Del, savo hino upral o ņebos, mange diňa savore krališagi pre phuv a kidňa peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko.

³ Akana savore, save san leskere manuša – mi el lenca lengero Del – šaj džan pale andro Jeruzalem andre Judsko, hoj te ačhaven o Chramos le RAJESKERO, savo hin o Del le Izraeloskero. Oda hin o Del, saves pes lašarel andro Jeruzalem. ⁴ Dojekh, ko ade bešel, lenge mi pomožinel, hoj pes te dochudel pale khere. Mi den len o rup, somnakaj, sersamos, dobitkos the o dari, so korkore pestar kamen te del prekal o Chramos le Devleskero andro Jeruzalem.’”

⁵ Avke o fajtakere vodci le kmeňendar Juda the Benjamin, o rašaja the o Leviti a dojekh, ke kaste o Del prevakerđa, hoj te džal te ačhavel le RAJESKERO Chramos, pes pririchtinenas te džal andro Jeruzalem. ⁶ Savore manuša, save bešenas paš lende, len dine rupune čare, somnakaj, sersamos, dobitkos, dragane veci the o dari prekal o Chramos.

⁷ O kralis Kiros lenge diňa pale o veci andral le RAJESKERO Chramos, so iľa o Nebukadnecar andral o Jeruzalem a thođa andre peskero chramos. ⁸ O Perziko kralis Kiros prikazinda, hoj len te anel o Mitredat, leskero pokladňikos, hoj len te pregenel a te del le Judske guverneriske Šešbaccaroske.

⁹ Oda sas tranda (30) somnakune čare, ezeros (1 000) rupune čare, bišueňa (29) lopatki pro kadidlos, ¹⁰ tranda (30) somnakune kuča, štar šel the deš (410) rupune kuča a ezeros (1 000) aver čare.

¹¹ Savore čare le somnakastar the rupostar sas 5 400. Kada savoro iľa o Šešbaccar a liđžalas andral o Babilon le manušenca, sar džanas pale andro Jeruzalem.

2

O manuša save avle pale andro Jeruzalem

¹ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaiľa a odligenda andro Babilon, a save pes visarde pale andro Jeruzalem the andre Judsko, dojekh andro peskero foros.

² On avle peskere vodcenca, save sas o Zerubbabel, o Ješua, o Nechemiah, o Serajah, o Reelajah, o Mordochaj, o Bilšan, o Mispal, o Bigvaj, o Rechum the o Baanah.

A sas oda kajci džene andral o Izraeloskere fajti: ³ andral le Parošoskeri fajta sas 2 172 potomki, ⁴ andral le Šefatjoskeri 372, ⁵ andral le Arachoskeri 775, ⁶ andral le Pachat-Moaboskeri fajta – potomki pal o Ješua the o Joab – 2 812, ⁷ andral le Elamoskeri 1 254, ⁸ andral le Zattuoskeri 945, ⁹ andral le Zakkajoskeri 760, ¹⁰ andral le Baniskeri 642, ¹¹ andral le Bebajoskeri 623, ¹² andral le Azgadoskeri 1 222, ¹³ andral le Adonikamoskeri 666, ¹⁴ andral le Bigvajoskeri 2 065, ¹⁵ andral le Adinoskeri 454, ¹⁶ andral le Ateroskeri, saves vičinenas the Chizkija, 98, ¹⁷ andral le Becajoskeri 323, ¹⁸ andral le Joroskeri 112, ¹⁹ andral le Chašumoskeri 223, ²⁰ a andral le Gibbaroskeri sas 95 potomki.

²¹ The ola manuša, savengere phure dada bešenas andre kala fori, visafile pale: andral o Betlehem 123, ²² andral e Netofa 56, ²³ andral o Anatot 128, ²⁴ andral o Azmavet 42, ²⁵ andral o Kirjat-Jearim, andral e Kefira the andral o Beerot 743, ²⁶ andral e Rama the Geba 621, ²⁷ andral o Mičmas 122, ²⁸ andral o Betel the Aj 223, ²⁹ andral o Nebo 52, ³⁰ andral o Magbiš 156, ³¹ andral o Elam 1 254, ³² andral o Charim 320, ³³ andral o Lod, Chadid the Ono 725, ³⁴ andral o Jericho 345, ³⁵ the andral o Senaah 3 630 manuša.

³⁶ Kala savore hine potomki andral le rašajengere fajti, save avle pale: andral le Jedajoskeri 973 potomki le Ješuoskere, ³⁷ andral le Immeroskeri 1 052, ³⁸ andral le Pašchuroskeri 1 247 ³⁹ a andral le Charimoskeri 1 017.

⁴⁰ Kala savore hine potomki andral Levitengere fajti, save avle pale: 74 andral e fajta le Ješuoskeri the Kadmieloskeri, save sas potomki le Hodavijoskere.

⁴¹ O chramoskere lavutara: 128 potomki le Asafoskere;

⁴² Ola, save stražinenas paš o chramoskere brani: 139 potomki le Šallumoskere, le Ateroskere, le Talmonoskere, le Akkuboskere, le Chatitoskere the le Šobajoskere.

⁴³ O chramoskere služobníka sas o potomki le Cichasoskere, le Chasufasoskere, le Tabbaotoskere, ⁴⁴ le Keroskere, le Sijoskere, le Padonoskere, ⁴⁵ le Lebanoskere, le Chagaboskere, le Akkuboskere, ⁴⁶ le Chagaboskere, le Šamlajoskere, le Chananoskere, ⁴⁷ le Giddeloskere, le Gacharoskere, le Reajoskere, ⁴⁸ le Recinoskere, le Nekodaoskere, le Gazzamoskere, ⁴⁹ le Uzzoskere, le Paseachoskere, le Besajoskere, ⁵⁰ le Asnoskere, le Memunimoskere, le Nefusimoskere, ⁵¹ le Bakbukoskere, le Chakufoskere, le Charchuroskere, ⁵² le Baclutoskere, le Mechidaoskere, le Charšaoskere, ⁵³ le Barkososkere, le Siseroskere, le Temachoskere, ⁵⁴ le Neciachoskere the le Chatifoskere.

⁵⁵ Le Šalamunoskere služobníkengere potomki, save avle pale, sas le Sotajoskere, le Soferetoskere, le Perudasoskere, ⁵⁶ le Jaalokere, le Darkonoskere, le Giddelokere, ⁵⁷ le Šefatjoskere, le Chattiloskere, le Pochet-Haccebajimoskere the le Amioskere. ⁵⁸ Savore chramoskere služobníka the o potomki le Šalamunoskere služobníkengere, sas 392.

⁵⁹ The 652 manuš a vle pale andral o Babilońike fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Addan the Immere, ale ča našti presikade, hoj hine Izraeliti. ⁶⁰ Sas andral o fajta le Delajoskeri, le Tobijoskeri the le Nekodaskeri.

⁶¹ Kala trin fajti našti presikade, hoj sas rašaja: le Chobajoskeri, le Hakkocoskeri the le Barzillajoskeri. O Barzillaj sas murš, savo peske iľa romňa le Barzillajoskera čha andral o Gilead a iľa peske lakero nav. ⁶² On rodenas peskero fajtakero zvitkos, kaj sas zapisimen ale les na arakhle, a vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶³ Le kraliskero guverneris lenge prikazinda, hoj našti chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na sas rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tummim.

⁶⁴ Savore, save pes visarde pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuš. ⁶⁵ A mek avle lenca 7 337 sluhi the služki a 200 džuvla the murša, save gilavenas. ⁶⁶ Len sas 736 graja, 245 mulici, ⁶⁷ 435 řavi the 6 720 somara.

⁶⁸ Sar ola manuš doavle ke le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem, varesave fajtakere vodci denas o dari pro Chramos korkore pestar, hoj les pale te ačhaven pre oda than, kaj ačhelas. ⁶⁹ Dojekh lendar anenas andro pokladńi ajci, keci šaj denas pre bući pro Chramos: 500 kili somnakaj, 2 800 kili rup the 100 rašajike plašti.

⁷⁰ O rašaja, o Leviti the varesave le Izraelitendar ačhile te bešel andro Jeruzalem; o lavutara, o chramoskere strańńika the služobńika andre peskere fori; a varesave le Izraelitendar andro fori, kaj bešenas lengere phure dada.

3

Pale ačhaven o oltaris

¹ Sar sas pašes o eftato čhon, akor sar o Izraeliti imar bešenas andre peskere fori, zgele pes jekhetane savore andro Jeruzalem. ² O Ješua, le Jocadakoskero čhavo, peskere pašutnenca, the o Zerubbabel, le Šealtieloskero čhavo, peskere pašutnenca jekhetane avre rašajenca peske phende, hoj ačhavena oltaris le Izraeloskere Devleske, hoj te obetinen upre o labarde obeti, avke sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoskero, le Devleskero muršeskero. ³ O oltaris ačhade pre oda than, kaj angloda ačhelas, choc te daranas le manušendar, save bešenas pašal lende. Avke chudle pale te anel tosara the raći o labarde obeti le RAJESKE. ⁴ Oslavinenas the o Inepos le Stankengero, avke sar hin pisimen, a sako džives anenas ajci labarde obeti, keci sas dino pre oda džives. ⁵ Paloda anenas o sakodživeseskere obeti, o obeti pro inepos le Neve Čhoneskero the pre dojekh beršeskero inepos le RAJESKERO, a furt o manuša anenas le RAJESKE e obeta, so denas korkore pestar. ⁶ Andro ešebno (peršo) džives eftate čhoneskero chudle te anel le RAJESKE o labarde obeti, choc te na sas thode o chramoskere zakladi.

Keren o zakladi pro Chramos

⁷ O manuša dine o love le řesarenge the le muršenge, save kerenas le barenca. Dine o chaben, o pijiben the o olejlos le Sidončanenge the le Tircanenge, hoj te anen o cedroskere kašta la lođaha andral o Libanon ke Joppa, avke sar lenge domukla o Perziko kralis Kiro. ⁸ E bući pro Chramos chudle te kerel andro dujto berš andro dujto čhon, sar avle pale andro Jeruzalem. Sas oda kala džene: o Zerubbabel, le Šealtieloskero čhavo, the o Ješua, le Jocadakoskero čhavo, peskere dženenca, le rašajenca, le Levitena the olenca, save avle andral o Babilon. Ačhade le Leviten, save sas phureder sar biš (20) berš, upral o manuša, save kerenas e bući pre le RAJESKERO Chramos. ⁹ Avke sas upral ola džene, save kerenas o Chramos, o Ješua, leskere čhave the phrala, o Kadmiel peskere čhavenca andral le Hodavijoskeri fajta the le Chenadadoskere čhave peskere čhavenca the phralenca, bo sas Leviti.

¹⁰ Sar chudle te kerel o chramoskere zakladi, o rašaja andre peskere plašti le trubenca ačhenas pre peskere thana a o Leviti andral le Asafoskeri fajta ačhenas pre peskere thana le cimbalenca, hoj te lašaren le RAJES, avke sar diña avri o kralis David.

¹¹ Lašarenas le gilenca le RAJES a palikerenas leske:

“O RAJ hino lačo,

leskero jileskeriben upral o Izrael likerel pro furt.”

Savore manuš a igen radisaŕonas bara vikaha. Lašarenas le RAJES, hoj pes chudla e buči pro chramoskere zakladi. ¹² Ale o phureder rašaja, Leviti the fajtakere vodci, save angloda dikhle o purano Chramos, igen rovenas, sar dikhle, hoj pale keren o chramoskere zakladi. Ale aver džene radisaŕonas bara vikaha, ¹³ hoj ŕiiko našti rozprindžarelas e radišagoskeri vika le rovibnastar, bo o manuš a igen vriskinenas a dural len šundolas.

4

E buči pro Chramos kamen te zaačhavel

¹ Sar šunde le Judengere the Benjaminengere ŕeprijateŕa, hoj ola, save sas zaile andro Babilon, pes visarde pale a ačhaven o Chramos le RAJESKE, le Izraeloskere Devleske, ² avle ko Zerubbabel the ko fajtakere vodci a phende lenge: “Kamas the amen te ačhavel tumenca, bo the amen lašaras tumare Devles, avke sar tumen. Amen leske obetinas ole dživesestar, sar amen ade anda o Asiriko kralis Esar-Chaddon.”

³ Ale o Zerubbabel, o Ješua the aver vodci andral o Izraelike fajti lenge phende: “Tumen the amen našti ačhavas jekhetane o Chramos amare Devleske. Ča amen korkore les mušinas te ačhavel le RAJESKE, le Izraelike Devleske, avke sar amenge prikazinda o Perziko kralis Kiros.”

⁴ Avke o manuša andral odi phuv kerenas sa pre oda, hoj le Judske manušen te na el dzeka te kerel buči, a daravenas len avri, hoj te na ačhaven o Chramos. ⁵ Mek ke oda peske počoral počinenas le bare uradŕiken, hoj te zŕičinen lengeri buči. Kada kerenas furt, sar kralinelas o Perziko kralis Kiros dž i akor, medik na kralinelas o kralis Darius.

O ŕeprijateŕa pisinen lil le kraliske

⁶ Sar chudla te kralinel o kralis Ahasver, pisinde lil, andre savo namištes vakerenas pro manuša andral e Judsko the Jeruzalem.

⁷ A sar kralinelas o Artaxerxes, pisinde leske lil o Bišlam, Mitredat, o Tabeel the aver manuša, save lenca kerenas e buči. Oda lil sas pisimen andre Aramejiko čhib a kampelas les te prethovel.

⁸ O uradŕikos Rechum the o pisaris Šimšaj pisinde le kraliske Artaxerxesoske kajso lil pro Jeruzalem:

⁹ “O uradŕikos Rechum, o pisaris Šimšaj the aver lengere manuša, o sudci, uradŕika the o vodci upral o manuša andral o Uruk, Babilon the o Elamiti andro Šušan ¹⁰ a mek aver narodi, saven o baro the slavno Asnappar zaila a thođa te bešel andre Samarijike fori the andre provincija pal o paŕi Euftrat.”

¹¹ Andre oda lil sas pisimen:

“Le kraliske Artaxerxesoske: Amen sam tire služobŕnika, andral e provincija pal o Euftrat.

¹² Das te phenel le kraliske, hoj o ŕidi, save avle tutar ade te bešel andro Jeruzalem, chudle pale te ačhavel kada zoralo a nalačo foros a oprikeren pašal leste o muri the o zakladi. ¹³ Mi džanel olestar o kralis, hoj sar ela kada foros ačhodo a leskere zorale muri oprikerde, preačhena tuke te počinel o clo the o daŕe a kada ela prekal o kralis namištes. ¹⁴ No akana te sam pačivale le kraliske, našti amen dikhas pre oda, sar keren namištes le kraliske, a vašoda akana le kraliske das kada te džanel. ¹⁵ Bo te dikheha andro kralengero zvitkos, dodžaneha tut, hoj o Jeruzalem pes čirlastar vzburinelas pro kralis, a vašoda sas oda foros zŕičimen. ¹⁶ Avke das te phenel le kraliske, hoj sar ela kada foros ačhodo a leskere muri oprikerde, na ela tut zor upral e provincija Euftrat.”

E buči pro Chramos zaačhadi

¹⁷ O kralis odphenda le uradŕikoske Rechumoske, le pisariske Šimšajoske the ole manušenje, save bešenas andre Samarija the andre provincija pal o Euftrat, kada:

“Smirom tumenge.

¹⁸ Oda lil, so mange bičhađan, sas prethodo a pregendo angle mande. ¹⁹ Me prikazindom, hoj te roden andro zvitki, a on arakhle, hoj oda foros pes čirlastar vzburinelas a kerenas pharipena avre kralenge. ²⁰ Andro Jeruzalem sas zorale krala,

save kralinenas pal cali phuv pal o Euftrat a počinenas lenge o dañe the o clo. ²¹ Akana den avri o prikazis, hoj ola murša te preačhen te ačhavel o foros, a te na chuden pale te ačhavel, medik me na dava aver prikazis. ²² Zaačhaven oda takoj, hoj te na keren le kraliske goreder.”

²³ Sar le kraliskero lil pregende anglo Rechum, šimšaj the angle lengere manuša, on sigo gele andro Jeruzalem a andre kraliskero nav zaačhade te kerel e buči le Židen.

²⁴ Avke e buči pre le Devleskero Chramos andro Jeruzalem sas zaačhadi, medik na kralinelas dujto berš o kralis Darius andre Perzija.

5

Ačhaven pale o Chramos

¹ O prorokos Aggeus the o Zachariaš, le Iddoskero čhavo, prorokinenas le Židenge andre Judsko the Jeruzalem andro nav le Devleskero Izraeloskero, savo sas upral lende.

² Akor le Šealtieloskero čhavo o Zerubbabel the le Jocadakoskero čhavo o Ješua pes mukle takoj te ačhavel le Devleskero Chramos andro Jeruzalem. Lenca sas the le Devleskere proroka a pomožinenas lenge.

³ Andre oda časos ke lende avla o Tattenaj, savo sas guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the ola, save jekhetane lenca kerenas, a phučle lendar: “Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te prikerel kala muri?” ⁴ A mek lendar phučle: “Sar pes vičinen o murša, save keren e buči pro Chramos?” ⁵ Ale o Del merkinelas pro Židovike vodci, avke lenge na zaačhade te kerel e buči, medik na pisinde le kraliske Darioske a medik lenge ov na odphenda pale.

O lil prekal o Darius

⁶ Kada lil pisinde o guverneris Tattenaj, Šetar-Bozenaj, lengere murša the o vodci andro Zapadno Euftrat a bičhade le kraliske Darioske. ⁷ Andre sas pisimen:

“Le kraliske Darioske: Smirom tuke, kralina!

⁸ Mi džanel o kralis pal kada, hoj amen gefam andre Judsko phuv ko Chramos le bare Devleskero. On les ačhaven le bare barune kvadrendar a thoven o kaštune hranoli andro fali. Dojekh lendar kerel pačivalones e buči pro Chramos a džal lenge mištes.

⁹ Akor phučlam le vodcener: “Ko tumenge domukla te ačhavel kada Chramos a te oprikerel kala muri?” ¹⁰ Phučlam lendar the pal lengere nava, hoj tuke te das te džanel, a pisindam o nava le muršengere, ko hine lengere vodci.

¹¹ On amenge odphende: ‘Amen sam služobníka le Devleskere, savo hino Del pro ňebos the pre phuv, a ačhavas kada Chramos, so sas ačhado imar anglo but berša. Ačhavelas a dokerda les o baro Izraeloskero kralis. ¹² Ale vaš oda, hoj amare phure dada anenas andre choľi le Devles pro ňebos, diňa len andro vasta le Babiloňike kraliske Nebukadnecaroske andral o Chaldej. Ov zničinda kada Chramos a odfigenda le manušen sar zaphandlen andro Babilon.

¹³ Ale andro ešebno (peršo) berš, sar kralinelas o Kiros andro Babilon, prikazinda, hoj pes pale te ačhavel le Devleskero Chramos. ¹⁴ A mek the visarda pale o somnakune the rupune veci, so o Nebukadnecar iľa andral o Chramos andro Jeruzalem a thoda andre peskero chramos andro Babilon. Palis o Kiros kale veci diňa le Šešbaccaroske, saves ačhada guverneriske upral e Judsko ¹⁵ a phenda leske: “Le kala veci a lidža len andro Chramos andro Jeruzalem! A mi ačhavel pes le Devleskero Chramos pre oda than, kaj sas ešebnovar (peršovar) ačhado.”’

¹⁶ Palis oda Šešbaccar geľa a ačhada o zakladi pre le Devleskero Chramos andro Jeruzalem. Ole dživesestar pes ačhavel dži akana, ale mek nane dokerdo.

¹⁷ Akana, te o kralis kamela, mi rodel andro Babiloňike kralengere zvitki, či o Kiros diňa avri, hoj kada Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. Mi del amenge o kralis te džanel, so peske pal oda gondolinel.”

6

O Darius arakhel o zvitkos

¹ Avke o kralis Darius prikazinda, hoj te roden andro Babiloňike kralengere zvitki, či o Kiros diňa avri, hoj o Chramos andro Jeruzalem pes šaj pale ačhavel. ² Arakhle jekh zvitkos andro palacis andro foros Ekbatana andre provincija Medija a sas andre pisimen kada:

³ “Andro ešebno (peršo) berš prikazinda o kralis Kiros, sar kralinelas, hoj pale te ačhaven le Devleskero Chramos andro Jeruzalem:

“Mi ačhaven pes kada Chramos sar than, pre savo pes anela o chabeneskere the o labarde obeti. O Chramos mi el bišuefta (27) metri učo the bišuefta metri buchlo. ⁴ O muri mi en ačhade kavke – trin šori barune kvadri a jekh šoros le kaštetar. Savoro mi el počimen andral e kraliskeri pokladnica. ⁵ A mi den pale the o somnakune the rupune veci, so o kralis Nebukadnecar iła andral o Jeruzalemoskero Chramos a odligenda andro Babilon. Ola veci mi en thode pale pre lengero than, andro Jeruzalem, andre le Devleskero Chramos!”

O Darius domukel e buči pro Chramos

⁶ Palis o Darius diña te phenel le Tattenajoske, savo sas uradňikos andro Zapadno Euftrat, le Šetar-Bozenajoske, olenge, save jekhetane lenca kerenas, the le vodcenge pašal o paňi Euftrat:

“Džan odarik het! ⁷ Muken len, mi keren e buči pre le Devleskero Chramos! O Židoviko guverneris the lengere vodci mi ačhaven le Devleskero Chramos ode, kaj sas angloda. ⁸ Kada tumenge prikazinav, sar pes majinen te likerel ko Židovike vodci, save keren e buči pre le Devleskero Chramos. Mi el lenge savoro počimen le kraliskera pokladňatar the le daňendar andral o Zapadno Euftrat, hoj e buči te na zaačhel, ⁹ a sako džives furt te del le rašajenge andro Jeruzalem savoro, so lenge kampa: terne biken, bakroren the bakren pre labardi obeta le Devleske, savo hino pro ņebos, vaj o div, lon, mol, the olejos, ¹⁰ hoj te anen le ņeboskere Devleske ajse obeti, so leske ela pre dzeka, a te modľinen pes vaš oda, hoj le kralis the leskere čhaven te el bachtalo dživipen. ¹¹ A mek prikazinav: te vareko tumendar na dolikerela mire lava, cirdela pes avri andral leskero kher e hreda, so likerel calo kher. Palis pre odi hreda les thovena upre a primarena. A leskero kher ela zňičimen sar jekh kopa šmeci. ¹² O Del, savo peske kidňa avri o Jeruzalem, hoj ode te el lašardo, mi zňičinel savore kraľen the naroden, save na kamena te dolikerel mire lava a kamena te zňičinel o Chramos andro Jeruzalem. Me o Darius dav avri kale prikazi a mušinen pes te dolikerel!”

O Chramos hino dokerdo

¹³ Palis o Tattenaj, o guverneris andro Zapadno Euftrat, o Šetar-Bozenaj the lengere murša kerde sa avke, sar lenge prikazinda o kralis Darius. ¹⁴ Avke o Židovike vodci šaj dureder ačhavenas o Chramos a e buči lenge barolas tel lengere vasta, avke sar prorokinenas o proroka Ageus the Zachariaš, le Iddoskero čhavo. O Chramos dokerde avke, sar prikazinda le Izraeloskero Del a sar prikazinde o Perzike kraľa: Kiros, Darius the Artaxerxes. ¹⁵ Le Devleskero Chramos dokerde andro trito džives andro čhon Adar andro šovto berš, sar kralinelas o Darius.

O Chramos sentiňaren

¹⁶ Palis o Izraeliti, rašaja, Leviti the okla aver, save avle andral o Babilon, kaj sas zaile, oslavinenas radišagoha, (hoj sentiňarde o Devleskero Chramos. ¹⁷ Sar sentiňarenas o Chramos, obetinde šel (100) biken, duj šel (200) bakren the štar šel (400) terne bakroren the dešuduj (12) capen vaš o bini cale Izraeloskere a oda jekh capos vaš jekh Izraeliko kmeňos. ¹⁸ Palis ačhade andre chramoskeri služba andro Jeruzalem le rašajen the Leviten, avke sar hin pisimen andre le Mojšišoskero zvitkos.

E Patradi oslavinen

¹⁹ Akor ola manuša, save avle pale andral o Babilon, oslavinenas e Patradi andro dešuštarto (14.) džives andro ešebno čhon. ²⁰ O rašaja the o Leviti pes obžuzarde, savore sas žuže a avke o Leviti šaj murdarenas le Patradakere bakrores prekal o manuša, save avle pale, prekal peskere pašutne rašaja the prekal peste. ²¹ Palis o Izraeliti chanas le Patradakere bakrores, a na ča ola manuša, save sas zaile andro Babilon, ale the ola, save omukle o džungipen, so kerenas aver narodi, a palis avle te rodel le RAJES, le Izraelike Devles. ²² Efta dživesa savore Izraeliti oslavinenas e Patradi, o Inepos pal o Mare Bi o Droždi. O RAJ len pherarda le radišagoha, bo thođa pro jilo le Asirike kraliske, hoj lenge te pomožinel andre buči pro Chramos le Izraelike Devleske.

7

Le Ezdrašoskero rodokmeňos

¹ Pal kada savoro, andro časos, sar kralinelas o Perziko kralis o Artaxerxes, o rašaj Ezdraš avľa khatar o Babilon andro Jeruzalem. Kada hin le Ezdrašoskero rodokmeňos: Leskero dad sas o Serajah, leskero o Azariah, leskero o Chilkijah, ² leskero o Šallum,

leskero o Cadok, leskero o Achitub, ³ leskero o Amariah, leskero o Azariah, leskero o Merajot, ⁴ leskero o Zerachijah, leskero o Uzzi, leskero o Bukki, ⁵ leskero o Abišuas, leskero o Pinchas, leskero o Eleazar a leskero o Aron, savo sas nekbareder rašaj.

O Ezdraš avel andro Jeruzalem

⁶ O Ezdraš avla upre andro Jeruzalem andral o Babilon. Sas pisaris, savo mištes džanelas le Mojžišoskero zakonos, so diña o RAJ, o Del le Izraeloskero. O krališ les delas savoro, so lestar mangelas, bo o vast le RAJESKERO, leskere Devleskero, sas upral leste. ⁷ Leha avenas andro Jeruzalem varesave Izraeliti, o rašaja, o Leviti, o lavutara, o stražnika the o služobnika le chramoskere. Sas oda andro eftato berš, sar kralinelas o Artaxerxes andre Perzija. ⁸ Ov dogela andro Jeruzalem pro pandžto čhon andre oda berš. ⁹ Ešebno (peršo) džives andro ešebno čhon odgela andral o Babilon a andro ešebno džives andro pandžto čhon dogela andro Jeruzalem, bo o Del upral leste likerelas peskero vast. ¹⁰ O Ezdraš sas cale jileha oddino te siklol o zakonos le RAJESKERO a te dolikerel les, a hoj te sikavel le Izraelitenge ole zakoni the prikazi.

Le kraliskero lil le Ezdrašoske

¹¹ Oda hin o lil, so odpisinda o krališ Artaxerxes le Ezdrašoske, savo sas zakonikos the rašaj a savo džanelas mištes le RAJESKERO zakonos the leskere prikazi prekal o Izrael:

¹² "Me, o Artaxerxes, o krališ upral savore krala.

Le rašaske Ezdrašoske, savo sikavel o zakonos le ņboskere Devleskero: Smirom tumenge!

¹³ Me prikazinav, hoj šaj džan tuha savore andral miro krališagos, ko kamena te džal andro Jeruzalem: o Izraeliti, rašaja the Leviti. ¹⁴ O krališ jekhetane leskere efa radcena tut bičhavel, hoj te dikhes, či dolikeren andro Jeruzalem the Judsko o zakonos tire Devleskero, so hino tute andro vasta. ¹⁵ Le tuha o rup the o somnakaj, so me the mire radci das sar dari le Izraeloskere Devleske, saves hin o Chramos andro Jeruzalem, ¹⁶ a savoro rup the somnakaj, so skideha andre cali provincija Babilon, a the o dari, so dena o manuša the o rašaja prekal o Chramos lengere Devleskero andro Jeruzalem. ¹⁷ Dodikh mištes pre oda, hoj vaš kala love te cines biken, bakren, bakroren, div the mol a obetin len pro oltaris andro tumaro Devleskero Chramos andro Jeruzalem!

¹⁸ Tu tire manušenca šaj keren oda, so kamen le rupoha the somnakaha, so ačhela. Keren oda, so kamel tumaro Del. ¹⁹ Lidža anglo Del andro Jeruzalem o nadobi, so tuxe sas dine pre služba andro Chramos tumare Devleskero. ²⁰ A so mek kampela andro Chramos tire Devleskero, počin andral le krališkeri pokladňa.

²¹ Me o krališ Artaxerxes oleha prikazinav savore pokladňikenge andre provincija Zapadno Euftrat, hoj te den le rašaske Ezdrašoske, savo mištes džanel o zakonos le ņboskere Devleskero, savoro, so tumendar mangela: ²² šaj den dži 3,4 toni* rup, 10 toni† div, 2 000 litri‡ mol, 2 000 litri§ olivovo olejas a lon keci kampela. ²³ Kampel te kerel savoro, so kamel o ņboskero Del prekal peskero Chramos, hoj te na avel leskeri cholī pre miro krališagos the mire čhave. ²⁴ A mek tumenge phenav, hoj ņiko našti mangel ņisave daņe abo clo le rašajendar, le Levitendar, le stražnikendar, či le služobnikendar, aņi olendar, save gilaven, andre le Devleskero Chramos.

²⁵ Tu, Ezdraš, ker godaha avke, sar tut o Del diña, ačhav sudcen the uradniken, save mištes džanen o zakonos tire Devleskero a mi lidžan le manušen andro Zapadno Euftrat, a ko na džanela o zakonos, oles sikaven! ²⁶ Dojekh, ko na šunela o zakonos tire Devleskero abo o zakonos le kraliskero, mi el takoj odsudzimen pro meriben, abo mi el avtradlo andral odi phuv, abo mi el čhido andre bertena, abo mi lel pes lestar savoro, so les hin!"

O Ezdraš lašarel le Devles

²⁷ Mi el barardo o RAJ, o Del amare dadengero, savo thođa pro jilo le kraliske, hoj kavke te del pačiv le RAJESKERE Chramos andro Jeruzalem. ²⁸ O RAJ avke kerda, hoj o krališ, leskere radci the savore vodci mange presikade o jileskeriben. Le Devleskero vast man zoralarda a me prevakerdom le Izraeloskere vodcen, hoj te aven manca upre andro Jeruzalem.

8

O manuša, save avle le Ezdrašoha

* 7:22 Oda hin 100 talenti. † 7:22 Oda hin 100 kori. ‡ 7:22 Oda hin 100 bati. § 7:22 Oda hin 100 bati.

¹ Kala vodci avle manca avri andral o Babilon akor, sar kralinelas o Artaxerxes, jekhetane olenca, andral lengere fajti, save sas zapisimen andre lengero rodokmeños.

² Sas oda kala:

andral e Pinchasokeri fajta o Geršom;

andral e Itamariskeri fajta o Daniel;

andral le Davidoskeri fajta o Chattuš, ³ savo sas čhavo le Šechanoskero;

andral le Parošoskeri fajta o Zecharijah, saveha sas zapisimen 150 murša;

⁴ andral le Pachat-Moaboskeri fajta o Eljehoenaj, le Zerachijoskero čhavo, a leha 200 murša;

⁵ andral e Zattuoskeri fajta o Šechaniah, le Jachazieloskero čhavo, a leha 300 murša;

⁶ andral le Adinoskeri fajta o Ebed, le Jonatanoskero čhavo, a leha penda (50) murša;

⁷ andral le Elamoskeri fajta o Ješajah, le Atalijoskero čhavo, a leha eftavardeš (70) murša;

⁸ andral le Šefatjoskeri fajta o Zebadijah, le Michaeloskero čhavo, a leha ochtavardeš (80) murša;

⁹ andral le Joaboskeri fajta o Obadiah, le Jechieloskero čhavo, a leha 218 murša;

¹⁰ andral le Baniskeri fajta o Šelomit, le Josifijoskero čhavo, a leha 160 murša;

¹¹ andral le Bebjoskeri fajta o Zecharijah, le Bebjoskero čhavo, a leha bišuochto (28) murša;

¹² andral le Azgadoskeri fajta o Jochanan, le Hakkatanoskero čhavo, a leha 110 murša;

¹³ posledne andral le Adonikamoskeri fajta o Elifelet, o Jeiel the o Šemajah a lenca šovardeš (60) murša;

¹⁴ andral le Bigvajoskeri fajta o Utaj the o Zabud a lenca eftavardeš (70) murša.

O služobníka prekal o Chramos

¹⁵ Palis savoren zvičindom paš o pañi, so džal andro foros Ahava, a ačhiľam ode trin dživesa. Rozdikhľom man maškar o manuša the rašaja, ale na arakhľom maškar lende aňi jekhes Levitas. ¹⁶ Akor vičindom paš ma le vodcen le Eliezer, le Ariel, le Šemajah, le Elnatan, le Jarib, le Elnatan, le Natan, le Zecharijah. Vičindom the le Mešullam a mek le Jojarib the le Elnatan*, save sikavenas o zakonos. ¹⁷ Prikazindom lenge, hoj te džan ko Iddo, savo sas vodcas andre Kasifja, a te mangel lestar the okle Levitendar, le chramoskere služobnikendar, hoj te bičhaven ke amende muršen pre služba andre le Devleskero Chramos. ¹⁸ Vašoda, bo le Devleskero lačo vast sas pre amende, bičhade amenge le Šerebiah, godaverones muršes, savo sas Levitas andral le Machlioskeri fajta, leskere dešuochto (18) čhavenca the phralenca. ¹⁹ Bičhade mek le Chašabiah the Ješajah le biš (20) pašutnenca andral le Merariskeri fajta, ²⁰ the 220 chramoskere služobniken, saven angľoda o David the o vodci dine le Levitenge, hoj lenge te pomožinen andre služba. Kala savore sas zapisimen pal peskere nava.

O Ezdraš the o manuša pes poscinen a modľinen

²¹ Palis paš o pañi Ahava diňom avri o postos, hoj pes te pokorinas anglal peskero Del a te mangas lestar bachtalo drom, hoj te chraňinel amen, amare čhaven the amaro barvalipen, sar džaha andro Jeruzalem. ²² Ladžavas man te mangel le kralistar slugaden muršen pro graja, hoj amen te chraňinen le űeprijateľendar, sar džaha le dromeha. Se phendam le kraliske: "O vast amare Devleskero hino upral savore, save les roden, ale leskeri bari choľi hiňi pre savore, save les omuken." ²³ Avke pes vaš oda poscinahas a mangahas amare Devles a ov amen šunda avri.

²⁴ Palis mange kidňom avri dešuduje (12) anglunen rašajen, the le Šerebiah, le Chašabiah the mek deše avren. ²⁵ Avke lenge odvadžindom o rup, somnakaj, o nadobi prekal o Chramos, so dine o kralis, leskere radci, o vodci the savore Izraeliti prekal le Devleskero Chramos. ²⁶⁻²⁷ Savoro ode sas: biš the duj (22) toni rup; šel (100) rupuno nadobi, so važinelas eftavardeš (70) kili; 3,4 toni somnakaj; biš somnakune čare, so važinenas buter sar ochto kili; a duj bronzune nadobi, so sas dragane sar o somnakaj.

²⁸ Phendom lenge: "Tumen san sentňarde prekal o RAJ the kala veci a o rup le somnakaha hino sar e obeta le RAJESKE, tumare dadengere Devleske. ²⁹ Starinen pes pal oda a merkinen upre, medik len na odvadžinena a na dena le rašajenge, le Levitenge the le Izraelike vodcenge andre le RAJESKERO Chramos andro Jeruzalem." ³⁰ Avke o rašaja the o Leviti lendar ile o rup, somnakaj the ola nadobi, hoj len te oddižan andro Jeruzalem, andre le Devleskero Chramos.

Aven andro Jeruzalem

* 8:16 Trine muršen sas nav Elnatan.

³¹ Andro dešudujto džives andro ešebno (peršo) čhon odgelam le pañestar Ahava a džahas andro Jeruzalem. Le Devleskero vast sas upral amende. Ov amen chrañinelas le ñeprijateľendar the le zbuñnikendar. ³² Sar doavlam andro Jeruzalem, ačhilam ode trin dživesa. ³³ Pro štarto džives gelam andro Chramos a odvažindam o rup, somnakaj the o nadobi andro Chramos le rašaske, le Meremotoske, saveske sas dad o rašaj Urijah. Sas paš oda o Eleazar, le Pinchasoskero čhavo, the o duj Leviti o Jozabad, le Ješuasokero čhavo, the o Noadiah, le Binnujoskero čhavo. ³⁴ Savoro pes zgenda a važinda. E vaha dojekha vecatar sas zapisimen.

³⁵ Palis o manuša, save avle andral o Babilon, ande o labarde obeti le Izraeloskere Devleske. Obetinde dešuduj biken vaš calo Izrael, eñavardeš the šov (96) bakren, eftavardeš the efa (77) terne bakroren the dešuduj capen sar obeta vaš lengere bini. Kada savoro sas obetimen le RAJESKE sar labardi obeta. ³⁶ Palis dine le kraliskere lila le uradñikenge the le guvernerenge andre provincija Zapadno Euftrat. Avke on pomožinenas le manušenge a denas oda, so kampelas pre le Devleskero Chramos.

9

O romñija andral aver narodi

¹ Sar pes kada savoro imar kerđa, avle ke ma o Izraelike vodci a phende: “O Izraelike manuša, rašaja the o Leviti pes na oddelinde le narodendar, save bešen paš amende: o Ammončana, o Moabčana, o Egiptana, o Kanaančana, o Chetitana, o Perizeja, o Jebuseja the o Amoreja, a keren ola džungale veci so the on. ² O Izraeloskere murša peske the prekal peskere čhave ile romñijen andral kala narodi a kaleha mełarde le Devleskere sentne manušen le cudzincenca. Amare vodci the uradñika kada binos kerde sar ešebne (perše).”

³ Sar oda šundom, rozčhindom pre ma o ruchos the o plaštos a cirdavas mange o bala pal o šero the pal e brada. Bešlom mange a somas bijal peste andre žala. ⁴ Akor pes zgele ke ma savore manuša, save daranas le Izraeloskere Devleskere lavestar vaš oda binos, so kerde o Židi, save avle pale andral o Babilon. Me ode bešavas andre bari žala dži e račakeri obeta.

O Ezdraš pes modlīnel

⁵ Paš e račakeri obeta uštilom pal oda than, kaj man pokorindom a le rozčhingerde ruchoha the plaštoha pelom pro khoča, hazdñom upre o vasta a mangavas le RAJES, peskere Devles:

⁶ “Devla miro, igen man ladžav te hazdel miro muj upre ke tu, miro Del, bo amare bini amen prebararde a amaro nalačhipen imar hino dži paš o ñebos. ⁷ Kerahas baro nalačhipen akorestar, sar sas amare phure dada, dži adadžives. Vaš amare nalačhipena samas amen, amare krala the amare rašaja dine andro vasta avre kraļenge: On amen murdarde, ile amen zaphandlen het andral amari phuv, čorde amaro barvalipen a kerde amenge ladž, avke sar hin the adadžives.

⁸ Akana, RAJEJA, Devla amaro, tu salas pro frima časos ke amende jileskero a muklāl varekas amendar te avel pale andral o Babilon a te dživel andro smirom andre kada sentno foros. Tu amen cirdñal avri andral o otroctvo a diñal amen nevo dživipen.

⁹ A choc sam otroka, tu amen na omuklāl andre amaro otroctvos. Ale kerđal, hoj o Perzike krala te en ke amende jileskere a te muken amen te džal te dživel nevo dživipen a te ačhavas pale o Chramos, so sas rozčhido. A diñal amen muros andre Judsko the Jeruzalem, hoj amen leha te chrañines.

¹⁰ Ale akana, so šaj tuke phenas, Devla amaro? Se omuklam tire prikazañja, ¹¹ so amenge diñal prekal tire služobñika-proroka, sar phendal: ‘E phuv savi džan, peske te zalel, hiñi mełardi, bo o narodi, save andre bešen, la pherarde jekhe agorestar dži ke aver le nalačhipnaha the džungipnaha. ¹² Vašoda ma den tumare čhajen romñenge lengere čhavage, añi ma len peskere čhavage lengere čhajen! Ma pomožinen lenge, hoj len te el e bach the o lačhipen. Te kada dolikerena, avena zorale a chana o lačhipen pal kadhi phuv a dena la peskere čhavage sar deditcos pro furt.’

¹³ Pal kada savoro, so avla pre amende vaš amare bini the nalačhipen, tu Devla amaro, amen potrestindal frimeder sar peske zasogalindam (zaslužindam) vaš amaro nalačhipen. A muklāl amenge kalen, save pes zachrañinde. ¹⁴ So, akana pale na dolikeraha tire prikazañja, a laha romñijen andral ole nalače narodi? Se te ada keraha, či na aveha pre amende avke cholamen, hoj amen savoren žičineha a na mukeha ñikas te dživel? ¹⁵ RAJEJA, Devla le Izraeloskero, tu sal čačipnaskero! Adadžives sam ade, ča ajci, keci pes zachrañindam. Sam ade vinovate angle tu: vaš ole bini našti ačas angle tu!”

10

O Izraeliti premuken le cudze romñijen

¹ Medik o Ezdraš pašlolas le mujeha ke phuv anglo Devleskero Chramos, rovibnaha pes modlinelas a phenelas avri o bini, avle ke leste but Izraeliti: o murša, džuvla the o čhave a igen rovenas. ² Avke o Šechaniah, le Jechieloskero čhavo andral le Elamoskeri fajta, phenda le Ezdrašoske: “Kerdam binos angle amaro Del oleha, hoj peske ilam romñijen andral aver narodi, save bešen ade, ale the avke mek hin prekal o Izrael o užaripen (nadej). ³ Akana aven, phandas zmluva angle amaro Del, hoj bičhavaha het savore ole romñijen the lengere čhaven, mi kerel pes oda avke, sar phenen ola, save daran amare Devleskere prikazañjendar. Mi kerel pes avke, sar hin pisimen andro zakonos. ⁴ Ušfi, bo tu ada mušines te kerel. Amen tuke pomožinaha, ča muk tut andre oda bi e dar!”

⁵ Avke o Ezdraš ušfila a phenda le anglune rašajenge, Levitenge the savore Izraelitenge, hoj te len vera, hoj dolikerena oda lav. A dine les vera. ⁶ Palis o Ezdraš odgeła pal o than anglo Chramos a gela andro kher ko Jochanan, saveske sas dad o Eljašib, hoj ode te presovel. Ov ode o chaben na čala aňi paňi na piła, bo sas leske pharo vaš o binos olengero, save avle pale andral o Babilon.

⁷ A palis dine te phenel pal cali Judsko the Jeruzalem, hoj pes te zdžan andro Jeruzalem savore manuša, save sas zaile andro Babilon. ⁸ Dine avri, hoj dojekh, ko ode na avela tel o trin džives, avke sar pes dothode o anglune manuša the o vodci, našavela peskero barvalipen a na rachinela pes sar jekh amendar. ⁹ Avke tel o trin džives savore Judske the Benjaminike manuša pes zgele andro Jeruzalem. Sas oda andro bišto (20.) džives andro eňato čhon. Savore manuša bešenas pre dvora anglo Chramos a izdranas olestar, so sas phendo, the le bare brišindestar.

¹⁰ Akor ušfila o rašaj Ezdraš a phenda lenge: “Kerdan binos oleha, hoj peske ilan romñijen andral o cudzo narodos a aleha andan bareder binos pro Izrael. ¹¹ Akana phenen avri peskere bini le RAJESKE, tumare dadengere Devleske, a keren oda, so ov kamel. Oddžan le narodendar, save ade bešen, a omuken peskere cudze romñijen.”

¹² A savore manuša, save ode sas zgele, zoraha phende: “Čačipen tut hin! Mušinas oda te kerel, so amenge phenda!” ¹³ A mek phende: “Sam ade but džene a igen del o brišind. Našti ačas ade avri. Kada hin vareso, so pes na del te kerel tel o jekh abo duj džives, bo but džene amendar sam andre oda binos. ¹⁴ Amare vodci vaš amenge pes mi postarinen pal adi veca. A dojekhe dženes, kas hin romñi andral aver narodos, mi avel pre oda časos, so ela phendo, jekhetane le vodcenca the le sudcenca andral peskere fori. Avke pes amendar šaj odvisarel le Devleskeri bari cholí.” ¹⁵ Ča o Jonatan le Asaheloskero čhavo the o Jachzejah le Tikvoskero čhavo pre oda na priačhile, a o Leviti Mešullam the Šabbetaj sas andre oda lenca.

¹⁶ Ale o Izraeliti, save sas ode, avke kerde. O rašaj o Ezdraš peske kidňa avri le fajtakere vodcen a zapisinda lengere nava. Andro ešebno (peršo) džives andro dešto čhon zgele pes a chudle pal odi veca te vakere. ¹⁷ A kerde oda savore muršenca, saven sas cudze romñija, dži andro ešebno džives andre ešebno čhon.

O murša, saven sas romñija andral aver narodos

¹⁸ Avla avri, hoj le rašajengere čhavendar peske ile cudze romñijen o Maasejah, Eliezer, Jarib the o Gedaliah. Sas le Ješuaskere čhavendar the leskere phralendar. O Ješuas sas le Jocadakoskero čhavo. ¹⁹ On dine lav, hoj premukena peskere romñijen a dojekh obetinela bakres vaš peskero binos.

²⁰ Andral le Immeroskeri fajta: o Chanani the o Zebadijah.

²¹ Andral le Charimoskeri fajta: o Maasejah, o Elijah, o Šemajah, o Jechiel the o Uzziah.

²² Andral le Pašchuroskeri fajta: o Eljoenaj, o Maasejah, o Jišmael, o Netaneel, o Jozabad the o Elasa.

²³ Le Levitendar: o Jozabad, o Šimej, o Kelajah (oda hin o Kelita), o Petachiah, o Jehudah the o Eliezer.

²⁴ Olendar, ko gilavenas: O Eljašib.

Le chramoskere stražnikendar: o Šallum, o Telem the o Uri.

²⁵ Le Izraeloskere manušendar: Andral le Parošoskeri fajta o Ramiah, o Izziah, o Malkijah, o Mijamin, o Eleazar, o Malkija the o Benajah.

²⁶ Andral le Elamoskeri fajta o Mattaniah, o Zecharijah, o Jechiel, o Abdi, o Jeremot the o Elijah.

²⁷ Andral le Zattuoskeri fajta o Eljoenaj, o Eljašib, o Mattaniah, o Jeremot, o Zabad the o Aziza.

²⁸ Andral le Bebajoskeri fajta o Jochanan, o Chananijah, o Zabbaj the o Atlaj.

- ²⁹ Andral le Baniskeri fajta o Mešullam, o Malluch, o Adajah, o Jašub, o Šeal the o Jeremot.
- ³⁰ Andral le Pachat-Moaboskeri fajta o Adnas, o Kelal, o Benajah, o Maasejah, o Mattaniah, o Becaleel, o Binnuj the o Menašše.
- ³¹ Andral le Charimoskeri fajta o Eliezer, o Jiššijah, o Malkijah, o Šemajah, o Šimeon, ³² o Benjamin, o Malluch the o Šemarijah.
- ³³ Andral le Chašumoskeri fajta o Mattenaj, o Mattattah, o Zabad, o Elifelet, o Jeremaj, o Menašše the o Šimej.
- ³⁴ Andral le Baniskeri fajta o Maadaj, o Amram, o Uel, ³⁵ o Benajah, o Bedjah, o Keluh, ³⁶ o Vanijah, o Meremot, o Eljašib, ³⁷ o Mattaniah, o Mattenaj, o Jaasav, ³⁸ o Bani, o Binnuj, o Šimej, ³⁹ o Šelemiah, o Natan, o Adajah, ⁴⁰ o Machnadbaj, o Šašaj, o Šaraj, ⁴¹ o Azarel, o Šelemiah, o Šemarijah, ⁴² o Šallum, o Amariah the o Jozef.
- ⁴³ Andral le Neboskeri fajta o Jeiel, o Mattitiah, o Zabad, o Zebinas, o Jaddaj, o Joel the o Benajah.
- ⁴⁴ Dojekhe kale muršes sas romni andral aver narodi. Bičhade len het, the olen, saven sas čhave.

O Nehemiaš

1 O Nehemiaš phučel pal o Jeruzalem

¹ Kala hine o lava le Nehemiašoskere, saveske sas dad o Chachaljah: Andro čhon Kislev andro bišto (20.) berš, sar andre Perzija kralinelas o Artaxerxes, somas andro kraliskero foros Šušan. ² Akor avla ke ma jekh mire phralendar o Chanani varesave muršenca andral e Judsko. Phučavas lestar pal o Jeruzalem the pal ola Židi, save avle pale andral o Babilon, kaj sas zaile. ³ On mange phende: “Ola, save predžidile a save avle pale, hine andre peskeri phuv andro baro pharipen a tele len dikhen okla narodi. O muri pašal o Jeruzalem hine čhide tele a o brani zlabarde.”

O Nehemiaš pes modlinel

⁴ Sar šundom ola lava, bešlom mange a rovavas. Likeravas vajkeci dživesa o smutkos, poscinavas a modlínavas man anglo Del, savo hino pro ņebos.

⁵ A phendom: “Ó, RAJEJA, Devla pro ņebos! Tu sal baro the zoralo Del, savo dolikeres peskeri zmluva the o jileskeriben olenca, save tut kamen a dolikeren tire prikazaŋja. ⁶ Dikh pre ma a šun avri tire služobňikoskeri modlitba, so džal ke tu rat the džives, vaš tire služobňika o Izraeliti. Pridžanav, hoj savore kerdam binos: me, mire dadeskeri famelija the calo Izrael. ⁷ Bare bini kerdam angle tu. Na šunahas tut a na dolikerahas tire zakoni the prikazaŋja, so amenge diňal prekal tiro služobňikos Mojžiš.

⁸ Mangav tut, leper tuke pro lava, so phendal peskere služobňikoske le Mojžišoske: ‘Te avena tu the o Izraeliti mange napačivale, rozčhivava tumen maškar o narodi. ⁹ Ale te pes ke ma visarena, dolikerena mire prikazaŋja a dživena pal oda, choc te ulanas rozčhide dži pro nekdureder thana la phuvakere, anava tumen pale pre oda than, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo.’

¹⁰ Se on hine tire služobňika the tiro narodos, so zachraňindal tira bara zoraha the zorale vasteha. ¹¹ Mangav tut, ó, RAJEJA, šun avri miri modlitba the e modlitba savore tire služobňikengeri, save jilestar tut den pačiv. De man adadžives bach, hoj o kralis te el ke ma jileskero.”

Andre oda časos somas le kraliskero čašňikos, so leske podelas e mol.

2

O Nehemiaš džal andro Jeruzalem

¹ Jekh džives andro čhon Nisan, sar o Artaxerxes kralinelas imar bišto (20.) berš, sar imar ande e mol, ilom e mol andre kuči a diňom leske. Šoha (ňikda) angloda na somas angle leste smutno ² a ov mandar phučla: “Soske sal smutno? Se na sal nasvalo, akor mušinel tut vareso te trapinel.”

Pre oda igen predarandilom ³ a phendom leske: “Mi dživel o kralis pro furt! Sar te na avav smutno, te o foros, kaj hine parunde mire phure dada, hino čhido tele a o brani zlabarde?”

⁴ O kralis mange odphenda: “So kames, hoj te kerav?”

Me androda man modlínavas ko Del pro ņebos. ⁵ Odphendom le kraliske: “Te hin ada le kraliske pre dzeka a te tiro služobňikos arakhla jileskeriben andre tire jakha, mi bičhavel man andre Judsko, andro foros, kaj hine parunde mire phure dada, hoj les pale te ačhavav.”

⁶ Akor o kralis mandar phučla – a e kraľovna bešelas paš leste: “Keci tuke likerela ode o drom a kana aveha pale?” Sar leske phendom keci, o kralis pre oda priačhila a domukla mange te džal.

⁷ Paľis leske mek phendom: “Te hin oda le kraliske pre dzeka, akor mange mi den o lila prekal o guvernera pre djuťo sera pal o paňi Euftrat, hoj mange te domuken te predžal andre Judsko. ⁸ Mangav mek o ľil prekal o Asaf, savo hino ačhado upral o kraliskere veša, hoj mange te del o kašta pre brana, pre veža paš o Chramos, pro foroskere muri the pro kher, andre savo bešava.” O kralis mange oda savoro diňa, bo le Devleskero lačho vast sas upral mande, ⁹ a bičhada manca le velitelēn the muršen pro graja. Sar avlom ko guvernera pre djuťo sera pal o Euftrat, diňom lenge o lila, so mange diňa o kralis. ¹⁰ Ale sar o Chorončanos Sanballat the o Ammončanos Tobiaš, savo sas uradňikos, šunde, hoj ode avla murš, savo kamel te kerel prekal o Izraeliti lačho, igen cholisaľile.

O Nehemiaš predikhel o muri

¹¹ Avlom andro Jeruzalem a ačhilom ode trin dživesa. ¹² Palis rači me the vajkeci murša uštilam, ale ņikaske na phendom, so mange o Del thoda pro jilo, hoj te kerav prekal o Jeruzalem. Na ilom manca ņisavo džviros, ča le somaris, pre savo džavas. ¹³ Odi rat geļom avri prekal e Dolinakeri Brana ko Drakoskero prameņis dži ke Šmecengeri Brana a predikhavas o Jeruzalemoskere muri. Ole muri sas rozphagerde a o brani zlabarde. ¹⁴ Palis pregeļom ke Prameņiko Brana the ke le Kraliskeri Nadrža. Ale palis na sas than, khatar te predžal le somariha, ¹⁵ vašoda dureder geļom andre dolina Kidron te predikhel o muri. Palis man visardom pale andro foros prekal e Dolinakeri Brana. ¹⁶ Ale o vodci na džanenas, kaj geļom aņi so keravas. Na phendom nič le Židenge, aņi le rašajenge, le uradņikenge, le vodcenge, aņi ņikaske olendar, so palis kerena e buči.

O foroskere muri chuden te prikerel

¹⁷ Palis lenge phendom: “Korkore dikhen, andre savo pharipen sam. O Jeruzalem hino zničimen a o brani zlabarde la jagaha. Aven, ačhavas pale o foroskere muri, hoj te na avas buter pro asaben.” ¹⁸ Sar lenge rozvakerdom pal oda, sar le Devleskero lačo vast sas upral ma a so mange phenda o kralis, phende mange: “Aven, mukas pes andre oda!” Avke chudle te kerel odi lači buči.

¹⁹ Ale sar oda šunde o Chorončanos Sanballat, o Ammončanos Tobiaš the o Arabos Gešem, asanas amendar, kerenas ladž a phenenas: “Oda so keren? So, kamen tumen te vzburinel pro kralis?”

²⁰ Me lenge pre oda odphendom: “O Del pro ņebos amenge dela bach. Amen, leskere služobņika, pes mukaha andre kadi buči a ačhavaha o muri. Ale tumen nane ņisavo kotor, aņi pravos, aņi na san leperde andro Jeruzalem.”

3

O manuša save prikeren o foroskere muri

¹ Avke o nekbareder rašaj o Eljašib the leskere pašutne rašaja kerenas e Bakrengeri Brana. On la oprikerde a thode upre o vudar. Ola branatar chudle te prikerel o muros dži paš e veža Mea a odarik dži ke veža Chananel. ² Paš leste prikerenas o murša andral o Jericho a nadur lendar o Zachur, le Imrioskero čhavo.

³ E Ribno Brana prikerenas le Senaoskeri fajta. Zoralarde la le kaštenca pal o seri the pro maškar a thode upre o čopi, o vudar the zavori. ⁴ Paš lende prikerelas le Urijoskero čhavo o Meremot, saveske sas papus o Hakkoc. Paš leste prikerelas o Mešullam le Berechijoskero čhavo, saveske sas papus o Mešežabel. Paš leste prikerelas o Cadok le Baanoskero čhavo. ⁵ Paš leste prikerenas o murša andral e Tekoa, ale o anglune manuša andral oda foros na kamenas te kerel prekal peskero Raj e buči.

⁶ E Puraņi Brana prikerenas o Jojada, le Paseachoskero čhavo, the o Mešullam, le Besodejoskero čhavo. Zoralarde la le kaštenca pal o seri the pro maškar a thode upre o vudara the trastune zavori. ⁷ Paš lende prikerelas o Melatiah andral o Gibeon, o Jadon andral o Meronot the o murša andral o Gibeon the Micpa dži paš o kher le guverneriskero upral e provincija o Zapadno Eufat. ⁸ Paš lende prikerelas o muri Uzziel, le Charchajoskero čhavo, savo kerelas veci le somnakastar. Paš leste prikerelas o muri o Chananijah, savo kerelas o voņava masci. On zoralarde o Jeruzalemoskere muri dži ko Buchlo Muros. ⁹ Paš lende prikerelas Refajah, le Churosokero čhavo, savo liđžalas jepaš Jeruzalem. ¹⁰ Paš leste, angle peskero kher, prikerelas o Jedajah, le Charumafoskero čhavo. Paš leste prikerelas o Chattuš, le Čašabnejoskero čhavo. ¹¹ O Malkijah, le Charimoskero čhavo, the o Čaššub, le Pachat-Moaboskero čhavo, prikerenas o aver kotor le murosokero the e Bovengeri Veža. ¹² Paš lende prikerelas o Šallum, le Hallochešoskero čhavo, peskere čhajenca. Ov sas vodcas upral jepaš le Jeruzalemoskero.

¹³ E Dolinakeri Brana prikerenas o Chanun the o manuša andral o foros Zanoach. On la ačhade upre a thode o vudara the o trastune zavori pal o seri the pro maškar. Prikerde mek štar šel the saranda (440) metri muros dži ke Šmecengeri Brana.

¹⁴ E Šmecengeri Brana prikerelas o Malkijah, le Rechaboskero čhavo. Ov sas vodcas andro Bet-Kerem. Ov la ačhada a thoda upre o čopi, o vudar the o zavori.

¹⁵ E Prameņiskeri Brana prikerelas o Šallun, le Kol-Chozehoskero čhavo, savo sas vodcas andro foros Micpa. Ov la ačhada, kerda upral late o pados a thoda upre o čopi o vudar the o zavori. Oprikerda the o muri paš o paņi Siloam*, paš e kraliskeri bar

* 3:15 Abo: o paņi Šelach

(zahrada) dži ko garadiči, pal save pes džal tele avri andral o Foros le Davidoskero. ¹⁶ Pal leste prikerelas o Nehemiah, le Azbukoskero čhavo, o muri paš e nadrža, paš o hrobi le Davidoskere the paš o kasarñi. Ov sas vodcas upral jepaš foros Bet-Cur.

¹⁷ Pal leste prikerenas o Leviti a lidžalas len o Rechum, le Baniskero čhavo. Pal lende prikerelas o Chašabiah, savo sas vodcas pro jepaš okresis Keilate. ¹⁸ Pal leste prikerenas aver Leviti, saven lidžalas o Chenadad, le Bavvajoskero čhavo, savo sas vodcas upral dujto jepaš okresis Keilate. ¹⁹ Paš lende prikerelas o Ezer, le Ješuaskero čhavo, o vodcas andre Micpa. Ov prikerelas aver kotor le muroske dži pro rohos, kaj sas o zbrañi andro sklados. ²⁰ Pal leste prikerelas o Baruch, le Zabbajoskero čhavo, savo igen mištes kerelas le muroske rohostar dži paš o vudar le Eljašiboskere khereskeri, le bare rašaskero. ²¹ Pal leste kerelas o Meremot, le Urijoskero čhavo, saveske sas papus o Hakkoc. Ov prikerelas le Eljašiboskere vudarestar dži pro agor leskere khereske.

²² Paš leste prikerenas o rašaja, save sas andral o gava pašal o foros. ²³ Pal lende kerenas o Benjamin the o Chaššub a paš lende o Azariah, le Maesejoskero čhavo, saveske sas papus o Ananiah; sako prikerelas paš peskero kher. ²⁴ Pašal le Azarioskero kher dži pro rohos le muroske kerelas o Binnuj, le Chenadoskero čhavo. ²⁵ Paš leste prikerelas o Palol†, le Uzajoskero čhavo. Chudla te kerel paš o agor le murostar, paš e veža le uprune palaciskeri, pašes paš e dvora le stražnikengeri. Pal leste kerelas o Pedajah, le Parošoskero čhavo. ²⁶ O chamoskere služobnika, save bešenas pro brehos Ofel, prikerenas dži paš e Pañeskeri Brana pro vichodos dži paš e veža, khatar pes stražinelas o Chamos. ²⁷ Pal lende prikerenas o murša andral o foros Tekoa. Kerenas ola vežatar dži paš o muros pro Ofel.

²⁸ Upreder le Grajengera Branatar kerenas o rašaja, sako angle peskero kher. ²⁹ Paš lende kerelas o Cadok, le Immeroskero čhavo, angle peskero kher. Pal leste kerelas o Šemajah, le Šechanioskero čhavo, savo stražinelas e Vichodno Brana. ³⁰ Pal leste prikerelas o Chananiyah, le Šelemioskero čhavo the o Chanun, o šovto čhavo le Calafoskero. Pal lende kerelas angle peskero kher o Mešullam, le Berehijoskero čhavo. ³¹ O Malkijah, savo kerelas veci le somnakastar, prikerelas pal lende dži paš o kher, kaj bešenas o chamoskere služobnika the ola, save cinen a bikenen, paš le Stražnikengeri Brana, anglo kher, so sas ačhado pro rohos le muroske. ³² Maškar oda kher pro rohos the maškar e Bakrengeri Brana prikerenas o muros ola, save kerenas o veci le somnakastar the ola, save bikenen a cinen.

O nepřijátela kamen te zaačhavel e buči

³³ Sar pes došundá o Sanballat, hoj ačhavas o muri, igen cholisalila a asalas avri le Izraeliten. ³⁴ Paš peskere manuša the Samarijike slugada phendá: “Oda so keren kala Židi? Se on nane nič! Gondolinen peske, hoj pale ačhavena o foros? So, šaj obetina? Dokerena e buči tel jekh džives? So šaj keren kale šmecenca pro kopi? Se hine zlabarde!”

³⁵ O Ammončanos Tobiaš ačhelas paš leste a phendá: “Ča mi ačhaven! E liška lenge čhivela tele o muri, sar upre chučela!”

³⁶ No me man chudlom te modlinel: “Devla amaro, šun, sar asan amendar. Odvisar oda pale pre lende a mi en ajse sar ola, saven zalen a odligenen andre aver phuv. ³⁷ Ma od muk lenge oda nalačhipen, so amenge kerenas, a ma bister pre lengere bini. Bo olen, ko ačhavelas kada foros, andro jakha asanas avri.”

³⁸ Avke amen dureder ačhavas o muri. O manuša pačivalones kerenas e buči a o muros pašal calo foros sas imar jepaš dokerdo.

4

¹ Ale sar pes došunde o Sanballat, o Tobiaš, o Arabi, o Ammončana the o murša andral o Ašdod, hoj o muri pes prikerel a o cheva andro muros pes zakerel andre, igen cholisalile. ² Akor savore jekhetane pes dothode a phende, hoj džana pro mariben pro Jeruzalem a kerena ode bari balamuta (zmetkos). ³ Ale amen pes modlinahas ke amaro Del a ačhadam muršen, hoj te stražinen pro muri rači the dživese.

⁴ Akor o manuša andre Judsko phende: “O manuša imar na birinen. Kampel te hordinel mek but bara pal o kopi. Amen na birinaha te dokerel o muri.”

⁵ Amare nepřijátela peske phende: “Sar avaha ke lende jekhvareste, nič na džanena a nič na dikhena. Murdaraha len a e buči zaačhavaha.”

⁶ Ale o Židi, save bešenas pašes paš lende, avle amenge oda te phenel dešvar: “Všadzik, kaj pes visaraha, odarik pre amende džana!” ⁷ Vašoda diňom le manušen

† 3:25 E Hebrejiko čhib: o Palal

o šabli, kopiji the luki a ačhađom len pal peskere fajti paš o muros, kaj mek na sas dokerdo.

Andre jekh vast e zbrañ a andre aver o sersamos

⁸ Sar oda dikhľom, uštilom a prevakerđom ko vodci, uradñika the ko manuša: “Ma daran pes lendar! Leperen tumenge, savo baro the zoralo hino amaro RAJ, a maren pes vaš peskere phrala, čhave, čhaja, romñija the khera.” ⁹ Sar amare ñeprijaťela šunde, hoj pre oda avľam a hoj o Del len andre oda zaačhada te kerel, savore šaj gelam pale te kerel o muri.

¹⁰ Ole dživeseštar jepaš mire muršendar kerenas e buči pro muri a aver murša likerenas andro vasta o kopiji, o šiti, o luki the o pancjera a o velifela ačhenas vaš savore manuša. ¹¹ Ola, ko kerenas e buči pro muros, the ola, save hordinenas o materijalos, jekhe vasteha kerenas e buči a dujtoneha likerenas e zbrañ. ¹² Pašal dojekh dženo sas zaphandľi e šabľa a kavke kerelas e buči. Ale o murš la trubaha ačhelas paš ma. ¹³ Phendom le manušenge, le vodcenge the le uradñikenge: “E buči hiñi bari a amen keras všadzik pro muri a sam dur jekh avrestar. ¹⁴ Te šunena e truba, aven sigo savore paš amende. Amaro Del pes marela vaš amende!” ¹⁵ Avke e buči pro muri kerahas akorestar, sar vidñisalolas, dži akor, medik o čerčeña na avenas avri, a jepaš murša likerenas andro vasta o kopiji.

¹⁶ Andre oda časos phendom le manušenge: “Dojekh dženo the leskero sluhas mi ačhel pre rat andro Jeruzalem, avke amenge rači pomožinena te stražinel a prekal o džives te kerel e buči.” ¹⁷ Ņiko amendar, añi me, añi mire manuša, añi o sluhi añi o murša, save stražinenas, na čhidam pal peste tele o gada a dojekheste sas paš o vast e zbrañ.

5

O Nehemiaš pomožinel le čorenge

¹ Akor chudle o manuša the o džuvľa igen te vakerel pre okla Židi vaš oda, so kerenas. ² Varesave lendar phenenas: “Peskere muršoren the čhajoren mušinas te del sar otroken, hoj amen te den žužođiv (obilie), hoj te predživas.”

³ Aver vakernas: “Das amare maľi, o viñici the o khera andre zaloha, hoj amen te den žužođiv andre kadi bari bokh.”

⁴ Aver phenenas: “Mušindam peske te lel kečeñ, hoj te počinas le kraliske o dañe vaš o maľi the viñici. ⁵ Ale the amen sam Židi avke sar on. Či nane amare čhave ajse sar lengere? Amare čhavendar mušinas te kerel otroken a varesave amare čhaja imar hine bikende vaš o otrokiñi. Imar na džanas, so te kerel, bo ile amendar o maľi the o viñici.”

⁶ Sar šundom kale lava a dikhľom lengero pharipen, igen somas choľamen. ⁷ Gondolinavas pal oda a vičindom mange le vodcen the le uradñiken a phendom lenge: “Tumen barvalon pre tumare fameliji avke, hoj len den kečeñ a kiden lendar avri buter.” Palis diňom te zvičinel savoren manušen pal odi veca ⁸ a phendom lenge: “Amen kerdam savoro pre oda, hoj te cinas avri andral o otroctvo amare Židovike famelijen, save sas bikende avre narodenge. Ale tumen len akana pale cinen prekal peste?” Pre oda leske o vodci the o uradñika na phende añi lav, bo džanenas, hoj hin les čačipen.

⁹ Mek phendom: “Namištes keren. So, na kamen te phirel anglo Del andre dar, hoj amendar amare ñeprijaťela te na asan? ¹⁰ Se me, mire pašutne the mire služobñika len das furt kečeñ o love the žužođiv (obilie). Odmukas lenge oda, so amenge kamen! ¹¹ Den lenge mek adadžives pale o maľi, o viñici, o olivakere sadi the o khera, so lendar iľan. Den pale the o interesis, so lendar iľan akor, sar tumendar ile kečeñ, o love, o žužođiv, e mol the o olivovo olejos.”

¹² O vodci lenge odpħende: “Keraha avke, sar phenes. Daha lenge savoro pale a na mangaha lendar ñič.”

Avke diňom te vičinel le rašajen a angle lende on dine la veraha lav, hoj kerena avke, sar phende. ¹³ Palis razindom avri mire žebi a phendom: “Avke o Del razinela avri dojekhe muršes, ko na dolikerela oda lav, a odlala leskero kher the savoro, so les hin, a na mukela leske ñič.”

Akor savore manuša phende: “Amen!” A kerde avke, sar dine lav, a lašarenas le RAJES.

Le Nehemiašoskero jileskeriben

¹⁴ Sar kralinelas o Artaxerxes bišto (20.) berš andre Perzija, ačhilom guverneris andre Judsko. Akorestar dži trandato the dujto (32.) berš – oda hin dešuduj berš – añi me añi miri famelija na mangľom le manušendar o love pro chaben, so šaj mangľom sar

gubernieris. ¹⁵ Ale o gubernera angle mande trapinenas le manušen oleha, hoj lendar kidenas avri sako džives e daň pro maro the pre mol saranda (40) rupune love. A lengere služobníkua len trapinenas. Ale me avke na keravas, bo daravas mire Devlestar. ¹⁶ Me the savore mire murša jekhetane lenca kerahas caľa zoraha e buči pro muri a na cindam peske aňi maľa. ¹⁷ Paš miro skamind manca chanas o anglune Židi the o vodci, vaj šel the penda (150) džene, a mek the ola, save ke amende avenas andral aver narodi. ¹⁸ Sako džives lenge richtinavas jekhe guruves, šove bakren the but kachňen. Paš oda sako dešto džives, davas te anel but mol andro gone. Ale šoha (ňikda) na mangavas o love pro chaben, so šaj mangomas sar gubernieris, bo o manuša kerenas phares e buči. ¹⁹ Devla miro, leper tuke pre ma the pre miro lačhipen, so kerđom kale manušenge!

6

O Nehemiaš džanel, so kamen te kerel o űeprijateľa

¹ Sar pes dodžanle o Sanballat, o Tobiaš, o Arabčanos Gešem the savore amare űeprijateľa, hoj doprikerđom o muri a nane andre imar űisave cheva, choc o vudara pro brani mek na thođom, ² o Sanballat the o Gešem mange dine te phenel: “Av, zdžas pes andre varesavo gav pre rovina Ono.” Ale on mange oleha kample te kerel vareso nalačo. ³ Bičhadom ke lende mire muršen, hoj lenge te phenen: “Hin man te kerel bari buči a našti akana džav ke tumende. Soske te mukav e buči ča avke, hoj man tumenca te zdžav?”

⁴ On mange oda dine te phenel štarval, ale me lenge odphendom avke sar ešebnovar (peršovar).

⁵ Palis o Sanballat ke ma bičhada peskere muršes pandžtovar. Sas leste andro vast phundrado lil ⁶ a sas andre pisimen:

“Maškar o narodi pes vakeral a the o Gešem ada phenel, hoj tu the o Židi kamen te kerel vzbura, a vašoda oprikeres o muri. A mek hin phendo, hoj kames te ačhel kralis ⁷ a hoj ačhadal proroken, hoj te vakeren pal tu andro Jeruzalem: ‘Andre Judsko hin kralis!’ Tu džanes, hoj o kralis andre Perzija pes pal oda dodžanela! Vašoda av, zdžas pes a vakeraha pal oda.”

⁸ Akor leske odphendom: “Nič olestar, so vakeres, nane čačipen. Korkoro tuke ada gondolindal avri.”

⁹ On savore amen kamenas te daravel avri a phenenas peske: “Našavena e zor a na dokerena e buči.”

Ale me man modľinavas: “Devla, de man zor!”

¹⁰ Andre jekh džives geľom andro kher ko Šemajah, saveske sas dad o Delajah, a leske o Mehetabel. O Šemajah sas phandlo andre peskero kher a phenda mange: “Av, zdžas pes andre le Devleskero Chramos te garuvel andro Sentno Than a phandaha o vudar, bo tire űeprijateľa tut kamen te murđarel. A avena adadžives rači!”

¹¹ Ale me leske odphendom: “Me na som ole dženendar, save denašen. Gondolines tuke, hoj man džava te garuvel andro Chramos, hoj man te zachraňinav? Na, na džava!”

¹² Avľom pre oda, hoj les na bičhada ke ma o Del, ale ola lava mange phenda, bo o Tobiaš the o Sanballat leske počinde, hoj oda te phenel. ¹³ Bičhade les ke ma, hoj man te daravel avri, hoj man te garuval andro Chramos a oleha te kerav bins. Palis oda hiros pal ma rozľigendehas, hoj te melaren miro lačo nav.

¹⁴ Me man modľinavas: “Ó, Devla miro, leper tuke pre savoro nalačhipen, so kerde o Tobiaš the o Sanballat. Leper mek the pre prorokiňa Noadja a pre ola aver proroka, save man daravenas avri!”

E buči dokerďi

¹⁵ E buči pro muri likerelas penda the duj (52) džives a sas dokerďi andro bišupandžto (25.) džives andro čhon Elul. ¹⁶ Sar pes savore amare űeprijateľa pal oda došunde a sar oda dikhle o narodi, save bešenas pašal amende, daranas pes a sas pokorimen. Džanenas, hoj o Del amenge pomožinda te dokerel e buči.

¹⁷ Andre ola dživesa o Judske anglune manuša the o Tobiaš pisinenas but lila a bičhavkerenas maškar peste. ¹⁸ But manuša andre Judsko sas dothode la veraha le Tobiašoha, bo sas džamutro le Šechanoske, saveske sas dad o Arach. Le Tobiašoskero čavo o Jochanan peske iľa romňa la čha le Mešullamoskera, saveske sas dad o Berechjah. ¹⁹ O manuša angle mande vakerenas pal savoro lačhipen, so kerelas o Tobiaš, a palis leske vakerenas savore mire lava. A dureder o Tobiaš mange bičhavkerelas o lila, hoj man te daravel avri.

7

O Nehemiaš prikazinel te stražinel o brani

¹ Sar sas o muri oprikerde a diňom te thovel o vudara pro brani, ačhadom andre služba le stražniken, le Leviten the le lavutaren. ² Ačhadom upral o Jeruzalem mire phrales le Chanani the le Chananijah, savo sas velifelis upral e chramoskeri veža, bo sas pačivalo a daralas le Devlestar buter sar aver džene. ³ Phendom lenge: “Ma phundraven pro Jeruzalemoskere brani o vudar, medik o kham na ela dži upre. Mek angloda, sar o stražnika džana het rači, phanden o vudara a thoven upre o zavori. Le manušendar, save bešen andro Jeruzalem, ačhaven, hoj te stražinen pro buter thana pašal o muros the paš peskere khera.”

O manuša, save avle pale

⁴ O Jeruzalem sas igen baro foros, ale na bešenas ode but manuša a o khera pes pale na ačhavelas. ⁵ Akor miro Del mange thoda pro jilo, hoj te zvičinav ke mande savore vodcen, uradniken the manušen a te zapisinav len pal lengere fajti. Arakhlom o zvitkos, andre savo sas zapisimen o fajti, save pes ešebne (perše) visarde pale andral o Babilon. Sas ode pisimen: ⁶ Kala hine o manuša, saven o kralis Nebukadnecar zaila a odligenda andro Babilon a akana avle pale andro Jeruzalem the Judsko, dojekh andre peskero foros.

⁷ O vodci, save avle lenca, sas o Zerubbabel, o Ješua, o Nechemiah, o Azariah, o Raamiah, o Nachamani, o Mordochaj, o Bilšan, o Misperet, o Bigvaj, o Nechum the o Baanah.

⁸ Andral le Parošoskeri fajta avle 2 172 potomki, ⁹ andral le Šefatjoskeri 372, ¹⁰ andral le Arachoskeri fajta 775, ¹¹ andral le Pachat-Moaboskeri fajta, oda hin le Ješuaskere the le Joaboskere čhave, 2 812 potomki, ¹² andral le Elamoskeri fajta 1 254, ¹³ andral le Zattuoskeri 945, ¹⁴ andral le Zakkajoskeri 760, ¹⁵ andral le Binnuoskeri 642, ¹⁶ andral le Bebajoskeri 623, ¹⁷ andral le Azgadoskeri fajta 1 222, ¹⁸ andral le Adonikamoskeri fajta 667, ¹⁹ andral le Bigvajoskeri fajta 2 065, ²⁰ andral le Adinoskeri fajta 454, ²¹ andral le Ateroskeri fajta, o potomki le Chizkijoskere, 98, ²² andral le Chašumoskeri fajta 328, ²³ andral le Becajoskeri fajta 324, ²⁴ andral le Charifoskeri fajta 112 ²⁵ a andral le Gibeonoskeri fajta 95 potomki.

²⁶ Avle pale the kala manuša, savengere phure dada bešenas andre kala fori: andral o Betlehem the Netofa 178; ²⁷ andral o Anatot 128; ²⁸ andral o Bet-Azmavet 42; ²⁹ andral o Kirjat-Jearim, Kefira the Beerot 743; ³⁰ andral e Rama the Geba 621; ³¹ andral o Michmas 122; ³² andral o Betel the Aj 223; ³³ andral o Nebo 52; ³⁴ andral o Elam 1 254; ³⁵ andral o Charim 320; ³⁶ andral o Jericho 345; ³⁷ andral o Lod, Chadid the Ono 721; ³⁸ the andral o Senaah 3 930.

³⁹ Kala savore hine potomki andral le rašajengere fajti, save avle pale: andral le Jedajoskeri (save sas o potomki le Ješuaskere) 973; ⁴⁰ andral le Immeroskeri 1 052; ⁴¹ andral le Paščuroskeri 1 247; ⁴² andral le Charimoskeri 1 017.

⁴³ O Leviti: andral e fajta le Ješuaskeri the Kadmieloskeri (save sas o potomki le Hodvoskere) avle pale 74.

⁴⁴ Ola, save gilavenas andro Chramos: andral le Asafoskeri fajta avle 128 potomki.

⁴⁵ Ola, save stražinenas paš o chramoskere brani: andral e fajta le Šallumoskeri, le Ateroskeri, le Talmonoskeri, le Akkuboskeri, le Chatitoskeri the le Šobajoskeri avle 138 potomki.

⁴⁶ Avle pale the ola, save služinenas andro Chramos, andral e fajta le Cichasoskeri, le Chasufaoskeri, le Tabbaotoskeri, ⁴⁷ le Keroskeri, le Sioskeri, le Padonoskeri ⁴⁸ le Lebanoskeri, le Chagaboskeri, le Šamlajoskeri, ⁴⁹ le Chananoskeri, le Giddeloskeri, le Gacharoskeri, ⁵⁰ le Reajoskeri, le Recinoskeri, le Nekodaoskeri, ⁵¹ le Gazzamoskeri, le Uzzoskeri, le Paseachoskeri, ⁵² le Besajoskeri, le Meunimoskeri, le Nefusimoskeri, ⁵³ le Bakbukoskeri, le Chakufoskeri, le Charchuroskeri, ⁵⁴ le Baclutoskeri, le Mechidaoskeri, le Charšaoskeri, ⁵⁵ le Barkososkeri, le Siseroskeri, le Temachoskeri, ⁵⁶ le Neciachoskeri the le Chatifoskeri.

⁵⁷ Kala potomki le Šalamunoskere služobnikengere avle pale: le Sotajoskere, le Soferetoskere, le Peridasoskere, ⁵⁸ le Jaalokere, le Darkonoskere, le Giddeloskere, ⁵⁹ le Šefatjoskere, le Chattiloskere, le Pocheret-Haccebajimoskere the le Amonoskere. ⁶⁰ Savore chramoskere služobnika the le Šalamunoskere služobnikengere potomki sas 392.

⁶¹ Kala manuša avle pale andral o Babiloņike fori Tel-Melach, Tel-Charša, Kerub, Addon the Immer, ale našfi presikade hoj hine Izraeliti: ⁶² 642 potomki andral le Delajoskeri, le Tobijoskeri the le Nekodaskeri fajta.

⁶³ Visarde pes pale the e fajta le Chobajoskeri, le Hakkocoskeri the le Barzillajoskeri. Ov peske iľa romňa le Barzillajoskera čha andral o Gilead a iľa peske lakero nav. ⁶⁴ On rodenas peskero fajtakero zvitos kaj sas zapisimen, ale les na arakhle. Vašoda len premukle andral e rašajiko služba. ⁶⁵ Avke o guverneris lenge prikazinda hoj našfi chan le chabenestar, so hino obetimen le Devleske, medik ode na sas rašaj, savo šaj phučel le RAJESTAR prekal o losi Urim the Tummim.

Le manušengero barvalipen the dari pro Chramos

⁶⁶ Savore, save pes visarde pale andre Judsko, sas jekhetane 42 360 manuša. ⁶⁷ Avle lenca 7 337 sluhi the služki, the 245 džuvla a murša, save gilavenas. Sas len 736 graja, 245 mulici, ⁶⁸ 435 řavi the 6 720 somara.

⁶⁹ Varesave fajtakere vodci denas o dari pro Chramos. O guverneris diňa andre chramoskeri pokladniča ochto kili somnakaj, penda (50) čare the 530 rašajengere plašfi.

⁷⁰ O fajtakere vodci dine andre pokladniča prekal o Chramos 168 kili somnakaj the 1 250 kili rup. ⁷¹ Aver manuša dine 168 kili somnakaj, 140 kili rup a 67 rašajike plašfi.

⁷² Avke o rašaja, o Leviti, o stražņnika, o lavutara, o chramoskere služobņnika the o aver Izraeliti gele te bešel andre peskere fori andro Judsko. Sar sas o eftato čhon, o Izraeliti imar sas andre peskere fori.

8

O Ezdraš pregenel le manušenge le Devleskero zakonos

¹⁻² Andro ešebno (peršo) džives andro eftato čhon pes savore manuša jekhetane zgele angle Paňeskeri Brana a phende le zakoničkoske Ezdrašoske, savo sas the o rašaj, hoj te anel o zakonoskero zvitos, so o RAJ diňa le Izraelitenge prekal o Mojžiš. Avke o Ezdraš anda o zakonos anglo manuša, save sas zgele: anglo murša, džuvla the angle savore, save šaj achalile oleske, so šunenias. ³ Tosarastar dži ko dilos angle Paňeskeri Brana genelas andral o zakonos le džuvlenge, muršenge the savorenge, save šaj oleske achalonas. A savore manuša mištes šunenias, so andral genelas.

⁴ O zakoničkos Ezdraš ačhelas pro kaštuno javiskos, so sas prekal oda kerdo. Paš leskeri čači (pravo) sera ačhelas o Mattitiah, o Šema, o Ananiah, o Urijah, o Chilkijah the o Maasejah. Pal leskeri balogņi (lavo) sera ačhelas o Pedajah, o Mišael, o Malkijah, o Čašum, o Čašbaddanah, o Zecharijah the o Mešullam.

⁵ Sar o Ezdraš phundrada o zakonoskero zvitos, savore manuša les dikhle, bo ov sas pro učeder than. Akor savore manuša uštile upre. ⁶ O Ezdraš lašarelas le RAJES, le bare Devles, a savore manuša hazdle upre o vasta a phende: "Amen! Amen!" A bandonas anglo RAJ le mujeha dži ke phuv.

⁷ O Leviti – o Ješua, o Bani, o Šerebiah, o Jamin, o Akkub, o Šabbetaj, o Hodijah, o Maasejah, o Kelita, o Azariah, o Jozabad, o Chanan the o Palajah – pomožinenas le manušenge te achalol o zakonos, medik ode ačhenas. ⁸ On genenas andral le Devleskero zakonos a mištes prethovenas le manušenge, hoj te achalol oda, so sas lenge pregendo.

Le manušengero roviben

⁹ Sar o manuša šunde, so o zakonos vakere, chudle te rovel. Akor o guverneris Nehemiaš, o Ezdraš, savo sas zakoničkos the rašaj, the o Leviti, save sikavenas le manušen, phende lenge: "Kada džives hino sentňardo le RAJESKE, tumare Devleske. Vašoda ma aven smutne a ma roven!" ¹⁰ Džan khere, chan o lačhipen, pijen e nevi mol a den the olen, kas nane nič, bo kada džives hino sentňardo amare RAJESKE. Ma aven smutne, bo o radišagos le RAJESKERO hin tumari zor."

¹¹ The o Leviti len prevakerenas le lavenca: "Kada džives hino sentno. Vašoda aven andro smirom a ma aven smutne!" ¹² Palis savore manuša gele khere te chal a te pijel, bičhavenas peske o chabena a oslavinenas bare radišagoha, bo achalile o lava, so sas lenge pregendo.

O manuša oslavinen o Inepos le Stankengero

¹³ Pre dujto džives pes zgele savore fajtakere vodci, o rašaja the o Leviti paš o zakoničkos Ezdraš, hoj len te sikavel o zakonos. ¹⁴ Andro zakonos, so o RAJ prikazinda prekal o Mojžiš, arakhle pisimen, hoj o Izraeliti mušinen te bešel andro stani, sar oslavinen andro eftato čhon o Inepos le Stankengero. ¹⁵ Phende, hoj mušinen te rozvakere všadzik andre savore fori the andro Jeruzalem: "Džan pro brehi a anen

o prajti pal o olivi the pal o dzive olivi, mirti, palmi the pal aver stromi, hoj lendar te keren o stani, avke sar hin pisimen andro zakonos.”

¹⁶ Palis savore manuša gele, ande o prajti a kerde peske o stani pre peskere strechi the dvori, pre dvora anglo Chramos a pro phundrade thana angle Pañakeri the Efrajimiko Brana. ¹⁷ Avke savore manuša, save avle pale andral o Babilon, peske kerde o stani a bešenas andre. Se o Izraeliti oda na kerenas akorestar, sar len lidžalas o Jozua, le Nunoskero čhavo, dži adadžives. A sas len igen baro radišagos.

¹⁸ Sako džives, le ešebne (perše) dživesestar dži ko posledno džives, genenas le Devleskero zakonos andral o zvitkos. Efta dživesa oslavinenas o inepos a pro ohtoto džives, savore pes jekhetane zdžanas, avke sar sas pisimen andro zakonos.

9

O manuša phenen avri peskere bini

¹ Pro bišuštarto (24.) džives andre oda čhon pes o Izraeliti zgele. Sas urde andro gone, poscinenas pes a o prachos peske čhivkerenas pro šero. ² Akor pes o potomki le Izraeloskere oddelinde savore cudzincendar. Uštile a phenenas avri peskere the le dadengere bini. ³ Ačhenas pre peskere thana a trin ori genenas andral o zakonos le RAJESKERO, peskero Devleskero, a aver trin ori phenenas avri o bini a lašarenas le RAJES peskere Devles. ⁴ Palis o Ješua, o Bani, o Kadmiel, o Šebaniah, o Bunni, o Šerebiah, o Bani the o Kenani ačhile pre le Levitengero javiskos a zorale hangoha vičinenas pro RAJ, pre peskero Del. ⁵ O Leviti – o Ješua, o Kadmiel, o Bani, o Chašabnejah, o Šerebiah, o Hodijah, o Šebaniah the o Petachiah – phende:

“Ušfen a lašaren le RAJES, peskere Devles,
savo hino čirlastar pro furt.

Dojekh mi lašarel leskero slavno nav,
so hino upral savoro lašariben.”

⁶ Palis pes o Izraeliti chudle kavke te modlinel:

“Ó RAJEJA, ča tu korkoro sal RAJ,

tu stvorindal o ņebos,

o nekučeder ņebos the savore čercheňa,

e phuv the savoro, so upre hin,

o moros the savoro, so andre hin.

Tu des o dživipen savoreske

a savore pro ņebos angle tu bandon a lašaren tut.

⁷ Tu sal o RAJ, o Del,

savo peske kidňal avri le Abram

a ligendal les avri andral o Ur, andral le Chaldejiko phuv,

a diňal leske nav Abraham.

⁸ Sar dikhľal, hoj leskero jilo hino tuke pačivalo,

phandľal leha zmluva, hoj e phuv le Kanaančanengeri,

le Chetitanengeri, le Amorejengeri,

le Perizejengeri, le Jebusejengeri the le Girgašejengeri

deha leskere potomkenge.

A tu dolikerďal oda lav,

bo sal čačipnaskero.

⁹ Dikhľal amare dadengero pharipen andro Egipt,

šundal len, sar ke tu zorales vičinenas paš o Lolo Moros.

¹⁰ Kerďal bare znaemeňja the zazraki pro Faraonos,

pre savore leskere služobňika

the pre savore leskere manuša andre leskeri phuv,

bo džanehas,

hoj pes igen namištes likerelas ke tire manuša.

Aleha tu peske kerďal baro nav, so tut hin dži adadžives.

¹¹ Rozďelindal angle lende o moros

a maškaral pregele pal e šuki phuv.

Ale olen, save pal lende džanas, čhidal andro baro paňi,

avke sar pes čhivel o bar andro bare paňa.

¹² Tu len lidžahas prekal o džives sar chmarakero slupos

a rači sar jagalo slupos,

hoj lenge te švicines pro drom,

khatar kamle te džal.

13 Avl'al tele pro verchos Sinaj,
prevakerdal ke lende andral o ñebos
a diñal lenge o prikazañja
o zakoni, so hine čačipnaskere the lačhe.

14 Sikadal len,
hoj te prindžaren tiro šabbatoskero sentno džives,
a diñal lenge prekal peskero služobñikos Mojžiš
o zakoni the o prikazañja.

15 Diñal len o maro andral o ñebos,
sar bokhalonas,
a the o pañi andral e skala,
sar sas smedne.
Phend'al lenge, hoj te džan
a te zalen peske e phuv,
pal savi len diñal lav,
hoj lenge la deha.

16 Ale on, amare dada, ačhile barikane,
zoralarde peskere jile a na šunenas tire prikazañja.

17 Na kamenas tut te šunel
a bisterde pre tire bare zazrakí,
so lenge kerdal.
Zoralarde peskere jile a ile peske andro šero,
hoj pes visarena pale andro otroctvo andro Egipt.
Ale tu sal o Del, savo odmukel
a savo hino jileskero the lačhejileskero,
zlikeres tut andre chołi a sal barvalo andro jileskeriben,
a vašoda len na omuklal.

18 Choc te peske kerde somnakuña gurunñora
a phende: 'Kada hin amaro del,
savo amen ligenda avri andral o Egipt!'

A choc tuke kerenas igen baro nalačhipen,
19 tu len andre peskero baro jileskeriben
na omuklal pre pušta.

O chmarakero slupos lendar na odgeła dživese,
ale lidžalal len pre lengero drom.
Añi o jagalo slupos lendar na odgeła rači,
ale švicinelas lenge pro drom,
kaj džanas.

20 Andre peskero jileskeriben len sikavehas,
so kampil te kerel.

Čalarehas len la mannaha
a diñal len te pijel o pañi, sar sas smedne.

21 Saranda (40) berš pes pal lende starinehas pre pušta
a na chibalinelas lenge ode nič.
O plašti pre lende pes na čingerde
a añi o pindre na šuvlile.

22 Dehas lenge o ñerindipena (viřaztva) upral o krališagi the narodi
a diñal lenge e phuv dži paš o agor.

On peske zaile e phuv Češbon, kaj kralinelas o Sichon,
the e phuv Bašan, kaj kralinelas o Og.

23 Diñal len ajci but čhave, keci hin čerčeña pro ñebos
a andal len andre odi phuv,
pal savi phend'al lengere dadenge,
hoj andre te džan a te zalen la.

24 Lengere čhave ode gele a zaile odi phuv
a tu angle lende pokorindal le Kanaančanen;
diñal andre lengere vasta
le krañen the le naroden andre odi phuv,
hoj lenca te keren, so kamena.

25 Tire manuša zaile o zorale fori, o ulipnaskere mali,
o khera pherde le barvalipnaha,

o chañiga, so imar sas kerde, o olivakere sadi, o viñici
the but ovocna stromi.

Chale a čafile, thufile

a radisaŕonas prekal tiro baro lačhipen.

²⁶ Ale on na kamenas te šunel a vzburinde pes pre tu.

Tiro zakonos pestar odčhide

a murdarde tire proroken,

save lenge dovakerenas, hoj pes te visaren pale ke tu.

Kerde baro nalačhipen oleha, hoj pes tuke ruhinenas.

²⁷ Vašoda len diñal andro vasta le ñeprijateŕenge

a on len trapinenas.

Sar andre oda pharipen ke tu vičinenas,

tu len šunđal avri andral o ñebos.

Andre peskero baro jileskeriben

lenge bičhavehas vodcen,

save len lenas avri andral o vasta le ñeprijateŕendar.

²⁸ Ale sar ča sas andro smirom,

pale kerenas o nalačhipen angle tu.

Diñal len andro vasta lengere ñeprijateŕenge,

hoj te en tel lengeri zor;

ale sar pale ke tu vičinenas,

tu len andre peskero jileskeriben šunđal avri andral o ñebos

a buterval len zachrañindal.

²⁹ Dovakerehas lenge,

hoj pes te visaren pale ke tiro zakonos,

ale on ačhile barikane

a na šunenas tire prikazañja,

so lidžan le manušes andro dživipen.

Sas zacate andre peskere jile, na šunde tut

a visarde pes ke tu le dumeha.

³⁰ But berša lenca likerehas avri,

tire Duchoha dovakerehas lenge prekal o proroka,

ale on na šunenas,

a vašoda len diñal andro vasta avre narodenge.

³¹ Ale andre peskero baro jileskeriben

len na zñičindal añi na omuklal,

bo sal jileskero the lačhejileskero Del.

³² Akana Devla amaro,

savo sal baro, zoralo the darandutno Del!

Tu dolikeres e zmluva the o lačhejileskeriben:

Leper tuke, sar cerpinahas akorestar,

sar amen lidžanas o Asirike kraľa, dži akana!

Leper tuke, sar cerpinehas amen,

amare kraľa the vodci, amare rašaja the amare proroka,

amare dada the savore manuša!

³³ Tu sal čačipnaskero andre savoreste,

so pre amende avla, bo tu kerehas pačivalones,

ale amen kerahas o bini.

³⁴ Amare kraľa the vodci, amare rašaja the amare dada

na dolikerenas tiro zakonos a na šunenas tire prikazañja

añi oda, so lenge dovakerehas.

³⁵ Tu požehñinehas lenge o krališagos

a andre peskero baro lačhipen

lenge diñal bari lačhi phuv,

ale on na omukenas peskere bini,

hoj tuke te služinen.

³⁶ Dikh, amen sam adadžives otroka!

Sam otroka andre odi phuv,

so diñal amare dadenge,

hoj andral late te chan o chaben the o lačhipen.

³⁷ Ale vaš amare bini

o baro ulipen pal adi phuv diñal le kraŕenge,

saven ačhadal upral amende.

On amenca the amare dobitkoha keren, so kamen.

Sam andro baro pharipen!”

10

O vodci zapečafinen e zmluva

¹ Vaš kada savoro, so pes ačhila, amen keras a pisinas e zmluva. Amare vodci, o Leviti the o rašaja la zapečafinas. ² E zmluva zapečafinde o Nehemiaš, o čhavo le Chachaljoserker the o Cidkijah.

O rašaja, save zapečafinde e zmluva

³ O Serajah, o Azariah, o Jeremias, ⁴ o Pašchur, o Amariah, o Malkijah, ⁵ o Chattuš, o Šebaniah, o Malluch, ⁶ o Charim, o Meremot, o Obadiah, ⁷ o Daniel, o Ginneton, o Baruch, ⁸ o Mešullam, o Abijah, o Mijamin, ⁹ o Maaziah, o Bilgaj the o Šemajah.

O Leviti, save zapečafinde e zmluva

¹⁰ O Ješua, le Azanijoskero čhavo, o Binnuj, le Chenadadoskere čhavendar, o Kadmiel ¹¹ the leskere phrala: o Šebaniah, o Hodijah, o Kelita, o Palajah, o Chanan, ¹² o Michas, o Rechob, o Chašabiah, ¹³ o Zachur, o Šerebiah, o Šebaniah, ¹⁴ o Hodijah, o Bani the o Beninu.

O vodci, save zapečafinde e zmluva

¹⁵ O Paroš, o Pachat-Moab, o Elam, o Zattu, o Bani, ¹⁶ o Bunni, o Azgad, o Bebaj, ¹⁷ o Adonijah, o Bigvaj, o Adin, ¹⁸ o Ater, o Chizkija, o Azzur, ¹⁹ o Hodijah, o Chašum, o Becaj, ²⁰ o Charif, o Anatot, o Nebaj, ²¹ o Magpiaš, o Mešullam, o Chezir, ²² o Mešežabel, o Cadok, o Jadduas, ²³ o Palatiah, o Chanan, o Anajah, ²⁴ o Hošeah, o Chananijah, o Chaššub, ²⁵ o Hallocheš, o Pilcha, o Šobek, ²⁶ o Rechum, o Chašabnah, o Maasejah, ²⁷ o Achijah, o Chanan, o Anan, ²⁸ o Malluch, o Charim the o Baanah.

O manuš a den vera, hoj dolikerena o zakonos

²⁹ Aver manuš a, o rašaja, o Leviti, ola, save gilaven the stražinen, o služobnika andro Chramos the savore, save pes oddelinde avre narodendar, hoj te dolikeren le Devleskero zakonos, the lengere romňija a čhave, save imar oleske achalonas, ³⁰ pridine pes ke peskere vodci a ile pre peste vera, hoj ena prekošle, te na dolikerena le Devleskere zakoni, so diňa avri o Del prekal peskero služobnikov Mojžiš, a hoj dolikerena savore leskere prikazaňja. ³¹ Avke phende:

“Amare čhajen na daha avre narodenge romňenge a lengere čhajen na laha amare čhavage. ³² Te o manuš a andral aver narodi anena vareso te bikenel andro Šabbatoskero džives abo andre aver inepos, či oda ela o điv, na cinaha lendar nič. A sako eftato berš amen na laha le ulipnastar nič a omukaha o love olenge, kas diňam kečeň. ³³ A mek ke oda dojekh amendar sako berš davkeraha rupune love štar grami* pre služba andre amaro Devleskero Chramos ³⁴ pro sentne mare, pre chabeneskeri obeta, labardi obeta, Šabbatoskeri the Neve Čhoneskeri obeta, pro inepi, pro sentne dari the pro obeti vaš o bini le Izraeloskere the pre savore službi andro Chramos. ³⁵ A amen – o rašaja, o Leviti the o manuš a – prekal o losos kidaha avri, kana andro berš savi famelija anela o kašta pre labardi obeta prekal o RAJ, amaro Del, avke sar hin pisimen andro zakonos. ³⁶ Davkeraha sako berš ešebne (perše) ulipnastar; so skidaha pal e mala the pal ovocna stromi a daha andre le RAJESKERO Chramos. ³⁷ Mek lidžaha amare ešebne čhaven andro Chramos le rašajenge a oddelinaha len le Devleske; a daha the amare gorumnen the bakren, save ulile ešebne, avke sar hin pisimen andro zakonos, ³⁸ the o ešebno le arestar the le ulipnastar pal savore stromi, o ešebno la moľatar the olejostar a lidžaha oda andro Chramos le rašajenge prekal amaro Del. A le Levitenge daha o dešto kotor le ulipnastar, bo on oda kidena avri andral savore amare gava. ³⁹ Jekh rašaj andral e fajta le Aronoskeri mušinel te el paš oda, sar o Leviti kidena avri o dešto kotor a palis on olearst mušinen te anel o dešto kotor andro chramoskere skladi. ⁴⁰ O Izraeliti the o Leviti mušinen te anel o dari le đivostar, la moľatar the le olejostar, andre ola skladi, kaj hine o sentne veci a kaj bešenas o rašaja, o stražnika the ola, save gilaven. Daha savoro, so kampil prekal o kher amare Devleskero.”

* **10:33** Oda hin e tretina le šeklostar.

11

O manuša, save bešenas andro Jeruzalem the Judsko

¹ O Izraelike vodci bešenas andro Jeruzalem a kidenas avri prekal o losos dojekha dešta famelija, hoc te džal te bešel andro sentno foros Jeruzalem, medik okla ačhile te bešel andre aver fori the gava. ² O manuša žehñinenas savore ole dženenge, save korkore pestar džanas te bešel andro Jeruzalem. ³ Okla Izraeliti, rašaja, Leviti, chramoskere služobñika the potomki le šalamunoskere služobñikengere bešenas andre peskere khera andre peskere fori.

Kala hine o vodci andral e Judsko provincija, save bešenas andro Jeruzalem:

⁴ Andral o kmeños Juda: o Atajah, saveske sas dad o Uzziah, leske o Zecharijah, leske o Amariah, leske o Šefatjah the leske o Mahalalel, savo sas potomkos le Perecoskero; ⁵ o Maasejah, saveske sas dad o Baruch, leske o Kol-Choze, leske o Chazajah, leske o Adajah, leske o Jojarib the leske o Zecharijah, savo sas potomkos le šiloskero. ⁶ Savore le Perecoskere potomki, save bešenas andro Jeruzalem, sas 468 zorale murša.

⁷ Andral o kmeños Benjamin:

o Sallu, saveske sas dad o Mešullam, leske o Joed, leske o Pedajah, leske o Kolajah, leske o Maasejah, leske o Itiel the leske o Ješajah, ⁸ a mek o Gabbaj the o Sallaj. Savore sas jekhetane 928. ⁹ O Joel, le Zichriskero čhavo, sas lengero vodcas a o Jehudah, le Hassenuoskero čhavo, sas dujto vodcas andro foros.

¹⁰ O rašaja:

o Jedajah, le Jojariboskero čhavo, o Jachin ¹¹ the o Serajah, saveske sas dad o Chilkijah, leske o Mešullam, leske o Cadok, leske o Merajot the leske o Achitub, savo sas angloda o nekbareder rašaj. ¹² On le famelijenca, save služinenas andro Chramos, sas 822.

A mek o Adajah, saveske sas dad o Jerocham, leske o Palaliah, leske o Amci, leske o Zecharijah, leske o Pašchur the leske o Malkijah, ¹³ a leskere phrala, save sas o fajtakere vodci – savore sas 242.

Mek o Amašsaj, saveske sas dad o Azarel, leske o Achzaj, leske o Mešillemot the leske o Immer ¹⁴ a lengeri famelijatar sas 128 zorale murša, savenge sas vodcas o Zabdiel, le Haggadolimoskero čhavo.

¹⁵ O Leviti:

o Šemajah, saveske sas dad o Chaššub, leske o Azrikam, leske o Chašabijah the leske o Bunni.

¹⁶ Mek o Levitengere vodci o Šabbetaj the o Jozabad, save sas upral e buči, so kerenas avri pašal o Chramos; ¹⁷ o Mattanijah, saveske sas dad o Michas, leske o Zabdi, savo sas potomkos le Asafoskero, savo lidžalas anglal o giła paš o modlitbi; o Bakbukiah, savo leske pomožinelas; the o Abda saveske sas dad o Šammua, leske o Galal a leske o Jedutun. ¹⁸ O Leviti andro sentno foros Jeruzalem sas jekhetane 284.

¹⁹ O chramoskere stražñika:

o Akkub, o Talmon the lengeri pašutne. Sas jekhetane 172.

²⁰ Okla manuša andre Judsko

Okla Izraeliti, rašaja the Leviti bešenas andre savore Judske fori, dojekh pre odi phuv, so chudla andro dedictvos. ²¹ O chramoskere služobñika bešenas pro brehos Ofel andro Jeruzalem a lengere vodci sas o Cichas the o Gišpas. ²² O vodcas le Levitenge andro Jeruzalem sas o Uzzi, saveske sas dad o Bani, leske o Chašabiah, leske o Mattanijah the leske o Michas. O Uzzi sas le Asafoskere potomkendar, save sas lavutara paš e služba andro Chramos. ²³ On pes mušinenas te čerinel andre služba, avke sar o kralis prikazinda, a oda dojekh andro džives, sar pre lende avelas o šoros. ²⁴ O Petachiah, le Mesezabeloskero čhavo, andral e Zerachoskeri fajta andral o kmeños Juda, sas le Perzike kraliske radcas, savo anelas anglo kralis o veci pal o Izraelike manuša.

O manuša, save bešenas andre aver fori

²⁵ Varesave manuša bešenas andro fori the gava pašes paš peskere maļi. O manuša andral e Judaskeri fajta bešenas andre Kirjat-Arba, Dibon, Jekabceel, ²⁶ Ješua, Molada, Bet-Palet, ²⁷ Chacar-Šual, Beer-Šeba, ²⁸ Ciklag, Mechona, ²⁹ En-Rimmon, Cora, Jarmut, ³⁰ Zanoach, Adullam, Lachiš the Azeka.

Avke o Judske manuša bešenas le forostar Beer-Šeba pro juhos dži andre dolina Hinnom pro severos.

³¹ O manuša andral o kmeňos Benjamin bešenas andro fori Geba, Michmas, Ajja, Betel the andro gava, so ode sas: ³² andro Anatot, Nob, Ananja, ³³ Chacor, Rama, Gittajim, ³⁴ Chadid, Cebojim, Neballat, ³⁵ Lod, Ono the andre dolina Ge-Charašim. ³⁶ Varesave Leviti andral e Judsko bešenas maškar o manuša andral o Benjamin.

12

O rašaja the o Leviti save avle pale

¹ Kala hine o rašaja the o Leviti, save avle pale andral o Babilon le Zerubbabeloha, le Šealtieloskere čaha, the le Ješua:

O rašaja:

o Serajah, o Jeremiah, o Ezdraš, ² o Amariah, o Malluch, o Chattuš, ³ o Šechaniah, o Rechum, o Meremot, ⁴ o Iddo, o Ginnetoj, o Abijah, ⁵ o Mijamin, o Maadiah, o Bilgah, ⁶ o Šemajah, o Jojarib, o Jedajah, ⁷ o Sallu, o Amok, o Chilkijah the o Jedajah. On sas o vodci le rašajenge the lengere pašutnenge andre oda časos, sar o Ješua sas nekbareder rašaj.

⁸ O Leviti:

o Ješua, o Binnuj, o Kadmiel, o Šerebiah, o Jehudah the o Mattaniah. On peskere pašutnenca lidžanas o gila, savenca andro Chramos lašarenas le Devles. ⁹ O Bakkukiah, o Unni the okla Leviti ačenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengero gilavipen.

O potomki le Ješuaskere

¹⁰ O nekbareder rašaj o Ješua sas dad le Jojakimoske, ov le Eljašiboske, ov le Jojadaoske, ¹¹ ov le Jonatanoske a ov le Jadduaske.

O vodci andre le rašajengere fajti

¹² Sar o Jojakim sas nekbareder rašaj, kala rašaja sas vodci andre rašajengere fajti: o Merajah andre le Serajoskeri fajta, o Chananijah andre le Jeremioskeri, ¹³ o Mešullam andre le Ezdrašoskeri, o Jochanan andre le Amarioskeri, ¹⁴ o Jonatan andre le Malluchoskeri, o Jozef andre le Šebanioskeri, ¹⁵ o Adnas andre le Charimoskeri, o Chelkaj andre le Meremotoskeri, ¹⁶ o Zecharijah andre le Iddoskeri, o Mešullam andre le Ginnetonoskeri, ¹⁷ o Zichri andre le Abijoskeri, o Piltaj andre le Minjaminskeri the Moadioskeri, ¹⁸ o Šammua andre le Bilgoskeri, o Jehonatan andre le Šemajoskeri, ¹⁹ o Mattenaj andre le Jojariboskeri, o Uzzi andre le Jedajoskeri, ²⁰ o Kallaj andre le Salluoskeri, o Eber andre le Amokoskeri, ²¹ o Čašabiah andre le Chilkijoskeri a o Netaneel andre le Jedajoskeri.

O vodci andre le Levitengere fajti

²² Sar sas nekbareder rašaja o Eljašib, o Jojada, o Jochanan the o Jadduas, a medik kralinelas andre Perzija o Darius, o Leviti the o vodci andre le rašajengere fajti sas zapisimen andro zvitkos. ²³ O vodci andre le Levitengere fajti sas zapisimen ča dži akor, sar sas rašaj o Jochanan, saveske sas papus o Eljašib.

O službi andro Chramos

²⁴ O lašariben the o palikeriben andro Chramos lidžanas kala džene: o Čašabiah, o Šerebiah, o Ješua, o Binnuj the o Kadmiel. Okla aver Leviti ačenas angle lende a odphenenas le gilavipnaha pre lengero gilavipen, avke sar prikazinda le Devleskero muš o David.

²⁵ O Mattaniah, o Bakkukiah, o Obadiah, o Mešullam, o Talmon the o Akkub sas stražnika paš o skladi, so sas paš o chramoskere brani.

²⁶ On služinenas akor, sar sas nekbareder rašaj o Jojakim, le Ješuaskero čhavo a ov le Jocardakoskero, a sar sas andro Jeruzalem o Nehemiaš guverneris a sar o zakoňikos Ezdraš služinelas sar rašaj.

E buči dokerđi a o manuša oslavinen

²⁷ Sar imar kamle te sentňarel o Jeruzalemoskere muri, gele pal savore Leviti, kaj bešenas, hoj te aven a te oslavinen a te palikeren le gilenca le bašavibnaha pro cimbal, pro harfi the pro citari. ²⁸ Avke o lavutara ode avle andral o gava pašal o Jeruzalem the andral e Netofa, ²⁹ andral o Bet-Gilgal, andral e Geba the andral o Azmavet, bo on

peske ačhade gava pašal o Jeruzalem. ³⁰ Sar pes o rašaja the o Leviti obžuzarde, palis obžuzarde the le manušen, o brani the o foroskere muri.

³¹ Palis bičhadom le Judske vodcen, hoj te džan upre pro foroskere muri, a ačhadom duj partiji muršen, save gilavenas a palikerenas le RAJESKE.

Ešebno (peršo) partija džalas pal o muros pre čači (pravo) sera ke Šmecengeri Brana. ³² Pal lende džalas o Hošajah the jepaš Judske vodci: ³³ o Azariah, o Ezdraš, o Mešullam, ³⁴ o Jehudah, o Benjamin, o Šemajah, o Jeremiaš ³⁵ the varesave rašaja, save trubinenas, a pal lende džalas o Zecharijah, saveske sas dad o Jonatan, leske o Šemajah, leske o Mattaniah, leske o Michajah, leske o Zachur the leske o Asaf. ³⁶ Džanas leha the leskeri famelija: o Šemajah, o Azarel, o Milalaj, o Gilalaj, o Maaj, o Netaneel, o Jehudah the o Chanani. On bašavenas pre ajse nastroji sar the le Devleskero murš o David, a o zakonikos Ezdraš džalas angle lende. ³⁷ Paš e Prameňiko Brana džanas upre le garadičenca andro Foros le Davidoskero pašal leskero palacis dži paš e Paňakeri Brana pro vichodos.

³⁸ Dujto partija murša, save gilavenas the palikerenas, džanas pal o muros pre balogňi (lavo) sera a pal lende me – o Nehemiaš – jekhetane jepaš manušenca. Džahas pašal e Bovengeri Veža dži ko Buchlo Muros, ³⁹ odarik džanas ke Efrajimiko Brana, ke Puraňi Brana the ke Ribno Brana a odarik ke veža Chananel the ke Veža Mea*, odarik dži ke Bakrengeri Brana a zaačilam, sar dogelam paš e Stražňikengeri Brana.

⁴⁰ Avke soduj partiji gele pre peskero than andre le Devleskero Chramos a gilavenas a palikerenas le RAJESKE. Avke keravas the me jekhetane le jepaš vodcenca ⁴¹ the o rašaja, save trubinenas: o Eljakim, o Maasejah, o Minjamin, o Michajah, o Eljoenaj, o Zecharijah the o Chananjah ⁴² a mek the o Maasejah, o Šemajah, o Eleazar, o Uzzi, o Jochanan, o Malkijah, o Elam the o Ezer. O Jizrachijah lidžalas le muršen, hoj te gilaven.

⁴³ Oda džives anenas ode but obeti a igen radisaľonas, bo o Del len diňa baro radišagos. A the o romňija le čhavenca igen radisaľonas avke, hoj dural šundolas oda radišagos, so sas andro Jeruzalem.

O dari pro lašariben andro Chramos

⁴⁴ Andre oda džives sas ačhade varesave murša, hoj pes te starinen pal o chramoskere skladi, kaj sas o dari le ešebne ulipnastar the le dešte kotorestar. Majinde te anel pal o foroskere maľi kotor le ulipnastar prekal o rašaja the Leviti, avke sar hin pisimen andro zakonos. Savore manuša andre Judsko radisaľonas le rašajengera the le Levitengera bučatar, ⁴⁵ bo on kerenas e žužipnaskeri služba the okla službi, so o Del prikazinda. The o chramoskere lavutara the o stražňika kerenas peskeri služba, avke sar prikazinda o David the leskero čhavo Šalamun. ⁴⁶ Imar čirlastar, sar dživelas o David the o Asaf, sas džene, save lidžalas olen, save gilavenas a lidžalas o lašaribnaskere the palikeribnaskere gila le Devleske. ⁴⁷ Sar dživenas o Zerubbabel the o Nehemiaš, savore Izraeliti denas sako džives o dari olenge, ko gilavenas, the le stražňikenge. The avre Levitenge denas o sentne dari a on olestar denas kotor le Aronoskere potomkenge.

13

O Izrael pestar bičhavel the cudzincen

¹ Andre oda džives, sar genenas le manušenge andral le Mojžišoskero zakonos, arakhle andre pisimen, hoj o Ammončana the o Moabčana šoha (ňikda) naši en maškar le Devleskere manuša. ² Se na dine chaben aňi paňi le Izraeliten, sar avenas andral o Egipt, ale bičhade pre lende le Bileam, hoj len te prekošel, ale amaro Del oda prekošiben čerinda pro požehnaňje. ³ Sar o manuša šunde kada zakonos, bičhade pestar het savore manušen, save sas andral aver narodi.

O Tobiaš hino avričhido andral o Chramos

⁴ Ale mek angloda, sar pes kada ačhila, o rašaj Eljašib sas ačhado upral o chramoskere skladi amare Devleskere. Ov sas famelija le Tobiašoskeri. ⁵ Diňa leske o baro than andro Chramos. Ode angloda odthovkerenas o chabeneskere obeti, o kađidlos, o veci pre služba, o dari prekal o rašaja the o dešto kotor le ulipnastar, la moľatar the le olejostar, so sas prekal o Leviti, prekal o lavutara the stražňika.

⁶ Sar pes kada savoro ačhila, me na somas andro Jeruzalem, bo andro trandato the dujto (32.) berš, sar kralinelas andro Babilon o Artaxerxes, geľom pale ko kralis. Pal varesavo časos les mangľom, hoj man te mukel te džal het. ⁷ Sar man visardom pale andro Jeruzalem, dodžanľom man pal oda nalačhipen, so kerđa o Eljašib prekal o Tobiaš,

* 12:39 Oda hin e Veža le Šel Slugađengeri.

bo ov leske diňa o kher andro Devleskero Chramos. ⁸ Me pre oda igen cholisaliľom a ċhidom avri savore leskere veci andral oda kher. ⁹ Palis prikazindom, hoj oda than te žužaren avri a pale andre te thoven o veci pre chramoskeri služba, o chabeneskere obeti the o kadidlos.

O manuša pale den o dešto kotor

¹⁰ Dodžanľom man the oda, hoj ola, save giľaven andro Chramos, the o Leviti gele pale te kerel buči pre peskere maľi, bo o manuša lenge na denas oda, so kamlpa. ¹¹ Akor diňom te zvičinel jekhetane le vodcen a phendom lenge zorales: “Soske hino le Devleskero kher zamuklo?” Palis andom le Leviten the le lavutaren pale andro Chramos, hoj te keren peskeri buči. ¹² Avke savore manuša andral e Judsko ċhudle te hordinel o dešto kotor le dıvostar, la molatar the le olejostar andro chramoskere skladi. ¹³ Upral ola skladi aċhadom le rašas Šelemiah, le pisaris Cadok the le Levitas Pedajah. Lenge andre oda pomožinelas le Zachuroskero ċhavo o Chanan, saveske sas papus o Mattaniah. Me džanavas, hoj kala murša hine pačivale a lengeri buči sas te del dojekheske andro Chramos, so leske patrinelas.

¹⁴ Vašoda, ó, Devla miro, leper tuke pre savore veci, so kerdom prekal e služba andro Chramos, a ma bister pre miro pačivalıben.

O Šabbatoskero džives pale sentiřaren

¹⁵ A mek dikľom, hoj o manuša andre Judsko pro Šabbat pučinen o hroznos andro molakero lisos a pro somara thovenas o zrnos the e mol, o hroznos, o figi the aver veci a liđžanas andro Jeruzalem. Vašoda lenge dovakerdom, hoj te na bikenavkeren o chaben andre oda džives. ¹⁶ Varesave manuša andral o foros Tir bešenas andro Jeruzalem. On anenas ode o ribi the aver veci, hoj te bikenen amare manušenge pro Šabbat. ¹⁷ Akor dovakerdom le Judske vodcenge a phučľom lendar: “Soske keren kada nalačhipen? Soske na sentiřaren o Šabbatoskero džives?” ¹⁸ Se vaš kada o Del marda tumare phure daden a zničindā kada foros. Tumen anen pro Izrael bareder choľi le Devlestar aleha, hoj na sentiřaren o Šabbatoskero džives.”

¹⁹ Palis prikazindom, hoj sar parašċuvine zaraċola, o Jeruzalemoskere brani mušinen te el zaphandle andre a našfi len phundraven, medik na predžala o Šabbatoskero džives. Palis varesaven mire sluhendar thodom paš o brani, hoj te merkinen, hoj ņiko te na anel pro Šabbat andro foros ņisavo chaben the aver veci. ²⁰ Palis ola manuša, save bikenenas the cinavkerenas, presute jekhvar abo duvar avri paš o brani. ²¹ Akor lenge dovakerdom a phendom: “Soske tumen presoven avri paš o brani? Sar kerena oda mek jekhvar, marava tumen!” Avke akorestar imar andro Šabbatoskero džives buter na avenas. ²² Le Levitenge prikazindom: “Obžužaren pes a džan te merkinel paš o brani, hoj te sentiřaren o Šabbatoskero džives.”

Leper tuke pre ma, Devla miro, the vaš kada, a av ke ma jileskero andre tiro baro kamıben.

Pal o romňija andral aver narodos

²³ Andre ola dživesa dikľom le muršen andral e Judsko, hoj peske ile romňijen andral o Ašdod, Amnon the Moab. ²⁴ A jepaš lengere ċhavendar vakerenas andre Ašdodanengeri ċhib the andre aver narodengere ċhiba a na džanenas te vakerel andre amari ċhib. ²⁵ Vašoda lenge zorales dovakerdom a vičindom pre lende o prekošiben, varesave muršen mardom a cirdňom lenge avri o bala pal o šero. Palis lenge phendom, hoj te len vera anglo Del, a phendom: “Ma den tumare ċhajen romňenge lengere ċhavage a tumen ma len lengere ċhajen tumare ċhavage, aňi peske!” ²⁶ Ći na kerda aleha binos the o Izraeliko kralis o Šalamun? Maškar o but narodi na sas ajso kralis sar ov. Sas pre dzeka peskere Devleske a ov les aċhada kraliske upral calo Izrael, ale the avke o džuvľa andral aver narodi les cirdle andro binos. ²⁷ Mušinas te šunel pal tumende, hoj keren kada nalačhipen a hoj san napačivale le Devleske oleha, hoj peske len romňijen andral aver narodi?”

²⁸ O Eljašib sas nekbareder rašaj a leskero ċhavo sas o Jojada. Jekh le Jojadoskere ċhavendar peske iľa romňa le Sanballatoskera ċha andral o foros Bet-Choron, a vašoda les mandar tradľom avri.

²⁹ Ma bister pre lende, Devla miro, hoj melarde tiri zmluva le rašajenca the le Levitencā!

³⁰ Avke le rašajen the le Leviten obžučardom savore cudze vecendar. Phendom le rašajenge the Levitenge, kana a sar dojekh lendar te služinel, ³¹ a phendom, kana a sar te anel o kašta the o ešebno (peršo) ulipen andro Chramos.

Devla miro, leper tuke pre oda lačhipen, so kerđom!

E Ester

O kralis kerel bari hoscina

¹ Kada hin oda, so pes ačhila akor, sar sas kralis o Ahasver*, savo lidžalas šel the bišuefta (127) provinciji (kraj) andral e Indija dži pro Kuš†. ² Andre ola dživesa o kralis Ahasver bešelas pro tronos, so sas andro kraliskero foros Šušan. ³ Sar imar kralinelas trito berš, kerda bari hoscina a vičinda peskera bara rada the savoren uradniken; paš leste sas mek o princi, o velitela the o guvernara andral o phuva Perzija the Medija.

⁴ O kralis lenge sikavelas 180 dživesa peskero barvalipen, baripen the šukariben andre peskero krališagos. ⁵ Sar pregeľa oda časos, kerda bari hoscina prekal savore manuša, save sas andro kraliskero foros Šušan; prekal o nekbarvaleder dži ko nekčoreder. Odi hoscina kerda avri andre bar (zahrada) le palaciskeri a likerelas efta dživesa. ⁶ E bar sas šukares obthodi le firhengenca la dragaňa bavlntar, so sas parňi the belavo, a findene len upre pre mramoriskere slupi le rupune obručkenca the le špargenca, so sas kerde le lole pochtanendar. Mek thode pre bar o rupune the somnakune valendi. E phuv pre bar sas obthodi igen but šukare mozaikenca le lole blišťace barorendar, le parne mramoristar the le šukare mušlendar. ⁷ O moľa pes davkerenas andro somnakune kuča. Dojekh ole kučendar sas aver a e kraliskeri mol sas igen but, bo o kralis sas igen sčiro. ⁸ Sako šaj pijelas avke, sar kamelas, bo o kralis prikazinda peskere sluhenge andral o palacis, hoj te den savoren ajci, keci on kamena.

E kralovna na šunel le kralis

⁹ Akor kerda the e kralovna Vašti hoscina andro kraliskero palacis prekal o džuvľa. ¹⁰ Pal efta dživesa, sar imar o kralis Ahasver piľa but mol a sas andre lači dzeka, vičinda peskere efta eunuchen‡: le Mehuman, le Biztas, le Charbonas, le Bigtas, le Abagtas, le Zetar the le Karkas. ¹¹ Phenda lenge: “Vičinen mange la kralovna Vašti, hoj te avel ke ma, a mi thovel peske e koruna pro šero!” Bo e Vašti sas igen šukar džuvľa a ov kamelas te sikavel lakero šukariben le nipenge the le anglune muršenge. ¹² Sar avle ke late o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerel le kraliha, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

¹³ Avke sar o kralis furt kerelas, sar pes kamelas te dodžanel, so phenel o zakonos a so majinel pal oda te kerel, vičinda peske le godavere muršen. ¹⁴ Sas ke leste nekpašeder efta murša andral e Medsko the Perziko phuv: o Karšenas, o Šetar, o Admatas, o Taršiš, o Merešis, o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerel le kraliha, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

¹⁵ O kralis lendar phučľa: “So phenel o zakonos pre oda, so kerda e kralovna e Vašti, te na šunda, so diňa avri o kralis Ahasver le sluhenca, save sas bičhade ke late?”

¹⁶ Akor phenda o Memuchan le kraliske the ole muršenge, save sas andre bari rada: “Šunen! E kralovna e Vašti na kerda namištes ča le kraliske, ale the savore uradnikenge a mek dojekh muršeske andral e kraliskeri phuv! ¹⁷ Mek te pes došunena savore romňa, so kerda e kralovna, akor the on dikhena tele peskere romen, bo phenena peske: ‘O kralis Ahasver vičinda la kralovna, hoj ke leste te džal, a oj na geľa!’ ¹⁸ A mek te pes pal e kralovnakere lava došunena o romňa le anglune muršengere andral e Medija the Perzija, mek adadžives the on vakerena avke peskere romenca a na šunena len. No olestar avela ča bare vesekeđišagi the e cholĭ. ¹⁹ No tu, kralina, te tuke hin ada pre dzeka, de avri nevo zakonos, hoj e Vašti imar šoha (ňikda) našti avel anglo kralis. Mi el pisimen andro Medsko the Perziko zakonos, hoj pes te dolikerel pro furt. O kralis mi del lakero than avra džuvľake, ko hin feder sar oj! ²⁰ Te šunela dojekh romňi le kraliskero nevo zakonos, so diňa avri prekal calo peskero krališagos, akor peske likerela peskere romes, či hin barvalo vaj čoro.”

²¹ Le Memuchanoskeri rada sas pre dzeka le kraliske the le anglune muršenge a o kralis kerda avke, sar ov phenda. ²² Rozbičhada o lila maškar peskere manuša andre dojekh provincija le krališagoskeri, andre dojekh čhib the pisišagos. Pisinda, hoj dojekh murš te lidžal peskero kher a pre leskero lav les sako te šunel.

2

E Ester ačhel kralovnake

* 1:1 Oda hin: o Xerxes. † 1:1 Abo: Etiopija ‡ 1:10 O eunuchi sas o anglune sluhi le kraliskere.

¹ Sar imar pregeľa e čholi le kraliskeri le Ahasveroskeri, furt gondolinelas pre oda, so kerďa e kralovna Vašti, the pre oda, so sas pal late avridino andro zakonos. ² Palis le kraliskere sluhi, save pašal leste kerenas, leske phende: “Kralina, de, hoj tuke te arakhen so nekšukareder pačivale čhajen. ³ Ačhav andre savore provinciji (kraji) le krališagoskere manušen, hoj te kiden avri le nekšukaredere pačivale čhajen. Mi anen len andro kraliskero foros Šušan ko Hegaj, ke tiro eunuchos, savo merkinel pre savore džuvľa le kraliskere, a o Hegaj len mi del veci pro šukariben. ⁴ Odi čhaj, savi ela pre dzeka le kraliske, mi ačhel kralovnake vaš e Vašti.” Kada sas le kraliske pre dzeka a kerďa avke.

⁵ Andro foros Šušan bešelas jekh Židos, savo pes vičinelas Mordekaj. Ov sas andral o Benjaminiko kmeňos a sas o čhavo le Jairoske. O Jairus sas o čhavo le Šimejoske a o Šimej sas o čhavo le Kišoske. ⁶ Sar o kralis Nebukadnecar iľa avri le kralis le Jechonijah andral o Jeruzalem, akor sas ilo the o Mordekaj le zaphandle manušenca. ⁷ O Mordekaj bararelas le bačiskera čhajora sar peskera čha, bo na sas la aňi daj aňi dad. Lakero nav sas Hadassa, ale vičinelas pes the Ester. Sas igen šukar čhaj.

⁸ Sar pes diňa avri le kraliskero zakonos, chudle te skidle upre but čhajen andro foros Šušan ko Hegaj a merkinelas pre lende. ⁹ Ole Hegajoske sas e Ester igen pre dzeka a diňa la o veci pro šukariben the oda nekfeder chaben. Diňa la mek eľa šukare služobňičken andral o palacis a ke oda len diňa nekfeder than andro haremos le kraliskero.

¹⁰ No e Ester ňikaske na phenda, kaskeri hiňi, aňi andre savo narodos uliľa (pes narodzinda), bo o Mordekaj lake phenda, hoj ňikaske te na vakerel, ko hiňi. ¹¹ O Mordekaj pes sako džives predžalas angle dvora le haremoskeri, kaj bešelas e Ester. Kamľa te džanel, sar lake ode hin a so pes laha kerel.

¹² Dojekha čha pririchtinenas jekh berš, hoj te el šukar, medik na džalas ko kralis. Sas oda avke avridino, hoj la makhenas šov čhon le mirrakere olejoha a palis la makhenas šov čhon le voňave masenca the aver vecenca pro šukariben. ¹³ Akor, sar avelas o šoros pre odi čhaj, lidžanas la ko kralis. Sar džalas andro kraliskero palacis, šaj urelas pre peste andral o haremos, so ča kamelas. ¹⁴ Oj džalas ko kralis rači, no sar tosara odarik avelas avri, džalas andre aver haremos paš o kraliskero sluhas Šaašgaz, savo merkinelas pre aver kraliskere džuvľa. Odi čhaj, savi leske na sas pre dzeka, imar pes na dochudelas pale paš o kralis, te na sas vičimen pal o nav.

¹⁵ Sar avľa o šoros pre Ester (pre čhaj le Abichajiloskeri, sava bararda avri o Mordekaj), hoj te džal ko kralis, na mangelas nič; ča oda, so lake o Hegaj phenda. Dojekheske, ko dikhľa la Ester, sas takoj pre dzeka. ¹⁶ No liġende la Ester ko kralis Ahasver andro dešto (10.) čhon, oda sas o čhon Tebet, andro eftato berš leskere krališagostar.

¹⁷ Sar dikhľa o kralis la Ester, kamelas la buter sar savore čhajen. Oj leske sas buter pre dzeka a presikađa lake bareder pačiv sar savore pačivale čhajenge. Thoda lake pro šero e kraloviko koruna a ačhađa la kralovnake vaš e Vašti. ¹⁸ Avke kerďa o kralis bari hoscina prekal e Ester a vičinda savore peskere anglune muršen the le uradňiken. Diňa avri baro inepos prekal dojekh provincija a ščirones rozdavkerelas le manušenge o dragane dari.

O Mordekaj zachraňinel le kralis

¹⁹ Sar dujtovar anenas jekhetane le čhajen, o Mordekaj ačhiľa uradňikos andro palacis*. ²⁰ E Ester mek furt likerelas andre peste, kaskeri hiňi a andre savo narodos uliľa (pes narodzinda). Na phenda oda avri ňikaske, avke sar lake oda phenda o Mordekaj. Oj les šunelas, avke sar oda ciknovarestar furt kerelas.

²¹ Andre oda časos, sar o Mordekaj ačhiľa uradňikoske, sas ode ipen duj eunuchi, o Bigtan the o Tereš, save merkinenas paš o vudar le kraliskero. On igen sas cholamen pro kralis a dovakerenas pes, sar le kralis te murdaren. ²² O Mordekaj pes savorestar dodžanľa a sa phenda avri la kralovnake Esterake. Oj palis geľa a vakerelas sa le kraliske vaš o Mordekaj. ²³ Pal oda lav, so šunđa o kralis, pes dodžanle, hoj hin o čačipen. Ole sodujen eunuchen ile te umblavel (te figinel). Savoro, so pes ačhiľa, pisinde andre kronika (zvitosk pal o čirlatune veci) paš o kralis.

3

O Haman kamel te murdarel le Židen

¹ O kralis Ahasver hazdňa upre le Agagitos Haman, savo sas le Hammedatoskero čhavo. Ačhada les pro nekbareder than upral savore raja andro peskero krališagos.

* 2:19 E Hebrejiko čhib: bešelas andre kraliskeri brana

² Akor savore uradnika, save sas andre dvora le kraliskeri, sar dikhle le Haman, bandonas anglal leste, avke sar oda phenda o kralis. Ale o Mordekaj na kamelas te perel pro khoča aňi te bandol anglal leste.

³ Akor o kraliskere uradnika, save sas andre dvora, chudle te dovakerel le Mordekajiske: “Soske tu na dolikeres oda, so o kralis diňa avri?” ⁴ Dovakerenas leske sako džives, no ov len na šunelas, bo phenda lenge, hoj hino Židos. Vašoda gele ko Haman a phende leske pal oda, bo kamle te dikhel, či leske oda predžala.

⁵ Sar o Haman dikhla pro Mordekaj, hoj ov čačes na perel pro khoča aňi na bandol anglal leste, sas pre leste igen cholamen. ⁶ Sar pes mek došunda o Haman, andral savo narodos hin o Mordekaj, phenda peske: “Na murdarava ča les, ale the leskero calo Židoviko narodos, so dživen andre Ahasveroskero krališagos.”

⁷ Sar imar kralinelas o kralis Ahasver dešuduj (12) berš, andro ešebno (peršo) čhon, so pes vičinelas Nisan, chudle te losinel vaš o Haman, hoj pes te lel avri o džives the o čhon. No o losi (“o purim”) pele pro dešutrito (13.) džives andro dešudujto čhon, so hin o čhon Adar.

⁸ Akor o Haman phenda le kraliske: “Hin ade jekh narodos, so hine rozčhide maškar o narodi andral savore provinciji (kraji) tire krališagostar. Lengero zakonos hin aver sar o zakonos savore narodengero a na dolikeren le kraliskero zakonos. Nane mištes prekal o kralis oda te mukel ča avke. ⁹ Te o kralis domukela, mi del avri ajso zakonos, hoj dojekh Židos te el murdara. Me dav miro lav, hoj počinava trin šel the saranda ezera (340 000) kili rup le uradniken, hoj len te thoven andre kraliskere pokladniči.”

¹⁰ Sar šunda o kralis kala lava, ila tele pal o anguš e angrusi a diňa le Hamanoske, le Hammedatoskere čhaske, le Židengere nepřijateliske. ¹¹ Akor phenda le Hamanoske: “Muk tuke tire love a dža. Ker ole narodoha, so ča tu kames.”

¹² Pro dešutrito (13.) džives ešebne čhonestar vičinde peske le uradniken, so pisinenas o zakoni. On pisinenas savoro, so o Haman lenge vakerelas, andre dojekh čhib the pisišagos prekal dojekh provincija. No pisinenas oda, so ov phenda, savore vladarenge the le guvernerenge the le princenge andral ola provinciji. Savoro sas pisimen andro nav le kraliskero le Ahasveroskero a sas oda zapečafimen leskera angrusaha. ¹³ Ola lila rozbičhavkerenas andre savore kraliskere provinciji le sluhenca pro graja. Sas andre pisimen: “Andro dešudujto (12.) čhon, so hin Adar, pro dešutrito (13.) džives, savoren Židen murdaren avri a niškas na muken te dživel, le ternendar dži ko phure, le džuvlendar dži ko čhavore.” Sas lenge domuklo, hoj savoro, so hin le Židen, peske šaj len. ¹⁴ Oda, so sas pisimen andro lila, sas avridino sar zakonos prekal dojekh provincija, hoj te džanel te el pririchtimen dojekh narodos pre oda džives.

¹⁵ Mekča, so avla avri o zakonos andro kraliskero foros Šušan, o sluhi pro graja chudle takoj te rozlīdzal ola lila. Palis o kralis the o Haman peske bešle tele a chudle te pijel. Ale o manuša andre oda foros Šušan na džanenas, so te kerel, bo ačhile bi e godi.

4

O Mordekaj mangel la Esteratar e pomoca

¹ O Mordekaj pes dodžanla pal savoro, so pes ačhila. Čhingerđa pre peste o gada, urđa pre peste o gone a pro šero peske čhivkerelas popolos. Palis gela andro foros a igen zorales the phares chudla te rovel. ² Avke doavla ča paš e kraliskeri brana, bo andro palacis niško našti gela upre urdo andro gono. ³ Všadžik andre dojekh provincija (krajos), kaj pes dochudla le kraliskero lav, so sas leskero zakonos, pes o Židi zdžanas a likerenas o postos andre bari žala the roviben. Urenas pre peste o gone a pašlonas peske andro popolos.

⁴ Palis avle la Esterakere služobnički pal e kraliskeri dvora the lakere eunuchi a phende lake savoro, so pes ačhila. La kralovnake sas pharo a phenda lenge: “Džan ko Mordekaj a čhiven pal leste tele o gono. Uren les upre andro gada.” Ale ov na kamla. ⁵ Avke e Ester vičinda ke peste jekhe kraliskere eunuchos le Hatach. Bičhađa les ko Mordekaj, hoj pes te dodžanel, so les trapinel a soske pes avke likerel.

⁶ O Hatach gela ko Mordekaj pro placos, kaj sas e kraliskeri brana, hoj lestar te phučel, so pes ačhila. ⁷ Akor o Mordekaj savoro vakerelas le Hatachoske, so pes leske ačhila a mek pal o love, keci kamel te del o Haman andre kraliskeri pokladniča, te dela le Židen te murdarel. ⁸ Diňa le eunuchoske jekh lil ole zakonostar, so sas avridino andro foros Šušan, hoj les lake te sikavel a te rozvakerel, pal soste džal. Bo kamla, hoj pes e Ester te dodžanel savorestar, so kerđa o Haman. A phenda le Hatachoske: “Dža ke Ester a phen

lake, hoj mušinel te džal ko kralis pes te mangel vaš peskero calo narodos, hoj len te na del te murdarel.”

⁹ Avke o Hatach geľa ke kralovna Ester a rozvakerďa lake, so vakerelas o Mordekaj. ¹⁰ Ale e Ester bičhada pale le Hatach, hoj te phenel le Mordekajiske: ¹¹ “Savore sluhi the o nipi andral e kraliskeri phuv džanen pal o zakonos, hoj dojekh murš vaj džuvli, ko džala andre andruňi dvora a kas o kralis na vičinda, mušinela te merel. Ča oda, pre kaste o kralis sikavela peskere somnakune žezloha, na merela. No na vičinde man, hoj te džav ko kralis, imar tranda (30) dživesa.”

¹² O Mordekaj šunda o lava la Esterakere ¹³ a odphenda lake pale: “Ma gondolin tuke, hoj ča tu jekh na mereha savore Židendar, bo sal andro kraliskero palacis. ¹⁴ Te akana aveha čhit, odi zachrana šaj avel avrestar prekal o Židi a ena zachraňimen, ale tu the tiri famelija merena. No ko džanel, či tu na ačhilal kralovnake ipen vaš oda, so pes akana kerel.”

¹⁵ E Ester pale odphenda le Mordekajiske: ¹⁶ “Dža, kide avri savoren Židen, saven arakheha andro foros Šušan, a poscinen tumen vaš ma. Ma chan a ma pijen trin dživesa the trin rača. Me man avke poscinava the mire služobničkenca. Palis džava ko kralis, choc džanav, hoj oda le kraliskero zakonos na domukel. Te majinava te merel, mi merav.”

¹⁷ Akor geľa o Mordekaj het a kerďa sa avke, sar leske phenda e Ester.

5

E kralovna Ester anglal o kralis

¹ E kralovna Ester pes pro trito džives urďa andre kraloviko ruchos a geľa andro palacis andre andruňi dvora a thoda pes te ačhel anglo oda than, kaj bešel o kralis. O kralis ipen bešelas pre peskero tronos, pre oki sera, khatar pes delas te dikhel pro vudar andre dvora. ² Sar dikhľa o kralis la kralovna Ester te ačhel pre andruňi dvora, takoj leske sas pre dzeka a nacirdľa pre Ester o somnakuno žezlos, so likerelas andro vast. Oj geľa ke leste a chudľa le kraliskero žezlos le agostar.

³ O kralis phučľa la Esteratar: “Savo hin tut mangipen? Choc mangeha jepaš le krališagostar, dava tuke les.”

⁴ “No te hin oda le kraliske pre dzeka,” phenda e Ester le kraliske, “mi avel o kralis adadžives le Hamanoha pre hoscina, so leske pririchtindom.”

⁵ Avke o kralis phenda le sluhenge: “Džan sigo, anen le Haman, avke sar oda kamľa e Ester.”

Palis o kralis the o Haman gele pre hoscina, so kerďa e Ester. ⁶ Sar pijenas e mol, o kralis phenda la Esterake: “Phen mange, so kames, a oda pes ačhela. Choc mangeha jepaš le krališagostar, dava tuke les.”

⁷ E Ester leske odphenda: “Hin man ke tut mangipen a the vareso, so kamav. ⁸ Te me tuke, kralina, som čačes pre dzeka a te mange deha savoro, so mangava, a kereha oda, so kamav, vičinava tut, kralina, the le Haman pale pre miri hoscina, so kerava prekal tumende. Tajsa tuke, kralina, odphenava, so tu mandar phučes.”

O Haman kamel te umblavel le Mordekaj

⁹ Sar o Haman džalas khere, igen radisalolas a sas leske igen mištes. Ale sar dikhľa le Mordekaj paš e kraliskeri brana, hoj aňi na ušřila aňi na daralas lestar, sas pre leste igen choľamen. ¹⁰ Ale o Haman pes zľikerďa a džalas khere.

Sar doavľa khere, vičinda peske le prijafelen the peskera romňa la Zereš. ¹¹ Palis pes o Haman angle lende lašarelas, savo baro hin leskero barvalipen, keci čhave les hin, a sar les hazďna o kralis upre upral savore peskere anglune murša the raja. ¹² A vakerelas lenge: “Ale mek oda nane savoro! Adadžives man e kralovna Ester vičinda pre hoscina a somas ode ča me le kraliha. No e kralovna kerela tajsa pale hoscina! Vičinda man jekhetane le kraliha! ¹³ Ale prekal mande oda nane nič, sar dikhav te bešel paš e kraliskeri brana le Židos le Mordekaj.”

¹⁴ Ale leskeri romňi e Zereš the savore leskere prijafela leske phende: “De te ačhavel e umbladi (šibeňica) le kaštestar uči bišuduj (22) metri a mang tosara le kralis, hoj le Mordekaj te del upre te figinel. Palis tu ča dža le kraliha radišagoha pre odi hoscina!”

Le Hamanoske sas kala lava pre dzeka a diňa te kerel e umbladi.

6

O kralis hazdel upre le Mordekaj

¹ Odi rat o kralis našti sovelas a phenda le sluhenge: "Anen mange e kronika, andre savi hin pisimen savoro, so pes ačila mire krališagostar, a pregenen mange andral."
² Sar genenas, dodžanle pes, hoj o Mordekaj phenda avri pro eunuchi, pro Bigtan the pro Tereš, pre ola sluhi, save merkinenas paš o vudar le kraliske, save kamenas te murdarel le kralis.

³ "So chudla o Mordekaj vaš oda, so kerda prekal ma?" phučla lendar o kralis.
 "Na chudla nič," odphende leske o sluhi.

⁴ Akor phučla o kralis: "Ko hin avri pre dvora?" Ipen akor avla o Haman andre dvora le palaciskeri te phenel le kraliske, hoj le Mordekaj te umblavel (te figinel) pre kaštuhi umbladi (šibeñica), so leske ov korkoro diña te kerel.

⁵ Le kraliskere sluhi leske phende: "Kralina, o Haman hino avri pre dvora."
 "Mi avel andre," phenda o kralis. ⁶ O Haman geła andre a o kralis lestar phučla: "So kempel te kerel oleske, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv?"

A o Haman peske phenda: "Kaske avreske kamlahas o kralis buter te presikavel e pačiv, te na mange?"

⁷ Vašoda o Haman odphenda le kraliske: "Te kames, kralina, varekaske te presikavel e pačiv, ⁸ mi anen leske o ruchos, so urel ča o kralis, a mi anen leske the le grajes la kraliskera korunaha, pre savo ča o kralis bešel. ⁹ Phen jekheske tire nekbareder rajendar, hoj leske te anen ruchos the le grajes, a mi urel oles, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv. Palis les mi thovel te bešel pro graj pro foros a mi vičinen anglal leste: 'Avke pes presikavel e pačiv oleske, kas kamel o kralis upre te hazdel!'"

¹⁰ Akor phenda o kralis le Hamanoske: "An takoj o ruchos the le grajes, pal savo vakerehas, a avke de pačiv le Židos le Mordekaj, savo bešel paš e brana. Ma muk avri nič olestar, so phenda!"

¹¹ Avke o Haman iła le grajes the o ruchos, urda les pro Mordekaj a thođa les te bešel pro graj a predžalas pes leha maškar o foros a vičinelas anglal leste: "Avke pes presikavel e pačiv oleske, kas kamel o kralis upre te hazdel!"

¹² Avke o Mordekaj avla pale andre kraliskeri brana. No o Haman andre bari ladž garuđa o muj a denašelas khere. ¹³ Rozvakerda oda savoro avri peskera romňake la Zerešake the peskere prijatelenge, so pes leske ačila.

Leskere godaver murša the e romňi e Zereš phende: "Te hino o Mordekaj andral o Židoviko narodos, phenav tuke, kada hin mekča o agor oleske, so pes tuha ačhela, hoj na ņerineha (na zviťazineha) upral leste. Merkin pre tu, bo čačes na dopereha mištes."

¹⁴ Mek leha vakerenas, sar avle le kraliskere sluhi, te lel le Haman ke kralovna Ester pre hoscina.

7

O Haman hino potrestimen

¹ O kralis the o Haman sas pale pre hoscina ke kralovna Ester. ² Pro dujto džives, sar pijenas e mol pre hoscina, o kralis pes pale phučla latar: "So prekal tu šaj kerav Ester? Ča phen mange a dava tuke dži jepaš mire krališagostar."

³ E kralovna Ester odphenda: "Ó, kralina, te arakhlom o kamiben andre tire jakha a te tuke som pre dzeka, mangav tut vaš o miro dživipen vaš o dživipen mire narodoske. Kada hin oda, so tutar me mangav. ⁴ Bo samas bikende me the miro narodos, hoj amen te murdarden avri. Te majindamas ča te el bikende sar otroka, na phendomas nič, hoj tuke te na kerav mek buter pharipen."

⁵ O kralis pes la Esteratar phučla: "Ko hin oda? Kaj hin oda, savo kamel ajsa vareso te kerel?"

⁶ "Oda ņeprijafelis hin kada nalačo Haman!" odphenda leske e Ester.

Sar oda šunda o Haman, parñila avri andro muj anglo kralis the angle kralovna. ⁷ Akor o kralis cholisalila a uštıla pal oda than, kaj pijenas e mol, a geła avri andre bar (zahrada) paš o palacis. O Haman andre odi dar uštıla a geła ke kralovna Ester te mangel la vaš peskero dživipen, bo dikhla, hoj o kralis les kamel imar te del te murdarel.

⁸ Sar o kralis avelas pale andral e bar le palacistar pre oda than, kaj sas e hoscina, akor ipen o Haman geła te pašlol paš lakere pindre pre odi valenda, kaj e kralovna Ester pašlolas, a mangelas la vaš peskero dživipen. Sar o kralis dikhla, so kerda, phenda leske: "Tu mek kames paš mande andre miro kher te pašlol la kralovnaha?"

Sar phenda o kralis kada lav, o sluhi takoj garude le Hamanoske o muj. ⁹ Avke jekh le eunuchendar, savo pes vičinelas Charbonas, phenda le kraliske: "Avri hin e kaštuhi umbladi (šibeñica), so diña imar anglal te kerel o Haman prekal o Židos Mordekaj, savo

zachraňinda le kralis. Odi umbladi ačhel paš o Hamanoskero kher a hin uči bišuduj (22) metri.”

Akor o kralis phenda: “Figinen le Haman upre!” ¹⁰ On gele a figinde le Haman pre kaštuňi umbladi, so diňa te kerel prekal o Mordekaj. Akor le kraliskeri cholí preačhila.

8

Le kraliskero zakonos prekal o Židi

¹ Mek andre oda džives o kralis Ahasver diňa la kralovnake Esterake o kher le Hamanoskero, oleskero, savo kamla te murdarel avri le Židen. Sar e kralovna Ester palis vakerelas le kraliske, so hin lake o Mordekaj, ov sas vičimen anglo kralis. ² Avke o kralis ila tele pal o vast e angrusi, so sas angloda le Hamanoste, a diňa le Mordekajiske. E kralovna Ester ačhada le Mordekaj upral le Hamanoskero majetkos.

³ E Ester pes pale mangelas angle le kraliskere pindre, rovelas a mangelas les, hoj te na domukel oda, so kamla te kerel o Agagitos Haman le Židenge. ⁴ Akor o kralis nacirdla ke Ester pale peskero somnakuno žezlos a e Ester uštila anglo kralis.

⁵ “Kralina miro,” phenda e Ester, “te tuke som šukar angle tire jakha a te tuke hin ada pre dzeka a mek man čačes dureder kames a te tuke gondolines, hoj hin oda mištes, so vakerav, de te pisinel lila, hoj oda, so diňa avri o Agagitos Haman, o čhavo le Hammedatoskero, pes te zaačhavel, hoj le Židen andral savore kraliskere provinciji (krajji) te na murdaren avri. ⁶ Sar šaj dikhav, kralina, pre miro narodos the pre miri famelija, hoj len džan te murdarel? Sar šaj dikhav pre oda?”

⁷ Avke o kralis Ahasver phenda la kralovnake Esterake the le Mordekajiske: “Le Hamanoskero kher diňom la Esterake, bo les diňom te umblavel (te figinel) pre umbladi (šibeňica) vaš oda, hoj kamla te murdarel le Židen. ⁸ Ale o zakonos, so ov diňa avri, pes na del te čerinel, bo me imar thođom la angrusakero znakos pre oda lil. Ale me šaj kerav oda, hoj tumenge akana domukava te del avri nevo zakonos. Keren avke, sar džanan prekal e zachrana tumare narodoske, a thoven upre miro znakos.”

⁹ Avke pes ačhila, hoj andro bišutrito (23.) džives andro trito čhon Sivan o Mordekaj peske vičinda le kraliskere uradňiken, hoj te pisinel lil prekal o Židi, vladara, guvernera the princi andro šel the bišuefta (127) provinciji la Indijatar dži ko Kuš. Sas pisimen prekal dojekh phuv the narodos andre lengeri čhib the pisišagos a the le Židenge lengera čhibaha the pisišagoha. ¹⁰ O Mordekaj diňa oda džives te pisinel ola lila andro Ahasveroskero nav a thođa upre le kraliskero znakos. Andral e kraliskeri maštalna diňa te rozlidžal le sluhenca pro igen sidarde graja ola lila.

¹¹ Andre oda lil o kralis domukla le Židenge andral dojekh foros, hoj pes te džđan jekhetane a te na den pes te murdarel. Te o slugađa andral aver phuva abo narodos kamlahas len te murdarel, hin lenge domuklo savoren slugaden lengere romňenca the čhavenca te murdarel, hoj ňiko lendar te na ačhel džido, a šaj peske len oda, so hin lengero. ¹² Andre jekh dešutrito (13.) džives the andro dešudujto (12.) čhon Adar sas lenge tiš oda domuklo te kerel andre savore provinciji le Kraliskere le Ahasveroskere. ¹³ Oda lil majinda te el avridino sar o zakonos prekal savore provinciji, hoj o Židi te en pririchtimen pes te marel peskere ňeprijatelenca, sar oda džives avela. ¹⁴ O sluhi gele pro graja a sidarenas pro drom, avke sar lenge oda o kralis phenda. O zakonos sas avridino the andro foros Šušan.

O Židi radisaľon

¹⁵ Sar o Mordekaj odgeľa, sas pre leste urde ajse gada, so urelas the o kralis. Sas pre leste plaštos, so sas belavo the parno, a pro šero les sas bari somnakuňi koruna. O plaštos sas sido le pochtanestar the lole purpurostar. O manuša andral o foros Šušan radisaľonas. ¹⁶ Le Židen sas smirom the bachtalo džives. Predživenas baro radišagos a všadzik lenge o nipi presikavenas e pačiv. ¹⁷ Andre savore fori, phuva the všadzik, kaj pes dochudla le kraliskero lav the leskero zakonos, sas le Židen baro radišagos a kerde peske inepos the hoscini. But manuša andral aver narodi pes pridenas ko Židi, bo pes lendar daranas.

9

O Židi murdaren peskere ňeprijatelen

¹ Andro dešudujto (12.) čhon Adar pro dešutrito (13.) džives, sar pes majinda te kerel pal o zakonos, so sas avridino, peske o ňeprijatela gondolinenas, hoj ňerinena (zvítazinena) upral o Židi. Ale ačhila pes oda, so ňiko na užarelas, hoj le Židen sas

bareder zor sar len. ² Andral dojekh provincija (krajos) le kraliskeri le Ahasveroskeri pes savore Židi jekhetane zgele andre peskere fori, hoj pes te maren ole manušenca, save len kamenas te murdarel. Anglo Židi niko na obačila, bo pre savore narodi avla bari dar. ³ Palis savore princi, uradnika the guvernara andral savore provinciji ačhenas paš o Židi, bo avla pre lende bari dar anglo Mordekaj. ⁴ Le Mordekaj sas baro lav anglo kralis a došunde pes pal leste andre dojekh provincija. Ov sas furt zoraleder.

⁵ Akor o Židi marenas savore peskeren neprijateljén le šablénca a mudarkerenas len avri, hoj niko lendar te na ačel džido. Kerenas lenca, so ča kamenas. ⁶ Ča andro baro foros Šušán o Židi murdarde pandž šel (500) muršen. ⁷ Mule the o Paršandat, o Dalfon, o Aspatas, ⁸ o Poratas, o Adalijas, o Aridatas, ⁹ o Parmaštas, o Arisaj, o Aridaj the o Vajzatas. ¹⁰ On sas o deš čhave le Hamanoskere, savo sas čhavo le Hammedatoskero, le Židengero neprijateljís. Ale o Židi na ile nič olestar, so ačila pal lende.

¹¹ No mek oda džives pes o kralis došunda, keci manuša sas murdarde andro foros Šušán, ¹² a phenda la kralovname Esterake: “Došundom man, hoj andro foros Šušán o Židi murdarde pandž šel (500) muršen the le deše Hamanoskere čhaven. So kerde mek pre okla mire provinciji? Te hin tut mek vareso, hoj tuke te kerav, phen mange!”

¹³ “Te tuke oda hin pre dzeka, kralina,” odpheña e Ester, “domuk le Židenge, hoj tajsa te keren oda, so kerde adadžives. O tela le Hamanoskere čhavengere mi en figimen pre umbladi (šibeñica).”

¹⁴ Avke o kralis phenda, hoj oda te keren. A andro foros Šušán o kralis diña avri zakonos, hoj le Hamanoskere deše čhavengere tela te figimen pre umbladi. ¹⁵ Pro dešuštarto (14.) džives andro čhon Adar pes pale zgele o Židi andro foros Šušán a murdarde trin šel (300) muršen. A avke sar angloda na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende.

¹⁶ A mek andral aver provinciji o Židi pes jekhetane zdžanas, hoj pes te maren peskere neprijateljénca, hoj te el len smirom lendar. Murdarde eftavardeš the pandž ezera (75 000) manušen, ale na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende. ¹⁷ Oda pes ačila pro dešutrito (13.) džives andro čhon Adar, ale pro dešuštarto (14.) džives peske kerde hoscina. Oda džives oslavinenas sar baro inepos. ¹⁸ No andro foros Šušán pro dešutrito (13.) the dešuštarto (14.) džives o Židi murdarenas peskere neprijateljénca a pro dešupandžto (15.) džives pes zgele, hoj peske te keren inepos. Andre oda džives igen radisañonas a sas len bari hoscina. ¹⁹ Vašoda le Židenge, save dživen andro gava, hin o dešuštarto (14.) džives sar inepos, kaj peske jekh aver davkeren o dari.

O Inepos Purim

²⁰ Palis o Mordekaj pisinda andre savoro, so pes ačila, a diña te bičhavel o lila savore Židenge, save sas pašes the dur, andre savore provinciji le kraliskere le Ahasveroskere.

²¹ A phenda lenga: “Sako berš mušinen te likerel o dešuštarto (14.) the dešupandžto (15.) džives andro čhon Adar sar inepos, ²² bo andre ola dživesa, sar sas tumen imar smirom peskere neprijateljendar, pes čerinda tumari žala pro radišagos a o roviben pro bachtalo džives. Avke likerén peske ola dživesa sar inepos a jekhetane maškar peste davkeren o čhaben a le čoren o dari.”

²³ Avke o Židi oda priile a chudle te kerel, sar lenga oda pisinda o Mordekaj, ²⁴ bo o Agagitos Haman, o čhavo le Hammedatoskero, o neprijateljís savore Židengero, rodelas, sar te murdarel le Židen. Ov čhida o losi “o purim”, pre savo džives len te murdarel.

²⁵ Ale sar o kralis pes dodžanla, hoj o Haman kamelas te murdarel le Židen, diña le lileha te pisinel, hoj oda te visarel pre leste, a avke les the leskere čhaven diña te figinel pre umbladi. ²⁶ A vašoda pes vičinel oda inepos Purim pal o Hebrejiko lav “pur”. Vaš savoro, so pes ačila, the vaš oda, so pisinda o Mordekaj andro lil, ²⁷ o Židi peske ile kala duj dživesa sar inepos. On, lengere potomki the ola, save pes ke lende priden, les likerén furt sako berš andre oda časos avke, sar sas pisimen andro lil. ²⁸ Kala duj dživesa peske mušinen te leperel a te dolikerel sako berš savore Židovike fameliji andre dojekh pokoleñje, andre dojekh phuv the andre dojekh foros. Kala dživesa o Židi mušinen te oslavinel o Purim pro furt a lengere potomki mušinen peske furt pre lende te leperel.

²⁹ Palis e kralovna Ester, e čhaj le Abichajiloskeri, pisinelas dujto lil jekhetane le Mordekajoha pal o Inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt. ³⁰ Ola lila rozbičhada savore Židenge andro šel the bišuefta (127) kraliskere provinciji. Andro lila sas pisimen: “Mi el maškar tumende o smirom the o čačipen. ³¹ Me, e kralovna Ester,

the o Mordekaj dav kada Inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt; andre oda džives, so sas imar avridino, a mušinen les tumen the tumari cali famelija, o čhave the tumare potomki, te dolikeren a te ačhen andre oda džives andro postos zorale rovibnaha.”³² Oda zakonos pal o Inepos Purim sas pisimen andro zvitkos, avke sar prikazinda e Ester.

10

Le Mordekajiskeri slava

¹ O kralis Ahasver diña avri, hoj dojekh manuš andral savore phuva the ostrovi leske mušinen te del o dañe. ² Savore kraliskere bare the lačhe skutki, pal o baripen le Mordekajiskero the pal oda, sar les palis upre hazdña, sas pisimen andro kroniki le Medske the Perzike kralenge. ³ Oda Židos Mordekaj sas dujto pal o kralis Ahasver, sas les baro lav anglo Židi a angle lengere jakha sas igen baro, bo kerelas savoro prekal oda, hoj te en andro smirom, a privakerelas pes vaš lende.

O Jonaš

O Jonaš denašel het le Devlestar

¹ O lav le RAJESKERO avla ko Jonaš, ko čhavo le Amittajoskero: ² “Ušti a dža andre oda baro foros Ninive a zoraha phen avri pre leste, bo me dikhlom, savo baro hin lengero nalačhipen.”

³ Ale o Jonaš uštifa, hoj te denašel het le RAJESTAR andre phuv Taršiš. Geľa tele andre Joppa, kaj arakhľa e lođa, so ode džalas. Počinda vaš o drom a geľa andre lođa, hoj lenca te džal andro Taršiš le RAJESTAR.

⁴ Ale o RAJ bičhađa zoralı balvaj pro moros a avla bari burka a imar dičholas, hoj e lođa rozperela. ⁵ O namornika pre lođa pes daranas a chudle sako te vičinel pre peskero del. Chudle andral e lođa avri te čhivkerel o veci andro moros, hoj te el lokeder.

Ale o Jonaš peske olestar na kerelas nič. Geľa dži andre nekteluneder than la lođake te pašlol a zorales zasuča. ⁶ Avla paš leste o kapitanos la lođakero a phenda leske: “So tute, hoj soves? Ušti, vičin ke tiro Del! Šaj el, hoj ela leske pharo pal amende a na meraha.”

⁷ Akor o namornika peske phende: “Aven, čhivas o losi a dodžanaha pes, ko hin oda, prekal kaste pes ačhifa kada nalačhipen.” Avke čhide o losi a peľa o losos pro Jonaš. ⁸ Phende leske: “Akana amenge phen, soske pre amende avla kada nalačhipen? So ade keres? Khatar sal? Andral savi phuv the narodos sal?”

⁹ O Jonaš lenge phenda: “Me som Hebrejis a lašarav le RAJES, le űboskere Devles, savo kerđa o moros the e šuki phuv.”

¹⁰ Akor ola murša igen daranas a phende leske: “S’oda kerďal?” Bo pes dodžanle, hoj denašel le Devlestar. O Jonaš lenge oda phenda. ¹¹ Phende leske: “Akor, so majinas tuha te kerel, hoj te preačhel e burka pro moros?” Bo e burka furt goreder zoralolas.

¹² Ov lenge phenda: “Čhiven man andro moros a o moros pes preačhela te hazdel upre. Bo džanav, hoj vaš mande pre tumende avla kadi bari burka.”

¹³ Ale o murša veslinenas savora zoraha, hoj pes te dochuden la lođaha pre šuki phuv, ale na delas pes, bo e burka sas furt zoraleder a zoraleder. ¹⁴ Vašoda vičinenas pro RAJ: “Joj, Devla! Ma domuk, hoj te meras vaš o dživipen kale manušeskero! Ma thov pre amende leskero űevinno rat! Se tu sal o RAJ a kerďal avke, sar tuke sas pre dzeka.” ¹⁵ Paľis ile le Jonaš, čhide les andro moros a o moros pes zaačhađa. ¹⁶ Avke ola murša chudle te daral igen le RAJESTAR a obetinde leske obeta a dine leske vera.

2

O Jonaš pes modľinel andre riba

¹ Ale o RAJ bičhađa, hoj te avel bari riba, hoj te zľiginel le Jonaš. O Jonaš sas andre riba trin dživesa the trin rača.

² O Jonaš pes modľinelas andral e riba ko RAJ, ke peskero Del, ³ a phenda: “Andral miro pharipen vičinavas pro RAJ a odphenda mange, dži telal andral o mulengero svetos pre tu vičinavas, mangas man, hoj mange te pomožines, a tu man šundal. ⁴ Čhidal man maškar o Stredozemno Moros, hoj man o prudos te učharel andre. Savore ola bare paňa le zorale vlnenca džanas upral ma. ⁵ A phendom mange: ‘Choc som odčhidu tire jakhendar, the avke dikhava tiro sentno Chramos.’ ⁶ O paňa man zalle dži ko kirlo, o moros man sa zaučharda andre, le moroskeri čar pes mange zapačardá pašal o šero. ⁷ Geľom tele dži ke phuv paš o nekteleder zakľadi le verchengere, e phuv pal ma andre zaphandľa peskere brani pro furt. Ale tu, RAJEJA, Devla miro, cirdňal avri miro dživipen andral e chev. ⁸ Sar andre mande miri duša merelas, akor man zagondolňindom pre tu, RAJEJA, a miri modľitba avla dži ke tiro sentno Chramos. ⁹ Ola manuša, save den pačiv le devlen, so nane pre űisoste, visaren pes le Devleskere lačhipnastar. ¹⁰ Ale me tuke kamav te anel e obeta le bare palikeribnaha a kamav te dolľikerel ola lava, so tut diňom. E zachrana hin le RAJESTAR!”

¹¹ Akor o RAJ phenda la ribake, hoj te čhungarel avri le Jonaš pre šuki phuv, a oj oda kerđa.

3

O Ninivčana keren pokaľnje

¹ Akor o lav le RAJESKERO avla dujtovar ko Jonaš: ² “Ušti a dža andre oda baro foros Ninive a zoraha phen avri ke leste oda, so tuke phenava.” ³ O Jonaš uštila a geła andro Ninive, sar phenda o RAJ. Ninive sas ajso baro foros, hoj trin dživesa kampelas les te predžal.

⁴ Ešebno (peršo) džives o Jonaš geła andro foros a chudla lenge zorales te vakerele: “Mek saranda (40) dživesa a o Ninive ela zničimen!” ⁵ Akor o nipi andral o Ninive pačandile le Devleske. Phende peske, hoj likerena o postos, a urde pes upre andro gone – le nekbarederestar dži ko nekcikneder.

⁶ Sar pes došunda pal oda le Niniveskero kralis, uštila upre pal peskero tronos, čida tele o plaštos, urda pes andro gone a bešla peske andro prachos. ⁷ Andro Ninive diňa te džanel: “Kada tumenge phenel o kralis the leskere uradnika: te na chan nič o manuša, aňi e džvirina, aňi o gurunňa, aňi o bakrore – te na pasinen pes, aňi te na pijen paňi.

⁸ Ale o manuša the e džvirina pes mi uren andro gone a mi vičinen ko Del. Sako pes mi visarel peskere nalače dživipnastar the olestar, so keren namištes avreske. ⁹ Ko džanel, či o Del na čerinela oda, so kamla te kerel, a na ela leske pharo pre amende a na odvisarela pes peskera bara cholatar, hoj amen te na meras?”

¹⁰ Sar o Del dikhla, hoj pes visarde peskere nalače dživipnastar, avla leske pharo pre lende a na domukla nič olestar, so kamla te kerel pre lende.

4

O Jonaš rušel pro Del

¹ Le Jonašiske na sas oda nisar pre dzeka a sas igen cholamen. ² Palis pes modlinelas ko RAJ: “Joj, RAJEJA! Či oda na phendom, mek sar somas khere? Vašoda ešeb (peršo) kamfom te denašel andro Taršiš, bo džanavas, hoj sal kamibnaskero the jileskero Del, savo likerel avri le manušenca. Džanavas, hoj sal barvalo andro lačhipen a visareha tut ole nalačhipnastar, so kamfal te kerel le binošenge. ³ Akana, RAJEJA, le mandar miro dživipen, bo feder mange hin te merel, sar te dživel.”

⁴ Ale o Del lestar phučla: “Hin mištes, hoj tut cholardal?”

⁵ O Jonaš geła avri andral o foros pro vichodos a ačhila ode. Ode peske kerda streškica a bešla peske andro čiňos, hoj te dikhel, so pes ačhela andro foros. ⁶ O RAJ, o Del, diňa, hoj te barol avri upral o Jonaš bari rastlina, hoj les upral o šero te el o čiňos, hoj leske te el feder. O Jonaš olestar igen radisalolas. ⁷ Ale o Del diňa sig tosara pro dujto džives, hoj o kirmo te rozchal e rastlina, a šučila avri. ⁸ Sar avla avri o kham, o Del diňa, hoj te phurdel le vichodostar e balvaj. O kham labarelas o šero le Jonašiske a sas leske igen namištes. Phenda peske: “Feder mange hin te merel, sar te dživel!”

⁹ Ale o Del phenda le Jonašiske: “Hin mištes, hoj tut cholares vaš odi rastlina?” O Jonaš leske odphenda: “He! Cholarav man dži pro meriben!” ¹⁰ O Del leske phenda: “Tuke hin pharo pal odi rastlina, pre savi na kerehas nič, hoj te barol, so tel jekh rat bariľa avri a tel jekh rat the šučila avri? ¹¹ A mange na majinel te el pharo vaš oda baro foros Ninive, andre savo hin buter sar 120 000 manuša, save na džanen te rozprindžarel, so hin lačo the nalačo – the mek but džvirini?”

O Evaňjelium pal O MATUŠ

Le Ježišoskero rodokmeňos

¹ O lil pal o rodokmeňos le Ježišoskero Kristoskero, čhavo le Davidoskero, čhavo le Abrahamoskero.

² O Abraham sas dad le Izakoske, o Izak sas dad le Jakoboske, o Jakob sas dad le Judaske the leskere phralenge

³ a o Juda sas dad le Perciske the le Zerachoske, savenge sas daj e Tamar. O Perc sas dad le Checronoske, o Checron sas dad le Ramoske,

⁴ o Ram sas dad le Amminadaboske, o Amminadab sas dad le Nachšonoske, o Nachšon sas dad le Salmonoske,

⁵ o Salmon sas dad le Boaziske la Rachabatar a o Boaz sas dad le Obedoske la Rutatar. O Obed sas dad le Izajoske,

⁶ o Izaj sas dad le kraliske le Davidoske a o David sas dad le Šalamunoske, savo uliła (pes narodzinda) le Urijaškera romňatar.

⁷ O Šalamun sas dad le Rechabeamoske, o Rechabeam sas dad le Abijoske, o Abijah sas dad le Asaske,

⁸ o Asa sas dad le Jošafatoske, o Jošafat sas dad le Jehoramoske a o Jehoram sas dad le Uzziioske.

⁹ O Uziah sas dad le Jotamoske, o Jotam sas dad le Achazoske, o Achaz sas dad le Chizkijoske,

¹⁰ o Chizkija sas dad le Menaššeske, o Menašše sas dad le Amonoske a o Amon sas dad le Jozijašiske.

¹¹ O Jozijaš sas dad le Jekonijašiske the leskere phralenge akor, sar sas o nipi andral o Izrael zaile andro Babilon.

¹² Paloda, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas le Jekonijaš čhavo o Šealtiel a o Šealtiel sas dad le Zerubbabeloske.

¹³ O Zerubbabel sas dad le Abijudoske, o Abijud sas dad le Eljakimoske, o Eljakim sas dad le Azoriske,

¹⁴ o Azor sas dad le Cadokoske, o Cadok sas dad le Achimoske a o Achim sas dad le Elijudoske.

¹⁵ O Elijud sas dad le Eleazaroske, o Eleazar sas dad le Mattanoske, o Mattan sas dad le Jakoboske

¹⁶ a o Jakob sas dad le Jozefoske, savo sas rom la Mariake, savake uliła o Ježiš, saves vičinen Kristus.

¹⁷ Avke savore pokoleňja le Abrahamostar dži ko David sas dešuštar (14); le Davidostar dži akor, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas dešuštar pokoleňja; a akorestar dži ko Kristus sas tiš dešuštar pokoleňja.

Sar uliła o Ježiš Kristus

¹⁸ O Ježiš Kristus uliła (pes narodzinda) kavke: Akor, sar sas leskeri daj e Maria mangadi le Jozefoha, mek angle oda sar pes zgele, sikada pes, hoj hiňi khabňi le Sentne Duchostar.

¹⁹ Ale o Jozef, lakero rom, sas čačipnaskero manuš a vaš oda, hoj lake na kamla te kerel ladž, kamla la počoral te premukel.

²⁰ Sar pal oda gondolinelas, sikada pes leske o aňjelos le Rajeskero andro suno a phenda: "Jozef, čhavo le Davidoskero, ma dara tut te prilel la Maria romňake, bo oda čhavoro, saves oj užarel, hin le Sentne Duchostar.

²¹ Ulola lake čhavo a deha leske nav Ježiš, bo ov zachraňinela peskere nipen lengere binendar."

²² Kada savore pes ačhila vašoda, hoj pes te ačhel oda, so phenda o Raj prekal o prorokos:

²³ *"Dikh, e pačivali džuvli khabňola, ulola lake čhavo a dena leske nav Immanuel,"* so hin prethodo: *"O Del amenca."*

²⁴ O Jozef ušfila andral o soviben a kerda avke, sar leske oda phenda o aňjelos le Devleskero, a ila la Maria romňake.

²⁵ Ale le Jozef na sas la Mariaha nič dži akor, medik lake na uliła (pes narodzinda) čhavo. A ov leske diňa nav Ježiš.

2

O godaver murša andral o vichodos

¹ Akor, sar o Ježiš ušila (pes narodzinda) andre Judsko Betlehem, sas o Herodes kralis a andro Jeruzalem avle o godaver murša pal o vichodos.

² A phučenas: “Kaj hin oda Židoviko kralis, savo ušila? Bo dikhlam leskeri čercheň pro vichodos a avlam anglal leste te bandol.”

³ Sar oda šunda o kralis Herodes, predarandila a the calo Jeruzalem leha.

⁴ A zvičinda savore anglune rašajen the le zakoniken a phučelas lendar, kaj majinel te ulol o Kristus.

⁵ On leske phende: “Andre Judsko Betlehem, bo avke hin pisimen prekal o Proroka:

⁶ *“Tu, Betlehem, andre Judsko phuv, nisoha na sal nekikneder andral o anglune fori andre Judsko, bo tutar mange avela o vodcas, savo lidžala mire manušen – le Izrael – sar bakroren.”*

⁷ Akor o Herodes vičinda počoral le godavere muršen a mištes pes lendar dophučla, kana pes lenge sikada e čercheň.

⁸ Avke len bičhada andro Betlehem a phenda: “Džan a mištes tumen dophučen pal oda čavoro. Sar les arakhena, aven mange te phenel, hoj the me te džav a te banduvav anglal leste.”

⁹ On šunde le kralis avri a gele het. A e čercheň, savi dikhle pro vichodos, džalas anglal lende, medik na zaačhila upral oda than, kaj sas o čavoro.

¹⁰ Sar dikhle e čercheň, igen radisalile.

¹¹ A sar gele andro kher, arakhle le čhavores la Mariaha, leskera daha. Pele pro kchoča a bandonas anglal leste. Ile avri peskere dari a dine les somnakaj, kađidlos the mirra.

¹² Ale andro suno lenge o Del phenda, hoj te na džan pale ko Herodes, vašoda gele avre dromeha pale andre peskeri phuv.

Denašen andro Egipt

¹³ Sar on odgele, sikada pes o aňjelos le Rajeskero le Jozefoske andro suno a phenda: “Ušti, le tuha le čhavores the leskera da a denaš andro Egipt! Ačh ode dži akor, medik tuke na phenava! Bo o Herodes rodela le čhavores, hoj les te murdarel.”

¹⁴ Ov uštila, ila peha rači le čhavores the leskera da a denašla andro Egipt.

¹⁵ Sas ode dži akor, medik na muľa o Herodes, hoj pes te ačhel oda, so phenda o Raj prekal o prorokos: “*Andral o Egipt vičindom mire čhas.*”

¹⁶ Sar dikhla o Herodes, hoj o godaver murša leha thode avri, igen pes choľarda. Diňa te murdarel savore muršoren dži duj berš andro Betlehem the pašal cali odi phuv, pal oda časos, pre savo pes mištes dophučla le godavere muršendar.

¹⁷ Akor pes ačhila oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremiaš:

¹⁸ *“O hangos šundila andro foros Rama, baro roviben the o hikišagos. Oda e Rachel rovel upral peskere čhave a na kamel te el andro smirom, bo on imar nane.”*

Aven pale andral o Egipt

¹⁹ Sar muľa o Herodes, sikada pes andro suno o aňjelos le Rajeskero le Jozefoske andro Egipt

²⁰ a phenda leske: “Ušti, le tuha le čhavores the leskera da a dža andre Izraeliko phuv, bo mule ola, save kamenas te murdarel le čhavores.”

²¹ Ov uštila, ila peha le čhavores the leskera da a avla andre Izraeliko phuv.

²² Ale sar šunda, hoj imar o Archelaos kralinel andre Judsko phuv vaš peskero dad o Herodes, daralas pes ode te džal. Andro suno leske sas phendo, hoj te džal andre Galileja.

²³ Vašoda avla ode a bešelas andro foros, so pes vičinel Nazaret, hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o Proroka, hoj ov pes vičinel Nazaretsko.

3

O Jan Krstiteľ

¹ Andre ola dživesa avla o Jan Krstiteľ a kazinelas pre Judsko pušta

² a phenelas: “Visaren tumen le binendar! Bo pašes hin le ňeboskero krališagos!”

³ O Jan hin oda, pal savo imar anglal phenda o prorokos Izaiaš:

“Kada hin o hangos, so vičinel pre pušta: ‘Pririchtinen o drom le Rajeske, rovňaren avri leske o chodňiki!’”

⁴ Oda Jan sas urdo andro gada la favakera srsťatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the malakero medos.

⁵ Akor avenas ke leste o manuša andral calo Jeruzalem, cali Judsko the cali phuv pašal o pañi Jordan

⁶ a phenenas avri peskere bini a ov len bolelas andro pañi Jordan.

⁷ A sar dikhla but Farizejen the Saducejen, hoj aven pre leskero bolipen, phenda lenge: "Fajta sapengeri, ko tumenge sikađa, sar te denašel le Devleskera cholatar, so avela?"

⁸ Akor dživen avke, hoj o nipi te dikhen, hoj pes tumen visardan tumare binendar!

⁹ Ma gondolinen tumenge, hoj phenena: "Se o Abraham hino amaro dad!" Bo phenav tumenge, hoj o Del kale barendar šaj kerel čhaven le Abrahamoske!

¹⁰ O tover imar hino prithodo paš o koreñis le stromengero a dojekh stromos, savo na anel lačo ovocje, pes činel avri a čhivel pre jag.

¹¹ Me tumen bolav le pañeha, hoj pes te sikavel, hoj tumen pes visardan le binendar, ale oda, savo avel pal ma, hino zoraleder sar me. Na som hodno leske mek añi o sandalki te lidžal. Ov tumen bolela le Sentne Duchoha the la jagaha.

¹² Andro leskero vast hin o vejaris a ov prežužarela peskero humnos. O prežužardo dživ (zrnos) sthovela andre peskeri šopa, ale o phus labarela andre jag, so šoha (ñikda) na murdalola."

O Ježiš boldo le Janostar

¹³ Akor avla o Ježiš andral e Galileja paš o Jordan pal o Jan, hoj pes leske te del te bolel.

¹⁴ No o Jan leske na kamla te domukel a phenelas: "Mange kempel, hoj te avav boldo tutar a tu aves pal ma?"

¹⁵ Ale o Ježiš leske odphenda: "Akana muk avke! Bo kempel amenge te kerel savoro spravodlišagos, so o Del kamel." A palis leske domukla.

¹⁶ Sar sas o Ježiš boldo, takoj avla avri andral o pañi. A phundriła leske o ñebos a dikhla, hoj o Duchos le Devleskero sar holubica avelas tele pre leste.

¹⁷ A andral o ñebos šundila o hangos: "Kada hin miro čavo, saves kamav. Lestar man hin o radišagos!"

4

O beng pokušinel le Ježiš

¹ O Ježiš sas ligendo upre pre pušta le Duchostar, hoj les o beng te pokušinel.

² A pal oda, sar pes poscinelas saranda (40) dživesa the saranda rača, bokhalila avri.

³ Avla ke leste o beng a phenda leske: "Te sal Čavo le Devleskero, phen, hoj kale barendar te ačhen mare."

⁴ Ov odphenda: "Hin pisimen: 'O manuš na dživela ča le marestar, ale dojekhe lavestar, so avel avri le Devleskere mujestar.'"

⁵ Akor les iła o beng andro sentno foros, thođa les te ačhel upre pro agor le chramoske

⁶ a phenda leske: "Te sal Čavo le Devleskero, čhiv tut tele. Se hin pisimen: 'Prikazinela peskere añjelenge pal tu a chudena tut pro vasta, hoj te na demes o pindro pro bar.'"

⁷ O Ježiš leske odphenda: "Ale hin the pisimen: 'Na pokušineha le Rajes, tire Devles!'"

⁸ Pale les iła o beng pro igen učo verchos a sikađa leske savore krališagi le svetoskere the lengero baripen.

⁹ A phenda leske: "Kada savoro tuke dava, te angle mande pereha a bandoha."

¹⁰ Akor leske phenda o Ježiš: "Dža het, bengeja, bo hin pisimen: 'Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!'"

¹¹ Akor les o beng omukla, avle o añjela a kerenas pašal leste.

O Ježiš chudel te služinel andre Galileja

¹² Sar šunđa o Ježiš, hoj le Jan phandle andre bertena, geła andre Galileja.

¹³ Omukla o Nazaret a avla te bešel andro foros Kafarnaum, savo hino paš o moros, andro phuva Zebulun the Naftali,

¹⁴ hoj pes te ačhel oda, so phenda o prorokos Izaiaš:

¹⁵ "E phuv le Zebunoskeri the e phuv le Naftaliskeri, pro drom ko moros, pal o Jordan, e Galileja le Nažidengeri!"

¹⁶ O manuša, save dživenas andro kalipen, dikhle baro kham. Olenge, save dživenas andre odi phuv andro ciños le meribnaskero, avla avri o kham."

¹⁷ Akorestar chudla o Ježiš te kazinel a te vakerel: "Visaren tumen le binendar! Bo pašes hin le ñeboskero krališagos."

O Ježiš vičinel ešebne učeničen

¹⁸ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhla duje phralen, le Šimon (saves vičinen Peter) the le Andrej leskere phrales, sar mukenas e sita andro moros, bo sas ribara.

¹⁹ A phenđa lenge: “Aven pal ma a me tumendar kerava ribaren, save chuden le manušen.”

²⁰ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

²¹ Sar gela sikra dureder; dikhla avre duje phralen, le Jakob the le Jan, le Zebedeokere čhaven. Sas pre lodka lengere dadeha le Zebedeoha a prikerenas o siti. Vičinda len

²² a on takoj omukle e lodka the peskere dades a gele pal leste.

O Ježiš sikavel andre Galileja

²³ O Ježiš phirelas pašal cali phuv Galileja a sikavelas ode andro sinagogi. Kazinelas o evaňjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh nasvaliben the dojekh dukh, so sas le nipen.

²⁴ A rozligenda pes pal leste o hiros pal cali Sirija. Anenas ke leste savore nasvalen, save cerpinenas andro dukha, le zaphandlen demonenca, olen, saven sas epilepsija, the le kaliken a o Ježiš len sastarelas.

²⁵ Džanas pal leste but nipi andral e Galileja, andral o Dekapolis, Jeruzalem, Judsko the andral e phuv pal o Jordan.

5

O vakeriben pro verchos

¹ Sar o Ježiš dikhla ole nipen, geľa upre pro verchos. Bešla peske a leskere učeňika avle paš leste.

² A chudla len kavke te sikavel:

Ke hin bachtalo

³ “Bachtale hine o čore pro duchos, bo lengero hin o űeboskero krališagos.

⁴ Bachtale hine ola, save roven, bo o Del lenge dela pale o radišagos.

⁵ Bachtale hine o ciche, bo lengeri ela e phuv.

⁶ Bachtale hine ola, save hine bokhale the smedne pal o spravodlišagos, bo on ena čalarde.

⁷ Bachtale hine o lačhejileskere, bo o Del ela ke lende lačhejileskero.

⁸ Bachtale hine o žužejileskere, bo on dikhena le Devles.

⁹ Bachtale hine ola, save anen o smirom, bo on pes vičinenena le Devleskere čhave.

¹⁰ Bachtale hine ola, pre kaste džan vaš o spravodlišagos, bo lengero hin o űeboskero krališagos.

¹¹ Bachtale avena, te vaš ma pre tumende namištes vakerena, džana pre tumende a phenena pre tumende savoro nalačhipen.

¹² Radisaľon a thoven baripen, bo baro hin tumaro počiňiben andro űebos, bo avke džanas the pro proroka, save sas angle tumende.”

O lon the o svetlos le phuvakero

¹³ “Tumen san o lon la phuvakero. Te o lon našavela peskero londipen, soha pes londarela? Pre űisoste imar nane lačo, ča hoj pes te čhivel avri a o nipi pal oda te phiren.

¹⁴ Tumen san o svetlos le svetoskero. O foros, so ačhel upre pro verchos, našti te garuvel.

¹⁵ Se e momeli na labaren pre oda, hoj la te garuven tel e piri, ale thoven la pro momelaris a labol savorenge andro kher.

¹⁶ Avke mi labol tumaro svetlos anglo manuša, hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren tumare Dades, savo hino andro űebos.”

Pal o Zakonos

¹⁷ “Ma gondolinen tumenge, hoj avľom te prephagel o Zakonos abo le Proroken. Na avľom te prephagel, ale te pherdarel.

¹⁸ Bo čačipen phenav tumenge, hoj medik na našľona e phuv the o űebos, na našľola aňi jekh pismenkos aňi jekh čjarkica andral o Zakonos, medik pes savoro na ačhela.

¹⁹ Oles, ko prephagľahas ča jekh le nekcikneder andro űeboskero krališagos. Ale oles, ko len dolikerela a sikavela, vičinenena baro andro űeboskero krališagos.

²⁰ Bo phenav tumenge, te na ela tumaro spravodlišagos (spravodlišagos) feder sar oda le zakonikengero the le Farizejengero, šoha (ňikda) na džana andro űeboskero krališagos.”

Pal o rušiben

²¹ “Šundan, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Na murdareha!* Oda, ko murdarđahas, mušinel te džal anglo sudos.’

²² Ale me tumenge phenav, hoj sako, ko rušel pre peskero phral, mušinel te džal anglo sudos. Sako, ko phendahas peskere phraleske: ‘Tu demado!’ mušinel te džal angle Bari Rada. A sako, ko phendahas: ‘Tu dilino!’ ela čhido andro jagalo peklos.

²³ Te andalas tiro daros pro oltaris a ode tuke avlahas pre godi, hoj tire phrales hin vareso pre tute,

²⁴ muk ode tiro daros anglo oltaris, dža a lačhuv tire phraleha. Palis av a obetin tiro daros.

²⁵ Gondolin mištes a dothov tut sigo oleha, ko džal pre tute, medik sal leha pro drom, hoj te na del tut andre le sudcaske a o sudcas tut diňahas le stražnikoske a palis tut čhidehas andre bertena.

²⁶ Čaćipen phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik savoro na počineha.”

Pal o lubipen

²⁷ “Šundan, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Na kereha lubipen!*’

²⁸ Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko dikhela pre džuvli a andre peskeri godi la kamel, oda imar kerda laha lubipen andre peskero jilo.

²⁹ Te tut cirdel pro binos tiri čaći (pravo) jakh, džubin la avri a čhiv la tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh tiro kotor, sar te calo tiro felos uľahas čhido andro peklos.

³⁰ Te tut cirdel pro binos tiro čačo vast, odčhin les a čhiv tutar het! Bo feder tuke hin, hoj te merel jekh tiro kotor, sar te calo tiro felos uľahas čhido andro peklos.”

Pal o rozvodos

³¹ “Sas avke phendo: ‘*Oda, ko omukela peskera romňa, mi pisinel lake premuklo lil.*’

³² Ale me tumenge phenav, hoj oda, ko omukela peskera romňa, te oj na kerda lubipen, lidžal la ko lubipen a sako, ko peske lela kajsa romňa, savi hiňi premukli, kerel o lubipen.”

Pal e vera

³³ “Šundan mek, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Na leha klamišagoha e vera, ale dolikereha le Rajeske tiri vera!*’

³⁴ Ale me tumenge phenav, hoj šoha te na len vera, aňi pro ņebos, bo oda hin o tronos le Devleskero,

³⁵ aňi pre phuv, bo oda hin o than, kaj ov thovel peskero pindre, aňi pro Jeruzalem, bo oda hin o foros ole bare Kraliskero.

³⁶ Aňi pre tiro šero na leha vera, bo mek aňi jekh bal našti keres parno abo kalo.

³⁷ Ale sar vakeren, ta vakeren avke, hoj tumaro ‘He’ mi el ‘He’ a tumaro ‘Na’ mi el ‘Na’. Savoro, so hin buter upral oda, hin le naláčhestar.”

Te na visaren pale o nalačo

³⁸ “Šundan, hoj sas phendo: ‘*E jakh vaš e jakh a o dand vaš o dand.*’

³⁹ Ale me tumenge phenav: Ma de pale oleske, ko tuke kerel namištes. A oleske, ko tut demela pal e čaći (pravo) čham, visar the aver čham.

⁴⁰ Te vareko pes tuha kamel te sudzinel, hoj tuke te lel o teluno gad, muk leske the o gerekos.

⁴¹ A te vareko tut ispidela, hoj leha te džas jekh kilometros, dža leha duj.

⁴² Oles, ko tutar mangel vareso, de. A olestar, ko kamel tutar kečeň, ma visar tut.”

Te kamas peskere ņeprijatelen

⁴³ “Šundan, hoj sas phendo le phurenge: ‘*Kameha tire prijatelis* a na kameha oles, savo pre tu džal.’

⁴⁴ Ale me tumenge phenav: Kamen peskere ņeprijatelen, [žičinen o lačo oľenge, save tumen prekošen, keren o lačhipen oľenge, save tumen našti avri ačhen] a džan pre tumende,

⁴⁵ hoj te aven o čhave peskere Dadeske, savo hino andro ņebos, bo kerel, hoj o kham te avel avri pro nalače the pro lače a del o brišind pro čaćipnaskere the pro načaćipnaskere.

⁴⁶ Bo te kamľanas ča olen, save tumen kamen, savo počniiben tumen užarel? Či na keren oda the o napačabnaskere?

⁴⁷ A te pozdravindanas ča tumare phralenge, soha uľanas aver? Či na keren oda the o manuša, save na prindžaren le Devles?

⁴⁸ Aven dokonale avke, sar tumaro Dađ, savo hino andro ņebos.”

6

Sar te del le čoren

¹ “Merkinen tumenge, hoj te na keren tumare lače skutki anglo manuša avke, hoj tumen te dikhen, bo palis imar tumenge na počinela pale tumaro Dad, savo hino andro ņebos.

² Avke te des vareso le čoren, ma ker oda avke, hoj pal oda sako te džanel*, sar oda keren ola dujemujengere, save pes rado presikaven andro sinagogi the pro ulici, hoj len o manuša te lašaren. Čaćipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskero počiniben.

³ Ale te tu des vareso le čoren, te na džanel tiro bałogŋi (lavo) vast, so kerel tiro čačo (pravo) vast.

⁴ Bo te des oda andro garuđipen, tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale avke, hoj oda dičhola.”

Pal e modlitba

⁵ “Sar tut modlines, ma av sar ola dujemujengere, bo on, sar pes modlinen, rado ačhen andro sinagogi abo pre ulica, hoj len o manuša te dikhen. Čaćipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskero počiniben.

⁶ Ale sar pes tu modlines, dža andre tiro kheroro, phand pal tu o vudar a modlin tut tire Dadeske, savo hino andro garuđipen. Bo tiro Dad dikhel oda, so hin garudo, a ov tuke počinela pale.

⁷ Ale sar pes tumen modlinen, ma beblinen but sar o pohana, bo on peske gondolinen, hoj ena avrišunde vašoda, hoj but vakeren.

⁸ Avke ma aven ajse sar on, bo tumaro Dad džanel, so tumenge kampel, mek sigeder sar lestar mangel.”

Le Rajeskeri modlitba

⁹ “Tumen pes modlinen kavke:

‘Dado amaro, savo sal andro ņebos, mi el sentňardo tiro nav!

¹⁰ Mi avel tiro krališagos! Mi ačhel pes tiri vola avke sar andro ņebos, avke the pre phuv!

¹¹ De amen adadžives o maro, so amenge kampel sako džives

¹² a odmuk amenge amare bini avke, sar the amen odmukas olenge, save amen dukhade.

¹³ A ma domuk amenge, hoj te avas pokušimen, ale zachraŋin amen le nalačhestar.’
[‘Bo tiro hin o krališagos the e zor the e slava pro furt. Amen.’]

¹⁴ Bo te tumen odmukena le manušenge lengere bini, odmukela the tumenge tumaro Dad andral o ņebos.

¹⁵ Ale te tumen na odmukena le manušenge lengere bini, aŋi tumaro Dad tumenge na odmukela tumare bini.”

Pal o postos

¹⁶ “Sar pes poscinen, ma aven sar ola dujemujengere, save pestar keren chmurave, hoj le manušenge te sikaven, hoj on cerpinen, bo pes poscinen. Čaćipen phenav tumenge, hoj imar chudle peskero počiniben.

¹⁷ Ale sar tu pes poscines, uchan o bala a thov (omor) o muj,

¹⁸ hoj te na dikhen o manuša, hoj tut poscines, ale tiro Dad, savo hino andro garuđipen. A tiro Dad, savo dikhel oda, so hin garudo, tuke počinela pale.”

Pal o barvalipen andro ņebos

¹⁹ “Ma skiden tumenge o barvalipen pre phuv, kaj len e hardza the o kirme chan a kaj pes dochuden o živaŋa a čoren,

²⁰ ale skiden tumenge o barvalipen andro ņebos, kaj len e hardza aŋi o kirme na chan a kaj pes o živaŋa na dochuden aŋi na čoren.

²¹ Bo ode, kaj hin tumaro barvalipen, ode ela the tumaro jilo.

²² E jakh hin e lampa le teloskeri. Te ela tiri jakh žuži, andre calo tiro telos ela o svetlos,

²³ ale te na ela tiri jakh žuži, calo tiro telos ela andro kalipen. Akor te oda svetlos andre tu hin kalipen, savo baro ela o kalipen?

²⁴ ņiko našti služinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones našti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Našti služinen the le Devleske the le svetoskere barvalipnaske.”

* 6:2 Ma vitrubin angle peste

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²⁵ “Vašoda tumenge phenav: Ma starinen tumen pal tumaro dživipen, so chana, abo so pijena, aňi pal tumaro felos, so urena. Či nane o dživipen buter sar o chaben a o felos sar o uraviben?”

²⁶ Dikhen pro čirikle pro ņebos, hoj aňi na sadzinen, na kiden upre aňi na sthoven andro šopi, a tumaro ņeboskero Dad pes pal lende starine! Či tumen na mon buter sar on?”

²⁷ Bo ko tumendar šaj peskere starostenca kerel, hoj te dživel buter berš? ņiko.

²⁸ Soske peske keren starosci pal o uraviben? Dikhen pro kvitki pre maľa, sar baron, ale na keren buči aňi na heklinen.

²⁹ No phenav tumenge, hoj aňi o Šalamun andre calo peskero šukariben na sas avke urdo sar jekh lendar.

³⁰ Te o Del e malakeri čar kavke uravel, so adadžives hiňi a tajsa ela čidi andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manušale cikne pačabnaha!

³¹ Avke ma starinen tumen a ma phenen: ‘So chaha? So pijaha? So uraha?’

³² Bo oda savoro roden o napačabnaskere. Se tumaro Dad andral o ņebos džanel, hoj tumenge oda savoro kempel.

³³ Ale roden ešeb (peršo) o krališagos le Devleskero the leskero čaćipen a ov tumen dela savore kala veci.

³⁴ Avke ma starinen tumen, so ela tajsa, bo tajsaskero džives pes starinela pal peste. Sako džives hin dos trapišagos.”

7*Te na sudzinen avren*

¹ “Ma sudzinen, hoj te na aven sudzimen.

² Bo save sudoħa sudzinen, ajseħa avena sudzimen, a sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela tiš merimen.

³ Soske dikhes o šmecos andre jakh tire phraleske a andre tiri jakh o kašt na dikhes?”

⁴ Te andre tiri jakh hin o kašt, sar šaj phenes tire phraleske: ‘De, hoj tuke te lav avri o šmecos andral e jakh?’

⁵ Tu dujemujengero, ešeb (peršo) le avri o kašt andral tiri jakh a paľis dikheħa žuħes, hoj te les avri o šmecos andral e jakh tire phraleske.

⁶ Ma den oda, so hin sentno, le rikonenge aňi ma čivkeren tumare perli anglo bale, hoj pre lende te na uštaren le pindrenca, te na pes visaren a te na rozčingeren tumen.”

Mangen, roden, durkinen!

⁷ “Mangen a ela tumenge dino, roden a arakhena, durkinen a phundravela pes tumenge.

⁸ Bo sako, ko mangel, lel; a ko rodel, arakhel; a oleske ko durkinel, pes phundravela.

⁹ Abo ko hin tumendar ajso manuš, hoj te lestar leskero čavo mangľahas maro, ta diňahas les bar?”

¹⁰ Abo te lestar mangľahas riba, diňahas les sap?”

¹¹ Avke, te tumen, save san nalaħe, džanen te del tumare čhaven laħe dari, či na sigeder tumaro Dad andral o ņebos dela laħe dari olen, ko lestar mangen!”

E cesno brana

¹² “Savoro, so kamlanas, hoj tumenge o manuša te keren, oda keren lenge. Bo oda hin, so sikavel le Mojžišoskero Zakonos the o Proroka.

¹³ Aven andre prekal e cesno brana. Bo e buchľi brana the buchlo drom ľidžan andro meriben a but hin ajse, save phiren andre.

¹⁴ Ale e cesno brana the uzko drom ľidžan andro dživipen a frima hin ajse, save les arakhen.”

Pal o falošna proroka

¹⁵ “Merkinen tumenge pro falošna proroka, save ke tumende aven sar bakrore, ale andro jilo hine dzive ruva (vlki).

¹⁶ Pal lengero ovocje len prindžarena. Či šaj andral o kandre te obkidel o hroznos, abo andral o kolaka o figi?”

¹⁷ Avke dojekh laħo stromos anel laħo ovocje a o nalaħo stromos anel nalaħo ovocje.

¹⁸ O laħo stromos našti anel nalaħo ovocje a aňi o nalaħo stromos našti anel laħo ovocje.

¹⁹ Dojekh stromos, so na anel lačo ovocje, pes činel avri a čhivel pes pre jag.

²⁰ Avke len prindžarena pal lengero ovocje.

²¹ Na sako, ko mange phenel: 'Rajeja, Rajeja!' džala andro ņeboskero krališagos, ale oda, ko kerel e voľa mire Dadeskeri, savo hino andro ņebos.

²² But džene mange andre oda Džives phenena: 'Rajeja, Rajeja, či na prorokinahas andre tiro nav? Na tradahas avri le demonen andre tiro nav? Na kerahas but zazraki andre tiro nav?'

²³ Akor lenge phenava: 'Šoha (ňikda) tumen na prindžaravas. Džan mandar het tumen, save kerenas o nalačhipen!'

Pal o duj khera

²⁴ "Sako, ko šnel kala mire lava a dolikerel len, hino sar oda godaver manuš, savo ačhada peskero kher pro bar.

²⁵ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher, ale na peľa, bo sas ačhado pro bar.

²⁶ A sako, ko šnel kala mire lava a na dolikerel len, ela sar oda nagodaver manuš, savo ačhada peskero kher pre poši.

²⁷ A avľa baro brišind, avle o paňa, phurdle o balvaja a demade pre oda kher. Peľa a sas calo zničimen."

Pro agor

²⁸ Sar dovakerđa o Ježiš kala lava, o nipi pes čudalinenas upral leskero sikaviben,

²⁹ bo ov len sikavelas sar oda, kas hin autorita, a na sar lengere zakoňika.

8

Sastarel le malomocnes

¹ Sar avľa o Ježiš tele pal o verchos, avenas pal leste igen but nipi.

² A avľa ke leste o malomocno, bandolas anglal leste a phenda: "Rajeja, te kamľalas, šaj man žužares."

³ O Ježiš nacirdľa o vast, chudľa pes lestar a phenda: "Kamav, av sasto!" Takoj sas žužo andral o malomocenstvo.

⁴ O Ježiš leske phenda: "Merkin, hoj te na phenes ņikaske pal oda, ale džä, sikav tut le rašaske a obetin oda daros, so prikazinda o Mojžiš, sar svedectvo lenge."

Sastarel le veliteliskere slugas

⁵ Sar avľa o Ježiš andro Kafarnaum, avľa ke leste o velitelis upral o šel slugađa a mangelas les:

⁶ "Rajeja, miro slugas pašlol khere nasvalo, našti pes čhalavel a igen cerpinel."

⁷ O Ježiš leske phenda: "Me džava a sastarava les avri."

⁸ O velitelis leske phenda: "Rajeja, na som hodno, hoj te aves andre miro kher. Ale phen ča lav a miro slugas sastola avri.

⁹ Se the me som manuš tel e autorita avre manušeske a hin man autorita upral o slugađa. A te phenava kaleske: 'Dža!' – ta džala; a avreske: 'Av!' – avela; a mire slugaske: 'Ker kada!' – ov kerela."

¹⁰ Sar oda šunda o Ježiš, čudalinda pes a phenda olenge, save pal leste džanas: "Čačipen phenav tumenge, hoj andro Izrael ke ņikaste na dikhlom kajso baro pačaben.

¹¹ Ale phenav tumenge, hoj avena but džene pal o vichodos the pal o zapados a bešena paš o skamind le Abrahamoha, Izakoha the le Jakoboha andro ņeboskero krališagos,

¹² ale o čhave le krališagoskere ena avričhide andro baro kalipen, kaj ela o roviben a randena le dandanca andre dukh."

¹³ Paľis phenda o Ježiš le veliteliske: "Dža – avke, sar pačandilal, pes tuke mi ačhel!" A leskero slugas sastila avri andre odi ora.

Sastarel but nasvale manušen

¹⁴ Sar avľa o Ježiš andro kher ko Peter, dikhľa leskera sasa, hoj pašlol a hin la horučka.

¹⁵ Chudľa pes lakere vastestar a takoj latar e horučka geľa het. Oj uštila a kerelas pašal leste.

¹⁶ A sar zaračila, ande ke leste but dženen, save sas zaphandle le demonenca. A o Ježiš le laveha tradňa avri le nalače duchen a savoren, savenge sas namištes, sastarda avri,

¹⁷ hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izaiáš:

"Ov ila pre peste amare slabišagi a lidžalas amare nasvalibena."

Sar te džal pal o Ježiš

¹⁸ Sar dikhla o Ježiš pašal peste igen but nipen, prikazinda le učeņikenge te džal la lodkaha pre aver sera.

¹⁹ Avla ke leste varesavo zakoņikos a phenda leske: “Učitelina, džava pal tu všadzik, kaj džaha!”

²⁰ O Ježiš leske odphenda: “Le lišken hin peskere cheva, kaj šaj dživen, a le čiriklen andral o ņebos peskere hñzidi, ale le Čhas le Manušeskeres nane kaj o šero te thovel.”

²¹ Aver leskere učeņikendar leske phenda: “Rajeja, domuk mange ešeb (peršo) te džal te parunel mire dades.”

²² Ale o Ježiš leske phenda: “Av pal ma a muk le mulen te parunel peskere mulen.”

O Raj začhavel e burka

²³ Gela andre lodka a leskere učeņika gele pal leste.

²⁴ Jekhwareste avla bari burka pro moros avke, hoj o vlni avenas andre e lodka, ale ov sovelas.

²⁵ Avle ke leste leskere učeņika, uštade les a phende: “Rajeja, zachrañin amen, bo meras!”

²⁶ Ov lenge phenda: “So tumen daran, manušale cikne pačabnaha!” Avke uštıla, pokarhinda la balvaj the le moros a sas igen čhit.

²⁷ O manuša pes čudalinenas a phenenas: “Oda, savo manuš hino, hoj les o balvaja the o moros šunen?”

Sastarel le posadnuten andre Gadara

²⁸ Sar avla pre oki sera andre phuv Gadara, avle ke leste duj manuša, save sas zaphandle le demonenca. Avenas andral o hrobi bara cholaha a ņiko pašal lende pal oda drom našti pregela.

²⁹ A vriskinenas: “So amen hin tuha, Ježiš, Čhavo le Devleskero? Avlal amen te trapinel sigeder, sar avela oda časos?”

³⁰ Nadur odarik sas but bale, save pes ode pasinenas.

³¹ O demona les mangelas: “Te amen trades avri, domuk amenge te džal andre ola bale!”

³² A phenda lenge: “Džan!” On avle avri a gele andro bale. A savore bale pes mukle tele le brehoaha andro moros, tašlıle a mule andro pañi.

³³ Ola, save pasinenas le balen, denašle het a gele andro foros a vakerenas avri sa, so pes ačhıla, the pal ola, save sas zaphandle le demonenca.

³⁴ Avke savore manuša andral oda foros avle ko Ježiš a sar les dikhle, mangelas les, hoj te džal het andral lengeri phuv.

9

O Raj sastarel le banges

¹ O Ježiš bešla andre lodka, geła la lodkaha pre oki sera a avla andre peskero foros.

² A ande ke leste jekhe banges, savo pašłolas pro hados. Sar dikhla o Ježiš lengero pačaben, phenda le bangeske: “Čhavo miro, ma dara tut, odmuken pes tuke o bini.”

³ Varesave zakoņika peske phende: “Kada manuš pes ruhinel!”

⁴ Ale o Ježiš dikhla, so peske gondolinen a phenda: “Soske gondolinen namištes andre tumare jile!”

⁵ Bo so hin lokeder? Te phenel: ‘Odmukel pes tuke o bini!’ – vaj te phenel: ‘Ušti a dža?’

⁶ Ale hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskeres hin zor pre phuv te odmukel o bini” – phenda le bangeske: “Ušti, le tuke tiro hados a dža khere!”

⁷ Ov uštıla a geła khere.

⁸ Sar oda dikhle o nipi, predarandile a lašarenas le Devles, hoj diña kajsı zor le manušen.

O Raj vičinel le Matuš

⁹ Sar džalas o Ježiš odarik, dikhla manušes, savo pes vičinelas Matuš, te bešel pre colñica a phenda leske: “Av pal ma!” Ov uštıla a geła pal leste.

¹⁰ Palis sar bešelas o Ježiš andro kher paš o skamind, avle but colñika the binošne a bešenas jekhetane le Ježišoha the leskere učeņikenca.

¹¹ Sar oda o Farizeja dikhle, phenenas leskere učeņikenge: “Soske chal tumaro učitelis le colñikenca the le binošnenca?”

¹² O Ježiš oda šunda a phenda lenge: “Le sastenge na kampil doktoris, ale le nasvalenge.

¹³ Džan a siklon, so hin oda, so hin pisimen andro Lav le Devleskero: ‘*Kamay, hoj te aven lačhejileskere a na hoj mange te anen obeti.*’ Bo na avlom te vičinel le čačipnaskeren, ale le binošnen.”

O phučiben pal o postos

¹⁴ Akor avle ko Ježiš o učeñika le Janoskere a phende leske: “Soske pes amen the o Farizeja poscinas but a tire učeñika pes na poscinen?”

¹⁵ O Ježiš lenge phenda: “Či šaj aven o hosci pro bijav smutne, medik hino lenca o terno? Ale avena o dživesa, sar lendar ela o terno ilo het, akor pes poscinen.”

¹⁶ Se ñiko na zasivel le neve pochtaneha e chev pro purane gada, bo palis o nevo pochtan odčhindahas kotor le puranestar a ulahas mek bareder chev.

¹⁷ Añi na čhiven e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa, čuloła avri a o gone čhindona. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. Avke pes na musarela añi e mol añi o gone.”

Pal e muļi čhajori the pal e nasvali džuvli

¹⁸ Medik lenge oda vakerelas, avla varesavo baro manuš, bandiła anglal leste a phenda: “Miri čhajori akana muļa, ale av, thov pre late tiro vast a dživela.”

¹⁹ O Ježiš uštıla a gela pal leste peskere učeñikenca.

²⁰ A varesavi džuvli, savi sas dešduj (12) berš nasvali pro džuvlikano nasvaliben, avla palunestar ko Ježiš a chudla pes agrestar leskere gadendar.

²¹ Bo phenda peske: “Ča te man leskere gadendar chudava, sastuvava avri.”

²² O Ježiš pes visarda a sar la dikhla, phenda: “Pača, čhaje, tiro pačaben tut sastarda.” Takoj odi džuvli sastila avri.

²³ Sar avla o Ježiš andro kher ke oda angluno manuš, dikhla ole manušen, save bašavenas pro pištalki, the ole nipen, save kerenas vika a vriskinenas.

²⁴ Phenda lenge: “Džan het, bo e čhajori na muļa, ča sovel.” Ale asanas lestar.

²⁵ Sar sas ola nipi tradle het, gela o Ježiš andre, chudla la čhajora vastestar a oj uštıla.

²⁶ A kada hiros pes pal leste rozligenda pal cali odi phuv.

Sastarel le duje koren

²⁷ Sar odarik o Ježiš džalas het, avenas pal leste duj kore manuša a vriskinenas: “Čhavo le Davidoskero, av ke amende jileskero!”

²⁸ Sar gela andro kher, avle ke leste o kore a o Ježiš lenge phenda: “Pačan, hoj oda šaj kerav?” Odphende: “He, Rajeja!”

²⁹ Avke pes chudla lengere jakhendar a phenda: “Mi ačhel pes tumenge avke, sar pačan!”

³⁰ Takoj lenge phundrile o jakha. O Ježiš lenge zoraha prikazinda: “Merkinen pre oda, hoj pes pal oda ñiko te na dodžanel!”

³¹ Ale on gele avri a rozligende pal leste o hiros pal cali odi phuv.

O Ježiš sastarel le ñemones

³² Sar avenas avri, ande ko Ježiš ñemone manušes, zaphandles le demonoha.

³³ Pal oda, sar o Ježiš tradña avri le demonos, o ñemo prevakerda. O nipi pes čudalinenas a phenenas: “Mek šoha (ñikda) na dikhlam kajso vareso andro Izrael!”

³⁴ Ale o Farizeja phenenas: “Le nekbaredere demonoha tradel avri le demonen!”

E žatva hiñi bari

³⁵ O Ježiš phirelas pal savore ola fori the gavora a sikavelas len andre lengere sinagogi. Kazinelas o evanjelium pal o krališagos a sastarelas dojekh dukh the nasvaliben maškar o manuša.

³⁶ Sar dikhla o Ježiš ole nipen, igen leske sas pharo vaš lenge, hoj hine strapimen the bi e zor sar o bakrore bi o pastjeris.

³⁷ Akor phenda peskere učeñikenge: “E žatva hiñi bari, ale frima hin ola, save keren buči.

³⁸ Vašoda mangen le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel manušen, hoj te keren buči pre leskeri žatva!”

10

O Raj vičinel le dešduje učeñiken

¹ Vičinda peskere dešduje učeñiken ke peste a diña len autorita te traden avri le nalače duchen a te sastaren dojekh dukh the nasvaliben.

² O nava ole dešudujengere (12) sas kala: Ešebno o Šimon – saves vičinenas Peter – the leskero phral o Andrej, o Jakob le Zebedeoskero the leskero phral o Jan,

³ o Filip, o Bartolomej, o Tomaš, o Matuš o colňikos, o Jakob le Alfeoskero, o Tadeus,

⁴ o Šimon Kanaansko – saves vičinenas Zelota – the o Judaš Iškarijotsko, savo les diňa andre.

O Raj bičhavel le učeňiken

⁵ Kale dešudujen bičhada o Ježiš a prikazinda lenge: “Ma džan pro drom ko manuša, save nane Židi, a ma džan andre fori le Samaritanengere.

⁶ Ale sigeder džan ko bakrore, save našlile andral o kher le Izraeloskero.

⁷ Džan a kazinen, hoj hino pašes o űeboskero krališagos.

⁸ Le nasvalen sasťaren avri, le malomocnen žužaren, le mulen uštaven andral o meriben, le demonen traden avri. Hijaba chudľan, hijaba den.

⁹ Ma len tumenca aňi somnakune aňi rupune aňi meďune love andro žebi.

¹⁰ Ma len aňi gonoro pro drom aňi po duj gada aňi sandalki aňi paci; bo o manuš, savo kerel buči, peske zasogalinel (zaslužinel) peskero chaben.

¹¹ Andre savo foros abo gavoro džana, dophućen tumen, ko tumen andre oda foros priilahas. Ode ačhen dži akor, medik na džana het.

¹² Sar džana andro kher, pozdravinen.

¹³ Te ela oda kher pačivalo, mi avel tumaro smirom pre leste – ale te na ela pačivalo, mi avel tumaro smirom pale ke tumende.

¹⁴ Te tumen na prilena a na šunena tumare lava, džan het andral oda kher abo andral oda foros a keren tele o prachos pal tumare pindre.

¹⁵ Čačipen phenav tumenge, hoj lokeder ela le manušenge andral e Sodoma the Gomora andro sudno džives sar ole foroske.”

Sar o bakrore maškar o ruva

¹⁶ “Me tumen bičhavav sar le bakroren maškar o ruva (vlki). Aven pozorne sar o sapa the kovle sar o holubi.

¹⁷ Merkinen tumenge pro manuša! Bo dena tumen andre pro sudi a marena tumen andro sinagogi le bičenca.

¹⁸ The anglo foroskere vladara the anglo kraľa tumen lidžana vaš ma, hoj lenge the le Nažidenge te aven švedki.

¹⁹ Sar tumen dena andre, ma starinen tumen pal oda, so vakerena abo so phenena. Bo andre oda časos tumenge ela dino so te vakerel.

²⁰ Se na vakerena oda tumen, ale o Duchos tumare Dadeskero, savo vakerel prekal tumende.

²¹ O phral le phrales dela pro meriben the o dad le čhas a o čhave džana pre daj the pro dad a murdarena len.

²² Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš ma, ale oda, ko likerela avri dži o agor, ela spasimen.

²³ Te pre tumende džana andre jekh foros, denašen andre aver. Bo čačipen tumenge phenav, hoj na predžana o fori le Izraeloskere, medik na avela o Čhavo le Manušeskero.

²⁴ Oda, ko sikľol, nane bareder sar oda, savo les sikavel, aňi o sluhas sar leskero raj.

²⁵ Dos hin, te o učeňikos hino ajso sar leskero učitelis a o sluhas sar leskero raj. Te le rajes upral o kher vičinde Belzebul – demonos – ta mek buter le nipen andral o kher!”

Kastar pes te daral

²⁶ “Vašoda ma daran tumen lendar! Bo nič nane avke garudo, so na ela jekhvar otkerdo a nane počoral nič, so pes jekhvar na dodžanela.

²⁷ Oda, so tumenge vakerav počoral, phenen avri phundrades a oda, so šunen ča andro kan, vrisकिन avri pal o padil!

²⁸ Ma daran tumen olendar, save murdaren o felos, ale našti murdaren e duša. Ale sigeder daran Olestar, savo šaj zňičinel the e duša the o felos andro peklos.

²⁹ Či na bikenen duje cikne čiriklen vaš jekh minca? Ale aňi jekh lendar na merel bi oda, hoj lendar tumaro Dad na džanel.

³⁰ Ale tumenge hin zgende mek the savore bala pro šero.

³¹ Avke ma daran tumen! Tumen mon buter sar but čirikle.

³² Ko man pridžanela anglo manuša, ke oda man the me pridžanova anglo miro Dad, savo hino andro űebos.

³³ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava anglo miro Dad, savo hino andro űebos.”

O Ježiš na anel o smirom, ale e šabla

³⁴ “Ma gondolinen tumenge, hoj avlóm te del o smirom pre phuv; na avlóm te del o smirom, ale e šabla.

³⁵ Bo avlóm, hoj te džal o čhavo pro dad, e čhaj pre daj a e bori pre sasuj

³⁶ a andre peskeri famelija ena le manušeske nepřijaťela.

³⁷ Oda, ko dikhel radeder peskere dades vaj peskera da sar man, nane hodno, hoj te el miro učeňikos. A oda, ko dikhel radeder peskere čhas vaj peskera čha sar man, nane hodno, hoj te el miro učeňikos.

³⁸ Oda, ko na lel peskero kerestos a na avel pal ma, nane hodno, hoj te el miro učeňikos.

³⁹ Oda, ko arakhela peskero dživipen, našavela les, ale oda, ko vaš ma našavela peskero dživipen, les arakhela.”

Pal o počniiben

⁴⁰ “Oda, ko tumen prilel, man prilel – a ko man prilel, prilel Oles, savo man bičhađa.

⁴¹ Oda, ko prilel le prorokos vaš oda, hoj hino prorokos, chudela o počniiben (odmena) sar prorokos. A oda, ko prilel le čaćipnaskeres vaš oda, hoj hino čaćipnaskero, chudela o počniiben sar čaćipnaskero.

⁴² Ko diňahas te pijel jekhes kale ciknorendar ča jekh poharis šilalo paňi ča vaš oda, hoj hino učeňikos, čaćipen tumenge phenav, na našavela peskero počniiben.”

11*O Jan bičhavel pal o Ježiš*

¹ Sar imar dovakerđa o Ježiš peskere učeňikenge so te keren, geľa odarik het, hoj te sikavel a te kazinel andre Galilejske fori.

² O Jan Krstiteľ sas andre bertena a sar šunđa, save veci kerel o Ježiš, bičhađa duje peskere učeňiken,

³ hoj lestar te phučen: “Sal tu oda, savo majinel te avel, abo kempel te užarel avres?”

⁴ O Ježiš lenge odphenda: “Džan a phenen le Janoske, so šunen the dikhen:

⁵ O kore dikhen, o bange phiren, o malomocne pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušten andral o meriben a le čorenge pes vakerel o evaňjelium.

⁶ Bachtalo hin oda manuš, ko na perel andral o pačaben vaš ma!”

⁷ Sar on odgele, chudla o Ježiš te vakerel le nipenge pal o Jan: “So geľan te dikhel pre pušta? E trstina sar laha čhalavel e balvaj?

⁸ Abo so geľan te dikhel? Manušes urdones andro barikane gada? Se ola, save uren o barikane gada, bešen andro barikane khera.

⁹ Abo soske geľan? Te dikhel le prorokos? He, phenav tumenge, mek buter sar prorokos.

¹⁰ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

‘Me bičhavav mire poslos anđal tu a ov pririchtinela prekal tu o drom.’

¹¹ Čaćipen phenav tumenge, hoj maškar savore nipi, ko ulile (narodzinde pes) andral e džuvli, na sas bareder sar o Jan Krstiteľ; ale oda, ko hin nekcikneder andro űeboskero krališagos, hino bareder sar ov.

¹² Le Janoskere Krstiteľiskere dživesendar dži akana zlidžal o krališagos le űeboskero olen, save pes andre zorales ispiden a on pes andre dochuden.

¹³ Bo savore Proroka the o Zakonos prorokinas pal o krališagos dži ko Jan.

¹⁴ A te kamena ada te prilel: Ov hin o Eliaš, savo mušinda te avel.

¹⁵ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!”

O binošno pokoleňje

¹⁶ “Ke kaste pripodobňinava adadživeskere manušen? Hine sar ola čhavore, save bešen pro placos, vičinen peskere kamaraten a phenen:

¹⁷ ‘Bašavahas tumenge, ale na khelenas; rovhahas andre žaľa, ale na rovenas.’

¹⁸ Bo avľa o Jan, na chalas aňi na pijelas a phende: ‘Hin andre leste nalačho duchos.’

¹⁹ Avľa o Čhavo le Manušeskero, chalas the pijelas a phende: ‘Dikhen pre kada manuš, ajso chavačis the pijakos; likerel pes le binošnenca the le colňikenca.’ O godaveripen pes presikavel sar čaćipen oleha, so kerel.”

O napačabnaskere fori

²⁰ Akor chudla te karhinel o fori, andre save kerđa nekbuter zazraki vaš oda, hoj pes na visarde le binendar:

²¹ ‘Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirla pes imar urdehas andro gone, čhídehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar.

²² Ale phenav tumenge, hoj le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge.

²³ A tu Kafarnaum, *so sal upre hazdlo dži andro ņebos, aveha tele čhido dži andro peklos,*

bo te pes andre Sodoma ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tu, ta mek dži adadžives ačhilahas.

²⁴ Ale phenav tumenge, hoj la phuvake Sodoma ela lokeder pro sudno džives sar tuke.”

O evaŋjelium hin prekal o ciknore

²⁵ Akor andre oda časos phenda o Ježiš: “Palikerav tuke, Dado, Raja upral o ņebos the upral e phuv, hoj garudal kala veci anglo manuša, save hine godaver the avrisikade, a sikadal len le cikne čhavorenge.

²⁶ He, Dado, bo avke oda kamehas.

²⁷ Miro Dad mange diña savoro. ņiko na džanel le Čhas, ča o Dad; aŋi le Dades na džanel ņiko, ča o Čhavo the oda, kaske les o Čhavo kamel te sikavel.

²⁸ Aven ke mande savore, save san strapimen a na birinen! Me tumenge dava te odpočovinel.

²⁹ Len pre tumende miro jarmo* a siklon mandar, bo me som cicho the pokorno andro jilo, a ela tumen odpočinkos andre duša.

³⁰ Bo miro jarmo nane pharo a oda, so me thovav pre tumende te lidžal, hino loko.”

12

O phučiben pal o Šabbat

¹ Jekhvar sombatone džalas o Ježiš pašal e mała, kaj sas sadzimen. Leskere učeŋika sas bokhale a chudle te čingere! a te chal o klasi.

² Sar oda dikhle o Farizeja, phende leske: “Dikh, tire učeŋika keren oda, so našti keren sombatone, bo hin Šabbat*!”

³ O Ježiš lenge phenda: “Mek na genđan, so kerđa o David, sar sas bokhalo ov the leskere manuša?”

⁴ Ov geła andre le Devleskero kher a chała o sentna mare, so našti chała aŋi ov aŋi leskere manuša, ča o rašaja.

⁵ Abo na gendan andro Zakonos, hoj sombatone o rašaja andro chramos keren buči a aleha na dolikeren o Šabbat, ale hine bi o binos?

⁶ Phenav tumenge, hoj kade hin vareso bareder sar o chramos.

⁷ Te achalonas, so oda hin: *‘Kamav o lačhejileskeriben a na obeti!’* – ta na odsudzindanas le manušen, save hine bi o binos.

⁸ Bo o Čhavo le Manušeskero hino Raj the upral o Šabbat.”

O Raj sastarel pro Šabbat

⁹ Geła odarik het a avla andre lengeri sinagoga.

¹⁰ Ode sas jekh manuš, so leskero vast sas ņevladno. Ča vaš oda, hoj les te den andre, phučle le Ježišostar: “Šaj pro Šabbat (sombatone) te sastarel?”

¹¹ Ov lenge phenda: “Ko tumendar hino ajso manuš, hoj te les uľahas jekh bakro a peľahas leske pro Šabbat andre chev, či les na chudela a na cirdela avri?”

¹² Či nane buter o manuš sar o bakro? Vašoda šaj pro Šabbat mištes te kerel.”

¹³ Avke phenda le manušeske: “Nacirde o vast!” Ov nacirdľa, sastila leske avri a sas ajso sar the oka dujto vast.

¹⁴ O Farizeja odarik gele het a dovakerenas pes pre leste, sar les te murdarel.

Le Devleskero služobŋikos

¹⁵ Sar pes o Ježiš pal oda dodžanľa, odgeła odarik. Džanas pal leste but nipi a savoren sastarda.

¹⁶ Ale prikazinda lenge, hoj te na vakeren avre manušenge pal leste,

¹⁷ hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o prorokos Izaiáš:

¹⁸ *“Dikh, miro služobŋikos, saves mange avri kidŋom; saves kamav! Andre leste man hin o radišagos. Thovava mire Duchos pre leste a vakerela le narodenge pal o sudos.*

¹⁹ *Na vesekeđinela pes aŋi na vriskinela aŋi ņiko na šunela leskero hangos pre ulica.*

²⁰ *E prephagi trstina na dofhagela a e momeli, savi mek thuvisalol, na murdarela andre, medik na kerela, hoj te ņerinel (zvitazinel) o spravodlišagos.*

* 11:29 O jarmo pes thovelas pre meľ le džvirenge, hoj te cirden o verdan.

* 12:2 O džives, andre savo pes na kerel buči.

²¹ *Pre leskero nav pes zmukena o narodi.*”

O Ježiš the o Belzebul

²² Akor ke leste ande jekhe manušes zaphandle le demonoha, savo sas koro the nemo, a ov les sastarda avke, hoj dikhelas the vakerelas.

²³ A savore ola nipi pes čudalinenas a phenenas: “Nane ov oda Čhavo le Davidoskero?”

²⁴ Ale sar oda šunde o Farizeja, phende: “Ov tradel avri le demonen ča la zoraha le Belzebuloskera, savo hino upral savore demona.”

²⁵ O Ježiš dikhla, so peske gondolinen, a phenda lenge: “Dojekh krališagos, so pes rozulavel a džal pre peste, ela zničimen. A nisavo foros na obačhela, te pes rozulavel a džal pre peste – aňi nisavo kher, so hin rozulado.”

²⁶ Te o satan tradel avri le satan, korkoro andre peste hino rozulado. Akor, sar šaj obačhela leskero krališagos?

²⁷ A te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci.

²⁸ Ale te me le Devleskere Duchoha tradav avri le demonen, ta akor ke tumende avla le Devleskero krališagos.

²⁹ Sar šaj džal vareko andro kher le zorale muršeske te čorel leskere veci, medik ole zorale muršes na phandela? Ča akor šaj čorel avri leskero kher.

³⁰ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a ko na skidel manca, rozčhivkerel.

³¹ Vašoda tumenge phenav, hoj dojekh binos the dojekh nalačo vakeriben pro Del, ela le manušenge odmuklo, ale ko pes ruhinela pro Duchos, oleske na ela odmuklo.

³² A te phenela vareko lav pro Čhavo le Manušeskero, ela leske odmuklo, ale te phendahas vareko nalačo pro Sentno Duchos, oleske na ela odmuklo aňi andre kada časos, aňi andre oda, so avela.”

O stromos pes prindžarel pal o ovocje

³³ “Te tumen hin lačo stromos, leskere ovocje ena lače; abo te tumen hin nalačo stromos, leskere ovocje ena nalače. Bo o stromos pes prindžarel pal o ovocje.

³⁴ Fajta sapengeri, sar šaj vakeren lače veci, te tumen san nalače? Bo soha hin pherardo o jilo, oda o muj vakerel.

³⁵ O lačo manuš lel andral peskero lačo barvalipen avri o lače veci, a o nalačo manuš andral peskero nalačo barvalipen lel avri o nalače veci.

³⁶ Ale phenav tumenge, hoj vaš dojekh lav, so phenena o manuša ča avke, počinena andro sudno džives.

³⁷ Bo andral tire lava aveha ospravedlňimen a andral tire lava aveha odsudzimen.”

O Farizeja kamen te dikhel znameňje

³⁸ Akor leske phende varesave Farizeja the zakoňika: “Učitelina, kamas tutar te dikhel znameňje.”

³⁹ Ale ov lenge odphenda: “O manuša nalače the napačivale mangel znameňje, ale na ela lenge dino znameňje, ča o znameňje le prorokoskero Jonašiskero.

⁴⁰ Bo avke, sar sas o Jonaš andro per la bara ribake trin džives the trin rača, ela the o Čhavo le Manušeskero andro jilo la phuvake trin džives the trin rača.

⁴¹ O murša andral o foros Ninive ušfena upre pro sudos tumenca a odsudzinena tumen, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar – ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš.

⁴² E kralovna pal o juhos ušfela upre pro sudos tumenca a odsudzinela tumen, bo avla dural pal aver agor la phuvake te šunel e godi le Šalamunoskeri – ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun.”

Sar avel pale o nalačo duchos

⁴³ “Sar džal avri o nalačo duchos andral o manuš, phirel pal o thana, kaj nane paňi, a rodel, kaj peske šaj odpočovinel, ale na arakhel.

⁴⁴ Akor peske phenel: ‘Džav mange pale andre miro kher, khatar avlom avri.’ A sar avel, dikhel, hoj hino žužo, avrišulado the pratimen.

⁴⁵ Avke džal a anel peha aver efa dučen, goreder sar hino ov, džan andre a bešen ode. A palis ole manušeske ela goreder sar angloda. Avke pes ačhela the kale adadživeskere nalače manušenge.”

Le Ježišoskeri daj the phrala

⁴⁶ Medik vakerelas le nipenge, avla leskeri daj the leskere phrala, ačhenas avri a kamenas leha te vakerel.

⁴⁷ Vareko leske phenda: "Dikh, tiri daj the tire phrala achen avri a kamen tuha te vakerel."

⁴⁸ Ale o Ježiš leske odphenda: "Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?"

⁴⁹ Sikada le vasteha pre peskere učeņika a phenda: "Dikh, miri daj the mire phrala!"

⁵⁰ Bo sako, ko kerel e voľa mire Dadeskeri, savo hino andro ņebos, oda hin miro phral, miri pheñ the miri daj."

13

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ Oda džives o Ježiš gela avri andral oda kher a bešla peske paš o moros.

² Zgele pes ke leste igen but nipi, vašoda gela andre lodka a bešla peske. Savore nipi ačhenas paš o moroskero brehos.

³ Vakerelas lenge but andro podobenstva a phenda: "O manuš gela te rozčivkerel o semena.

⁴ A sar rozčivkerelas, varesave pele paš o drom, avle o čirikle a chale len.

⁵ Aver pele pro baruno than, kaj len na sas but phuv, a sig barile, bo na gele but te le andre phuv.

⁶ Ale sar avľa avri o kham, zlabarelas len a šučile avri, bo na sas len o koreņis.

⁷ Aver pele andro kandre (kraki) a o kandre barile a tasade len.

⁸ Aver pele andre lači phuv a ande chasna, varesave šel (100), varesave šovardeš (60) a varesave tranda (30).

⁹ Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!"

Soske vakerel andro podobenstva

¹⁰ Avle o učeņika a phende leske: "Soske lenge vakeres andro podobenstva?"

¹¹ A ov lenge odphenda: "Tumenge hin dino te ačaloľ o garude veci andral o Devleskero krališagos, ale lenge nane dino.

¹² Bo oleske, kas hin, ela dino buter; ale o lestar, kas nane, mek pes lela the oda, so les hin.

¹³ Andro podobenstva lenge vakerav vaš oda, hoj te dikhen, ale te na dikhen a hoj te šunen, ale te na šunen aņi te na ačalon.

¹⁴ Ačhel pes paš lende oda prorocťvo, so phenda o Izaiaš:

'Te šunel šunena, ale ņič na ačalona; te dikhel dikhena, ale ņič na dikhena.

¹⁵ *Bo kale nipenge zoralile o jile, le kanenca phares šunde a phandle andre peskere jakha, hoj ča le jakhenca te na dikhen, le kanenca te na šunen a andro jilo te na ačalon, hoj pes te na visaren, a me len te sastarav avri.'*

¹⁶ Ale bachtale hine tumare jakha, hoj dikhen, the tumare kana, hoj šunen.

¹⁷ Bo čačipen phenav tumenge, hoj but proroka the čačipnaskere manuša kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle; a te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde."

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹⁸ "Akor šunen a ačalon o podobenstvo pal oda manuš, savo rozčivkerelas o žužodiv.

¹⁹ Sar o manuš šunel o lav pal oda krališagos a na ačaloľ, akor avel o nalačo a čoreľ oda, so leske sas sadzimen andro jilo. Kada hin oda, savo sas sadzimen paš o drom.

²⁰ A pro baruno than hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav a takoj les radišagoha prileľ.

²¹ Ale nane les koreņis a likerel avri ča pre varesavo časos. Sar avel o pharipen vaj džan pre leste vaš o lav, takoj odperel le pačabnastar.

²² Andro kandre hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav, ale o starišagos the o barvalipen andre kada svetos tasavel o lav, a nane lestar chasna.

²³ Ale andre lači phuv hin sadzimen ole manušeske, ko šunel o lav a ačaloľ. Oda paľis anel chasna: Vareko šel (100), vareko šovardeš (60) a vareko tranda (30)."

Pal o kukoľ maškar o žužodiv

²⁴ Phenda lenge mek the aver podobenstvo: "O ņeboskero krališagos hino sar o manuš, savo sadzinda lačo semenos pre peskeri maľa.

²⁵ Ale medik o nipi sovenas, avľa leskero ņeprijafelis a sadzinda o kukoľ* maškar o žužodiv pre maľa a gela het.

²⁶ Sar barila o žužodiv a anda o ulipen, akor pes sikađa the o kukoľ.

* 13:25 E burina, so dičhol avri sar o žužodiv.

²⁷ Avle o sluhi a phende le chulajiske: ‘Rajeja, či na sadzindaľ o lačo semenos pre tiri maľa? Khatar akor avľa kada kukoľ?’

²⁸ Ov phenda: ‘O ňeprijateľis ada kerďa.’ O sluhi leske phende: ‘Kames, hoj te džas a te cirdas len avri?’

²⁹ Ov phenda: ‘Na, bo sar cirdena avri o kukoľ, šaj cirden avri the o žužodiv.

³⁰ Muken, hoj te barol jekhetane soduj džı e žatva, a andre žatva phenava olenge, save skiden upre: Skiden upre ešeb (peršo) o kukoľ a phanden len andro snopi te labarel, ale o žužodiv lidžan andre miri šopa.’

Pal o horčično semenos the o drožďi

³¹ A pale lenge phenda aver podobenstvo: “O ňeboskero krališagos hino sar o horčično semenos, so ıľa o manuš a sadzinda pre peskeri maľa.

³² Oda semenos hino nekckneder maškar savore semena, ale sar barol avri, hino bareder sar aver rastlini a ačhel lestar stromos. Avke o čirikle peske bešen pre leskere konara.”

³³ A vakerelas lenge mek the aver podobenstvo: “O ňeboskero krališagos hino sar o drožďi, so ıľa e džuvli a rozkerďa andre igen but aro†, medik calo chumer na avľa upre.”

³⁴ Kada savoro vakerelas o Ježiš andro podobenstva le nipenge a bi o podobenstva lenge na vakerelas řiıč,

³⁵ hoj pes te ačhel oda, so sas phendo prekal o prorokos: “*Phundravava miro muj andro podobenstva a vakerava ola veci, so sas garude akorestar, sar sas stvorimen o svetos.*”

Vakerel avri o podobenstvo pal o kukoľ

³⁶ Akor omukľa o Ježiš le nipen a geľa andro kher. Avle ke leste leskere učeńika a phende leske: “Phen amenge avri o podobenstvo pal oda kukoľ pre maľa.”

³⁷ Ov lenge odphenda: “Oda, ko rozčhivkerel o lačo semenos, hin o Čhavo le Manušeskero;

³⁸ e maľa hin o svetos; o lače semena hine o manuša le krališagaskere; o kukoľ hine o manuša le nalačeskere;

³⁹ o ňeprijateľis, savo len sadzinda, hin o beng; e žatva hin o agor le svetoskero a ola, save kiden upre, hine o ańjela.

⁴⁰ Avke, sar pes kidel upre o kukoľ a labarel andre jag, ela the pro agor kale svetoske:

⁴¹ O Čhavo le Manušeskero bičhavela peskere ańjelen a kidena avri andral leskero krališagos savoren, save lidžan le manušen andro binos, the olen, save keren o nalačhipen.

⁴² A čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben the randena le dandenca andre dukh.

⁴³ Akor švicinena o čačipnaskere manuša sar o kham andro krališagos lengere Dadeskero. Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!”

Pal o poklados the perla

⁴⁴ “O ňeboskero krališagos hino sar o poklados garudo pre maľa. Sar les o manuš arakhľa, garuďa les a radišagostar geľa a bikenda savoro, so les sas, a pařis cinda odi maľa.

⁴⁵ A pale, o ňeboskero krališagos hino sar o manuš, savo cinavkerel a rodelas o šukar perli.

⁴⁶ A sar arakhľa jekh dragańi perla, odgeľa, bikenda savoro, so les sas, a cinda la.”

Pal e sita

⁴⁷ “Mek, o ňeboskero krališagos hino sar e sita, so mukle andro moros a zachudľa savore ribendar.

⁴⁸ A sar sas pherďi, cirdle la avri pro brehos, bešle peske a skidle o lače ribi andro košara a o nalače čhide avri.

⁴⁹ Avke ela the pro agor le svetoske: Avena o ańjela a lena avri le nalačen le čačipnaskerendar

⁵⁰ a čhivena len andro jagalo bov. Ode ela o roviben a randena le dandenca andre dukh.”

Neve the purane veci

⁵¹ O Ježiš lenge phenda: “Achalıľan kaleske savoreske?” A on leske odphende: “He.”

† 13:33 Trin miri (miery) abo 50 kili

⁵² Ov lenge phenda: “Vašoda dojekh sikado manuš, savo pes sikada pal o űeboskero krališagos, hino sar o chulaj, savo lel avri andral peskero barvalipen the neve the purane veci.”

Le Ježiš na prilen andro Nazaret

⁵³ Sar dovakerda o Ježiš kala podobenstva geľa odarik het.

⁵⁴ Avľa andre odi phuv, kaj bariľa avri, a ode sikavelas len andre sinagoga avke, hoj pes čudalinenas a phenenas: “Khatar les hin ajsi godi the zazraki?”

⁵⁵ Či nane ov le tesariskero čhavo? Či pes na vičinel leskeri daj Maria a leskere phrala Jakob, Jozef, Šimon the Juda?

⁵⁶ Či nane savore leskere pheňa ke amende? Khatar les hin kada savoro?”

⁵⁷ A na priile les. O Ježiš lenge phenda: “O prorokos hino bi e pačiv ča ode, kaj bariľa avri the andre peskero kher.”

⁵⁸ Na kerda ode but zazraki, bo na sas len pačaben.

14

O Jan Krstiteľ merel

¹ Andre oda časos šunda o Herodes, savo sas vladaris upral e Galileja, o hiros pal o Ježiš

² a phenda peskere sluhenge: “Oda hin o Jan Krstiteľ! Ov uštila andral o meriben, a vašoda les hin zor te kerel ola zazraki.”

³ Bo o Herodes chudľa le Jan, phandľa les a thođa les andre bertena vaš e Herodijada, savi sas romňi le Filiposke, leskere phraleske.

⁴ Bo o Jan leske phenelas: “Nane tuke domuklo, hoj laha te džives.”

⁵ O Herodes kamelas les te murdarel, ale daralas pes le manušendar, bo on les lenas vaš o prorokos.

⁶ Ale palis pre Herodesiskere berša khelelas la Herodijakeri čhaj angle savorende a sas leske pre džeka.

⁷ Vašoda la diňa lav, hoj la dela savoro, so ča peske mangľahas.

⁸ A vaš oda, hoj la lakeri daj prevakerda, phenda: “An takoj mange pre tacka o šero le Janoskero Krstiteľiskero.”

⁹ O krališ ačhila smutno, ale vaš o lav, so la diňa, the anglo manuša, save leha sas pre hoscina, prikazinda, hoj te anen.

¹⁰ Avke diňa te odčhinel le Janoske o šero andre bertena.

¹¹ Leskero šero ande pre tacka a dine la čhake a oj ligenda peskera dake.

¹² Akor avle leskere učeňika, ile leskero felos a parunde les. Palis gele a phende oda le Ježišoske.

Pandž ezera manuša čalon

¹³ Sar oda šunda o Ježiš, odgeľa odarik la lodkaha pre omuklo than. Ale došunde pes pal oda o nipi a gele andral o fori pešones pal leste. ¹⁴ Sar avľa o Ježiš avri andral e lodka, dikhľa igen but nipen. Sas leske pharo pre lende a sastarda le nasvalen, save sas maškar lende.

¹⁵ Sar zaračila, avle ke leste leskere učeňika a phende leske: “Pre kada than nane nič a imar hin but ori, rozmkul le nipen, hoj te džan andro fori peske te cinel te chal.”

¹⁶ Ale o Ježiš lenge phenda: “Na kampil lenge te džal. Tumen len den te chal.”

¹⁷ Ale on leske phende: “Hin amen kade ča pandž mare the duj ribi.”

¹⁸ Ov lenge phenda: “Anen mange len!”

¹⁹ Phenda le nipenge, hoj peske te bešen pre čar. Iľa ola pandž mare the duj ribi, dikhľa pro űebos a palikerda. Palis phagerelas o mare, delas le učeňikenge a o učeňika denas le nipenge.

²⁰ Chale savore a čafile. Ole kotorendar, so ačhila, kidle upre dešuduj (12) pherde bare košara.

²¹ Ola, save chanas, sas vaj pandž ezera (5 000) murša, bi o džuvľa the bi o čhave.

O Ježiš phirel pal o paňi

²² O Ježiš takoj bičhada peskere učeňiken, hoj te džan andre lodka a te džan anglal pre dujto sera le moroske, medik ov na rozmkula le nipen. ²³ Sar len rozmkula, geľa ča ov pro verchos pes te modlinel. Sar zaračila, sas ode korkoro.

²⁴ E lodka imar sas maškar o moros a o vlni laha čhivkerenas, bo phurdelas zorali balvaj.

²⁵ Ke tosara, sar mek na vidñisaŕolas*, phirelas o Ježiš pal moros a avla ke lende.

²⁶ Sar o učeñnika les dikhle te phirel pal o moros, predarandile a phende: "Oda hino mulo!" A vriskinde daratar.

²⁷ Ale o Ježiš ke lende takoj prevakerða: "Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!"

²⁸ A o Peter leske phendã: "Rajeja, te sal oda tu, phen mange, hoj te džav ke tu pal o pañi."

²⁹ Ov phendã: "Av!" O Peter geľa avri andral e lođka, phirelas pal o pañi a džalas ko Ježiš.

³⁰ Ale sar dikhľa pre zorali balvaj, darandila, chudľa te tašlol a vriskinda: "Rajeja, zachrañin man!"

³¹ O Ježiš takoj nacirdľa o vast, zachudľa les a phendã: "Manušeja, savo cikno pačaben tut hin! Soske na pačasas?"

³² Sar gele andre lođka, e balvaj preačila.

³³ A ola, ko sas pre lođka, bandonas anglal leste a phenenas: "Tu sal čačas o Čhavo le Devleskero!"

Sastarel andro Genezaret

³⁴ Sar pregele la lođkaha o moros, avle andre phuv Genezaret.

³⁵ O manuša andral oda than les sprindžarde a rozhirinde oda pal caľi odi phuv. Ande ke leste savore nasvalen

³⁶ a mangenas les, či lenge na domukela, hoj pes te chuden ča le agorestar leskere gadendar. Ola, save pes lestar chudle, sastile avri.

15

O tradiciji le phurederengere

¹ Akor avle ko Ježiš o zakoñika the o Farizeja andral o Jeruzalem a phende leske:

² "Soske tire učeñnika na dolikeren oda, so amenge dine o phure? Bo na thoven (omoren) o vasta, sar džan te chal o maro."

³ Ov odphendã: "A tumen soske na dolikeren le Devleskero prikazañje, ale čerinen les vaš tumari tradicija.

⁴ Bo o Del phendã: 'De pačiv tira da the le dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!'

⁵ Ale tumen phenen: 'Sako, ko phendahas la dake abo le dadeske: Oda kotor mire barvalipnastar, so šaj diňomas tumenge, thodom pre sera le Devleske, našti tumenge oda dav.'

⁶ Avke tumen phenen, hoj na kempel te del pačiv la da vaj le dades. Kajse tumare tradicijenca musaren le Devleskero prikazañje.

⁷ Tumen dujemujengere, mištes pal tumende prorokinelas o prorokos Izaias, sar phendã:

⁸ *Kala nipi man lašaren le mujeha, ale lengero jilo hino mandar dur.*

⁹ *Hijaba man lašaren, bo sikaven o sikaviben, so hin le manušendar.'*

¹⁰ Palis o Ježiš vičinda ke peste le nipen a phendã lenge: "Šunen a achalon!

¹¹ Le manušes na melarel oda, so džal andro muj, ale oda, so avel avri andral o muj."

¹² Akor avle leskere učeñnika a phende leske: "Džanes, hoj o Farizeja rušle, sar šunde oda lav?"

¹³ Ov odphendã: "Dojekh sadzimen rastlina, savi na sadzinda miro Dad andral o ñebos, ela avricirdli avri le koreñenca.

¹⁴ Muken len avke! On korkore hine kore a kamen te lidžan avre koren. A te jekh koro lidžala avre kores, sodujdžene perena andre chev."

¹⁵ O Peter leske phendã: "Phen amenge avri pal oda podobenstvo!"

¹⁶ O Ježiš phendã: "So the tumen mek na achalon?"

¹⁷ Na achalon, hoj savoro, so avel andro muj, džal andro per a odarik džal avri?

¹⁸ Ale oda, so avel avri andral o muj, avel andral o jilo a oda melarel le manušes.

¹⁹ Bo andral o jilo avel o nalačo gondolišagos, te murdarel, o lubipen te kerel, te čorel, o klamišagi te vakerel a te ruhinel.

²⁰ Kada hin, so melarel le manušes. Ale te chal le vastenca, so nane thode, na melarel le manušes."

La Kanaansko džuvlakero pačaben

²¹ O Ježiš odarik geľa het a geľa andro phuva Tir the Sidon.

* 14:25 Oda hin maškar o trin the šov ori.

²² A varesavi Kanaansko džuvli andral odi phuv avla ke leste a vriskinelas: “Av ke ma jileskero, Rajeja, Čhavo le Davidoskero! Miri čhaj hiñi igen zaphandli le demonenca.”

²³ Ale ov lake na odphenda añi lav. Akor avle ke leste leskere učeñika a mangenas les: “Bičhav la het, bo vriskinel pal amende.”

²⁴ Ale ov odphenda: “Me som bičhado ča ko bakrore, save našfile andral o kher le Izraeloskero.”

²⁵ Ale ov avla, bandiła anglal leste a phenda: “Rajeja, pomožin mange!”

²⁶ Ov odphenda: “Nane šukares te lel le čhavorenge o maro a te čhivel les le rikonorenge.”

²⁷ Oj odphenda: “He, Rajeja, ale the o rikonore telal o skamind chan o trušini, so peren lengere rajenge.”

²⁸ Akor lake o Ježiš odphenda: “Ó, džuvlije, baro hin tiro pačaben! Mi ačhel pes tuke avke, sar kames.” A lakeri čhaj sastila avri ola oratar.

Sastarel paš o Galilejsko moros

²⁹ Sar o Ježiš odarik odgeła, avla ko Galilejsko moros. Geła upre pro verchos a ode peske bešla.

³⁰ Avle ke leste igen but nipi a sas lenca o bange, o kore, o ñeme, o kaľiki the mek but aver. Thovenas len paš le Ježišoskere pindre a ov len sastarelas.

³¹ O nipi pes čudaľinenas, sar dikhle, hoj o ñeme vakeren, o kaľiki hine saste, o bange phiren, o kore dikhen a lašarenas le Izraeloskere Devles.

Čalarel štar ezere manušen

³² O Ježiš peske vičinda peskere učeñiken a phenda: “Pharo mange hin pre kala nipi, bo imar trin dživesa hine manca a nane len so te chal. Na kamav len te bičhavel khere bokhalen, hoj te na odperen pal o drom.”

³³ O učeñika leske phende: “Khatar laha pre kada omuklo than ajci maro, hoj te čalaras kajci but dženen?”

³⁴ O Ježiš lenge phenda: “Keci tumen hin mare?” On phende: “Efta the vajkeci cikne ribi.”

³⁵ A phenda le nipenge, hoj peske te bešen pre phuv.

³⁶ Ila ola efta mare the ola ribi, palikerđa, phagerelas a podelas peskere učeñikenge a o učeñika denas le nipenge.

³⁷ Chale savore a čalile. Ole kotorendar, so ačhile, kidle upre efta pherde košara.

³⁸ Ola, save chanas, sas vaj štar ezera (4 000) murša, bi o džuvla the bi o čhave.

³⁹ Paľis rozmuľka le nipen, geła andre lodka a avla andre phuv paš o Magadan.

16

O Farizeja kamen te dikhel znañeñje

¹ Avle ke leste varesave Farizeja the Saduceja, pokušinenas les a mangenas lestar, hoj lenge te sikavel znañeñje andral o ñebos.

² A o Ježiš lenge odphenda: “Sar hin rat, phenen: ‘Ela šukares, bo o ñebos hino lolo.’

³ A tosara phenen: ‘Adadžives ela brišindalo, bo o ñebos hino zachmurimen a lolo.’ Sar dikhen pro ñebos, džanen te phenel, savo ela džives, ale o znañeñja ole časoskere na achalón?

⁴ O pokoleñje nalačo the lubikano mangel znañeñje, ale na ela leske dino znañeñje, ča o znañeñje le Jonašiskero.” Mukla len ode a geła het.

Le Farizejengere the Saducejengere droždi

⁵ Leskere učeñika avle pre oki sera le moroske a bisterde peha te lel o maro.

⁶ O Ježiš lenge phenda: “Merkinen tumenge pre le Farizejengere the le Saducejengere droždi.”

⁷ A o učeñika gondolinenas maškar peste: “Vašoda phenel, bo na ilam peha o maro.”

⁸ Ale sar oda sprindžarda o Ježiš, phenda lenge: “Manušale cikne pačabnaha, so vakeren, hoj tumen nane maro?”

⁹ Mek furt na achalón? Imar bisterdan pre ola pandž mare prekal ola pandž ezera (5 000) murša a keci košara kidňan upre?

¹⁰ Bisterdan the pre ola efta mare prekal ola štar ezera (4 000) murša a keci košara kidňan upre?

¹¹ Sar oda na achalón, hoj tumenge na vakeravas pal o maro? Ale merkinen tumenge pre le Farizejengere the Saducejengere droždi!”

¹² Akor achalile, hoj na vakerđa pal oda, hoj te merkinen pro droždi le mareskere, ale pro sikaviben le Farizejengero the Saducejengero.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹³ Sar avla o Ježiš andro phuva paš e Filiposkeri Cezarea, phučla peskere učeñikendar: “So phenen o manuša pal o Čavo le Manušeskero, hoj ko som?”

¹⁴ On odphende: “Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstifeľ, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj o Jeremiaš, abo jekh le prorokendar.”

¹⁵ Phenda lenge: “Ko phenen tumen, hoj som?”

¹⁶ O Šimon Peter odphenda: “Tu sal o Kristus, o Čavo le džide Devleskero!”

¹⁷ O Ježiš leske odphenda: “Bachtalo sal Šimon, čavo le Jonašiskero, bo o manuš* tuke kada na sikada, ale miro Dad, savo hino andro ňebos.

¹⁸ A me tuke phenav: Tu sal o Peter a pre kada bar ačhavava miri khangeri a o meriben† upral late na ňerinela (na zvíťazinela).

¹⁹ Dava tuke o kleji andral o ňeboskero krališagos a savoro, so phandeha pre phuv, ela phandlo the pro ňebos. A savoro, so rozphandeha pre phuv, ela rozphandlo the pro ňebos.”

²⁰ A phenda peskere učeñikenge, hoj te na phenen ňikaske avri, hoj ov hin o Kristus.

O Ježiš phenel, hoj ela murdardo

²¹ Akorestar chudla o Ježiš te sikavel peskere učeñiken, hoj mušinel te džal andro Jeruzalem a but te cerpinel le phurederendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoñikendar; hoj mušinela te merel a pal o trin dživesa te uštel andral o meriben.

²² Akor les iľa o Peter pre sera a chudla leske te dovakerel: “O Del te na domukel, Rajeja! Oda pes tuke šoha (ñikda) te na ačhel!”

²³ Ale o Ježiš visaliľa ko Peter a phenda leske: “Satan, dža mandar het! Ačhes mange andro drom, bo na gondolines pre le Devleskere veci, ale pre le manušeskere!”

Sar te džal pal o Ježiš

²⁴ Akor phenda o Ježiš peskere učeñikenge: “Te kamel vareko te avel pal ma, te na dživel prekal peste, mi lel pre peste peskero kerestos a mi avel pal ma.

²⁵ Bo sako, ko kamel te zachrañinel peskero dživipen, les našavela, ale ko našavela peskero dživipen vaš ma, oda les arakhela.

²⁶ Bo so hin le manušes olestar, hoj calo svetos ela leskero a o dživipen našavela? Soha peske o manuš šaj cinel avri peskero dživipen?

²⁷ Bo o Čavo le Manušeskero avela peskere añjelenca andre slava peskere Dadeskeri a akor dela počiñiben (odmena) sakones pal oda, sar kerelas.

²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj varesave tumendar, save kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena le Čhas le Manušeskere te avel andre leskero krališagos.”

17

O Ježiš pes čerinel andre slava

¹ Pal o šov džives peske vičinda o Ježiš le Peter, le Jakob the le Jan leskere phrales. Iľa len peha a sas korkore pro učo verchos.

² Ode pes anglal lende čerinda. Leskero muj leske labolas sar o kham a o gada leske parñile sar o svetlos.

³ Akor pes sikade lenge o Mojžiš the o Eliaš a vakerenas le Ježišoha.

⁴ O Peter phenda le Ježišoske: “Rajeja, mištes amenge hin kade. Te kames, keras trin stani: Tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašoske jekh.”

⁵ Mek sar vakerelas, zaučarda len andre e žiarivo chmara a andral e chmara prevakerđa ke lende o hangos: “Kada hin miro Čavo, kas kamav. Lestar hin man radišagos, les šunen!”

⁶ Sar oda šunde o učeñika, pele pro muj a igen pes daranas.

⁷ O Ježiš avla ke lende, chudla pes lendar a phenda lenge: “Ušten, ma daran tumen!”

⁸ A sar hazdle upre o jakha, na dikhle imar ňikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phenda lenge o Ježiš: “Ma vakeren avri ňikaske pal oda, so dikhlan, medik o Čavo le Manušeskero na uštela andral o meriben!”

¹⁰ Leskere učeñika lestar phučle: “Soske phenen o zakoñika, hoj ešeb (peršo) mušinel te avel o Eliaš?”

¹¹ O Ježiš lenge odphenda: “O Eliaš čačes avela ešebno a pikerela sa,

* 16:17 Abo: O telos the o rat † 16:18 Abo: O brani le pekloskere

¹² ale phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avla a na prindžarde les, ale kerde leha, sar kamle. Avke lendar cerpinela the o Čhavo le Manušeskero.”

¹³ Akor achafi le o učeñika, hoj lenge vakereles pal o Jan Krsfiteľ.

Sastarel le čhavores zaphandle le demonoha

¹⁴ Sar avle paš o nipi, avla ke leste jekh manuš, savo peľa pro kohoča, bandolas anglal leste

¹⁵ a phenda: “Rajeja, av jileskero ke miro čhavo, bo hin les zachvati a igen cerpinel, bo furt perel andre jag the andro pañi.

¹⁶ Andom les ke tire učeñika, ale naši les sastarde.”

¹⁷ O Ježiš odphenda: “Ó, manušale bi o pačaben the previsarde, mek dži kana tumenca avava? Dži kana tumen mek zlikerava? Anen les ke mande!”

¹⁸ O Ježiš les pokarhinda a o demonos takoj andral leste geľa avri. O čhavo sastila avri ola oratar.

¹⁹ Palis avle o učeñika korkore paš o Ježiš a phende: “Soske les amen naši tradňam avri?”

²⁰ Ov lenge phenda: “Vašoda, hoj frima pačan. Bo phenav tumenge, te tumen ulahas ča ajso pačaben sar o horčično div (zrnos), phenena kale verchoske: ‘Predža kadarik kode!’ – a predžala. A na ela nič, so naši kerena.”

²¹ [“Ale ajse na džan avri, ča la modlitbaha the le postoha.”]

²² A sar phirenas jekhetane pal e Galileja, phenda lenge o Ježiš: “O Čhavo le Manušeskero ela dino andro vasta le manušenge.

²³ Murdarena les, ale pro trito džives ušfela andral o meriben.” A o učeñika ačhile igen smutne.

O Raj počinel le chramoskeri daň

²⁴ Sar doavle andro Kafarnaum, avle ko Peter ola, save kiden avri le chramoskere dañe, a phende: “Tumaro učitelis na počinel le chramoskeri daň?”

²⁵ Ov odphenda: “Počinel!” Sar avla o Peter andro kher, phučľa lestar o Ježiš ešebno (peršo): “So pes tuke dičhol, Šimon? Kastar len o kraľa andral kada svetos o clo abo o dañe? Peskere čhavendar, abo le cudzendar?”

²⁶ Ov odphenda: “Le cudzendar.” Akor leske o Ježiš phenda: “Akor lengere čhave na mušinen te počinel.

²⁷ Ale hoj pre amende te na rušen, dža ko moros a čhiv e uđica. Ešebno riba, so pes chudela, le avri a sar lake phundraveha o muj, arakheha andre rupuñi minca*. Le les avri a počin e daň vaš tu the vaš ma.”

18

O nekbareder andro ňeboskero krališagos

¹ Andre odi ora avle o učeñika ko Ježiš a phende: “Ko hin bareder andro ňeboskero krališagos?”

² O Ježiš peske vičinda čhavores, ačhađa les maškar lende

³ a phenda: “Čačipen tumenge phenav, te tumen na visarena a na avena sar o čhavore, šoha (ñikda) na džana andro ňeboskero krališagos.

⁴ Ko pes pokorinela a ela sar kada čhavoro, oda hin nekbareder andro ňeboskero krališagos.

⁵ Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel.”

Te na odcirden avres andral o pačaben

⁶ Oleske, ko odcirdela andral o pačaben jekhes kale ciknorendar, save pačan andre ma, ulahas feder, te leske thodehas baro bar* pre meň a čhidehas les andro moros.

⁷ Vigos le svetoske vaš oda, hoj cirdel le manušen pro binos. Oda, hoj o manuš ela odcirdlo andral o pačaben, mušinel te avel, ale vigos ole manušeske, prekal kaste oda avel.

⁸ “Te tut cirdel tiro vast abo tiro pindro te kerel binos, odčhin les a čhiv les tutar het. Bo feder tuke hin te džal andro dživipen bango abo kalika, sar soduje vastenca abo pindrenca te džal andre večno jag.

⁹ A te tut cirdel pro binos tiri jakh, džubin la avri a čhiv la tutar het. Bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro večno dživipen, sar soduje jakhenca andro jagalo peklos.

* 17:27 Oda hin jekh stater, so mon štar drachmi. * 18:6 O baro bar andral o malmos

¹⁰ Dikhen pre oda, hoj te na odčhiven jekhes kale ciknorenar! Bo phenav tumenge, hoj lengere aňjela andro ņebos ačhen furt angle miro Dad andro ņebos.

¹¹ [Bo o Čhavo le Manušeskeru avľa, hoj te zachraňinel oda, so sas našado.]”

Pal o našado bakrora

¹² “Sar pes tumenge dičhol? Te ulahas varesave manušes šel (100) bakre a te jekh lendar našľľlahas, či na mukela ola eňavardeš the eňa (99) pro brehi a na džala te rodel oles, savo našľľla?”

¹³ Čačes phenav tumenge: Te pes ačhela, hoj les arakhela, buter lestar radisaľola sar ole eňavardeš the eňendar (99), save na našľľle.

¹⁴ Avke aňi tumaro Dad andro ņebos na kamel, hoj te našľľol aňi jekh kale ciknorenar.”

Sar te dživel jekhetane le phralenca

¹⁵ “Te kerdahas tiro phral binos, džä a vaker leha pal oda čä tu the ov korkoro. Te tut šunela, dochudľal pale tire phrales.

¹⁶ Te tut na šunela, le tuha mek jekhes abo duje dženen, bo *dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki*.

¹⁷ Te len na šunela, phen oda andre khangeri. A te na šunela aňi la khangera, mi el tuke sar colňikos a sar manuš, savo dživel binošnes a bi o Del.

¹⁸ Čačipen tumenge phenav: Savoro, so phandena pre phuv, ela phandlo the andro ņebos a savoro, so rozphandena pre phuv, ela rozphandlo the andro ņebos.

¹⁹ Pale tumenge phenav, hoj te duj džene tumendar pes dothovena andre varesoste pre phuv a mangena vaš oda, chudena oda mire Dadestar, savo hino andro ņebos.

²⁰ Bo ode, kaj duj abo trin džene pes zgele andre miro nav, som the me maškar lende.”

Pal o sluhās, so na odmukel

²¹ Akor avľa ke leste o Peter a phenda leske: “Rajeja, te kerela miro phral pre mande binos, kecivar leske mušňnav te odmukel? Dži eftavar?”

²² O Ježiš leske phenda: “Na phenav tuke, hoj eftavar, ale eftavardešvar ehta (70 x 7).

²³ Vašoda o ņeboskeru krališagos hino ajso: Sas kralis, savo kamelas te džanel, keci love leske kamen leskere sluhi.

²⁴ Sar chudľa te genel, ande leske jekhe manušes, savo leske kamelas but milioni†.

²⁵ Ale vaš oda, hoj les na sas sar te del pale, phenda leskeru raj, hoj te bikenen vaš o otroka les the leskeru romňa, the le čhaven a mek savoro, so les hin, hoj te del pale oda, so le kraliske kamelas.

²⁶ Akor peľa o sluhās pro khoča, bändolas anglal leste a mangelas les: ‘Rajeja, užar mek pre ma a savoro tuke dava pale!’

²⁷ Le kraliske sas pre leste pharo, mukľa les a savore love, so leske kamelas, leske odmukľa.

²⁸ Sar geľa odarik avri, arakhľa avre sluhās ole kraliskere, savo leske kamelas vaj šel (100) rupune minci‡. Chudľa les, tasavelas les a phenda: ‘De mange pale oda, so mange kames!’

²⁹ Akor oda aver sluhās peľa paš leskere pindre a mangelas les: ‘Užar mek pre ma a savoro tuke dava pale.’

³⁰ Ale ov na kamľa te užarel. Geľa a čhida les andre bertena, medik leske na počinela oda, so leske kamelas.

³¹ Sar dikhle okla sluhi, so pes ačhila, sas igen smutne. Avle a vakerde avri le kraliske savoro, so pes ačhila.

³² Akor peske les vičinda o kralis a phenda leske: ‘Nalačo sluhona, savoro, so mange kamehas, tuke odmukľom, bo mangehas man,

³³ či na majindaľ te el the tu jileskeru ke miro aver sluhās avke, sar me somas jileskeru ke tu?’

³⁴ Akor o kralis cholisaľila a diňa les andre bertena, hoj te el potrestimen, medik na dela pale savoro, so leske kamelas.

³⁵ Avke kerela the miro ņeboskeru Dad tumenge, te na odmukela sako peskere phraleske andral o jilo.”

19

Pal o rozvodos

¹ Sar o Ježiš dovakerđa kala lava, geľa het andral e Galileja a avľa andre Judsko phuv pal o Jordan.

² Džanas pal leste but nipi a ov len ode sastarelas.

³ Avle ke leste o Farizeja a kamenas les te chudel andro lav. Phučle lestar: “Či šaj omukel o rom peskera romña vaš chocsoste?”

⁴ Ov odphenda: “So na gendan, hoj ešebnovarestar (peršovarestar) o *Del len stvorinda sar muršes the džuvla?*”

⁵ A o Del mek phenda: *‘Vašoda oddžala o murš la datar the le dađestar a ela jekhetane la romña a on duj džene ena jekh telos.’*

⁶ Avke imar nane duj, ale jekh telos. Vašoda oda, so o Del phandla, o manuš te na rozphandel!”

⁷ Phende leske: “Akor soske phenda o Mojžiš, hoj šaj *te del la romña ke o rozvodno lil a te premukel la?*”

⁸ Phenda lenge: “O Mojžiš tumenge domukla te premukel tumare romñijen vaš oda, hoj tumare jile sas barune. Ale ešebnovarestar (peršovarestar) na sas avke.

⁹ A phenav tumenge, hoj sako, ko omukela peskera romña, te oj na kerda lubipen, a lela peske avra, kerel laha lubipen.” [*“Oda murš, ko peske lel ajsa, savi hiñi premukli, tiš kerel lubipen.”*]

¹⁰ Akor leske phende leskere učeñika: “Te oda hin avke maškar o murš the leskeri romñi, akor nane mištes te lel romña.”

¹¹ Ov lenge phenda: “Na savore achalon oda lav, ale ča ola, kaske oda hin dino.

¹² Bo hin ajse murša, save ulile (narodzinde pes) avke, hoj naši dživen džuvla. A hin the ajse murša, savendar o nipi ajsen kerde. A mek hin the pačivale murša, save korkore kamle te ačel pačivale prekal o ņeboskero krališagos. Oda, ko šaj prilel, mi prilel!”

O Raj požehñinel le čhavoren

¹³ Akor leske ande le čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta a modlinelas pes vaš lenge, ale o učeñika lenge na domukenas.

¹⁴ No o Ježiš lenge phenda: “Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma brañinen lenge, bo ajsengero hin o krališagos le Devleskero.”

¹⁵ A sar thođa pre lende o vasta, geľa odarik het.

O barvalo terno murš

¹⁶ Varesavo murš avla ke leste a phenda: “Učitelina, so ajso lačo mange kempel te kerel, hoj man te el o večno dživipen?”

¹⁷ Ov leske phenda: “Soske mandar phučes pal o lačo? Jekh hino Lačo. A te kames te džal andro dživipen, doliker o prikazañja.”

¹⁸ Phenda le Ježišoske: “Save?” A o Ježiš phenda: *“Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre tiro pašutno! 19 De pačiv tira da the le dades! Kameha avres avke sar pes korkores!”*

²⁰ O terno murš leske pre oda odphenda: “Kada savoro imar dolikerdom. So mange mek kempel?”

²¹ O Ježiš leske phenda: “Te kames te avel dokonalo, dža, biken tiro barvalipen a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro ņebos. Palis av a phir pal ma!”

²² Ale sar oda šunda o terno murš, geľa het smutno, bo sas les but barvalipen.

Pal o barvalipen

²³ O Ježiš phenda peskere učeñikenge: “Čačipen phenav tumenge, hoj o barvalo phares avela andro ņeboskero krališagos.

²⁴ A pale tumenge phenav, hoj lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakeri chev, sar le barvaleske te džal andro ņeboskero krališagos.”

²⁵ Sar oda šunde leskere učeñika, igen pes čudalinenas a phenenas: “Ta akor, ko šaj el spasimen?”

²⁶ Ale o Ježiš dikhla pre lende a phenda lenge: “O manuša ada naši keren, ča o Del šaj. Bo o Del šaj kerel savoro.”

²⁷ Akor leske odphenda o Peter: “Dikh, amen omuklam savoro a geľam pal tu. So amen hin olestar?”

²⁸ O Ježiš lenge phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj andre oda časos, so avela, sar bešela o Čhavo le Manušeskero pre peskero slavakero tronos, akor the tumen, save pal mande džanas, bešena pro dešuduj (12) troni a sudzinena o dešuduj fajti le Izraeloskere.

²⁹ A sako, ko omukelas vaš miro nav o khera, le phralen abo le pheñen, le dades abo la da, le čhaven vaj o mali, chudela šelvar ajci buter a chudela o večno dživipen.

³⁰ Ale but olendar, ko sas ešebne (perše), ena posledna a o posledna ena ešebne.”

20

Pal o robotriika andre viñica

¹ “Bo o ñeboskero krališagos hino sar jekh chulaj, savo geľa sig tosara avri, hoj te lel le robotriiken andre peskeri viñica.

² Dothoda pes le robotriikenca, hoj len dela jekh rupuñi minca* pro džives, a bičhada len andre peskeri viñica.

³ Sar geľa avri vaj eña orendar, dikhľa avre dženen, hoj ñič na keren a ačhen pro placos.

⁴ The lenge phenda: ‘Džan the tumen andre viñica a počinava tumen avke, sar kampil.’ A on gele.

⁵ Pale geľa avri vaj dešuduj (12) orendar the trin orendar a vičinda avre robotriiken.

⁶ Palis geľa avri vaj pandž orendar a arakhľa avre dženen te ačhel a ñič te na kerel a phenda lenge: ‘So kade ačhen calo džives a ñič na keren?’

⁷ Phende leske: ‘Vašoda, hoj ñiko amen na iľa andre buči.’ Phenda lenge: ‘Džan the tumen andre viñica te kerel buči.’

⁸ Sar zaračila, phenda la viñicakero raj peskere spravcoske: ‘Vičin le robotriiken a počin lenge.’ Chude le poslednendar dži o ešebne (perše).

⁹ Sar avle ola, save sas ile andre buči vaj pandž orendar, chudle po jekh rupuñi minca.

¹⁰ Palis avle ola ešebne a gondolinenas peske, hoj chudena buter, ale the on chudle po jekh minca.

¹¹ Sar ile, dudrinenas pro chulaj

¹² a vakerenas: ‘Amen pes trapinahas calo džives pro kham, ale kala posledna kerenas buči ča jekh ora a počindal len avke sar amen!’

¹³ Ale ov odpheđa jekheske lendar: ‘Prijaťelina, na som načaćipnaskero ke tu! Či tut na dothodaľ manca vaš jekh minca?’

¹⁴ Le oda, so hin tiro, a dža! Me kamav kale poslednones te del avke sar tut.

¹⁵ Abo našťi kerav mireha oda, so me kamav? Dikhes pre mande namištes vaš oda, hoj som lačo?’

¹⁶ Avke ena o posledna ešebne a o ešebne posledna.”

O Raj phenel avri pal peskero cerpišagos

¹⁷ Sar o Ježiš džalal upre andro Jeruzalem, iľa peske pro sera ole dešuduje učeñiken a pal o drom lenge vakereľas:

¹⁸ “Šunen: Džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskero ela avridino le nekbaredere rašajenge the le zakoñikenge a odsudzinena les pro meriben.

¹⁹ Dena les le Nažidenge, hoj lestar te asan a hoj les te zbičinen the te ukrižinen; ale pro trito džives ušľela andral o meriben.”

Pal o thana paš le Ježišeskero tronos

²⁰ Akor avľa e đaj le Zebedeoskere čhavengeri ko Ježiš peskere čhavenca, bandolas anglal leste a mangelas lestar vareso.

²¹ Ov lake phenda: “So kames?” Oj phenda: “Phen, hoj kala mire duj čhave te bešen jekh pre tiri čaći (pravo) a aver pre tiri balođni (ľavo) sera andre tiro krališagos.”

²² O Ježiš lake odpheđa: “Na džanen, so mangan. Či šaj pijen odi kuči, savi me majinav te pijel?” [“A či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveha me som boldo?”] Phende leske: “Šaj.”

²³ Ov lenge phenda: “Čaćes pijena odi kuči, so me pijav. [The ole bolipnaha, saveha som me boldo, the tumen avena bolde] ale, hoj te bešen pal miri čaći the balođni sera, oda nane miri veca. Ola thana chudena ola, prekal kaste miro Dad len pririchtinda.”

²⁴ Sar oda šunde okla deš učeñika, rušľe pre ola duj phrala.

²⁵ Ale o Ježiš peske len vičinda a phenda: “Džanen, hoj o vladara lidžan le naroden zoraha a o bare raja trapinen le nipen.

²⁶ Ale maškar tumende te na el avke. Oda, ko kamel te el bareder, mi el tumaro sluhas.

²⁷ Oda, ko kamel te el ešebno, mi služinel savorenge.

²⁸ Bo aňi o Čhavo le Manušeskero na avľa, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskere dživipnaha vaš o but manuša.”

Sastarel duje koren paš o Jericho

²⁹ Sar avelas avri andral o Jericho, džanas pal leste igen but nipi.

* 20:2 Jekh denaris

³⁰ Bešenas paš o drom duj kore manuša. Sar šunde, hoj odarik džal o Ježiš, vriskinde: “Rajeja, Čhavo le Davidoskero, av ke amende jileskero!”

³¹ Ale o nipi lenge phenenas, hoj te čhiten, no on mek zoraleder vriskinenas: “Av ke amende jileskero, Rajeja, Čhavo le Davidoskero!”

³² O Ježiš zaachiľa, vičinda len a phučľa: “So kamen, hoj tumenge te kerav?”

³³ On leske phende: “Rajeja, hoj pes te phundraven amare jakha.”

³⁴ Le Ježišoske sas pharo pre lende a chudľa pes lengere jakhendar. Takoj chudle te dikhel a džanas pal leste.

21

O Ježiš le lašaribnaha avel andro Jeruzalem

¹ Sar imar doavenas paš o Jeruzalem a avle andre Betfaga paš o Olivovo Verchos, bičhada o Ježiš duje učeňiken

² a phenda lenge: “Džan andre kada foros, so hin angle tumende. Soča džana andre, arakhena zaphandles terne somaricis the somaris. Odphanden len a anen len ke ma.

³ Te vareko tumenge vareso phenela, tumen phenena, hoj le Rajeske len kempel, ale maj len bičhavela pale.”

⁴ Oda savoro pes ačhila, hoj pes te ačhel oda, so phenda o prorokos:

⁵ “Phenen le Sionoskera čhake: ‘Dikh, tiro kralis avel ke tu pokorno a bešel pre oslica, pro terno somaricis.’”

⁶ O učeňika gele a kerde avke, sar lenge oda phenda o Ježiš.

⁷ Ande la oslica the le somaricis, thode pre lende peskere gada a o Ježiš peske bešľa.

⁸ But manuša rakinenas peskere gada pro drom, aver čhingerenas o prajti pal o stromi a rakinenas pro drom.

⁹ O nipi, save džanas anglal leste, the ola, save džanas pal leste, vičinenas: “Hosanna le Davidoskere Čhaske! *Požehñimen oda, ko avel andro nav le Rajeskero! Hosanna andro ñebos!*”

¹⁰ Sar avľa andro Jeruzalem, andre calo foros avľa bari vika a o manuša phučenas: “Ko hin kada?”

¹¹ Ola nipi phenenas: “Kada hin o Ježiš, oda prorokos andral o Galilejsko Nazaret.”

O Raj žužarel o chramos

¹² O Ježiš geľa andro chramos a tradiňa avri savoren, save ode cinenas the bikenenas. Previsarda o skaminda olenge, save vatinenas o love, the olenge, save bikenenas le holuben.

¹³ Phenda lenge: “Hin pisimen: ‘Miro kher pes vičnela kher prekal o modlitbi’, ale tumen lestar kerđan kher prekal o živaňa!”

¹⁴ Avle ke leste andro chramos o kore the o bange a sastarda len.

¹⁵ Ale sar dikhle o nekbareder rašaja the o zakoňika ola zazraki, so kerelas, the le čhavoren, save vriskinen andro chramos: “Hosanna le Davidoskere Čhaske!” – rušenas

¹⁶ a phende leske: “Šunes, so vakeren?” O Ježiš phenda: “He. Tumen mek šoha (ñikda) na genđan: ‘Andral o muja le čhavorengere the le cikne čhavengere tuke kerđal o lašariben?’”

¹⁷ O Ježiš len ode mukľa, geľa avri andral o foros andre Betanija a ode presuča.

Prekošel o figovňikos

¹⁸ Tosara, sar džalas pale andro foros, sas bokhalo.

¹⁹ Pal o drom dikhľa jekh figovňikos a geľa paš leste, ale na arakhľa upre o figi, ča o prajti. Avke phenda leske: “Imar šoha buter te na barol pre tu ovocje!” A oda figovňikos takoj šučila avri.

²⁰ Sar oda dikhle leskere učeňika, čudalinenas pes a phenenas: “Sar oda, hoj oda figovňikos takoj šučila avri?”

²¹ O Ježiš lenge odphenda: “Čaćipen tumenge phenav, te tumen ulahas pačaben a na pochibindanas, kerđanas the tumen oda, so me le figovňikoha. A na ča kada, ale te phendanas kale verchoske: ‘Hazde tut a čhiv tut andro moros!’ ačhela pes.

²² Savoro, vaš soske tumen pačabnaha mangena andre modlitba, chudena.”

Phučiben pal leskeri autorita

²³ Sar avľa andro chramos a sikavelas, avle ke leste o nekbareder rašaja the o phuredera le nipengere a phende leske: “Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diňa odi autorita?”

²⁴ O Ježiš lenge odphenda: “The me tumendar vareso phučava a te mange odphenena, me tumenge phenava, sava autoritaha kerav kala veci.

²⁵ Khatar sas le Janoskero bołipen? Andral o ņebos vaj le manušendar?” On gondolinenas maškar peste a phenenas: “Te phenaha: ‘Andral o ņebos’ – phenela amenge: ‘Akor soske leske na pačandiljan?’

²⁶ Ale aňi našti phenas: ‘Le manušendar’, bo savore lenas le Jan sar prorokos a daras pes le nipendar.”

²⁷ Odphende le Ježišoske: “Na džanas.” Akor lenge ov phenda: “Aňi me tumenge na phenava, sava autoritaha kerav kala veci.”

O podobenstvo pal o duj čhave

²⁸ “No, so phenen pre oda? Varesave manušes sas duj čhave. Avla ko ešebno a phenda: ‘Čhavo miro, dža adadžives te kerel buči andre miri viňica!’

²⁹ Ov odphenda: ‘Na kamav te džal.’ Ale palis leske sas pharo a geła.

³⁰ Avla ke dujto čhavo a the leske phenda ada. Ov odphenda: ‘Džav, rajeja!’ – ale na geła.

³¹ Savo kale dujendar kerđa oda, so lendar o dad kamelas?” Odphende leske: “Oda ešebno (peršo).” O Ježiš lenge phenda: “Čačipen tumenge phenav: O colňika the o lubňa tumen predenašen andro krališagos le Devleskero!

³² Bo avla o Jan te sikavel tumen pal o čačipnaskero drom, ale na pačandiljan leske. No o colňika the o lubňa leske pačandile a tumen oda dikhľan, ale the avke na čerindan tumaro jilo a na chudľan leske te pačal.”

Pal o nalače viňicakere chulaja

³³ “Sunen the aver podobenstvo! Sas jekh raj, savo peske sadzinda e viňica a ohradzinda la. Kerđa e chev, kaj pes pučinel avri e štava andral o hroznos, a ačhada e veža. Palis diňa e viňica kečeň le chulajenge a geła het pro droma.

³⁴ Sar avla oda časos, sar pes skidel o hroznos, bičhada peskere sluhen ke ola chulaja, hoj te lel peskero ulipen.

³⁵ Ale ola chulaja chudle leskere sluhen; jekhes marde, avres murdarde a andre avreste čhivkerenas le barenca.

³⁶ Pale bičhada avre sluhen, buter sar ešebnovar (peršovar), ale the lenca ada kerde.

³⁷ Pro agor bičhada ke lende peskere čhas, bo phenda peske: ‘Dena mire čhas pačiv.’

³⁸ Ale ola chulaja peske phende: ‘Oda hin o dedičos. Aven, murdaras les a leskero dedičvos ela amaro!’

³⁹ Chudle les, čhide les avri andral e viňica a murdarde les.

⁴⁰ No, sar avela o raj la viňicakero, so kerela ole manušenca?”

⁴¹ Phende leske: “Murdarela ole nalače manušen bara chofaha a e viňica dela avre chulajenge, save leske anena o ulipen andre peskero časos.”

⁴² O Ježiš lenge phenda: “So, mek šoha na gendaň, so hin pisimen?”

‘Ipen oda bar, so o murara odčhide, ačhila o hlavno bar. O Raj oda kerđa a amen pes oleske čudalinas!’

⁴³ Vašoda tumenge phenav, hoj pes tumendar lela o krališagos le Devleskero a dela pes le manušenge, save anena o ovocje.

⁴⁴ Oda, ko perela pre oda bar, pes phagerela a oles, pre kaste perela, rozmarela.”

⁴⁵ Sar šunde o nekbareder rašaja the o Farizeja ola leskere podobenstva, prindžarde, hoj vakerel pal lende.

⁴⁶ Kamle les te chudel, ale daranas pes le nipendar, bo on les lenas sar prorokos.

22

O podobenstvo pal o bijav

¹ O Ježiš lenge pale vakerelas andro podobenstva:

² “O ņeboskero krališagos hino sar jekh manuš, savo sas kralis, a kerđa peskere čhaske bijav.

³ Bičhada peskere sluhen, hoj te džan te vičinel pro bijav le manušen, ale on na kamenas te avel.

⁴ Pale bičhada avre sluhen a phenda: ‘Phenen le manušenge, save hine vičimen: O dilos imar pririchtindom, mire gurumňa the o thule džvirini hine imar murdarde a sa imar hin kisno! Aven pro bijav!’

⁵ Ale lenge oda sas jekh a gele het, vareko pre peskeri maľa a vareko, hoj te bikenkerel.

⁶ A okla chudle leskere sluhen, ande len avri pre ladž a murdarde len.

⁷ Sar oda šunđa o kralis, cholisalila, bičhađa peskere slugaden a murdarđa ole vrahén. A lengero foros podlabarda.

⁸ Akor phenda peskere sluhenge: ‘O bijav imar hino pririchtimen, ale o manuša, save sas vičimen pro bijav, na sas hodne te džal.

⁹ Vašoda džan pro droma avri le forostar a vičimen pro bijav savoren, kas arakhena.’

¹⁰ Ola sluhi gele pro droma a skidle savoren, kas arakhle, le lačhen the le nalačhen. A andre bijaveskeri sala sas pherdo hosci.

¹¹ Ale sar avla andre o kralis te dikhel pro hosci, dikhla ode manušes, savo na sas urdo andro bijavutne gada.

¹² A phenda leske: ‘Prijačelina, sar avlal andre, te na sal urdo andro bijavutne gada?’ A ov sas čhit.

¹³ Akor phenda o kralis le sluhenge: ‘Phanden leske o pindre the o vasta a čhiven les avri andro kalipen!’ Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.

¹⁴ Bo hin but vičimen, ale frima hin avrikidle.”

O phučiben pal o daňe

¹⁵ Akor o Farizeja odgele a dovakerenas pes, sar les te chudel andro lava.

¹⁶ Bičhade ke leste peskere učeníken le Herodijanenca* a on leske phende: “Učitelina, džanas, hoj sal čačipnaskero a sikaves le Devleskero drom andro čačipen. A na džal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo na dikhes pro manuš.

¹⁷ Phen amenge, so gondolines: Kampel te počinel le Cisariske o daňe, vaj na?”

¹⁸ Ale o Ježiš prindžarda lengero nalačhipen a phenda: “Soske man kamen te chudel pro lav, tumen dujemujengere?”

¹⁹ Sikaven mange e minca, savaha pes počinel o daňe!” On leske ande o denaris.

²⁰ A phučla lendar: “Kaskero hin kada obrazis the nav?”

²¹ Phende: “Le Cisariskero.” Avke lenge phenda: “Den oda, so hin le Cisariskero, le Cisariske, a so hin le Devleskero, le Devleske.”

²² Sar oda šunde, čudaľinde pes, omukle les a gele het.

Pal o ušřiben andral o meriben

²³ Oda džives avle ke leste o Saduceja, save phenen, hoj o manuš našti ušřel andral o meriben. A phučle le Ježišostar:

²⁴ “Učitelina, o Mojžiš phenda, *te vareko merela bi o čhave, leskero phral peske mušinel a te lel leskera romňa, hoj te kerel le phraleske čhaven.*

²⁵ Sas ke amende eřta phrala. Ešebno ıla romňa a palis muľa. A vaš oda, hoj les na sas čhave, mukla la romňa peskere phraleske.

²⁶ Avke pes ačhila le dujtoneha, the le tritoneha – dži ke eřtavo.

²⁷ Palis, sar mule avri savore phrala, muľa the oj.

²⁸ Akor, te savore eřta phrala laha dživenas, kaskeri lendar ela romňa, sar ušřena andral o meriben?”

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: “Tumen calkom na ačhalon, bo na prindžaren le Devleskero lav aňi leskeri zor.

³⁰ Bo sar ušřena o mule andral o meriben, na lena romňen a na džana romeste, ale ena sar o aňjela andro ņebos.

³¹ Tumen na gendan, so phenda o Del, pal o mule, save ušřena andral o meriben?”

³² ‘*Me som o Del le Abrahamskero, o Del le Izakoskero the o Del le Jakoboskero!*’ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge!”

³³ Sar oda šunde o nipi, čudaľinenas pes upral leskero sikaviben.

O nekbareder prikazaňje

³⁴ Sar o Farizeja šunde, hoj o Ježiš phandla le Saducejenge o muj andre, sa pes zgele.

³⁵ Jekh lendar, zakonikos, phučla le Ježišostar, hoj les te chudel avri:

³⁶ “Učitelina, savo prikazaňje hin nekbareder andro Zakonos?”

³⁷ O Ježiš leske phenda: “*Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri godi.*’

³⁸ Ada hin oda baro the ešebno (peršo) prikazaňje.

³⁹ A dujto hino ajso sar o ešebno: ‘*Kameha avres avke sar pes korkores!*’

⁴⁰ Pre kala duj prikazaňja ačhel calo Zakonos the o Proroka.”

O phučiben pal o Davidoskero čhavo

⁴¹ Sar pes zgele o Farizeja, phučla lendar o Ježiš:

* 22:16 O Židi, save likerenas paš o Herodes

⁴² “So tumen phenen pal o Kristus? Kaskero hino čavo?” Phende leske: “Le Davidoskero.”

⁴³ Phenda lenge: “Akor soske o David les andro Duchos vičinel Rajeja? Bo phenel:

⁴⁴ *‘O Raj phenda mire Rajeske: Beš tuke pal miri čači (pravo) sera, medik tuke na thovava tire nepřijateľen tel o pindre.’*

⁴⁵ Te korkoro o David les vičinel ‘Rajeja’, sar šaj avel o Kristus leskero čavo?”

⁴⁶ Ņiko leske na džanelas te odphenel aňi lav a ole dživesestar űiko buter lestar pes na tromandila (odvažinda) te phučel.

23

Dovakerel le Farizejenge the zakoňikenge

¹ Akor vakereleas o Ježiš le nipenge the peskere učeňikenge:

² “O zakoňika the o Farizeja peske beše pre le Mojžišoskero than a sikaven, so phenel o Zakonos.

³ Vašoda savoro, so tumenge phenena, hoj te dolikeren, oda dolikeren the keren, ale pal lengere skutki ma keren. Bo on na keren oda, so vakeren.

⁴ Sphanden bare pharipena, so našti te zlidžal, a thoven len pro vali le manušenge, ale on korkore na kamen aňi jekhe angušteha lenge te pomožinel.

⁵ Savoro, so on keren, keren ča vaš oda, hoj len o nipi te dikhen. Thoven o bare krabički le Devleskere laveha pre peskero čekat the pro vasta a bare špargici pro agor peskere gadenge.

⁶ Kamen nekfeder thana pro hoscini the anglune thana andro sinagogi.

⁷ Kamen, hoj lenge o nipi andro foros te pozdravinen a te vičinen len: ‘Rabbi.’

⁸ Ale tumen peske ma domuken te phenel ‘Rabbi’, bo ča jekh hin tumaro Učitelis – o Kristus – a tumen savore san phrala.

⁹ A ma phenen űikaske pre phuv ‘Dado’, bo ča jekh hin tumaro Dad, oda, savo hino andro űebos.

¹⁰ Aňi peske ma domuken te phenel ‘Duchovne Vodci’, bo ča jekh hin tumaro vodcas, o Kristus.

¹¹ Oda, ko ulahas maškar tumende bareder, ela tumaro služobňikos.

¹² Sako, ko pes upre hazdela, ela tele dikhlo a oda, ko hin pokorno, ela upre hazdlo.

¹³ Ale vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo phanden andre le nipenge o űeboskero krališagos – tumen korkore andre na džan a olenge, save kamlehas, na domuken.

¹⁴ [Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo thoven avri le vdovenca a len lengere khera a but tumen modľinen, hoj tumen te dičhol. Vašoda avena goreder sudžimen.]

¹⁵ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo predžan o moros the e phuv, hoj te dochuden jekhe manušes prekal tumaro pačaben, a sar pes visarel, keren lestar čhas prekal o peklos duvar goreder, sar san tumen.”

¹⁶ “Vigos tumenge, kore vodcale! Bo phenen: ‘Ko lela vera pro chamos, oda nane űič, ale ko ilahas vera pre le chamoskero somnakaj, oda imar mušinel te dolikerel.’

¹⁷ Tumen diline the kore! So hin bareder: O somnakaj, či o chamos, so sentňarel o somnakaj?

¹⁸ Abo tumen phenen: ‘Te ilahas vareko vera pro oltaris, oda nane űič, ale te ilahas vareko vera pre oda daros, so hin upre, oda imar mušinel te dolikerel.’

¹⁹ Tumen diline the kore! So hin bareder, o daros, či o oltaris, so sentňarel o daros?

²⁰ Avke oda, ko lel vera pro oltaris, lel vera pro oltaris the pre savoreste, so upre hin.

²¹ A oda, ko lel vera pro chamos, lel vera pro chamos the pre Oda, ko andre bešel.

²² Oda, ko lel vera pro űebos, lel vera pro tronos le Devleskero the pre Oda, ko upre bešel.

²³ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo den o dešto kotor andral e meta, andral o kopros the andral e raška, ale omukľan oda, so buter kampil te dolikerel andro Zakonos: O spravodľišagos, o lačhejuleskeriben the e vernost. Kada kampaľe te kerel a koda te na omukel.

²⁴ Tumen kore vodcale! La mucha precedžinen a la řava preľiginen!”

²⁵ “Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo žužaren avral e kuči the o čaro, ale andral hin pherdo hamišagos the džungipen.

²⁶ Farizejina, tu koro manuš! Žužar ešeb (peršo) e kuči the o čaro andral, hoj te aven žuže the avral!

²⁷ Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo san ajse sar parne hrobi, so dičhon avral šukares, ale andral hine pherde le mulengere kokalenca the dojekhe džungipnaha.

²⁸ Avke the tumen avral dičhon le nipenge, hoj san čačipnaskere, ale andral san pherde le falšišagoha the le nalačhipnaha.”

²⁹ “Vigos tumenge, zakoňikale the Farizejale, tumen dujemujengere! Bo ačhaven o hrobi le prorokenge a šukaľaren o pomňiki le čačipnaskerengere.

³⁰ Phenen: ‘Te džidilamas andro dživesa amare dadengere, na murdarđamas lenca le proroken.’

³¹ Avke korkore phenen avri pre peste, hoj san o čhave olengere, save murdarde le proroken.

³² Ta aven a dokeren oda, so chudle te kerel tumare dada!

³³ Tumen sapale! Tumen čhave le sapengere! Sar šaj denašen olestar, hoj te aven odsudzimen andro peklos?

³⁴ Vašoda bičhavav ke tumende le proroken, le godaveren the le manušen, save hine avrisikade andro Zakonos. Varesaven lendar ukrižinena the murdarena a varesaven lendar marena bičoha andre tumare sinagogi a džana pre lende foros forostar,

³⁵ hoj te aven potrestimen vaš oda, hoj murdarđan le čačipnaskeren a oleha čorđan avri lengero rat pre phuv – le Abelostar dži ko Zachariaš, o čhavo le Barachiašiskero, saves murdarđan maškar o chramos the oltaris.

³⁶ Čačipen tumenge phenav, kada savoro avela pre kada pokoleňje!”

O roviben pal o Jeruzalem

³⁷ “Ó, Jeruzalem, ó, Jeruzalem! Tu, so murdares le proroken a čivkeres le barenca andre ola, save sas ke tu bičhade. Kecivar kamlom te skidel tire čhaven, avke sar e kachňi skidel peskere kachňoren tel peskere kridli, ale na kamenas!

³⁸ Dikh, tumaro kher ačhela omuklo, na ela ňič andre!

³⁹ Bo phenav tumenge, hoj akanastar man imar šoha (ňikda) na dikhena, medik na phenena: ‘Požehňimen oda, ko avel andro nav le Rajeskeru!’”

24

O chramos ela tele čhido

¹ Paľis gela o Ježiš avri andral o chramos a sar džalas het, avle ke leste leskere učeňika, hoj leske te sikaven le chramoskere stavbi.

² Ale o Ježiš lenge odphenda: “Dikhnen kada savoro? Čačipen tumenge phenav, hoj kade na ačhela bar pre bareste! Sa ela tele čhido.”

O pharipena pro koňec sveta

³ Sar bešelas pre Olivovo Verchos, avle pal leste leskere učeňika korkore a phende leske: “Phen amenge, kana oda avela. Pal soste prindžaraha, hoj tu aves a imar hin o koňec le svetoske?”

⁴ O Ježiš lenge odphenda: “Merkinen, hoj tumen vareko te na klaminel!

⁵ Bo ena but ajse, save avena andre miro nav a phenena: ‘Me som o Kristus!’ – a cirdena but dženen pro falošno drom.

⁶ Sar šunena pal o maribena a hoj pes maren o narodi, ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koňec.

⁷ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos; ela bari bokh a pre but thana e phuv razisaľola.

⁸ Oda ela anglune dukha le svetoskere andro trapišagos.

⁹ Akor tumen zaphandena, hoj te aven potrestimen a the murdarde a savore narodi tumen našti avri ačhena vaš miro nav.

¹⁰ Akor but džene oddžana le pačabnastar. Jekh avres dena andre a phral le phrales našti ačhela avri.

¹¹ Avena but falošna proroka a cirdena but dženen pro falošno drom.

¹² Vašoda, hoj o nalačhipen barola, andro but džene šilaľola o kamiben,

¹³ ale oda, ko ľikerela avri dži o koňec, ela spasimen.

¹⁴ A kada evaňelium pal o krališagos pes vakerela pal calo svetos, hoj savore narodi te šunen, a paľis avela o koňec.

¹⁵ Sar dikhena, hoj pre sentno than ačhel oda baro džungipen, so meľarel andre o chramos, avke sar phenda o prorokos Daniel – oda, ko genel, mi ačhalol –

¹⁶ akor ola, save ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi.

¹⁷ Oda, ko ela pro pados, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher.

¹⁸ A oda, ko ela pre mała, te na visaľol pale khere vaš o gada.

¹⁹ No andre ola dživesa ela phares le khabrienge the ole džuvľenge, save den te pijel le čhavoren.

²⁰ Modľinen tumen, hoj te na mušinen te denašel jevende abo pro Šabbat (sombatone)!

²¹ Bo akor ela ajso pharipen, sar mek šoha (ňikda) na sas, kanastar o Del stvorinda o svetos, a imar šoha buter na ela.

²² Te o Raj na kerdahas frimeder ola dživesa, na ulahas zachraňimen ňisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidňa avri, kerďa ola dživesa frimeder.

²³ Te tumenge akor vareko phendahas: ‘Dikh, kade hin o Kristus,’ abo: ‘Kode hino!’ – ma pačan!

²⁴ Bo avena but falošna mesijaša the but falošna proroka a kerena bare znameňja the zazraki, hoj te cirden pro falošno drom – te pes oda ča diňahas – the le avrikidle manušen.

²⁵ Dikhen, phendom tumenge oda anglal!

²⁶ Te tumenge akor vareko phenela: ‘Dikh, pre pušťa hino!’ – ma džan avri. Abo: ‘Dikh, andro khera hino!’ – ma pačan.

²⁷ Bo sar demel o perumos pro vichodos a dičhol les dži o zapados, avke ela, sar avela o Čhavo le Manušeskero.

²⁸ Bo ode, kaj hin o felos le muleskero, pes skidena the o supi.

²⁹ A takoj pal o pharipen andre ole dživesa, o kham kaľola a o čhonoro imar na labola. O čercheňa perena andral o ňebos a o ňeboskere zora pes čhalavena.

³⁰ Akor pes sikavela pro ňebos znameňje le Čhaskero le Manušeskero a savore nipi pre phuv rovena, sar dikhena le *Čhas le Manušeskeres te avel pro ňeboskere chmari* andre zor the andre bari slava.

³¹ Sar šundola e bari truba, bičhavela peskere aňjelen a skidena upre leskere avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoske, andral jekh agor le ňebostar dži andre aver.”

O podobenstvo pal o figovňikos

³² “Le figovňikostar peske len o podobenstvo: Sar leskere konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ňilaj hino pašes.

³³ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj oda hino pašes paš o vudar.

³⁴ Čačipen phenav tumenge, hoj kada pokoleňje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela.

³⁵ O ňebos the e phuv našľona, ale mire lava šoha na našľona.

³⁶ Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ňiko, aňi o ňeboskere aňjela, aňi o Čhavo, ča jekh o Dad.”

Te aven pririchtimen

³⁷ “Sar sas andre ola dživesa, sar dživelas o Noach, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manušeskero.

³⁸ Bo andre ola dživesa angle potopa o manuša chanas the pijenas, lenas romňen a džanas romeste dži andre oda džives, sar geľa o Noach andro korabos

³⁹ a na džanenas ňisostar, medik na avľa e potopa a savoren iľa het – avke ela the sar avela o Čhavo le Manušeskero.

⁴⁰ Akor ena duj džene pre maľa: Jekh ela ilo a dujto ačhela.

⁴¹ Duj džuvľija erňinena malmoha: Jekh ela iľi a dujto ačhela.

⁴² Vašoda ma soven, bo na džanen, andre savi ora the andre savo džives avela tumaro Raj.

⁴³ Ale kada džanen: Te džanľahas o gazdas, andre savi ora rači avela, merkindahas a na domukľahas le živaňiske te džal andre peskero kher.

⁴⁴ Vašoda the tumen aven pririchtimen, bo o Čhavo le Manušeskero avela andre odi ora, savi na užarena.”

Pal o lačho the nalačho sluhas

⁴⁵ “Akor ko hin oda verno the goďaver sluhas, saves ačhaďa leskero raj upral peskere sluhi, hoj len te del te chal pro časos?

⁴⁶ Bachtalo hin oda sluhas, saves leskero raj, sar avela, arakhela oda te kerel.

⁴⁷ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskero barvalipen.

⁴⁸ Ale te peske gondolindahas oda nalačho sluhas andre peskero jilo: ‘Miro raj mek but na avela’ –

⁴⁹ a chudľahas te marel olen, save leha služinen, a čalahas the piľahas le matenca,

⁵⁰ avela o raj ole sluhasko andro džives, savo na užarel, the andre ora, so na džanel.

⁵¹ Rozčhinela les pro jepaš a leskero kotor ela le dujemujengere manušenca. Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukh.”

25

Pal o deš pačivale čhaja

¹ “Akor ela o űeboskero krališagos ajso, sar o deš pačivale čhaja, save ile peskere lampi a gele anglal te užarel le ternes.

² Ale pandž lendar sas godaver a pandž nagodaver.

³ O nagodaver ile peskere lampi, ale na ile peha olejos,

⁴ ale o godaver ile peskere lampi the olejos andro cakli.

⁵ Sar imar but na avelas o terno, indralile (zadriminde) savore a zasute.

⁶ Ale pal jepaš rat vareko vriskinda: ‘Dikh, o terno avel! Džan avri ke leste!’

⁷ Akor uštile savore čhaja a pririchtinenas peske o lampi.

⁸ A o nagodaver phende le godaverenge: ‘Den amen tumare olejostar, bo amare lampi murdaűon andre.’

⁹ Ale o godaver lenge odphende: ‘Na! Hoj te na el frima the amen the tumen. Feder ela, te tumen peske džana te cinel ke ola, save bikenen.’

¹⁰ A sar odgele te cinel, avla o terno. Ola, save sas pririchtimen, gele leha andre pro bijav a phandla pes andre o vudar.

¹¹ Palis doavle the okla čhaja a phenenas: ‘Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!’

¹² Ale ov odphenda: ‘Čačipen tumenge phenav, na prindžarav tumen!’

¹³ Vašoda ma soven, bo na džanen o džives aňi e ora, kana avela o Čhavo le Manušeskero!”

Pal o talenti

¹⁴ “Oda ela avke, sar jekh manuš, savo džalas het pro droma, vičinda peske le sluhon a diňa lenge peskero barvalipen.

¹⁵ Jekhes diňa pandž talenti, avres duj a avres jekh. Sakones diňa pal oda, so džanelas te kerel.

¹⁶ Oda, savo chudla pandž talenti, geľa takoj te kerel buči ole lovenca a zarodňa aver pandž talenti.

¹⁷ Avke the oda, savo chudla duj, zarodňa aver duj.

¹⁸ Ale oda, savo chudla jekh, odgeľa, kopalinda avri andre phuv chev a ode garuđa le rajeskere love.

¹⁹ Palis pal o but časos avla pale o raj ole sluhengero a phučelas lendar, so kerde le lovenca.

²⁰ Avla oda, savo chudla pandž talenti, anda aver pandž a phenda: ‘Rajeja, pandž talenti man diňal, dikh, aver pandž lenca rodňom!’

²¹ Leskero raj leske phenda: ‘Mištes kerďal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral but veci. Av andro radišagos tire rajeskero!’

²² Avla the oda, savo chudla duj talenti a phenda: ‘Rajeja, duj talenti man diňal, dikh, aver duj lenca rodňom!’

²³ Leskero raj leske phenda: ‘Mištes kerďal, lačo the pačivalo sluhona! Salas pačivalo andro frima, ačhavava tut upral but veci. Av andro radišagos tire rajeskero!’

²⁴ Palis avla the oda, savo chudla jekh talentos a phenda: ‘Rajeja, džanavas, hoj tu sal bijileskero manuš. Kides upre ode, kaj na sadzindaľ, a les tuke oda, so na rozčidaľ.

²⁵ Vašoda man daravas a gelom te garuvel tiro talentos andre phuv. Dikh, kade hin oda, so hin tiro!’

²⁶ Ale leskero raj leske odphenda: ‘Nalačo the leňivo sluhona! Džanehas, hoj kidav upre ode, kaj na sadzindom, a lav mange oda, so na rozčindom.

²⁷ Šaj diňal mire love olenge, save keren le lovenca, a sar me avľomas, iľomas mange pale buter.

²⁸ Vašoda len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti.

²⁹ Bo sakones, kas hin, oles ela dino a ela les pherdo. Ale o lestar, kas nane, pes lela the oda, so les hin.

³⁰ A kale sluhas, savestar nane chasna, čhiven avri andro kalipen – ode, kaj ela o roviben a randena le dandena andre dukh.’”

Pal o posledno sudos

³¹ “Sar avela o Čhavo le Manušeskero andre peskeri slava a savore aňjela leha, akor peske bešela pro tronos andre peskeri slava.

³² A savore narodi pes zdžana angle leste a rozulavela len jekhen avrendar avke, sar o pastjeris rozulavel le bakroren the le capen.

³³ Thovela te ačhel le bakroren pal peskeri čači (pravo) sera a le capen pal e bałođni (lavo) sera.

³⁴ Akor phenela o Kralis olenge, save ena pal leskeri čači sera: 'Aven tumen, save san požehñimen mire Dadestar, zalen o krališagos, so sas pririchtimen prekal tumende, kanastar sas kerdo o svetos.

³⁵ Bo somas bokhalo a diñan man te chal, somas smedno a diñan man te pijel, somas cudzincos a priiñan man,

³⁶ somas lango a diñan man te urel, somas nasvalo a avñan pal ma, somas andre bertena a avñan man te dikhel.'

³⁷ Akor leske phenena o čačipnaskere: 'Rajeja, kana tut dikhñam bokhales a čalardam tut, abo smednones a diñam tut te pijel?'

³⁸ A kana tut dikhñam cudzincos a priiñam tut, abo langes a diñam tut te urel?'

³⁹ Kana tut dikhñam nasvales abo andre bertena a avñam pal tute?'

⁴⁰ O Kralis lenge odphenela: 'Čačipen tumenge phenav: Savoro, so kerđan jekheske kale mire nekciknedere phralendar, mange oda kerđan.'

⁴¹ Palis phenela the olenge pal e bałođni sera: 'Tumen prekošle, džan mandar het andre večno jag, so hin pririchtimen prekal o beng the leskere añjela.

⁴² Bo somas bokhalo, a na diñan man te chal, somas smedno, a na diñan man te pijel,

⁴³ somas cudzincos, a na priiñan man, somas lango, a na diñan man te urel, somas nasvalo the andre bertena, a na avñan pal ma.'

⁴⁴ Akor leske the on odphenena: 'Rajeja, kana tut dikhñam bokhales, abo smednones, abo sar cudzincos, abo langes, abo nasvales, abo andre bertena, a na kerđam pašal tu?'

⁴⁵ Akor lenge odphenela: 'Čačipen tumenge phenav: Te oda na kerđan jekheske kale mire nekciknedere phralendar, mange oda na kerđan.'

⁴⁶ A kala džana andro večno trapišagos, ale o čačipnaskere andro večno dživipen.'

26

O rašaja pes dothoven pro Ježiš

¹ Sar dovakerđa o Ježiš savore kala lava, phenđa peskere učeñikenge:

² "Džanen, hoj mek duj džives a ela e Patrađi a o Čavo le Manušeskero ela dino, hoj les te ukrižinen."

³ Akor pes zgele o nekbareder rašaja, o zakoñika the o phuredera le nipengere andre dvora ko nekbareder rašaj Kajfaš.

⁴ Dovakerde pes, hoj le Ježiš počoral chudena a murdarena les.

⁵ Ale phenenas: "Na pro inepos, hoj pes o manuša te na vzburinen pre amende."

O Ježiš pomakhlo andre Betanija

⁶ Sar sas o Ježiš andre Betanija andro kher ko Šimon, saves sas malomocenstvo,

⁷ avña ke leste jekh džuvli. Ola džuvlja sas alabastroskero caklocis le igen dragane olejoha. Sar bešelaso o Ježiš paš o skamind, čhida leske oda olejos avri pro šero.

⁸ Sar oda dikhle o učeñika, choñisalile a phende: "Nane zijan, kajso dragano olejos?"

⁹ Kada olejos pes šaj bikendä vaš o but love a šaj pes diña le čorengel!" ¹⁰ Sar oda dikhña o Ježiš, phenđa lenge: "Soske pre late chan choli? Lačo skutkos mange kerđa.

¹¹ Bo o čore tumenca hine furt, ale me tumenca furt na avava.

¹² Oda, hoj čhida avri o olejos pre miro telos, kerđa pre miro pohrebos.

¹³ Čačipen tumenge phenav, hoj všadzik, kaj pes vakerela pal o svetos kada evañjelium, pes phenela the oda, so kadi džuvli akana kerđa, pre lakero leperiben."

O Judaš zradzinel le Ježiš

¹⁴ Akor jekh le dešudujendar o Judaš Iškarijotsko geña het ko nekbareder rašaja

¹⁵ a phučla: "So man dena, te les tumenge dava andre?" A on dine les tranda (30) rupune minci.

¹⁶ O Judaš akorestar rodelaš drom, sar les te del andre.

E posledno večera

¹⁷ Ešebno džives, sar pes chal o mare bi o droždi, avle o učeñika ko Ježiš a phende leske: "Kaj kames, hoj tuke te pririchtinas o Patrađakero chaben?"

¹⁸ Ov phenđa: "Džan andro foros ke oda the oda manuš a phenen leske: 'O Učitelis tuke phenel: Miro časos hin pašes. Ke tu chava mire učeñikenca o Patrađakero chaben.' "

¹⁹ O učeñika kerde avke, sar lenge oda phenđa o Ježiš, a pririchtinde o chaben.

²⁰ Sar zaračila, bešla o Ježiš le dešudujenca paš o skamind.

²¹ Sar chanas, phenda: "Čaćipen tumenge phenav: Jekh tumendar man dela andre."

²² Sar oda šunde, ačhile igen smutne a phučenast lestar jekh pal aver: "Som oda me, Rajeja?"

²³ O Ježiš odphenda: "Oda, ko peske manca o maro močinela andro čaro, ov man dela andre."

²⁴ O Čhavo le Manušeskero mušinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manušeha, ko les del andre, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na ulilahas (pes narodzindahas)."

²⁵ Pre oda o Judaš, savo les delas andre, phenda: "Som oda me, Rabbi?" O Ježiš leske phenda: "Tu oda phendal."

²⁶ Sar chanas, iľa o Ježiš o maro a palikerđa. Phagerelas, delas le učeňiken a phenda: "Len, chan, kada hin miro telos."

²⁷ Palis iľa e kući, palikerđa, diňa lenge a phenda: "Pijen andral savore,

²⁸ bo kada hin miro rat la zmluvake, so pes čhorel avri vaš but manuša, hoj lenge te el odmukle o bini.

²⁹ Ale phenav tumenge, hoj imar buter šoha (ňikda) na pijava olestar, so barol pre viňica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo tumenca andro krališagos le Dadeskero."

Pheneľ, hoj les omukena savore

³⁰ Gilade e chvala a palis gele pre Olivovo Verchos.

³¹ Akor lenge o Ježiš phenda: "Adi rat tumen savore denašena a omukena man, bo hin pisimen:

"Marava le pastjeris a o bakrore andral o stados pes sa rozdenašena."

³² Ale sar uščava andral o meriben, džava anglal tumende andre Galileja."

³³ Akor leske o Peter phenda: "Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava."

³⁴ O Ježiš leske odphenda: "Čaćipen tuke phenav, hoj mek adi rat, sigeder sar o kohutos gilavela, tu trival man zaprineha."

³⁵ O Peter leske phenda: "Choc tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava." A savore učeňika avke phenenas.

E modlitba andre Getsemansko zahrada

³⁶ Palis lenca o Ježiš avľa pre ajsa than, so pes vičinel Getsemane. Ode phenda peskere učeňikenge: "Bešen tumenge kade, medik man me džava kode te modľinel."

³⁷ Iľa peha le Peter the le duje čhaven le Zebedeoskere. Avľa pre leste baro pharipen a sas igen smutno.

³⁸ Akor lenge phenda: "Miri duša hiňi pro meriben smutno! Ačhen manca kade a ma soven!"

³⁹ Geľa lendar sikra dureder anglal, peľa le mujeha pre phuv a modľinelas pes: "Dado miro, te pes oda del, mi obdžal man kadi kući. Ale na avke sar me kamav, ale sar tu."

⁴⁰ Palis avľa ke peskere učeňika, arakhľa len te sovel a phenda le Peteriske: "So, na birinen manca te el jekh ora upre?"

⁴¹ Ma soven a modľinen tumen, hoj te na džan andro pokušeňje! Bo o duchos kamel oda, so hin lačno, ale o telos hino slabo."

⁴² Pale odgeľa pes djuťovar te modľinel a phenelas: "Dado miro, te man našti obdžal kadi kući a mušinav la te pijel, mi ačhel pes oda, so tu kames!"

⁴³ Sar avľa, arakhľa len pale te sovel, bo cirdelas len igen te sovel.

⁴⁴ Mukľa len, odgeľa pes pale tritovar te modľinel a phenda pale ole lava.

⁴⁵ Palis avľa ko učeňika a phenda lenge: "Akana imar soven a odpočovinen tumenge! Dikh, avľa e ora a o Čhavo le Manušeskero hino dino andro vasta le binošne manušenge."

⁴⁶ Ušten a džas. Miro zradcas hino pašes."

Le Rajes zalen

⁴⁷ Androda, medik o Ježiš vakerelas, avľa o Judaš, jekh le dešudujendar. Leha avenas but nipi khatar o nekbareder rašaja the khatar o phuredera le šabľenca the le pacenca andro vasta.

⁴⁸ Le Ježišoskero zradcas lenge diňa anglal te džanel: "Oda, kas čumidava, oda hin ov. Chuden les."

⁴⁹ Takoj avľa ko Ježiš a phenda: "Smirom tuke, Rabbi!" A čumidľa les.

⁵⁰ O Ježiš leske phenda: "Prijateljina, soske avľal?" Avke avle, chudle les a zaille.

⁵¹ Jekhvareste jekh olendar, savo sas le Ježišoha, iľa avri e šabľa, demađa le nekbaredere rašaskere sluhas a odčhindľa leske o kan.

⁵² O Ježiš leske phenda: “Thov e šablā pale pro than, bo sako, ko pes la šablāha marel, la šablāha the merela.

⁵³ Abo gondolines tuke, hoj našti akana mangav mire Dades a ov mange bičhadāhas buter sar dešuduj (12) legioni aņjelen?

⁵⁴ Ale sar pes palis ačhilahas oda, so hin pisimen, hoj pes avke mušinel te ačhel?”

⁵⁵ Andre odi ora phenda o Ježiš le nipenge: “Avlan pre ma le šablēnca the pacenca, hoj man te zalen sar le živaņis? Sako džives bešavas maškar tumende andro chramos, sikavavas a na phandlan man.

⁵⁶ Ale kada savoro pes ačila, hoj te pes ačhel oda, so pisinde o Proroka.” Androda les savore učeņika omukle a denašle het.

O Ježiš anglo Bari Rada

⁵⁷ On zaile le Ježiš a ligende les ko nekbareder rašaj, ko Kajfaš. Ode pes zgele o zakonika the o phuredera.

⁵⁸ O Peter avelas pal leste dural a doavla džī andre dvora le nekbaredere rašaske. Gela andre a bešla peske le sluhēnca, hoj te dikhel, sar oda savoro doperela.

⁵⁹ O nekbareder rašaja, o phuredera the cali Bari Rada kamenas te arakhel falošno svedectvo pro Ježiš, hoj les te murdaren.

⁶⁰ Ale choc but falošna švedki avle, the avke nič na arakhle. Palis avle duj džene

⁶¹ a phende: “Kada manuš phenda: ‘Me šaj čhivav tele kada chramos a tel o trin džives les pale šaj ačhavav.’”

⁶² Akor ušfila o nekbareder rašaj a phenda leske: “Nič na phenes pre oda, so pre tu kala manuša vakeren?”

⁶³ Ale o Ježiš sas čhit. A o nekbareder rašaj leske phenda: “Thov vera anglo džido Del a phen amenge, či sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskero.”

⁶⁴ O Ježiš leske phenda: “Tu oda phenda. Ale phenav tumenge, hoj akanastar dikhena le Čhas le Manušeskeres te bešel pre čači (pravo) sera le Nekzoralederese a te avel pro ņeboskere chmari.”

⁶⁵ Akor čhingerda o nekbareder rašaj peskere gada a phenda: “Ruhinel pes! So mek kampil amenge švedken? Akana šundan, sar pes ruhinel!

⁶⁶ So pre oda phenen?” A on odphende: “Zasogalinel (zaslužinel) peske te merel!”

⁶⁷ Akor leske chudle te čhungarel pro muj a marenas les pal o šero. Aver les marenas le pacenca

⁶⁸ a phenenas: “Prorokin amenge, Kristus! Ko tut demađa?”

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁹ O Peter bešelās avri pre dvora. Avla ke leste jekh služka a phenda leske: “The tu salas ole Ježišoha andral e Galileja.”

⁷⁰ Ale o Peter zaprinđa anglo savoredženende a phenda: “Na džanav, so vakeres.”

⁷¹ Sar gela paš e brana, dikhla les aver služka a phenda olenge, save ode sas: “The kada manuš sas ole Ježišoha andral o Nazaret.”

⁷² Ale o Peter pale zaprinđa a iļa vera: “Na prindžarav ole manušes!”

⁷³ Na pregela but a ola, save ode ačhenas, avle a phende le Peteriske: “Tu sal čačes jekh lendar, bo šunas oda pal tiro vakeriben.”

⁷⁴ Androda pes o Peter chudla te košel a iļa pre peste vera: “Me na prindžarav ole manušes!” A takoj giļada o kohutos.

⁷⁵ Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phenda: “Sigeder sar o kohutos giļavela, tu man trival zaprineha.” Gela avri a chudla igen te rovel.

27

Le Ježiš anen anglo Pilat

¹ Sig tosara pes dovakerde savore nekbareder rašaja the o phuredera le nipengere pro Ježiš, hoj les dena te murdarel.

² Phandle les, ligende het a oddine le vladariske le Pilatoske.

Le Judašiskero meriben

³ Sar dikhla o Judaš, savo diņa andre le Ježiš, hoj les odsudzinde, sas leske pharo a diņa pale le nekbareder rašajenge the le phurederege ola tranda (30) rupune minci

⁴ a phenda: “Kerdom binos, bo le manušes, savo na kerda nič nalačo, zradzindom pro meriben.” Ale on odphende: “So amen hin andre oda? Oda hin tiri veca!”

⁵ O Judaš čhida ola rupune minci andro chramos, gela het a umblada (figinđa) pes.

⁶ O nekbareder rašaja ile ola love a phende: “Našti len thovas andre le chramoskeri pokladniča, bo oda hin o počiñiben vaš o rat.”

⁷ Dovakerde pes a ole lovenca cinde e mała olear, so kerelas o kuča, hoj ode te parunen le cudzincen.

⁸ Vašoda pes vičinel odi mała “Rateskeri Mała” dži adadžives.

⁹ Akor pes ačiħa oda, so sas phendo prekal o prorokos Jeremiaš:

“Ile ola tranda (30) rupune minci, o počiñiben, pre savo pes dovakerde varesave Izraeloskere nipi,

¹⁰ a dine len vaš e mała oleske, ko kerelas o kuča, avke sar mange prikazinda miro Raj.”

O Ježiš anglo Pilat

¹¹ O Ježiš ačhelas anglo vladaris a o vladaris lestar phučla: “Sal tu o Židoviko kralis?”
O Ježiš leske phenda: “Tu oda vakeres.”

¹² O nekbareder rašaja the o phuredera pre leste but vakerenas, ale ov nič na odphenda.

¹³ Akor leske o Pilat phenda: “Na šunes, keci but pre tu vakeren?”

¹⁴ Ale o Ježiš leske na odphenda aňi jekh lav, vašoda pes o vladaris igen čudalinelas.

¹⁵ Sako berš pre Patradi premukelas o vladaris le nipenge jekhe bertenošis, saves on manganas.

¹⁶ Akor len sas jekh igen nalačo bertenošis, saves vičinenas Barabaš.

¹⁷ Sar pes o nipi zgele, phenda lenge o Pilat: “Kas kamen, hoj tumenge te premukav: Le Barabaš, vaj le Ježiš, saves vičinen Kristus?”

¹⁸ Bo džanelas, hoj les dine andre prekal e zavist.

¹⁹ Sar bešelas pro sudno stolkos, bičhada ke leste leskeri romňi, hoj leske te phenen: “Te na chal tut nič ole čačipnaskere manušeħa, bo adadžives andro suno but cerpindom vaš leske!”

²⁰ Ale o nekbareder rašaja the o phuredera kerde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš a te murdaren le Ježiš.

²¹ O Pilat lendar phučla: “Kas kale dujendar kamen, hoj tumenge te premukav?” On phende: “Le Barabaš!”

²² O Pilat phučla: “Akor, so te kerav le Ježišoha, saves vičinen Kristus?” A savoredžene vrisकिनenas: “Ukrižin les!”

²³ Phučla lendar: “So ajso nalačo kerda?” No on mek zoraleder vrisकिनenas: “Ukrižin les!”

²⁴ Sar dikhla o Pilat, hoj nič našti kerel the hoj o nipi keren mek bareder vika, ĩla o paňi, thoda (omorda) o vasta anglo nipi a phenda: “Me som žužo kale čačipnaskere manušeskere ratar! Pre tumende oda ačhel.”

²⁵ A savore nipi phende: “Leskero rat mi el pre amende the pre amare čhave!”

²⁶ Akor lenge premukla le Barabaš. Ale le Ježiš zbičinda a diňa les te ukrižinel.

O slugađa asan le Ježišostar

²⁷ O slugađa ĩle le Ježiš andre le vladariskero palacis a pašal leste ačhelas cali čata.

²⁸ Čhide leske tele o gada a urde les andro purpurovo plaštoš.

²⁹ Le kandrendar (le trňendar) leske kerde koruna a thode leske la pro šero. Andre čačo vast les dine paca, perenas anglal leste pro khoča, asanas lestar a phenenas: “Mí dživel o Židoviko kralis!”

³⁰ Čhungarenas pre leste, ĩle odi paca a marenas les pal o šero.

³¹ Sar lestar imar preačhile te asal, čhide pal leste tele o purpurovo plaštoš, urde pre leste leskere gada a lidžanas les te ukrižinel.

³² Sar avenas avri, arakhle varesave manušes, savo pes vičinelas Šimon Cirenejsko. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoskero kerestos.

O Ježiš ukrižimen

³³ Avle pre oda than, so pes vičinel Golgota, so hin “le Lebkengero Than”.

³⁴ Dine les te pijel mol mišimen le žlčoha. Ale sar koštoľinda, na kamla te pijel.

³⁵ Sar les ukrižinde, rozulade peske leskere gada a losinenas vaše, [hoj pes te ačhel oda, so phenda o prorokos: “Rozulade peske mire gada a losinenas vaš mire veci.”]

³⁶ Paľis peske o slugađa beše a merकिनenas pre leste.

³⁷ Upral leskero šero dine te pisinel leskeri vina: “Kada hin o Ježiš, le Židengero Kralis”.

³⁸ Jekhetane leha ukrižinde duje živañen, jekhes pal e čači (pravo) sera a dujtones pal e baloññi (lavo).

³⁹ Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas, kerenas le šerenca

⁴⁰ a phenenas: “Tu, so čhives tele o chramos a tel o trin džives les ačhaves, korkoro zachrañin tut! Te sal o Čhavo le Devleskero, av tele pal o kerestos!”

⁴¹ Avke the o nekbareder rašaja le zakoñkenca the le phurederenca asanas lestar a phenenas:

⁴² “Avren zachrañinelas a pes našú zachrañinel? Ov hino o Izraeliko kralis! Mi akana avel tele pal o kerestos a pačaha leske!

⁴³ Pačalas le Devleske, akana les mi zachrañinel, te les kamel! Se phendá: ‘Me som o Čhavo le Devleskero!’ ”

⁴⁴ Asanas lestar the o lotri, save sas jekhetane leha ukrižimen.

⁴⁵ Dešuduj (12) orendar* pro dilos avla kalipen pal cañi phuv a likerđa dži trin ori pal o dilos.

O Ježiš merel

⁴⁶ Vaj trin orendar o Ježiš zoraha vičindá: “Eli, Eli, lama sabachtani?” So hin prethodo: “Devla miro, Devla miro, soske man omukla?”

⁴⁷ Sar oda šunde varesave džene, save ode ačhenas, phende: “Vičinel le Eliaš!”

⁴⁸ Jekh dženo takoj denašelas te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca a delas les te pijel.

⁴⁹ Ale okla džene phenenas: “Muk avke! Dikhaha, či avela o Eliaš les te zachrañinel!”

⁵⁰ Ale o Ježiš pale zorales vriskinda a mula.

⁵¹ Akor o pochtan, so sas figimen andro chramos, phariša pro jepaš uprunestar dži tele, e phuv razisaľolas a o skali pharonas.

⁵² O hrobi pes phundravenas a but sentna manuša ušúle andral o meriben.

⁵³ Sar o Ježiš imar ušúla andral o meriben, avle avri andral o hrobi, gele andro sentno foros a sikade pes but dženge.

⁵⁴ Sar dikhla o velitelis the ola, save leha stražinenas le Ježiš, hoj e phuv razisaľolas the savoro, so pes ačhelas, igen pes daranas a phenenas: “Oda sas čačes o Čhavo le Devleskero!”

⁵⁵ Sas ode the but džuvla, save dikhenas dural. On džanas pal o Ježiš andral e Galileja a kerenas pašal leste.

⁵⁶ Maškar lende sas e Maria Magdalena the e Maria, e daj le Jakoboskeri the le Jozesiskeri, a mek e daj le Zebedeoskere čhavengeri – le Jakoboskeri the le Janoskeri.

Parunen le Ježiš

⁵⁷ Sar zaračila, avla jekh barvalo manuš andral e Arimatija, savo pes vičinelas Jozef. Ov sas tiš le Ježišoskero učeñikos.

⁵⁸ Geľa anglo Pilat a mangelas le Ježišoskero telos. Avke o Pilat prikazindá, hoj leske les te den.

⁵⁹ O Jozef iľa o telos a zapačarđa les andre žuži lepeda.

⁶⁰ Thođa les andre peskero nevo hrobos, so avri kerđa andre skala. Palis zaučhardá o vudar andro hrobos bare bareha a geľa het.

⁶¹ Sas ode e Maria Magdalena the oki aver Maria a bešenas anglo hrobos.

Stražinen o hrobos

⁶² Pre aver džives, so sas Šabbat, pes zgele o nekbareder rašaja the o Farizeja ko Pilat

⁶³ a phende: “Rajeja, avla amenge pre godi, hoj oda zvodcas, medik dživelas, phendá: ‘Pal o trin džives uščava andral o meriben.’”

⁶⁴ Vašoda prikazin, hoj dži o trito džives mištes te stražinen o hrobos, hoj les te na aven leskere učeñika rači te čorel a te na phenen le nipenge, hoj ušúla andral o meriben. Avke ela o posledno klamišagos goreder sar o ešebno.”

⁶⁵ O Pilat lenge phendá: “Hin tumen slugađa, džan a merkinen pre leste, sar ča džanen.”

⁶⁶ Avke on gele, zapečafinde andre o bar a dine le slugađenge te merkinel.

28

O Ježiš uštel andral o meriben

* 27:45 E Grekengeri čhib: Šov orendar dži ko eña ori. Akor genenas ori avres sar adadžives.

¹ Pal o Šabbat (sombat), sar avel avri o kham pro ešebno džives andro kurko, gele e Maria Magdalena the oki dujto Maria te dikhel o hrobos.

² A dikh, e phuv zorales razisařila, bo o aņjelos le Rajeskero avľa tele andral o ņebos, odcirdľa o bar pašal o hrobos a bešľa peske upre.

³ Ov dičholas avri sar bleskos a leskere gada sas parne sar jiv.

⁴ O slugađa pes lestar avke darandile, hoj ačhile sar mule.

⁵ Ale o aņjelos phendľa le džuvlenge: “Tumen ma daran! Bo džanav, hoj roden le Ježiš, savo sas ukrižimen.

⁶ Nane ade, bo ušřila andral o meriben, avke sar phendľa. Aven, dikhen oda than, kaj pašľolas.

⁷ Džan sigo te phenel leskere učeņikenge, hoj ušřila andral o meriben a džal anglal tumende andre Galileja. Ode les dikhena. Leperen tumenge oda, so phendom!”

⁸ Avle sigo avri andral o hrobos a daraha the bare radišagoha denašenas oda te phenel leskere učeņikenge.

⁹ Androda jekhvareste pes lenca o Ježiš arakhľa a phendľa lenge: “Smirom tumenge!” On avle ke leste, bandonas anglal leste a chudenas pes leskere pindrendar.

¹⁰ Akor lenge o Ježiš phendľa: “Ma daran tumen! Džan te phenel mire phralenge, hoj te džan andre Galileja. Ode man dikhena.”

Le slugađengero hiros

¹¹ Sar o džuvľa džanas ko učeņika, varesave ole slugađendar odgele andro foros a phende le nekbaredere rašajenge savoro, so pes ačhila.

¹² Sar pes zgele le phurederenca te dovakerel, dine le slugađen but love

¹³ a phende: “Phenen, hoj leskere učeņika avle rači a čorde les medik tumen sovenas.

¹⁴ A te pes oda došunela o Pilat, amen les prevakeraha, hoj tumen te na el starišagos.”

¹⁵ O slugađa ile o love a kerde avke, sar lenge sas phendo. A kada vakeriben pes rozľigenda maškar o Židi dži adadžives.

O Raj bičhavel le učeņiken

¹⁶ O dešujekh (11) učeņika gele andre Galileja pre oda verchos, kaj lenge phendľa o Ježiš.

¹⁷ Sar les dikhle, bandonas anglal leste, ale varesave pochibinenas.

¹⁸ O Ježiš avľa ke lende a phendľa: “Hin mange diņi savori zor pro ņebos the pre phuv.

¹⁹ Avke džan a keren mange učeņiken andral savore narodi. Bolen len andro nav le Dadeskero, le Časkero the le Sentne Duchoskero

²⁰ a sikaven len te dolikerel savoro, so tumenge prikazindom. Dikhen, me som tumenca pal savore dživesa, medik na ela o koņec le svetoskero.”

O Evaňjelium Pal O MAREK

Pal o Jan Krstiteľ

¹ O evaňjelium pal o čhavo le Devleskero, pal o Ježiš Kristus, chudľa avke,

² sar pisinelas o prorokos Izaiáš:

“Dikh, me bičhavav mire poslos anglal tu a ov pririchtinela prekal tu o drom.

³ *O hangos, so vičinel pre pušta: ‘Pririchtinen o drom le Rajeske, rovňaren avri leskere chodňiki!’ ”*

⁴ O Jan chudľa te bolel pre pušta a phenelas, hoj o manuša te keren o pokaňje a te den pes te bolel, hoj pes lenge te odmukel o bini.

⁵ Avenas ke leste savore manuša andral e Judsko the Jeruzalem. O nipi phenenas avri peskere bini a o Jan len bolelas andro paňi Jordan.

⁶ Ov sas urdo andro gada la favakera srstatar, pašal o per les sas cipuno sirimos a chalas kobilki the malakero medos.

⁷ Ov kazinelas: “Pal mande avel zoraleder, sar som me. Na som hodno anglal leste te bandol a te phundravel o sirimocis pre leskere sandalki.

⁸ Me tumen boldom le paňeha, ale ov tumen bolela le Sentne Duchoha.”

O Ježiš hino boldo

⁹ Andre ola dživesa avľa o Ježiš andral o Galilejsko Nazaret a sas boldo le Janostar andro paňi Jordan.

¹⁰ Sar avelas avri andral o paňi, dikhľa phundrado o ňebos a le Duchos, savo sar holubica avelas tele pre leste.

¹¹ Androda andral o ňebos šundíľa o hangos: “Tu sal miro čhavo, kas kamav. Tutar man hin o radišagos.”

¹² Takoj les o Duchos ligenda pre pušta.

¹³ Sas ode saranda (40) dživesa a sas pokušimen le satanostar. Sas ode le dzive džvirenca a o aňjela pašal leste kerenas.

O Ježiš chudel te služinel

¹⁴ Paloda, sar sas o Jan phandlo andre bertena, avľa o Ježiš andre Galileja, kaj kazinelas o evaňjelium le Devleskero.

¹⁵ Phenelas: “Imar avľa o časos! O krališagos le Devleskero hino pašes. Visaren tumen le binendar a pačan andro evaňjelium!”

O Ježiš vičinel ešebne učerňiken

¹⁶ Sar phirelas pašal o Galilejsko moros, dikhľa le Šimon the leskere phrales le Andrej, sar mukenas e sita andro moros, bo on sas ribara.

¹⁷ O Ježiš lenge phenda: “Aven pal mande a me tumendar kerava ribaren, save chudena le manušen.”

¹⁸ On takoj omukle o siti a gele pal leste.

¹⁹ Sar geľa odarik sikra dureder, dikhľa le Jakob the leskere phrales le Jan, le Zebedeoskere čhaven, sar pre lodka prikeren o siti.

²⁰ Takoj len vičinda. On omukle peskere dades le Zebedeus andre lodka le manušenca, save kerenas prekal leste buči, a gele pal o Ježiš.

Andre sinagoga andro Kafarnaum

²¹ Avke gele andro foros Kafarnaum a pro Šabbat geľa andre sinagoga a sikavelas.

²² On čudalinenas pes oleske, so sikavelas, bo ov na sikavelas sar o zakoňnika, ale sar oda, kas hin autorita.

²³ Ipen akor sas andre sinagoga jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos. Ov vriskinda:

²⁴ “So amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko? Avľal amen te murdarel? Me džanav, ko tu sal: Oda Sentno le Devleskero!”

²⁵ O Ježiš prikazinda ole nalače duchoske: “Čhit, dža andral leste avri!”

²⁶ O nalačo duchos leha čhivkerelas, vriskinda zorales a geľa avri andral leste.

²⁷ Savore pes čudalinenas a phučenas jekh avrestar: “So kada hin – nevo sikaviben? Bo andre autorita prikazinel le nalače duchenge a on les šunen!”

²⁸ O hiros pal leste sigo chudľa te džal pal caľ Galileja.

Sastarel le Peteriskera sasa

²⁹ Sar avle avri andral e sinagoga, o Ježiš, o Jakob the o Jan gele andro kher ko Šimon* the ko Andrej.

³⁰ Ode pašlolas le Šimonoskeri sasuj andre horučka a takoj le Ježišoske phende pal late.

³¹ Ov avla ke late, chudla la vastestar a hazdña upre. E horučka la takoj omukla a oj pašal lende kerelas.

³² Rači, sar zagela o kham, anenas ke leste savore nasvalen the olen, save sas zaphandle le demonenca.

³³ Savore manuša andral o foros pes zgele paš o vudar.

³⁴ O Ježiš sastarda but nasvalen, save pes trapinenas andro nasvalibena a tradña avri but demonen. Na domukla le demonenge te vakerel, bo on les prindžarenas.

Džan andre Galileja

³⁵ Sig tosara, mek sar sas rat, ušfila a gela pro omuklo than, kaj pes modlinelas.

³⁶ Ale o Šimon the ola, save sas leha, les gele te rodel.

³⁷ Sar les arakhle, phende leske: "Sako tut rodell!"

³⁸ O Ježiš lenge phenda: "Aven džas andre aver gava, so hine kade pašes, hoj the ode te vakerav o evaņjelium, bo vaš oda avlom."

³⁹ Vakerelas o evaņjelium pal caļi Galileja andre lengere sinagogi a tradelas avri le demonen.

O malomocno hino sastardo

⁴⁰ Avla ke leste jekh malomocno a mangelas les pro khoča: "Te kamlalas, šaj man sastares!"

⁴¹ Le Ježišoske sas pharo vaš leske, thođa pre leste o vast, chudla pes lestar a phenda: "Me kamav, av sasto!"

⁴² Takoj sastila avri a sas žužo.

⁴³ O Ježiš leske dovakerđa a takoj les bičhada het le lavenca:

⁴⁴ "Šun, ma phen ada ņikaskes, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, lenge pro svedectvo."

⁴⁵ Ale ov džalas a všadzik vakerelas but, so pes ačhila. Vašoda o Ježiš anglo nipi imar našti gela andro fori, ale sas avri pro omukle thana, kaj pal leste avenas o manuša pal savore seri.

2*Sastarel le banges*

¹ Pal varesave dživesa gela o Ježiš pale andro foros Kafarnaum a but džene pes dodžanle, hoj hino khere.

² Takoj pes zgele ajci manuša, hoj na sas kaj te ačhel, aņi paš o vudar. A vakerelas lenge pal o evaņjelium.

³ Akor štar murša lidžanas jekhe banges ko Ježiš,

⁴ ale vaš oda, hoj ode sas but manuša, on pes našti dochudle le nasvaleha ke leste. Avke otkerde e strecha a mukle le banges tele le hadoha ode, kaj sas o Ježiš.

⁵ Sar dikhla o Ježiš lengero pačaben, phenda le bangeske: "Čhavo miro, odmukle tuke hin o bini."

⁶ No bešenas ode the varesave zakoņika a andro jile peske gondolinenas:

⁷ "Sar kada manuš kavke šaj vakerel? Ruhinel pes! ņiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!"

⁸ O Ježiš prindžarda andro duchos, hoj on pal leste kavke gondolinen, a phenda lenge: "So oda gondolinen andre tumare jile?"

⁹ So hin lokeder? Te phenel le bangeske: 'Odmukle tuke hin o bini', či te phenel: 'Ušti, le tiro hados a dža?'

¹⁰ Ale vaš oda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskeres hin pravos the zor te odmukel pre phuv o bini" – phenda le bangeske:

¹¹ "Phenav tuke: Ušti, le tiro hados a dža khere!"

¹² Ov takoj ušfila a savore dikhle, sar iļa peskero hados a gela het. Savore pes čudalinenas, lašarenas le Devles a phenenas: "Mek šoha (ņikda) kajso vareso na dikhlam!"

O Ježiš vičinel le Levi

* 1:29 Oda hin o Peter.

¹³ Geľa pale paš o moros. But manuša džanas pal leste a ov len sikavelas.

¹⁴ Sar džalas, dikhla le Levi, le Alfeoskere čhas, sar bešelas pre colňica, a phenda leske: “Av pal mande!” A ov uštila a geľa pal leste.

¹⁵ Sar o Ježiš bešelas ke leste andro kher pašal o skamind, but colňika the binošne bešenas leha the leskere učeňikenca, bo but ajse manuša pal leste džanas.

¹⁶ Ale sar les dikhle o zakonika the o Farizeja te chal le colňikenca the le binošenca, phučle leskere učeňikendar: “Sar oda, hoj pijel the chal le colňikenca the le binošenca?”

¹⁷ Sar ada šunđa o Ježiš, phenda lenge: “Le sastenge na kempel le doktoris, ale le nasvalenge. Me na avlom te vičinel le čačipnaskeren, ale le binošnen!”

O phučiben pal o postos

¹⁸ Le Janoskere učeňika the o Farizeja pes poscinen. Varesave avle a phučle le Ježišostar: “Soske pes le Janoskere the le Farizejengere učeňika poscinen, ale tire na poscinen?”

¹⁹ A o Ježiš lenge phenda: “Či šaj poscinen o hosci pro bijav, medik hino lenca o terno? Medik hino lenca o terno, našti pes poscinen!”

²⁰ Ale avena ajse dživesa, hoj o terno na ela lenca, a andre ola dživesa pes poscinenca.

²¹ Se ňiko na zasivel le neve pochtaneha e chev pro purane gada, bo palis o nevo pochtan šaj odčinel kotor le puranestar a kerela pes mek bareder chev.

²² A ňiko aňi na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerela e cipa a čulola avri a o gone čhinda. Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone.”

O phučiben pal o Šabbat

²³ Jekh Šabbat (sombat), sar o Ježiš džalas pašal e maľa, kaj sas sadzimen, leskere učeňika chudle te čhingerel o klasi.

²⁴ O Farizeja leske phende: “Dikh, keren oda, so našti keren pro Šabbat!”

²⁵ Ov lenge phenda: “Mek šoha na gendan, so kerđa o David, sar les na sas so te chal a sas bokhalo ov the leskere manuša?”

²⁶ Akor, sar sas nekbareder rašaj o Ebjatar, geľa andro kher le Devleskero a chalas o sentna mare, so šaj chan ča o rašaja a ňiko aver – a diňa the peskere manušen.”

²⁷ Phenda lenge: “O Šabbat hino kerdo prekal o manuš a na o manuš prekal o Šabbat!”

²⁸ O Čhavo le Manušeskero hino Raj the upral o Šabbat.”

3

Sastarel o vast pro Šabbat

¹ Sar geľa pale andre sinagoga, sas ode jekh manuš, saves sas ňevladno vast.

² A kamenas te džanel či les sastarela avri pro Šabbat (sombatone), hoj les te den andre.

³ O Ježiš phenda ole manušeske, saves sas ňevladno vast: “Ačh kade maškaral!”

⁴ A phučla lendar: “Či šaj pro Šabbat mištes te kerel, vaj na? O dživipen te zachraňinel, či te murdarel?” Ale on sas čhit.

⁵ Dikhla pro manuša pašal peste cholaha ale the pharipnaha, bo sas ajse bijileskere. Phenda le manušeske: “Nacirde o vast!” Sar nacirdľa, sastila leske avri a sas ajso sar o dujto vast.

⁶ O Farizeja pes takoj gele te dovakerel le Herodijanenca, sar te murdarel le Ježiš.

O Raj sastarel paš o moros

⁷ O Ježiš peskere učeňikenca geľa paš o moros. Džanas pal leste but manuša andral e Galileja, Judsko,

⁸ Jeruzalem, Idumea the Zajordansko. Džanas pal leste the but nipi andral o Tir the Sidon, bo šunde pal oda, so kerel.

⁹ Le učeňikenge phenda: “Pririchtinen mange e lodka, hoj pes pre ma te na ispiden.”

¹⁰ Bo but dženen sastarđa a savore nasvale pes pre leste ispidenas, bo kamenas pes lestar te chudel.

¹¹ Sar o nalače duchi les dikhenas, perenas anglal leste a vrisकिनenas: “Tu sal o Čhavo le Devleskero!”

¹² Ale o Ježiš lenge zakazinda, hoj ňikaske ada te na phenen avri.

Vičinel le dešudujen

¹³ Paloda o Ježiš geľa pro brehos a vičinda paš peste olen, saven kamla, hoj te džan leha. Sar gele ke leste,

¹⁴ kidña peske avri dešudujen, hoj te aven leha a te bičhavel len te vakerel o evañjelium. Vičinelas len apoštola.

¹⁵ A diña len autorita te tradel avri le demonen.

¹⁶ Kala hine ola dešuduj (12): O Šimon (saveske diña nav Peter),

¹⁷ o Jakob the leskero phral o Jan, le Zebedeoskere čhave (savenge diña nav Boanerges, so hin prethodo: Le Perumorskere Čhave),

¹⁸ o Andrej, o Filip, o Bartolomej, o Matuš, o Tomaš, o Jakob le Alfeoskero čhavo, o Tadeus, o Šimon Kanaansko

¹⁹ the o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradzinda.

Ruhinen pes pro Sentno Duchos

²⁰ Avle andro kher a pale pes zgele igen but manuša. Vašoda len na sas kana mek aňi maro te chal.

²¹ Sar ada šunde le Ježišoskeri famelija, avle, hoj les te len het, bo phende pre leste, hoj našada e godi.

²² O zakoňika, save avle andral o Jeruzalem, phende pre leste, hoj andre leste hin o Belzebul, savo hino vodcas le demonenge, a hoj leskera zoraha tradel avri le demonen.

²³ O Ježiš peske len vičinda a chudľa lenge te vakerel andro podobenstva: “Sar šaj tradel o satan avri le satan?”

²⁴ Te pes o krališagos rozulavela a džala pre peste, oda krališagos našti obačhela.

²⁵ A te pes o kher rozulavela a džala pre peste, oda kher našti obačhela.

²⁶ Avke, te o satan džala korkoro pre peste a rozulavela pes, našti obačhela, ale avľa leskero koňec.

²⁷ Ņiko našti džal ko zoralo murš andro kher te čorel leskere veci, medik ole zorale muršes na phandela. Palis šaj čorel avri leskero kher.

²⁸ Čačipen tumenge phenav, hoj savore bini the o nalače lava, so vakerena o manuša pro Del, lenge ela odmukle.

²⁹ Ale oleske, ko pes ruhinel pro Sentno Duchos, na ela šoha (ňikda) odmuklo, ale leskero binos ačhela pre leste furt.”

³⁰ Bo phenenas: “Hin andre leste nalačo duchos.”

Le Ježišoskeri daj the phrala

³¹ Avľa leskeri daj the leskere phrala, ačhenas avri a dine les te vičinel.

³² Bešenas pašal leste but manuša a phende leske: “Tiri daj the tire phrala tut roden.”

³³ Ov lenge odphenda: “Ko hin miri daj a ko hin mire phrala?”

³⁴ Visalilä ke ola, save leha bešenas, sikada pre lende a phenda: “Dikhen, miri daj the mire phrala.

³⁵ Bo sako, ko kerel le Devleskeri voľa, hino miro phral, miri pheň the miri daj.”

4

O podobenstvo pal o štar phuva

¹ O Ježiš chudľa pale te sikavel paš o moros. A vaš oda, hoj pes zgele igen but manuša, ov gela andre lodka a o manuša sas pre phuv paš o moros.

² Sikavelas len but andro podobenstva a andre peskero sikaviben lenge vakerelas:

³ “Šunen, geľa o manuš te rozčhivkerel o semena.

⁴ Sar rozčhivkerelas, varesave pele paš o drom. Avle o čirikle a chale oda.

⁵ Aver pele pro baruno than, kaj len na sas but phuv a sig barile, bo na gele but tele andre phuv.

⁶ Ale sar avľa avri o kham, zlabarelas len a šučile avri, bo na sas len koreňis.

⁷ Aver pele andro kandre (kraki) a sar o kandre barile, tasade len a na sas lendar chasna.

⁸ Aver pele andre lači phuv, baronas a ande chasna. Varesave tranda (30), varesave šovardeš (60) a varesave šel (100).”

⁹ A phenda lenge: “Kas hin kana pre ada, hoj te šunel, mi šunel!”

Soske sikavel andro podobenstva

¹⁰ Sar sas korkoro, phučle lestar o dešuduj (12) apoštola the okla, save sas paš leste, pal oda podobenstvo.

¹¹ Ov lenge phenda: “Tumenge hin dino te ačhalol o garude veci andral o krališagos le Devleskero, ale kolenge, save hine avri, pes sikavel savoro andro podobenstva,

¹² hoj te dikhel dikhena, ale na dikhena; te šunel šunena, ale na ačhalona, hoj pes te na visaren a te na el lenge odmukle o bini.”

Vakerel avri o podobenstvo

¹³ O Ježiš phučla lendar: "Te na achalón kada podobenstvo, sar paľis achalóna savore okla podobenstva?"

¹⁴ O semena, so rozčhivkerelas o manuš, hin o lav.

¹⁵ Ola, savenge hino sadzimen o lav paš o drom, hine ola, save šunena o lav, ale o satan takoj avel a lel avri o sadzimen lav.

¹⁶ Ola, savenge hino sadzimen pro baruno than, hine ola, save takoj radišagoha prilen o lav, sar les šunen,

¹⁷ ale likerem avri ča pre varesavo časos, bo nane len koreňis. Paľis, sar avel o pharipen vaj pre lende o manuša džan vaš o lav, takoj oddžan le pačabnastar.

¹⁸ Aver, savenge hino sadzimen andro kandre, šunen o lav,

¹⁹ ale o pharipena andre kada džživipen the o klamišagos pal o barvalipen the aver žadosci, so aven andro jilo, tasaven o lav a nane lestar chasna.

²⁰ A aver, savenge hine sadzimen andre lačhi phuv, šunen o lav, prilen les andro jilo a anen chasna – varesave tranda (30), varesave šovardeš (60), varesave šel (100)."

O podobenstvo pal e momeli

²¹ Phenda lenge: "Či pes anel e momeli pre oda, hoj la te garuven tel e piri abo tel o hados? Či na pre oda, hoj la te thoven pro momelaris?"

²² Bo nič nane garudo, so pes na sikavela jekhvar avri. Savoro, so hin zaučhardo, avela avri andro svetlos.

²³ Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!"

²⁴ A phenda lenge: "Šunen mištes! Sava miraha merinen, ajsaha tumenge ela merimen a mek pes tumenge pridela.

²⁵ Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olestar pes lela mek oda, so les hin."

O podobenstvo pal o horčično semenos

²⁶ Ov phenda: "Le Devleskere krališagoha hin avke, sar te ilahas o manuš o semenos a sadzindahas les andre phuv.

²⁷ Rači džal te sovel, tosara uštel a o semenos pes pučinel avri a barol, aňi korkoro na džanel sar.

²⁸ Bo e phuv del ulipen korkori pestar – ešeb (peršo) o phus, paľis o klasos a paľis but dīva andro klasos.

²⁹ A sar dobarol o dīv, takoj pes bičhavel te košinel, bo avla e žatva."

³⁰ Paľis phenda: "Ke soste pripodobňinava le Devleskero krališagos, vaj save podobenstvoha tumenge sikavava?"

³¹ Hin sar horčično semenos, savo pes sadzinel a hino nekcikneder maškar savore semena pre phuv.

³² Ale sar pes sadzinel, chudel te barol a hino nekbareder maškar savore rastlini a hin les ajse bare konara, hoj o čirikle peske šaj bešen andre leskero ciňos."

³³ O Ježiš lenge vakerelas o lav andro but kajse podobenstva – ajci, keci šaj achalónas.

³⁴ No, le manušenge bi o podobenstva na vakerelas, ale sar sas korkoro peskere učeňikenca, lenge phenelas avri sa.

Začhavel e balvaj pro moros

³⁵ Oda džives, sar zaračila, o Ježiš lenge phenda: "Aven džas pre dujto sera le moroskeri."

³⁶ Odgele pašal o nipi a le Ježiš ile peha pre lodka. Džanas leha the aver lodki.

³⁷ Jekhvareste avla bari burka la balvajaha. O vlni demkerenas andre lodka avke, hoj pes pherarelas le paňeha.

³⁸ O Ježiš sovelas peske pre perňica (zahlavkos) palal andre lodka. Uštade les a phende leske: "Učitelina, tuke hin jekh, hoj kade meraha?"

³⁹ Ov uštila a rozkazinda la balvajake the le moroske: "Preačh, čhit!" E balvaj preačhila a sas igen čhit.

⁴⁰ Paľis lenge phenda: "So tumen avke daran? Mek furt tumen nane pačaben?"

⁴¹ Ale on pes igen daranas a phenenas jekh avreske: "Ko hino ov, hoj les e balvaj the o moros šunen?"

5

O zaphandlo manuš andre Gadara

¹ Pregele prekal o Galilejsko moros pre oki sera a doavle andre phuv Gadara.

² Takoj, sar o Ježiš geľa avri andral e lodka, avla pašal o hrobi ke leste jekh manuš, andre savo sas nalačo duchos.

³ Ov bešel as andro hrobi a űiko les imar aűi le lancenca naűti phandelas.

⁴ Bo sas buterval phandlo le lancenca the le putenca pro vasta the pro pindre, ale čhingerelas o lanci a phagerelas o puta. űiko na džanelas so leha te kerel.

⁵ Furt rači the dživese kerelas vika pro brehi the paš o hrobi a korkoro pes marelas le barenca.

⁶ Sar dikhľa le Ježiš dural, denašel as ke leste, peľa pro kħoča

⁷ a vriskinda zorale hangoha: “So man hin tuha, Ježiš, Čhavo le Nekbaredere Devleskero? Le vera anglo Del, hoj man na trapineha!”

⁸ Bo o Ježiš leske phenda: “Nalačo duchona, dža andral leste avri!”

⁹ Avke o Ježiš lestar phučľa: “Sar tut vičines?” Odphenda leske: “Miro nav hin Legion, bo sam igen but.”

¹⁰ A igen les mangelas, hoj len te na tradel andral odi phuv avri.

¹¹ Ode pašes pro brehos sas but bale andro stados

¹² a o demon a les mangelas: “Bičhav amen andre kale bale, hoj te džas andre lende.”

¹³ O Ježiš lenge takoj domukľa a o nalače duchi gele avri andral o manuš andro bale. Calo stados, vaj duj ezera (2 000) bale, denašen as tele le brehoha andro moros a tašľile.

¹⁴ Ola džene, save pasinenas le balen, denašľa a phende ada avri andro foros the pro maľi a o manuša avle te dikhel, so pes ačhila.

¹⁵ Sar avle ko Ježiš a dikhle oles, andre savo sas oda Legion, hoj bešel a hino urdo andro gada a hino paš e godi, predarandile.

¹⁶ Ola, save ada dikhle, vakerenas lenge, so pes ačhila oleha, andre savo sas nalače duchi, the le balenca.

¹⁷ Avke mangelas le Ježiš, hoj te džal avri andral lengeri phuv.

¹⁸ Sar džalas o Ježiš andre loďka, mangelas les oda manuš, či šaj džal leha.

¹⁹ O Ježiš leske na domukľa, ale phenda leske: “Dža khere ke tiri famelija a phen lenge avri, save bare veci tuke kerďa o Raj the savo lačhipen tuke presikaďa.”

²⁰ Geľa a chudľa te vakerel andro Dekapolis, save bare veci leske kerďa o Ježiš; a savore pes čudalinenas.

E Jairoseri čhajori the e nasvali džuvľi

²¹ Sar pale preplavinde pre oki sera le moroskeri, avle ke leste paš o moros igen but manuša.

²² Avľa ko Ježiš o Jairus, jekh vodcas andral e sinagoga. Sar les dikhľa, peľa paš leskere pindre

²³ a igen les mangelas: “E čhajori mange merel. Mangav tut, hoj te aves te thovel pre late o vasta, hoj te sasťol avri a te dživel.”

²⁴ Avke o Ježiš odgeľa leha. Džanas pal leste igen but manuša a ispidenas les pal savore seri.

²⁵ Sas ode jekh džuvľi, savi sas dešuduj (12) berš nasvali pro džuvľikano nasvaliben.

²⁶ Diňa savore peskere love avri le doktorenge a igen but lendar cerpinda, no na sas lake feder, ale ča furt goreder.

²⁷ Sar šunda pal o Ježiš, oj avľa maškar o nipi ko Ježiš palunestar a dotkũinda pes leskere ruchostar.

²⁸ Bo phenda peske: “Ča te man leskere ruchostar dotkũinava, sastuvava avri.”

²⁹ Takoj lake preačhila o rat te džal andral o řelos a šunda andre peste, hoj hiűi avrisastardi le nasvalibnastar.

³⁰ O Ježiš takoj džanľa, hoj lestar e zor geľa avri, visaliľa ko manuša a phučľa: “Ko pes dotkũinda mire ruchostar?”

³¹ O učeűika leske odphende: “Se dikhes, hoj tut o manuša ispiden pal savore seri, a tu phučes: ‘Ko pes mandar dotkũinda?’ ”

³² Ale o Ježiš dikhelas pašal peste, hoj te dikhel, ko ada kerďa.

³³ E džuvľi izdralas daratar – bo džanelas, so pes lake ačhila – peľa angle leste pro kħoča a phenda avri calo čačipen.

³⁴ Ov lake phenda: “Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom. Av sasť andral tiro nasvaliben.”

³⁵ Medik ov laha vakerelas, avle o nipi khatar o Jairosero kher a phende leske: “Tiri čhajori imar muľa. De smirom le Učitelis.”

³⁶ Sar o Ježiš šunda, so le Jairoserke vakerde, phenda leske: “Ma dara tut, ča pača!”

³⁷ Palis na domukľa űikaske pal peste te džal, ča le Peteriske, Jakoboske the leskere phraleske, le Janoske.

³⁸ Avle andro kher ko Jairus a dikhle ode but manušen, save roven a keren bari vika.

³⁹ O Ježiš geľa andre a phendã lenge: “Soske keren vika a roven, se e čhajori na muľa, oj ča sovel!”

⁴⁰ A asanas lestar. No ov tradña savoren avri, iľa la čhajorakera da the le dades the olen, save sas leha, a gele pre oda than, kaj pašlolas e čhajori.

⁴¹ Chudľa la čhajorakero vast a phendã lake: “Talitha kumi!” Oda pes prethovel: “Čhajorije, tuke phenav, ušti!”

⁴² E čhajori takoj uštila a phirelas – sas lake dešuduj berš – a savore pes igen čudalinenas.

⁴³ Ale o Ježiš lenge zakazinda, hoj ňikaske oda te na vakeren. Palis lenge phendã, hoj la te den te chal.

6

O Ježiš andro Nazaret

¹ Palis odgeľa odarik a avľa andre peskero gav, kaj bariľa avri, a leskere učeňika džanas leha.

² Sar sas o šabbat (sombat), chudľa te sikavel andre sinagoga. Sas ode but džene a sar les šunde, čudalinenas pes a phenenas peske: “Khatar les hin kada? Khatar les hin kajsi godi? Sar kerel peskere vastenca ajse zazraki?”

³ Či nane ov o tesaris? Či nane la Mariakero čhavo the o phral le Jakoboske, Jozefoske, Judaske the le Šimonoske? A či nane leskere pheňa amenca?” A na pačanas andre leste.

⁴ O Ježiš lenge phendã: “O prorokos hino bi e pačiv ča andre peskero gav a maškar peskere pašutne the famelija.”

⁵ Našti ode kerďa ňisave zazraki, ča oda, hoj pre varesave nasvale thoďa o vasta a sastarelas len.

⁶ Čudalinda pes, hoj o manuša na pačan. Palis phirelas andro pašutne gava te sikavel.

Bičhavel avri le dešuduje učeňiken

⁷ Vičinda ke peste le dešudujen (12) a chudľa len te bičhavel avri po duje dženen. Diňa len autorita upral o nalače duchi.

⁸ Prikazinda lenge: “Len peha ča e paca pro drom a nič aver – aňi maro, aňi love andro sirimos, aňi zajdica.

⁹ O sandalki šaj uren pro pindre, ale buter gada peha na len.”

¹⁰ Phendã lenge: “Ačhen andre ajso kher, kaj tumen lena, dži akor, medik na džana avri andral oda foros.

¹¹ Te tumen andre varesavo than na prilena, aňi na kamena te šunel, džan odarik het a o prachos pal o pindre keren tele sar svedectvo pre lende.” [“Čačipen tumenge phenav, hoj feder ela pro sudno džives le forenge Sodoma the Gomora, sar ole foroske.”]

¹² On gele avri a kuzinenas, hoj o manuša te keren pokaňje.

¹³ Tradenas avri but monen a makhenas but nasvalen le olejoha a sastarenas len.

O Jan Krstiteľ merel

¹⁴ O kralis Herodes šunda pal o Ježiš, bo všadzik pal leste vakerenas a phenenas: “O Jan Krstiteľ uštila andral o meriben, vašoda andre leste hin adi zor te kerel zazraki.”

¹⁵ Aver phenenas pro Ježiš, hoj hino Eliaš, mek aver phenenas, hoj hino ajso prorokos sar jekh le čirlatune prorokendar.

¹⁶ No sar oda šunda o Herodes, phendã: “Oda hin o Jan, kaske odčhindom o šero. Ov uštila andral o meriben!”

¹⁷ Bo o Herodes diňa le Jan te zalel a te thovel andre bertena. Vašoda, hoj o Herodes ačhila te dživel le Filiposkera peskere phraleskera romňaha,

¹⁸ o Jan dovakerelas le Herodesiske: “Našti džives le phraleskera romňaha!”

¹⁹ Vašoda e Herodijada chalas cholí pro Jan a kamelas les te murdarel, ale našti.

²⁰ Bo o Herodes pes daralas le Janostar, bo džanelas, hoj hino čačipnaskero the sentno murš a chraňinelas les. Rado les šunelas, ale na džanelas, so peske pal oda te gondofinel.

²¹ Ale jekh džives oj šaj kerďa vareso: Sas le Herodesiske o berša a ov kerďa e hoscina prekal peskere generala a velítela the prekal o anglune manuša andral e Galileja.

²² Sar avľa andre e čhaj la Herodijakeri a khelelas, sas ada pre dzeka le Herodesiske the olenge, save leha sas pre hoscina. O kralis phendã la čhake: “Mang mandar, so ča kames, a dava tuke!”

²³ A diňa la lav: “Lav vera, hoj so mangeha, dava tut, dži jepaš mire krališagostar.”

²⁴ Oj geľa avri pal peskeri daj a phučľa latar: “So mange lestar te mangav?” E daj lake odphendã: “Le Janoskero Krstifeliskero šero.”

²⁵ Palis e čhaj takoj sidarelas ko kralis a mangla lestar: “Kamav, hoj mange takoj akana te anes pre tacka o šero le Janoskero Krstifeliskero.”

²⁶ O kralis ačhiła smutno, ale vaš odi vera, so la diña, anglo manuša, save sas pre hoscina, na kamla lake te odphenel.

²⁷ Avke o kralis takoj bičhađa le katos a prikazinda, hoj te anel le Janoskero šero. O katos gela, odčhinda leske o šero andre bertena

²⁸ a anda o šero pre tacka la čhake. A e čhaj diña peskera dake.

²⁹ Sar oda šunde le Janoskere učeñnika, avle, ile leskero telos a thode les andro hrobos.

Čalarel pandž ezere manušen

³⁰ O apoštola pes pale zgele le Ježišoha a vakerenas leske savoro, so kerenas the sikavenas.

³¹ Phenda lenge: “Aven, džas korkore pre varesavo omuklo than, hoj tumenge sikra te odpočovinen.” Bo furt ajci manuša ke lende avenas a oddžanas, hoj len na sas aňi kana te chal.

³² Avke gele la lodkaha varekaj pre omuklo than, hoj te aven korkore.

³³ Ale but nipi len dikhle, hoj džan het a avle pre oda, kaj džan. Vašoda but džene andral savore gavora odarik gele pro pindre a doavle pre dujto sera angle lende.

³⁴ Avke, sar avla o Ježiš avri andral e lodka, dikhla ode but nipen a sas leske pharo pre lende, bo sas sar o bakrove bi o pastjeris. A chudla len te sikavel but veci.

³⁵ Sar imar sas but ori, avle ke leste leskere učeñnika a phende leske: “Pre kada than nane nič a imar hin but ori.

³⁶ Rozmuk len, hoj te džan andro gava the andro fori peske te cinel vareso te chal.”

³⁷ Ale ov lenge odphenda: “Tumen len den te chal!” Phende leske: “Kames, hoj te džas a te cinas maro vaš o duj šel (200) denara* a te das len te chal?”

³⁸ Ov lendar phučla: “Keci tumen hin mare? Džan te dikhel!” Sar pes dodžanle, phende leske: “Pandž mare the duj ribi.”

³⁹ Palis lenge phenda, hoj peske te bešen pre zeleno čar andro partiji.

⁴⁰ Ov bešle peske andro partiji po šel (100) the po penda (50).

⁴¹ Palis iła ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro ņebos, požehñinda, phagerelas o mare a delas le učeñkenge, hoj te poden le manušenge. The ola duj ribi rozulada savoreng.

⁴² Chale savore a čalile.

⁴³ No ole marendar the ribendar mek ačhiła a o učeñnika kidle upre dešuduj (12) pherde bare košara.

⁴⁴ O murša, save chale, sas vaj pandž ezera (5 000) murša.

O Raj phirel pal o moros

⁴⁵ Takoj paloda bičhađa o Ježiš peskere učeñiken, hoj te džan la lodkaha anglal leste andre Betsaida pre dujto sera le moroskeri, medik ov premukela le manušen.

⁴⁶ Sar odgela lendar, gela pro verchos pes te modlinel.

⁴⁷ Sar zaračila, sas e lodka maškar o moros a korkoro o Ježiš sas pre phuv.

⁴⁸ O Ježiš dikhla, hoj pes o učeñnika trapinen le veslenca, bo e balvaj phurdelas pre lende, avke avla ke lende, sar imar vidñisaolas, no mek sas rat†. Phirelas pal o moros a kamla pašal lende te predžal.

⁴⁹ Ale sar les dikhle te phirel pal o paňi, vriskinde, bo gondolinde, hoj dikhen varesave mules.

⁵⁰ Savore les dikhle a darandile. Ale takoj o Ježiš prevakerđa ke lende: “Ma izdran! Me som. Ma daran tumen!”

⁵¹ Gela paš lende andre lodka a e balvaj preačhiła. A igen pes čudalinenas,

⁵² bo na achalile akor, sar pes ačhiła o zazrakos le marenca, bo lengere jile sas zaphandle.

Sastarel andro Genezaret

⁵³ Sar pregele o moros, avle andro Genezaret a ode priphandle e lodka.

⁵⁴ Soča avle avri andral e lodka, o manuša les prindžarde.

⁵⁵ Rozdenašle pes pal cafi odi phuv a anenas le nasvalen pro nošitki ode, kaj šunenias, hoj o Ježiš hino.

⁵⁶ Všadzik, kaj džalas, anenas ke leste le nasvalen avri pro ulici – andro gava, vaj andro fori, vaj pre mała. A mangelas les, či pes šaj dotkñinen ča leskere gadendar, a savore, save pes dotkñinde, sastfile avri.

* 6:37 Oda hin beršeskero počitñiben. † 6:48 Oda sas maškar o trin the šov ori.

7

So melarel le manušes

¹ O Farizeja the varesave zakoňnika, save avle andral o Jeruzalem, pes zgele paš o Ježiš.

² Dikhle, hoj le Ježišokere učeňnika chan o maro melale vastenca, bo na thode (morde) len avke, sar o Farizeja phenenas, hoj kampil te kerel.

³ Bo o Farizeja the savore Židi dolikeren oda, so varekana kerenas o tradiciji le phurendar, hoj medik na thovenas mištes o vasta, na chanas.

⁴ A te aven pal o placos, na chan, medik pes na thoven. Preile le phurendar the but aver tradiciji, ajse sar oda: Sar te thovel avri o pohara, kuča, pira the o međune grati.

⁵ Avke o Farizeja the o zakoňnika lestar phučle: “Soske tire učeňnika na dolikeren o tradiciji le phurendar a chan o maro le melale vastenca?”

⁶ Odphenda lenge: “Tumen dujemujengere, mištes pal tumende prorokinelas o Izaiaš, avke sar hin pisimen:

‘Kala nipi man lašaren le mujeha, ale lengero jilo hino mandar dur.

’Hijaba man lašaren, bo sikaven o sikaviben, so hin le manušendar.’

⁸ Bo omuklan le Devleskero prikazaňje a dolikeren le manušengere tradiciji.”

⁹ A phenda lenge: “Le Devleskero prikazaňje čerinen vaš, tumare tradiciji.

¹⁰ Bo o Mojžiš phenda: *‘De pačiv tira da the le dades! A oda, ko košel la da the le dades, mušinel te merel!’*

¹¹ Ale tumen phenen: “Sako, ko phendahas la dake abo le dadeske: Oda kotor mire barvalipnastar, so šaj diňomas tumenge, thodom pre sera le Devleske,”

¹² a palis leske imar na domuken nič te kerel prekal e daj the prekal o dad.

¹³ Kajse tradicijenca, so likerem a poden dureder, musaren le Devleskero Lav. A but ajse veci kerem!”

¹⁴ Palis vičinda ke peste le nipen a phenda lenge: “Šunen man savore a achalon!

¹⁵ Le manušes na melarel oda, so chal, ale oda, so avel avri andral leskero jilo.

¹⁶ [Te hin varekas kana, hoj te šunel, mi šunel!]

¹⁷ Sar odgeľa le manušendar a geľa andro kher, leskere učeňnika lestar phučle pal oda podobenstvo.

¹⁸ A phenda lenge: “So aňi tumen na achalon? Na achalon, hoj nič, so avel avral a džal andro manuš, les našti melarel?”

¹⁹ Bo oda na džal andre leskero jilo, ale ča andro per a palis džal avri.” Aleha o Ježiš phenda, hoj dojekh chaben hino žužo.

²⁰ A phenda: “Oda, so avel avri andral o manuš, oda les melarel.

²¹ Bo andral o manuš – andral leskero jilo – avel nalačo gondolišagos, te kerel lubipen, te murdarel, te čorel,

²² te pašlol avre romňenca, te kamel o barvalipen, o nalačhipen, te klaminel, nisostar pes te na ladžal, te zavidzinel, te ruhinel pes, te el barikano a te kerel o diliňipen.

²³ Savore kala nalače veci aven andral o jilo a melaren le manušen.”

O pačaben la džuvlakero

²⁴ Uštıla a geľa odarik paš o fori Tir [the Sidon]. Geľa andro kher a na kamla, hoj pes ada vareko te dodžanel, ale našti pes garuda.

²⁵ Takoj šunda pal leste jekh džuvli, sava sas čhajori, andre savi sas nalačo duchos. Oj avla a peľa paš le Ježišokere pindre.

²⁶ Sas Grekiňa a sas andral e phuv Fenicija andre Sirija. Mangelas les, hoj te tradel avri le demonos andral lakeri čhajori.

²⁷ Ale o Ježiš lake phenda: “Domuk, hoj ešeb (peršo) te čalon o čhave, bo nane šukares te lel le čhavege o maro a te čhivel les le rikonorenge.”

²⁸ Ale oj leske odphenda: “He Rajeja, ale the o rikonore chan telal o skamind o trušini, so peren le čhavendar.”

²⁹ Phenda lake: “Vaš oda lav, so phendal, dža! O demonos imar geľa avri andral tiri čhaj.”

³⁰ Sar geľa andre peskero kher, arakhľa peskera čhajora te pašlol pro hađos a o demonos imar geľa andral late avri.

O kašuko the šepetlivo manuš

³¹ Palis geľa het pašal o Tir prekal e phuv Sidon. A odarik geľa pašal e phuv, so pes vičinel Dekapolis, ko Galilejsko moros.

³² A ande ke leste manušes, savo sas kašuko the igen šepetlivo, a mangelas les, hoj te thovel pre leste o vasta.

³³ O Ježiš les iła pašal o nipi sikra dureder, thođa peskere angušta andre leskere kana, čhungarđa a dotkñinda pes leskera čhibatar.

³⁴ Palis dikhla pro ñebos, pharipnaha peske vzdichñinda a phenda: "Effatha!" So hin: "Phundrav tut!"

³⁵ Takoj pes phundrade leskere kana the leskeri čhib a vakerelas imar žužes.

³⁶ O Ježiš prikazinda le manušenge, hoj ada te na vakeren ñikaskes. Ale so buter lenge prikazinelas, on mek buter vakerenas.

³⁷ Igen pes čudalinenas a phenenas: "Sa kerel mištes! Kerel, hoj o kašuke šunen a o ñeme vakeren!"

8

Čalarel štar ezere manušen

¹ Andre ola dživesa, sar sas pale zgele but manuša a na sas len so te chal, o Ježiš vičinda ke peste le učeñiken a phenda lenge:

² "Pharo mange hin vaš kala manuša, bo imar trin dživesa hine manca a nane len so te chal.

³ Te len bičhavava khere bokhalen, odperena pal o drom, bo varesave avle dural."

⁴ O učeñika leske odphende: "Ko pre kada omuklo than šaj dochudel maro, hoj te čalarel kajci manušen?"

⁵ Ale phučla lendar: "Keci tumen hin mare?" Odphende leske: "Efta."

⁶ Rozkazinda le manušenge, hoj peske te bešen pre phuv. Ila ole efta mare, palikerđa le Devleske, phagerelas a podelas o maro le učeñikenge, hoj on te poden le manušenge. A kerde avke.

⁷ Sas len the varesave cikne ribi, the vaš ola palikerđa a phenda, hoj len te poden.

⁸ Avke chanas a čalile. Olestar, so ačhila, kidle upre efta košara.

⁹ Ola, save chanas, sas vaj štar ezera (4 000) manuša. Palis len bičhađa het,

¹⁰ a takoj geľa le učeñikenca andre lodka a avla andre phuv Dalmanuta.

O Farizeja mangel znamenje

¹¹ Avle paš leste o Farizeja a chudle pes leha te kerel. Mangelas lestar znamenje andral o ñebos a oleha les probalinenas (skušinenas).

¹² Phares peske vzdichñinda andro duchos a phenda: "Soske kala manuša mangel znamenje? Čačipen phenav tumenge, hoj kale manušenge na ela dino ñisavo znamenje."

¹³ Mukla len ode, geľa pale andre lodka, a pregeľa pre oki sera le moroske.

O phučiben pal o kvasos

¹⁴ Andre lodka len sas ča jekh maro, bo bisterde peha te lel.

¹⁵ O Ježiš lenge dovakerelas: "Merkinen tumenge pre le Farizejengere the le Herodesiskere droždi!"

¹⁶ Palis vakerenas maškar peste: "Vašoda vakerel, bo nane amen maro."

¹⁷ O Ježiš džanelas, so vakerenas a phenda lenge: "Soske pal oda vakeren, hoj nane tumen maro? So mek furt na achalon? Hine tumare jile zaphandle?"

¹⁸ Hin tumen jakha – a na dikhen? Hin tumen kana – a na šunen? Soske bisterdan:

¹⁹ Sar ola pandž mare rozulavavas maškar o pandž ezera (5 000) manuša, keci pherde košara kidnan upre olestar, so ačhila?" Phende leske: "Dešuduj (12)."

²⁰ "A sar ola efta mare rozulavavas maškar o štar ezera (4 000) manuša, keci pherde košara kidnan upre olestar, so ačhila?" Odphende: "Efta."

²¹ A phenda lenge: "So mek furt na achalon?"

Sastarel le kores andre Betsaida

²² Palis avle andre Betsaida. Ande ke leste jekhe kores a mangelas les, hoj pes lestar te dotkñinel.

²³ O Ježiš chudla le kores vastestar a iła les avri andral o gav. Ode leske le šlinenca makhla o jakha, thođa pre leste o vasta a phučla lestar: "Dikhes vareso?"

²⁴ O koro dikhla upre a phenda: "Dikhav le manušen, ale dičhon avri sar stromi, so phiren."

²⁵ O Ježiš pale thođa pre leskere jakha o vasta a chudla te dikhel. O koro avke sasfila avri, hoj dikhelas savoro žužes.

²⁶ Bičhađa les khere a phenda leske: "Ma dža andre oda gav [aňi pal oda ma phen ñikaskes!]"

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

²⁷ Palis geła o Ježiš le učeñikenca andro gavora andre phuv Cezarea Filiposkeri. Pal o drom lendar phučła: “So pal mande phenen o manuša? Ko phenen, hoj som?”

²⁸ Odphende leske: “Jekh phenen, hoj sal o Jan Krstiteľ, aver, hoj o Eliaš, a pale aver, hoj sal jekh le prorokendar.”

²⁹ Ov lendar phučła: “Ko phenen tumen, hoj som?” O Peter leske odphenda: “Tu sal o Kristus!”

³⁰ No prikazinda lenge, hoj ñikaske pal leste te na phenen avri.

O Ježiš vakerel pal peskero meriben

³¹ Palis len chudła te sikavel, hoj o Čhavo le Manušeskero mušinela but te cerpinel a te el odčhido le phuredendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoñikendar a hoj mušinela te merel a pal o trin dživesa te uštel andral o meriben.

³² Vakerelas lenge pal oda phundradones. Akor o Peter les iła pre sera a chudła leske te dovakerel.

³³ Ale o Ježiš visalila, dikhła pro učeñika a pokarhinda le Peter: “Dža mandar het, Satan, bo na gondolines pre le Devleskere veci, ale pre le manušeskere!”

Sar te džal pal o Ježiš

³⁴ Palis vičinda ke peste le manušen the le učeñiken a phenda lenge: “Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes. Mi lel pre peste peskero kerestos a mi avel pal ma.

³⁵ Bo sako, ko kamel te zachrañinel peskero dživipen, našavela les, ale ko našavela peskero dživipen vaš ma the vaš o evañjelium, zachrañinela les.

³⁶ Bo so hin le manušes oleshtar, te dochudela calo svetos, ale o dživipen našavela?

³⁷ So o manuš šaj del vaš peskero dživipen?

³⁸ Bo vaš dojekh, ko pes ladžala vaš ma the vaš mire lava andre kada lubikano the binošno svetos, pes ladžala the o Čhavo le Manušeskero, sar avela le sentne añjelenca andre slava peskere Dadeskeri!”

9

¹ O Ježiš lenge phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj tumendar, save kade ačhen, hine varesave, save na dikhena o meriben, medik na dikhena le Devleskero krališagos te avel andre zor.”

O Ježiš pes čerinel andre slava

² Pal o šov džives o Ježiš iła peha le Peter, le Jakob the le Jan a sas korkore pro učo verchos. Ode pes anglal lende čerinda.

³ Leskere gada sas parne sar jiv – ajse parne, hoj ñič pre phuv len na kerđahas parnered.

⁴ A sikađa pes lenge o Eliaš the o Mojžiš a vakerenas le Ježišoha.

⁵ Akor phenda o Peter le Ježišoske: “Rajeja, mištes amenge hin kade! Keras trin stani – tuke jekh, le Mojžišoske jekh the le Eliašoske jekh.”

⁶ O Peter na džanelas, so te phenel, bo igen predarandile.

⁷ Jekhvareste avla e chmara, zaučharda len a andral e chmara prevakerđa ke lende o hangos: “Kada hin miro Čhavo, saves kamav. Les šunen!”

⁸ Takoj sar pes obdikhle, imar na dikhle paš peste ñikas, ča le Ježiš korkores.

⁹ Sar avenas tele pal o verchos, phenda lenge o Ježiš, hoj oda, so dikhle, ñikaske te na vakeren avri, medik o Čhavo le Manušeskero na uštela andral o meriben.

¹⁰ On dolikerde oda, so lenge o Ježiš phenda, ale phučenas jekh avrestar: “So oleha gondolinel, sar phenel, hoj uštela andral o meriben?”

¹¹ A phučle lestar: “Soske phenen o zakoñika, hoj ešeb (peršo) mušinel te avel o Eliaš?”

¹² Ov lenge odphenda: “Čačipen hin, hoj o Eliaš avela ešebno a prikerela sa. Ale soske hin pisimen pal o Čhavo le Manušeskero, hoj mušinela te el odčhido a but te cerpinel?”

¹³ Phenav tumenge, hoj o Eliaš imar avla, ale kerde leha, so kamle, avke sar pal leste hin pisimen.”

Tradel avri le nalače duchos andral o čhavoro

¹⁴ Sar avle pale paš o učeñika, dikhle pašal lende but manušen a hoj varesave zakoñika pes lenca vesekedinen.

¹⁵ Ola manuša, sar dikhle le Ježiš, igen radisaonas a avle les te pozdravinel.

¹⁶ O Ježiš lendar phučła: “Pal soste pes lenca vesekedinen?”

¹⁷ Jekh ole manušendar leske odphenda: “Rajeja, andom ke tu mire čhas, bo hin andre leste o ñemo duchos a našti vakerel.

¹⁸ Všadzik, kaj pre leste oda avel, čivkerel leha, marel leske pro muj o peni, randel le dandena a ačhel sar kašt. Phendom tire učeñikenge, hoj les te traden andral leste avri, no našti oda kerde.”

¹⁹ O Ježiš lenge odphenda: “Ó, manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava? Dži kana tumen mek zlikerava? Anen les ke mande!”

²⁰ Ande les paš leste a sar oda duchos dikhla le Ježiš, čivkerelas le čhavoreha. Ov pela pre phuv, kuñinelas pes a pro muj leske marelas o peni.

²¹ O Ježiš phučla leskere dadestar: “Kanastar hino ajso?” Ov odphenda: “Ciknorestar.

²² Buterval les čhivelas andre jag the andro pañi, hoj ča les te murdarel. Te šaj vareso keres, av jileskero ke amende a pomožin amenge.”

²³ O Ježiš leske odphenda: “Soske phenes: ‘Te šaj?’ Oda, ko pačal, savoro šaj kerel!”

²⁴ Ole čhaveskero dad takoj zvičinda: “Pačav, Rajeja! Pomožin mange, hoj feder te pačav!”

²⁵ Sar o Ježiš dikhla, hoj pes mek buter manuša skiden, pokarhinda ole nalačhe duchos a phenda leske: “Tu ñemo the kašuko duchona, prikazinav tuke: Av andral leste avri a šoha buter andre leste ma dža!”

²⁶ O duchos leha čivkerelas, vriskinelas a pañis geła avri. O čhavoro sas sar mulo, vašoda but džene phende, hoj muła.

²⁷ Ale o Ježiš les chudla vastestar, hazdña les a uštıla.

²⁸ Sar o Ježiš avla andro kher a imar sas korkore le učeñikenca, phučle lestar: “Soske les amen našti tradiñam avri?”

²⁹ Odphenda lenge: “Kajse demonen našti te tradel avri, ča la modlitbaha [the le postoha].”

Dujtovar vakerel pal peskero meriben

³⁰ Pañis gele het odarik a džanas pašal e Galileja. O Ježiš na kamelas, hoj alestar vareko te džanel.

³¹ Bo le učeñiken sikavelas a phenelas lenge: “O Čhavo le Manušeskero ela dino andro vasta le nipenge a murdarena les, ale pro trito džives uštela andral o meriben.”

³² O učeñika na ačaloñas ole laveske, ale te phučel lestar pal oda pes daranas.

O Raj sikavel, ko hin bareder

³³ Avle andro Kafarnaum. Sar sas andro kher, phučla lendar o Ježiš: “Pal soste vakerelas maškar peste, sar avahas pal o drom?”

³⁴ Ale on sas čhit. Bo sar avenas pal o drom, vakerenas pal oda, ko hin lendar nekbareder.

³⁵ O Ježiš peske bešla, vičinda le dešudujen a phenda lenge: “Oda, ko kamel te el ešebno, mi el posledno a mi služinel savorenge.”

³⁶ Pañis iła čhavores a ačhada les maškar lende. Sar les iła pro vasta, phenda:

³⁷ “Sako, ko prilela jekhes kajse čhavorendar andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, na man prilel, ale Oles, ko man bičhada.”

Ko na džal pro Ježiš, hino leha

³⁸ O Jan leske phenda: “Rajeja, dikhlam varesave manušes, sar andre tiro nav tradelas avri le demonen a na domukahas leske ada, bo na phirel amenca.”

³⁹ Ale o Ježiš lenge phenda: “Ma brañinen leske! Bo ñiko, ko kerel andre miro nav zazraki, našti vakerel takoj namištes pal mande.

⁴⁰ Bo ko na džal pre amende, hino amenca!

⁴¹ Čačipen phenav tumenge, hoj sako, ko tumen dela te pijel jekh poharis pañi andre miro nav, bo san le Kristoskere, čačes chudela peskeri odmena.”

Te na cirdel avres pro binos

⁴² “Oleske, ko kerel, hoj te oddžal andral o pačaben jekh kale ciknorendar, save pačan andre ma, ulahas feder, te leske thodehas baro bar* pre meñ a čhidehas les andro moros!

⁴³ A te tut cirdela tiro vast te kerel o binos, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro dživipen bi o vasta, sar te džal soduje vastenca andro peklos, andre odi jag, so šoha (ñikda) na murdalol andre!

⁴⁴ [Ode, kaj lengero kirno na merel a e jag na preačhel!]

⁴⁵ A te tut cirdela pro binos tiro pindro, odčhin les, bo feder tuke hin te džal andro dživipen bi o pindro, sar te el čhido soduje pindrenca andro peklos, andre jag, so šoha na murdalol andre!

* 9:42 Oda hin o baro bar andral o malmos.

⁴⁶ [Ode, kaj lengero kirmo na merel a e jag na preačhel!]

⁴⁷ A te tut cirdela pro binos tiri jakh, džubin la avri, bo feder tuke hin te džal jekha jakhaha andro Devleskero krališagos, sar soduje jakhenca te el čhido andro peklos!

⁴⁸ Ode, kaj lengero kirmo na merel a e jag na murdaľol andre!

⁴⁹ Bo dojekh ela žužardo la jagaha, avke sar dojekh obeta pes žužarel le loneha.

⁵⁰ O lon hino lačo, ale te o lon našavela peskero londipen, soha les londareha? Mi el andre tumende o lon a dživen andro smirom jekh avrenca!"

10

Pal o rozvodos

¹ O Ježiš odarik ušćila a geľa andre Judsko the andre phuv pal o Jordan. A pale pes zgele paš leste igen but nipi a ov len sikavelas avke sar furt.

² Androda avle ke leste o Farizeja a phučle lestar, či šaj omukel o rom peskera romňa, bo kamenas les te chudel avri.

³ O Ježiš lenge odphenda: "So tumenge prikazinda o Mojžiš?"

⁴ Odphende: "O Mojžiš domukľa le muršeske te pisinel o rozvodno ľil a te premukel la romňa."

⁵ O Ježiš lenge odphenda: "O Mojžiš tumenge pisinda oda prikazaňje, bo tumare jile hine barune.

⁶ Ale ešebnovarestar, sar stvorinda o svetos, o *Del stvorinda len sar muršes the džuvľa.*

⁷ *Vašoda oddžala o murš la datar the le dadestar a ela jekhetane la romňaha*

⁸ *a on duj džene ena jekh telos.* Avke imar nane duj, ale jekh telos.

⁹ Vašoda, so o Del phandľa, o manuš te na rozphandel!"

¹⁰ Paľis, sar sas andro kher, phučle lestar pal oda o učeňika.

¹¹ O Ježiš lenge phenda: "Sako, ko omukel peskera romňa a lel peske avra, kerel laha lubipen.

¹² A te e romňi omukela peskere romes a lela peske avres, tiš kerel lubipen."

O Raj požehňinel le čhavoren

¹³ Anenas ke leste le čhavoren, hoj te thovel pre lende o vasta, ale o učeňika len na domukenas.

¹⁴ Sar o Ježiš oda dikhľa, cholisalila a phenda lenge: "Domuken le čhavorenge te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengero hin o krališagos le Devleskero.

¹⁵ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskero krališagos sar čhavoro, šoha (ňikda) andre na džala."

¹⁶ Paľis lelas o Ježiš le čhavoren pro vasta, thovelas pre lende o vasta a žehňinelas lenge.

O barvalo terno murš

¹⁷ Sar džalas pal o drom, avľa ke leste jekh terno manuš, peľa anglal leste pro khoča a phučľa lestar: "Lačo Učitelina, so te kerav, hoj te dochudav o večno dživipen?"

¹⁸ O Ježiš leske phenda: "Soske man vičines lačo? Ňiko nane lačo, ča jekh o Del.

¹⁹ O prikazaňja džanes: *'Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre tiro pašutno! Ňikaha na thoveha avri! De pačiv tira da the le dades!'*"

²⁰ Ov leske odphenda: "Učitelina, savoro kada imar terňipnastar dolikerav."

²¹ Akor pre leste dikhľa o Ježiš kamibnaha a phenda leske: "Mek jekh tuke kempel: Dža, biken savoro, so tut hin, a rozde le čorenge a ela tut o barvalipen andro űebos. Paľis av a phir pal ma!"

²² Sar šunda ola lava, ačhila smutno a geľa het, bo sas les but barvalipen.

Pal o barvalipen

²³ O Ježiš dikhľa pre peskere učeňika a phenda: "Sar phares pes dochudena andro Devleskero krališagos ola, kas hin o barvalipen!"

²⁴ O učeňika pes igen čudalinenas leskere lavenge, ale o Ježiš lenge ada phenda mek jekhvar: "Čhavorale, sar phares hin te džal andro krališagos le Devleskero [olenge, save pes muken pro barvalipen].

²⁵ Lokeder hin la favake te predžal prekal e suvakeri chev sar le barvaleske andro krališagos le Devleskero."

²⁶ On pes mek buter čudalinenas a jekh avreske phenenas: "Akor, ko šaj el spasimen?"

²⁷ O Ježiš dikhľa pre lende a phenda: "Ko manuša pes oda na del, hoj pes te ačhel, ale le Devleske šaj. Bo o Del šaj kerel savoro."

²⁸ Akor chudľa te vakereľ o Peter: "Dikh, amen omukľam savoro a geľam pal tu."

²⁹ O Ježiš odphenda: “Čaćipen tumenge phenav, hoj dojekh dženo, ko omukla vaš ma the vaš o evaňjelium peskero kher, vaj le phralen abo le pheňen, vaj la da abo le dades, vaj le čhaven abo o mali,

³⁰ dochudela imar akana andre kada časos šelvar ajci khera, phralen, pheňen, dajen, čhaven the mali – choc pre leste o manuša džana – a andro časos, so avela, o večno dživipen.

³¹ Ale but olendar, ko hine ešebne (perše), ena posledna a o posledna ena ešebne.”

Tritovar vakereľ pal peskero meriben

³² Džanas le dromeħa upre andro Jeruzalem. O Ježiš džalas anglal lende a le učeňiken andro jilo na sas smirom. A ola, save džanas pal lende, pes daranas. Īa le dešudujen pale pre sera a vakereľas, so pes leske ačhela:

³³ “Šunen, džas upre andro Jeruzalem a o Čhavo le Manušeskero ela dino le nekbareder rašajenge the le zakoňikenge. Odsudzinena les pro meriben a dena les le Nažidenge.

³⁴ Asana lestar, čhungarena pre leste, zbičinena les a murđarena, ale pro trito džives uštela andral o meriben.”

Le Zebedeoskere čhavengero mangipen

³⁵ O Jakob the o Jan, o čhave le Zebedeoskere, avle ko Ježiš a phende leske: “Učitelina, kamas, hoj amenge te keres sa, so tutar mangaha.”

³⁶ Ov lenge phenda: “So kamen, hoj tumenge te kerav?”

³⁷ Odphende: “De amenge, hoj te bešas jekh pre tiri čači (pravo) a aver pre balođňi (lavo) sera, akor sar bešeħa pro tronos andre tiri slava.”

³⁸ Ale o Ježiš lenge odphenda: “Tumen na džanen, so mandar mangen. Či šaj pijen odi kuči, savi me pijav, a či šaj aven bolde ole bolipnaha, saveħa me som boldo?”

³⁹ Odphende: “Šaj.” O Ježiš lenge phenda: “Čaćipen hin, hoj pijena odi kuči, so me pijav. The ole bolipnaha, saveħa som me boldo, the tumen avena bolde.

⁴⁰ Ale nane man pravos te phenel, ko bešeħa pal miri čači the balođňi sera. Ola thana ena dine olenge, prekal kaste hine pririchtimen.”

⁴¹ Sar oda šunde okla deš učeňika, sas choľamen pro Jakob the pro Jan.

⁴² Ale o Ježiš peske len vičinda: “Džanen, hoj o vladara ľidžan le naroden zoraha a o bare raja trapinen le nipen.

⁴³ Ale maškar tumende te na el avke! Ale oda, ko kamel te el baro maškar tumende, mi el tumaro sluhas.

⁴⁴ Oda, ko kamel te el te el maškar tumende ešebno, mi služinel savorenge.

⁴⁵ Bo aňi o Čhavo le Manušeskero na avľa, hoj leske te služinen, ale hoj ov te služinel a te počinel peskere dživipnaha vaš o but manuša.”

Sastarel le kores paš o Jericho

⁴⁶ Palis avle andro Jericho. Sar avelas o Ježiš le učeňikenca the but manušenca avri andral o Jericho, o koro Bartimeus, le Timaoskero čhavo, bešeľas paš o drom a zobrinelas.

⁴⁷ Sar šunđa o koro, hoj avel o Ježiš Nazaretsko, chudľa te vriskinel: “Ježiš, čhavo le Davidoskero, av ke ma jileskero!”

⁴⁸ O nipi leske phenenas, hoj te čhitel, no ov mek zoraľeder vriskinelas: “Čhavo le Davidoskero, av ke ma jileskero!”

⁴⁹ O Ježiš zaachila a phenda: “Vičinen les!” Vičinde le kores a phende leske: “Ma dara! Ušti, vičinel tut!”

⁵⁰ O koro čhida tele peskero plaštos, chučila upre a geľa ko Ježiš.

⁵¹ O Ježiš leske phenda: “So kames, hoj tuke te kerav?” O koro leske odphenda: “Učitelina, kamav te dikhel!”

⁵² Akor leske o Ježiš phenda: “Dža, tiro pačaben tut sastarďa!” Ov takoj chudľa te dikhel a džalas pal o Ježiš.

11

Le lašaribnaha avel andro Jeruzalem

¹ Sar imar sas pašes paš o Jeruzalem, paš e Betfaga the Betanija pre Olivovo Verchos, bičhaďa o Ježiš duje peskere učeňiken

² a phenda lenge: “Džan andre kada gav, so hin angle tumende, a takoj soča džana andre, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek ņiko na bešľa. Odphanden les a anen les kade.

³ Te tumendar vareko phučela: ‘Soske oda keren?’ – phenen leske: ‘Le Rajeske les kampil, ale maj les anela pale.’ ”

⁴ Gele a arakhle le somaricis zaphandles ko vudar, avri paš o drom a odphandle les.

⁵ Varesave nipi, save ode ačenas, phučle lendar: “Soske odphanden le somaricis?”

⁶ On lenge odphende avke, sar lenge phenda o Ježiš, a mukle len te džal.

⁷ Avke ande le somaricis ko Ježiš, čhide pre leste peskere gada a o Ježiš peske pre leste bešla.

⁸ But džene rakinenas peskere gada pro drom a aver čingerenas o prajti pal o stromi pre maľa a rakinenas pro drom.

⁹ Ola nipi, save džanas angle leste the pal leste, vičinenas:

“Hosanna! Požehñimen oda, ko avel andro nav le Rajeskeru!”

¹⁰ Požehñimen hin o krališagos amare dadeskeru le Davidoskeru, savo avel! *Hosanna andro ñebos!”*

¹¹ O Ježiš geľa andro Jeruzalem andro chramos a savoro peske predikhľa. Palis odgeľa le učeñikenca andre Betanija, bo sas but ori.

Prekošel o figovñikos

¹² Sar pre aver džives gele andral e Betanija, sas bokhalo.

¹³ Dural dikhľa o figovñikos a geľa te dikhel, či upre na ela varesavo ovocje. Ale sar doavľa ko stromos, na sas upre nič, ča o prajti, bo na sas le figengeru časos.

¹⁴ Akor o Ježiš phenda: “Imar buter šoha (ñikda) te na chal ñiko tiro ovocje!” A šunde ada leskere učeñika.

Žužarel o chramos

¹⁵ Sar avle andro Jeruzalem, o Ježiš geľa andro chramos a chudľa te tradel avri olen, save cinenas the bikenenas. Previsarda o skaminda olenge, save vatinenas o love, the olenge, save bikenenas le holuben.

¹⁶ A na domukľa ñikaske, hoj vareso te prelídžal prekal o chramos.

¹⁷ Sar len sikavelas, phenelas: “Či nane pisimen: *‘Miro kher pes vičinelu kher prekal o modlitbi prekal savore narodi?’* Ale tumen lestar kerđan kher prekal o živaña!”

¹⁸ Šunde ada o zakoñika the o nekbareder rašaja a rodenas, sar les te murdarel. Daranas lestar, bo le nipenge sas pre dzeka, so o Ježiš sikavelas.

¹⁹ Sar zaračolas, džanas avri andral o foros.

O sikaviben pal o figovñikos

²⁰ Palis sig tosara, sar džanas pašal o figovñikos, dikhle, hoj calo šučila avri dži andro koreñis.

²¹ O Peter peske leperda, so phenda o Ježiš, a phenda leske: “Učiťelina, dikh, o figovñikos, so prekošal, šučila avri!”

²² O Ježiš odphenda le učeñikenge: “Mi el tumen o pačaben andro Del!”

²³ Bo čačipen phenav tumenge, te vareko phendahas kale verchoske: ‘Hazde tut a čhiv tut andro moros’ a te na pochibinela andre peskeru jilo, a pačal, hoj pes leske oda ačhela, so phenel, ela leske oda kerdo.

²⁴ Vašoda tumenge phenav: Pačan, hoj savoro, vaš soske tumen mangel andre modlitba, imar chudľan a hino tumaro.

²⁵ Sar tumen džan te modľinel, a hin tumen vareso pre varekaste, odmuklen lenge oda, hoj the tumaro Dad andral o ñebos te odmukel tumare bini.”

²⁶ [“Te tumen na odmukena, añi tumaro Dad andral o ñebos tumenge na odmukela tumare bini.”]

O phučiben pal le Ježišoskeri autorita

²⁷ Avle pale andro Jeruzalem. Sar pes o Ježiš predžalas pal o chramos, avle ke leste o nekbareder rašaja, o phuredera the o zakoñika

²⁸ a phučle lestar: “Sava zoraha keres kala veci? Ko tut diña odi autorita, hoj te keres kala veci?”

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: “The me tumendar vareso phučava. Odphenen mange a me tumenge phenava, sava autoritaha kerav kala veci.

³⁰ Khatar sas le Janoskeru bolipen? Andral o ñebos, vaj le manušendar? Odphenen mange!”

³¹ On gondolinenas maškar peste: “Te phenaha: ‘Andral o ñebos’, phenela: ‘Akor soske leske na pačandľan?”

³² Ale te phenaha: ‘Le manušendar..’ ” – on daranas pes le nipendar, bo savore nipi pačanas, hoj o Jan sas čačikano prorokos.

³³ Avke odphende le Ježišoske: “Na džanas.” Akor lenge o Ježiš odphenda: “Añi me tumenge na phenava, sava autoritaha kerav kala veci.”

12

Pal o nalache viñcakere chulaja

¹ O Ježiš lenge chudla te vakere andro podobenstva: “O manuš peske sadzinda e viñica a ohradzinda la. Kerda e chev, kaj pes pućinel avri e štava andral o hroznos, a aćhada e veža. Paľis diña e viñica kećeñ le chulajenge a geľa het pro droma.

² Sar avľa o ćasos, hoj pes kidelas upre o hroznos, bićhada peskere sluhas ko chulaja, hoj les te den olestar, so kidle upre.

³ On les chudle, marde les, na dine les nič a bićhade les het.

⁴ Pale ke lende bićhada avre sluhas, ale leske pharade o šero a asandile les avri.

⁵ Ov pale bićhada avres, no les murdarde. Mek but sluhen bićhada, ale jekhen marenas a avren murdarenas.

⁶ Akor bićhada ke lende peskere jekhores ćhas, saves igen kamelas, bo phenda peske: ‘Dena paćiv mire ćhas.’

⁷ No ola chulaja peske phende: ‘Leske aćhela savoro. Aven, murdaras les a leskero dedictvos ela amaro!’

⁸ Avke les chudle, murdarde a ćhide avri andral e viñica.”

⁹ O Ježiš phućla: “No, so kerela o raj la viñcakero? Avela, murdarela ole chulajen a e viñica dela avrenge.”

¹⁰ A phenda: “Na gendan, so hin pisimen:

‘O murara odćhide ipen oda bar, so pre stavba hino glavno.

11 O Raj oda kerda a amen pes oleske ćudalinas?’”

¹² Kamenas les te zachudel, bo aćhaľile, hoj pal lende phenda kada podobenstvo. Ale daranas pes le nipendar, vašoda les mukle a gele het.

O phućiben pal o dañe

¹³ Paľis ke leste bićhade varesave Farizejen the Herodijanen, hoj les te chuden andro lava.

¹⁴ Sar avle ko Ježiš, phende leske: “Ućitelina, džanas, hoj vakeres ćaćipen a na dźal tuke pal oda, so o manuša phenen, bo tu na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskero drom andro ćaćipen. Phućas tutar: Kampil te poćinel le Cisariske o dañe, ći na? Kampil te del, vaj na kampil?”

¹⁵ O Ježiš prindźarďa lengero budźańďipen a phenda lenge: “Soske man kamen te chudel pro lav? Anen mange o denaris (e minca), hoj les te dikhav.”

¹⁶ On ande a o Ježiš lendar phućla: “Kaskero hin kada obrazis the nav?” On leske odphende: “Le Cisariskero.”

¹⁷ Avke lenge o Ježiš phenda: “Den oda, so hin le Cisariskero, le Cisariske, a so hin le Devleskero, le Devleske.” A igen pes ćudalinenas.

Pal o ušćiben andral o meriben

¹⁸ Avle ke leste o Saduceja. On paćan, hoj o manuš našći ušćel andral o meriben.

¹⁹ A phućle le Ježišostar: “Ućitelina, o Mojziš amenge pisinda, hoj te mulahas varekaske o phral a mukela la romňa bi o ćhave, hoj leskero phral peske la mušinelate leľ romňake, hoj te kerel le phraleske ćhaven.

²⁰ Sas eľa phrala. Ešebno peske iľa romňa a muľa, ale na sas len ćhave.

²¹ Paľis laha aćhiľa dujto phral a tiš muľa bi o ćhave, avke varesar sas the tritone phraleha.

²² Avke laha dźivenas savore eľa phrala, no ñikastar la na sas ćhave. Paľis, sar mule avri savore phrala, mula the oj.

²³ Akor kaskeri lendar ela romňi, sar ušćena andral o meriben, te savore eľa phrala laha dźivenas?”

²⁴ O Ježiš lenge odphenda: “Tumen ćaćes na aćhaľon, bo na prindźaren le Devleskero Lav aňi leskeri zor.

²⁵ Bo sar ušćena o mule andral o meriben, na lena romňen a na dźana romeste, ale ena sar o aňjela andro ñebos.

²⁶ Te dźal pal o mule, save ušćena andral o meriben: Tumen na gendan andro Mojzišoskero Zakonos, hoj o Del leske paš o labardo krakos phenda: ‘Me som o Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero the o Del le Jakoboskero?’

²⁷ O Del nane Del le mulenge, ale le dźidenge. Tumen ćaćes ñisoske na aćhaľon.”

O nekbareder prikazañje

²⁸ Androda avla pašeder jekh le zakoňnikendar, bo šunđa, sar pes le Ježišoha vesekedinenas o zakoňnika, a džanla, hoj lenge o Ježiš mištes odphenda. A phučla lestar: “Savo prikazaňje hin nekbareder maškar savore?”

²⁹ O Ježiš leske odphenda: “Nekbareder maškar savore prikazaňje hin: ‘Šun, Izrael! O Raj, amaro Del, hin jekh Raj!’

³⁰ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri godi the andral cali tiri zor!’

³¹ Dujto hin kada: ‘Kameha avres avke, sar pes korkores!’ Bareder prikazaňje kalendar imar nane.”

³² O zakoňnikos leske phenda: “Mištes, učitelina! Čaćipen phenda, hoj hin ča jekh Del a aver nane.

³³ A te kamel les andral calo peskero jilo, andral cali godi, andral cali duša the andral cali zor a te kamel avres avke, sar pes korkores, hin buteder sar savore labarde the aver obeti.”

³⁴ O Ježiš dikhla, hoj o zakoňnikos godaha odphenda a phenda leske: “Na sal dur le Devleskere krališagostar.” A imar buter ňiko pes na tromandiła (odvažinda) te phučel vareso le Ježišostar.

O phučiben pal o Davidoskero čhavo

³⁵ Sar o Ježiš sikavelas andro chramos, phenda: “Sar oda, hoj o zakoňnika phenen, hoj o Kristus hin o čhavo le Davidoskero?”

³⁶ Bo korkoro o David phenda prekal o Sentno Duchos:

‘O RAJ phenda mire Rajeske: Beš tuke pal miri čaći (pravo) sera, medik tuke na thovava tire ňeprijatelen tel o pindre.’

³⁷ Te korkoro o David les vičinel ‘Rajeja’, sar šaj avel o Kristus leskero čhavo?” A but nipi les radišagoha šunenias.

Te merkinen pro zakoňnika

³⁸ Sar len o Ježiš sikavelas, phenelas lenge: “Den tumenge pozoris pro zakoňnika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj len o nipi andro foros te pozdravinen;

³⁹ kamen anglune thana andro sinagogi a nekfeder thana pro hoscini;

⁴⁰ thoven avri le vdovenca a len lengere khera, ale but pes modlinen, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen.”

E čori vdova del nekbuter

⁴¹ O Ježiš peske bešla andro chramos paš e pokladnica a dikhelas, sar o nipi andre čhivkerenas o love. But barvale čhide but.

⁴² Androda avla jekh čori vdova a čhida duj churde minci, so na sas but love.

⁴³ Akor o Ježiš vičinda le učeňiken ke peste a phenda lenge: “Čaćipen phenav tumenge, hoj kadi čori vdova čhida buter sar savore aver, save čhivkerenas andre pokladnica.

⁴⁴ Bo savore čhide olestar, so lenge ačhelas, ale oj čhida peskere čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen.”

13

O chramos ela tele čhido

¹ Sar avelas o Ježiš avri andral o chramos, phenda leske jekh le učeňikendar: “Dikh, Rajeja, save bara the save stavbi!”

² O Ježiš leske odphenda: “Dikhes kala bare stavbi? Na ačhela kade bar pre bareste; sa ela tele čhido.”

O anglune dukha le svetoskere

³ Sar bešelias pre Olivovo brehos, khatar dičhol o chramos, avle ke leste korkore o Peter, o Jakob, o Jan the o Andrej a phučle lestar:

⁴ “Phen amenge, kana oda avela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?”

⁵ O Ježiš lenge chudla te vakere: “Merkinen, hoj tumen vareko te na klaminel!

⁶ Bo ena but ajse, save avena andre miro nav a phenena: ‘Me som o Kristus!’ a cirdena pro falošno drom but dženen.

⁷ Sar šunena pal o maribena a hoj pes maren o narodi, ma predaran, bo oda mušinel te avel, ale mek na ela o koňec.

⁸ Bo o narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos. Pre varesave thana e phuv razisalola a ela bari bokh. Oda ela o anglune dukha le svetoskere andro trapišagos.

⁹ Ale tumen pre peste merkinen! Vaš ma tumen lena pro sudi; andro sinagogi tumen dena te marel a vaš ma ačhena anglo bare raja the anglo krala, hoj lenge te svedčinel.

¹⁰ Ale angloda ešeb (peršo) musaj te avel vakerdo o evaňjelium savore narodenge.

¹¹ Sar tumen lidžana, hoj tumen te phanden andre, ma starinen tumen pal oda, so vakerena. Ale vakeren oda, so tumenge odi ora ela dino te phenel, bo na tumen vakerena, ale o Sentno Duchos.

¹² Phral phrales dela andre, hoj les te murdarel, a o dad peskere čhas. O čhave džana pre daj the pro dad a murdarena len.

¹³ Vaš miro nav tumen savoredžene našti avri ačhena. Ale oda, ko likerela avri andro pačaben dži o agor, ela spasimen.”

O baro pharipen

¹⁴ “Sar dikhena oda baro džungipen, so melarel andre o chramos, pre oda than, kaj na majinel te el – oda, ko genel, mi achalol – akor ola, save ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi.

¹⁵ Oda, ko ela pre strecha, te na avel tele, hoj peske vareso te lel andral o kher.

¹⁶ Oda, ko ela pre mala, te na visalol pale khere vaš o gada.

¹⁷ No andre ola dživesa ela igen phares le khabňenge the ole džuvľenge, save den te pijel le čhavoren.

¹⁸ Modľinen tumen, hoj pes oda te na ačhel jevende!

¹⁹ Bo ola dživesa ena ajse phare, sar mek šoha (ňikda) na sas, kanastar o Del stvorinđa o svetos, a imar šoha buter na ela.

²⁰ A te o Raj na kerđahas frimeder ola dživesa, na uľahas zachraňimen ňisavo manuš. Ale vaš o manuša, saven peske kidňa avri, kerđa ola dživesa frimeder.

²¹ Te tumenge akor vareko phendahas: ‘Dikh, kade hin o Kristus!’ abo: ‘Kode hino!’ – ma pačan.

²² Bo avena but falošna mesijaša, save phenena pal peste, hoj hine o Kristus, the but falošna proroka a kerena bare znameňja the zazraki, hoj te cirden pro falošno drom – te pes diňahas – the olen, kas peske o Del kidňa avri.

²³ Tumen pre peste merkinen! Savoro tumenge phendom anglal.”

Sar avela o Čhavo le Manušeskero

²⁴ “Andre ola dživesa, pal oda pharipen, o kham kaľola a o čhonoru imar na labola.

²⁵ O čercheňa perena andral o ňebos a o ňeboskere zora pes čhalavena.

²⁶ Akor dikhena le *Čhas le Manušeskere* te avel pro ňeboskere *čmari* andre zor the andre bari slava.

²⁷ Ov bičhavela peskere aňjelen, hoj te skiden upre leskere avrikidle manušen pal savore štar seri le svetoske – andral jekh agor pre phuv dži andre aver.”

O podobenstvo pal o figovňikos

²⁸ “Le figovňikostar peske len o podobenstvo: Sar leskere konara hine imar kovle a o prajti aven avri, džanen, hoj o ňilaj hino pašes.

²⁹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda savoro ačhel, džanen, hoj oda hino pašes paš o vudar.

³⁰ Čačipen phenav tumenge, hoj na predžala kada pokoleňje, medik pes kada savoro na ačhela.

³¹ O ňebos the e phuv našľona, ale mire lava šoha na našľona.”

Te merkinel a te na zasovel

³² “Ale ole dživesestar the ola oratar na džanel ňiko, aňi o ňeboskere aňjela, aňi o Čhavo, ča jekh o Dad.

³³ Merkinen pre tumende, ma zasoven! Bo na džanen, kana avela odi ora.

³⁴ O Čhavo le Manušeskero hino ajso sar jekh manuš, savo omukla peskero kher a geľa het. Le sluhenge diňa pes pal oda te starinel. Phenda dojekheske, so te kerel, a le vartašiske (stražňikoske) prikazinda, hoj te merkinel a te na zasovel.

³⁵ Vašoda merkinen a ma zasoven, bo na džanen, kana avela o raj le khereskero: Či rači, vaj pal jepaš rat, či akor, sar o kohutos giľavel, vaj tosara.

³⁶ Hoj te na avel akor, sar les na užarena, a arakhela tumen te sovel.

³⁷ So tumenge phenav, savoreng phenav: ‘Ma zasoven!’ ”

¹ Sas mek duj džives angle Patrađi the anglo Inepos, sar pes chal o mare bi o drožđi. O bare rašaja the o zakoňika rodenas, sar le Ježiš počoral te chudel a te murdarel.

² Ale phenenas: “Našti oda keras pro inepos, hoj pes te na vzburinen o manuša.”

E džuvli pomakhel le Rajes

³ Sar sas andre Betanija andro kher ko Šimon, saves sas malomocenstvo, a bešelas paš o skamind, avla ko Ježiš jekh džuvli. Ola džuvla sas caklocis le alabastrostar a andre sas igen dragano olejos andral o nardos. Phagla o caklocis a čhida avri oda olejos le Ježišoske pro šero.

⁴ Varesave olendar, save ode sas, dudrinenas: “Nane zijan, kajso dragano olejos?”

⁵ Kada olejos pes šaj bikenda vaš o trin šel (300) rupune minci* a šaj pes diňa le čorenje.” A igen lake dovakerenas.

⁶ Ale o Ježiš phenda: “Muken la! Soske la trapinen? Lačno skutkos mange presikađa.

⁷ Bo o čore tumenca ena furt a lenge šaj keren lačhipen, kana ča kamena, ale me tumenca furt na avava.

⁸ Oj kerda oda, so šaj – imar anglal pomakhla miro felos pro pohrebos.

⁹ Čaćipen tumenge phenav, hoj všadzik, kaj pes o evaňjelium vakerela pal o svetos, pes phenela the oda, so kadi džuvli akana kerda, pre lakero leperiben.”

O Judaš pes dothovel le rašajenca

¹⁰ O Judaš Iškarijotsko, jekh le dešudujendar, geľa pal o nekbareder rašaja, hoj les te zradzinel.

¹¹ Sar oda on šunde, radisafile a phende leske, hoj les dena vaš oda love. O Judaš akorestar rodela drom, sar les te zradzinel.

Pririchtinen e posledno večera

¹² Ešebno džives andro Inepos, sar pes chal o mare bi o drožđi, o džives, sar pes murdarel la Patrađakero bakroro, phende o učeňika le Ježišoske: “Kaj kames, hoj te džas a te pririchtinas o Patrađakero chaben?”

¹³ Akor bičhađa duje peskere učeňiken a phenda lenge: “Džan andro foros. Ode pes tumenca arakhela manuš, savo lidžala jekh džbanos paňi. Džan pal leste

¹⁴ a oleske, andre kaskero kher džala, phenen: ‘O Učitelis tuke phenel: Kaj hin o than, kaj chaha le učeňikenca o Patrađakero chaben?’

¹⁵ Ov tumenge sikavela upruno baro than, so imar ela pririchtimen the pratimen avri. Ode amenge pririchtinen o chaben.”

¹⁶ O učeňika gele andro foros a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenda; a pririchtinde o Patrađakero chaben.

Phenel avri pal o zradcas

¹⁷ Rači avla o Ježiš le dešuduje učeňikenca.

¹⁸ Sar bešenas paš o skamind a chanas, o Ježiš phenda: “Čaćipen tumenge phenav, hoj jekh tumendar, savo manca chal, man zradzinel.”

¹⁹ Sar oda šunde, ačhile smutne a phučenas lestar jekh pal aver: “Som oda me?”

²⁰ O Ježiš lenge odphenda: “Jekh le dešudujendar, oda, savo manca močinel o maro andro čaro.

²¹ O Čhavo le Manušeskero mušinel te merel, avke sar pal leste hin pisimen, ale ole manušeha, ko les zradzinel, ela igen namištes. Feder leske ulahas, te aňi na ulilahas (pes narodzindahas).”

E posledno večera

²² A sar chanas, ila o Ježiš o maro, palikerđa le Devleske, phagerelas, delas lenge a phenda: “Len, [chan], kada hin miro felos.”

²³ Palis ila the e kuči, palikerđa, diňa lenge a savore pile andral.

²⁴ Phenda lenge: “Kada hin miro rat la zmluvake, so pes čhorel avri vaš but manuša.

²⁵ Čaćipen tumenge phenav, hoj imar buter šoha (ňikda) na pijava olestar, so barol pre viňica, dži andre oda džives, medik les na pijava nevo andro kraľišagos le Devleskero.”

Phenel, hoj o Peter les zaprinela

²⁶ Gilade jekh chvala, palis gele pro Olivovo Verchos.

²⁷ O Ježiš lenge phenda: “Adi rat man savore omukena, bo hin pisimen:

‘Marava le pastjeris a o bakrore pes sa rozdenašena.’

²⁸ Ale sar uščava andral o meriben, džava angle tumende andre Galileja.”

²⁹ Akor leske o Peter phenda: “Te tut savore omukena, me tut šoha na omukava!”

* 14:5 300 denara. Oda hin o beršeskero počičiben.

³⁰ O Ježiš leske odphenda: “Čačipen tuke phenav, hoj mek adi rat, sigeder sar o kohutos dujtovar gilavela, tu trival man zaprineha.”

³¹ Ale o Peter mek buter vakerelas: “Choc tuha mušinava te merel, šoha tut na zaprinava.” A savore učeñika avke phenenas.

E modlitba andre Getsemane

³² Palis avle pre ajso than, so pes vičinel Getsemane. Ode phenda peskere učeñikenge: “Bešen tumenge kade, medik man modlinava.”

³³ Ila peha ča le Peter, le Jakob the le Jan a sas leske igen phares.

³⁴ A phenda lenge: “Miri duša hiñi pro meriben smutno, ačhen kade a ma zasoven.”

³⁵ Gela lendar sikra dureder anglal, pela pre phuv a mangelas pes, hoj te pes del, či les našti kadi phari ora obdžal.

³⁶ Phenelas: “Abba, Dado, tu šaj keres savoro, le mandar kadi kuči! Ale na oda, so me kamav, ale so tu kames.”

³⁷ Palis avla a arakhla len te sovel. A phenda le Peteriske: “Soves, Šimon? Jekh ora na birindal upre te ačhel?”

³⁸ Ma soven a modlinen tumen, hoj te na džan andro pokušeñje, bo o duchos kamel, ale o felos hino slabo.”

³⁹ O Ježiš pes gela pale te modlinel a vakerelas pale ola lava.

⁴⁰ Sar avla pale, arakhla len pale te sovel, bo o jakha lenge perenas tele. A na džanle, so leske pre oda te phenel.

⁴¹ Avla tritovar a phenda lenge: “Mek furt soven a odpočovinen tumenge? Preačhen! Avla odi ora – dikhen, o Čhavo le Manušeskero hino dino andro vasta le binošnenge.

⁴² Ušten a džas, imar hino pašes miro zradcas.”

Le Ježiš zalen

⁴³ Takoj androda, medik o Ježiš vakerelas, avla o Judaš, jekh le dešudujendar, a leha avenas but nipi khatar o bare rašaja, zakoñika the phuredera le šablenca the le pacenca andro vasta.

⁴⁴ Le Ježišoskero zradcas lenge diña anglal te džanel: “Oda, kas čumidava, hin ov. Zalen les a mištes les odlidžan het.”

⁴⁵ Sar doavla, takoj gela ko Ježiš a phenda leske: “Rabbi!” A čumidla les.

⁴⁶ Ola nipi les takoj chudle a zaille.

⁴⁷ Varesavo dženo, savo pašes ačhelas, ila avri e šabla a demađa le sluhas le nekbaredere rašaskere a odčinda leske o kan.

⁴⁸ O Ježiš lenge phenda: “Avke pre ma avlan le šablenca the le pacenca sar pro živañis, hoj man te zalen.

⁴⁹ Džives so džives somas maškar tumende andro chramos a sikavavas, ale na zailan man. Ale kada pes mušinel te ačhel, sar hin pisimen.”

⁵⁰ Akor les savore omukle a denašle het.

⁵¹ Džalas pal leste varesavo terno manuš, urdo ča andre lepeda. The oles chudle,

⁵² ale ov mukla e lepeda a lango denašla het.

O Ježiš angle Bari Rada

⁵³ Ligende le Ježiš ko nekbareder rašaj, kaj pes zgele savore anglune rašaja, o phuredera the o zakoñika.

⁵⁴ O Peter avelas pal leste dural a doavla dži andre le nekbareder rašaskeri dvora. Ode peske bešla le stražñikenca paš e jag.

⁵⁵ O anglune rašaja the e cali Bari Rada kamenas te arakhel vareso pro Ježiš, hoj les te murdaren, ale našti arakhle.

⁵⁶ But falošna švedki namištes vakerenas pro Ježiš, ale o lava lenge na bešenas.

⁵⁷ Varesave džene ušile a svedčinenas pre leste klamišagoha:

⁵⁸ “Amen šundam, sar phenda: ‘Čhivava tele kada chramos, so o manuša ačhade, a tel o trin džives kerava aver, so na ela ačhado le manušestar.’”

⁵⁹ Ale añi kala lava lenge na bešenas.

⁶⁰ Akor uštila o nekbareder rašaj, ačhila maškaral a phučla le Ježišostar: “So, nič na phenes pre oda, so pre tute kala nipi vakeren?”

⁶¹ Ale o Ježiš sas čhit a na phenda mek añi lav. O nekbareder rašaj pale lestar phučla: “Sal tu o Kristus, o Čhavo le Devleskero†?”

⁶² O Ježiš leske phenda: “Me som. A dikhena, sar bešel o Čhavo le Manušeskero pre čači (pravo) sera le Nekzoredereske a sar avel pro ņeboskere chmari.”

† 14:61 Grekengeri čhib: Oda Požehnano

⁶³ Akor čingerdā o nekbareder rašaj peskere gada a phendā: “Pre soste amenge mek kampil švedken?”

⁶⁴ Šundan, sar pes ruhinel! So pre oda phenen?” A savore phende, hoj peske zasogalinel (zaslužinel) te merel.

⁶⁵ A varesave chudle pre leste te čungarel. Zaučharenas leske o muj, marenas les pal o šero a phenenas leske: “Prorokin! Ko tut demađa?” Palis les ile o stražnika a marenas les.

O Peter zaprinel le Ježiš

⁶⁶ Sar sas o Peter tele pre dvora, avla ode jekh le nekbareder rašaskere služkendar.

⁶⁷ Sar dikhla le Peter, hoj pes tačarel paš e jag, phendā: “The tu salas ole Ježišoha andral o Nazaret.”

⁶⁸ Ale o Peter zaprinđa: “Me na džanav aňi na achaluřav, so vakeres!” A geľa odarik avri pre avruňi dvora. Akor o kohutos giľađa.

⁶⁹ Sar les ode dikhla e služka, phendā pale oklengē: “The kada hino jekh lendar.”

⁷⁰ Ale o Peter pale zaprinđa. Ale na likerđa but a ola, save ačhenas paš o Peter, phende leske pale: “Tu sal čačes jekh lendar, bo sal Galilejčanos [a o vakeriben tut lenca hin jekh].”

⁷¹ Ale o Peter chudla te košel a iľa pre peste vera: “Me na prindžarav ole manušes, pal savo tumen vakeren!”

⁷² Androđa takoj giľađa o kohutos duřvar. Akor avla le Peteriske pre godi ola lava, so leske o Ježiš phendā: “Sigeder, sar o kohutos duřvar giľavela, tu man trival zaprineha.” A chudla te rovel.

15

O Ježiš anglo Pilat

¹ Takoj sig tořara pes dovakerde o nekbareder rašaja, o phuredera, o zakoňika the e Bari Rada. Phandle le Ježiš, odligende les a dine le Pilatoske.

² O Pilat leřar phučla: “Sal tu o Židoviko kralis?” O Ježiš leske odphendā: “Tu oda vakeres.”

³ O nekbareder rašaja pre leste but vakerenas a

⁴ o Pilat leřar pale phučla: “So, nič na odphenes? Dikh, keci pre tu vakeren!”

⁵ Ale o Ježiš imar na odphendā. Vařoda pes o Pilat iřen čudalinelas.

O Ježiš odsudzimen pro meriben

⁶ Furt pro inepos lenge premukelas jekhe bertenošis, saves peske on kidenas avri.

⁷ Akor sas andre bertena jekh, saves vičinenas Barabaš. Ov sas zaphandlo olenca, save paš e vzbura murdarde varesave manušen.

⁸ Sar o nipi avle, chudle te mangel le Pilat, hoj lenge te premukel jekhe bertenošis, avke sar furt.

⁹ O Pilat phučla: “Kamen, hoj tumenge te premukav le Židovike kralis?”

¹⁰ Bo džanelas, hoj les o nekbareder rašaja dine andre zavistatar,

¹¹ ale o bare rašaja kerde upre le nipen, hoj te mangel le Barabaš.

¹² O Pilat lendar pale phučla: “Akor so kamen, hoj te kerav oleha, kas vičinen Židoviko kralis?”

¹³ On vriskinde: “Ukrižin les!”

¹⁴ O Pilat lendar phučla: “So ajsa nalačo kerđa?” No on mek zoraleder vriskinenas: “Ukrižin les!”

¹⁵ Vařoda o Pilat lenge premukla le Barabaš, bo kamelas le nipenge te kerel pal e dzeka. Palis prikazinda, hoj le Ježiš te zbičinen a diňa les te ukrižinel.

O slugada les asan avri

¹⁶ O slugada les liřende andre le vladariskero palacis – oda hin o Praetorium – a vičinde cali čata.

¹⁷ Urde les upre andro purpurovo plařtos a thode leske pro šero koruna, so kerde le kandrendar (trňendar).

¹⁸ A chudle pre leste te vičinel: “Mi dživel o Židoviko kralis!”

¹⁹ Marenas les pal o šero le pacenca, čungarenas pre leste, perenas pro khoča a bandonas anglal leste.

Ukrižinen le Ježiš

²⁰ Sar leřar imar preačhile te asal, čhilde pal leste tele o purpurovo plařtos a urde pre leste leskere gada. Palis les liřende avri, hoj les te ukrižinen.

²¹ Akor varesavo Šimon Cirenejsko, o dad le Alexandroskero the le Rufoskero, avelas pal e maľa. Leske prikazinde, hoj te lidžal le Ježišoskero kerestos.

²² A lidžanas le Ježiš pro than, so pes vičinel Golgota (oda hin prethodo: Le Lebkengero Than).

²³ Dine les te pijel mol mišimen la mirraha*, ale ov na kamľa.

²⁴ Ukrižinde les a leskere gada maškar peste rozulade le losoha.

²⁵ Eňa orendar† tosara les ukrižinde.

²⁶ Upral leskero šero sas pisimen leskeri vina: "Le Židengero Krališ."

²⁷ Jekhetane leha ukrižinde duje živañen, jekhes pal e čači (pravo) sera a dujtones pal e baloĝni (ľavo).

²⁸ [Akor pes ačhila oda, so hin pisimen: "Lidžanas les sar živañis."]

²⁹ Ola manuša, save odarik predžanas, pes ruhinenas pre leste, kerenas le šerenca a phenenas: "Tu, savo čhives tele o chramos a tel o trin džives les ačhaves!"

³⁰ Zachrañin tut korkoro a av tele pal o kerestos!"

³¹ The o nekbareder rašaja le zakoničenca asanas maškar peste: "Avren zachrañinelas a pes našti zachrañinel?"

³² O Kristus, o Izraeliko krališ! Akana mi avel tele pal o kerestos, hoj te dikhas a te pačas!" Asanas lestar mek the ola, save sas leha ukrižimen.

O Ježiš merel

³³ Dešuduj (12) orendar‡ pro dilos avľa kalipen pal cali phuv a likerđa dži trin oriš pal o dilos.

³⁴ A trin orendar o Ježiš zoraha vičinda: "Eloi, Eloi, lama sabachtani?" – so hin prethodo: "Devla miro, Devla miro, soske man omukľal?"

³⁵ Varesave džene, save ode ačhenas, oda šunde a phenenas: "Šunen, vičinel le Eliaš."

³⁶ Jekh dženo denašelas te močinel e špongija andro šut, thođa la pre paca, diňa les te pijel a phenda: "Užaren! Dikhaha, či avela o Eliaš, hoj les te lel tele."

³⁷ Akor o Ježiš zoraes vriskinda a muľa.

³⁸ O pochtan, so sas figimen andro chramos, phariľa pro jepaš uprunestar dži tele.

³⁹ O velitelis ačhelas paš leste a sar dikhľa, hoj kavke muľa, phenda: "Kada manuš sas čačes o Čhavo le Devleskero!"

⁴⁰ Varesave džuvľa dikhenas dural. Maškar lende sas e Maria Magdalena, e Salome, the e Maria – e daj le terneder Jakoboskeri the Jozesiskeri.

⁴¹ On phirenas pal leste a kerenas pašal leste, sar sas mek andre Galileja. Sas ode mek but aver džuvľa, save leha avle upre andro Jeruzalem.

Parunen le Ježiš

⁴² Sas o džives, kana pes richtinenas anglo Šabbat (sombat). Vašoda, sar imar zaračila,

⁴³ avľa o Jozef andral e Arimatija ko Pilat. Ov sas angluno murš andre Bari Rada, savo tiš užarelas o krališagos le Devleskero. Ov pes na daralas, avľa anglo Pilat a mangľa o felos le Ježišoskero.

⁴⁴ O Pilat pes čudalinda, hoj o Ježiš imar muľa. Vičinda peske le velitelis a phučľa lestar, kana muľa.

⁴⁵ Sar pes dodžanľa le velitelistar, hoj imar muľa, diňa o felos le Jozefoske.

⁴⁶ O Jozef cinda lepeda, ily le Ježišoskero felos tele a zapačarda andre lepeda. Thođa les andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, a zaučarda andre o vudar le bareha.

⁴⁷ E Maria Magdalena the e Maria le Jozesiskeri daj dikhenas, kaj les thoven.

16

O Ježiš uštel andral o meriben

¹ Sar imar pregeľa o Šabbat (sombat), e Maria Magdalena, e Maria, e daj le Jakoboskeri, the e Salome cinde voňava oleja, hoj te pomakhen le Ježiš.

² Ešebno džives pal o Šabbat, sar avelas o kham avri sig tosara, avle ko hrobos.

³ A phenenas jekh avrake: "Ko amenge odcirdela o bar pašal o hrobos?"

⁴ Sar dikhle feder, dikhle, hoj oda bar, so sas igen baro, imar hino odčhido.

⁵ Gele andro hrobos, dikhle, hoj pre čači (pravo) sera bešel terno manuš, urdo andro džindarde parne gada, a darandile pes.

* 15:23 E mirra hin o kirko koreñje. † 15:25 Grekengeri čhib: E trito ora ‡ 15:33 Grekengeri čhib: E šovto ora § 15:33 Grekengeri čhib: E eňato ora

⁶ Ale ov lenge phenda: “Ma daran tumen! Roden le Ježiš Nazaretsko, oles, saves ukrižinde? Ov sas uštado andral o meriben. Nane ade! Dikhen, oda than, kaj les thode.

⁷ Džan, phenen le učeňikenge the le Peteriske: ‘Džal andre Galileja anglal tumende a ode les dikhena, avke sar tumenge anglal phenda.’ ”

⁸ On denaše sig avri andral o hrobos, bo izdranas a ačhile bijal peste. Ńikaske nič na phende, bo pes daranas.

O Ježiš pes sikavel le učeňikenge

⁹ [Kurke sig tosara, sar ušřila andral o meriben, pes ešeb (peršo) sikađa la Maria Magdalenake, andral savi angloda tradňa avri efa demonen.

¹⁰ Oj oda geľa te phenel le manušenje, save leha phirenas. On sas pal leste igen smutne a rovenas.

¹¹ On sar šunde, hoj o Ježiš dživel a hoj les dikhľa, na pačanas lake.

¹² Palis, sar džanas duj džene lendar andro gav, sikađa pes lenge pro drom o Ježiš andre aver podoba.

¹³ On pes visarde pale a phende oda oklengen, ale aňi lenge na pačandile.

¹⁴ Ale palis pes sikađa le dešujekh (11) apoštolenge, sar bešenat paš o skamind. Pokarhinda len vaš oda, hoj lengere jile sas zaphandle a na pačanas olengen, save les dikhle pal oda, sar ušřila.

¹⁵ Phenda lenge: “Džan pal calo svetos a phenen avri o evaňjelium savore manušenje!

¹⁶ Oda, ko pačala a dela pes te bolel, ela zachraňimen. Ko na pačala, ela odsudzimen.

¹⁷ Ola, save pačana, kerena kala veci: Andre miro nav tradena avri le demonen a vakerena neve čhibenca.

¹⁸ Te le sapen ilėhas andro vasta, abo te pilehas vareso meribnaskero, nič lende na ela. Pro nasvale thovena o vasta a sastona avri.”

¹⁹ Sar lenca o Ježiš vakerelas, sas ilo upre andro ņebos a bešľa peske pal e čači (pravo) sera le Devleske.

²⁰ On palis gele a vakerenas všadzik o evaňjelium. O Raj lenge pomožinelas a pridžanelas pes ke lengeru lav prekal o zazraki, so kerenas.]

Amen.

O Evaňjelium Pal O LUKAŠ

O angluno vakeriben

¹ Imar but džene kamenas te pisinel o veci, so pes ačhile ke amende,
² sar amenge oda podine ola, save sas služobňika andro lav a švedki ešebnovarestar (peršovarestar).

³ Vašoda, lačho Teofilona, the me mange phendom, hoj kempel mištes te predikhel a te predžal ole veci avke, sar pes ačhila, a te pisinel tuke,

⁴ hoj mištes te prindžares o čaćipen pal ola veci, so tut sikavenas.

O Zachariaš the e Alžbeta

⁵ Sar sas o Herodes kralis upral e Judsko, dživelas varesavo rašaj o Zachariaš, savo sas jekh le Abijašiskere rašajendar. Leskeri romňi e Alžbeta sas le Aronoskere potomkendar.

⁶ Soduj džene sas čaćipnaskere anglo Del a dolikerenas bi e chiba savore zakoni the prikazaňja le Rajeskere.

⁷ Na sas len čhave, bo e Alžbeta našti ačhila khabňi a sodujđenenge sas imar buter berša.

⁸ Jekh džives, sar avla pro Zachariaš o šoros, kerelas anglo Del e rašajiko služba,

⁹ bo le rašajen sas ajso zvikos te losinel a o losos pela pre leste. A gela andro chramos le Rajeskero, hoj te labarel o kadidlos.

¹⁰ Akor, sar thuvisaľolas o kadidlos, avri pes modľinenas igen but nipi.

¹¹ Androda pes sikaďa le Zachariašoske o aňjelos le Rajeskero a ačhelas pre čaći (pravo) sera le oltariske, kaj pes labarelas o kadidlos.

¹² Sar les dikhľa o Zachariaš, predarandila a avla pre leste bari dar.

¹³ Ale o aňjelos leske phendá: “Ma dara tut Zachariaš, bo tiro mangipen hin avrišundo! Tiri romňi e Alžbeta khabňola, uľola (narodzinela pes) lake muršoro a deha leske nav Jan.

¹⁴ Ela tut baro radišagos lestar a but džene radisaľona, sar uľola!

¹⁵ Bo ov ela baro anglo Raj. Na pijela e mol aňi ņisavo aver pijiben a imar andre peskera dakero per ela pherardo le Sentne Duchoha.

¹⁶ Ov anela but dženen le Izraeloskere čhavendar pale ko Raj, ke lengero Del.

¹⁷ Ov džala anglo Del andro duchos the zor le Eliašoskeri, hoj te visarel o jile le dadengere pale ko čhave a te visarel olen, save na šunen le Devles, ke godi the ko čaćipen. Ov avke le Rajeske pririchtinela le nipen.”

¹⁸ Ale o Zachariaš phendá le aňjeloske: “Pal soste oda prindžarava? Me som imar phuro a the mira romňake hin but berša.”

¹⁹ Akor leske o aňjelos odphendá: “Me som o Gabriel, savo ačhel anglo Del, a som bičhado vašoda, hoj tuha te vakerav a te phenav tuke kada.

²⁰ Dikh, ačheha ņemo a našti prevakereha dži andre oda džives, sar pes oda ačhela! Bo na pačandilal mire lavenge, save pes ačhena andre peskero časos.”

²¹ O nipi užarenas le Zachariaš a čudalinenas pes, hoj pes kajci zľikerďa andro chramos.

²² Sar avla avri, našti ke lende prevakerďa a prindžarde, hoj dikhľa videňje andro chramos, bo sikavelas lenge le vastenca a ačhila ņemo.

²³ Sar pregele leskere dživesa andre služba, gela pale khere.

²⁴ Pal ola dživesa ačhila khabňi e Alžbeta, leskeri romňi, a garuvelas pes pandž čhon.

²⁵ Phenelas: “Kada mange kerďa o Raj andre kala dživesa, sar pre ma dikhľa a iľa mandar e ladž anglal o nipi.”

O aňjelos pes sikavel la Mariake

²⁶ Andre šovto čhon o Del bičhada le aňjelos Gabriel andro Galilejsko foros Nazaret

²⁷ ke pačivali džuvľi Maria, savi sas mangadi le Jozefoha. O Jozef sas potomkos le Davidoskero.

²⁸ Sar avla o aňjelos ke late, phendá: “Radisaľuv! Chudľal o lačhipen (milost) le Devlestar! O Raj tuha.” [“Bachtaľi sal maškar o džuvľa!”]

²⁹ E Maria na džanelas so te kerel a gondolinelas upral leskere lava, sar lake pozdravinda.

³⁰ Ale o aňjelos lake phendā: “Ma dara tut Mario, bo arakhłal o lačhipen (milost) anglo Del.

³¹ Ačheha khabňi, ułola (narodzinela pes) tuke čhavoro a deha leske nav Ježiš.

³² Ov ela baro a vičinelā pes Čavo le Nekbaredereskero. A o Raj, o Del, leske dela o tronos le Davidoskero, leskere dadeskero.

³³ Kralinela upral o kher le Jakoboskero pro furt a leskere krališagoske na ela šoha (ňikda) koñec.”

³⁴ E Maria phendā le aňjeloske: “Sar pes oda ačhela, te som mek pačivali?”

³⁵ O aňjelos lake phendā: “O Sentno Duchos avela pre tu a e zor le Nekbaredereskero tut učharela andre. Vašoda o sentno čhavoro, so tutar ułola, vičinelā pes Čavo le Devleskero.

³⁶ Dikh, tiri pašutňi e Alžbeta, pre savi phende, hoj la našti el čhave, imar šovto čhon hiňi khabňi, choc hiňi phuri.

³⁷ Bo o Del šaj kerel savoro.”

³⁸ “Me som le Rajeskeri služobňička,” phendā e Maria. “Mi ačhel pes mange pal tire lava.” A o aňjelos latar odgeła.

E Maria ke Alžbeta

³⁹ Andre ola dživesa e Maria uštilā a geła sigo andro foros pre brehengeri phuv andre Judsko.

⁴⁰ Geła andro kher ko Zachariaš a pozdravinda la Alžbetake.

⁴¹ Sar šundā e Alžbeta la Mariakero pozdravos, podčučilā andre late o čhavoro a e Alžbeta sas pherardi le Sentne Duchoha.

⁴² Vičinda zorale hangoha: “Tu sal bachtali maškar o džuvla a bachtalo hin oda, ko tutar ułola!

⁴³ Ale sar oda, hoj mire Rajeskeri daj avel ke mande?”

⁴⁴ Bo soča šundila andre mire kana tiro hangos, sar man pozdravinda, o čhavoro radišagoha pes čhalada andre miro per!

⁴⁵ Bachtali sal, bo pačandilal, hoj pes tuke ačhela, so o Raj phendā!”

E gili la Mariakeri

⁴⁶ E Maria phendā:

“Miri duša bararel le Rajes

⁴⁷ a miro duchos radisalol andro Del, miro Spasifelis,

⁴⁸ bo dikhla peskera služobňičakeri pokora. Akanastar man savore pokoleňja vičinenā bachtali,

⁴⁹ bo o Zoralo manca kerda bare veci – sentno hin leskero nav.

⁵⁰ Le Devleskero lačhipen džal andral jekh pokoleňje pre aver olenge, save pes lestar daran.

⁵¹ Ov sikađa e zor peskere vasteha a roztradžna olen, save pes hazdenas upre andro jile,

⁵² le zoralen čhida tele pal o tronos a hazdňja upre olen, save sas tele dikhle;

⁵³ le bokhalen pherarda lače vecenca a le barvalen bičhada het čučes (prazdnones).

⁵⁴ Pomožinda le Izraeloske, peskere služobňikoske, bo na bisterel pro lačhipen,

⁵⁵ avke sar phenelas amare dadenge, le Abrahamoske the leskere čhavage pro furt.”

⁵⁶ E Maria laha ačhila vaj trin čhon a palis gela pale khere.

O Jan Krstitel' ułol

⁵⁷ La Alžbetake avle o dživesa, hoj te ločhol (tele te pašlol), a uliła lake muršoro.

⁵⁸ Sar pes dodzanle lakere susedi the famelija, hoj o Raj lake presikađa ajso lačhipen, radisalonas laha.

⁵⁹ Pre ochtoto džives avle te občhinel (obrezinel) le čhavoress a kamle leske te del nav pal leskero dad, Zachariaš.

⁶⁰ Ale leskeri daj phendā: “Na, bo vičinelā pes Jan.”

⁶¹ Phende lake: “Se ňiko nane andre tiri famelija, ko pes avke vičinel!”

⁶² Vašoda le vastenca sikavenas le Zachariašoske, a phučle lestar, sar kamel te del nav.

⁶³ Ov peske mangla tabulka a pisinda: “Leskero nav hin Jan.” A savore pes čudalinenas.

⁶⁴ Jekhvareste pes leske pomukle o vušta the leskeri čhib. Chudla te vakerel a lašarelas le Devles.

⁶⁵ Akor avla dar pre savorende, save pašal lende bešenās, a pal cali brehengeri phuv andre Judsko pes vakerelas pal kala veci.

⁶⁶ Savore, so oda šunde, gondolinenas andre peskere jile a phenenas: “So oda ča ela kale čhavorestar?” Bo le Rajeskero vast sas upral leste.

Le Zachariašoskero prorocivo

⁶⁷ O Zachariaš, leskero dad, sas pherardo le Sentne Duchoha a prorokinelas:

⁶⁸ “Požehñimen hin o Del, o Raj le Izraeloskero, bo avla ke peskere nipi a cinda len avri.

⁶⁹ Diña amen zorale Spasifelis andral o potomstvos le Davidoskero, peskere služobñikoskero,

⁷⁰ avke sar imar čirlastar vakerelas prekal o muja peskere sentne prorokengere,

⁷¹ hoj amen zachrañinela amare ñeprijafelendar the andral o vasta savorendar, save amen našti avri ačhen.

⁷² Aleha sikavel peskero lačhipen amare dadenge a leperel peske pre peskeri sentno zmluva,

⁷³ pro lav, so diña le Abraham amare dades,

⁷⁴ hoj zachrañinela amen andral o vasta amare ñeprijafelendar, hoj te služinas leske bi e dar

⁷⁵ dojekh džives andre amaro dživipen, sentnes the andro čačipen.

⁷⁶ A tu, čhavoreja, vičineha tut prorokos le Někbaredereskero, bo džaha anglo Raj, hoj leske te pririchtines o droma;

⁷⁷ hoj te des leskere nipenge te džanel pal o spaseñje oleha, hoj lenge ela odmukle o bini.

⁷⁸ Bo prekal le Devleskero baro lačhejileskeriben avela o spaseñje ke amende andral o ñebos avke, sar avel avri o kham,

⁷⁹ hoj te del o svetlos olenge, ko ñešen andro kalipen the andro čiños le meribnaskero, hoj te lidžal amare pindre pro drom, kaj hin o smirom.”

⁸⁰ O čhavoro barolas a zoralolas andro duchos. Dživelas pre pušta dži andre oda džives, medik pes na sikađa le Izraeloskere manušenge.

2

O Ježiš ulol

¹ Andre ola dživesa o Cisarís Augustus diña avri, hoj pes te zapisinen savore manuša.

² Kada ešebno zgendipen pes ačhila akor, sar sas o Kyrenios vladaris andre Sirija.

³ Savore pes gele te zapisinel – sako andre peskero foros.

⁴ Avke geľa the o Jozef andral o Galilejsko foros Nazaret andre Judsko, andro foros le Davidoskero, Betlehem, bo ov sas potomkos le Davidoskero,

⁵ hoj pes te zapisinel la Mariaha, savi sas leha mangađi a sas khabñi.

⁶ Medik ode sas, avla pre late o časos, hoj te ulol (narodzinel pes) o čhavoro.

⁷ Avke lake uliľa lakero ešebno čhavoro a pačarda les andro pherne. Thoda les te pašlol andro jasle, bo na sas len than andro sovibnaskero kher, kaj te sovel.

O pastjera the o añjela

⁸ Andre odi phuv sas o pastjera a stražinenas rači peskere bakren pre maľa.

⁹ Jekhvareste ačhila o añjelos le Rajeskero angle lende a le Rajeskero slava len zaučarda a igen pes daranas.

¹⁰ Ale o añjelos lenge phenda: “Ma daran tumen, bo avlom tumenge te phenel jekh baro radišagos, so ela prekal savore nipi!

¹¹ Bo adadžives tumenge uliľa andro foros le Davidoskero o Spasifelis – o Kristus, o Raj.

¹² A kada tumenge ela znaeñje: Arakhena cikne čhavores zapačardes andro pherne te pašlol andro jasle.”

¹³ A jekhvareste pes sikađa le añjeloha e ñeboskeri armada, save lašarenas le Devles a phenenas:

¹⁴ “E slava le Devleske upre pro ñebos a pre phuv o smirom le nipenge, savendar les hin o radišagos!”

¹⁵ Sar lendar o añjela gele het andro ñebos, phende peske ola pastjera: “No ča džas andro Betlehem te dikhel, so pes ačhila, so amenge phenda o Raj!”

¹⁶ Avke gele, sidarenas a arakhle la Maria le Jozefoha, the le čhavores, savo pašlol andro jasle.

¹⁷ Sar oda dikhle, vakerenas všadzík, so lenge sas phendo pal oda čhavoro.

¹⁸ Dojekh, ko šunđa, so o pastjera vakerenas, pes oleske čudalinelas.

¹⁹ Ale e Maria likerelas savore kala lava andre peskero jilo a gondolinelas pal oda.

²⁰ Palis pes o pastjera visarde pale a lašarenas the bararenas le Devles vaš savoro, so šunde a dikhle, bo savoro sas avke, sar lenge phenda o aņjelos.

Le Ježiš anen andro chramos

²¹ Sar pregeła ochto džives a kampa les te občhinel (obrezinel), dine leske nav Ježiš, avke sar phenda o aņjelos, medik na khabņola leskeri daj.

²² Sar pregele ola dživesa, so pes obžužarenas, avke sar phenel le Mojžišoskero Zakonos, ande les upre andro Jeruzalem, hoj les te sikaven le Rajeske.

²³ Bo andre le Rajeskero Zakonos hin pisimen, hoj *dojekh muršoro, savo ešebno ulol, ela sentiņardo prekal o Raj,*

²⁴ a o Zakonos mek prikazinda, hoj te obetinen *duje hrđličken, abo duje terne holuben.*

²⁵ Andro Jeruzalem dživelas jekh manuš, savo pes vičinelas Simeon. Oda sas ajso manuš, savo pes daralas le Devlestar a sas čačipnaskero. Užarelas o spaseņje le Izraeloskero a o Sentno Duchos sas leha.

²⁶ Sas leske sikado le Sentne Duchostar, hoj na merela dži akor, medik na dikhela le Kristus, savas bičhavela o Raj.

²⁷ A ligendo le Duchostar avľa andro chramos. E daj the o dad anenas le čhavores, le Ježiš, hoj te keren oda, so prikazinda o Zakonos.

²⁸ O Simeon les ıla pro vasta, bararelas le Devles a phenda:

²⁹ “Rajeja, akana premukes tire služobņikos andro smirom, avke sar man diňal lav,

³⁰ bo mire jakha dikhle tiro spaseņje,

³¹ so pririchtiňal angle savore narodi,

³² o svetlos, hoj te švicinel le narodenge a pre slava tire Izraeloskere manušenge.”

³³ O Jozef the leskeri daj pes čudalinenas upral oda, so pes pal leste vakerełas.

³⁴ O Simeon len požehņinda a phenda la Mariake, leskera dake: “Kada čavoro hino dino, hoj te peren abo te ušten but džene andral o Izrael; the pro znameņje, pre savo but džene džana,

³⁵ hoj pes te sikavel oda, so peske gondolinen but džene andro jile. A prekal tiri duša predžala e šabla.”

³⁶ Sas ode varesavi prorokiņa Anna, le Fanueloskeri čhaj andral o kmeņos le Ašeroskeri. Sas lake imar buter berša. Sar geła romeste, dživelas leha ča efa berš.

³⁷ Palis sas vdova dži ochtovardeš the štar (84) berš. Na džalaz avri andral o chramos a rat-džives služinelas le Devleske andro posti the andro modlitbi.

³⁸ Ipen akor ode avľa the oj, lašarelas le Devles a vakerełas pal o Ježiš savorenge, save užarenas, hoj o Jeruzalem ela zachraņimen.

³⁹ Sar kerde savoro, so phenel le Rajeskero Zakonos, gele pale andre Galileja, andre peskero foros, Nazaret.

⁴⁰ O čavoro, o Ježiš, barolas the zoraļolas pro duchos; sas igen godaver a le Devleskero lačhipen (milost) sas upral leste.

O Ježiš sar čavoro andro chramos

⁴¹ A leskeri daj the o dad phirenas sako berš pre Patrađi andro Jeruzalem.

⁴² Sar leske sas dešuduj (12) berš, gele pre Patrađi, avke sar furt kerenas.

⁴³ Sar pregeła e Patrađi, avenas pale khere. O čavoro o Ježiš ačhiła andro Jeruzalem, ale leskeri daj the o dad olestar na džanenas.

⁴⁴ On gondolinenas peske, hoj hino varekaj maškar ola nipi, save lenca džanas jekhetane. Pregele jekh džives drom a palis les rodenas maškar e famelija the maškar ola, saven džanenas.

⁴⁵ Sar les na arakhle, gele pale andro Jeruzalem a ode les rodenas.

⁴⁶ Pal o trin džives le Ježiš arakhle andro chramos te bešel maškar o učiteļa, sar len šunelas a phučelas lendar.

⁴⁷ Dojekh, ko les šunelas, pes čudalinenas upral leskeri godi the upral oda, sar lenge odphenelas.

⁴⁸ Sar les dikhle, čudalinenas pes. E daj leske phenda: “Čhavoreha, soske amenge ada kerda? Tiro dad the me tut rodahas a darahas pal tu.”

⁴⁹ O Ježiš lenge phenda: “Sar oda, hoj man rodenas? So na džanenas, hoj mušinav te el andre mire Dadeskero kher?”

⁵⁰ Ale on na ačalile ole laveske, so lenge phenda.

⁵¹ Geła lenca pale, avľa andro Nazaret a šunelas len. Leskeri daj likerelas savore ola lava andre peskero jilo.

⁵² O Ježiš barolas andro godaveripen the pro telos a sas les lačhipen anglo Del a o nipi les rado dikhenas.

3

Pal o Jan Krstiteľ

¹ Sar sas o Tiberius imar Cisarís dešupandžto (15.) berš a o Pontsko Pilat vladaris andre Judsko, o Herodes tetrarchas andre Galileja a o Filip, leskero phral, tetrarchas andre phuva Iturea the Trachonitida a o Lyzaniaš tetrarchas andre Abilena

² a sar sas nekbareder rašaja o Annaš the o Kajfaš, prevakerda o Lav le Devleskero pre pušta ko Jan, ke le Zachariašoskero čhavo.

³ Ov phirelas pal cafi phuv pašal o Jordan a kazinelas: “Odivsaren tumen le binendar a den pes te bolel, hoj o Del te odmukel tumare bini.”

⁴ Avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokoskero Izaiášoskero:

“Kada hin o hangos, so vičinel pre pušta: ‘Pririchtinen o drom le Rajeske, rovňaren avri leskere chodňiki!’

⁵ Dojekh dolina ela začihdi a dojekh verchos the brehos cikňola. Oda, so hin bango, ela rovno a oda drom, so hin puklato, ela hladko.

⁶ A savore nipi dikhena o spaseňje le Devleskero.”

⁷ O Jan phenelas le nipenge, save avenas ke leste, hoj len te bolel: “Fajta sapengeri! Ko tumenge sikada, sar te denašel le Devleskera choľatar, so avela?”

⁸ Dživen avke, hoj o nipi te dikhen, hoj tumen visardan tumare binendar! A ma phenen tumenge: “Se o Abraham hino amaro dad! Bo phenav tumenge, hoj o Del kale barendar šaj kerel le Abrahamoskere čhaven!”

⁹ O tover imar hino prithodo paš o koreňis le stromengero! Dojekh stromos, so na anel lačo ovcje, čhinen avri a čhiven pre jag!”

¹⁰ O nipi lestar phučenas: “So amenge akor kempel te kerel?”

¹¹ O Jan lenge odphenda: “Kas hin duj gada, mi del oles, kas nane, a kas hin chaben, mi kerel tiš avke!”

¹² The o colňika pes avle te bolel a phučle lestar: “Učitelina, amenge so kempel te kerel?”

¹³ Ov lenge phenda: “Ma kiden avri buter, sar tumenge hin phendo!”

¹⁴ A phučle lestar the o slugada: “Amenge so kempel te kerel?” Phenda lenge: “O love ňikastar ma kiden avri zoraha a pre ňikaste ma ispiden, hoj tumen te prepočinel. Aven spokojne oleha, so zaroden!”

¹⁵ O manuša užarenas pro Mesijašis a gondolinenas andre peskere jile pal o Jan, hoj ov hino Kristus.

¹⁶ Ale o Jan odphenda savorenge: “Me tumen bolav le paňeha, ale avel mandar vareko bareder, kaske na som hodno te rozphandel o sirimocis pre leskere sandalki. Ov tumen bolela le Sentne Duchoha la jagaha.

¹⁷ Andre leskero vast hin o vejaris a ov prežužarela peskero humnos. O prežužardo điv (zrnos) sthovela andre peskeri šopa, ale o plus labarela andre jag, so šoha (ňikda) na murdaľola.”

¹⁸ Mek the andro but aver veci dovakerelas le manušenge a vakerelas lenge o evaňjelium.

¹⁹ Ale o Jan karhinelas le tetrarchas Herodes vaš e Herodijada, savi sas romňi le Filiposke, leskere phraleske, the vaš savore nalačhipena, so kerelas.

²⁰ A ke oda savoro, o Herodes kerda mek oda, hoj le Jan phandľa andre bertena.

O Ježiš boldo

²¹ Akor, sar pes bolenas savore nipi, sas boldo the o Ježiš a sar pes modľinelas, jekhvareste phundriľa o ňebos

²² a o Sentno Duchos avľa pre leste andre podoba sar holubica. Andral o ňebos šundiľa hangos: “Tu sal miro Čhavo, saves kamav, tutar man hin o radišagos.”

O rodokmeňos le Ježišoskero Kristoskero

²³ Sar chudľa o Ježiš te kazinel, sas leske vaj tranda (30) berš a o manuša peske gondolinenas, hoj sas le Jozefoskero čhavo. Le Jozefoskero dad sas o Heli,

²⁴ leskero dad sas o Mattat, leskero o Levi, leskero o Melchi, leskero o Jannai, leskero o Jozef,

²⁵ leskero o Mattatiaš, leskero o Amos, leskero o Nahum, leskero o Esli, leskero o Nagge,

²⁶ leskero o Mahat, leskero o Mattatiaš, leskero o Semein, leskero o Jozech, leskero o Joda,

²⁷ leskero o Joanan, leskero o Resa, leskero o Zerubbabel, leskero o Šealtiel, leskero o Neri,

²⁸ leskero o Melchi, leskero o Addi, leskero o Kosam, leskero o Elmadam, leskero o Er,

²⁹ leskero o Ješua, leskero o Eliezer, leskero o Jorim, leskero o Mattat, leskero o Levi,
³⁰ leskero o Simeon, leskero o Juda, leskero o Jozef, leskero o Jonam, leskero o Elijakim,
³¹ leskero Melea, leskero o Menamas, leskero o Mattatas, leskero o Natan, leskero o David,
³² leskero o Izaj, leskero o Obed, leskero o Boaz, leskero o Salmon, leskero o Nachšon,
³³ leskero o Amminadab, leskero o Admin*, leskero o Checron, leskero o Perc, leskero o Juda, leskero o Jakob,
³⁴ leskero o Izak, leskero o Abraham, leskero o Terach, leskero o Nachor,
³⁵ leskero o Serug, leskero o Reu, leskero o Paleg, leskero o Eber, leskero o Šelach,
³⁶ leskero o Kainan, leskero o Arpachšad, leskero o Šem, leskero o Noach, leskero o Lamech,
³⁷ leskero o Matuzalem, leskero o Enoch, leskero o Jared, leskero o Mahalalel, leskero o Kenan,
³⁸ leskero o Enoš, leskero o Šet a leskero dad sas o Adam, savo sas le Devlestar.

4

O Ježiš pokušimen

¹ O Ježiš avla pale pašal o Jordan pherdo le Sentne Duchoha. O Duchos les lidžalas pal e pušta

² saranda (40) dživesa a ode sas pokušimen le bengestar. Andre ola dživesa nič na chalas, a pro agor ole dživesenge bokhalila avri.

³ O beng leske phenda: "Te sal o Čhavo le Devleskero, phen, hoj kale barestar te ačhel maro."

⁴ O Ježiš leske odphenda: "*Hin pisimen, hoj o manuš na dživela ča le marestar, [ale dojekhe Devleskere lavestar!]*"

⁵ Palis les iła o beng pro učo than a jekhvarestes leske sikada savore krališagi le svetoskere.

⁶ O beng leske phenda: "Tuke dava savori kadi zor the slava, bo mange hin diña a dava la kaske kamav te del.

⁷ Te bandoha angle mande, kada savoro ela tiro."

⁸ O Ježiš leske odphenda: "*Hin pisimen: 'Ča anglo Raj, tiro Del, bandoha a ča leske korkoreske služineha!'*"

⁹ Paloda les ligenda andro Jeruzalem, thoda les te ačhel upre pro agor le chramoske a phenda leske: "Te sal o Čhavo le Devleskero, čhiv tut kadarik tele.

¹⁰ Se hin pisimen: "*Prikazinela peskere aiñjelenge pal tu, hoj tut te chrañinen.*

¹¹ *On tut chudena pro vasta, hoj te na demes o pindro pro bar:'*"

¹² O Ježiš leske odphenda: "*Hin phendo: 'Na pokušineha le Rajes, tire Devles!'*"

¹³ Sar o beng les imar preačhila te pokušinel, geła lestar het, ale ča pre varesavo časos.

O Ježiš andro Nazaret

¹⁴ O Ježiš avla andre zor le Duchoskeri pale andre Galileja a rozligenda pes pal leste o hiros kadarik pal cali odi phuv.

¹⁵ Ode len andro sinagogi sikavelas a savoredžene les lašarenas.

¹⁶ A avla andro Nazaret, kaj barila avri. A avke, sar sas sikado, geła pro Šabbat (sombatone) andre sinagoga. Sar uštila te genel,

¹⁷ podine leske o zvitkos pal o prorokos Izaiaš. Phundrađa o zvitkos a arakhla oda than, kaj sas pisimen:

¹⁸ "*O Duchos le Rajeskero hin pre mande, a vašoda man pomakhla te vakerele le čorenge o evañjelium, [bičhađa man te sastarel olen, kas hin dukhade jile,] te del te džanel le zaphandleng, hoj hine premukle; le korenge te phundravel o jakha; te premukel olen, save cerpinen,*

¹⁹ *a te del te džanel, hoj avla bachtalo berš le Rajestar."*

²⁰ Phandla andre o zvitkos, diña les le sluhasko a bešla peske. A savoredžene andre sinagoga visarde peskere jakha pre leste.

²¹ A chudla lenge te vakerele: "Adadžives pes ačhile kala lava, so akana šundan."

²² Sa les denas čačipen a čudalinenas pes ole šukar lavenge, so avenas andral leskero muj. Phenenas: "Či nane ov le Jozefoskero čhavo?"

²³ A phenda lenge: "Tumen mange phenena kada podobenstvo: 'Doktorina, sastar pes korkores! Oda, so šundam, hoj kerdal andro Kafarnaum, ker the ade, kaj barilal avri!'"

* 3:33 Oda hin o Ram.

²⁴ A phenda: “Čačipen tumenge phenav, hoj nisave prorokos na den pačiv ode, kaj barila avri.

²⁵ Ale čačipen tumenge phenav, hoj sar dživelas o Eliaš, sas but vdovi andro Izrael akor, sar na delas brišind trin the jepaš berš a avla bari bokh pre caļi phuv.

²⁶ No o Eliaš na sas bičhado ke nisavi lendar, ča ke vdova andre Sarepta andre phuv Sidon.

²⁷ A but malomocne sas andro Izrael, sar dživelas o prorokos Elizeus, ale niko lendar na sas obžuzardo, ča o Naman andral e Sirija.”

²⁸ Sar oda šunde, savoredžene, save sas andre sinagoga, igen cholisafile.

²⁹ Uštíle a tradle les avri andral o foros a ligende les pro verchos, pre savo sas ačhado lengero foros, dži pro agor, hoj les odarik te čhiven tele.

³⁰ Ale ov pregelá maškar lende a gela het.

O Raj sikavel andro Kafarnaum

³¹ Paļis geļa andre Galilejsko foros Kafarnaum a sikavelas len pro Šabbat.

³² A čudalinenas pes upral leskero sikaviben, bo leskero vakeriben sas zoralo.

³³ Andre odi sinagoga sas jekh manuš, savo sas zaphandlo nalače duchoha, demonoha. Ov zoraes vriskinda:

³⁴ “Jaj, so amen hin tuha, Ježiš Nazaretsko! Avlal amen te murdarel? Me džanav, ko tu sal, oda Sentno le Devleskero!”

³⁵ O Ježiš les pokarhinda a phenda: “Čhit a dža andral leste avri!” O demonos les čhida maškar lende a gela andral leste avri a na kerđa leske nič nalačo.

³⁶ Akor avla bari dar pre savorende a vakerenas maškar peste: “Savo hin kada lav, hoj andre autorita the andre zor rozkazinel le nalače duchenge a on džan avri?”

³⁷ A džalas pal leste o hiros pal caļi odi phuv.

Sastarel le Peteriskera sasa

³⁸ Paļis uštíla, avla avri andral e sinagoga a gela andro kher ko Šimon. A le Šimonoskera sasa sas bari horučka a mangelas les, hoj lake te pomožinel.

³⁹ O Ježiš zaachiļa, dikhļa pre late a pokarhinda e horučka – a takoj la omukļa. E sasuj uštíla a kerelas pašal lende.

⁴⁰ Paļis rači, sar zageļa o kham, anenas savoredžene peskere nasvalen, save cerpinenas andro chocsave nasvalibena, ko Ježiš. A ov thovelas pre dojekh lendar o vasta a sastarelas len.

⁴¹ Andral o but džene džanas avri o demona a vriskinenas: “Tu sal o Kristus, oda Čhavo le Devleskero!” Ale ov len karhinelas a na domukelas lenge te vakerel, bo on džanenas, hoj ov hin o Kristus.

⁴² A sar sas pale džives, geļa odarik het pre omuklo than. O nipi les rodenas a avle dži ke leste a zlikerenas les, hoj te na džal lendar het.

⁴³ Ale ov lenge phenda: “Mušinav the avre forenge te vakerel pal o krališagos le Devleskero, bo pre oda som bičhado.”

⁴⁴ Avke kazinelas andro sinagodi andre Judsko.

5

O Raj vičinel ešebne učeņiken

¹ Jekhvar, sar o Ježiš ačhelas paš o Galilejsko moros, ispidenas pes pre leste o nipi, hoj te šunen le Devleskero lav.

² Akor dikhļa paš o brehos te ačhel duj lođki – o ribara len mukle ode, hoj te rajbinen o siti.

³ O Ježiš geļa andre jekh ole lođendar, so sas le Šimonoskeri, a mangļa les, hoj te džal sikra dureder la phuvatar. Bešla peske a sikavelas le nipen andral e lođka.

⁴ Sar dovakerđa, phenda le Šimonoske: “Dža la lođkaha dureder andro bareder paņi a čhiven o siti, hoj te chuden le riben.”

⁵ O Šimon leske odphenda: “Rajeja, calo rat kerahas buči a nič na chudļam, ale pre tiro lav čhivava e sita.”

⁶ Sar ada kerde, chudle ajci ribi, hoj e sita lenge chudļa te čhindol.

⁷ Avke sikade le vasteha ole dženenen, save sas pre oki lođka, hoj lenge te aven te pomožinel. On avle a pherarde soduj lođki avke, hoj chudle te tašlol.

⁸ Sar oda dikhļa o Šimon Peter, peļa pro khoča anglo Ježiš a phenda: “Dža mandar het, Rajeja! Me som binošno manuš!”

⁹ Bo ov the okla džene igen pes oleske čudalinenas, keci ribi chudle.

¹⁰ A čudalinenas pes the o Jakob le Janoha, le Zebedeoskere čhave, save kerenas buči jekhetane le Šimonoha. O Ježiš phenda le Šimonoske: “Ma dara tut, akanastar chudeha le manušen!”

¹¹ Avke, sar pricirdle o lodki ko brehos, omukle savoro a gele pal leste.

O malomocno manuš sastardo

¹² Jekhvar sas o Ježiš andre varesavo foros, kaj sas malomocno murš. Sar dikhla le Ježiš, peła anglal leste pro muj a mangelas les: “Rajeja, te kamlalas, šaj man sastares.”

¹³ O Ježiš nacirdla o vast, chudla pes lestar a phenda: “Kamav, av sasto!” A takoj sas žužo andral o malomocenstvo.

¹⁴ O Ježiš leske prikazinda: “Ma phen oda ničkaske avri, ale dža, sikav tut le rašaske a obetin oda, so prikazinda o Mojžiš, hoj te sikaves savorenge, hoj sal sasto andral o malomocenstvo.”

¹⁵ Ale o hiros pal leste pes furt dureder rozlidžalas. But nipi pes zdžanas, hoj les te šunen a hoj len te sastarel le nasvalibenendar.

¹⁶ Ale ov džalas pre pušta korkoro, hoj pes ode te modlinel.

O Ježiš sastarel le banges

¹⁷ Andre jekh džives, sar sikavelas, bešenas pašal leste but Farizeja the zakoñika. On avle andral savore gavora andral e Galileja a Judsko the andral o Jeruzalem. A le Rajeskeri zor sas le Ježišoha, hoj te sastarel le nasvalen.

¹⁸ Androda avle ode murša, save lidžanas pro hados jekhe manušes, savo sas bango. A rodenas drom, sar les te dochudel andro kher a te thovel anglo Ježiš.

¹⁹ Sas ode but nipi a na sas len khtar te džal andre, vašoda gele upre pro kher a mukle les tele le hadoha prekal e strecha maškaral o manuša anglo Ježiš.

²⁰ Sar dikhla o Ježiš lengero pačaben, phenda o Ježiš le bangeske: “Manušeja, odmukle tuke hin o bini.”

²¹ O zakoñika the o Farizeja chudle te gondolinel a phenenas peske: “Ko hin kada manuš, hoj pes kavke ruhinel! Njiko našti odmukel o bini, ča jekh o Del!”

²² Ale o Ježiš prindžarda, so peske gondolinen a phenda lenge: “Soske oda gondolinen andre tumare jile?”

²³ So hin lokeder te phenel: ‘Odmukle tuke hin o bini,’ či te phenel: ‘Ušti a dža?’

²⁴ Ale vašoda, hoj te džanen, hoj le Čhas le Manušeskeres hin pravos the zor phuv te odmukel o bini” – phenda le bangeske: “Tuke phenav: Ušti, le tuke tiro hados a dža khere!”

²⁵ Ov takoj anglal lende uštıla, ila oda, pre soste pašolas, chudla te lašarel le Devles a gela khere.

²⁶ Akor pes savoredžene čudalinenas a lašarenas le Devles. Avla pre lende e dar a phenenas: “Adadžives dikhlam oda, so mek šoha (njikda) na dikhfam.”

O Raj vičinel le Levi

²⁷ Palis, sar gela odarik avri, dikhla jekhe colñikos, savo pes vičinelas Levi, te bešel pre colñica a phenda leske: “Av pal ma!”

²⁸ Ov uštıla, omukla savoro a gela pal leste.

²⁹ Paloda o Levi leske presikada andre peskero kher bari pačiv. Sas ode but colñika the aver džene, savenca bešenas paš o skamind.

³⁰ O Farizeja the lengere zakoñika dudrinenas a phenenas leskere učeñikenge: “Soske chan le colñikenca the le binošnenca?”

³¹ O Ježiš lenge odphenda: “Le sastenge na kempel doktoris, ale le nasvalenge.

³² Na avlom te vičinel le čačipnaskeren, ale le binošnen, hoj pes te visaren le binendar.”

O phučiben pal o postos

³³ On leske phende: “Le Janoskere učeñika furt pes poscinen the modlinen, the o učeñika le Farizejengere, ale tire chan the pijen!”

³⁴ Ov lenge phenda: “Či šaj phenen le hoscenge pro bijav, hoj pes te poscinen, medik hino lenca o terno?”

³⁵ Ale avena o dživesa, sar lendar ela o terno ilo het, a andre ola dživesa pes poscinenas.”

³⁶ A phenda lenge the kada podobenstvo: “Se njiko na odčhinel kotor le neve pochtanestar, hoj leha te zasivel andre o purane gada, bo čhingerdahas o neve gada a o nevo pochtan pro purano aňi na pasindahas.

³⁷ Añi ñiko na čhivel e nevi mol andro purane cipune gone, bo e nevi mol čhingerdahas e cipa a čulola avri a o gone čhindona.

³⁸ Ale e nevi mol pes čhivel andro neve gone. [Avke pes na musarel añi e mol añi o gone.]

³⁹ A sako, ko pijel e purañi mol, na kamel e nevi, bo phenel peske: 'E purañi hiñi feder.'

6

O phučiben pal o Šabbat

¹ Jekhvar pro Šabbat (sombatone), sar o Ježiš džalas prekal e maľa, kaj sas sadzimen, leskere učeñika čhingerenas o klasi, pučinenas len andro vasta a chanas.

² Akor lenge varesave džene le Farizejendar phende: "Soske keren oda, so našti keren pro Šabbat?"

³ O Ježiš lenge phenda: "Mek šoha (ñikda) na genđan, so kerda o David, sar sas bokhalo ov the leskere manuša?"

⁴ Akor, sar geľa andro Devleskero kher, iľa o sentne mare a chalas a diňa the peskere manušen, choc ola mare našti chalas ñiko aver, ča o rašaja."

⁵ A phenda lenge: "O Čhavo le Manušeskero hin o Raj upral o Šabbat."

O Ježiš sastarel pro Šabbat

⁶ Jekhvar pre aver Šabbat geľa andre sinagoga a sikavelas. A sas ode jekh manuš, saves sas ñevladno čačo vast.

⁷ O zakoñika the o Farizeja užarenas, či sastarela varekas pro Šabbat, hoj len te el vareso pre leste te phenen.

⁸ O Ježiš džanelas, so gondolinen, no the avke phenda le manušeske, saves sas ñevladno vast: "Ušti a ačh kade maškaral!" Ov uštıla a ačhelas.

⁹ Akor lenge o Ježiš phenda: "Phučav tumendar: Šaj pro Šabbat mištes te kerel, vaj namištes te kerel? O dživipen te zachrañinel, či te murdarel?"

¹⁰ Dikhľa pašal peste pre savoredžene a phenda le manušeske: "Nacirde o vast!" Kerda avke a leskero vast sas pale sasto.

¹¹ Avľa andre lende bari choľi a vakerenas maškar peste, so šaj kerdehas le Ježišoske.

O dešuduj učeñika

¹² Andre ola dživesa pes geľa o Ježiš pro verchos te modlinel a sas ode cali rat andre modlitba.

¹³ Sar vidñisalıla, vičinda peske le učeñiken a kidña peske lendar avri dešudujen (12), saven diňa nav apoštola. Oda sas kala:

¹⁴ O Šimon (saveske diňa nav Peter), leskero phral o Andrej, o Jakob, o Jan, o Filip, o Bartolomej,

¹⁵ o Matuš, o Tomaš, o Jakob le Alfeoskero the o Šimon (saves vičinenas Zelota),

¹⁶ o Juda, o čhavo le Jakoboskero – the o Judaš Iškarijotsko, savo les zradzinda.

But manuša džan pal o Ježiš

¹⁷ Sar lenca geľa tele, zaachiľa pro rovno than. Sas leha but leskere učeñika the igen but nipi andral cali Juđsko a Jeruzalem, the andral e Tirsko the Sidoniko phuv pašal o moros.

¹⁸ Avenas les te šunel a hoj len te sastarel andral lengere nasvalibena. A sas sastarde avri the ola, saven trapinenas o nalače duchi.

¹⁹ Savore nipi pes lestar kamenas te chudel, bo avelas lestar avri e zor, so savoren sastarelas.

Ko hin bachtalo a kaske vigos

²⁰ Ov dikhľa pre peskere učeñika a vakerelas: "Bachtale hine o čore, bo tumaro hin o krališagos le Devleskero!"

²¹ Bachtale hin ola, save hine akana bokhale, bo avena čalarde! Bachtale hine ola, save akana roven, bo palis asana!

²² Bachtale san, te tumen o nipi našti avri ačhena, te tumen čhivena avri a anena pre ladž a ruhinena pes pre tumaro nav vaš o Čhavo le Manušeskero.

²³ Radisalon andre oda džives a khelen, bo andro ñebos tumen užarel baro počičiben. Se the lengere dada avke kerenas le prorokenge!

²⁴ Ale vigos tumenge, barvale, bo tumen imar akana iľan tumaro radišagos!

²⁵ Vigos tumenge, so san akana čalarde, bo avena bokhale! Vigos tumenge, so akana asan, bo avena andre žala a rovena!

²⁶ Vigos tumenge, te pal tumende savore nipi mištes vakerena, bo ipen avke kerenas lengere dada le falošne prorokenca!”

O kamiben ko řeprijateľa

²⁷ “Ale tumenge, so man řunen, phenav: Kamen tumare řeprijatefen, keren lačhipen olinge, ko tumen nařti avri ačhen,

²⁸ řehņinen olinge, ko tumen kořen, a modņinen tumen vař ola, save tumen tele dikhen.

²⁹ Oleske, ko tut demel pal jekh čham, sikav the dujto a oleske, ko tutar lel o plařtos, de the o gada.

³⁰ De sakones, ko tutar mangel. A ma mang pale olestar, ko tutar ila vareso.

³¹ Avke, sar kamen, hoj o nipi tumenge te keren, keren the tumen lenge.

³² Te kamen ča olen, so tumen kamen, savo počiņiben vař oda uřaren? Se the o binořne kamen olen, so len kamen.

³³ A te keren o lačhipen ča olinge, save tumenge keren lačhipen, savo počiņiben vař oda uřaren? Se the o binořne oda keren.

³⁴ Te dena kečeņ ča olen, pal save džanen, hoj tumenge dena pale, savo počiņiben vař oda uřaren? Se the o binořne den kečeņ, hoj oda te dochuden pale.

³⁵ Ale kamen olen, save pre tumende džan! Keren lenge o lačhipen, den kečeņ a ma uřaren pale. Avke ela tumaro počiņiben baro a avena o čhave le Někbaredereskere, bo ov hino lačo the ko nalače the ke ola, save leske na palikeren.

³⁶ Vařoda aven lačeķileskere, avke sar tumaro Dad hino lačeķileskero.”

Te na sudzinen jekh avres

³⁷ “Ma sudzinen a na avena sudzimen! Ma odsudzinen a na avena odsudzimen! Odmuken a ela tumenge odmuklo.

³⁸ Den a ela tumenge dino a thovela pes andre tumari brekh pherdo mira, razimen avri, zaispidņi andre a pherardi, bo sava miraha merines, ajsaha tuke ela merimen.”

³⁹ Phenda lenge the podobenstvo: “Či řaj lidžal o koro le kores? Či na perena sodudžene andre chev?

⁴⁰ Oda, ko sikľol, nane bareder sar oda, ko les sikavel, ale sako, ko hin avrisikado, ela ajso sar oda, ko les sikavel.

⁴¹ Soske dikhes o řmecos andre jakh tire phraleske, ale andre tiri jakh o kař na dikhes?

⁴² Abo sar řaj phenes tire phraleske: ‘Phrala, domuk, hoj tuke te lav avri o řmecos andral e jakh,’ ale oda kař, so hin andre tiri jakh, na dikhes? Tu dujemujengero! Eřeb (peršo) le avri o kař andral tiri jakh a palis řaj les avri o řmecos andral e jakh tire phraleske.”

Pal o lačo the nalačo stromos

⁴³ “Bo o lačo stromos na anel nalačo ovocje a o nalačo stromos na anel lačo ovocje.

⁴⁴ Bo dojekh stromos pes prindžarel pal o ovocje. Se andral o kandre (o kraki) na obkiden o figi, aņi andral o kolaka na obkiden o hroznos.

⁴⁵ O lačo manuř lel avri andral peskero lačo barvalipen o lače veci a o nalačo manuř andral peskero nalačo barvalipen lel avri o nalače veci. Bo soha hin pherardo o jilo, oda o muj vakerel.”

Pal o duj khera

⁴⁶ “So man vičinen: ‘Rajeja, Rajeja,’ ale na keren oda, so phenav?

⁴⁷ Sikavava tumenge sar hin oda, ko avel ke ma, řunel mire lava a dolikerel len.

⁴⁸ Oda manuř hino sar oda, savo ačhavelas peskero kher. Kopalinelas a geľa but tele andre phuv a thođa o zaklados pre skala. Sar avľa o baro briřind a demađa baro paņi pre oda kher, na čalada leha, bo sas mištes zathodo pre skala.

⁴⁹ Ale oda, ko řunđa a na kerđa, hino sar oda manuř, savo ačađa peskero kher pre phuv bi o zaklados. Sar avľa o baro paņi a demađa pre oda kher, takoj pes rozpela a peľa igen bares.”

7

Sastarel le veliteliskere slugas

¹ Sar o Ježiř dovakerđa oda savore le manuřenge, save les řunenas, geľa andro Kafarnaum.

² Jekhe veliteľis upral o šel (100) slugađa sas sluhās, saves igen likerelas. No oda sluhās sas pro meriben nasvalo.

³ Sar šunda o veliteľis pal o Ježiš, bičhađa ke leste varesave Židovike phurederen, hoj te mangan les, hoj te avel a te sastarel leskere sluhās.

⁴ On avle ko Ježiš, igen les manganas a phende: “Zasogalinel (zaslužinel) peske, hoj leske oda te keres,

⁵ bo ov kamel amare nipen. Se mek e sinagoga amenge ačhađa.”

⁶ Avke lenca o Ježiš geľa. Sar imar na sas dur ole kherestar, bičhađa ke leste o veliteľis peskere prijafelen, hoj leske te phenen: “Rajeja, ma trapin tut, bo na som hodno, hoj te aves andre miro kher.

⁷ Añi man na šunavas hodno te džal ke tute. Ale phen ča lav a miro sluhās sastola avri.

⁸ Bo the me som manuš tel o vast avrenge a tel miro vast hin o slugađa. A te phenava kaleske: ‘Dža!’ – ta džala; a avreske: ‘Av!’ – ta avela; a mire sluhāske: ‘Ker kada!’ – ov takoj kerela.”

⁹ Sar oda šunda o Ježiš, čudalinda pes. Visarda pes ko nipi a phenda lenge: “Phenav tumenge, hoj andro Izrael na dikhľom kajso baro pačaben.”

¹⁰ Sar ola džene, save sas bičhade, gele pale andro kher, arakhle ole sluhās, savo sas nasvalo, imar sastes.

Le vdovakere čhas uštavel andral o meriben

¹¹ Pre aver džives džalas o Ježiš andro foros, so pes vičinel Nain. A džanas leha but leskere učeňika the igen but nipi.

¹² Sar doavľa paš e foroskeri brana, ipen akor lidžanas avri jekhe mules. Oda sas jekhoro čhavo peskera dakero, savi sas vdova. Džanas laha igen but nipi andral o foros.

¹³ Sar la dikhľa o Raj, sas leske igen pharo pre late a phenda lake: “Ma rov!”

¹⁴ Geľa pašeder, chudľa pes le mochtestar a ola, save lidžanas le mules, zaačhile. O Ježiš phenda: “Čhavoreja, phenav tuke, ušći!”

¹⁵ O mulo peske bešľa a chudľa te vakereľ. O Ježiš les diňa leskera dake.

¹⁶ Akor avľa bari dar pre savorende. Lašarenas le Devles a phenenas: “Baro prorokos ušćila maškar amende a o Del avľa ke peskere nipi!”

¹⁷ Kada hiros pal leste pes rozľigenda pal caľi Judsko the pal savore fori odarik pašal.

O Jan bičhavel muršen ko Ježiš

¹⁸ Le Janoskere učeňika leske ande o hiros pal oda savoro. Palis o Jan peske vičinda duje dženen peskere učeňikendar

¹⁹ a bičhađa len ko Ježiš, hoj lestar te phučen: “Sal tu oda, ko majinel te avel, abo kampil te užarel avres?”

²⁰ Sar avle ola murša ke leste, phende: “O Jan Krstiteľ amen bičhađa pal tu a phenda, hoj tutar te phučas: ‘Sal tu oda, ko majinel te avel, abo kampil te užarel avres?’ ”

²¹ Ipen andre odi ora sastarelas but dženen le nasvalibnastar, avre dukhendar le le nalačhe duchendar a but kore dženege diňa pale te dikhel.

²² O Ježiš lenge odphenda: “Džan a phenen le Janoske, so dikhľan the šundan: O kore dikhen, o bange phiren, o malomocne pes žužaren, o kašuke šunen, o mule ušćen andral o meriben a le čorenge pes vakereľ o evaňjelium.

²³ Bachtalo hin oda manuš, ko na perel andral o pačaben vaš ma!”

Vakereľ avri pal o Jan

²⁴ Sar on odgele, chudľa o Ježiš te vakereľ le nipenge pal o Jan: “So geľan te dikhel pre pušća? E trstina, savaha čhalavel e balvaj?

²⁵ Abo, so geľan te dikhel? Manušes, savo hino urdo andro barikane gada? Se ola, save uren o barikane gada a dživen barikanes, bešen andro palaca.

²⁶ Abo, soske geľan te dikhel? Le prorokos? He, phenav tumenge, mek buter sar prorokos.

²⁷ Bo ov hin oda, pal kaste hin pisimen:

*‘Me bičhavav mire poslos angľal tu
a ov pririchtinela prekal tu o drom.’*

²⁸ Bo phenav tumenge, hoj nane bareder prorokos sar o Jan Krstiteľ maškar savore nipi, save ulile (pes narodžinde) le džuvľendar, ale oda, ko hin nekcikneder andro řeboskero krališagos, hino bareder sar ov.”

²⁹ Sar o nipi the o colňika, save šunenās le Jan, pes dine te boleľ leskere bolipnaha, on peske pridžanle, hoj o Del hino čačipnaskero.

³⁰ Ale o Farizeja the o zakoņnika odčhide pestar oda, so o Del kamla, bo na priile le Janoskero bolipen.

³¹ O Ježiš phenda: “Ke kaste pripodobņinava adadživeskere manušen? Pre kaste maren?”

³² Hine sar ola čhavore, save bešen pro pļacos a vičinen pre peste: ‘Bašavahas tumenge, ale na khelenas! Gilavahas andre žala sar upral o mulo, ale na rovenas!’

³³ Bo avla o Jan Krstiteľ, savo na chalas maro aņi na pijelas mol, a phenen: ‘Hin andre leste nalačo duchos!’

³⁴ Avla o Čhavo le Manušeskero, savo chalas the pijelas, a phenen: ‘Dikhen, ajso chavačis the pijakos! Likeral pes le binošnenca the le colņikenca!’

³⁵ Ale le Devleskero gođaveripen pes presikavel sar čačipen oleha, so kerel.”

O Ježiš andro kher ko Farizejis

³⁶ Varesavo Farizejis les vičinda ke peste te chal. O Ježiš geļa andro leskero kher a beļa peske pal o skamind.

³⁷ No andre oda foros sas varesavi binošno džuvli. Sar pes došunda, hoj bešel andre le Farizejiskero kher; anda peha jekh caklocis, andre savo sas igen dragano olejos.

³⁸ Ačhelas pal leste paš leskere pindre, rovelas a chudļa leske te cindarel le apsenca o pindre a khoselas len le balenca. Čumidelas leske o pindre a pomakhelas le voņave olejoha.

³⁹ Sar kada dikhļa o Farizejis, savo les vičinda ke peste, phenda peske: “Te ov ulahas prorokos, džanlahas, ko hin kadi džuvli, savi pes lestar chudel – hoj hiņi binošņi.”

⁴⁰ O Ježiš leske odphenda: “Šimon, kamav tuke vareso te phenel.” Ov phenda: “Phen, učitelina!”

⁴¹ “Duj džene kamenas love jekhe manušeske, savo delas kečeņ. Jekh leske kamelas pandž šel (500) rupune a dujto penda (50).

⁴² Na sas len sar te del pale a ov odmukļa sodujdženenge. Phen mange: Ko kale dujendar les buter kamela?”

⁴³ O Šimon odphenda: “Gondolĭnav mange, hoj oda, kaske buter odmukļa.” O Ježiš leske phenda: “Mištes rozsudzindaĭ.”

⁴⁴ Visarda pes ke džuvli a phenda le Šimonoske: “Dikhes kala džuvļa? Avļom andre tiro kher a na diņal man paņi pro pindre, ale oj mange o pindre peskere apsenca cindarda a peskere balenca len khosla.

⁴⁵ Tu man na čumidlal, ale oj mange na preačhĭla te čumidel o pindre, kanastar avļom andre.

⁴⁶ O šero mange na pomakhĭlal le olejoha, ale oj mange pomakhĭla o pindre le voņave olejoha.

⁴⁷ Vašoda tuke phenav, oda, hoj but kamel, sikavel, hoj lakere but bini hine odmukle. Oda, kaske hin frĭma odmuklo, frĭma kamel.”

⁴⁸ A phenda lake: “Odmuken pes tuke o bini.”

⁴⁹ Ola džene, save leha bešenas jekhetane paš o skamind, chudle maškar peste te vakeral: “Ko hin kada, hoj the o bini odmukel?”

⁵⁰ Ale o Ježiš phenda la džuvlake: “Tiro pačaben tut zachraņinda. Dža andro smirom!”

8

O džuvļa, save phirenas le Rajeha

¹ Palis phirelas o Ježiš pal o fori the gavora, kazinelas a vakeralas pal o krališagos le Devleskero. A sas leha o dešuduj (12) učeņika

² the varesave džuvļa, saven sastarda avri le nalače duchendar the le nas-valĭbenendar. Oda sas e Maria (sava vičinenas Magdalena), andral savi gele avri eĭta demoni;

³ e Johanna, e romņi le Chuzasoskeri, savo dodikhelas pro chulajipen le Herodesiske; e Zuzana, the mek but aver, save lenge pomožinenas peskere lovenca the vecenca.

O podobenstvo pal o štar phuva

⁴ Sar pes zgele igen but niĭpi a zdžanas pes ke leste but manuša andral o fori, phenda kada podobenstvo:

⁵ “Geļa o manuš te rozčhivkerel o semena. Sar rozčhivkerelas, varesave pele paš o drom, phirelas pes pal lende a o čirikle len chale.

⁶ Aver pele pro baruno than, a sar barile, šučĭla avri, bo na sas len paņi.

⁷ Aver pele maškar o kandre (kraki) a o kandre barile jekhetane lenca a tasade len.

⁸ A varesave pele andre lačni phuv a sar barile avri, ande šelvar ajci chasna." Sar oda o Ježiš dovakerda, vičinda: "Kas hin kana pre oda, hoj te šunel, mi šunel!"

⁹ Leskere učeñnika lestar phučle: "Pal soste hin kada podobenstvo?"

¹⁰ Ov phenda: "Tumenge hin dino te achalol o garude veci andral o Devleskero krališagos, ale oklengge avri pes vakerel andro podobenstva, hoj te *dikhen, ale te na dikhen*; hoj te *šunen, ale te na achalon*."

O Ježiš vakerel avri o podobenstvo

¹¹ O podobenstvo hin pal kada: O semenos hin o lav le Devleskero.

¹² Ola, save hine paš o drom, hine ola, save šunen, ale palis avel o beng a lel avri o lav andral lengero jilo, hoj te na pačan a te na aven zachrañimen.

¹³ Ola, savenge hino sadzimen pre skala, hine ajse, save prileno o lav radišagoha, sar šunen, ale nane len koreñis a pačan ča pre varesavo časos a akor, sar avel e proba (skuška), oddžan.

¹⁴ Ola, savenge hino sadzimen andro kandre, hine ola, save šunde o lav, ale tasaven len andre o starišagi, o barvalipen the o kiñešagi le dživipnaskere a nane lendar chasna.

¹⁵ A ola andre lačni phuv, hin ola, save šunde o lav a likereno les andro čačipnaskero the lačo jilo a anen furt chasna.

Pal e momeli

¹⁶ Niko, ko labarel e momeli, na garuvel la tel e piri, añi na thovel la tel o hačos, ale ačhavel la pro momelaris, hoj ola, save aven andre, te dikhen o svetlos.

¹⁷ Bo nane nič počoral, so na ela jekhvar sikado, a nane nič garudo, so pes na džanela a na avela jekhvar avri.

¹⁸ Vašoda šunen mištes! Bo kas hin, oles mek ela dino, a kas nane, olesar pes lela mek oda, so peske gondolinel, hoj les hin."

Le Rajeskeri daj the phrala

¹⁹ Avle ke leste leskeri daj the o phrala a našti pes ke leste dochudle, bo sas ode but manuša.

²⁰ O manuša phende leske: "Tiri daj the tire phrala ačhen avri a kamen tut te dikhel."

²¹ O Ježiš lenge odphenda: "Miri daj the mire phrala hine ola, save šunen le Devleskero lav a dolikereno les."

O Raj zaachavel e balvaj

²² Jekh džives o Ježiš geła andre lodka le učeñnikenca a phenda lenge: "Aven, predžas la lodkaha pre oki sera le moroske." A on gele.

²³ Sar pes la lodkaha plavinenas, o Ježiš zasuča. Jekhwareste avla bari balvaj pro moros. E lodka pherdolas le pañeha avke, hoj imar šaj tašlile.

²⁴ Avle ke leste, uštade les a phende: "Rajeja! Rajeja! Imar tašluvas!" Avke o Ježiš uštala, pokarhinda la balvaj the le vlnen a on preačhile a pro moros sas igen čhit.

²⁵ A phenda lenge: "Kaj hin tumaro pačaben?" O učeñnika pes andre dar čudalinenas a phenenas jekh avreske: "Ko hin kada manuš, hoj le balvajenge the le pañeske rozkazinel a on les šunen?"

O posadnuto manuš andre Gadara

²⁶ Andral e Galileja doavle la lodkaha andre phuv Gadara, so hiñi pre aver sera le morostar.

²⁷ Sar geła avri andral e lodka, arakhla pes leha varesavo muř andral oda foros, andre savo sas nalače duchi. Imar čirlastar sas lango a na bešelaso andro kher, ale andro hrobi.

²⁸ Sar dikhla le Ježiš, vriskišagoha peła anglal leste a vičinda zorales: "So man hin tuha, Ježiš, Čavo le Někbaredere Devleskero? Mangav tut, ma trapin man!"

²⁹ Phenda oda, bo o Ježiš prikazinda le nalače duchoske, hoj te džal avri andral leste. Čoc les phandenas le lancenca the le putenca pro pindre a merkinenas pre leste, ov furt phagerelas o puta a o nalačo duchos les lelas pro omukle thana.

³⁰ O Ježiš lestar phučla: "Sar tut vičines?" Ov phenda: "Legion," bo but nalače duchi gele andre leste.

³¹ A mangelas les, hoj len te na bičhavel andre benguañali chev*.

³² Sas ode baro stados le balenca, so pes pasinenas pro verchos. Mangle le Ježiš, hoj lenge te domukel te džal andre lende a ov lenge domukla.

³³ O nalače duchi gele avri andral o manuš andro bale a o stados pes mukla tele le brehoha andro moros a tašlile.

* 8:31 Abo: o Abyssos

³⁴ Sar dikhle o pastjera, so pes ačhila, denašle a phende ada avri andro foros the pro mali.

³⁵ Avke o manuša avle te dikhel, so pes ačhila. Sar avle ko Ježiš, arakhle ole manušes, andral savo gele avri o nalače duchi, te bešel paš le Ježišoskere pindre – urdones the paš e godi – a daranas pes.

³⁶ Ola, save oda dikhle, lenge vakerenas, sar sas o posadnuto sastardo.

³⁷ Akor savore nipi andral Gadaraňiko phuv les mangelas, hoj te džal lendar het, bo avla pre lende igen bari dar. Avke o Ježiš geľa andre lođka a visarda pes pale.

³⁸ Oda murš, andral savo gele avri ola nalače duchi, les mangelas, či šaj džal leha. Ale o Ježiš les bičhađa het. Phenda leske:

³⁹ “Dža khere a vaker, save bare veci tuke kerđa o Del.” Ov geľa a vakerelas pal calo foros, save bare veci leske kerđa o Ježiš.

E muľi čhajori the e nasvali džuvľi

⁴⁰ Sar avľa o Ježiš pale pre aver sera le moroske, priile les igen but nipi, bo savore les užarenas.

⁴¹ Avľa ode jekh murš, savo pes vičinelas Jairus. Ov sas angluno manuš andral e sinagoga. Pela paš le Ježišoskere pindre a mangelas les, hoj leha te džal andre leskero kher,

⁴² bo leskeri jekhori čhajori – vaj dešuduj beršengeri – merelas. Sar džalas, o nipi pes pre leste ispidenas.

⁴³ Sas maškar lende varesavi džuvľi, savi sas dešuduj berš nasvali pro džuvľikano nasvaliben a diňa savoro, so la sas avri le doktorenge, ale ňiko la našti sastarda.

⁴⁴ Oj avľa ko Ježiš a palunestar pes dotkňinda leskere gadendar a takoj lake o rat preačhila te džal.

⁴⁵ O Ježiš phenda: “Ko pes mandar chudľa?” A sar pes ňiko na pridžanelas, phenda o Peter: “Rajeja, o nipi pes pre tu kikiden the ispiden [a tu phenes: ‘Ko pes mandar chudľa?’]”

⁴⁶ Ale o Ježiš phenda: “Chudľa pes mandar vareko, bo šundom, sar mandar geľa avri e zor.”

⁴⁷ Sar dikhľa odi džuvľi, hoj oda našti garuvel andre, izdralas daratar, avľa a peľa anglal leste a angle savoredženende leske phenda avri, soske pes lestar chudľa a sar sastila avri.

⁴⁸ Ov lake phenda: “Čhaje miri, tiro pačaben tut sastarda. Dža andro smirom!”

⁴⁹ Medik o Ježiš vakerelas, avľa vareko andral le Jairoskero kher a phenda leske: “Tiri čhajori imar muľa, de smirom le učiteliske!”

⁵⁰ Sar oda šunđa o Ježiš, phenda leske: “Ma dara tut! Ča pača a ela sastardi!”

⁵¹ Geľa andro kher a na domukľa ňikaske, hoj leha te džal andre, ča le Peteriske, Janoske the Jakoboske a the la čhajorakera dake the dadeske.

⁵² Savore rovenas a hikinenas upral late. Ale o Ježiš phenda: “Ma roven! Na muľa – ča sovel.”

⁵³ Asandile les avri, bo džanenas, hoj muľa.

⁵⁴ Ale ov tradiňa savoren avri, chudľa la le vastestar a vičinda: “Čhajorije, ušti!”

⁵⁵ Lakero duchos avľa pale andre late a oj takoj uštiľa. O Ježiš prikazinda, hoj la te den te chal.

⁵⁶ Lakeri daj the dad ačhile bijal peste, ale o Ježiš lenge prikazinda, hoj te na vakeren ňikhaj, so pes ačhila.

9

Bičhavel avri le dešuduje učeňiken

¹ O Ježiš vičinda ke peste le dešuduje učeňiken a diňa len e autorita the zor, hoj te traden avri savore nalače dučen a te sastarel o nasvalibena.

² Bičhađa len te kazinel pal o krališagos le Devleskero a te sastarel le nasvalen.

³ Phenda lenge: “Ma len tumenca ňič pro drom – aňi e paca, aňi e zajdica, aňi maro, aňi love, aňi po duj gada.

⁴ Te džana andre varesavo kher, ačhen ode, medik na džana avri andral oda foros.

⁵ Džan het andral oda foros, kaj tumen na prilena a o prachos pal o pindre keren tele, sar svedctvo pre lende.”

⁶ Avke gele, phirenas pal o gavora, vakerenas o evaňjelium a všadzik sastarenas.

O Herodes phučel pal o Ježiš

⁷ The o tetrarchas o Herodes šunda pal savoreste, so kerelas o Ježiš, a na džanelas, so peske te gondolinel, bo vareko phenelas, hoj o Jan uštila andral o meriben,

⁸ a varesave džene phenenas, hoj o Eliaš pes sikađa, a pale aver phenenas, hoj uštila jekh le čirlatune prorokendar.

⁹ O Herodes phenda: “Le Janoske odčhindom o šero. Ko hin akor kada, hoj pal leste šunav kajse veci?” A kamelas les te dikhel.

O Raj čalarel pandž ezere manušen

¹⁰ Sar avle o apoštola pale, vakerenas le Ježišoske sa, so kerenas. Ila len peha a gele korkore andro foros, so pes vičinel Betsaida.

¹¹ Sar pes oda o nipi dodžanle, gele pal leste. Priiła len a vakerelas lenge pal o krališagos le Devleskero a sastarelas olen, kaske oda kampelas.

¹² Sar imar zaračolas, avle o dešuduj (12) učeňika ke leste a phende leske: “Rozmuk le nipen, hoj te džan andro pašutne fori the gavora te presovel e rat a te arakhen peske te chal, bo kade sam dur le forostar.”

¹³ Phenda lenge: “Tumen len den te chal!” On phende: “Hin amen ča pandž mare the duj ribi. Kames, hoj te džas a te cinas chaben prekal savore kala nipi?”

¹⁴ Sas ode vaj pandž ezera (5 000) murša. Ale phenda peskere učeňikenge: “Thoven len te bešel andro partiji po penda (50) dženen!”

¹⁵ Kerde avke a thode savoren te bešel.

¹⁶ Palis ila ola pandž mare the duj ribi, dikhla pro ņebos, požehňinda, phagerelas a delas le učeňikenge, hoj on te poden le manušenge.

¹⁷ Chale savore a čalile. Olestar, so ačhila, kidle upre dešuduj košara.

O Peter viznavinel, ko hin o Ježiš

¹⁸ Sar pes modlinelas korkoro a sas leha the o učeňika, phučla lendar: “So phenen o manuša pal mande? Ko phenen, hoj som?”

¹⁹ On leske odphende: “Hoj o Jan Krstiteľ, aver phenen, hoj o Eliaš, a pale aver vakeren, hoj uštila jekh le čirlatune prorokendar.”

²⁰ Ov lendar phučla: “A tumen, so phenen – ko som?” O Peter leske odphenda: “Tu sal o Kristus le Devleskero!”

²¹ No o Ježiš lenge zoraha prikazinda, hoj oda ņikaske te na phenen avri.

²² Palis lenge phenda: “O Čhavo le Manušeskero mušinel a but te cerpinel a te el odčhido le phurederendar, le nekbaredere rašajendar the le zakoňnikendar. Mušinel a te el murdardo a pal o trin dživesa te uštel andral o meriben.”

Sar te džal pal o Ježiš

²³ A savoreng phenda: “Te kamel vareko te avel pal ma, mi zaprinel pes, mi lel sako džives peskero kerestos a mi avel pal ma.

²⁴ Bo sako, ko kamel te zachraňinel peskero dživipen, les našavela, ale ko našavela peskero dživipen vaš ma, oda les zachraňinela.

²⁵ Bo so hin le manušen olestar, te dochudela calo svetos, ale peskero dživipen musarela a našavela?

²⁶ Bo sako, ko pes ladžala vaš ma the vaš mire lava, vaš oda pes ladžala the o Čhavo le Devleskero, sar avela andre peskeri slava the andre slava le Dadeskeri the le sentne aňjelengeri.

²⁷ Ale čaćipen tumenge phenav, hoj varesave džene tumendar, save kade ačhen, na dikhena o meriben, medik na dikhena o krališagos le Devleskero.”

O Ježiš pes čerinel andre slava

²⁸ Vaj ochto džives pal ola lava, ila peha o Ježiš le Peter, le Jan the le Jakob a geła pro verchos pes te modlinel.

²⁹ Sar pes o Ježiš modlinelas, leskero muj pes jekhvareste čerinda a leskere gada parňile a dičonas sar o bleskos.

³⁰ A jekhvareste duj murša leha vakerenas, o Mojžiš the o Eliaš.

³¹ Sikade pes andre slava a vakerenas pal leskero meriben andro Jeruzalem, so pes mušinda te ačhel, avke sar oda o Del kamelas.

³² Angloda pro Peter the okla učeňika avla zoralo soviben a sar pes prekerde dikhle leskeri slava the le Mojžiš a Eliaš, save leha ačhenas.

³³ Sar ola murša imar kamenas te džal het, phenda o Peter le Ježišoske: “Rajeja, mištes amenge hin kade. Keras peske trin stani: Jekh tuke, jekh le Mojžišoske the jekh le Eliašoske!” Ov na džanelas, so vakerelas.

³⁴ Mek sar oda vakerelas, avla e chmara a zaučharda len. Daranas pes, sar džanas andre chmara.

³⁵ Andral e čmara prevakerđa o hangos: “Kada hin miro Čhavo, saves mange avri kidňom – les šunen!”

³⁶ Androda, sar vakerelas oda hangos, ačhiła o Ježiš pale ča korkoro. On sas čhit a andre ola dživesa na vakerenas ňikaske pal oda, so dikhle.

Sastarel le čhas zaphandles le demonoha

³⁷ Pre aver džives, sar avle tele pal o verchos, arakhle pes lenca igen but nipi.

³⁸ A jekh manuš ole nipendar vičinda: “Učitelina, mangav tut, dikh pre miro čhavo, bo nane man aver čhave, ča ov jekh.

³⁹ O duchos les chudel a jekhvaresto vriskinel a čhivkerel leha, marel leske pro muj o peni, furt les trapinel a phares lestar džal het.

⁴⁰ Manglom tire učeňiken, hoj les te traden andral leste avri, no on oda našfi kerde.”

⁴¹ O Ježiš lenge odphenda: “Ó, tumen previsarde manušale bi o pačaben! Mek dži kana tumenca avava a lidžava tumen? An kade tire čhas!”

⁴² Mekča, sar avelas o čhavo, čhida leha o nalačo duchos a čhivkerelas leha. Ale o Ježiš pokarhinda le nalače duchos, sastarda le čhavoress a diňa les pale le dadeske.

⁴³ A savore pes čudalinenas oleske, savi bari hin le Devleskeri zor. Androda, medik pes sako čudalinelas oleske, so kerelas o Ježiš, ov phenda peskere učeňikenge:

⁴⁴ “Tumen na bisteren pre kala lava: O Čhavo le Manušeskero ela dino le manušenge andro vasta.”

⁴⁵ Ale on na achalile kale laveske, bo sas garudo anglal lende, hoj leske te na achalon, ale daranas pes lestar pal oda lav te phučel.

Ko hin čačes baro

⁴⁶ O učeňika chudle maškar peste te gondolinel, ko hin lendar bareder.

⁴⁷ Ale o Ježiš dikhľa, so peske andro jilo gondolinen. Iła le čhavoress, ačhađa les paš peste

⁴⁸ a phenda: “Sako, ko prilela kajse čhavoress andre miro nav, man prilel. A sako, ko man prilel, prilel oles, ko man bičhađa. Bo oda, ko hin maškar tumende nekcikneder, oda hin čačes baro.”

⁴⁹ O Jan phenda: “Rajeja, dikhľam varesave manušes te tradel avri le demonen andre tiro nav a na domukahas leske, bo na phirel amenca.”

⁵⁰ Ale o Ježiš leske phenda: “Domuken leske, bo oda, ko na džal pre tumende, hino tumenca.”

O Samarijiko gav na prilel le Ježiš

⁵¹ Sar imar sas pašes ola dživesa, hoj o Ježiš te el ilo upre andro ňebos, phenda peske, hoj džal andro Jeruzalem.

⁵² A bičhađa anglal peste varesave manušen, hoj leske savoro te pririchtinen. Gele a doavle andro Samarijiko gav,

⁵³ ale ola nipi les ode na priile, bo o Ježiš sas pro drom andro Jeruzalem.

⁵⁴ Sar oda dikhle o učeňika o Jakob the o Jan, phende: “Rajeja, kames, hoj te mangas e jag andral o ňebos, hoj len te labarel [avke sar kerđa o Eliaš?]”

⁵⁵ Ale o Ježiš visalila, pokarhinda len [a phenda: “Tumen na džanen, savo duchos andre tumende hin,

⁵⁶ bo o Čhavo le Manušeskero na avľa te murdarel le manušen, ale te zachraňinel.”] A gele andre aver gavoro.

Sar te džal pal o Ježiš

⁵⁷ Jekhvar, sar džanas pal o drom, vareko leske phenda: “Rajeja, džava pal tu všadzik, kaj džaha.”

⁵⁸ O Ježiš leske phenda: “Le lišken hin peskere cheva a le čiriklen peskere hňizdi, ale le Čhas le Manušeskero nane kaj o šero te thovel.”

⁵⁹ A avreske phenda: “Av pal ma!” Ale ov phenda: “Rajeja, domuk mange ešeb (peršo) te džal te parunel mire dades.”

⁶⁰ Ale o Ježiš leske phenda: “Le mulen muk te parunel peskere mulen, ale tu dža a vaker pal o krališagos le Devleskero!”

⁶¹ Aver phenda: “Džava pal tu, Rajeja, ale domuk mange ešeb, hoj te dav mira famelijake te džanel, hoj džav het.”

⁶² Ale o Ježiš leske phenda: “Ňiko, ko thovel peskero vast pro pluhos a obdikhel pes pal, nane hodno andre le Devleskero krališagos.”

10

Bičhavel le eftavardeš učēniken

¹ Palis kidña avri o Raj the avre eftavardeš (70) dženen a bičhađa len po dujen anglal peste andre dojekh foros the pre dojekh than, kaj ov kamelas te džal.

² A phenda lenge: “E žatva hiñi bari, ale frima hin ola, save keren buči. Vašoda mängen le Rajes upral e žatva, hoj te bičhavel le robotniiken pre leskeri žatva.

³ Džan! Bičhavav tumen sar le bakroren maškar o ruva (vlki).

⁴ Ma len tumenca añi bugelaris añi zajdica añi sandalki a ma zaačhen pro drom varekaha te vakerele.

⁵ Sar džana andre varesavo kher, ešeb (peršo) phenen: ‘Smirom kale khereske!’

⁶ Te ode ela manuš, savo prilela o smirom, tumaro smirom ačhela pre leste, ale te na, o smirom avela pale pre tumende.

⁷ Andre oda kher ačhen a chan the pijen oda, so tumen dena, bo o robotnikos peske zasogalinel (zaslužinel) peskero počiñiben. Ma phiren kher kherestar!

⁸ Sar džana andre varesavo foros a prilena tumen, chan oda, so tumen dena.

⁹ Sasfaren andre oda foros le nasvalen a phenen lenge: ‘O krališagos le Devleskero avla pašes ke tumende.’

¹⁰ Ale te džana andre varesavo foros a na prilena tumen, džan avri pre leskere uliči a phenen:

¹¹ ‘Keras pre tumende tele mek the kada prachos, so pes amenge zachudľa pro pindre andre tumaro foros. Ale džanen, hoj o krališagos le Devleskero avla ke tumende.’

¹² No phenav tumenge, hoj le manušenge andral e Sodoma ela lokeder andre oda džives sar ole foroske.”

O napačabnaskere fori

¹³ “Jaj, vigos tuke Chorazin! Vigos tuke, Betsaido! Bo te pes andro Tir the andro Sidon ačhilehas ola zazraki, so pes ačhile ke tumende, čirła imar bešlehas urde andro gone, čhidehas peske pro šero o prachos a visardehas pes le binendar.

¹⁴ No, le forenge Tir the Sidon ela lokeder pro sudno džives sar tumenge.

¹⁵ A tu Kafarnaum, lidžas tut upre dži andro ņebos? Aveha tele čhido dži andro peklos!”

¹⁶ Phenda o Ježiš: “Oda, ko tumen šunel, man šunel, a ko tumen na prilel, man na prilel, a ko man na prilel, na prilel oles, ko man bičhađa.”

O eftavardeš učēnika aven pale

¹⁷ Palis avle pale ola eftavardeš (70) džene radišagoha a phenenas: “Rajeja, the o demona pes amenge podden andre tiro nav.”

¹⁸ Ov odphenda: “Dikhłom le satan te perel andral o ņebos avke sar o perumos.

¹⁹ Šunen! Diñom tumen zor te uštarel pro sapa the pro škorpionjoni a the autorita upral savori zor le bengeskeri a nič tumen na dukhavela.

²⁰ Ale ma radisałon oleske, hoj pes tumenge o duchu podden, ale sigeder radisałon oleske, hoj tumare nava hine pisimen andro ņebos.”

O Ježiš lašarel le Dades

²¹ Akor o Ježiš radisałiła andro Sentno Duchos a phenda: “Lašarav tut Dado, Raja upral o ņebos the upral e phuv! Bo garudal kala veci anglo avrisikade the godaver manuša a sikadał len le čhavorenge. He, Dado, bo avke oda kamehas.

²² Savoro mange hin dino mire Dadestar. Niko na džanel ko hin o Čhavo, ča o Dad. A ničo na džanel ko hin o Dad, ča o Čhavo the oda, kaske o Čhavo oda kamľahas te sikavel.”

²³ Visarda pes ko učēnika, sar sas korkore a phenda: “Bachtale hine ola jakha, save dikhen oda, so tumen dikhen!

²⁴ Bo phenav tumenge, hoj but proroka the kraľa kamenas te dikhel oda, so tumen dikhen, ale na dikhle, a kamenas te šunel oda, so tumen šunen, ale na šunde.”

Pal o lačho Samaritanos

²⁵ Varesavo zakoňikos uštila a probalinelas (skušinelas) les: “Učiťelina, so mange kampil te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?”

²⁶ O Ježiš leske phenda: “So hin pisimen andro Zakonos? So ode genes?”

²⁷ Ov odphenda: “Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša, andral cali tiri zor the andral cali tiri godi a kameha avres avke sar pes korkores.”

²⁸ O Ježiš leske phenda: “Mištes odphendal, kada ker a dživeha.”

²⁹ Ale o zakoňnikos kamelas te presikavel peskero čačipen a phučla lestar dureder: “A ko hin mange oda pašutno manuš?”

³⁰ O Ježiš leske odphenda: “Varesavo manuš džalas andral o Jeruzalem tele andro Jericho a chudle les o živaňa. Čhide leske tele o gada a marde les, gele het a mukle les ode jepaš mules.

³¹ Ačhila pes, hoj džalas ole dromeha tele varesavo rašaj a sar les dikhla, obgeľa les pal aver sera.

³² A avke the jekh Levitas, sar džalas tele, avla paš oda than a sar les dikhla, obgeľa tiš pal aver sera.

³³ No palis avla ke leste varesavo Samaritanos, savo džalas ole dromeha a sar les dikhla, avla leske pharo pre leste.

³⁴ Avla ke leste, čhida leske pro rani olejos the mol a phandla len andre. Thoda les pre peskero somaris, ligenda les andro sovibnaskero kher a starinda pes pal leste.

³⁵ Pre aver džives, sar džalas het, iľa avri duj denara, diňa le chulajiske a phenda: ‘Starin tut pal leste a te tut mola buter, me tuke počinava, sar avava kadarik pale.’

³⁶ Ko kale trinendar pes tuke dičhol, hoj sas pašutno manuš oleske, kas chudle o živaňa?”

³⁷ Ov odphenda: “Oda, ko sas ke leste jileskero.” Akor leske o Ježiš phenda: “Dža a ker the tu avke!”

E Marta the e Maria

³⁸ O Ježiš le učeňikenca džalas pal o drom a avla andre jekh gav. A e džuvli, savi pes vičinel Marta, les priiľa andre peskero kher.

³⁹ Sas la pheň, savi pes vičinelas Maria. Oj peske bešľa paš le Ježišokere pindre a šunelas leskero lav.

⁴⁰ Ale e Marta kerelas igen but pašal o manuša a imar sas pre late but. Avla ko Ježiš a phenda: “Rajeja, tu na dikhes, hoj miri pheň man mukla, hoj te kerav pašal o manuša korkori? Phen lake, hoj manca te kerel!”

⁴¹ Ale o Ježiš lake odphenda: “Marto, Marto, starines the trapines tut but vecenca.

⁴² Ale ča jekh kempel. E Maria peske kidňa avri, so hin feder, oda, so latar ňiko na lela.”

11

Le Rajeskeri modlitba

¹ Jekhvar pes o Ježiš modlinelas pre varesavo than. Sar pes domodlinda, phenda leske varesavo leskero učeňikos: “Rajeja, sikav amen pes te modlinel, avke sar the o Jan sikada peskere učeňiken.”

² Ov lenge phenda: “Sar pes modlinen, phenen:

‘Dado [amaro, savo sal andro ňebos],

mi el sentňardo tiro nav,

mi avel tiro krališagos,

[mi ačhel pes tiri voľa, avke sar andro ňebos, avke the pre phuv!]

³ De amen adadžives o maro, so amenge kempel sako džives!

⁴ Odmuk amenge amare bini avke, sar the amen odmukas olenge, ko kerel bini pre amende. A ma domuk, hoj te avas cirdle andro binos, [ale le amendar le nalačhes].’ ”

Pal o prijateľis, savo pes na del te odmarel

⁵ Phenda lenge: “Te varekas tumendar hin varesavo prijateľis a te džaha ke leste pal jepaš rat a pheneha leske: ‘Phrala, de man kečeň trin mare,

⁶ bo avla ke ma o prijateľis dural a nane man les so te del.’

⁷ A ov andral o kher leske odphendahas: ‘De smirom! O vudar imar hin phandlo a mire čhave hine manca imar pro hados, našfi uščav, hoj tut te dav.’

⁸ Phenav tumenge, te na ušfela a na dela les o maro vaš oda, hoj hino leskero prijateľis, ušfela a dela les sa, so kamel, vaš oda, hoj pes na ladžalas te mangel.

⁹ Avke the me tumenge phenav: Mangen a ela tumenge dino! Roden a arakhena! Durkinen a phundravela pes tumenge.

¹⁰ Bo sako, ko mangel, chudela, a ko rodel, arakhela, a oleske, ko durkinel, pes phundravela.

¹¹ Abo ko hin tumendar ajso dad, hoj te lestar o čhavo mangľahas [maro, ta diňahas les bar]? Abo te lestar mangľahas riba, ta diňahas les sapes?

¹² Abo te lestar mangľahas jandro, ta diňahas les škorpionos?

¹³ Avke te tumen, save san nalače, džanen te del tumare čhaven lače dari, či tumaro Dad andral o ņebos na dela sigeder le Sentne Duchos olen, save lestar mangel?”

O Ježiš the o Belzebul

¹⁴ Jekhvar o Ježiš tradelas avri le ņemone demonos. Sar geľa avri o demonos o ņemo prevakerďa a o nipi pes čudalinenas.

¹⁵ Ale varesave džene lendar phende: “Ov tradel avri le demonen le Belzebuloskera zoraha, savo hino upral savore demona.”

¹⁶ A pale aver džene les pokušinenas a mangenas lestar znaenje andral o ņebos.

¹⁷ Ale o Ježiš džanelas, so peske gondolinen, a phenda lenge: “Dojekh krališagos, so pes rozulavel a džal pre peste, pes rozperela. The oda kher, so hino rozulado pre peste, perel.

¹⁸ Avke, te o krališagos le satanoskero hino rozulado maškar peste, sar šaj obačhela? Tumen phenen, hoj me tradav avri le demonen le Belzebuloha.

¹⁹ No, te me tradav avri le demonen le Belzebuloha, tumare učeňika len kaha traden avri? Vašoda on ena tumare sudci.

²⁰ Ale te me le Devleskera zoraha tradav avri le demonen, akor avľa ke tumende le Devleskero krališagos.

²¹ Te jekh zoralo manuš – mištes vizbrojimen – merkinel pre peskero kher, leskero barvalipen ņiko našči čorel.

²² Ale te avľahas pre leste zoraleder, sar hino ov, a domardahas les, ov lestar lela leskeri vizbroj, pre savi pes zmukelas, a leskero barvalipen rozulavela.

²³ Oda, ko nane manca, džal pre mande, a ko na skidel manca, rozčhivkerel.”

Te o nalačo duchos avel pale

²⁴ “Sar džal o nalačo duchos avri andral o manuš, phirel pal o šuke thana a rodel peske than, kaj pes te odpočovinel. Sar na arakhel, phenel peske: “Džav pale andre miro kher, khatar avľom avri.”

²⁵ Sar avel, arakhel les avrišulado the avrišukalardo.

²⁶ Akor džal a lel peha mek efa avre dučen, goreder sar ov, džan andre a bešen ode. Avke ole manušeha pro agor ela mek goreder, sar sas ešebnovar (peršovar).”

²⁷ Androda, sar o Ježiš vakerelas, vičinelas jekh džuvľi ole nipendar: “Bachtali hin odi džuvľi, savi tut anda pro svetos a the ola kolina, so tut denas te pijel!”

²⁸ Ale ov odphenda: “Bachtale hine sigeder ola džene, save šunen le Devleskero lav a doľikeren les!”

O znaenje le Jonašiskero

²⁹ Sar pes zdžanas ke leste but nipi, chudľa te vakerel: “Adadživeskere manuša hine nalače, mangel znaenje, ale na ela lenge dino znaenje, ča o znaenje le prorokskero Jonašiskero.

³⁰ Bo avke, sar sas o Jonaš znaenje prekal o manuša andral o Ninive, avke ela the o Čhavo le Manušeskero kale manušenge.

³¹ E kralovna pal o juhos uštela pro sudos pre kala manuša a odsudzinela len, bo avľa dural pal aver agor la phuvake te šunel o gođaveripen le Šalamunoskero, ale kade hin vareko bareder sar o Šalamun.

³² O murša andral o foros Ninive ušteta pro sudos pre kala manuša a odsudzinela len, bo sar lenge o Jonaš kazinelas, visarde pes le binendar, ale kade hin vareko bareder sar o Jonaš.

Pal e momeli

³³ ņiko na labarel e momeli a na thovel la te ačhel pro garudo than aňi tel e piri, ale pro momelaris, hoj ola, save aven andre, te dikhen o svetlos.

³⁴ E momeli le teloskeri hin e jakh. Te ela tiri jakh žuži, andre calo tiro telos ela o svetlos, ale te na ela tiri jakh žuži, calo tiro telos ela andro kalipen.

³⁵ Merkin, hoj o svetlos, so hin andre tu, te na el kalipen!

³⁶ Te ela calo tiro telos andro svetlos a na ela andre ņisavo kalipen, akor labola calo avke, sar te andre tu labilahas e lampa.”

O vakeriben pro Farizeja the zakoňika

³⁷ Sar o Ježiš mek vakerelas, vičinda les varesavo Farizejis ke peste te chal. Geľa a bešľa peske paš o skamind.

³⁸ Sar o Farizejis dikhľa, hoj o Ježiš anglo chaben na thođa (na omordä) o vasta, čudalinda pes.

³⁹ O Raj leske phenda: “Tumen, o Farizeja žužaren avral e kuči the o čaro, ale andre tumende hin pherdo hamišagos the nalačhipen.

⁴⁰ Tumen nagodaver. Se oda, so stvorinda avruno, kerda the andruno!

⁴¹ Ale den le čorenge oda, so tumen hin andre kuči, a ela tumenge sa žužo.

⁴² Ale vigos tumenge Farizejale, hoj den o dešto kotor andral e meta, e ruta the savore aver koreñje, ale obdžan o spravodlišagos the o kamiben le Devleskero. Kada kampla te kerel a koda te na zamukel.

⁴³ Jaj, vigos tumenge Farizejale! Bo kamen anglune thana andro sinagogi a hoj tumenge te pozdravinen pro placos.

⁴⁴ Jaj, vigos tumenge, [zakoñikale the Farizejale! Tumen dujemujengere!] Bo san sar o naprindžarde hrobi a o nipi, save pašal phiren, na džanen, hoj phiren upral o hrobi.”

⁴⁵ Jekh le zakoñikendar leske odphenda: “Učitelina, te kavke vakeres, cholares the amen.”

⁴⁶ O Ježiš phenda: “Vigos the tumenge, zakoñikale! Bo thoven pro nipi ajsjo pharipen, so našti te zlidžal, ale tumen korkore na kamen te čhalavel aňi le angušteha ole pharipnaha.

⁴⁷ Vigos tumenge! Bo ačhaven le prorokenge o hrobi a tumare dada len murdarde!

⁴⁸ Avke san švedki, save den čačipen tumare daden. Bo on le proroken murdarde a tumen lenge ačhaven hrobi.

⁴⁹ Vašoda the o Godaveripen le Devleskero phenda: ‘Bičhavava ke lende le proroken the le apoštolen. Varesaven lendar murdarena a pre varesave lendar džana.’

⁵⁰ Avke kala manuša ena potrestimen vaš o rat savore prorokengero, so sas avričordo, kanastar sas kerdo o svetos,

⁵¹ le Abeloskere ratestar dži ko rat le Zachariašoskero, saves murdardan maškar o chramos the oltaris. He, phenav tumenge, hoj kada pokoleñje ela potrestimen vaš oda savoro.

⁵² Vigos tumenge, zakoñikale! Bo ilan e kleja le vudarestar, so phundravel o prindžaripen. Tumen korkore andre na gelan a olenge, save kamenas, na domukenas.”

⁵³ Sar gela odarik avri, chudle o zakoñika the o Farizeja pre leste igen te džal a phučkernas lestar pal o but veci,

⁵⁴ hoj ča les te chuden andre pre varesavo lav.

12

Te merkinen pre le Farizejengero kvasos

¹ Medik pes zgele but ezera manuša, avke hoj jekh avreske uštarenas pro pindre, chudla o Ježiš ešeb (peršo) te vakerel peskere učeñikenge: “Chrañinen tumen le Farizejengere kvasostar, so hin o dujemujeskeriben.

² Ale nič nane garudo, so na ela jekhvar otkerdo, a nane nič počoral, so pes jekhvar na sikavela.

³ Vašoda savoro, so vakerdan andro kalipen, pes šunela andro svetlos a oda, so phendan počoral andro kan, oda pes vičanela avri pal o strechi.

Kastar te daral

⁴ Ale tumenge – mire prijateľenge – phenav: Ma daran tumen olendar, save murdaren o telos a palis imar nič buter našti keren.

⁵ Ale sikavava tumenge, kastar tumen majinen te daral: Daran tumen olestar, ko šaj murdarel o telos a hin les the zor tumen te čhivel andro peklos. He, phenav tumenge: Lestar tumen daran!

⁶ Či na bikenen pandž cikne čiriklen vaš o duj minci? A o Del aňi pre jekh lendar na bisterel.

⁷ Ale tumenge hin zgende mek savore bala pro šero. Avke ma daran tumen! Tumen mon buter sar but cikne čirikle.

Te pridžanel le Ježiš anglo manuša

⁸ Ale phenav tumenge: Sako, ko man pridžanela anglo manuša, ke oda pes the o Čhavo le Manušeskero pridžanela anglo aňjela le Devleskere.

⁹ Ale ko man zaprinela anglo manuša, oles the me zaprinava anglo Devleskere aňjela.

¹⁰ Oleske, ko phenela lav pro Čhavo le Manušeskero, ela odmuklo. Ale oleske, ko pes ruhanela pro Sentno Duchos, oleske na ela odmuklo.

¹¹ Sar tumen lidžana andro sinagogi, anglo uradi the anglo bare raja, ma starinen tumen, sar pes brañinena a so vakerena.

¹² Bo o Sentno Duchos andre odi ora tumenge sikavela, so te phenel.”

Pal o nagodaver barvalo manuš

¹³ Varesavo dženo ole nipendar leske phenda: "Učitelina, phen mire phraleske, hoj peske te rozulavel manca o dedictvos!"

¹⁴ Ale ov odphenda: "Manušeja, ko man ačhađa te sudzinel, abo te rozulavel maškar tumende?"

¹⁵ A phenda lenge: "Dikhen a merkinen pre tumende, hoj tumen te na zakamen andro love! Bo le manušes nane o dživipen andro barvalipen."

¹⁶ Phenda lenge podobenstvo: "Varesave barvale manušeske anda e phuv but ulipen.

¹⁷ Gondolinelas peske andro jilo a phenda: "So kerava? Bo nane man, kaj te sthovel miro ulipen."

¹⁸ A phenda: "Kerava kada: Čhivava tele mire šopi a kerava lendar bareder a sthovava ode savoro miro ulipen the miro barvalipen

¹⁹ a phenava mange: Dušo miri, hin tut but barvalipen sthodo pro but berša; akana imar odpočovin, cha, pi a mulatin!"

²⁰ Ale o Del leske phenda: "Tu nagodaver! Mek adi rat tutar ela ilo tiro dživipen a oda, so tuke skidňal, kaske ačhela?"

²¹ Avke ela oleha, ko peske sthovel o barvalipen a nane barvalo andro Del."

Te mukas pes pro Del andre savoreste

²² Phenda peskere učeňikenge: "Vašoda tumenge phenav, ma starinen tumen pal tumaro dživipen, hoj so chana; aňi pal tumaro telos, hoj so urena.

²³ Bo o dživipen hin buter sar o chaben a o telos hin buter sar o uraviben.

²⁴ Dikhen pro vrani! Aňi na sadzinen, aňi na kiden upre; nane len špajzi aňi šopi a o Del len čalarel. Či tumen na mon buter sar o čirikle?

²⁵ Ňiko tumendar našti phenel: "Me buteder dživava, bo me man starinav pal o dživipen."

²⁶ Te aňi oda nekcikneder našti keren, akor soske pes starinen pal aver veci?

²⁷ Dikhen pro kvitki pre maľa, sar baron. Na keren buči aňi na heklinen. No phenav tumenge, hoj aňi o Šalamun andre calo peskero šukariben na sas avke urdo sar jekh lendar.

²⁸ Akor, te o Del e maľakeri čar kavke uravel, so adadžives hiňi a tajsa ela čhidí andro bov, ta akor tumen na uravela buter? Manušale, cikne pačabnaha!

²⁹ Ma gondolinen ča pal oda, so chana abo so pijena. Ma trapinen tumen pal oda!

³⁰ Bo oda savoro roden o nipi kale svetoskere. Se tumaro Dad džanel, hoj tumenge oda kampil.

³¹ Ale roden ešeb (peršo) o krališagos le Devleskero a ov tumen dela savore kala veci.

³² Ma dara tut, cikno stadocina, bo tumaro Dad tumenge kamel te del o krališagos!

³³ Bikenen tumaro barvalipen a rozden le čorenge! Keren tumenge o zajdici, so na čhingersalon, o barvalipen andro ņebos, so šoha (ňikda) na našlola – ode, kaj o živaňis pes na dochudel a o kirme na chan.

³⁴ Bo ode, kaj hin tumaro barvalipen, ela the tumaro jilo."

Pal o sluhi, save merkinen

³⁵ "Aven furt pririchtimen a o momela tumenge mi labon!

³⁶ Aven ajse sar ola manuša, so užaren peskere Rajes, kana avela pale pal o bijav, hoj leske takoj te phundraven, sar avela a durkinela.

³⁷ Bachtale hine ola sluhi, saven o Raj arakhela te užarel, sar ov avela! Čačipen tumenge phenav, hoj urela pre peste e leketa, thovela len te bešel pal o skamind, avela a kerela pašal lende.

³⁸ Te avlahas pal jepaš rat, či ko tosara, bachtale hine ola sluhi, saven arakhlahas, hoj na soven!

³⁹ Ale kada džanen, hoj te džanlahas o gazdas, andre savi ora rači avela o živaňis, merkindahas a na domuklahas leske te džal andro peskero kher.

⁴⁰ Vašoda the tumen aven pririchtimen, bo o Čhavo le Manušeskero avela andre ora, so na užarena."

Pal o verno the godaver sluhas

⁴¹ O Peter leske phenda: "Rajeja, ča amenge phenes kada podobenstvo, vaj savoredženenge?"

⁴² O Raj odphenda: "Akor, ko hin oda verno the godaver sluhas, saves ačhađa leskero raj upral peskere sluhi, hoj len te del te chal pro časos?"

⁴³ Bachtalo hin oda sluhas, saves leskero raj, sar avela, arakhela oda te kerel!"

⁴⁴ Čačipen tumenge phenav, hoj les ačhavela upral calo peskero barvalipen.

⁴⁵ Ale te peske gondolinđahas oda nalačo sluhas andre peskero jilo: 'Miro raj mek but na avela!' A chudľahas te marel le sluhen the le služken, chaľahas, piľahas the mačľahas –

⁴⁶ avela o raj ole sluhaske andro džives, so na užarel, the andre ora, so na džanel; rozčhinela les pro jepaš a dela les than maškar o napačabnaskere.

⁴⁷ Oda sluhas, savo džanelas, so lestar o raj kamelas, a na pririchtinđa pes, aňi na kerđa avke, sar ov lestar kamelas, ela igen mardo.

⁴⁸ A oda, ko na džanelas, ale kerel ola veci, vaš save peske zasogalinel (zaslužinel) mariben, ela frimeder mardo. Sakonestar, ko but chudľa, pes but užarela. A olestar, kaske sas but dino, pes buter mangela."

O Ježiš avel te rozulavel

⁴⁹ "Avľom e jag te čhivel pre phuv. A so me kamav? Hoj imar te labol!

⁵⁰ Ale mušinav te el boldo le bolipnaha a avke phares mange, medik pes oda na ačhela!

⁵¹ Gondolinen tumenge, hoj avľom te del o smirom pre phuv? Na, ale phenav tumenge, hoj te rozulavav!

⁵² Bo akanastar ena pandž džene andre jekh kher rozulade, trin džene džana pro duj a duj džene džana pro trin.

⁵³ Rozulado ela o dad le čhaha a o čhavo le dadeha; e daj la čhaha a e čhaj la dah; e sasuj la boraha a e bori peskera sasaha."

Te prindžaren o znameňja

⁵⁴ Phendä le nipenge: "Sar dikhen, hoj e chmara avel le zapadostar, takoj phenen, hoj avel o brišind a hin avke.

⁵⁵ A sar dikhen, hoj phurdel e balvaj le juhostar, phenen, hoj ela tačipen a hin avke.

⁵⁶ Tumen dujemujengere! Oda, so pes sikavel pre phuv the pro űebos, džanen te rozprindžarel, akor sar oda, hoj kada časos na rozprindžaren?

⁵⁷ Soske korkore pestar na rozsudzinen, so hin mištes te kerel?

⁵⁸ Bo sar džas oleha, kaha rušes anglo raja, lačhuv leha avri mek pal o drom, hoj tut te na lidžal anglo sudcas a o sudcas tut diňahas le slugadiske a o slugadiš tut čhidahas andre bertena.

⁵⁹ Phenav tuke, hoj odarik na aveha avri, medik na počineha dži posledno minca."

13

Vičinel le manušen ko pokaňje

¹ Akor ode avle varesave džene, a vakerenas leske pal ola Galilejčana, saven murdarđa o Pilat, sar obetinenas le Devleske.

² O Ježiš lenge odphendä: "Gondolinen tumenge, hoj ola Galilejčana, save avke cerpinenas, sas binošneder sar savore aver Galilejčana?"

³ Phenav tumenge, hoj na – ale te tumen na visarena le binendar, savoredžene avke merena.

⁴ Abo so tumenge gondolinen pal ola dešuochto (18) džene, pre save peľa e veža andro Siloe a murdarđa len? Gondolinen tumenge, hoj on sas binošneder sar savore manuša, save bešen andro Jeruzalem?

⁵ Phenav tumenge, hoj na sas! Ale te tumen na visarena le binendar, savoredžene avke merena."

Pal o figovňikos, so na del ovocje

⁶ A phendä kada podobenstvo: "Varesave manušen sas sadzimen figovňikos andre peskeri viňica. Avľa a rodelas upre ovocje, ale na arakhľa.

⁷ Akor phendä le vinariske: 'Dikh, imar trito berš phirav a rodav ovocje pre kada figovňikos, ale na arakhav. Čhin les tele! Soske mek the odi phuv musarel!'

⁸ Ale ov leske phendä: 'Rajeja, muk les mek ada berš, mek pašal leste kopalinava a čhivava hnojso.

⁹ Šaj anel aver berš ovocje, ale te na, čhineha les tele.' "

Sastarel pro Šabbat jekha džuvľa

¹⁰ Jekh Šabbat (sombat) sikavelas andre sinagoga.

¹¹ Sas ode džuvľi, andre savi sas o nalačo ducho a trapinelas la le nasvalibnaha. Dešuochto (18) berš la bandarelas a oj pes aňi sikra našti rovňinelas avri.

¹² Sar la dikhľa o Ježiš, vičinda la ke peste a phendä lake: "Džuvľije, akanastar sal imar rozphandľi tire nasvalibnastar!"

¹³ Thoda pre late o vasta. Oj pes takoj rovňarda avri a lašarelas le Devles.

¹⁴ Akor cholisaliła o angluno manuš andral e sinagoga, hoj o Ježiš sastarda pro Šabbat, a phenda le nipenge: “Šov džives hin, andre save pes kerel buči! Andre ola dživesa aven, hoj te saston avri – ale ma keren oda pro Šabbat!”

¹⁵ Ale o Raj leske odphenda: “Tu dujemujengero! Či na odphandel sako tumendar pro Šabbat peskera gurumňa vaj peskere somaris andral e maštalňa a na lidžal les ko paňi te pijel?”

¹⁶ Kadi džuvli hiňi le Abrahamoskeri čhaj a o beng la zaphandla andre imar dešuochtoto (18.) berš. Našfi sas avrisastardi andral ola puta pro Šabbat?”

¹⁷ Sar oda phenda, ladžanas pes savoredžene, save pre leste džanas. A savore nipi radisaľonas ole savore bare vecenge, so ov kerelas.

Pal o horčično semenos

¹⁸ Akor phenda: “Sar dičhol o krališagos le Devleskero a ke soste les pripodobňinava?”

¹⁹ Hino sar o horčično semenos, so iľa o manuš a čhida andre peskeri maľa. Ode barila, ačhila lestar baro stromos a pre leskere konara peske kerde hňizdi o čirikle andral o ňebos.”

²⁰ Pale phenda: “Ke soste pripodobňinava o krališagos le Devleskero?”

²¹ Hino sar o droždi, so iľa e džuvli a rozkerđa andre igen but aro*, medik calo chumer na avla upre.”

E cesno brana

²² Le dromeħa andro Jeruzalem predžalas o fori the o gavora a sikavelas ode.

²³ Vareko leske phenda: “Rajeja, ena frima džene zachraňimen?” Ov odphenda:

²⁴ “Keren sa, hoj te aven andre prekal e cesno brana, bo phenav tumenge, hoj but džene kamena te avel andre, ale našfi avena.

²⁵ Bo sar ušćela o chulaj a zarinela o vudar a te tumen ačhena avri, durkinena pro vudar a phenena: ‘Rajeja, Rajeja, phundrav amenge!’ Ov tumenge odphenela: ‘Na prindžarav tumen! Khatar san?’

²⁶ Akor chudena te vakerel: ‘Chahas the pijahas tuħa a pre amare ulici sikaveħas.’

²⁷ Ale phenela tumenge: ‘Na prindžarav tumen, khatar san. Džan mandar het, tumen, save kerenas o nalačhipen!’

²⁸ Ode ela o roviben a randena le dandena andre dukħ, sar dikħena le Abraham, le Izak, le Jakob the savore proroken andro krališagos le Devleskero a tumen avena avričhide.

²⁹ O manuša avena pal o vichodos the pal o zapados, pal o severos the pal o juħos a bešena paš o skamind andro krališagos le Devleskero.

³⁰ Avke, hin posledna, so ena ešebne, a hin ešebne, so avena posledna.”

Vakerel pal o Herodes

³¹ Andre oda časos avle varesave Farizeja a phende leske: “Av avri a dža adarik het, bo o Herodes tut kamel te murdarel.”

³² Ov lenge phenda: “Džan a phenen ola liškake, hoj tradav avri le demonen a sastarav adadžives the tajsa a pre trito džives dokerava miri buči.

³³ Ale mušinav adadžives the tajsa the paltajsaste te phirel. Bo na del pes, hoj te merel o prorokos avrether sar andro Jeruzalem!

Le Ježišoske hin pharo pro Jeruzalem

³⁴ Ó, Jeruzalem, Jeruzalem! Tu, so murdares le proroken a čhivkeres le barenca andre ola, save hine bičħade ke tute! Kecivar kamľom te skidel tire čħaven avke, sar e kachňi skidel peskere kachňoren tel peskere kridľi, ale na kamľan!

³⁵ Dikh, mukava tumaro kħer omuklo! Čačipen tumenge phenav, hoj man imar šoha (ňikda) na dikħena, medik na avela e ora, hoj phenena: ‘Bachtalo, ko avel andro nav le Rajeskero!’ ”

14

Pale sastarel pro Šabbat

¹ Jekhvar pro Šabbat (sombatone) geľa o Ježiš te chal andro kħer ke varesavo angluno Farizejis. A o Farizeja les dodikħenas avri.

² Anglal leste sas varesavo manuš, saveske o pindre the vasta sas šuvle.

* 13:21 Oda hin trin miri abo 50 kili.

³ O Ježiš pes visarda ko zakaňnika the farizeja a phučla lendar: “Šaj pro Šabbat te sasfarel, abo na?”

⁴ Ale on sas čhit. Avke o Ježiš ila ole manušes, sasfarda les a mukla les te džal.

⁵ Avke lenge phenda: “Te tumenge perela o čhavo vaj o bikos andre chaňig, ta na cirdena les avri takoj pro Šabbat?”

⁶ A on leske pre oda na džanle te odphenel aňi lav.

Pal o ešebne the posledna thana

⁷ Sar dikhla, hoj ola, save sas vičimen, peske kiden avri anglune thana, phenda lenge kada podobenstvo:

⁸ “Te tut vareko vičimela pro bijav, ma beš tuke pro angluno than, bo maškar ola vičinde šaj el vareko bareder sar tu.

⁹ Bo avela oda, savo tumen sodujen vičinda a phenela tuke: ‘Muk leske oda than!’ Avke palis tu andre ladž džaha te bešel pro paluno than.

¹⁰ Ale te tut vičimena, dža tuke te bešel pro paluno than. A sar avela oda, savo tut vičinda, phenela tuke: ‘Phrala miro, beš tuke pašeder, pro feder than!’ Akor tut ela pačiv angle savoredžene, save tuha bešen pašal o skamind.

¹¹ Bo sako, ko pes upre hazdel, ela tele dikhlo, a oda, ko pes pokorinela, ela upre hazdlo.”

¹² Ole manušeske, savo les vičinda, phenda: “Te keres dilos, abo večera, ma vičin tuke tire prijatelen aňi le phralen aňi le pašutnen abo barvale suseden – bo te avke keres, the on tut palis šaj vičimen a dena tuke pale.

¹³ Ale te keres hoscina, vičin le čoren, le bangen, le kaliken the le koren.

¹⁴ A aveha bachtalo, bo len nane soha tuke te visarel pale, a dela pes tuke pale akor, sar o čačipnaskere ena uštade andral o meriben.”

O podobenstvo pal e bari večera

¹⁵ Sar oda šunda jekh olendar, save leha bešenas paš o skamind, phenda leske: “Bachtalo, ko chala o maro andre le Devleskero krališagos!”

¹⁶ No ov leske phenda: “Varesavo manuš kerda bari večera a vičinda but dženen.

¹⁷ Sar imar sas e večera, bičhada peskere sluhas, hoj te phenel olenge, save hine vičimen: ‘Aven, bo imar hin savoro pririchtimen.’

¹⁸ Ale on leske savoredžene jekh pal aver odphenenas. Ešebno leske phenda: ‘Cindom mala, mušnav la te džal te dikhel. Mangav tut, prebačin mange!’

¹⁹ Aver phenda: ‘Cindom deš guruva a džav len te probalinel (skušinel) avri. Mangav tut, prebačin mange!’

²⁰ Pale aver dženo phenda: ‘Ilom mange romňa, a vašoda našti džav.’

²¹ Sar avla pale o sluhas, phenda oda peskere rajeske. Akor cholisalila o chulaj a phenda peskere sluhaske: ‘Dža sigo andro foros pro droma the pro dromora a an kade le čoren, le bangen, le kaliken the le koren!’

²² O sluhas phenda: ‘Rajeja, ačila pes avke, sar phenda, a mek hin than.’

²³ A o raj phenda le sluhaske: ‘Dža avri le forostar pro droma the malakere dromora a ispiden pre lende te aven, hoj miro kher te el pherdo!’

²⁴ Bo phenav tumenge, hoj aňi jekh ole muršendar, save sas vičimen pro bijav a odphende, na chana miri večera.”

Sar te džal pal o Kristus

²⁵ Džanas leha but nipi. Ov pes visarda ke lende a phenda:

²⁶ “Našti aves miro učeňikos, medik man feder na kameha sar tire dades vaj tira da, tira romňa abo tire čhaven, tire phralen vaj tire pheňen. Našti aves pal ma, medik man feder na kameha sar tiro dživipen.

²⁷ Oda, ko na lel peskero kerestos a na avel pal ma, našti el miro učeňikos.

²⁸ Bo te vareko tumendar kamel te ačhavel e veža, či peske ešeb (peršo) na bešel, hoj te zrachinel, či les hin pre oda, hoj te dokerele cali veža?”

²⁹ Hoj palis savoredžene lestar te na asan, sar dikhena, hoj kerda o zakladi a nane les pre oda, hoj te dokerele.

³⁰ A phenena: ‘Kada manuš chudla te ačhavel a našti dokerdá.’ ”

³¹ “Abo savo kralis džal andro mariben avre kraliha, medik ešeb (peršo) na bešel a na dophučel pes, či šaj džal le 10 000 manušenca pre oda, ko pre leste avel le 20 000 manušenca?”

³² Te na, akor bičhavela peskere sluhen medik leskero ěprijatelis hino dur, hoj pes leha te dothovel pal o smirom.

³³ Avke ěniko, ko na omukel savoro, so les hin, našti el miro učeňikos.”

Pal o lon

³⁴ “O lon hino lačo, ale te o lon našavela peskero londipen, sar šaj te dochudel pale o londipen?”

³⁵ Nane lačo aňi andre phuv aňi andro hnojos, vašoda les čivena het. Kas hin kana, hoj te šunel, mi šunel!”

15*Pal o našado bakroro*

¹ O colňika the o binošna avenas pašeder ko Ježiš, hoj les te šunen.

² O Farizeja the o zakoňika dudrinenas a phenenas: “Kada manuš prilel le binošnen a chal lenca.”

³ Akor lenge phenda kada podobenstvo:

⁴ “Te varekas tumendar ela šel (100) bakre a jekhes lendar našadahas, či na mukela olen eňavardeš the eňa (99) pre maľa a na džala pal oda, savo našliľa, medik les na arakhela?”

⁵ Sar les arakhel, lel peske les pro vali a radisaľol.

⁶ A sar avel khere, vičinel le prijateľen the le suseden a phenel lenge: ‘Radisaľon manca, bo arakhlom le bakres, savo mange našliľa!’

⁷ Phenav tumenge, hoj bareder radišagos ela andro űebos upral jekh binošno manuš, savo pes visarela ko Del, sar upral ola eňavardeš the eňa (99) čačipnaskere, savege pes na kampil te visarel le binendar.”

Pal e našadi minca

⁸ “Abo, te varesava džuvľa ela deš rupune minci a te jekh lendar našadahas, či na labarela e momeli a na šulavela o kher, hoj mištes te rodel, medik ola love na arakhela?”

⁹ Sar la arakhela, vičinel le prijateľken the le susedken a phenela: ‘Radisaľon manca, bo arakhlom o love, so našadom!’

¹⁰ Phenav tumenge, hoj ajsa radišagos hin maškar o aňjela le Devleskere upral jekh binošno manuš, savo pes visarel le binendar ko Del.”

Pal o našado čhavo

¹¹ A phenda: “Varesave manušes sas duj čhave.

¹² O terneder čhavo phenda le dadeske: ‘Dado, de mange miro kotor tire barvalipnastar!’ Avke o dad lenge rozulađa o barvalipen.

¹³ Pal varesave dživesa o terneder čhavo iľa savoro a geľa het dur andre varesavi phuv. Ode dživesa barikanas a rozkerđa savoro peskero barvalipen.

¹⁴ Sar imar savoro prečala, avľa bari bokh andre odi phuv a na sas les so te chal.

¹⁵ Geľa a chudľa te kerel buči prekal varesavo manuš, savo andre odi phuv bešelas. Ov les bičhada pre peskere maľi te pasinel le balen.

¹⁶ Kamelas pes te čalarel ča ole cipenca, so chan o bale, ale űiko leske len na delas.

¹⁷ Akor pes zagondolinda a phenda peske: ‘Keci robotňiken ke miro dad hin but chaben a me kade merav bokhatar!’

¹⁸ Uščava, džava ke miro dad a phenava: Dado, kerđom binos anglo űebos the angle tu,

¹⁹ imar na som buter hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo; prile man sar jekhe tire robotňiken.’

²⁰ Akor uštila a džalas ke peskero dad. Ov mek sas dur, sar les dihľa leskero dad. Ačhila leske pharo pro čhavo, denašľa ke leste, obchudľa les a čumidľa les.

²¹ O čhavo leske phenda: ‘Dado, kerđom binos anglo űebos the angle tu a imar buter na som hodno, hoj man te vičinav tiro čhavo.’

²² Akor phenda o dad peskere sluhenge: ‘Anen sigo nekšukareder ruchos a uren pre leste! Thoven e angrusi pro anguš a o sandalki pro pindre!’

²³ Len ola thula gurumňora a murdaren la! Chas a radisaľuvas,

²⁴ bo kada miro čhavo sas mulo a obdžidila, sas našado a arakhlľa pes!’ A chudle te radisaľol.

²⁵ Leskero phureder čhavo sas akor pre maľa. Sar avelas pale a sas pašes ko kher, šunda o bašaviben the o kheliben.

²⁶ Vičinda peske jekhes le sluhendar a phučľa lestar, so pes ačhila.

²⁷ Ov leske phenda: ‘Tiro phral avľa pale, a vašoda, hoj avľa sasto, tiro dad murdarđa thula gurumňora.’

²⁸ Ov cholisaliľa a na kamľa te džal andro kher. Avke avľa pal leste leskero dad a prevakerelas les.

²⁹ Ale ov odphenda peskere dadeske: 'Ajci but berš tuke služinav a furt kerav oda, so mange phenes, ale man šoha (ňikda) na diňal aňi kozica, hoj man te zabavinav mire prijateľenca.

³⁰ Ale sar avľa kada tiro čhavo, savo le lubňenca rozkerđa tiro barvalipen, murdarďal prekal leste tuľa gurumňora.'

³¹ O dad odphenda: 'Čhavo miro, tu sal furt manca a savoro, so hin miro, hin the tiro.

³² Ale kampil te radisafol a te thovel baripen, bo kada tiro phral sas mulo a obdžidila; sas našado a arakhľa pes.'

16

Pal o napačivalo sluhas

¹ O Ježiš vakerelas peskere učeňikenge: "Sas jekh barvalo manuš a les sas jekh sluhas, savo leske dodikhelas pro barvalipen. A avle pro sluhas te phenel, hoj leske rozčhivkerel o barvalipen.

² Avke peske les vičinda a phenda: 'So šunav pal tu? Sikav mange, so keres oleha, so tuke diňom, bo imar buter naši dodikheha pre miro barvalipen.'

³ O sluhas peske phenda: 'So kerava, te mandar o raj lela e buči? Te kopalinel na birinav a te žobrinel man ladžav.

⁴ Imar džanav, so kerava, hoj man o manuša te prilen andre peskere khera, sar našavava e buči.'

⁵ Po jekhes peske vičinda olen, save kamenas le rajeske, a le ešbnestar phučľa: 'Keci kames mire rajeske?'

⁶ Odphenda: 'Šel bečki olivovo olejos.' Ov leske phenda: 'Le o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a beš sigo a pisin penda (50).'

⁷ Palis phučľa le dujtonestar: 'Tu keci kames?' Odphenda: 'Ezeros (1 000) gone žužodiv.' Ov leske phenda: 'Le kade o papiris, kaj hin pisimen, keci kames, a pisin ochto šel (800).'

⁸ A o raj ašarďa le napačivale sluhas, hoj kerďa ajsi godaver veca. Bo kale svetoskere manuša keren jekh ke aver godavereder, sar o čhave le svetloskere.

⁹ Phenav the tumenge: Keren tumenge prijateľen le načačipnaskere barvalipnastar. Hoj on tumen te prilen andro večne khera, sar jekhvar našľola oda barvalipen."

¹⁰ "Oda, ko hino pačivalo andro frima, hino pačivalo the andro but, a ko nane pačivalo andro frima, nane pačivalo aňi andro but.

¹¹ Te na sanas pačivale andre le svetoskero barvalipen, ko tumenge dela oda čačo barvalipen?'

¹² A te na sanas pačivale andre oda, so na sas tumaro, ko tumenge dela oda, so hin tumaro?'"

¹³ "Niko našti služinel duje rajenge. Bo jekhes kameha a dujtones našti avri ačheha, abo jekhes rado dikheha a dujtones tele dikheha. Našti služinen the le Devleske the le svetoskere barvalipnaske."

¹⁴ Oda savoro šunenias the o Farizeja, save igen kamenas o love, a asanas lestar.

¹⁵ A o Ježiš lenge phenda: "Tumen san ola, save korkore pestar keren čačipnaskere anglo manuša, ale o Del prindžarel tumare jile. Bo oda, so hin baro anglo manuša, oda hin anglo Del džungipen."

Aver sikavibena le Ježišoskere

¹⁶ "O Zakonos the o Proroka hine dži paš o Jan; akorestar pes vakerel pal o krališagos le Devleskero a sako pes ispidel zoraha andre.

¹⁷ Ale sigeder o ňebos the e phuv našľona, sar te našľilahas andral o Zakonos jekh čjarkica.

¹⁸ Sako, ko premukel peskera romňa a lel peske avra, kerel o lubipen a sako, ko peske lela kajsa romňa, sava aver rom premukľa, kerel o lubipen."

O barvalo the o Lazar

¹⁹ "Sas jekh barvalo manuš, savo pes urelas andre ola nekšukareder gada a sako džives mulatinelas a dživelas barikanas.

²⁰ Sas the jekh čoro manuš, saves vičinenas Lazar. Ov pašľolas paš leskeri brana a sas les pherdo vredi.

²¹ Kamelas te chal o trušini, so perenas le barvaleske pal o skamind, no mek the o rikone avenas a lizinenas leske o vredi.

²² Ačhila pes, hoj o čoro manuš muľa a o aňjela les ligende paš o Abraham andro ňebos. Muľa the o barvalo a sas parumen.

²³ Palis andro peklos andro dukha hazdña o jakha a dikhľa dural le Abraham the le Lazar paš leste.

²⁴ Akor vriskinda: 'Dado Abraham, av ke ma jileskero! Bičhav le Lazar, hoj te močinel o agor le anguštostar andro pañi a te cindarel mange e čhib, bo igen cerpinav andre kadi jag!'

²⁵ O Abraham phenda: 'Čhavo miro, ma bister pre oda, hoj tu chudehas savoro lačhipen, sar dživehas, a o Lazar chudľa o nalačhipen. Avke akana ov radisalol a tu cerpines.

²⁶ A mek ke oda hin maškar amende the tumende bari chev, hoj ola, save kamen te predžal adarik, našti predžan a aňi ola, save kamen te avel odarik kade, našti pes dochuden ke amende.'

²⁷ Phenda: 'Akor mangav tut, dado Abraham, bičhav les andre mire dadeskero kher,

²⁸ bo hin man pandž phrala. Mi džal lenge te phenel pal ada dukhengero than, hoj pes the on te na dochuden ade!'

²⁹ Ale o Abraham leske phenda: 'Hin len o Mojžiš the o Proroka – len mi šunen!'

³⁰ O barvalo odphenda: 'Na, dado Abraham! Ale te vareko ušfela andral o meriben a džala ke lende, akor pes visarena le binendar!'

³¹ Ale o Abraham phenda: 'Te na šunen le Mojžiš the le Proroken, ta na pačana aňi akor, te vareko ušfela andral o meriben.' "

17

Te na cirden avres pro binos

¹ O Ježiš phenda peskere učeñikenge: "Mušinen pes te ačhel ola veci, so cirden le manušen pro binos, ale vigos ole manušeske prekal kaste oda avel.

² Feder leske ulahas te leske thodehas baro bar* pre meň a čhidehas les andro moros, hoj te kerel tele le pačabnastar jekhes kale ciknorentar.

³ Merkinen tumenge! Te kerđahas tiro phral binos, priphen leske, a te pes visarela le binostar, odmuk leske.

⁴ A te eftavar andro džives kerđahas binos pre tute, a eftavar andro džives pal tu avľahas a phendahas: 'Prebačín, odmuk mange' – odmukeha leske!'

Pal o pačaben

⁵ O apoštola phende le Rajeske: "De amen bareder pačaben!'

⁶ O Raj phenda: "Te tumen ulahas o pačaben sar o horčično semenos, phendanas kale stromoske: 'Le tut avri the le koreñenca a zasadzin tut andro moros,' šundahas tumen."

O sluhas the leskeri buči

⁷ "Te hin tumen sluhas, savo orinel abo pasinel, ko tumendar leske takoj phenel, sar avel pal e mala: 'Av, beš tuke paš o skamind?'

⁸ Šigeder leske phenela: 'Pririchtin mange e večera, le pre tu e leketa a ker pašal ma, medik me na dochava a na dopijava. Tu palis chaha the pijeha.'

⁹ Či palikerel ole sluhaske vaš oda, hoj kerđa oda, so leske sas phendo?

¹⁰ Avke the tumen, te kerena savoro, so tumenge sas phendo, phenen: 'Sam ča o sluhi, save peske na zasogalinas (na zaslužinas) nič. Kerđam ča oda, so mušindam te kerel.' "

Sastarel le deše malomocnen

¹¹ O Ježiš džalas andro Jeruzalem prekal e Samarija the Galileja.

¹² Sar doavľa andre varesavo gav, arakhle pes leha deš malomocne murša, save dural ačhenas

¹³ a zoraha vrisकिनenas: "Ježiš! Učitelina! Av ke amende jileskero!"

¹⁴ Sar len dikhľa, phenda lenge: "Džan a sikaven tumen le rašajenge!" A sar džanas, sas obžuzarde andral o malomocenstvo.

¹⁵ Jekh lendar, sar dikhľa, hoj sastıla avri, avľa pale a zorale hangoha lašarelas le Devles.

¹⁶ Le mujeha bandıla dži ke phuv paš le Ježišoskere pindre a palikerelas leske. A ov sas Samaritanos.

¹⁷ Akor phenda o Ježiš: "Či na sastıle avri deš džene? Kaj hine okla eňa džene?"

¹⁸ On na avle pale, hoj te lašaren le Devles, ča kada cudzincos?"

¹⁹ Phenda leske: "Ušti a džä, tiro pačaben tut sastardä."

Kana avela o kraľišagos le Devleskero

* 17:2 O baro bar andral o malmos

²⁰ Sar lestar o Farizeja phučle, kana avela o krališagos le Devleskero, ov lenge odphenda: “O krališagos le Devleskero na avela avke, hoj les te dikhas.

²¹ Añi na phenena: ‘Dikh, kade hino!’ abo ‘Kode hino!’ Bo o krališagos le Devleskero hin maškar tumende!’

²² Phenda le učeníkenge: “Avela ajso časos, hoj peske mangena te dikhel jekh le dživesendar le Čhas le Manušeskero, ale na dikhena.

²³ Phenena tumenge: ‘Dikh, kode hino!’ vaj ‘Kade hino!’ Ale tumen ma džan, ma denašen pal lende!

²⁴ Bo avke, sar o perumos demel a dičhol savoro pal jekh agor pre phuv dži pre aver, avke ela the akor, sar avela o Čhavo le Manušeskero andre peskero džives.

²⁵ Ale ešeb mušinel but te cerpinel a te el odčhido kale pokoleñjostar.

²⁶ Sar sas andro Noachoskere dživesa, avke ela the andro dživesa, sar avela o Čhavo le Manušeskero.

²⁷ Chanas, pijenas, lenas romñijen a džanas romeste dži andre oda džives, sar geła o Noach andro korabos. Akor avła e potopa a savore mule.

²⁸ Avke sas the andro dživesa le Lotoskere: Chanas, pijenas, cinenas, bikenenas, sadzinenas a ačhavenas khera,

²⁹ ale oda džives, sar geła o Lot avri andral e Sodoma, o Del bičhađa e jag the sira andral o ñebos a savore mule.

³⁰ Avke ela the andre oda džives, sar pes sikavela o Čhavo le Manušeskero.

³¹ Ko ela oda džives pre strecha a leskere veci ena andro kher, te na avel tele len te lel. Añi oda, so ela pre mała, pes te na visarel pale!

³² Leperen pre Lotoskeri romñi!

³³ Sako, ko kamłahas te zachrañinel peskero dživipen, oda les našavela a sako, ko les našavela, oda les zachrañinela.

³⁴ Phenav tumenge: Odi rat duj džene ena pro hađos: Jekh ela ilo a dujto ačhela.

³⁵ Duj džuvlija jekhetane erñinena: Jekh ela ili a dujto ačhela.

³⁶ [Duj džene ena pre mała, jekh ela ilo a dujto ačhela.]”

³⁷ On leske odphende: “Kaj, Rajeja?” Ov lenge odphenda: “Ode, kaj ela o felos, ode pes skidena the o supí.”

18

O sudcas the e vdova

¹ O Ježiš lenge vakerelas podobenstvo pal oda, hoj pes furt kempel te modlinel a te na omukel pes:

² “Andre jekh foros sas sudcas, savo pes le Devlestar na daralas a le manušestar na ladžalas.

³ Sas andre oda foros the varesavi vdova, savi phirelas ke leste a phenelas: ‘Zaačh vaš ma anglo manuš, savo pre ma džal!’

⁴ Ov but na kamelas oleha nič te kerel. Ale palis peske phenda: ‘Na darav man le Devlestar a le manušestar na ladžav,

⁵ ale vaš oda, hoj man kadi vdova na del smirom, zaačhava vaš late, bo imar la našti zlidžav, sar avke phirel pal ma.’”

⁶ O Raj phenda: “Šunen, so phenda oda načačipnaskero sudcas!

⁷ Či o Del na zaačhela vaš ola, kas peske avri kidña, save ke leste rat-džives vičinen? Či len mukela but te užarel?

⁸ Phenav tumenge, hoj zaačhela vaš lenge a oda sig. Ale či arakhela o Čhavo le Manušeskero o pačaben pre phuv, sar avela?”

O Farizejis the o colñikos

⁹ Olenge, save pačanas andre peste, hoj hine čačipnaskere a oklen dikhenas tele, vakerelas kada podobenstvo:

¹⁰ “Duj murša pes gele andro chramos te modlinel. Jekh sas Farizejis a dujto sas colñikos.

¹¹ O Farizejis peske ačhila a kavke pes andre peste modlinelas: ‘Devla, palikerav tuke, hoj na som ajso sar okla manuša, save čoren, hine načačipnaskere a keren o lubipen – abo sar kada colñikos.

¹² Poscinav man duvar andro kurko a dav o dešto andral savoreste, so chudav.’

¹³ Ale o colñikos ačhelas dural a na kamelas mek aňi o jakha te hazdel ko ñebos, ale pes marelas pal o koľin a phenelas: ‘Ó, Devla, av ke ma jileskero, bo som binošno!’

¹⁴ Phenav tumenge, hoj ov geľa khere a sas leske odmukle o bini, ale avreske na. Bo sako, ko pes upre hazdel, ela pokorimen, a oda, ko hin pokorno, ela upre hazdlo.”

O Raj le čhavorenca

¹⁵ Anenas ko Ježiš the le cikne čhavoren, hoj pre lende te thovel o vasta. Ale sar oda dikhle o učeňika, na domukenas lenge.

¹⁶ Ale o Ježiš len vičinda ke peste a phendá: “Domuken le čhavorengte te avel ke ma a ma braňinen lenge, bo ajsengero hin o krališagos le Devleskero.

¹⁷ Čačipen phenav tumenge: Ko na prilela le Devleskero krališagos sar čavoro, šoha (ňikda) andre na džala.”

O barvalo terno murš

¹⁸ Varesavo angluno manuš lestar phučľa: “Lačo Učitelina, so te kerel, hoj te chudav o večno dživipen?”

¹⁹ O Ježiš leske phendá: “Soske man vičines lačo? Ňiko nane lačo, ča jekh o Del.

²⁰ O prikazaňja džanes: *‘Na murdareha! Na kereha lubipen! Na čoreha! Na svedčineha klamišagoha pre tiro pašutno! De pačiv tira da the le dades!’* ”

²¹ Ov odphendá: “Kada savoro imar mire ternipnastar dolikerav.”

²² Sar oda šunđa o Ježiš, phendá leske: “Mek jekh veca tuke kempel. Biken savoro, so tut hin, a rozde le čorengte a ela tut o barvalipen andro ņebos. Palis av a phir pal ma!”

²³ Ale sar oda šunđa, ačhiľa igen smutno, bo sas igen barvalo.

²⁴ Sar oda dikhľa o Ježiš, phendá: “Sar phares avena andro krališagos le Devleskero ola, saveň hin barvalipen!

²⁵ Lokeder hin la řavake te predžal prekal e suvakeri chev, sar le barvaleske andro Devleskero krališagos.”

²⁶ Akor phende ola džene, save oda šunde: “Ta akor, ko šaj el spasimen?”

²⁷ O Ježiš odphendá: “So našti keren o manuša, o Del šaj.”

²⁸ O Peter phendá: “Dikh, amen omuklam savoro a gelam pal tu.”

²⁹ O Ježiš lenge phendá: “Čačipen tumenge phenav, hoj sako, ko omukľa vaš o krališagos le Devleskero peskero kher, vaj le dades the la da, abo le phralen vaj la romňa, abo le čhaven,

³⁰ chudela imar akana andre kada časos buterval ajci a andre oda džives, so avela, mek the o večno dživipen.”

Vakerel pale pal peskero meriben

³¹ Ila peske le dešudujen a phendá: “Džas andro Jeruzalem a ačhela pes savoro, so hin pisimen prekal o Proroka pal o Čhavo le Manušeskero.

³² Bo dena les le Nažidenge, asana lestar, anena les pre lađž a čhungarena pre leste.

³³ Marena les le bičoha a murdarena les, ale pro trito džives ušťela andral o meriben.”

³⁴ Ale on na ačahile nič olestar, bo sas anglal lende garudo oda lav. Aňi na džanenas pal soste vakereľ.

Sastarel le kores paš o Jericho

³⁵ Sar avelas o Ježiš paš o foros Jericho, varesavo koro manuš bešelas paš o drom a žobrinelas.

³⁶ Sar šunđa le nipen, save pašal leste predžanas, phučelas lendar, so pes kerel.

³⁷ Phende leske: “O Ježiš Nazaretsko adarik džal.”

³⁸ Akor o koro vriskinda: “Ježiš, Čhavo le Davidoskero! Av ke ma jileskero!”

³⁹ Ola, save džanas anglal, phenenas leske, hoj te čhitel, ale ov mek zoraleder vriskinda: “Čhavo le Davidoskero! Av ke ma jileskero!”

⁴⁰ Avke začhiľa o Ježiš a phendá, hoj les te anen ke leste. Sar avľa paš leste, phučľa lestar:

⁴¹ “So kames, hoj tuke te kerav?” Ov phendá: “Rajeja, kamav te dikhel.”

⁴² O Ježiš leske phendá: “Dikh! Tiro pačaben tut sastarda.”

⁴³ Takoj chudľa te dikhel a džalas pal o Ježiš a lašarelas le Devles. The savore nipi, save oda dikhle, lašarenas le Devles.

19

O Zacheus

¹ Palis geľa andro Jericho.

² Ode sas varesavo murš, savo pes vičinelas Zacheus. Ov sas jekh le anglune colňikendar a sas barvalo.

³ Kamelas te dikhel, ko hin o Ježiš. Ale anglo nipi les našti dikhľa, bo sas cikno.

⁴ Denašla anglal a geľa upre pro dzivo figovņikos, hoj les te dikhel, bo odarik o Ježiš majinelas te predžal.

⁵ Sar avľa o Ježiš pre oda than, dikhľa upre a phenda leske: “Zacheus, av sigo tele, bo adadžives mušinav te ačhel andre tiro kher!”

⁶ Ov avľa sigo tele a radišagoha les priiľa.

⁷ Savore, save oda dikhle, dudrinenas a phenas: “Ko binošno manuš geľa andro kher!”

⁸ Ale o Zacheus ušřiľa a phenda le Rajeske: “Jepaš mire barvalipnastar, Rajeja, dav le čorenge, a te varekas andre varesoste občordom, dav leske pale štarval ajci.”

⁹ O Ježiš leske phenda: “Adadžives avľa o spaseņje kale khereske, bo the ov hino o čhavo le Abrahmoskero.

¹⁰ Bo o Čhavo le Manušeskero avľa, hoj te rodel a te spasinel oda, so sas našado.”

Pal o talenti

¹¹ Sar oda šunenas, phenda mek jekh podobenstvo, bo imar sas paš o Jeruzalem a ola nipi peske gondolinenas, hoj imar takoj pes sikavela o krališagos le Devleskero.

¹² Avke phenda: “Jekh baro raj džalas dur andre varesavi phuv te prelel o krališagos a palis majinda te avel pale.

¹³ Vičinda peske deše sluhen, diňa len deš talenti a phenda lenge: ‘Zaroden lenca buter, medik me na avava pale.’

¹⁴ Ale o manuša andral leskeri phuv les naštř avri ačhenas a bičhade pal leste le sluhen, hoj te phenen: ‘Na kamas, hoj kada manuš te el amaro kralis.’

¹⁵ Sar imar ode preiľa o krališagos, avľa pale andre peskeri phuv a phenda: ‘Vičinen le sluhen savenge diňom o love, hoj man te dodžanav, ko keci ole lovenca zarodňa.’

¹⁶ Avľa ešebno a phenda: ‘Rajeja, tiro talentos zarodňa aver deš talenti.’

¹⁷ A ov leske phenda: ‘Mištes, lačo sluhona! Vašoda, hoj salas pačivalo andro frima, ela tut autorita upral o deš fori.’

¹⁸ Palis avľa dujto a phenda: ‘Rajeja, tiro talentos zarodňa pandž talenti.’

¹⁹ Leske phenda: ‘The tu av upral o pandž fori.’

²⁰ Aver avľa a phenda: ‘Rajeja, dikh, kade hin tiro talentos. Sas mande garudo andro khosno.

²¹ Daravas tutar, bo sal zoralejleskero. Les oda, so tuke na odthođal, a kides upre oda, so na sadzindal.’

²² O raj leske phenda: ‘Tu nalačo sluhona! Sudzinava tut pal oda, so phendaľ. Džanehas, hoj som zoralejleskero, hoj lav oda, so mange na odthođom, a kidav upre oda, so na sadzindom.

²³ Akor soske na diňal mire love olenge, save keren le lovenca, a sar me avľomas, iľomas mange pale buter?’

²⁴ Olenge, save ode ačhenas, phenda: ‘Len lestar o talentos a den oleske, kas hin deš talenti.’

²⁵ Odphende leske: ‘Rajeja, se les imar hin deš talenti!’

²⁶ Odphenda: ‘Sakones, kas hin, oles ela dino; ale olestar, kas nane, pes lela the oda, so les hin.

²⁷ A ole manušen, save man na kamenas kraliske – anen kade a murdaren len angle mande!’ ”

Avel andro Jeruzalem le lašaribnaha

²⁸ Sar oda phenda, geľa anglal o manuša a džalas andro Jeruzalem.

²⁹ Sar avľa paš o gava Betfaga the Betanija, paš o Olivovo Verchos, bičhađa duje peskere učeņiken

³⁰ a phenda lenge: “Džan andre kada gav, so hin angle tumende. Soča andre džana, arakhena zaphandles somaricis, pre savo mek šoha (ņikda) ņisavo manuš na bešľa. Odphanden les a anen les ke ma.

³¹ Te tumendar vareko phučela: ‘Soske les odphanden,’ phenena leske kavke: ‘Le Rajeske les kempel.’ ”

³² On gele a arakhle savoro avke, sar lenge oda phenda.

³³ A sar odphandenas le somaricis, leskere chulaja lenge phende: “Soske odphanden le somaricis?”

³⁴ On odphende: “Le Rajeske les kempel.”

³⁵ Ande les ko Ježiš, čhide pre leste peskere ruchi a thode le Ježiš upre te bešel.

³⁶ Sar džalas, rakinenas peskere gada pro drom.

³⁷ Sar imar sas paš oda than, kaj pes avel tele pal o Olivovo Verchos, chudle savore ola but učeņika te lašarel zorale hangoha le Devles vaš savore zazraki, so dikhle

³⁸ a vičinenas: “Bachtalo o kralis, savo avel andro nav le Rajeskero! O smirom pro ñebos the o lašariben le Devleske!”

³⁹ Ale varesave Farizeja, save sas maškar ola but nipi, leske phende: “Učitelina, dovaker tire učeñikenge!”

⁴⁰ Ale ov lenge odphenda: “Phenav tumenge, hoj te on ena čhit, o bara vriskinena!”

O Raj rovel upral o Jeruzalem

⁴¹ Sar avla o Ježiš pašeder a dikhla o foros, zarunda upral leste.

⁴² A phenda: “No, te ča andre kada džives prindžardalas, so tut šaj del o smirom! Ale akana oda hin garudo angle tire jakha.

⁴³ Avena pre tu ajse dživesa, hoj tire ñeprijateľa ačhavena pašal tu o barikadi, rozačhavena pes pašal tu a ispidena tut pal savore seri.

⁴⁴ Rovñarena tut la phuvaha a the tire čhaven tuha a na mukena andre tu bar pre bareste, bo na sprindžardal o časos, sar tut avla o Del te zachrañinel.”

O Ježiš žužarel o chramos

⁴⁵ Gela andro chramos a chudla andral te tradel avri olen, save ode bikenenas the cinenas

⁴⁶ a phenda lenge: “Hin pisimen: ‘Miro kher pes vičinel a kher prekal o modlitbi’, ale tumen lestar kerđan kher prekal o živaña!”

⁴⁷ Palis sako džives sikavelas o Ježiš andro chramos. Ale o nekbareder rašaja, o zakoñika the o anglune murša rodenas, sar les te murdarel.

⁴⁸ Ale na džanenas, so te kerel, bo savore nipi calo časos igen mištes šunenas leskere lava.

20

O phučiben pal leskeri zor

¹ Andre jekh džives, sar o Ježiš sikavelas andro chramos le manušen a vakerelas lenge o evañjelium, ačhile paš leste o nekbareder rašaja, o zakoñika the o phuredera le manušengere

² a phende leske: “Phen amenge, sava zoraha keres kala veci? Ko tut diña odi autorita?”

³ A ov lenge odphenda: “The me tumendar vareso phučava a odphenen mange.

⁴ O bolipen le Janoskero sas andral o ñebos, vaj le manušendar?”

⁵ On gondolinenas maškar peste: “Te phenaha: ‘Andral o ñebos,’ phenela amenge: ‘Akor soske leske na pačandilan?”

⁶ A te phenaha: ‘Le manušendar’ – savore nipi amen murdarena le barenca, bo on pačan, hoj o Jan sas prorokos.”

⁷ Avke odphende: “Na džanas khatar leskero bolipen.”

⁸ O Ježiš lenge phenda: “Añi me tumenge na phenava, sava autoritaha kada kerav.”

O podobenstvo pal o nalače chulaja

⁹ Chudla te vakerel le manušenge kada podobenstvo: “Varesavo manuš sadzinda e viñica, diña la kečeñ le chulajenge a gela het pro but berša.

¹⁰ Sar avla o časos, bičhada peskere slugas ke ola chulaja, hoj les te den olestar, so barila andre viñica. Ale ola chulaja les marde, bičhade les pale a na dine les nič.

¹¹ A bičhada dujtone slugas. No the oles marde, ande les avri pre ladž, bičhade les pale a na dine les nič.

¹² Palis bičhada the tritones. Ale on the oles dukhade a čhide les avri.

¹³ Akor phenda o raj la viñicakero: “So kerava? Bičhavava mire čhas, saves kamav. Sar les dikhena, ladžana pes lestar.”

¹⁴ No sar les dikhle ola chulaja, gondolinenas maškar peste a phende peske: ‘Leske ačhela savoro. Aven, murdaras les a savoro ela amaro!’

¹⁵ Čhide les avri andral e viñica a murdarde les. No, so lenca kerela o raj la viñicakero?

¹⁶ Avela, murdarela kale chulajen a e viñica dela avreng.”

Sar oda šunde, phende: “Te na pes oda ačhel!”

¹⁷ Ale ov dikhla pre lende a phenda: “Akor so oda hin oda, so hin pisimen?”

‘O murara odčhide ipen oda bar, so pre stavba hino glavno.’

¹⁸ Sako, ko perela pre oda bar, pes phagerela, a pre kaste perela, oles rozmarela.”

¹⁹ O nekbareder rašaja the o zakoñika les kamenas takoj te phandel andre, ale daranas pes le manušendar. Bo preñdarde, hoj pre lende phenda kada podobenstvo.

O phučiben pal o dañe

²⁰ Kamenas les te chudel avri, a vašoda bičhade pre leste le špijonon, save pestar kamukeri kerenas čačipnaskere, hoj les te chuden pro lava a palis les te den andro vasta the andre zor le vladariske.

²¹ A phučle lestar: "Učitelina, džanas, hoj mištes vakeres the sikaves a na dikhes pro manuš, ale sikaves le Devleskero drom andro čačipen.

²² Phen amenge, či kempel te počinel le Cisariske o dañe, vaj na?"

²³ No o Ježiš predikhla lengero budžañdipen a phenda lenge: "Soske man kamen te chudel pro lav!

²⁴ Sikaven mange o denaris (e minca). Kaskero obrazis the nav upre hin?" On phende: "Le Cisariskero."

²⁵ O Ježiš lenge phenda: "Den oda, so hin le Cisariskero, le Cisariske, a so hin le Devleskero, le Devleske."

²⁶ A našti les chudle andro lav anglo manuša. Čudañinde pes upral oda, so lenge odphenda, a imar sas čhit.

O phučiben pal o večno dživipen

²⁷ Palis avle ke leste varesave Saduceja, save phenen, hoj o manuša našti ušten andral o meriben. Phučle lestar:

²⁸ "Učitelina, o Mojžiš amenge pisinda: *'Te merela varekaske o phral a mukela peskera romña bi o čhave, leskero phral peske mi lel ola romña a mi kerel le phraleske čhaven.'*

²⁹ Sas efa phrala. Ešebno iła romña, muła a na sas les čhave.

³⁰ Avke peske la iła dujto, ale the ov muła.

³¹ The trito peske la iła a avke kerde the savore efa phrala, na zamukle čhaven a mule avri.

³² Palis muła the odi romñi.

³³ Akor kaskeri lendar ela romñi, sar uštena andral o meriben, te savore efa phrala laha dživenas?"

³⁴ O Ježiš lenge phenda: "O manuša pre kada svetos peske len romñen a džan romeste.

³⁵ Ale ola, save hine hodne te ušel andral o meriben a te dživel andro časos, so avela, imar na lena romñen aňi na džana romeste.

³⁶ Bo imar našti merena, bo ena sar o aňjela. Ena le Devleskere čhave, bo sas uštade andral o meriben.

³⁷ A hoj o mule čačes uštena, sikađa the o Mojžiš paš o krakos, bo phenel, hoj o Raj hino *Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero a o Del le Jakoboskero.*

³⁸ O Del nane Del le mulenge, ale le džidenge, bo leske sako dživel."

³⁹ Akor varesave džene le zakoñnikendar phende: "Učitelina, mištes phenda!"

⁴⁰ A buter pes imar na tromandile (na odvažinde) te phučel.

O phučiben pal o čhavo le Davidoskero

⁴¹ O Ježiš lenge phenda: "Sar šaj phenen, hoj o Kristus hino o čhavo le Davidoskero?"

⁴² Se korkoro o David phenel andro Žalmi:

'O Raj phenda mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači (pravo) sera,

43 medik tuke na thovava tire

ñeprijatelen tel o pindre.'

⁴⁴ Te les o David vičinel 'Rajeja' akor, sar šaj el leskero čhavo?"

Te merkinen pro zakoñnika

⁴⁵ Sar les savore manuša šunenenas, phenda peskere učeñikenge:

⁴⁶ "Merkinen tumenge pro zakoñnika, bo on kamen te phirel andro šukar džindarde gada a kamen, hoj lenge o nipi andro foros te palikeren. Kamen anglune thana andro sinagogi a nekfeder thana pro hoscini.

⁴⁷ On thoven avri le vdovenca a len lengere khera, ale but pes modlñinen, hoj len te dičhol. Vašoda ena goreder sudzimen!"

21

E čori vdova del nekbuter

¹ O Ježiš pes zadikhla, sar o barvale denas o love andre le chamoskeri pokladñica.

² Dikhla the varesava igen čora vdova, sar ode čidã duj churde minci.

³ A phenda: "Čačipen tumenge phenav, hoj kadi čori vdova čidã buter sar savore.

⁴ Bo kala savore denas olestar, so lenge ačhelas, ale oj čidã peskere čoripnastar savoro, so la sas pro dživipen."

O chramos ela tele čhido

⁵ Sar varesave učeñika vakerenas pal o chramos, hoj hino avrišukalardo šukare barenca the ole darenca, so dine o manuša prekal o Del, phenda:

⁶ “Avena dživesa, sar olestar, so akana dikhen, na ačhela bar pre bareste. Sa ela tele čhido.”

O pharipena pro koñec sveta

⁷ Phučle lestar: “Učitelina, kana oda ela? Pal soste prindžaraha, hoj oda imar hin pašes?”

⁸ Ov phenda: “Merkinen, hoj tumen vareko te na klaminel. Bo ena but ajse, save avena andre miro nav a phenena: ‘Me som o Kristus,’ the: ‘Odi ora imar hin pašes.’ Ma džan pal lende!

⁹ Sar šunena pal o maribena the pal o vzburi, ma daran! Bo oda pes mušinel ešeb (peršo) te ačhel, ale na ela takoj o koñec.”

¹⁰ Palis lenge vakerelas: “O narodos džala pro narodos a o krališagos pro krališagos, ¹¹ e phuv igen razisalola a ela bari bokh the nasvalibena pre varesave thana. Sikavena pes veci, so anena bari dar, the bare znameñja andral o ñebos.

¹² Ale mek angloda savoreste phandena tumen andre a džana pre tumende. Dena tumen andro sinagogi the andro bertení a lidžana tumen anglo kraľa the anglo vladara vaš miro nav.

¹³ Oda pes tumenge ačhela vašoda, hoj te den o svedectvo.

¹⁴ Mištes achalon, hoj na kampil pes tumenge anglal te trapinen, so phenena pre peskeri obrana,

¹⁵ bo me tumen dava ajse lava the godí, pre save ñiko našti odphenela pale a našti obačhela ñiko olendar, save pre tumende džana.

¹⁶ Zradzinena tumen tumare daja the dada, o phrala, o pašutne the o prijateľa – a varekas tumendar the murdarena.

¹⁷ Savoredžene tumen našti avri ačhena vaš miro nav.

¹⁸ Ale mek añi jekh bal pal o šero tumenge na našlola.

¹⁹ Te likerena avri, chudena peskero dživipen.

O Jeruzalem ela zñičimen

²⁰ Sar dikhena, hoj o armadi hine rozačhade pašal o Jeruzalem, akor džanena, hoj sigo les rozmarna a ela tele čhido.

²¹ Akor ola, save ena andre Judsko, mi denašen upre pro verchi. Ola, save ena andro foros, mi džan odarik het a ola, save ena pro maľi, te na džan andro foros.

²² Bo oda ena o dživesa, sar o Del marela peskere manušen, hoj pes te ačhel savoro, so hin pisimen.

²³ Andre ola dživesa ela igen phares le khabñenge the ole džuvlenge, save den te pijel le čhavoren. Bo ela baro pharipen pre phuv a e choli ela pre kala nipi.

²⁴ Murdarena varesaven le šablencá; avren phandena andre a odlidžana len maškar savore narodi. A o Nažidi ena upral o Jeruzalem a zñičinena les, medik pes na pherarela lengero časos.

Sar avela o Čhavo le Manušeskero

²⁵ O znameñja ena pro kham, pro čhon the pro čercheña. O narodi pre phuv ena andre dar a na džanena so te kerel, bo igen hućinela o moros the o vlni.

²⁶ O nipi merena daratar olestar, sar užarena, so avela pro svetos, bo o ñeboskere zora peha čhalavena.

²⁷ Akor dikhena *le Čhas le Manušeskeres te avel andre chmara* andre bari zor the andre slava.

²⁸ Sar pes oda chudela te ačhel, ušten a hazden upre o šere, bo pašes hin tumaro spaseñje.”

O podobenstvo pal o figovñikos

²⁹ Phenda lenge kada podobenstvo: “Dikhen pro figovñikos the pre savore stromi!

³⁰ Sar dikhen, hoj imar aven avri o prajti, džanen, hoj o ñilaj hino pašes.

³¹ Avke the tumen, sar dikhena, hoj pes oda ačhel, džanen, hoj pašes hin o krališagos le Devleskero.

³² Čaćipen tumenge phenav, hoj kada pokoleñje na predžala, medik pes kada savoro na ačhela.

³³ O ñebos the e phuv našlona, ale mire lava šoha (ñikda) na našlona.

Te merkinen pre peste

³⁴ Merkinen pre tumende, te na gondolinen andro jile ča pal o but chaben, pijiben the starišagi, so hin andre kada dživipen – hoj oda džives te na avel jekhvareste pre tumende.

³⁵ Bo avela pre savore manuša, save bešen pre phuv, jekhvareste sar e pasca.

³⁶ Vašoda ma soven, ale furt tumen modlinen ko Del, hoj te denašen savorestar, so pes majinel te ačhel a hoj te ačhen anglo Čhavo le Manušeskero.”

³⁷ Prekal o džives sikavelas andro chramos a rači džalal avri a presovelas pro Olivovo Verchos.

³⁸ A savore nipi avenas sig tosara andro chramos, hoj les te šunen.

22

O Judaš zradzinel le Ježiš

¹ O Inepos e Patrađi, kana pes chalas o mare bi o drožđi.

² O nekbareder rašaja the o zakoňika rodenas, sar le Ježiš te murdarel, ale daranas pes le nipendar.

³ Akor gela o satan andro Judaš, savo pes vičinel Iškarijotsko. Ov sas jekh le dešudujendar.

⁴ Sar o Judaš odgeľa, dovakerđa pes le nekbareder rašajenca the le chramoskere velitelenca, sar les dela lenge andre.

⁵ On radisalile a dovakerde pes, hoj les dena love.

⁶ Ov priačhiľa pre oda a rodelas, sar les te del andre akor, sar leha na ena o nipi.

Pririchtinen e posledno večera

⁷ Palis avľa o Inepos, sar pes chal o mare bi o drožđi, andre savo kampelas te murdarel le Patradakere bakroses.

⁸ O Ježiš bičhada le Peter the le Jan a phenda: “Džan a pririchtinen amenge o Patradakero chaben, hoj te chas.”

⁹ On leske phende: “Kaj kames, hoj te pririchtinas?”

¹⁰ Ov lenge phenda: “Sar džana andro foros, arakhela pes tumenca jekh manuš, savo lidžala o paňi andro džbanos. Džan pal leste andre oda kher, kaj džala.

¹¹ A phenena le manušeske, kaskero hino o kher: ‘O Učitelis tuke phenel: Kaj hin oda than, kaj šaj chav o Patradakero chaben mire učeňikenca?’

¹² Ov tumenge sikavela upruno baro than, so imar ela pratimen avri. Ode amenge pririchtinen o chaben.”

¹³ On odgele a arakhle savoro avke, sar lenge o Ježiš phenda, a pririchtinde o Patradakero chaben.

E posledno večera

¹⁴ Sar avľa odi ora, bešľa peske paš o skamind a the o dešuduj (12) apoštola leha.

¹⁵ Phenda lenge: “Igen kamavas tumenca te chal kada Patradakero chaben sigeder, sar cerpinava.

¹⁶ Bo phenav tumenge, hoj imar les buter na chava, medik na ela pherardo andro kraľišagos le Devleskero.”

¹⁷ Avke iľa e kuči, palikerđa a phenda: “Len kada a den jekh avreske.

¹⁸ Bo phenav tumenge, hoj imar buter šoha (ňikda) na pijava olestar, so barol pre viňica, medik na avela o kraľišagos le Devleskero.”

¹⁹ Avke iľa o maro a palikerđa. Phagerelas, podelas lenge a phenda: “Kada hin miro telos, so pes del vaš tumenge, kada keren pre miro leperiben.”

²⁰ Avke pal e večera iľa e kuči a phenda: “Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat, so pes čhorel avri vaš tumenge.

²¹ Ale kade paš o skamind hin manca o manuš, savo man zradzinel.

²² O Čhavo le Manušeskero mušinel te merel, avke sar hin dino, ale vigos ole manušeske, ko les zradzinel.”

²³ Akor o učeňika chudle jekh avrestar te phučel, ko oda kerela.

Ko hin nekbareder

²⁴ Chudle pes te vesekedinel, ko lendar hin nekbareder.

²⁵ O Ježiš lenge phenda: “O kraľa lidžan le naroden zoraha a ola, saven hin autorita upral o nipi, pes den te vičinel: ‘O lačhejileskere.’

²⁶ Ale tumen ma keren avke. O nekbareder maškar tumende mi el sar o nekcikneder a oda, ko lidžal, mi el sar oda, ko služinel.

²⁷ Bo ko hin bareder? Oda, ko bešel paš o skamind, vaj oda, ko kerel pašal? Či na oda, ko bešel? Ale me som maškar tumende sar oda, ko služinel.

²⁸ Tumen andre mire pokušeňja ačhenas paš ma.

²⁹ A me tumen dava pravos, hoj te kralinen, avke sar man diňa miro Dad,

³⁰ hoj te chan a te pijen paš miro skamind andre miro krališagos a te bešen pro troni a te sudzinen o dešuduj kmeňi le Izraeloskere.”

Pheneľ, hoj o Peter les zaprinela

³¹ O Raj phenda: “Šimon, Šimon, dikh, o satan peske tumen avri mangľa, hoj tumen te precidzinel sar o žužoďiv (o zrnos).

³² Ale me vaš tu mangavas, hoj te na našľol tiro pačaben. Ale tu, sar pes jekhvar visareha, zoralar tire phralen.”

³³ Ov leske phenda: “Rajeja, tuha som pririchtimen te džal the andre bertena the pro meriben.”

³⁴ Ov phenda: “Phenav tuke, Peter, hoj na giľavela adadžives o kohutos, medik trival na pheneha, hoj man na prindžares.”

³⁵ Palis lenge phenda: “Sar tumen bičhaďom bi o love, bi e zajdica the bi o sandalki, či sas tumen vareso frima?” On phende: “Na sas.”

³⁶ Akor lenge phenda: “Ale akana oda, kas hin o love, mi lel peske len a the e zajdica; oda, kas nane šabľa, mi bikenel peskere gada a mi cinel peske.

³⁷ Bo phenav tumenge, hoj mušinel pes mange te ačhel oda, so hin pal ma pisimen: ‘*Rachinenas les le živaňenca.*’ Oda, so hin pal ma pisimen, pes akana imar ačhel.”

³⁸ On leske phende: “Rajeja, dikh, kade hin duj šabľi.” Ov lenge phenda: “Dos hin.”

Andre Getsemansko zahrada

³⁹ Palis geľa avke sar furt pro Olivovo Verchos a o učeňika džanas pal leste.

⁴⁰ Sar avľa pre oda than, phenda lenge: “Modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!”

⁴¹ Ov lendar geľa dureder, vaj ajci sar pes del te dočhivel le bareha, peľa pro kňoča a modľinelas pes:

⁴² “Dado, te kames, le mandar kadi kuči, ale na avke sar me kamav, ale sar tu!”

⁴³ A sikada pes leske o aňjelos andral o ňebos a delas les zor.

⁴⁴ Le Ježišoske sas andro jilo igen phares a mek zoraleder pes modľinelas. A leskero spocišagos pal leste čordolas pre phuv sar ratvale kropaja.

⁴⁵ Sar ušľila pašal e modľitba, avľa ko učeňika a arakhľa len te sovel, bo on zasute andre žala.

⁴⁶ Phenda lenge: “So soven? Ušľen a modľinen tumen, hoj te na peren andro pokušeňje!”

O Judaš zradzinel le Rajes

⁴⁷ Medik ov vakerelas, avenas ke leste o nipi. Anglal lende džalas jekh le dešudujendar, o Judaš. Ov avľa ko Ježiš, hoj les te čumidel.

⁴⁸ O Ježiš leske phenda: “Judašina, čumibnaha zradzines le Čhas le Manušeskores?”

⁴⁹ Sar dikhle ola, save sas pašal leste, hoj so pes kerel, phende leske: “Rajeja, te maras pes le šabľenca?”

⁵⁰ Varesavo dženo lendar demađa la šabľaha le nekbaredere rašaskere sluhas a odčhinda leske o čačo kan.

⁵¹ Ale o Ježiš phenda: “Preačhen!” A chudľa pes leskere kanestar a sastarda les.

⁵² A phenda le nekbareder rašajenge, le chramoskere velitelenge the le phurederege, save pre leste avle: “Avke pre ma avľan, sar pro živaňis – le šabľenca the le pacenca?”

⁵³ Sako džives somas tumenca andro chramos a na thoďan pre mande o vasta. Ale kadi hin tumari ora, sar hin le kalipnaskeri zor.”

O Peter zaprinel le Ježiš

⁵⁴ Sar les zaile, liġende les andro kher ko nekbareder rašaj. O Peter džalas pal leste dural.

⁵⁵ Sar rozthode e jag maškar e dvora a bešle peske pašal, o Peter peske bešľa maškar lende.

⁵⁶ Varesavi služka les dikhľa, te bešel paš e jag, zadikhľa pes pre leste a phenda: “The kada sas leha!”

⁵⁷ Ale o Peter zaprinđa a phenda: “Džuvľije, na prindžarav les!”

⁵⁸ Na pregeľa but a dikhľa les aver dženo a phenda: “The tu sal lendar!” Ale o Peter phenda: “Manušėja, na som!”

⁵⁹ Vaj pal jekh ora vareko aver phenelas: "He, čačo hin, the kada sas leha, bo hino Galilejčanos!"

⁶⁰ O Peter phenda: "Manušeja, na džanav, so vakeres!" A takoj, medik vakereles, gilada o kohutos.

⁶¹ Akor o Raj visaliła a dikhla pro Peter a le Peteriske avla pre godi oda lav le Rajeskero, so leske phenda: "Sigeder, sar adadžives o kohutos gilavela, tu trival man zaprineha."

⁶² O Peter geła avri a chudla igen te rovel.

Asan le Ježišostar

⁶³ O murša, save chudenas le Ježiš, lestar asanas a marenas les.

⁶⁴ Zakerde leskere jakha a phučenastar: "Prorokin, ko tut demada!"

⁶⁵ The mek but aver veci pre leste vakerenas a ruhinenas pes.

O Ježiš angle Bari Rada

⁶⁶ Sar vidňisalila, zgele pes o phuredera le manušengere, o nekbareder rašaja the o zakoňika a ligende les angle Bari Rada

⁶⁷ a phenenas: "Te sal tu o Kristus, akor phen amenge!" Ov lenge phenda: "Te tumenge phenava, na pačana.

⁶⁸ A te tumendar vareso phučava, na odphenena mange.

⁶⁹ Ale akanastar o Čhavo le Manušeskero bešela pal e čači (pravo) sera le zorale Devleske."

⁷⁰ Savoredžene phende: "Tu sal akor o Čhavo le Devleskero?" Ov lenge phenda: "Tumen mištes phenen, hoj me som."

⁷¹ On phende: "So kampil amenge mek vareso buter? Se korkore šundam andral leskero muj!"

23

O Ježiš anglo Pilat

¹ Androda ušile savoredžene a ligende les ko Pilat.

² Chudle pre leste te vakerele: "Kales arakhlam, sar previsarelas amaro narodos! Na domukelas te del le Cisariske o daňe a phenelas pal peste, hoj ov hin o Kristus, o kralis!"

³ O Pilat lestar phučla: "Sal tu o Židoviko kralis?" O Ježiš leske odphenda: "Tu oda vakeres."

⁴ Akor o Pilat phenda le nekbaredere rašajenge the le nipenge: "Pre kada manuš na arakhav ňisavi vina."

⁵ Ale on pre leste ispidenas a phenenas: "Kerel upre le manušen, sar sikavel pal cali Judsko! Chudla andral e Galileja a avla dži kade!"

O Ježiš anglo Herodes

⁶ Sar oda o Pilat šunda, phučla: "Hino kada manuš andral e Galileja?"

⁷ Sar pes dodžanla, hoj hin tel e autorita le Herodesiske, bičhada les ko Herodes, bo the ov sas andre ola dživesa andro Jeruzalem.

⁸ Sar o Herodes dikhla le Ježiš, igen radisalila, bo imar čirlastar les kamelas te dikhel. Bo but pal leste šunelas a užarelas, hoj les dikhela te kerel varesavo zazrakos.

⁹ Phučelas lestar but veci, ale o Ježiš leske nič na odphenda.

¹⁰ Ačhenas ode o nekbareder rašaja the o zakoňika a igen pre leste vakerenas.

¹¹ O Herodes peskere slugadenca les ande avri pre bari ladž a asanas lestar. Palis urđa les andro šukar gada a bičhada les pale ko Pilat.

¹² O Pilat the o Herodes sas peha ole dživesestar lače, bo angloda pes našti avri ačhenas.

O Ježiš odsudzimen

¹³ O Pilat peske vičinda le nekbareder rašajen, le anglune muršen the le nipen

¹⁴ a phenda lenge: "Andan mange kale manušen a phendan, hoj kerel upre le manušen. Me lestar phučavas anglal tumende a na arakhlom pre kada manuš ňisavi ajsi vina, sar tumen pre leste vakeren.

¹⁵ Ale aňi o Herodes na arakhla pre leste nič, vašoda amenge les bičhada pale. Na kerda nič, vaš soske mušindahas te merel!

¹⁶ Dava les te zbičinel a premukava les!"

¹⁷ [Bo pre oda inepos lenge mušinelas furt te premukel jekhe bertenošis.]

¹⁸ Ale on savoredžene vriskinde: "Kales murdar! Muk amenge le Barabaš!"

¹⁹ Ov sas zaphandlo andre bertena vaš oda, hoj kerda andro foros varesavi vzbura a the vaš oda, hoj murdarda.

²⁰ Akor pale ke lende prevakerda o Pilat, bo kamelas te premukel le Ježiš.

²¹ Ale on vriskinenas: "Ukrižin! Ukrižin les!"

²² O Pilat lenge tritovar phenda: "Ale so ajso nalačo kerda? Na arakhlom pre leste nič, vaš soske mušindahas te merel! Dava les te zbicinel a premukava les!"

²³ Ale on pre leste ispidenas bara vikaha a mangelas, hoj les te del te ukrižinel. Lengeri vika nerinda (zvifazinda).

²⁴ Akor kerda o Pilat avke, sar peske mangelas.

²⁵ Premukla oles, savo sas phandlo andre bertena vaš e vzbura the vaš oda, hoj murdarda, bo les peske mangelas. A le Ježiš lenge diña avri, avke sar kamenas.

Le Ježiš ukrižinen

²⁶ Sar imar les lidžanas, ačhade varesave Šimon Cirenejsko, sar avelas pal e mała, a thode pre leste o kerostas, hoj les te lidžal pal o Ježiš.

²⁷ Džanas pal leste igen but nipi. Maškar lende sas but džuvla, save rovenas a hikinenas upral leste.

²⁸ O Ježiš pes visarda ke lende a phenda: "Čhajale Jeruzalemoskere, ma roven upral ma, ale roven korkore upral peste the upral tumare čhave.

²⁹ Bo aven ajse dživesa, sar phenena: 'Bachtale ola džuvla, saven našti en čhave; ola, save na ločhile (na pašlile tele) a ola, save na denas te pijel le čhavoren!'

³⁰ Akor phenena le verchenge: '*Peren pre amende!*' a le brehenge: '*Učharen amen andre!*'

³¹ Bo te kada keren le saste stromoha, so kerena le šuke stromoha?"

³² A lidžanas leha the duje živañen, hoj len jekhetane leha te murdaren.

³³ Sar avle pre oda than, so pes vičinel Lebka, ode les ukrižinde a leha the ole živañen – jekhes pal e čači (pravo) a dujtones pal e balogñi (ľavo) sera.

³⁴ O Ježiš phenda: "Dado, odmuk lenge, bo na džanen, so keren!" Palis peske rozulade leskere gada a losinde vaše.

³⁵ O manuša ačhenas a dikhenas. O Židovike vodci lestar asanas a phenenas: "Avren zachrañinelas! Mi zachrañinel pes korkoro, te ov hin o Mesijašis, oda avrikidlo le Devleskero!"

³⁶ The o slugađa lestar asanas, avenas a podenas leske šut.

³⁷ Phenenas: "Te sal tu oda Židoviko kralis, zachrañin tut!"

³⁸ Upral leste sas pisimen: "Kada hin le Židengero Kralis!"

³⁹ Jekh olendar, savo leha sas ukrižimen, vakereles pre leste: "Či na sal tu o Kristus? Zachrañin pes the amen!"

⁴⁰ Ale oka dujto leske zoraha priphenda: "Añi tu na daras le Devlestar? Se the tu sal avke odsudzimen!

⁴¹ Amen čačipnaha chudlam oda, so peske zasogalindam (zaslužindam), ale ov na kerda nič nalačo!"

⁴² A phenda: "Ježiš, leper tuke pre ma, sar aveha andre tiro krališagos."

⁴³ O Ježiš leske phenda: "Čačipen tuke phenav, adadžives aveha manca andro rajos."

Le Ježišoskero meriben

⁴⁴ Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos a avla o kalipen pre cali phuv a likerelas dži trin ori†.

⁴⁵ O kham kalila a o chamoskero pochtan phariła pro jepaš.

⁴⁶ O Ježiš vriskinda zorale hangoha: "Dado, *andre tire vasta dav mire duchos!*" Sar oda phenda, muła.

⁴⁷ Sar dikhla o velitelis upral o šel slugađa, so pes ačhila, lašarelas le Devles a phenda: "Kada manuš sas čačas čačipnaskero!"

⁴⁸ Savore nipi pes ode zgele sar pro divadlos, hoj te dikhen, so pes ode ačhel. Sar oda dikhle, marenas pes andre brekh (andro čuča) a gele het.

⁴⁹ Savore, save prindžarenas le Ježiš, ačhenas dural. A dikhenas pre oda the o džuvla, save pal leste džanas andral e Galileja.

Parunen le Ježiš

⁵⁰ Sas jekh manuš andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Jozef. Ov sas lačo the čačipnaskero manuš

⁵¹ andral e Judsko foros Arimatija. Ov užarelas o krališagos le Devleskero a na diña čačipen la Bara Radake, aňi oleske, so kerde.

* 23:44 Grekengeri čhib: šov ori † 23:44 Grekengeri čhib: eña ori

- ⁵² Avľa ko Pilat a mangľa peske le Ježišoskero telos.
- ⁵³ Sar les ila tele, zapačardã les andre lepeda a thoďa andro hrobos, so sas avrikerdo andre skala, andre savo mek šoha (ňikda) ňiko na pašlolas.
- ⁵⁴ Sas paraščuvin a imar avelas o Šabbat (sombat).
- ⁵⁵ Džanas pal leste the o džuvľa, save avle le Ježišoha andral e Galileja. Dikhle o hrobos the sar thode leskero telos ode.
- ⁵⁶ Palis gele pale a pririchtinde o voňava oleja the o voňava masci. Ale prekal o Šabbat odpočovinenas, avke sar prikazinel o Zakonos.

24

O Ježiš uštel andral o meriben

- ¹ Ešebno džives pal o Šabbat avle o džuvľa sig tosara ko hrobos a anenas o voňava oleja, so pririchtinde.
- ² Arakhle o bar odcirdlo pašal o hrobos.
- ³ Sar gele andre, na arakhle o telos le Rajeskero le Ježišoskero.
- ⁴ Sar ode ačhenas a na džanenas, so peske pal oda te gondolinel, jekhvareste ačhile paš lende duj murša andro igen jagale gada.
- ⁵ O džuvľa darandile a bandile le šereha ke phuv. Ale ola murša lenge phende: “Soske roden le džides maškar o mule?”
- ⁶ Nane kade, uštila andral o meriben! Leperen pre oda, so tumenge phenelas, sar mek sas andre Galileja:
- ⁷ ‘O Čhavo le Manušeskero mušinel te el dino andro vasta le binošne manušenje; mušinel te el ukrižimen a pro trito džives te uštel andral o meriben.’”
- ⁸ Akor peske leperde leskere lava.
- ⁹ Sar gele pale khatar o hrobos, phende savoro le dešujekh (11) učeňikenge the savorenge oklenge.
- ¹⁰ Sas oda e Maria Magdalena, e Johanna, e Maria le Jakoboskeri the okla aver lenca, save oda vakerenas le apoštolenge.
- ¹¹ Ale lenge pes dičholas le džuvľengere lava sar diliňipen a na pačanas lenge.
- ¹² Ale o Peter uštila a denašelas ko hrobos. Sar bandila andre, dikhla ode ča o lepedi. Gela het a čudalinelas pes oleske, so pes ačhila.

Pro drom andro Emaus

- ¹³ Andro oda džives džanas duj džene lendar andro foros, so pes vičinel Emaus. Oda foros hino le Jeruzalemstar vaj dešujekh (11) kilometri.
- ¹⁴ On peske vakerenas pal savoreste, so pes ačhila.
- ¹⁵ Androda, sar on vakerenas a phučenas jekh avrestar, avľa o Ježiš paš lende a džalas lenca.
- ¹⁶ Ale on les na prindžarde, bo na sas lenge oda mek dino.
- ¹⁷ A phenda lenge: “Pal soste tumenge vakeren le dromeħa?” A on pharipnaha zaačhile.
- ¹⁸ Jekh lendar, savo pes vičinelas Kleofaš, leske phenda: “So, dural aves andro Jeruzalem, hoj ča tu korkoro na džanas, so pes andre kala dživesa ode ačhila?”
- ¹⁹ Ov lendar phučla: “A so?” On leske phende: “Oda, so pes ačhila le Ježišoha andral o Nazaret, savo sas prorokos a sas zoralo andre oda, so kerelas the vakereľas, anglo Del a the anglo savore manuša.
- ²⁰ Les o nekbareder rašaja the amare anglune murša dine te odsudzinel pro meriben a ukrižinde les.
- ²¹ Amen pes zmuklam pre leste, hoj ov zachraňinela le Izrael. Ale oda imar hin trito džives, sar pes kada savoro ačhila.
- ²² A amen predarandilam olestar, so vakerenas varesave amare džuvľija. Sig tosara gele paš o hrobos
- ²³ a na arakhle leskero telos. Avle a vakerenas, hoj dikhle le aňjelen a on lenge phende, hoj dživel.
- ²⁴ Palis gele varesave džene amarendar ko hrobos a arakhle savoro avke, sar phende ola džuvľa. Ale les na dikhle.”
- ²⁵ O Ježiš lenge phenda: “Tumen nagodaver manušale, save polokes pačan savoreske, so vakerenas o Proroka!
- ²⁶ Či na mušinda o Kristus kada savoro te precerpinel a avke te džal andre peskeri slava?”

²⁷ A chudla lenge te sikavel andral o Zakonos le Mojžišoskero the andral savore Proroka, kaj hin savoro pal leste pisimen andro Pisišagos.

²⁸ Avke doavle paš oda foros, andre savo džanas. Ale o Ježiš pes kerelas, hoj džala dureder.

²⁹ Ale on les mangle: "Ačh amenca, bo imar zaračol a maj ela kaļipen!" Avke geļa andre a ačhiļa lenca.

³⁰ Sar peske lenca bešļa paš o skamind, iļa o maro a palikerelas, phagerelas a podelas lenge.

³¹ Androda pes lenge phundrade o jakha a on les sprindžarde, ale ov lendar našliļa.

³² Akor phende jekh avreske: "Či na labonas andre amende amare jile, sar amenge pal o drom vakereļas a delas te ačhalol o Pisišagos?"

³³ Takoj uštile a gele pale andro Jeruzalem, kaj arakhle le dešujekh (11) učeņiken jekhetane avrenca, so sas lenca.

³⁴ Ola phenenas, hoj o Raj čačes uštila a pes sikađa le Šimonoske.

³⁵ Paļis the ola duļ vakerenas pal oda, so pes lenge pro drom ačhiļa a sar les sprindžarde, sar phagerelas o maro.

O Raj pes sikavel le učeņikenge

³⁶ Sar pal oda vakerenas jekhvareste o Ježiš korkoro ačhiļa maškar lende a phenda lenge: "Smirom tumenge!"

³⁷ Ale on igen predarandile, bo gondofinenas peske, hoj dikhen le duchos.

³⁸ Ov lenge phenda: "Soske predarandilān? Soske hin andre tumare jile ajse pučibena?"

³⁹ Dikhen mire vasta the mire pindre, hoj oda som me! Chuden tumen mandar a džanena. Se le duchos nane felos the kokala – ale man hin, sar dikhen."

⁴⁰ Sar oda phenda, sikađa lenge o vasta the o pindre.

⁴¹ A sar peske mek andre oda baro radišagos našti dopačanas a čudalinenas pes, phenda lenge: "Nane tumen ade vareso te chal?"

⁴² On leske podine kotor peki riba.

⁴³ Ov iļa a anglal lende čaļa.

⁴⁴ Phenda lenge: "Kada hin mire lava, so tumenge vakereļas, mek sar somas tumenca: Mušinel pes te ačhel savoro, so hin pal ma pisimen andro Mojžišoskero Zakonos, Proroka the Žalmi."

⁴⁵ Akor phundrađa lengeri godi, hoj te ačhalon o Pisišagos.

⁴⁶ Phenda lenge: "Avke hin pisimen, hoj o Kristus cerpinela a pro trito džives uštela andral o meriben

a 7 a andre leskero nav pes kazinela savore narodenge, hoj pes te visaren le binendar a te el odmukle lengere bini. A chudela pes oda le Jeruzalemostar.

⁴⁸ A tumen san o švedki, hoj avke pes ačhiļa.

⁴⁹ Me tumenge bičhavava oda daros, pal savo miro Dad diņa lav. Ačhen andre kada foros, medik na prilena e zor andral o ņebos."

O Ježiš ilo upre andro ņebos

⁵⁰ Paļis len iļa avri angle Betanija a hazdņa peskere vasta a diņa len o požehnaņje.

⁵¹ Sar oda kerelas, geļa lendar sikra dureder a sas ilo upre andro ņebos.

⁵² On bandile anglal leste a avle pale andro Jeruzalem bare radišagoha.

⁵³ A sas calo časos andro chramos a lašarenas the bararenas le Devles.

O Evaňjelium Pal O JAN

O Ježiš – o večno Lav le Devleskero

¹ Ešebnovarestar (peršovarestar) sas o Lav a oda Lav sas paš o Del a oda Lav sas o Del.

² Ov sas ešebnovarestar paš o Del.

³ Savoro pes stvorinda prekal leste a bijal leste na sas stvorimen nič olestar, so hin.

⁴ Andre leste sas o dživipen a oda dživipen sas o svetlos le manušenge.

⁵ Oda svetlos labol andro kalipen a o kalipen les na.

⁶ Sas jekh manuš bičhado le Devlestar, savo pes vičinelas Jan.

⁷ Ov avla te svedčinel pal oda svetlos, hoj oda savore te šunen a te pačan.

⁸ Ov korkoro na sas oda svetlos, ale avla te svedčinel pal oda svetlos.

⁹ Oda čačo svetlos, so labol prekal dojekh manuš, avelas pro svetos.

¹⁰ Ov sas andro svetos, so o Del prekal leste stvorinda, ale oda svetos les na prindžarda!

¹¹ Avla andre peskero, ale leskere nipi les na priile!

¹² Ale savoren, save les priile, olen, save pačan andre leskero nav, diña pravos te ačhen o čhave le Devleskere,

¹³ save na ufile (narodzinde pes) le ratestar aňi olestar, so kamelas o felos, vaj o murš – ale le Devlestar.

¹⁴ Oda Lav ačhila manuš a dživelas maškar amende. Dikhahas leskeri slava, e slava, so hin ča le jekhe Čhas, savo avla le Dadestar a savo hino pherdo le lačhipnaha (milostaha) the le čačipnaha.

¹⁵ O Jan svedčinel pal leste a vičinel: “Kada hin oda, pal kaste phendom, ‘Oda, ko avel pal mande, sas angle ma, bo sas sigeder sar me.’”

¹⁶ Hin les pherdo lačhipen (milost) a amen savore priilam olestar jekh požehnañje pal aver.

¹⁷ Bo prekal o Mojžiš sas dino o Zakonos, ale o lačhipen (milost) the o čačipen avla prekal o Ježiš Kristus.

¹⁸ Le Devles šoha (ňikda) ňiko na dikhla, ale o jekhero Čhavo, savo hino pašes paš o Dad, amenge les sikada.

Le Janoskero svedectvo

¹⁹ Kada hin oda, so svedčinel o Jan, sar ke leste o Židi bičhade andral o Jeruzalem le rašajen the le Leviten, hoj te phučen: “Ko tu sal?”

²⁰ Na garuda andre a phenda avri: “Me na som o Kristus.”

²¹ A phuče lestar: “Ko akor sal? Či sal tu o Eliaš?” Ov phenda: “Na som.” “Abo sal oda prorokos?” Odphenda: “Na.”

²² Androda leske phende: “Akor, ko sal? Hoj te džanas te odphenel olenge, save amen bičhade. So pal tute phenes?”

²³ Phenda oda, so pisinda o prorokos Izaiaš:

“Me som o hangos, so vičinel pre pušta:

‘Rovňaren avri o drom le Rajeskero!’”

²⁴ Maškar o manuša, save sas pal leste bičhade, sas the Farizeja.

²⁵ On lestar phuče: “Soske akor boles, te na sal tu o Kristus aňi o Eliaš aňi oda prorokos?”

²⁶ O Jan lenge odphenda: “Me bolav le paňeha, ale maškar tumende ačhel oda, kas tumen na prindžaren.

²⁷ Ov hin oda, ko avel pal mande, ale me na som hodno leske te rozphandel o sirimocis pro sandalki.”

²⁸ Oda pes ačhila andre Betanija pal o Jordan, kaj o Jan bolelas.

²⁹ Pre aver džives dikhla o Jan le Ježiš, hoj avel ke leste, a phenda: “Dikh, o Bakroro le Devleskero, savo odlel o binos le svetostar!

³⁰ Kada hin oda, pal kaste me phendom: ‘Pal mande avel murš, savo hin angle ma, bo sas sigeder sar me.’

³¹ Aňi me les na prindžaravas, ale vašoda avlom a bolavas le paňeha, hoj les o Izrael te sprindžarel.”

³² O Jan svedčinelas: “Dikhlom le Duchos te avel sar holubica tele andral o ňebos a ačhila pre leste.

³³ Añi me les na prindžaravas, ale oda, ko man bičhađa te bolel le pañeha, mange phenda: 'Pre kaste dikheha te avel tele le Duchos a hoj ačhel pre leste, oda hin ov, savo bolel le Sentne Duchoha.'

³⁴ Me dikhłom a svedčinav, hoj kada hino o Čavo le Devleskero."

Ešebne učeñika le Ježišoskere

³⁵ Pre aver džives ode pale ačelas o Jan the duj leskere učeñika

³⁶ a dikhłla le Ježiš, sar odarik pašal predžal, a phenda: "Dikhen, o Bakroro le Devleskero!"

³⁷ Ola duj učeñika šunde, so phenda, a gele pal o Ježiš.

³⁸ O Ježiš visalila a dikhłla, hoj džan pal leste, a phenda lenge: "So roden?" On leske odphende: "Rabbi (so hin prethodo: Učitelina), kaj bešes?"

³⁹ Ov lenge phenda: "Aven a dikhen!" Avke gele a dikhle, kaj bešel, a ačhile oda džives ke leste. Sas vaj štar ori* pal o dilos.

⁴⁰ Jekh ole dujendar, save oda šunde le Janostar a gele pal o Ježiš, sas o Andrej. Leskero phral sas o Šimon Peter

⁴¹ Ov ešeb (peršo) arakhłla le Šimon a phenda leske: "Arakhłam le Mesijašis," so hin prethodo: Le Kristus.

⁴² A anda les ko Ježiš. O Ježiš dikhłla pre leste a phenda: "Tu sal o Šimon, o čavo le Jonašiskero. Tu pes vičineha Kefas," so hin prethodo: "Peter."

⁴³ Pre aver džives o Ježiš kamla te džal andre Galileja. Arakhłla le Filip a phenda leske: "Av pal ma!"

⁴⁴ O Filip sas andral e Betsaida, o foros le Andrejiskero the le Peteriskero.

⁴⁵ A o Filip arakhłla le Natanael a phenda leske: "Arakhłam oles, pal kaste hin pisimen andro Mojžišoskero Zakonos the andro Proroka, le Ježiš, le Jozefoskere čhas andral o Nazaret."

⁴⁶ O Natanael leske phenda: "Či andral o Nazaret šaj avel vareso lačo?" O Filip leske odphenda: "Av a dikh!"

⁴⁷ Sar dikhłla o Ježiš, hoj o Natanael avel ke leste, phenda: "Dikh, čačo Izraelitas, andre savo nane klamišagos."

⁴⁸ O Natanael leske phenda: "Khatar man prindžares?" O Ježiš leske odphenda: "Mek sigeder, sar tut o Filip vičinda, dikhłom tut, sar salas tel oda figovñikos."

⁴⁹ O Natanael leske phenda: "Rabbi, tu sal oda Čavo le Devleskero! Tu sal o kralis le Izraeloskero!"

⁵⁰ O Ježiš leske odphenda: "Tu pačas, bo phendom tuke: 'Dikhłom tut tel oda figovñikos'? Bareder veci sar kada dikheha."

⁵¹ Palis phenda: "Čačas, čačas phenav tumenge, hoj dikhena o ñebos phundrado a le Devleskere añjelen te džal upre a tele paš o Čavo le Manušeskero."

2

O bijav andre Kana

¹ Pal o duj dživesa sas o bijav andro gav Kana Galilejsko a sas ode e daj le Ježišoskeri.

² O Ježiš sas vičimen pro bijav peskere učeñikenca.

³ Sar imar lenge dodžalas e mol, phenda e daj le Ježišoske: "Nane len mol."

⁴ O Ježiš lake phenda: "So man the tut andre oda, džuvlije? Mek na avla miri ora."

⁵ Paloda leskeri daj phenda le sluhenge: "Savoro, so tumenge phenela, keren!"

⁶ A ačenas ode šov barune kanti pro pañi, hoj pes o Židi te thoven (moren) pal lengeri tradicija. Andre dojekh rešiolas vaj po šel litra.

⁷ O Ježiš lenge phenda: "Pheraren o kanti le pañeha!" A pherarde len dži upre.

⁸ Palis lenge phenda: "Len andral a liģenen oleske, ko liđžal o bijav." A liģende.

⁹ Ov na džanelas, khatar sas, ale o sluhi, save ile le pañestar, džanenas. Avke sar koštołinda o pañi, so sas čerimen pre mol, vičinda peske le ternes

¹⁰ a phenda leske: "Dojekh manuš thovel pro skamind ešeb (peršo) e lači mol a sar imar buter pile, palis del e goreder. Ale tu mukłal e lači mol dži akana!"

¹¹ Kada ešebno zazrakos, so o Ježiš kerđa, pes ačhila andre Kana Galilejsko. Avke sikađa peskeri slava a leskere učeñika andre leste pačandile.

¹² Paloda geła andro Kafarnaum peskera daha, peskere phralenca the učeñikenca a ačhile ode vajkeci dživesa.

O Raj žužarel o chramos

* 1:39 Grekengeri čhib: deš ori

¹³ E Patrađi le Židengeri sas pašes a o Ježiš džalas andro Jeruzalem.

¹⁴ Ode andro chramos arakhla olen, save bikenkerenas le gorumñen, bakren the holuben the olen, save vatinenas o love.

¹⁵ Kerda peske le špargendar bičos a tradña savoredženen le bakrenca the gorumñenca avri andral o chramos. Olenge, save vatinenas o love, previsarđa o skaminda a rozčhida o love.

¹⁶ Olenge, save bikenkerenas le holuben, phendā: “Lidžan kada adarik het! Ma keren mire Dadeskere kherestar placos!”

¹⁷ Leskere učeņikenge avla pre godi, hoj hin pisimen: “*O kamiben vaš tiro kher andre mande labol sar jag.*”

¹⁸ Akor leske o Židi phende: “Sikav amenge varesavo zazrakos, hoj te džanas, hoj tut hin autorita kada te kerel.”

¹⁹ O Ježiš lenge odphendā: “Čhiven tele kada chramos a tel o trin džives les pale ačhavava.”

²⁰ Akor phende o Židi: “Saranda the šov (46) berš ačhavenas kada chramos a tu les ačhaveha tel o trin džives?”

²¹ Ale ov oda vakerelas pal o chramos peskere teloskero.

²² Sar imar uštila andral o meriben, o učeņika peske leperde, hoj oda phendā, a pačandile andro Pisišagos the leskere laveske.

²³ Sar sas andro Jeruzalem pro Inepos Patrađi, but pačandile andre leskero nav, bo dikhenas o zazraki, save kerelas.

²⁴ Ale o Ježiš na dopačalas lenge, bo džanelas savore manušen.

²⁵ Na kampelas leske, hoj vareko te svedčinel leske pal o manuš, bo ov korkoro džanelas, so hin le manušen andro jilo.

3

O Ježiš the o Nikodem

¹ Sas jekh Farizejis, savo pes vičinelas Nikodem a sas angluno manuš maškar o Židi.

² Ov avla rači ko Ježiš a phendā leske: “Rabbi, džanas, hoj avlal le Devlestar sar učifelis, bo űiko našti kerel ajse zazraki, sar tu keres, te leha na ulahas o Del.”

³ O Ježiš leske odphendā: “Čačes, čačes phenav tuke: Oda, ko na ulola (pes na narodzinela) pale, našti dikhel o krališagos le Devleskero.”

⁴ O Nikodem phendā: “Sar šaj ulol manuš, te hino imar phuro? Či šaj džal dujtovar peskera dake andro per, hoj te ulol?”

⁵ O Ježiš odphendā: “Čačes, čačes phenav tuke, hoj te vareko na ulola andral o pañi the andral o Duchos, našti džal andre le Devleskero krališagos.

⁶ So ulila andral o felos, hin o felos, a so ulila andral o Duchos, hin o duchos.

⁷ Ma čudalñ tut, hoj tuke phendom: ‘Mušinen te ulol pale.’

⁸ E balvaj phurdel, kaj kamel, šunes la, ale na džanes, khatar avel a kaj džal. Avke oda hin the sakoneha, ko ulila andral o Duchos.”

⁹ O Nikodem lestar phučla: “Sar pes oda šaj ačhel?”

¹⁰ O Ježiš odphendā: “Se tu sal učifelis andro Izrael a kada na džanes?”

¹¹ Čačes, čačes phenav tuke, hoj so džanas, phenas a oda, so dikhlam vakeras avri, no tumen na prilen amaro svedectvo.

¹² Te tumenge vakerav pal o veci andre kada svetos a na pačan, sar palis pačana, te tumenge vakerava o veci pal o űebos?

¹³ űiko na gela upre andro űebos, ča oda, ko avla tele andral o űebos, o Čhavo le Manušeskero.

¹⁴ Avke, sar o Mojžiš pre pušta hazdña upre le sapes, mušinel te el upre hazdlo o Čhavo le Manušeskero,

¹⁵ hoj sakones, ko pačal andre leste, te el o večno džživipen.

¹⁶ Bo o Del avke kamelas o svetos, hoj peskere jekhore Čhas diña, hoj űiko, ko pačal andre leste, te na merel, ale te el les o večno džživipen.

¹⁷ Bo o Del na bičhađa pro svetos peskere Čhas, hoj te odsudzinel o svetos, ale hoj les te spasinel.

¹⁸ Oda, ko pačal andre leste, na ela odsudzimen. Ale oda, ko na pačal, imar hino odsudzimen, bo na pačandila andro nav le Devleskere jekhore Čhaskero.

¹⁹ Kada hin oda sudos, hoj o svetlos avla pre phuv, ale o nipi buter kamenas o kalipen sar o svetlos, bo lengere skutki sas nalače.

²⁰ Ņiko, ko kerel nalače veci, našti avri ačhel o svetlos a na džal andro svetlos, hoj te na dičhol, so kerel.

²¹ Ale oda, ko dživel andro čaćipen, džal andro svetlos, hoj pes te sikavel, hoj oda so kerel, hin kerdo prekal o Del.”

Le Janoskero svedectvo pal o Ježiš

²² Pališ avla o Ježiš peskere učeņikenca andre Judsko phuv. Ode lenca ačhiła a bolelas.

²³ A the o Jan bolelas andro Aion, paš o Salem, bo ode sas but paņi a avenas pes ode te bolel.

²⁴ O Jan mek na sas phandlo andre bertena.

²⁵ Varesave le Janoskere učeņika pes vesekedinenas jekhe Židoha pal o žužaripen andro Zakonos.

²⁶ Avle ko Jan a phende leske: “Rabbi, oda, savo sas tuha pal o Jordan a pal savo tu diňal svedectvo, bolel a savore džan ke leste.”

²⁷ O Jan odphenda: “O manuš peske našti lel nič korkoro, te leske oda na ela dino andral o űebos.

²⁸ Tumen korkore san mire švedki, hoj phendom: ‘Me na som o Kristus, ale som bičhado anglal leste.’

²⁹ E terņi hiņi le terneskeri. Le terneskero prijatelīs, savo ačhel pašes a šunel, igen radisałol le terneskere hangoske. Kada miro radišagos hin akana pherdo.

³⁰ Ov mušinel te barol a me te cikňol.

O Čhavo avel upral

³¹ Oda, ko avel upral, hino upral savorende. Ko hino pal e phuv, hino pal e phuv a vakerele pal o veci, so pes kerel pre phuv; ale oda, ko avel andral o űebos, hino upral savorende.

³² Vakerele pal oda, so dikhła a šunđa, ale űiko na prilel leskero svedectvo.

³³ Oda, ko prilel leskere lava, sikavel, hoj o Del hino čaćipnaskero.

³⁴ Bo oda, kas o Del bičhada, vakerele o lava le Devleskere, bo o Del leske del le Duchos bi e mira.

³⁵ O Dad kamel le Čhas a diňa savoro andre leskere vasta.

³⁶ Oda, ko pačal andro Čhavo, oles hin o večno dživipen, ale oda, ko na prilel le Čhas, na dikhela o dživipen, ale ačhel pre leste e cholī le Devleskeri.”

4

O Ježiš a e Samaritanka

¹ Sar pes dodžanła o Ježiš, hoj o Farizeja pes došunde pal leste, hoj dochudel a bolel buter učeņiken sar o Jan,

² choc o Ježiš korkoro na bolelas, ale leskere učeņika,

³ omukła e Judsko phuv a geła pale andre Galileja.

⁴ Mušinda te džal prekal e Samarija.

⁵ Avke avla andre Samarija andro foros Sichar, so sas pašes paš odi mała, so diňa o Jakob peskere čhaske le Jozefoske.

⁶ Ode sas e chaņig le Jakoboskeri. O Ježiš sas strapimēn le dromestar, avke peske bešła paš e chaņig. Sas vaj dešuduj (12) ori* pro dilos.

⁷ Akor avla jekh džuvli andral e Samarija te cirdel o paņi. O Ježiš lake phenda: “De man te pijel!”

⁸ Bo leskere učeņika gele andro foros te cinel te chal.

⁹ Akor leske odi Samaritanka phenda: “Tu sal Židos a me som Samaritanka. Sar šaj mandar manges te pijel paņi?” Bo o Židi na vakerele Samaritanenca.

¹⁰ O Ježiš lake odphenda: “Te džanłalas, savo daros del o Del a ko hin oda, savo tuke phenel: ‘De man te pijel,’ mangłalas les a ov tut diňahas o džido paņi.”

¹¹ E džuvli leske phenda: “Rajeja, se nane tut aņi džbanos a e chaņig hiņi bari. Akor, khatar leha o džido paņi?”

¹² So, sal tu bareder sar amaro dad o Jakob, savo amenge diňa e chaņig? Se ov korkoro andral pijelas, le leskere čhave the leskere džvirini.”

¹³ O Ježiš lake odphenda: “Sako, ko pijela kale paņestar, ela pale smedno,

¹⁴ ale ko pijela ole paņestar, so les me dava, oles na smedzinela šoha (ňikda). Ale o paņi, so les me dava, ačhela andre leste sar e chaņig, so dela o večno dživipen.”

* 4:6 Grekengeri čhib: šov ori

¹⁵ E džuvli leske odphenda: “Rajeja, de man ole pañestar, hoj man te na smedzinel a te na phirav kade pañeske.”

¹⁶ Ov lake phenda: “Dža, vičin tire romes a av kade!”

¹⁷ E džuvli odphenda: “Nane man rom.” Ov phenda: “Mištes phendal, hoj tut nane rom,

¹⁸ bo sas tut pandž roma a oda, kaha sal akana, nane tiro rom. Ada phendal čačo.”

¹⁹ Akor oj phenda: “Rajeja, dikhav, hoj sal prorokos.

²⁰ Amare dada lašarenas le Devles pre kada verchos a tumen phenen, hoj andro Jeruzalem hin o than, kaj les kempel te lašarel.”

²¹ O Ježiš lake odphenda: “Pača mange, džuvlije: Avel e ora, hoj na lašarena le Devles aňi pre kada verchos aňi andro Jeruzalem.

²² Tumen lašaren oles, saves na prindžaren. Ale amen lašaras oles, so prindžaras, bo o spaseňje avel le Židendar.

²³ Ale avel e ora a imar hiňi akana, hoj ola, save čačes lašaren le Dades, les lašarena andro Duchos the andro čačipen. Bo o Dad rodel ajsen, save les avke lašaren.

²⁴ O Del hino Duchos a ola, save les lašaren, mušinen les te lašarel andro Duchos the andro čačipen.”

²⁵ E džuvli leske phenda: “Džanav, hoj avela o Mesijašis, savo pes vičinel Kristus. Sar ov avela, phenela amenge savoro.”

²⁶ O Ježiš odphenda: “Me som, savo tuha vakerav.”

²⁷ Androda avle leskere učeňika a čudalinenas pes, hoj vakerelas la džuvlaha. Ale űiko lake na phenda: “So rodes?” Abo leske: “Soske laha vakeres?”

²⁸ Akor mukla e džuvli peskero džbanos, geľa andro foros a phenda ode le nipenge:

²⁹ “Aven, dikhen le manušes, savo mange phenda savoro, so kerdom! Či nane ov o Kristus?”

³⁰ Gele avri andral o foros a avle ke leste.

³¹ Androda les mangelas leskere učeňika: “Rabbi, cha!”

³² Ale ov phenda: “Man hin te chal chaben, pal savo tumen na džanen.”

³³ Akor phenenas o učeňika jekh avreske: “So, anda leske vareko te chal?”

³⁴ Ale o Ježiš lenge odphenda: “Miro chaben hin oda, hoj te kerav e voľa oleskeri, savo man bičađa, a te dokerav leskeri buči.

³⁵ Či tumen na phenen, hoj mek štar čhon a avela e žatva? Phenav tumenge, hazden tumare jakha a dikhen pro mali: Imar hine parne – del pes te skidel!

³⁶ Oda, ko skidel upre, imar lel o počičiben a skidel o ulipen pro večno dživipen. Hoj oda, ko sadzinda, jekhetane te radisalon oleha, ko skidňa upre.

³⁷ Bo oda lav, so vakeren o nipi, hin čačipen: ‘Jekh sadzinel a aver skidel upre.’

³⁸ Me tumen bičađom te skidel upre oda, pre soste tumen buči na kerđan. Aver kerenas a tumen hin lengera bučatar chasna.”

³⁹ But Samaritana andral oda foros pačandile andro Ježiš prekal odi džuvli, bo oj vakerelas: “Phenda mange avri savoro, so keravas.”

⁴⁰ Sar ke leste avle o Samaritana, mangelas les, hoj te ačhel ke lende. Ačhila ode duj džives.

⁴¹ Mek buter džene pačandile, sar šunde leskero lav

⁴² a phenenas la džuvlake: “Amen imar pačas na ča vaš oda, so tu phendal, bo the korkore šundam a džanas, hoj ov hino čačes o Spasiťelis le svetoskero.”

Sastarel le uradňioskere čhas

⁴³ Pal ola duj dživesa odgeľa odarik andre Galileja.

⁴⁴ O Ježiš korkoro phenda, hoj le prorokos nane pačiv ode, kaj barila avri.

⁴⁵ Avke avľa o Ježiš andre Galileja. O manuša andral e Galileja les priile, bo the on sas pre Patrađi andro Jeruzalem a dikhle sa, so kerelas.

⁴⁶ Avke o Ježiš avľa pale andre Galilejsko Kana, kaj čerinda o paňi pre mol. Ode sas jekh kraliskero uradňikos a sas les nasvalo čhavo andro Kafarnaum.

⁴⁷ Sar ov šunđa, hoj o Ježiš avľa andral e Judsko andre Galileja, geľa ke leste a mangľa les, hoj te avel te sastarel leskere čhas, bo ov imar merelas.

⁴⁸ O Ježiš leske phenda: “Te na dikhľanas đivi the zazraki, na pačandilanas.”

⁴⁹ O uradňikos odphenda: “Rajeja, av manca, medik na merel miro čhavo.”

⁵⁰ O Ježiš leske phenda: “Dža, tiro čhavo dživel.” Ov pačandila le laveske, so leske phenda o Ježiš, a geľa.

⁵¹ Le dromeha arakhle pes leha leskere sluhi a phende leske: “Tiro čhavo dživel.”

⁵² Phučla lendar pre ora, kana leske sas feder. Odphende: “Idž, jekh oratar† les e horučka omukla.”

⁵³ Akor prindžarda o dad, hoj oda sas andre odi ora, sar leske o Ježiš phenda: “Tiro čhavo dživel.” A pačandila ov, the calo leskero kher.

⁵⁴ Kada sas imar dujto zazrakos, so kerda o Ježiš, sar avla andral e Judsko phuv andre Galileja.

5

Sastarel jekhe nasvales paš e Bethesda

¹ Pašis o Ježiš gela andro Jeruzalem pro Židoviko inepos.

² Andro Jeruzalem paš e Bakrengeri brana sas paši, so o Židi vičinen Bethesda. Sas ode pandž pristreški, so sas kerde pro slupi.

³ Andre ola thana pašlonas igen but nasvale – kore, bange the kałiki. [Užarenas, medik pes na čhalavela o paši.

⁴ Bo o Židi pačanas, hoj le Rajeskero aņelos avelas pal varesavo časos andro paši a čhalavelas le paņeha a ko pes akor ešebno chudelas le paņestar, sastolas avri andral savore nasvalibena, so les sas.]

⁵ A sas ode varesavo manuš, savo sas tranda the ochto (38) berš nasvalo.

⁶ Sar les dikhla o Ježiš te pašol a prindžarda, hoj imar hino but nasvalo, phenda leske: “Kames te sastol avri?”

⁷ O nasvalo manuš leske odphenda: “Rajeja, nane ajsso manuš, savo man ligendahas andro paši akor, sar pes čhalavel. A medik me dodžav, imar aver džal anglal ma.”

⁸ Akor leske o Ježiš phenda: “Ušti, le tiro hados a dža!”

⁹ Oda manuš takoj sastila avri, ila peskero hados a phirelas. Oda pes ačhila pro Šabbat (sombatone).

¹⁰ Vašoda o Židi phende oleske, savo sas sastardo: “O Šabbat hin, našti lidžas o hados!”

¹¹ Ov lenge odphenda: “Oda, ko man sastarda, phenda mange: ‘Le tiro hados a dža!’”

¹² Avke lestar phučle: “Ko hin oda manuš, so tuke phenda: ‘Le tiro hados a dža?’”

¹³ Ale oda manuš, savo sastila avri, na džanelas ko oda hin, bo o Ježiš odgeła dureder pašal ola nipi, save pes ode zgele.

¹⁴ Pašis les arakhla o Ježiš andro chramos a phenda leske: “Dikh, sastilal avri, imar buter ma ker o bini, hoj pes tuke te na ačhel vareso goreder!”

¹⁵ Oda manuš geła het a phenda le Židenge: “O Ježiš man sastarda.”

¹⁶ Vašoda džanas o Židi pro Ježiš, bo kerda oda pro Šabbat.

¹⁷ O Ježiš lenge odphenda: “Miro Dad furt kerel, vašoda the me kerav.”

¹⁸ Vaš oda lav les o Židi mek buter kamenas te murdarel, na ča hoj o Šabbat na dolikerel, ale mek the le Devles vičinel Dado a kerel pestar jekh le Dadeha.

Le Ježišoskeri autorita

¹⁹ Avke lenge o Ježiš odphenda: “Čačes, čačes tumenge phenav, o Čhavo našti kerel nič korkoro pestar, ča oda, so dikhel te kerel peskere Dades. Avke sar kerel o Dad, kerel the o Čhavo.

²⁰ Bo o Dad rado dikhel le Čhas a sikavel leske savoro, so ov kerel. A sikavela leske mek bareder veci sar kala, hoj pes tumen te čudalinen.

²¹ Bo sar o Dad uštavel le mulen a obdžidarel len, avke the o Čhavo, kas kamel, obdžidarel.

²² Bo o Dad na sudzinel ničkas, ale savoro sudos diña le Čhaske,

²³ hoj savore te den pačiv le Čhas, avke sar den pačiv le Dades. Ko na del pačiv le Čhas, na del pačiv le Dades, savo les bičhađa.

²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj hin večno džživipen oles, ko šunel miro lav a pačal oleske, ko man bičhađa. Na džala pro sudos, ale pregela andral o meriben andro džživipen.

²⁵ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj avela e ora a imar hiñi ade, sar o mule šunena o hangos le Devleskere Čhaskero a ola, save les šunena, džživena.

²⁶ Bo sar hin le Dades o džživipen andre peste, avke diña the le Čhaske, hoj les te el o džživipen andre peste.

²⁷ Diña les pravos te sudzinel, bo hino o Čhavo le Manušeskero.

²⁸ Ma čudalinen pes oleske, bo avel e ora sar savore, save hine andro hrobi, šunena leskero hangos

²⁹ a ola, save mištes kerenas, ušfena andral o meriben a dživena, ale ola, save namištes kerenas, ušfena a avena odsudzimen.

³⁰ Me našti kerav nič korkoro mandar. Sudzinav avke, sar šunav le Dadestar a miro sudos hino čačipnaskero, bo na rodav miri voľa, ale e voľa Oleskeri, savo man bičhađa.”

O svedectvo pal o Ježiš

³¹ “Te me vakerav korkoro pal mande, miro svedectvo nane čačipnaskero.

³² Aver svedčinel pal ma a džanav, hoj oda, so vakerel hin čačipen.

³³ Tumen bičhađan manušen ko Jan a ov diña čačipnaskero svedectvo.

³⁴ No me na prilav o svedectvo le manušestar, ale kada phenav vašoda, hoj te aven spasimen.

³⁵ Ov sas e momeli, so labolas the švicinelas, a tumen kamlan sikra te radisaľol andre leskero svetlos.

³⁶ No man hin bareder svedectvo sar le Jan. Bo o skutki, save mange diña te kerel o Dad, me kerav. Ola skutki svedčinen, hoj man o Dad bičhađa.

³⁷ The o Dad, savo man bičhađa, korkoro diña pal ma svedectvo. Tumen šoha na šundan leskero hangos aňi na dikhlan leskero muj.

³⁸ A leskero lav na ačhel andre tumende, bo na pačan oleske, kas ov bičhađa.

³⁹ Roden andro Pisišagi, bo gondolinen tumenge, hoj andre tumen hin o večno džživipen a ipen oda svedčinel pal mande.

⁴⁰ Ale na kamen te avel paš ma, hoj tumen te el o večno džživipen.

⁴¹ O ašariben le nipendar na prilav,

⁴² ale prindžarav tumen, hoj andre tumare jile le Devles na kamen.

⁴³ Me avľom andro nav mire Dadeskero a na prilan man, ale te avľahas vareko aver andre peskero nav, oles priilanas.

⁴⁴ Sar šaj tumen pačan, te jekh avrestar rado prilan o ašariben, ale o ašariben le jekhore Devlestar na roden?

⁴⁵ Ma gondolinen tumenge, hoj me pre tumende vakerava le Dadeske. O Mojžiš, pre savo pes tumen zmuken, ov pre tumende vakerela avri.

⁴⁶ Bo te pačandilanas le Mojžišoske, pačandilanas the mange, bo ov pisinelas pal mande.

⁴⁷ Ale te na pačan oleske, so ov pisinda, sar pačana oleske, so me vakerav?”

6

Čalarel but manušen

¹ Palis pregela o Galilejsko Moros, so the pes vičinel Tiberijadsko Moros.

² A džanas pal leste igen but nipi, bo dikhle leskere zazraki, sar sastarelas le nasvalen.

³ O Ježiš geľa pro verchos peskere učeňikenca a ode peske bešľa.

⁴ O inepos le Židengero, e Patrađi, sas pašes.

⁵ Sar hazdňa o Ježiš o jakha a dikhľa, hoj aven ke leste igen but nipi, phenda le Filiposke: “Kaj cinaha o maro, hoj kala nipi te chan?”

⁶ Ale oda phenda, hoj les te probalinel avri (skušinel avri), bo džanelas, so kerela.

⁷ O Filip leske phenda: “O maro vaš o duj šel (200) denara na ela len dos, hoj sako lendar ča sikra te chudel.”

⁸ Jekh leskere učeňikendar, o Andrej, o phral le Šimonoskero Peteriskero, leske phenda:

⁹ “Hin ade jekh čhavoro, saves hin pandž jačmene mare the duj ribi. Ale so oda hin prekal kajci džene?”

¹⁰ O Ježiš phenda: “Phenen le nipenge, hoj peske te bešen.” A pre oda than sas but čar. Akor peske bešle o murša a sas vaj pandž ezera (5 000).

¹¹ O Ježiš ıla o mare, palikerđa a rozdelas le učeňikenge a o učeňika olenge, save bešenas. Avke kerđa the le ribenca, a savoren sas ajci keci kamenas.

¹² Sar imar čalile, phenda peskere učeňikenge: “Skiden upre, so ačhiľa, hoj nič te na musaľol!”

¹³ Avke skidle upre dešuduj (12) pherde košara, so ačhile ole pandž jačmene marendar, so chanas.

¹⁴ Sar dikhle o nipi oda zazrakos, so o Ježiš kerđa, phenenas: “Ov hino čačes oda Prorokos, so majinda te avel pro svetos.”

¹⁵ Sar o Ježiš avľa pre oda, hoj les kamen te lel a našilu lestar kamen te kerel kraljš, geľa pale korkoro pro verchos.

O Raj phirel pal o moros

¹⁶ Sar zaračila, gele leskere učeňika paš o moros.

¹⁷ Gele andre loďka a džanas pre aver sera le moroskeri andro Kafarnaum. Imar sas rat a o Ježiš mek na avľa pale ke lende.

¹⁸ O moros pes upre hazdelas, bo phurdelas zorali balvaj.

¹⁹ Sar odgele la loďkaha vaj pandž abo šov kilometri, dikhle le Ježiš te phirel pal o moros. Ov avľa pašes ke lende a daranas pes.

²⁰ Phenda lenge: "Me som, ma daran tumen!"

²¹ Akor les ile andre loďka a e loďka sas takoj pre oda than, kaj kamle te džal.

O Ježiš – o maro le dživipnaskero

²² O nipi, save ačenas pre aver sera le moroskeri, džanenas, hoj ode sas ča odi jekh loďka, andre savi gele leskere učeňika het. Džanenas the oda, hoj o Ježiš na geľa jekhetane peskere učeňikencu andre loďka, ale hoj o učeňika odgele korkore.

²³ Ale avle aver loďki andral e Tiberijada paš oda than, kaj chanas o maro, akor sar o Raj palikerda.

²⁴ No pre aver džives, sar dikhle ola nipi, hoj ode nane o Ježiš aňi leskere učeňika, gele andre ola loďki, so avle andral e Tiberijada. Avke avle andro Kafarnaum te rodel le Ježiš.

²⁵ A sar les arakhle pre aver sera le moroske, phende leske: "Rabbi, kana ade avľal?"

²⁶ O Ježiš lenge odphenda: "Čačes, čačes phenav tumenge: Tumen man na roden vaš oda, hoj dikhľan o zazraki, ale hoj chalľan ole marender a čaliľan.

²⁷ Ma keren buči vaš o chaben, so našľola, ale vaš o chaben, so ačhela andro večno dživipen a so tumen o Čhavo le Manušeskero dela, bo pre leste thođa o Del o Dad peskeri pečaf."

²⁸ Akor leske phende: "So kempel te kerel, hoj te keras o skutki le Devleskere?"

²⁹ O Ježiš lenge odphenda: "O Del kamel oda skutkos: hoj te pačan andre Oda, kas ov bičhađa."

³⁰ Akor leske phende: "Savo znameňje kereha, hoj te dikhas a te pačas tuke? So kereha?"

³¹ Amare dada chanas e manna pre pušta, avke sar hin pisimen: *Diňa len te chal o maro andral o űebos.* "

³² Pre ada lenge o Ježiš phenda: "Čačes, čačes phenav tumenge, hoj na o Mojžiš tumen diňa o maro andral o űebos, ale miro Dad tumen del o čačo maro andral o űebos.

³³ Bo le Devleskero maro hin oda, ko avel tele andral o űebos a del le svetos dživipen."

³⁴ Akor leske phende: "Rajeja, de amen furt oda maro."

³⁵ O Ježiš odphenda: "Me som oda maro, so del o dživipen, ko avela ke mande, na ela šoha (ňikda) bokhalo, a ko andre mande pačal, šoha na ela smedno.

³⁶ Ale phendom tumenge, choc man imar dikhľan, the avke na pačan.

³⁷ Savore, saven mange del o Dad, avena ke ma a oles, ko avela ke ma, šoha na odtradava.

³⁸ Bo na avľom tele andral o űebos, hoj te kerav miri voľa, ale a voľa oleskeri, ko man bičhađa.

³⁹ Oda, ko man bičhađa, kamel, hoj te na našavav űikas olendar, so man diňa. Ale kamel, hoj len savoren te uštavav andral o meriben andro posledno džives.

⁴⁰ E voľa mire Dadeskeri hiňi, hoj sako, ko dikhel le Čhas a pačal andre leste, te chudel o večno dživipen. A me les uštavava andro posledno džives."

⁴¹ O Židi pre leste reptinenas, bo phenda: "Me som oda maro, so avľa tele andral o űebos."

⁴² A phenenas: "Či nane kada o Ježiš, o čhavo le Jozefoskero? Či na prindžaras leskere dades the da? Sar šaj phenel: 'Avľom tele andral o űebos?'"

⁴³ Akor lenge o Ježiš odphenda: "Ma dudrinen maškar tumende!"

⁴⁴ űiko našťi avel ke mande, te les na pricirdňahas o Dad, savo man bičhađa. A me les uštavava andro posledno džives.

⁴⁵ Andro Proroka hin pisimen: *'Savore ena sikade le Devlestar.'* Avke sako, ko šunđa le Dadestar a sikľiľa lestar, avel ke mande.

⁴⁶ űiko na dikhľa le Dades, ča oda, ko hino le Devlestar – ov le Dades dikhľa.

⁴⁷ Čačes, čačes phenav tumenge: Oles hin o večno dživipen, ko andre mande pačal.

⁴⁸ Me som o maro le dživipnaskero.

⁴⁹ Tumare dada chanas e manna pre pušta, ale mule.

⁵⁰ Ale kada hin oda maro, so avel tele andral o ňebos, a manuš, savo chala lestar, na merela.

⁵¹ Me som oda džido maro, so avľa tele andral o ňebos. Te vareko chala ole marestar, dživela furt. O maro, so me dava, hin miro telos, so dava vaš o dživipen le svetoske.”

⁵² Akor pes o Židi veseke dinenas maškar peste a phenenas: “Sar amenge kada šaj del te chal peskero telos?”

⁵³ O Ježiš lenge phenda: “Čačas, čačas phenav tumenge, hoj te na chana o telos le Časkero le Manušeskero a te na pijena leskero rat, na ela tumen o dživipen andre peste.

⁵⁴ Ko chal miro telos a pijel miro rat, oles hin večno dživipen a me les uštavava andro posledno džives.

⁵⁵ Bo miro telos hin oda čačo chaben a miro rat čačo pijiben.

⁵⁶ Oda, ko chal miro telos a pijel miro rat, ačhel andre ma a me andre leste.

⁵⁷ Avke, sar man bičhađa o džido Dad a sar me dživav le Dadestar, avke the oda, ko man chala, dživela mandar.

⁵⁸ Kada hin oda maro, so avľa tele andral o ňebos; na avke sar tumare dada chanas e manna a mule. Oda, ko chala kada maro, dživela pro furt.”

⁵⁹ Kada phenda, sar len sikavelas andre sinagoga andro Kafarnaum.

But učeňika oddžan le Rajestar

⁶⁰ Sar leskere učeňika oda šunde, but lendar phende: “Kala hine zorale lava! Ko len šaj šunel?”

⁶¹ Ale o Ježiš džanelas, hoj leskere učeňika pre leste dudrinen, vašoda lenge phenda: “Kada marel tele tumaro pačaben?”

⁶² A so akor, te dikhľanas le Čas le Manušeskero te džal upre ode, kaj sas angloda?

⁶³ O Duchos hin, savo obdžidarel; le manuškero zor nane pre ňisoste. O lava, so tumenge me vakerđom, hine Duchos the dživipen.

⁶⁴ Ale maškar tumende hin ajse, save na pačan.” Bo o Ježiš imar ešebnovarestar (peršovarestar) džanelas, save na pačan a ko les zradzinela.

⁶⁵ A phenda: “Vašoda tumenge phendom, hoj ňiko našti avel ke ma, te leske oda na ela dino mire Dadestar.”

⁶⁶ Akorestar odgele but leskere učeňika het a na phirenas imar leha.

⁶⁷ Avke o Ježiš phenda le dešudujenge: “So, the tumen kamen te džal het?”

⁶⁸ O Šimon Peter leske odphenda: “Rajeja, ke kaste džaha? Se tut hin o lava, so den o večno dživipen,

⁶⁹ a amen pačandľam a prindžardam, hoj tu sal oda Sentno le Devleskero.”

⁷⁰ O Ježiš lenge odphenda: “Či me mange na kidňom avri tumen le dešudujen? Ale jekh tumendar hin o beng.”

⁷¹ Oda phenda pal o Judaš, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko. Bo ov sas jekh le dešudujendar, savo les palis zradzinda.

7

O Ježiš pro Inepos le Stankengero

¹ Palis phirelas o Ježiš pal e Galileja. Na kamelas te phirel pal e Judsko, bo o Židi les kamenas te murdarel.

² Sas pašes le Židengero inepos, o Inepos le Stankengero.

³ Akor leske leskere phrala phende: “Dža adarik het andre Judsko, hoj the tire učeňika te dikhen o skutki, so keres.

⁴ Bo ňiko, ko kamel pes te sikavel anglo nipi, na kerel ňič počoral. Te keres kajse veci, sikav tut le svetoske.”

⁵ Bo aňi leskere phrala andre leste na pačanas.

⁶ Akor lenge o Ježiš phenda: “Miro časos mek na avľa, ale tumaro časos hino ade furt.

⁷ Pre tumende o svetos na džal, ale man našti avri ačhel, bo me pre leste phenav avri, hoj namištes kerel.

⁸ Tumen džan andro Jeruzalem pro inepos. Me na džav pre kada inepos, bo mek na avľa miri ora.”

⁹ Kada lenge phenda a ačhila andre Galileja.

¹⁰ Ale sar odgele leskere phrala pro inepos, odgeľa the ov – no na avke, hoj les te dičhol, ale počoral.

11 O Židi les rodenas pro inepos a phenenas: "Kaj hino koda?"

12 A maškar o nipi pes pal leste but vakerelas. Jekh vakerenas, hoj hino lačo, a aver vakerenas, hoj cirdel le nipen pal peste le klamišagoha.

13 Ale űiko pal leste na vakerelas anglal o nipi, bo daranas pes le Židendar.

O Ježiš sikavel andro chramos

14 Sar imar pregeľa jepaš inepos, odgeľa o Ježiš upre andro chramos a sikavelas.

15 Akor pes o Židi čudalinenas a phenenas: "Khatar džanel le Devleskero Lav, te na siklila?"

16 O Ježiš lenge odphenda: "Miro sikaviben nane mandar, ale Olestar, ko man bičhađa.

17 Te vareko kamel te kerel le Devleskeri vola, džanela, či hin oda sikaviben le Devlestar, abo či me korkoro mandar vakerav.

18 Oda, ko vakerel korkoro pestar, rodel peskeri slava. Ale oda, ko rodel e slava oleske, savo les bičhađa, vakerel o čačipen a nane andre leste klamišagos.

19 Či na diňa tumenge o Mojžiš o Zakonos? A űiko tumendar na dolikerel o Zakonos. Soske man kamen te murdarel?"

20 O nipi odphende: "Demonos andre tu hin. Ko tut kamel te murdarel?"

21 O Ježiš odphenda: "Jekh zazrakos kerdom a savore tumen oleske čudalinen.

22 O Mojžiš tumen diňa o občhindipen (e obriezka), vašoda tumen občhinen le manušes pro Šabbat (sombatone) – choc o občhindipen nane lestar, ale le dadendar.

23 Te o murš prilel o občhindipen pro Šabbat, hoj pes te dolikerel le Mojžišoskero Zakonos, akor soske pre mande chan choľi, hoj sastardom pro Šabbat cale manušes?

24 Ma sudzinen pal oda, sar pes dičhol avral, ale sudzinen o čačipnaskero sudos."

25 Akor phende varesave Jeruzalemčana: "Či oda nane ov, saves kamen te murdarel?"

26 A dikh, bi e dar vakerel a űič leske na phenen. So, čačes prindžarde o anglune murša, hoj ov hin o Kristus?

27 Se pal kada džanas khatar hino, ale sar avela o Kristus, pal leste na džanela űiko, khatar hino."

28 Akor sikavelas o Ježiš andro chramos a zvičinda: "Tumen man prindžaren a džanen the khatar som. No me na avlom korkoro mandar, ale oda, ko man bičhađa, hino čačo, ale oles tumen na prindžaren.

29 Me les prindžarav, bo som lestar a ov man bičhađa."

30 Akor les kamenas te zachudel, ale űiko pre leste na thođa o vasta, bo mek na avľa leskeri ora.

31 But džene ole nipendar andre leste pačandile a phende: "Te avela o Kristus, či kerela buter zazraki, sar ov kerđa?"

O Farizeja kamen te zalel le Ježiš

32 Ale sar šunde o Farizeja le nipen, hoj peske pal leste vakeren kajse veci, bičhade on the o nekbareder rašaja le sluhen, hoj les te zalen.

33 Akor lenge o Ježiš phenda: "Imar nabut časos som tumenca a palis džava ke oda, ko man bičhađa.

34 Rodena man, ale na arakhena, a ode, kaj me som, tumen našti aven."

35 Akor peske o Židi phende: "Kaj džala, hoj les amen na arakhaha? Či so, džala andre le Grekengere fori, kaj bešen amare manuša, hoj te sikavel le Greken?"

36 So hin oda, so phenda: "Rodena man a na arakhena a ode, kaj me som, tumen našti aven?" "

Pal o džido paňi

37 Pre posledno baro džives andro inepos ačhelas o Ježiš a zvičinda: "Te hin vareko smedno, mi avel ke mande a mi pijel!

38 Andral oda manuš, ko pačal andre ma, avena avri o prudi le džide paňeha, avke sar phenel le Devleskero Lav!"

39 Ale ada phenda pal o Sentno Duchos, saves chudena ola, save andre leste pačana. Na sas mek diňo o Sentno Duchos, bo mek o Ježiš na sas ilo upre andre slava.

Vesekedinen pes pal o Ježiš

40 Varesave džene ole nipendar, save šunde oda lav, phenenas: "Ov hino čačes oda Prorokos."

41 Aver phenenas: "Ov hin o Kristus." Ale aver phenenas: "Sar šaj avel o Kristus andral e Galileja?"

⁴² Či na phenel le Devleskero Lav, hoj o Kristus avela le Davidoskere potomstvostar, andral o foros Betlehem, kaj bešelaso David?”

⁴³ Avke o nipi pes angle leste vesekeদিনenas.

⁴⁴ Varesave džene lendar les kamle te zalel, ale ņiko pre leste na thođa o vasta.

⁴⁵ O sluhi avle pale ko nekbareder rašaja the ko Farizeja a on lenge phende: “Soske les na andan?”

⁴⁶ O sluhi odphende: “Šoha (ņikda) ņisavo manuš na vakerelas avke sar kada manuš.”

⁴⁷ Akor lenge odphende o Farizeja: “So, the tumen diliņarda?”

⁴⁸ Hin vareko maškar o anglune murša, abo maškar o Farizeja, ko pačandila andre leste?

⁴⁹ Na, ča ola nipi, save na prindžaren o Zakonos – prekošle hine!”

⁵⁰ Androda phenda jekh le Farizejendar, o Nikodem, savo sas angloda pal o Ježiš:

⁵¹ “Amaro Zakonos na sudzinel le manušes sigeder, medik les na šunel avri a na dodžanel pes, so kerel.”

⁵² Odphende leske: “So, the tu sal andral e Galileja? Gen andre le Devleskero Lav a dikheha, hoj o prorokos na avela andral e Galileja.”

⁵³ A geľa sako andre peskero kher.

8

E džuvli, savi kerđa o lubipen

¹ O Ježiš odgeľa pro Olivovo Verchos.

² Tosara avľa pale andro chramos a savore manuša avenas ke leste. Ov peske bešľa a sikavelas len.

³ O zakoņika the o Farizeja ande ke leste jekha džuvľa, sava arakhle te kerel lubipen, a thode la te ačhel maškaral.

⁴ A phende leske: “Učitelina, kadi džuvli sas arakhli paš oda, sar kerelas lubipen.

⁵ O Mojžiš amenge andro Zakonos prikazinda te murdarel le barenca kajsa džuvľa – a tu, so pre oda phenes?”

⁶ Kada phende vašoda, hoj les te chuden pro lav, hoj pre leste palis te vakeren. Ale o Ježiš bandila tele a pisinelas le angušteha pre phuv.

⁷ Sar lestar na preačenas te phučkerel, uštila a phenda lenge: “Ko tumendar hino bi o binos, mi čhivel andre late ešebno le bareha.”

⁸ A pale bandila tele a pisinelas pre phuv.

⁹ Sar oda on šunde, jekh pal aver džanas het, ešeb (peršo) o nekphureder, medik ode na ačhila ča o Ježiš the odi džuvli, savi ačhelas maškaral.

¹⁰ O Ježiš pale uštila a phenda lake: “Kaj hine savore? ņiko tut na odsudzinda?”

¹¹ Oj phenda: “ņiko, Rajejal!” O Ježiš lake phenda: “Aņi me tut na odsudzina: Dža a imar ma ker buter o bini!”

O Ježiš – o svetlos le svetoskero

¹² Palis ke lende o Ježiš pale prevakerđa: “Me som o svetlos le svetoskero. Oda, ko phirela pal mande, na phirela andro kalipen, ale ela les o svetlos le džživpnaskero.”

¹³ O Farizeja leske phende: “Tu vakeres korkoro pal tu; tiro svedectvo nane čačipnaskero.”

¹⁴ O Ježiš odphenda: “Choc me korkoro pal mande vakerav, miro svedectvo hin čačo, bo džanav, khatar avlom a kaj džav. Ale tumen na džanen, khatar avav abo kaj džav.

¹⁵ Tumen sudzinen avke sar o nipi, me na sudzinaņiikas.

¹⁶ Ale te sudzinaņ, miro sudos hino čačipnaskero, bo na som korkoro, ale o Dad, savo man bičhađa, hino manca.

¹⁷ Se the andre tumaro Zakonos hin pisimen, hoj o svedectvo duje manušengero hino čačo.

¹⁸ Me svedčinav korkoro pal mande a svedčinel pal mande the o Dad, ko man bičhađa.”

¹⁹ Akor leske phende: “Kaj hino tiro Dad?” O Ježiš odphenda: “Na prindžaren aņi man aņi mire Dades. Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades.”

²⁰ O Ježiš vakerđa oda, sar sikavelas andro chramos paš e pokladňa, ale ņiko pre leste na thođa o vasta, bo mek na avľa leskeri ora.

O vakeriben le napačabnaskere Židenca

²¹ Paloda lenge o Ježiš pale phenda: “Me džav het a tumen man rodena a merena andre tumaro binos. Ode, kaj me džav, tumen našti aven.”

²² Akor phenenas o Židi: “So, kamel pes korkoro te murdarel, te phenel: ‘Ode, kaj me džav, tumen našti aven?’”

²³ Ov lenge phenda: "Tumen san telal, me som upral. Tumen san andral kada svetos, me na som.

²⁴ Vašoda phendom tumenge, hoj merena andre tumare bini. Bo te na pačana, hoj Me Som, merena andre tumare bini."

²⁵ Akor leske phende: "Ko sal tu?" O Ježiš lenge odphenda: "Me som oda, so furt tumenge phenavas.

²⁶ Hin man but pal tumende te vakerel a te sudzinel. Ale oda, ko man bičađa, hino čačo a me vakerav le svetoske oda, so šundom lestar."

²⁷ No on na achalile, hoj lenge vakerelas pal o Dad.

²⁸ Avke phenda o Ježiš: "Sar hazdena upre le Čhas le Manušeskeres, akor džanena, hoj me som a hoj korkoro mandar na kerav nič, ale vakerav avke, sar man sikada miro Dad.

²⁹ Oda, ko man bičađa, hino manca. Na mukla man o Dad korkores, bo me furt kerav oda, so hin leske pre dzeka."

O čačipen oslobodzinel

³⁰ Sar oda vakerelas, but džene andre leste pačandile.

³¹ Akor phenda o Ježiš ole Židenge, save andre leste pačandile: "Te dolikerena miro lav, čačes san mire učeňika.

³² Prindžarena o čačipen a o čačipen tumen oslobodzinel."

³³ Odphende leske: "Amen sam le Abrahamoskere čhave a šoha (ňikda) ňikaske na samas otroka. Sar tu phenes: 'Avena oslobodzimen?'"

³⁴ O Ježiš lenge phenda: "Čačes, čačes phenav tumenge, hoj sako, ko kerel o binos, hino otrokos le binoske.

³⁵ O otrokos na ačhela andro kher furt, ale o čhavo ačhela furt.

³⁶ Sar tumen o Čhavo oslobodzinel, akor avena čačes slobodne.

³⁷ Džanav, hoj san le Abrahamoskere čhave, ale kamen man te murdarel, bo na kamen te prilal mire lava.

³⁸ Me vakerav oda, so dikhľom ke miro Dad, a tumen keren avke, sar šundān tumare dadestar."

³⁹ Odphende leske: "Amaro dad hin o Abraham." O Ježiš odphenda: "Te ulanas le Abrahamoskere čhave, kerđanas ola veci, so o Abraham.

⁴⁰ Akana man kamen te murdarel, manušes, savo tumenge vakerelas o čačipen, so šunda le Devlestar. A kada o Abraham na kerđa.

⁴¹ Tumen keren o skutki tumare dadeskere." On phende leske: "Amen na uliľam (pes na narodzindam) le lubipnastar, amen hin jekh Dad, o Del."

⁴² O Ježiš lenge phenda: "Te ulahas o Del tumaro dad, kamľanas man, bo me avľom le Devlestar a akana som ade. Bo me na avľom korkoro mandar, ale ov man bičađa.

⁴³ Soske na achalol oleske, so me vakerav? Vašoda, hoj našti zľidžan mire lava.

⁴⁴ Tumaro dad hin o beng a tumen kamen te kerel o nalače žadosci tumare dadeskere. Ov sas vrahos ešebnovarestar (peršovarestar) a na ačhila andro čačipen, bo andre leste nane ňisavo čačipen. Te klaminel, vakerel oda, so hin andre leste, bo ov hino klamaris the o dad le klamišagoske.

⁴⁵ Ale mange na pačan, bo me vakerav o čačipen.

⁴⁶ Ko tumendar šaj phenel pre ma, hoj kerđom varesavo binos? Ale te vakerav o čačipen, soske mange na pačan?

⁴⁷ Oda, ko hino le Devlestar, šunel le Devleskere lava. Tumen vašoda na šunen, bo na san le Devlestar."

O Ježiš the o Abraham

⁴⁸ Akor leske o Židi odphende: "Či amen na phenas mištes, hoj sal Samaritanos a hin andre tu demonos?"

⁴⁹ O Ježiš odphenda: "Andre mande nane demonos. Me dav pačiv mire Dades, ale tumen man na den pačiv.

⁵⁰ Me na rodav miri slava, ale hin aver, ko ada rodel prekal ma, a ov hino sudcas.

⁵¹ Čačes, čačes phenav tumenge te vareko dolikerela miro lav, šoha na dikhela o meriben."

⁵² Akor leske o Židi phende: "Akana prindžardam, hoj andre tu hin demonos. O Abraham muľa the o proroka mule a tu phenes, hoj te vareko dolikerela tiro lav, šoha na merela?"

⁵³ So sal tu bareder sar amaro dad o Abraham, savo muľa? The o proroka mule. So tutar keres?"

⁵⁴ O Ježiš odphenda: “Te man lašarav me korkoro, miro lašariben na mol nič. Miro Dad hin oda, ko man lašarel – pal kaste tumen phenen, hoj hino tumaro Del.

⁵⁵ Tumen les na prindžardan, ale me les prindžarav. Te phendomas, hoj les na prindžarav, ulomas ajso klamaris sar tumen. No me les prindžarav a dolikerav leskero lav.

⁵⁶ O Abraham tumaro dad radisalila, hoj dikhela miro džives; no dikhla a radisalila.”

⁵⁷ Akor leske o Židi phende: “Mek tuke nane aňi penda (50) berša a le Abraham dikhla?”

⁵⁸ O Ježiš phenda: “Čačes, čačes phenav tumenge, hoj sigeder sar sas o Abraham, Me Som.”

⁵⁹ Akor hazdle o bara, hoj andre leste te čhiven, ale o Ježiš pes garuđa a geľa avri andral o chramos.

9

O manuš, savo sas koro kanastar ulila

¹ Sar džalas o Ježiš dikhla jekhe manušes, savo sas koro, kanastar ulila (pes narodzinda).

² A leskere učeňika lestar phučle: “Rabbi, ko kerda binos, hoj ulila koro? Ov, vaj leskeri daj the dad?”

³ O Ježiš odphenda: “Aňi ov na kerda binos aňi leskeri daj the dad. Ale kada pes ačhila vašoda, hoj pes pre leste te sikavel le Devleskeri zor.

⁴ Me mušnav te kerel o skutki oleskere, savo man bičhađa, medik hin o džives. Avel e rat a akor našti kerela űiko skutki.

⁵ Medik som pro svetos, som o svetlos le svetoske.”

⁶ Sar oda phenda, čhungarda pre phuv, kerda le šlinenca čhik a pomakhla o jakha le koreske.

⁷ A phenda leske: “Dža, thov (omor) tut andro paňi Siloam” (so hin prethodo: Bičhado). Avke geľa a thođa pes, avla pale a dikhelas.

⁸ Akor phende leskere susedi the ola, save les angloda dikhenas te žobrinel: “Či oda nane ov, savo bešelasa žobrinelas?”

⁹ Jekh phenenas: “Oda hin ov.” Aver phenenas: “Nane, ale dičhol sar ov.” Ale ov phenelas: “Oda som me.”

¹⁰ Akor lestar phučle: “Sar tuke phundrile o jakha?”

¹¹ Ov odphenda: “O manuš, savo pes vičinel Ježiš, kerda čhik, pomakhla mire jakha a phenda mange: ‘Dža ko paňi Siloam a thov tut!’ Avke geľom, a sar man thođom, chudľom te dikhel.”

¹² Akor leske phende: “Kaj hino oda manuš?” Phenda: “Na džanav.”

¹³ Palis ligende oles, savo sas koro, ko Farizeja.

¹⁴ Oda džives, sar kerda o Ježiš e čhik a phundrađa leskere jakha, sas Šabbat (sombat).

¹⁵ O Farizeja lestar pale phučle: “Sar chudľal te dikhel?” Ov lenge phenda: “Thođa čhik pre mire jakha, thođom (mordom) man a chudľom te dikhel.”

¹⁶ Akor phende varesave Farizeja: “Kada manuš nane le Devlestar, bo na dolikerel o Šabbat!” Aver phenenas: “Sar šaj kerel binošno manuš kajse zazraki?” A vesekedinenas pes maškar peste.

¹⁷ Avke pale phende le koreske: “Tu, so phenes akana pal leste, sar tuke phundrađa o jakha?” Ov phenda: “Hino prorokos.”

¹⁸ O Židi na pačanas, hoj sas koro a chudľa te dikhel, medik peske na vičinde leskera da the dades.

¹⁹ Avke lendar phučle: “Hin kada tumaro čhavo? Pal leste phenen, hoj ulila koro? Sar oda, hoj akana dikhel?”

²⁰ Leskeri daj the o dad lenge odphende: “Džanas, hoj hin amaro čhavo a džanas, hoj ulila koro,

²¹ ale sar oda, hoj akana dikhel, na džanas. Amen na džanas, ko phundrađa leskere jakha. Hin leske o berša, phučen lestar; ov vakerela korkoro vaš peste.”

²² Kada phenda leskeri daj the o dad, bo daranas pes le Židendar. Bo o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj oda, ko pre leste phenela, hoj hino o Kristus, ela avričhido andral e sinagoga.

²³ Vašoda phenda leskeri daj the dad: “Hin leske o berša, lestar phučen.”

²⁴ Akor vičinde o Farizeja dujtovar ole manušes, savo sas koro, a phende leske: “Vaker čačipen anglo Del. Amen džanas, hoj oda manuš hino binošno.”

²⁵ Ov odphenda: "Či hino binošno, me na džanav, ale jekh džanav: Somas koro a akana dikhav."

²⁶ Pale leske phende: "So tuke kerđa? Sar phundrađa tire jakha?"

²⁷ Odphenda lenge: "Imar tumenge phendom a na šundan. Soske oda kamen pale te šunel? The tumen kamen te avel leskere učeņika?"

²⁸ On leske rakinenas a phende: "Tu sal leskero učeņikos, ale amen sam o učeņika le Mojžišoskere!"

²⁹ Amen džanas, hoj o Del ko Mojžiš vakerelas, ale pal kada na džanas, aņi khatar hino."

³⁰ Ov odphenda: "Ipen oda hin čudno, hoj tumen na džanen, khatar hino, ale phundrađa mire jakha."

³¹ Se amen džanas, hoj o Del le binošnen na šunel, ale šunel oles, ko les del pačiv a kerel leskeri vola."

³² Šoha na sas šundo, hoj vareko phundrađa o jakha oleske, ko uliła koro.

³³ Te ov na ulahas le Devlestar, našti nič kerđahas."

³⁴ Odphende leske: "Tu uliłal calo andro bini a amen aves te sikavel?" A tradle les avri andral e sinagoga."

O kore andro duchos

³⁵ O Ježiš šunda pal oda, hoj les tradle avri, a sar les arakhla, phenda leske: "Tu pačas andro Čavo le Manušeskero?"

³⁶ Ov odphenda: "A ko hin oda Rajeja, hoj andre leste te pačav?"

³⁷ O Ježiš leske phenda: "Imar les the dikhłal a ov hin oda, savo tuha vakerel."

³⁸ Ov phenda: "Pačav, Rajeja!" A peła pro khoča angle leste.

³⁹ O Ježiš phenda: "Me avlom andre kada svetos te sudzinel. Hoj ola, save na dikhen, te dikhen a ola, save dikhen, te en kore."

⁴⁰ Šunde oda varesave Farizeja, save leha sas a phende leske: "So, the amen sam kore?"

⁴¹ O Ježiš lenge odphenda: "Te ulanas kore, na ulahas tumen binos, ale akana phenen: 'Amen dikhas!' Vašoda tumaro binos ačhel."

10

O Ježiš hino lačo Pastjeris

¹ "Čačes, čačes phenav tumenge, hoj oda, ko na džal andre prekal o vudar andre bakraņi maštalaņa, ale džal avres, hino živaņis the zbuņņikos."

² Ale oda, ko avel andre prekal o vudar, hin o pastjeris le bakrengero."

³ Leske o vratņikos phundravel a o bakrore šunen leskero hangos (hlasos). Vičinel peskere bakroren pal o nava a lidžal len avri."

⁴ Sar lidžal avri savore peskere bakroren, džal anglal lende a o bakrore džan pal leste, bo prindžaren leskero hangos."

⁵ Ale pal aver dženo šoha (ņikda) na džana a denašena lestar, bo na prindžaren leskero hangos."

⁶ Kada podobenstvo lenge phenda o Ježiš, ale on na achaliłe, pal soste lenge vakerelas."

⁷ Akor lenge o Ježiš pale phenda: "Čačes, čačes phenav tumenge, me som o vudar le bakrorengenge."

⁸ Savore, save avle angle mande, sas zbuņņika the živaņa, ale o bakrore len na šunde."

⁹ Me som o vudar. Te avela vareko andre prekal ma, ela spasimen. Avela andre a džala avri a arakhela o chaben."

¹⁰ O živaņis avel ča vašoda, hoj te čorel, te murdarel a te zničinel. Me vašoda avlom, hoj len te el džživipen a savorestar pherdo."

¹¹ "Me som o lačo Pastjeris. O lačo Pastjeris del peskero džživipen vaš o bakrore."

¹² Ale sar o najomņikos, savo nane pastjeris a o bakrore nane leskere, dikhel te avel le ruves (vlkos), omukel le bakroren a denašel. Palis o ruv len chudel a roztradel."

¹³ Oda manuš denašel het, bo ov hino ča najomņikos a na bajinel pal o bakrore."

¹⁴ Me som oda lačo Pastjeris a me prindžarav miren a the mire man prindžaren."

¹⁵ Avke, sar man prindžarel o Dad, avke the me prindžarav le Dades a dav miro džživipen vaš o bakrore."

¹⁶ Hin man the aver bakrore, so nane andral kadi maštalaņa a the len mušinav te lidžal. Šunena miro hangos a ela jekh stados the jekh Pastjeris."

¹⁷ Vašoda man kamel miro Dad, bo me dav miro džživipen, hoj mange les te lav pale."

¹⁸ Njiko mandar na lel o dživipen, ale me korkoro les dav. Hin man zor les te del a hin man zor les te lel pale. Kada prikazaŋje chudľom le Dadeŝtar.”

¹⁹ Vaŝ ola lava pes chudle o Źidi maŝkar peste pale te vesekedinel.

²⁰ A but džene lendar phenenas: “O demonos andre leste hin a diliŋaľol. Soske les ŝunen?”

²¹ Aver phenenas: “Kala lava nane manuŝestar, andre savo hin demonos. Či ŝaj phundravel o demonos o jakha le korenge?”

O napačaben le Źidengero

²² Andro Jeruzalem sas o Inepos Hanukkah* a sas jevend.

²³ A o Ježiŝ pes predžalas pal o chramos andre dvora le ŝalamunoskeri.

²⁴ Akor o Źidi ačhile paŝal leste a phende: “Dži kana amen mukeha avke, hoj te na džanas, ko tu sal? Te sal o Kristus, phen amenge phundradones!”

²⁵ O Ježiŝ lenge odphenda: “Phendom tumenge a na pačan. O skutki, so me kerav andre mire Dadeskero nav, sikaven pre mande.

²⁶ Ale tumen na pačan, bo na san mire bakrore.

²⁷ Mire bakrore ŝunen miro hangos a me len prindžarav a on aven pal mande.

²⁸ Me len dav večno dživipen a ŝoha na merena. Njiko len na cirdela avri andral miro vast.

²⁹ Miro Dad, savo mange len diŋa, hino nekbareder savorendar. Njiko len naŝti cirdel avri andral o vast mire Dadeske.

³⁰ Me the o Dad sam jekh.”

³¹ Akor hazdle o Źidi o bara, hoj les te murdaren.

³² Ale o Ježiŝ lenge odphenda: “But lačhe skutki tumenge sikadom, so hine mire Dadeŝtar. Vaŝ savo man kamen te murdarel le barenca?”

³³ O Źidi leske odphende: “Na vaŝ o lačhe skutki tut kamas te murdarel, ale vaŝ oda, hoj pes ruhines pro Del a keres tutar Del – tu, so sal ča manuŝ.”

³⁴ O Ježiŝ lenge odphenda: “Či nane pisimen andre tumaro Zakonos: ‘*Me phendom, devla san?*’

³⁵ Vičinel ‘devla’ olen, kaske sas dino o Lav le Devleskero – a le Devleskero Lav hin čačipen pro furt.

³⁶ Sar oda, hoj tumen phenen oleske, kas peske o Dad kidŋa avri a bičhađa pro svetos, hoj pes ruhinel pro Del? Ča vaŝ oda, hoj phendom: ‘Me som o Čhavo le Devleskero?’

³⁷ Te me na kerav o skutki mire Dadeskere, akor mange ma pačan.

³⁸ Ale te kerav ola skutki – choc mange na pačan, pačan mire skutkenge, hoj te prindžaren a te pačan, hoj o Dad hino andre mande a me som andro Dad.”

³⁹ Akor les pale kamenas te chudel, no ov gela avri andral lengere vasta.

⁴⁰ A pale odgeľa pal o Jordan, pre oda than, kaj o Jan angľoda bolelas, a ačhiľa ode.

⁴¹ But džene avle pal leste a phenenas: “Choc o Jan na kerđa ŋisavo zazrakos, savoro, so pal o Ježiŝ phenda, hin čačipen.”

⁴² A but džene ode andre leste pačandile.

11

O Lazar merel

¹ Sas jekh nasvalo, o Lazar, andral o gav Betanija, kaj beŝenas e Maria the lakeri pheŋ Marta.

² Odi Maria pomakhľa le Rajes le olejoha a khosľa leske o pindre le balenca. Lakero phral Lazar sas nasvalo.

³ Avke ola pheŋa dine le Ježiŝoske te phenel: “Rajeja, oda, kas tu rado dikhes, hino nasvalo.”

⁴ Sar o Ježiŝ oda ŝunđa, phenda: “Kada nasvaliben nane pro meriben, ale pre le Devleskeri slava, hoj o Čhavo le Devleskero te el barardo.”

⁵ O Ježiŝ rado dikhelas la Marta, lakera pheŋa the le Lazar.

⁶ Ale sar ŝunđa, hoj o Lazar hino nasvalo, ačhiľa mek duj džives pre oda than, kaj sas.

⁷ Palis phenda le učeŋikenge: “Aven, džas pale andre Judsko.”

⁸ O učeŋika leske phende: “Rabbi, ča akana tut kamenas o Źidi te murdarel le barenca a pale ode džas?”

* 10:22 O inepos, sar o chramos sas pale sentňardo.

⁹ O Ježiš odphenda: "Či nane dešuduj (12) ori andro džives? Te vareko phirel dživese, na perela, bo dikhel o svetlos kale svetoskero.

¹⁰ Ale te phirel vareko rači, perela, bo nane andre leste o svetlos."

¹¹ Pal kala lava lenge phenda: "Amaro prijatelis Lazar zasuča, ale džav, hoj les te uštavav."

¹² Akor leske o učeņika phende: "Rajeja, te zasuča, sastola avri."

¹³ O Ježiš vakerelas pal leskero meriben, ale on peske gondolinenas, hoj vakerel pal o soviben.

¹⁴ Palis lenge o Ježiš phenda phundradones: "O Lazar muļa.

¹⁵ Vaš tumenge som rado, hoj ode na somas, hoj tumen te pačan. Ale aven, džas pal leste!"

¹⁶ Akor phenda o Tomaš, saves vičinen Didimos, okle učeņikenge: "Džas the amen, hoj te meras leha!"

O Ježiš – o uštiben the o dživipen

¹⁷ Sar ode avļa o Ježiš, dodžanļa pes, hoj o Lazar imar štar džives pašlol andro hrobos.

¹⁸ E Betanija sas pašes paš o Jeruzalem, vaj trin kilometri.

¹⁹ A but Židi avle ke Marta the Maria te prelidžal lenca e dukh pal lengero phral.

²⁰ Sar šunđa e Marta, hoj avel o Ježiš, geļa ke leste, ale e Maria ačiļa khere.

²¹ Avke phenda e Marta le Ježišoske: "Rajeja, te ade uļalas, miro phral na muļahas.

²² Ale the akana džanav, hoj savoro, so mangeha le Devlestar, o Del tut dela."

²³ O Ježiš lake phenda: "Tiro phral uštela."

²⁴ E Marta leske phenda: "Džanav, hoj uštela akor, sar uštēna o mule andral o meriben andro posledno džives."

²⁵ O Ježiš lake phenda: "Me som oda, ko uštavel le manušen andral o meriben a del len o dživipen. Oda, ko andre mande pačala, choc merela, dživela.

²⁶ Ņiko olendar, save dživen a pačan andre ma, šoha (ņikda) na merela. Pačas oleske?"

²⁷ Oj leske phenda: "He, Rajeja, me pačandilom, hoj tu sal o Kristus, o Čhavo le Devleskero, savo mušinda te avel pro svetos."

O Ježiš rovel

²⁸ Sar oda phenda, geļa pale, vičinda peskera pheņa la Maria a počoral lake phenda: "O Učitelis hino ade a vičinel tut."

²⁹ Sar oda šunđa, uštīļa sigo a geļa pal leste.

³⁰ O Ježiš mek na geļa andro gav, ale ačiļa mek pro than, kaj ke leste avļa e Marta.

³¹ O Židi, save andro kher zlidžanas la Mariaha e dukh, dikhle, sar sigo uštīļa a geļa avri. Gele pal late, bo peske gondolinenas, hoj džal paš o hrobos te rovel.

³² Avke e Maria avļa ode, kaj sas o Ježiš, a sar les dikhļa, peļa paš leskere pindre a phenda leske: "Rajeja, te ade uļalas, miro phral na muļahas."

³³ Sar dikhļa o Ježiš, hoj rovel oj the o Židi, save avle laha, zaiļa les oda a avļa leske igen pharo andro jilo

³⁴ a phučļa: "Kaj les thođan?" On leske phende: "Rajeja, av a dikh!"

³⁵ A o Ježiš zarunđa.

³⁶ Akor phende o Židi: "Dikhen, sar les rado dikhelas!"

³⁷ Varesave džene lendar phende: "Či ov, savo phundrađa o jakha le koreske, našti kerđa vareso, hoj o Lazar te na merel?"

O Ježiš uštavel le Lazar

³⁸ Le Ježišoske sas pale pharo a avļa ko hrobos, so sas jaskiņa a sas phandlo le bareha.

³⁹ O Ježiš phenda: "Oden o bar!" E Marta, e pheņ le muleskeri, phenda: "Rajeja, imar khandel, bo hino ode imar štarto džives."

⁴⁰ O Ježiš lake phenda: "Či na phendom tuke, hoj te pačaha, dikheha le Devleskeri slava?"

⁴¹ Avke odile o bar. O Ježiš hazdņa upre o jakha a phenda: "Dado, palikerav tuke, hoj man šunđal avri.

⁴² Me džanavas, hoj man furt šunes, ale oda phendom anglo nipi, save ade ačhen, hoj te pačan, hoj man tu bičadal."

⁴³ Sar oda phenda, vičinda zorale hangoha: "Lazar, av avri!"

⁴⁴ O mulo avļa avri. O pindre the o vasta leske sas zaphandle le faštēnca a leskero muj sas zakerdo andre le khosneha. O Ježiš lenge phenda: "Rozphanen les a muken te džal het!"

O Bari Rada kamel te murdarel le Ježiš

⁴⁵ But džene ole Židendar, save avle pal e Maria, dikhle so kerđa o Ježiš, a pačandile andre leste.

⁴⁶ Ale varesave džene lendar gele ko Farizeja a phende lenge, so kerđa o Ježiš.

⁴⁷ Akor zvičinde o nekbareder rašaja the o Farizeja e Bari Rada a phende: "So keraha? Bo kada manuš kerel but znamejša!

⁴⁸ Te les mukaha avke, savore pačana andre leste! Avena o Rimana a zničinenena o chramos the amaro narodos!"

⁴⁹ Jekh dženo lendar, o Kajfaš, savo sas oda berš nekbareder rašaj, phenda: "Tumen na džanen nič!

⁵⁰ Na achalon, hoj tumenge hin feder te merela jekh manuš vaš o nipi, sar te muľahas calo narodos."

⁵¹ Vašoda, hoj sas oda berš nekbareder rašaj, na phenda oda korkoro pestar, ale prorokińda, hoj o Ježiš merela vaš o narodos,

⁵² a na ča vaš o narodos, ale the hoj te anel pale le rozčhide čhaven le Devleskere jekhetane.

⁵³ Avke ole dživesestar pes dovakerde, hoj les murdarena.

⁵⁴ Vašoda o Ježiš pes imar na sikavelas maškar o Židi, ale geľa odarik andro phuva paš e pušťa, andro foros Efrajim. Ode ačhila peskere učeńikenca.

⁵⁵ E Patrađi sas pašes a but džene gele angle Patrađi andro Jeruzalem, hoj pes te obžuzaren.

⁵⁶ Akor rodenas le Ježiš a sar ačhenas andro chramos, phenenas jekh avreske: "So phenen? Avela ov pro inepos?"

⁵⁷ Ale o nekbareder rašaja the o Farizeja imar dine prikazis, hoj te vareko pes dodžanela, kaj hino o Ježiš, mušinelena oda te phenel avri, hoj les te chuden.

12

E Maria pomakhel le Rajes

¹ Šov džives angle Patrađi o Ježiš avľa andre Betanija, kaj bešelas o Lazar, saves o Ježiš uštađa andral o meriben.

² Kerde leske ode te chal. E Marta kerelas pašal lende a o Lazar sas jekh olendar, save leha bešenas pašal o skamind.

³ E Maria iľa vaj jepaš litra igen dragano olejos andral o nardos a pomakhľa le Ježišoskere pindre a khosla len peskere balenca. Calo kher vońinelas pal o olejos.

⁴ Jekh leskere učeńikendar, o Judaš Iškarijotsko, savo les palis zradžinda, phenda:

⁵ "Soske pes oda olejos na bikenda vaš o trin šel (300) rupune* a na dińa pes le čoreńge?"

⁶ Oda na phenda vaš oda, hoj leske džalas pal o čore, ale vaš oda, hoj čorkerelas. Sas leste o gonoro le lovenca a lelas peske olestar, so andre thovenas.

⁷ Ale o Ježiš phenda: "Muk la, bo oda kerđa pre oda džives, sar merava.

⁸ Bo o čore hine tumenca furt, ale me tumenca furt na avava."

⁹ But Židi pes dodžanle, hoj o Ježiš sas ode. Avle andre Betanija na ča pal o Ježiš, ale the hoj te dikhen le Lazar, saves uštađa andral o meriben.

¹⁰ Avke o nekbareder rašaja pes dovakerde, hoj murdarena the le Lazar,

¹¹ bo angle leste but Židi oddžanas a pačandile andro Ježiš.

Avel le lašaribnaha andro Jeruzalem

¹² Pre aver džives but nipi, save avle pre Patrađi, došunde pes, hoj o Ježiš džal andro Jeruzalem.

¹³ On skidle konara pal o palmi, gele ke leste a vičinenas:

"Hosanna! Požehńimen, ko avel andro nav le Rajeskero!

Bachtalo o kralis le Izraeloskero!"

¹⁴ O Ježiš arakhľa somaricis a bešľa pre leste, avke sar hin pisimen:

¹⁵ *"Ma dara tut, čhajori le Sionoskeri! Dikh, tiro kralis avel bešindos pro somaricis."*

¹⁶ Akor, sar oda phenda, o učeńika na achalile, ale sar o Ježiš sas oslavimen, avľa lenge pre gođi, hoj pes leske ačhila avke, sar sas pisimen pal leste.

¹⁷ Ola nipi, save dikhle, sar vičinda avri le Lazar andral o hrobos a uštađa les andral o meriben, vakerenas avri pal oda.

¹⁸ Vašoda avle o nipi ke leste, bo šunde, hoj kerđa oda zazrakos.

¹⁹ Akor peske o Farizeja phende: "Dikhen, nič našti keras. Calo svetos džal pal leste!"

* 12:5 300 denara

O Greki kamen te dikhel le Ježiš

²⁰ Sas ode the varesave Greki, save avle andro Jeruzalem, hoj pro inepos te lašaren le Devles.

²¹ On avle ko Filip, savo sas andral e Galilejsko Betsaida, a mangle les: "Rajeja, kamas te dikhel le Ježiš."

²² O Filip geľa a phenda le Andrejske a sodujdzene gele te phenel le Ježišoske.

²³ O Ježiš lenge odphenda: "Avľa e ora, hoj te avel oslavimen o Čhavo le Manušeskero.

²⁴ Čačes, čačes phenav tumenge: Te perela o zrnos andre phuv, ale na merela, ačhela korkoro. Ale te merela, anela but ulipen.

²⁵ Oda, ko rado dikhel peskero dživipen, našavela les. Ale oda, ko na kamel peskero dživipen andre kada svetos, zachrañnela les pro večno dživipen.

²⁶ Te mange vareko služinel, mi phirel pal ma, a ode, kaj som me, ela the miro služobnikos. Te mange vareko služinela, oles dela pačiv miro Dad.

Vakerel pal peskero meriben

²⁷ Akana mange hin phares a so šaj phenav: "Dado, le man avri andral kadi ora"? Se vašoda avlóm, hoj te cerpinav.

²⁸ Dado, oslavín tiro nav!" Akor šundíľa o hangos (hlasos) andral o ňebos: "Imar oslavínđom a mek oslavínava."

²⁹ Ola nipi, save ode ačhenas a šunde oda, phende: "Herminďa!" Aver phende: "O aňjelos leske vareso phenda."

³⁰ O Ježiš odphenda: "Na prekal ma šundíľa oda hangos, ale prekal tumende.

³¹ Akana hin o sudos upral kada svetos; akana ela avričhido o princos le svetoskero.

³² A sar me avava upre hazdlo la phuvatar, cirdava savoren ke mande."

³³ Oda phenda vašoda, hoj lenge te del te džanel, save meribnaha merela.

³⁴ O nipi leske odphende: "Amen šundam andro Zakonos, hoj o Kristus ačhela pro furt. Sar phenes, hoj o Čhavo le Manušeskero mušinel te el upre hazdlo? Ko hin oda Čhavo le Manušeskero?"

³⁵ O Ježiš lenge phenda: "Mek frima o svetlos hin tumenca. Phiren, medik tumen hin o svetlos, hoj tumen te na zachudel o kalipen. Bo ko phirel andro kalipen, na džanel, kaj džal.

³⁶ Medik tumen hin o svetlos, pačan andro svetlos, hoj te aven o čhave le svetloskere." Sar o Ježiš oda phenda, odgela a garuđa pes lendar.

O Židi na pačan andro Ježiš

³⁷ Choc kerďa kajci but zazrakí anglal lende, na pačanas andre leste,

³⁸ hoj pes te ačhel oda lav, so phenda o prorokos Izaiáš:

"Rajeja, ko pačandíľa amare lavenge? A kaske sas sikadi le Devleskeri zor?"

³⁹ Vašoda našti pačandíle, bo avrether pisindá o Izaiáš:

⁴⁰ *"Korarda lengere jakha a zakerďa lengero jilo, hoj le jakhenca te na dikhen, le jileha te na ačalon a te na visaren pes, a me len te sastarav avri."*

⁴¹ Kada phenda o Izaiáš, sar dikhľa leskeri slava a vakerelas pal leste.

⁴² The avke but anglune murša andre leste pačandíle. Ale anglo Farizeja pes na pridžanenas, hoj len te na čhiven avri andral e sinagoga.

⁴³ Bo buter kamenas, hoj len o nipi te ašaren, sar o Del.

⁴⁴ O Ježiš vičinda: "Oda, ko pačal andre ma, na pačal ča andre ma, ale andre oda, ko man bičhađa.

⁴⁵ A ko man dikhel, dikhel oles, savo man bičhađa.

⁴⁶ Me avlóm sar o svetlos pre phuv, hoj ňiko, ko andre ma pačal, te na ačhel andro kalipen.

⁴⁷ Te vareko šundahas mire lava, ale na dolikerena len, me les na sudzinav. Bo me na avlóm, hoj te sudzinav o svetos, ale te zachrañinav.

⁴⁸ Te vareko na prilel man aňi mire lava, leskero sudcas hin o lav, so vakeravas, a sudzinela les andro posledno džives.

⁴⁹ Bo me na vakeravas korkoro mandar, ale o Dad, ko man bičhađa, korkoro mange prikazindá, so mušinav te phenel a sar te vakerel.

⁵⁰ A me džanav, hoj leskero prikazaňje anel o večno dživipen. Oda, so me vakerav, vakerav avke, sar mange phenda o Dad."

¹ Sas o džives angle Patradi. O Ježiš džanelas, hoj avľa leskeri ora, hoj te oddžal andral kada svetos ko Dad, a vašoda, hoj kamelas peskeren, save sas pro svetos, presikađa lenge baro kamiben.

² Rači paš o chaben o beng imar thođa andro jilo le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko, hoj les te zradzinel.

³ No o Ježiš džanelas, hoj o Dad leske diňa savoro andro vasta a hoj avľa le Devlestar a džal ko Del.

⁴ Ušćiľa pašal o chaben, čhiđa tele o uprune gada a phandľa e leketa pašal peste.

⁵ Paľis čhiđa o paňi andro lavoris, chudľa te thovel (omorel) o pindre le učeňikenge a khoselas la leketaha, so sas phandľi pašal leste.

⁶ Sar avľa paš o Šimon Peter, phendľa leske: “Rajeja, tu mange kames te thovel o pindre?”

⁷ O Ježiš leske odphendľa: “Oda, so me kerav, tu akana na achalos, ale paľis achaloħa.”

⁸ O Peter leske phendľa: “Šoħa tuke na domukava, hoj mange te thoves o pindre!” Ale o Ježiš leske odphendľa: “Te tuke na thovava o pindre, na aveħa buter miro učeňikos.”

⁹ Akor leske o Šimon Peter phendľa: “Rajeja, na ča mire pindre, ale the o vasta the o šero.”

¹⁰ O Ježiš leske phendľa: “Oleske, ko imar pes thođa, kempel te thovel ča o pindre, bo imar hino calo žužo. The tumen san žuže, ale na savore.”

¹¹ Džanelas, ko les zradzinela, vašoda phendľa: “Na savore san žuže.”

¹² Sar lenge thođa o pindre, urďa pre peste pale o uprune gada a bešľa peske. Paľis phendľa: “Achaľilan, so tumenge kerďom?”

¹³ Tumen man vičinen ‘Učitelina’ the ‘Rajeja’ a mištes phenen, bo me som.

¹⁴ No te me, tumaro Raj the Učitelis, tumenge thoďom o pindre, avke the tumen thoven o pindre jekh avreske.

¹⁵ Me tumenge sikaďom, sar te kerel, hoj the tumen te keren avke sar me.

¹⁶ Čačes, čačes phenav tumenge, hoj o sluhas nane bareder sar leskero raj, aňi oda, savo sas bičhado, nane bareder sar oda, ko les bičhaďa.

¹⁷ Te oda džanen, bachtale san, te oda the keren.

¹⁸ Na vakerav pal tumende savorende. Me džanav, kas mange avri kidňom, ale hoj pes te ačhel oda, so hin pisimen:

‘Oda, ko manca chal o maro, chudľa pre ma te džal.’

¹⁹ Phenav tumenge oda akana, hoj paľis, sar pes oda ačhela, te pačan hoj Me Som.

²⁰ Čačes, čačes phenav tumenge: Oda, ko prilel oles, kas me bičhavava, man prilel, a ko man prilel, prilel oles, ko man bičhaďa.”

O Ježiš phenel, ko les zradzinela

²¹ Sar oda vakerelas o Ježiš, sas leske phares pro jilo a phendľa lenge phundradones: “Čačes, čačes phenav tumenge, jekh tumendar man zradzinela.”

²² O učeňika dikhenas jekh pre aver, bo na achalonas, pal kaste vakerel.

²³ Jekh leskere učeňikendar – oda, saves o Ježiš rado dikhelas – sas igen pašes paš o Ježiš.

²⁴ O Šimon Peter leske sikaďa, hoj te phučel, pal kaste vakerel.

²⁵ Oda učeňikos zmukľa o šero pašeder ko Ježiš a phučľa lestar: “Rajeja, ko hin oda?”

²⁶ O Ježiš odphendľa: “Oda, kaske me podava o močimen maro.” Močindľa o maro a diňa le Judašiske, saveske sas dad o Šimon Iškarijotsko.

²⁷ Sar o Judaš iľa o maro, o satan takoj avľa andre leste. O Ježiš leske phendľa: “Oda, so kames te kerel, ker sigo.”

²⁸ Ale ňiko lendar, save bešenas pašal o skamind, na achaliľe, soske leske o Ježiš oda phendľa.

²⁹ Vaš oda, hoj le Judašiste sas o gonoro le lovenca, varesave učeňika peske gondolinenas, hoj leske phenel: “Dža, cin oda, so kempel pro inepos,” abo: “De vareso le čoren.”

³⁰ Sar iľa o Judaš o maro, geľa avri. A sas rat.

O nevo prikazaňje

³¹ Sar o Judaš geľa avri, phendľa o Ježiš: “Akana hin oslavimen o Čhavo le Manušeskero a o Del hin oslavimen andre leste.

³² A te hin oslavimen andre leste, the o Del les oslavanela korkoro andre peste a takoj les oslavanela.

³³ Čhave mire, imar na avava but tumenca. Rodena man a avke, sar phenđom le Židenge, the tumenge akana phenav: Ode, kaj me džav, tumen našti aven.

³⁴ Nevo prikazaŋje tumen dav: Kamen jekh avres. Avke, sar me tumen kamavas, the tumen kamen jekh avres.

³⁵ Pal oda prindžarena savore, hoj san mire učeŋika, te ela o kamiben maškar tumende.”

Pheneŋ, hoj o Peter les zaprinela

³⁶ O Šimon Peter leske phenda: “Rajeja, kaj džas?” O Ježiš leske odphenda: “Kaj me džav, ode pal ma akana našti aves, ale palis pal ma aveha.”

³⁷ O Peter leske phenda: “Rajeja, soske našti džav akana pal tu? Me o dživipen vaš tu daval?”

³⁸ O Ježiš leske odphenda: “Tu vaš ma o dživipen deha? Čačes, čačes phenav tuke, hoj medik o kohutos na giŋavela, tu man trival zaprineha.”

14

O Ježiš hin o drom, o čačipen the o dživipen

¹ “Te na pes tumaro jilo daral! Pačan andro Del, pačan the andre ma.

² Andre mire Dadeskero kher hin but khera, te oda na ulahas avke, phenđomas tumenge, hoj tumenge džav te pririchtinel o than?

³ Sar oddžava a pririchtinava tumenge o than, avava pale a lava tumen ke mande, hoj te aven ode, kaj som me.

⁴ Tumen džanen o drom kaj džav.”

⁵ O Tomaš leske phenda: “Rajeja, na džanas, kaj džas. Sar šaj džanas o drom?”

⁶ O Ježiš leske phenda: “Me som o drom, o čačipen the o dživipen. Ņiko na avela ko Dad, te na prekal ma.

⁷ Te prindžardanas man, prindžardanas the mire Dades. Akanastar les imar prindžaren a imar les dikhlan.”

⁸ O Filip phenda: “Rajeja, sikav amenge le Dades. Na kempel amenge buter.”

⁹ O Ježiš leske phenda: “Kajci but som tumenca a na prindžardal man, Filip? Ko man dikhla, dikhla le Dades. Sar šaj phenes: ‘Sikav amenge le Dades?’

¹⁰ Na pačas, hoj me som andro Dad a o Dad andre ma? O lava, so tumenge vakerav, na vakerav korkoro mandar. Ale oda kerel o Dad, savo dživel andre mande.

¹¹ Pačan mange, hoj me som andro Dad a o Dad andre mande. A te na, akor pačan vaš oda, so kerav!

¹² Čačes, čačes phenav tumenge, hoj the oda, ko pačal andre ma, kerela o skutki, save me kerav – a mek bareder kerela, bo me džav ko Dad.

¹³ Me kerava savoro, so mangena andre miro nav, hoj te el o Dad oslavimen andro Čhavo.

¹⁴ Te mangena mandar vareso andre miro nav, me oda kerava.”

O Raj del lav pal o Sentno Duchos

¹⁵ “Te man kamen, dolikerena mire prikazaŋja.

¹⁶⁻¹⁷ A me mangava le Dades a dela tumen le Duchos, savo tumenge pomožinela a liđžala*. Ov, o Duchos le čačipnaskero, ela tumenca pro furt. O svetos les našti prilel, bo les aŋi na dikhel aŋi na prindžarel. Ale tumen les prindžaren, bo dživel maškar tumende a ela andre tumende.

¹⁸ Na omukava tumen sar široti, avava ke tumende.

¹⁹ Mek sikra a o svetos man buter na dikhela, ale tumen man dikhena. Vašoda, hoj me dživav, the tumen dživena.

²⁰ Andre oda džives tumen prindžarena, hoj me som andre miro Dad a tumen andre mande a me andre tumende.

²¹ Ko prilel mire prikazaŋja a dolikerel len, oda man kamel. A oda, ko man kamel, oles kamela miro Dad; a the me les kamava a sikavava man leske.”

²² O Judaš, ale na oda Iškarijotsko, phenda: “Rajeja, sar oda, hoj kames amenge tut te sikavel a na le svetoske?”

²³ O Ježiš leske odphenda: “Te man vareko kamel, dolikerela miro lav a miro Dad les kamela. A amen avaha ke leste a dživaha leha.

²⁴ Oda, ko man na kamel, na dolikerel mire lava. O lav, so šunen, nane miro, ale le Dadeskero, savo man bičhađa.

* 14:16-17 O Ťešitelis abo Radcas

²⁵ Kada tumenge phendom, medik somas tumenca.

²⁶ Ale o Sentno Duchos, savo tumenge pomožinela†, saves bičhavela o Dad andre miro nav, ov tumen sikavela savoreske a leperela tumenge savoro, so tumenge phendom.

²⁷ Smirom tumenge mukav; miro smirom tumenge dav. Ale me les tumenge na dav avke, sar kada svetos. Tumare jile pes te na trapinen aňi te na predaran!

²⁸ Šundan, hoj tumenge phendom: 'Džav a pale avava ke tumende.' Te man kamľanas, radisalľanas, hoj phendom: 'Džav ko Dad,' bo o Dad hino bareder sar me.

²⁹ Phendom tumenge akana, sigeder sar pes oda ačhela, hoj tumen te pačan, sar pes oda ačhela.

³⁰ Imar na vakerava but tumenca, bo avel o princos le svetoskero. Nane les zor upral mande,

³¹ ale hoj o svetos te prindžarel, hoj kamav le Dades, kerav savoro, so mange prikazinda. Ušten, džas adarik!"

15

O Ježiš hino čačo viňičis

¹ "Me som oda čačo viňičis a miro Dad hino vinaris.

² Dojekh konaricis andre mande, savo na anel ovocje, odčhinel. Dojekh, savo anel ovocje, žužarel, hoj te anel buter ovocje.

³ Tumen san imar žuže vaš o lav, so tumenge vakeravas.

⁴ Ačhen andre mande a me andre tumende. Sar o konaricis našti anel ovocje korkoro pestar, te na ačhela andro viňičis, avke aňi tumen, te na ačhena andre mande.

⁵ Me som o viňičis, tumen san o konarica. Ko ačhel andre mande a me andre leste, anel but ovocje, bo bijal mande našti nič keren.

⁶ Te vareko na ačhel andre mande, pes čhivela het avke, sar o konaricis a šučola avri. Lena ajse konarica, čhivena len pre jag a zlabona.

⁷ Te ačhena andre mande a mire lava ačhena andre tumende, akor mangel savoro, so kamen, a ačhela pes tumenge.

⁸ Oleha hin barardo miro Dad, hoj tumen anena but ovocje a avena mire učeňika.

⁹ Sar man kamel o Dad, avke the me tumen kamav. Ačhen andre miro kamiben!

¹⁰ Te dolikerena mire prikazaňja, ačhena andre miro kamiben, avke sar me dolikeravas mire Dadeskere prikazaňja a ačhav andre leskero kamiben.

¹¹ Kada tumenge phenavas vašoda, hoj miro radišagos te ačhel andre tumende a tumaro radišagos te el pherdo.

¹² Kada hin miro prikazaňje: Kamen jekh avres avke, sar me tumen kamav.

¹³ Ņikas nane bareder kamiben sar oles, savo del peskero dživipen vaš peskere prijatela.

¹⁴ Tumen san mire prijatela, te keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ Imar tumenge na phenav buter sluhi, bo o sluhas na džanel, so kerel leskero raj. Ale tumen vičinav 'prijatela', bo savoro, so šundom mire Dadestar, tumenge diňom te džanel.

¹⁶ Na tumen peske man kidňan avri, ale me mange tumen kidňom avri a ačhadom, hoj te džan te anen ovocje, so ačhel. Hoj o Dad tumen te del savoro, so mangena andre miro nav.

¹⁷ Kada tumenge prikazinav: Kamen jekh avres!"

O svetos našti avri ačhel le učeňiken

¹⁸ "Te tumen o svetos našti avri ačhel, džanen, hoj man sigeder našti avri ačhelas.

¹⁹ Te ulanas andral o svetos, o svetos tumen rado dikhľahas sar peskeren. Ale vašoda, hoj na san andral o svetos, ale me mange tumen avri kidňom andral leste, o svetos tumen našti avri ačhel.

²⁰ Leperen peske pro lav, so tumenge phendom: O sluhas nane bareder sar leskero raj. Te pre mande džanas, džana the pre tumende. Te miro lav dolikerde, dolikerena the tumare.

²¹ Oda savoro tumenge kerena vaš miro nav, bo na prindžaren oles, savo man bičhada.

²² Te na avľomas a na vakerdomas lenge, na ulahas len binos. Ale akana našti phenen, hoj na džanenas.

²³ Oda, ko man našti avri ačhel, našti avri ačhel the mire Dades.

²⁴ Te na kerdomas maškar lende o skutki, so űiko aver na kerđa, na ulahas len binos. Ale akana dikhle a the avke man the mire Dades našti avri ačhen,

† 14:26 O řešitelis abo Radcas

²⁵ hoj pes te ačhel o lav, so hin pisimen andre lengero Zakonos:

‘Našti man avri ačhenas a na sas vaš soske.’

²⁶ Ale sar avela o Tešitelis, saves tumenge bičhavava, o Duchos le čačipnaskero, savo avel le Dadestar, ov svedčinela pal ma.

²⁷ A the tumen svedčinena pal ma, bo san manca ešebnovarestar (peršovarestar).”

16

¹ “Kada tumenge phendom vašoda, hoj te na preačhen te pačal.

² Čhivena tumen avri andral o sinagogi a ela časos, sar peske gondolinela sako, ko tumen murdarela, hoj oleha služinel le Devleske.

³ Oda kerena, bo na prindžarde ani le Dades ani man.

⁴ Kada phendom, hoj peske te leperen, sar avela odi ora, hoj anglal tumenge pal oda phendom. Anglododa tumenge kada na phendom, bo somas tumenca.”

Pal o Sentno Duchos, savo avela

⁵ “Ale akana džav ke Oda, savo man bičhađa, a niko tumendar mandar na phučel: ‘Kaj džas?’

⁶ Ale vaš oda, hoj tumenge vakerdom kala veci, o pharipen pherarda tumaro jilo.

⁷ No me tumenge phenav o čačipen: Ela tumenge feder, te me džava het. Bo te na, o Sentno Duchos na avela ke tumende. Ale te džava het, bičhavava les ke tumende.

⁸ Sar ov avela, sikavela le svetoske pro binos, pro spravodlišagos the pro sudos:

⁹ O binos hin andre oda, hoj na pačan andre ma;

¹⁰ o spravodlišagos hin andre oda, hoj džav ke miro Dad a imar man buter na dikhena;

¹¹ a o sudos hin andre oda, hoj o princos andral kada svetos hino odsudzimen.

¹² Šaj tumenge phenav mek but, ale akana našti lizardžan.

¹³ Ale sar avela o Duchos le čačipnaskero, lidžala tumen andre dojekh čačipen. Na vakerela korkoro pestar, ale vakerela savoro, so šunel. A phenela tumenge the oda, so avela.

¹⁴ Ov man oslavinela, bo lela olestar, so hin miro, a phenela tumenge.

¹⁵ Sa, so hin le Dades, hin miro – vašoda phendom, hoj lela olestar, so hin miro, a phenela tumenge.”

O Ježiš oddžala a pale avela

¹⁶ “Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man.”

¹⁷ Akor varesave učeñika maškar peste phende: “Soske phenel: ‘Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man’? A soske phenel: ‘Me džav ko Dad?’”

¹⁸ Avke phenenas: “So hin ada: ‘Mek sikra’? Na džanas, so vakerel.”

¹⁹ O Ježiš džanelas, hoj lestar oda kamle te phučel a phenda lenge: “Phučen jekh avrestar, soske phendom: ‘Mek sikra a na dikhena man a pale sikra a dikhena man’?”

²⁰ Čačes, čačes tumenge phenav, hoj tumen rovena the hikinena a o svetos radisałola. Tumen avena andro pharipen, ale tumaro pharipen pes visarela pro radišagos.

²¹ La khabña džuvla hin o dukha, sar ločhol (pašlol tele), bo avla lakeri ora. Ale sar lake ulol o čhavoro, radišagostar bisterel pro dukha, bo anda le čhavores pro svetos.

²² The tumen akana hin pharipen, ale pale tumen dikhava a tumare jile radisałona a tumaro radišagos tumendar niko na lela.

²³ Oda džives mandar imar na phučena nič. Čačes, čačes tumenge phenav, hoj dela tumen sa, so mangena le Dadestar andre miro nav.

²⁴ Dži akana mek andre miro nav na mangenas nič. Avke mangel a chudena, hoj tumaro radišagos pes te pherarel.

Le Ježišoskero ñerindipen upral o svetos

²⁵ Kada tumenge vakeravas andro podobenstva, ale avela e ora, hoj tumenge na vakerava buter andro podobenstva. Ale vakerava tumenge phundradones pal o Dad.

²⁶ Andre oda džives tumen mangena andre miro nav. Na phenav tumenge, hoj me vaš tumenge mangava le Dades,

²⁷ se korkoro o Dad tumen rado dikhel, bo tumen man rado dikhenas a pačandilan, hoj me avlom le Devlestar.

²⁸ Avlom khatar o Dad andro svetos. Akana pale omukav o svetos a džav ko Dad.”

²⁹ Akor o učeñika phende: “Dikh, akana vakeres phundradones, a na vakeres andro podobenstvo.

³⁰ Akana džanas, hoj džanes savoro a na kempel tuke, hoj tutar vareko te phučel. Vašoda pačas, hoj avlal le Devlestar.”

³¹ O Ježiš lenge odphenda: “Akana pačan?”

³² No, avel e ora a imar akana avla, hoj dojekh tumendar denašela pal peskero drom a man mukena korkores, ale na som korkoro, bo o Dad hino manca.

³³ Kada tumenge vakeravas vašoda, hoj tumen te el andre mande smirom. Andro svetos tumen ela pharipen. Ale aven zorale! Me ņerindom (zvifazindom) upral o svetos.”

17

Le Ježišoskeri modlitba

¹ Sar oda o Ježiš dovakerda, dikhla pro ņebos a phenda: “Dado, avla e ora. Oslavin tire Čhas, hoj o Čhavo te oslavinel tut.

² Bo tu les diňal autorita upral dojekh manuš, hoj te del večno dživipen savoren, saven leske diňal.

³ O večno dživipen hin andre oda: Hoj te prindžaren tut, jekhe čače Devles the le Ježiš Kristus, kas bičhadal.

⁴ Me dokerdom sa, so mange pre kadi phuv diňal te kerel, a oleha tut oslavindom.

⁵ Dado, akana oslavin man la slavaha, so man sas paš tute mek sigeder, sar sas stvorimen o svetos.

⁶ Sikadom tiro nav le manušenge, saven mange diňal andral o svetos. Tire sas a diňal hin mange a dolikerde tiro lav.

⁷ Akana džanen, hoj tutar hin savoro, so mange diňal.

⁸ Bo o lava, so mange tu diňal, diňom lenge a on priile a čačes prindžarde, hoj avľom tutar, a pačandile, hoj tu man bičhadal.

⁹ Me mangav vaš lende. Na mangav vaš o svetos, ale vaš ola, saven mange diňal, bo hine tire.

¹⁰ A savoro, so hin miro, hin tiro a tiro hin miro. A me som oslavimen prekal lende.

¹¹ Imar buter na som pro svetos, ale on hine pro svetos a me džav ke tu. Sentno Dado, doliker andre tiro nav olen, saven mange diňal, hoj te en jekh avke sar amen.

¹² Sar somas lenca pro svetos, me len dolikeravas andre tiro nav, so man tu diňal. Merkinavas pre lende a ņiko lendar na našliľa, ča oda, savo mušinda te el našado, hoj pes te ačhel avke, sar hin pisimen.

¹³ Akana džav ke tu a kada phenav, medik som andro svetos, hoj miro radišagos len te el pherdo andro jile.

¹⁴ Me lenge diňom tiro lav a o svetos len našti avri ačhel, bo nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos.

¹⁵ Na mangav, hoj len te les andral o svetos, ale hoj len te chraņines le nalačestar.

¹⁶ Nane andral o svetos, avke sar me na som andral o svetos.

¹⁷ Sentňar len tire čačipnaha! Tiro lav hin o čačipen.

¹⁸ Avke, sar tu man bičhadal andro svetos, the me len bičhadom andro svetos.

¹⁹ Vaš lenge me man oddav tuke, hoj the on čačes te en oddine.

²⁰ Na mangav ča vaš kala, ale mangav the vaš ola, save prekal lengere lava pačana andre mande,

²¹ hoj te en savore jekh. Avke sar tu, Dado, sal andre ma a me andre tu, kavke mi en the on andre amende, hoj o svetos te pačal, hoj tu man bičhadal.

²² E slava, so man diňal, diňom lenge, hoj te en jekh, avke sar amen.

²³ Me andre lende a tu andre mande, hoj te en jekh andre savoreste, hoj o svetos te džanel, hoj tu man bičhadal a hoj kames len avke, sar man kames.

²⁴ Dado, kamav, hoj ola manuša, saven mange diňal, te en manca ode, kaj som me, hoj te dikhen miri slava – e slava, so mange diňal vašoda, hoj man kamehas mek sigeder, sar sas o svetos stvorimen.

²⁵ Čačipnaskero Dado, o svetos tut na prindžarda, ale me tut prindžardom a the kala prindžarde, hoj man tu bičhadal.

²⁶ Diňom lenge tut te džanel a mek oda kerav, hoj o kamiben, saveha man kamehas, te ačhel andre lende a me andre lende.”

18

Zalen le Ježiš

¹ Sar pes o Ježiš imar domodlinda, geľa peskere učeňikenca tele prekal o paňi Kidron, kaj sas olivovo sados. O Ježiš geľa andre peskere učeňikenca.

² O Judaš, savo les zradzinda, džanelas ole thanestar, bo o Ježiš pes buterval ode arakhelas peskere učeňikenca.

³ Avke iľa peha o Judaš jekh čata slugaden the sluhlen le nekbaredere rašajendar the Farizejendar. Sas len lampaša the aver švetli, šablĭ the kopiji.

⁴ O Ježiš džanelas savorestar, so pre leste avela, avke geľa a phendă lenge: “Kas roden?”

⁵ Odphende leske: “Le Ježiš andral o Nazaret.” Ov phendă: “Me Som.” Ačhelas lenca the o Judaš, savo les zradzinda.

⁶ Sar lenge phendă: “Me Som,” gele palal a pele pre phuv.

⁷ Avke lendar pale phučĭa: “Kas roden?” On phende: “Le Ježiš Nazaretsko.”

⁸ O Ježiš odphendă: “Phendom tumenge, hoj me som. Te man roden, len muken te džal.”

⁹ Oda phendă, hoj pes te ačhel leskere lava: “Ňikas olendar, saven mange diňal, na našadom.”

¹⁰ Akor o Šimon Peter cirdňa avri peskeri šablĭ a odčhinda le nekbaredere rašaskere sluhaske o čačo kan. Ov pes vičinelas Malchos.

¹¹ Ale o Ježiš phendă le Peteriske: “Thov e šablĭ pale, kaj sas! Či na pijava avri e kuči, so mange o Dad diňa?”

¹² Akor o slugada, o velifelis the o sluhi le Židengere ile le Ježiš a zaphandle les.

¹³ A ešeb (peršo) les ligende ko Annaš, bo ov sas o saistro le Kajfašiskero. O Kajfaš sas oda berš nekbareder rašaj.

¹⁴ Oda sas ov, savo phendă le Židenge, hoj feder ela, te merela jekh manuš vaš savore nipi.

O Peter zaprinel le Ježiš

¹⁵ Džalas pal o Ježiš o Šimon Peter the dujto učeňikos. Ole učeňikos o nekbareder rašaj prindžarelas a geľa jekhetane le Ježišoha andre le nekbareder rašaskeri dvora.

¹⁶ No o Peter ačhelas avri paš o vudar. Palis oda dujto učeňikos, saves o nekbareder rašaj prindžarelas, avľa avri a vakerďa ola čhajaha, savi phundravelas e brana, palis iľa andre le Peter.

¹⁷ Odi čhaj, savi phundravelas e brana, phendă le Peteriske: “Na sal the tu jekh kale manušeskere učeňikendar?” Ov odphendă: “Na som.”

¹⁸ Ačhenas ode o sluhi the o služobňika le Židengere a kerde bari jag a tačarenas pes, bo sas šil. Ačhelas lenca the o Peter a tačarelas pes.

O Ježiš anglo nekbareder rašaj

¹⁹ O nekbareder rašaj phučelas le Ježišostar pal o učeňika the pal leskero sikaviben.

²⁰ O Ježiš leske odphendă: “Me vakeravas le svetoske avke, hoj sako šaj šundă. Furt sikavavas andre sinagoga the andro chramos, kaj pes zdžan savore Židi, a nič na vakeravas počoral.

²¹ So mandar phučes? Phuč olendar, save šunde, so lenge vakeravas. On džanen, so vakerďom.”

²² Sar oda phendă, jekh le slugadendar, savo ode ačhelas, čhinda le Ježiš pal o muj a phendă: “Avke odphenes le nekbareder rašaske?”

²³ O Ježiš leske odphendă: “Te namištes phendom, sikav, so namištes phendom, ale te mištes, soske man mares?”

²⁴ Palis bičhada o Annaš le Ježiš zaphandlones ke aver nekbareder rašaj Kajfaš.

O Peter pale zaprinel le Ježiš

²⁵ O Šimon Peter ačhelas a tačarelas pes. A phende leske: “Na sal the tu jekh leskere učeňikendar?” No ov zaprinďa a phendă: “Na som.”

²⁶ Jekh le nekbareder rašaskere sluhendar, famelija oleske, kaske o Peter odčhinda o kan, phendă: “Na dikhlom tut leha andre bar (zahrada)?”

²⁷ O Peter pale zaprinďa a takoj gilada o kohutos.

O Ježiš anglo Pilat

²⁸ Avke ligende le Ježiš khatar o Kajfaš andro Pilatoskero palacis a sas tosara. Ale on na gele andre, hoj pes te na melaren, bo kamle te chal le bakrores pre Patradi.

²⁹ O Pilat avľa avri pal lende a phendă: “So hin tumen pre kada manuš?”

³⁰ Odphende leske: “Te na kerďahas kada manuš namištes, na andamas les ke tu.”

³¹ O Pilat odphendă: “Len les tumen a sudzinen les pal tumaro Zakonos.” O Židi leske phende: “Amen nane pravos Ňikas te murdarel.”

³² Oda sas, hoj pes te ačhel o lava le Ježišeskere, savenca diňa te džanel, save meribnaha merela.

³³ Avke o Pilat gela pale andro palacis, vičinda le Ježiš a phenda leske: “Sal tu o Židoviko kralis?”

³⁴ O Ježiš odphenda: “Phenes oda korkoro pestar, či aver tuke pal ma phende?”

³⁵ O Pilat phenda: “So me som Židos? Korkoro tiro narodos the o nekbareder rašaja mange tut dine. So kerdal?”

³⁶ O Ježiš odphenda: “Miro krališagos nane andral kada svetos. Te ulahas miro krališagos andral kada svetos, mire služobnika pes mardehas vaš ma, hoj te na avadino le Židenge. Ale akana miro krališagos nane adarik.”

³⁷ Akor o Pilat phenda: “Ta, the avke sal kralis?” O Ježiš odphenda: “Tu phenes, hoj som kralis. Me pre oda ulilom (pes narodzindom) a vašoda avlom pro svetos, hoj te svedčinav pal o čaćipen. Sako, ko hin andral o čaćipen, šunel miro hangos.”

³⁸ O Pilat phuča: “So hin o čaćipen?” Sar oda phenda, gela pale avri paš o Židi a phenda lenge: “Me pre leste na arakhlom nič nalačo.

³⁹ Hin tumen tradicija, hoj tumenge jekhes premukav sako Patradi. Kamen, hoj tumenge te premukav le Židovike kralis?”

⁴⁰ Ale on savore vičinenas: “Na les, ale le Barabaš!” O Barabaš sas zbušnjikos.

19

O Pilat les odsudzinel pro meriben

¹ Akor iľa o Pilat le Ježiš a diňa les te marel le bičoha.

² O slugađa kerde le kandrendar (le trëndar) koruna a thode leske la pro šero. Urde les andro purpurovo plašto,

³ avenas paš leste a phenenas: “Mi dživel o Židoviko kralis!” A marenas les pal o muj.

⁴ Palis o Pilat avla pale avri a phenda lenge: “Dikhen, anav tumenge les avri, hoj te prindžaren, hoj na arakhav pre leste nič nalačo.”

⁵ Avke avla o Ježiš avri. Pro šero les sas e koruna le kandrendar a sas urdo andro purpurovo plaštos. O Pilat lenge phenda: “Dikhen, o manuš!”

⁶ Sar les dikhle o nekbareder rašaja the o stražnika, vriskinde: “Ukrižin les! Ukrižin les!” O Pilat lenge phenda: “Tumen les len a ukrižinen! Me pre leste na arakhav nič nalačo!”

⁷ O Židi leske odphende: “Amen hin zakonos a pal amaro zakonos mušinel te merel, bo kerelas pestar Čhavo le Devleskero.”

⁸ Sar oda šunđa o Pilat, mek buter pes daralas

⁹ a gela pale andre peskero palacis a phuča le Ježišostar: “Khatar sal?” Ale o Ježiš leske na odphenda.

¹⁰ O Pilat leske phenda: “Manca na vakeres? Na džanes, hoj man hin zor tut te premukel abo zor tut te ukrižinel?”

¹¹ O Ježiš odphenda: “Na ulahas tut upral mande nisavi zor, te tuke oda na ulahas dino upral. Vašoda hin bareder binos oles, ko man zradzinda.”

¹² Akorestar les kamelas o Pilat te premukel. Ale o Židi vriskinenas: “Te kales premukeha, na sal le Cisariskero prijatelis. Bo sako, ko pestar kerel kralis, džal pro Cisaris.”

¹³ Sar o Pilat šunđa kala lava, iľa le Ježiš avri a bešla peske pro sudno stolkos pro than, so pes vičinel Litostrotos a andre Hebrejiko čhib Gabata.

¹⁴ A sas vaj pro dilos* paraščuvine, so sas o džives angle Patradi. O Pilat phenda le Židenge: “Dikhen! Tumaro kralis!”

¹⁵ No on vriskinde: “De les het! Murdar les! Ukrižin les!” O Pilat phenda: “So, te ukrižinel tumare kralis?” Ale o nekbareder rašaja odphende: “Nane amen kralis, ča Cisaris!”

Le Ježiš ukrižinen

¹⁶ Akor lenge les diňa te ukrižinel. Avke ile le Ježiš het.

¹⁷ Lidžalas peskero kerestos a džalas pro than, so pes vičinel Lebka – andre Hebrejiko čhib Golgota.

¹⁸ Ode les ukrižinde a leha mek duje avren, jekhes pal jekh a dujtones pal dujto sera, a le Ježiš maškara.

¹⁹ O Pilat diňa te pisinel pre tabulka: “O Ježiš Nazaretsko, le Židengero Kralis,” a thode la pro kerestos.

* 19:14 Grekengeri čhib: šov ori

²⁰ A genenas la but Židi, bo oda than, kaj sas o Ježiš ukrižimen, sas pašes paš o foros. Sas pisimen andre Hebrejiko, Grekengeri the Lafiňiko čhib.

²¹ Akor phende le Židengere nekbaredere rašaja le Pilatoske: “Ma pisin: ‘Le Židengero Kralis,’ ale pisin, hoj ov phenda: ‘Som kralis le Židengero.’ ”

²² Ale o Pilat odphenda: “Oda, so pisindom, pisindom.”

²³ Sar imar o slugađa ukrižinde le Ježiš, rozulade leskere gada pro štar kotora, dojekhe slugadiške jekh kotor. Ile the o teluno gad, so na sas sido a sas jekhe pochtanestar upral dži tele

²⁴ a phende peske: “Na čingeras les, ale losinas vaše, kaskero ela.” Aleha pes ačhila avke, sar hin pisimen: “*Rozulade peske maškar peste mire gada a vaš miro ruchos peske čhide losos.*” Oda hin, so kerde o slugada.

²⁵ Paš le Ježišoskero kerestos ačhelas leskeri daj, lakeri pheň – e Maria, so sas romňi le Kleofašiskeri – the e Maria Magdalena.

²⁶ Sar dikhla o Ježiš, hoj ode ačhen leskeri daj the o učeňikos, saves kamelas, phenda peskera dake: “Džuvlije, dikh, tiro čhavo!”

²⁷ Paľis phenda le učeňikoske: “Dikh, tiri daj!” Akorestar la iľa oda učeňikos ke peste.

O Ježiš merel

²⁸ Paľis, sar imar dikhla o Ježiš, hoj hin savoro dokerdo a hoj pes te ačhel oda, so hin pisimen, phenda: “Smedno som!”

²⁹ Sas ode čaro le šuteha. An cindarde e špongija andro šut, phandle la pre izoposkeri paca a thode leske paš o vušta.

³⁰ Sar o Ježiš koštolinda o šut, phenda: “Dokerdo hin!” Zmukla tele o šero a mukla avri peskere duchos.

³¹ Vašoda, hoj sas o džives anglo Šabbat (sombat), mangle o Židi le Pilat, hoj te del te phagel o kokala pro pindre olenge, save sas ukrižimen. Bo na kamenas len te mukel pro keresti pro Šabbat a oda Šabbat sas baro.

³² Avke avle o slugađa a phagle o kokala ešebneske the dujtoneske, save leha sas ukrižimen.

³³ Ale sar avle paš o Ježiš a dikhle, hoj imar hino mulo, na phagerde leske o kokala,

³⁴ ale jekh le slugadendar predemada la kopijaha leskeri sera a takoj čulila avri o rat the o paňi.

³⁵ A oda murš, savo oda dikhla, diňa svedectvo a leskero svedectvo hin čačipnaskero. Ov džanel, hoj vakereľ čačipen, hoj the tumen te pačan.

³⁶ Oda pes ačhila vašoda, hoj pes te ačhel oda, so hin pisimen:

“*Aňi jekh leskero kokalos na ela phagerdo!*”

³⁷ A pale avrether pisinel:

“*Dikhena oles, kas predemade!*”

Parunen le Ježiš

³⁸ O Jozef andral e Arimatija sas le Ježišoskero učeňikos, ale počoral, bo daralas le Židendar. Ov mangla le Pilat, či šaj lel tele le Ježišoskero telos a ov leske domukla. Avke avla a iľa tele le Ježišoskero telos.

³⁹ Avla the o Nikodem, savo sas angloda rači paš o Ježiš, a iľa peha vaj tranda (30) kili mišimen aloe the mirra.

⁴⁰ Avke ile le Ježišoskero telos a fašfide les andro lepedi le voňave olejenca, avke sar hine o Židi sikade te parunel.

⁴¹ Pre oda than, kaj les ukrižinde, sas bar (zahrada) a andre bar nevo hrobos, andre savo mek šoha (ňikda) ňiko na sas thodo.

⁴² A vaš oda, hoj sas o džives anglo Šabbat a hoj o hrobos sas pašes, thode ode le Ježiš.

20

O Ježiš nane andro hrobos

¹ Paľis ešebno džives andro kurko sig tosara, mek sar sas rat, avla e Maria Magdalena ko hrobos a dikhla, hoj o bar hino odcirdlo pašal o hrobos.

² Sar oda dikhla, denašelas a avla ko Šimon Peter the ke oda dujto učeňikos, saves rado dikhelas o Ježiš, a phenda lenge: “Ile le Rajes andral o hrobos a na džanas, kaj les thode.”

³ Akor o Peter the o dujto učeňikos džanas ko hrobos.

⁴ Soduj džene denašenas jekhetane, ale o dujto učeňikos denašelas sigeder sar o Peter a avla ešebno ko hrobos.

⁵ Sar bandiła, dikhła ode ča o lepedi, ale na geła andre.

⁶ Palis avla the o Šimon Peter, geła andro hrobos a tiš ode dikhła o lepedi

⁷ the o khosno, so sas le Ježišoske pro šero. O khosno na sas paš o lepedi, ale sas zapačardo pre aver than.

⁸ Akor avla andre the o dujto učeňikos, savo sas ešebno ko hrobos, a dikhła a pačandiła.

⁹ Mek na achali le Devleskero Lav, hoj mušinda te uštel andral o meriben.

¹⁰ Avke ola učeňika gele pale khere.

Sikavel pes la Maria Magdalenake

¹¹ Ale e Maria ačhelas avri paš o hrobos a rovelas. A sar rovelas, bandiła andro hrobos

¹² a dikhła te bešel duje aňjelen andro parne gada ode, kaj pašlolas le Ježišoskero telos, jekhes paš o šero a dujtones paš o pindre.

¹³ On lake phenda: “Džuvlije, so roves?” Oj odphenda: “Ile mire Rajes a na džanav, kaj les thode.”

¹⁴ Sar oda phenda, visarda pes palal a dikhła le Ježiš te ačhel, ale na džanelas, hoj oda hino Ježiš.

¹⁵ O Ježiš lake phenda: “Džuvlije, so roves? Kas rodes?” Oj peske gondolinda, hoj hino zahradňikos, a phenda leske: “Rajeja, te les tu ilal het, phen mange, kaj les thodal, a me les lava.”

¹⁶ O Ježiš lake phenda: “Maria!” Oj visaliła a phenda leske andre Hebrejiko čhib: “Rabbuni!” (So hin prethodo: Učitelina.)

¹⁷ O Ježiš lake phenda: “Ma chude tut mandar, bo mek na somas upre ke miro Dad, ale dža ke mire phrala a phen lenge: ‘Džav upre ke miro Dad the ke tumaro Dad a ke miro Del the ke tumaro Del.’ ”

¹⁸ Avke avla e Maria Magdalena a phenda avri le učeňikenge, hoj dikhła le Rajes, a the oda, so lake phenda.

Sikavel pes le učeňikenge

¹⁹ Mek rači andre oda džives, o ešebno džives andro kurko, sas o učeňika zgele a daratar anglo Židi sas o vudar zarimen. O Ježiš avla, ačhiła maškar lende a phenda lenge: “Smirom tumenge!”

²⁰ Sar oda phenda, sikada lenge peskere vasta the peskeri sera. O učeňika radisaľile, sar dikhle le Rajes.

²¹ O Ježiš lenge pale phenda: “Smirom tumenge! Sar man bičhađa o Dad, avke the me tumen bičhavav.”

²² Sar oda phenda, phurdňa pre lende a phenda lenge: “Prilen le Sentne Duchos!

²³ Olenge, kaske odmukena o bini, hin odmuklo, a kaske na odmukena o bini, nane odmuklo.”

O Ježiš the o Tomaš

²⁴ Ale o Tomaš, savo pes vičinel Didimos, jekh le dešudujendar, na sas lenca, sar avla o Ježiš.

²⁵ Avke leske phenenas ola aver učeňika: “Dikhľam le Rajes!” No ov lenge phenda: “Te na dikhava o cheva pal o lecegi andre leskere vasta a na thovava miro anguš pre cheva, kaj sas predemado a na thovava miro vast andre leskeri sera, na pačava!”

²⁶ Pal ochto dživesa sas pale leskere učeňika andro kher a the o Tomaš sas lenca. O Ježiš avla prekal o zarimen vudar, ačhiła peske maškar lende a phenda: “Smirom tumenge!”

²⁷ Palis phenda le Tomašiske: “Thov tiro anguš kade a dikh pre mire vasta. An tiro vast a thov les pre miri sera a ma av napačabnaskero, ale pačabnaskero!”

²⁸ O Tomaš leske odphenda: “Miro Raj, the miro Del!”

²⁹ O Ježiš leske phenda: “Pačandiľal, bo man dikhľal. Bachtale hine ola, save na dikhle, a pačandiľe.”

³⁰ O Ježiš mek but aver zazraki kerđa angle peskere učeňika, so nane pisimen andre kada zvitkos.

³¹ Ale kada hin pisimen vašoda, hoj te pačan, hoj o Ježiš hin o Kristus, Čhavo le Devleskero, a le pačabnaha tumen te el andre leskero nav o dživipen.

¹ Palis pes pale sikađa o Ježiš le učeņikenge paš o Tiberijadsko moros. Ačhila pes kavke:

² Sas jekhetane o Šimon Peter, o Tomaš, saves vičinen Didimos, o Natanael andral e Kana Galilejsko, o duj čhave le Zebedeoskere the duj aver leskere učeņika.

³ O Šimon Peter lenge phenda: "Džav te chudel ribi." Phende leske: "Džas the amen tuha." Avke bešle andre lodka a odgele, ale odi rat na chudle nič.

⁴ Sar vidñisalolas, ačelas o Ježiš paš o paņi, ale o učeņika na džanenas, hoj oda hino Ježiš.

⁵ O Ježiš lenge phenda: "Čhavale, chudľan varesave ribi?" On odphe: "Na!"

⁶ Ov lenge phenda: "Čhiven e sita pre čači (pravo) sera la lodkake a chudena." Avke čhida a chudle ajci but ribi, hoj e sita aņi na birinas te cirdel avri.

⁷ Akor phenda oda učeņikos, saves kamelas o Ježiš, le Peteriske: "Oda hin o Raj!" Sar šunda o Šimon Peter, hoj oda hin o Raj, urđa pre peste uprune gada, so angloda čhida tele, a chučila andro moros.

⁸ O aver učeņika avle pre lodka a cirdenas pal peste e sita le ribenca, bo na sas dur la phuvatar, vaj šel (100) metri.

⁹ Sar doavle paš o brehos, dikhle rozthode kerade angara a upral sas thođi e riba the o maro.

¹⁰ O Ježiš lenge phenda: "Anen ole ribendar, so akana chudľan."

¹¹ O Šimon Peter geľa a cirdña e sita pre phuv. Andre sas pherdo bare ribi, šel penda the trin (153), ale choc sas kajci but, na čhindila e sita.

¹² Palis phenda o Ježiš: "Aven, chan!" Ņiko le učeņikendar pes na tromandile (na odvaziņde) lestar te phučel: "Ko tu sal?" Bo džanenas, hoj oda hin o Raj.

¹³ O Ježiš avľa a diņa lenge o maro the e riba.

¹⁴ Kada sas imar tritovar, so pes sikađa o Ježiš peskere učeņikenge, kanastar ušřila andral o meriben.

O Raj the o Peter

¹⁵ Sar imar dochale, phenda o Ježiš le Šimonoske Peteriske: "Šimon, čhavo le Janoskero, kames man buter sar kala?" Ov leske phenda: "He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav." O Ježiš leske phenda: "Pasin mire bakroren!"

¹⁶ Pale leske phenda: "Šimon le Janoskero, kames man?" Ov leske phenda: "He, Rajeja, tu džanes, hoj tut rado dikhav." O Ježiš leske phenda: "Starin tut pal mire bakrore!"

¹⁷ Tritovar leske phenda: "Šimon le Jonašiskero, rado man dikhes?" Akor ačhila smutno o Peter, hoj lestar tritovar phučel: "Rado man dikhes?" A phenda leske: "Rajeja, tu džanes savoro! Tu džanes, hoj tut rado dikhav." O Ježiš leske phenda: "Pasin mire bakroren!"

¹⁸ Čačes, čačes phenav tuke: Sar salas terneder, phandehas tut korkoro a džahas, kaj kamehas. Ale sar phuroha, nacirdeha tire vasta a aver tut phandela a řidžala tut ode, kaj na kameha."

¹⁹ Oleha o Ježiš diņa le Peteriske te džanel, save meribnaha oslavinel le Devles. Sar oda phenda, prikaziņa leske: "Av pal ma!"

²⁰ O Peter visařila a dikhľa, hoj džal pal leste o učeņikos, saves kamelas o Ježiš a savo paš o chaben geľa pašeder ko Ježiš te phučel: "Rajeja, ko tut zradzinela?"

²¹ Sar les o Peter dikhľa, phenda le Ježišoske: "Rajeja, so ela kaleha?"

²² O Ježiš leske phenda: "Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut andre oda? Tu av pal ma!"

²³ Vaš oda lav pes maškar o phrala vakereľas, hoj oda učeņikos na merela. No o Ježiš leske na phenda, hoj na merela, ale: "Te kamav, hoj te ačhel, medik na avava, so tut andre oda?"

²⁴ Oda hin oda učeņikos, savo svedčinel pal kala veci a kada pisinda. Džanas, hoj leskero svedctvo hino čačipnaskero.

²⁵ No, hin mek but aver, so kerđa o Ježiš. Te pes oda savoro pisindaahas, gondolinav mange, hoj aņi le svetos na ulaahas dos than pre ola zvitki, so pes diņaahas te pisinel.

Amen.

Le Apoštolengere SKUTKI

¹ Lačo Teofilona, ešebno (peršo) zvitkos pisindom pal savoreste, so chudla anglunestar o Ježiš te kerel the te sikavel,

² dži andre oda džives, sar sas upre ilo andro ņebos. Angloda diňa prekal o Sentno Duchos o prikazaŋja le apoštolenge, saven peske kidňa avri.

³ Saranda džives pal leskero meriben pes lenge o Ježiš sikavelas avke, hoj te džanen, hoj dživel. Dikhle les a vakerelas lenca pal o Devleskero krališagos.

⁴ Sar mek sas lenca jekhetane, prikazinelas lenge: “Ma džan het andral o Jeruzalem, ale užaren pre oda daros, pal savo tumenge vakeravas, hoj o Dad dela.

⁵ O Jan bolelas le paňeha, ale tumen avena bolde le Sentne Duchoha, imar pal o nabut dživesa.”

O Ježiš džal andro ņebos

⁶ No sar pes zgele, phučle le Ježišostar: “Rajeja, či kames akana pale te ačhavel o krališagos le Izraeloskero?”

⁷ Ov lenge odphenda: “Oda nane tumari veca te džanel kana, abo te prindžarel o časi (o idej), so peske o Dad kerda andre peskeri zor.

⁸ Ale avela pre tumende o Sentno Duchos, prilena leskeri zor a avena mire švedki andro Jeruzalem the pal caľ Judsko the andre Samarija a palis the dži andro posledno agor la phuvake.”

⁹ Pal kala lava sas angle lengere jakha hazdlo upre andro ņebos a e chmara les zaučharda.

¹⁰ Androda, sar dikhenas pro ņebos, jekhvareste paš lende ačhile duj murša urde andro parne gada,

¹¹ a phende: “Muršale andral e Galileja, so kade ačhen a dikhen pro ņebos? Kada Ježiš, savo sas tumendar upre ilo andro ņebos, avela pale avke, sar les dikhlan te džal andro ņebos.”

¹² Palis gele pale andro Jeruzalem pal o Olivovo Verchos, so hin pašes paš o Jeruzalem, vaj jekh kilometros.

¹³ Sar doavle andro foros, gele andro upruno baro kher, kaj bešenas o Peter, o Jakob, o Jan, o Andrej, o Filip, o Tomaš, o Bartolomej, o Matuš, o Jakob le Alfeoskero, o Šimon Zelota, savo les vičinenas Horliverc, the o Judaš le Jakoboskero.

¹⁴ Kala savore sas jekhetane andro modlitbi le džuvľenca the la Mariaha, le Ježišoskera daha, the leskere phralenca.

Kiden avri le Matej vaš o apoštolos

¹⁵ Andre ola dživesa ušřila o Peter maškar savore učeňuka. Sas ode vaj šel the biš (120) manuša. Ov phenda:

¹⁶ “Muršale, phralale, mušinda pes te ačhel oda, so hin pisimen, so imar anglal phenda o Sentno Duchos prekal o David pal o Judaš, savo lidžalas olen, save zaphandle le Ježiš.

¹⁷ Bo o Judaš sas jekh amendar a služinelas amenca jekhetane.”

¹⁸ Vaš oda, hoj zradzinda le Ježiš, chudla love a cinda peske maľa. Paloda peľa tele šereha a pharila avke, hoj savoro andral leste avľa avri.

¹⁹ A dodžanle pes olestar savore manuša, save bešen andro Jeruzalem. Vašoda pes vičinel odi maľa andre lengeri čhib Akeldama, so hin le Rateskeri Maľa.)

²⁰ “Bo andro Žalmi hin pisimen:

‘Mi ačhel leskero kher omuklo

a ņiko ode te na bešel!’ A avrether:

‘Leskeri služba mi prelel aver!’

²¹ Vašoda kampil ole muršendar jekhes avri te lel, savo sas amenca calo časos, medik sas o Ježiš maškar amende a phirelas amenca,

²² savo sas amenca akorestar, sar sas boldo o Ježiš le Janostar, dži andre oda džives, sar sas amendar upre ilo. Oda murš mi svedčinel amenca, hoj o Ježiš ušřila andral o meriben.”

²³ Avke ačhade duje dženen: Le Jozef Barsabaš, savo les vičinenas Čačipnaskero, the le Matej.

²⁴ Palis pes kavke modľinenas: “Rajeja, tu, savo prindžares o jile savore manušenge, tu amenge sikav, saves kale dujendar tuke kidňal avri,

²⁵ hoj te zalel e služba the o apoštolstvo, andral savo o Judaš odgeľa pre peskero than.”

²⁶ Avke len dine losi a o losos peľa pro Matej, savo sas imar rachimen maškar o dešujekh (11) apoštola.

2

O Sentno Duchos avel tele

¹ Sar imar sas pendato (50.) džives pal e Patrađi, pro Letņice (Turice), so hin le Židengero inepos, sas savore pre jekh than a užarenas savore pre oda jekh.

² Jekhvareste šundila andral o ņebos zoralo hangos, avke sar te avľahas zorali balvaj a pherarda calo kher, kaj bešenas.

³ Sikade pes lenge ajse sar jagale rozulade čhiba a pre dojekh lendar bešľa jekh čhib.

⁴ Jekhvareste sas savore pherarde le Sentne Duchoha a chudle te vakerel andre aver čhiba, avke sar lenge delas o Duchos te phenel.

⁵ Andro Jeruzalem bešenas o pobožna Židi andral savore narodi pal calo svetos.

⁶ Sar šunde ola hangi, sar o apoštola vakeren andro lengere čhiba, sa pes ode zgele a našti avenas ke peste.

⁷ Sa pes čudalinenas a phenenas jekh avreske: “Či nane savore kala, save kade vakeren, andral e Galileja?”

⁸ Sar oda, hoj len šunas te vakerel sako andre peskere čhiba, andre save avri bariľam?

⁹ Šunas len amen: O Parti, o Medi, o Elamiti, ola, save bešas andre Mezopotamija, andre Judsko the andre Kapadokija, andro Pontus the andre Azija,

¹⁰ andre Frigija the andre Pamfilija, andro Egipt the andre phuv Libija paš o Cirenija, the ola, save hine andral o Rim,

¹¹ o Židi the ola, save pregele andro Židoviko pačaben, o Kreťana the o Arabi – savore šunas len te vakerel andre amare čhiba bare veci le Devleskere!”

¹² Igen pes čudalinenas a našti ke peste avenas, phenenas jekh avreske: “So hin kada?”

¹³ Ale varesave lendar asanas a phenenas: “Pile guľi mol!”

O Peter kazinel

¹⁴ O Peter ušřila jekhetane le dešujekh (11) apoštolenca a zorale hangoha ke lende prevakerda: “Muršale, save san Židi the tumen, save bešen andro Jeruzalem! Šunen mištes mire lava a achalon kaleske!

¹⁵ Kala nane mate, sar tumenge tumen gondolinen. Se mekča hin eňa ori tosara.

¹⁶ Ale kada hin oda, so sas phendo prekal o prorokos Joel:

¹⁷ *‘Andre ola posledna dživesa ela avke, phenel o Del, hoj čhivava avri mire Duchostar pre dojekh telos a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena, tumare terne niđi dikhena videňja a tumare phure manuša džana sune.*

¹⁸ *He, mek the pre mire služobňika the pro služobňički čhivava avri mire Duchostar a prorokinena.*

¹⁹ *Dava, hoj te dikhen zazraki upre pro ņebos the znameňja tele pre phuv, o rat e jag the baro thuv.*

²⁰ *O kham pes čerinela pro kalipen a o čhon pro rat mek sigeder, sar avela oda baro the slavno džives le Rajeskero.*

²¹ *A ela avke, hoj sako, ko lašarela le Rajeskero nav, ela zachraňimen.’*

²² Muršale andral o Izrael, šunen kala lava: O Ježiš Nazaretsko, oda murš, savo sas le Devlestar bičhado, sas angle tumende presikado andre bari zor the andro zazraki, so o Del kerelas prekal leste maškar tumende, avke sar the korkore dikhľan.

²³ O Del imar anglal diňa pal peskeri voľa the planos, hoj tumen ole muršes te zalen a prekal o vasta le binošňengere te primaren pro kerestos a te murdaren.

²⁴ Oles o Del ušřada andral o meriben a iľa lestar o meribnaskere dukha, se aňi pes na delas, hoj les o meriben te ľikerel andre peskeri zor.

²⁵ Bo o David vakerelas pal leste:

‘Dikhavas le Rajes angle mande furt; ov hino paš miro čačo vast, me man na čhalavava.

²⁶ *Vašoda radisaľila miro jilo the miri čhib, hoj mek the miro telos ačhela pro užaripen (nađej),*

²⁷ *bo na mukeha miri duša pre oda than, kaj hine o mule, aňi na dela tire sentneske, hoj leskero telos te kiriol.*

²⁸ *Diňal mange te prindžarel o droma le dživipnaskere a pherareha man radišagoha anglal tute!’*

²⁹ Muršale, phralale! Šaj tumenge phenav o čačipen pal amaro phuro dad o David: Ov muła, parundan les a leskero hrobos hin ke amende dži adadžives.

³⁰ Vašoda, hoj sas prorokos, džanelas, bo o Del diña les andre vera lav, hoj ačhavela pre leskero tronos leskero potomkos.

³¹ *Angloda imar dikhla a vakerelas pal o Kristus, hoj uštela andral o meriben a hoj leskeri duša na ačhila pre oda than, kaj hine o mule, ari leskero telos na kirňola.*

³² Ipen ole Ježiš o Del uštađa andral o meriben a amen savore oda dikhľam.

³³ O Del les hazdňa upre paš peskero čačo vast a chudľa le Sentne Duchos le Dadestar, avke sar phenda. Palis les čhida avri pre amende a oda hin, so akana dikhen the šunen.

³⁴ Bo o David mek na sas andro ňebos a phenel:

‘O Del phenda mire Rajeske: Beš tuke pal miri čači (pravo) sera,

35 medik tuke na thovava tire ňeprijateľen tel o pindre.’

³⁶ Mi džanen savore manuša andral o Izrael, hoj o Del ole Ježiš, saves tumen ukrižindan, kerđa Rajeske the Kristoske.”

Pačan trin ezera nipi

³⁷ Sar oda šunde, čhalada oda lengere jilenca a phende le Peteriske the okle apoštolenge: “So kempel te kerel, phralale?”

³⁸ O Peter lenge phenda: “Keren pokaňje a sako tumendar pes mi del te bolel andro nav Ježiš Kristus, hoj tumenge te el odmukle o bini a chudena le Sentne Duchos sar daros.

³⁹ Bo oda, so o Del phenda, patrinel tumenge the tumare čhavenge the savoreng, save hine dural: Sakoneske, kas vičinela o Raj, amaro Del.”

⁴⁰ The mek avre buter lavenca lenge svedčinelas. Vakerelas a phenelas lenge pre godi: “Zachraňinen tumen andral kada binošno pokoleňje!”

⁴¹ Avke ola, save radišagoha priile leskero lav, dine pes te bolel. Andre oda džives pes pridine ke lende vaj trin ezera (3 000) manuša.

⁴² Ola savore calo časos pes sikavenas le apoštolendar a furt pes zdžanas le phralenca. Phagerenas jekhetane o maro a ačhenas pro modľitbi.

E ešebno khangeri

⁴³ Avľa dar pre savore nipi a o apoštola kerenas but zazraki the znameňja.

⁴⁴ Ola, save pačandile, sas peha a savoro len sas jekhetane.

⁴⁵ Bikenenas peskere maľi the majetki a rozdenas maškar peste avke, kaske keci kampelas.

⁴⁶ Sako džives sas jekhetane andro chramos. Andre peskere khera phagerenas o mare a radišagoha the žuže jileha chanas o chaben.

⁴⁷ Lašarenas le Devles a savore nipi len rado dikhenas. A o Raj pridelas sako džives neve zachraňimen manušen.

3

O Peter sastarel avri le banges

¹ O Peter the o Jan džanas upre andro chramos trin orendar pro modľitbi.

² Ipen anenas varesave muršes, savo sas bango, kanastar les e daj anda pro svetos. Les hordinenas sako džives paš o chramos paš o vudar, so pes vičinel Šukar, hoj peske te mangel love olendar, save džanas andro chramos.

³ Sar ov dikhľa le Peter the le Jan, hoj kamen te džal andro chramos, mangelas len, hoj les te den vareso.

⁴ Akor o Peter the o Jan dikhle pre leste a phende: “Dikh pre amende!”

⁵ Ov dikhelas pre lende igen bares, bo užarelas, hoj les dena vareso.

⁶ Ale o Peter phenda: “Somnakaj the rup man nane, no oda, so man hin, oda tut dava: Andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko ušti a dža!”

⁷ Chudľa les a hazdňa les čače vastestar. Takoj pro than leske zoralile o pindre the o khoča,

⁸ chučľa upre a phirelas. Geľa lenca andro chramos, kaj phirelas, chučkerelas radišagostar a lašarelas le Devles.

⁹ Savore nipi, save ode sas, les dikhle te phirel a te lašarel le Devles.

¹⁰ Mištes les prindžarenas, hoj oda sas ov, savo bešelas paš e chramoskeri brana, so pes vičinelas Šukar, a žobrinelas. A igen pes čudalinenas olestar, so pes leske ačhila.

Kazinel andre dvora le Šalamunoskeri

¹¹ O bango phirelas pal o Peter the pal o Jan a savore manuša pes zgele ke lende andre bari dvora le Šalamunoskeri, bo našti ke peste avenas.

¹² Sar oda dikhla o Peter, odpheñda le manušenge: "Muršale andral o Izrael, so tumen oleske avke čudalinen? Abo soske pre amende avke dikhen, sar te oda amen peskera zoraha kerđamas, hoj ov phirel? Abo vašoda, bo sam pobožna?"

¹³ *O Del le Abrahamoskero, le Izakoskero the le Jakoboskero, o Del amare dadengero* oslavinda peskere čhas le Ježiš, saves tumen diñan andre a na kamenas les akor, sar les o Pilat kamelas te premukel.

¹⁴ Tumen na kamenas le Sentnes a Čačipnaskeres, ale mangesas, hoj tumenge te premukel le vrahos.

¹⁵ Ale oles, ko del o dživipen, tumen murdardan. Les o Del uštađa andral o meriben a amen sam oleske švedki!

¹⁶ Dikhen kale muršes a prindžaren les. Diña peskero pačaben andro nav Ježiš Kristus a avla leske pale e zor andro pindre. Angle tumare jakha o pačaben andro Ježiš calkom sastarda kale muršes.

¹⁷ Phralale, akana džanav, hoj tumen aňi na džanenas, so kerđan, aňi ola, save tumen lidžan.

¹⁸ O Del phenda prekal savore peskere proroka, hoj leskero Kristus cerpinela, a kerđa, hoj pes avke te ačhel.

¹⁹ Vašoda akana keren pokaňje a visaren tumen, hoj pes tumenge te khosel o bini a te avel pre tumende nevi zor the o smirom le Devlestar,

²⁰ hoj te bičhavel tumenge le Ježiš Kristus, savo sas pre oda imar anglal dino.

²¹ Ov mušinel te ačhel andro űebos dži akor, medik o Del na prikerela savoro, pal soste imar čirla vakerelas prekal savore peskere sentna proroka.

²² Bo o Mojžiš phenda le dadenge:

'O Raj, tumaro Del, tumenge ačhavela prorokos tumare phralendar avke sar man. Les šunena andre savoreste, so tumenge phenela.'

²³ *Ela avke, hoj dojekh manuš, savo na šunela ole prorokos, ela le Devleskere manušendar odčhido.'*

²⁴ A o Samuel the savore aver proroka, save sas pal leste, tiš pal kala dživesa vakerenas.

²⁵ Le Devleskere zašlubeňja, so phenda prekal peskere proroka, hine prekal tumende a tumen hin o kotor pre zmluva, so o Del phandla tumare dadenca, sar phenda le Abrahamoske:

'Prekal tiro potomkos, požehňinava savore narodi pre phuv.'

²⁶ Sar o Del ačhada peskere Služobňikos le Ježiš, ešeb (peršo) les bičhada tumenge, hoj tumen te požehňinel avke, hoj te visarel tumen tumare binošne dromendar."

4

O Peter the Jan angle Bari Rada

¹ Sar oda vakerelas le manušenge, avle pre lende o rašaja, o Saduceja the o velitelis le stražňikengero andro chamos.

² On sas pre lende choľamen, bo o apoštola sikavenas le manušen a phenenas lenge, hoj andro Ježiš šaj ušfena andral o meriben.

³ Phandle len dži tosara andre bertena, bo imar sas rat.

⁴ Ale but olendar, save šunde o lav, pačandile a sas vaj pandž ezera (5 000) murša.

⁵ Ačhila pes pro dujto džives tosara, hoj pes andro Jeruzalem zgele o anglune murša, o phuredera, o zakoňika,

⁶ the o nekbareder rašaj Annaš, o Kajfaš, o Jan, o Alexander the mek savore andral e famelija le nekbareder rašaske.

⁷ Ačhade len maškaral a phučenas lendar: "Sava zoraha, abo andre savo nav oda kerđan?"

⁸ O Peter, pherardo le Sentne Duchoha, phenda lenge: "Tumen, so lidžan le manušen the o phuredera le Izraeloskere!

⁹ Amen sam adadžives sudzimen vaš o lačhipen, so pes kerđa le nasvale manušeske a tumen amendar phučen, sar les sastardam.

¹⁰ Akor mi džanen savore Izraeliti the tumen, hoj andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko sas sastardo. Oda hin o Ježiš, saves tumen ukrižindan a o Del les uštađa andral o meriben. Leskera zoratar hino kada manuš sasto angle tumare jakha.

¹¹ Oda hin

*'oda bar, so tumen o murara odčhidan
a so ačhila oda hlavno bar.'*

¹² A nane andre ñikaste avreste e zachrana, bo aňi nane aver nav tel o ñebos, so ulahas dino le manuŝenge, andre savo ŝaj avas amen zachraňimen.”

¹³ Sar dikhle, hoj o Peter the o Jan pes na daran, čudaľinenas pes, bo džanenas, hoj hine ča aje manuŝa, save nane avrisikade. A prindžarde len, hoj phirenas le Ježiŝoha.

¹⁴ Sar dikhle paŝ lende te ačhel ole manuŝes, savo sastiľa avri, na sas len pre lende so te phenel.

¹⁵ Bičhade len avri andral e Bari Rada. Paľis pes maŝkar peste dovakerenas:

¹⁶ “So keraha kale manuŝenca? Bo savore, save beŝen andro Jeruzalem, džanen, hoj prekal lende pes ačhila baro zazrakos a amen oda naŝti phenas, hoj na.

¹⁷ Ale hoj pes oda mek buter te na rozvakerel maŝkar o nipi, zakazinas lenge, hoj imar buter te na vakeren andre oda nav ñisave manuŝeske.”

¹⁸ Vičinde len a prikazinde lenge, hoj imar te na vakeren aňi te na sikaven andro nav Ježiŝ.

¹⁹ Ale o Peter the o Jan lenge odphende: “Korkore rozsudzinen, či oda ela miŝtes anglo Del, hoj buter te ŝunas tumen sar le Devles.

²⁰ Bo amen naŝti preačas te vakerel pal oda, so dikhľam the ŝundam.”

²¹ Paľis lenge mek jekhvar zakazinde a mukle len, bo na arakhle pre lende ñič, vaŝ soske len ŝaj potrestinde. Bo savore manuŝa laŝarenas le Devles vaŝ oda, so pes ačhila.

²² Ole manuŝeske, savo sastiľa avri, sas buter sar saranda (40) berŝ.

O učeňika laŝaren le Devles

²³ Paľis, sar len premukle, avle paŝ peskere a phende lenge pal savoreste, so lenge o nekbareder raŝaja the o phuredera phende.

²⁴ Sar oda on ŝunde, jekhetane hazdle o hangos ko Del a phende: “Tu sal Nekbareder Del, savo kerdal o ñebos the e phuv the o moros the savoro, so andre hin.

²⁵ Tu phendal prekal o Davidoskero muj, prekal tiro služobňikos:

*‘Soske pes choľaren o narodi
a o manuŝa gondolinen pal o diliňipen?’*

²⁶ *Uŝtile upre o kraľa pre phuv
the oda, save vladňinen,
a gele pro Del
the pre leskero Kristus.’*

²⁷ Bo čačes o Herodes the o Pontsko Pilat le Nažidenca the le Izraelitencas pes zgele andre kada foros a džanas pre tiro Sentno Služobňikos, pro Ježiŝ, kas tu pomazindal,

²⁸ hoj te keren savoro oda, so tiro vast the tiri vola imar anglal kamľa, hoj pes te ačhel.

²⁹ Avke akana, ó, Rajeja, dikh pre oda, sar amen daraven avri a de tire služobňikenge te vakerel o lav žužes the bi e dar.

³⁰ Thov tiro vast, hoj te sastarel avri, a ker o đivi the o zazraki andro nav Ježiŝ, andro nav tire Sentne Služobňikoskere.”

³¹ Sar pes preačhile te modľinel, razisaľila oda than, kaj sas zgele, a jekhvareste savore sas pherarde le Sentne Duchoha a vakerenas le Devleskero lav bi e dar.

Le pačabnaskeren hin savoro jekhetane

³² Ola, save pačandile, sas igen but, sas len jekh gondoliŝagos the jekh jilo. Aňi jekh lendar na phenelas pal varesoste, so les sas, hoj oda hin leskero, ale sa len sas jekhetane.

³³ O apoŝtola denas andre bari zor svedectvo pal oda, hoj o Raj o Ježiŝ uŝiľa andral o meriben a upral lende savorende sas baro lačhipen (milost) le Devleskero.

³⁴ Na sas ñiko maŝkar lende, kas ulahas vareso frima. Bo savore, kas sas maľi abo khera, bikenenas len a ola love, so vaŝ oda chudenas,

³⁵ anenas le apoŝtolenge a on rozdenas savorenge, kaske keci kampelas.

³⁶ Jekh lendar sas o Jozef, saves dine o apoŝtola nav Barnabaŝ (so hin prethodo: Oda, ko avren podhazdel upre.) Ov sas Levitas andral o Ciprus.

³⁷ Les sas mala, so bikenda a ola love anda a diňa le apoŝtolenge.

5

O Ananijaŝ the e Zafira

¹ Ale jekh murŝ Ananijaŝ a leskeri romňi Zafira bikende maľa

² a počoral iľa peske ole lovendar. A leskeri romňi olestar džanelas. Okľa love, so leske ačhila, anda a thođa le apoŝtolenge paŝ o pindre.

³ O Peter phenda: “Ananijaŝ, soske pherarda o beng tiro jilo, hoj te klamines le Sentne Duchoske a počoral iľal ole lovendar, so chudľal vaŝ e mala?”

⁴ Či na sas e maľa tiri, akor sar mek na sas bikendi? A sar sas bikendi, tiš laha šaj kerđal, so kamfal. Soske tuke domuklal andro jilo odi veca? Na klamindal le manušenje, ale le Devleske.”

⁵ Sar šunđa o Ananijaš ola lava, peľa tele a muľa. A dojekh, ko oda šunđa, predarandiľa.

⁶ O terne murša uštile, ile les avri a parunde les.

⁷ Vaj pal o trin ori avľa andre leskeri romni, ale oj na džanelas, so pes ačhiľa.

⁸ O Peter phučľa the latar: “Phen mange, či vaš kajci bikendan e maľa?” Oj odphenda: “He, vaš ajci.”

⁹ Avke lake o Peter phenda: “Soske tumen dovakerđan, hoj pokušinena le Rajeskere Duchos? Dikh, o pindre olengere, save parunde tire romes, hine paš o vudar a lidžana avri the tut.”

¹⁰ Androda oj peľa leske paš o pindre a muľa. Sar avle andre o terne, dikhle la muľa, ile la avri a parunde la paš lakero rom.

¹¹ A avľa bari dar pre cali khangeri the pre savorende, save oda šunde.

¹² Prekal le apoštolengere vasta pes ačhenas maškar o nipi bare dđivi the zazraki. Savore sas jekhetane andre le Šalamunoskeri dvora a sas len jekh gondolišagos.

¹³ Aver džene imar daranas te džal maškar lende a the avke len o nipi lašarenas.

¹⁴ So dureder, ta buter manuša pačanas a igen but murša the džuvľa pačandile le Rajeske.

¹⁵ Pro ulici anenas le nasvalen a thovenas len pro hađi the pro nošitki, hoj te perel pre verekaste le Peteriskero čiňos, sar odarik predžala.

¹⁶ Andral o pašutne fori pes zdžanas but nipi andro Jeruzalem a anenas le nasvalen the olen, kas o nalače duchi trapinenas, a savore sas sastarde.

O rašaja džan pro apoštola

¹⁷ Akor uštila o nekbareder rašaj the savore, save leha sas andral e sekta le Saducejengeri. On len našti avri ačhenas,

¹⁸ vašoda chudle le apoštolen a phandle len andre foroskeri bertena.

¹⁹ Ale o aňjelos le Rajeskero phundrađa prekal e rat o vudar la bertenakero, ligenda len avri a phenda:

²⁰ “Džan andro chramos a vakeren le manušenje savore lava pal oda nevo džživipen.”

²¹ Sar oda on šunde, avle sig tosara andro chramos a sikavenas. Sar avľa o nekbareder rašaj the ola, save sas leha, vičinde e Bari Rada, savore phurederen andral o Izrael. A bičhade pal lende andre bertena, hoj len te anen.

²² O služobnička gele a andre bertena len na arakhle. Avke avle pale

²³ a phende: “E bertena arakhlam mištes andre phandli a le stražņiken arakhlam te ačhel avri paš o vudar, ale sar la phundrađam, na arakhlam andre űikas.”

²⁴ Sar šunđa o chramoskero velitelis the o nekbareder rašaja ola lava, čudalinenas pes, bo na džanenas, so pes ačhila.

²⁵ Androda vareko avľa, diňa lenge te džanel a phenda: “Dikh, ola murša, saven tumen thodan andre bertena, ačhen andro chramos a sikaven le manušen.”

²⁶ Akor odgeľa o velitelis le sluhenca a anda len, ale na zoraha, bo daralas le manušendar, hoj te na čivkeren le barenca andre lende.

²⁷ Sar len ande, ačhade len angle Bari Rada. O nekbareder rašaj lendar phučľa:

²⁸ “Či na zakazindam tumenge, hoj te na sikaven andre oda nav? Ale dikh, tumen pherardan o Jeruzalem tumare sikavibnaha a amenge den e vina vaš leskero meriben.”

²⁹ O Peter odphenda a the okla apoštola phende: “Buter kempel te šunel le Devles sar le manušen.

³⁰ O Del amare dadengero uštada andral o meriben le Ježiš, saves tumen primardan pro kerestos a murdardan.

³¹ Oles o Del hazdňa upre ke peskero čačo vast a kerđa lestar Nkbareder Vodcas the Spasitelis, hoj o Izrael te visaloľ pale ko Del a te el lenge odmukle o bini.

³² Amen sam leskere švedki andre kala veci the o Sentno Duchos, saves diňa o Del olenge, save les šunen.”

Le Gamalieloskeri rada

³³ Sar oda on šunde, sas igen choľamen a kamle len te murdarel.

³⁴ Ale uštila varesavo Farizejis andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Gamaliel, le Zakonoskero učitelis, saves peske važinenas savore nipi. Ov rozkazinda, hoj te lidžan le manušen pro sikra avri

³⁵ a phenda lenge: “Muršale andral o Izrael, mištes tumen rozgondolinen, so kerena kale manuſenca!

³⁶ Bo načirla uštila o Teudas, savo phenelas pal peste, hoj ov hino vareko. A prithode pes paš leste vaj štar šel (400) murša. Ale sar les palis murdarde, savore, ko les šunenias, pes rozdenašle a rozgele.

³⁷ Pal leste, akor sar pes zgenenas o manuša, uštila o Judaš andral e Galileja. Ila pal peste but nipen a the ov mula a savore, save les šunenias, pes rozgele.

³⁸ Vašoda tumenge phenav, hoj te oddžan kale manuſendar a te muken len! Bo te ča o manuša keren kada planos, abo kadi buči, rozperela pes,

³⁹ ale te hin oda le Devlestar, našti len zaačhavena. A te na oda mek dičhol avke, hoj džan pro Del!”

⁴⁰ A šunde les. Vičinde peske le apoštolen, marde len. Prikazinde lenge, hoj te na vakeren andro nav Ježiš, a premukle len.

⁴¹ Sar o apoštola odgele pašal e Bari Rada, thovenas baripen vaš oda, hoj šaj cerpinen vaš o nav Ježiš.

⁴² Na preačhenas sako džives te sikavel andro chramos the pal o khera a vakerenas o evaňjelium, hoj o Ježiš hin o Kristus.

6

Ačhaven eſta služobňiken

¹ Andre ola dživesa, sar sas furt buteder učeňika, chudle o Helenisti* te dudrinel pro Hebreja†, hoj na pomožinenas lengere vdovenge sako džives avke sar avre vdovenge.

² Akor peske o dešuduj (12) džene vičinde savore učeňiken a phende: “Nane oda šukares, hoj amen te omukas le Devleskero lav a te keras kala buča.

³ Vašoda kiden avri tumendar eſta muršen, pal save dojekh džanel, hoj hine pherde le Sentne Duchoha the la godaha. Len ačhavaha pre kadi buči

⁴ a amen pes šaj modlinas a služinas le Devleskere laveha calo časos.”

⁵ Oda lav sas pre dzeka savoredženenge a kidle avri le Štefan, muršes, kas sas pherdo pačaben the Sentno Duchos, the le Filip, le Prokorus, le Nikanor, le Timon, le Parmenas the le Mikulaš andral e Antiochija, savo sas Grekos a savo imar sigeder pregeľa andre Židoviko pačaben.

⁶ Ačhade len anglo apoštola a on pes pre lende modlinde a thode pre lende o vasta.

⁷ Le Devleskero lav barolas a sas furt buteder učeňika andro Jeruzalem. A the igen but rašaja pačandile.

Le Štefan zaphanden

⁸ O Del diňa le Štefan pherdo lačhipen (milost) the zor a kerelas maškar o nipi bare đivi the zazraki.

⁹ A avle varesave manuša andral e Libertinsko sinagoga, kaj sas Židi andral e Cirenija the Alexandria, a mek ole, save sas andral e Cilicija the andral e Azija, a veseke dinenas pes le Štefanoha.

¹⁰ Ale našti avle anglal ola godaha the ole Duchoha, saveha vakereles.

¹¹ Akor podčhide muršen, save phende: “Šundam les te vakerele nalače lava pro Mojžiš the pro Del.”

¹² Avke marde upre le nipen the le phurederen the le zakoňiken. Avle pre leste, chudle les a ligende les angle Bari Rada.

¹³ Ačhade falošne švedken, save phende: “Kada manuš na preačhel te vakerele nalače lava pre kada Sentno Than the pro Zakonos.

¹⁴ Bo šundam les te vakerele, hoj oda Ježiš Nazaretsko čhivela tele kada than a čerinela o tradiciji, so amenge diňa o Mojžiš.”

¹⁵ Savore, save bešenas andre Bari Rada, pes zadikhle pro Štefan a dikhle leskero muj avke sar muj le aňjeloskero.

7

Le Štefanoskere lava

¹ O nekbareder rašaj lestar phučla: “Hin oda čačas avke?”

* 6:1 O Židi, save vakerenas andre le Grekengeri čhib. † 6:1 O Židi, save vakerenas andre Hebrejiko čhib.

² O Štefan odphenda: "Phralale the dadale, šunen! O baro Del pes sikada amare dadeske le Abrahamoske, sar sas andre Mezopotamija, akor, sar mek na bešelas andro Charan

³ *a phenda leske: Av avri andral tiri phuv the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, so tuke sikavava.*

⁴ Akor odgeľa andral e Chaldejiko phuv a bešelas andro Charan. Paľis, sar muľa leskero dad, preľigende les odarik andre kadi phuv, andre savi tumen akana bešen.

⁵ O Del ode na diňa le Abraham aňi sikra phuv, ale diňa les lav, hoj odi phuv dela leske the leskere potomkenge. O Del oda phenda akor, sar mek les na sas čhave.

⁶ O Del phenda, hoj *leskere potomki bešena andre cudzo phuv, hoj ode lendar kerena otroken a štar šel (400) berš len trapinena.*

⁷ *Ale oda narodos, kaske on služinena, me sudzinava, phenda o Del. Paľis avena odarik avri a služinena mange* pre kada than.

⁸ Kerďa leha zmluva pal o občhindipen (e obriezka), avke leske uliľa o Izak a pre ochtoto dživles les o Abraham obchinda (obrezinda). Le Izakostar sas o Jakob a le Jakobostar sas o dešuduj (12) bare dada.

⁹ O bare dada sas hamišne (žarlive) pro Jozef a bikende les andro Egipt, ale o Del sas leha

¹⁰ a iľa les avri andral savore leskere pharipena, presikaďa leske peskero lačhipen (milost) a diňa les goďi anglo Faraonos, kralis andral o Egipt. Ov paľis ačhada le Jozef, hoj pes te starinel pal o Egipt the pal calo leskero kher.

¹¹ Paľis avľa bari bokh pro calo Egipt the pro Kanaan the baro pharipen a amare daden na sas so te chal.

¹² Sar šunda o Jakob, hoj andro Egipt hin o chaben, bičhada ešeb (peršo) amare daden.

¹³ Sar avle dujtovar, diňa pes o Jozef te prindžarel peskere phralenge a o Faraonos pes dodžanľa pal e famelija le Jozefoskeri.

¹⁴ Akor len bičhada o Jozef, hoj te anen ke leste le Jakob, leskere dades the cali leskeri famelija – eftavardeš the pandž (75) manušen.

¹⁵ O Jakob the amare dada avle tele andro Egipt a ode the mule.

¹⁶ Paľis len preľigende andro Šichem a parunde len andro hrobos. Oda hrobos cinda o Abraham le Chamoroskere čavendar andro Šichem.

¹⁷ Sar sas pašes o časos, hoj o Del te dolikerel oda lav, so diňa le Abrahamoske, amaro manuša andro Egipt igen zoralonas a sas furt buteder,

¹⁸ *medik na sas andro Egipt aver krališ, savo imar na prindžarelas le Jozef.*

¹⁹ Oda kralis paľis avke trapinelas amare manušen the amare daden, hoj mušinenas te odčhivel peskere čhavoren, save mekča ulonas a mukenas len te merel.

²⁰ Andre oda časos uliľa (pes narodzinda) o Mojžiš a sas igen šukar anglo Del. Andre le dadeskero kher les bararenas avri trin čhon.

²¹ Sar les dine pestar het, arakhľa les le Faraonoskeri čhaj, hazdňa les andral o paňi a bararda les avri sar peskere čas.

²² O Mojžiš sas avrisikado andro nekfeder Egipťsko goďaveripen a sas zoralo andre oda, so vakerelas, the andre oda, so kerelas.

²³ Sar leske sas saranda (40) berš, avľa leske andro jilo, hoj te džal te dikhel peskere phralen, le Izraeloskere čhaven.

²⁴ A dikhľa, sar o Egipťanos dukhavelas jekhe Izraelitas, vašoda o Mojžiš geľa te pomožinel le Izraelitaske avke, hoj les murdarda.

²⁵ Ov peske gondolinelas, hoj leskere phrala ačhalona, hoj o Del len kamel te zachraňinel prekal leskero vast, ale on oleske na ačhalile.

²⁶ Paľis pre aver džives, sar pes duj džene vesekedinenas, sikada pes lenge a kamľa maškar lende te anel o smirom. Phenda: 'Muršale! Phrala san, soske tumen maren?'

²⁷ Ale oda, ko dukhavelas le phrales, les ispidňa a phenda: *'Ko tut thoda upral amende, hoj amen tu te lidžas a te sudžines?'*

²⁸ *So? Kames man te murdarel, sar murdardal idž kole Egipťanos?'*

²⁹ Vaš oda lav o Mojžiš denašľa a bešelas andre Midijaniko phuv sar cudzincos, kaj leske ulile duj muršora.

³⁰ Sar pregeľa saranda (40) berš, *sikada pes leske o aňjelos le Rajeskero pre pušta paš o verchos Sinaj andro krakos, so labolas.*

³¹ Sar oda dikhľa o Mojžiš, čudalinelas pes oleske, so dikhel. Ale sar geľa pašeder, hoj te dikhel feder, prevakerďa ke leste o hangos (hlasos) le Rajeskero:

³² *'Me som o Del tire dadengero, o Del le Abrahamoskero, o Del le Izakoskero a o Del le Jakoboskero.'* O Mojžiš avke predarandila, hoj izdralas a daralas pre oda buter te dikhel.

³³ *O Raj leske phenda: 'Čhiv tele o kamašli pal o pindre, bo odi phuv, pre savi aches, hiñi sentno.*

³⁴ *Dikhłom – he mištes dikhłom – sar mire nipi cerpinen andro Egipt a šundom, sar lenge hin phares. Vašoda avłom tele, hoj len te zachrañnav. Avke akana av a bičhavava tut andro Egipt.'*

³⁵ O Mojžiš hin oda, saves na kamle. Phende pre leste: *'Ko tut thoda upral amende, hoj amen tu te lidžas a te sudzines?'* A ipen les bičhada o Del, hoj len te lidžal a te zachrañinel akor, sar ke leste prevakerđa o aņjelos, savo pes leske sikada andro krakos.

³⁶ O Mojžiš len iła odarik avri a kerelas paš oda zazraki the đivi andro Egipt, paš o Lolo Moros a mek saranda (40) berš pre pušta.

³⁷ O Mojžiš hin oda, savo phenda le Izraeloskere manušenje: *'O Raj, tumaro Del, tumen dela prorokos avke sar man tumare phralendar.'*

³⁸ Ov hin oda, ko sas pre pušta le manušenca andral o Izrael the le aņjeloha, savo ke leste vakerełas pro verchos Sinaj the ke amare dada a ov chudła o lava le dživipnaskere, hoj len te del amenge.

³⁹ Ale amare dada les na kamenas te šunel, odčhide les a visaliłe peskere jilenca pale andro Egipt.

⁴⁰ Phende le Aronoske: *'Ker amenge devlen, save džana angle amende, bo na džanas, so pes ačhila ole Mojžišoha, savo amen iła andral e Egiptsko phuv.'*

⁴¹ Kerde peske gurumňora a obetinde la modlake e obeta a radisałonas oleske, so kerde peskere vastenca.

⁴² Ale o Del lendar visaliła a diňa len, hoj te lašaren o čerčeňa andral o ņebos, avke sar hin pisimen andre le prorokengero zvítkos:

'Kher le Izraeloskero, andan mange obeti the dari pre pušta tel o saranda (40) berš?'

⁴³ *Ilan a lidžanas le Molochoskero stanos the e čerčeň tumare devleskeri le Refanoskeri; o modli, so tumenge kerđan, hoj angle lende te bandon. Vašoda lava tumen het a prethovava tumen dži pal o Babilon.'*

⁴⁴ Amare daden sas pre pušta o Sentno Stanos. Oda Stanos sas kerdo avke, sar o Del le Mojžišoske phenda the sar oda dikhła.

⁴⁵ Oda Sentno Stanos preile amare dada a le Jozuaha les doande andre phuv, so sas le pohanengeri. Le pohanen tradňa o Del het amare dađendar a o Sentno Stanos ode ačhila dži andre Davidoskere dživesa.

⁴⁶ O Del rado dikhelas le David a o David mangelas le Jakoboskere Devles, či šaj leske ačhavel kher,

⁴⁷ ale o Šalamun ačhada le Devleske kher.

⁴⁸ Ale o Nektbareder na bešel andro khera, so hine kerde le manušendar, avke sar phenel o prorokos:

'O ņebos hin miro tronos, phenel o Del, a e phuv hiñi tel mire pindre. Savo kher mange ačhavana? Vaj kaj hin varesavo than, kaj mange me šaj odpočovinav?'

⁵⁰ *Či oda savoro na kerđa miro vast?'*

⁵¹ Tumen manušale! San zacate a tumare jile hine zaphandle. Na šunen pre tumare kana! Furt džan pro Sentno Duchos, avke sar the tumare dada!

⁵² Pre savo prorokos na džanas tumare dada? A murdarenas olen, save imar anglal phenenas, hoj avela o Čačipnaskero. Les tumen akana diňan andre a the murdarđan.

⁵³ Tumen priılan o Zakonos le aņjelendar a na dolikerđan les!"

Le Štefanoskero meriben

⁵⁴ Sar oda on šunde, dukhandiła len andro jile a andre bari chołi randenas le dandenca pre leste.

⁵⁵ O Štefan, pherdo le Sentne Duchoha, hazdňa o jakha pro ņebos a dikhła le Devleskeri slava the le Ježiš te ačhel pre čači (pravo) sera le Devleske.

⁵⁶ A phenda: "Dikhen, o ņebos dikhav phundrado a le Čhas le Manušeskeres te ačhel pre čači (pravo) sera le Devleske."

⁵⁷ Akor on vriskinde zorales, phandle andre o kana a jekhetane pre leste chučile.

⁵⁸ Tradle les avri andral o foros a čhivkerenas andre leste le barenca. O švedki peske thode peskere gada paš jekh terno manuš, savo pes vičinelas Saul.

⁵⁹ Čhivkerenas andro Štefan le barenca a ov vičinelas pro Raj a phenelas: "Raja, Ježiš, prile mire duchos!"

⁶⁰ Palis peła pro khoča a vičinda zorale hangoha: "Rajeja, ma rachin lenge kada binos!" Sar oda phenda, zasuča.

8

O Saul džal pro zboros

¹ Le Saul na sas nič pre oda, hoj le Štefan murdaren. Andre oda džives džanas bares pro zboros, so sas andro Jeruzalem. Savore pes rozdenašle andre Judsko phuv the andre Samarija, ale o apoštola na denašle.

² O pobožna murša parunde le Štefan a igen pal leste rovenas.

³ Ale o Saul musarelas o zboros. Džalas andro khera, lelas le muršen the le džuvlen a thovelas len andro bertení.

⁴ Ola, save pes rozdenašle, džanas than thanestar a vakerenas o evaňjelium.

O evaňjelium pes kazinel andre Samarija

⁵ O Filip gela andro foros Samarija a kazinelas lenge le Kristus.

⁶ O manuša jekhetane igen šunenenas oda, so vakerelas o Filip, a dikhenas o zazraki, so kerelas.

⁷ Bo andral o but manuša, saven sas nalačhe duchi, gele ola duchi avri bara vikaha a but kaliki the borges sastile avri.

⁸ Andre oda foros avla baro radišagos.

⁹ Mek angloda sas andre oda foros jekh murš, savo pes vičinelas Šimon. Ov vražinelas a o nipi andre Samarija ča denas avri o jakha. Ov phenelas pal peste, hoj hino vareko baro.

¹⁰ Savore, bare the cikne, les igen šunenenas a phenenas: “Ov hino odi Bari zor le Devleskeri.”

¹¹ Igen mištes les šunenenas, bo imar but kerelas maškar lende o čari.

¹² Ale sar pačandile le Filiposke, savo lenge vakerelas pal o Devleskero krališagos the pal o nav Ježiš Kristus, denas pes te bolel o murša the o džuvla.

¹³ The oda Šimon pačandila, diňa pes te bolel a likerelas pes paš o Filip. A sar dikhla, hoj pes keren bare dīvi the zazraki, čudalinelas pes.

¹⁴ Sar pes o apoštola andro Jeruzalem došunde, hoj e Samarija priiła o lav le Devleskero, bičhade ke lende le Peter the le Jan.

¹⁵ Sar ode doavle, modlinenas pes vaš lenge, hoj te chuden le Sentne Duchos,

¹⁶ bo mek na avla tele pre ničaste lendar a sas ča bolde andro nav le Rajeskero le Ježišoskero.

¹⁷ Akor pre lende thovenas o vasta a on prilenas le Sentne Duchos.

¹⁸ Sar dikhla o Šimon, hoj o Sentno Duchos pes del aleha, hoj o apoštola pre lende thoven o vasta, anda lenge love

¹⁹ a phendā: “Den the man odi zor, hoj oda, pre kaste thovava o vasta, te chudel le Sentne Duchos.”

²⁰ O Peter leske phendā: “Mi kirñon tire love the tuha, bo gondolindal tuke, hoj le Devleskero daros peske šaj te cinel vaš o love!”

²¹ Tu na sal jekh amendar andre kadi buči, bo tiro jilo nane žužo anglo Del.

²² Vašoda ker pokaňje andral kada binos a mang le Rajes, či tuke na odmukela oda, so tuke gondolinehas andro jilo.

²³ Bo dikhav, hoj sal andre kirko hamišagos a phandlo andro binos!”

²⁴ O Šimon odphendā: “Mangen le Rajes vaš ma, hoj te na avel pre ma nič olestar, so phendān.”

²⁵ Sar imar o apoštola dine avri o svedectvo a vakerde le Rajeskero lav, avenas pale andro Jeruzalem. Pal o drom vakerenas avri o evaňjelium andro but Samaritanska gavora.

O Filip the o eunuchos

²⁶ O aňjelos le Rajeskero prevakerđa ko Filip a phendā leske: “Ušti a dža pro juhos, pro drom, so džal andral o Jeruzalem tele andre Gaza.” Pal oda drom pes imar akana igen na phirel.

²⁷ O Filip uštīla a geła. Dikhla muršes Etiopan, savo sas baro manuš, eunuchos la Kandakakero, la kralovnakero andral e Etiopija. Ov sas upral savoro lakero barvalipen a sas andro Jeruzalem te lašarel le Devles.

²⁸ Džalas pale khere, bešelās pre peskero verdan a genelas le prorokos Izaiaš.

²⁹ O Duchos phendā le Filiposke: “Dža pašeder a dochude o verdan.”

³⁰ Sar doavla o Filip šunda les te genel le prorokos Izaiaš a phendā: “Či achalos oda, so genes?”

³¹ Ov odphenda: “Sar šaj achaľuvav, te mange ňiko na sikavel?” A mangľa le Filip, hoj te bešel paš leste a te džal leha.

³² Oda, so genelas le Devleskere Lavestar, sas kada:

“Lidžanas les sar ovečka te murdarel a avke sar o bakroro na del avri o hangos anglal oda, ko les strihinel, avke aňi ov na phundrađa peskero muj.

³³ Ov sas tele dikhlo a na sudzinde les avke, sar kamlpa. A ko šaj vakerela pal leskero potomstvos, te leskero dživipen pes lel pal e phuv?”

³⁴ O eunuchos odphenda le Filiposke: “Mangav tut, pal kaste vakerel o prorokos? Pal peste, či pal avreste?”

³⁵ Akor chudľa o Filip te vakerel ole lavestar andral o Izaiša a phenelas leske o evaňjelium pal o Ježiš.

³⁶ Sar džanas pal o drom, dikhle varesavo paňi a o eunuchos phenda: “Dikh, paňi! So mange braňinel te del pes te bolel?”

³⁷ [O Filip phenda: “Te pačas andral calo tiro jilo, šaj.” Ov odphenda: “Pačav, hoj o Ježiš Kristus hino le Devleskero Čhavo.”]

³⁸ Zaačhađa o verdan. Soduj džene, o Filip the o eunuchos, gele andro paňi a bolda les.

³⁹ Sar avle avri andral o paňi, o Duchos le Rajeskero iľa le Filip het. O eunuchos les buter na dikhľa a džalas peskere dromeħa radišagoha.

⁴⁰ O Filip pes arakhľa andro Azotus. Phirelas a vakerelas savore ole forenge o evaňjelium, medik na doavľa andre Cezarea.

9

O Saul pes visarel

¹ O Saul mek furt džalas pro učeňika le Rajeskere a kamelas len te murdarel avri. Avľa ko nekbareder rašaj

² a mangľa lestar o iľa pre sinagogi andro Damaskus, hoj te rodel avri ole muršen the le džuvlen, save džan pal o drom le Rajeskero, hoj len te phandel andre a te anel len andro Jeruzalem.

³ Androda, sar džalas, ačhiľa pes, sar imar sas pašes paš o Damaskus, hoj jekhvareste les zaučharda andre o kham andral o ňebos.

⁴ Peľa pre phuv a šunđa o hangos, so leske phenda: “Saul, Saul, soske pre mande džas?”

⁵ O Saul phenda: “Ko sal, Rajeja?” O Raj odphenda: “Me som o Ježiš, pre kaste tu džas.

⁶ Ušfi a dža andro foros, ode pes tuke phenela, so kempel te kerel.”

⁷ Ola murša, save leha džanas jekhetane, na džanenas pre oda so te phenel. Bo šunde o hangos (hlasos), ale ňikas na dikhle.

⁸ Paľis ušfila o Saul pal e phuv a sar phundrađa o jakha, na dikhelas ňič. Avke les ile vastestar a ligende les andro Damaskus.

⁹ A trin džives sas avke, hoj na dikhelas, na chalas, aňi na pijelas.

¹⁰ Andro Damaskus sas varesavo učeňikos, savo pes vičinelas Ananijaš. Leske phenda o Raj andro videňje: “Ananijaš!” Ov odphenda: “Kade som, Rajeja.”

¹¹ Avke leske o Raj phenda: “Ušfi a dža pre ulica, so pes vičinel Rovno. Andre le Judaskero kher arakh avri le Saul andral o Tarzus, bo ipen akana pes modlinel.

¹² Ov dikhľa andro videňje muršes, savo pes vičinelas Ananijaš, savo avľa paš leste a thođa pre leste o vasta, hoj te dikhel.”

¹³ O Ananijaš odphenda: “Rajeja, but manušendar šundom pal kada murš, hoj keci but nalačhipen kerda tire sentnenge andro Jeruzalem.

¹⁴ A the kade les hin zor le nekbareder rašajendar te phandel andre savoren, save lašaren tiro nav.”

¹⁵ Ale o Raj leske phenda: “Dža, bo me mange les kidňom avri, hoj prekal leste te kerav miri buči, hoj ov te anel miro nav anglo aver narodi, anglo kraľa the anglo čhave le Izraeloskere.

¹⁶ Me leske sikavava, keci but mušinel a te precerpinel vaš miro nav.”

¹⁷ Akor odgeľa o Ananijaš a geľa andro kher, thođa pre leste o vasta a phenda: “Saul, phrala! O Raj o Ježiš, savo pes tuke sikada pro drom, sar aveħas kade, man bičhađa, hoj pale te dikhes a te aves pherdo le Sentne Duchoha.”

¹⁸ Takoj leske pele tele pal o jakha ajse sar šupini. Pale predikhľa, ušfila a diňa pes te bolel.

O Saul kazinel andro Damaskus

¹⁹ Palis čaľa o chaben a chudľa zor. A ačhila vajkeci dživesa le učeňikenca andro Damaskus.

²⁰ Takoj vakerelas andro sinagogi, hoj o Ježiš Kristus hin le Devleskero Čhavo.

²¹ Savore, save les šunde pes čudalinenas a phenenas: "Či nane oda ov, savo andro Jeruzalem murdarelas olen, save lašarenas kada nav? A the kade avľa, hoj len te phandel andre a te lidžal anglo nekbareder rašaja."

²² O Saul sas furt zoraleder andro lav. Igen džanelas te dokazinel, hoj o Ježiš hin o Kristus, dži avke, hoj o Židi, save bešenas andro Damaskus, pre oda našti odphenenas.

O Saul denašel andro Jeruzalem

²³ Sar imar pregeľa but dživesa, dovakerde pes o Židi maškar peste, hoj les murdarena

²⁴ a stražinenas o brani rat-džives, hoj les te murdaren, ale o Saul pes pal oda dodžanľa.

²⁵ Vašoda o učeňika les rači mukle tele pal o muros le lanoha andro košaris.

²⁶ Sar avľa o Saul andro Jeruzalem, kamľa te džal paš o učeňika, ale daranas lestar, bo na pačanas leske, hoj the ov hin o učeňikos.

²⁷ Ale o Barnabaš les iľa a ligenda ko apoštola. Vakerďa lenge avri, sar dikhľa le Rajes pro drom, hoj leha vakerďa a the sar andro Damaskus vakerelas bi e dar andro nav le Ježišoskero.

²⁸ Palis o Saul dživelas lenca jekhetane andro Jeruzalem.

²⁹ Vakerelas andro nav Ježiš bi e dar a vesekedinelas pes le Židenca, save vakerenas andre Grekengeri čhib. Ale on les kamenas te murdarel.

³⁰ No, sar pes pal oda dodžanle o phrala, ile les tele andre Cezarea a bičhade andro Tarzus.

³¹ Avke sas andro khangera pal cali phuv Judsko the andre Galileja the andre Samarija smirom. Siklonas a dživenas andre pačiv anglo Raj. O khangera baronas a o Sentno Duchos lenge pomožinelas.

O Peter sastarel le Eneaš

³² Sar phirelas o Peter than thanestar, avľa the ko sentna*, save bešenas andre Lidda.

³³ Arakhľa ode varesave manušes, savo pes vičinelas Eneaš, savo sas kalika a ocho beršendar pašlolas ča andro hados.

³⁴ O Peter leske phenda: "Eneaš, o Ježiš Kristus tut sastarel avri! Ušti a ker pal tu o hados!" O Eneaš takoj uštila.

³⁵ Dikhle les savore, save bešenas andre Lidda the andro Šaron a visarde pes ko Raj.

Uštavel la Tabita andral o meriben

³⁶ Andre Joppa sas jekh učeňička, savi pes vičinelas Tabita, so hin andre Grekengeri čhib Dorkas†. Oj kerelas but lačhipen a pomožinelas le čorenge.

³⁷ Andre ola dživesa pes ačhila, hoj nasvaliľa a muľa. Sar la thode le paňeha, ligende la andre upruno kher.

³⁸ Vašoda, hoj e Lidda hiňi pašes paš e Joppa a o učeňika pes došunde, hoj ode hin o Peter, bičhade ke leste duje muršen a mangelas les: "Av sigo ke amende!"

³⁹ O Peter uštila a gela lenca. Sar doavľa ode, ligende les andre upruno kher. Ačhile pašal leste savore vdovi a sikavenas leske o roklı the o gada, so lenge kerelas e Dorkas, medik sas lenca.

⁴⁰ Akor bičhada o Peter savoren avri, bandiľa pro kohoča a modlińda pes. Palis visaliľa ke muľa a phenda lake: "Tabito, ušti!" Oj phundraďa o jakha a sar dikhľa le Peter, bešľa peske.

⁴¹ Ov lake podiňa o vast a hazďňa la. Palis vičinda le sentnen the le vdoven a ačhada la džidona anglal lende.

⁴² Dodžanľa pes pal oda cali Joppa a but džene pačandile andro Raj.

⁴³ O Peter ačhila buter časos andre Joppa ke varesavo Šimon, savo kerelas le cipenca.

10

O Kornelius dikhel viďeňje

¹ Andre Cezarea sas varesavo murš, savo pes vičinelas Kornelius. Ov sas velitelis upral o šel slugaďa andral e čata, so la vičinenas Italsko.

² Ov sas pobožno manuš a ov the cali leskeri famelija lašarenas le Devles. Pomožinelas but le čorenge a furt pes modlińlas ko Del.

* 9:32 Oda hin: pačabnaskere manuša. † 9:36 Oda hin prethodo Srnka.

³ Jekhvar, vaj trin orendar pal o dilos, žužes dikhla andro videñje le Devleskere aņjelos. O aņjelos leske phenda: "Kornelius!"

⁴ Ov pes pre leste zadikhla a daraha phenda: "So, Rajeja?" O aņjelos leske odphenda: "Tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterda.

⁵ Avke akana bičhav le muršen andre Joppa a vičin le Šimon, savo pes vičinel Peter.

⁶ Ov bešel ke varesavo Šimon, savo kerel le cipenca a leskero kher hin paš o moros. Ov tuke phenela, so kampil te kerel."

⁷ A sar odgela het o aņjelos, so leha vakerehas, vičinda peske o Kornelius duje sluhlen the jekhe pobožne slugadiš, savo paš leste furt ačhelas.

⁸ Sar imar lenge sa vakerda avri, bičhada len andre Joppa.

O Peter dikhel videñje

⁹ Pre aver džives, sar sas ola murša pro drom a imar sas pašes paš o foros, vaj pro dilos o Peter gela pro pados pes te modlinel.

¹⁰ Igen bokhalila a kamelas te chal. Medik leske kerenas o chaben, dikhla videñje.

¹¹ Dikhla o ņebos phundrado a andral avelas tele pre phuv vareso sar bari lepeda, so sas mukli tele le štare agorenca.

¹² Andre sas savore štarpindrengere džviri, save ča hin pre phuv, o dzive džviri, ola, save pes cirden pal e phuv, the o čirikle.

¹³ A prevakerda ke leste o hangos (hlasos): "Ušti Peter, murdar a cha!"

¹⁴ O Peter phenda: "Na, Rajeja! Mek šoha (ņikda) na chalom vareso melalo abo nažužo."

¹⁵ Oda hangos leske pale phenda: "Pre oda, so o Del žužarda, tu ma phen melalo!"

¹⁶ Kada savoro pes ačhila trival a palis e lepeda sas takoj ili upre andro ņebos.

¹⁷ Medik o Peter andre peste gondolinelas, so leske o Del kamla te phenel prekal oda, so dikhla, doavle paš e brana ola murša, saven bičhada o Kornelius, bo arakhle o drom paš le Šimonoskero kher.

¹⁸ Vičinde a phučle, či ode na bešel o Šimon, saves vičinen Peter.

¹⁹ Sar mek gondolinelas o Peter pal oda, so dikhla, phenda leske o Duchos: "Dikh, trin murša tut roden.

²⁰ Ušti, dža tele pal o pados a dža lenca! Ma odcirde tut lendar, bo me len bičhadom."

²¹ Sar avla o Peter tele pal ola murša, phenda: "Me som oda, kas roden. Soske pal mande avlan?"

²² On odphende: "O Kornelius, velitelis upral o šel slugada amen bičhada. Ov hino čačipnaskero manuš, savo daral le Devlestar. Calo Židoviko narodos del les calo pačiv. O sentno aņjelos leske phenda, hoj te vičinel tut andre peskero kher a te šunel tire lava."

O Peter džal ko Kornelius

²³ Akor len vičinda o Peter andre, diña len pačiv a presute ode. Pre aver džives o Peter odgela lenca a gele leha the varesave phrala andral e Joppa.

²⁴ Pre dujto džives doavle andre Cezarea. O Kornelius len imar užarelas a vičinda peske la famelija the peskere pašutne prijatefen.

²⁵ Sar gela o Peter andre a o Kornelius les dikhla, peła pro khoča a bandolas anglal leste.

²⁶ Ale o Peter les hazdña a phenda: "Ušti, the me som ča manuš."

²⁷ Vakerehas leha, geła andre a dikhla ode but zgele manušen.

²⁸ A phenda lenge: "Tumen džanan, hoj le Židoske nane domuklo te džal abo te arakhel pes cudze manušeha. Ale mange sikada o Del, hoj te na phenav pal varesavo manuš, hoj hino nažužo abo melalo.

²⁹ Vašoda avlom a na odphendom tuke. A akana phučav, soske vaš ma bičhadan?"

³⁰ O Kornelius phenda: "Anglo štar džives trin orendar* man modlinavas andre miro kher. A jekhvareste angle ma ačhila murš andro igen parne gada

³¹ a phenda: 'Kornelius, tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterda.

³² Bičhav andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. Ov bešel paš o moros andro kher ko Šimon, savo kerel le cipenca. [Sar avela, phenela tuke savoro.]

³³ Avke bičhadom pal tu a tu mištes kerdal, hoj avlal. Akana sam kade savore anglo Del, hoj te šunas savoro, so tuke phenda o Raj."

Vakerel andro kher le Korneliuskero

* 10:30 Grekengeri čhib: eña orendar

³⁴ Akor chudľa o Peter te vakerel: "Akana čačas achaluvav, hoj o Del na dikhel jekhe manušes barederes sar avres.

³⁵ Ale le Devleske hin pre dzeka sako andral dojekh narodos, ko lestar daral a dživel andro čačipen.

³⁶ Bo džanen oda lav, so bičhađa o Del te kazinel le Izraelitenge, o smiromoskero evaňjelium le Ježišoskero Kristoskero, savo hin o Raj upral savore.

³⁷ Tumen džanen pal oda, so pes ačhiła pal cali Judsko. Chudľa pes ada andre Galileja pal o bolipen, so vakerelas o Jan.

³⁸ A tumen džanen pal o Ježiš andral o Nazaret, sar les o Del pomakhľa le Sentne Duchoha the la zoraha a phirelas pal e phuv, kerelas o lačhipen le manušenge a sastarelas savoren, save sas tel e zor le bengeskeri, bo o Del sas leha.

³⁹ Amen sam ola, save dikhlam oda, so kerelas andre Židoviko phuv the andro Jeruzalem. Palis les murdarde a primarde les pro kerestos.

⁴⁰ Les pro trito džives o Del uštađa a sikavelas pes amenge.

⁴¹ Na sikavelas pes savore manušenge, ale ča le švedkeng, saven peske o Del imar anglal kidňa avri. Oda sam amen, save leha chahas the pijahas paloda, sar uštiła andral o meriben.

⁴² Prikazinda amenge, hoj te vakeras le manušenge a te das lenge te džanel, hoj ov hino le Devlestar dino te sudzinel le džiden the le mulen.

⁴³ Pal leste vakeren savore proroka, hoj andre leskero nav ela odmukle o bini sakoneske, ko pačala andre leste."

O Sentno Duchos avel pro Nažidi

⁴⁴ Medik o Peter vakerelas kala lava, avľa o Sentno duchos tele pre savorende, save šunenenas o lav.

⁴⁵ O pačabnaskere le Židendar, save avle le Peteriha pes čudalinenas, hoj the pro manuša, avle nane Židi, hin avričhido o Sentno Duchos,

⁴⁶ bo šunde len te vakerel andre aver čhiba a te lašarel le Devles. Akor o Peter phenda:

⁴⁷ "Či šaj vareko zaačhavel te bolel le paňeha olen, save priile le Sentne Duchos avke sar the amen?"

⁴⁸ A prikazinda len te bolel andro nav Ježiš Kristus. Palis les mangle, hoj te ačhel ode vajkeci dživesa.

11

O Peter pale andro Jeruzalem

¹ Palis šunde o apoštola the o phrala andre Judsko, hoj the o manuša, save nane Židi, priile le Devleskero lav.

² Sar avľa o Peter upre andro Jeruzalem, dovakerenas leske o pačabnaskere Židi

³ a phende: "Geľal andro khera ke ola, save nane občhinde (obrezimen) a chahas lenca!"

⁴ O Peter lenge chudľa sa te vakerel avri:

⁵ "Somas andro foros Joppa, modľinavas man a dikhlom videňje. Avelas pre mande andral o űebos vareso sar bari lepeda, so avelas tele le štare agorenca a doavľa dži paš ma.

⁶ Mištes man andre zadikhľom a dikhlom štarpindrengere dživiri, dzive dživiri, olen, save pes cirden pal e phuv, the le čiriklen.

⁷ A šundom o hangos, savo mange phenda: 'Ušti Peter, murdar a cha!'

⁸ Me phendom: 'Na Rajeja! Mek šoha (ňikda) na geľa andre miro muj vareso melalo abo nažužo!'

⁹ O hangos andral o űebos mange pale phenda: 'Ma phen melalo pre oda, so o Del žužarda!'

¹⁰ Ada sa pes ačhiła trival a palis sas savoro pale ilo upre andro űebos.

¹¹ Takoj paloda doavle trin murša, saven bičhade ke ma andral e Cezarea, paš o kher, kaj bešavas.

¹² O Duchos mange phenda, hoj te džav lenca a te na odcirdav man lendar. Avle manca the kala šov phrala a geľam andro kher ke oda murš.

¹³ Vakerelas amenge, hoj dikhľa andre peskero kher le aňjelos, savo ačhiľa angle leste a phenda leske: 'Bičhav andre Joppa vajkeci muršen a vičin le Šimon, saves vičinen Peter.

¹⁴ Ov tuke vakerela o lava, savenca aveha zachraňimen tu the calo tiro kher.'

¹⁵ Androda, sar chudľom te vakerel, avľa pre lende o Sentno Duchos, avke sar angloda pre amende.

¹⁶ A avľa mange pre godi oda lav le Rajeskero, sar phenda: ‘O Jan bolelas le paňeha, ale tumen avena bolde le Sentne Duchoha.’

¹⁷ Te len o Del diňa ajso daros sar the amen, save pačandilam andro Raj Ježiš Kristus, akor ko som me, hoj man te ačhavav le Devleske?”

¹⁸ Sar oda šunde, preačhile te vakerel. Lašarenas le Devles a phende: “The le manušenge, save nane Židi, diňa o Del, hoj pes te visaren ke leste a te el len o dživipen.”

O evaňjelium andre Antiochija

¹⁹ Andre ola pharipena, so avle akor, sar murdarde le Štefan, pes rozdenašle ola, save pačanas le Rajeske. Gele dži andre Fenicija, Ciprus the Antiochija. Vakerenas o evaňjelium ča le Židenge a ňikaske avreske.

²⁰ Ale varesave lendar sas the andral o Ciprus the Cirenija a sar avle andre Antiochija, vakerenas the le Grekenge avri pal o Ježiš Kristus.

²¹ Le Rajeskeri zor sas lenca a but džene pačandile a visalile ko Del.

²² E khangeri andro Jeruzalem pes došunđa pal oda a bičhade le Barnabaš andre Antiochija.

²³ Sar ode avľa a dikhľa oda lačhipen (milost) le Devlestar, radisaľila a phenelas lenge, hoj te ačhen paš o Raj cale jilenca.

²⁴ O Barnabaš sas lačo manuš, pherdo le Sentne Duchoha the le pačabnaha. A igen but nipi pačandile andro Raj.

²⁵ Paľis gela o Barnabaš andro Tarsus te rodel avri le Saul. Sar les arakhľa, anda les andre Antiochija.

²⁶ Ačhila pes avke, hoj pes calo berš zdžanas andre odi khangeri a sikavenas but nipen. Andre Antiochija ešebnovar (peršovar) dine le učeňiken nav “Krestána”.

²⁷ Andre ola dživesa avle o proroka andral o Jeruzalem andre Antiochija.

²⁸ Jekh lendar, o Agabus, ušřila a prekal o Duchos prorokinđa, hoj pal cali phuv avela bari bokh. Odi bokh avľa čačes, sar sas Cisarıs o Klaudius.

²⁹ Vašoda pes savore učeňika dovakerde, hoj sako dela ajci, keci šaj del, hoj te pomožinen le phralenge andre Judsko.

³⁰ Paľis oda kerde a bičhade le Barnabaš the le Saul, hoj te anel o love le vodcenge andre khangeri andro Jeruzalem.

12

O Herodes džal pro apošřola

¹ Andre oda časos o kralıs Herodes chudľa igen te džal pre varesave andral e khangeri.

² Ov la šablaha murdarđa le Jakob, le Janoskere phrales.

³ Sar dikhľa, hoj oda sas pre dzeka le Židenge, diňa, hoj te zalen the le Peter. Ipen akor sas o Inepos, sar pes chal o mare bi o drožđi.

⁴ Sar les chudľa, thođa les andre bertena a diňa, hoj pre leste te merkinen štar čati po štar slugađa. Pal e Patrađi les kamla te anel anglo nipi.

⁵ Medik likerenas le Peter andre bertena, o manuša andre khangeri pes vaš leske na preačhenas te modľinel.

O Peter avriilo andral e bertena

⁶ Andre odi rat, sar imar les kamla o Herodes te anel anglo nipi, sovelas o Peter maškar o duj slugađa. Ov sas zaphandlo duje lancenca a anglo vudar sas mek o slugađa, save stražinenas e bertena.

⁷ A jekhvareste o aňjelos le Rajeskero avľa andre bertena a ačhila paš leste. Švicinelas avke sar kham. Demađa le Peter andre sera, ušřada les a phenda: “Sigo, ušři!” A pal o vasta leske pele o lanci.

⁸ O aňjelos leske phenda: “Phand pašal tu o sirimos a uri o sandalki!” O Peter oda kerđa a o aňjelos leske paľis phenda: “Čhiv pre tu tiro plašřos a av pal ma!”

⁹ O Peter džalal pal leste a aňi na džanelas, hoj oda, so pes ačhel prekal o aňjelos, hin čačes. Gondolinelas peske, hoj džal suno.

¹⁰ Sar pregele ešebne (perše) slugaden the dujtone, doavle paš e trastuňi brana, savaha pes džal andro foros, a phundrađa pes lenge korkori pestar. Sar avle avri, pregele jekh ulica a o aňjelos lestar takoj odgela.

¹¹ O Peter avľa ke peste a phendä: “Akanake čačes džanav, hoj o Raj bičhađa peskere aňjelos a iľa man avri andral e Herodesiskere vasta the andral oda savoro, so mange kamle o Židi te kerel.”

¹² Sar imar savoreske achaliľa, avľa paš o kher la Mariakero. Oj sas e daj le Janoske, saves vičinen the Marek. Ode sas zgele but manuša a modlinenas pes.

¹³ O Peter durkindä pre brana a avľa e čhajori, savi pes vičinelas Rode, te phučel, ko oda hin.

¹⁴ Sar prindžarda le Peteriskero hangos, avke pes radisaľolas, hoj leske na phundrađa, ale denašľa te phenel, hoj o Peter ačhel angle brana.

¹⁵ Ale on lake phende: “So, diliňi sal?” No oj ačhelas furt pre peskero lav a phenelas, hoj oda hin čačo. On palis phende: “Oda leskero aňjelos hin.”

¹⁶ O Peter mek furt durkinelas. Sar phundrade, dikhle les a igen pes čudalinenas.

¹⁷ Ov lenge sikada le vasteha, hoj te čhiten a chudľa lenge te vakereľ, sar les o Raj iľa avri andral e bertena a phendä: “Den ada te džanel le Jakoboske the le phralenge.” Palis geľa pre aver than.

¹⁸ Sar vidňisalila, daranas pes o slugađa a chudle pes maškar peste te vesekedinel, bo na džanle, so pes ačhila le Peteriha.

¹⁹ O Herodes les diňa te rodel. Sar les na arakhľa, vičindä peske le slugaden, hoj lendar te phučel, so pes ačhila. Palis len diňa te murdarel. Paloda odgeľa andral e Judsko te bešel andre Cezarea.

O Herodes merel

²⁰ O Herodes chalas choľi pro Tirčana the pro Sidončana, ale on pes savore jekhetane sthode a avle pal leste, bo lenas o chaben le kraliskera phuvatar. Sar imar prevakerde le Blastus, le kraliskere nekbedere manušes a dochudle les pre peskeri sera, mangle le Herodes vaš o smirom.

²¹ Palis, sar avľa oda džives, urďa pes o kralis andre kraliskere gada, bešľa peske pro tronos a prevakerďa ke lende.

²² A o manuša zoraha vrisकिनenas: “Kada hin hangos le Devleskero, nane manušeskero!”

²³ Androda o aňjelos le Rajeskero les ode pro than marda, bo na diňa e slava le Devleske. Chanas les o kirme a mula.

²⁴ O lav le Devleskero buter šundolas a dodžalas furt buteder maškar o manuša.

²⁵ Sar imar o Barnabaš the o Saul dokerde oda, pre soste sas bičhade, gele het andral o Jeruzalem. Iľe peha le Jan, saves vičinenas the Marek.

13

O Barnabaš the o Saul bičhade avri

¹ Andre khangeri andre Antiochija sas proroka the učiteľa o Barnabaš, o Šimon, saves vičinen Kalo, o Lucius andral e Cirenija, o Manahem (savo sas avriбарardo paš o guverneris Herodes) the o Saul.

² Sar služinenas le Rajeske a poscinenas, phendä lenge o Sentno Duchos: “Oden mange le Barnabaš the le Saul pre odi buči, pre savi len me kidňom avri.”

³ Akor poscinenas, modlinenas pes, thode pre lende o vasta a premukle len.

O drom andro Ciprus

⁴ On sas bičhade le Sentne Duchostar a avle tele andre Seleukia a odarik gele la loďaha pro ostrovos Ciprus.

⁵ Sar avle andro Salamis, vakerenas o lav le Devleskero andre le Židengere sinagogi. O Jan sas lenca a pomožinelas lenge.

⁶ Sar pregele calo ostrovos dži andro Pafos, arakhle ode varesave čarodejňikos, falošne prorokos. Ov sas o Židos Barjezus

⁷ a sas le guverneriha, savo sas godaver murš a vičinelas pes Sergius Pavlus. A o guverneris peske vičindä le Barnabaš the le Saul, bo kamelas te šunel le Devleskero lav.

⁸ Ale o Elimas, o čarodejňikos (bo avke pes prethovel leskero nav) lenge ačhelas pro lav a kamelas te odleľ le guverneris andral o pačaben.

⁹ Akor o Saul, savo pes vičinel the Pavol, sas pherardo le Sentne Duchoha. Dikhľa pre leste

¹⁰ a phendä: “Tu sal le bengeskero čhavo, pherdo andro klamišagos the džungipen – tu, savo džas pre dojekh čačipen. Kana preačheha te previsarel o čače droma le Devleskere?”

¹¹ Avke akana, dikh! Avla pre tu o vast le Rajeskero: Korisaŀoha a na dikheha pre varesavo časos o kham!” A takoj pre leste avla o kalipen, phirelas pašal peste a rodelas, ko les šaj lidžal vastestar.

¹² Sar dikhla o guverneris, so pes ačhila, pačandila a čudalinelas pes upral le Rajeskero sikaviben.

Andro foros Antiochija

¹³ Palis o Pavol the ola, save sas leha, gele la lodaha andral o Pafus a gele andro foros Perga andre Pamfilija. Ale o Jan (saves vičinenas the Marek) lendar odgela andro Jeruzalem.

¹⁴ Andral e Perga gele andro foros Antiochija andre Pisidija. Pro Šabbat (sombatone) gele andre sinagoga a bešle peske.

¹⁵ Sar imar pregende andral o Zakonos the andral o Proroka, bičhade pal lende ola, save lidžan e sinagoga, hoj lenge te phenen: “Phralale, te tumen hin varesavo lav, so šaj pomožinel le manušenge, phenen lenge!”

¹⁶ Akor uštila o Pavol, sikada le vasteha, hoj te šunen a phenda: “Muršale andral o Izrael the tumen, save pes daran le Devlestar, šunen!”

¹⁷ Le Izraeloskero Del peske kidna avri amare daden a hazdna len upre, akor sar dživenas sar cudzinci andre Egiptsko phuv a peskera bara zoraha len ila odarik avri.

¹⁸ Paloda pre pušta o Del likerelas avri oleha, so on kerenas vaj saranda (40) berš.

¹⁹ Palis zničinda epta naroden andre phuv Kanaan a odi phuv le Izraelitenge rozulađa.

²⁰ A paloda vaj štar šel the penda berš (450) len delas sudcen dži paš o prorokos Samuel.

²¹ Akorestar peske mangesan kralis a o Del lenge diňa pro saranda (40) berš le Saul. Ov sas le Kišoskero čhavo andral o kmeňos Benjamin.

²² Sar les palis ila het, diňa lenge le David kraliske, pal savo diňa svedectvo a phenda pre leste: *‘Arakhlom le David, le Izajoskere čhas, muršes pal miro jilo, savo furt kerel miri vola.’*

²³ Andral leskero potomstvos ačhada o Del le Ježiš sar Spasifelis, avke sar diňa o lav le Izrael.

²⁴ O Jan imar anglo Ježiš phenelas savore Izraelitenge, hoj pes te visaren le binendar a te den pes te bolel.

²⁵ Sar imar o Jan dokerelas peskeri buči, phenda: ‘Me na som oda, ko tumenge gondolinen, hoj som. Ale dikhen, pal ma avel oda, kaske na som hodno te phundravel o kamašli pro pindre.’

²⁶ Phralale, čhave le Abrahamoskere, the tumen, save pes daran le Devlestar! Tumenge hin bičhado kada lav, so tumen šaj zachrañinel.

²⁷ Bo ola, save bešen andro Jeruzalem, the lengere vodci les na prindžarde, ale aleha, hoj les odsudzinde, pes ačhile o lava le prorokengere, so pes genel sako Šabbat.

²⁸ Na arakhle pre leste nič, vaš soske mušinda te merel, ale on the avke mangesan le Pilat, hoj les te del te murdarel.

²⁹ Sar imar dokerde savoro, so hin pal leste pisimen, ile les tele pal o kerestos a thode les andro hrobos.

³⁰ Ale o Del les uštađa andral o meriben

³¹ a palis ov pes buter dživesa sikavelas olenge, save andral e Galileja avle jekhetane leha andro Jeruzalem. On hine akanake leskere švedki anglo nipi.

³² The amen tumenge phenas: Oda lav, so o Del diňa amare daden,

³³ akana dolikerđa amenge, lengere čhavage, bo uštađa le Ježiš andral o meriben. Avke sar hin pisimen andro dujto Žalm: *‘Tu sal miro čhavo, me adadžives ačhilom tiro Dad.’*

³⁴ Oda, hoj les uštađa andral o meriben, hoj te na kirňol leskero felos andro hrobos, phenda kavke: *‘Dava tumen sentne the lačhe požehnařja, so diňom le David.’*

³⁵ A phenel pre aver than: *‘Tu na domukeha tire sentnoneske, hoj leske te kirňol o felos andro hrobos.’*

³⁶ O David andre peskero pokoleņje kerđa le Devleskeri vola. Sar muľa, sas thodo paš peskere dada a leskero felos kirňila andro hrobos,

³⁷ ale oleske, kas o Del uštađa andral o meriben, o felos na kirňila.

³⁸ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj prekal leste tumenge šaj el omdukle o bini the savoro, sostar tumen našti ospravedlňindas le Mojžišoskero Zakonos.

³⁹ Andre leste hin ospravedlňimen sako, ko pačal.

⁴⁰ Merkinen pre peste, hoj te na avel pre tumende oda, so imar anglal phende o Proroka:

⁴¹ *'Dikhen, tumen, save asan le Devlestar, čudalīnena tumen a merena! Bo andre tumare dživesa kerava vareso baro, soske tumen na pačana, choc te tumenge vareko pal oda vakerela.'* "

⁴² Sar avenas avri andral e sinagoga, mangelas len o manuša, hoj lenge buter pal oda te vakeren the pre aver Šabbat.

⁴³ Sar pes rozgele andral e sinagoga, but Židi the manuša, save priile o Židoviko pačaben, džanas pal o Pavol the pal o Barnabaš. On lenca vakerenas a phenenas lenge, hoj te ačhen andre le Devleskero lačhipen.

⁴⁴ Pre aver Šabbat pes zgele vaj calo foros te šunel le Devleskero lav.

⁴⁵ Sar dikhle o Židi ole but nipen, avla andre lende e zavist. Chudle te vakerel pre oda, so vakerelas o Pavol, previsarenas leskere lava a namištes vakerenas pre leste.

⁴⁶ Ale o Pavol the o Barnabaš na daranas te phenel: "Tumenge pes mušinda ešeb (peršo) te vakerel le Devleskero lav. Ale te o lav tumen na kamen a korkore tumendar odčhiven o večno dživipen, oddžas tumendar a džas ko manuša, save nane Židi.

⁴⁷ Bo amenge o Raj avke prikazinda: *'Thodom tut, hoj te lidžas e zachrana savore narodenge dži andro posledno agor la phuvake.'* "

⁴⁸ Sar oda šunde o Nažidi, radisalonas a lašarenas o lav le Rajeskero. A pačandile savore, save sas avrikidle andro večno dživipen

⁴⁹ a o lav le Rajeskero pes rozlidžalas pal cali odi phuv.

⁵⁰ Ale o Židi marde upre le pobožne the anglune džuvlen the le foroskere vodcen pre oda, hoj te džan pro Pavol the pro Barnabaš, a tradle len avri andral peskeri phuv.

⁵¹ Vašoda on marde tele o prachos pre oda than pal peskere pindre a gele andre Ikonija.

⁵² A o učeñika sas pherarde le radišagoha the le Sentne Duchoha.

14

O Pavol the o Barnabaš andre Ikonija

¹ The andre Ikonija pes ačhila oda, hoj gele andre Židoviko sinagoga a sar vakerenas, pačandile igen but Židi the Greki.

² Ale o Židi, save na pačandile, marde upre le Nažiden a choľarde len pro phrala.

³ O apoštola ačhile ode buter časos a vakerenas bi e dar o lav pal le Devleskero lačhipen (milost). A o Raj pes pridžanelas ke lende avke, hoj pes ačhenas bare divi the zazraki prekal lengere vasta.

⁴ O nipi andro foros pes rozulade: Jekh sas le Židenca a dujte le apoštolenca.

⁵ O Židi, o Nažidi the lengere vodci peske phende, hoj džana pre lende a čhivkerena andre lende le barenca.

⁶ Ale on pes olestar dodžanle a denašle andre phuv Likaonija, andro fori Listra the Derbe the andro phuva ode pašes

⁷ a vakerenas ode o evaņjelium.

Andre Listra

⁸ Andre Listra bešelas varesavo muřš, savo sas kalika pro pindre, kanastar uliľa (pes narodzinda), a mek šoha (ñikda) na phirda.

⁹ Oda manuř šunelas le Pavol te vakerel a ov pre leste dikhľa. Sar dikhľa, hoj les hin pačaben, hoj řaj el sastardo,

¹⁰ vičinda: "Uřti upre a ačh pre tire pindre!" Ov chučila upre a phirelas.

¹¹ A sar dikhle o nipi, so kerđa o Pavol, chudle te vriskinel a phende andre le Likaonengeri čhib: "O devla pes sikade sar manuša a avle tele paš amende!"

¹² Le Barnabaš vičinenas Zeus a le Pavol Hermes, bo ov lidžalas o lav.

¹³ O rařaj andral o Zeosokero chramos, so sas anglo lengero foros, anda biken the venci ke brana a ov the o nipi kamle le apoštolenge te obetinel.

¹⁴ Ale sar oda šunde o apoštola o Barnabaš the o Pavol, čhingerde pre peste o gada, denašle mařkar o nipi

¹⁵ a vičinenas: "Muřšale, so oda keren? Se the amen sam ča manuša avke sar the tumen. A vakeras tumenge o evaņjelium, hoj te visafon kale mule modlendar ko džido Del, savo kerđa o ņebos the e phuv the o moros the savoro, so andre hin.

¹⁶ Andre čirlatune časi mukelas te džal savore naroden lengere dromenca,

¹⁷ no the avke na preačhelas o Del te del te džanel pal peste. Kerelas o lačhipen, delas o briřind andral o ņebos the ulipen pro maľi, pherarelas amen le chabeneha the le radišagoha andro jile!"

¹⁸ Kale lavenca len varesar phares prevakerde a zaačhade, hoj lenge te na obetinen.

¹⁹ Ale paloda avle o Židi andral e Antiochija the andral e Ikonija a marde upre le nipen. Čhivkerenas le barenca andro Pavol, ligende les avri andral o foros a gondolinenas peske, hoj muľa.

²⁰ No sar ačhile o učeňika pašal leste, uštıla a geľa lenca andro foros. A pre aver džives geľa le Barnabaših a andro Derbe.

Aven pale andre Antiochija

²¹ Sar imar dovakerde o evaňjelium andre ola foros a kerde but učeňiken, visarde pes pale andre Listra, andre Ikonija the andre Antiochija.

²² Ode zoralarenas le učeňiken pro duchos a povzbudzinenas len, hoj te ačhen andro pačaben. Phenenas lenge, hoj andre le Devleskero kraľišagos musaj te džal prekal o but pharipena.

²³ Andro khangera la modlitbaha the le postoha kidenas avri le phurederen. Palis len denas andro vasta le Rajeske, andre savo pačandile.

²⁴ Sar pregele e phuv Pisidija, doavle andre phuv Pamfilija.

²⁵ Sar dovakerde o lav andre Perga, gele andre Atalija.

²⁶ Odarik gele la lođaha pale andre Antiochija. Angloda ole forostar sas bičhade avri, sar o phrala len dine andre le Rajeskere vasta ke buči, so akana dokerde.

²⁷ Sar doavle, zgele pes le manušenca andre khangeri a vakerenas lenge, so kerđa lenca o Del a sar phundrađa le Nažidenge o drom ko pačaben.

²⁸ Ačhile ode le učeňikenca but časos.

15

O apoštola pes arakhen andro Jeruzalem

¹ Andral e Judsko avle tele varesave džene a sikavenas le phralen, hoj našti ena zachraňimen, te pes na občhinena (obrezinena) avke, sar oda diňa o Mojžiš.

² Vašoda pes lenca vesekedinenas o Pavol the o Barnabaš. Dovakerde pes, hoj o Pavol the o Barnabaš the vareko lendar te džal ola vecaha upre andro Jeruzalem ko apoštola the ko phuredera.

³ Akor len bičhada e khangeri a gele prekal e Fenicija the Samarija. Vakerenas pal oda, hoj the aver narodi pes visarde ko Del a savore phralen sas baro radišagos olestar.

⁴ Sar doavle andro Jeruzalem, priiľa len e khangeri, o apoštola the o phuredera a phenenas lenge avri savoro, so lenca kerđa o Del.

⁵ Ale varesave le Farizejendar, save pačandile, uštıla a phenenas le manušenge: “Ola manuša, save nane Židi, pes mušinen te občhinel a kempel lenge te prikazinel, hoj te dolikeren le Mojžišoskero Zakonos.”

⁶ Akor pes o apoštola the o phuredera zgele, hoj pal oda te gondolinen.

⁷ Paloda, sar imar buter vakerenas, uštıla o Peter a phenda lenge: “Phralale! Tumen džanen, hoj o Del man kidňa avri tumendar anglo but časos, hoj mandar te šunen the aver nipi o evaňjelium a te pačan.

⁸ O Del, savo prindžarel o jile, sikada, hoj len prilale oleha, hoj len diňa le Sentne Duchos avke sar the amen.

⁹ Ov kerđa lenca avke sar the amenca, sar žužarda lengere jile le pačabnaha avke sar amare.

¹⁰ Kamen akana te choľarel le Devles oleha, hoj thoven pre meň le učeňikenge ola phare prikazi, so na birinenas te lidžal aňi amare dada, aňi amen?

¹¹ Na! Amen pačas, hoj prekal o lačhejileskeriben (milost), so del o Raj o Ježiš Kristus, avaha zachraňimen avke sar the on.”

¹² Savore ola but manuša preačhile te vakerel akor, sar šunde le Barnabaš the le Pavol te vakerel, save bare đivi the zazraki kerđa o Del prekal lende maškar o manuša, save nane Židi.

¹³ Sar preačhile te vakerel, phenda o Jakob: “Phralale, šunen man!

¹⁴ O Šimon akana vakerelas pal oda, sar peske o Del ešebnovar (peršovar) kidňa avri manušen le Nažidendar, hoj te aven leskere nipi.

¹⁵ Oleha pasinen the o lava le Prorokengere, sar hin pisimen:

¹⁶ *Palis avava pale a ačhavava o rozpelo kher le Davidoskero. Oda, so hin tele čhido, pale ačhavava a thovava les te ačhel pre peskero than,*

¹⁷ *hoj the okla manuša te roden le Rajes: Savore, save nane Židi, saven vičindom, hoj te aven mire. Avke phenel o Raj, savo kerel kada savoro’.*

¹⁸ Imar čirlastar pes oda džanel.

¹⁹ Vašoda phenav, hoj na kempel te kerel pharipen le Nažidenge, save pes visarde ko Del,

²⁰ ale kempel lenge te pisinel lil a te phenel andre, hoj te na keren lubipen, te na chan o rat, oda, so hin obetimen le modlenge, aňi o mas le tasade džvirinendar.

²¹ Bo le Mojžišoskero Zakonos pes imar čirla genel sako Šabbat (sombat) andro sinagogi a leskere lava vakeren andre dojekh foros.”

O lil le Nažidenge andre Antiochija

²² Akor o apoštola the o phuredera the cali khangeri peske phende, hoj ela mištes te kidaha avri amendar muršen a bičhavaha len andre Antiochija. Bičhade le Barnabaš the le Pavol a lenca bičhade le Juda, saves vičinen Barsabaš, the le Silas, save sas anglune murša maškar o phrala.

²³ Pisinde a bičhade lenca kada lil: “O apoštola, o phuredera the o phrala andral o Jeruzalem pozdravinen le phralen andral o aver narodi andre Antiochija, Sirija the Cilicija.

²⁴ Šundam, hoj varesave džene amendar tumen na den smirom le lavenca a previsarde tumare goda, bo phenen, hoj tumen te občinen (obrezinen) a te dolikeren o Zakonos. Ale ameng lenge nič na phendam,

²⁵ vašoda pes savoredžene jekhetane dovakerdam, hoj kidaha avri muršen a bičhavaha len ke tumende le Barnabaših a the le Pavloha. On hine amare phrala, save kamas,

²⁶ murša, save dine peskere dživipena vaš o nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero.

²⁷ Vašoda bičhavas le Juda the le Silas, hoj the on korkore tumenge oda te phenen. ²⁸ Bo le Sentne Duchoske the amenge pes avke dičholas, hoj te na das tumenge ņisavo pharo prikazis, ča oda, so igen kempel:

²⁹ Hoj te na keren lubipen, te na chan o rat, oda, so hin obetimen le modlenge, aňi o mas le tasade džvirinendar. Te kada savoro dolikerena, mištes kerena. Ačhen Devleha!”

³⁰ Sar pes rozgele, doavle andre Antiochija, zvičinde le manušen andre khangeri a dine lenge o lil.

³¹ Sar les pregende, radisaľile oleske.

³² The o Juda the o Silas sas proroka, vašoda podhazdenas le phralen andro pačaben a but lavenca len zoralarenas.

³³ Sar imar ode ačhile varesavo časos, rozgele pes le phralenca andro smirom a gele pale ke ola, save len bičhade.

³⁴ [No o Silas dikhelas avke, hoj ode te ačhel.]

³⁵ The o Pavol a Barnabaš ačhile andre Antiochija a sikavenas. On the but aver džene vakerenas le Rajeskero lav.

O Barnabaš pes rozdžal le Pavloha

³⁶ Pal vajkeci dživesa phenda o Pavol le Barnabašiske: “Džas ča pale te dikhel amare phralen pal savore fori, savenge vakerdam le Rajeskero lav, a dikhaha, sar lenge džal.”

³⁷ O Barnabaš kamla, hoj peha te len le Jan, saves vičinen the Marek.

³⁸ Ale le Pavloske pes dičholas avke, hoj les na kempel peha te lel. Bo anglođa odgeľa lendar, sar sas andre Pamfilija a buter lenca na služinelas.

³⁹ Prekal oda pes vesekedinenas maškar peste avke, hoj pes rozgele. O Barnabaš peha iľa le Marek a gele pre lođa andro Ciprus,

⁴⁰ ale o Pavol peske kidňa avri le Silas. O phrala pes modlinenas vaš lende a dine len andre le Rajeskere vasta a avke gele het.

⁴¹ Ov phirelas pal e Sirija the Cilicija a podhazdelas o khangera andro pačaben.

16

O Pavol lel peha le Timoteus

¹ Avke doavľa o Pavol andre Derbe the Listra. Ode sas varesavo učeňikos, savo pes vičinelas Timoteus. Leskeri daj sas pačabnaskeri Židkiňa a leskero dad sas Grekos.

² O phrala andral e Listra the Ikonija pal leste mištes vakerenas.

³ O Pavol kamla, hoj leha te džal pro drom. Avke občinda (obrezinda) les prekal o Židi, save ode bešenas, bo sako džanelas, hoj leskero dad sas Grekos.

⁴ Sar phirenas pal ola fori, phenenas lenge, hoj te dolikeren oda, so phende o apoštola the o phuredera andral o Jeruzalem.

⁵ O khangera zoralonas andro pačaben a džives so džives sas buter džene.

O drom andre Macedonija

⁶ O Sentno Duchos lenge na domukla te vakerele o lav andre Azija, vašoda pregele e Galatsko phuv the e Frigija.

⁷ Sar avle andre phuv Mizija, kamenas te džal dureder andre Bitinija, ale o Duchos le Ježišoskero lenge na domukla.

⁸ Avke pregele e Mizija a avle tele andre foros Troada.

⁹ Ode dikhla o Pavol rači videňje: Varesavo muřš, Macedončanos, ačhelas a mangelas les: "Av andre Macedonija a pomožin amenge!"

¹⁰ Sar dikhla o videňje, takoj paloda rodahas drom, sar te džal andre Macedonija. Avke amen oleske ačaľuvahas, hoj o Raj amen ode vičinda, hoj lenge te vakeras o evaňjelium.

¹¹ Akor geľam la lođaha andral e Troada rovnones pro ostrovos Samotrake a pre aver džives andro Neapolis andre Macedonija.

E Lidija pačal

¹² Odarik geľam andro Filipi, so hin ešebno (peršo) foros andre Rimanengeri provincija Macedonija. Samas andre oda foros vajkeci dživesa.

¹³ Pro Šabbat (sombatone) geľam pal e foroskeri brana paš o paňi, kaj peske gondolinenas, hoj pes zdžana o Židi pre modľitba. Bešlam peske a vakerahas le džuvľenca, save pes ode zgele.

¹⁴ Šunelas amen varesavi džuvľi, savi pes vičinelas Lidija, savi bikenelas o lole pochšana a sas andral o foros Tijatira. Oj pes daralas le Devľestar a o Raj lake phundrada o jilo, hoj mištes te ačahal oda, so vakerele o Pavol.

¹⁵ Sar pes holda oj the savore manuša andral lakero kher, mangelas amen: "Te phenen pal mande, hoj man hin pačaben andro Raj, akor aven andre miro kher a bešen ke mande." A prevakerda amen.

O Pavol the o Silas andre bertena

¹⁶ Ačhila pes, sar džahas pre modľitba, hoj pes amenca arakhla varesavi čhaj, sava sas vraščengero duchos. Sar vražinelas, zarodelas peskere rajenge bare love.

¹⁷ Oj phirelas pal o Pavol the pal amende a vriskinelas: "Kala manuša hine o služobňika le Někbaredere Devľeskere a on tumenge phenen, sar šaj aven zachraňimen!"

¹⁸ Kada kerelas but dživesa. O Pavol pre oda cholisaliľa, vašoda visaliľa a phenda ole duchoske: "Prikazinav tuke andro nav Ježiš Kristus, džal andral late avri!" A o duchos latar takoj geľa het.

¹⁹ Ale sar dikhle lakere raja, hoj oleha našade o love, chudle le Pavol the le Silas a ľidžanas len pro placos anglo nekbarer manuša ole foroske.

²⁰ Ande len anglo veliteľa a phende: "Kala manuša hine Židi a keren vzbura andre amaro foros

²¹ a sikaven o zviki, so amen o Rimana naši aňi prilas, aňi dolikeras."

²² Androda džanas pre lende the o nipi a o sudci cirdle tele pal lende o gada a dine len le pacenca te mareľ.

²³ Sar imar len but marde, čhide len andre bertena a le stražňikoske phende, hoj len mištes te stražinel.

²⁴ Sar chudla o stražňikos oda prikazis, čhida len andre andruňi bertena a o pindre lenge zaphandľa andro kaštune kľigina.

²⁵ Ale pal jepaš rat o Pavol the o Silas pes modľinenas a giľavenas o giľa pre le Devľeskeri chvala a o bertenoša len šunenas.

²⁶ Jekhvareste razisaliľa e phuv avke, hoj la bertenakere zakľadi pes čhalade. Takoj phundrile savore vudara a savore puta pes otkerde.

²⁷ Sar ušľila o stražňikos a dikhla, hoj savore vudara andre bertena hine phundrade, cirdňa avri e šabľa a kamľa pes te murdarel. Gondolinelas peske, hoj o bertenoša denašle.

²⁸ Ale o Pavol vičinda zorale hangoha: "Ma ker tuke nič nalačo, bo savore sam ade!"

²⁹ Sar peske mangľa e lampa, denašľa andre a peľa predarandutno anglo Pavol the Silas.

³⁰ Ligenda len avri a phenda: "Rajale, so kempel te kerel, hoj te avav zachraňimen?"

³¹ On leske phende: "Pača andro Raj Ježiš Kristus a aveha zachraňimen tu the calo tiro kher!"

³² Vakerenas leske the savorenge andre leskero kher le Rajeskero lav.

³³ Sar mek sas rači, iła len a thođa (omorde) lenge avri o rani. A takoj paloda pes diña te bolel ov the savore andre leskero kher.

³⁴ Pałis len iła upre andre peskero kher; thođa lenge pro skamind o chaben a radisałolas ala peskera famelijaha, hoj pačandila andro Del.

³⁵ Sar sas džives, bičhade o sudci le slugađen, hoj te džan te phenel: “Premuk kale manušen!”

³⁶ O stražnikos la bertenakero phenda le Pavloske: “O sudci bičhade le slugađen, hoj tumen te premukav. Avke akana džan avri andro smirom.”

³⁷ Ale o Pavol lenge phenda: “Ešeb (peršo) amen marde angle savore nipi a aňi amen na sudzinde, choc te sam Rimaňike občana! A paloda amen čhide andre bertena, ale akana amen počoral traden avri?” Na. Mušinen te avel a korkore amen te lidžal adarik.

³⁸ O slugađa dine te džanel ola lava le sudcenge. On pes predarandile, sar šunde, hoj hine Rimaňike občana.

³⁹ On avle a odmangle pes lenge. A sar len odligende avri, mangelas len, hoj te džan het andral o foros.

⁴⁰ Sar avle avri andral e bertena, gele ke Lidija, dikhle le phralen a radisałile lenge. Pałis gele het.

17

O apoštola andre Tesalonika

¹ Sar pregele prekal o fori Amfipolis the Apolonija, avle andre Tesalonika, kaj sas e sinagoga le Židengeri.

² Avke sar furt kerelas, o Pavol geła maškar lende a trival pal peste pro Šabbat lenca vakerelas pal oda, so hin pisimen.

³ Sikavelas lenge andral o Devleskero Lav, hoj te achaloň, hoj o Kristus mušinda te cerpinel a pro trito džives te ušel andral o meriben. Phenda: “Oda Ježiš, pal savo me tumenge vakerav, hin o Kristus.”

⁴ Varesave lendar pačandile a pridine pes ko Pavol the ko Silas. Lenca pačandile mek but Greki, save pes daranas le Devlestar, the but anglune džuvla.

⁵ Ale o hamišne (žarlive) Židi peske ile pal e ulica varesave živaňen, hoj te maren upre le manušen the calo foros. Gele pro Jasonskero kher a kamle te anel le Pavol the le Silas anglo nipi.

⁶ Sar len na arakhle, ile le Jason the varesave phralen anglo uradňika ole foroske a vrisकिनenas: “Kala, save upre maren calo svetos, avle the kade⁷ a o Jason len priiła andre peskero kher. Kala savore džan pro Cisariskere zakoni, bo phenen, hoj aver dženo, o Ježiš, hino kralis!”

⁸ Kavke marde upre le nipen the le uradňiken andral oda foros, save oda šunenenas.

⁹ Ispidle pro Jason the pro phrala, hoj te den o love, pałis len premukle.

Andre Berea

¹⁰ O phrala takoj rači bičhade le Pavol the Silas andre Berea. Sar ode doavle, gele andre Židoviko sinagoga.

¹¹ On sas buter otkerde prekal oda sar okla andral e Tesalonika. Priile o lav radišagoha a sako džives rodenas avri andral le Devleskero Lav, či oda hin čačes avke.

¹² Avke pačandile but džene lendar, the mek but anglune džuvla the murša andral e Grecko.

¹³ Ale sar pes dodžanle o Židi andral e Tesalonika, hoj o Pavol the andre Berea vakerel le Devleskero lav, avle the ode a marenas upre le manušen, hoj te džan pre lende.

¹⁴ Akor o phrala takoj bičhade le Pavol, hoj te džal dži ko moros. Ale o Silas the o Timoteus ačhile ode.

¹⁵ Ola, save džanas le Pavloha, les ligende dži andro Ateni. On pes visarde andre Berea a ile le Pavlostar prikazis prekal o Silas the Timoteus, hoj so neksigeder te aven pal leste.

O Pavol andro Ateni

¹⁶ Medik len o Pavol užarelas andro Ateni, leskero duchos andre leste cholisałolas, sar dikhla, hoj andro foros hin pherdo modli.

¹⁷ Vašoda vakerelas andre sinagoga le Židenca the olenca, save pes daranas le Devlestar. The pro placos vakerelas sako džives olenca, save odarik ča avke predžanas.

¹⁸ Chudle pes leha te vesekedinel varesave filozofa the mudrci: O Epikurejci the Stoici. Jekh phenenas: “So kamel kada beblošis te phenel?” A aver phenenas: “Avke oda dičhol,

hoj vakerel pal varesave aver devla.” Bo o Pavol lenge vakerelas pal o Ježiš the pal o ušfiben andral o meriben.

¹⁹ Chudle les, ligende les pro Areopagos a phende: “Kamas te džanel, so oda hin oda nevo sikaviben, so tu vakeres.

²⁰ Bo oda, so šunen amare kana, hin vareso, so mek na šundam. Vašoda kamľamas te džanel, sar oda hin.”

²¹ Bo savore Atenčana the o cudze manuša, save ode bešenas, pre űisoste avreste na užarenas, ča pre oda, hoj te šunen abo te phenen vareso nevo.

²² Akor o Pavol terđila maškaral pro Areopagos a phenda: “Muršale andral o Ateni! Pal savoreste dikhav, hoj san igen pobožna manuša.

²³ Sar phiravas pal o foros, predikhavas mange tumare sentne thana a arakhlom the oltaris, pre savo hin pisimen: ‘Le devleske, saves na prindžaras.’ Oles, kas tumen lašaren, ale na prindžaren, pal oda tumenge me vakerav.

²⁴ O Del, savo kerđa o svetos the savoro, so andre hin, ov hin o Raj le űeboske the la phuvake a na bešel andro chrami kerde le manušengere vastendar.

²⁵ Aűi pes leske na služinel le manušeskere vastenca, sar te leske vareso kamplahas, bo ov korkoro del savoreske o dživipen, o dichos the savoro.

²⁶ Ov kerđa jekhe ratestar savore manušen, hoj te bešen pal cali phuv. Diňa le manušen časos, keci te dživel, the o than, kaj te bešel.

²⁷ O Del oda kerđa, hoj o manuša les te roden, hoj šaj pes te nacirden ke leste a te arakhen les. Se ov nane dur űikastar amendar.

²⁸ Bo andre leste dživas, čhalavas pes a sam. Avke sar oda phende the varesave tumare basűika: ‘Bo amen sam the leskero potomstvos.’

²⁹ Akor te sam le Devleskero potomstvos, našűi peske gondolinas, hoj o Del dičhol avri sar vareso le somnakastar, le rupostar, abo le barendar – sar oda, so o manuš gondolinda avri a kerđa peskere vastenca.

³⁰ O Del imar na leperel ola časi, sar o manuša na prindžarahas leskeri voľa, ale akana phenel savore manušenge všadzik, hoj pes te visaren peskere nalače dromendar.

³¹ Bo diňa jekh džives, andre savo sudzinela spravodlišagoha calo svetos prekal o jekh murš, saves pre oda kidňa avri. O Del čačas oda sikađa savorenge oleha, hoj les uštađa andral o meriben.”

³² Ale sar šunde oda, hoj les uštađa andral o meriben, chudle varesave džene te asal, ale aver džene phende: “Kamas tut pal oda te šunel te vakerel the dujtovar.”

³³ Avke o Pavol geľa lendar het.

³⁴ No varesave murša pes pridine ke leste a pačandile. Maškar lende sas o Dionis Areopagitas the e džuvli Damaris a lenca mek aver.

18

O Pavol andro Korint

¹ Paľis odgeľa o Pavol andral o Ateni a avľa andro foros Korint.

² Ode arakhlľa varesave Židos, o Akvilas, savo sas andral o Pontus a nadočirla avľa peskera romňaha la Priscillaha andral e Talijaűiko. Soduj džene ode avle, bo o Cisarıs Klaudius diňa avri oda, hoj savore Židi mušinen te džal het andral o Rim. O Pavol pes pridiňa paš lende,

³ a vašoda, hoj džanelas te kerel o stani avke sar on, bešelas ke lende a kerelas lenca.

⁴ Vakerelas andre sinagoga sako Šabbat (sombat) a prevakerelas le Židen the le Greken.

⁵ Sar avle andral e Macedonija o Silas the o Timoteus, o Pavol diňa calo peskero časos pre oda, hoj te vakerel o lav a te svedčinel le Židenge, hoj o Ježiš hino Kristus.

⁶ Ale sar pro Pavol o Židi džanas a namištes vakerenas pre leste, o Pavol razinda avri peskere gađa le prachostar a phenda lenge: “Tumaro rat pre tumaro šero! Me som žužo olestar. Akanastar džava ko manuša, save nane Židi.”

⁷ Odgeľa odarik a geľa andro kher ko Titus Justus, savo lašarelas le Devles. Leskero kher sas igen pašes paš e sinagoga.

⁸ O Krispus, angluno andral e sinagoga, pačandila le Rajeske caľa peskera famelijaha. A sar šunenas, but aver manuša andro Korint pačanas a denas pes te boel.

⁹ O Raj phenda le Pavloske rači andro videűje: “Ma dara tut. Vaker a ma av čhit!

¹⁰ Bo me som tuha a űiko pre tu na thovela o vast, hoj tuke te kerel vareso nalačo, bo hin man andre kada foros but manuša.”

¹¹ A ačhila ode berš the šov čhon a sikavelas len le Devleskero lav. ¹² Ale sar sas o Gallion guverneris andre Achaja, ušfile o Židi jekhetane pro Pavol a ligende les pro sudos.

¹³ Phende: “Kada marel upre le manušen, hoj te lašaren le Devles avke, sar o Zakonos na domukel!”

¹⁴ Sar imar o Pavol kamla te prevakerel, phenda o Gallion le Židenge: “Židale! Te kerda vareso nalačo, abo te na dolikerda amaro Zakonos, šundomas tumen avri, avke sar kempel.

¹⁵ Ale te tumen vesekedinen vaš o lava, vaš o nava the vaš tumaro Zakonos, oda hiñi tumari veka. Bo me na kamav te avel sudcas oleske.”

¹⁶ A čhida len odarik avri.

¹⁷ Akor chudle savore Židi le Sostenes, savo lidžalas e sinagoga, te marel pre oda than, kaj pes sudzinel. Ale o Gallion pre oda nič na phenda.

Pale andre Antiochija

¹⁸ O Pavol ode ačhila mek but dživesa a palis pes rozgeľa le phralenca. Geľa la lođaha andre Sirija a geľa leha e Priscilla the o Akvilas. Andre Kenchrea peske diňa te strihinel o bala, bo diňa ajso lav.

¹⁹ Sar avle andro foros Efezus, o Pavol len ode mukla a geľa korkoro andre sinagoga, kaj vakerelas le Židenca.

²⁰ Sar les mangelas, hoj ode te ačhel buter časos, ov na kamla.

²¹ Ale, sar pes lenca rozgeľa, phenda: “Te kamela o Del, avava pale ke tumende.” Avke geľa la lođaha andral o Efezus.

²² Sar doavľa andro pristavos Cezarea, geľa upre andro Jeruzalem te dikhel e khangeri a odarik geľa andre Antiochija.

²³ Sar ode imar ačhila varesavo časos, geľa pale dureder pal e Galatsko phuv a palis pal e Frigija a podhazdelas savore učeñiken andro pačaben.

O Apollo andro Efezus

²⁴ Varesavo Židos andral e Alexandrija, savo pes vičinelas Apollo, avľa andro Efezus. Ov sas murš, savo džanelas te vakerel a sas zoralo andro Devleskero lav.

²⁵ O Apollo sas imar avrisikado le Rajeskere dromeske. Ov sas igen horľivo andro duchos a vakerelas a sikavelas mištes pal o Raj Ježiš, ale prindžarelas ča le Janoskero bolipen.

²⁶ A chudľa bi e dar te vakerel andre sinagoga. Sar les šunde e Priscilla the o Akvilas, ile les ke peste a feder vakerde leske avri le Devleskero drom.

²⁷ Sar o Apollo kamla te džal andre Achaja, o phrala leske pomožinde oleha, hoj pisinde le učeñikenge andre Achaja, hoj les te prilén. Sar ode avľa, igen pomožinda oľenge, save pačandile prekal o lačhipen (milost) le Devleskero.

²⁸ O Apollo zorales phenelas pre godi le Židenge a anglo manuša sikavelas andro le Devleskero Lav, hoj o Ježiš hin o Mesijašis.

19

O Pavol andro Efezus

¹ Sar o Apollo sas andro Korint, o Pavol phirelas pal o brehengere phuva a avľa andro Efezus. Ode arakhľa varesave učeñiken

² a phenda lenge: “Chudľan le Sentne Duchos akor, sar pačandilľan?” On leske odphende: “Mek aňi na šundam, hoj hin o Sentno Duchos.”

³ Ov lendar phučľa: “Ta akor, save bolipnaha san bolde?” On odphende: “Le Janoskere bolipnaha.”

⁴ O Pavol phenda: “O Jan bolelas vašoda, hoj o manuša pes te visaren le binendar a phenelas lenge, hoj te pačan andre oda, ko avela pal leste, andro Ježiš Kristus.”

⁵ Sar oda šunde, dine pes te bolel andro nav le Rajeskero Ježišoskero.

⁶ Palis o Pavol pre lende thođa o vasta, avľa pre lende o Sentno Duchos a vakerenas andro čhiba the prorokinenas.

⁷ On savore sas vaj dešuduj (12) murša.

⁸ O Pavol geľa andre sinagoga a vakerelas ode bi e dar vaj trin čhon. Vakerelas the sikavelas len pal o krališagos le Devleskero.

⁹ Sar pes varesave na poddenas, na šunenenas a namištes vakerenas anglo manuša pal o Devleskero drom, odgeľa lendar. Kidňa avri le učeñiken a vakerelas lenca andre hala le Tiranoskeri.

¹⁰ Ada likerđa duj berš a savore, save bešenas andre provincija Azija, o Židi the o Greki, šunde le Rajeskero lav.

¹¹ O Del kerelas bare veci prekal o vasta le Pavloskero.

¹² Vašoda o manuša anenas ko nasvale o khosne the o leketi, savenca pes chudle le Pavlostar. O nasvalibena lendar takoj oddžanas a o nalače duchi lendar džanas avri.

Le Skevoskere čhave

¹³ Ale sas ode the varesave Židi, save phirenas foros forostar te tradel avri le duchen. On kamenas te tradel avri le nalače duchen andral o manuša andro nav le Rajeskero Ježišoskero a phenenas: "Prikazinas tumenge andro nav le Ježišoskero, pal savo o Pavol vakerel: Džan het!"

¹⁴ Kerenas oda o efa čhave le Skevaskere, savo sas o nekbareder Židoviko rašaj.

¹⁵ Ale o nalačo duchos lenge odphenda: "Le Ježiš prindžarav, the pal o Pavol džanav, ale ko san tumen?"

¹⁶ Oda manuš, andre kaste sas o nalačo duchos, len chudla a savoren ajci marda, hoj on lange the zmarde denašle andral oda kher.

¹⁷ Savore Židi the Greki, save bešenas andro Efezus, pes olestar dodžanle, avla bari dar pre savorende a lašarenas o nav le Rajeskero, le Ježišoskero.

¹⁸ But olendar, save pačandile, avenas a vakerenas avri o bini so kerenas.

¹⁹ Ola, save čarinenas, anenas peskere zvitki a labarenas len angle savorende. Sar gende, avle pre oda, hoj ola zvitki monas penda ezera (50 000) rupune.

²⁰ Avke le Devleskero lav barolas a zoralolas.

Džan pro apoštola

²¹ Sar pes kala veci dokerde, o Pavol peske phenda, hoj predžala e Macedonija the e Achaja a hoj palis džala andro Jeruzalem. Phenda: "Ačhava ode a palis mušinav te džal te dikhel o Rim."

²² A bičhađa andre Macedonija dujen olendar, save pašal leste kerenas, le Timoteus the le Erastos. No ov mek ačila varesavo časos andre Azija.

²³ Andre oda časos pes igen vesekedinenas andro Efezus o manuša vaš o evaňjelium.

²⁴ Bo varesavo manuš Demetrios kerelas e buči le rupeha. Ov kerelas cikne rupune khangerora la devliňake Dijanake a delas olen, save leske kerenas buči, but te zarodel.

²⁵ Ov pes lenca zgeľa a the mek avre manušenca, save kerenas kale vecenca, a phenda: "Muršale, tumen džanen, hoj kala bučatar amen but zarodas.

²⁶ Dikhen a šunen, hoj kada Pavol na ča andro Efezus, ale maj pal cali provincija Azija cirdňa upre but manušen a prevakerđa len. Ov phenel, hoj oda, so keren le manušengere vasta, nane devla.

²⁷ Akana na ča, hoj amari buči šaj našavas a polokes la ņikaske na kampela, ale mek the o chramos la bara devliňake la Dijanake pes na likerela vaš ņisoste a musarela pes e slava olake, kas lašarel cali Azija the calo svetos."

²⁸ Sar oda šunde, avla andre lende e choľi a vriskinenas: "Bari hiňi e Dijana andral o Efezus!"

²⁹ Andre calo foros kerenas bari vika a savoredžene jekhetane denašle andro teatros (divadlos). Cirdle pal peste the le Gajos the le Aristarchos, save sas Macedončana, a phirenas jekhetane le Pavloha.

³⁰ O Pavol kamla te džal maškar o manuša, ale o učeňika les na mukle.

³¹ The varesave uradňika andral e Azija, save sas leskere prijateľa, bičhade ke leste a mangle les, hoj te na džal andro teatros.

³² Avke sas, hoj dojekh lendar vriskinelas vareso aver, bo savoredžene sas sar diline a but lendar aňi na džanenas, soske pes zgele.

³³ O Židi cirdle avri le nipendar le Alexander a ispidle les anglal. O Alexander kerđa le vasteha, hoj te čiten a kamla te prevakerel ko manuša.

³⁴ Ale sar prindžarde, hoj hino Židos, chudle savoredžene vaj duj ori jekhetane te vriskinel: "Bari hiňi e Dijana andral o Efezus!"

³⁵ Sar o foroskero pisaris zaačhađa le manušen, phenda: "Muršale andral o Efezus, savore manuša džanen, hoj o foros Efezus likerel o chramos la bara Dijanake the ole sentne bareske, so peľa andral o ņebos.

³⁶ Vašoda, avl pes pre oda na del nič te phenel, kampel tumenge te zaačhel, hoj te na keren varesavo diliňipen.

³⁷ Bo andan kade kale manušen a on na vakerenas namištes pre tumari devli.

³⁸ Te hin le Demeter the olen, save hine leha, vareso pre varekaste, pre oda hin o foroskere sudi the o prokonzula. Ode pre peste mi vakeren avri.

³⁹ A te kamen mek vareso aver, oda pes dela te vakerel akor, sar vičinaha le manušen, hoj pes te zdžal pal o Zakonos.

⁴⁰ Bo amen šaj den andre vaš e vzbura, so pes ačhiła adadžives. Bo aňi na džanas sar te phenel avri, so pes ačhiła.” Pal ola lava rozmukla le manušen.

20

O drom andre Macedonija the Troada

¹ Sar pes imar preačhile te vesekedinel, vičinda o Pavol ke peste le učeníken, zoralfarda len, obchudle pes a palis odgeła andre Macedonija.

² Sar pregeła ola phuva, delas len zor andro pačaben butere lavenca a avla andro Grecko.

³ Ačhiła ode trin čhon a palis kamla te džal la lođaha andre Sirija. Vašoda, hoj o Židi pes pre leste kidenas, rozgondolinda pes, hoj avela pale prekal e Macedonija.

⁴ Džanas leha o Sopater le Pyrroskero čhavo andral e Berea, o Aristarchos the o Sekundus andral e Tesalonika, o Gajos andral o Derbe, o Timoteus a andral e Azija o Tichikus the o Trofimius.

⁵ On gele anglal a užarenas amen andre Troada.

Uštavel le Eutichus andral o meriben

⁶ Pal o Inepos, sar pes chal o bi o drožđengere mare, gelam la lođaha andral o Filipi a pandže dživesenca doavlam pal lende andre Troada, kaj ačhiłam efa džives.

⁷ Ešebno džives andro kurko, sar pes zgelam te phagerel o maro, o Pavol lenge vakerelas but o lav dži pal jepaš rat, bo pre aver džives kamla te džal het.

⁸ Andre upruno kher, kaj samas zgele, sas but lampi.

⁹ Jekh terno manuš, o Eutichus, bešelas andre oblaka. Vašoda, hoj o Pavol but vakerelas, cirdelas les pro soviben a zasuča avke zorales, hoj peła pal o trito poschodos tele. Sar les hazdle, sas mulo.

¹⁰ Ale o Pavol gela tele, čhida pes pre leste, obchudla les a phenda: “Ma daran tumen, bo leskeri duša hiňi andre leste.”

¹¹ Palis gela pale upre, phagerelas a chalas o maro. Vakerelas lenca dži tosara a palis gela het.

¹² Le terno manušen ande džidones a savoren sas olestar radišagos.

¹³ O Pavol amenge phenda, hoj kamel te džal pro pindre andro Assos. Amen gelam ode la lođaha sigeder a odarik majindam le Pavol te lel pre lođa.

¹⁴ Sar pes amena arakhla andro Assos, ilam les andre lođa a avlam andre Mitilena.

¹⁵ Odarik gelam la lođaha het, pre dujto džives avlam paš o Chios a pre trito džives gelam la lođaha paš o Samos. Palis pre aver džives avlam andro Miletus.

¹⁶ Bo o Pavol peske phenda, hoj obdžala o Efezus a na ačhela ode, hoj pes te na zlikerel andre Azija. Bo kamelas te avel pro Letňice (Turice) andro Jeruzalem, te pes oda diňahas.

O Pavol oddžal andral o Miletus

¹⁷ Andral o Miletus bičhada andro Efezus a vičinda ke peste le phurederen andral e khangeri.

¹⁸ Sar avle paš leste, phenda lenge: “Tumen džanen, hoj ešebne dživesestar, kanastar avlom andre Azija, somas calo časos maškar tumende.

¹⁹ Služinavas le Rajeske andre cali pokora le apsenca prekal o probi (skuški), so pre ma avenas le Židendar.

²⁰ Nič olestar, so tumenge ulahas pre chasna, na garuđom andre. Ale vakeravas a sikavavas tumen anglo manuša pal o khera

²¹ a vakeravas o svedectvo le Židenge the le Grekenge, hoj pes te visaren ko Del a te pačan andre amaro Raj Ježiš Kristus.

²² Ale akana o Duchos man ispidel, hoj te džal andro Jeruzalem, choc na džanav, so pes manca ode ačhela.

²³ Ča ajci džanav: O Sentno Duchos mange furt sikavel pal o fori a phenel, hoj man užarel e bertena the o pharipen.

²⁴ Ale pal miro dživipen mange na džal. Džal mange ča pal oda, hoj te dodenašav miro denašiben a te dokerav e služba, so priiľom le Rajestar le Ježišostar – hoj te vakerel avri o evaňjelium pal le Devleskero lačhipen (milost).

²⁵ Akana džanav, hoj niiko tumendar, maškar kaste phiravas a vakeravas pal o Devleskero krališagos, man imar buter na dikhela.

²⁶ Vašoda tumenge adadžives phenav, hoj som žužo savoredženengere ratestar.

²⁷ Bo me tumenge phendom sa, so kamel o Del; nič tumenge na garudom andre.

²⁸ Merkinen pre tumende the pro calo stados, andre savo tumen o Sentno Duchos ačhađa sar pastoren, hoj te čačaren le Devleskeri khangeri, so peske cinda peskere rateha.

²⁹ Bo me džanav, hoj avena maškar tumende dzive ruva (vlki), save na sajina o stados, sar me džava het.

³⁰ Bo mek the maškar tumende ena ajse manuša, save previsaarena o lava, hoj ča te cirden pal peste le učeņiken.

³¹ Vašoda merkinen! Ma bisteren pre oda, hoj rat-džives trin berš na preačiłom sakoneske tumendar te vakerel le apsenca pre godi.

³² Avke akana, phralale, dav tumen le Devleske a mukav tumenge leskero lav pal leskero lačhipen (milost), so tumen šaj del zor te barol a so tumen del o dedictvos savore sentnenca.

³³ Me na kamlom ņikaskero rup abo somnakaj, abo varekaskere gada.

³⁴ Tumen korkore džanen, hoj zarodavas korkoro mire vastenca pre oda, so mange the olenge, save sas manca, kampelas.

³⁵ Savoro tumenge sikadom, hoj kempel te kerel buči, te likerel le slaben a te na bisteren pro lava le Rajeskere le Ježišoskere, bo ov phenda: 'Bachtaleder hin te del, sar te lel.'

³⁶ Sar oda dophenda, geľa pro khoča savoredženenca a modlinda pes.

³⁷ A avľa pre savoredženende baro roviben, obchudenas le Pavol pašal e meň a čumidenas les.

³⁸ Nekbuter len dukhalas oda, so o Pavol phenda, hoj imar buter les na dikhena. A ligende les dži paš e lođa.

21

Le Pavloskero drom andro Jeruzalem

¹ Sar gelam lendar het, odgelam la lođaha pro moros. Rovnones doavlam pro ostrovos Kos, pre aver džives pro ostrovos Rodos a odarik andro foros Patara.

² Ode arakhlam lođa, so džalas andre phuv Fenicija, a gelam laha.

³ Dikhahas dural o ostrovos Ciprus, obgelam les pal e bałogři (lavo) sera a džahas la lođaha andre Sirija. Zaačılıam andro foros Tir, bo ode kampľa te thovel tele pal e lođa oda, so lidžalas.

⁴ Arakhlam ode le učeņiken a ačılıam ode eđa dživesa. Ola učeņika phenenas le Pavloske prekal o Duchos, hoj te na džal upre andro Jeruzalem.

⁵ Sar pregele ola eđa dživesa, džahas dureder. Savoredžene le romņijenca the le čhavenca amen ligende dži avri pal o foros. Ode pro brehos gelam pro khoča a modlindam pes.

⁶ Sar lendar odgelam, gelam andre lođa a on gele pale khere.

⁷ Džahas la lođaha dureder andral o Tir andro foros Ptolemaida. Ode palikerđam le phralenge a ačılıam ode jekh džives.

⁸ Pałis pre aver džives odgelam le dromeħa a doavlam andre Cezarea. Ode gelam andro kher ko Filip, savo sas evaņjelistas, a ačılıam ke leste. Ov sas jekh ole eđa služobnikendar, save sas avrikidle andro Jeruzalem.

⁹ Les sas štar pačivale čhaja a on prorokinas.

¹⁰ Medik ode samas a ačılıam ode buter dživesa, avľa ode varesavo prorokos, o Agabus, andral e Judsko.

¹¹ Sar avľa paš amende, iľa le Pavloskero sirimos, phandľa peske o vasta the o pindre a phenda: "Kada phenel o Sentno Duchos: 'Kavke phandena andro Jeruzalem ole muršes, kaskero hin kada sirimos, a dena les andro vasta le manušenge, save nane Židi.' "

¹² Sar oda šundam, mangahas les the amen the o phrala andral o foros, hoj te na džal upre andro Jeruzalem.

¹³ Ale o Pavol odphenda: "So keren? Soske roven a dukhaven miro jilo? Bo me som pririchtimen, na ča man te del te phandel, ale the te merel andro Jeruzalem vaš o nav le Rajeskero le Ježišoskero."

¹⁴ Sar dikhlam, hoj pes na del te prevakerel, preačılıam a phendam: "Mi ačhel pes e voľa le Rajeskeri."

¹⁵ Pal ola dživesa pes pririchtindam a gelam upre andro Jeruzalem.

¹⁶ Avenas amenca the varesave učeņika andral e Cezarea a ligenas amen ko Mnason, bo ke leste majindam te bešel. Ov sas andral o Ciprus a sas jekh le čirlatune učeņikendar.

O Pavol andro Jeruzalem

¹⁷ Sar doavlam andro Jeruzalem, o phrala amen radišagoha priile.

¹⁸ Pre aver džives gela o Pavol amenca ko Jakob a avle ode the savore phuredera.

¹⁹ Palikerđa lenge a chudla lenge te vakerel avri savoro, so kerđa o Del maškar o Nažidi prekal le Pavloskeri služba.

²⁰ Sar oda on šunde, lašarenas le Devles a phende: “Dikhes phrala, hoj igen but Židi pačandile a on savore hine oddine le Zakonoske.

²¹ Pal tute pes došunde, hoj sikaves le Židen, save dživen maškar o Nažidi, hoj te oddžan le Mojžišostar, bo phenes lenge, hoj te na občhinen (obrezinen) le čhavoren a te na dolikeren o tradiciji.

²² Akana, so kereha? Bo savore lendar pes došunena, hoj tu avlal.

²³ Ker oda, so tuke phenas: Hin amen štar murša, save dine lav le Devleske.

²⁴ Le len tuha a jekhetane lenca tut obžuzar a počin vaš lenge, hoj peske te den te hofinel o šere. Palis savoredžene prindžarena, hoj nane čačipen oda, so pal tu šunde, ale hoj the tu korkoro dolikeres o Zakonos.

²⁵ Le Nažidenge, save pačandile, amen pisindam, hoj te na keren o lubipen a te na chan o rat, aňi oda, so hin obetimen le modlenge, aňi le tasade džvirinakere masestar.”

²⁶ Akor iľa o Pavol ole muršen a pre aver džives pes lenca diňa te obžuzarel. Gela andro chramos a diňa le rašajenge te džanel, keci dživesa pes obžuzarena a hoj pal ola dživesa pes anela e obeta vaš dojekh lendar.

O Židi zalen le Pavol

²⁷ Sar imar predžalas ola efa dživesa, dikhle les andro chramos o Židi andral e Azija a marde upre savore manušen.

²⁸ Chudle les a vriskinenas: “Muršale andral o Izrael, pomožinen! Kada hin oda manuš, savo savoredženen vsádzik sikavel a vakerel pro Izraeliti, pro Zakonos the pre kada than. Mek the le Greken anda andro chramos a melarđa kada Sentno Than!”

²⁹ Bo angloda dikhle le Trofimus andral o Efezus le Pavloha andro foros a gondolinenas peske, hoj les o Pavol iľa andro chramos.

³⁰ Calo foros pes vzburinda a o manuša pal dojekh sera ode denašenas. Chudle le Pavol, lidžanas les avri andral o chramos a takoj phandle o brani.

³¹ Androda, sar les imar džanas te murdarel, pes došunda o veliteľis upral o ezeros slugađa, hoj hin bari vika andro Jeruzalem.

³² Ov peha takoj iľa le slugaden the le veliteľen upral o šel a denašla maškar lende. Sar dikhle o manuša le veliteľis the le slugaden, preačhile te marel le Pavol.

³³ O veliteľis avla paš leste, chudla les a diňa les te phandel duje lancenca. Phučla lendar: “Ko hin kada manuš? So kerđa?”

³⁴ Ale sako ole but manušendar vriskinelas vareso aver: Sar pes o veliteľis angle vika našti dodžanla o čačipen, rozkazinda, hoj les te len andre kasarňa.

³⁵ Sar avla o Pavol paš o garadiči (ganki), ačhila pes oda, hoj les mušinde o slugađa te lidžal pro vasta anglo manuša,

³⁶ bo savore ola but nipi džanas pal leste a vriskinenas: “Murdaren les!”

O Pavol privakerel

³⁷ Sar les imar kamenas te lidžal andre kasarňa, phenda o Pavol le veliteľiske: “Šaj tuke vareso phenav?” A ov odphenda: “Džanes te vakerel andre Grekengeri čhib?”

³⁸ Na sal tu oda Egiptanos, savo anglo vajkeci dživesa marda upre a ligenda pre pušta štar ezera (4 000) živaňen?”

³⁹ O Pavol phenda: “Me som Židos, občanos andral o Tartzus, savo hin nachocsavo foros andre phuv Cilicija, a mangav tut, domuk mange te prevakerel ko nipi.”

⁴⁰ Sar leske domukla, ačhila o Pavol pro garadiči a kerđa le manušenge le vasteha, hoj te čhiten. Sar sas savoredžene čhit, prevakerđa ke lende andre Hebrejiko čhib.

22

¹ A o Pavol phenda: “Muršale, phralale the dadale! Šunen akana, so me pre oda phenav.”

² Sar šunde, hoj ke lende prevakerđa andre Hebrejiko čhib, sas mek cicheder.

³ A phenda: “Me som Židos, ulilom (pes narodzindom) andre Tartzus andre phuv Cilicija, ale barilom avri andre kada foros. A ciknovarestar o Gamaliel sas miro učiteľis. Ode siklilom o Zakonos amare dadengero a džavas pal o Del avke sar the tumen adadžives.

⁴ Somas oda, so džalas pre ola, save pačandile o evaňjelium a varesaven the diňom te murdarel. Phandavas a davas andre bertena le muršen the le džuvlen.

⁵ Mire švedki hine o nekbareder rašaj the savore phuredera. Sar lendar chudľom o lila pro phrala, džavas andro Damaskus, hoj len te phandav a te anav andro Jeruzalem, hoj len te potrestinen.

Le Pavloskero svedectvo

⁶ Ačhila pes mange, sar džavas imar paš o Damaskus, avke vaj pro dilos, hoj jekhvareste avľa andral o űebos igen zoralo svetlos a zaučharda man andre.

⁷ Peľom pre phuv a šundom o hangos, o mange phenda: "Saul, Saul, soske pre mande džas?"

⁸ A me odphendom: "Ko sal, Rajeja?" Odphenda mange: "Me som o Ježiš Nazaretsko, oda, pre kaste tu džas."

⁹ Ola, save sas manca, dikhle oda svetlos a darandile, ale o hangos, so manca vakereľas, na šunde.

¹⁰ Me phendom: "So majinav te kerel, Rajeja?" O Raj mange odphenda: "Ušfi a dža andro Damaskus. Ode pes tuke phenela savoro, so mušines te kerel."

¹¹ Ole zorale svetlostar na dikhavas nič a vašoda man ligenenas le vastestar ola, save sas manca. Avke geľom andro Damaskus.

¹² Avľa varesavo Ananijaš, pobožno murš, savo dolikerelas o Zakonos. Savore Židi, save ode bešenas, mištes vakerenas pal leste.

¹³ Ačhila paš ma a phenda mange: "Phrala, Saul, dikh pale!" A takoj mange phundrile o jakha a dikhľom les.

¹⁴ O Ananijaš phenda: "O Del amare dadengero peske tut anglal kidňa avri, hoj te prindžares leskeri vola a te dikhes ole Čačipnaskeres a te šunes o hangos andral leskero muj."

¹⁵ Bo aveha leskero švedkos maškar savore manuša a vakereha pal oda, so dikhľal the šundal.

¹⁶ Akana, so užares? Ušfi, de tut te boleľ, obžužar tut tire binendar a lašar o nav le Rajeskero."

¹⁷ Sar avľom pale andro Jeruzalem a modľinavas man andro chramos, dikhľom videňje.

¹⁸ Dikhľom le Rajes, sar mange phenel: "Sidar a dža avri andral o Jeruzalem, bo na prilena tire lava pal mande."

¹⁹ Me phendom: "Rajeja, on džanen, hoj me džavas pal o sinagogi pre ola, save pačan andre tu, a phandavas len andre bertena a maravas len."

²⁰ The akor, sar murdarde tire švedkos le Štefan, me somas ode a davas lenge o čačipen, sar les murdarenas, a ačhavas paš lengere gada, medik les na murdarde le barenca."

²¹ Androda mange phenda: "Dža, bo me tut bičhavava dur maškar o manuša, save nane Židi."

O Pavol phenel, hoj hino Rimaňiko občanos

²² Šunenias les dži akor, medik na phenda kada lav. Palis chudle zoraha te vriskinel a phende: "Murdar les! Kajso manuš mi džal het pal o svetos! Našti dživel!"

²³ Sar vriskinenas a čhivkerenas o uprune gada pal peste tele the o prachos andro luftos,

²⁴ phenda o velitelis, hoj te len le Pavol andro kasarňi. Prikazinda, hoj les te zbičinel a palis te šunen avri, bo kamla pes te dodžanel, vaš soske pro Pavol avke vriskinenas.

²⁵ Sar les ile te zbičinen, phenda o Pavol le veliteliske upral o šel slugađa, savo ode ačhelas: "Či šaj maren bičoha le Rimaňike občanos bi o sudos?"

²⁶ Sar oda šunda o velitelis upral o šel, geľa oda te phenel peskere veliteliske: "So kereha? Bo kada manuš hino Rimaňiko občanos!"

²⁷ Akor avľa o velitelis paš o Pavol a phenda leske: "Phen mange, sal tu Rimaňiko občanos?" Ov odphenda: "He, som."

²⁸ O velitelis odphenda: "Me mange vaš o but love cindom oda, hoj te avav Rimanos." O Pavol phenda: "Ale me uliľom (pes narodzindom) sar Rimaňiko občanos."

²⁹ Avke lestar takoj odege o slugađa, save les kamle te marel. The o velitelis pes darandila, sar šunda, hoj o Pavol hino Rimaňiko občanos, bo diňa les te phandel.

O Pavol angle Bari Rada

³⁰ Pre aver džives kamelas mištes pes te dodžanel, so vakerenas o Židi, hoj kerda namištes. Ila leske pal o vasta tele o puta a phenda, hoj pes te džan o nekbareder rašaja the e cali Bari Rada. Anda le Pavol a ačhađa les angle lende.

23

¹ O Pavol dikhlas andro jakha le manušenge andral e Bari Rada a phenda: “Muršale, phralale! Dži adadžives me dživav avke, hoj miro jilo hino žužo anglo Del.”

² Ale o nekbareder rašaj, o Ananijaš, phenda olenge, save ačhenas paš o Pavol, hoj les te maren pal o muj.

³ Akor leske o Pavol phenda: “Marela tut o Del, tu parši falo! Bešes ade, hoj man te sudzines pal o Zakonos, ale phenes, hoj man te maren – a keres oda, so o Zakonos na phenel!”

⁴ Ola, save ode ačhenas, phende: “Tu rakines le Devleskere nekbareder rašaske?”

⁵ O Pavol odphenda: “Na džanavas, phralale, hoj ov hino o nekbareder rašaj, bo hin pisimen: *‘Na vakereha namištes a na košeha oles, ko lidžal tire manušen!’*”

⁶ Sar pes o Pavol dodžanla, hoj jepaš andral e Bari Rada hine Saduceja a aver jepaš Farizeja, vriskinda: “Muršale, phralale! Me som Farizejis, čhavo le Farizejiskero a sudzinen man vaš oda, hoj užarav pre oda, hoj o mule uštēna andral o meriben!”

⁷ Sar oda phenda, chudle pes te veseke dinel o Farizeja the o Saduceja maškar peste a ola, save sas zgele, pes rozulade pro duj seri.

⁸ Bo o Saduceja phenen, hoj našti te uštel andral o meriben, hoj nane aňjela, aňi duchi, ale o Farizeja pačan the oda the ada.

⁹ A sas olestar bari vika. Andre oda uštēle upre varesave Farizeja, save sas avrisikade andro Židoviko Zakonos, a phenenas: “Na dikhas nič nalačo pre kada manuš. A so te ke leste prevakerda o duchos abo o aňjelos? [Te na pes ačhavas le Devleske!]”

¹⁰ Sar pes furt buter veseke dinenas, daralas pes o velitelis, hoj te na rozcirden le Pavol. Vašoda phenda le slugadenge, hoj les te džan te cirdel lendar avri a te lidžan les andro kasarňi.

¹¹ Pre aver rat avla o Raj ke leste a phenda: “Ma dara tut Pavol, bo sar pal ma zoraha svedčinehas andro Jeruzalem, avke mušines te svedčinel the andro Rim.”

O Židi pes dothoven pro Pavol

¹² Sar avla avri o kham, dovakerde pes varesave Židi a ile pre peste vera, hoj na chana aňi na pijena, medik na murdarena le Pavol.

¹³ Ola, save ile vera, sas buter sar saranda (40).

¹⁴ Avle ko nekbareder rašaja the ko phuredera a phende: “Ilam pre peste vera, hoj na laha nič andro muj, medik na murdaraha le Pavol.

¹⁵ Avke akana tumen the e Bari Rada mangel le velitelis, hoj les tajsa te anel tele ke tumende. Keren avke, sar te les kamlanas buter te šunel avri pal leskeri veca. A amen sam pririchtimen les te murdarel mek sigeder, sar ade doavela.”

¹⁶ Ale sar le Pavloskera pheňakero čhavo šunda, so kamen te kerel, avla andre kasarňa a diňa oda te džanel le Pavloske.

¹⁷ O Pavol peske vičinda jekhe velitelis upral o šel a phenda: “Lidža kale terne manušes ko peskero velitelis, bo kamel leske vareso te phenel.”

¹⁸ Avke les iľa, ligenda les ke peskero velitelis a phenda: “O bertenošis o Pavol peske man vičinda a mangla man, hoj te anav kale terne manušes ke tu, bo kamel tuke vareso te phenel.”

¹⁹ O velitelis les iľa vastestar sikra pre sera a phučla lestar: “So mange kames te phenel?”

²⁰ Ov phenda: “O Židi pes dovakerde, hoj tut mangena, hoj tajsa te anes le Pavol angle Bari Rada, a kerena avke, sar te pes kamlehas pal leste vareso buter te dodžanel.

²¹ Ale ma de tut lenge te prevakerel, bo buter sar saranda (40) murša pre leste džan. On ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik les na murdarena. Akana imar hine pririchtimen a ča užaren pre oda, hoj lenge tu te domukes.”

²² Paľis premukla o velitelis le terne manušes a prikazinda leske: “Ma phen ňikaske avri, hoj mange oda phenda!”

Le Pavol lidžan andre Cezarea

²³ Paľis o velitelis peske vičinda varesave duje velitelēn upral o šel a phenda: “Pririchtinen duj šel (200) slugaden the eftavardeš (70) muršen pro graja a mek duj šel (200) slugaden le kopijenca, hoj te džan eňa orendar rači andre Cezarea.”

²⁴ Prikazinda, hoj te anen le grajes, te thoven upre le Pavol te bešel a bachtales te lidžan ko vladaris Felix.

²⁵ A pisinda leske kajso lil:

²⁶ “O Klaudius Lisijaš palikerel le lače vladariske le Felixoske!

²⁷ Kale manušes zaiile o Židi a kamle les te murdarel, ale avlom le slugadenca a cirdňom lenge les avri andral o vasta, bo dodžanlom man, hoj hino Rimaňiko občanos.

²⁸ Kamlom man mištes te dodžanel, soske pre leste vakeren a ligendom les angle lengeri Bari Rada.

²⁹ Avlom pre oda, hoj pre leste vakeren vaš varesave lava andral lengero zakonos, ale na kerda nič, vaš soske mušindahas te merel, abo te džal andre bertena.

³⁰ Sar mange dine te džanel, so o Židi kamen te kerel kale muršeske, takoj les bičhadom ke tute. Prikazindom olenge, save pre leste vakeren, hoj te phenen oda tuke, te len hin vareso pre leste. [Av bachtalo!]

³¹ Avke o slugađa kerde oda, so lenge sas phendo. Ile le Pavol a ligende les prekal e rat andre Antipatrida.

³² Pre aver džives ola, save džanas pro graja, gele dureder le Pavloha a okla slugađa gele pale andre kasarňa.

³³ Sar doavle andre Cezarea, dine le vladariske o lil a ačhade angle leste le Pavol.

³⁴ O vladaris pregenda o lil a phučla lestar, andral savi provincija hino. Sar pes dodžanla, hoj hino andral e Cilicija,

³⁵ phenda: “Sar ena ade ola, save pre tute vakeren, šunava tut avri.” A prikazinda, hoj les te stražinen andre le Herodesiskero palacis.

24

Vakeren pro Pavol anglo vladaris

¹ Pal o pandž dživesa avla tele o nekbareder rašaj Ananijaš le phurederenca the le Tertulloha, savo sas baro manuš andro vakereben, hoj te vakeren pro Pavol anglo vladaris.

² Vičinde le Pavol a o Tertullus chudla pre leste te vakerele: “Nekbareder Felix, amen džanas, hoj prekal tu avla baro smirom a prekal tiri godi hin andre kada narodos feder dživipen!

³ Amen furt andre savoro, ó, baro Felix, všadzik tuke igen palikeras!

⁴ Ale hoj tut but te na zlikerav, mangav tut, hoj amen sikra te šunes avri andre tiro lačhipen.

⁵ Bo avlam pre oda, hoj kada manuš hino sar nasvaliben, kerel upre le Židen a anel nasmirom maškar lende pal calo svetos. Lidžal e sekta, savi pes vičinel o Nazariti,

⁶ a kamelas te melarel o chramos. Amen les chudlam [a kamlamas te sudžinel pal amaro zakonos,

⁷ ale avla o velitelis Lisijaš a cirdňa les bara zoraha avri andral amare vasta a ila les het.

⁸ Palis prikazinda olenge, save pre leste vakerenas, hoj te aven ke tu.] Sar tu lestar phučeha, the korkoro tut dodžaneha pal oda savoro, so amen pre leste vakeras.”

⁹ O Židi ačhenas vaš o Tertullus a denas les čačipen.

O Pavol anglo Felix

¹⁰ Sar kerda o vladaris le vasteha le Pavloske, hoj te vakerele, phenda o Pavol: “Džanav, hoj imar but berš sudžines kada narodos. Vašoda phenava bi e dar o čačipen pal mande.

¹¹ Bo šaj tut dodžanes, hoj nane oleske buter sar dešuduj (12) džives, sar man gelom te modlinel andro Jeruzalem.

¹² A na arakhle man varekaha te vakerele aňi te marel upre le nipen andro chramos, andro sinagogi, aňi andro foros.

¹³ Aňi tuke oda našti presikaven, so pre mande akana vakeren.

¹⁴ Ale oda tuke avri phenav, hoj me služinav mire dadengere Devleske ole dromeha, so on vičinen sekta. Pačav savoreske, so hin pisimen andro Zakonos the Proroka.

¹⁵ Užarav pro Del a pačav oleske, hoj ušfena andral o meriben o čačipnaskere the o nalače – avke sar the on.

¹⁶ Vašoda kerav sa, hoj man te el žužo jilo anglo Del the anglo nipi.

¹⁷ Pal o buter berš avlom andro Jeruzalem, hoj te anav mire narodoske almužni, dari the obeti.

¹⁸ Diňom man te žužarel a palis varesave Židi andral e Azija man arakhle andro chramos. Na sas ode manca nisave nipi, aňi na sas vika.

¹⁹ On akana kade majinde te ačhel angle tu, hoj te vakeren, so len pre mande hin.

²⁰ Abo kala, save hine ade, mi phenen či arakhle pre mande nalačhipen akor, sar ačhavas angle Bari Rada.

²¹ Nič, ča oda jekh lavoro, so phendom, sar ačhavas angle lende, a vriskindom: ‘Adadžives man sudzinen vaš oda, bo sikavav, hoj o mule uštena andral o meriben.’”

²² Sar oda šunđa o Felix, bo ov mištes džanelas pal oda pačaben, prethoda lengero sudos a phenda: “Sar avela o veliteľis Lisijaš, palis rozsudzina va tumari veca.”

²³ Phenda le veliteľiske upral o šel, hoj te phanden le Pavol andre loki bertena a te domukel leskere učeňikenge te avel a te anen leske oda, so kampil.

O Pavol anglo Felix the Druzilla

²⁴ Pal vajkeci dživesa avla o Felix peskera romňaha la Druzillaha, savi sas Židkiňa, bičhađa pal o Pavol a šunelas les, so vakerele pal o pačaben andro Ježiš Kristus.

²⁵ Sar vakerelele o Pavol pal o spravodlišagos, pal oda, hoj pes te zlíkeras le žadoscendar, the pal o sudos, so avela, darandila o Felix a phenda: “Akana imar dža, ale sar man ela časos vičínava tut.”

²⁶ Ale androda ov užarelas, hoj les o Pavol dela love, hoj les te premukel. Vašoda pal leste the buterval bičhavelas a vakerelele leha.

²⁷ Sar pregeľa duj berš, o Porcius Festus ačhila vladaris pal o Felix. O Felix kamelas te avel pre dzeka le Židenge, vašoda mukla le Pavol andre bertena.

25

Kamel te el sudzimen anglo Cisarís

¹ Trin džives pal oda, sar o Festus avla andre odi provincija, odgeľa andral e Cezarea upre andro Jeruzalem.

² Avle paš leste o nekbareder rašaja the anglune le Židendar, hoj te vakeren pro Pavol. Mangenas le Festus,

³ hoj te kerel lenge pre dzeka a te bičhavel vaš o Pavol, hoj les te anel andro Jeruzalem. Bo o Židi le dromeľa les kamle te murdarel.

⁴ Ale o Festus odphenda, hoj o Pavol mušinel te ačhel andre bertena andre Cezarea a hoj ov korkoro ode maj džala.

⁵ A phenda: “Tumare anglune mi aven manca a te len hin pre oda murš vareso, ode pre leste mi vakeren.”

⁶ O Festus ačhila maškar lende vaj ochto abo deš džives a palis odgeľa tele andre Cezarea. Pre aver džives bešla o Festus, hoj te sudzinel a diňa te anel le Pavol.

⁷ Sar avla o Pavol, ačhile pašal leste o Židi, save avle andral o Jeruzalem, a vakerelele pre leste but bare veci, so našti dokazinele.

⁸ O Pavol pes braňinelas a phenda: “Na phendom nič, aňi pre le Židengero Zakonos, aňi pro chramos, aňi pro Cisarís.”

⁹ O Festus kamla te avel pre dzeka le Židenge a odphenda le Pavloske: “Kames te džal upre andro Jeruzalem, hoj te aves ode sudzimen angle mande?”

¹⁰ Ale o Pavol odphenda: “Me akana som anglo Cisarískero sudos a ade majinav te el sudzimen. Tu džanes mištes, hoj na kerdom le Židen nič nalačo.

¹¹ Te kerdom vareso nalačo, vaš soske mušinav te merel, na darav man te merel. Ale te nane nič čačo, so pre mande kala Židi vakeren, ňiko man našti del lenge andro vasta. Mi sudzinel man o Cisarís!”

¹² Akor pes o Festus dovakerđa peskera radaha a phenda: “Ko Cisarís tut mangljal, ko Cisarís džaha!”

O Pavol anglo Agrippa the Bernika

¹³ Pal vajkeci dživesa avle andre Cezarea o kralis Agrippa the e Bernika te dikhel le Festus.

¹⁴ Sar imar ode sas buter dživesa, diňa te džanel o Festus le kraliske pal o Pavol a phenda: “O Felix ade mukla varesave bertenošis.

¹⁵ A sar somas andro Jeruzalem, avle ke ma o nekbareder rašaja the o phuredera le Židengere a mangenas man, hoj les te odsudzina.

¹⁶ Me lenge phendom, hoj o Rimana našti den le bertenošis andro vasta olenge, save pre leste vakeren, medik les na šunen avri angle lende, hoj the ov pes te braňinel pre oda, so vakeren.

¹⁷ Avke avle o Židi kade pal mande, me takoj pre aver džives bešlom a diňom te anel ole manušes, hoj les te sudzinav.

¹⁸ Ola, save pre leste vakerenas, ačhenas pašal leste, ale na vakerenas pre leste varesave bare veci, sar me užaravas, hoj vakerena.

¹⁹ Ale vesekedinenas pes leha vaš peskero pačaben the pal varesavo Ježiš, savo muľa, pal kaste o Pavol phenel, hoj dživel.

²⁰ Me na džanavas so te kerel andre kadi veca, vašoda lestar phučlom, či na kamel te džal andro Jeruzalem, hoj les ode te sudzinen.

²¹ Vašoda, bo o Pavol pes mangľa ko Cisarís, hoj les te sudzinel, me prikazindom, hoj te ačhel andre bertena, medik les na bičhavava ko Cisarís.”

²² O Agrippa phenda le Festoske: “The me kamľomas te šunel ole manušes.” Ov phenda: “Tajsa les šuneha.”

²³ Avke pre aver džives avľa o Agrippa the e Bernika bare rajikañibnaha pre oda than, kaj pes sudzinel. Avle leha o bare veliteľa the o bare raja andral o foros a o Festus prikazinda, hoj te anen le Pavol.

²⁴ O Festus phenda: “Kralina Agrippa the savore, save san amenca kade! Dikhen kale manušes, vaš savo man mangelas igen but Židi andro Jeruzalem the kade a vrisकिनenas, hoj na tromal buter te dživel.

²⁵ Ale me achaliľom, hoj na kerďa nič, vaš soske mušindahas te merel. No ov pes mangľa ko Cisarís a me phendom, hoj les ode bičhavava.

²⁶ Ale nane man so pal leste te pisinel le Cisaríske. Vašoda les andom angle tumende a nekbuter angle tute, kralina Agrippa, hoj te džanav so te pisinel, sar les šunaha avri.

²⁷ Bo mange pes dičhol, hoj nane mištes te bičhavel ode bertenošis, medik na pisinava, so kerďa.”

26

O Pavol vakerel anglo Agrippa

¹ O Agrippa phenda le Pavloske: “Domukav tuke, hoj te vakeres vaš peste.” Akor hazďna o Pavol o vast a phenda:

² “Bachtalo som, kralina Agrippa, hoj šaj adadžives vakerav vaš ma anglal tute pal ola savore veci, so pre mande o Židi vakeren.

³ Vašoda, bo tu mištes prindžares le Židengere tradiciji the oda, so len rozulavel, mangav tut, hoj man te šunes avri phundrade jileha.

⁴ Savore Židi džanen miro dživipen terñipnastar, prindžaren, savo sas ešebnovar (peršovar) andre miro narodos the andro Jeruzalem.

⁵ Prindžaren man ešebnovarestar a te kamlehas, šaj phenen avri, hoj dživavas sar jekh le Farizejendar, save igen dolikeren savoro andre amaro pačaben.

⁶ The akana ačhav anglo sudos vašoda, bo pačav ole laveske, so diňa o Del amare dadenge.

⁷ Oda lav, so phenda o Del, furt užaren o dešuduj (12) fajti andral amaro narodos, sar lašaren le Devles rat-džives. A vaš oda, so me pačav the užarav, o Židi pre mande vakeren, kralina Agrippa.

⁸ Soske tumen phenen, hoj našti te pačal oleske, hoj o Del uštavel le mulen?

⁹ Me mange tiš gondolinavas, hoj mušínav zoraha te džal pre dojekh, ko pačal andro nav Ježiš Nazaretsko.

¹⁰ A andro Jeruzalem oda the kerďom. O nekbareder rašaja mange domukle te phandel but sentnen andro berteni. A sar len murdarenas, the me davas miro lav ke oda, hoj len te murdaren.

¹¹ Pal savore sinagogi len buterval maravas a ispidavas len, hoj te zaprinen peskero pačaben. Andre bari cholí pre lende džavas a lavas len palal dži andro aver fori.

O Pavol phenel sar pes visarda

¹² Aleha džavas the andro Damaskus. O nekbareder rašaja mange oda domukle a dine man pravos.

¹³ Kralina, sar džavas pro dilos pal o drom, dikhľom andral o ñebos svetlos zoraleder sar o kham. Oda jekhvareste man zaučharda andre the olen, save sas manca.

¹⁴ Savore peľam pre phuv a šundom o hangos, so mange andre Hebrejiko čhib phenda: ‘Saul, Saul, soske pre mande džas?’ Phares tuke ela, te aveha sar guruv, so ruhinel andre peskero rajesker o špicos.

¹⁵ A me phendom: ‘Ko sal, Rajeja?’ O Raj phenda: ‘Me som o Ježiš, pre kaste tu džas.

¹⁶ Ale ušti a ačhav tut pro pindre. Bo man tuke sikađom, hoj te aves miro služobňikos a te vakeres pal oda, te dikhľal, the pal oda, so tuke sikavava.

¹⁷ Lava tut avri andral o vasta le Židenge the andral e zor avre narodenge, ke save tut me akana bičhavav,

¹⁸ hoj te phundraves lengere jakha, hoj pes te visaren le kalipnastar ko svetlos the le bengeskera zoratar ko Del, hoj lenge te el odmukle o bini a hoj len te el o than maškar ola sentna, save pačan andre ma.’

Phenel pal leskeri služba

¹⁹ Avke, kralina Agrippa, me kerdom, so šundom andro viđeňje andral o ňebos.

²⁰ Me vakeravas ešeb (peršo) andro Damaskus the andro Jeruzalem the pal cali Judsko phuv a palis the le Nažidenge, hoj pes te visaren le binendar ko Del a hoj te sikaven oda peskere skutkenca.

²¹ Vašoda man o Židi chudle andro chramos a kamenas man te murdarel.

²² Ale o Del mange pomožinda, a vašoda ačhav dži adadžives a vakerav savoreng, či sluhasko abo kraliske. A na vakerav nič aver, ča oda, so prorokinde o Proroka the o Mojžiš,

²³ hoj o Kristus cerpnela the uštela ešebno andral o meriben a vakerela le Židenge the avre narodenge pal o svetlos.”

²⁴ Sar o Pavol ačhelas vaš peste a kada vakerelas, phenda o Festus zorale hangoha: “Tu na sal paš e godi, Pavol! Igen but sikľilal a oda tut ľidžal andro diliňipen!”

O Festus na kamel te pačal

²⁵ Ale o Pavol phenda: “Me na som dilino, nekbareder Festus, ale vakerav o čačipnaskere lava andral e sastı godi.

²⁶ Bo o kralis džanel pal kala veci, vašoda leske bi e dar avke vakerav, bo džanav mištes, hoj nane nič sostar na džanľahas. Bo oda pes na ačhiľa varekaj andro kutos.

²⁷ Kralina Agrippa, pačas le prorokenge? Džanav, hoj pačas.”

²⁸ O Agrippa phenda le Pavloske: “Imar na kampľa but, hoj man te prevakeres, hoj te ačhav Krestanoske.”

²⁹ Ale o Pavol phenda: “Či ačheha akana vaj pozneder, mangav mange le Devlestar, hoj na ča tu, ale the savore, save man adadžives šunen, te aven ajse, sar som me, ale bi e kala puta.”

³⁰ Sar oda phenda, ušľila o kralis, o vladaris, e Bernika the ola, save lenca bešenas.

³¹ A sar džanas, phenenas jekh avreske: “Kada manuš na kerel nič, vaš soske mušindahas te merel vaj te avel andrephandlo.”

³² O Agrippa phenda le Festoske: “Te kada manuš pes na mangľahas ko Cisarıs, šaj les premukľamas.”

27

O Pavol džal andro Rim

¹ Sar sas phendo, hoj te džas la lođaha andre Italija, oddine le Pavol the varesave avren bertenošen le veliteliske, savo pes vičinelas Julius a sas andral e Cisariskeri čata.

² A bešľam pre lođa andral e Adramitija, so majinelas te džal la seraha pašal e Azija. Sar imar geľam, sas amenca o Aristarchos, o Macedončanos andral e Tesalonika.

³ Pre aver džives doavľam andro Sidon. Vašoda, hoj o Julius sas lačho le Pavloha, domukľa leske te džal ko prijatela, hoj les te den oda, so leske kampelas.

⁴ Sar odarik geľam het, mukľam pes la lođaha pre aver sera pašal o ostrovos Ciprus, kaj e balvaj avke zorales na phurdelas pre amende.

⁵ Pregelam o moros la lođaha pašal e Cilicija the Pamfilija a doavľam ke Mira andre provincija Licija.

⁶ Ode arakhľa o velitelis lođa andral e Alexandrija, so džalal andre Italija, a thođa amen upre.

⁷ But dživesa džahas la lođaha igen polokes a igen phares dochudľam pes paš o Knidus. Vašoda, hoj e balvaj amenge na domukelas te džal avke, sar kamľam, geľam pašal o Salmon tele pašal o ostrovos Kreta.

⁸ Igen pharipnaha palis pregelam pašal leste a avľam pro than, so pes vičinelas Šukar Prıstavos, pašes paš o foros Lasea.

⁹ Vašoda, hoj imar pregeľa but časos, dar sas te džal dureder la lođaha, bo pregeľa imar the o Postos* a avelas o jevend. Palis o Pavol lenge phenda:

* 27:9 O Židoviko inepos Jom Kippur

¹⁰ “Muršale, merkinen, me dikhav, hoj nane mištes te džal dureder, bo na ča e lođa the oda, so hin andre lođa, našavaha, ale the amare dživipena.”

¹¹ Ale o veliteľis buter pačalas le kapitanoske the oleske, kaskeri sas e lođa, sar le Pavloske.

¹² Vašoda, hoj na sas mištes te ačhel andre oda pristavos prekal o jevend, buter džene lendar peske phende, hoj džana odarik het. Bo kamenas pes varesar te dochudel dži andro Fenix a ode te ačhel prekal o jevend. O Fenix hin o pristavos pre Kreta, so hin phundrado pro juhozapados the severozapados.

E balvaj pro moros

¹³ Chudla te phurdel e južno balvaj a gondolinenas peske, hoj imar dochudle oda, so peske phende. Hazdle upre o kotvi a džanas la lođaha pašes pašal e Kreta.

¹⁴ Ale na pregela but a demađa pre lođa zorali balvaj, so pes vičinel Eurakilon.

¹⁵ Sar imar e balvaj e lođa zachudla a našti la likerđam, pomuklam, hoj la te lidžal e balvaj.

¹⁶ Sar avlam paš o cikno ostrovos, so pes vičinel Kauda, ča ajci-ajci so zachraňindam e lodka, so pal peste cirdahas.

¹⁷ Cirdle la upre a palis zoraľarde e lođa le lanenca. Daraahas, hoj te na demas tel o paňi andre pošakero than paš e phuv Libija, mukle tele la lodakeri lepeda a dine pes te lidžal la balvajake.

¹⁸ Vašoda, hoj e zorali balvaj amenca igen čivkerelas, pro dujto džives čivkerenas avri o veci andral e lođa.

¹⁹ A pro trito džives peskere vastenca čivkerenas avri o sersamos la lodakero.

²⁰ Sar imar buter dživesa pes na sikavenas aňi o kham aňi o čercheňa a mek furt likerelas oda nalačo časos, preačhilam imar te pačal, hoj pes zachraňinaha.

²¹ Sar imar buter dživesa na chalam nič, ačhila o Pavol maškar lende a phenda: “Kampla man te šunel, muršale, a te na mukel pes andral e Kreta. Na ulahas tumen kada pharipen the kada našaviben.

²² Akana tumen mangav, hoj tumen pes te na daran, bo ňiko tumendar na našavela o dživipen, ča e lođa tašlola.

²³ Bo adi rat ačhila paš mande o aňjelos le Devlestar, kaskero som the saveske služinav,

²⁴ a phenda mange: ‘Ma dara tut, Pavol, bo mušines te ačhel anglo Cisarís! Dikh, o Del tuke diňa olen, save hine tuha andre lođa.’

²⁵ Vašoda, muršale, ma daran tumen, bo pačav le Devleske, hoj pes ačhela avke, sar mange phenda.

²⁶ Ale e balvaj amen lidžala pre varesavo ostrovos.”

²⁷ E dešuštarto (14.) rat amen ligenda e balvaj pro Adrijatiko moros a vaj pal jepaš rat pes dičholas le namorňikenge, hoj doaven paš varesavi phuv.

²⁸ Merinde, keci tele hin o paňi, a sas saranda (40) metri. Sar gele la lođaha sikra dureder, pale merinde a sas tranda (30) metri.

²⁹ Daranas pes, hoj te na demen pro bar, mukle palunestar tele štar kotvi a mangelas pes, hoj te el imar džives.

³⁰ O namorňika kamenas te denašel andral e lođa a mukle e lodka tele andro moros. Kamukeri pes kerenas, hoj kamen anglunestar te mukel tele o kotvi.

³¹ O Pavol phenda le veliteľiske the le slugadenge: “Te kala na ačhena pre lođa, tumen našti aven zachraňimen.”

³² Akor prečhinde o slugađa o šele la lodkake a mukle, hoj te perel andro moros.

³³ Medik na avla avri o kham, mangla o Pavol savoren, hoj te andro, a phenda: “Adadžives imar hin dešuštarto (14.) džives, so užaren bokhaha a na chan nič.

³⁴ Vašoda tumen mangav, hoj te chan, bo oda hin prekal tumari zachrana. ňikaske tumendar pes mek aňi o bal pro šero na našavela!”

³⁵ Sar o Pavol oda dophenda, iľa o maro a palikerđa le Devleske angle savorende, odphagla a chudla te chal.

³⁶ Savorenge avla pale o radišagos a chanas the on.

³⁷ Pre lođa samas savore duj šel the eftavardeš the šov (276).

³⁸ Sar čalile le chabenestar, čivkerenas andral e lođa avri o điv (zrnos), hoj te el e lođa lokeder.

E lođa demel a tašlol

³⁹ Sar imar sas džives, na prindžarde oda than, ale dikhle varesavi zatoka a phende peske, hoj te pes oda dela, ta zaačhena la lođaha pre phuv.

⁴⁰ Odčhinde o kotvi pal soduj seri a mukle len tele andro moros. Rozphandle the o šele pro kormidli, hazdle upre e angluňi lepeda a kerinenas ko brehos.

⁴¹ Ale e lođa demađa pre pošakero than tel o paňi avke, hoj angluno kotor la loďake pes našti čhalavelas a palunestar o vlni phagerenas e lođa.

⁴² Akor kamle o slugađa te murdarel le bertenošen, hoj te na varesavo chučel andro paňi a denašel.

⁴³ Ale o veliteľis upral o šel kamľa te zachraňinel le Pavol a na domukľa lenge te kerel oda, so kamenas. Phenda, hoj ola, save džanen te plavinel, ešebne te chučen andro paňi a te doplavinen ke phuv.

⁴⁴ Ola aver manuša kamle te preplavinel pro kašta, abo pre varesave aver kotora pal e lođa. Kavke pes savore bachtales dochudle pre phuv a zachraňinde pes.

28

O Pavol pro ostrovos Malta

¹ Sar imar pes zachraňindam, akor prindžardam, hoj o ostrovos pes vičinel Malta.

² O manuša, save ode bešenas, amenge sikade bari pačiv, bo priile amen savoredženen a rozthode e jag, bo chudľa te del brišind a sas šil.

³ Sar skidňa o Pavol upre šuke kaštora a thođa pre jag, avľa avri o sap anglo tačipen a danderđa les andro vast.

⁴ O manuša, save ode bešenas, dikhle, sar leske figinel o sap pro vast, a phenenas jekh avreske: “Kada manuš mušinel te el vrahos, bo choc pes zachraňinda le morostar, the avke les diňa te merel e devľi Spravodlišagos.”

⁵ Ale ov razinda tele le sapes andre jag a na ačhiľa pes leske nič nalačo.

⁶ On užarenas, hoj šuvľola, abo hoj perela jekhvarestele tele mulo. Sar imar buter užarenas a dikhle, hoj pes leske nič nalačo na ačhel, visarde peskere lava a phende, hoj hino del.

⁷ Pašal oda than sas mali le načelňikos ole ostrovoske a leskero nav sas Publius. Priiľas amen a trin džives pašal amende kerelas.

⁸ Ačhiľa pes, hoj le Publiuskero dad pašľolas strapimen andre horučka a igen les pretradelas. O Pavol geľa ke leste, modľinda pes, thođa pre leste o vasta a sastarda les.

⁹ Sar pes oda ačhiľa, avenas the aver nasvale manuša pal o ostrovos a sas avrisastarde.

¹⁰ On amenge presikade bari pačiv, a sar imar džahas la loďaha het, dine amen oda, so kampelas pro drom.

O drom andral e Malta andro Rim

¹¹ Pal o trin čhon odgelam het la loďaha andral e Alexandrija, so ačhiľa prekal o jevend pro ostrovos. La lođa sas znakos Dvojički.

¹² Sar doavľam la loďaha andro Sirakus, ačhiľam ode trin džives.

¹³ Odarik džahas la loďaha pašal o brehos a doavľam andro Regium. Vašoda, hoj pre aver džives phurdelas lačhi balvaj, dogelam tel o duj džives andro Puteol.

¹⁴ Ode arakhľam le phralen, save amen mangle, hoj ode te ačas efa dživesa. Avke avľam andro Rim.

¹⁵ Sar pes o phrala odarik pal amende došunde, avenas ke amende dži paš o fori Appiuskero placos the paš o Trin Taberne. Sar len dikhľa o Pavol, palikerđa le Devleske, radisalila a sas povzbudzimen.

¹⁶ Sar doavľam andro Rim, [o veliteľis upral o šel oddiňa le bertenošen le nekbareder veliteľiske]. Ale le Pavloske sas domuklo te bešel avrether jekhe slugadiha, savo pre leste merkinelas.

O Pavol kazinel andro Rim

¹⁷ Ačhiľa pes, hoj pal o trin džives peske o Pavol vičinda le Židovike vodcen. Sar pes zgele, phenelas lenge: “Muršale, phralale! Choc te na kerđom nič amare manušen, aňi na džavas pro dadengere tradiciji, the avke man andro Jeruzalem phandle andre a dine andro vasta le Rimanenge.

¹⁸ Ale on, sar imar man šunde avri, kamle man te premukel, bo na arakhle pre ma nič ajso, vaš soske mušindomas te merel.

¹⁹ Ale vaš oda, hoj o Židi oda na kamenas, mušindom man te mangel anglo Cisarís, ale na kamavas nič te vakerel pre miro narodos.

²⁰ Akana tumen vašoda vičindom, hoj tumen te dikhav a te vakerav tumenca. Bo vaš oda, pre soste užarel o Izrael, som adadžives phandlo kale lanchoha.”

²¹ On leske phende: “Amen pal tute na chudľam nisavo ľil andral e Judsko, aňi na avľa ňiko le phralendar, hoj amenge te del te džanel, abo te phenel vareso nalačo pal tute.

²² Ale kamlamas tutar te šunel, sar gondolines, bo džanas pal kadi sekta, hoj pre late všadzik džan.”

²³ Dine leske te džanel savo džives a avle buter džene ke leste andro kher. Ov lenge vakerelas avri, sikavelas pal o krališagos le Devleskero a prevakerelas len pal o Ježiš andral o Mojžišoskero Zakonos the andral o proroka tosarastar dži rači.

²⁴ Varesave pačanas oleske, so vakerelas, ale aver na pačanas.

²⁵ Vašoda, hoj len na sas jekh gondolišagos, rozgele pes akor, sar o Pavol phenđa kada lav: “Mištes vakerelas o Sentno Duchos prekal o prorokos Izaiáš amare dadenge:

²⁶ *‘Dža ke kala nipi a phen: Tumen šunena tumare kanenca, ale na achałona! Tumen dikhena tumare jakhenca, ale na dikhena!’*

²⁷ *Bo kale nipengero jilo ačhiła baruno, peskere kanenca phares šunen a peskere jakha phandle andre, hoj te na dikhen, le kanenca te na šunen, le jileha te na achałon a te na visaren pes, hoj len te sastarav avri.’*

²⁸ Ta akor džanen, hoj avre narodenge hiňi bičhadı kadi zachrana le Devleskeri a on la the šunena.”

²⁹ [Sar oda o Pavol phenđa, o Židi gele het a igen pes maškar peste vesekedinenas.]

³⁰ O Pavol ačhiła duj berš andro kher, so peske korkoro ila. Prilelas savoren, ko ke leste avelas,

³¹ a vakerelas pal o krališagos le Devleskero a sikavelas pal o Raj Ježiš Kristus phundradones the bi e dar. A ņiko leske andre oda na braňinelas.

Le Pavloskero Lil Le RIMANENGE

O pozdravos

¹ Pisinav tumenge, me o Pavol, o služobnikos le Ježišoskero Kristoskero. O Del peske man avri kidña, hoj te avav leskero apoštolos, a vičinda man, hoj te vakerav o evaňjelium.

² O Del imar čirła diña lava pal oda evaňjelium prekal peskere proroka andro peskero sentno Lav.

³ Oda hin o evaňjelium pal leskero Čhavo a amaro Raj Ježiš Kristus, savo pal o telos uliła (narodzinda pes) le Davidoskera famelijatar.

⁴ No o Sentno Duchos sikada peskera bara zoraha pre leste, hoj hino o Čhavo le Devleskero akor, sar les uštada andral o meriben.

⁵ Prekal o Kristus mange sas dino le Devleskero lačhipen (milost), hoj te avav leskero apoštolos a te lidžav le manušen andral savore narodi, hoj te pačan andre leste a te šunen les.

⁶ The tumen san jekh lendar, save san vičimen le Ježišostar Kristostar.

⁷ A vašoda pisinav tumenge savorenge andro foros Rim, kas o Del kamel a kas peske avri kidña sar peskere sentne manušen: O lačhipen (milost) the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar le Ježišostar Kristostar.

O Pavol kamel te džal ke lende

⁸ Ešeb kamav te palikerel mire Devleske prekal o Ježiš Kristus vaš tumenge savorenge, hoj pes vakerel pal tumaro pačaben pal calo svetos.

⁹ O Del, saveske andral calo jilo služinav le evaňjelioha pal leskero Čhavo, hin miro švedkos, sar tumen furt leperav,

¹⁰ kecivar man modlinav. Furt mangav le Devles, hoj mange te del imar te džal ke tumende, kana ov kamela.

¹¹ Bo igen tumen kamav te dikhel, hoj tumen te dav varesavo duchovno daros, hoj te zorolon.

¹² Kamav te phenel, hoj sodujdžene jekhvareste te zoraľuvav: Tumen mire pačabnastar a me tumare pačabnastar.

¹³ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj buterval kamľom te džal ke tumende. Bo kamav te dochudel varesave neve manušen andro pačaben the maškar tumende, avke sar maškar aver narodi. Ale vareso man furt ačhavelas.

¹⁴ Bo me oda mušinav te vakerel savore manušenge: Le Grekenge the avre narodenge; oľenge, save hine avrisikade the save nane avrisikade.

¹⁵ Vašoda kamav igen te vakerel o evaňjelium the ke tumende andro foros Rim.

Pal e zor le evaňjelioskeri

¹⁶ Se me man na ladžav vaš o evaňjelium le Kristoskero, bo oda hin e zor le Devleskeri, so zachraľinel olen, ko pačal: Ešeb (peršo) le Židen a palis the le Nažiden.

¹⁷ Bo andro evaňjelium pes presikavel, hoj o manuš hino čačipnaskero anglo Del le pačabnastar a ča le pačabnaha, avke sar hin pisimen: "O čačipnaskero manuš dživela le pačabnastar."

O binos le manušengero

¹⁸ Le Devleskeri choli pes sikavel andral o ņebos pre dojekh binos the nalačhipen le manušengero, so garuven andro čačipen le nalačhipnaha.

¹⁹ Bo lenge hin dino te džanel, so šaj te džanel pal o Del. Se o Del lenge oda diña te džanel.

²⁰ Le Devleskeri zor the leskero devľipen našti te dikhel, ale kanastar o Del kerđa o svetos, šaj oda dikhen andre ola veci, so kerđa, a vašoda len nane ospravedľneľje.

²¹ Bo choc prindžarenas le Devles, na lašarenas les sar Devles, aňi leske na palikerenas. Andre peskero gondolišagos gele andro diliňipen a andre lengero nagodaver jilo avľa o kaľipen.

²² Phenen pre peste, hoj hine godaver, ale ačhile diline.

²³ Na te lašardehas le Devles, savo šoha (ľikda) na merel, ale lašaren o obraza, so maren pro manuš, savo na dživel furt, abo lašaren le čiriklen, le chocsave džviren, abo le sapen.

²⁴ Vašoda len o Del oddiña andre oda džungipen, so kamenas te kerel andral peskere jile, hoj te keren ola ladžandutne veci peskere te lenca maškar peste.

²⁵ On čerinde o čaćipen le Devleskero vaš o klamišagos. Na le Devles lašarenas a leske služinenas, ale le vecenge, so o Del kerda. Les kempel le manušenge furt te lašare!! Amen.

²⁶ Vašoda len o Del diña andro džungale žadosci. Bo lengere džuvla preačhile te dživel le muršenca avke, sar kempel.

²⁷ Avke the o murša omukle o normalno dživipen le džuvlenca a chudla andre lende te labol e binošno žadosca jekh ke aver. O murša le muršenca kerenas o džungale veci a chudle pre peskere te la o počnišben, so peske zasogalinde (zaslužinde) vaš oda nalačhipen, so kerenas.

²⁸ A vašoda, hoj ola manuša na kamle te likerel andre peskere gođa o čaćipen pal o Del, diña len o Del andre lengere previsarde gođa, hoj te keren oda džungipen, so na tromal te kerel.

²⁹ Hine pherarde savore binenca, le nalačhipnaha, le džungipnaha, la cholaha the le hamišagoha. Hine nalače; murdaren; maren pes; klaminen; keren o pletki;

³⁰ namištes vakeren jekh pre aver. Našti avri ačhen le Devles; lidžan pes upre; hine barikane; lašaren pes; gondolinen avri o nalače veci; na šunen le dajen the le daden;

³¹ nane godaver; na dolikeren peskere lava; na sikaven nisavo kamiben a nane jileskere ke aver.

³² Kala manuša džanen, hoj le Devleskero zakonos phenel, hoj ko avke dživel, zasogalinen peske o meriben. Na ča, hoj oda keren, ale mek the avre dženenge phenen, hoj oda šaj keren.

2

Le Devleskero čaćipnaskero sudos

¹ Tu manušeja, sudzines avren? Te ada keres, našti tut nišoha ospravedlñineha, kaj te ko sal. Bo te tu sudzines avren a palis keres ola veci, so the on, korkoro tut sudzines.

² Amen džanas, hoj o Del sudzinel čaćipnaha ole manušen, save keren kajse veci.

³ Tu manušeja, sudzines avre manušen vaš oda, so keren a the tu oda keres? Gondolines tuke, hoj tu denašeha le Devleskere sudostar?

⁴ So, tu tele dikhes le Devleskero baro lačhipen, avrikeriben the zlikeriben? Na džanes, hoj le Devleskero lačhipen tut lidžal ko pokañje?

⁵ Tiro jilo hino baruno the zacato a avke tuke skides e choli pre oda džives, sar o Del sikavela peskeri choli a čaćipnaha sudzinela savoro.

⁶ O Del počinela sakoneske vaš oda, sar kerelas.

⁷ Ov dela o večno dživipen sakones, ko likerelas avri te kerel o lačhipen a džalal pal oda, hoj te dživel furt a te chudel e slava the e pačiv.

⁸ Ale pre sakoneste, ko na šunelas o čaćipen vaš oda, hoj dikhelas ča pre peste a kamelaš te kerel o nalačhipen, sikavela peskeri igen bari choli.

⁹ O pharipen the e dukh avela pre sakoneste, ko kerel o nalačhipen: Ešeb (peršo) pro Židi a palis the pro Nažidi.

¹⁰ Ale sako, ko kerel o lačo, chudela e slava, e pačiv the o smirom: Ešeb o Židos a palis the o Nažidos.

¹¹ Bo o Del na sudzinel le manušen pal o muj.

¹² Savore, save kerenas bini a nane len o zakonos, bi o zakonos the merena. A savore, save kerenas bini a hin len o zakonos, le zakonostar ena sudzimen.

¹³ Bo paš o Del nane čaćipnaskere ola manuša, save ča šunen o zakonos, ale ola, save les dolikeren.

¹⁴ Te le Nažiden nane zakonos, ale korkore pestar keren oda, so kamel o zakonos, choc len nane zakonos, korkore peske hine zakonos.

¹⁵ On sikaven, hoj oda, so kamel o zakonos, hin pisimen andre lengere jile. A takoj the lengero svedomje pre oda sikavel, sar pes andro gondolišagos obviñinen, abo obrañinen.

¹⁶ Avke sar oda phenavas andre miro evaņjelium, hoj andre oda džives o Del sudzinela prekal o Ježiš Kristus ola veci, so o manuša garuven andre.

O Židi the o zakonos

¹⁷ Ale te pes tu mukes pro zakonos; vičines tut Židos; lašares tut le Devleha

¹⁸ a džanes, so tutar o Del kamel; te siklos andral o zakonos te prindžarel, so hin lačo the nalačo

¹⁹ a pačas tuke, hoj sal oda, ko lidžal le koren; oda, ko hin o svetlos olengero, save hine andro kalipen;

²⁰ oda, ko bararel avri le nagođaveren a sikavel le terne manušen, bo andro zakonos tut hin o čačipen the o prindžaripen:

²¹ Akor soske tu, savo avres sikaves, tut korkores na sikaves?

Tu vakeres, hoj pes te na čorel, a tu korkoro čores?

²² Avrenge phenes, hoj te na keren lubipen, a tu korkoro oda keres? Našfi avri ačhes o modli, ale čores avri o chramos?

²³ Lašares tut le zakonoha, ale oleha, hoj les na šunes, keres ladž le Devleske.

²⁴ Avke sar hin pisimen: *“Vaš tumenge o Nažidi namištes vakeren pro Del.”*

²⁵ Te dolikeres o zakonos, akor hin tiro občindipen (obriezka) pro lačo; ale te na dolikeres o zakonos, oda hin avke, sar te šoha (řikda) na ulalas občindo (obrezimen).

²⁶ Te dolikerel o naobčhindo manuš oda, so lestar kamel o zakonos, či les na rachinel o Del avke, sar te ulahas občindo?

²⁷ A oda manuš, savo nane občindo, ale dolikerel o zakonos, ov sudzinela tut. So the te sal občindo a hin tut o zakonos, ale na dolikeres les?

²⁸ Bo nane Židos oda manuš, ko avke dičhol avral; aňi o občindipen (e obriezka) nane oda, so dičhol pro felos;

²⁹ ale Židos hin oda manuš, savo hino počoral občindo andro jilo le Duchostar a na le pisimen zakonostar. Kajse manušes na lašaren o nipi, ale o Del.

3

¹ So hin feder le Židen avre narodendar, abo savi chasna hin le občindipnastar (la obriezkatar)?

² Igen bari chasna andre savoreste! Vašoda, hoj pre ešebno than lenge sas dine le Devleskere lava.

³ Se, so te varesave lendar na pačanas ole lavenge? Či vaš oda akana o Del na ela verno, bo len na sas pačaben?

⁴ Šoha na! Ale mi dičhol, hoj o Del hino čačipnaskero a dojekh manuš hino klamaris, avke sar hin pisimen:

“Te presikavel pes, hoj sal čačipnaskero, sar vakeres, a hoj te ņerines (zviťazines), te tut sudzinena.”

⁵ Te amaro nalačhipen, so keras, sikavel, savo čačipnaskero o Del hino – ta akor, so šaj phenas? Akor o Del namištes kerel, te amen vaš oda marel? (Kada phenav avke, sar manuš.)

⁶ Šoha na! Se sar palis o Del sudzindahas o svetos?

⁷ Ale te miro klamišagos sikavel, hoj le Devleskero čačipen hino bareder a anel leske oda e slava, akor soske som the me sudzimen sar binošno?

⁸ Vaj so, hin oda avke, sar varesave manuša vakeren? Bo phenen pre amende, hoj amen phenas: *“Aven keras o nalačo, hoj te avel o lačo.”* Ola manuša ena vaš oda čačipnaha odsudzimen.

Ňiko nane čačipnaskero

⁹ So akor? Hine o Židi feder sar o Nažidi? Ňisoħa na! Se akana phendam the pro Židi the pro Nažidi, hoj savore hine tel o bini.

¹⁰ Avke sar hin pisimen:

“Ňiko nane lačo,

11 ņiko na ačalol, ņiko na rodel le Devles.

12 Sako pes visarda het le Devlestar, sa gele namištes, nane ņiko, ko kerdahas o lačo, aňi jekh.

13 Lengero kirlo hin sar phundrado hrobos, peskere čhibenca vakeren klamišagos a pro vušta len hin o jedos le sapestar.

14 Andre lengero muj hin pherdo džungale košibena.

15 Lengere pindre hine sidarde te dukhavel a te murdarel,

16 pre lengere droma hin sa musardo the bibachtalo.

17 O drom, so anel o smirom, na prindžarde.

18 Nane andre lende ņisavi dar anglo Del.”

¹⁹ Amen džanas, hoj oda, so hin phendo andro zakonos, hin phendo prekal ola, save dživen tel o zakonos, hoj pes te phandel andre dojekh muj a calo svetos te el binošno anglo Del.

²⁰ Bo le zakonoskere skutkendar na ela anglal leste ospravedlñimen ñisavo manuš. Se prekal o zakonos pes prindžarel o binos.

O spravodlišagos avel prekal o pačaben

²¹ Ale akana pes sikađa, hoj o Del kerel le manušen spravodliven bi o zakonos, avke sar sikavel andro zakonos the andro proroka;

²² o spravodlišagos le Devleskero prekal o pačaben andro Ježiš Kristus savorenge, ko pačan. Bo nane ñisavo rozdjelis maškar o manuša,

²³ bo savore kerde bini a nane len le Devleskeri slava.

²⁴ Ale hine ospravedlñimen hijaba, le Devleskere lačhipnastar (milosfatar), prekal o Ježiš Kristus, savo len cinda avri.

²⁵ O Del imar anglal diña le Ježiš a obetinda les, hoj prekal leskero rat pačabnaha andre leste te avas ko Del. Oleha o Del presikađa peskero spravodlišagos, hoj odmukla o bini, so sas kerde anglal,

²⁶ sar o Del zlikerelas avri. Vašoda, hoj akana andre kada časos te presikavel peskero spravodlišagos, bo Ov hino čačipnaskero a ospravedlñinel oles, ko pačal andro Ježiš.

²⁷ Soha pes palis o manuš šaj lašarel? Ńisoha! Soske? Či šaj pes lašaras, hoj doľikeras o zakonos? Na! Ale oleha, hoj pačas.

²⁸ Bo amen pačas, hoj o manuš hino ospravedlñimen le pačabnaha bi o zakonoskere skutki.

²⁹ Či hino ča Del le Židenge? Či nane Del the le Nažidenge? He, hino Del the le Nažidenge.

³⁰ Se sar hin ča jekh Del. Ov ospravedlñinela le Židen lengere pačabnastar a the le Nažiden prekal o pačaben.

³¹ Abo či amen tele čhivas o zakonos le pačabnaha? Na, šoha (ñukda) na! Ipen hoj visara: Amen les upre hazdas.

4

O pačaben pes rachinel sar spravodlišagos

¹ So akor phenaha pal o Abraham, amaro dad pal o telos?

² Bo te sas o Abraham ospravedlñimen le skutkendar, ta hin les soha pes te lašarel, ale na anglo Del.

³ Se sar hin pisimen? “*O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodlišagos.*”

⁴ Oleske, ko kerel buči, na rachinel pes o počiniñben sar daros, ale počinel pes les, bo peske oda zasogalinel (zaslužinel).

⁵ Ale oleske, ko na kerel o skutki, ale pačal andre Oda, ko ospravedlñinel le bijedevleskere manušes, rachinel pes leskero pačaben sar spravodlišagos.

⁶ Avke sar the o David vakerel pal oda, hoj bachtalo hin o manuš, kas rachinel o Del sar čačipnaskeres bijal oda, hoj peske oda zasogalinda:

⁷ “*Bachtale hine ola,*

kaske sas odmukle o nalačhipena

a kaske sas o bini učharde andre!

⁸ *Bachtalo manuš,*

kaske o Raj na rachinel o binos!”

⁹ Hine kala bachtalipena ča prekal o občhinde (obrezimen), abo the prekal o naobčhinde? Se phenas: “*Le Abrahamoske pes rachinelas o pačaben vaš o spravodlišagos.*”

¹⁰ Ale kana pes leske oda rachinelas? Sar sas občhindo, abo akor, sar mek na sas? Na akor, sar imar sas, ale akor, sar mek na sas občhindo.

¹¹ Ov sas občhindo a avke leskero občhindiñben (leskeri obriezka) sikavelas, hoj pačabnaha sas čačipnaskero anglo Del mek angloda, sar sas občhindo. Avke ačhila o Abraham dad savorenge, save pačana, hoj the lenge pes oda te rachinel sar o spravodlišagos, the te nane občhinde.

¹² Ov hino tiš dad olenge, save hine občhinde, olenge, save na ča hoj hine občhinde, ale the dživen andre oda pačaben, sar amaro dad o Abraham dživelas mek angloda, sar sas občhindo.

O lav hin dino prekal o pačabnaskere

¹³ Bo na prekal o zakonos sas dino le Abrahamoske the leskere čhavenge o lav, hoj ela o dedičos le svetoskero, ale prekal o pačaben sas čačipnaskero.

¹⁴ Te hine dediča ola, save len hin o zakonos, akor o pačaben nane nič a o Del diña hijaba peskere lava.

¹⁵ Bo le Zakonoha avel e choli, ale kaj nane zakonos, ode nane aňi binos.

¹⁶ Vašoda mušinel o spravodlišagos te avel prekal o pačaben, hoj oda te avel le Devleskere lačhipnastar (milostatar) a oda lav te avel prekal savore Abrahamoskere čhave. Oda lav na sas dino ča prekal ola, save dživen le zakonostar, ale the prekal ola, save dživen pačabnaha sar o Abraham. Ov hino Dad amenge savorenge.

¹⁷ Avke sar hin pisimen: “*Kerdom tutar dades but narodenge.*” O Abraham hin amaro dad anglo Del, saveske ov pačandila; oda Del, savo obdžidarel le mulen a vakerele ke oda, so nane, sar te ulahas.

¹⁸ Ode, kaj na sas le Abraham pes pre soste te zmukel, pačandila. A užarelas, hoj ela *dad but narodenge*, avke sar sas phendo: “*Ajci but tut ela čhave.*”

¹⁹ Le Abrahamoskero pačaben na cikñila aňi akor, sar leske sas maj šel (100) berš a dikhelas, hoj leskero felos imar hino phuro a na birinel a leskera romña la Sara imar našti aven čhave.

²⁰ Na preačila te pačal andre oda lav, so les o Del diña, ale zoraila andro pačaben a bararelas le Devles.

²¹ Igen pačalas, hoj o Del hino zoralo oda the te kerel, so leske phenda.

²² Vašoda o Del le Abrahamoske oda rachinelas sar spravodlišagos.

²³ A na ča prekal leste oda hin pisimen, hoj pes leske o pačaben rachinelas,

²⁴ ale the prekal amende – amenge, save pačas andre Oda, ko uštada amare Rajes le Ježiš andral o meriben.

²⁵ Bo ov sas dino te merel vaš amare bini a sas uštado andral o meriben, hoj amen te avas čačipnaskere.

5

Ospravedlñimen prekal o pačaben

¹ Akana sam ospravedlñimen pačabnaha a hin amen smirom le Devleha prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

² Pačabnaha andre leste šaj avas andro lačhipen (milost) le Devleskero, andre savo lačhipen the ačas. A lašaras pes oleha, hoj užaras pre le Devleskeri slava.

³ Na ča oda, ale lašaras pes the le pharipenenca. Bo džanas, hoj o pharipen amen lidžal ko avrilikeriben

⁴ a andro avrilikeriben pes presikavel či obačilam; a oda amenge anel o užaripen (nadej).

⁵ A kada užaripen amenge šoha (nikda) na ela pre ladž, bo o kamiben le Devleskero hin avričhido andre amare jile prekal o Sentno Duchos, savo amenge sas dino.

⁶ Bo o Kristus andre le Devleskero časos, mek sar amen samas slaba, muľa vaš o bijedevleskere.

⁷ Či diňahas vareko o dživipen vaš o čačipnaskero manuš? No talam pes vareko arakhlahas, ko diňahas peskero dživipen vaš varesavo lačo manuš,

⁸ ale o Del presikavel peskero kamiben ke amende avke, hoj mek akor, sar amen samas binošna, imar o Kristus muľa vaš amenge.

⁹ Vašoda akana avaha mek sigeder zachrañimen le Devleskera cholatar prekal o Kristus, te imar sam obžužarde leskere rateha.

¹⁰ Prekal o meriben leskere Časkero, anda o Del o smirom maškar amende imar akor, sar mek amen samas ke leste nalače. Avke akana džanas, hoj avaha zachrañimen leskere dživipnaha, te sam imar leha lače.

¹¹ A na ča oda, ale le Devleha pes lašaras prekal amaro Raj Ježiš Kristus, prekal savo amen hin akana smirom le Devleha.

Pal o Adam the pal o Kristus

¹² Prekal jekh manuš avla o binos andro svetos a le binostar avla o meriben. Avke pregeľa o meriben pre savore manuša, bo savore kerde bini.

¹³ O binos sas pro svetos imar the anglo zakonos, ale te nane zakonos, o binos pes na rachinel.

¹⁴ Ale le Adamostar dži ko Mojžiš sas o manuša tel e zor le meribnaske, the te na kerde ajso binos sar o Adam.

O Adam sikavel pre Oda, ko avela.

¹⁵ Ale le Devleskere daroha hin avres sar le binoha. Bo te prekal jekhe manušeskero binos but džene mule, ta avke prekal o lačhipen (milost) jekhe manušeskero, le

Ježišoskero Kristoskero, igen but rozbarila le manušenge le Devleskero lačhipen (milost) the daros.

¹⁶ Kale Devleskere daroha oda hin avres, sar ole binoha, so kerđa jekh manuš. Bo prekal jekh binos avla o sudos, ale pal o but bini avla le Devleskero lačhipnaskero daros, so amendar kerel čačipnaskeren.

¹⁷ Vašoda, hoj jekh manuš kerđa binos, chudla o meriben te kralinel. So sigeder akana prekal oda jekh, prekal o Ježiš Kristus, kralinena andro dživipen savore, so chudle le Devleskero lačhipen (milost) the oda daros, so lendar kerel čačipnaskeren.

¹⁸ Avke sar prekal jekh manuš, savo kerđa binos, avla o sudos pre savore manuša, avke the prekal jekh čačipnaskero skutkos avla o ospravedlneje pre savore manuša, hoj len te avel o dživipen.

¹⁹ Bo avke sar prekal oda, hoj jekh manuš na šunda, ačhile but džene binošna, avke the prekal oda, hoj jekh manuš šunda, ačhena but džene čačipnaskere.

²⁰ Andre oda avla mek the o zakonos, hoj te barol o binos. Ale kaj barila o binos, ode mek buter barila le Devleskero lačhipen (milost),

²¹ hoj avke, sar o binos chudla te kralinel a te lidžal ko meriben, the o lačhipen (milost) le Devleskero chudla te kralinel le čačipnaha a te lidžal ko večno dživipen prekal o Ježiš Kristus amaro Raj.

6

Mule le binoske, džide le Kristoske

¹ Akor so phenaha? Ačhaha andro binos, hoj te barol o lačhipen (milost) le Devleskero?

² Šoha na! Amen, save mułam le binoske, sar šaj mek andre leste dživas?

³ Abo so, na džanen, hoj savore, save samas bolde andro Ježiš Kristus, bolde sam andre leskero meriben?

⁴ Le bolipnaha samas jekhetane leha parunde andro meriben, hoj avke, sar sas o Kristus uštado andral o meriben le Dadeskera slavaha, the amen te dživas andro nevo dživipen.

⁵ Bo te ačhilam jekh leha andre leskero meriben a mułam avke sar the ov, ta avke avaha uštade sar ov.

⁶ Se džanas, hoj amaro purano manuš, sas jekhetane leha ukrižimen, hoj te el zničimen o binošno telos, hoj imar buter te na avas otroka le binoske.

⁷ Bo oda, ko muła, hino imar slobodno le binostar.

⁸ Amen pačas, hoj te mułam le Kristoha, jekhetane leha the dživaha.

⁹ Se džanas, hoj o Kristus ušfila andral o meriben, imar buter na merel a imar nane tel e zor le meribnaske.

¹⁰ Bo ov muła jekhvar pro furt a le binos imar nane upral leste nisavi zor, ale o dživipen, so dživel, dživel le Devleske.

¹¹ Avke peske the tumen gondolinen pal tumende, hoj san mule le binoske, ale džide le Devleske andro Ježiš Kristus.

¹² Te na kralinel o binos andre tumaro meribnaskero telos avke, hoj šunena leskere teloskere žadosci.

¹³ Añi ma den, hoj varesavo kotor tumare telostar te el le binoske sar o nastrojis pro nalache veci. Ale odden tumen le Devleske sar ola, save ušfile andral o meriben a dživen. A tumare teloskere kotora den le Devleske sar o nastrojle le čačipnaske.

¹⁴ O binos na ela tumaro raj, bo na san tel o zakonos, ale tel o lačhipen (milost) le Devleskero.

Otroka le čačipnaske

¹⁵ Akor sar? Keraha o bini, bo na sam tel o zakonos? Bo sam tel o lačhipen (milost) le Devleskero? Šoha na!

¹⁶ So na džanen, hoj te tumen varekaske odden te šunel sar otroka, hoj san otroka oleske, kas šunen? Vaj san otroka le binoske, so lidžal andro meriben, abo san otroka le šundipnaske, so lidžal ko spravodlišagos.

¹⁷ Varekana sanas otroka le binoske, ale palikeras le Devleske, hoj andral o jilo šundan oda sikaviben, so tumenge sas dino.

¹⁸ Akana san slobodne le binostar a ačhilan otroka le čačipnaske.

¹⁹ Vašoda, hoj tumaro telos hino slabo, vakerav sar manuš: Bo avke, sar diñan tumare tela te služinel le našužipnaske the le nalačhipnaske, hoj kenas o nalačhipen, avke akana den cale tumare tela te služinel le čačipnaske pro sentñipen.

²⁰ Bo akor, sar sanas otroka le binoske, sanas slobodne le čačipnaske.

²¹ Savi chasna tumen olestar akor sas? Akana tumen vaš oda ladžan, bo pro agor oleske hin o meriben.

²² Ale akana san slobodne le binostar a ačhiľan otroka le Devleske. Kada tumendar kerela sentnen a lidžala tumen andro večno dživipen.

²³ Bo o počiniben vaš o binos hin o meriben. Ale o Del diňa peskero lačhipnaskero daros, o večno dživipen andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

7

O podobenstvo pal e veraduňi džuvľi

¹ Abo či na džanen, phralale – bo phenav olenge, save prindžaren o zakonos – hoj le zakonos hin zor upral o manuš dži akor, medik dživel?

² Bo e veraduňi džuvľi hiňi le zakonoha phandľi ke peskero rom, medik o rom dživel. Ale te o murš muľahas, e džuvľi uľahas slobodno le zakonostar, so la phandelas ko murš.

³ Ale medik dživel o rom a oj geľahas avre muršeha, vičindehas la lubňi. Ale te lakero rom muľahas, oj hiňi slobodno le zakonostar a nane lubňi te ačhela te dživel avreha.

⁴ Avke the tumen, phralale mire, muľan le zakonoske prekal o felos le Kristoskero, hoj te patrinen Oleske, ko sas uštado andral o meriben, hoj te anas e chasna le Devleske.

⁵ Bo sar samas andro felos, kerenas andre amende o binošna žadosci, so avenas prekal o zakonos. A sa, so kerahas, lidžalas andro meriben.

⁶ Ale akana sam oslobodzimen le zakonostar, bo muľam oleske, so amen phandelas andre, vašoda akana služinas le Devleske andro nevo duchos a na andro purano pisimen zakonos.

O binos andro manuš

⁷ Akor so? Phenaha, hoj o zakonos hin binos? Šoha na! Ale o binos na prindžaravas, prindžardom les ča prekal o zakonos. Bo aňi pal e žadosca na džanľomas, te na phendahas o zakonos: "*Na kameha te lel nič le pašunestar!*"

⁸ O binos pes chudľa le zakonostar a prekal o prikazaňje andre mande uštađa savore nalače žadosci. Bo bi o zakonos hino o binos mulo.

⁹ Me dživavas varekana bi o zakonos, ale sar avľa o prikazaňje, o binos obdžidĩľa.

¹⁰ Ale me muľom a sikađa pes, hoj o prikazaňje, so man kamelas te lidžal ko dživipen, mange anda o meriben.

¹¹ O binos pes olestar chudľa, klaminda man prekal o prikazaňje a murdarđa man.

¹² Avke o zakonos hin sentno the o prikazaňje hino sentno, čačipnaskero the lačo.

¹³ Akor so? Oda lačo mange anda o meriben? Šoha na! Ale hoj te dičhol o binos, hoj oda hin binos. O binos mange prekal oda lačo anel o meriben. Hoj pes prekal o prikazaňje te sikavel o binos, savo baro hino.

¹⁴ Se džanas, hoj o zakonos hino duchovno, ale me som teľesno, bikendo andro otroctvo le binoske.

¹⁵ Me na ačaluľavav oleske, so kerav. Bo na kerav oda, so kamav, ale kerav oda, so našti avri ačhav.

¹⁶ Ale te kerav oda, so na kamav, dav čačo le zakonos, hoj hino lačo.

¹⁷ Avke akana imar oda na kerav me, ale o binos, so dživel andre mande.

¹⁸ Se džanav, hoj andre mande – oda hin andre miro felos – na dživel o lačo. Bo the te kamav te kerel o lačo, na birinav oda te kerel.

¹⁹ Bo na kerav o lačo, so kamav, ale kerav oda nalačo, so na kamav.

²⁰ Ale te kerav oda, so me na kamav, na kerav oda imar me, ale oda kerel o binos, so dživel andre mande.

²¹ Avke arakhav andre mande o zakonos, hoj sar kamav te kerel o lačo, takoj hin paš ma o nalačo.

²² Bo andre miro andruno manuš dav radišagoha čačipen le Devleskere zakonos.

²³ Ale dikhav andre mande aver zakonos, so pes marel le zakonoha andre miri gođi a phandel man andro zakonos le binoskero, so hin andre mande.

²⁴ Ó, čoro manuš som! Ko man lela avri andral kada meribnaskero felos?

²⁵ Ale palikerav le Devleske, hoj kerel oda prekal o Ježiš Kristus, amaro Raj.

Avke akana, me mira gođaha služinav le Devleskere zakonoske, ale mire teľoha le binoskere zakonoske.

8

Pal o dživipen andro Duchos

¹ Akana imar nane nisavo odsudeňje prekal ola, save hine andro Ježiš Kristus.

² Bo o zakonos le Duchoskero, so amen del o dživipen andro Ježiš Kristus, man oslobodzinda andral o zakonos le binoskero the andral o meriben.

³ Oda, so našti kerelas o zakonos, bo o felos sas slabo, oda kerđa o Del, sar bičhađa peskere Čhas. Ov avla andre ajso felos, sar hin le binošne manušen, a odsudzinda o binos andro felos.

⁴ O Del oda kerđa, hoj pes te dokerel sa, so amendar o zakonos mangelas, andre amende, save na dživas pal o felos, ale pal o Duchos.

⁵ Bo ola, save dživen pal o felos, gondolinen pro feloskere veci, ale ola, save dživen pal o Duchos, gondolinen pro duchoskere veci.

⁶ Bo le feloskero gondolišagos anel o meriben, ale o gondolišagos le Duchoskero anel o dživipen the o smirom.

⁷ Le feloskero gondolišagos džal pro Del, bo pes na poddel le Devleskere zakonoske, bo pes aňi našti poddel.

⁸ Ola, save dživen andro felos, našti aven pre dzeka le Devleske.

⁹ No tumen na san andro felos, ale andro duchos, te o Duchos le Devleskero dživel andre tumende. Ale te varekas nane le Kristoskero Duchos, oda nane leskero.

¹⁰ Ale te hin o Kristus andre tumende, akor hin o felos mulo vaš o binos, ale o Duchos hin dživipen vaš o spravodlišagos.

¹¹ Te dživel andre tumende o Duchos oleskero, savo uštađa le Ježiš andral o meriben, ta akor oda, ko uštađa le Kristus andral o meriben, obdžidarela the tumare meribnaskere tela prekal peskero Duchos, savo dživel andre tumende.

¹² Vašoda, phralale, amen na mušinas te dživel avke, sar kamel o felos,

¹³ bo te dživen le feloske, merena, ale te le Duchoha meraren o skutki le feloskere, dživena.

¹⁴ Bo savore, save hine ligende le Devleskere Duchoha, hine čhave le Devleskere.

¹⁵ Se priiľan le Duchos, so tumendar na kerel otroken, hoj pale te dživen andre dar, ale priiľan le Duchos, so tumendar kerel čhaven. Andre leste šaj vićinas: "Abba, Dado!"

¹⁶ Oda Duchos korkoro sikavel amare duchoske, hoj sam o čhave le Devleskere.

¹⁷ A te sam o čhave, sam the o deďića: O deďića le Devleskere the jekhetane deďića le Kristoskere. Bo te leha jekhetane cerpinas, jekhetane leha the avaha andre leskeri slava.

E slava, so avela

¹⁸ Me mange gondoliľav, hoj o pharipen, so amen hin akanake, pes aňi na del te rachinel ke odi slava, so pes amenge sikavela.

¹⁹ Bo calo ņebos the cali phuv igen uźarel pro Del, hoj te presikavel peskere čhaven.

²⁰ Bo savoro, so sas kerdo pre phuv, hin musardo. Nane lačo pre ņisoste a oda na korkoro pestar, ale o Del oda avke domukľa. No diňa amen the oda, pre soste pes šaj zmukas,

²¹ hoj sa, so sas kerdo le Devlestar, ela andre jekh džives oslobodzimen andral o otroctvo, so les zničinelas, a hoj sa ela andre sloboda the slava le Devleskere čhavengeri.

²² Amen džanas, hoj sa, so sas kerdo le Devlestar, dži akana cerpinel andro dukha sar e džuvľi, savi uźarel te ločhol (tele te pašľol).

²³ No na ča oda, ale the amen, save chudľam le Duchos sar oda ešebno daros le Devlestar, cerpinas andre peste, sar uźaras pro Del, hoj amendar te kerel peskere čhaven a te oslobodzinel amaro felos.

²⁴ Bo amen sam zachraňimen andro uźaripen (naďej). Ale te oda, pre soste uźaras, šaj te dikhel, akor oda nane uźaripen. Bo soske vareko uźarela pre oda, so dikhel?

²⁵ Ale te pes zmukas pre oda, so na dikhas, ta akor uźaras pre oda avriliķeribnaha.

²⁶ Avke the o Duchos pomoźinel amare slabišagenge. Se amen na džanas, vaš soske pes amenge kampel te modľinel. Ale korkoro o Duchos pes privakerel vaš amenge avke, hoj pes aňi le lavenca na del te phenel avri.

²⁷ Ale oda, ko prindźarel o jile, džanel, so kamel o Duchos, bo ov pes privakerel vaš o sentna avke, sar o Del kamel.

²⁸ Amen džanas, hoj sa, so avel andro dživipen, hin pro lačo olenge, save kamen le Devles a kas peske vićinda andre peskero planos.

²⁹ Olen, kas peske o Del kidňa avri, olen the anglal diňa, hoj te ačhen ajse sar leskero Čhavo, hoj o Čhavo te el ešebno maškar o but phrala.

³⁰ Olen, kas peske anglal iľa avri, the vićinda avri; olen, kas vićinda avri, kerđa the čačipnaskeren; olen, kas kerđa čačipnaskeren, diňa the peskeri slava.

Le Devleskero kamiben

³¹ Akor so pre oda šaj phenas? Te hin o Del amenca, ko pre amende šaj avel?

³² O Del, savo na sajinda peskere Čhas, ale diña les vaš amenge savorenge, či oleha amenge na diña savoro?

³³ Ko šaj vakerel pre ola manuša, kas peske o Del avri kidña? O Del hin oda, so amendar kerel čačipnaskeren.

³⁴ Ko len šaj odsudzinel? O Ježiš Kristus hin oda, ko muľa a mek the uštila andral o meriben, hino pal e čači (pravo) sera le Devleske a privakerel pes vaš amenge.

³⁵ Ko amen odlela le Kristoskere kamibnastar? O pharipen, abo e dukh? Abo te pre amende džana, vaj e bokh, abo o čoripen, či e dar pal o dživipen, vaj o meriben?

³⁶ Avke sar hin pisimen:

*“Vaš tuke amen kamen te murdarel calo džives;
keren amenca sar le bakrorenca, saven lđžan te murdarel.”*

³⁷ Ale andre kada savoro ņerinas (zvitazinas) a predžas oda prekal o Ježiš, savo peske amen zakamla.

³⁸ Bo me pačav, hoj aňi o meriben, aňi o dživipen, aňi o aňjela, aňi o uprune zora, aňi ola veci, so hin akana, aňi ola veci, so mekča avena, aňi ņisave zora,

³⁹ aňi oda, so hin učas, aňi oda, so hin teles, aňi ņič aver, so sas kerdo le Devlestar, amen našti odlela le Devleskere kamibnastar, so hin andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

9

Pal o Izrael

¹ Me vakerav čačipen andro Kristus, na klaminav a miro svedomje andro Sentno Duchos mange hin švedkos,

² hoj man hin bari žala a furt man dukhal o jilo.

³ Bo me korkoro kamlomas te el prekošlo a odčhido le Kristostar vaš mire phrala the miri famelija pal o felos.

⁴ On hine o Izraeliti: Lendar kerđa peskere čhaven; lenge sas diňi e slava, o zmluvi, o zakonos, e bohosluzba the o zaslubeňja.

⁵ Lendar hine o dada a lendar hine the ola, kastar avel o Kristus pal o felos, savo hino Del upral savorende a hino požehňimen pro furt. Amen.

⁶ Ale našti phenas, hoj o Del prephagla peskere lava. Bo na savore, save hine andral o Izrael, hine Izraeliti.

⁷ Aňi na savore hine o čhave ča vaš oda, hoj hine o potomki le Abrahamoskere, ale o Del phenda le Abrahamoske: *“Le Izakostar pes tuke rachinela o potomstvos.”*

⁸ Dikhas, hoj le Devleskere čhave nane ola, save ulile (pes narodzinde) andro Izrael pal o felos. Ale ola čhave, pal save o Del diña lav, pes rachinen andro Abrahamoskero potomstvos.

⁹ A kada hin oda lav, so diña o Del: *“Aver berš andre kajso časos avava a la Sara ela čhavoro.”*

¹⁰ Avke oda sas na ča paš late, ale the paš e Rebeka. La Rebekakere čhaven sas jekh dad, amaro dad o Izak.

¹¹⁻¹² Bo mek akor, sar o čhave aňi na ulile, aňi na kerde ņič lačo abo nalačo, imar sas lake phendo le Devlestar: *“O phureder služinela le ternedereske.”* O Del phenda kada, hoj te sikavel, hoj ov kidel avri, sar kamel, a hoj oda na sas vaš oda, so jekh lendar kerđa.

¹³ Avke sar hin pisimen: *“Le Jakob kamavas, ale le Ezav našti avri ačhavas.”*

¹⁴ Akor so šaj phenas, hoj o Del nane čačipnaskero? Šoha na!

¹⁵ Bo le Mojžišoske phenel kada:

*“Ela mange pharo vaš oda, vaš kaste me kamav
a avava jileskero ke oda, ke kaste me kamav!”*

¹⁶ Na džal pal oda, so kamen abo so keren o manuša, ale džal pal oda, hoj o Del del peskero lačhipen.

¹⁷ Andro lava le Devleskere hin phendo le Faraonoske: *“Vašoda tut vičindom andro dživipen, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pes miro nav te rozvakerel pal cali phuv.”*

¹⁸ Bo o Del hino jileskero ke oda, ke kaste ov kamel; ale kaske kamel, oleske zakerel o jilo andre.

Le Devleskeri choľi the lačhejileskeriben

¹⁹ Ale vareko mange šaj phenel: *“Ňiko pes našti ačhavel oleske, so o Del kamel. Te oda hin avke, soske amen akor mare!”*

²⁰ Ó, manušeja, ko sal tu, hoj ačhes pre čhib le Devleske? Či šaj phenel oda, so hino kerdo oleske, ko les kerđa: *“Soske man avke kerdal?”*

²¹ Abo či nane zor le hrnčjaris upral e čhik, hoj andral odi jekh čhik te kerel jekh kuči pre pačiv a aver pre napačiv?

²² Avke o Del kamla te sikavel peskeri choli the peskeri zor. Igen zlikerelas avri a zlidžalas ola kuča, pre save sas leskeri choli, so sas pririchtimen pro meriben.

²³ O Del kamla te sikavel peskeri bari slava pro kuča, pre save sas lačhejleskero a save pririchtinda pre slava –

²⁴ pre amende, saven peske vičinda: Na ča le Židendar, ale the le Nažidendar.

²⁵ Avke sar the andro Hozeáš phenel:

“Olen, save na sas mire manuša, vičinava ‘mire manuša’ a olenge, saven na kamavas, phenava: ‘Kamav tumen.’”

²⁶ A ela avke, hoj ode, kaj pes lenge phenelas:

*“Tumen na san mire manuša’,
ode pes len vičinela čhave le džide Devleskere.”*

²⁷ O Izaiáš vičinel upral o Izrael:

*“The te o čhave le Izraeloskere ulehas ajci, keci hin e pošiš paš o moros,
ča frima lendar ena zachrañimen,*

²⁸ *bo o Raj kerela la phuvaha savoro, so phenda,
a kerela oda sig.”*

²⁹ The o Izaiáš oda imar anglal phenda:

*“Te amenge o Nekzoraleder Raj na muklahas o potomstvo,
ulamas sar e Sodoma a dičhilamas avri sar e Gomora.”*

O Izrael the o evaņjelium

³⁰ So akor oleha phenas? O Nažidi, save na kerenas nič pre oda, hoj te ačhen čačipnaskere anglo Del, dochudle o spravodlišagos prekal o pačaben.

³¹ No o Izrael, savo kerelas sa, hoj te ačhel čačipnaskero prekal o zakonos, na dochudle o spravodlišagos prekal o zakonos.

³² Soske? Vašoda, hoj on pes na mukenas pro pačaben, ale pre peskere skutki. Avke pele pro bar a demade pes,

³³ sar hin pisimen:

*“Dikh, thovav pro Sion e skala,
kaj pes o manuša demena
the o bar, pre savo perena,
ale oda, ko andre leste pačala,
pes šoha (ničda) na ladžala.”*

10

¹ Phralale, jilestar kamav a mangav le Devles, hoj o Izrael te avel zachrañimen.

² Šaj phenav, hoj labon pal o Del, ale nane len lačo prindžaripen.

³ Bo na prindžaren le Devleskero spravodlišagos a kamen te presikavel peskero spravodlišagos, na poddine pes le Devleskere čačipnaske.

⁴ Se o Kristus hin o koñec le zakonoske, hoj sako, ko pačala, te el čačipnaskero anglo Del.

O spaseņje prekal savorende

⁵ Bo o Mojžiš pisinel pal o spravodlišagos andral o zakonos:

“Oda manuš, ko dolikerela leskere prikazaņja, dživela lendar.”

⁶ Ale o spravodlišagos prekal o pačaben, phenel kada:

“Ma phen tuke andro jilo: ‘Ko džala upre andro ñebos?’ (Oda hin te anel le Kristus tele.)

⁷ Abo:

‘Ko džala tele andro svetos le mulengero?’ (Oda hin te anel le Kristus upre andral o meriben.)”

⁸ Ale sar phenel? *“Oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo”* – oda hin oda lav pal o pačaben, so vakeras.

⁹ Bo te viznavineha le Ježiš sar Rajes a pačaha andre tiro jilo, hoj les o Del uštađa andral o meriben, aveha zachrañimen.

¹⁰ Se le jileha pes pačal, hoj te avas čačipnaskere, ale le mujeha pes viznavinel, hoj te avas zachrañimen.

¹¹ Bo hin pisimen: *“Sako, ko andre leste pačal, na ladžala pes.”*

¹² Oda hin jekh, či oda hin Židos vaj Grekos, bo oda jekh Raj hino Raj savorenge – barvalo ke sakoneste, ko les mangel.

¹³ Bo sako, ko vičinel pro nav le Rajeskero, ela zachrañimen.

¹⁴ Ale sar šaj pre leste vičinena, te andre leste na pačandile? A sar šaj pačana andre oda, pal kaste na šunde? A sar šaj šunenena, te ñiko lenge o lav na vakerela?

¹⁵ A sar šaj vakerena, te na ena bičhade? Avke sar hin pisimen:

“Save šukar hine o pindre olengere, save aven te vakerel o lačo hiros pal o lače veci.”

¹⁶ Ale na savore priile o evaňjelium, bo o Izaiaš phenel:

“Rajeja, ko pačandila amare lavenge?”

¹⁷ O pačaben avel akor, sar šunas, a šunas akor, sar pes vakerel o lav le Kristoskero.

¹⁸ Ale phučav: So, čačes na šunde? Sar hoj na? Šunde! Avke sar hin pisimen:

“Lengero hangos pes rozligenda pal cali phuv a lengere lava dži pro agor le svetoske.”

¹⁹ Pale phučav: Či oda o Izrael na achaľila? O Mojžiš ešebno pre oda odpheďa:

“Me kerava, hoj o manuša andral o Izrael te žarľinen pro manuša, save aňi nane narodos.

Kerava, hoj te chan choli pro narodos, savo nane godaver.”

²⁰ O Izaiaš pes na daralas te phenel:

“Diňom man te arakhel olenge, save man na rodenas, sikaďom man olenge, save pal ma na phučenas.”

²¹ Ale pal o Izrael phenel:

“Calo džives nacirdavas mire vasta

ko manuša, save na kamenas te šunel a ačhenas mange pre čhib.”

11

O Del na odčhida le Izrael

¹ Phučav akor: Či odčhida o Del peskere manušen? Šoha na! Se the me som Izraelitas andral o potomstvos le Abrahamoskero andral o kmeňos Benjamin.

² O Del na odčhida peskere manušen, saven peske anglal kidňa avri. Se džanen, so hin pisimen andro lav, kaj pes vakerel pal o Eliaš – sar vakerelas le Devleske pro Izrael a phenda:

³ *“Rajeja, tire proroken murdarde a tire oltara čhide tele. Ačhilom ča me korkoro a the man kamen te murdarel.”*

⁴ Ale so leske odpheďa o Del? *“Mukľom mange eďta ezera (7 000) muršen, save na lašarenas le Baal, le falošne devles.”*

⁵ Avke hin the akana. Ačhila lendar ča frima džene, ča ola, kas peske kidňa o Del avri peskere milostaha.

⁶ Ale te oda hin le Devleskere milostatar, ta akor oda nane le skutkendar; bo te oda ulaħas avke, palis imar le Devleskero milost na ulaħas milost.

⁷ Akor so? O manuša andral o Izrael na dochudle oda, so rodenas, ča ola, save sas avrikidle. A okle dženge ačhila e godi zaphandľi,

⁸ avke sar hin pisimen:

“O Del len diňa duchos, hoj zorales te soven, jakha, hoj te na dikhen, the kana, hoj te na šunen – dži adadžives.”

⁹ A o David phenel:

“Mi en zachudle paš peskero pijibnaskero skamind sar andre pasca, mi peren a mi en marde!

¹⁰ *Mi korisalón pro jakha, hoj te na dikhen, a bandar lengero dumo pro furt.”*

O spaseňje le Nažidenge

¹¹ Me akor phučav: Pele o manuša andral o Izrael avke, hoj imar na uštена? Šoha na! Ale vaš oda, hoj on pele andro binos, avla e zachrana ko Nažidi, hoj o Izrael pre lende te thovavel.

¹² Ale te le Židengero binos anda o barvalipen le svetoske a oda, hoj on pele, anda o barvalipen le Nažidenge, ta keci buter barvalipen anela oda, sar avena savoredžene pale?

¹³ Tumenge, le Nažidenge, phenav: Lašarav kadi služba, bo me som apoštolos le Nažidenge.

¹⁴ A talam šaj kerava oda, hoj mire teloskere phrala te thovaven, a oleha šaj zachraňinava varekas lendar.

¹⁵ Bo te vaš oda, hoj o Del odčhida le Židen, hin o svetos le Devleha andro smirom – ta so ela akor, sar len pale prilela? Te na o dživipen andral o meriben?

¹⁶ Te o ešebno kotor le marestar hin dino le Devleske sar sentno, akor calo maro hino sentno a te hin o koreñis sentno, akor the o konara.

¹⁷ Varesave konarica sas avriphage, a tu, sar e dzivo oliva, salas andre zaštepimen maškar okla. Te oleha ačhila tutar – le Nažidostar – oda, ko lel e chasna la olivakere koreñistar the le žirostar,

¹⁸ ma lašar tut upral o konara. Ale te tut lašares, ta džan, hoj na tu lidžas o koreñis, ale o koreñis tut.

¹⁹ Ale tu pheneha: “O konara sas avriphage, hoj me te avav zaštepimen.”

²⁰ Mištes, sas avriphage vaš oda, hoj na pačanas, ale tu ačhes le pačabnaha. Vašoda tut ma lidža upre, ale dara tut!

²¹ Bo te o Del na sajinda o čače konara, na sajanela aňi tut.

²² Vašoda dikh le Devleskero lačhipen, ale the oda, sar zoraha sudzine! O Del hino zoralo ke ola, save pele, ale hino lačo ke tu, te ačheha andro lačhipen. Ale te na ačheha, aveha the tu avričhindo.

²³ Avke the on, te na ačhena andro napačaben, ena pale zaštepimen. Bo le Devles hin zor pale len te zaštepinel.

²⁴ Te tu sal avričhindo andral e dzivo oliva a sal zaštepimen andre lači oliva, so nane prirodzeno, ta keci sigeder ena kala konara, so imar sas andre čači (pravo) oliva, pale zaštepimen andre peskeri oliva?

O Izrael ela pale zachrañimen

²⁵ Se kamav, phralale, hoj te džanen kada garudipen, hoj te na aven godaver korkore ke peste. Bo varesave manušenge andral o Izrael hine o jile zakerde andre dži akor, medik na avena savore manuša, save nane Židi ko Del.

²⁶ A avke ela calo Izrael zachrañimen, sar hin pisimen:

*“Andral o Sion avela o Zachrancas
a odlela o bijedevleskeriben le Jakobostar.*

²⁷ *Kada ela miri zmluva prekal lende,
sar odlava lengere bini.”*

²⁸ Vašoda, hoj o Židi odčhide o evaňjelium, hine űeprijateľa le Devleskere a ada hin pro lačo tumenge, save na san Židi. Ale vaš lengere dada, saven peske o Del kidňa avri, hine leskere prijateľa.

²⁹ Bo o Del na lel pale o dari, so diňa, a na bisterel pro manuša, kas peske kidňa avri.

³⁰ Avke sar tumen, o Nažidi, varekana na šunenias le Devles, ale akana chudľan le Devleskero lačhipen (milost) vaš oda, hoj o Židi na šunenias le Devles,

³¹ avke akana on na šunen, hoj pes tumenge te dochudel le Devleskero lačhipen. No prekal oda palis the on chudena pale le Devleskero lačhipen.

³² Bo o Del zakerda andre savore manušen andre oda, hoj les te na šunen, hoj pre sakoneste te avel palis leskero lačhipen.

Bararel le Devles

³³ Ó, savo baro hino o Del andre peskero barvalipen, godaveripen the prindžaripen! Ko šaj ačhalol leskere sudi a ko šaj avel pre oda, save hin leskere droma?

³⁴ *“Se ko prindžarel le Devleskero gondolišagos? Abo ko sas varekana leskero radcas?”*

³⁵ *“Ko diňa le Devles vareso, hoj ov oda leske te del pale?”*

³⁶ Bo lestar, prekal leste a leske hin savoro! Leske e slava pro furt! Amen.

12

Nevo dživipen andro Kristus

¹ Phralale, mangav tumen igen vaš oda, hoj o Del hino lačhejileskero! Den tumare řela sar džidi, sentiňi obeta, so ela le Devleske pre dzeka. Ada hin nekfeder služba le Devleske.

² Ma keren avke, sar kerel kada svetos. Ale domuken le Devleske te čerinel tumen andral a te del tumen nevo gondolišagos, hoj palis te džanen, so kamel o Del, so hin lačo, so hin leske pre dzeka a so hin dokonalo.

³ Vaš o lačhipen (milost) le Devleskero, so sas mange dino, phenav sakoneske tumendar: Ma av barikano, ma gondolin pal tu buter, sar kampel, ale gondolin pal tu ajci, keci tut o Del diňa pačaben.

⁴ Bo sar amen hin but kotora andro řelos, ale na savore kotora keren jekh buči,

⁵ avke the amen sam but džene jekh řelos andro Kristus, ale sako hin aver kotor. No jekhetane sam oda jekh řelos.

⁶ Ale o Del amen diña peskere lačhipnastar (milosfatar) sakones aver dari. Te hin varekas daros te prorokinel, mi kerel oda, pal oda keci les hin pačaben.

⁷ Te hin varekas daros te služinel, mi služinel. Te hin varekas daros te sikavel, mi sikavel.

⁸ Oda, kas hin daros te podhazdel andro pačaben, mi kerel oda. Oda, ko del, mi del ščirones. Ko lidžal varesavi služba, mi kerel oda savore jileha. Ko kerel lačhipen avreske, mi kerel oda radišagoha.

Sar te dživel o dživipen le Devleha

⁹ O kamiben mi el čačo a na dujemujengero. Mi džunglöl tumenge o nalačhipen; likerem tumen le lačhipnastar.

¹⁰ Jilestar pes kamen sar phrala-pheña a jekh avreske presikaven bareder pačiv.

¹¹ Keren sa prekal oda, hoj te služinen le Rajeske radišagoha andral calo jilo.

¹² Radisałon andro užaripen (nadej); andro pharipen likerem avri; andro modlitbi ma preačhen.

¹³ Sthoven tumen pre oda, so kampil le phralenge. Phundraven tumare khera prekal o cudze manuša a den len pačiv.

¹⁴ Žehñinen olenge, save pre tumende džan, žehñinen a ma košen.

¹⁵ Radisałon olenca, save radisałon, a roven olenca, save roven.

¹⁶ Mi el tumen jekh gondolišagos maškar peste. Ma hazden pes upre, ale ačalałon the olen, ko hine slabeder. Ma aven godaver korkore ke peste.

¹⁷ Ńikaske ma den pale o nalačo vaš o nalačo. Ale keren oda, so hin lačo angle savore manuša.

¹⁸ Te pes oda del a te oda hin pre tumende, dživen savore manušenca andro smirom.

¹⁹ Mire lače phralale, ma visaren avrengi pale o nalačhipen, ale muk oda le Devleskera chołake. Se hin pisimen: *“Me dava pale, me počinava,”* phenel o Raj.

²⁰ Vašoda, te hino tiro ñeprijateljis bokhalo, de les te chal; *te kamel te pijel, de les te pijel. Bo te kada kereha, labola bara ladžatar.*

²¹ O nalačhipen tut te na thovel tele, ale tu thov tele o nalačhipen le lačhipnaha.

13

Te poddel pes le autoritenge

¹ Sako pes mi poddel le svetoskere autoritenge. Bo ñiko na lidžal korkoro pestar, te leske oda o Del na domukľahas. Sako hino ačhado le Devlestar.

² Avke sako, ko pes ačhavel pro autoriti, ačhavel pes the pre oda, so o Del prikazinda, bo ov le autoriten ačhada. Ola, save na šunen, anen pre peste o sudos.

³ Ola džene, save keren o lačo, pes na mušinen te daral le autoritendar, ale ola, save keren o nalačo. Na kames tut te daral le autoritendar? Akor, ker o lačo a lašarena tut,

⁴ bo on hine le Devleskere služobñika tuke pro lačo. Ale te keres oda, so nane lačo, dara tut, bo na hijaba hordinen e šabľa. On hine le Devleskere služobñika, save sikaven le Devleskeri chołi olenge, ko keren o nalačo.

⁵ Vašoda pes igen kampil te poddel na ča vaš le Devleskeri chołi, ale the vašoda, bo andro jilo džanes, hoj oda hin mištes.

⁶ Se vašoda počinen the o dañe, bo on hine le Devleskere služobñika, save keren ipen odi buči.

⁷ Den sakoneske oda, so leske kamen: Kaske o dañe, oleske o dañe; kaske o clo, oleske o clo; kaske e pačiv, oleske e pačiv; kastar kampil te daral, olestar daran.

Pal o kamiben maškar o phrala

⁸ Ma ačhen ñikaske ñič te kamel, ča o kamiben jekh ke avreste, bo ko oda kerel, dolikerel calo zakonos.

⁹ Bo o prikazañja: *“Na kereha lubipen! Na murdareha! Na čoreha! Na džaha pal avreskero!”* – savore kala a mek the savore okla prikazañja hine andre kada jekh: *“Kameha avres avke, sar pes korkores.”*

¹⁰ Te varekas kames, šoha (ñikda) leske o nalačo. Vašoda te tut hin o kamiben, akor dolikeres calo zakonos.

O Džives le Kristoskero hino pašes

¹¹ A kada keren, se džanen, hoj imar avľa tumari ora, hoj te ušten andral o soviben. Bo akana hin amaro spaseñje pašeder, sar sas akor, sar pačandilam.

¹² E rat imar oddžal a o džives hino pašeder. Vašoda preačas te kerel o skutki le kalipnaskere a las pre peste o zbrañi le svetloskere.

¹³ Vašoda likerás pes rajikanés sar o manuša, save dživen dživese – na andro mulatišagi the andro pijiben; na andro lubipen the kiñešagi; na andro vesekedišagi the andro hamišagos.

¹⁴ Ale uren tumen andro Raj Ježiš Kristus a ma gondolinen pre oda, sar te kerel o nalače žadosci, so kamel te kerel amaro felos.

14

Te na odsudzinen peskere phralen

¹ Prilen olen, ko hine slaba andro pačaben, a ma vesekedinen tumen lenca vaš oda, sar on gondolinen, so hin lačo, abo nalačo.

² Jekh pačal, hoj šaj chal savoro, a vareko hino slabo andro pačaben a chal ča zeleñina.

³ Oda, ko chal savoro, te na dikhel tele oles, ko na chal. A oda, ko na chal savoro, te na sudzinel oles, ko chal. Se o Del les priiła.

⁴ Ko sal tu, hoj sudzines avreskere slugas? Ča leskero Raj rozsudzinel či ačhela, abo perela. Ale ačhela, bo o Raj dela les zor, hoj te ačhel.

⁵ Varesave manuša likerén varesavo džives bareder sar aver. Aver phenen, hoj savore dživesa hine jekh. Sako mi el zoralo andre oda, sar ačhalol.

⁶ Ko dolikerel varesavo džives, dolikerel les le Rajeske. Ola, ko chan savoro, den pačiv le Rajes, bo palikeren le Devleske vaš o chaben. Ola, ko na chan savoro, den tiš pačiv le Rajes, bo the on palikeren le Devleske.

⁷ Bo ñiko amendar na dživel korkoro peske a ñiko korkoro peske na merel.

⁸ Te dživas, le Rajeske dživas; te meras, le Rajeske meras. Avke či imar dživas, abo meras, sam le Rajeskere.

⁹ Bo vašoda o Kristus the muła the obdžidiła, hoj te avel Raj upral o džide the upral o mule.

¹⁰ Ale tu soske sudzines tire phrales? Abo tu, soske tele dikhes tire phrales? Se savore jekhvar ačhaha anglo Del pro sudos.

¹¹ Bo hin pisimen: “*Vašoda, hoj dživav, phenel o Raj, dojekh khoč anglal mande bandola a dojekh čhib viznavinela, hoj som o Del.*”

¹² Avke sako amendar odphenela korkoro vaš peste le Devleske vaš oda, sar dživelas.

Ma ker avke, hoj tiro phral te perel

¹³ Vašoda preačas te sudzinel jekh avres. Ale sigeder gondolin pre oda, hoj te na keres vareso, pre soste o phral šaj perel andro pačaben.

¹⁴ Me džanav a pačav, hoj andro Ježiš Kristus korkoro pestar nane ñisavo chaben nažužo, ča oleske hin nažužo, ko pačal, hoj oda chaben hin nažužo.

¹⁵ Bo te dukhaves tire phrales vaš o chaben, imar akor na phires andro kamiben. Ma musar tire chabeneha oles, vaš kaske muła o Kristus!

¹⁶ Te na pre tumende namištes vakeren vaš oda, so tumen džanén, hoj hin lačo.

¹⁷ Bo o krališagos le Devleskero nane o chaben the o pijiben, ale o spravodlišagos, o smirom the o radišagos andro Sentno Duchos.

¹⁸ Oda, ko le Kristoske avke služinel, hino pre dzeka le Devleske a o manuša les den pačiv.

¹⁹ Mušinas te džal pal oda, so anel o smirom a jekhetane amen bararel andro pačaben.

²⁰ Ma musar oda, so o Del kerđa, ča vaš o chaben. Se savoro hin žužo, ale nane mištes te chal oda, soha aver šaj perel andro binos.

²¹ Mištes hin te na chal mas, te na pijel mol, aňi te na kerel nič, pre soste šaj perel tiro phral.

²² O pačaben, so tut hin, liker andre tu anglo Del. Bachtalo hin oda, ko pes korkoro na odsudzinel andre oda, pal soste peske gondolinel, hoj hin lačo.

²³ Ale oda, ko pochibinel, sar vareso chal, hino odsudzimen, bo na kerel oda pačabnaha. A savoro, so keras bi o pačaben, hin binos.

15

Te keren oda, so anel lačo avrengé

¹ Te sam zorale andro pačaben, kampil amenge te lidžal o slabišagi olenge, ko hine slaba. Na kampil te avel ča korkore peske pre dzeka.

² Sako amendar mi el pre dzeka avreske pre leskero lačo, hoj te barol andro pačaben.

³ Se aňi o Kristus na rodelas oda, so leske sas pre dzeka, ale avke sar hin pisimen: “*Pre mande avla e ladž olendar, save tuke kerde e ladž.*”

⁴ Se savoro, so sas varekana pisimen, sas pisimen prekal amende, hoj te sikluvas, hoj te likerav avri, hoj te radisalavas a hoj avke amen te el o užaripen (nađej).

⁵ A o Del, kastar avel o avriikeriben the o radišagos, mi del tumenge te gondolinel maškar peste pre oda jekh, hoj te kerav avke, sar kerelas o Ježiš Kristus,

⁶ hoj savoredžene jekhetane te lašaras jekhe hangoha le Devles the le Dades amare Rajeskere le Ježišoskere Kristoskere.

O evaňjelium hin the prekal o Nažidi

⁷ Vašoda prilen jekh avres avke, sar o Kristus tumen priiła pre slava le Devleskeri.

⁸ Bo phenav, hoj o Ježiš Kristus sas o služobňikos le Židenge, vaš oda, hoj te sikavel, hoj o Del vakerel čačipen; a te sikavel, hoj le Devleskere lava, so diňa lengere dadenge, hine čače,

⁹ a hoj o Nažidi vaš leskero lačhipen te lašaren le Devles. Avke sar hin pisimen:

*“Vašoda tut lašarava maškar o Nažidi
a gilavava tire naveske o chvali.”*

¹⁰ A pale phenel:

“Nažidale, radisałon leskere manušenca!”

¹¹ A pale:

*“Bararen le Devles savore narodi
a lašaren les savore nipi!”*

¹² O Izaiáš phenel:

*“Avela o potomkos le Izajoskero,
ov lidžala le pohanen
a pre leste pes zmukena o Nažidi.”*

¹³ A o Del, savo amen del o užaripen, tumen mi pherarel savore radišagoha the smiromoha andro pačaben, hoj te baron prekal e zor le Sentne Duchoskeri andro užaripen.

Le Pavloskeri buči

¹⁴ Phralale mire, the me pačav pal tumende, hoj the tumen san pherde le lačhipnaha a hin tumen savoro prindžaripen a tumen šaj sikaven jekh avres.

¹⁵ Me tumenge pisindom sikra zoraleder, bo kamłom tumenge pale te leperel varesave veci prekal o lačhipen (milost), so man diňa o Del.

¹⁶ Diňa, hoj me te avav o služobňikos le Ježišoskero Kristoskero le Nažidenge, hoj te služinav sar rašaj le Devleskere evaňjelioske, hoj o Nažidi te en e obeta, so šukares voňinel le Devleske a so hiňi sentňardi le Sentne Duchostar.

¹⁷ Vašoda man andro Ježiš Kristus šaj lašarav oleha, so kerav prekal o Del.

¹⁸ Darav man te vakerel vareso aver. Vakerav ča oda, so kerđa o Kristus prekal ma le lavenca the le skutenca, vaš oda, hoj les o Nažidi te šunen.

¹⁹ O Kristus oda kerđa prekal o zorale zazraki the dđvi, andre zor le Devleskere Duchoskeri. Avke chudlom te vakerel le Kristoskero evaňjelium andral o Jeruzalem, dži paš e phuv Illirikum.

²⁰ Furt kamavas te vakerel o evaňjelium pre ola thana, kaj mek na šunde pal o Kristus, hoj te na ačhavav pre avreskero zaklados.

²¹ Avke sar hin pisimen:

*“Ola, kaske na sas vakerdo pal leste, dikhena les
a ola, save pal leste na šunde, achalona.”*

O Pavol kamel te džal andro Rim

²² Vašoda mange na sas buterval domuklo te džal ke tumende.

²³ Ale akana imar andre kala phuva dokerđom miri buči a imar but berš kamav te džal ke tumende.

²⁴ A džava akor, sar man ela drom andre Špaňieliko, bo pačav, hoj tumen dikhava, sar predžava prekal tumaro foros, a hoj tumen mange palis pomožinena te džal dureder pro drom. Ale sigeder sar džava, kamav tumenca sikra te radisałol.

²⁵ Akana džav andro Jeruzalem te služinel ode le Devleskere manušenge,

²⁶ bo e Macedonija the e Achaja pes rozgondolinde te kerel zbjerka prekal o čore maškar o phrala andro Jeruzalem.

²⁷ On oda kerde, bo dičholas pes lenge, hoj mištes hin lenge oda te visarel pale. Bo te o Nažidi dochudle le Židengero duchovno barvalipen, ta akor on oda kamen te visarel le Židenge, oleha, hoj lenge te služinen peskere felesne barvalipnaha.

²⁸ Sar kada dokerava a sar lenge dava savore love, so sas prekal lende skidle upre, džava ke tumende a odarik džava andre Špaňieliko.

²⁹ Džanav, hoj sar avava ke tumende, anava pherdo požehnaŕje le Kristoskero.

³⁰ Prekal amaro Raj Ježiš Kristus the prekal o kamiben le Duchoskero, tumen mangav, phralale, hoj tumen jekhetane manca te maren vaš ma andro modlitbi anglo Del.

³¹ Modlŕinen tumen, hoj te avav avricirdlo andral o vasta ole manušendar andre Judsko, save na pačan. A modlŕinen tumen, hoj le Devleskere manuša andro Jeruzalem te prilen miri služba radišagoha.

³² A modlŕinen tumen, hoj le Devleskera volatar te avav ke tumende pherdo le radišagoha, hoj mange maškar tumende te odpočovŕnav.

³³ O Del, savo del o smirom, mi el tumenca savorenca. Amen.

16

O posledna lava

¹ Kamav tumenge te phenel pal amari pheñ Feba, savi služinel andre khangeri andro foros Kenchrea,

² hoj la te prilen andro nav le Rajeskero, avke sar kampil le Devleskere manušenge. Te lake vareso kampela, andre savoreste lake pomožinen; se oj pomožinda but džnenenge the mange korkoreske.

³ Pozdravinen la Priska the le Akvilas, save manca jekhetane služinen le Ježišoske Kristoske.

⁴ On kamenas te del the o dživipen vaš mange. Me lenge palikerav, no na ča me, ale the savore khangera le Nažidendere.

⁵ Pozdravinen the o zboros, so hin andre lengero kher. Pozdravinen the le Epainetos, mire lače phrales. Ov sas ešebno andre Azija, ko pačanđila andro Kristus.

⁶ Pozdravinen la Maria, oj kerđa but phari buči prekal tumende.

⁷ Pozdravinen le Adronikos the le Junias, save hine Židi avke sar me a sas manca andre bertena. Len o apoštola len sar baren a on pačanđile andro Kristus sigeder sar me.

⁸ Pozdravinen le Amplijatos, mire lače phrales andro Raj.

⁹ Pozdravinen le Urban, o j kerđa but phari buči le Kristoskeri, the le Stachys, mire lače phrales.

¹⁰ Pozdravinen le Appolo, savo presikada peskero pačaben andro Kristus. Pozdravinen olen, save hine andro kher ko Aristobulos.

¹¹ Pozdravinen le Herodion, savo hino Židos avke sar me. Pozdravinen le pačabnaskeren andral le Narcissoskeri famelija.

¹² Pozdravinen la Tryfajna the la Tryfosa, save keren buči prekal o Raj. Pozdravinen la Persida, mira lača pheña, savi kerđa igen but buči prekal o Raj.

¹³ Pozdravinen le Rufos, savo hino avrikidlo le Rajestar, the leskere da, savi hiñi the mange sar daj.

¹⁴ Pozdravinen le Asynkritos, le Flegon, le Hermes, le Patrobas, le Hermas the savore phralen, save hine lenca.

¹⁵ Pozdravinen le Filologos the la Julia, le Nereus the leskera pheña, le Olympas the savore phralen andro Del, save hine lenca.

¹⁶ Pozdravinen tumen savore jekh avres le sentne čumibnaha. Pozdravinen tumen savore khangera le Kristoskere.

¹⁷ Phralale mire, mangav tumen, merkinen pre ola džene, save rozulaven o khangera a maren upre le manušen a džan pre oda sikaviben, so tumen priiľan. Džan pašal lende!

¹⁸ Bo kajse manuša na služinen amare Rajeske le Ježišoske Kristoske, ale peskere teloskere žadosenge. Peskere gule lavenca the šukare vakeribnaha odcirden le pačivale manušen, save hine slaba andro gondolišagos.

¹⁹ Se sako džanel pal tumende, sar šunen le Devles. Vašoda man hin tumendar o radišagos, ale kamav, hoj te džanen, so hin lačo, a te na domuken peske o nalačo.

²⁰ O Del, kastar avel o smirom, sig rozmarela le satan tel tumare pindre.

O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca.

²¹ Pozdravinel tumen o Timoteus, savo manca kerel jekhetane e buči, the o Lucius, o Jason the o Sosipatros, save hine Židi avke sar me.

²² Pozdravinav tumen andro Raj, me o Tercius, savo pisinda kada lil.

²³ Pozdravinel tumen o Gajos. Andre leskero kher pes zdžal e khangeri a the me ode akana bešav.

Pozdravinel tumen o Erastos, savo kerel buči le lovenca andro foros a mek the leskero phral o Kwartos.

²⁴ [O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca.]

O lašariben

²⁵ Slava le Devleske! Ov tumen šaj zoraľarel andro pačaben, avke sar vakerav andre miro evaňjelium pal o Ježiš Kristus; avke sar pes sikađa o garudipen, so sas garudo čirlastar.

²⁶ Ale akana oda avľa avri prekal oda, so pisinenas o proroka; a prikazinda oda o večno Del, hoj oda te džanen savore narodi, hoj savore te pačan a te šunen les.

²⁷ Leske, le jekhe godavere Devleske, mi džal e slava prekal o Ježiš Kristus pro furt. Amen.

Le Pavloskero Ešebno Lil Le KORINŤANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskera volatar viĉindo sar apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, the o phral o Sostenes

² pisinas le Devleskera khangerake andro foros Korint, olenge, save hine viĉinde te en le Devleskere sentna manuša andro Ježiš Kristus, the savorenge, save bararen o nav amare the lengere Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero pre dojekh than:

³ Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiš Kristus, peskero laĉhipen (milost) the o smirom.

⁴ Na preaĉhav te paĵikerel mire Devleske vaš tumenge, vaš le Devleskero laĉhipen (milost), so tumenge sas dino andro Ježiš Kristus.

⁵ Bo andre leste aĉhilan barvale andre savoreste, andre dojekh lav the andre dojekh prindžaripen.

⁶ O svedĉtvo pal o Kristus hino zoralo maškar tumende,

⁷ vašoda na chibalinel tumenge nisavo duchovno daros, sar užaren pre amaro Raj Ježiš Kristus, hoj pes sikavela.

⁸ Ov tumen dela zor andro paĉaben dži o agor. Likerela tumen avke, hoj na ela pre tumende so te phenel andro Džives amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero.

⁹ Le Devleske šaj paĉan. Ov tumen viĉinda, hoj te dživen jekhetane leskere Čaha, le Ježišoha Kristoha, amare Rajeha.

Jekh le Pavloskero a jekh le Apolloskero

¹⁰ Phralale, mangav tumen andro nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, hoj savoredžene te vakeren jekh, hoj tumen te na vesekedinen maškar peste. Aven jekhetane andre savoreste, andre jekh gondolišagos, hoj oda jekh te kamen a te roden.

¹¹ Bo dodžanlom man la Chloakera famelijatar, phralale, hoj hin maškar tumende o vesekedišagi.

¹² Oleha kamav te phenel, hoj sako tumendar phenel: "Me som le Pavloskero," abo: "Me som le Apolloskero," a aver: "Me le Peteriskero," a mek aver: "Me le Kristoskero!"

¹³ Či hino o Kristus rozulado? Či sas o Pavol vaš tumenge ukrižimen? Abo san bolde andro nav le Pavloskero?

¹⁴ Paĵikerav le Devleske, hoj ņikas tumendar na boldom – ĉa le Krispus the le Gajos – hoj ņiko te na phenel, hoj sanas bolde andre miro nav.

¹⁶ No, mek boldom the le Štefan leskera famelijaha a buter imar na džanav, ĉi mek boldom varekas avres.

¹⁷ Bo o Kristus man na biĉhađa te bolel, ale te vakerele o evaŋjelium, na andro manušengere godaver lava, hoj o kerestos le Kristoskero te na našavel peskeri zor.

O Kristus – le Devleskeri zor the godaveripen

¹⁸ Se o lav pal o kerestos hin diliŋipen prekal ola, save meren, ale prekal amende, save avaha zachraŋimen, hin le Devleskeri zor.

¹⁹ Bo hin pisimen: "Zniĉinava o godaveripen le godavere manušengero a e godi le godavere manušengeri odĉivava."

²⁰ Kaj hino o godaver? Kaj o avrisikado? Kaj ola, save avke bares vakeren andre kada svetos? Či na visarda o Del o godaveripen kale svetoskero pro diliŋipen?

²¹ Se o Del peskere godaveripnaha kerda avke, hoj les o svetos te na sprindžarel peskere godaveripnaha. Ov kamla, hoj les te sprindžaren prekal o vakerdo lav, so lenge diĉhol sar diliŋipen, hoj te zachraŋinel olen, save paĉan.

²² Bo o Židi mangel o zazraki a o Greki roden o godaveripen.

²³ Ale amen vakeras pal o ukrižimen Kristus: O Židi pre oda rušen a le Grekenge oda hin diliŋipen.

²⁴ Ale le Židenge the le Grekenge, saven o Del viĉinda, hin o Kristus le Devleskeri zor the le Devleskero godaveripen.

²⁵ Bo oda, so diĉhol sar diliŋipen le Devleskero, hin godavereder sar le manušengero godaveripen. A oda, so diĉhol sar o slabišagos le Devleskero, hin zoraleder sar le manušengeri zor.

²⁶ Se dikhen, phralale, save sanas, sar tumen o Del vičinda! Pal oda, sar dikhen o manuša, nane maškar tumende but avrisikade, abo zorale, vaj bare manuša.

²⁷ Ale o Del peske kidña avri oda, so hin dilino andro svetos, hoj pes te ladžan o godaver; a so hin slabo andro svetos, o Del peske kidña avri, hoj pes te ladžan o zorale.

²⁸ O Del peske kidña avri oda, so nane baro andro svetos a hin odčhido – so o svetos na likerel ņisoske – hoj te zničinel oda, so o svetos likerel sar varesoske,

²⁹ hoj pes anglo Del ņiko te na lašarel.

³⁰ Ale o Del kerda, hoj te aven andro Ježiš Kristus a hoj ov te el amaro godaveripen. Andro Kristus sam ospravedlņimen, sentņarde the avricinde.

³¹ Hoj te el avke, sar hin pisimen: “*Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.*”

2

O evaņjelium pal o ukrižimen Kristus

¹ The me, phralale, sar avlņom ke tumende te vakerele le Devleskero garudo čačipen, na avlņom les te vakerele bare lavenca, abo bare godaveripnaha.

² Phendņom mange, hoj maškar tumende na vakera va nič aver, ča pal o Ježiš Kristus, savo sas primardo pro kerestos.

³ Sar avlņom ke tumende, avlņom andro slabišagos – daravas man the izdravas.

⁴ Mire lava the miri kazeņ na sas andro godaver lava, so tumen kamlehas te prevakerel, ale andre le Devleskero Duchos, savo sikavelas peskeri zor,

⁵ hoj te na ačhaven tumaro pačaben pre le manušeskero godaveripen, ale pre le Devleskeri zor.

Le Duchoskero godaveripen

⁶ Ale amen vakeras o godaveripen maškar ola, save imar podbarile andro pačaben, ale na o godaveripen kale svetoskero, abo le bare rajengero andral kada svetos, save našaven e zor.

⁷ Ale vakeras le Devleskero garudo godaveripen, so o Del diña pre amari slava mek anglo da, sar sas kerdo o svetos.

⁸ A ņiko le rajendar pre kada svetos na prindžarel oda godaveripen. Bo te les prindžardehas, ta akor na ukrižindehas amare Rajes, saveske džal e slava.

⁹ Ale avke sar hin pisimen:

“Ari e jakh na dikhla,

ari o kan na šunda,

mek ari andro jilo le manušeske na avla,

so o Del pririchtinda olinge, save les kamen.”

¹⁰ Ale amenge o Del oda sikada prekal peskero Duchos, bo o Duchos arakhel avri savoro a džanel the le Devleskero garudipen.

¹¹ Bo ko džanel, so hin andro manuš, te na o duchos le manušeskero, so hin andre leste? Avke the le Devleskere veci na prindžarel ņiko, ča o Duchos le Devleskero.

¹² A amen na chudlam le duchos kale svetostar, ale le Duchos, savo hin le Devlestar, hoj te prindžaras savoro, so amenge o Del diña.

¹³ Pal oda the vakeras, ale na ajse lavenca, so hin le manušeskere godaveripnastar, ale ole lavenca, so siklilam le Duchostar. Avke sikavas le Duchoskere čačipena olinge, kas hin o Duchos.

¹⁴ Ale o telesno manuš na ačaņol oda, so kamel le Devleskero Duchos, bo oda hin leske diliņipen. Našti oda sprindžarel, bo oda kampil te ačaņol andro Duchos.

¹⁵ O manuš, saves hin o Duchos, šaj rozsudzinel savoro, ale les našti sudzinel ņiko.

¹⁶ Sar hin pisimen: “*Se ko prindžarda e godi le Rajeskeri, hoj les te sikavel?*” No amen hin e godi le Kristoskeri.

3

O služobņika le Devleskere

¹ A me, phralale, našti tumenge vakerdņom sar olinge, kas hin o Duchos, ale sar olinge, so mek hine telesne the čhavore andro Kristus.

² Karminavas tumen thudeha a našti tumen diņom o zoralo chaben, bo oda mek našti chaņan. Ari akana našti chan,

³ bo mek furt san telesne. Bo te hin maškar tumende e zavist the o vesekedišagos, či mek na san telesne a či na keren avke sar o nipi andro svetos?

⁴ Bo te vareko phenel: “*Me som le Pavloskero!*” a aver phenel: “*Me le Apolloskero!*” – či na keren avke sar o nipi andro svetos?

⁵ Se ko hin o Apollo? A ko hin o Pavol? On hine o služobníka, prekal save pačandílan. A oda sako avke, sar leske diňa o Raj.

⁶ Me sadzinavas a o Apollo čhivkerelas o paňi, ale o Del diňa, hoj te barol.

⁷ A vašoda oda manuš, ko sadzinel nane nič, aňi oda, ko čhivkerel o paňi, ale o Del, savo del, hoj te barol.

⁸ No oda, ko sadzinel the oda, ko čhivkerel o paňi, hine jekh. Ale sako chudela peskero počihiben pal oda, sar kerelas peskeri buči.

⁹ Bo amen keras e buči jekhetane le Devleha a tumen san le Devleskeri maľa the le Devleskeri stavba.

¹⁰ Le Devleskere lačhipnastar (milostatar), so mange sas dino, sar godaver stavifelis, thodóm o zaklados a aver dženo upre ačhavel. Ale sako mi dikhel, sar upre ačhavel.

¹¹ Bo niko našti thovel aver zaklados sar oda, so imar hin thodo – a oda hin o Ježiš Kristus.

¹² Či vareko pre oda zaklados ačhavel o somnakaj, či o rup, o dragane bara, o kašt, o plus, či e šuki čar:

¹³ Sakoneskeri buči jekhvar dičhola. Bo andro Džives le Kristoskero dojekhe manušeskeri buči pes probalinel avri (skušinel avri) andre jag a odi jag sikavela, savi odi buči hiňi.

¹⁴ Te odi buči, so varesavo manuš kerđa pre oda zaklados, likerela avri, chudela o počihiben.

¹⁵ Ale te varesave manušeske e buči zlabola, našavela o počihiben, ale ov korkoro ela zachraňimen, no avke, sar te ulahas avricirdlo andral e jag.

¹⁶ So na džanen, hoj tumen san le Devleskero chramos a hoj o Duchos le Devleskero dživel andre tumende?

¹⁷ Te vareko musarel le Devleskero chramos, oles o Del musarela, bo o chramos le Devleskero hino sentno a oda san tumen.

¹⁸ Níko pes korkoro te na klaminel! Te peske maškar tumende vareko gondolinel, hoj hino godaver pre kada svetos, mi el dilino, hoj te el godaver.

¹⁹ Bo o godaveripen kale svetoskero hin diliňipen anglo Del. Bo hin pisimen: “*O Del zachudel le godaveren andre lengero godaveripen.*”

²⁰ A pale: “*O Raj džanel, hoj o gondolišagi le godaverengere nane pre nisoste.*”

²¹ Vašoda pes niko te na lašarel le manušenca. Bo savoro hin tumaro:

²² Či o Pavol, vaj o Apollo, abo o Kefas*, vaj o svetos, či o dživipen, vaj o meriben; či ola veci, so hine akana; abo ola, so mekča ena – savoro hin tumaro,

²³ ale tumen san le Kristoskere a o Kristus le Devleskero.

4

E služba le apoštolengeri

¹ Tumen gondolinen pal amende avke, sar pal o služobníka le Kristoskere the sar pal o spravi, savende hin le Devleskere garude čačipena.

² Le spravendar pes užarel, hoj te aven pačivale peskere rajenge.

³ Mange na džal pal oda, či man sudzinen tumen abo o manušeskero sudos. Ale aňi korkoro man na sudzinav,

⁴ bo hin man žužo svedomje, ale oleha na kamav te phenel, hoj som bi e chiba. Se oda, ko man sudzinel, hin o Raj.

⁵ Vašoda ma sudzinen nič anglal, medik na avela o Raj a anela pro svetlos oda, so hin garudo andro kalipen, a sikavela, so peske gondolinenas o manuša andro jile. Palis chudela sako le Devlestar peskero lašariben.

⁶ Phralale, kada phendóm prekal tumende a sikađom pre ma the pro Apollo, hoj amendar te siklón, oda so hin phendo: “Ma džan dureder sar oda, so hin pisimen.” Hoj pes niko te na lašarel varekaha a avres te na dikhel tele.

⁷ Bo ko tutar kerel barederes avrestar? A so tut hin, so na chudľal? A te oda chudľal, soske tut lašares, sar te oda na chudľalas?

⁸ Hin tumen imar sa, so tumenge kempel? Imar barvaliľan? Imar kralinen, choc bijal amende? No kamlomas, hoj čačes te aven krala, hoj amen jekhetane tumenca te kralinas!

⁹ Bo avke pes mange dičhol, sar te amen, le apoštolen, diňahas o Del oda nekostatneder than: Sar olen, save hine odsudzimen pro meriben. Bo sam sar o đivadlos cale svetoske, le aňjelenge the le manušenge.

* 3:22 O Peter

¹⁰ Amen sam diline vaš o Kristus a tumen san godaver andro Kristus; amen slaba a tumen zorale; amen tele dikhen a tumen lašaren.

¹¹ Dži akana sam bokhale, smedne a lange; sam marde a phiras than thanestar.

¹² Keras phares buči peskere vastenca; rakinen amenge, amen žehñinas; džan pre amende, amen zlidžas;

¹³ sar amen košen, amen lenge odphenas šukar lavenca. Ačhilam sar o šmeci le svetoskere; sam odčhide savorendar dži akana.

¹⁴ Me na pisinav kada vaš oda, hoj tumen te anav andre ladž, ale hoj tumenge te dovakerav sar mire čhavenge, saven kamav.

¹⁵ Choc te tumen ulahas deš ezera (10 000) manuša, save tumen sikadehas pal o pačaben andro Kristus, no naši tumen avel but dada, bo me tumen andom pro svetos andro Ježiš Kristus prekal o evaňjelium.

¹⁶ Mangav tumen: Keren avke sar me.

¹⁷ Vašoda tumenge bičhadom le Timoteus, mire čhas, saves kamav a savo hino pačivalo andro Raj. Ov tumenge leperela, sar me dživav andro Ježiš Kristus – oda, so sikavav všadzik andre dojekh zboros.

¹⁸ Varesave džene tumendar ačhile barikane, bo peske gondolinen, hoj na avava ke tumende.

¹⁹ Te oda o Raj kamela, avava ke tumende sig a palis sprindžarava e zor ole barikane manušengeri, a na ča lengere lava.

²⁰ Bo o krališagos le Devleskero nane andro lava, ale andre zor.

²¹ So kamen? Kamen, hoj te avav ke tumende la pacaha, vaj le kamibnaha a kovle duchoha?

5

Pal o lubipen andre khangeri

¹ Šundom, hoj hin maškar tumende o lubipen a oda ajs o lubipen, savo nane mek aňi maškar o napačabnaskere. Phenav pal oda, hoj vareko tumendar dživel peskere dadeskera romňaha.

² Tumen pes mek lašaren? Na ulahas feder, hoj te roven upral oda a ole dženes, savo oda kerđa, te čhiven avri tumendar?

³ Bo choc te na som maškar tumende, som tumenca andro duchos, sar te ode ulomas a imar sudzindom oles, ko oda kerđa.

⁴ Sar tumen zdžana the mire duchoha, kampil andro nav the andre zor amare Rajeskeri le Ježišoskeri Kristoskeri

⁵ te del ole manušes le satanoske, hoj leskero telos te el zničimen a leskero duchos te el zachraňimen andro džives amare Rajeskero.

⁶ Oda, soha tumen lašaren, nane lačno. So, na džanen, hoj frima drožđi anel upre calo chumer?

⁷ Odčhiven tumendar o purane binoskere drožđi, hoj te aven nevo chumer, bo tumen san o maro bi o drožđi. Se the o Kristus, amaro Patradakero Bakroro, sas murdardo vaš amenge.

⁸ Vašoda te na likeraskere o inepos le purane drožđenca, andre save hin o binos the o nalačhipen. Ale likeraskere o inepos ole mareha, so hino bi o drožđi, andro žužipen the čačipen.

⁹ Pisindom tumenge andro lil, hoj tumen te na chal nič le lubarenca,

¹⁰ ale na gondolinav pal o lubara andral kada svetos, abo pal ola, save hine izdrade pal o love, abo pal o živaňa, abo pal o modlara andro svetos. Bo te lenca tumen na ulahas nič, mušindanas te džal het andral o svetos.

¹¹ Ale pisindom tumenge, hoj tumen pes te na zdžan ole dženeha, savo pal peste phenel, hoj hino phral – ale hino lubaris, hino izdrado pal o love, abo modlaris, abo košel a pijel, abo hino živaňis. Aňi na chan kajse dženeha!

¹² Man nane vaš soske te sudzinel olen, save hine avri, ale andre khangeri mušinas te sudzinel o binos.

¹³ A olen, save hine avri, sudzinel o Del. “Čhiven ole nalačhe manušes tumendar avri!”

6

Pal o sudž maškar o phrala

¹ Te varekas tumendar hin vareso avreha, sar pes šaj sudzinel anglal o napačabnaskere manuša a na anglal o pačabnaskere?

² Či so, na džanen, hoj o pačabnaskere manuša sudzinena o svetos? A te tumen sudzinena o svetos, ta na džanen te rozsudzinel aňi oda nekcikneder?

³ So na džanen, hoj sudzinaha le aňjelen? Oleha mek buter o veci kale džživipnaskere?

⁴ Sar džan pro sudos vaš o veci kale džživipnaskere, soske tumen den te sudzinel ajsenge, save nane nič andre khangeri?

⁵ Phenav oda, hoj tumen te ladžan! So, nane maškar tumende aňi jekh godaver manuš, savo džanel te rozsudzinel o veci maškar peskere phrala?

⁶ Ale o phral pes sudzinel le phraleha a mek ke oda anglal o napačabnaskere?

⁷ Se imar ča oleha prekheldan, hoj tumen sudzinen maškar peste. Soske radeder na cerpinen o dukha? Soske radeder na zlidžan o nalačhipen?

⁸ Ale tumen keren o nalačo a dukhaven le phralen.

⁹ So na džanen, hoj o načačipnaskere na chudena le Devleskero krališagos? Ma klaminen pes korkoren! O binošna manuša na chudena le Devleskero krališagos: Aňi o lubara, aňi o modlara, aňi ola, ko keren lubipen pašal o rom vaj pašal e romňi, aňi o homoseksuala, aňi ola, ko lenca oda keren,

¹⁰ aňi ola, ko čoren, aňi ola, ko izdran pal o love, aňi o pijaka, aňi ola, ko košen, aňi o živaňa. Niko lendar na chudela le Devleskero krališagos.

¹¹ A varesave džene tumendar sanas ajsje. Ale akana sanas olestar obžužarde, sentňarde the ospravedlňimen andro nav le Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero the andro Duchos amare Devleskero.

O telos hin o chramos le Duchoskero

¹² “Savoro šaj kerav, no na savoro mange hin pro lačo.” “Savoro šaj kerav, ale me na avava ňisoske otrokos.”

¹³ “O chabena hin prekal o per a o per hin prekal o chabena!” Ale o Del zničinel soduj. No o telos nane prekal o lubipen, ale prekal o Raj, a o Raj prekal o telos.

¹⁴ O Del uštađa le Rajes andral o meriben a the amen uštavela peskera zoraha.

¹⁵ So na džanen, hoj tumare tela hine o kotora le Kristoskere felostar? Či šaj lav o kotora le Kristoskere felostar a kerava lendar o kotora la lubňakere? Šoha na!

¹⁶ Abo so na džanen, hoj oda, ko del peskero telos la lubňake, hino laha jekh telos? Se hin pisimen: “*Ola duj džene ena jekh telos.*”

¹⁷ A oda, ko pes podel le Rajeske, hino leha jekh duchos.

¹⁸ Denašen het le lubipnastar! Aver binos, so kerđahas o manuš, na kerel peskere teloske, ale ko kerel o lubipen, kerel binos korkoro peskere teloske.

¹⁹ So na džanen, hoj tumaro telos hino o chramos le Sentne Duchoskero, savo hino andre tumende a saves tumenge diňa o Del? Tumen na san korkore peskere!

²⁰ Sanas avricinde bare počiňubnaha. Vašoda lašaren le Devles tumare teloha [the tumare duchoha, bo o duchos the o telos hin le Devleskero].

7

Pal o veradune

¹ Akana pal oda, so mange pisindan. Mištes ulahas, te le muršes na ela nič la džuvlaha.

² Ale vaš oda, hoj pes te na kerel o lubipen, mi el dojekhe muršes leskeri romňi a dojekha džuvla lakero rom.

³ O murš mi kerel oda, so kempel peskera romňake, a the e džuvli mi kerel avke peskere romeske.

⁴ E džuvli nane raňi peskere teloske, ale lakero rom – aňi o murš nane raj peskere teloske, ale leskeri romňi.

⁵ Ma odphenen pes jekh avreske, ča te sodujđzene oda kamena pre varesavo časos, hoj tumen te modlinen. Palis aven pale peha, hoj tumen te na pokušinel o satan, bo našti bijal oda likerem avri.

⁶ No phenav, hoj oda šaj keren, ale oda nane prikazis.

⁷ Rado ulomas, hoj te en savore manuša sar me, ale sakones hin le Devlestar peskero daros: Jekhes kajso daros a avres aver.

⁸ Ale phenav olenge, save nane veradune, the le vdovenge, hoj feder prekal lende ela, te ačhenas korkore avke sar me.

⁹ Ale te pes na džanen te zlikerel, mi džan romeste, bo feder hin te džal romeste, sar žadoscaha pal oda te labol.

¹⁰ Prekal o veradune manuša dav prikazaňje, so nane mandar, ale le Rajestar: E džuvli te na džal het peskere romestar.

¹¹ Ale choc te geľahas, mi ačhel bi o rom, abo pes mi sthovel pale peskere romeħa. O murš te na omukel peskera romňa.

¹² A oklenge phenav me, na o Raj: Te hin varesave phrales romňi, savi na pačal, a oj leħa kamel te dživel, te na la omukel.

¹³ A te hin varesava džuvľa ajso rom, savo na pačal, a ov laħa kamel te dživel, te na les omukel.

¹⁴ Bo o napačabnaskero murš hino sentňardo prekal peskeri romňi a e napačabnaskeri džuvľi hiňi sentňardĭ prekal peskero rom. Te oda na uľahas avke, ulehas tumare čħave nažuže, ale akana hine sentna.

¹⁵ Ale te o napačabnaskero kamel te džal het, ta mi džal. Andre kajse veci o pačabnaskero phral abo pheň nane phandle, se o Del amen vičinda ko smirom.

¹⁶ Bo sar šaj džanes, džuvľije, či zachraňineħa tire romes? Abo tu, muršeja, sar šaj džanes, či zachraňineħa tira romňa?

¹⁷ Sako tumendar mi dživel avke, sar leske oda diňa o Raj – sako avke, sar les o Del vičinda. Kada hin, so sikavav andre savore khangera.

¹⁸ Sas vareko vičimen sar občhindo (obrezimen)? Te na oda garuvel andre. Abo sas vareko vičimen sar naobčhindo? Te na pes del te občhinel (obrezinel).

¹⁹ Bo na džal pal oda, či hino o manuš občhindo abo nane, ale džal pal oda, či doľikerel le Devleskere prikazaňja.

²⁰ Sako mi ačhel andre oda, andre soste sas vičimen.

²¹ Salas vičimen sar otrokos? Ma trapin tut oleħa! Ale te šaj kerdalas, hoj te aves slobodno, ker oda.

²² Bo o otrokos, savo sas vičimen le Rajestar, hino slobodno andro Raj a avke the o slobodno manuš, savo sas vičimen, hino otrokos le Kristoskero.

²³ Bares sas vaš tumenge počimen. Ma aven otroka le manušenge!

²⁴ Phralale, sako mi ačhel andre oda, andre soste sas paš o Del vičimen.

²⁵ Prekal o manuša, save nane veradune: Man nane le Rajestar prikazaňja. No phenava sar oda, ko hin pačivalo le Rajeskere lačhipnastar:

²⁶ Gondolinav mange, hoj mištes hin prekal o manuš vaš ola pharipena, so hin akana, hoj te ačhel bi e romňi.

²⁷ Sal veraduno? Ma kam tut laħa te rozdžal. Na sal veraduno? Ma rode romňa.

²⁸ Ale te iľalas romňa, na kerdal binos. A te džala e pačivali čħaj romeste, na kerda binos. Ale kajsen ela pharipen andro telos a me tumen kamav olestar te chraňinel.

²⁹ Ale kada tumenge phenav, phralale, hoj imar amen nane but časos. A akanastar ola, kas hin romňija, mi dživen avke, sar te len na ela romňija.

³⁰ Ola, save roven, mi dživen avke, sar te na rundehas; ola, save radisalón, sar te na radisalilehas; ola, save cinkeren, sar te len nič na ela; a ola,

³¹ save chasňaren kada svetos, sar te les na chasnaľindehas. Bo kada svetos imar na ačħela but avke, sar hino akana.

³² Me kamlomas, hoj te aven bi o starišagi. Oda, ko hino bi e romňi, starinel pes pal oda, so hin le Rajeskero, hoj te avel pre dzeka le Rajeske.

³³ Ale oda, ko iľa romňa, starinel pes pal o veci le svetoskere, sar te avel pre dzeka la romňake.

³⁴ Akor hin leskero jilo rozulado. E pačivali džuvľi vaj odi džuvľi, sava nane rom, pes starinel pal o veci le Rajeskere, hoj te el sentno the le feloha the le duchoha. Ale odi, savi geľa romeste, starinel pes pal o veci le svetoskere, sar te el pre dzeka le romeske.

³⁵ Avi kada phenav na vašoda, hoj tumenge te phandav o šelo andre meň, ale pre tumaro lačo, hoj te dživen mištes a šukares tumen te likerel le Rajestar, hoj te na gondolinen pre aver:

³⁶ Te varesavo manuš phirel pačivala čħaha a našti pes zľikerel a lake imar hin o berša, ta mi lel peske la romňake te šunel andro jilo, hoj mušinel avke te kerel. Oleħa na kerela řisavo binos.

³⁷ Te peske o manuš andro jilo phenel, hoj la na kamel te lel romňake a hino zoralo pes te zľikerel a phenda peske andro jilo, hoj la mukela te ačhel pačivali, mištes kerel.

³⁸ O manuš, savo peske lel romňa, mištes kerel. Ko peske na lel romňa, kerel meksa feder.

³⁹ E džuvľi hiňi phandľi dži akor, medik dživel lakero rom. Ale te lake muľahas o rom, hiňi slobodno a šaj džal romeste, pal kaste kamel, ale ča pal oda, ko hino andro Raj.

⁴⁰ No me oda dikhav avke, hoj ela bachtaleder, te ačħela slobodno. A gondolinav mange, hoj the man hin le Devleskero Duchos.

8

Pal o chaben

¹ A pal oda mas, so pes obetinel le modlence, džanas, hoj amen hin savoren o prindžaripen. No o prindžaripen lidžal andro baripen, ale o kamiben bararel avri.

² Oda manuš, ko peske gondolinel, hoj vareso džanel, ov mek na sprindžarda avke, sar kempel te sprindžarel.

³ Ale ko le Devles kamel, oles o Del prindžarel.

⁴ A pal oda chaben, so sas obetimen le modlence: Amen džanas, hoj ņisavi modla pro svetos nane nič – hoj nane aver del, bo hin ča jekh Del.

⁵ Bo choc hine “devla”, saven o manuša len sar devlen, či pro ņebos vaj pre phuv – a choc hin but ajse “devla” the “raja” –

⁶ ale amen hin ča jekh Del, o Dad. Lestar hin savoro a the amen dživas prekal leste. A hin ča jekh Raj, o Ježiš Kristus, prekal kaste hin savoro a the amen dživas lestar.

⁷ Ale na sako prindžarel kada čačipen. Vareko mek dži akana hine sikade te chal o mas avke, sar te oda mas ulahas čačas obetimen le modlence, a vaš oda, hoj lengero svedomje hino slabo, hino oleha melardo.

⁸ Ale o chaben amen na anel pašeder ko Del, bo te na chaha, nič na našavaha, a te chaha, nič na dochudaha.

⁹ Ča dikhen pre oda, hoj kadi tumari sloboda le slaben te na anel andro binos.

¹⁰ Bo te hin tut prindžaripen, a vareko, saves hin slabo svedomje, tut dikhela te bešel pal o skamind andro modlakero chramos: Či ov na chala tiš ole masestar, so sas obetimen le modlence?

¹¹ A avke tiro slabo phral, vaš savo muľa o Kristus, ela zņiichimen vaš oda, hoj tut hin o prindžaripen.

¹² Te kada binos keren le phralenge, kaleha dukhaven lengero slabo svedomje a hin tumen binos the ko Kristus.

¹³ Vašoda, šoha na chava oda chaben, so lidžal mire phrales andro binos, hoj ov oleha te na perel andro binos.

9

O pravos le apoštoloskero

¹ Či na som slobodno manuš? Či na som apoštolos? Či na dikhlom le Ježiš, amare Rajes? Či na san tumen o ovocje mira bučakero andro Raj?

² Te na som apoštolos avrenge, no tumenge som. Se tumen san oda, so sikavel pre ma, hoj som apoštolos andro Raj.

³ Sar man o manuša sudzinen, me lence phenav kada:

⁴ Či nane man pravos, hoj man te den o chaben the o pijiben vaš miri buči?

⁵ Či naši peha las pačabnaskera džuvľa avke, sar keren the okla apoštola the o phrala le Rajeskere a the o Peter?

⁶ Abo so, ča me the o Barnabaš mušinas te kerel buči, hoj te el amen so te chal?

⁷ Savo slugadiš peske korkoro počinel sa peskere lovendar? Ko sadzinel e viņica a na chal olestar, so upre barol? Abo ko pes starinel pal o bakre a na lel ole thudestar, so den o bakre?

⁸ Phenav oda ča sar manuš? Či na phenel oda the o zakonos?

⁹ Bo andro zakonos le Mojžišoskero hin pisimen:

“Na phandeha o piskos la gurunņake, savi kerel buči, hoj te na chal.”

Či pes o Del starinel ča pal o gurunņa?

¹⁰ Či oda na vakere amenge? Se prekal amende sas pisimen:

“Oda, ko orinel e phuv, a the oda, ko marel avri o žužođiv (o zrnos), mi kerel peskeri buči andro užaripen (nađeji), hoj olestar chudela peskero kotor.”

¹¹ Amen maškar tumende sadzinahas oda duchovno. Avke nane amen pravos te lel tumendar o veci, so kempel le feloske sar žatva?

¹² Te aver džene tumendar oda šaj len, ta akor amen na? Ale amen na ačahas vaš oda pravos. Savoro zlidžas vaš oda, hoj te na zaachavas o evaņjelium le Kristoskero.

¹³ So na džanen, hoj ola, save služinen andro chramos, chan o chaben andral o chramos a ola, save keren buči paš o oltaris, šaj peske len kotor le obetendar?

¹⁴ Avke the o Raj prikazinda, hoj ole, save o evaņjelium kazinen, te dživen le evaņjeliostar.

¹⁵ Ale me na kerđom nič olestar. Añi kada na pisinđom vaš oda, hoj oda pes avke te kerel paš mande. Ćo feder mange ulahas te merel, sar oda, hoj mange vareko te musarel kada miro lašariben.

¹⁶ Bo sar vakerav o evaňjelium, nane man soha pes te lašarel, bo mušinav oda te kerel, ale vigos mange ulahas, te les na vakerđomas.

¹⁷ Te oda kerav ĉa vaš oda, hoj kamav, chudav vaš oda poĉiňiben. Ale me mange našti kidav avri, bo o Del mange diňa kadi sentňi služba.

¹⁸ So hin miro poĉiňiben? Me na lav ņisave love vaš oda, hoj vakerav o evaňjelium le Kristoskero. Ćhoc te mange oda ola buĉatar patrinel, me oda na lav, ĉhoc šaj iľomas.

¹⁹ Me som slobodno manuš a na som ņikaske otrokos, ale me mandar kerđom sakoneskero otrokos, hoj te dochudav so mek buter manušen.

²⁰ Prekal o Źidi aĉiľom sar Źidos, hoj te dochudav le Źiden. Prekal ola, save hine tel o zakonos, aĉiľom, sar te uľomas the me tel o zakonos – ĉhoc na som tel o zakonos – hoj te dochudav olen, save hine tel o zakonos.

²¹ Prekal ola, save hine bi o zakonos, aĉiľom sar te bi o zakonos – ĉhoc na som bi o zakonos le Devleskero, ale som tel o zakonos le Kristoskero – hoj te dochudav olen, save hine bi o zakonos.

²² Prekal o slaba aĉiľom slabo, hoj te dochudav le slaben. Prekal savorende aĉiľom savoro, hoj te zachraňinav hojĉa varesaven.

²³ Savoro kerav prekal o evaňjelium, hoj man andro evaňjelium te el miro kotor.

²⁴ Se dŹanen, hoj but dŹene denašen pro prefeki, ale ĉa jekh lendar chudela e cena. Vašoda denašen avke, hoj la te dochuden.

²⁵ Dojekh prefekaris pes mušinel te zľikerel savorestar. On oda keren vašoda, bo kamen te chudel e koruna, so našľola, ale amen chudaha ajsi, so aĉhela pro furt.

²⁶ Vašoda me denašav rovnones, hoj te dodŹav andro cieľos, a demav avke, hoj te trafinav, a na ĉa avke andro luftos.

²⁷ Marav man mire teloha avke, hoj man te šunel, bo našti avrenge pal oda kazinav, te me korkoro na dochudav e cena.

10

Te na lašaren le modlen

¹ Kamav, phralale, hoj te dŹanen, hoj savore amare dada sas tel e chmara a savore pregele prekal o moros.

² Savore sas bolde andre chmara the andro moros, hoj te en jekh le MojŹišoha.

³ Savore chanas oda jekh duchovno chaben

⁴ a savore pijenas oda jekh duchovno pijiben, bo pijenas andral e duchovno skala, so dŹalal pal lende – a odi skala sas o Kristus.

⁵ Ale buter dŹene lendar na sas pre dzeka le Devleske a mule pre puša.

⁶ Kada pes aĉiľa savoro prekal amende, vaš oda, hoj te na kamal oda nalaĉhipen, avke sar on.

⁷ Añi ma aven modlara, sar varesave lendar sas. Avke sar hin pisimen:

“Bešle peske o nipi, hoj te chan the te pijen, a palis ušile, hoj pes te zabavinen.”

⁸ Añi na keras o lubipen, sar varesave lendar kerenas a tel jekh dŹives lendar mule avri 23 000 manuša.

⁹ Añi te na pokušinas le Kristus, avke sar varesave lendar pokušinenas a merenas le sapendar.

¹⁰ Añi ma dudrinen, bo varesave dŹene lendar dudrinenas a palis sas zňiĉimen le meribnaskere aňjelostar.

¹¹ Kada savoro pes aĉiľa lenge a hin pisimen vaš oda, hoj amen pre oda te dikhas a te sikluvas olestar – amen, save dŹivas andro posledna ĉasi.

¹² A avke oda, ko peske gondolinel, hoj aĉhel, mi del pozora, hoj te na perel.

¹³ O pokušeňja, so pre tumende avle, hine ĉa ajse, so šaj zľidŹal o manuš. Ale o Del hino verno. Ov na domukela, hoj te aven skušimen buter, sar birinen, ale andre proba (skuška) tumen dela the drom sar te avel andral avri, hoj oda te birinen te zľidŹal.

¹⁴ Vašoda, mire laĉhe phralale, denašen het, hoj tumen te na el ņiĉ le modlenca.

¹⁵ Phenav tumenge sar le godaverenge, hoj pes te zagondolinen upral oda, so phenav.

¹⁶ Ći nane amen kotor andro rat le Kristoskero, sar pijas andral e kuĉi, vaš savi palikeras? A ĉi nane amen kotor andro telos le Kristoskero, sar chas o maro, so phageras?

¹⁷ Vaš oda, hoj hin ĉa jekh maro, amen but dŹene sam jekh telos, bo savore chas ole jekhe marestar.

¹⁸ Dikhen pro Izrael: Či nane olen, save chan o chaben le oltaristar, jekhetañiben le oltariha?

¹⁹ So oleha kamav te phenel? Či oda mas, so hin obetimen le modlence, hin vareso? Abo, hoj e modla hin vareso?

²⁰ Na! Ale so on obetinen, obetinen le demonenge a na le Devleske. A me na kamav, hoj tumen te el o jekhetañiben le demonenca.

²¹ Našti pijen andral e kuči le Rajeskeri the andral e kuči le demonengeri. Našti chan pal o skamind le Rajeskero the pal o skamind le demonengero.

²² Abo či kamas te cholarel le Rajes? Abo sam zoraleder sar Ov?

Te keren savoro pre slava le Devleskeri

²³ “Savoro šaj kerav” – ale na savoro hin pro lačo. “Savoro šaj kerav” – ale na savoro hin pre chasna.

²⁴ Ńiko te na dikhel pre peskero, ale sako mi rodel e chasna prekal aver.

²⁵ Savoro, so pes bikenel pro placos, chan a ñič ma phučen vaš tumaro svedomje.

²⁶ Bo hin pisimen:

“Le Rajeskeri hiñi e phuv the savoro, so upre hin.”

²⁷ Te tumen vičinela te chal vareko olendar, save na pačan, a tumen kamena te džal, chan ode savoro, so tumen dena, a ñič ma phučen vaš tumaro svedomje.

²⁸ Ale te tumenge vareko phendahas: “Kada sas obetimen le modlence!” Ma chan vaš o svedomje the vaš oda manuš, savo tumenge oda phenda.

²⁹ Me na vakervav pal tumaro svedomje, ale pal avre dženeskero svedomje.

Vareko šaj phučen: “So? Prekal o svedomje aver dženeskero te na avav slobodno?”

³⁰ Bo te me palikerav le Devleske vaš o chaben, soske pre mande aver dženo te vakerele vaš oda chaben, vaš savo me palikerdom?”

³¹ Savoro, so keren, či chan abo pijen, keren pre slava le Devleskeri.

³² Vašoda, likerem tumen avke, hoj te na anen o pohoršeñje añi le Židenge, añi le Grekenge, añi le Devleskera khangerake,

³³ avke sar the me kerav sa prekal oda, hoj te avav pre dzeka savorenge andre savoreste. Me na rodav oda, so hin mange pro lačo, ale so hin pre chasna but dženenge, hoj te aven zachrañimen.

11

¹ Keren sa pal ma, avke sar me kerav sa pal o Kristus.

O džuvla mi zaučaren o šero andre khangeri

² Lašarav tumen phralale vaš oda, hoj furt man leperen a likerem tumen olestar, so tumen sikađom, avke sar tumenge oda podiňom.

³ Ale kamav, hoj te džanen, hoj o šero dojekhe muršeske hin o Kristus, o šero la džuvlake hin o murš a o šero le Kristoske hin o Del.

⁴ Dojekh murš, sar pes modlinel abo prorokinel a hin les vareso pro šero, tele dikhel peskero šero.

⁵ Dojekh džuvli, sar pes modlinel abo prorokinel a nane la učardo andre o šero, tele dikhel peskero šero – a oda hin avke, sar te peske hoñindahas o šero.

⁶ Te e džuvli na učarel andre peskero šero, ta šaj pes the strihinel. Ale te peske e džuvli ladžal te hoñinel o šero, abo te strihinel o bala, ta mi učarel peske o šero andre.

⁷ O murš peske na mušinel te učarel andre peskero šero, bo hino o obrazis the e slava le Devleskeri, ale e džuvli hiñi e slava le muršeskeri.

⁸ Bo o murš nane la džuvlatar, ale e džuvli le muršestar,

⁹ bo na o murš sas kerdo prekal e džuvli, ale e džuvli prekal o murš.

¹⁰ Vašoda mušinel te avel la džuvla pro šero vareso, so sikavel, hoj hiñi tel e autorita le romeskeri, prekal o añjela.

¹¹ Ale andro Raj hiñi e romñi jekh le romeha a o rom hino jekh la romñaha.

¹² Bo sar hiñi e džuvli kerđi le muršestar, avke ulol the o murš la džuvlatar a sodujđzene hine le Devlestar.

¹³ Rozsudžinen korkore maškar peste, či oda hin šukares, hoj pes e džuvli te modlinel ko Del bijal ñisoste pro šero.

¹⁴ Abo či na sikľuvav the andro dživipen oda, hoj te hin le muršes bare bala, hin leske oda pre ladž?

¹⁵ No te hin la džuvla bare bala, lake oda hin pro šukariben. Bo o bare bala lake sas dine sar o šlajeris.

¹⁶ Ale te pes vareko vaš oda kamlahas te vesekedinel: Amen pre oda na sam sikade, aňi o khanger a le Devleskere.

Pal e večera le Rajeskeri

¹⁷ Andre kala veci, so akana phenava, tumen na lašarav, bo tumen pes zdžan na pro lačo, ale pro rosno.

¹⁸ Ešeb šundom, hoj tumen vesekedinen maškar peste, sar tumen zdžan andre khangeri – a me pačav, hoj oda hin sikra the čačo.

¹⁹ Bo mušinel maškar tumende te el the o vesekedišagi, hoj pes te presikaven maškar tumende ola, save džan pal o čačo drom.

²⁰ A oda, so tumen chan, sar tumen zdžan jekhetane, oda nane e večera le Rajeskeri.

²¹ Bo sar džan te chal, sako peske chal peskero chaben a avke hin vareko bokhalo a aver mato.

²² Abo či tumen nane tumare khera, kaj šaj chan the pijen? Abo či na dikhen tele la Devleskera khanger a keren ladž olenge, saven nane ņič? So kamen, hoj tumenge pre kada te phenav? Kamen, hoj tumen vaš oda te lašarav? Vaš kada tumen na lašarava.

²³ Bo oda, so me priiľom le Rajestar, tumenge the phendom: O Raj o Ježiš andre odi rat, sar les dine andre, ila o maro

²⁴ a sar palikerda, phagerelas a phenda: “Len, chan, kada hin miro telos, so pes vaš tumenge del. Kada keren pre miro leperiben!”

²⁵ Avke pal e večera ila the e kuči a phenda: “Kadi kuči hin e nevi zmluva andre miro rat. Kada keren, kecivar pijena pre miro leperiben.”

²⁶ Bo kecivar chalanas kada maro a pilanas andral kadi kuči, lidžan o hiros pal o meriben le Rajeskero, medik na avela.

²⁷ Vašoda, te vareko chalahas le Rajeskere marestar vaj pilahas leskera kučatar nažuže jileha, ela les binos pro telos the pro rat le Rajeskero.

²⁸ Ale sako pes ešeb (peršo) mi zagondolinel upral peskero dživipen a avke šaj chal ole marestar the šaj pijel ola kučatar.

²⁹ Bo te o manuš chal ole marestar the pijel ola kučatar bi e pačiv anglo telos le Rajeskero, akor oleha, hoj chal the pijel, anel upral peste o sudos.

³⁰ Vašoda hin maškar tumende but džene slaba, nasvale the mule.

³¹ Bo te pes korkore zagondolindamas upral peste, či mištes dživas, akor na ulamas sudzimen.

³² No oleha, hoj amen o Raj sudzinel, bararel amen avri, hoj te na avas odsudzimen le svetoha.

³³ A avke, phralale mire, sar tumen zdžana te chal, užaren jekh pre aver!

³⁴ Te hin vareko bokhalo, ta mi chal khere, hoj te na anel o sudos pre tumende, sar tumen zdžan. A okla veci prikerava, sar avava.

12

Pal o dari le Duchoskere

¹ Phralale, kamav, hoj te džanen pal ola dari, so del o Duchos.

² Se džanen, hoj mek sar sanas pohana, phirenas ko ņeme modli, avke sar pes denas te lidžal.

³ Vašoda kamav hoj te džanen, hoj ņiko, kas lidžal o Duchos le Devleskero, našti košel le Ježiš. A ņiko našti phenel, hoj o Ježiš hino Raj, ča oda, kas lidžal o Sentno Duchos.

⁴ Bo hin ajse the kajse dari, ale o Duchos hino jekh.

⁵ A hin ajse the kajse službi, ale o Raj hino jekh.

⁶ A hin ajse the kajse buča, ale savoro kerel oda jekh Del andre savorende.

⁷ Ale andre sakoneste pes o Duchos presikavel avres pre chasna savorenge.

⁸ Bo jekheske hin dino le Duchostar te vakerel o godaveripnaskero lav; avreske hin dino o prindžaripnaskero lav ole jekhe Duchostar;

⁹ avreske o pačaben ole jekhe Duchostar; avreske o dari te sasfarel ole jekhe Duchostar;

¹⁰ avreske te kerel o zazraki; avreske te prorokinel; avreske te rozprindžarel le duchen; avreske te vakerel andre aver čhiba; a avreske, hoj te ačaloľ a te prethovel o čhiba.

¹¹ Ale savoro kerel oda jekh Duchos korkoro, savo rozdel sakoneske o dari avke, sar ov kamel.

Jekh telos, ale but kotora

¹² Bo avke, sar hin jekh telos a hin les but kotora a savore kotora hine jekh telos, choc te hine but: Avke hin the o Kristus.

¹³ Se amen savore samas bolde jekhe Duchoha andre jekh felos – či o Židi vaj o Greki, či o otroka abo o slobodne: Savore priilam ole jekhe Duchos.

¹⁴ Se aňi o felos nane kerdo jekhe kotorestar, ale but kotorendar.

¹⁵ Te avke phendahas o pindro: “Me na som le felostar, bo me na som o vast!” Ta imar na ela o pindro le feloskero kotor?

¹⁶ A te phendahas o kan: “Me na som le felostar, bo me na som e jakh!” Ta imar na ela o kan le feloskero kotor?

¹⁷ Te ulahas calo felos ča e jakh, sar palis o felos šaj šundahas? Te ulahas calo felos ča o kan, sar palis šaj voündahas?

¹⁸ Vašoda sthoda o Del savore kotora pro felos avke, sar ov kamla.

¹⁹ Te ulahas savore kotora ča jekhe kotorestar, kaj ulahas calo felos?

²⁰ No akana hin but kotora, ale ča jekh felos.

²¹ Vašoda e jakh našti phenel le vasteske: “Mange tut na kampil!” Aňi o šero le pindrege: “Na kampil mange tumen!”

²² No ola kotora, so pes dičhol, hoj hine slabeder: Ipen len igen kampil pro felos.

²³ A presikavas bareder pačiv ole kotorege, so peske amen gondolinas, hoj hine frimeder pačivale. A feder uraviben das ole kotoren, so hine garude.

²⁴ Ale amare pačivale kotorege oda na kampil. O Del sthoda o felos avke, hoj olen, so hine slabeder, diňa bareder pačiv,

²⁵ hoj te na avel andro felos o vesekeđišagi, ale hoj pes o kotora jekh pal aver te starinen.

²⁶ A te cerpinel jekh kotor, jekhetane leha cerpinen the okla kotora; a te lašaren jekhe kotores, jekhetane leha radisaľon savore kotora.

²⁷ Tumen san le Kristoskero felos a sako tumendar hin leskero kotor.

²⁸ A andre khangeri o Del ačhada ešeb (peršo) le apoštolen, dujten proroken, triten učitelēn, olen, save keren o zazraki, olen, saven hin daros te sastarel, te pomožinel, te starinel pes, abo te vakereľ andre aver čhiba.

²⁹ Či hine savore apoštola? Či hine savore proroka? Či hine savore učitelā? Či hin sakoneske dino te kerel o zazraki?

³⁰ Či hin savoren o dari te sastarel? Či savore vakeren andro čhiba? Či savore džanen te prethovel o čhiba?

³¹ Mi džal tumenge igen pal o feder dari. A me tumenge sikavava oda nekfeder drom.

13

Pal o kamiben

¹ Te vakeređomas manušengere čhibenca abo le aňjelengere čhibenca, ale na ulahas man o kamiben, ulomas ča sar o zvonos, so harangozinel, abo sar o trast, so čerginel.

² Te man ulahas o daros te prorokinēľ a achaliľomas savore garuđipēna, te man ulahas savoro prindžaripen, abo ajso pačaben, hoj o verchi prethodomas, ale na ulahas man o kamiben, nič na som.

³ A te rozdiňomas savoro miro barvalipen, abo te miro felos diňomas te labarel, ale na ulahas man o kamiben, nane mange oda pre űisoste.

⁴ O kamiben likerel avri, o kamiben hino lačho. O kamiben na zavidzinel, na lašarel pes a na thovel pes upre.

⁵ O kamiben pes likerel rajikanes, na rodēľ peskero, na cholisaľol, na leperel o nalačho,

⁶ na radisaľol le načaćipnaske, ale radisaľol le čaćipnaske.

⁷ O kamiben savoro zľidžal, andre savoreste pačal, andre savoreste užarel, savoro precerpinel.

⁸ O kamiben šoha (ňikda) na preačhel, ale o prorocťva pes predžana, o čhiba preačhena a o prindžaripen našľola.

⁹ Bo ča varesavo kotor džanas a ča varesavo kotor prorokinas.

¹⁰ Ale sar avela oda, so hin dokonalo, akor našľola oda, so nane dokonalo.

¹¹ Sar somas čhavoro, vakereľ sar čhavoro, gondolinavas sar čhavoro a ačaluľavas sar čhavoro, ale sar ačihilom muřš, zamukľom o čhavorikane veci.

¹² Akana dikhas nažužes, sar andro gendalos a sar prekal e molha, ale palis pes dikhaha muj-mujeha. Akana prindžarav ča frima, ale palis prindžarava dokonales, avke sar o Del prindžarel the man.

¹³ Avke akana ačhel kala trin: O pačaben, o užaripen (nađej) the o kamiben. Ale nekbareder lendar hin o kamiben.

14

Te vakerel andre aver čhiba, abo te prorokinel

¹ Keren sa prekal oda, hoj tumen te el o kamiben a igen džan pal o dari le Duchoskere, ale buter pal oda, hoj te prorokinen.

² Bo oda, ko vakerel andro aver čhiba, na vakerel le manuŝenge, ale le Devleske. Bo űiko lenge na achalol, bo vakeren o garuđipena prekal o Duchos.

³ No oda, ko prorokinel, vakerel le manuŝenge, hoj len te zoralarel, te podhazdel a lenge te anel o radiŝagos.

⁴ Oda, ko vakerel andro čhiba, zoralarel pes korkores, ale oda, ko prorokinel, zoralarel e khangeri.

⁵ Me kamav, hoj savoredžene te vakeren andro čhiba, no ulomas radeder te prorokindanas. Bo bareder hin oda, ko prorokinel sar oda, ko vakerel andro čhiba, te na džanel o čhiba te prethovel. Ča akor, sar hin prethode o čhiba, e khangeri pes zoralarel.

⁶ Phralale, te me avlomas ke tumende a vakerđomas andro aver čhiba, savi chasna tumen mandar ulahas? Hin chasna ča te vakerđomas oda, so mange sikada o Del, abo vareso, so mange diňa te prindžarel, varesavo prorocstvo, abo varesavo sikaviben.

⁷ Avke sar the o nadžide nastroj, so den avri o zvukos, či e piŝtalka vaj e harfa: Te na dinehas sako aver zvukos, sar pes džanlahas, sar ŝundol e piŝtalka a sar e harfa?

⁸ Abo ko pes pririchtinela pro mariben, te e truba namiŝtes ŝundola a na dela avri lačo hangos?

⁹ Avke the tumen: Te na phendān la čhibaha ajso lav, so pes del te achalol, sar pes džanela, so pes vakerel? Bo vakerena andro luftos.

¹⁰ Andro svetos hin ajci but čhiba a űisavi lendar nane bi o lava.

¹¹ Ale te na prindžarav a na achaluavav odi čhib, so vareko vakerel, ov ela cudzincos mange a me leske.

¹² Avke hin the tumenca. Te igen kamen o dari le Duchoskere, dikhen hoj te džan pal o dari, save anena buter chasna la khangerake.

¹³ A avke oda, ko vakerel andro čhiba, pes mi modlinel, hoj oda te džanel the te prethovel.

¹⁴ Bo sar man modlinav andro aver čhiba, modlinel pes miro duchos, ale mira gođa olestar nane űič.

¹⁵ Akor so te kerel? Modlinava man mire duchoha, ale modlinava man the mira gođaha. Laŝarava le Devles le giľavipnaha andre miro duchos, ale giľavava le Devleske the mira gođaha.

¹⁶ Bo sar laŝares le Devles andro duchos a te ela ode ča ajso manuŝ, sar ŝaj phenela "Amen" pre oda, sar tu palikeres, te ov na achalol, so vakeres?

¹⁷ Bo choc tu miŝtes palikeres, no okleske oda na pomožinel te barol.

¹⁸ Palikerav le Devleske, hoj buter vakerav aver čhibenca sar tumen savore,

¹⁹ ale andre khangeri kamav radeder te phenel pandž ajse lava, so pes achalola, sar deŝ ezera (10 000) ajse lava andro čhiba, so pes na achalola – hoj te sikavav the avren oleha so vakerav.

²⁰ Phralale, ma aven sar čhavore andre tumaro gondoliŝagos. Sar džal pal o nalachipen, aven sar čhavore, ale andro gondoliŝagos aven sar duchovne dospele.

²¹ Andro zakonos hin pisimen:

*"Aver čhibenca
the aver vuŝtenca
vakerava ke kala manuŝa,
no the avke man na ŝunena",
phenel o Raj.*

²² Vaŝoda hin o čhiba pro znaenje, no na olenge, save pačan, ale olenge, save na pačan. Ale o prorocstvo nane prekal ola, save na pačan, ale prekal ola, save pačan.

²³ Te pes cali khangeri zgelahas jekhetane a savore vakerdehas andro aver čhiba a avlehas andre aver manuŝa, abo napačabnaskere, či na phendehas pre tumende, hoj diliňalon?

²⁴ Ale te savore prorokindehas a avľahas andre varesavo napačabnaskero, abo ča ajso manuŝ, ta ulahas olestar, so ŝundahas, usvedčimen the sudžimen.

²⁵ Avke ena otkerde o garude veci andral leskero jilo, perela pro muj, bandola anglo Del a viznavinela, hoj o Del hino čačas maŝkar tumende.

Pal o poradkos andro khagera

²⁶ Akor so te kerel, phralale? Sar tumen zdžan, varekas hin varesavi chvala, varekas hin vareso te sikavel, abo vareso, so leske o Del sikada, vareko vakerel andre aver čiba, abo vareko oda prethovel. Kada savoro pes mi kerel pre oda, hoj e khangeri te zoralol.

²⁷ Te vakerel vareko andre aver čiba: Mi vakeren jekh pal aver duj, abo nekbuter trin džene, a jekh dženo oda mi prethovel.

²⁸ Ale te nane ko te prethovel, mi el čhit andre khangeri a mi vakerel korkoro peske the le Devleske.

²⁹ Le prorokendar mi vakeren duj, abo trin džene a okla mi rozsudzinen oda.

³⁰ Ale te vareko aver, ko ode bešel, chudela vareso le Devlestar, oka ešebno mi el čhit.

³¹ Bo po jekh dženo šaj savore prorokinen, hoj dojekh te siklol a te el podhazdlo.

³² A o duchi le prorokengere pes mušinen te poddel le prorokenge,

³³ bo o Del hino Del, savo kamel o šoros (poradkos) the o smirom. Avke sar hin andre savore sentne khangera.

³⁴ O džuvla andro khangera mi en čhit, bo na domukel pes lenge te vakerel, ale mi podden pes avke, sar oda phenel the le Mojžišoskero zakonos.

³⁵ A te kamen vareso te siklol, mi phučen oda khere peskere romendar. Bo la džuvlake nane šukares te vakerel andre khangeri.

³⁶ Abo so, tumendar avla o lav le Devleskero? Abo ča ke tumende avla?

³⁷ Te peske vareko gondolinel, hoj hino prorokos, abo hoj les hin daros le Duchostar, mi džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, hin o prikazis le Rajeskero.

³⁸ Ale te vareko oda na šunel, aňi tumen les ma šunen.

³⁹ Avke, phralale mire, mi džal tumenge igen pal oda, hoj te prorokinen a ma zaačhaven o vakeriben andre aver čiba.

⁴⁰ Ale savoro pes mi kerel šukares the andro šoros (poradkos).

15

Pal o Ježišoskero uštiben andral o meriben

¹ Phralale, leperav tumenge o evaňjelium, so tumenge vakeravas, so priilan a andre savo ačhen.

² Prekal oda evaňjelium san zachraňimen, te les dolikerena avke, sar tumenge les vakeravas. Te na, ta akor hijaba pačandilan.

³ Bo oda nekbareder, so tumenge diňom, hin oda, so the me priilom: O Kristus muľa vaš amare bini, avke sar hin pisimen;

⁴ parunde les a pro trito džives uštıla andral o meriben, avke sar hin pisimen;

⁵ a sikada pes le Peteriske a palis le dešudujenge.

⁶ Paloda pes jekhvareste sikada buter sar pandž šel (500) phralenge, savendar buter džene mek dživen džı akana, ale varesave imar the mule.

⁷ Paloda pes sikada le Jakoboske a palis savore apoštolenge.

⁸ A pro ostatkos savorendar pes sikada the mange, sar varekaske, ko namištes ulıla (pes narodzinda).

⁹ Bo me som nekckneder le apoštolendar a na som hodno man te vičinel apoštolos, bo džavas pre le Devleskeri khangeri.

¹⁰ Ale le Devleskere lačhipnastar (milostatar) som oda, ko som, a leskero lačhipen (milost) mange na sas presikado hijaba. Se buter kerdom buči sar on savore – no oda na me, ale le Devleskero lačhipen (milost), so hino manca.

¹¹ Či me abo on: Oda jekh savore vakeras, a tumen oleske pačandilan.

Pal le manušengero uštiben andral o meriben

¹² Ale te vakeras pal o Kristus, hoj uštıla andral o meriben, sar oda, hoj varesave džene tumendar phenen, hoj nane uštiben andral o meriben?

¹³ Se te pes na del te uštel andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na uštıla andral o meriben.

¹⁴ Te o Kristus na uštıla andral o meriben, ta akor hijaba vakeras a tumaro pačaben nane pre űisoste.

¹⁵ Bo te o mule čačas nane uštade andral o meriben a te le Kristus o Del na uštadahas andral o meriben, ta akor amen ulamas o falošna švedki le Devleskere, bo amen sveđčinahas pro Del, hoj le Kristus uštada andral o meriben.

¹⁶ Bo te o mule na ušten andral o meriben, ta akor aňi o Kristus na uštıla andral o meriben;

¹⁷ a te o Kristus na uštıla andral o meriben, ta tumaro pačaben nane pre űisoste a mek san andre tumare bini.

¹⁸ A palis the ola, save mule andro Kristus, hine našade.

¹⁹ Te pes pro Kristus šaj zmukas ča andre kada dživipen, ta akor sam nekčoreder savore manušendar.

²⁰ Ale o Kristus sas uštado andral o meriben sar ešebno olendar, save mule.

²¹ Bo sar avla prekal o manuš o meriben, avke avla prekal o manuš the o ušiben andral o meriben.

²² Bo sar andro Adam savore meren, avke andro Kristus ena savore obdžidarde.

²³ Ale sako andre peskero šoros (poradkos): Ešeb o Kristus a palis ola, save hine le Kristoskere, sar ov avela.

²⁴ A palis avela o koñec, sar o Kristus oddela o krališagos le Devleske le Dadeske, sar prephagela o rajipen savore rajenge the savore vladarenge the zorenge.

²⁵ Bo ov mušinel te kralinel, medik leske na thovela tel o pindre savore ñeprijatelen.

²⁶ A sar o posledno ñeprijatelis ela zničimen o meriben.

²⁷ Bo hin pisimen: "*Savoro leske thođa tel o pindre.*" Ale te phenel, hoj savoro leske hin poddino, ta džanas, hoj o Del, ko leske thođa sa tel o pindre, nane leske poddino.

²⁸ A sar leske ela savoro poddino, akor pes the o Čhavo korkoro poddela Oleske, savo leske savoro poddiña, hoj o Del te el savoro andre savoreste.

²⁹ Bo akor so kerena ola, save pes den te bolet vaš o mule? Te o mule našti ušten andral o meriben, akor soske pes den vaš lenge te bolet?

³⁰ Akor soske sako džives predžas e dar pal amare dživipena?

³¹ Me sako džives merav, phralale, no andre tumende thovav baripen andro Ježiš Kristus amaro Raj!

³² Bo te oda sas mandar, hoj man andro Efezus maravas sar le dzive džvirenca, akor so man hin olestar? Te o mule na ušten andral o meriben, ta akor "*čas, pijas, bo tajsja meraha!*"

³³ Ma den tumen te klaminel: "Maškar o nalače manuša pes musarel o lačo charakteris."

³⁴ Strižbisañon avri avke, sar kempel, a ma keren o bini! Bo varesave na prindžaren le Devles – phenav oda, hoj tumen te ladžan.

Sar uštena o mule

³⁵ Ale vareko šaj phučel: "Sar uštena o mule andral o meriben? A andre savo felos avena?"

³⁶ Tu nagodaver! Oda, so thoves andre phuv, ela obdžidardo ča akor, te merela.

³⁷ Akor sar thoves andre phuv o zrnos la pšeñicakero, vaj varesavo aver, mek na dičhol avri avke sar odi rastlina, so lestar barola.

³⁸ A o Del les del o felos avke, sar ov kamel, a dojekhe semenos del peskero felos.

³⁹ Na dojekh felos hin jekh: Aver felos hin le manušen, aver le džvirinen, aver le čiriklen a aver le riben.

⁴⁰ Hin ñeboskere fela a hin phuvakere fela, ale aver šukariben hin le ñeboskeren a aver le phuvakeren.

⁴¹ Aver hin o šukariben le khameskero, aver hin o šukariben le čhoneskero a aver hin o šukariben le čerčeñengero; a e čerčeñ la čerčeñatar hiñi aver andro šukariben.

⁴² Avke oda ela, sar pes uštela andral o meriben. Thovel pes andre phuv ajsa felos, so kirñol, ale uštel ajsa, so na kirñol.

⁴³ Thovel pes andre phuv andro našukariben – uštela andro šukariben; thovel pes andre phuv andro slabišagos – uštela andre zor;

⁴⁴ parunel pes o phuvakero felos, no uštela o duchovno felos. Te hin phuvakero felos, akor hin the duchovno felos.

⁴⁵ Avke hin the pisimen: "*Ešebno manuš o Adam ačhila džido manuš*"; o posledno Adam ačhila Duchos, savo del dživipen.

⁴⁶ Nane ešeb (peršo) o duchovno, ale o telesno, a palis o duchovno.

⁴⁷ Ešebno manuš hino la phuvatar, kerdo le prachostar; dujto manuš hin andral o ñebos.

⁴⁸ Savo sas oda phuvakero, ajse hine the savore phuvakere; a savo oda ñeboskero, ajse hine the savore ñeboskere.

⁴⁹ Sar pre peste urahas e podoba le phuvakere manušeskeri, avke pre peste uraha the e podoba le ñeboskere manušeskeri.

⁵⁰ Ale kada phenav, phralale, hoj o felos the o rat našti džal andro krališagos le Devleskero, añi amaro felos, so kirñol, našti chudela o večno dživipen.

⁵¹ Šunen, phenava tumenge o garudo čačipen: Savore na meraha, ale savore avaha čerimen –

⁵² jekhvareste, takoj, sar trubinela e posledno truba. Bo sar šundola e truba, o mule ušfena andral o meriben a imar šoha (nikda) pale na merena a amen avaha čerimen.

⁵³ Bo oda, so kirňol, mušinel pre peste te urel oda, so na kirňol; a oda, so merel, mušinel pre peste te urel oda, so imar našti merel.

⁵⁴ A sar kada, so kirňol, pre peste urela oda, so na kirňol; a kada, so merel, pre peste urela oda, so imar našti merel; akor pes ačhela oda, so hin pisimen:

“O meriben hin zničimen, imar hin ņerindo (zviťazimen)!”

⁵⁵ *“Meriben, kaj hin tiro ņerindipen (viťaztvo)?*

Meriben, kaj hin tiri zor te dukhavel?”

⁵⁶ O meriben lel peskeri zor le binostar a o binos lel peskeri zor le zakonostar.

⁵⁷ Ale palikeras le Devleske, savo amenge del te ņerinel (te zviťazinel) prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

⁵⁸ A avke, mire lače phralale, aven zorale! Ma den tumenca te čhalavel! A ma preačhen te barol andre buči le Rajeskeri! Se tumen džanen, hoj tumari buči andro Raj nane hijaba.

16

O love prekal o Jeruzalem

¹ Pal o love, so pes skidel upre prekal o sentna, keren avke, sar oda phendom the le khangerenge andre Galacija.

² Kurke peske sako mi thovel pre sera ajci, keci šaj, hoj pes te na skidel upre o love ča akor, sar me imar avava.

³ Sar avava, dava lila olenge, kas tumen avri kidňan a bičhavava len tumare daroha andro Jeruzalem.

⁴ Te kamplahas, hoj te džav the me, on avena manca.

O mangipena le Pavloskere

⁵ Ke tumende avava, sar imar predžava e Macedonija, bo prekal e Macedonija ča predžava.

⁶ Ale ke tumende ačhava talam buter, talam the prekal o jevend, hoj mange te pomožinen te džal dureder všadzik, kaj kamava te džal.

⁷ Bo me tumen na kamav te dikhel ča avke, hoj ča sig pašal tumende predžava. Pačav, hoj ačhava ke tumende buter dživesa, te oda o Raj domukela.

⁸ Andro Efezus ačhava, medik na ela o Letňice (Turice),

⁹ bo ode pes mange phundrade o bare vudara te kerel e lači buči, the te ode hin but manuša, save pre ma džan.

¹⁰ Ale te avela o Timoteus, dikhen, hoj te el slobodno a hoj na mušinel pes te daral ke tumende, bo ov kerel le Rajeskeri buči avke sar me.

¹¹ ņiko les te na dikhel tele. Pomožinen leske te džal dureder pro drom andro smirom, hoj te avel pal ma, bo užarav les le phralenca.

¹² Kamav te phenel pal amaro phral Apollo, hoj les igen mangavas te avel ke tumende le phralenca, ale na kamelas akana te džal. No sar pre oda ela feder časos, džala.

O posledna lava

¹³ Aven upre a ma zasoven! Ačhen zoraha andro pačaben! Aven murša a aven zorale!

¹⁴ Savore tumare veci pes mi keren andro kamiben!

¹⁵ Phralale, tumen džanen pal o kher le Štefanoskero, hoj hine ešebne andral e Achaja a dine pes andre služba le sentnenge. Vašoda mangav tumen,

¹⁶ hoj tumen lenge te podden radišagoha a the sakoneske, ko lenca služinel the kerel buči.

¹⁷ Radisaľuvav oleske, hoj avľa o Štefan, o Fortunatos the o Achajikos. Bo on mange kerde, so tumen našti kerdan, akor sar ade na sanas.

¹⁸ Bo on ande o radišagos andre mirom the tumaro duchos. Kajse dženen den pačiv.

¹⁹ Pozdravinen tumen o khangeri andral e Azija. Igen tumen pozdravinen andro Raj o Akvila the e Priska the e khangeri, so hin andre lengero kher.

²⁰ Pozdravinen tumen savore phrala. Pozdravinen tumen jekh avres le sentne čumibnaha.

²¹ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen.

²² Te vareko na kamel le Rajes, mi el prekošlo! Maranatha! Av, Rajaja amaro!

²³ O lačhipen (milost) amare Rajeskeri le Ježišoskero mi el tumenca!

²⁴ Miro kamiben mi el tumenca savorenca andro Ježiš Kristus.

Amen.

Le Pavloskero Dujto Lil Le KORINŤANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskera voĵatar apoŝtolos le Ježiŝoskero Kristoskero, the o phral o Timoteus pisinās le Devleskera khangerake andro foros Korint the savore sentne manuŝenge andre caĵi Achaja:

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj, o Ježiŝ Kristus, peskero laĉhipen (milost) the o smirom.

O Pavol paĵikerel le Devleske

³ Paĵikeras le Devleske, savo hin o Dad amare Rajeskero le Ježiŝoskero Kristoskero. Ov hin o laĉhejileskero Dad the o Del, kastar avel savoro radiŝagos.

⁴ Ov amen del o radiŝagos andre savore amare pharipena. Avke paĵis the amen ŝaj das ole radiŝagostar, so chudlam le Devlestar, avre manuŝen andre lengere pharipena.

⁵ Bo sar aven pre amende but pharipena le Kristoskere, avke aven the but radiŝagi le Kristostar.

⁶ Te amen avke cerpinas, oda hin prekal tumaro radiŝagos the zachrana. A te hin amen radiŝagos, ta the tumen hin o radiŝagos. Oda radiŝagos tumen del zor te likerel avri a te zlidŝal ola pharipena, so the amen zlidŝas.

⁷ Amaro uŝaripen (nadej) pal tumende hiŝi zoralĵi, bo dŝanas, hoj sar san jekhetane amenca andro pharipena, avke avena jekhetane amenca the andro radiŝagos.

⁸ Amen kamas, phralale, hoj te dŝanen pal o pharipen, so amen sas andre Azija. O pharipen, so pre amende avĵa, sas ajso baro – bareder sar amari zor – imar aŝi na paĉahas, hoj oda predŝivaha.

⁹ Imar peske gondolinahas, hoj ode meraha. Ale oda pes aĉiĵa vaŝoda, hoj pes te na mukas korkore pre peste, ale pro Del, savo uŝtavel le mulen.

¹⁰ Choc sas oda avke, hoj ŝaj muĵam, o Del amen cirdŝa avri a mek amen the cirdela avri andral oda. Pre leste pes mukas, hoj amen furt pale cirdela avri,

¹¹ sar the tumen ke oda pomoŝinen tumare modĵitbenca vaŝ amenge. Vaŝ oda, hoj but dŝene pes vaŝ amenge modĵinenas, but manuŝa paĵikerena vaŝ o laĉhipen (milost), so chudlam.

O Pavol naŝti avel andro Korint

¹² Bo amaro laŝariben hin kada: Amaro jilo amenge sikavel, hoj dŝivahas andro svetos sentnes the andro ŝuŝipen, so hin le Devlestar, a maŝkar tumende meksa buter. Amen na dŝivahas le manuŝeskera godaha, ale le Devleskere laĉhipnaha (milostaha).

¹³ Se na pisinās tumenge vareso aver, ale ĉa oda, so genen abo imar miŝtes achalon. A paĉav, hoj mek achalona savoro.

¹⁴ Choc akana amen achaluven ĉa sikra, paĉav, hoj achalona amen andre savoreste, hoj pes amenca te laŝaren, avke sar the amen tumenca, andro dŝives amare Rajeskero le Ježiŝoskero.

¹⁵ Andre kada paĉaben kamĵom te avel sigeder ke tumende, hoj te aven duvar poŝehŝimen.

¹⁶ Paĵis khatar tumende kamĵom te predŝal andre Macedonija a andral e Macedonija te avel pale ke tumende, hoj mange te pomoŝinen te dŝal andre Judsko.

¹⁷ Te oda me kamĵom, kerĉom oda bi o gondoliŝagos? Abo te man rozgondolinav, rozgondolinav man mandar, hoj jekhvareste phenav the “He” the “Na”?

¹⁸ Sar ĉaĉes o Del vakerel o ĉaĉipen, avke the mire lava ke tumende na sas the “He” the “Na”.

¹⁹ Bo o ĉhavo le Devleskero, o Ježiŝ Kristus, na sas the “He” the “Na”. Ov, pal savo tumenge vakerahas me, o Silvan the o Timoteus, hin le Devleskero “He”, bo furt kerel, so phenel.

²⁰ Bo savore lava, pal save o Del phendŝa, hoj amenge dela, hine andro Ježiŝ “He”, a vaŝoda andro Ježiŝ phenas “Amen” – le Devleske pre slava.

²¹ Ale o Del hin oda, ko zoralarel amaro the tumaro paĉaben andro Kristus. Ov amen pomazinda

²² a zapeĉatinda, hoj te avas leskere. A diŝa le Duchos andre amare jile, sar zaloha savorestar, so mek chudaha.

²³ O Del mange hin švedkos – bo prindžarel miro jilo – hoj na avlŏm andro Korint vašoda, bo na kamlŏm tumen te dukhavel.

²⁴ Se na sam o raja upral tumaro pačaben, ale amen sam ola, save tumenca keren prekal tumaro radišagos, bo ča andro pačaben ačhen zorales.

2

¹ Phendŏm peske, hoj na avava ke tumende avke, hoj tumenge anava pharipen.

² Bo te me tumenge kerava o pharipen, ko man palis dela o radišagos? Na oda, kaske me kerdŏm o pharipen?

³ A kada tumenge pisindŏm, hoj sar avava, te na avav smutno ole dženendar, kastar majindomas te radisaŏl. Bo pačav, hoj savoren tumen hin jekhetane manca radišagos.

⁴ Bo bare pharipnastar the phare jilestar a but apsenca tumenge pisinavas. Na vašoda, hoj te aven smutne, ale hoj te sprindžaren miro baro kamiben ke tumende.

Te odmukel le binošneske

⁵ Ale te vareko kerđa varekaske pharipen, na ča mange kerđa pharipen, ale andre varesoste the tumenge savorenge. No na kamav ke oda mek me te prithovel.

⁶ Imar les hin dos, bo but tumendar les potrestinde.

⁷ Ale akana imar ela feder, te leske odmukena a podhazdena, hoj les oda smutnišagos te na odllel calkom le pačabnastar.

⁸ Vašoda tumen mangav, hoj leske te presikaven o kamiben.

⁹ Bo vašoda kada pisindŏm, hoj te dikhav, sar andre odi proba (skuška) obačhena a či kerena savoro avke, sar phendŏm.

¹⁰ Te tumen odmukena varekaske vareso, oleske odmukava the me. Bo oda, so me odmuklŏm – te man sas so te odmukel – odmuklŏm prekal tumaro lačo anglo Raj,

¹¹ hoj amen o satan te na klaminel. Bo amen prindžaras leskere plani.

Le Pavloskero pharipen andre Troada

¹² Sar avlŏm andre Troada te vakerel o evaňjelium le Kristoskero, choc te sas o vudar le Rajestar phundrado prekal ma,

¹³ mire duchos na sas smirom, bo na arakhlŏm ode mire phrales le Titus. Vašoda man lenca ode rozgelom a gelom andre Macedonija.

¹⁴ Ale palikerav le Devleske, savo amenge del furt te ņerinel (te zvitazinel) andro Kristus a prekal amende del te sikavel pre dojekh than peskero prindžaripen sar odi šukar saga.

¹⁵ Bo amen sam le Devleske sar odi šukar saga le Kristoskeri maškar ola, save pes zachraňinen a the maškar ola, save ena zničimen.

¹⁶ Prekal jekh oda hin e meribnaskeri saga pro meriben a prekal aver oda hin e dživipnaskeri saga pro dživipen. Ale ko oda šaj kerel?

¹⁷ Bo amen na šeftinas le Devleskere laveha, sar oda but džene keren. Ale vaš oda, hoj amen o Del bičada, vakeras pačivalones anglo Del sar služobňika le Kristoskere.

3

O služobňika la neva zmluvake

¹ Či pes chudas korkore pale te lašarel? Abo či amenge kampil (sar varesave aver manušenge) o lila prekal tumende – abo tumendar – so phenena, hoj ko sam?

² Se tumen san amaro lil pisimen andre amare jile, so prindžaren a genen savore manuša.

³ Se pre tumende dičhol, hoj san le Kristoskero lil, pririchtimen amara službaha, so nane pisimen la tintaha, ale le džide Devleskere Duchoha. Oda lil hin pisimen na pro barune tabli, ale pro masune tabli – pre tumare jile.

⁴ A kajso pačaben amen hin le Kristostar andro Del.

⁵ Amen našti kajso vareso keras korkore pestar, ale amari zor hin le Devlestar.

⁶ Ov amendar kerđa, hoj te avas služobňika la neva zmluvake – na le pismenenge andro zakonos, ale le Duchoske – bo o pismena murdaren, ale o Duchos obdžidarel.

⁷ E služba le meribnaskeri – o zakonos avrirandlo le pismenenca pro bara – sas ajsi slavňi, hoj o manuša andral o Izrael našti dikhenas le Mojžišoske pro muj, bo švicinelas la slavaha. Te e slava, so našliľa, sas ajsi bari,

⁸ akor, keci bareder ela e slava, so hiňi pre služba le Duchoskeri?

⁹ Te e služba, so anel odsudeňje, sas ajsi slavňi, keci slavneder ela e služba, so anel o spravodlišagos?

¹⁰ Odi služba, so sas jekhvar slavni, imar nane slavni anglal odi služba, so hin akana, bo hin la bareder slava.

¹¹ Bo te oda, so našlöl, sas slavno, ta akor, keci slavneder hin oda, so ačhel pro furt?

¹² Vašoda, hoj amen hin kajso užaripen (nađej), keras sa phundrades bi e dar.

¹³ Na avke sar o Mojžiš, savo thođa o khosno pro muj, hoj te na dikhen o Izraeliti o agor la slavakero, so našliša.

¹⁴ Ale lengere goda sas zaphandle, a mek dži adadžives lenge ačhel oda khosno, sar genen o purano zakonos. Nane lenge otkerdo, bo ča andro Kristus pes otkerel.

¹⁵ Ale mek dži adadžives, kecivar genen le Mojžišoskero zakonos, ačhel o khosno pre lengere jile.

¹⁶ No, takoj soča vareko pes visarela ko Raj, o khosno pes odlela.

¹⁷ Oda Raj hin o Duchos a kaj hin o Duchos le Rajeskero, ode hin e sloboda.

¹⁸ No amen savore pes dikhas andre slava le Rajeskero odučharde mujeha, sar andro gendalos. A odi slava, so avel le Rajestar, savo hino o Duchos, amen čerinel pre leskero obrazis – jekha slavatar andre aver.

4

O barvalipen andro čhikakere kuča

¹ Vašoda, hoj amen hin kadi služba, so amenge sas diši le Devleskere lačhipnastar, amen na slabisaľuvas.

² Diňam pestar het o garude ladžandutne veci, aňi na keras o veci vibitones, aňi na previsaras o lav le Devleskero. Ale sar sikavas o čačipen, savore manuša šaj džanen andre peskere jile, save sam amen manuša anglo Del.

³ A te hin amaro evaňjelium garudo, garudo hino olenge, save meren.

⁴ On na pačan vašoda, bo o del kale svetoskero lenge korarda o goda, hoj te na dikhen o svetlos, so avel andral o evaňjelium, pal e slava le Kristoskeri, savo hin o obrazis le Devleskero.

⁵ Bo amen na vakeras korkore pal peste, ale pal o Ježiš Kristus, hoj hin o Raj, bo amen sam ča tumare služobňika prekal o Ježiš.

⁶ Bo o Del hin oda, ko phenda: "Le kalipnastar avela o svetlos!" Ov labarda o svetlos andre amare jile a anda o vidňišagos, hoj te prindžaras e slava le Devleskeri, so dikhas pro muj le Ježišoske Kristoske.

⁷ Ale kada barvalipen hin andre amende sar andro čhikakere kuča, hoj te dičhol, hoj odi bari zor hin le Devlestar a na amendar.

⁸ Pal savore seri pre amende avel o pharipen, ale šoha (ňikda) na sam ispidle andro kutos; varekana na džanas, so te kerel, ale šoha pes na poddas;

⁹ džan pre amende, ale na sam omukle; sam čhide tele, ale na sam zňičimen.

¹⁰ Furt las pre peskero telos le Ježišoskero meriben, hoj o dživipen le Ježišoskero te dičhol pre amaro telos.

¹¹ Bo amen, medik dživas, sam furt dine pro meriben vaš o Ježiš, hoj te el the o dživipen le Ježišoskero sikado pre amaro meribnaskero telos.

¹² A avke andre amende kerel o meriben, no andre tumende o dživipen.

¹³ Hin pisimen: "Pačandilom, vašoda vakerđom." Amen hin oda jekh Duchos pačabnaskero – amen tiš pačas, vašoda vakeras.

¹⁴ Bo džanas, hoj o Del, savo uštada le Rajes le Ježiš andral o meriben, uštavela the amen andral o meriben le Ježišoha a ačhavela amen jekhetane tumenca anglal peste.

¹⁵ Kada savoro pes ačhel prekal tumende; a sar le Devleskero lačhipen (milost) rozbarol pro buter the buter manuša, on buter the buter palikerena pre le Devleskeri slava.

O dživipen andral o pačaben

¹⁶ Vašoda amen na slabisaľuvas, ale choc te amaro avruno manuš merel, o andruno manuš hino neveder džives so džives.

¹⁷ Bo kala loke pharipena, so akana predžas, na likerena but a anena amenge igen baro barvalipen – e večno slava.

¹⁸ Bo na dikhas pre oda, so dičhol, ale pre oda, so na dičhol. Bo ola veci, so dičhol, hine ča pre varesavo časos, ale ola, so na dičhol, hine pro furt.

5

Pal o večno kher andro ňebos

¹ Bo amen džanas, hoj hin amen kher le Devlestar, sar ela čhido tele kada feloskero stankos, andre savo dživas kade pre phuv: Oda hin o večno kher andro ņebos, so nane kerdo le vastenca.

² Vašoda andre kada felos le pharipnastar vzdichinas a igen kamas peske te urel peskero kher andral o ņebos,

³ hoj te avas arakhle urde a na lange.

⁴ Bo medik sam andre kada feloskero stankos, vzdichinas le pharipnastar, se amen na kamas ča te čhivel tele o phuvakero felos, ale te urel pre peste oda ņeboskero, hoj o meribnaskero te el zaučardo andre le dživipnaha.

⁵ No, o Del hin oda, ko amen pre oda pririchtinda a diña amenge the le Duchos sar e zaloha.

⁶ Vašoda furt pačas a džanas, hoj medik sam khere andro felos, sam dur le Rajestar.

⁷ Bo amen dživas le pačabnastar a na olestar, so dikhas.

⁸ Amen zoraha pačas a radeder omuklāmas peskero felos a gelamas te bešel khere ko Raj.

⁹ Vašoda, či sam khere vaj avri le kherestar, keras sa hoj te avas leske pre dzeka.

¹⁰ Bo savore pes mušinas te ačhavel anglo sudno tronos le Kristoskero, hoj peske sako te lel peskero počiñiben vaš oda, so kerda, medik sas andro felos – či lačo, abo nalačo.

Pal e služba, so anel o smirom

¹¹ Amen džanas, so oda hin te daral pes le Devlestar, a vašoda prevakeras le manušen. O Del amen prindžarel a pačav, hoj the tumen amen prindžaren andre tumaro jilo.

¹² Bo amen pes na kamas pale kaleha te lašarel, ale das tumen vareso, soha tumen šaj lašaren amenca. Hoj tumen te el so te phenel olenge, save pes lašaren le avruneha, so dičhol, a na oleha, so hin andro jilo.

¹³ Sam bi e godi? Oda hin prekal o Del. Sam paš e godi? Oda hin prekal tumende.

¹⁴ Bo o kamiben le Kristoskero amen ispidel, bo amen achaliłam oda, hoj te jekh dženo muła vaš savore, ta akor savore mule.

¹⁵ A vašoda muła vaš savore, hoj ola, save dživen, te na dživen buter peske, ale oleske, ko vaš lenge muła a sas uštado andral o meriben.

¹⁶ Akana imar na dikhas ņikas avke, sar dikhen o manuša andro svetos. Bo choc amen dikhahas le Kristus sar o manuša, akana les avke na dikhas.

¹⁷ Vašoda te hin vareko andro Kristus, hino nevo manuš. O purane veci našlıle, dikh, savoro hin nevo!

¹⁸ Kada savoro hin le Devlestar, savo amen anda pale ke peste prekal o Kristus. A diña amen e služba, so anel o smirom le manušenge le Devleha.

¹⁹ Bo o Del andro Kristus anda o smirom maškar peste the maškar o svetos. Na rachinelas imar le manušenge lengere bini a diña amenge o lav, so anel o smirom.

²⁰ Sam bičhade te vakerel vaš o Kristus, sar te o Del dovakerdahas prekal amende. Vaš o Kristus tumen mangas: Lačhuvan le Devleha!

²¹ Bo pre oda, ko na prindžarelas o binos, thođa o Del savore amare bini, hoj andro Kristus te avas anglo Del čačipnaskere.

6

¹ Mangas tumen sar ola, save keras buči jekhetane le Devleha, hoj o lačhipen (milost) le Devleskero te na prilen hijaba.

² Bo phenel:

*“Sar avla o lačo časos, šundom tut;
andro džives sar kampelas e zachrana, tuke pomožindom.”*

Dikh, akana hin o džives te avel zachrañimen!

³ Amen na keras nič, pre soste vareko šaj rušlahas, hoj te na el len so te phenel pre amari služba.

⁴ Ale andre savoreste pes sikavas sar le Devleskere služobñika, save but likerem avri andro pharipen, andro čoripen the andro cerpišagi;

⁵ samas marde, samas andro bertenı a but nipi pre amende igen džanas; phares kerahas buča, sovıben amen na sas a samas bokhale.

⁶ Likerahas pes andro žužipen, hoj te el amen prindžaripen, te likerem avri a te avas lače ke aver manuša prekal e zor le Sentne Duchoskeri le čače kamıbnastar,

⁷ andro čačipnaskero lav the andre zor le Devleskeri. O spravodlišagos amenge hin andre jekh vast sar zbrañ pro utokos a andre aver pre obrana.

⁸ Sar le Devleskere služobñika predžıvas the o barıpen the e ladž; vakerem pal amende the šukares the džungales. Phenem, hoj sam klamara, ale vakeras o čačipen.

⁹ Sam sar ola, kas na prindžaren a the avke amen mištes prindžaren; sam sar ola, save imar meren, a dikhen, the avke dživas; sam marde, ale na sam murdarde.

¹⁰ Sam sar smutne, ale furt radisaľuvav; sam sar čore a the avke but dženen barvalaras; sam sar te amen nič na ulahas, ale hin amen savoro.

¹¹ Ó, Korintanale, vakerahas tumenca andral o jilo a nič tumenge na garuđam andre.

¹² Amen na phandľam prekal tumende amare jile, ale tumen prekal amende.

¹³ Ale phenav tumenge sar le čhavenge: Phundraven the tumen tumare jile ke amende!

O chramos le džide Devleskero

¹⁴ Ma cirden o cudzo jarmo jekhetane olenca, save na pačan! Sar šaj el o lačhipen jekhetane le nalačhipnaha? Abo sar šaj el o svetlos jekhetane le kalipnaha?

¹⁵ Šaj o Kristus pes zdžal le bengeha*? So hin jekhetane oles, ko pačal, oleha, ko na pačal?

¹⁶ No hin jekhetane le Devleskere chramos le modlenca? Se amen sam o chramos le džide Devleskero, avke sar phenda o Del:

*“Bešava the phirava maškar lende,
me avava lengero Del a on ena mire manuša.*

¹⁷ *Vašoda aven lendar avri a odcirden tumen het, phenel o Raj,
ma chuden tumen le našužestar
a me tumen prilava.*

¹⁸ *Me avava tumaro Dad
a tumen avena mire čhave the čhaja,
phenel o Raj, o Nekzoraleder.”*

7

¹ Mire lače phralale, te amen o Del diňa kajse lava, žužaras pes savorestar, so meľarel o felos the o duchos, hoj te avas andre savoreste sentna a te daras le Devlestar.

Le Pavloskero radišagos

² Prilen amen jilestar! Ňikaske na kerđam nič nalačo; Ňikas na dukhađam; Ňikaha na thodađam avri.

³ Na phenav oda, hoj tumen te odsudzinav. Se imar kada anglal phendom, hoj san andre amare jile, hoj jekhetane te meras a jekhetane te dživas.

⁴ Andre savoreste tumenge pačav a thovav andre tumende baro baripen! Andre savore amare pharipena som zoralardo a pherardo le radišagoha.

⁵ Bo akorestar, sar avľam andre Macedonija, amare felos na sas Ňisavo odpočinkos. Všadzik amen sas pharipena: Avral sas o maribena a andre amare jile e dar.

⁶ Ale o Del, savo del o radišagos olen, save andro duchos na birinen, diňa o radišagos the amen oleha, hoj avľa o Titus.

⁷ No, na ča oleha, hoj ov avľa, ale the ole radišagoha, so les sas tumendar. Ov amenge vakereľas pal oda, sar igen man kamen te dikhel; sar pal ma roven a sar igen pes starinen pal ma. Olestar man sas mek buter radišagos.

⁸ A te le ľileha tumenge kerđom pharipen, imar mange oda nane pharo, choc te sas. Se dikhav, hoj tumenge oda ľil anda sikra pharipen,

⁹ ale akana radisaľuvav. No na vašoda, hoj tumen sas pharipen, ale vašoda, hoj oda pharipen tumen visarda le binendar. Oda pharipen sas le Devleske pre dzeka a oleha tumenge nič na kerđam nalačo.

¹⁰ Se te hin varekaske pharo, te hin oda le Devleskeri voľa, a visarel pes le binostar, zachraňinel les oda. Kajso pharipen na mušinas te bajinel. Ale te hin varekas o svetoskero pharipen, anel leske oda o meriben.

¹¹ Dikhen kaj tumen anda kada pharipen, so hin pal e Devleskeri voľa. Ča dikhen savi snaha the ochota! Savi dar, savi tužba a savi horľivost! Savi voľa te potrestinel oles, ko kerđa o nalačo! Aleha savoreha presikađan, hoj san žuže andre kadi veca!

¹² A choc te tumenge pisinđom, oda na sas vaš oda manuš, ko kerđa o nalačo; aňi na vaš oda, kaske sas kerdo o nalačhipen; ale vaš oda, hoj pes te sikavel anglo Del, sar čačes tumen amen kamen.

¹³ Olestar samas zoralarde. A paš oda mek bareder radišagos amen sas le Titoskere radišagostar, bo leskero duchos sas tumendar savorendar zoralardo.

* 6:15 O Belial

¹⁴ Me man lašardom tumenca anglal leste a na ladžavas man vaš tumende. Amen tumenge furt vakerahas o čačipen a avke the amaro lašariben anglo Titus pes sikada sar čačipen.

¹⁵ Leskero jilo hino meksa pašeder ke tumende, sar peske leperel, sar les savore šunenenas a sar les priiľan andre sentni dar the pačiv.

¹⁶ Radisaľuvav, hoj tumenge šaj pačas andre savoreste.

8

O daros prekal o Jeruzalem

¹ Kamas, phralale, hoj te džanen pal le Devleskero lačhipen (milost), so sas dino le khangerenge andre Macedonija.

² Prekal o but pharipena sas probalimen avri (skušimen avri), ale lengero radišagos sas ajsó baro, hoj choc te hine igen čore, the avke dine igen ščirones.

³ Čačas tumenge phenav, hoj korkore pestar dine ajci, keci šaj; a mek buter dine, sar sas hodne.

⁴ Igen amen mangelas vaš o lačhipen (milost), hoj the on te šaj pomožinen le pačabnaskere andre Judsko.

⁵ No, na kerde ča avke, sar lendar amen užarahas, ale ešeb (peršo) pes korkore oddine le Rajeske a paľis the amenge, avke sar oda o Del kamel.

⁶ Vašoda manglam le Titus, hoj avke, sar chudľa tumenca te kerel kadi kamibnaskeri služba, avke la the te dokerel.

⁷ Avke sar san barvale andre savoreste – andro pačaben, andro lav the andro prindžaripen, andre oda, hoj igen kamen te del, the andro kamiben ke amende – aven barvale the andre kadi kamibnaskeri služba.

⁸ Na phenav oda sar rozkazis. Ale leperav, sar igen kamen te del avre džene, hoj te probalınav avri, savo čačo hin tumaro kamiben.

⁹ Se prindžaren o lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero. Sas barvalo, ale prekal tumende ačhiľa čoro, hoj tumen te barvalon prekal leskero čoripen.

¹⁰ Kadi hin miri rada tumenge: Oka berš tumen na ča diňan ešebne (perše), ale the ešeb kamenas oda te kerel.

¹¹ No akana tumenge hin pre chasna oda te dokerel. Avke, sar oda kamenas te kerel, akana den olestar, so tumen hin.

¹² Te kamen te del, le Devleske na džal pal oda, či tumen hin abo nane, ale pal oda, keci den olestar, so tumen hin.

¹³ Bo na džal pal oda, hoj avrengte te avel lokeder a tumenge phareder, ale hoj te el len avke sar the tumen.

¹⁴ Akana tumen hin buter a pomožinen lenge, bo len nane; a sar ela len buter, hoj on te pomožinen tumenge, te kampela.

¹⁵ Avke sar hin pisimen:

“Oleske, ko skidňa but, na ačhiľa a oleske, ko frima, na chibaľinelas.”

O Titus le phralenca bičhade

¹⁶ Paľikeras le Devleske, hoj thođa le Titoske andro jilo kajso starišagos pal tumende.

¹⁷ Bo sar les mangahas, hoj te džal ke tumende, ov oda priiľa. A na ča oda, ale korkoro kamelas igen te džal ke tumende.

¹⁸ Amen leha bičhadam the le phrales, saves lašaren andre savore khangerera vaš leskeri služba prekal o evaňjelium.

¹⁹ A na ča oda, ale o khangerera les kidle avri, hoj amenca te phirel andre kadi kamibnaskeri služba. Oda keras pre slava le Rajeske, hoj pes te sikavel, sar kamas te pomožinel.

²⁰ Amenge džal pal oda, hoj ņiko amenge te na čhivel pro jakha oda, sar keras kale barvale daroha.

²¹ Bo kamas te kerel o lačo: Na ča anglo Raj, ale the anglo manuša.

²² A bičhadam lenca the avre phrales. Les buterval probalındam avri a dikhlam, hoj hin igen horľivo. Ale akana mek buter kamel te pomožinel, bo hin les andre tumende baro pačaben.

²³ A te džal pal o Titus: Ov kerel jekhetane manca andre odi služba maškar tumende; te džal pal okla phrala: On hine bičhade le khangerendar a anen e slava le Kristoske.

²⁴ Vašoda lenge presikaven tumaro kamiben avke, hoj savore khangerera te džanen, soske pes tumenca lašarahas.

9

O daros prekal o phrala

¹ Mange tumenge na kempel te pisinel pal e pomoca prekal le Devleskere manuša.

² Se džanav pal tumende, sar oda kamen te kerel, a vašoda man tumenca šaj lašarav anglo Macedončana, hoj tumen – o phrala andral e Achaja – san imar okle beršestar pririchtimen. Oda, hoj tumen igen kamenas te del, podhazdña but dženen.

³ Vašoda bičhađom le phralen, hoj te aven pririchtimen, sar tumenge oda phendom, a amaro lašariben tumenca andre kadi veca te na aven ča lava andro luftos.

⁴ Na kamav, hoj pes andre kadi veca te ladžas, sar manca avena o Macedončana a na arakhena tumen pririchtimen – bo sar tumen palis ladžana?

⁵ Vašoda dikhavas, hoj kempel igen te mangel te phralen, hoj te džan ke tumende anglal a te pririchtinen oda daros, so diňan lav, hoj dena. Te avel oda imar pririchtimen a te dičhol, hoj den ščirones a na vašoda, bo mušinen.

⁶ Oda hin avke: “Ko skupones sadzinel, skupones the kidela upre, a ko ščirones sadzinel, ščirones the kidela upre.”

⁷ Sako avke, sar peske phenda andro jilo, na avke, hoj musaj, abo hoj tut vareko andre oda ispidel, bo o Del kamel ole manušes, ko del radišagoha.

⁸ Bo le Devles hin zor te del tumen andre savoreste buter, sar tumenge kempel, avke hoj tumen furt ela savoro, so tumenge kempel pre dojekh lačhipen.

⁹ Avke sar hin pisimen:

“Rozčhivkerđa a diňa le čorenge, leskero spravodlišagos ačhel pro furt.”

¹⁰ No, o Del hin oda, ko del o žužođiv (o zrnos) oles, ko sadzinel, a Ov del the o maro te chal. Dela a kerela buter tumare semenostar a dela, hoj te barol tumaro čaćipnaskero ulipen.

¹¹ Ov tumen barvalarela andre savoreste, hoj te aven ščire. A o manuša palikerena le Devleske vaš tumaro daros, so prilena amendar.

¹² Bo kadi sentñi služba, so keras, na ča del le sentnen oda, so lenge chibaľinel, ale the igen barol andre oda, hoj but manuša palikeren le Devleske.

¹³ Se oleha, hoj tumen andre kadi služba mištes presikaven, on lašaren le Devles. Bo tumen šunen le Kristoskero evaňjelium, podden tumen leske a ščirones tumen lenca the savorencia ulaven.

¹⁴ On pes vaš tumenge modľinen a igen tumen kamen, bo le Devleskero lačhipen (milost) upral tumende hin igen baro.

¹⁵ Palikeras le Devleske vaš leskero daros, so pes na del le lavenca te phenel avri!

10

O Pavol pal peskeri služba

¹ Mangav tumen, me o Pavol, savo som “kovlejileskero”, sar som tumenca, ale “zoralo” ke tumende, sar som tumendar dur! Mangav vaš o Kristus, savo hino lačo the kovlejileskero,

² hoj te na mušnav te el zoralo pre varesave džene tumendar, sar avava, so peske pal amende gondolinen, hoj keras avke sar o manuša andre kada svetos.

³ Bo choc dživas andro felos pre kada svetos, amen pes na maras avke sar o manuša andro svetos.

⁴ No amare zbraňi, savenca pes amen maras, nane le svetostar, ale hine le Devlestar, zorale te phagerel o pevnosti. Lenca phageras o nalačo gondolišagos

⁵ a savoro, so pes upre lidžal a hazdel pes upral le Devleskero prindžaripen. Ole zbraňenca phandas dojekh gondolišagos, hoj pes te podden le Kristoske.

⁶ A sam pririchtimen te potrestinel savoro našundipen, medik na šunena andre savoreste.

⁷ Tumen dikhen ča pre oda, so tumen hin anglo jakha. Te vareko tumendar pačal, hoj hino le Kristoskero, mi gondolinel pre oda, hoj avke, sar ov hino le Kristoskero, sam the amen.

⁸ Choc man but lašarava ola zoraha, so amen diňa o Raj, na avava andre ladž, bo odi autorita amenge sas diňi, hoj tumen te budinas a na te rozmaras.

⁹ Na kamav, hoj te dičhol avke, sar te tumen kamlomas le lilenca te daravel avri.

¹⁰ Bo phenen: “Leskere lila hine zorale the phare, ale sar hino maškar amende, hino slabo a leskere lava ņikhaj ņič.”

¹¹ Kajso manuš mi džanel, hoj oda, so pisinias andro lila, sar na sam tumenca, keraha the akor, sar avaha tumenca.

¹² No amen pes na opovažinas te prirovņinēl abo te rachinel ke varesave džene, save pal peste but gondolīnen a pes hazden upre. On oda keren sar bi e godī! Bo pes korkore peha merinen a korkore peha porovņinen.

¹³ No amen pes na lašaraha bi e mira buter, sar kampil. Lašaraha pes ča ola bučaha, so o Del amen diņa te kerel a tumen san kotor ola bučatar.

¹⁴ Amen pes na lašaras buter, sar kampil. Se dogēlam dži ke tumende le Kristokere evaņjelioha.

¹⁵ Nane mištes, hoj pes te lašaras avrengera bučaha, a avke na keras. Ale amen pačas, hoj sar barola tumaro pačaben, tumen amen lašarena furt buter vaš odi buči, so keras maškar tumende.

¹⁶ Palis šaj anaha o evaņjelium the avre phuvenge, so hine pal tumende, a na mušinaha pes te lašarel avreskera bučaha.

¹⁷ Ale avke sar hin pisimen: “*Oda, ko pes lašarel, mi lašarel pes le Rajeha.*”

¹⁸ Bo na oda, ko pes korkoro lašarel, hino lačo služobņikos, ale oda, kas o Raj lašarel.

11

O Pavol the o falošna apoštola

¹ Šaj mek zlidžan man andre oda, hoj avava sikra nagođaver? Mangav tumen, hoj te zlidžan!

² Bo mange pal tumende igen džal, avke sar the le Devleske. Manglom tumen jekhe muršeha, le Kristoha, a dava tumen leske sar žuža, pačivala čha.

³ Ale darav man, hoj pes tumaro gondolišagos te na visarel het le čačipnastar the le žužipnastar ko Kristus, avke sar o beng cirdņa pro binos la Eva peskere klamišagoha.

⁴ Bo tumen šukares zlidžan te vareko avel ke tumende a zvestinel tumenge avre Ježiš, sar tumenge amen kazinahas, a prilen the avre duchos the aver evaņjelium sar oda, so priilan amendar.

⁵ Me mange gondolīnav, hoj pal ola “bare” apoštola ņisoha na som palal.

⁶ Bo choc na som avrisikađo andro vakeriben, andro prindžaripen som. Se amen tumenge oda savoro sikađam andre savoreste.

⁷ Či so, kerđom binos, hoj man korkoro tele dikhavas a tumen upre hazdavas, oleha, hoj bi o počiņiben tumenge vakeravas o evaņjelium le Devleskero?

⁸ Aver khangera občoravas, bo lavas lendar o počiņiben, hoj tumenge te služinav.

⁹ The akor, sar somas ke tumende a chibalīnelas mange vareso, na somas ņikaske pre meņ. Se te mange vareso chibalīnelas, pomožinenas mange o phrala, save avenas andral e Macedonija. Avke keravas, hoj tumen te na el manca ņisavo pharipen, a avke kamav dureder te kerel.

¹⁰ Avke sar hin o čačipen le Kristokero andre mande: Kada miro lašariben ņiko našči ačhavela andre Achajakere phuva!

¹¹ Soske? Vaš oda, hoj tumen na kamav? O Del džanel, hoj tumen kamav.

¹² No oda, so kerav, kerava dureder, hoj te musarav o lašariben ole “apoštolenge”, save kamen te sikavel, hoj hine ajse sar amen.

¹³ Bo on hine o falošna apoštola, klamišagoha keren buči a keren pestar apoštola le Kristokere.

¹⁴ Na čudalinas pes, se korkoro o satan pes prekerel pro aņjelos le svetloskero!

¹⁵ Vašoda nane oda bari veca, te leskere služobņika keren pestar o služobņika le čačipnastar. Ale lengero koņec ela avke, sar peske zasogalinen (zaslužinen).

O cerpišagi le Pavloskere

¹⁶ Pale phenav: ņiko peske pal ma te na gondolīnel, hoj som nagođaver. Ale te avke kerena, prilen man sar nagođaverones, hoj man the me sikra te lašarav.

¹⁷ Oda, so phenav akana, na phenav le Rajestar, ale me man lašarav, sar o nagođaver manuš.

¹⁸ Ale, te pes but džene lašaren avke, sar andro svetos, the me man avke lašarava,

¹⁹ bo te san ajse gođaver, ta radišagoha zlidžan le nagođaveren!

²⁰ Se tumen zlidžan te tumendar vareko kerel otroken, te tumen vareko avri hasnalinel, te tumenca vareko thovel avri, te pes vareko hazdel upre prekal tumende a mek the oda, sar tumen vareko pal o muj demel.

²¹ Ladžaha phenav: Samas igen slaba oda te kerel tumenca! Te pes vareko šaj lašarel, the me man šaj lašarav. Phenav oda sar nagođaver:

²² On hine Hebreja? The me som. Hine Izraeliti? The me som. Hine o potomki le Abrahamoskere? The me som.

²³ Hine o služobníka le Kristoskere? Phenav oda sar nagodaŕer: Me meksa buter! Buter keravas buči sar on, buter somas andro bertení, buterval man marde a buterval somas pašes paš o meríben.

²⁴ Le Žídenar chudlóm pandžvar le bičoha po tranda the eňa (39) rani,

²⁵ trival man marde la pacaha a jekhvar andre mande čhivkerenas le barenca, hoj man te murdaren. Trival predžidilóm oda, hoj e lođa rozpeľa a jekh džives the jekh rat somas andro paňi pro moros.

²⁶ Somas furt pro droma, somas andre dar pro paňa, andre dar le zbuňjikendar the andre dar mire manušendar – le Žídenar – a le Nažídenar. Somas andre dar andro foros, pre pušta, andro moros a the maškar o falošna phrala.

²⁷ Keravas phares buči a trapinavas man, buterval aňi na sovasas, somas bi o chaben the bi o paňi, but man poscinavas a somas andro šila the bi o gada.

²⁸ Mek paš oda savoro, aňi na phenav pal o starišagi, so man hin sako džives pal savore khangera.

²⁹ Te vareko hino slabo, the me som; te vareko perel andro binos, mange hin pharo.

³⁰ Te man mušinav te lašarel, me man lašarava mire slabišagoha.

³¹ O Del, o Dad le Ježišoskero Kristoskero – mi el požehňimen leskero nav pro furt – džanel, hoj na klaminav.

³² Sar somas andro foros Damaskus, o guverneris, savo sas tel o kralis Aretas, man kamla te phandel andre a diňa te stražinel o brani le foroskere.

³³ Ale varesave manuša man mukle le košariha prekal e oblaka tele le muroha a denašlóm leske andral o vasta.

12

Le Pavloskero videňje the leskero trňos

¹ Mušinav man te lašarel, the te oda nane pre ňisoste lačo. A phenav pal oda, so dikhlóm a so mange o Raj sikađa.

² Prindžarav manušes andro Kristus, savo sas anglo dešuštar berš avricirdlo dži andro trito ňebos. Na džanav, či oda sas andro felos vaj avri le felostar – o Del džanel.

³ A džanav, hoj oda manuš – či oda sas andro felos, vaj avri le felostar, me na džanav, o Del džanel –

⁴ sas avricirdlo andro rajos a šunđa ajse veci, so pes na den te prevakerel le lavenca, so našti o manuš phenel avri.

⁵ Kaleha man lašarava, no korkoro man na lašarava, ča mire slabišagenca.

⁶ Se choc te man kamlomas te lašarel, na ulomas nagodaŕer, bo phenava ča o čačipen. Ale zlíkerav man, hoj peske pal ma vareko te na gondolinel buter sar oda, so dikhel abo šunel mandar.

⁷ Ale vašoda, hoj man te na lidžav upre ole bare vecenca so dikhlóm, sas mange diňi o trňos andro felos – oda hin o poslos le satanoskero – hoj man te dukhavel, hoj man te na lidžav igen upre.

⁸ Vašoda trival man mangavas le Rajeske, hoj mandar oda te lel het.

⁹ Ale ov mange odphenda: “Dos tuke hin miro lačhipen (milost), bo miri zor pes presikavel andro slabišagos.” Vašoda man nekradeder lašarav mire slabišagenca, hoj te el andre mande e zor le Kristoskeri.

¹⁰ Vašoda radišagoha prilav oda, sar som slabo, sar mange keren ladž, sar som andro pharipen, sar pre mande džan a sar cerpinav vaš o Kristus. Bo sar som slabo, akor som zoralo.

O starišagos pal o Korintana

¹¹ Ačhilóm nagodaŕer, no tumen man ke oda ligendaňan. Se tumen man majindaňan te lašarel; no choc me na som nič, andre ňisoste na som cikneder ole “bare apoštolendar”.

¹² Se oda, hoj som apoštolos, dičholas maškar tumende akor, sar dživavas andro baro avrilikeríben a keravas o zazraki, znameňja the o zorale veci.

¹³ So keravas goder maškar tumende sar andre okla khangera? Ča ipen ajci, hoj tumenge na somas pre meň. Mangav tumen, hoj mange te odmuken oda nalačhipen!

¹⁴ Akana som imar tritovar pririchtimen te džal ke tumende a na avava tumenge pre meň. Se me na rodav tumare veci, ale rodav tumen. Bo na o čhave mušinen te del o barvalipen le dajenge the le dadenge, ale on le čhavage.

¹⁵ Ale me radišagoha dava savoro, so man hin, a the man korkores, vaš tumare džživipena. Te me tumen kamav buter, tumen man kamena frimeder?

¹⁶ Se dikhen, me na somas tumenge pre meň. Ale vareko šaj phenel, hoj som godaŕer a thodóm tumenca avri.

¹⁷ So? Či tumen viužindom avri varekaha olendar, saven ke tumende bičhadom?

¹⁸ Manglom le Titus a bičhadom leha le phrales. Či o Titus tumen viužindā avri? Či na phirahas andre oda jekh duchos, ole jekhe dromeha?

¹⁹ So? Calo časos tumenge gondolinen, hoj amen anglal tumende pes brañinas? Anglo Del andro Kristus phenas: Kada savoro, so keras, mire lače phralale, hin pre oda, hoj tumen te baron.

²⁰ Bo sar avava, darav man, hoj te na arakhav tumen ajsen, sar na kamav, a hoj aňi tumen man te na arakhen ajses, saves na kamen. Darav man, hoj tumen te na arakhav andre vika, andro hamišagos (žarlivost), andre choli, andro vesekeđišagi, andro pletki, andro nalače vakeribena, andro baripen vaj andro nasmirom.

²¹ Bo sar avava pale ke tumende, na kamav man te ladžal anglo Del a na kamav te rovel upral ola but manuša, save kerde o bini, ale mek pes na visarde le našuže vecendar, le lubipnastar the ole džungale vecendar, so kerde.

13

O posledna lava

¹ Kada imar hin tritovar, so džav ke tumende. Hin pisimen: *“Dojekh lav ačhela pro duj abo trin švedki.”*

² Phendom oda imar akor, sar somas dujtovar ke tumende. A akana – choc ode na som – pale phenav olinge, save angloda kerde o bini, the savore okle dženenge: Sar avava pale, na sajinava ñikas!

³ Se tumen kamen te dikhel či čačes prekal mande vakerel o Kristus, savo nane slabo ke tumende, ale hino zoralo maškar tumende.

⁴ Bo choc sas ukrižimen andro slabišagos, no dživel le Devleskera zoratar. Avke the amen sam slaba andre leste, ale leha dživaha prekal tumende le Devleskera zoraha.

⁵ Korkore tumen probalinen avri (skušinen avri), či dživen andro pačaben abo na; phučen oda korkore pestar. Či na prindžaren pre peste, hoj o Kristus dživel andre tumende? Te na, oda vašoda, bo na obačhilan andre proba (skuška).

⁶ Pačav, hoj džanena, hoj amen obačhilam.

⁷ Mangas pes ko Del, hoj te na keren nič nalačo. Na vašoda, hoj amen te dičhuvas lače, ale hoj tumen te keren o lačo, choc te amen na obačhilamas.

⁸ Se amen našti džas pro čačipen, ale ačas vaš o čačipen.

⁹ Radisaľuvas, sar sam slaba a tumen san zorale. Amen the vaš oda pes modlinas, hoj te dobaron.

¹⁰ Kada tumenge pisinav, sar mek na som tumenca, hoj te na mušinav te el prisno pre tumende, sar avava. Bo o Raj man na diňa autorita pre oda, hoj tumen te čhivav tele, ale hoj tumen te budinav.

¹¹ A mek kada, phralale: Radisaľon! Keren sa, hoj furt te baron; dolikeren oda, so tumenge phendom; gondolinen jekhetane a dživen andro smirom! A o Del le kamibnaskero the smiromskero ela tumenca.

¹² Pozdravinen jekh avres le sentne čumibnaha. Pozdravinen tumen savore phrala andro Del.

¹³ O lačhipen (milost) le Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, o kamiben le Devleskero the o jekhetañiben le Sentne Duchoskero mi el tumenca savorencal!

Le Pavloškero Lil Le GALAŤANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos, savo nane bičhado le nipendar, aňi le manušestar, ale bičhado prekal o Ježiš Kristus the prekal o Del o Dad, savo les uštada andral o meriben,

² the savore phrala, save hine manca, pisinav le khangerenge andre Galacija:

³ Mi del tumen o Del amaro Dad the o Raj o Ježiš Kristus o lačhipen (milost) the o smirom.

⁴ Ov pes diňa vaš amare bini, hoj amen te lel avri andral kada nalačo časos, andre savo dživas, bo avke oda kamelas o Dad amaro Del.

⁵ Leske mi džal e slava pro furt. Amen.

Aver evaňjelium nane

⁶ Čudaľinav man, hoj avke sig oddžan Olestar, ko tumen vičinda prekal o lačhipen (milost) le Kristoskero, a džan ke aver evaňjelium.

⁷ Avke sar aver evaňjelium, ale hine varesave džene, save tumen diliňaren andre, bo kamen te previsarel o evaňjelium le Kristoskero.

⁸ Ale te tumenge amen – abo o aňjelos andral o ņebos – vakerđamas aver evaňjelium sar oda, so tumenge imar vakerđam, mi el prekošlo!

⁹ Avke sar imar sigeder phendam the akana pale phenav: Te tumenge vareko vakerela aver evaňjelium sar oda, so imar priiľan, mi el prekošlo!

¹⁰ Me na kamav akana te vakerel oda, so kamen o manuša te šunel, ale oda, so o Del kamel. Abo kamav te el pre dzeka le manušenge? Bo te mek kamľomas te el pre dzeka le manušenge, ta imar na ulomas le Kristoskero služobňikos.

Sar priiľa o evaňjelium le Devlestar

¹¹ Kamav tumenge te phenel, phralale, hoj o evaňjelium, so tumenge vakeravas, nane le manušestar.

¹² Bo me o evaňjelium na priiľom le manušestar, aňi mange na sikađa o manuš, ale priiľom les prekal o Ježiš Kristus, savo mange oda sikađa.

¹³ Se tumen šundán pal miro dživipen, sar mek somas andre Židoviko pačaben. Šundán, sar džavas pre le Devleskeri khangeri a keravas sa pre oda, hoj la te rozmarav.

¹⁴ A andro Židoviko pačaben somas feder but Židendar, save sas andre mire berša, bo mange džalas buter pal o tradiciji amare dadengere.

¹⁵ Ale o Del peske man avri kidňa mek angľoda, sar uliľom (pes narodzindom), a vičinda man peskere lačhipnaha (milostaha), akor sar kamľa

¹⁶ prekal mande te sikavel peskere Čhas a hoj pal leste te vakerav maškar o Nažidi. Akor na geľom ņikastar pal oda te phučel,

¹⁷ aňi na geľom andro Jeruzalem ko apoštolu, save sas sigeder sar me, ale geľom andre Arabija a paloda avľom pale andro Damaskus.

¹⁸ Paľis pal o trin berš geľom andro Jeruzalem, hoj te prindžarav le Kefas*, a ačhiľom ke leste dešupandž džives.

¹⁹⁻²⁰ Avre apoštolos na dikhľom, ča le Jakob, le Rajeskere phrales – o Del džanel, hoj oda, so tumenge pisinav, na klaminav.

²¹ Paľis geľom andro phuva Sirija the Cilicija,

²² ale le Kristoskere khangeru andre Judsko man dži akor na dikhle a na prindžarenas.

²³ On ča šunde: “Oda, ko pre amende varekana džalas, akana kazinel pal o pačaben, so angľoda kamelas te rozmareľ.”

²⁴ A lašarenas vaš ma le Devles.

2

Le Pavol prilen andro Jeruzalem

¹ Paľis pal o dešuštar berš geľom le Barnabašihu pale andro Jeruzalem a iľom manca the le Titus.

² Geľom ode, bo o Del mange sikađa, hoj te džav. Sar man arakhľom korkoro le vodcenca, phendom lenge pal soste hin o evaňjelium, so kazinav maškar o Nažidi. Bo na kamavas te kerel hijaba miri buči, so kerđom a so mek kerav.

* 1:18 O Peter

³ Ale aňi na ispidenas le Titus, savo sas manca, hoj pes te občhinel (obrezinel), choc hino Grekos.

⁴ Ča ola falošna phrala oda kamenas, bo amendar kamenas te kerel otroka. On pes sar špijona počoral ispidle andre, hoj te musaren amari sloboda, so amen hin andro Ježiš Kristus.

⁵ Amen lenge na pomuklam aňi sikra, aňi pes lenge na poddiňam, hoj o čaćipen le evaňjelioskero te ačhel prekal tumende.

⁶ Ale ola, saven o manuša likerenas sar vodcen, paš oda evaňjelium nič buter na dothode – choc man andre oda nane nič, ko sas on, bo o Del peske na kidel avri le manušes pal o muj.

⁷ No, ale dine man čaćipen, sar dikhle, hoj mange hin dino te kazinel o evaňjelium prekal o Nažidi, avke sar le Peteriske prekal o Židi.

⁸ Se oda, ko delas zor le Peter ke apoštoliko buči maškar o Židi, delas zor the man maškar o Nažidi.

⁹ Ola, save hine sar o slupi andre khangeri: O Jakob, o Peter* the o Jan sprindžarde o lačhipen (milost), so chudlom le Devlestar. Avke podine mange the le Barnabašiske o čačo vast, hoj te keras jekhetane e buči: Amen maškar o Nažidi a on maškar o Židi.

¹⁰ Ča oda mangelas, hoj te na bisteras pro čore. Oda the me kamavas igen te kerel.

O Pavol pokarhinel le Peter

¹¹ Ale sar avla o Peter andre Antiochija, ačhadom man leske a phendom leske andro jakha, bo namištes kerda.

¹² Bo mek sar ode na sas varesave džene le Jakobostar, chalas jekhetane le Nažidenca. Ale sar on avle, odcirdelas pes le Nažidendar, bo daralas pes olendar, save sikavenas pal o občhindipen (e obriezka).

¹³ The okla Židi kerenas avke, sar o Peter a mek le Barnabaš scirdle andre oda, hoj te avel dujemujengero.

¹⁴ Ale sar dikhlom, hoj na džan rovnones pal o čaćipen le evaňjelioskero, phendom le Peteriske anglal savorende: “Se tu, savo sal Židos, džives sar o Nažidi a na sar o Židi. Soske kames, hoj o Nažidi te dživen avke sar o Židi?”

O Židi the o Nažidi spasimen le pačabnaha

¹⁵ Amen uilam (pes narodzindam) sar Židi a na sar o Nažidi.

¹⁶ Ale džanas, hoj pes o manuš našti ospravedlňinel oleha, hoj dolikerel o zakonos, ale ča prekal o pačaben andro Ježiš Kristus. The amen pačandilam andro Ježiš Kristus, hoj te avas ospravedlňimen prekal o pačaben le Kristoskero a na oleha, hoj keras pal o zakonos. Bo le skutkendar andral o zakonos na ela ospravedlňimen nisavo manuš.

¹⁷ Te amen kamas te el ospravedlňimen andro Kristus a the avke dikhas, hoj sam binošna manuša, ta akor hin o Kristus služobňikos le binoskero? Šoha na!

¹⁸ Bo te oda, so čhidom tele, pale ačhavava, sikavav, hoj som binošno manuš.

¹⁹ Bo me prekal o zakonos mulom le zakonoske, hoj te dživav le Devleske. Som ukrižimen jekhetane le Kristoha

²⁰ a imar na dživav me, ale dživel andre ma o Kristus. A oda dživipen, so akana dživav andro telos, dživav pačabnaha andro Čhavo le Devleskero, savo peske man zakamla a diňa pes korkores vaš ma.

²¹ Na odčhivav mandar le Devleskero lačhipen (milost), bo te ulahas o manuš ospravedlňimen prekal o zakonos, akor o Kristus mula hijaba.

3

O zakonos vaj o pačaben

¹ Ó, tumen nagodaver Galatanale! Ko tumen diliňarda andre? Se avke žužes tumenge sas oda avriphendo, sar mula o Ježiš Kristus pro kerestos – avke sar te oda dikhlanas tumare jakhenca!

² Ča oda tumendar kamľomas te džanel: Či chudlan le Devleskere Duchos, bo kerenas pal o zakonos? Abo vašoda, hoj šundan o evaňjelium a pačandilam?

³ So, našadan e godi? Chudlan te dživel le Duchoha, ale akana kamen te dokerel andre peskeri zor?

⁴ Kajci but precerpindan hijaba? Ale oda čačes nane hijaba!

* 2:9 Abo: O Kefas

⁵ Se džanen, hoj o Del tumen del peskere Duchos a kerel maškar tumende o zazraki. Či oda kerel, bo dolikeren o zakonos, abo vašoda, hoj šundan o evaňjelium a pačandilan?

⁶ Dikhen pro Abraham: *“Pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodlišagos.”*

⁷ Vašoda, džanen, hoj ola, save pačan, hine o čhave le Abrahamoskere.

⁸ Le Devleskero Lav džanelas imar anglal, hoj o Del pačabnaha ospravedlñinel le Nažiden, vašoda vakerđa o evaňjelium angloda le Abrahamoske: *“Andre tu ena požehñimen savore narodi.”*

⁹ O Abraham pačandila a sas požehñimen; avke the savore, save pačan, hine požehñimen, sar sas ov.

¹⁰ Bo savore, save dživen pal o zakonos, hine tel o prekošiben. Bo hin pisimen:

“Prekošlo hin sako, ko na kerel savoro, so hin pisimen andro zakonos a na dolikerel oda.”

¹¹ Kade dikhas, hoj anglo Del na ela ospravedlñimen ñisavo manuš prekal o zakonos, bo *“o čaćipnaskero manuš dživela le pačabnastar.”*

¹² Ale o zakonos nane le pačabnastar. Bo hin pisimen: *“Ča oda, ko dolikerela o prikazañja, dživela.”*

¹³ O Kristus amen cinda avri andral o prekošiben, so hin le zakonostar, bo ov korkoro ačhila prekošlo vaš amenge. Bo hin pisimen: *“Prekošlo hin sako, ko hino figimen pro kašt.”*

¹⁴ Vašoda, hoj le Abrahamoskero požehnañje te avel prekal o Kristus pro Nažidi, a hoj te chudas le pačabnaha le Duchos, avke sar phenda o Del.

O zakonos the o lav, so diña o Del

¹⁵ Phralale, phenava tumenge priklados: Te pes duj manuša pre varesoste dovakeren a keren e zmluva, ta ñiko imar oda našti čerinel, añi našti ke oda vareso dothovel.

¹⁶ O Del diña lav le Abraham the leskere potomkos. Na phenda *“the leskere potomkenge*,”* sar te vakerdahas pal o but džene, ale phenda pal jekh: *“The tire potomkos†,”* savo hin o Kristus.

¹⁷ Kamav oleha te phenel kada: O Del kerđa le Abrahamoha zmluva a diña les lav, hoj la dolikerela. O zakonos, so sas dino pal štar šel the tranda (430) berša, našti prephagel e zmluva the oda lav, so o Del diña.

¹⁸ Bo te o đedictvos hin le zakonostar, na ulahas pal o lav, so diña o Del. No diña oda le Abrahamoske sar daros prekal peskero lav. ¹⁹ Akor pre soste sas o Zakonos? Sas dino prekal o aňjela the prekal le Mojžišoskero vast pre oda, hoj te sikavel o bini, medik na avela le Abrahamoskero potomkos, pal savo o Del diña lav.

²⁰ Ale na kempel, hoj vareko te ačhel maškaral, te hin ča jekh dženo. A o Del hin jekh.

O otroka the o čhave

²¹ Ta akor, sar? Či o zakonos pes ačhavel pre le Devleskere lava, so diña? Na, šoha (ñikda) na! Bo te o manuša chudlehas ajso zakonos, so len šaj diňahas dživipen, ta akor sako, ko les dolikerdahas, ulahas ospravedlñimen.

²² Ale le Devleskero Lav phenel, hoj calo svetos hino tel e binoskeri zor; avke o daros, pal soste o Del diña lav, chudena ola, save pačan andro Ježiš Kristus – a ča prekal o pačaben.

²³ Ale angloda sar avla o pačaben, o zakonos amen phandla sar andre bertena, medik pes na sikada o pačaben.

²⁴ O zakonos sas sar oda, ko amen bararelas avri a avke amen lidžalas ko Kristus, hoj te avas ospravedlñimen prekal o pačaben.

²⁵ Ale kanastar avla o pačaben, imar na kempel, hoj o zakonos amen buter te bararel avri,

²⁶ bo prekal o pačaben andro Ježiš Kristus san savore o čhave le Devleskere.

²⁷ Tumen savore, save san bolde andro Kristus, urđan pre tumende le Kristus.

²⁸ Imar akana nane añi Židos, añi Grekos; imar nane añi otrokos abo slobodno; añi murš vaj džuvli – bo tumen savore san jekh andro Ježiš Kristus.

²⁹ A te san le Kristoskere, akor san o potomki le Abrahamoskere the o dediča, a oda prekal o lav, so diña o Del.

* 3:16 Grekengeri čhib: O semena † 3:16 Grekengeri čhib: O semenos

4

¹ Ale phenav: Medik hin o dedičos terno, űisoha nane aver le otrokostar, choc savoro hin leskero.

² Ov mek hino tel ola, save les lidžan a bararen avri, medik na avela oda džives, so diňa leskero dad.

³ Avke the amen: Sar samas terne, samas otroka a služinahas ole duchenge, so lidžan kada svetos,

⁴ ale sar avľa oda časos, so majinda te avel, bičhađa o Del peskere Čhas, savo uliľa (pes narodzinda) la džuvľatar a dživelas tel o Židoviko zakonos,

⁵ hoj te cinel avri olen, save dživenas tel o zakonos, hoj te avas o čhave le Devleskere.

⁶ A vašoda, hoj san leskere čhave, bičhađa o Del le Duchos peskere Čhaskero andre amare jile – o Duchos, savo vičinel: “Abba, Dado!”

⁷ Akana imar na sal o otrokos, ale o čhavo; a te sal o čhavo, akor o Del tutar kerđa te o dedičos.

O starišagos pal o Galatana

⁸ Ale akor, sar na prindžarenas le Devles, služinenas olenge, save nane čače devla.

⁹ No akana, sar prindžardan le Devles – abo sigeder phendomas, sar o Del prindžarda tumen – sar oda, hoj tumen pale visaren ke ola slaba the bizerakere veci, so lidžan kada svetos? Soske lenge kamen pale te služinel sar otroka?

¹⁰ Soske pes pale likerem le dživesendar, le čhonendar, le časendar the le beršendar?

¹¹ Darav pal tumende, či na sas hijaba savori buči, so keravas prekal tumende.

¹² Mangav tumen phralale: Aven sar me, bo the me som sar tumen. űisoha man na dukhadan.

¹³ Se tumen džanen, hoj sar tumenge ešebnovar (peršovar) vakeravas o evaňjelium, somas nasvalo.

¹⁴ Ale choc miro nasvaliben sas prekal tumende bari proba (skuška), na dikhľan man tele a na odčhidan man. Priľľan man sar le Devleskere aňjelos – sar korkores le Ježiš Kristus.

¹⁵ So pes ačhiľa tumare radišagoha, so tumen sas? Bo phenav tumenge čačipen, te pes oda diňahas, ta the o jakha tumenge iľľanas avri a diňanas len mange.

¹⁶ A so, akana som nalačho tumenge, bo phendom tumenge o čačipen?

¹⁷ Ola manuša tumen kamen te dochudel a sikaven, hoj lenge igen džal pal tumaro lačho. Ale on ča kamen tumen te odlal mandar, hoj te džan pal lende.

¹⁸ Hin mištes te tumenge furt džal pal o lačho, ale na ča akor, sar som tumenca.

¹⁹ Čhave mire, pale vaš tumenge igen cerpinav – sar o dukha paš o ločhiben – medik na avena ajse sar o Kristus.

²⁰ Akana kamľomas igen te el paš tumende, hoj tumenca te vakerav avres. Igen darav pal tumende.

E Sara the e Hagar

²¹ Phenem mange tumen, save kamen te dživel tel o zakonos: Na šunen, so vakerel o zakonos?

²² Bo hin pisimen, hoj le Abraham sas duj čhave – jekh la otrokiňatar a jekh la slobodnonatar, leskera romňatar.

²³ La otrokiňakero čhavo uliľa (pes narodzinda) le manušeskera voľatar, ale la slobodna romňake o čhavo uliľa prekal o lav, so diňa o Del.

²⁴ Oda, so pes ode ačhila, kampel te ačalol sar podobenstvo. Kala duj džuvľija hine o duj zmluvi. Jekh zmluva hin pal o verchos Sinaj: Oda hin e Hagar, savake uľon o čhave andro otroctvo.

²⁵ Oj hiňi sar oda verchos Sinaj andre Arabija a oda verchos hin sar akanaskero foros Jeruzalem, so hino peskere čhavenca andro otroctvo.

²⁶ Ale o upruno Jeruzalem hin sar e slobodni, savi hiňi amari daj.

²⁷ Bo hin pisimen:

“Radisaľuv tu, savi tut našti el čhave a našti len anes pro svetos! Vriskin a vičin tu, savi na cerpines andro uliľnaskere dukha! Bo ola džuvľa, savi hiňi omukľi, ela buter čhave sar ola, sava hin rom.”

²⁸ Ale phralale, tumen san čhave prekal o lav, so diňa o Del, avke sar o Izak.

²⁹ Ale hin the akana avke sar akor, sar oda čhavo, savo uliľa (pes narodzinda) le telostar džalas pre oda, savo uliľa le Duchostar.

³⁰ Ale so phenel le Devleskero Lav?

“Trade avri la otrokiña the lakere čhas, bo lakero čhavo na ela dedičos le čhaha”, savo hino la slobodnatar.

³¹ Vašoda, phralale, amen na sam la otrokiňakere čhave, ale la slobodnakere.

5

E sloboda andro Kristus

¹ O Kristus amen oslobodzinda, hoj te avas slobodne. Vašoda ačhen andre odi sloboda a ma visaren tumen pale andro otroctvo.

² Me, o Pavol, tumenge phenav, hoj te tumen dena te občinel (obrezinel), akor tumenge o Kristus nane pre nisavi chasna.

³ Ale kamav te phenel dojekhe manušeske, ko pes del te občinel, hoj mušinel te dolikerel calo zakonos.

⁴ Tumen, save kamen te el ospravedlñimen prekal o zakonos, imar na san le Kristoha. Peľan avri andral le Devleskero lačhipen (milost).

⁵ Ale amen pes mukas pre oda, hoj anglo Del avaha ospravedlñimen pačabnaha prekal o Duchos.

⁶ Bo te hin o manuš andro Ježiš Kristus, na džal pal oda, či hino občhindo (obrezimen), abo na. Džal pal o pačaben, so pes presikavel le kamibnaha.

⁷ Avke mištes denašenasa! Ko tumen zaačhađa, hoj te na šunen o čačipen?

⁸ Oda, ko tumen prevakerel, na sas Olestar, savo tumen vičinda.

⁹ “Sikra drožđi anel upre calo chumer.”

¹⁰ Pačav andro Raj pal tumende, hoj tumen na gondolinena avres. Ale o Del marela oles, ko tumen diliňarel andre, choc te ko oda ela.

¹¹ Phralale, te me mek vakerdomas, hoj pes kempel te občinel (obrezinel), akor soske pre mande mek furt džan? Te oda uľahas čačo, ta akor o kerestos le Kristoskero imar lenge na andahas o rušiben.

¹² Ola manuša, save tumen upre maren, peske mi čhinen avri sa!

¹³ Ale phralale, tumen san vičimen pre oda, hoj te aven slobodne. No, ma len e sloboda prekal tumaro telos, hoj kerena oda, so kamen tumare žadosci, ale služinen jekh avreske andro kamiben.

¹⁴ Bo calo zakonos hin dokerdo andre jekh prikazaňje: “Kameha avres avke, sar pes korkores!”

¹⁵ Ale te jekh avres chan the danderen, den pozora, hoj te na aven jekh avrestar zachale!

O skutki le teloskere

¹⁶ Ale phenav: Dživen pal o Duchos a na kerena o žadosci le teloskere.

¹⁷ Bo o felos na kamel oda, so o Duchos, a o Duchos na kamel oda, so o felos.

¹⁸ Ale te tumen lidžal o Duchos, na san tel o zakonos.

¹⁹ O skutki le teloskere igen dičhol a oda hin kala: Te kerel o lubipen, te kerel o nažužipen, te dživel bi e lađž,

²⁰ te služinel le modlenge, te čarinel, te džal jekh pre aver, te vesekeđinel pes, te thovavel pes, te cholarel pes, te mareľ upre jekh avres, te rozulavel pes, te rozmarel o khanger,

²¹ te zavidzinel, te murdarel, te mačol a te mulatinel. A mek hin but ajse veci. Pal kala veci tumenge imar anglal phenav, sar imar the sigeder phendom: Ola, save keren kala veci, na chudena le Devleskero kraľišagos.

O ovocje le Duchoskero

²² Ale o ovocje le Duchoskero hin o kamiben, o radišagos, o smirom, o avrilikeriben, o lačhipen, o lačhejileskeriben, o pačivaliben,

²³ o kovlejileskeriben the o zľikeriben. Pre kala veci nane zakonos.

²⁴ Ola, save hine le Kristoskere, primarde pro kerestos peskere nalače binošne žadosci.

²⁵ Te dživas le Duchoha, mušinas the te phireľ andro Duchos.

²⁶ Te na amenge džal pal oda, hoj amen o manuša te lašaren; te na pes jekh avres provokinas; te na zavidzinas jekh avreske.

6

Jekh avreske te pomožinas

¹ Phralale, te varesave manuŝes arakhlanas paŝ oda, sar kerel varesavo binos, akor tumen, save san duchovne, pomožinen leske te avel andral oda avri, ale keren oda andre pokora. No, de pozora the pre peste, hoj the tu te na peres andro pokuŝeŝije.

² Lidžan o pharipena jekh avreskere a oleha dolikerena o zakonos le Kristoskero.

³ Bo te peske vareko gondolinel, hoj hino vareko a ov nane ņiko, korkoro pes klaminel.
⁴ Sako mi dikhel pre peste, so kerel, a palis pes ŝaj lašarela korkoro andre peste, ale na anglal aver.

⁵ Bo sako lidžala peskero pharipen.

⁶ Oda manuŝ, savo sikŭol o lav, mi del oles, ko les sikavel, savore lačhipnastar, so les hin.

⁷ Ma klaminen pes korkoren! Le Devlestar ņiko na asala. Bo savoro, so o manuŝ sadzinel, oda the kidela upre.

⁸ Bo oda, ko sadzinel avke, hoj te el pre dzeka peskere feloske, andral o felos kidela upre o kirŭipen. Ale oda, ko sadzinel avke, hoj te el pre dzeka le Duchoske, andral o Duchos kidela upre o večno dživipen.

⁹ Choc te na birinas, ma preačas te kerel o lačhipen, bo avela jekhvar o časos, hoj kidaha upre o ulipen.

¹⁰ Vašoda, medik amen hin časos, keras o lačhipen savorenge a mek buter le phralenge the le pheŝenge andro pačaben.

Te lašaras pes ča le Ježišoskere kerestoha

¹¹ Dikhen, save bare pismenena tumenge me mire vasteha pisinav!

¹² Ola, save kamen te el pre dzeka le manuŝenge, tumen ispiden, hoj tumen te den te občhinel (obrezinel), ča vašoda, hoj pre lende te na džan vaŝ o kerestos le Kristoskero.

¹³ Bo aŝi on, save hine občhinde (obrezimen), na dolikeren o zakonos. Ale kamen, hoj pes tumen te den te občhinel vašoda, hoj pes palis on te lašaren oleha, hoj kerde občhindipen (e obriezka) pre tumaro felos.

¹⁴ ņisoha man na kamav te lašarel, ča le kerestoha, pre savo muła amaro Raj o Ježiš Kristus. O svetos mange hin ole kerestoha ukrižimen a me som ukrižimen le svetoske.

¹⁵ Bo na džal pal oda, či hin o manuŝ občhindo abo nane, ale či hino nevo manuŝ.

¹⁶ A pre savorende, save pes kamen pal oda te likerel, mi avel o smirom the o lačhipen – a the pro Izrael le Devleskero.

¹⁷ A imar man dureder ņiko te na trapinel, bo me lidžav pre miro felos o jazvi le Kristoskere.

¹⁸ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumare duchoha, phralale.

Amen.

Le Pavłoskero Lil Le EFEŽANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero le Devleskera vołatar, pisinav le Devleskere manuŝenge the ołenge, save pačan andro foros Efezus.

² Mi del tumen o Del, amaro Dad, the o Raj o Ježiš Kristus, peskero lačhipen (milost) the peskero smirom!

Pal o duchovno požehnaŕje andro Kristus

³ Lašarav le Devles le Dades amare Rajeskere le Ježišoskere Kristoskere, hoj andro Kristus amen požehñinda savore duchovne požehnaŕjenca andral o ñebos.

⁴ Se mek sar aňi o svetos na sas kerdo, imar amen o Del avri kidña prekal peste, hoj te avas andro Kristus sentna the bi e čiba a te dživas andro kamiben.

⁵ Ov oda avke kamelas a imar anglal oda kerda, bo sas leske oda pre dzeka, hoj te avas leskere čhave prekal o Ježiš Kristus.

⁶ Aven lašaras le Devles vaš leskero baro šukar lačhipen (milost), so amen diña hijaba andre peskero Čhavo, saves kamel.

⁷ Andre leste sam avricinde, prekal leskero rat amenge hin odmukle o bini. Igen baro hin le Devleskero lačhipen (milost),

⁸ so amen avke barvales diña! Andre savoro peskero godaveripen the prindžaripen

⁹ amenge diña o Del te džanel o garudipen. Oda, so ov kamelas a so leske sas pre dzeka, the oda, so peske imar anglal phenda, hoj kerela prekal o Kristus.

¹⁰ Oda, so kamel o Del te kerel, hin, hoj sar avela oda lačo časos, kamel te sthovel sa jekhetane andro Kristus sar andro šero savoro, so hin pro ñebos the pre phuv.

¹¹ Andre leste ačhilam the o dediča, avke sar oda o Del imar anglal kamla. Bo ov kerel sa avke, sar oda ov kamel,

¹² hoj te avas pro lašariben leskera slavake; amen, save imar sigeder pes mukahas pro Kristus.

¹³ The tumen, sar andre leste pačandilan, sanas zapečaťimen ole Sentne Duchoha, pal savo o Del diña lav, hoj dela. Oda sas akor, sar šundán o lav le čačipnaskero, o evaňjelium pal tumari zachrana.

¹⁴ O Sentno Duchos hino e zaruka prekal amende, hoj o Del amen dela oda, so phenda. Diña lav, hoj cinela peskere manušen avri. Aven lašaras leskeri slava!

Le Pavloskeri modlitba

¹⁵ Vašoda the me, sar šundom pal tumaro pačaben andro Ježiš, amaro Raj, the pal o kamiben, so tumen hin ke savore sentne,

¹⁶ na preačhav vaš tumenge te palikerel le Devleske. Leperav tumen andre mire modlitbi,

¹⁷ hoj o Del amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, o Dad la slavakero, tumen te del peskero Duchos. Bo o Duchos tumendar kerela godaveren a sikavela tumenge le Devles avke, hoj les prindžarena.

¹⁸ Mangav, hoj tumare jile te en phundrade te dikhel leskero svetlos, avke hoj te prindžaren o užaripen (nadej), andre savo ov tumen vičinda, a savo slavno the barvalo hin o dedictvos, so phenda, hoj dela peskere manuŝenge.

¹⁹ Kamav, hoj te prindžaren, savi igen bari hiňi odi zor, so kerel andre amende, save pačas. Oda hin ipen odi bari zor le Devleskeri,

²⁰ savaha uštađa le Kristus andral o meriben a thođa les te bešel pal peskeri čači (pravo) sera andro ñebos.

²¹ Ov hino upral savorende pro ñebos; upral dojekh vladaris, autorita, zor, the rajipen; a mek upral dojekh nav, so hin na ča andre kada svetos, ale the andre oda svetos, so avela.

²² O Del thođa le Kristoske savoro tel o pindre a diña les šereske upral savoreste la khangerake.

²³ E khangeri hiňi leskero felos; hiňi pherardi lestar, savo pherarel savoro andre savoreste.

¹ The tumen sanas varekana mule, bo na šunenas le Devles a kerenas bini.

² Akor dživenas avke, sar pes dživel andro svetos a šunenas le benges, savo hino raj upral o nalače duchengere zora andro luftos, so akana kerel andre ola manuša, save na šunen le Devles.

³ The amen savore varekana lenca dživahas andro žadosci le feloskere a kerahas oda, so kamelas amaro felos the amari godi. A oleha, hoj samas ajse sar savore okla manuša, majindam tiš te cerpinel le Devleskeri choli.

⁴ Ale o Del hino ajso barvalo andre peskero lačhipen the baro andro kamiben ke amende,

⁵ hoj amen obdžidarda le Kristoha, medik samas mule andre peskere bini. Le Devleskere lačhipnastar (milosfatar) san zachrañimen!

⁶ Andro Ježiš Kristus o Del amen jekhetane leha uštađa andral o meriben, hoj leha jekhetane te bešas andro ñebos.

⁷ Ov kerđa oda, hoj peskere lačhipnaha (milosfaha) andro Ježiš Kristus amenge te sikavel peskero igen baro kamiben andre oda časos, so avela.

⁸ Bo le Devleskere lačhipnastar (milosfatar) san zachrañimen prekal o pačaben. No oda nane tumendar, ale le Devlestar – oda hin leskero daros.

⁹ Na san zachrañimen le skutkendar, hoj pes ñiko te na lašarel.

¹⁰ Se vašoda amen o Del stvorinda andro Ježiš Kristus, hoj te keras ola lače veci, so o Del imar anglal pririchtinda prekal amende.

Jekh andro Kristus

¹¹ Vašoda ma bisteren, hoj tumen varekana ulilan (pes narodzindan) sar o pohana a o Židi, save peske phenen “občhinde” (obrezimen), tumen vičinen “naobčhinde” a thoven baripen andre oda, so pes kerel le manuškere vastenca pro felos.

¹² Ma bisteren, hoj andre oda časos sanas bi o Kristus, na sanas jekhetane le Izraeloskere manušenca a na sas tumen kotor andre le Devleskere zmluvi the lava, so phenda, hoj dela. Sanas andre kada svetos bi o užaripen (nađej) a dživenas bi o Del.

¹³ Tumen, save sanas varekana dur, san akana jekhetane le Ježišoha Kristoha pašes paš o Del prekal o Kristoskero rat.

¹⁴ Bo ča ov hino amaro smirom a sodujen le Židen the le Nažiden sthođa andre jekh. Čida tele peskere feloha oda muros, so len rozulavelas sar ñeprijafelen.

¹⁵ A zrušinda o Židoviko zakonos, so phenel, so mušinās a na mušinās te kerel, hoj andre peste te kerel ole dujendar jekhe neve manušes a avke te anel o smirom.

¹⁶ Prekal o kerestos andre jekh felos sthođa sodujen le Devleha a aleha zñičinda oda, hoj našti pes avri ačhenas.

¹⁷ A sar avla, kazinelas o smirom tumenge le Nažidenge, save sanas dur le Devlestar, a o smirom the amenge le Židenge, save samas pašes.

¹⁸ Bo prekal leste šaj avas sodujđzene andre jekh Duchos ko Dad.

¹⁹ Avke akana imar na san sar cudzinci, abo sar ola, save bešen andre aver phuv, ale san ade khere jekhetane le sentne manušenca andre jekh famelija le Devleskeri.

²⁰ San sar kher, so hin ačhado pro zaklados le apoštolengero the le prorokengero, kaj hin o glavno bar korkoro o Ježiš Kristus.

²¹ Ov likerel cali stavba jekhetane a kerel, hoj te ačhel sentno chramos prekal o Raj.

²² Prekal leste the tumen, o Nažidi, san jekhetane upreačhade sar oda chramos, kaj o Del bešel prekal o Duchos.

3

Le Pavloskeri buči maškar o Nažidi

¹ Vašoda som me, o Pavol, andre bertena, bo služinav le Ježišoske Kristoske vaš tumenge, save na san Židi.

² Se šundan pal oda, hoj o Del andre peskero lačhipen (milost) mange diña kadi služba, hoj la te kerav prekal tumende.

³ O Del mange sikada, hoj te džanav leskero garuđipen, pal savo sikra pisindom.

⁴ Sar oda pregenena, šaj sprindžarena, sar me achaluvav o garuđipen le Kristoskero.

⁵ Varekana oda na sas le manušenge dino te džanel, ale akana prekal o Duchos o Del diña te džanel peskere sentne apoštolenge the le prorokege oda,

⁶ hoj the o Nažidi hine prekal o evaňjelium jekhetane le Židenca dediča a kotora andre jekh felos a the prekal lende hine o lava, so diña o Del andro Kristus.

⁷ Me ačhilom o služobňikos ole evaňjelioske prekal le Devleskero daros – leskero lačhipen – so zorales kerel andre ma.

⁸ Mange, savo som nekcikneder maškar o phrala andro pačaben, sas dino kada lačhipen (milost), hoj le Nažidenge te vakerav o evanġelium pal le Kristoskero barvalipen, so pes na del te merinel,

⁹ a savorengē te otkerav oda planos, so sas garudo čirlastar paš o Del, savo kerda savoro.

¹⁰ O Del kamel, hoj pes akana prekal e khangeri te dodžanel dojekh ņeboskeri zor the rajipen, savi bari hin le Devleskeri godi andre savoreste.

¹¹ Ov oda imar ešebnovarestar naplañinda, hoj pes te ačhel prekal amaro Raj Ježiš Kristus,

¹² hoj pačabnaha andro Kristus šaj avas slobodne the bi e dar anglo Del.

¹³ Vašoda tumen mangav, hoj tumen te na zaačhavel miro pharipen vaš tumenge, bo oda hin prekal tumaro lašariben.

O kamiben le Kristoskero

¹⁴ Vašoda mangav pro khoča le Dades,

¹⁵ savestar hin savore famelijen andro ņebos the pre phuv peskere nava,

¹⁶ hoj prekal o Duchos tumenge andral peskeri barvali slava te del igen te zoraol pro andruno manuš;

¹⁷ mangav les, hoj o Kristus prekal o pačaben te dživel andre tumare jile, hoj te aven zakoreñimen the zorales zathode andro kamiben,

¹⁸ hoj te šaj ačalon tumen – the savore le Devleskere manuša – savo hino buchlo, the džindardo, the učo, the igen baro o kamiben le Kristoskero;

¹⁹ a mangav, hoj te prindžaren oda kamiben le Kristoskero, so hin upral dojekh godi, hoj te aven pherarde andre savoro pherdipen le Devleskero.

²⁰⁻²¹ Akana mi džal pal savore pokoleñja pro furt e slava andre khangeri the andro Kristus Ježiš le Devleske, ko peskera zoraha kerel andre amende a ko mek buter šaj kerel savoro upral oda, sar lestar mangas the gondolinas! Amen.

4

Pal o jekhetaiñiben andre khangeri

¹ Vašoda tumen mangav me, o bertenošis prekal o Raj, hoj te dživen mištes oda dživipen, andre savo san vičimen le Devlestar.

² Aven pokorna a kovlejšeskere andre savoreste a avrilikeribnaha zlidžan jekh avres andro kamiben.

³ Keren sa prekal oda, hoj te dolikeren o jekhetaiñiben le Duchoskero, so tumen sphandel jekhetane andro smirom.

⁴ Hin jekh felos a jekh Duchos, avke sar the sanas vičimen andre jekh užaripen (nađej) le Devlestar;

⁵ hin jekh Raj, jekh pačaben, jekh bolipen,

⁶ a hin jekh Del the Dad savorengē, savo hino upral sakoneste, prekal sakoneste a andre sakoneste.

⁷ Ale sakoneske amendar sas dino o daros le Devleskere lačhipnastar (milosfatar) pal oda, keci amenge o Kristus merinda avri.

⁸ Avke sar hin pisimen:

“Geļa upre pro nekučeder thana, iļa peha le zaphandlen; diña le manušen o dari.”

⁹ Akana, so hin oda, hoj “geļa upre”? Oda hin, hoj ešeb (peršo) geļa tele andro nekteluneder thana la phuvake.

¹⁰ Oda, ko avla tele, hin oda jekh, savo geļa the upre upral savore ņebi, hoj te pherarel savoro.

¹¹ Ov ačhada jekhen sar apoštolen, avren sar proroken, avren sar evanġelisten, avren sar pastoren a avren sar učitelēn.

¹² Ačhada len pre oda, hoj te pririchtinen le sentnen te kerel e služba, hoj te budinen le Kristoskero felos,

¹³ medik na avaha savore jekhetane avribarde andre jekh pačaben the andro prindžaripen le Devleskere Čhaske a medik na avaha dospelē manuša andro pačaben the andre savoreste sar o Kristus,

¹⁴ Avke imar na avaha buter sar čhavore, savenca upre tele čivkerel sar le vlnenca dojekh balvaj: Oda hin dojekh nevo sikaviben le manušendar, save le klamišagoha lidžan avren pro nalačo drom, hoj te peren.

¹⁵ Vašoda vakeras o čačipen andro kamiben, hoj te baruvas a te avas andre savoreste sar o Kristus, bo ov hin o šero.

¹⁶ Ov sthovel savore kotora andro felos a likerel calo felos jekhetane. A kerel, hoj dojekh kotor te kerel e buči avke, sar kempel, hoj o felos te barol a te zoraol andro kamiben.

O purano the o nevo dživipen

¹⁷ Mangav tumen andro nav le Rajeskero: Imar ma dživen avke sar o bijedevleskere manuša, bo oda, so on gondofinen, nane lačo pre nisoste

¹⁸ a lengere goda hin andro kalipen. Na prindžaren le Devleskero dživipen, bo na achalon nisoske a lengere jile hine barune.

¹⁹ Imar pes aňi na ladžan nisostar, keren savoro džungipen a na džanen kana te preačhel.

²⁰ Ale tumen pal o Kristus avke na siklilan!

²¹ Te šundan pal o Ježiš a siklilan o čačipen, so hin andre leste,

²² čhiven pal tumende tele le purane manušes leskere phurikane dživipnaha, savo pes korkoro musarelas le falošne the nalače žadoscenca.

²³ Domuken le Duchoske te čerinel tumaro gondolišagos

²⁴ a uren pre tumende le neve manušes, hoj te el avke sar o Del andro spravodlišagos the andro sentno čačipen.

Sar te dživel andro nevo dživipen

²⁵ Savore sam jekhetane andre jekh felos, vašoda preačhen te klaminel a chuden te vakerel o čačipen jekh avreha.

²⁶ Te tumen ela choľi, ma keren binos a o kham te na zadžal upral tumari choľi.

²⁷ Ma den le benges nisavo than!

²⁸ Oda, ko čorel, imar buter te na čorel, ale mi chudel te kerel buči peskere vastenca, hoj les te el so te del olen, kas nane.

²⁹ Nisavo džungalo lav te na avel avri andral tumaro muj, ale ča lačo lav, so zorařarel avren avke, sar kempel a anel o lačhipen (milost) olenge, save šunen.

³⁰ Ma dukhaven le Sentne Duchos, saveha sanas zapečařimen pre oda Džives, sar avena zachrařimen.

³¹ Preačhen te likerel e kirko choľi andro jilo, te rušel, te vesekedinel pes a te kerel vika, o košiben the savoro, so hin nalačo.

³² Ale aven jekh ke aver lače a kovlejleskere – a odmuken jekh avreske avke, sar the o Del andro Kristus odmukľa tumenge.

5

Te dživel andro svetlos

¹ O Del tumen kamel, bo san leskere čhave, vašoda dživen avke, hoj te aven ajse sar Ov.

² Dživen andro kamiben avke sar o Kristus amen kamelas a diňa pes korkores sar daros the sar obeta, so šukares voňinelas a hin pre dzeka le Devleske.

³ Avke sar kempel te el maškar o čhave le Devleskere, te na pes aňi leperel maškar tumende o lubipen, vaj o džungale veci, abo hoj vareko ela hamišno.

⁴ Ma vakeren džungale, diline, abo nalače lava, ale radeder palikeren le Devleske.

⁵ Bo mištes džanen, hoj nisave manušes, ko kerel o lubipen, vaj o džungale veci, abo hino igen hamišno – bo o hamišagos hin sar modloslužba – nane nisavo than andro krališagos le Kristoskero the le Devleskero.

⁶ Ma domuken, hoj tumenca vareko te thovel avri varesave diline lavenca, bo ipen vaš oda avel e choľi le Devleskeri pre ola manuša, save les na šunen.

⁷ Te na chal tumen nič kajse manušenca!

⁸ Bo varekana sanas andro kalipen, ale akana san o svetlos, bo san le Rajeskere. Dživen sar o manuša, save hine andro svetlos.

⁹ Se o ovocje le svetloskero hin savoro lačhipen, spravodlišagos the čačipen.

¹⁰ Roden, so hin le Devleske pre dzeka.

¹¹ Ma keren lenca ola veci, so pes kerel andro kalipen a nane lače pre nisoste, ale radeder anen ajse veci avri pro svetlos.

¹² Bo hin ladž ča te vakerel pal oda, so on počoral keren,

¹³ ale andro svetlos dičhola, save ola veci čačes hine.

¹⁴ Bo andro svetlos sa dičhola avri. Vašoda hin phendo: “Preker tut, ko soves, ušři andral o meriben a švicinela tuke o Kristus.”

¹⁵ Vašoda den tumenge baro pozoris pre oda, so keren – na sar o nagodařer, ale sar o godařer.

¹⁶ Kala dživesa nane lače, vašoda viuzinen dojekh ora pre oda, hoj te keren o lačo.

¹⁷ Ma aven nagodaver, ale achalon, so tumendar o Raj kamel.

¹⁸ Ma mačon la moľatar, bo o pijiben tumenge ča musarela o dživipen, ale pheraren tumen le Sentne Duchoha.

¹⁹ Vakeren jekh avreha le žalmenca, le chvalenca the le duchovne giľenca a andral o jilo giľaven the lašaren le Rajes.

²⁰ Vaš savoreske palikeren furt le Devleske le Dadeske andro nav amare Rajeskero Ježišoskero Kristoskero.

Pal o veradune

²¹ Podden tumen jekh avreske, hoj oleha te den pačiv le Kristus.

²² O džuvľa pes mi podden peskere romenge sar le Rajeske.

²³ Bo o murš hin o šero la džuvľake, avke sar hin o Kristus o šero la khangerake, peskere feloske, saveske hin o Spasitelis.

²⁴ Avke, sar pes e khangeri poddel le Kristoske andre savoreste, pes mi podden the o džuvľa peskere romenge.

²⁵ Tumen muršale, kamen le romňijen avke, sar the o Kristus kamelas peskera khangeri a diňa vaš lake pes korkores,

²⁶ hoj la te sentňarel a te žužarel andro paňi prekal o lav.

²⁷ Kamel te ačhavel la khangeri anglal peste andro šukariben a kamel, hoj te avel žuži a sentno, bi e čiba, bi o vraski the bijal aver nalačhipen.

²⁸ Avke kamlehas te kamel the o murša peskere romňijen sar pes korkoren. Ko kamel peskera romňa, korkoro pes kamel.

²⁹ Bo mek šoha (ňikda) ňiko na sas ajso, hoj te našti avri ačhilahas peskero felos. Ale sako les likerel a starinel pes pal leste avke sar the o Raj pal e khangeri,

³⁰ bo amen sam leskere feloskere kotora.

³¹ Avke sar hin pisimen:

“Vašoda omukela o murš peskera da the le dades, ela jekhetane la romňaha a sodujđzene ena jekh.”

³² Kada garudipen hin baro a me achaluľav, hoj oda vakereľ pal o Kristus the pal e khangeri.

³³ Ale avke the tumen: Sako tumendar mi kamel peskera romňa avke sar pes korkores a e romňi mi del pačiv peskere romes.

6

Pal o čhave the dada

¹ Čavorale, tumen san le Rajeskere, vašoda šunen tumare dajen the tumare daden, bo oda hin mištes.

² *“De pačiv tira da the le dades,”* – kada hin ešebno prikazaňje, paš savo o Del amen diňa lav:

³ *“Hoj tuke te el mištes a but te džives pre phuv.”*

⁴ Tumen, dadale, ma cholaren tumare čhaven, ale bararen len mištes avri oleha, hoj lenge dovakeren a sikaven pal o Raj.

Pal o raja the otroka

⁵ Otrokale, šunen tumare phuvakere rajen žuže jilestar sar le Kristus, daraha the andro izdraňipen.

⁶ Ma služinen lenge ča anglo jakha sar ola, save kamen te avel pre dzeka le manušenge, ale sar le Kristoskere otroka, save keren jilestar oda, so hin le Devleske pre dzeka.

⁷ Služinen radišagoha sar le Rajeske, a na le manušenge.

⁸ Se džanen, hoj sako, ko kerela vareso lačo, chudela o počiniben le Rajestar, či hino otrokos abo slobodno.

⁹ Tumen, save san lengere raja, keren lenca tiš avke. Ma daraven len avri, bo džanen, hoj hin tumen jekh Raj lenca andro ňebos a ov na dikhel le manušeske pro muj.

E vizbroj le Devleskeri

¹⁰ A pro agor phralale, aven zorale andro Raj the andre leskeri zor.

¹¹ Uren pre tumende caľi vizbroj le Devleskeri, hoj te šaj obačhen andro nalače plani le bengeskere.

¹² Bo amen pes na maras le manušenca, ale le duchovne zorenca, le uprune rajenca, save lidžan kada kalo svetos a le nalače duchenca andro luftos.

¹³ Vašoda uren pre tumende cali vizbroj le Devleskeri, hoj te obačena andre oda nalačo džives a sar imar ņerinde (zvifazinde) upral sa, hoj mek te ačen.

¹⁴ Vašoda ačen! Prephanden tumenge pašal o klubi o čačipen sar o sirimos; uren pre tumende o spravodlišagos sar o trastuno pancjeris

¹⁵ a sar pro pindre uren o sandalki, hoj te džan varekaj, avke aven pririchtimen te džal te kazinel o smiromoskero evaňjelium.

¹⁶ A mek ke oda, len o pačaben sar o štitos, saveha šaj murdaren andre savore jagale šipi le nalačhestar.

¹⁷ Len o spaseŋje sar e prilba pre tumare šere the e šabla le Duchoskeri, so hin o Lav le Devleskero.

¹⁸ Savoro keren prekal e modlitba a modlinen tumen furt andro Duchos. Vašoda furt merkinen a modlinen tumen vaš savore Devleskere manuša.

¹⁹ Modlinen tumen the vaš ma, hoj mange te el dino o lav, sar prevakerava, hoj te vakerav bi e dar o garuđipen le evaňjelioskero.

²⁰ Me somas bičhado les te vakerel, a vašoda som akana andre bertena. Mangen tumen vaš ma, hoj bi e dar te vakerav o lav avke, sar mušinav.

O pozdravi

²¹ O Tichikus, amaro lačo phral the o pačivalo služobňikos andro Raj, dela tumenge te džanel, sar manca hin a so kerav.

²² Me les bičhadom ke tumende, hoj te džanen pal amende a te anel tumenge o radišagos andro jile.

²³ O Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Raj, mi del le phralen o smirom, o kamiben the o pačaben.

²⁴ Le Devleskero lačhipen (milost) mi el savorenca, save kamen amare Rajes le Ježiš Kristus le kamibnaha, so šoha na preačhel.

Le Pavloskero Lil Le FILIPANENGE

O pozdravi

¹ O Pavol the o Timoteus, o sluhi le Ježišoskere Kristoskere, pisinas savore sentnenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Filipi, the le vodcenge upral o zbori the le dijakonenge.

² O lačhipen (milost) tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar, the le Rajestar le Ježišostar Kristostar.

Le Pavloskeri modlitba

³ Palikerav mire Devleske, kecivar mange ča pre tumende leperav;

⁴ andre dojekh miri modlitba man modlinav furt radišagoha vaš tumenge savorenge,

⁵ bo pomožinenas mange andre le evaňjelioskeri služba ešebne (perše) dživesestar dži akana.

⁶ Vašoda pačav, hoj o Del dokerela e lači buči, so andre tumende chudla te kerel, dži andre oda džives, sar o Ježiš Kristus avela pale.

⁷ Me mange oda šaj gondolinav pal tumende savorende. Se san mange andro jilo, bo tumen savoren hin kotor manca pre le Devleskero lačhipen (milost), či som akana andre bertena, vaj akor, sar braňinahas a zoralarahas o evaňjelium.

⁸ O Del hino švedkos, sar mange hin pharo vaš tumenge savorenge le Ježišoskere Kristoskere kamibnaha.

⁹ A modlinav man vaš oda, hoj tumaro kamiben te barol buter a buter, hoj te prindžaren o čačipen a mištes te achalon

¹⁰ a te džanen mištes te rozsudzinel, so hin nekfeder. Modlinav man, hoj te aven žužes the bi o binos andre le Kristoskero Džives

¹¹ a hoj te presikaven o dživipen, so hin pherardo le čačipnaha, so avel prekal o Ježiš Kristus – pre slava the pro lašariben le Devleskero.

Pal o Pavol andre bertena

¹² Phralale, kamav, hoj te džanen, hoj oda, so pes mange ačhila, pomožinda le evaňjelioske.

¹³ Savore slugađa andro palacis the savore aver džene pes dodžanle, hoj som phandlo andre vaš o Kristus.

¹⁴ Oda, hoj som andre bertena, zoralarda but phralen andro Raj, hoj mek zoraleder a bi e dar te vakeren o Lav.

¹⁵ No varesave phrala kazinen pal o Kristus, bo hin len zavist a ispiden pes anglal, ale aver džene kazinen pal o Kristus lače jilestar.

¹⁶ On oda keren kamibnastar, bo džanen, hoj kade som vašoda, hoj braňinav o evaňjelium,

¹⁷ no aver džene kazinen pal o Kristus, bo kamen pes te ispiden anglal a na keren oda žužes, bo peske gondolinen, hoj mange kerena buter pharipen andre bertena.

¹⁸ Ale so paloda? Či imar pes kazinel kavke abo kavke – či kamukeri vaj andro čačipen – pal o Kristus pes kazinel. Oleske radisaluvav a mek radisaluvava,

¹⁹ bo džanav, hoj oda hin mange prekal o spaseňje prekal tumare modlitbi the prekal e pomoca le Duchoskeri le Ježišoskero Kristoskero.

²⁰ Igen pre oda užarav a mukav man pre oda, hoj man andre nisoste na ladžava. Pačav, hoj leske služinava bi e dar, hoj o Kristus ela barardo andre miro felos avke, sar furt the akana – či imar dživava, vaj merava.

O dživipen hin o Kristus

²¹ Bo mange o dživipen hin o Kristus a te merel hin pre chasna.

²² Ale te dživava andro felos, oda ela pre chasna la bučake, vašoda na džanav te phenel, so mange kidňomas avri.

²³ Cirdel man pro soduj seri: Kamav te merel a te avel le Kristoha, bo ada mange ulahas nekfeder;

²⁴ ale prekal tumenge hin feder, hoj te ačhav andro felos.

²⁵ Aleske pačav a džanav, hoj ačhava a avava tumenca savorenca pre tumaro lačo the radišagos andro pačaben.

²⁶ Avke tumen mek buter šaj lašarena manca andro Ježiš Kristus, sar avava pale ke tumende.

Te ačhen zorales a jekhetane

²⁷ Ča dživen avke, sar oda tumenge phenel le Kristoskero evaňjelium. Či imar avava a dikhava tumen, vaj na avava, kamav te šunel pal tumende, hoj ačhen zorales andre jekh duchos a jekhetane pes maren vaš o pačaben le evaňjelioskero.

²⁸ Ma daran olendar, save pre tumende džan! Kada ela znađeňje, hoj on ena zničimen a hoj tumen avena zachraňimen le Devlestar.

²⁹ Bo tumenge hin dino le Devleskere lačhipnastar (milosfatar), hoj na ča te pačan andro Kristus, ale hoj tiš te cerpinen vaš leske.

³⁰ Se the tumen san andre ajso mariben, sar dikhlan paš ma a pal savo the akana šunen, hoj man marav.

2

¹ Te san zorale andro Kristus a leskero kamiben tumen hazdel upre; te san jekhetane le Duchoha; te san lačhejileskere a te hin tumenge pharo pal aver, sar cerpinen,

² pheraren miro radišagos: Mi el tumen jekh gondolišagos the jekh kamiben, aven jekh duchos the jekh godi.

³ Ma keren nič prekal tumaro baripen abo vašoda, hoj tumen o manuša te lašaren, ale andre pokora dikhen jekh avren bareder pestar.

⁴ Ma dikhen sako ča pre peskero, ale sako the pre oda, so hin avrengero.

Te el pokorno avke sar o Ježiš

⁵ Mi el andre tumende ajso gondolišagos, sar sas the andro Ježiš Kristus:

⁶ Ov, savo sas ipen ajso sar o Del,

peske na gondolinelas,

hoj mušinel te ačhel

andre le Devleskeri podoba,

⁷ ale korkoro savoro omukla

a priiła e podoba le sluhaskeri,

ačhila ajso sar o manuš

a sikada pes sar manuš.

⁸ Poňižinda pes

a sas poslušno dži o meriben

– dži o meriben pro kerestos.

⁹ Vašoda les o Del hazdňa upral savoreste

a diňa les nav, so hin upral dojekh nav,

¹⁰ hoj andro nav Ježiš

te bandol dojekh kňoč andro ňebos,

the pre phuv the tel e phuv,

¹¹ hoj dojekh čhib te viznavinel,

hoj o Ježiš Kristus hino Raj,

pre slava le Devleskeri le Dadeskeri.

¹² Vašoda, mire lačhe phralale, sar furt man šunenenas – oda na ča akor, sar paš tumende somas, ale mek buter akana, sar tumenca na som – andre sentňi dar the andro izdraňipen keren pre tumaro spaseňje.

¹³ Bo o Del hino oda, ko andre tumende kerel, hoj na ča te kamen, ale the te keren oda, so hin leske pre dzeka.

¹⁴ Savore keren bi o dudrišagos the bi o vesekedišagos,

¹⁵ hoj te aven bi e chiba, žuže čhave le Devleskere maškar kada falošno the previsardo pokoleňje, hoj te švicinen maškar lende sar o čerčeňa pro ňebos.

¹⁶ Chuden tumen zorales le dživipnaskere lavestar, hoj mange oda te el andro Džives le Kristoskero pro lašariben, hoj na denašavas aňi e buči na keravas hijaba.

¹⁷ No choc te ulaħas miro dživipen avričhordo sar obeta pre sentňi služba tumare pačabnaskeri, radisaľuvav jekhetane tumenca savorenca.

¹⁸ Avke the tumen radisaľon jekhetane manca.

O Timoteus the o Epafroditos

¹⁹ Ale mukav man andro Ježiš Kristus pre oda, hoj ke tumende sig bičhavava le Timoteus a sar man dodžanava, sar tumenge hin, radisaľuvava.

²⁰ Bo nane man ňiko ajso sar ov, ko avke pal tumende gondolinel a čačes pes pal tumende starinel.

²¹ Bo savore roden peskero a na le Ježišoskero Kristoskero.

²² Ale pal o Timoteus džanen, sar pes presikada, hoj sar o čhavo le dadeha jekhetane manca služinelas andro evaňjelium.

²³ Pačav, hoj les bičhavava takoj, soča man dodžanava, so manca ela.

²⁴ Ale pačav andro Raj, hoj the me korkoro sig avava.

²⁵ Dičholas pes mange avke, hoj kampil ke tumende te bičhavel pale le Epafroditos, mire phrales – savo manca jekhetane kerel e buči a jekhetane pes manca the marel – saves tumen bičhadan, hoj pes te starinel pal mande.

²⁶ Igen tumen kamelas te dikhel a na sas leske mištes olestar, hoj tumen šundān, hoj nasvalīla.

²⁷ Bo ov čačes pro meriben nasvalīla, ale o Del sas ke leste lačhejleskero, a na ča ke leste, ale the ke mande, hoj man te na el mek bareder pharipen.

²⁸ Vašoda les so neksigeder bičhadom, hoj pale te radisaĽon, sar les dikhena, a man hoj te el frimeder pharipen.

²⁹ Avke les prilen savore radišagoha andro Raj. Kajse manušen den pačiv,

³⁰ bo vaš e buči le Kristoskeri sas imar dži paš o meriben. A na darandīla te del the peskero dživipen, hoj te kerel prekal mande oda, so tumen našti kerđan.

3

O spravdlišagos prekal o pačaben

¹ No akana mek phenav, phralale mire, radisaĽon andro Raj. Nane mange phares tumenge pale oda te pisinel a tumenge oda hin pro lačo.

² Dikhen pro rikone, dikhen pro nalače manuša, dikhen pre ola, save čhingeren o felos.

³ Bo amen sam čačes o občhinde (obrezimen), amen, save le Duchoha lašaras le Devles a pes bararas andro Kristus a na mukas pes pre amaro felos,

⁴ choc me man šaj mukĽomas the pre miro felos. Te peske vareko aver gondolinel, hoj pes šaj mukel pro felos, me mek buter:

⁵ Somas občhindo pro ohtoto džives, andral o Izraeliko rodos, andral o kmeňos Benjamin, Hebrejis le Hebrejendar a pal o zakonos Farizejis;

⁶ bara cholaha andro jilo igen džavas pre khangeri; a dolikeravas sa, so kamel o zakonos.

⁷ Ale oda, so mange sas pre chasna, akana prekal ma hin sar nič vaš o Kristus.

⁸ Ale čačes dikhav savoro sar našadipen, bo vzacneder mange hin, hoj te prindžarav le Ježiš Kristus, mire Rajes. Vaš leste oda savoro odčhidom a hin mange sar o šmeci, hoj te dochudav le Kristus

⁹ a te avav arakhlo andre leste sar ajso manuš, savo nane čačipnaskero korkoro pestar prekal o skutki le zakonostar. Hoj te avav čačipnaskero prekal o pačaben andro Kristus: Čačipnaskero le Devlestar prekal o pačaben;

¹⁰ hoj te prindžarav les the e zor, so les uštada andral o meriben; hoj te lidžav leskere dukha a te avel ajso sar ov andre leskero meriben,

¹¹ hoj varesar te dodžav ke oda, hoj uščava andral o meriben.

Te džal pal e ņeboskeri odmena

¹² Na hoj imar te dogelomas abo imar te ulomas dokonalo, ale denašav, hoj te dochudav oda, prekal soste man o Ježiš Kristus imar dochudla.

¹³ Phralale, me mange na gondolinav pal mande, hoj imar oda dochudĽom, ale kada jekh kerav: Bisterav pre oda, so hin pal ma, a kerav sa, hoj te dochudav oda, so hin anglal ma.

¹⁴ Denašav andro cieĽos, hoj te ņerinav (zviťazinav) e odmena, o ņeboskero dživipen, andre savo man o Del vičinda andro Ježiš Kristus.

¹⁵ Avke te gondolinas amen savore, save sam dospele andro pačaben. A te pal varesoste avres gondolinen, the oda tumenge mek o Del sikavela.

¹⁶ Ča dživas dureder andre oda, so imar priiĽam.

¹⁷ Phralale mire, keren avke sar me. A dikhen mištes pre ola džene, save dživen avke, sar tumenge amen sikadam.

¹⁸ Bo but džene, save avke dživen a pal save tumenge imar buterval phenavas a the akana roviĽnaha phenav, dživen sar ņeprijaťela le Kristoskere kerestoske.

¹⁹ Lengero agor hin o meriben, lengero del hin lengero per, lengeri slava hin e ladž a gondolinen ča pre oda, so hin pre kađi phuv.

²⁰ Ale amaro kher hin andro ņebos a odarik užaras the le Spasiteľis, le Rajes le Ježiš Kristus.

²¹ Ov peskere zoraha, savaha šaj thovel sa tel peskere pindre, čerinela amare slabe the pokorne řela pre ajse slavne řela, sar hin leskero.

4

¹ Avke, mire lače phralale, saven kamav a save mange chibalinen, tumen san miro radišagos the miro lašariben! Vašoda, kamade phralale, ačhen zoraha andro Raj!

O Pavol zoralarel le pačabnaskeren

² Mangav tut, Evodia, a mangav the tut, Syntycha: Mi el tumen jekh gondolišagos andro Raj!

³ Mangav the tut, miro čačo phrala, Sizigos, savo pačivalones manca keres e buči: Pomožin ole pheňenge, se the on manca phares kenas buči vaš o evaňjelium jekhetane le Klementoha the mek avrenca, savengere nava hine andro dživipnaskero zvitkos.

⁴ Radisalon andro Raj furt a pale phenav: Radisalon!

⁵ Tumaro lačhipen mi prindžaren savore manuša. O Raj hino pašes!

⁶ Pal nisoste tumen ma starinen, ale andre savoreste, andro modlitbi the andro mangipena phenen le Devleske palikeribnaha, so tumenge kempel.

⁷ A o smirom le Devleskero, so hin upral dojekh godi, chraňinela tumare jile le tumare gondolišagi andro Ježiš Kristus.

⁸ No akana pro ostatkos, phralale, phenav: Gondolinen pre oda, so hin čačo, pačivalo, čačipnaskero the žužo, so anel o lačo hiros, so hin igen lačo vaj pro lašariben a hin le Devleske pre dzeka.

⁹ Keren oda, so sikľilan, so priiľan, šundān a dikľlan pre ma. A o Del, savo del o smirom, ela tumenca.

O palikeriben vaš o dari

¹⁰ Igen radisaľlom andro Raj, hoj tumen pale chudľan te starinel pal ma. Džanav, hoj tumen na preačhilan pal ma te starinel, ča na sas tumen sar mange oda te sikavel.

¹¹ Na vakerav kada vašoda, hoj mange vareso chibalinel, bo me sikľilom te el spokojno oleha, so man hin.

¹² Džanav te dživel, sar man hin frima the akor, sar man hin but. Andre savoreste the andre savore veci som avrisikado: Džanav te el spokojno, sar som čalo vaj sar som bokhalo, the sar man hin but the akor, sar som andro čoripen.

¹³ Savoro birinav andro Kristus, bo ov man del zor.

¹⁴ Ale mištes kerđan, hoj mange pomožindān andre miro pharipen.

¹⁵ The tumen, o Filipana, džanen, hoj kanastar chudľom te vakerel o evaňjelium, sar odgelom andral e Macedonija, aňi jekh zboros mange na pomožinelas andre oda, so mange kempelas, ča tumen korkore.

¹⁶ Bo the akor, sar somas andre Tesalonika, bičhadān mange buterval oda, so mange kempelas.

¹⁷ Na džal mange pal oda, hoj te chudav tumare dari, ale džal mange pal oda, hoj tumen oleha te el chasna.

¹⁸ Chudľom savoro, hin man mek buter, sar mange kempel; hin man savoro pherdo olestar, so bičhadān mange le Epafroditoha. Oda hin sar e šukar voňavo saga, sar e kamibnaskeri obeta igen šukar le Devleske.

¹⁹ A miro Del tumen dela savoro, so tumenge kempel peskere barvalipnastar andre slava andro Ježiš Kristus.

²⁰ Le Devleske, amare Dadeske, mi džal e slava pro furt. Amen.

O pozdravi

²¹ Pozdravinen savore sentnen andro Ježiš Kristus. The o phrala, save hine manca, tumen pozdravinen.

²² Pozdravinen tumen savore sentna a nekbuter ola, save služinen andre le Cisariskero palacis.

²³ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca.

Amen.

Le Pavloškero Lil Le KOLOŠANENGE

O pozdravos

¹ Me o Pavol, le Devleskera volatar o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, the o phral o Timoteus,

² pisinas le sentnenge the le pačivale phralenge andro Ježiš Kristus, save hine andro foros Kolossi: O lačhipen (milost) the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar.

Le Pavloskero mangipen the palikeriben

³ Sar pes modlinas, furt palikeras vaš tumenge le Devleske, savo hino Dad amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero.

⁴ Šundam pal tumaro pačaben andro Ježiš Kristus the pal o kamiben, so tumen hin ke savore sentne,

⁵ bo džanen o užaripen (nađe), so hin odthodo prekal tumende andro ņebos. Šundan pal oda mek sigeder andre oda lav, so hin čačipen, andro evaňjelium,

⁶ so avla ke tumende. Pal calo svetos oda evaňjelium anel ovocje a rozbarol avke sar the maškar tumende, ole dživesestar, kanastar šundan a prindžardan le Devleskero lačhipen (milost) avke, sar oda čačes hin.

⁷ Avke sar oda siklilan le Epafrasistar, saves amen kamas, savo služinel jekhetane amenca a hino pačivalo služobňikos le Kristoskero prekal tumende.

⁸ Ov amenge vakereleas the pal tumaro kamiben andro Duchos.

Ko hin o Kristus a so kerel

⁹ Vašoda the amen ole dživesestar, sar oda šundam, pes na preačas vaš tumenge te modlinel. Mangas le Devles, hoj tumen te pherarel le prindžaripnaha pal peskeri voľa, hoj te el tumen savoro gođaveripen the savori duchovno gođi.

¹⁰ Mangas, hoj te phiren avke, sar tumendar oda o Raj kamel, a hoj leske te aven andre savoreste pre dzeka, a te anen o ovocje andre savore lače veci, so kerena, a hoj furt buter the buter te prindžaren le Devles.

¹¹ A mek mangas, hoj tumen te del savori zor peskera slavakera zoratar, hoj te birinen te zlidžal a te likerel avri, a hoj le radišagoha

¹² te palikeren le Dadeske, bo kerda, hoj amen šaj chudas o kotor olestar, so pes pririchtinel prekal o sentne andro krališagos le svetloskero.

¹³ Ov amen cirdňa avri andral e zor le kalipnaskeri a prethoda andro krališagos le Časkero, saves Ov kamel,

¹⁴ savo amen cinda avri, hoj te en amare bini odmukle.

¹⁵ O Kristus hino obrazis le Devleskero, saves našti te dikhel. Ov hino ešebno čavo, savo hino upral savoreste the anglal savoreste, so hin stvorimen.

¹⁶ Bo prekal o Kristus hin stvorimen savoro, so hin andro ņebos a so hin pre phuv – oda, so dičhol a oda so na dičhol, či o troni, vaj o raja, či o krala, vaj o autoriti. Sa hin stvorimen lestar a prekal leste.

¹⁷ O Ježiš hin anglal savoreste a savore veci andre leste pes likerem jekhetane.

¹⁸ Ov hino o šero le feloske, la khangerake, o ešebno, savo uštila andral o meriben, hoj te avel andre savoreste ešebno.

¹⁹ Bo le Devleske sas pre dzeka, hoj te dživel savoreha andre peskero Čavo

²⁰ a prekal leste te lačhavel savoreha, so hin pro ņebos the pre phuv, sar lenge anda o smirom prekal leskero rat, so čulila avri pro kerestos.

²¹ Tumen sanas varekana cudze a dur le Devlestar a sanas ņeprijateľa le Devleskere ole nalače vecenca, so kerenas the gondolinenas.

²² No akana tumenca pale lačhila, sar leskero Čavo muľa andro manuškero felos vašoda, hoj tumen te ačhavel anglal peste sentnen, žužen the bi o binos.

²³ Oda ča akor, te likerena avri, te ačhena zoraha andro pačaben a te tumen na visarena het le užaripnastar (nađeatar), pal soste šundan andro evaňjelium, so pes vakerele savorengel tel o ņebos. Me, o Pavol, ačhilom služobňikos ole evaňjelioske.

Le Pavloskeri služba prekal e khangeri

²⁴ Akana radisaľuvav, hoj šaj cerpinav vaš tumenge a šaj lidžav the me pre miro felos vareso olestar, so o Kristus cerpinda vaš leskero felos, so hin e khangeri.

²⁵ Me ačhiłom o služobňikos la khangerakero, avke sar oda o Del kamelas. A diňa man andre kadi buči prekal tumaro lačo, hoj te vakerav calo lav le Devleskero,

²⁶ o garuđipen, so sas but berša garudo angle savore manuša, ale akana sas sikado leskere sentenge.

²⁷ Lenge o Del kamla te del te džanel, savo hin barvalo the slavno oda garuđipen, so les hin prekal o Nažidi. Oda garuđipen hin o Kristus andre tumende – prekal leste chudena kotor le Devleskera slavatar.

²⁸ Pal leste vakeras avri a cale godaveripnaha dojekheske dovakeras a sikavas vašoda, hoj les te ačhavas anglo Del dokonales andro Kristus.

²⁹ Vašoda man marav a kerav sa leskera zoraha, so zorales kerel andre ma.

2

¹ Bo kamav, hoj te džanen, sar kade kerav phares buči vaš tumenge the vaš ola, save hine andre Laodikea, the vaš savorenge, save mek man šoha (ňikda) na dikhle,

² hoj te aven podhazdle lengere jile a te aven jekh andro kamiben the barvale andre oda, hoj achaluven savoreske a prekal oda te prindžaren le Devleskero garuđipen, so hin o Kristus.

³ Bo andre leste hin garudo savoro godaveripen the o prindžaripen, so hin baro barvalipen.

⁴ Ale kada phenav vašoda, hoj tumen ňiko te na odcirdel le falošne vakeribnaha.

⁵ Bo choc na som tumenca andro felos, som tumenca andro duchos a radisafuvav, sar dikhav tumaro zoralo pačaben andro Kristus a hoj ačhen jekhetane.

Pherdo dživipen andro Kristus

⁶ Sar priılan le Ježiš Kristus, le Rajes, avke the dživen jekhetane leha.

⁷ Aven zakoreňimen the ačhade pre leste, zoralarde andro pačaben, avke sar sanas sikade; aven pherarde le palikeribnaha.

⁸ Dikhen mištes pre oda, so sikavel o Kristus, hoj tumen vareko te na odcirdel varesava falošne filozofijaha, so hin pre ňisoste a le manušengere tradicijendar the le svetoskere sikavibnastar, a na le Kristostar.

⁹ Bo andro Kristus dživel o Del savoreha andro manušeskero felos

¹⁰ a the tumen hin pherdo dživipen andro Kristus, savo hino upral savore rajipena the zora.

¹¹ Tumen san andre leste občhinde (obrezimen), na le manušeskere vastenca, ale o Kristus tumen občhinda (obrezinda) akor, sar tumendar iła o binošno dživipen,

¹² sar sanas leha parunde andro bolipen a leha jekhetane the ušřilan andral o meriben prekal o pačaben andre zor le Devleskeri, savo les ušřada andral o meriben.

¹³ Tumen, save sanas mule andre tumare bini the andre oda, hoj tumare řela na sas občhinde, o Del jekhetane leha obdžidarda. Sar amenge odmukla savore bini,

¹⁴ o Del khosla avri oda dľžno lil leskere zakonenca, so vakerelas pre amende. Khosla avri oda lil oleha, hoj les primarda pro kerestos.

¹⁵ Ila e zor le duchovne rajendar the autoritendar a anda len avri anglal sakoneste pre ladž, akor sar pro kerestos upral lende řerinda (zvřfazinda).

¹⁶ ňiko tumen te na sudzinel vaš oda, so chan a pijen, vaš varesavo inepos, abo vaš o Inepos le neve čhoneskero the vaš o Šabbat.

¹⁷ Kada hin ča o čiños olestar, so avela, ale imar avla a oda hin o Kristus.

¹⁸ Ma domuken, hoj kajse manuša, save pestar keren kamukeri pokorne a lařaren le aňjelen, tumenge te len het tumari odmena vaš o řerindipen (vřfaztvo). On pes ča furt lidžan upre oleha, so dikhle, a lařaren pes barikanes andre peskero manušeskero gondoliřagos.

¹⁹ Kajse manuša pes na likerem le řerestar, so hin o Kristus. O řero likerel calo felos jekhetane prephandlo le šlachenca te le klubenca, hoj te barol avke, sar oda o Del kamel.

Nevo dživipen andro Kristus

²⁰ Te imar muľan le Kristoha kale svetoske, soske tumen den te phandel kajse zakonenca sar ola manuša andro svetos?

²¹ “Ma chude tut olestar! Ma koštoľin! Aňi ma le andro vasta!”

²² Oda hin ča le manušeskere prikazařja the sikavibena pal o veci, so pes chal a pijel – hine ča jekhvar pre chasna a palis nane.

²³ No kala prikazařja dičhon avri sar godaver, bo ola manuša korkore pestar keren pobožne the pokorne oleha, hoj peskere řela den te cerpinel. Ale oda na pomožinel le manušeske, hoj te preačhel te kerel oda, so kamel o felos.

3

¹ Avke, te imar ušřilan le Kristoha andral o meriben, roden oda, so hin upre, kaj bešel o Kristus pal e ęaęi (pravo) sera le Devleskeri.

² Gondolinen pre oda, so hin upre, a na pre oda, so hin pre phuv.

³ Bo imar muřan a tumaro dživipen hin garudo le Kristoha andro Del.

⁴ A sar pes sikavela o Kristus, savo hin tumaro dživipen, akor the tumen pes leha sikavena andre slava.

O purano the o nevo dživipen

⁵ Murdaren andre tumende o feloskere řadosci: O lubipen, o nalaęhipen, o nažuřipen, e nalaęi řadosca the oda, hoj te aven izdrade pal o love, so hin e modloslužba.

⁶ Angle kala veci avel e choři le Devleskeri [pre ola, save na kamen te řunel.]

⁷ The tumen varekana avke andre kada phirenas a dživenas.

⁸ Ale akana řhiven tumendar oda savoro het: E choři, oda, hoj chuęena avri chořaha, o nalaęhipen, o nalaęe lava pal aver dęene the o dęungale lava andral o muj.

⁹ Ma klaminen jekh avreske, bo imar řhidan tele le purane manuřes leskere skutkenca

¹⁰ a urđan pre tumende le neve manuřes, saves o Del furt kerel neverder pal peskero obrazis, hoj furt feder te prindęarel Oles, ko les kerđa.

¹¹ Vařoda imar nane aņi Grekos aņi řidos, abo obęhindo (obrezimen) vaj naobęhindo, aņi cudzincos vaj barbaris*, abo otrokos vaj slobodno, ale o Kristus hin savoro a andre savorende.

¹² Vařoda, hoj o Del tumen kidņa avri a kerđa sentnen, a vařoda, hoj tumen igen kamel, uren tumen andro laęhejileskeriben, laęhipen the pokora a aven kovle andro jile a řikeren avri.

¹³ řlidęan jekh avres a odmuken tumenge, te hin varekas vareso pre varekaste. Avke, sar tumenge o Kristus odmukřa, odmuken jekh avreske.

¹⁴ Ale upral savoreste uren tumen andro kamiben, bo o kamiben tumen sphandel ęaęes jekhetane.

¹⁵ O smirom le Kristoskero mi řidęal tumare jile, se sanas vięimen andre jekh felos, hoj te dživnen andro smirom. A aven pherarde le palikeribnaha.

¹⁶ O lav le Kristoskero mi el barvales andre tumende. Bare gođaveripnaha sikaven a dovakeren jekh avres. Gilaven le Devleske a palikeren leske le řalmenca, le chvalenca the le duhovne gilenca andral o jile.

¹⁷ A savoro, so keren, abo vakeren, keren andro nav le Rajeskero le Jeřiřoskero a prekal leste palikeren le Devleske amare Dadeske.

Sar te dživni o nevo dživipen

¹⁸ Dęuvřale, podden tumen tumare romenge, avke sar oda kempel te kerel andro Raj.

¹⁹ Muřšale, kamen tumare romņijen, ma vakeren zoraes pre lende a ma řulaven lenca sar la metlaha.

²⁰ Čhavorale, řunen le dajen the le daden andre savoreste, bo ada hin le Rajeske pre dzeka.

²¹ Dadale, ma aven igen zorale pre tumare řhave, hoj te na pes phanden andre peste.

²² Tumen, o sluhř, řunen tumare rajen andre savoreste a ma služinen paęivales ęa anglal lengere jakha sar ola, save kamen te avel pre dzeka le manuřenge, ale služinen řuže jilestar a daratar le Devlestar.

²³ Savoro, so keren, keren andral o jilo sar le Rajeske, a na sar le manuřenge.

²⁴ Se dęanen, hoj le Rajestar chudena o dedictvos sar o poęniřiben, bo le Rajeske le Kristoske služinen.

²⁵ Oleske, ko kerel o nalaęhipen, ela poęimen vař oda nalaęhipen, so kerđa. Bo o Del peske na kidel avri řisave manuřes, sar sudzinel.

4

¹ Tumen, o raja, den le sluhenge oda, so hin ęaęipnaskero a so peske zasogařinen (zaslužinen). Se dęanen, hoj the tumen hin Raj andro řebos.

Te modřinen pes

² Aęhen andro modřitbi, aven upre a ma soven, ale furt palikeren le Devleske.

³ Modřinen tumen the vař amenge, hoj amenge o Del te phundravel o vudar prekal o lav, hoj te vakeras le Kristoskero garuđipen, vař savo som akana andre bertena.

⁴ Modřinen tumen, hoj te sikavav oda řužes, avke sar kempel.

* 3:11 O Skytos

⁵ Dživen godaha anglo napačabnaskere manuša a cinen tumenge avri o časos.

⁶ Vakeren šukares andro kamiben a džanen, sar kampil sakoneske te odphenel. Tumaro vakeriben mi el lačo sar o chaben le loneha.

O posledna lava

⁷ Miro lačo phral the pačivalo služobňikos, savo amenca jekhetane služinel le Rajeske, o Tichikus, tumenge dela te džanel sa, so hin manca.

⁸ Me les bičađom ke tumende vašoda, hoj pes te dodžanen, sar hin amenge a so keras, hoj tumenge te anel o radišađos andro jile.

⁹ Džal leha o Onezimus, o pačivalo the lačo phral, saves igen kamas a hino jekh tumendar. On tumenge dena te džanel sa, so pes kade kerel.

¹⁰ Pozdravinel tumen o Aristarchos, savo hino manca jekhetane andre bertena, the o Marek, le Barnabašiskero stričnophral. (Pal leste tumenge imar pisindom, hoj te prilen les, te avela ke tumende.)

¹¹ Pozdravinel tumen the o Jesus, saves vičinen Justus. Le Židendar ča on korkore keren manca jekhetane buči prekal o krališađos le Devleskero a but mange pomožinde.

¹² Pozdravinel tumen o Epafras, savo hino tumendar, o sluhas le Ježišoskero Kristoskero, savo pes furt vaš tumenge marel andre peskere modlitbi, hoj te ačhen zoraha andro pačaben, te aven dokonale a andre savoreste te keren le Devleskeri voľa.

¹³ Šaj phenav pal leste, hoj kerel bari buči vaš tumenge the vaš ola, save hine andre Laodikea the andro Hierapolis.

¹⁴ Pozdravinel tumen o Lukaš, o doktoris, saves rado dikhas, the o Demas.

¹⁵ Pozdravinen le phralen andre Laodikea the andre Nymfa the o zboros, so hin andre leskero kher.

¹⁶ A sar ela o lil pregenđo ke tumende, den, hoj les te pregenen the andro zboros andre Laodikea. A tumen pregenen o lil andral e Laodikea.

¹⁷ A phenen le Archipaske: Merkin, hoj te dokeres odi buči, so priiľal le Rajestar.

¹⁸ Me, o Pavol, mire vasteha kada pisinav a pozdravinav tumen. Ma bisteren pre mire lanci! O lačhipen (milost) le Devleskero mi el tumenca savorenca!

Amen.

Le Pavloskero Ešebno Lil Le TESALONIČANENGE

Ašarel lengero pačaben

¹ O Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinan le manuŝenge andro foros Tesalonika, la khangerake, so hiñi andro Del amaro Dad the andro Raj Ježiš Kristus: O lačhipen (milost) the o smirom tumenge!

² Amen palikeras le Devleske vaš tumenge savorenge furt, sar tumen leperas andre amare modlitbi.

³ Na preačas te leperel anglo Del amaro Dad tumari buči, so keren le pačabnastar, tumari služba andro kamiben the oda, savo zoralo hin tumaro užaripen (nadej) andre amaro Raj Ježiš Kristus.

⁴ Amen džanas, phralale, hoj o Del tumen kamel a kidña peske tumen avri.

⁵ Bo amen anenas tumenge o evaňjelium na ča le lavenca, ale la zoraha the le Sentne Duchoha the andre bari istota. Se džanen, save samas maškar tumende prekal tumaro lačhipen.

⁶ A tumen kerdan avke, sar dikhlan amen te kerel, a the avke, sar o Raj kerelas. Priiľan o lav andro but cerpišagi radišagoha le Sentne Duchostar.

⁷ Vašoda san priklados savorenge, save pačan andre Macedonija the andre Achaja.

⁸ Bo tumendar geľa o lav le Rajeskero na ča andre Macedonija the andre Achaja – pre dojekh than pes rozľigenda tumaro pačaben andro Del. Vašoda amenge imar na kempel buter nič te vakerel,

⁹ bo on korkore vakeren pal oda, sar amen priiľan a sar tumen visardan le modlendar ko Del, hoj te služinen le džide the čače Devleske.

¹⁰ Vašoda akana užaren leskere Čhas le Ježiš, saves o Del uštađa andral o meriben a savo amen zachraňinel andral odi choli, so avela.

2

Pal e buči andre Tesalonika

¹ Tumen korkore džanen, phralale, hoj amen na avľam ke tumende hijaba.

² Se džanen, hoj angloda but precerpindam andro Filipi a hoj amen ande avri pre ladž. Ale the avke arakhľam e zor andro Del te vakerel tumenge o evaňjelium le Devleskero bi e dar; choc but manuša džanas pre amende.

³ Bo oda, so amen tumenge vakerahas, na sas, hoj varekaha te thovas avri, a na sas aňi le klamišagoha, aňi le nažuže jilenca,

⁴ ale vašoda, hoj amen o Del dikhľa sar hodnen, diňa amenge o evaňjelium a avke les vakeras – na avke, hoj te avas pre dzeka le manuŝenge, ale le Devleske, savo probalinel (skušinel) amare jile.

⁵ Se tumen džanen, hoj šoha (ňikda) tumenge na vakerahas gule lava, aňi na samas izdrade pal tumare love andre amare jile – o Del hino amaro švedkos.

⁶ Aňi na rodahas e slava le manušendar – aňi tumendar, aňi ñikastar avrestar.

⁷ Bo sar o apoštola le Kristoskere šaj tumendar užardamas, hoj pes pal amende te starinen. No amen avke na kerdam, ale samas ke tumende kamibnaskere sar e daj, savi pes starinel pal peskere čhave.

⁸ Avke tumen kamahas, hoj anahas tumenge na ča o evaňjelium, ale dahas the peskere dživipena, bo igen peske tumen zakamľam.

⁹ Se leperen peske, phralale, pre amari phari buči. Rat-džives kerahas, hoj te na avas tumenge pre meň, medik tumenge vakerahas o evaňjelium le Devleskero.

¹⁰ Tumen the o Del san o švedki, sar pes ľikerahas sentne, čačipnaskere the žuže ke tumende, save pačan.

¹¹ Tumen džanen mištes, hoj dojekheha tumendar kerahas avke, sar o dad kerel peskere čhaha:

¹² Zoralarahas tumen a priphenahas a dovakerahas tumenge, hoj te dživen lačo dživipen, so hin pre dzeka le Devleske, savo tumen vičinel andre peskero krališagos the slava.

¹³ Vašoda na preačas te palikerel le Devleske, hoj na priiľan sar o lav le manušeskero, oda lav, so šundán amendar, ale sar le Devleskero lav. Bo ajsa čačas hin oda lav, so kerel andre tumende, save pačan.

¹⁴ Se tumen, phralale, ačhiľan ajse sar le Devleskere zbori andro Ježiš Kristus andre Judsko. Bo avke, sar on cerpinenas le Židendar, the tumen cerpinenas le manušendar tumare narodendar.

¹⁵ Ola Židi murdarde amare Rajes le Ježiš the peskere proroken a džanas the pre amende. On nane le Devleske pre dzeka a hine neprijatela savore manušenge.

¹⁶ Na domuken amenge te vakerel le Nažidenge, hoj te aven zachraňimen, a oleha mek furt buter dothoven ke peskere bini. Ale e choľi le Devleskeri imar avla pre lende.

Kamel te avel pale ke lende

¹⁷ Phralale, choc amen geľam het tumendar pro sikra, na geľam het le jileha. Igen tumen kamahas te dikhel a kerahas sa prekal oda, hoj tumen te dikhas.

¹⁸ A kamahas te avel ke tumende – me, o Pavol, buterval kamavas – ale o satan amenge na domukľa.

¹⁹ Bo ko hin amaro uźaripen (nadej), amaro radišagos, vaj amari baripnaskeri koruna? Či na san oda tumen angle amaro Raj Ježiš Kristus, sar avela?

²⁰ Tumen san amari slava the radišagos!

3

¹ Vašoda, hoj imar buter našti likerahas avri, phendám peske, hoj ačhaha andro Ateni korkore,

² sar bičhadám le Timoteus, amare phrales the le Devleskere služobňikos, savo amenca kerel jekhetane e buči prekal o evaňjelium le Kristoskero, hoj tumen te zoraľarel a hoj te pomožinel tumare pačabnaske,

³ hoj ňiko te na omukel o pačaben andre kala pharipena. Se tumen korkore džanen, hoj hin e voľa le Devleskeri prekal amende, hoj te cerpinas.

⁴ The sar samas ke tumende, phenahas tumenge imar anglal, hoj cerpinaha. A džanen, hoj avke pes the ačhila.

⁵ Vašoda, sar me imar buter našti likerdom avri, bičhadom les, hoj man te dodžanav pal tumaro pačaben, či tumen na pokušinelas o beng a amari buči palis na ulahas pre ňisoste.

⁶ Ale akana, sar avľa o Timoteus tumendar ke amende, anda amenge o lačo hiros pal tumaro pačaben the kamiben. Phenda amenge, hoj pre amende furt gondolinen andro lačhipen a igen amen kamen te dikhel – avke sar the amen tumen.

⁷ Vašoda, phralale, radisaľilam tumare pačabnaske, choc amen hin bare pharipena the cerpišagi.

⁸ Akana obdžidilam, bo džanas, hoj tumen ačhen zoraha andro Raj.

⁹ Se soha šaj palikeras le Devleske vaš tumenge, vaš oda savoro radišagos, so amen tumendar hin angle amaro Del?

¹⁰ Rat-džives pes igen mangas, hoj tumen te dikhas a te dokeras oda, so mek kempel tumare pačabnaske.

¹¹ Ale ov korkoro, o Del amaro Dad the amaro Raj o Ježiš Kristus, mi lidžal amaro drom ke tumende.

¹² A mi kerel o Raj, hoj tumaro kamiben maškar tumende the ke savorende te el furt buter the barvaleder, sar the amaro kamiben ke tumende.

¹³ Mi zoraľarel tumen andro jile, hoj te aven sentna the bi o binos anglo Del amaro Dad, sar avela amaro Raj o Ježiš savore peskere sentnenca. Amen.

4

O dživipen, so hin le Devleske pre dzeka

¹ No akana, phralale, mangas tumen a dovakeras tumenge andre amaro Raj Ježiš, hoj furt buter te baron andre oda, so amendar priľan. Bo amen tumen sikadam, sar kempel te dživel a te el pre dzeka le Devleske a avke imar the dživen.

² Se džanen, save prikazaňja tumen diňam amare Rajestar le Ježišostar.

³ Bo kada hin, so o Del kamel, hoj te dživen sentnes a te zľikeren tumen le lubipnastar.

⁴ Dojekh tumendar mi džanel sar te dživel peskera romňaha andro sentňipen the andre pačiv

⁵ a na andre džungali žadosca, sar oda keren o pohana, save na prinđžaren le Devles.

⁶ ňiko te na thovel avri peskere phraleha avke, hoj kerela vareso leskera romňaha. Bo amaro Raj marelá sakones, ko oda kerel, sar tumenge imar sigeder zoraha priphendam the dovakerdam.

⁷ Bo na vičinda amen o Del pre oda, hoj te dživas andro našužipen, ale andro sentñipen.

⁸ Ko kada na prilel, na prilel le Devles. Bo oda nane le manušestar, ale le Devlestar, savo tumen del peskere Sentne Duchos.

⁹ Pal o kamiben maškar o phrala tumenge na kampil te pisinel, bo tumen san korkore avrisikade le Devlestar, hoj jekh avres te kamen.

¹⁰ Bo imar sikaven oda kamiben savore phralenge andre cali Macedonija. Ale mangas tumenge, hoj oda te keren mek buter.

¹¹ Keren sa prekal oda, hoj te dživen andro smirom a sako mi starinel pes pal peskero a mi kerel peskere vastenca e buči, avke sar tumenge oda phendam.

¹² Bo oleha tumen likerena šukares anglal ola, save na pačan, a na avena ñikaskes pre meñ.

Sar o Raj avela tele

¹³ Amen kamas, phralale, hoj te džanen, so ela ole manušenca, save imar mule. Bo na kamas, hoj tumen te trapinen avke sar okla džene, saven nane užaripen (nadej).

¹⁴ Bo te amen pačas, hoj o Ježiš muľa a ušřila andral o meriben, ta akor pačas the oda, hoj o Del anela pale le Ježišoha olen, save mule pačabnaha andre leste.

¹⁵ Kada, so tumenge amen phenas, hin o lava le Rajeskere: Amen, save mek dživaha, sar avela o Raj, na predenašaha olen, save imar mule.

¹⁶ Bo sar šundola o zoralo rozkaxis, le archañjeloskero hangos the le Devleskeri truba, korkoro o Raj avela tele andral o ñebos a ola, save mule andro Kristus, ušřena ešebne.

¹⁷ A palis amen, save avaha mek džide, avaha jekhvarestes cirdle upre jekhetane lenca andro chmari, kaj pes arakhaha le Rajeha. A avke avaha le Rajeha pro furt.

¹⁸ Vašoda tumen zoralaren jekh avren kale lavenca.

5

¹ Phralale, pal o časi, kana oda avela, na kampil tumenge te pisinel,

² bo korkore mištes džanen, hoj o Džives le Rajeskero avela avke sar o živañis prekal e rat.

³ Bo sar vakerena: "Smirom hin a na mušinas pes te daral," akor e bari bibach, avela jekhvarestes pre lende, sar o dukha pre khabñi džuvři – na denašena a ena žüčimen.

⁴ Ale tumen, phralale, na san andro kalipen, hoj tumen oda Džives te zachudel sar o živañis.

⁵ Bo tumen savore san o čhave le svetloskere the o čhave le dživeseskere. Amen na sam o čhave le kalipnaskere the la račakere.

⁶ Vašoda, te na sovas avke sar okla džene, ale te avas upre a te avas strižbe.

⁷ Bo ola, ko soven, rači soven a ola, ko mačon, hine rači mate.

⁸ Ale amen, save sam o čhave le dživeseskere, avas strižbe, uras pre peste o pancjeris le pačabnaskero the le kamibnaskero a sar e prilba o užaripen (nadej) pro spaseñje.

⁹ Bo o Del peske amen na kidña avri pre peskeri choři, ale pre oda, hoj te dochudas e spaseñje prekal amaro Raj Ježiš Kristus,

¹⁰ savo muľa vaš amenge, hoj te dživas jekhetane leha – či sam džide abo mule.

¹¹ Vašoda tumen zoralaren a podhazden jekh avres, avke sar oda the keren.

O pozdravi

¹² Mangas tumen, phralale, hoj tumenge te likerem olen, save maškar tumende keren e phari buči, save hine upral tumende andro Raj a sikaven tumen.

¹³ Le kamibnaha likerem len igen bares vaš lengeri buči. Mi el maškar tumende o smirom!

¹⁴ A mangas tumen, phralale: Dovakerem olenge, save na kamen te kerel buči, podhazden olen, save pes pomukle, pomožinen le slabenge a sakoneha likerem avri.

¹⁵ Dikhen, hoj ñiko varekaskes te na visarel pale o nalačo vaš o nalačo, ale furt keren lačo jekh avrestes the savorenge manušenge.

¹⁶ Furt radisalón!

¹⁷ Ma preačhen tumen te modřinel!

¹⁸ Andre savorestes palikerem, bo ada hin le Devleskeri voľa prekal tumende andro Ježiš Kristus.

¹⁹ Ma murdaren andre e jag le Sentne Duchoskeri a na zalikerem les.

²⁰ Ma dikhen tele o prorocřta,

²¹ ale savoro probalinen (skušinen) a o lačo tumenge muken.

²² Nič tumen te na chal le nalačhipnaha.

²³ A o Del korkoro, savo amen del o smirom, mi kerel tumendar sentnen andre savoreste a mi likerel tumen – calo tumaro duchos, duša the felos – bi e mel, medik na avela pale amaro Raj o Ježiš Kristus.

²⁴ Verno hino Oda, ko tumen vičinel: Ov oda the kerela.

²⁵ Phralale, modlinen tumen vaš amenge!

²⁶ Pozdravinen šukares savore phralen jilestar.

²⁷ Mangav tumen anglo Raj: Pregenen oda lil savore sentne phralenge.

²⁸ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca!
Amen.

Le Pavloskero Dujto Lil Le TESALONIČANENGE

O pozdravos

¹ O Pavol, o Silvan the o Timoteus pisinen la khangerake andro foros Tesalonika, la khangerake andro Del amaro Dad the andre amaro Raj Ježiš Kristus:

² O lačhipen (milost) tumenge the o smirom le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar, le Ježišostar Kristostar.

Pal o sudos

³ Phralale, amen mušinas vaš tumenge te palikerel furt le Devleske a hin vaš soske, bo igen barol tumaro pačaben the tumaro kamiben jekh ke avreste.

⁴ Vašoda the amen korkore pes lašaras tumenca andro khangera le Devleskere, bo tumen likerem avri a pačan andre savore tumare pharipena the sar o manuša pre tumende džan.

⁵ Kada savoro sikavel pre le Devleskero čačipnaskero sudos, a vašoda avena hodne te džal andro krališagos le Devleskero, vaš savo the cerpinen.

⁶ Bo o Del hino čačipnaskero: Dela pale o pharipen olenge, save tumenge keren o pharipen,

⁷ ale tumenge, save san andro pharipen, dela smirom le pharipnastar avke, sar the amenge, akor sar pes andral o ņebos sikavela o Raj o Ježiš peskere zorale aŋjelenca.

⁸ Akor marel andro jagale plameňa olen, save na prindžaren le Devles, the olen, save na šunen o evaŋjelium amare Rajeskero le Ježišoskero.

⁹ Lengero trestos hin, hoj ena zničimen pro furt dur le Rajeskere mujestar the leskera slavakera zoratar,

¹⁰ andre oda Džives, sar o Ježiš avela, hoj les te el e slava savore leskere sentne manušendar the e bari pačiv savorendar, save pačandile. Tumen avena maškar lende, bo pačandilan amare svedectvoske.

¹¹ Vašoda pes furt vaš tumenge modlinas, hoj tumendar amaro Del te kerel hodnen te dživel oda dživipen, andre savo tumen vičinďa, a hoj peskera zoraha te dokere savoro lačo, so tumen kamen, a the dojekh pačabnaskeri buči.

¹² Modlinas oda, hoj te el barardo o nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero andre tumende a tumen andre leste prekal o lačhipen (milost), so del o Del the amaro Raj, o Ježiš Kristus.

2

O znaeňja le Rajeskere Dživeseskere

¹ Te vakeras pal oda Džives, sar avela amaro Raj, o Ježiš Kristus, a sar amen lela ke peste, mangas tumen, phralale:

² Ma den tumen te daravel avri ņisave duchoha, aňi laveha, aňi ľileha – so dičhol, hoj hin amendar – so phenen, hoj o Džives le Kristoskero imar avla.

³ Ma den tumen ņisoha a ņikaha te klaminel, bo o Džives le Kristoskero na avela, medik pes na ačhela oda, hoj but manuša oddžana le pačabnastar, a medik pes na sikavela o Manuš le Binoskero, oda, kas o Del zničinel andro peklos.

⁴ Ov džala pre savoreste a hazdela pes upral savoreste, so pes vičinel Del, abo pes lašarel, vašoda peske bešela andro chramos le Devleskero a kerela pestar, hoj ov hin o Del.

⁵ Bisterďan, hoj pal oda imar vakeras, sar somas ke tumende?

⁶ A tumen džanen, so les akana zlikerel, hoj pes te sikavel ča andre oda časos, so hin dino prekal leste.

⁷ A e zor le nalačhipnaskeri imar kerel počoral, bo mek hino zlikerdo, no ča dži akor, medik na ela ilo het oda, ko les akana zlikerel.

⁸ A palis pes oda Manuš le Binoskero sikavela, saves o Raj o Ježiš murdarel le dichoha andral peskero muj a zničinel peskera slavaha, sar avela.

⁹ Oda Manuš le Binoskero avela savora zoraha le satanostar a kerela falošna znaeňja the zazraki,

¹⁰ hoj te cirdel andro nalačhipen olen, save ena zničimen, bo na priile a na kamle o čačipen, hoj te aven spasimen.

¹¹ Vašoda pre lende o Del bičhavel e zor, so len anela andro načačipen avke, hoj te pačan le klamišagoske.

¹² Avke ena odsudzimen savore, save na pačandile le čačipnaske, ale rado kamenas o nalačipen.

Te ačhen zoraes

¹³ Ale amen mušinas furt te palikerel le Devleske vaš tumenge, phralale, kas o Raj kamel. Bo o Del peske tumen avri kidña ešebnovarestar (peršovarestar) pre oda, hoj te aven spasimen andro sentripen le Duchoskero the le pačabnaha andro čačipen.

¹⁴ Akor, sar amendar šundan o evaňjelium, vičinda tumen ke oda, hoj te prilene e slava amare Rajeskeri le Ježišoskeri Kristoskeri.

¹⁵ Vašoda, phralale, ačhen zoraes a likerene oda, so siklišan, či amare lavestara vaj amare lišestara.

¹⁶ A korkoro amaro Raj, o Ježiš Kristus, the o Del, amaro Dad, savo peske amen zakamla a diña amen peskere lačhipnaha (milostaha) o večno radišagos the o lačno užaripen (nadej),

¹⁷ mi zoračarel tumare jile a mi del tumen zor andre dojekh lačno skutkos the lav.

3

Mangipen pal o modlitbi

¹ Dureder, phralale, modlinen tumen vaš amenge, hoj te rozlidžal o lav le Rajeskero a te el avrether barardo avke, sar the ke tumende.

² A modlinen tumen, hoj te avas avricirdle andral e zor le nalače the napačivale manušendar, bo nane sakones pačaben.

³ Ale o Raj hino pačivalo. Ov tumen dela zor a chrañinela le nalačhestar.

⁴ Pačas tumenge andro Raj, hoj imar keren a the kerena, so tumenge amen prikazinas.

⁵ O Raj mi lidžal tumare jile ko kamiben le Devleskero a hoj te likerene avri prekal e zor le Kristoskeri.

Sako te kerel buči

⁶ Prikazinas tumenge, phralale, andro nav amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero, hoj tumen te odcirden dojekhe phralestar, savo dživel leñivones a na dživel pal oda sikaviben, so amendar chudlan.

⁷ Tumen korkore džanen, hoj kempel te kerel avke sar amen, bo amen na dživahas maškar tumende leñivones:

⁸ Na chahas o maro ñikastar hijaba, ale andre buči phares kerahas rat-džives, hoj te na avas ñikaske tumendar pro starišagos.

⁹ Amen kerđam oda, na vašoda, hoj amen na sas pre oda pravos, ale hoj tumenge te avas priklados, hoj te keren avke sar amen.

¹⁰ A sar samas ke tumende, prikazinahas: "Ko na kamel te kerel buči, añi te na chal!"

¹¹ Bo šunas, hoj varesave džene maškar tumende pes namištes likerene – ñič na keren, ča pes thoven andre ola veci, so lenge na kempel.

¹² Ajsenge prikazinas a priphenas prekal amaro Raj Ježiš Kristus, hoj šukares te keren buči, a avke te chan peskero maro.

¹³ Ale tumen, phralale, ma preačhen te kerel o lačhipen

¹⁴ a te vareko na šunel amaro lav andre kada lil, pre oda manuš tumenge den pozoris a ma zdžan tumen leha, hoj pes te ladžal.

¹⁵ Ma len les sar ñeprijateljis, ale dovakerene leske sar phraleske.

O posledno lav

¹⁶ Korkoro o Raj, savestara avel o smirom, tumen mi del o smirom andre dojekh časos the andre savoreste. O Raj mi el tumenca savorenca!

¹⁷ Me, o Pavol, pisinav mire vasteha kada pozdravos. Avke pisinav. Kada hin o znakos* andre savore mire lila.

¹⁸ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca!

Amen.

* 3:17 Abo: O odpisos

Le Pavloskero Ešebno Lil Le TIMOTEOSKE

O pozdravos

¹ Pisinav me, o Pavol o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero. Me som bičhado le Devlestar amare Spasiteľistar the le Ježišostar Kristostar, savo hin amaro užaripen (nadej).

² Pisinav le Timoteoske, mire čače čhaske andro pačaben: Mi del tut o Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj, o smirom, o lačhipen (milost) the o lačhejileskeriben!

Pal o falošno sikaviben

³ Mangav tut, sar tut imar mangavas, sar džavas andre Macedonija, hoj te ačhes andro Efezus a te dovakeres varesave manušenge, hoj te na sikaven falošno sikaviben.

⁴ Phen lenge, hoj pes te na zalen varesave bajkenca the le igen bare rodokmeňenca, bo kajse lava na služinen le Devleskera bučake, savi pes kerel le pačabnaha, ale sigeder anen o vesekedišagi.

⁵ O cieľos ole prikaziskero hin o kamiben, so avel andral o žužo jilo, andral o lačo svedomje the andral o čačo pačaben.

⁶ Kada varesave džene našade a visarde pes ko diline vakeribena.

⁷ On kamen te el o učiteľa le zakonoske, ale aňi na achalon, so vakeren, a aňi oda, pre soste avke ačhen.

⁸ Ale amen džanas, hoj o zakonos hino lačo – te les vareko lel avke, sar kempel.

⁹ A kada džanen, hoj o zakonos nane dino prekal o čaćipnaskere, ale prekal ola, save na dofikeren o zakonos a save pes na podden – hino dino prekal o bijedevleskere the binošna, ola, ko hine nasentne the nažuže, the prekal o vrahi, ola, save murdaren le dajen the le daden.

¹⁰ O zakonos hino the prekal o lubara, the o murša, save soven le muršenca, prekal ola, save cinen the bikenen le manušen, prekal o klamara the ola, save den lav klamišagoha – prekal savore, save na keren pal o sasto sikaviben.

¹¹ Oda sikaviben šaj arakhas andro slavno evaňgelium, so mange diňa te vakerel o požehnano Del.

Palikerel le Devleske

¹² Palikerav le Ježišoske Kristoske, amare Rajeske, savo man diňa zor, bo dikhľa man sar lačhes a ačhađa man andre služba –

¹³ man, savo pre leste varekana namištes vakeravas, džavas pre leste a dukhavavas. Ale o Del sas ke mande lačhejileskero, bo mek na somas andro pačaben a na džanas, so keravas.

¹⁴ Ale o Raj čhorda avri peskero barvalo lačhipen (milost) pre ma a diňa man o pačaben the o kamiben, so hin andro Ježiš Kristus.

¹⁵ Kala lava, so phenav, hin čaćipen a šaj len te prilel a te pačal: O Ježiš Kristus avľa pro svetos te spasinel le binošnen, savendar me som negoreder.

¹⁶ Ale o Del sas ke mande lačhejileskero vašoda, hoj pre ma ešebno (peršo) o Ježiš Kristus sikađa peskero baro avrilikeriben, sar priklados prekal ola, save pačana andre leste, a avke chudena o večno dživipen.

¹⁷ Le večne Kraliske the jekhe Devleske, savo furt dživel a saves našti te dikhel, mi džal e pačiv the e slava pro furt! Amen.

¹⁸ Timoteus, čhavo miro, ada prikazis, so tuke dav, hino zathodo pro prorocke lava, save tuke sas angloda phende. Te keres pal ola lava, mares lenca o lačo mariben

¹⁹ a likerens tuke o pačaben the o lačo svedomje! Varesave džene preačhile te šunel peskero svedomje, a vašoda lengero pačaben rozpeľa.

²⁰ Lendar hin o Hymeneos the o Alexander, saven diňom le satanoske, hoj te odsikľon pes te ruhinel.

2

Pal e modľitba

¹ Mangav tut ešeb (peršo), hoj pes te keren o modľitbi, o mangipena the o modľitbi vaš avreng the o palikeribena vaš savore manuša.

² A modľinen tumen the vaš o kraľa the vaš savore autoriti, hoj te dživas andro smirom cicho dživipen andre savoro sentňipen the pačivaliben,

- ³ bo kada hin lačo the šukar anglo Del amaro Spasitelis,
⁴ savo kamel, hoj savore manuša te aven zachrañimen a te prindžaren o čačipen.
⁵ Bo hin ča jekh Del a hin ča jekh, savo ačhel maškar o Del the maškar o manuša, o manuš Ježiš Kristus,
⁶ savo počinda peskere dživipnaha, hoj te cinel avri savoren, a o Del amenge ada sikada andro spravno časos.
⁷ Vašoda somas me ačhado sar o apoštolos the kazafelis, o učitelis le Nažidenge, hoj lenge te vakerav pal o pačaben the čačipen. Vakerav čačo, na klaminav!
⁸ Vašoda kamav, hoj pes o murša te modlīnen pre dojekh than a te hazden o sentna vasta bi e čholi the vesekeđišagos.
⁹ Avke the o džuvla pes mi uren šukares, avke sar kempel, žužipnaha the zlikeribnaha, jednoduche uchañibnaha, bi o somnakaj, perli abo barikane gada,
¹⁰ ale mi šukałaren pes le lačhe skutkenca, avke sar oda kempel te kerel le džuvlengge, save phenen, hoj lašaren le Devles.
¹¹ E džuvli cichones mi sikłol savora pokoraha.
¹² La džuvlake na domukav te sikavel, añi te lidžal le muršes, ale mi avel čhit.
¹³ Bo o Adam sas stvorimen ešebno a palis e Eva.
¹⁴ Añi o sap na klaminđa le Adam, ale la džuvla; oj kerđa o binos.
¹⁵ Ale e džuvli ela zachrañimen prekal oda, hoj anela pro svetos le čhavoren, te ačhela andro pačaben, kamiben, sentñipen the zlikeriben.

3

Pal ola, save lidžan e khangeri

- ¹ Kala lava hin čačipen: Te vareko kamel te lidžal o zboros, mangel peske lači buči.
² Oda, ko lidžal o zboros, mušinel te dživel avke, hoj te na el pre leste so te phenel, murš jekha džuvlakero, strižbo, godaver the rajikano, savo presikavel e pačiv le hoscenge a džanel te sikavel avren.
³ Ajsa manuš nane pijakos, añi maribnaskero, ale kovlo, a nane ajsa, savo pes na chołarel sig añi na izdral pal o love.
⁴ Ov hin ajsa, savo mištes lidžal peskero kher a sikavel le čhaven, hoj les te šunen a te den pačiv.
⁵ Ale te vareko na džanel te lidžal peskero kher, sar pes palis starinela pal e khangeri le Devleskeri?
⁶ Oda, ko lidžal e khangeri, našti avel terno andro pačaben, hoj te na ačhel barikano a te el odsudzimen avke sar o beng.
⁷ Ale musaj pal leste te džal o lačo hiros the le manušendar, save na pačan, hoj te na perel andre ladž a pelahas le bengeske andre pasca.

Pal o dijakona

- ⁸ Avke the o dijakona mušinen te dživel pačivales a mušinen te dolikerel peskero lav. Našti aven ajse, save pijen but mol, abo hīne izdrade pal o love,
⁹ ale ajse, save o čačipen le pačabnaskero likerem andro žužo svedomje.
¹⁰ No the on mi aven ešeb (peršo) probalimen avri (skušimen avri) a palis, sar pre lende na ela so te phenel, šaj keren e dijakonoskeri buči.
¹¹ Avke the lengere romñija te aven lačhe, na pletkarki, ale strižbe the pačivale andre savoreste.
¹² Le dijakonen mi el ča jekh romñi a mi džanen mištes te lidžal peskere čhaven the peskere khera.
¹³ Bo pal ola, save mištes keren e dijakonoskeri buči, džal o lačo hiros a šaj vakeren bi e dar pal o pačaben andro Ježiš Kristus.

O baro garuđipen

- ¹⁴ Pisinav tuke kada lil, ale pačav, hoj sig ke tu avava.
¹⁵ No, te avlomas nasig, kamav, hoj te džanes, sar pes kempel te likerel andre le Devleskero kher, so hin e khangeri le džide Devleskeri, o slupos the o zoralo zaklados le čačipnaskero.
¹⁶ Savore viznavinen, hoj baro garuđipen hin andre oda, so pačas:
 O Kristus avla andro felos,
 o Duchos sikađa pre leste, hoj hino le Devleske pre dzeka,
 o añjela les dikhle,
 sas vakerdo pal leste maškar o narodi,
 andro svetos andre leste pačandile

a sas ilo upre andre slava.

4

Pal o falošna učiteľa

¹ O Duchos phenel igen žužes, hoj andro posledna časi oddžana varesave džene le pačabnastar a likerena pes le klamišagorskere duchendar the le demonengere sikavibenendar.

² Kada sikaviben avel le dujemujengere manušendar, save klaminen a na šunen imar peskero svedomje, sar te ulahas avrilabardo.

³ Kala manuša sikaven, hoj nane mištes te džal romeste, a zakazinen te chal varesave chabena, so o Del kerđa, hoj len palikeribnaha te chan ola, save pačan a prindžaren o čačipen.

⁴ Ale savoro, so o Del kerđa, hin lačo a nič na kampil te odčhivel het, te pes prilel palikeribnaha.

⁵ Bo o chaben pes sentňarel le Devleskere laveha the la modlitbaha.

⁶ Te kada sikaveha le phralen, aveha lačo služobňikos le Ježišoske Kristoske, avribarardo le pačabnaskere lavenca the le lače sikavišnaha, savestar tut dži akana likerehas.

O lačo služobňikos le Ježišoskero

⁷ Ale ola bijedevleskere paramisa ma prile, ale sigeder tut zoraľar andro sentno dživipen anglo Del.

⁸ Bo te zoraľares tiro řelos, oda anel ča frima chasna, ale o sentno dživipen anel chasna the andre kada dživipen the andre oda dživipen, so avela.

⁹ Kala lava hin čačipen a šaj len te prilel a te pačal.

¹⁰ Vašoda keras buči a trapinas pes, bo mukas pes pro džido Del, savo hino Spasitelis savore manušenge, no mek buter olenge, save pačan.

¹¹ Kada prikazin a sikav.

¹² Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele vaš oda, bo sal terno. Ale av prikados, so mištes sikavel avrengje, sar pes kampil te likerel andro lav, dživipen, kamiben, pačaben the žužipen.

¹³ Medik me avava, gen o Lav, zoraľar a sikav avren.

¹⁴ Ma zamuk oda duchovno daros, so hin andre tu a sas tuke dino le prorocke laveha, sar o starši pre tu thode peskere vasta.

¹⁵ Kala veci ker a muk tut andre oda, hoj savore manuša te dikhen, sar džas dureder andro pačaben.

¹⁶ Merkin pre tu the pre tiro sikaviben; ač andre oda! Bo te kada kereha, zachraňineha tut a the olen, save tut šunen.

5

O vdovi, phuredere the otroki

¹ Le phuredere manušeske ma dovaker zoraha, ale dovaker leske sar dadeske, le ternederenge sar phralenge,

² le phuredere džuvlęenge sar dajenge a le ternedere džuvlęenge sar pheňenge, andre savoro žužipen.

³ De pačiv le vdoven, save hine čačas vdovi.

⁴ Bo te hin varesava vdova čhave abo vnučata, on pes ešeb (peršo) mi sikaven te avel pobožna andre peskero kher oleha, hoj den pale o lačhipen le dajenge the le dadenge, bo oda hin šukares anglo Del.

⁵ E čači vdova, savi hiňi korkori a nane la ņiko, pes zmukel pro Del a rat-džives hiňi andro modlitbi the mangipena.

⁶ Ale ajsi vdova, savi dživel rozmukles, hiňi muľi, choc dživel.

⁷ Prikazin lenge kada, hoj ņikas pre lende te na el so te phenel,

⁸ bo te pes vareko na starinel pal peskere pašutne a na mek pal peskeri famelija andral peskero kher, akor zaprinda o pačaben a hino goreder sar o napačabnaskere.

⁹ Rachinel pes vdovake odi, savake hin buter sar šovardeš (60) berš a sas ča jekhvar veraduňi

¹⁰ a džal pal late o lačo hiros, hoj kerelas o lačhipen, bararda avri le čhaven, prilelas le hoscen, thovelas (omorelas) o pindre le sentnenge, pomožinelas olenge, save hine andro pharipen, a kamelas te kerel savoro lačhipen.

¹¹ Ale ma rachin le ternedere vdoven, bo sar len cirdela te džal romeste, šaj pes visaren le Kristostar

¹² a anen pre peste o sudos, bo na dolikerde oda ešebno lav, so les dine.

¹³ A mek ke oda ča siklon nič te na kerel, ča te phirel kher kherestar a na ča, hoj na keren nič, ale paš oda vakeren pal oda, so lenge na kampil, keren o pletki a thoven pes andre savoreste.

¹⁴ Vašoda kamav, hoj o terneder vdovi te džan romeste, te el len čhave a te starinen pes pal peskere khera, bo oleha na domukena olenge, save pre amende džan, hoj pal amende te vakeren namištes.

¹⁵ Bo varesave vdovi pes imar visarde pale a džan pal o satan.

¹⁶ Te varesava pačabnaskera džuvla hin vdova andre lakeri famelija, mi starinel pes pal late, hoj te na el pre khangeri o starišagos, hoj e khangeri pes te starinel pal ola, save hine čačes vdovi.

¹⁷ Le staršen, save mištes lidžan e khangeri, kampil te del duvar ajci pačiv; no mek buter olen, save služinen andro lav a sikaven.

¹⁸ Bo hin pisimen:

“Na phandeha o piskos la guruhake, savi kerel buči, hoj te na chal”; a: “Oda, ko kerel buči, zasogalinel (zaslužinel) peske o počiniben.”

¹⁹ Te tuke phenela vareko vareso pre oda, ko lidžal o zboros, ma prile oda, te nane duj abo trin švedki.

²⁰ Olen, save keren bini, karhin anglal savoredženende, hoj pes te daran the okla džene.

²¹ Mangav tut anglo Del, anglo Ježiš Kristus the anglo avrikidle aňjela, hoj tut te likeress pal kada a te aves čačipnaskero ko dojekh a te na kides tuke avri ničaskeri sera.

²² Ma thov pre ničaste sig o vasta a te na chal tut nič avrengere binenca. Liker tut, hoj te aves žužo.

²³ Ma pi imar ča paňi, ale pi po sikra the mol, bo furt tut dukhal e džombra a furt sal nasvalo.

²⁴ Varesave džengere bini igen dičhol a džan anglal lende pro sudos, aver džengere bini pes sikavela, sar ela o sudos.

²⁵ Avke the o lačhe skutki igen dičhol a te len mek na dičhol, našti ačhena garude.

6

¹ Savore manuša, save hine otroka, mi presikaven peskere rajenge savori pačiv, hoj ničko te na dikhel tele o lav le Devleskero the amaro sikaviben.

² Ola manuša, kas hin pačabnaskere raja, te na sikaven lenge frimeder pačiv vašoda, hoj hine phrala. Mi služinen lenge mek feder, bo ola, kaske služinen, hine pačabnaskere a on len kamen. Kada sikav a prikazin.

O falošno sikaviben the čačo barvalipen

³ Te vareko sikavel avres a na likerel pes le saste lavendar, so phendā amaro Raj o Ježiš Kristus, aňi le sikavibnastar pal o pačabnaskero dživipen,

⁴ ajsō manuš peske pal peste but gondolinel a na džanel nič – furt pes kamel te vesekedinel a kerel pes pro lava. Olestar avel e zavist, o vesekedišagi, o džungale vakeribena the o nalačho gondolišagos pal aver

⁵ a furt pes vesekedinen o manuša, save namištes gondolinen a savenge čibalinel o čačipen, a save peske gondolinen, hoj o dživipen le Devleha hin o drom ko love.

⁶ He, hin le manušes but barvalipen olestar, hoj služinel le Devleske, te hino spokojno oleha, so les hin.

⁷ Bo nič peha pro svetos na andām a nič peha pal o svetos aňi našti las,

⁸ ale te amen hin o chaben the o uraviben, oleha avas spokojne.

⁹ Ola, save kamen te barvalol, peren andro pokušeňje, andre pasca the andro but nagodaver the nalačhe žadosci, so doanen le manušen andro meriben a zničinen len.

¹⁰ Bo o kamiben ko love hin o koreňis savore nalačhipnaske. Varesave džene andre oda pele, odgele le pačabnastar a kerde korkore peske but dukha.

Te marel pes o lačo mariben

¹¹ Ale tu, manušeja le Devleskero, denaš kajse vecendar a dža pal oda, so hin čačipnaskero, pal o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka, pal o pačaben, kamiben the avrilikeriben a hoj te el kovlo ke aver džene.

¹² Mar tut o lačo pačabnaskero mariben a chude mištes o večno dživipen, andre savo salas vičimen akor, sar phendā o lačo viznaňje anglo but švedki.

¹³ Prikazina v tuke anglo Del, savo del savoreske o dživipen, the anglo Ježiš Kristus, savo phenda avri o lačo viznaŕje anglo Pontsko Pilat:

¹⁴ Doliker oda, so tuke phendom pačivalones the žužes, medik pes na sikavela amaro Raj o Ježiš Kristus.

¹⁵ Ov pes sikavela andro časos, so diŕna o Del, savo hino korkoro požehŕimen Raj, o Kralis le kralengero the o Raj le rajengero.

¹⁶ Jekh ov, o Del, šoha (ŕnikda) na merel a bešel andro svetlos, kaj ŕniko našti džal; ŕnisavo manuš les šoha na dikhla a aŕi les našti dikhel. Leske mi džal e pačiv the e večno zor! Amen.

¹⁷ Le barvalenge andre kada svetos phen, hoj pes te na lidžan upre a te na pes muken pro barvalipen, so nane isto, ale hoj len te el o užaripen (nađeŕj) pro džido Del, savo amen del barvales sa, so amenge kempel pro bachtalo dživipen.

¹⁸ Prikazin lenge, hoj te keren o lačhipen, te barvalon andro lače skutki, te aven ščire a te džanen pes te rozulavel avrenca.

¹⁹ Kavke peske skidena o barvalipen, so hin o lačo zaklados andre oda časos, so avela, hoj te dochuden oda čačo dživipen.

²⁰ Timoteus, doliker oda, so tuke sas dino le Devlestar. Obdža a ma šun olen, save vakeren o bijedevleskere diline lava a phenen pre ola lava, hoj oda hin o prindžaripen.

²¹ Oda nalačo sikaviben zachudla varesave dženen a našade peskero pačaben.

O lačhipen (milost) tumenca!

Amen.

Le Pavloskero Dujto Lil Le TIMOTEOSKE

O pozdravos

¹ Le Pavlostar, savo hin o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero le Devleskera voľatar, savo hin bičhado te vakerel pal o dživipen andro Ježiš Kristus, pal savo anglođa diňa lav,

² le Timoteoske, mire čhaske, saves kamav: Mi del tut o Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj, o lačhipen (milost), o smirom the o lačhejileskeriben.

O pačivaliben andro evaňjelium

³ Paľikerav le Devleske, saveske služinav andral o žužo jilo avke sar the mire dada, sar rat-džives andre mire mangipena na preačhav te gondolinel pre tu.

⁴ Na bisterav pre tire apsa a kamav tut te dikhel, hoj te avav pherardo le radišagoha.

⁵ Leperav mange pre tiro žužo pačaben, so sas ešeb (peršo) andre tiri baba Loida the andre tiri daj Eunika, no pačav oleske, hoj the andre tu.

⁶ Vašoda tuke leperav: Rozbarar le Devleskero daros, so hin andre tu akorestar, sar pre tu thodom mire vasta.

⁷ Bo o Del amen na diňa darandutno duchos, ale Duchos, savo amen zoraľarel a del kamiben the godaveripen.

⁸ Vašoda tut ma ladža vaš o svedectvo le Rajeskero, aňi vaš ma, hoj bešav vaš leske andre bertena, ale jekhetane manca zlidža o cerpišagos vaš o evaňjelium andre zor le Devleskeri.

⁹ O Del amen zachraňinda a vičinda, hoj te avas leskere sentna manuša, na vaš amare skutki, ale pal leskero planos the lačhipen (milost), so amenge diňa andro Ježiš Kristus, kanastar hino časos,

¹⁰ so pes sikađa akana, sar pes sikađa amaro Spasiteľis, o Ježiš Kristus. Ov zničinda o meriben a prekal o evaňjelium anda pro svetlos o večno dživipen.

¹¹ Me somas ačhodo prekal kada evaňjelium sar o apoštolos, kazaťelis the učiteľis.

¹² Vašoda the cerpinav, ale na ladžav man, bo džanav, kaske pačandilom; a pačav, hoj les hin zor dži andre oda Džives te dolikerel oda, so mange sas dino.

¹³ Liker tut mištes ole saste lavendar, so mandar šunďal, a mi el tuke sar o priklados andro pačaben the kamiben andro Ježiš Kristus.

¹⁴ Oda lačhipen, so amenge sas dino, doliker le Sentne Duchoskera zoraha, savo dživel andre amende.

¹⁵ Džanes, hoj pes mandar visarde savore, save hine andre Azija; maškar lende hin the o Fygelos the o Hermogenes.

¹⁶ Mi el o Raj lačhejileskero ke Oneziforoskero kher, bo buterval man zoraľarda a na ladžalas pes vaš ma, hoj som andre bertena.

¹⁷ Ale sar avľa andro foros Rim, igen man rodelas a arakhľa man.

¹⁸ Mi del leske o Raj, hoj te arakhel o lačhejileskeriben le Rajestar andre oda Džives. Tu džanes nekfeder, keci pašal mande kerelas andro Efezus.

2

O lačo slugadīs le Ježišoskero

¹ Avke tu, čhavo miro, av zoralo andre oda lačhipen (milost), so amen hin andro Ježiš Kristus.

² Oda, so šunďal mandar anglo but švedki, de avre pačivale manušenge, save džanena te sikavel the avren.

³ Zlidža manca o pharipen sar lačo slugadīs le Ježišoskero Kristoskero.

⁴ Nisavo slugadīs, savo džal andro mariben a kamel te el pre dzeka peskere veliteľiske, pes na mišinel andre aver buča.

⁵ Oda, ko denašel, našti ňerinel (zvitāzinel) e cena, te na dolikerela o pravidla.

⁶ O manuš, savo kerel phares buči pre maľa, šaj ešebno (peršo) lel andral o ulipen (e žatva).

⁷ Gondolin pal oda, so vakerav. O Raj tuke dela savoro te achaľol.

⁸ Ma bister pro Ježiš Kristus, le Davidoskero čhavo, savo ušřila andral o meriben, avke sar me vakerav andre miro evaňjelium.

⁹ Vaš oda evaňjelium cerpina vavke, hoj som phandlo le lancenca sar živañis, ale o Lav le Devleskero nane zaphandlo.

¹⁰ Vašoda zlidžav savoro, vaš o avrikidle manuša, bo kamav, hoj the on te dochuden o spaseñje andro Ježiš Kristus the e večno slava.

¹¹ Čačipnaskere hin kala lava:

“Te leha jekhetane mulam,
jekhetane leha the dživaha;
¹² te likeraha avri,
jekhetane leha the kralinaha;
te les amen zaprinaha,
the ov amen zaprinela;
¹³ te amen na sam verna,
ov ačhel verno furt, bo našti pes korkoro zaprinel.”

O lačno robotnikos

¹⁴ Kada lenge leper a mang len anglo Del, hoj pes te na vesekedinen pro lava, se oda nane pre ñisoste lačno a musarel olen, save oda šunen.

¹⁵ Ker sa prekal oda, hoj tut te sikaves anglo Del sar manuš, savo pes na mušinel te ladžal vaš peskeri buči a savo mištes vakerele o čačipnaskero lav avke, sar kempel.

¹⁶ Liker tut dur le bijedevleskere the diline lavendar, bo kajse lava lidžan le manušen dur le Devlestar

¹⁷ a lengere lava rozdžana a barona sar e rakovina. Lendar hine the o Hymeneos the o Filetos.

¹⁸ Kala džene odgele dur le čačipnastar, sar vakeren, hoj o mule imar ušfile andral o meriben a kaleha musaren varekaske o pačaben.

¹⁹ Ale o zoralo zaklados le Devleskero ačhel a hino zapečafimen kale lavenca: “*O Raj džanel olen, save hine leskere*”; a: “Mi oddžal le nalačipnastar sako, ko lel o nav le Rajeskero!”

²⁰ Andro baro kher nane ča somnakune the rupune čare, ale the kaštune the čhikakere; oda jekh pre pačiv, ale dujte nane pre pačiv.

²¹ Te pes vareko obžučarela ole vecendar, ela sar o čaro pre pačiv, sentno, so anel e chasna le Rajeske a hino pririchtimen ke dojekh lači buči.

²² Ale le terňikane žadoscendar denaš het a dža pal oda, so hin čačipnaskero, pal o pačaben, kamiben the smirom jekhetane olenca, save andral o žužo jilo vičinen pro Raj.

²³ Ale o diline the nagodaver phučibena odmar, se džanes, hoj ole lavendar aven ča o vesekedišagi.

²⁴ Le Rajeskere sluhaskes pes na kempel te vesekedinel, ale kempel leske te el lačno ke sakoneste. Mušinel te džanel te sikavel a te zlidžal the o nalačno.

²⁵ Mušinel te džanel šukares the polokes te dovakerel olenge, save pre leste odvakeren, bo talam lenge o Del šaj del, hoj pes te visaren a te prindžaren o čačipen.

²⁶ Avke avena ke godi a denašena andral e bengeskere pasca, andre savi sas zachudle, hoj te keren leskeri vola.

3

Pal o manuša andro posledna dživesa

¹ Ale kada te džanes, hoj andro posledna dživesa avena phare časi.

² Bo o manuša rado dikhena ča pes korkoren, igen kamena o love a ena lašarde the barikane; namištes vakerele pal aver, na šunena le dajen le daden, na palikerna a ena bijedevleskere,

³ ena bi o kamiben a sar bi o jilo, ena pletkošne a na džanena pes te zlikerel, no ena igen dzive a narado dikhena o lačhipen,

⁴ ena zradci, ena splašimen a igen pes lidžana upre. Radeder dikhena o mulatošno dživipen sar le Devles.

⁵ Kerena pestar, hoj hine pačabnaskere, ale e zor le pačabnaskeri na prindžaren. Chrañin tut kajse manušendar.

⁶ Bo varesave lendar džan andro khera a diliñaren andre le slabe džuvljen, saven hin but bini a hine ligende všelijake žadoscenca;

⁷ džuvla, save furt siklon, ale šoha (ñikda) našti prindžaren o čačipen.

⁸ Sar o Jannes the o Jambres džanas pro Mojžiš, avke the kala džene džan pro čačipen, bo hin lenge o gondolišagos musardo a nane presikade andro pačaben.

⁹ Ale imar na džana dureder anglal, bo lengero diliņipen dikhena savore, avke sar pes sikađa o diliņipen ole manušengero.

O posledna prikazařija le Timoteoske

¹⁰ Ale tu pes mištes likerehas mire sikavibnastar a kerehas avke sar me andre miro dživipen, bo tu dikhehas miro pačabən, zlikeriben, kamiben the avrilikeriben,

¹¹ the oda, sar pre mande o manuša džanas. Dikhehas the o pharipena, so man sas andre Antiochija, Ikonija the andre Listra. Tu the džanes, sar igen pre mande o manuša džanas a soha pregelom. No andral savoreste man o Del ĩla avri.

¹² A o manuša džana the pre savorende, save kamen te dživel o sentno dživipen le Ježišoha Kristoha.

¹³ Ale o nalače manuša the o podvodņika džana furt dureder andro nalačhipen. Diliņarena andre le manušen a the korkore ena andre diliņarde.

¹⁴ Ale tu ačh andre oda, so sikliłal, the andre oda, so pačandilal, se džanes, kastar oda sikliłal.

¹⁵ Bo imar ciknovarestar prindžares le Devleskera lava, so tut den godi pre oda, hoj te aves zachraņimen le pačabnaha andro Ježiš Kristus.

¹⁶ Sa, so hin pisimen andre le Devleskero lav, avel andral le Devleskero muj a hino lačo pre oda, hoj le manušes te sikavel, te dovakerel andro dživipen, te karhinel a te bararel avri, hoj te prindžarel o čačipen,

¹⁷ hoj o manuš le Devleskero te el pririchtimen the vizbrojimen pre dojekh lači buči.

4

¹ Igen tut mangav anglo Del the anglo Ježiš Kristus, savo sudzinela le džiden the le mulen, sar avela leskero krališagos:

² Av pririchtimen te vakerel o Lav le manušenge andro lačo the andro nalačo časos, dovaker lenge, karhin, podhazde, sikav savore avrilikeribnaha.

³ Bo avela ajso časos, hoj o manuša na zliđžana o čočo sikaviben, ale rodna peske le učitelən, save len sikavena oda, so on kamena te šunel.

⁴ A visarena peskere kana le čačipnastar ko paramisa,

⁵ ale tu av strižbo andre savoreste, zliker savoro pharipen, ker e buči sar o evaņjelistas a doker mištes tiri buči.

⁶ Bo me som imar obetimen a imar avla miro časos, hoj te džav pal kada svetos.

⁷ Maravas man mištes vaš o čačipen, o denašiben dodenašlom, o pačabən dolikerđom.

⁸ Imar mange hin pririchtimen o čačipnaskero počiņiben, e koruna, so man dela andre oda Džives o Raj, o čačipnaskero Sudcas – no, na ča man, ale the savoren, save užaren kamibnaha pre leste, sar ov avela.

O lava le Timoteoske

⁹ Ker sa prekal oda, hoj te aves sig pal ma.

¹⁰ O Demas man omukla, bo zakamla pes andre kada svetos a geła andre Tesalonika. O Krescens geła andre Galacija a o Titus andre Dalmacija.

¹¹ Ča o Lukaš hino manca. An tuha le Marek, bo the ov mange but pomožinel andre buči.

¹² Le Tichikus bičhadom andro Efezus.

¹³ Sar aveha, an tuha o plaštoš, so muklom andre Troada ko Karpos. An tuha the o ĩla, ale mek buter o zvitki, so sas pisimen pre cipa.

¹⁴ O kovačis Alexander mange kerđa but nalačo. O Del leske dela pale vaš oda, so kerđa.

¹⁵ The tu chraņin tut lestar, bo igen džalas pre amare lava.

¹⁶ Sar ešebnovar (peršovar) ačhavas pro sudos vaš mange, na sas ıiko manca, ale savore man omukle. Te na pes lenge oda rachinel.

¹⁷ Ale o Raj ačhelas paš ma a zoralarda man, hoj te el prekal mande vakerdo o evaņjelium a hoj les te šunen savore narodi. Somas avricirdlo andral o piskos le ĩvoske.

¹⁸ O Raj man the cirdela avri andral savoro nalačhipen a zachraņinela man a lela andre peskero űeboskero krališagos. Leske mi džal e slava pro furt! Amen.

¹⁹ Pozdravin la Priska, le Akvilas the le Oneziforoskero kher.

²⁰ O Erastos ačhiła andro Korint. Le Trofimius muklom nasvales andro foros Miletus.

²¹ Ker sa, hoj te aves mek anglo jevend. Pozdravinel tut o Eubulos, o Pudens, o Linus, e Klaudija the savore phrala.

²² O Raj mi el tire duchoha. Le Devleskero lačhipen (milost) mi el tumenca! Amen.

Le Pavloskero Lil Le TITOSKE

O pozdravi

¹ Pisinav me o Pavol, o služobnikos le Devleskero the o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, savo somas bičhado, hoj te vakerav pal o pačaben olenge, kas o Del avri kidla, a te sikavav len te prindžarel o čačipen, so len lidžal andro pobožno dživipen

² the užaripen (nadej) pro večno dživipen, pal savo o čačipnaskero Del amen diña lav mek sigeder, sar sas stvorimen o svetos.

³ Andre peskero časos o Del amaro Spasifelis oda lav sikada prekal oda, hoj mange les diña te kazinel.

⁴ Pisinav le Titoske, mire čače čhaske, andre amaro jekhetano pačaben: Mi del tut o Del o Dad the o Ježiš Kristus, amaro Spasifelis, o smirom the o lačhipen (milost).

Le Titoskeri buči pre Kreta

⁵ Vašoda tut muklom pre Kreta, hoj ode te prikeres oda, so mek kempel, a hoj andre savore fori te ačhaves le staršen, avke sar tuke oda phendom.

⁶ O manuš šaj el o starši, te nane pre leste nič nalačo te phenel a hin les jekh romni a leskere čhave pačan, ale nane ajse, pal save vakeren, hoj hine roz mukle a na šunen.

⁷ Bo oda, ko lidžal e khangeri, hino sar o spravcas le Devleskero a mušinel te dživel avke, hoj pre leste nane so te phenel. Našti el ajso, savo pes lidžal upre, a ni sig cholisalol, a ni pijakos, a ni oda, ko kerel ča furt pal peskero, abo ko izdral pal o love.

⁸ Ale mi el ajso, savo prilel le hoscen, kamel o lačhipen, džanel pes te zlikerel a hino godaver, čačipnaskero a sentno.

⁹ Mušinel pes te likerel le čačipnaskere lavestar amare sikavibnastar, a te džanel te zoralar le manušen andro lačo sikaviben a te prikerel olen, save odvakeren pre oda sikaviben.

¹⁰ Bo hin but ajse, save pes na podden: But vakeren a diliňaren andre o gođa, a oda keren nekbuter ola le Židendar.

¹¹ Lenge kempel te phandel o muja, bo cale fameliji maren tele pal o čačo drom, bo sikaven oda, so na kempel, a keren oda bi e ladž vaš o love.

¹² Jekh lengero prorokos lendar phenda:

“O Krešana hine furt klamara, o džungale dživiri a starinen pes ča pal peskere džombra.”

¹³ Kada, so pre lende phenen, hin čačipen. Vašoda lenge zoraha dovaker, hoj te saston avri andro pačaben,

¹⁴ te na pes likerem le Židovike paramisendar the le prikazaňjendar, so vakeren o manuš, save pes odvisarde le čačipnastar.

¹⁵ Le žuženge hin savoro žužo. Ale le melalenge the olenge, save na pačan, nane nič žužo a melardí hin the lengeri godí the lengero svedomje.

¹⁶ On phenen, hoj prindžaren le Devles, ale oleha, so keren, sikaven, hoj les na prindžaren. Hine džungale, na šunen a andre nisavo lačhipen nane presikade.

2

O sasto sikaviben

¹ Ale tu, Titus, vaker oda, so kempel andro sasto sikaviben.

² O phureder murša mi en strižbe, pačivalo, godaver, saste andro pačaben, kamiben the avrilikeriben.

³ A the o phureder džuvla pes mi likerem avke, sar kempel le pobožne manušenge te dživel, te na vakeren o pletki, te na aven otroki ni la moľake. Mi sikaven oda, so hin lačo,

⁴ a mi den le ternedere džuvlen godí, hoj te kamen peskere romen the peskere čhaven.

⁵ O terneder džuvla mi en godaver the pačivale, mi starinen pes pal peskere khera, mi en lače a mi podden pes peskere romenge, hoj ni kas te na el so te phenel pro Lav le Devleskero.

⁶ A le terneder mušenge tiš dovaker, hoj te aven godaver andre savoreste.

⁷ Tu korkoro lenge presikav andre savoreste, sar kempel te kerel o lačhipen. Oda, so sikaves, mi el pačivalo the lačo.

⁸ Oda, so len sikaves, mi en čače lava, pre save ņiko našti ņič phenela, hoj pes te ladžan ola, save pre tumende džan, bo na ela len pre tumende so te phenel.

⁹ O sluhi pes andre savoreste mi podden peskere rajenge, hoj lenge te en pre dzeka. Te na odphenen lenge

¹⁰ a te na čoren lendar, ale mi presikaven lenge andre savoreste o pačivaliben, hoj savoreha te šukalaren o sikaviben pal o Del, amaro Spasifelis.

¹¹ Bo o Del sikada savore manušenje peskero lačhipen (milost), so len šaj spasinel.

¹² Oda lačhipen le Devleskero amen sikavel, hoj te das o bijedevleskeriben the le svetoskere žadosci pestar het a pre kada svetos te dživas andro godaveripen, čačipen the sentni dar anglo Del,

¹³ medik užaras pre oda bachtalo Džives – amaro užaripen (nađej) – sar pes sikavela e slava amare bare Devleskeri the le Spasifeliskeri, le Ježišoskeri Kristoskeri.

¹⁴ Ov diña korkoro pes vaš amenge, hoj amen te cinel avri andral savoro nalačhipen, a žužarda peske amen, hoj te avas leskere manuša, save igen kamen te kerel o lačhipen.

¹⁵ Kada len sikav, dovaker lenge a phen lenge pre godi savora autoritaha. Ma domuk, hoj tut vareko te dikhel tele.

3

Te šunel le autoriten

¹ Leper le manušenje, hoj pes te podden le vladarenge the autoritenge a te šunen len a mi en pririchtimen te kerel savore lače veci.

² Phen lenge, hoj pre ņikaste te na vakeren pletki a te na pes vesekedinen, ale mi aven kovlejleskere a mi presikaven o lačhipen savore manušenje.

³ Bo the amen samas varekana nagođaver a na šunahas le Devles. Bludzinahas a samas otroka le chocsave žadoscenge the rozkošenje; dživahas andre cholī a zavidzinahas. Aver manuša amen narado dikhenas a the amen len.

⁴ Ale sar pes sikada o lačhipen le Devleskero, amare Spasifeliskero, the leskero kamiben ko manuša,

⁵ ov amen zachrañinda. Oda na sas vaš ņisave lače skutki, so amen kerđam, ale vašoda, bo ov hino lačhejleskero, a prekal o Sentno Duchos amen žužarda a kerđa, hoj pale te uluvas (narodzinas pes) andro nevo dživipen.

⁶ Les o Del pre amende čorda avri barvales prekal o Ježiš Kristus, amaro Spasifelis,

⁷ hoj te avas čačipnaskere prekal leskero lačhipen (milost) a te chudas sar dediča o večno dživipen, pre savo pes zmukas the užaras.

⁸ Kada lav hin čačipen. A kamav, hoj te keres sa pre oda, hoj ola, save pačandile andro Del, te avas oddine te kerel o lače skutki. Oda hin pro lačo the pre chasna le manušenje.

⁹ Ale obdža o diline phučibena the o vakeribena pal o rodokmeña, o vesekedišagi the o spričkišagi pal o zakonos, bo nane pre ņisoste a na anen ņisavi chasna.

¹⁰ Kajse manuške, savo rozmarel e khangeri, phen pre godi jekhvar the duvar. Palis tut leha te na chal buter ņič.

¹¹ Tu džanes, hoj kajso manuš hino previsardo, kerel o bini a korkoro pes odsudzinel.

O prikazañja le Titoske

¹² Sar ke tu bičhavava le Artemas vaj le Tichikus, ker sa pre oda, hoj te aves pal ma andro Nikopolis, bo kamav ode te ačhel prekal o jevend.

¹³ Ker avke, sar nekfeder džanes, hoj te pomožines le pravñikoske le Zenaske the le Apolloske, hoj len te el sa, so lenge kempel pro drom.

¹⁴ The amare manuša mi siklon te kerel o lače skutki ode, kaj kempel, hoj the on te anen chasna.

¹⁵ Pozdravinen tut savore, save hine manca. Pozdravin amare phralen andro pačaben, save amen kamen. Le Devleskero lačhipen (milost) mi el tumenca savorenca.

Le Pavloskero Lil Le FILEMONOSKE

O pozdravos

¹ O Pavol, o bertenošis vaš o Ježiš Kristus, the o phral o Timoteus pisinās le Filemonoske, saves igen kamas a savo amenca jekhetane kerel e buči.

² Pisinās the la pheñake la Apfijake the le Archipaske, savo amenca kerel jekhetane e buči, a the le zboroske, so pes zdžal andre tiro kher.

³ Mi del tumen o Del amaro Dad the o Raj o Ježiš Kristus o lačhipen (milost) the o smirom!

Le Filemonoskero kamiben the pačaben

⁴ Me paļikerav mire Devleske furt, sar tut leperav andre mire modļitbi,

⁵ bo šunav pal o pačaben, so tut hin ko Ježiš amaro Raj the pal tiro kamiben ke savore pačabnaskere.

⁶ Modļinav man, hoj oda pačaben, so amen hin jekhetane, te zoraļol andre tu a avke te prindžares savoro lačhipen, so amen hin andro Kristus.

⁷ Hin man igen baro radišagos tire kamibnastar, phrala miro, bo le Devleskere manuša chudle tutar e nevi zor andro jile.

Mangel vaš o Onezimus

⁸ Me tuke andro Kristus šmelones šaj rozkazindomas, hoj te kerel, so kampil,

⁹ ale vašoda, hoj tut kamav, mangav man tuke. Me, o Pavol, phureder manuš a akana the bertenošis vaš o Ježiš Kristus,

¹⁰ mangav tut vaš o Onezimus, savo ačhila miro duchovno čhavo andre bertena.

¹¹ Ov tuke varekana na sas pre chasna, ale akana hino the tuke the mange pre chasna.

¹² Bičhadom les pale ke tute a leha džal the miro jilo.

¹³ Kamļom mange les te mukel paš mande, hoj ov vaš tuke te kerel pašal mande, medik som andro lanci vaš o evaņjelium.

¹⁴ Ale na kamļom te kerel nič bijal oda, hoj te džanav, so pre oda tu phenes, bo na kamav pre tu te ispidel, ale kamav, hoj oda lačhipen te avel korkoro tire jilestar.

¹⁵ Talam tutar sikra odgeļa vašoda, hoj paļis tuha te avel pro furt,

¹⁶ na sar otrokos, ale imar hino buter sar otrokos: sar lačo phral. Hino igen lačo mange, no mek buter tuke – the sar manuš, the sar phral andro Raj.

¹⁷ Te man likerēs sar oles, ko tuha jekhetane kerel e buči, prile les avke sar man.

¹⁸ Te tuke kerđa vareso nalačo, abo te tuke kamel vareso, rachin oda mange.

¹⁹ Me, o Pavol, oda pisinav mire vasteha: Me počinava. Na kamav tuke te phenel, hoj mange kames mek the tut korkores.

²⁰ He, phrala, mi el man tutar chasna andro Raj. Ker mange radišagos andro jilo andro Kristus!

²¹ Pisindom oda avke, bo pačav, hoj sal šundo a kereha mek buter, sar tuke phendom.

²² A mek: Pririchtin mange o than pro soviben, bo pačav, hoj prekal tumare modļitbi o Del man dela tumenge pale.

O posledna lava

²³ Pozdravinel tut o Epafras, savo hino manca andre bertena vaš o Ježiš Kristus.

²⁴ Pozdravinen the ola, save jekhetane manca keren e buči – o Marek, o Aristarchos, o Demas the o Lukaš.

²⁵ O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumare duchoha!

O Lil Le ŽIDENGE

O Del prevakerda prekal peskero Čhavo

¹ Varekana čirila o Del vakerelas ke amare dada buterval the but sposobenca prekal o proroka,

² ale akana andre kala posledna dživesa prevakerda prekal peskero Čhavo, saveha stvorinda sa, so hin pro ņebos the pre phuv, a ačhada les sar dedičos savoreske.

³ Le Devleskeri slava avel avri le Čhastar a hino ipen ajso sar o Del. Ov savoro likerel peskere zorale laveha. Sar dokerda oda, hoj obžuzarda le manušen le binendar, bešla peske andro ņebos pal e čači (pravo) sera le Nekzoraledere Devleske.

O Čhavo hino bareder sar o aňjela

⁴ Ov ačhila bareder sar o aňjela, avke sar o nav, so les o Dad diňa, hin bareder sar lengero.

⁵ Se o Del šoha (ňikda) na phenda ņisave peskere aňjeloske:

“Tu sal miro Čhavo, adadžives ačhilom tiro Dad.”

A na phenda lenge:

“Me avava leskero Dad a ov ela miro Čhavo.”

⁶ A sar o Del bičhada andro svetos peskere jekhore Čhas, phenda:

“Savore aňjela mušinen anglal leste te bandol.”

⁷ Pal o aňjela o Del phenel:

“Ov kerel peskere aňjelendar balvaja a peskere služobňikendar jagale jaga.”

⁸ Ale pal o Čhavo phenda:

“Tiro tronos, ó, Devla, hino furt pro furt a kralineha čačipnaskere žezloha!

⁹ *Zakamlal tut andro čačipen a našti avri ačhes o nalačhipen, vašoda tut o Del, tiro Del, pomakhla le olejoha pro radišagos buter sar olen, ko hine tuha.”*

¹⁰ Ov the phenda:

“Tu, Rajeva, anglal savoreste kerdal e phuv a tire vastenca kerdal o ņebos.

“On naštona a sa phurona sar o uraviben, ale tu aveha furt.

¹² *Tu len zapačareha sar o plaštos a čerinena pes sar o gada, ale tu sal furt jekh a tire berša šoha na preačhena.”*

¹³ Se o Del na phenda ņisave aňjeloske:

“Beš tuke pal miri čači (pravo) sera, medik tuke na thovava tire ņeprijateľen tel o pindre.”

¹⁴ Akor ko hine o aňjela? On savore hine o duchi, save služinen, a hine bičhade le Devlestar te služinel le manušenge, save prilena o spaseňje.

2

O baro spaseňje

¹ Vašoda mušinas mek zoraleder te likerel oda, so šundam, hoj te na oddžas varekaj avrether.

² Se o lav, so sas vakerdo prekal o aňjela, pes imar sikada sar čačipen a sako, ko les na dolikerelas abo na šunelas, chudelas oda, so peske zasogalinelas (zaslužinelas).

³ Akor, sar amen denašaha, te odčivaha kajso baro spaseňje? O Raj chudla ešebno (peršo) te vakerel avri pal oda spaseňje a ola, save les šunde, amenge svedčinenas, hoj oda hin čačipen.

⁴ The o Del svedčinelas pal oda spaseňje avke, hoj kerelas všelijake zorale zazraki the znaeňja a delas peskere Duchos avke, sar ov kamelas.

O Ježiš amen anel ko spaseňje

⁵ Bo o Del na diňa tel e zor le aňjelenge oda svetos, so avela a pal savo amen vakeras.

⁶ Vareko pal oda kavke svedčinelas andro Lav:

“So hino o manuš, hoj les leperes, abo o čhavo le manušeskero, hoj tut pal leste starines?”

“Kerdal lestar pro sikra cikneder sar o aňjela, diňal les e slava the e pačiv sar koruna a savoro thodal tel leskere pindre.”

Savore leske diňal a na muklál nič, so leske na ulahas poddino. Ale akana mek na dikhas, hoj leske hin savoro poddino.

⁹ Akana dikhas, hoj o Ježiš – savo sas pro cikno časos kerdo cikneder sar o aňjela a muľa prekal o baro lačhipen (milost) le Devleskero vaš sakoneste – chudľa e slava the pačiv sar koruna vašoda, bo cerpinda the muľa.

¹⁰ Sas mištes, hoj o Del – ko stvorinda savoro a prekal kaste savoro hin – prekal o dukha kerđa dokonales Oles, kastar avel o spaseňje, hoj te lel but čhaven andre slava.

¹¹ Bo the Ov, savo sentňarel le manušen, the on, save hine sentňardo, hine jekhe DadeSTAR. Vašoda pes o Ježiš na ladžal len te vičinel phralale,

¹² sar phenel le Devleske:

“Vakerava pal tiro nav maškar o phrala a lašarava tut andre khangeri.”

¹³ Pale phenel:

“Me man mukava pro Del.”

A pale:

“Kade som le čhavenca, save man diňa o Del.”

¹⁴ Sar le čhaven hin felos maseSTAR the rateSTAR, avke the o Ježiš avľa andre ajsa felos sar manuš, hoj peskere meribnaha te zničinel le benges, saves sas zor upral o meriben.

¹⁵ Avke oslobodzinda olen, save calo peskero dživipen sas zaphandle sar otroka andre dar le meribnastar.

¹⁶ Se o Ježiš na avľa te pomožinel le aňjelenge, ale le Abrahamskere potomkenge,

¹⁷ vašoda mušinda te ačhel andre savoreste ajsa sar leskere phrala, hoj te el lačhejileskero the verno Nekbareder Rašaj anglo Del, hoj len te cinel avri le binendar.

¹⁸ Akana, hoj korkoro cerpinelas, sar sas pokušimen, šaj pomožinel olenge, save hine pokušimen.

3

O Ježiš hino bareder sar o Mojžiš

¹ Mire sentna phralale, save san vičimen le DevleSTAR, dikhen pro Ježiš – pro apošolos the Nekbareder Rašaj amare pačabnaske.

² Ov hino verno Oleske, ko les andre oda ačhađa, avke sar o Mojžiš sas verno andre calo kher le Devleskero.

³ Le manušes, savo ačhavel o kher, hin bareder pačiv sar ole kheres, avke the o Ježiš peske zasogaľinel (zaslužinel) bareder pačiv sar o Mojžiš.

⁴ Bo dojekh kher mušinel vareko te ačhavel a oda, ko ačhađa savoro, hin o Del.

⁵ The o Mojžiš sas verno andre calo kher le Devleskero sar služobňikos a svedčinelas pal o lava, so o Del pozneder kamľa te vakerel.

⁶ Ale o Kristus hino verno sar o Čhavo upral leskero kher. A leskero kher sam amen, te dolikeraha zoraha o pačaben the užaripen (nadej), saveha pes lašaras.

O odpočinkos prekal le Devleskere manuša

⁷ Vašoda, avke sar phenel o Sentno Duchos:

“Adadžives, te šundanas Leskero hangos,

⁸ ma phanden andre tumare jile, sar oda kerenas ola džene, save pes vzburinde andro džives, sar pokušinenas le Devles pre pušta,

⁹ akor, sar tumare dada man furt probalinenas (skušinenas), choc saranda (40) berš dikhenas oda, so keravas.

¹⁰ Vašoda ačhilom cholamen pre oda pokoleňje a phendom: ‘Furt hine le jileha avrether a mire droma na prindžarde.’

¹¹ Avke andre cholí diňom lav: ‘Čačes na džana andre miro odpočinkos!’ ”

¹² Den pozora, phralale, hoj te na el varekas tumendar nalačo the napačabnaskero jilo a te na pes visarel le džide DevleSTAR.

¹³ Ale sako džives tumen zoralaren jekh avres, medik hin časos, so pes vičinel “adadžives”, hoj le klamišagoha ňikaske o binos te na zaphandel andre o jilo.

¹⁴ Se amen keras e buči jekhetane le Kristoha, ale ča akor, te zoraha dolikeraha dži ostatkos oda pačaben, so amen sas anglunestar.

¹⁵ Hin phendo: *“Adadžives, te šundanas Leskero hangos, ma phanden andre tumare jile, sar oda kerenas ola džene, save pes vzburinde.”*

¹⁶ Ko sas ola manuša, save šunde le Devleskero hangos a vzburinde pes? Či na sas oda ipen ola džene, saven o Mojžiš ligenda avri andral o Egipt?

¹⁷ Pre kaste o Del chalal cholí saranda (40) berš? Pro manuša, save kerenas o bini a lengere tela mule avri pre pušta.

¹⁸ Kaske o Del diňa lav, hoj na džana andre leskero odpočinkos? Či na olenge, save les na kamenas te šunel?

19 Avke dikhas, hoj našti gele andre, bo na pačanas.

4

1 Kampel amenge te del pozora, hoj te na vareko amendar zaačhel, medik likerel kada lav, so o Del amen diña, hoj pes del te džal andre leskero odpočinkos.

2 Se the amenge pes vakerelas o evaňjelium avke sar the lenge, ale lenge na pomožinda oda lav, so šunde, bo choc les šunde, na priile les pačabnaha.

3 Andro odpočinkos džas amen, save pačandilam, avke sar phenda:

“Avke andre cholī diňiom lav: ‘Čačes na džana andre miro odpočinkos!’”

Phenda oda, choc leskeri buči imar hiňi dokerđi akorestar, kanastar hin stvorimen o svetos,

4 bo pal o eftato džives hin varekaj pisimen kavke:

“O Del peske odpočovinda eftato džives savore peskere bučendar.”

5 A kade pale:

“Čačes na džana andre miro odpočinkos!”

6 Ola, save šunde ešebnovar (peršovar) o evaňjelium, na gele andro odpočinkos, bo les na kamenas te šunel. Avke hin ade aver džene, save šaj džan andre,

7 a o Del pale del aver džives a vičinel les *“adadžives”*, te pal o but berša phenel prekal o David, avke sar imar sas phendo:

“Adadžives, te šundanas Leskero hangos, ma phanden andre tumare jile!”

8 Bo te len o Jozua andahas andro odpočinkos, o Del imar na vakerđahas pal aver džives.

9 Avke mek ačhel o Šabbatoskero odpočinkos prekal le Devleskere manuša,

10 bo oda, ko gela andre leskero odpočinkos, peske odpočovinda peskere bučendar, avke sar o Del peskerendar.

11 Vašoda keras sa prekal oda, hoj te džas andre oda odpočinkos, hoj ňiko amendar te na doperel avke sar on, save les na kamenas te šunel.

12 Bo o Lav le Devleskero hino džido the zoralo, ostreder sar e šabla, so čhinel pal soduj seri. Predžal dži ode, kaj pes rozulavel e duša le duchostar a o klubi le špikendar a sikavel oda, so peske gondofinas andro jilo a so kamas.

13 A nane nič stvorimen, so ulahas garudo anglal leste. Savoro hin le Devleske phundrado a sa dičhol anglo jakha Oleske, kaske jekhvar phenaha, sar dživahas, so kerahas a soske.

O Ježiš – o čačo Nekbareder Rašaj

14 Vašoda likeravas zoraha o pačaben, so viznavinas. Bo hin amen o Nekbareder Rašaj, savo gela andro ňebos džī paš o Del – o Ježiš, o Čhavo le Devleskero.

15 Bo nane amen Nekbareder Rašaj, savo na ačaloł amare slabišagenge, ale hin amen ajso, savo sas pokušimen andre savoreste avke sar amen, ale na kerđa ňisavo binos.

16 Vašoda šaj avas pačabnaha anglo tronos le Devleskero, bo ode hin o lačhipen (milost). Ode chudaha o lačhejileskeriben a arakhaha o lačhipen (milost) ipen akor, sar amenge oda kampela.

5

1 Dojekhe nekbaredere rašas kidel avri o Del le manušendar a ačhavel les andre peskeri služba prekal o manuša, hoj te anel o dari the o obeti vaš o bini.

2 Vašoda, hoj the les hin slabišagi, šaj el kovlejleskero ke ola manuša, saven nane prindžaripen a hine odcirdle avrether.

3 Vašoda ov mušinel te anel o obeti na ča vaš le manušengere bini, ale the vaš peskere.

4 ňiko korkoro peske našti lel odi pačiv, bo ča o Del kidel avri le nekbareder rašaj, avke sar kidňa avri le Aron.

5 Avke aňi o Kristus peske na iła korkoro odi pačiv, hoj ačhela Nekbareder Rašaj, ale o Del leske phenda:

“Tu sal miro Čhavo, adadžives ačhilom tiro Dad.”

6 A sar pre aver than phenel:

“Tu sal rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.”

7 O Ježiš andre ola dživesa, sar dživelas pre phuv, le zorale hangoha the le apsenca anelas peskere mangipena the modlitbi Oleske, ko les šaj zachraňinda le meribnastar. A sas the avrišundo vašoda, bo sas poddino le Devleske.

8 Choc ov sas o Čhavo, prekal peskere cerpišagi sikliła te šunel le Dades,

⁹ a vašoda, hoj ačhila dokonalo, ov hin oda, kastar avel o večno spaseŋje prekal savore, save les šunen,

¹⁰ a o Del pal leste phendā, hoj hino o Nekbareder Rašaj avke sar o Melchisedek.

Te ačhel andro pačaben

¹¹ Diňahas pes pal oda mek but te vakerele, ale phares oda hin te phenel avke, hoj te achaŋon, bo san leŋive te šunel.

¹² Pal kajci časos tumen imar šaj uľanas učiteľa, ale pale tumenge kempel, hoj tumen vareko te sikavel ola ešebne zakladi le Devleskere lavendar. Bo mek furt san ajse, kaske kempel thud a na o zoralo chaben.

¹³ Bo kaske kempel thud, oda mek na achaŋol, so hin čačes lačo a so na, bo mek hino čavoro.

¹⁴ O zoralo chaben hin prekal o dospere, save siklonas oleha, so pregele andro dživipen, te rozprindžarel, so hin lačo a so na.

6

¹ Mukas akana ola ešebne čačipena, so siklīam, a džas anglal andro dospelo sikaviben pal o Kristus. Na thovas pale o zakladi – o sikavibena pal o pokaŋje andral o mule skutki, pal o pačaben andro Del,

² pal o bolipena, pal oda, sar pes thovel o vasta pro manuša, pal o ušŋiben andral o meriben the pal o večno sudos.

³ A the ada keraha, te amenge amaro Del domukela.

⁴ Bo ola, save omukle peskero pačaben našŋi aven pale ko pokaŋje, ola, save imar sas verekana andre le Devleskero svetlos, koštoľinde o ŋeboskere dari a priile le Sentne Duchostar,

⁵ a prindžarde o lačo lav le Devleskero a the o zora ole časoske, so avela,

⁶ a palis the avke odpele andral o pačaben. Olenge pes imar na del, hoj te aven pale ko pokaŋje, bo on pale ukrižinen le Devleskere Čhas a anen les avri pre laž.

⁷ O Del požehŋinel odi phuv, so prilel furt o brišind a anel o ulipen, a del chasna olen, save pre late keren buči.

⁸ Ale te anel o koľaka the o kandre (o kraki), na mol nič a o Del pre late šaj del o košiben a pro ostatkos ela zlabardi.

⁹ Ale choc kavke vakeras, mire lače phralale, pal tumende pačas, hoj tumen san pre oda feder a san pašeder ko spaseŋje.

¹⁰ Se o Del hino čačipnaskero a na bisterel pre tumari buči, aŋi pre tumaro kamiben, so presikađan leskere naveske, sar služinenas le sentnenge a mek furt služinen.

¹¹ Ale amen igen kamas, hoj ŋiko tumendar te na preačhel te labol pal o Del, ale hoj peske oda te dolikerel dži o ostatkos, hoj pes te ačhen ola veci, pre save pes tumen zmuken.

¹² Na kamas, hoj te ačhen leŋive, ale hoj te aven ajse sar ola, save ľikeren avri a pačan, a oleha te dochuden oda, so tumenge o Del phendā.

O Del dolikerel peskere lava

¹³ Sar delas o Del le Abraham lav, na sas ŋiko bareder, pre kaste iľahas vera, vašoda iľa vera korkoro pre peste.

¹⁴ A phendā:

“Čačes tut igen but požehŋinava a dava tut but potomken.”

¹⁵ O Abraham ľikerđa avri a dochudľa oda lav, so leske o Del phendā, hoj les dela.

¹⁶ Bo o manuša len vera pre varekaste, ko hin bareder lendar, a e vera zaačhavel oda, pre soste pes našŋi dothovenas.

¹⁷ O Del paše thoda peskeri vera, bo kamľa te sikavel peskere manušenge, hoj na čerinea oda lav, so len diňa.

¹⁸ O Del našŋi klamineľ! Kala duj veci, le Devleskero lav the leskeri vera, pes šoha (ňikda) na čerinena. Amen, save denašľam pes te garuvel paš o Del, las olestar bari zor, hoj pes mištes te chudel le užaripnastar (nađeťatar), so hin angle amende.

¹⁹ Oda užaripen hin prekal amaro dživipen sar e kotva, zoralo the isto, so džal prekal o pochtan le ŋeboskere chramoskero dži andro Neksentneder Than.

²⁰ O Ježiš ode imar geľa anglal vaš amenge a ačhila o Nekbareder Rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.

7

O Ježiš the o Melchisedek

¹ Oda Melchisedek sas kralis andro foros Salem the rašaj le Nekbaredere Devleske. Sar o Abraham avelas pale andral o mariben, kaj domarđa štare (4) kralen, o Melchisedek geľa paš leste a požehňinda les.

² O Abraham les diňa đesiatika savorestar, so peske andă andral o mariben. Leskero nav pes ešeb (peršo) prethovel “o Kralis le Čačipnaskero” a palis the “o Kralis le Salmoskero,” so hin “o Kralis le Smiromskero.”

³ Nane pisimen, ko hino leskero dad či leskeri daj, ov hino bi o rodokmeňos a na džanel pes, aňi kana uliľa (pes narodzinda), aňi kana muľa, a sar o Čhavo le Devleskero ačhel rašaske pro furt.

⁴ Dikhen, savo baro hino: O Abraham, o dad amare narodoske, les diňa đesiatika savorestar, so peske andă andral o mariben.

⁵ Le Leviskere čhavenge, save prilen e rašajiko služba, sas prikazimen pal o zakonos te prilel o đesiatki le manušendar andral o Izrael – oda hin peskere manušendar – choc hine tiš o čhave le Abrahamostar.

⁶ Ale o Melchisedek, choc nane andral le Leviskero potomstvos, priiľa e đesiatika le Abrahamostar a požehňinda oles, kas o Del diňa o lava.

⁷ A džanas mištes, hoj o bareder požehňinel le ciknederes.

⁸ Ade anen o đesiatki le rašajenge, save meren, ale ode prilel o đesiatki o Melchisedek, pal savo hin svedectvo, hoj dživel.

⁹ Šaj te phenel, hoj prekal o Abraham tiš Levi diňa o đesiatki, choc korkoro đesiatki chudelas.

¹⁰ Se mek sas le Abrahamoske andro felos, sar avľa o Melchisedek ke leste.

¹¹ O zakonos sas dino le Izraelitenge prekal o Levitengere rašaja. Akana, te le Levitengere rašajiko služba ulahas dokonalo, avke le Aronoskeri rašajiko služba šaj ačhilahas a imar na kamplahas, hoj te avel aver rašaj, ajso sar o Melchisedek.

¹² Bo te pes čerinel o rašajipen, mušinel pes te čerinel the o zakonos.

¹³ A Oda, pal kaste pes akana vakerel, hino andral aver kmeňos, andral savo ňiko na služinelas paš o oltaris.

¹⁴ Se mištes džanas, hoj amaro Raj avel le Judaskere kmeňostar, no o Mojžiš šoha (ňikda) na phenda, hoj o rašaj avela andral kada kmeňos.

¹⁵ A akana oda dikhas meksa feder, bo avľa aver rašaj, savo hin sar o Melchisedek.

¹⁶ Ov na ačhila rašaske prekal o prikazaňje le zakonoskero pal leskero rodokmeňos, ale prekal e zor le večno dživipnaskero.

¹⁷ Se pal leste hin pisimen:

“Tu sal rašaj pro furt avke sar o Melchisedek.”

¹⁸ Oleha pes zrušinel o purano prikazaňje, bo hino slabo a nane pre chasna.

¹⁹ Se o zakonos našti kerđa ňikas dokonales. No akana amen hin feder užaripen (nađeň), soha avas pašeder ko Del.

²⁰ A paš oda o Del diňa vera. Ole aver džene ačhile rašaja bi e vera,

²¹ ale sar o Ježiš ačhila rašaske, o Del diňa paše the e vera a phenda leske:

“O Raj iľa vera a na lela oda pale: ‘Tu sal rašaj pro furt.’”

²² A vašoda o Ježiš ačhila o ručitelis la feder zmluvake.

²³ Angloda sas but rašaja, bo o meriben lenge na domukelas te ačhel rašajenge pro furt,

²⁴ ale le Ježiš hin o rašajipen, so na predžal pre aver, bo dživel pro furt.

²⁵ Vašoda šaj dokonales zachraňinel olen, save aven ko Del prekal leste, bo dživel furt a šaj pes vaš lenge privakerel paš o Dad.

²⁶ Se oda the kampelas, hoj amen te el ajso Nekbareder Rašaj – sentno, bi o binos, bi e mel, ilo het le binošendar, upre hazdlo a ačhado upral o ňebi.

²⁷ Leske na kempel sako džives te obetinel ešeb (peršo) vaš peskere bini a palis vaš le manušengere bini, avke sar oda keren o nekbareder rašaja. Se ov oda kerđa jekhvar a pro furt akor, sar obetinda pes korkores.

²⁸ Bo o zakonos ačhavel nekbareder rašajenge le manušen, save nane dokonale, ale e vera le Devleskeri, so avľa pal o zakonos, ačhavel le Čhas, savo hino dokonalo pro furt.

8

O Nekbareder Rašaj la neva zmluvake

¹ Savorestar, pal soste vakeras, hin nekbuter kada: Hin amen ajso Nekbareder Rašaj, savo peske bešla pal e čači (pravo) sera le Devleskere tronoske andro ňebos.

² Ov služinel sar o Nekbareder Rašaj andro Neksentneder Than, andro čačo Stanos, so ačhađa o Raj, a na o manuš.

³ Dojekh nekbareder rašaj hino ačhado, hoj te anel o dari the o obeti, vašoda kampelas the leske vareso te obetinel.

⁴ Avke te ulahas pre phuv, aňi na ulahas rašaj, bo hin imar the ajse rašaja, save anen o dari pal o zakonos,

⁵ no on služinen andre ajso than, so ča dičhol avke sar oda, so hin andro ņebos, ale hino ča čiňos olestar. Vašoda, sar kamla o Mojžiš te kerel o Stanos, phenda leske o Del: *“Dikh, hoj te keres savoro pal o vzoros, so tuke sas sikado pro verchos.”*

⁶ No akana chudla o Ježiš e rašajiko služba, so hiňi bareder sar lengeri, bo odi zmluva, so ov kerđa maškar o Del the maškar o manuša, hiňi feder. Bo o lav, so o Del diňa prekal odi zmluva, hin zoraleder:

⁷ Se te ulahas odi ešebno zmluva bi e chiba, ta akor na kamplahas e dujto.

⁸ Bo o Del lenge priphenel:

“Dikh, aven ajse dživesa, phenel o Raj, hoj kerava le Izraeloskere khereha the le Judaskere khereha e nevi zmluva.

⁹ *Na ajsi zmluva, sar kerđom lengere dadenca andre oda džives, sar len ilom vastestar, hoj len te lav avri andral o Egípt, bo on na dolikerde miri zmluva a me len omuklom, phenel o Raj.*

¹⁰ *Kada hin e zmluva, so kerava le Izraeloskere khereha andre ola dživesa, so avena, phenel o Raj. Thovava mire zakoni andre lengeri godi a pisinava len pre lengere jile. Me avava lengero Del a on ena mire manuša.*

¹¹ *A imar ņiko na mušnela te sikavel avres, aňi o phral peskere phrales, le lavenca: ‘Prindžar le Rajes!’ Bo savore man prindžarena, le nekciknederestar dži o nekbareder,*

¹² *bo odmukava lenge o nalačhipen a imar buter lengere bini mange na leperava.”*

¹³ Sar vakerel pal e nevi zmluva, phenel, hoj e ešebno hiňi imar puraňi a oda, so imar hin purano the phuro, na likerela but a sig našlola.

9

O lašariben pre phuv the andro ņebos

¹ Andre ešebno zmluva sas o pravidla pre sentňi služba le Devleske a sas la pre phuv o Sentno Than.

² Sas kerdo o Stanos, so pes vičinelas o Sentno Than, a andre sas o momelaris the o skamind, kaj thovenas o mare anglo Del.

³ Pal o dujto pochtan sas o than, so pes vičinelas o Neksentneder Than,

⁴ a andre sas o somnakuno kađidloskero oltaris the e Zmluvakeri Archa, so sas obthođi pal savore seri le somnakaha a andre sas o somnakuno čaro la manaha, le Aronoskeri paca, so rozkvitňisalila, the o barune tabli la zmluvakere.

⁵ Upral e archa sas o cherubi la slavakere, so peskere kridli rozcircdle upral oda than, pre savo pes odmukel o bini. No akana na kampil te vakerel pal savore kala veci.

⁶ Sar oda savoro sas kerdo kavke, o rašaja džan furt andre ešebno than a ode služinen,

⁷ ale andre dujto than džal ča o nekbareder rašaj jekhvar beršeste, no ča le rateha, so anel vaš peskere the le manušengere bini, so kerenas a na džanenas, hoj oda hin bini.

⁸ Oleha sikavel o Sentno Duchos, hoj nane phundrado o drom andro Neksentneder Than, medik ačhel o ešebno than.

⁹ Oda hin obrazis pre kada časos, so sikavel, hoj o dari the o obeti, so pes anen, našti keren dokonalo o jilo ņikasko, ko lašarel le Devles.

¹⁰ Bo oda hin ča pal o chaben, pijiben a sar pes te morel, so hin ča o avruno, telesne prikazaňja, so likereno ča dži akor, medik na kerela o Del neve.

¹¹ Ale sar avla o Kristus, avla sar o Nkbareder Rašaj ole lačhipnastar, so imar hino ade, prekal o bareder the dokonaleder Stanos, so na sas kerdo le manušeskere vasteha a nane andral kada svetos.

¹² Gefa korkoro peskere rateha – na le rateha le capendar vaj le gurunđorendar – jekhvar a pro furt andro Neksentneder Than a avke dočhudla o večno dživipen prekal amende.

¹³ O rat le capengero the le bikengero a o prachos le labarde gurunđorendar sentňarel olen, save hine melale a žužarel len pro felos.

¹⁴ Te oda hin avke, keci buter o rat le Kristoskero amenge žužarela o svedomje andral o mule skutki! Bo o Ježiš anda pes korkores sar dokonalo obeta le Devleske prekal e zor le večne Duchoskeri a avke šaj služinas le džide Devleske.

¹⁵ Vašoda kerđa o Kristus nevi zmluva maškar o manuša the maškar o Del, hoj savore, save sas vičimen le Devlestar, te chuden o večno dedictvos, pal savo len o Del diňa lav – bo o Kristus muľa, hoj len te cinel avri le binendar, so kerde, medik sas e ešebno zmluva.

¹⁶ Ode, kaj hin pisimen e posledno voľa, pes mušinel te presikavel, hoj imar muľa oda, ko les pisinda.

¹⁷ Bo e posledno voľa nane pre űisoste, medik dživel oda, ko la kerđa.

¹⁸ Vašoda aűi e ešebno zmluva na sas kerđi bi o rat.

¹⁹ Sar o Mojžiš diňa te džanel savore manušenge savore prikazaűja pal o zakonos, iľa o rat le capengero the le bikengero a mišinda le paűeha, palis iľa e loľi vlna the o konaricis pal o izopos a pokropinda o zvitkos the savore manušen

²⁰ a phenda: *“Kada hin o rat la zmluvakero, so o Del tumenge prikazinda.”*

²¹ Avke pokropinda le rateha o Stanos the savore veci, soha pes kerelas e sluźba le Devleske.

²² Andro zakonos pes maj savoro obźuźarel le rateha a te nane avričhordo o rat, nane odmukle o bini.

Le Ježišoskeri obeta odlel o binos

²³ Kampelas kavke te obźuźarel ola veci, so hine ča obraza le űeboskere, ale o űeboskere veci kempel te obźuźarel federe obetenca sar kala.

²⁴ Se o Kristus na geľa andro Sentno than, so sas kerdo le vasteha a hino ča o angluno obrazis le čačeske, ale ov geľa dźi andro űebos, hoj pes akana te sikavel anglo Del vaš amenge.

²⁵ Aűi na vašoda, hoj pes buterval te obetinel, avke sar o nekbareder rašaj džal sako berš andro Neksentneder Than le rateha, so nane leskero.

²⁶ Bo te sas avke, o Ježiš mušindahas buterval te cerpinel, kanastar sas stvorimen o svetos. Ale ov pes sikada akana andro posledna časi (idei) jekhvar a pro furt, hoj pes te obetinel a te zűičinel o binos.

²⁷ Avke sar hin dino le manušenge jekhvar te merel a palis ela o sudos,

²⁸ avke the o Kristus pes jekhvar obetinda, hoj te odlel o bini but manušengere a sar pes dujtovar sikavela, oda imar na ela vašoda, hoj te odlel o binos, ale hoj te spasinel olen, save pre leste uźaren.

10

¹ O zakonos hino ča ciűos ole lačhipnaskero, so avela, ale nane calo the čačo obrazis ole vecenge. Vašoda našti ole jekhe obetenca, so pes anel furt berš pre beršeste, te kerel dokonalen olen, save aven ko Del.

² Te o manuša, save lašaren le Devles, ulehas jekhvar a pro furt obźuźarde peskere binendar, ta imar na šundehas andro jilo, hoj hine binošna, a preačhilehas imar te obetinel.

³ Ale ipen o obeti leperen berš pre beršeste le manušenge o bini.

⁴ Bo o rat le capengero the le bikengero šoha (űikda) našti odlel o bini.

⁵ Vašoda, sar o Kristus avelas pro svetos, phenda:

“Obeti aűi dari na kamehas, ale diňal man telos.

6 Na sas tuke pre dzeka o labarde obeti, aűi o obeti vaš o binos.

⁷ Akor phendom: *‘Dikh, avav te kerel oda, so tu kames, ó, Devla, avke sar pal ma hin pisimen andro zakonoskero zvitkos.’* ”

⁸ Ešeb phenel:

“Aűi obeti, aűi o dari, aűi o labarde obeti, aűi o obeti vaš o binos na kamehas a na sas tuke pre dzeka,” – choc pes kala obeti anen avke, sar oda phenel o zakonos.

⁹ Palis phenda:

“Kade som, avlom te kerel, ó, Devla, oda, so tu kames.”

Prephagel o ešebno, hoj te ačhavel o dujto.

¹⁰ Vašoda prekal le Devleskeri voľa sam amen savore obźuźarde le binendar prekal e teloskeri obeta le Ježišoskeri Kristoskeri jekhvar pro furt.

¹¹ Dojekh Židoviko rašaj ačhel sako džives te sluźinel a anel buterval furt pale ola obeti, so šoha našti odlen o bini.

¹² No o Kristus anda jekh obeta vaš o bini pro furt a bešľa peske pal e čači (pravo) sera le Devleske.

¹³ Akorestar uźarel, medik leske na ena thode leskere űeprijaťeľa tel o pindre.

¹⁴ Bo jekha obetaha kerđa dokonalen furt pro furt olen, save hine oleha sentňarde.

¹⁵ A the o Sentno Duchos amenge svedčinel pal oda, sar phenel:

¹⁶ *“Kada hin e zmluva, so lenca kerava pal ola dživesa, phenel o Raj. Thovava mire zakoni andre lengere jile a pisinava len andre lengere goda;*

17 a pre lengere bini the nalačhipena mange imar buter na leperava.”

¹⁸ Te hin kavke odmukle o bini, na kempel imar buter vaše obeti.

Te džal pašeder ko Del

¹⁹ Phralale, akana šaj džas prekal o rat le Ježišoskero bi e dar andro Neksentneder Than,

²⁰ pal o nevo the džido drom, so amenge otkerđa prekal o pochtan, so hin leskero felos

²¹ a vašoda, hoj amen hin Neksareder Rašaj upral o kher le Devleskero,

²² aven, džas paš o Del čače jileha, savore pačabnaha – le jilenca, so hine obžuzarde andral o nalačo svedomje, the le felenca, so hine thode (omorde) le žuže pañeha.

²³ Aven, chudas pes zoraha le užaripnastar (nađejatar), so viznavinas, bo Ov, savo diña lav, hino verno.

²⁴ Starinas pes jekh pal aver, hoj jekh avres te povzbudzinas andro kamiben the lače skutki.

²⁵ Na omukas amari khangeri, avke sar peske oda vareko siklila te kerel, ale zoralaren jekh avres buter a buter, se dikhen, hoj oda Džives le Rajeskero hino pašeder.

²⁶ Bo te amen kamas te dživel andro binos pal oda, sar imar prindžardam o čačipen, ta akor imar nane aver obeta vaš amare bini,

²⁷ ale šaj ča užaren andre dar o sudos the e bari jag, so zničinel olen, save pes ačhaven le Devleske.

²⁸ Te vareko na dolikerela le Mojžišoskero zakonos a ela pre leste duj abo trin švedki, mušinel te merel a našti leske presikaven o lačhipen.

²⁹ No akana, gondolinen: Te vareko uštarel pro Čavo le Devleskero a dikhel tele o rat la zmluvakero, so les obžuzarda, a dophenel le lačhipnaskere (milostakere) Duchoske, keci bareder trestos peske zasogalinel (zaslužinel)?

³⁰ Se prindžaras oles, ko phenda:

“Me dava pale, me počinava.”

A pale phenda:

“O Raj sudzinela peskere manušen.”

³¹ Igen bari dar hin te perel andro vasta le džide Devleske!

³² Ma bisteren pre ola ešebne (perše) dživesa, sar avlan andro svetlos a sar pregelan baro mariben andro cerpišagi.

³³ Ande tumen andre ladž anglal o manuša a namištes tumenca kerenas a palis pre aver dživesa zlidžanas o pharipena avrenca, save cerpinenas avke sar tumen.

³⁴ Cerpinenas jekhetane le bertenošenca a sar tumenge ile o barvalipen, radišagoha oda zlidžanas, bo džanenas, hoj tumen hin vareso feder, so ačhela pro furt.

³⁵ Vašoda džan dureder bi e dar, bo te likerena avri, užarel tumen baro počinišben.

³⁶ Kampil tumenge te likerel avri, hoj te kerena oda, so kamel o Del, hoj te chuden lestar o dedičtvos.

³⁷ Bo hin pisimen:

“Imar ča sikra, sikrica a avela Oda, kaske kampil te avel, a na avela nasig.

38 Miro čačipnaskero manuš dživela le pačabnastar, ale te džala palal, na ela mange pre dzeka.”

³⁹ Ale amen na sam o manuša, save džan palal a meren, ale o manuša, save pačas, a sam spasimen.

11*Pal o pačaben*

¹ O pačaben hin te avel peske isto pal ola veci, pre save pes mukas, a te avel presvedčimen pal ola veci, so pes na dikhel.

² Amare phure dada sas le pačabnaha pre dzeka le Devleske.

³ Le pačabnaha ačaluvas, hoj o ņebos the e phuv sas stvorimen le Devleskere laveha avke, hoj olestar, so na dičhol, hino kerdo oda, so dičhol.

⁴ Le pačabnaha anda o Abel le Devleske feder obeta sar o Kain. Prekal o pačaben chudla o svedectvo, hoj hino čačipnaskero, bo leskere dari sas le Devleske pre dzeka. A hoc hino imar mulo, furt vakerel prekal o pačaben.

⁵ Le pačabnaha sas o Enoch ilo upre, hoj te na dikhel o meriben. Na arakhle les, bo o Del les ila upre. Mek angloda, sar sas upre ilo, sas svedčimen pal leste, hoj hino le Devleske pre dzeka.

⁶ Bi o pačaben našti avas pre dzeka le Devleske, bo oda, ko avel ko Del, mušinel te pačal, hoj o Del hin a hoj počinela pale olenge, save les roden.

⁷ Sar leske o Del diña te džanel oda, so mek pes na dičhol, o Noah le pačabnaha šunda a ačhada o korabos, hoj te zachrañinel peskera famelija. Le pačabnaha odsudzinda o svetos a chudla le Devlestar o spravodlišagos, so avel le pačabnastar.

⁸ Le pačabnaha o Abraham šunđa le Devles, sar les vičinda, hoj te džal avri andral peskeri phuv pre oda than, so leske o Del kamla te del. Geľa bi oda, hoj te džanlahas, kaj džal,

⁹ a le pačabnaha dživelas sar cudzincos andre odi phuv, so o Del phenda, hoj leske dela. Dživelas andro stani; avke sar o Izak the o Jakob, save tiš chudle oda lav le Devlestar.

¹⁰ Bo užarelas o foros le zorale zakladenca, so naplaňinda the ačhađa o Del.

¹¹ Le pačabnaha the e Sara, sava našti ula čhave, chudľa zor te ačel khabňi, choc sas imar phuri. Bo pačalas, hoj o Del šaj kerel oda, so lake phenda.

¹² Vašoda jekhe muřšestar, le Abrahamostar, savo imar sas maj mulo, ulile (pes narodzinde) ajci but potomki, keci hin o čercheňa pro űebos the e poři paš o moros, so pes aňi na del te zrachinel.

¹³ Kala savore mule andro pačaben bi oda, hoj te chudlehas le Devlestar oda, so lenge phenda, hoj len dela, ale ča dural oda dikhenas a radisafonas oleske. Viznavinenas, hoj ča predžan pal e phuv sar cudzinci a nane ade khere.

¹⁴ Ola, save avke vakeren, sikaven, hoj roden peskeri phuv.

¹⁵ Se te gondolindehas pre odi phuv, andral savi avle avri, mek šaj gelehas pale.

¹⁶ Ale on radisafon pre feder phuv, pre űeboskeri phuv. Vašoda pes aňi o Del na ladžal te vičinel lengero Del, se pririchtinda lenge o foros.

¹⁷ Le pačabnaha obetinda o Abraham le Izak, sar sas probalimen (skuřimen) le Devlestar. Sas pririchtimen te obetinel peskere jekhore čhas, choc ov sas oda, kas o Del diňa lav,

¹⁸ sar leske phenda: *“Andral o Izak avela tiro potomstvo.”*

¹⁹ O Abraham ačahalolas avke, hoj le Devles sas zor les te uřtavel andral o meriben. A oda sas avke, sar te o Del diňahas pale le Abrahamoske le Izak andral o meriben.

²⁰ Le pačabnaha požehňinda o Izak le Jakob the le Ezav andre oda, so avela.

²¹ Le pačabnaha o Jakob, sar imar merelas, požehňinda savore Jozefoskere čhaven a zmukľa o řero pre paca, sar lařarelas le Devles.

²² Le pačabnaha o Jozef phenda sigeder, sar merelas, hoj le Izraeloskere čhave džana avri andral o Egipt, a phenda lenge so te keren leskere kokalenca.

²³ Le pačabnaha garuvenas le Mojžišoskeri daj the dad le Mojžiř trin čhon pal oda, sar uliľa (pes narodzinda), bo dikhenas, hoj o čhavoro hino řukar, a na daranas pes le Faraonoskere rozkazistar.

²⁴ Le pačabnaha o Mojžiř, sar bariľa avri, na kamla, hoj les te vičinen čhavo le Faraonoskera čhakero.

²⁵ Radeder peske kiđňa avri te cerpinel le Devleskere manuřenca, sar te radisafol pro cikno časos le binostar.

²⁶ Te el pre ladž vař o Kristus sas prekal leste feder sar o barvalipen andral o Egipt, bo dikhelas anglal pre peskero počiňiben.

²⁷ Le pačabnaha omukľa o Egipt a na daralas pes le kraliskera choľatar, ale ľikerďa avri avke, sar te dikhlahas le Devles, saves našti te dikhel.

²⁸ Le pačabnaha dolikerďa e Patrađi a pokropinda o vudara le rateha, hoj te na murdarel o meribnaskero aňjelos le Izraelitengere eřebne (perře) čhavoren.

²⁹ Le pačabnaha pregele prekal o Lolo moros sar pal e řuki phuv a sar oda kamle te kerel the o Egiptana, takoj tařlile.

³⁰ Le pačabnaha pele o muri le Jerichoskere, sar pařal lende eřta džives phirenas.

³¹ Le pačabnaha na muľa e lubňi e Rachab olenca, save na kamenas le Devles te řunel, bo priiľa řukares olen, save avle te predikhel e phuv.

³² A mek so te phenel? Se imar man nane kana te vakereľal o Gideon, Barak, Samson, Jeftah, David a Samuel the pal o proroka,

³³ save le pačabnaha domarenas o kraliřagi, kerenas o spravodliřagos a dochudenas o lava, so len o Del diňa. Le pačabnaha le ľevenge phandenas andre o piski,

³⁴ murdarde andre o bare jaga a zachraňinde pes le űeprijatelengere řablendar. Sas slaba, ale ačhenas zorale, zoralonas andro maribena a roztradenas avre narodengere armadi.

³⁵ Le pačabnaha o džuvľa chudle peskere mule pařutnen uřtaden pale andral o meriben. Aver manuša sas muřimen, ale na kamle te el premukle, bo kamenas te chudel feder uřřiben andral o meriben.

³⁶ Aver sas asade avri, marde len le bičoha a ke oda sas andro lanci andre bertena.

³⁷ Murdarenas len le barenca the le řablencu a prečhingerenas len. Aver phirenas upre tele urde andro bakrane the kozakere cipi – na sas len sostar te dživel, džanas pre lende a dukhavenas len.

³⁸ On sas ajse manuša, saven peske o svetos na zasogalinda (na zaslužinda), save bludzinenas pro pušči, pro verchi, andro jaskiňi the andro cheva andre phuv.

³⁹ A on savore, choc pes presikade andro pačaben, mek na dochudle oda, so lenge o Del phenda, hoj len dela,

⁴⁰ bo o Del pririchtinda prekal amende vareso feder: Kamel, hoj on ča jekhetane amena te ačhen dokonale.

12

O Del bararel avri peskere čhaven

¹ Vašoda, te hin amen ajci but švedki, save hine pašal amende sar ajsi bari chmara, čhivas pal peste tele savoro, so amen cirdel tele, the o binos, so amen phandel andre a likerav avri andro denašiben, so hin angle amende.

² Dikhas pro Ježiš, ko zachudla a dokerel amaro pačaben. Ov precerpinda o meriben pro kerestos a pregela bara ladžaha, bo džanelas, hoj pre leste užarel baro radišagos, a palis peske bešla pal e čači (pravo) sera le Devleskere tronoske.

³ Gondolinen pre oda, ko zligenda kajci nalače lava le binošnendar, so džanas pre leste, hoj tumen te na podden a te na slabisafon pro duchos.

⁴ Bo mek tumen na marenas le binoha dži andro rat.

⁵ Bisterdan pro lava, so tumen zorašaren, a vakeren ke tumende sar ko čhave?

Čhavo miro, sar tut o Raj bararel avri, ma le tuke lokes oda, aňi ma slabisaľuv, akor sar tuke dovakerel.

⁶ *Bo kas o Raj kamel, oles bararel zoraha avri a marel sakones, kas prilal sar čhas.*

⁷ Likeren avri andre oda pharipen, so pre tumende avel vašoda, hoj tumen te bararel avri, bo o Del tumenca avke kerel sar peskere čhavenca. Bo savo dad na bararel zoraha avri peskere čhas?

⁸ Ale te na san avribararde avke, sar hine savore leskere čhave, akor san o kopirdana (kopilaki) a na san leskere čhave.

⁹ The amare telesne dada amen zoraha bararenas avri a likerahas peske len, či pes na poddaha buter le duchovne Dadeske, hoj te dživas?

¹⁰ Amare dada amen zoraha bararenas avri, medik samas čhavore, avke sar peske on gondolinenas, hoj hin mištes. No o Del amen bararel avri pre amari chasna, hoj amen te el leskere sentňipnastar.

¹¹ Hin čačo, hoj te amen vareko zoraha bararel avri, akor pes amenge oda na dičhol sar vareso, so del o radišagos, ale o pharipen. Ale palis anel o smirom the o spravodlišagos, so hin pre chasna oľenge, kas sikada avri.

¹² Vašoda rovňaren avri o vasta, so hine zmukle tele, the o kľoča, so tel tumende izdran,

¹³ a tumare pindre mi phiren pal o rovne droma, hoj oda pindro, so hino bango, te na čučel avri, ale te sastol avri.

Te na odčhivas le Devleskeri milost

¹⁴ Keren sa prekal oda, hoj tumen te el o smirom sakoneha a hoj te dživen o sentno dživipen, bijal savo űiko na dikhela le Devles.

¹⁵ Dikhnen mištes pre oda, hoj űiko te na visaľol palal le Devleskere lačhipnastar (milostatar), hoj te na barol űisavo kirko koreňis, so andahas pharipen a musardahas but dženen.

¹⁶ űiko te na el lubaris aňi bijedevleskero avke sar o Ezav, savo vaš jekh chaben bikenda peskero pravos, so les sas sar le ešebne (perše) čhas.

¹⁷ Se džanen, hoj choc palis kamelas te chudel le dadeštar o požehnaňje, sas odčhido a imar pes oda na delas te visarel pale, choc roviľnaha oda kamelas.

¹⁸ Se tumen na avľan ko verchos, sostar pes o manuš šaj chudel, abo so labolas la jagatar, abo ko kaľipen, ke rat abo ke burka,

¹⁹ aňi ko hangos la trubakero, aňi ko hangos, so vakereľ ajse lava, hoj ola, save les šunde, pes manganas, hoj imar te na vakereľ dureder.

²⁰ Bo našti zľidžanas oda, so pes lenge prikazinelas:

“Te ča o džvirov pes chudľahas le verchostar, mušinel te el murdardo le barenca.”

²¹ Oda, so dikhle, sas ajso strašno, hoj o Mojžiš phenda: “Izdrav a darav man!”

²² No tumen avľan ko verchos Sion the ko foros le džide Devleskero, ko űeboskero Jeruzalem, the ko but ezera aňjela.

²³ Avľan ko radišagoskero zhromaždeňje le Devleskere ešebne čhavengero, savengere nava hine pisimen andro űebos. Avľan ko Del, ke savorengero Sudcas, ko duchi le čačipnaskere manušengere, save imar chudle dokonalošć.

²⁴ Avlan ko Ježiš, savo anda e nevi zmluva the ko pokropimen rat, so vakerel feder lav sar o rat le Abeloskero.

²⁵ Den tumenge pozora pre oda, hoj te šunen a te na odčhiven oles, ko vakerel! On, save na kamenas te šunel oles, ko lenge pre phuv phenelas le Devleskeri vola, na denaše, vašoda aňi amen našti denašaha, te pes visaraha Olestar, ko vakerel andral o ņebos.

²⁶ Leskero hangos akor čhalada la phuvaha, no akana mek diňa lav:

“Me mek jekhvar čhalavava, na ča la phuvaha, ale the le ņeboha.”

²⁷ Oda, hoj phenel “mek jekhvar”, igen mištes sikavel pre oda, hoj ola stvorimen veci, so ena čhalade, ena ile het, hoj te ačhen ča ola veci, so pes našti čhalaven.

²⁸ Vašoda te amen prilas oda krališagos, so pes našti čhalavel, kampel amenge te palikerel a te lašarel le Devles andre bari pačiv the andre sentňi dar, avke sar ov kamel.

²⁹ Bo amaro Del hin e jag, so zlabarel.

13

E služba, so hin le Devleske pre dzeka

¹ O kamiben maškar o phrala te na preačhel.

² Ma bisteren te prilel le hoscen a te presikavel lenge e pačiv, bo avke vareko priile le aňjelen, choc pal oda na džanenas.

³ Gondolinen the pro bertenoša, avke sar te tumen ulanas lenca andre bertena. A gondolinen the pre ola, save cerpinen, avke sar te the tumen cerpindanas lenca.

⁴ Sako peske mi likerel o manželstvo andre pačiv. O rom la romňaha peske mi en pačivale, bo le lubaren the olen, save pašlon avre romňijenca, sudzinela o Del.

⁵ Ma dživen avke, hoj tumen te zakamen andro love, a aven spokojne oleha, so tumen hin, bo o Del phenda:

“Na mukava tut, aňi tut šoha (ňikda) na omukava.”

⁶ Vašoda bi e dar šaj phenas:

“O Raj mange pomožinel a na darava man. So man šaj kerel o manuš?”

⁷ Ma bisteren pre ola, save tumen lidžanas a vakerenas tumenge o lav le Devleskero. Dikhen pre lengero dživipen, sar dživenas a sar mule, a keren andro pačaben avke, sar on kerenas.

⁸ O Ježiš Kristus hino oda jekh idž, adadžives the furt pro furt.

⁹ Ma den tumen te odlel všelijake avre sikavibenenca. Bo hin mištes, te o jilo hino zorardo le Devleskere lačhipnastar (milostatar) a na ole zakonendar pal o chabena, so nane pre chasna olenge, save oda dolikeren.

¹⁰ Amen hin o oltaris, pal savo našti chan aňi o rašaja, save služinen andro Stanos.

¹¹ O nekbareder rašaj lel o rat le džvirengero andro Neksentneder Than vaš o bini, ale lengere tela labaren avri le taboristar.

¹² Vašoda the o Ježiš cerpinelas avri pal e brana le foroskeri, hoj te sentňarel le manušen peskere rateha.

¹³ Aven džas pal leste avri andral o taboris a zlidžas leha leskeri ladž.

¹⁴ Bo pre kadí phuv amen nane foros, so ačhela pro furt, ale užaras pre oda, so avela.

¹⁵ Vašoda, aven, obetinas furt le Devleske e chvalakeri obeta prekal o Ježiš, oda hin o ovocje andral o muj, so viznavinel leskero nav.

¹⁶ Ma bisteren te kerel o lačhipen the te pomožinel jekh avreske, bo oda hin o obeti, so hin le Devleske pre dzeka.

¹⁷ Šunen olen, save tumen lidžan, a podden tumen lenge, bo on pes starinen pal tumare duši a ačhena vaš tumenge anglo Del. Šunen len, hoj oda te keren le radišagoha, a na le rovbňaha, bo oda na ela tumenge pre chasna.

¹⁸ Modlĭnen tumen vaš amenge. Amen mištes džanas, hoj amen hin žuže jile, bo andre savoreste pes kamas mištes te likerel.

¹⁹ A mek buter tumen mangav, hoj pes te modlĭnen vaš ma, hoj sigeder pale te džav ke tumende.

E modlĭtba the o požehnaňje

²⁰ O Del, savo del o smirom a uštada amare Rajes le Ježiš andral o meriben, savo hin o baro Pastjeris le bakrengero prekal o rat, so anda e večno zmluva,

²¹ mi kerel tumendar ajsen, save kamena te kerel savoro lačhipen, so ov kamel. Mi kerel andre tumende oda, so hin leske pre dzeka, prekal o Ježiš Kristus. Leske mi džal e slava furt pro furt. Amen.

²² Na pisindom tumenge but, phralale, no mangav tumen, hoj te prilen kala lava, so hin pre oda, hoj tumen te zoraľaren.

²³ Kamav, hoj te dźanan, hoj amaro phral o Timoteus sas premuklo. Te avela sigeder, dźava ke tumende jekhetane leha.

²⁴ Pozdravinen savore tumare vodcen the savore sentnen. O phrala andral e Italija tumen pozdravinen.

²⁵ O lačhipen (milost) le Devleskero mi el tumenca savorencal

O Lil Le JAKOBOSKERO

¹ O Jakob, savo služinel le Devleske the le Rajeske le Ježišoske Kristoske, bičhavel pozdravi dešuduje kmeňenge, save hine rozčhide pal o svetos.

² Phralale mire, len sar baro radišagos, te pre tumende avela e proba (skuška).

Pal o pačaben the godaveripen

³ Se džanen, te ela tumaro pačaben probalimen avri (skušimen avri), oda tumen dela avrilikeriben.

⁴ A tumaro avrilikeriben pes mi presikavel oleha, so keren, hoj te aven žuže andro jile a lače andre savoreste, hoj tumenge nič te na chibalinel.

⁵ Te varekaske tumendar kempel godi, mi mangel peske le Devlestar a ela leske diñi. Bo ov del sakones a na čivkerel pro jakha.

⁶ Ale mi mangel andro pačaben a te na pochibinel. Bo oda, ko pochibinel, hino sar moroskeri vlna, so tradel e balvaj a ispidel pal jekh sera pre aver.

⁷ Te na peske gondolinel kajso manuš, hoj chudela vareso le Rajestar:

⁸ Kajso, savo na džanel, so kamel, perel pre savore peskere droma.

Pal o čoripen the barvalipen

⁹ O phral, savo hino čoro, pes mi lašarel oleha, hoj hino upre hazdlo andro Kristus,

¹⁰ ale o barvalo pal peste te na gondolinel but, bo našlola sar e kvitka la čarakeri.

¹¹ Bo sar avel avri o kham le tačipnaha, so labarel, šučarel avri e čar, lakeri kvitka perel tele a lakero šukariben našlol. Avke perela tele the o barvalo pre peskere droma.

Te zlidžal e proba

¹² Bachtalo murš, savo zlidžal e proba, bo te obačhela, chudela odi koruna le dživpnaskeri, pal savi o Raj diña lav, hoj dela olen, so les kamen.

¹³ Ņiko te na phenel, sar les cirdel pro binos: "Se oda o Del man cirdña!" Se le Devles našti te cirdel pro nalačo a aňi űikas na cirdel andro binos.

¹⁴ Ale sako hin cirdlo andro binos peskera žadoscatar, so les cirdel a vabinel.

¹⁵ A palis e žadosca sar avel, khabňol a ulol (narodzinel pes) o binos a o kerdo binos anel o meriben.

¹⁶ Ma den tumenca avri te thovel mire lače phralale!

¹⁷ Savore lače veci a dojekh dokonalo daros avel upral le Dadestar, olestar, savo kerđa o űeboskere švetli a savo hino furt jekh a na visarel pes avke sar o čiňos.

¹⁸ Peskera volatar amen diña o dživipen prekal o čačipnaskero lav, hoj te avas ešebne savorestar, so kerđa!

Te šunel the te kerel

¹⁹ Mire lače phralale: Sako sig mi šunel, polokes mi vakerel a polokes andre choľi!

²⁰ Bo o manuš andre choľi na kerel avke, sar o Del kamel.

²¹ Vašoda čhiven tele savori mel the savoro nalačhipen a šukares prilena oda lav, so hin sadzimen andro jilo a šaj zachraňinel tumare dživipena.

²² Aven ola, save dživen pal le Devleskero lav, a na ola, save ča šunen a oleha pes korkoren klaminen.

²³ Bo te vareko hin ajso, hoj ča šunel o lav a na dolikerel les, hino sar o manuš, savo dikhel peskero muj andro gendalos,

²⁴ ale sar pes dikhla, džal het a takoj bisterel, savo sas.

²⁵ Ajso manuš ela požehňimen andre oda, so kerel: Oda, ko pes mištes zadikhel andro dokonalo zakonos, so del e sloboda, a likerel pes pal oda lav a ko na bisterel oda, so šunda, ale dživel pal oda.

²⁶ Te peske vareko tumendar gondolinel, hoj hino pobožno, a na zlikereľ peske e čhib, klaminel korkoro pes a oda, so kerel prekal o Raj, na anel chasna.

²⁷ Anglo Del amaro Dad hin kadi pobožnosť žuži the bi e mel: Te starinel pes pal o široti the pal o vdovi andre lengero pharipen a te na meľarel pes andre le svetoha.

2

Te na kerel rozđjelis maškar o manuša

¹ Phralale mire, sar ola, save pačan andro Ježiš Kristus, andro Raj la slavakero: Ma dikhen pro manuš a ma keren rozđjelis maškar o manuša.

² Bo te avlahas andre tumari khangeri murš somnakuña angrusaha, urdo andro šukar gada, a te avlahas the čoro murš andro melale gada,

³ a dikhľanas pre oda, pre kaste hin ola šukar gada a phendanas leske: “Tu tuke šukares beš kade,” ale le čoreske phendanas: “Tu ačh kode,” abo: “Beš tuke kade paš mire pindre,”

⁴ Či na keren oleha rozdĵelis maškar tumende? Či na ačhiľan sudci, save namištes gondolinen a sudzinen?

⁵ Šunen, mire lačhe phralale! Či peske na kidña o Del avri le čoren andral kada svetos, hoj te ačhen barvale andro pačaben a te prilen o krališagos, pal savo o Del diña lav olenge, save les kamen?

⁶ Ale tumen tele dikhľan le čores! Či nane oda ipen o barvale, save pre tumende zoraha ispiden a tumen cirđen pal o sudi?

⁷ Či nane oda on, save namištes vakeren pre oda lačho nav le Rajeskero, so tumenge o Del diña?

⁸ No, te dolikeren o zakonos le krališagoskero, avke sar hin pisimen:

“*Kameha avre manušes avke sar pes korkores!*” Ta akor mištes keren.

⁹ Ale te keren rozdĵelis maškar o manuša, akor keren binos a o zakonos pre tumende sikavel sar pre ola, save namištes keren.

¹⁰ Bo oda, ko dolikerďahas calo zakonos, ale jekh prikazaňje na dolikerďahas, hino vinovato andre savore.

¹¹ Se Oda, ko phenda: “*Na kereha lubipen*”, the phenda: “*Na murdareha.*” No, choc na keres lubipen, ale murďares, na dolikeres o zakonos.

¹² Avke vakeren the keren sar ola, save ena sudzimen pal o zakonos so del o sloboda!

¹³ Bo o sudos na ela lačhejileskero ke oda, ko na sas lačhejileskero. No, o lačhejileskeriben ňerinel (zvítazinel) upral o sudos!

O pačaben the o skutki

¹⁴ So hin olestar, phralale mire, sar vareko phenel, hoj les hin o pačaben a nane les o skutki? Či šaj les oda pačaben zachraňinel?

¹⁵ A te le phrales abo la pheňa na ulahas so te urel a na ulahas len o dživseskero chaben,

¹⁶ a te lenge vareko tumendar phendahas: “Džan andro smirom, tačaren tumen a chan,” ale te len na diňanas oda, so kempel le feloske, so len hin olestar?

¹⁷ Avke the o pačaben, te les nane o skutki, hino mulo.

¹⁸ Ale vareko phenela: “Tut hin o pačaben a man hin o skutki.” Sikav mange tiro pačaben bi o skutki a me tuke sikavava miro pačaben andral mire skutki.

¹⁹ Tu pačas, hoj hin jekh Del? Mištes keres. The o demona pačan a izdran.

²⁰ Kames, hoj tuke te sikavav, tu nagodaver manušeja, hoj o pačaben bi o skutki hino pre ňisoste?

²¹ Či na sas o Abraham, amaro dad, ospravedľnimen le skutkendar, sar andä peskere čhas le Izak te obetinel pro oltaris?

²² Akor dikhes, hoj o pačaben kerelas jekhetane leskere skutkenca a o skutki keren leskero pačaben dokonalo.

²³ A ačhiľa pes, so hin pisimen: “*O Abraham pačandĵila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodľišagos.*” A sas vičimen le Devleskero prijateľis.

²⁴ Avke akor dikhen, hoj o manuš hin ospravedľnimen the le skutkendar a na ča le pačabnastar.

²⁵ Avke sas the paš e lubňi Rachab: Či na sas ospravedľnimen le skutkendar, sar priiľa olen, save sas bičhade, a phenda, hoj te džan het avre dromeħa?

²⁶ Bo avke sar o felos hino mulo bi o duchos, avke hin mulo the o pačaben bi o skutki.

3

Pal e čhib

¹ Phralale mire, ma keren tumendar savore učiteľa. Se džanen, hoj avaha zoraleder sudzimen.

² Savoredžene but peras. Ale te vareko na perel andro lav, oda hin dokonalo murš, savo džanel te ľikerel calo peskere felos.

³ Te le grajeske thovas andro piskos o zubadla, šunel amen a avke visaras calo leskero felos, kaj kamas.

⁴ A dikhen, choc hine o loďi bare a traden len o zorale balvaja, oda, ko len ľidžal, len šaj ľidžal ciknore kormidloħa ode, kaj kamel.

⁵ Avke the e čhib hiñi cikno kotor, ale šaj kerel bare veci. Dikhen, savo baro veš labarda e cikñi jagori!

⁶ E čhib hiñi sar jag, o načáčipnaskero svetos. Hiñi oda, so šaj meľarel andre calo amaro felos. Rozlabarel calo manušeskero dživipen a korkori hiñi rozlabardi le peklostar.

⁷ O manuš šaj phandel a thovel tele savore dzive džviren the le čiriklen, le sapen a the le džviren andro moros,

⁸ ale e čhib ñiko le manušendar našti phandel. Hiñi o nalačhipen, so našti te lidžal, a hiñi pherdo meribnaskero jedos.

⁹ La čhibaha lašaras le Rajes, le Devles the le Dades – a ola čhibaha the košas le manušen, save hine kerde pre le Devleskeri podoba.

¹⁰ Andral oda jekh muj avel avri o lašariben the o košiben. Našti oda avke el, phralale mire!

¹¹ Či šaj andral jekh chañig, andral jekh chev, avel avri gulo the kirko pañi?

¹² Či šaj barol, phralale mire, pro figovñikos o olivi, vaj pro viñičis o figi? Avke the ñisavi londí chañig našti del gulo pañi.

O godaveripen upral

¹³ Ko hin maškar tumende godaver a kas hin godí? Mi sikavel peskere dživipnaha o lače skutki a mi avel pokorno the godaver andre savoreste, so kerel.

¹⁴ Ale te tumen hin andre tumare jile e kirko zavist a kamen ča pes te hazdel upre, ma lašaren tumen a ma džan pro čáčipen.

¹⁵ Odi godí na avel upral, ale hiñi pal e phuv, telesno, benguñali.

¹⁶ Bo ode, kaj hin e zavist a kaj sako ča pes kamel te hazdel upre, hino nasmirom the dojekh nalačhipen.

¹⁷ Ale e godí le ñebostar hiñi ešeb (peršo) žuži, palis ajsi, so kamel o smirom, kovli a phundradi te šunel; hiñi ajsi, so sajinel avres a anel o lačo ovocje, na kerel rozđjela a nane dujemujengeri.

¹⁸ Ola, ko anen o smirom, sadzinen o điv (o zrnos) le smiromoskero a kidena upre o lačhipen.

4

Ko kamel o svetos, na kamel le Devles

¹ Khatar aven o maribena a soske tumen maškar tumende pes vesekedinen? Či na andral tumare telesne žadosci, so pes vesekedinen andre tumende?

² Tumen kamen vareso a nane tumen, murdaren a zavidzinen a našti dochuden – ispiden tumen a vesekedinen pes, ale nane tumen, bo na mangel tumenge.

³ Tumen mangel a na len, bo namištes mangel, bo kamen oda prekal tumare nalače žadosci.

⁴ Ó, napačivale manuša, čí na džanen, hoj oda, ko kamel te el lačo le svetoha, hino nalačo le Devleha? Oda manuš, ko kamlahas te el lačo le svetoha, ačhel nalačo le Devleha.

⁵ Abo gondolinen tumenge hoj ča avke phenel le Devleskero Lav: “O Duchos, saves diña andre amende te bešel, amen igen kamel, dži e zavist*?”

⁶ Se o Del del bareder lačhipen (milost). Vašoda phenel le Devleskero Lav:

“O Del džal pro barikane, ale le pokornen del peskero lačhipen (milost).”

⁷ Vašoda podden tumen le Devleske. Ačhaven tumen le bengeske a denašela tumendar.

⁸ Aven pašeder paš o Del a ov avel pašeder paš tumende. Thoven avri o vasta, tumen binošne! A žužaren o jile, tumen, save na džanen, so kamen!

⁹ Zagondolinen tumen upral tumaro čoripen, aven andre žala a roven! Tumaro asaben pes mi visarel pro apsa a o radišagos pro roviben!

¹⁰ Podden tumen le Rajeske a ov tumen hazdela upre.

Te na sudzinel le phrales

¹¹ Ma vakeren namištes jekh pre aver, phralale! Oda, ko vakerel namištes pro phral, abo sudzinel peskere phrales, vakerel pro zakonos a sudzinel o zakonos. A te sudzines o zakonos, na sal oda, ko dživel pal le Devleskero zakonos, ale sal leskero sudcas.

¹² Ča jekh o Del diña o zakonos a ov hin the o sudcas. Ov šaj zachrañinel a šaj žničinel. Ale ko sal tu, hoj sudzines avres?

Te na pes lašaren

* 4:5 Grekengeri čhib šaj el: “O duchos andre amende hino žarľivo.”

¹³ No akana tumen so phenen: "Adadžives abo tajsa džaha andre kada abo andre koda foros, ačhaha ode berš, keraha buči a ela amen."

¹⁴ Se tumen na džanen so ela tajsa! A so hin tumaro džživipen? San sar e para, so pes pro sikra sikavel a palis našlol.

¹⁵ Ale kempel tumenge te phenel kavke: "Te o Raj kamela, džživaha a keraha kada abo koda."

¹⁶ Ale akana tumen lašaren tumare baripnaha. Dojekh kajso lašariben hino nalačo.

¹⁷ Binos hin oles, ko džanel mištes te kerel, ale na kerel oda.

5

O lav prekal o barvale

¹ No akana, tumen barvale, roven a hikinen upral tumare čoripena, so pre tumende avena!

² Tumaro barvalipen kirniła a tumare gada chale o kirme.

³ Tumaro somnakaj the o rup hardzavisalila a odi hardza sikavela pre tumende a chala tumare tela sar jag, bo skidňan o barvalipen pro posledna dživesa.

⁴ Le čore manušenge, save kerenas buči pre tumare mali, na počindan! Vašoda, dikh, lengero počinišben vičinel pre tumende! O vičinišben olengero, save kidenas upre pal tumare mali, avla andro kana le Nekzoraledere Rajeske.

⁵ Dživenas pre kadi phuv andro kiňešagos the andro baripen a čalardan tumare jile avke sar ola bale, so pes pririchtinen, hoj len te začinen.

⁶ Odsudzindan a murdardan le čačipnaskeres a na braňinelas pes.

Pal o avriľikeriben the modlitba

⁷ Phralale, vašoda likerem avri, medik na avela o Raj. Dikh, o manuš, savo kerel buči pre mala, užarel, medik na avela o jaruno the o jesuno brišind a dela les o lačo ulipen andral e phuv.

⁸ Avke the tumen: Užaren a zoralaren tumare jile, bo o Raj avela maj pale.

⁹ Phralale, ma vakeren jekh pre aver, hoj te na aven odsudzimen. Dikh, o sudcas ačhel anglo vudar!

¹⁰ Len tumenge, phralale, pal o proroka, save vakerenas andro nav le Rajeskero: Dikhen sar te cerpinel a te likerel avri.

¹¹ Dikhen, amen phenas pal ola, save likerde avri, hoj hine bachtale. Šundán, sar o Job likerđa avri, a dikhľan, sar o Raj pro agor pes starinelas pal leste! O Raj hino igen lačo the jileskero.

¹² Ale angle savoreste, phralale mire, ma len vera aňi pro űebos aňi pre phuv, aňi űisavi aver vera. Ale te phenen "He," mi el oda čačes "He," a te phenen "Na," mi el oda "Na."

¹³ Cerpinel vareko maškar tumende? Mi modľinel pes. Hin varekas radišagos andro jilo? Mi gilavel le Devleske.

¹⁴ Hin vareko maškar tumende nasvalo? Mi vičinel peske le phurederen andral o zboros. On pes vaš leste mi modľinen a mi makhen les le olejoha andro nav le Rajeskero.

¹⁵ A e modľitba andro pačaben sastarela le nasvales a o Raj les hazdela upre. Te kerđa bini, odmukela pes leske.

¹⁶ Vašoda, phenen avri jekh avreske o bini a modľinen tumen jekh vaš aver, hoj te saston avri. E modľitba le čačipnaskere manušeskeri šaj kerel but a hin la bari zor.

¹⁷ O Eliaš sas ajso manuš sar the amen a modľinelas pes, hoj te na del o brišind a na diňa o brišind pre phuv trin berš the šov čhon.

¹⁸ A pale pes modľinelas a o űebos diňa o brišind a e phuv diňa peskero ulipen.

¹⁹ Phralale mire, te vareko tumendar odgelahas le čačipnastar a te les vareko visardahas pale,

²⁰ mi džanel, hoj oda, ko visarel le binošnes pal leskero nalačo drom, zachraňinela leskero džživipen andral o meriben a učharel andre but bini.

O Ešebno Lil Le PETERISKERO

O pozdravi

¹ Me, o Peter, o apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, pisinav tumenge, save san avrikidle le Devlestar – tumenge, save dživen sar o cudzinci a san rozčhide andro Pontus, Galacija, Kapadokija, Azija the Bitinija.

² O Del amaro Dad peske tumen angloda kidña avri pre peskero planos a prekal peskero Duchos tumen sentñarda, hoj te šunen le Ježiš Kristus a te aven obžuzarde leskere rateha. Mi del tumen o Del pherdo lačhipen (milost) the smirom!

O džido užaripen

³ Lašaras le Devles, savo hin o Dad amare Rajeske le Ježišoske Kristoske! Bo peskere bare lačhipnaha amen diña o nevo džživipen the o džido užaripen (nađej), sar uštađa le Ježiš Kristus andral o meriben.

⁴ Oda užaripen hin, hoj chudaha sar đedictvos o barvalipen, so šoha (ñikda) na preačhela, na musaloła aňi na kirňola a hino garudo andro ñebos prekal tumende.

⁵ E zor le Devleskeri tumen likerel prekal o pačaben, hoj te aven zachraňimen. Odi zachrana hiňi pririchtimen a sikavela pes andro posledno časos.

⁶ Radisalon olear, choc akana pes tumenge kampil sikra te cerpinel andro všelijake probi (skuški),

⁷ hoj pes te sikavel, hoj hino probalimen avri (skušimen avri) tumaro pačaben, so mol buter sar o somnakaj, so našľol. Tumaro pačaben pes mušinel andre jag te probalinel, hoj te chuden vaš oda o lašariben, e slava the e pačiv andre oda džives sar pes sikavela o Ježiš Kristus.

⁸ Les šoha na dikhľan a the avke les kamen; aňi akana les na dikhen, ale pačan andre leste a san pherarde slavne radišagoha, so pes aňi na del avri te phenel le lavenca.

⁹ Bo dochuden oda, pal soste džžanas andro pačaben: E zachrana prekal tumare duši.

¹⁰ O proroka, so prorokinenas pal le Devleskero lačhipen (milost) prekal tumende, igen rodenas a dophučenas pes pal kadi zachrana.

¹¹ A dophučenas pes pal oda, kana oda časos ela, the sar oda avela, a o Duchos le Kristoskero, savo sas andre lende, anglal phenelas avri pal o cerpišagi le Kristoskere the pal e slava, so avela palis.

¹² Lenge sas sikado, hoj na služinde peske, ale tumenge oleha, so tumenge hin akana vakero prekal ola, save tumenge vakerenas o evaňjelium andre zor le Sentne Duchoskeri, savo sas bičhado andral o ñebos. The o aňjela pre oda igen kamen te dikhel, hoj te achalon.

Te aven sentna

¹³ Vašoda gondolinen pal oda, so keren. Aven strižbe a muken tumen igen pre le Devleskero lačhipen (milost), so tumenge ela dino, sar pes sikavela o Ježiš Kristus.

¹⁴ Aven sar ola čhave, save šunen le Dades a ma den tumen te lidžal ole žadoscenge, so tumen sas varekana, sar mek na džžanenas o čačipen.

¹⁵ Ale aven sentna andre savoreste, so keren, sar hino sentno Oda, ko tumen vičindľa.

¹⁶ Bo hin pisimen: “Aven sentna, bo me som sentno!”

¹⁷ A te vičinen “Dado” le Devles – savo na dikhel pro manuš, ale sudzinel pal oda, ko so kerel – ta dživen daraha anglo Del, medik san pre kadi phuv.

¹⁸ Oda purano džživipen, so sikľilan tumare dadendar, sas bi e chasna. No, džžanen, hoj sanas cinde avri andral oda džživipen a na sas vaš tumenge počimen le somnakaha aňi le rupoha – so našľona –

¹⁹ ale le dragane (vzacne) Kristoskere rateha. Ov, sar o bakroro bi e chiba the bi o binos,

²⁰ sas pre oda imar anglal avrikidlo mek angle oda, sar o Del kerďa o svetos, ale sas sikado andro posledna džživesa prekal tumende.

²¹ Prekal leste pačan andro Del, savo les uštađa andral o meriben a diña les e slava, hoj tumaro pačaben the užaripen te el andro Del.

²² No, te imar žužardan tumare jile oleha, hoj kerenas oda, so phenel o čačipen a hoj kamenas le phralen čače kamibnaha, avke the akana kamen jekh avres žuže jileha.

²³ Se uliľan (narodzindan pes) mek jekhvar – na andral o semenos, so kirňol – ale andral o semenos, so na kirňol: Andral o džido the večno lav le Devleskero.

²⁴ Bo hin pisimen: “*Savore manuša hine sar e čar a cali lengeri slava hiři sar e čarakeri kvitka. E čar šučila avri a lakeri kvitka pela tele,*

²⁵ *ale o lav le Rajeskero ačhel pro furt.*”

Oda lav hin o evaňjelium, so pes tumenge vakerđa.

2

O džido bar a o sentno narodos

¹ Vašoda odčhiven tumendar savori choľi, savore pľetki, dojekh klamišagos the zavist a ma aven dujemujengere.

² Sar o čhavore, save mekča akana ulile (pes narodzinde), mangel tumenge o žužo duchovno thud, hoj lestar te baron a te aven zachraňimen,

³ te imar koštolindan oda, hoj o Raj hino lačo.

⁴ Aven ke leste, ko džido Bar, saves o manuša odčhide, ale hin avrikidlo the igen vzacno anglo Del.

⁵ The tumen, sar o džide bara, den pes te ačhavel andro duchovno kher, hoj te aven o sentno rašajipen a te anen o duchovne obeti, so hin pre dzeka le Devleske prekal o Ježiš Kristus.

⁶ Vašoda hin pisimen andro Lav le Devleskero: “*Thovav pro Sion o hlavno bar; o avrikidlo the igen vzacno bar; oda, ko andre leste pačal, na ladžala pes.*”

⁷ Oda bar hino vzacno tumenge, save pačan, ale olenge, save na pačan: “*O bar, so odčhide o murara, ačhila pre stavba hlavno,* ⁸ *o bar, pre savo pes demen, the e skala, pre savi peren.*” Ola, save na šunen oda lav, peren pre oda bar, bo o Del oda avke kamelas.

⁹ Ale tumen san o avrikidle manuša, o krališagos le rašajengero a o sentno narodos, hoj te vakeren avri ola bare veci, so kerel o Del – ov, ko tumen vičinda avri andral o kalipen andre peskero igen šukar svetlos.

¹⁰ Varekana na sanas narodos, no akana san o manuša le Devleskere; varekana na prindžarenas o lačhipen le Devleskero, ale akana les chudľan.

Te dživel sar le Devleskere služobňika

¹¹ Phralale mire, phenav tumenge sar olenge, so nane khere kade pre phuv a save ča pal kadi phuv predžan: Zlikeren tumen le felesne žadoscendar, so pes maren la dušaha!

¹² Dživen mištes tumaro dživipen maškar ola, save na pačan – choc te pre tumende namištes vakeren sar pro živaňa – hoj te dikhen tumare lače skutki a te lašaren le Devles andre oda Džives, sar avela.

¹³ O Raj kamel, hoj tumen te podden savorenge, save hine ačhade le manušendar: Či le krališke sar le nekbaredereske,

¹⁴ abo le vladarenge. Bo ov len bičhavel te marel olen, so namištes keren, a te lašarel olen, so keren mištes.

¹⁵ Bo kada hin oda, so o Del kamel: Te keren o lačhipen a oleha te phanden o muja le nagodaver manušenge, save na džanen, so vakeren.

¹⁶ Dživen sar o slobodne, ale ma zagaruven tumaro nalačhipen la slobodaha; dživen sar o sluhi le Devleskere.

¹⁷ Savoren den pačiv: Le phralen kamen, le Devlestar daran the le kralis den pačiv.

Te zľidžal o pharipen sar o Raj

¹⁸ A tumen, o sluhi, podden tumen tumare rajenge a šunen len andre savoreste. Ale ma podden tumen ča le lačhenge the le jileskerenge, ale the le nalačhenge.

¹⁹ Bo o Del žehňinela oles, ko zľidžal o pharipen vaš oda, hoj kerel pal leskeri voľa a cerpinel, choc nič nalačo na kerđa.

²⁰ Bo so hin olestar, hoj ľikeren avri, sar tumen dukhaven, te tumen keren o bini? Ale te mištes keren a the avke cerpinen bi e vina a ľikeren avri, kada hin le Devleske pre dzeka. ²¹ Se pre oda sanas le Devlestar vičinde, bo the o Ježiš cerpinelas vaš tumenge a sikada tumenge sar te dživel, hoj te keren avke sar ov.

²² *Ov šoha (ňikda) na kerđa binos, aňi o klamišagos šoha na sas andre leskero muj.*

²³ Sar les košenas, na košelas pale, a sar cerpinelas, na daravelas avri, ale mukelas pes pre oda, ko čačipnaha sudzinel.

²⁴ Ov korkoro ľigenda amare bini peskere teloha pro kerestos, hoj te meras le binenge a te dživas le čačipnaske. Prekal leskere rani san avrisastarde.

²⁵ Bo sanas sar o bakrore, save na džanenas, kaj džan, ale akana san visarde ko Pastjeris the ke Oda, savo pes starinel pal tumare duši.

3

Pal o džuvla the pal o murša

¹ Avke the tumen o džuvla, podden tumen tumare romenge. A te varesave lendar na pačan le Devleskere laveske, anen len bi o lava paš o Del, tumare džživipnaha,

² oleha, hoj on dikhena sar tumen džživen žužes the andre sentno dar.

³ Tumaro šukariben te na el avruno, hoj tumenge dena te kerel o bala pro šere, figinena pre tumende o somnakaj, abo urena tumen andro barvale gada.

⁴ Ale tumaro šukariben mi el andro jilo – o andruno manuš – kovlo the pokorno duchos, bo ada hin, so ačhel pro furt a hin le Devleske pre dzeka.

⁵ Bo kavke pes varekana šukalarnas the o sentna džjuvla, save pačanas andro Del a poddenas pes peskere romenge,

⁶ sar e Sara, savi šunelas le Abraham a vičinelas les “rajeja”. Tumen san lakere čhaja te keren o lačhipen a na daran tumen nisostar.

⁷ The tumen o murša: Dživen jekhetane tumare romnenca avke, hoj te ačaluven, hoj hine slabeder. Presikaven lenge e pačiv, hoj tumare modlitbi nič te na zaačhavel, bo the on tumenca jekhetane chudena le Devlestar o džživipen.

Te likerel avri andro cerpišagos

⁸ Pro ostatkos: Mi el tumen savoren jekh gondolišagos, kamen le phralen, mi el tumenge pharo jekh vaš aver, aven lačhejileskere the pokorna.

⁹ Ma den pale o nalačo le nalačhipnaha abo o košiben le košibnaha, ale previsaren oda a žehñinen, bo pre oda san vičimen, hoj te chuden o požehnañje.

¹⁰ Bo hin pisimen:

“Oda, ko kamel, hoj les te el bachtalo džživipen, a kamel te dikhel o lače džživesa, mi zlikerel peskeri čhib le nalačhestar the peskere vušta, hoj te na vakerele o klamišagos,

¹¹ mi visarele pes le nalačhestar a mi kerel o lačhipen a mi rodel o smirom andral calo jilo.

¹² Bo le Rajeskere jakha dikhen pro čačipnaskere a leskere kana šunen pre lengero mangipen, ale o Raj džal pre ola džžene, save keren namištes.”

¹³ A ko tumenge kerela namištes, te labona pal o lačhipen?

¹⁴ Ale choc te cerpindanas vaš o čačipen, bachtale san. A ma daran tumen lendar, aňi ma izdran.

¹⁵ Ale den le Kristus pačiv sar le sentne Rajes andre tumare jile. Aven furt pririchtimen te odphenel sakoneske, ko tumendar phučlahas pal oda, so užaren andre tumaro jilo,

¹⁶ ale polokes a andro smirom. Mi el tumen žuže jile, hoj pes te ladžan ola džžene, save namištes vakeren pal tumaro pačivalo džživipen le Kristoha.

¹⁷ Bo te o Del kamlahas, hoj te cerpinas, ta feder hin, hoj te cerpinen vaš o lačo sar vaš o nalačo.

¹⁸ Se the o Kristus jekhvar cerpinelas a muľa vaš o bini – o čačipnaskero vaš o načačipnaskere – hoj tumen te anel ko Del. Sas murdardo telesnones, ale obdžidardo andro Duchos,

¹⁹ a andre leste geľa te vakerele le duchenge andre bertena,

²⁰ save varekana na šunen, medik o Del likerelas avri a užarelas pre lende andro džživesa le Noachoskere, medik pes ačhavelas o korabos. A gele andre ča frima – oda hin očno džžene – a sas zachrañimen prekal o paňi.

²¹ Oda paňi sas angluno obrazis le bolipnaske. No o bolipen na thovel amari mel pal o felos, ale hin o mangipen ko Del vaš o žužo jilo. A o bolipen tumen akana zachrañinel prekal ada, hoj o Ježiš uštila andral o meriben

²² a geľa andro ñebos a hino pal e čači (pravo) sera le Devleske a hin leske poddine o aňjela, o autoriti the o zora.

4

Sar te džživel o sentno džživipen

¹ Te o Kristus avke cerpinda vaš amenge pro felos, ta the tumen pes zoraľaren ajse gondolišagoha, bo oda, ko cerpinda pro felos, preačhila te kerel o binos.

² Vašoda, medik džživen pre phuv, ma džživen buter pal o manušeskere žadosci, ale pal oda, so kamel o Del.

³ Se imar dos džživenas avke, sar džživen o bijedevleskere manuša. Nisostar tumen na ladžanas, džživenas andro nalače žadosci, mačarenas tumen la moľaha, mulatinenas, pijenas a služinenas le džžungale modlence.

⁴ A sar imar lenca oda na keren a na dživen avke rozmukles sar on, čudalinen pes leske a manuštes pal tumende vakeren.

⁵ Ola manuša pes jekhvar ačhavena anglo Del, savo hino pririchtimen te sudzinel le džiden the le mulen.

⁶ Se vašoda pes vakerelas o evaňjelium the le mulenge, hoj te en sudzimen pal oda, sar dživenas andro felos, ale te dživen andro duchos avke, sar kamel o Del.

⁷ O agor savoreske hino pašes. Vašoda aven godaver the strižbe, hoj te aven pririchtimen pes te modlinel.

⁸ Ale anglal savoreste, mi el tumen jekh ke aver baro kamiben, bo o kamiben učharel andre but bini.

⁹ Presikaven e pačiv jekh avreske, bi o dudrišagos.

¹⁰ Sar o lače chulaja, saven o Del diňa všelijake dari, služinen jekh avreske, sako ole dučovne daroha, so chudla.

¹¹ Te vareko vakerel, mi vakerel sar o lava le Devleskere; te vareko služinel, mi kerel oda andral e zor, so les del o Del, hoj te el andre savoreste barardo o Del prekal o Ježiš Kristus, bo leske hin e slava the e zor pro furt. Amen.

Sar te cerpinel sar o Krestanos

¹² Mire lače phralale, ma čudalinen tumen la jagake, savi pre tumende avla, hoj tumen te probalinel (skušinel), sar te pes tumenge ačilahas vareso čudno.

¹³ Ale radisalon vašoda, hoj cerpinen vaš o Kristus, hoj te radisalon bares the akor, sar pes sikavela leskeri slava.

¹⁴ Te tumenge keren ladž vaš le Kristoskero nav, bachtale san, bo o Duchos la slavakero, o Duchos le Devleskero, ačhel pre tumende.

¹⁵ Ale űiko tumendar te na cerpinel sar vrahos, živaűis abo zbujűikos, vaj sar oda, ko pes thovel andre savoreste.

¹⁶ Ale te cerpinel vareko sar Krestanos, te na pes ladžal, ale mi bararel le Devles, hoj les hin kada nav.

¹⁷ Imar hin e ora, hoj o Del te chudel o sudos peskere manušendar. Ale te pes chudela ešeb (peršo) amendar, savo ela o agor ole džengennero, save na šunen o evaňjelium le Devleskero?

¹⁸ A sar hin pisimen:

“Te o manuš, savo hino čačipnaskero, ča ajci-ajci pes zachraűinela, kaj ela o binošno the o bijedevleskero?”

¹⁹ Vašoda the ola džene, save cerpinen avke, sar kamel o Del, mi podden pes korkore le verne Stvoriteliske a mi keren o lačo.

5

Olenge, save lidžan o zboros

¹ Mangav, sar o starši, le staršen maškar tumende – me, savo dikhľom le Kristoskero cerpišagos a som the o deđičos ola slavake, so pes sikavela:

² Lidžan o stados, so tumenge o Del diňa. Na vašoda, hoj tumen andre oda vareko ispidel, ale radišagostar avke, sar tumendar kamel o Del; na vaš o love, ale vašoda, hoj lenge kamen andral o jile čačes te služinel.

³ Aűi ma lidžan olen, saven tumenge o Raj diňa, sar te uľanas lengere raja, ale aven priklados le stadoske.

⁴ A sar pes sikavela o nekbareder Pastjeris, chudena e slavno koruna, so šoha (űikda) na kirűola.

⁵ Avke the o terneder: Podden tumen le phurederenge a savore tumen podden jekh avrenge. A uren tumen andre pokora, bo o *Del pro barikane džal, ale le pokornen del peskero lačhipen (milost)*.

⁶ Podden tumen tel o zoralo vast le Devleskero, hoj tumen te hazdel upre andre peskero časos.

⁷ Savore tumare pharipena čhiven pre leste, bo ov pes pal tumende starinel.

⁸ Aven paš e godi a ma soven! Bo oda, ko pre tumende džal, o beng, phirel upre tele sar o cholamen levos, savo rodel kas te chal.

⁹ Ačhaven tumen leske, aven zorale andro pačaben a džanen, hoj tumare phrala avrether pal o svetos tiš predžan prekal ajse pharipena.

¹⁰ Te sikra cerpinena, o Del – savo presikavel peskero lačhipen (milost) andre savoreste a savo amen andro Ježiš Kristus vičinda andre peskeri slava – korkoro tumen sastarella, zoraľarella, thovela pro zoralo zaklados a kerela, hoj te na peren.

¹¹ Leske e slava the e zor pro furt. Amen.

O posledna pozdravi

¹² Ča sikra tumenge pisindom le Silasoha, saves me lav sar pačivale phrales. Bo kamav tumen te podhazel andro pačaben a kamav te svedčinel, hoj kada hin oda čačo le Devleskero lačhipen (milost). Ačhen andre oda!

¹³ Miro čhavo Marek, the e khangeri andro Babilon*, tumenge bičhavel o pozdravi.

¹⁴ Pozdravinen šukares jekh avres le jilestar. Smirom tumenge savorenge, save san andro Ježiš Kristus.

Amen.

* 5:13 E khangeri andro Rim

O Dujto Lil Le PETERISKERO

O pozdravi

¹ Me o Šimon Peter, o otrokos the apoštolos le Ježišoskero Kristoskero, pisinav olenge, save chudle ajsa pačaben sar the amen amare čačipnaskere Devlestar the Spasifelistar le Ježišostar Kristostar.

² O lačhipen (milost) the smirom mi rozbarol maškar tumende, hoj čačes te prindžaren le Devles the le Ježiš, amare Rajes.

O Krestana vičimen the avrikidle

³ Le Devleskeri zor amen diña sa, so amenge kempel, hoj te dživas avke, sar ov kamel. Diña amenge oda akor, sar prindžardam oles, ko amen vičinda peskera slavaha the zoraha.

⁴ Aleha amen diña oda baro the vzacno daros, pal savo amenge diña lav: o kotor leskero devlipnaskero. Avke šaj denašaha het le svetoskere džungipnastar, kaj amen cirden o nalače žadosci.

⁵ Ipen vašoda keren sa pre oda, hoj te prithoven ko pačaben o žužipen a andro žužipen o prindžaripen,

⁶ andro prindžaripen o zlikeriben, andro zlikeriben o avrilikeriben, andro avrilikeriben o dživipen, so hin le Devleske pre dzeka,

⁷ andre oda dživipen o lačhipen ko phrala a andre oda lačhipen o kamiben.

⁸ Te kada savoro tumen hin a barol andre tumende, na avena ajse, save na keren nič, ale save anen e chasna, bo prindžaren amare Rajes le Ježiš Kristus.

⁹ Bo kas nane kala veci andre peskero dživipen, hino koro, na dikhel dur a bisterda pre oda, hoj sas obžučardo peskere binendar, so varekana kerelas.

¹⁰ Vašoda, mire phralale, keren sa prekal oda, hoj te aven zoraleder andre oda, pre soste san vičimen the avrikidle. Bo te kada kerena, šoha (ničda) na perena

¹¹ a avke tumen igen šukares prilena andro večno krališagos amare Rajeskero, savo hin amaro Spasifelis, o Ježiš Kristus.

¹² Vašoda tumenge ada kamav furt te leperel, choc oda džanen a san zorale andro čačipen, so priľan.

¹³ Medik som andre kada felos, dikhel pes mange oda mištes, hoj tumenge te leperav kala veci,

¹⁴ bo džanav, hoj imar kada feloskero stankos maj omukava, sar mange oda diña te džanel amaro Raj o Ježiš Kristus.

¹⁵ A kerava sa prekal oda, hoj tumen peske te leperen kala veci, sar adarik džava het.

Le Kristoskeri slava

¹⁶ Sar tumenge vakerahas, sava zoraha avela amaro Raj o Ježiš Kristus, na gondolinahas peske avri varesave paramisa. Bo korkore peskere jakhenca dikhlam leskeri slava.

¹⁷ Se chudľa le Dadestar le Devlestar e pačiv the o baripen, sar avľa pre leste andral e Bari Slava kada hangos: "Kada hino miro Čhavo, kas kamav! Lestar man hin o radišagos."

¹⁸ Amen šundam oda hangos, so avľa tele andral o ňebos, sar leha samas pre oda sentno verchos.

¹⁹ Kada amen diña mek buter pačaben andre oda, so vakerenas o proroka. A mištes keren, hoj tumen zadikhen pre oda prorocko lav, bo hino sar e momeli, so labol andro kalipen, medik na avela o džives a e tosaraskeri čercheň tumenge na anela o nevo svetlos andro jile.

²⁰ Mi el tumenge nekbuter pre godi, hoj aňi jekh prorectvo andro pisimen Lav našfi ačhalol manuš korkoro.

²¹ Bo o prorectvo šoha na avľa andral e voľa le manušeskeri, ale o manuša vakerenas vaš o Del avke, sar len lidžalas o Sentno Duchos.

¹ Ale sar maškar o nipi sas falošna proroka, avke ena the maškar tumende falošna učiteľa, save počoral anena o falošno sikaviben. A the le Bare Rajes, savo len cinda avri, zaprinena a avke korkore pre peste anena oda, hoj sigo ena zničimen.

² But manuša džana pal lengero džungipen a vaš lende namištes vakere na pro čačipnaskero drom.

³ No ala falošna učiteľa kamena ča o love, vašoda tumenca thovena avri a phenena tumenge oda, so peske gondolinde avri. Le Devleskero sudos kale falošne učitelenge imar hino pririchtimen čirila a Oda, ko len zničinel, na sovel.

⁴ Se o Del na sajinda le aňjelen, save kerde binos, ale čhida len andre bertena a zaphandľa len andre le lancenca andro kalipen, andro peklos, hoj ode pes pre lende te stražinel dži o sudos.

⁵ O Del na sajinda aňi o phurikano svetos, sar anda e potopa pro binošna manuša. Ale le Noach the efa avre dženen o Del zachraňinda, bo ov le manušenge kazinelas pal o spravodlišagos.

⁶ The o fori Sodoma the Gomora sar priklados zlabarda la jagaha pro prachos, hoj pes o bijedevleskere manuša te daran olestar, ko avela.

⁷ Ale o Del zachraňinda le Lot, bo sas čačipnaskero a cerpinelas, sar dikhelas le bijedevleskere manušengero džungalo džživipen.

⁸ Oda čačipnaskero manuš bešelas maškar lende a džives so džives andre peskeri čačipnaskeri duša cerpinelas, sar dikhelas the šunelas, savo nalačhipen kerenas.

⁹ Avke o Raj džanel te cirdel avri le pobožne manušen andral o pharipena a te prestinel le nalačhen, medik užaren o sudno Džives.

¹⁰ Mek buter marelala olen, save džan pal o felos; save keren o džungale žadosci a na podden pes la autoritake. Ola manuša na daran ňikastar, hine barikane a bi e dar vakeren namištes pro ňeboskere bitosfi.

¹¹ Ale o aňjela, save hine bareder the zoraleder, na vakeren nalače lava pre ola bitosfi anglo Raj.

¹² Ale kala hine bi e godi sar o dzive dživiri, save ulile (pes narodzinde) ča pre oda, hoj len te chuden a te murdaren. Vakeren namištes pre ola veci, so na achalon, a ena zničimen avke sar o dzive dživiri.

¹³ A vaš lengero nalačhipen pes lenge počinelala pale. Imar andro parno džives keren rado o džungipen. On hine e mel the e ladž pre tumare hoscini, kaj pes presikaven peskere diliňipnaha.

¹⁴ Lengere jakha džan igen pal o lubipen a o bini lenge nane šoha (ňikda) dos; odcirden le slabe manušen a lengere jile hine avrisikade andro hamišagos (chamťivost) – hine prekošle manuša.

¹⁵ Ola falošna učiteľa omukle o čačo drom, našade pes a gele pal o drom le Bileamoskero, le Beoriskere čhaskero, savo kamelas o počinišben vaš o nalačhipen.

¹⁶ Ale vaš leskere bini leske sas phendo pre godi: O ňemo somaris ke leste prevakerđa manušeskere hangoha a zaačhađa o diliňipen le prorokoskero.

¹⁷ On hine sar o čaňiga bi o paňi; o chmari, saven tradel e zoraľi balvaj. Prekal lende hin pririchtimen o nekkaleder kalipen.

¹⁸ Bo vakeren bare lava, so na anen ňisavi chasna a cirden andro džungale telesne žadosci ajse manušen, save mekča akana denašle olendar, save dživen andro diliňipen.

¹⁹ On len den lav, hoj ena slobodne, ale korkore hine otroka le džungipnaske. Bo oleske sal otrokos, ko upral tu ňerinel (zvitazinel).

²⁰ Bo te denašle le nalačhipnastar andral o svetos oleha, hoj prindžarde le Rajes the le Spasifelis le Ježiš Kristus, a te len o svetos pale zachudľa a ňerinda upral lende, akor lenge ela goreder pro agor sar ešeb.

²¹ Bo feder lenge ulahas, te na prindžarel o čačipnaskero drom, sar te prindžarel a palis te visarel pes andral oda sentno prikazaňje, so lenge sas dino.

²² Ačhila pes lenge avke, sar pes vakereľ: “O rikono gela pale paš oda, so čandľa avri,” the: “O žužo balo pes gela pale te melarel andre čhik.”

3

Pal o Džives le Rajeskero

¹ Kada ľil imar hino dujto, so tumenge pisinav, mire lače phralale. Andro soduj lila tumenge leperav, hoj mištes te gondolinen.

² Kamav, hoj te na bisteren pro lava, so imar anglal phende o sentna proroka aňi pro prikazaňje le Rajeskero le Spasifeliskero, so tumenge sas dino prekal o apoštola.

³ Ale anglal savoreste džanen oda, hoj andro posledna dživesa avena ajse manuša, save dživena pal peskere binošna žadosci. Asana tumen avri

⁴ a phenena: “Či na phendā, hoj avela? Kaj hino? Se kanastar mule o dada, sa hin avke, kanastar sas kerdo o svetos!”

⁵ Bo on narokom na kamen te džanel, hoj imar čirlastar o Del kerđa o ņebos the e phuv le laveha. Na kamen te džanel oda, hoj e phuv sas kerđi le pañestar a le pañeha

⁶ a hoj o čirlatuno svetos sas tašlaro a zničimen ole pañeha.

⁷ Adadžives oda lav likerel kada ņebos the kadi phuv la jagake. Likerel len prekal oda džives, sar ena odsudzimen a zničimen o bijedevleskere manuša.

⁸ Ale ma bisteren, mire lače phralale, hoj jekh džives hin ko Raj sar ezeros (1 000) berša a ezeros (1 000) berša sar jekh džives.

⁹ O Raj na avela nasig te kerel oda, so phendā, avke sar peske vareko gondolinel. Ov mek užarel, bo na kamel, hoj ņiko te na el odsudzimen andro meriben, ale kamel, hoj pes savoredžene te visaren ko Del.

¹⁰ A o džives le Rajeskero avela sar o živañis počoral. Andre oda džives o ņebos našlola bara vikaha a sa, so hin upre pro ņebos, zlabola andre jag a e phuv the sa, so pre late hin, ela zničimen.

¹¹ Te kada savoro kavke našlola, save mušinen te el andre tumaro dživipen sentne the pobožne?

¹² Sar tumenge kempel te dživel, so igen užaren oda Džives le Devleskero, sar dikhena, hoj o ņebos našlola andre jag the sar savore aver veci rozdžala andro baro keradipen?

¹³ No amen užaras pre oda lav, so amenge diña: Pro nevo ņebos the pre nevi phuv, so ena pherde le spravodlišagoha.

¹⁴ Vašoda, mire lače phralale: Te užaren kala veci, keren sa, hoj te aven arakhle andro smirom le Rajeha, žužen the bi o binos.

¹⁵ Len sar tumari zachrana oda, hoj amaro Raj mek užarel. Bo avke tumenge pisinelas the amaro lačo phral, o Pavol, ola godaha, so leske sas diñi.

¹⁶ Avke vakerele pal kala veci andre savore peskere lila. Andre ola lila hin varesave veci, so hin phares te achałol, vašoda len previsaren o manuša, save nane avrisikade a nane zorale andro pačaben. On previsaren the aver pisimen Lav a avke pes zničinen korkore.

¹⁷ Ale te oda imar anglal džanen, mire lače phralale, chrañinen tumen, hoj tumen te na scirden o bijedevleskere manuša le klamišagoha a te na odperen andral tumaro zoralo pačaben.

¹⁸ Ale baron andro lačhipen (milost) le Rajeskero, hoj feder te prindžaren le Ježiš Kristus, amare Rajes the Spasitelis. Leske e slava the akana the pro furt!

Amen.

O Ešebno Lil Le JANOSKERO

Pal o lav, so del o dživipen

¹ So sas ešebnovarestar (peršovarestar), so šundam, so dikhlam peskere jakhenca, pre soste dikhahas a sostar pes amare vasta chudenas, pal oda vakeras, pal oda lav, so del o dživipen.

² A sar pes oda dživipen sikada, dikhlam a svedčinas tumenge pal oda večno dživipen, so sas ko Dad a sikada pes amenge.

³ Avke oda, so dikhlam the šundam, vakeras avri the tumenge, hoj tumen te aven amenca jekhetane. Amen sam jekhetane le Dadeha the leskere Čhaha, le Ježišoha Kristoha.

⁴ Kada tumenge pisinas vašoda, hoj amaro radišagos te avel pherardo.

O Del hin o svetlos

⁵ Kada hin oda, so šundam lestar a vakeras avri tumenge: O Del hin o svetlos a andre leste nane nisavo kalipen.

⁶ Te phenas, hoj sam leha jekhetane, ale phiras andro kalipen, klaminas a na kerat o čačipen.

⁷ Ale te phiras andro svetlos avke, sar ov hino andro svetlos, akor sam jekhetane jekh avreha anglo Del a o rat le Ježišoskero, leskere Čhaskero, amen obžuzarel andral dojekh binos.

⁸ Te phenas, hoj amen nane bini, korkore pes klaminas a nane andre amende o čačipen.

⁹ Ale te viznavinas peskere bini, verno hino the čačipnaskero, hoj amenge te odmukel o bini a te žuzarel andral savore nalačhipena.

¹⁰ Te phenas, hoj na kerdam binos, kerat lestar klamaris a nane andre amende leskero lav.

2

O Ježiš zaachel vaš amende

¹ Čhavorale mire, kada tumenge pisinav vašoda, hoj te na keren o bini. A te vareko kerdahas binos, hin amen vareko, ko paš amende ačhel anglo Dad: o Ježiš Kristus, o čačipnaskero.

² Prekal leste amenge hin odmukle o bini – no, na ča amenge, ale the cale svetoske.

³ Pal oda džanas, hoj les prindžaras: Te dolikeras leskere lava.

⁴ Oda, ko phenel: “Prindžarav les,” ale leskere lava na dolikerel, hino klamaris a andre leste nane o čačipen.

⁵ Ale oda, ko dolikerel leskero lav, čačes kamel le Devles. Pal oda džanas, hoj sam andre leste.

⁶ Oda, ko phenel, hoj ačhel andre leste, mušinel te dživel avke, sar ov dživelas.

O nevo prikazañje

⁷ Mire lače phralale, na pisinav tumenge nevo prikazañje, ale o purano prikazañje, so tumende sas ešebnovarestar (peršovarestar). Oda purano prikazañje hin o lav, so imar šundan.

⁸ A the nevo prikazañje tumenge pisinav, bo oda čačipen dičhol andro Kristus the andre tumende, bo o kalipen džal het a o čačo svetlos imar švicinel.

⁹ Oda, ko phenel, hoj hino andro svetlos a našti avri ačhel peskere phrales, hino mek furt andro kalipen.

¹⁰ Oda, ko kamel peskere phrales, ačhel andro svetlos: Nane andre leste nič, pre soste vareko šaj perel.

¹¹ Ale oda, ko našti avri ačhel peskere phrales, hino andro kalipen a phirel andro kalipen. Añi na džanel, kaj džal, bo o kalipen korarda leskere jakha.

¹² Pisinav tumenge, čhavorale, hoj vaš leskero nav tumenge hin o bini odmukle.

¹³ Pisinav tumenge, dadale, hoj prindžardan oles, ko hin ešebnovarestar.

Pisinav tumenge, terne čhavale, hoj ñerindan (zviřazindan) upral o Nalačo.

¹⁴ Pisinav tumenge, čhavale, hoj prindžarenas le Dades.

Pisindom tumenge, dadale, hoj prindžarenas oles, ko hin ešebnovarestar.

Pisindom tumenge, terne muršale, hoj san zorale a le Devleskero lav ačhel andre tumende a ñerindan (zvifazindan) upral o Nalačo.

¹⁵ Ma kamen o svetos, aňi o veci, so hin pro svetos. Te vareko kamel o svetos, na kamel le Dades.

¹⁶ Bo nič olestar, so hin pro svetos – e žadosca le teloskeri, e žadosca le jakhengeri, abo o barikano dživipen – nane le Dadestar, ale hin andral o svetos.

¹⁷ A o svetos the leskeri žadosca našlol, ale oda, ko kerel e voľa le Devleskeri, ačhel pro furt.

Pal o antikrist

¹⁸ Čhavale, hin ade e posledno ora. Šundān, hoj avela o antikrist, a avke imar akana avle but antikristi. Oleha džanas, hoj hin e posledno ora.

¹⁹ Avle avri maškar amende, ale na sas amendar, bo te ulehas amendar, ačhilehas amenca. Ale kada pes ačhila, hoj pes te sikaven, hoj nane savore amendar.

²⁰ Tumen san pomazimen le Sentnonestar, vašoda tumen savore džanen o čačipen.

²¹ Na pisindom tumenge vašoda, hoj na džanen o čačipen, ale vašoda, bo les prindžaren a džanen, hoj ñisavo klamišagos na avel andral o čačipen.

²² A ko hin klamaris, te na oda, ko zaprinel, hoj o Ježiš hino o Kristus? Oda, ko zaprinel le Dades the le Čhas, hin oda antikrist.

²³ Ole manušes, savo zaprinel le Čhas, nane aňi o Dad. Ale oda, ko viznavinel le Čhas, oles hin the o Dad.

²⁴ Vašoda mi ačhel andre tumende oda, so šundān ešebnovarestar. Te oda, so šundān ešebnovarestar, ačhela andre tumende, akor the tumen ačhena andro Čhavo the andro Dad.

²⁵ A oda hin o lav, so o Kristus diňa: O večno dživipen.

²⁶ Kada tumenge pisindom pal ola, save tumen cirden andro binos.

²⁷ No pre tumende ačhel o Duchos le Kristoskero, saves priľan lestar, a vašoda na kempel tumenge, hoj tumen vareko te sikavel. Bo leskero Duchos tumen sikavel pal savoreste a oda, so sikavel, hino čačipen a na klamišagos – ačhen andre leste, avke sar tumen sikavelas.

Čhave le Devleskere

²⁸ A akana, mire čavorale, ačas andre leste, hoj akor, sar pes sikavela, te avas bi e dar a te na pes ladžas angle leste, sar avela.

²⁹ Te džanen, hoj ov hino čačipnaskero, akor džanen, hoj sako, ko kerel o spravodlišagos, uľila (narodzinda) lestar.

3

¹ Dikhen, savo kamiben amen diňa o Dad, hoj pes te vičinas le Devleskere čhave. A amen the sam! Vašoda amen o svetos na prindžarel, bo les na prindžarda.

² Mire lače phralale, akana sam le Devleskere čhave, ale mek pes na sikađa, so avaha. Ale džanas, hoj sar pes sikavela, avaha ajse sar ov, bo dikhaha les avke, sar hino.

³ Sako, kas hin kajso užaripen (nađej) andre leste, pes žužarel avke, sar ov hino žužo.

⁴ Sako, ko kerel binos, na dolikerel o zakonos; bo o binos hin oda, hoj pes na dolikerel o zakonos.

⁵ A džanen, hoj o Ježiš pes sikađa vašoda, hoj te lel amare bini, a andre leste nane binos.

⁶ Sako, ko ačhel andre leste, na kerel o bini a sako, ko kerel o bini, les na dikhľa, aňi les na prindžarel.

⁷ Čavorale, ñiko tumenca te na thovel avri! Oda, ko kerel, so hin čačipnaskero, hino čačipnaskero, avke sar o Kristus hino čačipnaskero.

⁸ Oda, ko kerel o binos, hino le bengestar, bo o beng kerel o bini ešebnovarestar (peršovarestar). Vašoda pes sikađa o Čhavo le Devleskero, hoj te musarel le bengeskere buča.

⁹ Sako, ko uľila (pes narodzinda) le Devlestar, na kerel bini, bo le Devleskero dživipen ačhel andre leste avke sar o semjenkos a aňi naši kerel bini, bo uľila (pes narodzinda) le Devlestar.

¹⁰ Pal oda šaj džanen, ko hin le Devleskere čhave a ko le bengeskere čhave: Sako, ko na kerel oda, so hin čačipnaskero, nane le Devlestar – aňi oda, ko na kamel peskere phrales.

Te kamas jekh avres

¹¹ Bo kada hin oda, so šundān ešebnovarestar: Hoj te kamas jekh avres.

¹² Na avke sar o Kain, savo sas le Nalačestar a murdarda peskere phrales. A soske les murdarda? Bo oda, so o Kain kerelas, sas nalačo a oda, so kerelas leskero phral, o Abel, sas lačo.

¹³ Ma čudalinen tumen, phralale mire, te tumen o svetos našti avri ačhel.

¹⁴ Vašoda, hoj kamas le phralen, džanas, hoj pregełam andral o meriben andro dživipen. Oda, ko na kamel le phrales, ačhel andro meriben.

¹⁵ Sako, ko našti avri ačhel peskere phrales, hino vrahos a džanen, hoj nisave vrahos nane andre peste o večno dživipen.

¹⁶ Pal oda prindžardam le Devleskero kamiben, hoj ov diña peskero dživipen vaš amenge. Avke the amen mušinas te del peskero dživipen vaš o phrala.

¹⁷ Te varekas hin o barvalipen andre kada svetos a te dikhela, hoj le phrales nane vareso, ale phandela angle leste peskero jilo, sar šaj el le Devleskero kamiben andre leste?

¹⁸ Mire čavorale, te na kamas ča le lavenca the la čibaha, ale oleha, so čačes keras.

Te džas anglo Del bi e dar

¹⁹ Pal oda džanas, hoj sam le čačipnastar a hin amen anglo Del smirom andro jile,

²⁰ bo te šunas andro jilo, hoj namištes keras, o Del hino bareder sar amaro jilo a džanel savoro.

²¹ Phralale, te šunas andro jilo, hoj amen nane binos, šaj džas anglo Del bi e dar.

²² A čudas lestar savoro, so mangas, bo dolikeras leskere prikazaŋja a keras oda, so leske hin pre dzeka.

²³ Kada hin leskero prikazaŋje: Hoj te pačas andre leskero Čhavo – andro nav Ježiš Kristus – a hoj te kamas jekh avres, avke sar amenge diña o prikazaŋje.

²⁴ Ola, save dolikeren leskere prikazaŋja, ačhen andre leste a ov tiš andre lende. A džanas, hoj ačhel andre amende, prekal o Duchos, saves amenge diña.

4

Te na pačas dojekhe duchoske

¹ Phralale mire, ma pačan dojekhe duchoske. Probalinen (skušinen) le duchen, či hine le Devlestar, bo but falošna proroka avle andro svetos.

² Pal kada prindžarena le Devleskere Duchos: Dojekh duchos, savo pridžanel, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos, hino le Devlestar.

³ A dojekh duchos, savo na pridžanel, hoj o Ježiš Kristus avla andro telos, nane le Devlestar. Oda hin oda duchos le antikristoskero, pal savo šundan, hoj avela a akana imar hino pro svetos.

⁴ Čavorale, tumen san le Devlestar a ŋerindan (zvifazindan) upral lende, bo oda, ko hin andre tumende, hino bareder sar oda, ko hin andro svetos.

⁵ On hine andral o svetos, vaš oda vakeren avke sar o svetos a o svetos len šunel.

⁶ Amen sam le Devlestar a oda, ko prindžarel le Devles, šunel amen – ale oda, ko nane le Devlestar, na šunel amen. Pal oda prindžaras le čačipnaskere Duchos the le duchos, savo cirdel andro klamišagos.

O Del hin o kamiben

⁷ Phralale mire, kamas jekh avres, bo o kamiben hin le Devlestar a sako, ko kamel, uŋila (pes narodzinda) le Devlestar a prindžarel le Devles.

⁸ Oda, ko na kamel, na prindžarda le Devles, bo o Del hin o kamiben.

⁹ Le Devleskero kamiben ke amende pes sikađa avke, hoj o Del bičađa peskere jekhore Čhas pro svetos, hoj prekal leste amen te el dživipen.

¹⁰ O kamiben nane oda, hoj amen kamahas le Devles, ale hoj ov kamelas amen a bičađa peskere Čhas, hoj prekal leste amenge te el odmukle o bini.

¹¹ Phralale mire, te amen o Del avke kamelas, the amen mušinas te kamel jekh avres.

¹² Le Devles šoha (ŋikda) ŋiko na dikhla, ale te kamas jekh avres, o Del ačhel andre amende a leskero kamiben hin dokerdo andre amende.

¹³ Pal oda džanas, hoj ačas andre leste a ov andre amende, hoj amen diña peskere Duchostar.

¹⁴ Amen dikhlam a svedčinas, hoj o Dad bičađa le Čhas sar Spasitelis le svetoske.

¹⁵ O Del ačhel andre dojekh, ko viznavinel, hoj o Ježiš hin o Čhavo le Devleskero, a ov andro Del.

¹⁶ Amen pačandilam a prindžardam o kamiben, so hin le Devles ke amende. O Del hin o kamiben a oda, ko ačhel andro kamiben, ačhel andro Del a o Del andre leste.

¹⁷ Avke hin o kamiben dokerdo andre amende, hoj te avas bi e dar pro sudno džives. Bo ajso sar ov hino andre kada svetos, ajse sam the amen.

¹⁸ Andro kamiben nane dar, bo o kamiben, so hino dokonalo, tradel avri e dar. Ko pes daral, daral pes le trestostar, vašoda nane dokonalo andro kamiben.

¹⁹ Amen les kamas, bo ov amen ešebno kamelas.

²⁰ Te vareko phenel: "Kamav le Devles," ale peskere phrales našti avri ačhel, hino klamaris. Bo te o manuš na kamel peskere phrales, saves dikhla, sar šaj kamel le Devles, saves na dikhla?

²¹ A kada prikazaŋje amen hin le Kristostar: Oda, ko kamel le Devles, mi kamel the peskere phrales.

5

O pačaben ŋerinel upral o svetos

¹ Sako, ko pačal, hoj o Ježiš hin o Kristus, uliła (pes narodzinda) le Devlestar; a sako, ko kamel le Dades, kamel the leskere čhas.

² Pal oda džanas, hoj kamas le Devleskere Čhaven, te kamas le Devles a dolikeras leskere prikazaŋja.

³ Bo kada hin o kamiben le Devleskero, hoj te dolikeras leskere prikazaŋja a leskere prikazaŋja nane phare.

⁴ Bo savoro, so uliła (pes narodzinda) le Devlestar, ŋerinel (zvítazinel) upral o svetos. A amaro pačaben hin oda, so ŋerinda upral o svetos.

⁵ Ko šaj ŋerinel upral o svetos? Ča oda, ko pačal, hoj o Ježiš hin o Čhavo le Devleskero.

O svedectvo pal o Čhavo

⁶ O Ježiš Kristus hin oda, savo avla prekal o paŋi the prekal o rat. Na avla ča le paŋeha, ale le paŋeha the le rateha. A o Duchos hin oda, ko svedčinel, bo o Duchos hin o čačipen.

⁷ Bo trin hine, save svedčinen:

⁸ o Duchos, o paŋi the o rat. A on trin hine jekh andre oda.

⁹ Te prilas o svedectvo le manušengero, o svedectvo le Devleskero hino bareder. Le Devleskero svedectvo hin oda, so phenda pal peskero Čhavo.

¹⁰ Oda, ko pačal andro Čhavo le Devleskero, oles hin o svedectvo andre peste. Ko na pačal le Devleske, oda lestar kerda klamaris, bo na pačandila ole svedectvoske, so phenda o Del pal peskero Čhavo.

¹¹ A kada hin oda svedectvo, hoj amen o Del diňa večno džživipen a oda džživipen hin andre leskero Čhavo.

¹² Kas hin o Čhavo, oles hin o džživipen; a kas nane o Čhavo le Devleskero, oles nane o džživipen.

Pal o večno džživipen

¹³ Kada pisindom tumenge, save pačan andro nav le Devleskere Čhaskero, hoj te džžanen, hoj tumen hin o večno džživipen.

¹⁴ Hin amen kadí istota anglo Del, hoj ov amen šunel, sar mangas vareso pal leskeri voła.

¹⁵ Te džžanas, hoj amen šunel andre savoreste, so mangas, ta džžanas, hoj pes amenge imar ačhila oda, so lestar manglam.

¹⁶ Te vareko dikhlahas peskere phrales, hoj kerel binos, so na lidžal pro meriben, mi mangel vaš leske a o Del les dela džživipen – ale ča te na kerda binos pro meriben. Te vareko kerda ajso binos, so lidžal pro meriben, na phenav, hoj pes te mangel vaš ajso manuš.

¹⁷ Dojekh nalačhipen hin binos, ale hin the binos, so na lidžal pro meriben.

¹⁸ Džžanas, hoj o manuš, savo uliła le Devlestar, na kerel o bini. Ale oda, ko uliła le Devlestar – o Ježiš – les chraŋinel a o nalačo pes lestar na chudel.

¹⁹ Džžanas, hoj sam le Devlestar a calo svetos hin andre zor le bengeskeri.

²⁰ A džžanas, hoj o Čhavo le Devleskero amen avla te del godí, hoj te prindžaras le čače Devles. Amen džživas jekhetane le čače Devleha – andre leskero Čhavo, o Ježiš Kristus. Ov hin o čačo Del the o večno džživipen.

²¹ Čhavorale, chraŋinen tumen le modlendar – le falošne devlendar. Amen!

O Dujto Lil Le JANOSKERO

O pozdravos

¹ Me o phureder:

La Raňake, savi hiňi avrikidňi le Devlestar, the lakere čhavenge, saven čačes kamav – a na ča me korkoro, ale the savore, save prindžarde o čačipen.

² Kamas tumen, bo o čačipen ačhel andre amende a ela amenca pro furt.

³ Mi del tut o lačhipen (o milost), o smirom the o lačhejileskeriben andro čačipen the kamiben amaro Del, o Dad, the o Ježiš Kristus, amaro Raj o Čavo le Dadeskero.

O kamiben the o čačipen

⁴ Igen radisalilom, hoj arakhłom tire čhavendar ajsen, save phiren andro čačipen avke, sar chudłam o prikazaňje le Dadestar.

⁵ Akana, Raňije, na pisinav tuke nevo prikazaňje, ale oda, so amen sas ešebnovarestar (peršovarestar). Mangav tut, hoj te kamas jekh avren.

⁶ A o kamiben hin oda, hoj te phiras andre leskere prikazaňja. A oda prikazaňje hin te phirel andro kamiben, avke sar šundán ešebnovarestar.

⁷ Bo andro svetos avle but klamara, save na viznavinen, hoj o Ježiš Kristus avla andro felos. Ajsó manuš hino klamaris the o antikrist.

⁸ Den pre tumende pozoris, hoj te na našaven oda, pre soste kerenas, ale hoj te chuden calo počiňiben.

⁹ Ole manušes, ko džal dureder a na ačhel andro sikaviben le Kristoskero, nane o Del. Ale ko ačhel andro sikaviben le Kristoskero, oles hin the o Dad the o Čavo.

¹⁰ Te vareko avel ke tumende a na anel kada sikaviben, ma prilen les andro kher, aňi les ma pozdravinen.

¹¹ Bo oda, ko les prilel, hino jekhetane leha andre leskere nalačhe skutki.

O posledna lava

¹² Hin man but so tumenge te pisinel, ale na kamav oda te kerel pro papiris la tintaha. Bo pačav, hoj avava ke tumende a vakeraha jekh avreha, hoj amaro radišagos te el pherdo.

¹³ O čhave tira pheňakere, savi hiňi avrikidňi le Devlestar, tut pozdravinen.

Amen.

O Trito Lil Le JANOSKERO

O pozdravos

¹ Me o phureder pisinav le lače phraleske, le Gajoske, saves čačes kamav.

² Miro lačo Gajona, mangav, hoj tuke te el mištes andre savoreste a hoj te aves sasto, avke sar hin mištes tira dušake.

³ Bo igen radisařilom, sar avenas o phrala a vakerenas, hoj sal verno andro čačipen a sar džives andro čačipen.

⁴ Nane man bareder radišagos sar oda, hoj te šunav, hoj mire čhave dživen andro čačipen.

Ašarel le Gajos

⁵ Phrala miro lačo, presikaves tiri vernost andre oda, sar pes likereres ko phrala the ko cudze.

⁶ On phende avri angle khangeri pal tiro kamiben. A sar len des oda, so lenge kampil pro drom, mištes keres, bo avke oda kamel o Del.

⁷ Se pes dine pro drom prekal o nav le Kristoskero a na lenas nič le manušendar, save na pačan.

⁸ Amenge kampil kajse phralen te prilel, bo avke keras jekhetane e buči prekal o čačipen.

O Diotrefes the o Demetrios

⁹ Pisindom imar le khangerake, ale o Diotrefes, savo kamel te el ešebno (peršo) maškar lende, amen na prilel.

¹⁰ Vašoda sar avava, leperava oda, so kerel: Hoj vakerel pal amende nalače lava. A aňi oda leske nane dos, ale mek korkoro na prilel le phralen. A olenge, save len kamlehas te prilel, na domukel a čhivel len avri andral e khangeri.

¹¹ Phrala miro lačo, ma liker tut pal o nalačo, ale pal o lačo. Oda, ko kerel o lačo, hin le Devlestar, ale ko kerel o nalačo, na dikhla le Devles.

¹² Sako – the korkoro o čačipen – vakerel mištes pal o Demetrios. The amen svedčinas a džanen, hoj amare lava hine čačipnaskere.

¹³ Uľahas man tuke but so te phenel, ale na kamav tuke te pisinel andro řil.

¹⁴ Ale pačav, hoj tut sig dikhava a vakeraha jekh avreha.

¹⁵ Smirom tuke! O phrala tuke bičhaven pozdravi. Pozdravin mandar le phralen, dojekhes lendar.

O Lil Le JUDASKERO

¹ Me o Juda, le Ježišoskero sluhas the le Jakoboskero phral, pisinav tumenge, save san vičimen avri a kas o Del o Dad kamel a likerel andro Ježiš Kristus.

² O lačhipen, o kamiben the o smirom mi rozbaron maškar tumende.

Pal o falošna učiteľa

³ Phralale mire, igen tumenge kamavas te pisinel pal amari jekhetani zachrana, ale akana tumenge mušinav te pisinel a te priphenel, hoj te keren sa vaš o pačaben, so o Del diňa le sentnege jekhvar a pro furt.

⁴ Bo varesave manuša pes avre dromenca ispidle andre počoral. Lengero sudos hin pisimen imar čirla anglal. On hine o bijedevleskere manuša, save čerinen o lačhipen (milost) amare Devleskero vaš o nažužipena a na pridžanen pes ke amaro jekh vladcas the Raj, Ježiš Kristus.

⁵ Kamav tumenge te leperel, choc imar savoro oda džanen, hoj o Raj ešeb (peršo) zachraňinda leskere manušen andral e Egiptsko phuv, ale palis merarda olen, save na pačandile.

⁶ The le aňjelen, save na zalikerde peskeri autorita, ale omukle peskere than, likerel andro kaľipen andro večne puta, medik len na sudzinela andre oda Baro Džives.

⁷ Leperen peske the pre Sodoma the Gomora the pro fori pašal lende, so kerenas ajso baro lubipen, hoj džalal o murš le muršeha, a vašoda sas marde la jagaha, so šoha (ňikda) na preačhel. Oda hin dino prekal amende, hoj pal oda te džanas a te daras.

⁸ Avke hin the kale manušenca: Lidžan len o sune a meľaren andre peskere tela le binenca, na priljen e autorita a namištes vakeren pro aňjela andre slava.

⁹ Aňi o archaňjelos o Michael, sar pes marelas le bengeha vaš o telos le Mojžišoskero, pes na opovažinda leske namištes te phenel. Ča phenda: “O Raj tut mi mare!”

¹⁰ Ale kala vakeren namištes pre savoreste, so na achalon; hine sar o dzive džviri, save keren ča avke, sar pes šunen, no ipen vašoda ena zničimen.

¹¹ Vigos lenge! Bo gele ajse dromeħa sar o Kain. Vaš o love pes dine te cirdel andro diliňipen, avke sar o Bileam. A mule avke sar o Korach, bo pes vzburinde sar the ov.

¹² Sar tumen zdžan jekhetane te chal, on hine sar o melale fleki; chan tumenca bi e ladž a starinen pes ča pal peste. O balvaja len lidžan avrether a hine sar o chmari bi o paňi; sar o jesutne stromi bi o ovocje: Duvar avrimule a avricirdle the le koreňenca.

¹³ Hine sar o dzive moroskere vlni, so anen avri peskero džungipen sar o peni. Ola manuša hine sar o našade čercheňa a prekal lende hin pririchtimen o nekkaleder kaľipen pro furt.

¹⁴ Prorokinelas pal lende the o Enoch, o eftato murš pal o Adam, sar phenda: “Dikh, o Raj avela peskere but ezere sentnenca,

¹⁵ hoj te odsudzinel a te marel savore bijedevleskere manušen vaš savore bijedevleskere veci, so kerenas, the vaš savore džungale lava, so o binošna manuša pre leste phende.”

¹⁶ Oda hin o dudroša, savenge nane nič pre dzeka; save dživen pal peskere žadosci. Lengere vušta vakeren bare zorale veci a le manušen lašaren ča vašoda, hoj lendar vareso te dochuden.

Te likerem avri

¹⁷ Ale tumen, mire lačhe phralale, ma bisteren pro lava, so tumenge sas anglal phende prekal o apoštola, saven bičhađa amaro Raj, o Ježiš Kristus.

¹⁸ On tumenge phenenas, hoj andro posledna časi avena ajse manuša, save asana a dživena pal peskere binošna žadosci.

¹⁹ Oda hin ola, save tumen odcirden the rozulaven; telesne manuša bi o Duchos.

²⁰ Ale tumen, mire phralale, baron andre tumaro igen sentno pačaben a modľinen tumen andro Sentno Duchos.

²¹ Likerem tumen andre le Devleskero kamiben a užaren pro lačhipen, so tumen lidžala andro večno dživipen – o lačhipen, so tumen dela amaro Raj o Ježiš Kristus.

²² Aven lačhejileskere ke ola džene, save hine slaba andro pačaben.

²³ Cirden len avri andral e jag a zachraňinen len. Avrege aven lačhejileskere, ale merkinen, hoj pes te na meľaren lengere binenca. The lengere gada, so sas meľarde le binenca, tumenge mi džungľol.

O lašariben le Devleske

²⁴⁻²⁵ Mi džal e slava, o baripen, e zor the o rajipen le jekhe Devleske, amare Špasiteliske, prekal amaro Raj Ježiš Kristus, anglal savore časi, the akana the pre savore časi. Ov hino zoralo a pomožinela tumenge, hoj te na peren, a šaj anel andre peskeri slava bare radišagoha a bi e mel.

Amen.

Le Janoskero ZJAVENJE

O anglune lava

¹ Kada hin o zjaveñje le Ježišoskero Kristoskero, so les diña o Del, hoj te sikavel peskere sluhenge pal oda, so pes mušinela sig te ačhel. Ov bičhađa peskere aňjelos, hoj oda te del te džanel peskere sluhaskle le Janoske.

² Ov vakerelas avri savoro, so dikhla – oda hin o lav le Devleskero the o svedectvo le Ježišoskero Kristoskero.

³ Bachtalo hin oda, ko genel, the ola, save šunen o lava andral kada prorocstvo a dolikeren oda, so hin andre pisimen, bo o časos hino pašes.

⁴ O Jan pozdravinel o efta khangera, so hine andre Azija: O lačhipen (milost) the o smirom tumenge Olestar, ko hin, ko sas a ko avela, the ole efta duchendar, save hine anglal leskero tronos,

⁵ the le Ježišostar Kristostar. Ov hin o verno švedkos, ešebno olendar, save sas uštade andral o meriben, a hin kralis upral savore krala pre phuv.

Leske, savo amen kamel a peskere rateha amen cinda avri amare binendar;

⁶ savo kerđa amendar kralen* the rašajen le Devleske peskere Dadeske, e slava the e zor pro furt! Amen.

⁷ Dikh, avel le chmarenca a dikhela les dojekh jakh, the ola, save les predemade. Rovena upral leste savore nipi pre phuv. Avke hin. Amen!

⁸ “Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno,” phenel o Raj, o Del, “oda, ko hin, ko sas a ko avela, oda Nekzoraleder.”

O Jan dikhel le Kristus

⁹ Me o Jan, tumaro phral, jekhetane tumenca likerav avri o pharipen, so amen hin vaš o krališagos le Ježišoskero Kristoskero. Somas pro ostrovos Patmos vaš o lav le Devleskero the vaš o svedectvo pal o Ježiš.

¹⁰ Andre le Rajeskero džives somas andro Duchos a šundom pal mande zoralo hangos sar o hangos la trubakero,

¹¹ so vakerelas: “Oda, so dikhes, pisin andro zvitkos a bičhav le efta zborenge, so hin andre Azija: Andro Efezus, andre Smirna, andro Pergamos, andre Tijatira, andro Sardis, andre Filadelfia the andre Laodikea.”

¹² Visalilom palal, hoj te dikhav oles, ko manca vakerelas. A sar visalilom, dikhlom efta somnakune momelara

¹³ a maškar ola efta momelara dikhlom varekas, ko marelas pro Čhavo le Devleskero. Sas urdo andro džindarde gada dži o pindre a somnakuno pasos les sas prephandlo prekal e brekh (o čuča).

¹⁴ Leskero šero the leskere bala sas igen parne – parne sar jiv – a leskere jakha sas sar o jagale plameña.

¹⁵ A leskere pindre sas sar o blišfacio trast rozlabardo andro bov a leskero hangos sas sar o hangos but pañengero.

¹⁶ Andro čačo vast les sas efta čerčeña, andral leskero muj avelas avri ostro šabla, so čhinel pal soduj seri, a leskero muj sas sar o kham, so labol andre peskeri zor.

¹⁷ Sar les dikhlom, pelom leske paš o pindre sar mulo. Ov pre ma thođa peskero čačo vast a phenđa mange: “Ma dara tut! Me som o Ešebno (Peršo) the o Posledno.

¹⁸ Me som the o Džido – somas mulo, ale dikh, som džido pro furt. Amen. Mande hin o kleji le peklostar the le meribnastar.

¹⁹ Vašoda pisin andre savoro, so akana dikhlal: Oda, so hin akana, the oda, so pes pal kada ačhela.

²⁰ Ola efta čerčeña, so dikhlal andre miro čačo vast, the ola efta somnakune momelara hin o garuđipen. O efta čerčeña hin o aňjela le efta khangerengere a o efta momelara hin o efta khangera.”

2

La khangerake andro Efezus

¹ “Le aňjeloske andre khangeri Efezus pisin:

* 1:6 Grekengeri čhib: O krališagos

Kada vakerel oda, savo likerel o efta čercheña andre peskero čačo vast a phirel maškar ola efta somnakune momelara.

² Džanav tire skutki, pal tiri buči the pal tiro avrilikeriben a the oda, hoj naši zlidžas le nalačen. Probalindal (skušindal) olen, save pal peste phenen, hoj hine apoštola, ale nane, a avľal pre oda, hoj hine klamara.

³ Likerdal avri, cerpindal but vaš miro nav a furt birines.

⁴ Ale hin man pre tu oda, hoj omukľal tiro ešebno (peršo) kamiben.

⁵ Ma bister pre oda, kaj salas a khatar peľal avri, visar tut ole binendar a ker oda, so ešeb kerehas. Ale te tut na visareha le binendar, avava pre tu a čhalavava tiro momelaris pal leskero than.

⁶ Ale jekh veca keres mištes: Našti avri ačhes oda, so keren o Mikulašenci*, so the me našti avri ačhav.

⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko ňerinel (zvifazinel), dava te chal pal o stromos le dživipnaskero, so hin andro rajos le Devleskero.”

La khangerake andre Smirna

⁸ “Le aňjeloske andre khangeri Smirna pisin:

Kada vakerel oda Ešebno the o Posledno, oda, ko sas mulo a obdžidila.

⁹ Džanav tiro pharipen the tiro čoripen, ale sal barvalo. Džanav the pal ola, save namištes pal tu vakeren a save phenen pal peste, hoj hine Židi, ale nane a hine e sinagoga le satanoskeri.

¹⁰ Ma dara olestar, so cerpineha! Dikh, o beng čhivela varesaven tumendar andre bertena, hoj te aven probalimen avri, a ela tumen pharipen deš džives. Av pačivalo dži o meriben a dava tut e koruna le dživipnaskeri!

¹¹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko ňerinel (zvifazinel), o dujto meriben na dukhavela.”

La khangerake andro Pergamos

¹² “Le aňjeloske andre khangeri Pergamos pisin:

Kada vakerel oda, kas hin odi ostro šabla, so čhinel pal soduj seri.

¹³ Džanav, kaj bešes – ode, kaj hin o tronos le satanoskero. Ale likerel tut mire navestar a na preačhilal andre ma te pačal, aňi andre ola dživesa, sar svedčinelas o Antipas, miro pačivalo švedkos, saves murdarde andro tumaro foros, kaj bešel o satan.

¹⁴ Ale hin man pre tu sikra vareso: Hin tut ode ajse džene, save likerel o sikaviben le Bileamoskero. Bo ov sikavelas le Balak sar te lidžal le Izraelokere čhaven pro bini, hoj te chan oda, so hin obetimen le modlenge a te keren o lubipen.

¹⁵ A the tut hin ajse džene, save likerel o sikaviben le Mikulašengero†.

¹⁶ Visar tut olestar! Bo sar na, avava pre tu sig a marava man lenca la šablaha andral miro muj.

¹⁷ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge! Oles, ko ňerinel, dava andral e garuđi manna a dava les parno baroro, pre savo ela pisimen o nevo nav, so na džanel ňiko, ča oda, ko les chudel.”

La khangerake andre Tijatira

¹⁸ “Le aňjeloske andre khangeri Tijatira pisin:

Kada vakerel o Čhavo le Devleskero, saves hin o jakha sar o jagale plameña the o pindre sar o blišfaco trav.

¹⁹ Džanav tire skutki, tiro kamiben, tiri buči, tiro pačivaliben the tiro avrilikeriben. Džanav the oda, hoj akana keres buter sar akor, sar andre ma pačandilal.

²⁰ Ale hin man pre tu oda, hoj domukes la džuvľa Jezabel, savi phenel pal peste, hoj hiňi prorokiña. Oleha, so sikavel, odcirdel mire služobňiken, hoj te keren o lubipen a te chan oda, so hin obetimen le modlenge.

²¹ Diňom la časos, hoj pes te visarel andral peskero lubipen, ale na kamel.

²² Dikh, me la thovav pro hađos, kaj cerpinela. A pre ola, save laha keren o lubipen, domukava baro pharipen, te pes na visarena olestar, so keren.

²³ Lakere čhaven marava the le meribnaha a dodžanena pes savore khangera, hoj me som, savo prindžarav o jile the o goda, a sakoneske tumendar počinava pal oda, so kerel.

* 2:6 Abo: O Nikolaiti † 2:15 Abo: Le Nikolaitengero

²⁴ Ale phenav tumenge andre Tijatira, save pes na likerem ole sikavibnastar a save na prindžardan 'o bare garuđipena le satanoskere', hoj na thovav pre tumende aver pharipen.

²⁵ Ča likerem mištes oda, so tumen hin, medik me na avava.

²⁶ Oles, ko ņerinela a kerela dži o agor oda, so me kamav, dava zor upral o aver narodi

²⁷ 'Ov len lidžala la trastuŃa pacaha a phagerela len pro kotora sar čhikakere čare'

²⁸ – avke sar the me priiľom e zor mire Dadestar. A dava les the e tosaraskeri čerčeŃ.

²⁹ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!"

3

La khangerake andro Sardis

¹ "Le aŃjeloske andre khangeri Sardis pisin:

Kada vakerel oda, saves hin o efa duchi le Devleskere the o efa čerčeŃa. Džanav tire skutki, hoj tut hin nav, hoj džives, ale sal mulo.

² Ušfi a zoralar savoro, so mek ačhila a so hin pašes paš o meriben. Bo na dikhav, hoj oda, so keres, hin mištes angle miro Del.

³ Ma bister pre oda, sar oda priiľal the šundal, doliker oda a visar tut le binendar! Dikh, hoj te na zasoves, bo avava pre tu sar o živaŃis a aŃi na džaneha, savi ora pre tu avava.

⁴ Ale hin tut the andro Sardis vajkeci manuša, save peske na melarde andre o gada. On peske phirena manca andro parne gada, bo on peske oda zasogalinen (zaslužinen).

⁵ Oda, ko ņerinel (zviľazinel), ela urdo andro parne gada a leskero nav na khosava avri andral o zvitkos le dživipnaskero. A priđžanava man ke leste anglal miro Dad the anglal leskere aŃjela.

⁶ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!"

La khangerake andre Filadelfia

⁷ "Le aŃjeloske andre khangeri Filadelfia pisin:

Kada vakerel o Sentno, o Čačipnaskero, kaste hin e kleja le Davidoskeri, oda, ko phundravel o vudar avke, hoj ņiko našfi phandel a phandel avke, hoj ņiko našfi phundravel:

⁸ Džanav tire skutki. Dikh, phundrađom anglal tu o vudar a ņiko les našfi phandel. Bo choc tut hin ča sikra zor, dolikeres miro lav a na zaprindal man.

⁹ Dikh, me kerava oda, hoj ola džene andral e satanoskeri sinagoga – ola, save phenen pal peste, hoj hine židi, ale nane, bo klaminen – te aven a te bandon anglal tire pindre a te prindžaren, hoj me mange tut zakamlom.

¹⁰ Vašoda, hoj dolikerđal miro lav a likerđal avri, the me pre tu zadikhava a lava tut avri ola oratar, sar avela o baro pharipen pre calo svetos, hoj te probalinel avri (skušinel avri) olen, save bešen pre phuv.

¹¹ Avava sigo! Liker oda, so tut hin, hoj tuke ņiko te na lel tiri korona!

¹² Oles, ko ņerinela, kerava sluposke andro chramos mire Devleske a imar šoha (Ńikda) odarik na avela avri. Pisinava pre leste o nav mire Devleskero the o nav mire Devleskere forstar, ole neve Jeruzalemostar, so avel tele mire Devlestar andral o ņebos. Pisinava pre leste the miro nevo nav.

¹³ Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!"

La khangerake andre Laodikea

¹⁴ "Le aŃjeloske andre khangeri Laodikea pisin:

Kada vakerel oda, ko pes vičinel Amen, oda pačivalo the čačipnaskero švedkos, kas hin autorita upral savoro, so o Del kerđa.

¹⁵ Džanav tire skutki, hoj na sal aŃi šilalo aŃi tato. Te ča uľalas šilalo abo tato!

¹⁶ Ale vaš oda, hoj sal letno a na sal aŃi šilalo aŃi tato, čhungarava tut avri andral miro muj!

¹⁷ Bo phenes: 'Som barvalo, barvaliľom a na kampil mange Ńikas,' ale tu na džanes, hoj sal čoro, pro roviben, bidno, koro the lango.

¹⁸ Dav tut godi: Cin tuke mandar o somnakaj prežužardo andre jag, hoj te barvalos. Cin tuke the o parne gada, hoj tut te ures, hoj pes te na sikavel e lađž tire langipnaskeri. A cin mandar the e masca te makhel pro jakha, hoj te dikhes.

¹⁹ Me dovakerav a bararav avri sakones, kas kamav. Vašoda čačes pes rozgondolin a visar tut le binendar!

²⁰ Dikh, me ačhav paš o vudar a durkinav. Te vareko šundahas miro hangos a phundrađahas o vudar, džava andre ke leste a chava leha a ov manca.

²¹ Oleske, ko ņerinela, dava te bešel manca pre miro tronos, avke sar the me ņerindom a bešav mire Dadeha pre leskero tronos.

²² Kas hin kana, mi šunel, so o Duchos phenel le khangerenge!”

4

O lašariben andro ņebos

¹ Palis dikhlom o phundrado vudar pro ņebos. A oda ešebno hangos, so šundom sar o hangos la trubakero, manca vakerelas a phenda: “Av kade upre a me tuke sikavava, so pes mušinela palis te ačhel.”

² A takoj somas andro Duchos. Dikhlom tronos, so ačhelas andro ņebos, a pro tronos vareko bešelas.

³ Oda, ko bešelas pro tronos, dičholas avri sar o bar jaspis the sardis a pašal o tronos sas e duha, so dičholas avri sar smaragdos.

⁴ Pašal o tronos ačhenas bišuštar (24) troni a pro troni dikhlom te bešel bišuštar (24) phurederen. Sas urde andro parne gada a pro šere len sas o somnakune koruni.

⁵ Andral o tronos avenas avri o bleski the o perumi a anglo tronos labonas efa jagale lampaša, so hin o efa duchi le Devleskere.

⁶ A anglo tronos sas ajso vareso sar cakluno moros, so dičholas avri sar krištalos. A maškar o tronos the pašal o tronos sas štar džide bitostí, saven sas pherdo jakha anglunestar the palunestar.

⁷ Ešebno (peršo) džidi bitostí dičholas sar o levos; e dujto dičholas sar e gurumñori; la tritona bitostí sas ajso muj sar le manušes; a štarto dičholas sar orlos, so lefinel.

⁸ Dojekha kale bitostendar sas po šov kridli a sas len pherdo jakha avrunestar the andrunestar. A rat a džives na preačhen te vičinel:

“Sentno, sentno, sentno hin o Raj,

o Del, saves hin savori zor,

Oda, ko sas, ko hin a ko avela.”

⁹ A furt sar den o džide bitostí o baripen, e pačiv the o palikeriben Oleske, ko bešel pro tronos a ko dživel pro furt,

¹⁰ o bišuštar (24) phureder peren anglal Oda, ko bešel pro tronos, a bandon anglal Oda, ko dživel pro furt. A čhiven peskere koruni anglo tronos a phenen:

¹¹ “Tu sal hodno, Rajeja amaro Devla,

te lel o baripen, e pačiv the e zor,

bo tu kerdal savore veci;

tira volatar sas stvorimen a hine.”

5

O Bakroro the o zvitkos

¹ Dikhlom o zvitkos andre čačo vast Oleske, savo bešelas pro tronos. Sas pisimen pal soduj seri a sas zaphandlo efa pečatenca.

² A dikhlom jekhe zorale aňjelos te vakerel zorale hangoha: “Ko hino hodno te phundravel o zvitkos a te prephagel leskere pečate?”

³ A ņiko pro ņebos, aňi pre phuv, aňi tel e phuv les našti phundrađa, aňi andre našti dikhla.

⁴ Me igen rovavas, hoj pes ņiko na arakhla hodno te phundravel o zvitkos a andre te dikhel.

⁵ Jekh le phurederendar mange phenda: “Ma rov! Dikh, ņerinda (zvitazinda) o Levos andral o kmeňos le Judaskero, o Koreňis le Davidoskero, hoj te phundravel o zvitkos the leskere efa pečate.”

⁶ A dikhlom te ačhel le Bakrores maškar o tronos the maškar ola štar džide bitostí the maškar ola phuredera. O Bakroro dičholas avri sar murdardo a sas les efa rohi the efa jakha, so hine o efa duchi le Devleskere bičhade pre cali phuv.

⁷ Ov avla a ila o zvitkos andral o čačo vast Olestar, savo bešelas pro tronos.

⁸ Sar ila oda zvitkos, o štar džide bitostí the o bišuštar (24) phureder pele anglal o Bakroro. Sakones lendar sas jekh harfa the somnakuňi kuči pherardi le kadidloha, so hin o modlitbi le sentngere.

⁹ Gilavenas nevi gili a phenenas:

“Hodno sal te lel o zvitkos a te phundravel leskere pečate,

bo salas murdardo a cindal avri tire rateha le manušen le Devleske,

andral savore kmeňi, čhiba, nipi the narodi.

¹⁰ Kerdal lendar kralen the rašajen amare Devleske a on kralinena pre phuv.”

¹¹ Palis dikhłom a šundom o hangos but aňjelengero. Sas milioni milionengere the ezera ezerengere aňjela pašal o tronos, pašal o džide bitostí the pašal o bišuštar (24) phureder.

¹² A on vičinenas zorale hangoha:

“Hodno hino o Bakroro, oda murdardo, te pril e autorita, the o barvalipen, the o godaveripen, the e zor, the o rajipen, the e pačiv, the e slava a the o lašariben!”

¹³ Šundom te phenel savoro, so dživel andro ņebos, pre phuv the tel e phuv, the pro moros a sa, so hin andre:

“Oleske, ko bešel pro tronos, the le Bakroreske o lašariben, e pačiv, e slava the e zor pro furt!”

¹⁴ O štar džide bitostí phende: “Amen,” a o bišuštar (24) phureder pele pre phuv a lašarenas les.

6

O pečate

¹ Dikhłom, sar phundrada o Bakroro jekh le ehta pečatendar a šundom jekha le džide bitostendar te vakerel perumoskere hangoha: “Av!”

² Me dikhłom a ode sas jekh parno graj a oles, ko upre bešelas, sas jekh lukos. Sas leske diňi e koruna. Ov imar buterval ņerinda (zvitazinda) a gela, hoj te ņerinel.

³ Sar phundrada e dujto pečat, šundom sar e dujto džidi bitost vakerelas: “Av!”

⁴ Aver graj avla avri, sas jagalo-lolo, a oleske, ko upre bešelas, pes diňa, hoj te lel o smirom pal e phuv, hoj o manuša jekh avres te murdaren. A sas leske diňi jekh bari šabla.

⁵ Sar phundrada e trito pečat, šundom, sar e trito džidi bitost vakerelas: “Av!” Dikhłom a ode sas jekh kalo graj a oda, ko upre bešelas, likerelas andro vast e vaha.

⁶ A maškar ola štar džide bitostí šundom vareso sar hangos, so phenelas: “Jepaš kilos žužođiv (zrnos) vaš jekhe dživeseskero počiniben* a kilos the jepaš jačmeňis tiš vaš ajci, ale o olejos the e mol ma musar!”

⁷ Sar phundrada e štarto pečat, šundom, sar e štarto džidi bitost vakerelas: “Av!”

⁸ Dikhłom a ode sas jekh šivo graj a oda, ko upre bešelas, pes vičinelas o Meriben a o peklos† džalas jekhetane pal leste. Diňa pes lenge e zor upral jekh štvrtina la phuvatar, hoj te murdaren la šablaha, la bokhaha, le meribnaskere nasvalibnaha the le dzive džvirena pre phuv.

⁹ Sar phundrada e pandžto pečat, dikhłom tel o oltaris o duši ole manušengere, save sas murdarde vaš o lav le Devleskero the vaš o svedectvo, so likerenas.

¹⁰ Vriskinenas zorale hangoha a phenenas: “Ó, Nekzoraleder Rajeja, sentno the čačipnaskero, kana imar sudzineha a visareha pale le manušenge pre phuv vaš oda, hoj amen murdarde?”

¹¹ Dojekheske lendar sas dine džindarde parne gada a sas lenge phendo, hoj mek sikra te odpočovinen, medik na ena murdarde the lengere phrala, save lenca služinenas, a save mušinen te el murdarde avke sar on.

¹² Sar phundrada e šovto pečat, dikhłom, hoj e phuv chudla igen te razisalol, o kham kalila andre a o čhon sas calo sar rat.

¹³ A o ņeboskere čerčeňa perenas pre phuv, avke sar pal o figovňikos peren tele o zelena figi, te pre leste phurdel e zorali balvaj a razinel leha.

¹⁴ O ņebos pes scirdla andre sar zapačardo papiris a savore verchi the ostrovi pes čhalade pal peskere thana.

¹⁵ Akor o kraľa pre phuv, o vladara, o generala, o barvale, o zorale, o otroka the o slobodne pes garude andro jaskiňi the andro skali le verchengere

¹⁶ a phenenas le verchenge the le skalenge: “Peren pre amende a zaučharen amen anglal Oda, ko bešel pro tronos, the anglal e choľi le Bakroreskeri!”

¹⁷ Bo avla oda baro džives lengera cholakero a ko šaj obačhel?”

7

O manuša andral o Izrael zapečatiimen

¹ Palis dikhłom štare aňjelen, sar ačhenas pro štar agora la phuvakere a chudenas la phuvakere balvaja, hoj te na phurdel e balvaj pre phuv, aňi pro moros, aňi pre ņisavo stromos.

* 6:6 Grekengeri čhib: jekh denaris † 6:8 Grekengeri čhib: Hades

² A dikhłom avre aňjelos, savo avelas upre pal o vichodos a saveste sas e pečat le džide Devleskeri. Ov vriskinelas zorale hangoha pro štar aňjela, savege sas dino, hoj te dukhaven e phuv the o moros,

³ a phenda lenge: “Ma dukhaven e phuv, aňi o moros, aňi o stromi, medik amen na daha e pečat pro čekata ole dženen, save služinen amare Devleske.”

⁴ Šundom, keci džene sas zapečatimen: 144 000 džene andral savore kmeňi andral o Izrael.

⁵⁻⁸ Avke sas zapečatimen 12 000 manuša andral dojekh kmeňos: andral o Juda, Ruben, Gad, Ašer, Naftali, Menašše, Šimeon, Levi, Jissachar, Zebulun, Jozef the Benjamin.

Igen but manuša anglo tronos

⁹ Palis dikhłom a sas ode pherdo manuša, saven űiko našti zrachinelas, andral savore narodi, kmeňi, nipi the čhiba. Ola manuša ačhenas anglo tronos the anglo Bakroro, urde andro džindarde parne gada a sas len andro vasta o palmi.

¹⁰ Vriskinelas zorale hangoha a phenenas:

“Amaro spaseňje hin le Devlestar, savo bešel pro tronos, the le Bakrorestar!”

¹¹ Savore aňjela ačhenas pašal o tronos the pašal o phureder the pašal o štar džide bitostí. Pele pro muj anglo tronos a lašarenas le Devles

¹² a phenenas:

“Amen! O lašariben, e slava, e godi, o palikeriben, e pačiv, e zor the o rajipen amare Devleske pro furt! Amen!”

¹³ Jekh le phurederendar mandar phučla: “Ko hine kala džene, save hine urde andro džindarde parne gada? A khatar avle?”

¹⁴ Me leske odphendom: “Rajeja, tu džanes.” A phenda mange: “Kala hine ola džene, save aven andral oda baro pharipen a rajbinde peskere gada a parňarde len andro rat le Bakroreskero.

¹⁵ Vašoda hine anglo Devleskero tronos a služinen leske rat-džives andre leskero čhramos. A Oda, ko bešel pro tronos, dživela maškar lende a čraňinela len.

¹⁶ Imar na ena buter bokhale, aňi smedne. O kham len imar buter na labarela aňi űisavo aver tačipen.

¹⁷ Bo o Bakroro, savo hino maškar o tronos, ela lengero pastjeris a lidžala len paš o prameňis, khatar džal o džido paňi a o Del lenge khosela savore apsa pal o jakha.”

8

E eftato pečat

¹ Sar phundrađa o Bakroro e eftato pečat, sas pro űebos čhit vaj pre jepaš ora.

² Dikhłom ešta aňjelen, save ačhen anglo Del a sas lenge dine o ešta trubi.

³ Avla jekh aver aňjelos, savo ačhiła paš o oltaris. Sas les somnakuno thuvalo čaroro a čudla but kadidlos, hoj les te thovel le modlitbenca savore sentne manušengere pro somnakuno oltaris, so hin anglo tronos.

⁴ O thuv le kadidlostar avelas jekhetane le sentne manušengere modlitbenca andral o vast le aňjeloskero upre anglo Del.

⁵ Palis ila o aňjelos o thuvalo čaroro, pherarda les la jagaha pal o oltaris a čhida les pre phuv. Avle o perumoskere hangi, herminelas, sas o bleski a e phuv razisaňolas.

O trubi

⁶ Ola ešta aňjela, saven sas o ešta trubi, pes pririchtinde te trubinel.

⁷ Ešebno aňjelos zatrubinda a o legi the e jag mišimen le rateha sas čhido pre phuv. A zlabiła jekh trefina la phuvatar, jekh trefina le stromendar the savori zeleno čar.

⁸ Dujto aňjelos zatrubinda a ajso vareso sar baro verchos, so labolas la jagaha, sas čhido andro moros. A jekh trefina le morostar pes čerinda pro rat

⁹ a muła jekh trefina le moroskere džvirinendar a jekh trefina le lođendar sas zničimen.

¹⁰ Trito aňjelos zatrubinda a andral o űebos peła jekh bari čerčeň, so labolas sar e fakla a peła pre jekh trefina le paňendar the pro chaňiga.

¹¹ Odi čerčeň pes vičinel Palina. Jekh trefina le paňendar kirkiła a but manuša mule le paňendar, bo kirkile.

¹² Štarto aňjelos zatrubinda a sas zničimen trefina le khamestar, trefina le čhonestar the trefina le čerčeňendar avke, hoj kaliła andre. A jekh trefina le dživesestar na sas svetlos a avke sas the prekal e rat.

¹³ Paľis dikhľom a ťundľom jekhe orlos, sar ľefinel upre a viĉinelas zorale hangoha: "Jaj, vigos, vigos, vigos olenge, save beťen pre phuv, bo posledna trin aňjela mek muťinena te trubinel!"

9

¹ O pandźto aňjelos zatrubinda a dikhľom e ĉerĉeň, so peľa andral o ņebos pre phuv a diňa pes lake e kleja andral e ĉaňig, andral e bari chev.

² Odi ĉerĉeň otkerďa e ĉaňig, odi bari chev, a andral odi chev avľa avri ajso baro thuv, sar andral o baro bov. Ole thuvestar kaľila andre o kham the o luftos.

³ Andral o thuv avle avri pre phuv o maľakere grajora a chudle ajsi zor, sar hin le ťkorpijonen pre phuv.

⁴ A sas lenge phendo, hoj te na musaren e ĉar pre phuv, aňi o stromi, aňi ņiĉ, so hin zeleno, ale hoj te dukhaven ĉa le manuťen, saven nane le Devleskeri peĉat pro ĉekat.

⁵ Na sas lenge domuklo, hoj len te murďaren, ale hoj len igen te dukhaven pandź ĉhon. Lengeri dukh sas ajsi bari sar le manuťes, saves danderďa o ťkorpijonos.

⁶ Andre ola dźivesa o manuťa rodena o meriben, ale na arakhena les. Igen peske mangena te merel, ale o meriben lendar denaťela.

⁷ Ola maľakere grajora diĉhonas avri sar ajse graja, so hine pririchtimen te dźal andro mariben. Pro ťere len sas ajso vareso sar somnakune koruni a lengere muja sas ajse sar o muja le manuťengere.

⁸ Lengere bala sas ajse sar dźuvľikane bala a lengere danda sas ajse sar o danda le ľevengere.

⁹ Sas pre lende urde vareso sar trastune pancjera a o hangos lengere kridlendar ťundolas avke, sar te o graja le verdanenca denaťen pro mariben.

¹⁰ Sas len ĉvosti the źihadla sar le ťkorpijonen. A andro ĉvosti len sas zor te dukhavel le manuťen pandź ĉhon.

¹¹ Lidźalas len o kraľis, o aňjelos andral e bari chev, so pes andre Hebrejiko ĉhib viĉinel Abaddon a andre Grekengeri ĉhib Apollyon.

¹² Eťebno dukh pregeľa. Dikh, pal kada avena mek duj aver dukha!

¹³ O ťovto aňjelos zatrubinda a paťal o ťtar agora le somnakune oltaristar, so hin anglo Del, ťundľom o hangos,

¹⁴ so phenelas le ťovtone aňjeloske la trubaha: "Muk avri ole ťtare aňjelen, save hine zaphandle andre pať o baro paňi Euftrat!"

¹⁵ A sas mukle avri ola ťtar aňjela, save sas pririchtimen pre kadi ora, dźives, ĉhon the berť, hoj te murďaren jekh treťina le manuťendar.

¹⁶ O slugaďa pro graja sas duj ťel milioni (200 000 000). ťundľom, keci ode sas.

¹⁷ Andro videňje dikhľom le grajen the olen, save upre beťenas a sas len jagale lode pancjera, belave the ťarge. O ťere le grajengere sas sar o ťere le ľevengere a andral o muj lenge avelas avri e jag, o thuv the e sira.

¹⁸ Kale trine dukhendar, la jagatar, le thuvestar the la siratar, so avenas avri andral lengere muja, sas murďardi jekh treťina le manuťendar.

¹⁹ Bo le grajengeri zor hin andre lengere muja the andro ĉvosti. Lengere ĉvosti hine sar o sapa, so peskere ťerenca dukhaven le manuťen.

²⁰ Ola manuťa, save na mule ole dukhendar, mek aňi akor pes na visarde le binendar aňi le modlendar, so keren lengere vasta. Na preaĉhile te bandol anglal o demoni the anglal o somnakune, rupune, meďune, barune the kaťtune modli, so na dikhen, na ťunen a aňi naťťi phiren.

²¹ Aňi na preaĉhile te murďarel, te vraźinel, te ĉarinel, te kerel o lubipen vaj te ĉorel.

10

O aňjelos le cikne zvĩtkoha

¹ Dikhľom avre zorale aňjelos te avel tele andral o ņebos. Ov sas urdo andre ĉmara, pro ťero les sas e duha, leskero muj sas sar o kham a leskere pindre sas sar jagale slupi.

² Andro vast les sas phundrado cikno zvĩtkos. Le ĉaĉe (prave) pindreha aĉhelas pro moros a le balogneha (ľaveha) pre phuv

³ a zvĩĉinda zorale hangoha sar o ľevos. Sar zvĩĉinda, o efa perumi prevakerde peskere hangenca.

⁴ Sar prevakerde o efa perumi, kamľom te pisinel, ale ťundľom andral o ņebos o hangos, so mange phenda: "Garuv a ma phen avri oda, so vakerenas ola efa perumi, a ma pisin oda!"

⁵ O aňjelos, saves dikhłom te ačhel pro moros the pre phuv, hazdña peskero čačo vast ko ñebos

⁶ a iła vera andro nav le Devleskero, savo hino džido pro furt a stvorinđa o ñebos the oda, so andre hin, the e phuv the oda, so upre hin, the o moros the oda, so andre hin. A phendã: “Imar nane časos!”

⁷ Andre oda džives, sar o eftato aňjelos trubinela, pes dokerela o garudo planos le Devleskero, avke sar oda vakerelas peskere sluhenge le prorokenge.”

⁸ Pale manca vakerelas oda hangos, so šundom andral o ñebos, a phendã: “Dža a le o phundrado zvitkos, so hin andro vast le aňjeloste, savo ačhel pro moros the pre phuv.”

⁹ Akor gełom ko aňjelos a phendom leske, hoj mange te del oda cikno zvitkos. A ov mange phenda: “Le, cha les. Kerela tuke andro per kirkiben, ale andro muj tuke ela gulo sar medos.”

¹⁰ Iłom oda cikno zvitkos andral o vast le aňjeloske a chałom les. A sas mange andro muj gulo sar medos, ale sar les preligindom, kirkila mange andro per.

¹¹ A sas mange phendo: “Mušines pale te prorokinel ko but manuša, narodi, čhiba the krafa.”

11

O duj švedki

¹ Sas mange dino kaštoro, ajso sar paca, a sas mange phendo: “Ušti a merin o chramos le Devleskero the o oltaris a rachin olen, save andre lašaren.

² Ale e avruñi chramoskeri dvora muk avri, ma merin la, bo hiñi diñi Nažidenge a on uštarena pro sentno foros saranda the duj (42) čhon.

³ A me dava mire duje švedkenge te prorokinel 1 260 džives a ena urde andro gone.”

⁴ Kada hin ola duj olivi the o duj momelara, so ačhen anglo Del, anglo Raj la phuvake.

⁵ Te len kamel vareko te dukhavel, avel lenge avri andral o muj e jag a chal olen, save pre lende džan. Avke, te len kamlahas vareko te dukhavel, mušinel te merel.

⁶ Len hin zor te phandel andre o ñebos, hoj te na del o brišind andre ola dživesa, sar on prorokinen. A hin len zor te čerinel o pañi pro rat a te marel e phuv savore dukhenca, kana ča on kamena.

⁷ Sar dovakerena peskero svedectvo, e šelma, so avel avri andral odi bari chev, pes lenca marela, ñerinela (zvitazinela) upral lende a murdarela len.

⁸ Lengere mule tela pašłona pre ulica andre oda baro foros, kaj sas ukrižimen lengero Raj, o foros, so duchovne hin sar e Sodoma the Egipt.

⁹ But manuša andral savore kmeñi, nipi, čhiba the narodi dikhena lengere mule tela trin the jepaš džives, ale na domukena te parunel lengere mule tela andro hrobos.

¹⁰ Ola, save bešen pre phuv, radisalona upral lende, thovena baripen a jekh avreske bičhavana o dari, bo kala duj proroka trapinenas le manušen pre phuv.

¹¹ Ale pal ola trin the jepaš dživesa o dživipnaskero dichos le Devleskero avla andre lende a uštile. A pre ola džene, save len dikhle, avla bari dar.

¹² Andral o ñebos šunde zoralo hangos, so lenge phendã: “Aven kade upre!” Avke gele upre andro ñebos andre chmara a lengere ñeprijafeła oda dikhenas.

¹³ Andre odi ora chudla e phuv igen te razisalol. Jekh desařina le forostar peła tele a epta ezera (7 000) manuša mule. Okla džene predarandile a dine e slava le Devleskero pro ñebos.

¹⁴ Dujto vigos pregeła. Dikh, trito vigos avela maj!

E eftato truba

¹⁵ Eftato aňjelos zatrubinđa a pro ñebos šundile zorale hangi, so phenenas:

“O krališagos le svetoskero ačhila o krališagos le Rajeskero the leskere Kristoskero a ela krališ furt pro furt.”

¹⁶ O bišuštar (24) phureder, save bešen anglo Del pre peskere troni, pele sako pre peskero muj a lašarenas le Devles.

¹⁷ Phenenas:

“Palikeras tuke, Rajeja, Devla, o Nekzoraleder, ko sal a ko salas!

Bo preiřal tiri bari zor a chudlal te kralinel!

¹⁸ O narodi pes cholarde, ale avla tiri cholli the o časos te sudzinel le mulen a te počinel tire sluhenge,

le prorokenge, le sentnenge the olenge, save pes daran tire navestar – le ciknenge the le barenge – o časos, hoj te zničines olen, save ničinen e phuv.”

¹⁹ Pal ada pes phundrađa o chramos le Devleskero andro ņebos a dičholas e Zmluvakeri Archa. Avle o bleski, šundile o hlasi, demade o perumi, e phuv razisafolas a delas baro brišind le krupenca.

12

E džuvli the o drakos

¹ Pro ņebos pes sikada baro znameŃje: Jekh džuvli sas urdi andro kham, o čhon lake sas tel o pindre a pro šero la sas e koruna le dešduje čerčeŃendar.

² Oj sas khabŃi a vriskinelas andro ločhibnaskere dukha, bo sas o časos te ločhol.

³ A sikada pes the aver znameŃje pro ņebos: Dikh, baro lolo drakos, saves sas eŃta šere the deš rohi a pro šere les sas eŃta koruni.

⁴ A le čvostoha cirdŃa pal peste tele jekh trefina le ņeboskere čerčeŃendar a čhida len pre phuv. O drakos pes thođa te ačhel angle džuvli, savi užarelas te ločhol (te pašlol tele), hoj lake te chal le čhavores takoj, sar ločhola.

⁵ Ulila lake čhavo, muršoro, savo liđžala savore naroden la trastuŃa pacaha. A lakero čhavoro sas ilo upre ko Del the ke leskero tronos.

⁶ E džuvli denašla pre pušťa, kaj o Del lake pririchtiŃda than, hoj pes pal late ode te starinen 1 260 džives.

⁷ Andro ņebos pes chudle te marel. O Michael peskere aŃjelenca pes marelas le drakoha the leskere aŃjelenca,

⁸ save na likerde avri a imar buter na sas prekal lende andro ņebos than.

⁹ A sas avričhido oda baro drakos, oda phuro sap, savo pes vičinel o beng the o satan. Ov, savo peskere klamišagenca odcirdel calo svetos, sas čhido tele pre phuv a leskere aŃjela leha.

¹⁰ A šundom te vakerel zoralo hangos andral o ņebos: "Akana avla o spaseŃje, e zor the o krališagos amare Devleskero the o rajipen leskere Kristoskero.

Bo sas čhido tele oda, ko vakerelas pre amare phrala, oda, ko pre lende rat-džives vakerelas angle amaro Del.

¹¹ A on ņerinde (zvítazinde) upral leste prekal o rat le Bakroreskero the prekal lengero svedectvo a sas pririchtimen te del peskero dživipen a te merel.

¹² Vašoda radisaluv, ņebona, savorenca, save andre tu dživen! Ale vigos olenge, save bešen pre phuv the andro moros, bo avla tele ke tumende o beng bara cholaha, bo džanel, hoj les hin frima časos."

¹³ Sar dikhla o drakos, hoj hino čhido pre phuv, denašelas pal e džuvli, savake ulila oda muršoro.

¹⁴ Ale la džuvla sas dine duj bare orloskere kridli, hoj te lefinel pre pušťa pre peskero than. Ode pes pal late starinena jekh časos, duj časi the jepaš časos, dur le sapestar.

¹⁵ O sap mukla andral peskero muj baro paŃi pre džuvli, hoj la te odlidžal.

¹⁶ Ale e phuv pomožinda la džuvlake, bo phundrađa peskero muj a zliginda oda paŃi, so mukla o drakos andral peskero muj.

¹⁷ O drakos cholisalila pre džuvli a odgela pes te marel lakere avre čhavenca, save šunen le Devleskere prikazaŃja a likerem o svedectvo le Ježišoskero.

¹⁸ Akor ačhelas pre poši paš o moros.

13

O duj šelmi

¹ Dikhlom te avel avri andral o moros la šelma. Sas la eŃta šere the deš rohi a pro rohi la sas deš koruni a pre dojekh šero la sas o nav, so džunglarelas le Devles.

² E šelma, sava dikhlom, dičholas sar leopardos. Lakere pindre sas sar le medvediskere a lakero piskos dičholas sar le levoskero. O drakos lake diŃa peskeri zor, the tronos, the autorita.

³ A dikhlom, hoj jekh lakere šerendar sas pro meriben mardo, ale lakeri meribnaskeri rana sastila avri. CaŃi phuv pes čudalinelas a džalas pal e šelma.

⁴ Bandonas anglal o drakos, savo diŃa la šelma ajsi autorita, a bandonas the anglal e šelma a phenenas: "Ko hin ajsa sar e šelma a ko pes laha šaj marel?"

⁵ La šelmake sas dino muj, hoj te vakerel bare the nalače veci pro Del a chudla autorita pro saranda the duj (42) čhona.

⁶ Phundrađa peskero muj, hoj te vakerel namištes pro Del, pre leskero nav the pro than, kaj o Del bešel, the pre ola, save bešen andro ņebos.

⁷ Sas lake diŋi e zor, hoj pes te marel le sentnenca a te ņerinel (te zvifažinel), a chudla e autorita upral savore kmeŋi, nipi, čhiba the narodi.

⁸ A savore, save bešen pre phuv, bandona anglal e šelma – ola, kaskere nava nane pisimen andro zvitkos le džživipnaskero, so hin o zvitkos le Bakroreskero, savo sas murdardo, kanastar sas kerdo o svetos.*

⁹ Kas hin kana, mi šunel!

¹⁰ *Te mušinel vareko te el phandlo andre bertena, ela phandlo andre bertena.*

Te mušinel vareko te el murdardo la šablaha, ela murdardo la šablaha.

Andre oda kempel le sentnenge te likerel avri a te pačal.

¹¹ A dikhlom avra šelma, sar avelas avri andral e phuv. Sas la duj rohi, sar le Bakroreskere, ale vakerelas sar o drakos.

¹² Oj sa kerelas vaš e ešebno šelma a andre lakeri autorita. Ispidelas zoraha pro manuš, save bešen pre phuv, hoj savore te bandon anglal e ešebno šelma, savake sastila e meribnaskeri rana.

¹³ Kerelas bare zazraki avke, hoj the e jag andral o ņebos avelas tele pre phuv anglo jakha le manušenge.

¹⁴ A cirdelas pal peste le manušen pre phuv le zazrakenca, so lake sas dine, hoj te kerel anglal e šelma. Rozkazinda le manušenge pre phuv, hoj te keren obrazis la šelmake, savi sas dukhadi la šablaha a obdžidila.

¹⁵ Sas lake diŋi e zor, hoj te del duchos[†] andro obrazis la šelmakero, hoj oda obrazis te vakerel a te kerel, hoj te en murdarde savore, save na bandona anglal šelmakero obrazis.

¹⁶ Kerelas oda, hoj savore – o cikne the o bare, o barvale the o čore, o slobodne the o sluhi – te chuden o znakos pre peskero čačo vast abo pre lengero čekat,

¹⁷ hoj ņiko aŋi te na cinel, aŋi te na bikenel, ča oda, kas hin o znakos, abo o nav la šelmakero, vaj o čislos lakere naveskero.

¹⁸ Andre kada hin o godaveripen: Kas hin godi, mi zrachinel o čislos la šelmakero, bo oda hin o čislos le manuškero. A leskero čislos hin 666.

14

O Bakroro the leskere manuš

¹ Palis dikhlom, hoj o Bakroro ačhelas pro verchos Sion a leha 144 000 manuš, saven hin pisimen leskero nav the o nav leskere Dadeskero pro čekat.

² Šundom o hangos andral o ņebos sar o hangos but paŋengero, sar o hangos le zorale perumoskero. Oda hangos, so šundom, sas ajso, sar kana o lavutara bašaven pre peskere harfi.

³ A gilavenas nevi gili anglo tronos, anglo štar džide bitosfi the anglo phureder. ņiko našti sikliła odi gili, ča ola 144 000 manuš, saven peske o Del pal e phuv cinda avri.

⁴ Oda hine ola, save pes na melarde andre le džživlenca, bo hine pačivale, a save džan pal o Bakroro všadzik, kaj džal. On sas cinde avri maškar o manuš sar oda ešebno daros le Devleske the le Bakroreske.

⁵ Andre lengero muj na sas arakhlo ņisavo klamišagos; on hine bi e mel.

O trin aŋjela

⁶ Palis dikhlom maškar o ņebos te leŋinel avre aŋjelos. Les sas o večno evaŋjelium, hoj les te vakerel olenge, save bešen pre phuv, savore narodenge, kmeŋenge, čhibenge the nipenge.

⁷ A phenelas zorale hangoha: “Daran tumen le Devlestar a den leske e slava, bo avla leskeri ora, hoj te sudzinel! Bandon anglal Oda, ko kerđa o ņebos, e phuv, o moros the o prameŋa!”

⁸ Pal leste avelas dujto aŋjelos a phenelas: “Peła, peła tele oda baro Babilon, so mačarelas savore naroden la molaha peskera lubikaŋa žadoscaha!”

⁹ Pal lende avelas trito aŋjelos a phenelas zorale hangoha: “Te bandola vareko anglal e šelma the anglal lakero obrazis a prilela o znakos pre peskero čekat abo pre peskero vast,

¹⁰ the ov pijela andral le Devleskeri choŋi e zorali mol, so hiŋi čidi andre kuči leskeri choŋakeri. A cerpinela andre jag the andre sira anglo sentna aŋjela the anglo Bakroro.

* 13:8 Abo: andro zvitkos le džživipnaskero Bakroreskero † 13:15 Abo: O dichos

¹¹ O thuv lengere cerpišagostar avela upre pro furt. A na ela smirom aňi dživese aňi rači olen, save bandon anglal e šelma the anglal lakero obrazis, a aňi olen, save prilena o znakos lakere naveskero.”

¹² Andre oda kampil te likerel avri le sentnge, save šunen o prikazaňja le Devleskere a hine verna le Ježišoske.

E bari žatva pre phuv

¹³ Paľis andral o ņebos šundom o hangos, so mange phenelas: “Pisin! Bachtale hine ola, save akanastar meren andro Raj.” “He, avke,” phenel o Duchos, “hoj te odpočovinen peskere bučendar, bo lengere skutki džan lenca.”

¹⁴ Dikhľom paňi chmara a dikh, upre bešelas vareko sar o Čhavo le Manušeskero. Pro šero les sas e somnakuňi koruna a andre peskero vast ostro kosakos.

¹⁵ Aver aňjelos avľa avri andral o chramos a vičinelas zorale hangoha pre oda, ko bešel pre chmara: “Le tiro kosakos a skide upre o ulipen, bo imar avľa o časos pre žatva a dobarila oda, so kampil te skidel pal e phuv.”

¹⁶ Oda, ko bešelas pre chmara, chudľa te košinel e phuv a o ulipen sas skidlo upre.

¹⁷ Pale aver aňjelos avľa avri andral o chramos, so hin andro ņebos, a the les sas ostro kosakos.

¹⁸ A mek the aver aňjelos avľa le oltaristar. Les sas zor upral e jag a vičinda zorale hangoha pre oda, kas sas ostro kosakos: “Le tiro kosakos a obkide o hroznos andral e viňica pre phuv, bo o hroznos imar hino lačo.”

¹⁹ O aňjelos chudľa te obkidel le kosakoha a obkidľa e phuvakeri viňica. A čhida oda andre baruňi chev, kaj pes pučinel avri e štava, andre chev le Devleskera cholatar.

²⁰ O hroznos pes pučinelas avri le forostar a avľa andral odi chev avri o rat dži upre ko zubadla le grajengere, dur pro trin šel (300) kilometri.

15

O efa aňjela le posledne dukhenca

¹ A dikhľom aver znaemeňje pro ņebos, baro the igen čudno: efa aňjelen le efa posledne dukhenca, bo lenca pes dokerala e choľi le Devleskeri.

² Dikhľom ajso vareso sar cakluno moros mišimen la jagaha. Dikhľom the olen, save ņerinde (zvitazinde) upral e šelma, upral lakero obrazis the upral o čislos lakere naveskero, hoj ačhenas pro cakluno moros. A sas len o harfi, so len diňa o Del.

³ A gilavenas e gilii le Mojžišoskeri, savo služinelas le Devleske, the e gilii le Bakroreskeri:

“Baro the igen šukar hin oda, so tu keres, Rajeja, Devla Nekzoredler!

Čačipnaskere the lače hin tire droma, ó, Kralina le narodengero!

4 Ko pes tutar na daranđilahas, ó, Rajeja, a na lašardahas tiro nav?

Bo ča tu jekh sal Sentno!

Savore narodi avena a bandona anglal tu, bo dičhol tire čačipnaskere sudi.”

⁵ Paľis dikhľom a phundrađa pes o chramos andro ņebos, o sentno Stanos.

⁶ Andral o chramos avle avri efa aňjela, saven sas o efa dukha. Sas urde andro igen parne gada a prekal e brekh (o čuča) sas prephandle somnakune pasenca.

⁷ A jekh le štare džide bitosfendar diňa le efa aňjelenge o efa somnakune kuča, pherde la cholaha le Devleskera, savo hino džido pro furt.

⁸ O chramos pes pherarda le thuveha le Devleskera slavaha the zoraha a ņiko našti geľa andro chramos, medik o efa aňjela na čhorde avri o efa dukha pre phuv.

16

O efa kuča le Devleskera cholatar

¹ Šundom andral o ņebos zoralo hangos, so phenelas le efa aňjelenge: “Džan a čhiven avri pre phuv le Devleskeri choľi, so hin andre ola efa kuča!”

² Avke odgeľa o ešebno a čhida avri pre phuv oda, so les sas andre peskeri kuči. A čhide pes avri o džungale the dukhade vredi pro manuša, saven sas o znakos la šelmakero, the pre ola, save lašarenas lakero obrazis.

³ Dujto aňjelos čhida avri peskeri kuči pro moros a o paňi andro moros pes čerinda pro rat. Sas ajso sar le mule manušeskero rat a mula savoro, so dživelas andro moros.

⁴ Trito aňjelos čhida avri peskeri kuči pro paňa the pro prameňa a čerinde pes pro rat.

⁵ A šundom sar o aňjelos, saves sar zor upral o paňa te phenel:

“Čačipnaskero sal, ó, Rajeja, tu, ko sal a ko salas, oda Sentno,

hoj oda avke rozsudzindal,

⁶ bo on čhivenas avri o rat le sentnengero the le prorokengero a diñal lenge te pijel rat. Zasogalinde (zaslužinde) peske oda!”

⁷ Šundom, sar o oltaris vičinelas:

“He, Rajeja, Devla Nekzoraleder, čačipnaskere the lače hin tire sudi!”

⁸ A štarto aņjelos čhida avri peskeri kuči pro kham a sas le khameske dino, hoj te labarel le manušen la jagaha.

⁹ A zlabile o manuša ole bare tačipnastar a košenas le Devleskero nav, saves hin zor upral ola dukha, ale na visarde pes le binendar, hoj leske te den e slava.

¹⁰ Pandžto aņjelos čhida avri peskeri kuči pro tronos la šelmakero a lakero krališagos kalila andre. A dukhatar peske danderenas o čhiba

¹¹ a košenas le Devles pro ņebos, vaš peskere dukha the vredi, ale na visarde pes peskere skutkendar.

¹² Šovto aņjelos čhida avri peskeri kuči pro baro paņi Eufrat a šučila avri leskero paņi, hoj pes te pririchtinel o drom le kralenge andral o vichodos.

¹³ Dikhłom, sar aven avri trin nažuže duchi, save dičhonas avri sar žabi, andral o muj le drakoske, andral o muj la šelmake the andral o muj le falošne prorokoske.

¹⁴ Oda hin o duchi le demonengere, save keren o zazraki. On hine ola, save džan avri ko kraļa pal calo svetos, hoj len te sthoven andro mariben andre oda baro Džives le Nekzoraledere Devleskero.

¹⁵ “Dikh, avava avke sar o živaņis, hoj aņi na džaneha kana! Bachtalo oda, ko užarel, ko na sovel a starinel pes pal peskere gada, hoj te na phirel lango a hoj te na dikhen leskeri ladž.”

¹⁶ A ola nalače duchi len sthode pro than, so pes andre Hebrejiko čhib vičinel Harmagedon*.

¹⁷ Eftato aņjelos čhida avri peskeri kuči pro luftos a le tronostar andro ņeboskero chramos avla avri zoralo hangos a phenda: “Imar hin dokerdo!”

¹⁸ Avle o hangi, o perumi the o bleski a e phuv chudla te razisalol. Avke zorales razisaļa, sar mek šoha (ņikda) na razisaļa, kanastar hino o manuš pre phuv.

¹⁹ Oda baro foros pes prečhinda pro trin kotora a o fori le narodengere pele. O Del na bisterda aņi pre oda baro Babilon, hoj leske te del e kuči la moļaha peskera bara cholaha.

²⁰ A našlile savore ostrovi a aņi o verchi imar na sas.

²¹ Pro manuša perenas andral o ņebos igen bare krupi, sar bare bara†, a o manuša košenas le Devles vaš e dukh le krupengeri, bo odi dukh sas igen bari.

17

E džuvli the e šelma

¹ Avļa jekh ole ehta aņjendar, saven sas ola ehta kuča, prevakerda manca a phenda: “Av, sikavava tuke sar odsudzinaava ola bara lubņa, savi bešel pro but paņa.

² Laha kerenas o lubipen o phuvakere kraļa a ola, save bešenas pre phuv, mačonas lakera lubikaņa molatar.”

³ A ligenda man andro duchos pre pušta. Dikhłom jekha džuvļa, savi bešelas pre Ioli šelma. Pre odi šelma sas pherdo nava, so pes ruhinenas le Devleske a sas la ehta šere the deš rohi.

⁴ E džuvli sas urdi andro fjalova the lole gada a sas avrišukalardi le somnakaha, le dragane barenca the le perlenca. Andro vast la sas o somnakuno poharis, pherdo le džungipnaha the la melaha lakere lubipnastar.

⁵ Pro čekat la sas pisimen nav, so hin o garudipen:

O BARO BABILON,
E DAJ LE LUBŅENGERI

THE LE DŽUNGIPNASKERI PRE PHUV.

⁶ A dikhłom la džuvļa, hoj sas mači le Devleskere manušengere ratestar the le ratestar le ježišoskere švedkengere. Sar la dikhłom, igen man čudalinas.

⁷ O aņjelos mange phenda: “Soske tut čudalines? Me tuke phenava o garudipen la džuvlakero the la šelmakero, savi la lidžal a sava hin ehta šere the deš rohi.

⁸ E šelma, sava dikhłal, sas, akana nane, ale avela avri andral e bari chev a džala andro večno našadipen. Ola, save bešen pre phuv a savengere nava nane pisimen andro

* 16:16 Abo: Har-Megiddo † 16:21 Abo: sar talentos – vaj 50 mili

zvitkos le dživipnaskero, kanastar sas kerdo o svetos, čudalinena pes, sar dikhena la šelma, hoj sas a akana nane, ale avela pale.

⁹ Pre kada kampil bari godi: O efa šere hin o efa verchi, pre save bešel e džuvli. Hine the efa kraľa:

¹⁰ Pandž lendar sas murdarde, jekh hin a jekh mek na avľa. Sar avela, mušinela te kralinel ča pro frima časos.

¹¹ E šelma, savi sas a nane, korkori hiňi ohtoto kralis. Hiňi the ole eftendar a džal andro našadipen.

¹² O deš rohi, so dikhlal, hine deš kraľa, save mek na chudle o krališagos, ale chudena e autorita te kralinel pre jekh ora jekhetane la šelmaha.

¹³ Len hin jekh gondolišagos a peskeri zor the peskeri autorita dena la šelmake.

¹⁴ On pes marena le Bakroreha a o Bakroro upral lende ņerinela (zvifazinela), bo ov hino Raj le rajenge a o Kralis le kralenge. A leha ena the leskere vičimen, avrikidle the pačivale manuša.”

¹⁵ O aňjelos phenđa mange: “Ola paňa, so dikhlal, upral save bešel odi lubňi, hin o manuša, o nipi, o narodi the o čhiba.

¹⁶ E šelma the o deš rohi, so dikhlal, našti avri ačhena ola džuvľa, savi kerel o lubipen. Čhivena la tele, mukena la langa, chana lakero mas a zlabarena la jagaha.

¹⁷ Bo o Del lenge thoda andro jilo, hoj te keren pal leskero planos, hoj jekhetane te den peskero krališagos la šelmake, medik pes na ačhena o lava le Devleskere.

¹⁸ Odi džuvli, sava dikhlal, hin oda baro foros, so kralinel upral savore kraľa pre phuv.”

18

O baro Babilon perel tele

¹ Palis dikhlom te avel tele andral o ņebos avre aňjelos, saves sas bari zor. Leskera slavatar e phuv rozvidňisalila.

² A vriskinda zorale hangoha:

“Peľa, peľa tele o baro Babilon!

Ačhila lestar kher prekal o demona,

o than prekal dojekh nažužo duchos

the prekal dojekh nažužo the džungalo čiriklo.

³ Bo savore narodi pijenas

andral leskeri zorali lubikaňi mol.

O kraľa pre phuv leha kerenas o lubipen

a ola, so cinen the bikenen, barvalile leskere barikane barvalipnastar.”

⁴ Andral o ņebos šundom aver hangos, so phenelas:

“Aven odarik avri, mire manušale,

hoj te na keren leha o bini

a te na chuden kotor leskere dukhendar!

⁵ Bo leskere bini doavle dži ko ņebos

a o Del peske leperđa pre leskero nalačhipen.

⁶ Visaren lake pale avke, sar oj tumenge kerelas,

den lake duvar ajci pal lakere skutki.

Andre oda poharis, andre savo oj čhivkerelas, čhiven lake duvar ajci.

⁷ A keci pes lašarelas a lidžalas pes upre,

ajci la den cerpišagos the pharipen,

bo andro jilo peske phenel:

‘Bešav mange sar e kralovna,

na som vdova

a šoha (ňikda) na dikhava o pharipen.’

⁸ Vašoda andre jekh džives avena pre late o dukha,

o meriben, e žala the e bokh

a ela zlabardi la jagaha,

bo zoralo hin o Raj, o Del, savo la odsudzinel.

⁹ O kraľa la phuvakere rovena pre late a hikinena upral late, sar dikhena lakero thuv, hoj labol. Bo laha kerenas o lubipen a kiňešnones (mažlivones) dživenas andro barvalipen.

¹⁰ Ačhena dural, daratar lakere dukhendar a phenena:

‘Jaj, vigos! Vigos tuke, ó, baro foros, zoralo foros Babilon,

bo andre jekh ora avľa pre tu o sudos!’

¹¹ The ola, save cinen the bikenen pre phuv, rovena a ena andre žala upral late, bo imar niko na cinela lengero tovaris:

¹² O somnakaj, o rup, o dragane bara, o perli, o kmentos, o purpur, o hodvab, o šarlat, o všelijaka voňava kašta, o všelijaka veci le slonokere kokalostar, o dragane kašta, o medos, o trast, o mramoris,

¹³ e škorica, o voňavo amonos, o tymian, e myrha, o kadidlos, e mol, o olejos, o sano aro, o div (zrnos), o gurumňa, o bakre, o graja, o verdana, o otroka the o duši le manušengere.

¹⁴ Našlila tutar o ovocje, pal savo igen džalas tiri duša, a the savoro, so sas vzacno the bliščaco, a imar šoha oda na arakhena!

¹⁵ Ola, save cinen the bikenen kala veci a save lestar barvalile, ačhena dural daratar leskere dukhendar. Rovena, ena andre žala

¹⁶ a phenena:

‘Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,
so sas urdo andro šukar lole the fjalova pochtana
a sas učardo andre le somnakaha,
le dragane barenca the le perlenca!

¹⁷ Tel jekh ora sas zničimen kajso baro barvalipen!’

Ačhela dural dojekh kormidelnikos the sako, ko odarik predžal la lođaha, o namorňika the savore, save dživen le morostar,

¹⁸ a vriskinenena, sar dikhena o thuv, hoj labol o foros. A phenena:
‘Savo foros sas ajso sar kada baro foros?’

¹⁹ Čhivkerenas peske o prachos pro šere a rovibnaha the pharipnaha vriskinenas:

‘Jaj, vigos! Vigos, ó, baro foros,
andre savo savore, kas sas o lodi pro moros, barvalile.
Bo tel jekh ora sas zničimen!’

²⁰ Radisaŕon upral late savore andro ňebos! Radisaŕon the tumen, o sentna, o apoštola the o proroka! Bo o Del la odsudzinda vaš oda, so tumenca kerelas.”

²¹ A jekh zoralo aňjelos hazdňa igen baro bar, sar o bar andral o malmos, čhida les andro moros a phenda:

“Avke zoraha ela tele čhido o Babilon, oda baro foros, a šoha pes imar na arakhela.

²² Imar šoha andre tu na šundola o bašaviben olengero, save bašaven pro harfi, pro flauti the pro trubi, the o hangos avre lavutarengero. Imar šoha pes andre tu na arakhela ňisavo majstros, savo kerel varesavi buči, aňi andre tu na šundola o hangos le malmoskero.

²³ Šoha imar na labola andre tu o svetlos la momelakero, aňi imar na šundola andre tu o hangos le terneskero the la ternakero. Ola manuša, save tutar cinenas the bikenenas, sas bare manuša pre phuv. Savore narodi sas andre diliňarde tire čarenca.

²⁴ A arakhla pes andre late o rat le prorokengero the le sentnengero the savore manušengero, save sas murdarde pre phuv.”

19

¹ Palis šundom andro ňebos vareso sar zoralo hangos igen but manušengero, sar vičinenas:

“Haleluja!

O spaseňje, e slava the e zor le Rajeske, amare Devleske!

² Bo lačhe the čačipnaskere hin leskere sudi,

bo odsudzinda ola bara lubňa,

savi musarelas e phuv peskere lubipnaha

a diňa lake pale vaš o rat peskere služobňikengero.”

³ Phende the dujtovar:

“Haleluja! O thuv latar avela upre pro furt!”

⁴ O bišuštar (24) phureder the o štar džide bitostfi pele a bandonas anglo Del, savo bešel pro tronos, a phende:

“Amen. Haleluja!”

⁵ Andral o tronos avľa avri o hangos, so phenda:

“Lašaren amare Devles,

savore leskere služobňika,

tumen, save lestar daran,

o cikne the o bare!”

Le Bakroreskero bijav

⁶ Palis šundom vareso sar hangos but manuŝengero the but paňengero the zorale perumengero, so vičinenas:

“Haleluja!

Bo chudla te kralinel o Raj,
amaro Del Nekzoraleder!

⁷ Radisaľuvas, khelas
a das leske e slava!

Bo avla o bijav le Bakroreskero
a leskeri terŇi pes pririchtinda

⁸ a diňa pes lake, hoj pes te urel
andro ŷuŷe, igen ŷukar, bliŷface gada.”

(Ola gada hine o  a ipnaskere skutki le sentne manuŝengere.)

⁹ O aňjelos mange phenda: “Pisin: ‘Bachtale hine ola, save hine vi imen pro bijav le Bakroreskero.’” A phenda mange: “Kala hine o  a ipnaskere lava le Devleskere.”

¹⁰ Me pelom paŷ leskere pindre, hoj te banduvav anglal leste. Ale ov mange phenda: “Ma ker ada! Me sluŷinav le Devleske jekhetane tuha the le phralenca, save likerem o svedectvo le Jeŷiŷoskero. Anglo Del banduv! Bo olen, save vakeren le Jeŷiŷoskero svedectvo, hin o prorocko duchos.”

Oda, ko beŷel pro parno graj

¹¹ Dikhľom phundrado o  ebos a jekhvarestes pes sikada o parno graj a Oda, ko upre beŷelas, pes vičinelas Pa ivalo the  a ipnaskero. Leskero sudos the mariben hino  a ipnaskero.

¹² Leskere jakha sas sar o jagale plameňa, pro ŷero les sas but koruni. Sas pre leste pisimen nav, savo na dŷanelas  niko,  a ov korkoro.

¹³ Urdo sas andro gada, so sas mo imen andro rat a leskero nav sas: “O Lav le Devleskero.”

¹⁴ A o  eboskere armadi dŷanas pal leste pro parne graja a sas urde andro ŷuŷe, parne gada.

¹⁵ Andral leskero muj avelas avri ostro ŷabla, hoj laha te marel le naroden. Ov len lidŷala la trastaňa pacaha a ov pu inela avri andral o moľakero lisos e mol – e choľi le Nekzoraledere Devleskeri.

¹⁶ A pre leskere gada the pre leskero klubos les hin pisimen nav:

O KRALIS LE KRALENGERO
THE O RAJ LE RAJENGERO.

¹⁷ Palis dikhľom te a hel jekhe aňjelos andro kham. Zorale hangoha vriskinda pre savore čirikle, save lefinenas andro luftos: “Aven, zdŷan tumen pre le Devleskeri bari hoscina,

¹⁸ hoj te chan o  ela olengere, save mule: O kraľa, o generala, o zorale, o graja the ola, save upre beŷen, savore slobodne the otroka, o cikne the bare.”

¹⁹ Dikhľom la ŷelma the le kraľen pal e phuv the lengere slugađen, sar pes zdŷan, hoj pes te maren oleha, ko beŷelas pre oda graj, the leskere slugađenca.

²⁰ A e ŷelma sas zachudŇi a laha the o faloŷno prorokos, savo kerelas anglal late o zazraki, savenca odcirdla andro klamiŷagos olen, save priile o znakos la ŷelmakero the olen, save bandonas anglal lakero obrazis. Sodujdŷenen  hide dŷidonen andro jagalo jazeros, so labol la siraha.

²¹ Okla sas murdarde la ŷablaha, so avelas avri andral o muj Oleske, ko beŷelas pro graj. A savore čirikle  aľile lengere  elendar.

20

O ezeros berŷa

¹ Dikhľom aňjelos, savo avelas tele andral o  ebos. Sas les e kleja andral odi bari chev a andro vast baro lancos.

² Chudla le drakos, ole phure sapes, savo hin o beng the o satan, a phandla les andre pro ezeros (1 000) berŷa.

³  hida les andre odi bari chev a zaphandla a zape aťinda la andre, hoj imar buter te na odcirdel le naroden le Devlestar, medik na predŷana o ezeros (1 000) berŷa. Palis muŷinel te avel premuklo pro cikno  asos.

⁴ Dikhľom o troni a beŷle upre ola, save chudle e autorita te sudzinel. Dikhľom the o duŷi ole dŷenengere, savenge sas o chinde o ŷere vaŷ o svedectvo le Jeŷiŷoskero the vaŷ o lav le Devleskero. Oda sas ola, save na bandile anglal e ŷelma aňi anglal lakero obrazis

a na priile o znakos pre peskero čekat aňi pre peskero vast. Obdžidile a kralinenas le Kristoha ezeros (1 000) berša.

⁵ Kada hin o ešebno (peršo) uštiben andral o meriben. Ale okla aver mule manuša na obdžidile, medik na predžala ezeros (1 000) berš.

⁶ Bachtalo the sentno hin oda, kas o Del uštađa andro ešebno uštiben. Ole dženen o dujto meriben našti kerel nič, ale ena o rašaja le Devleske the le Kristoske a kralinena leha ezeros (1 000) berša.

O beng čhido andro jazeros

⁷ Sar predžana ola ezeros (1 000) berša, ela o satan premuklo andral peskeri bertena.

⁸ Avela avri, hoj le klamišagoha te scirdel le naroden, save hine pro štar phuvakere seri, o Gog the o Magog, hoj len te skidel andro mariben. Ena ajci but sar e moroskeri poši.

⁹ Gele pal caľi phuv a rozačhade pes pašal o taboris le sentnengero – o foros, so o Del kamel. Ale avla tele e jag andral o ņebos a zlabarda len.

¹⁰ O beng, savo len le klamišagoha scirdla, sas čhido andro jagalo the sirakero jazeros, kaj hiňi the e šelma the o falošno prorokos. Ode ena mučimen rat-džives furt pro furt.

O sudos anglo parno baro tronos

¹¹ Dikhľom baro parno tronos the Oles, ko upre bešelas. E phuv the o ņebos anglal leste denašla a na sas prekal lende than.

¹² A dikhľom le mulen, le ciknen the le baren, te ačhel anglo tronos le Devleskero. A phundrade pes o zvitki a phundrada pes the aver zvitkos, o zvitkos le dživipnaskero. O mule sas sudzimen pal oda, so sas pisimen andro zvitki, pal lengere skutki.

¹³ O moros diňa avri peskere mulen, save sas andre leste, a o meriben the o peklos dine le mulen, save sas andre lende. A sako sas sudzimen pal peskere skutki.

¹⁴ Paľis o meriben the o peklos sas čhide andre oda jagalo jazeros. Kada jagalo jazeros hin o dujto meriben.

¹⁵ Te varekaskero nav na sas pisimen andro zvitkos le dživipnaskero, sas čhido andro jagalo jazeros.

21

O nevo ņebos the e nevi phuv

¹ A dikhľom o nevo ņebos the e nevi phuv, bo ešebno (peršo) ņebos the ešebno phuv našľile a aňi o moros imar na sas.

² Dikhľom oda sentno foros, o nevo Jeruzalem, te avel tele le Devlestar andral o ņebos. Sas pririchtimen sar e terňi, savi hiňi šukares urđi prekal peskero rom.

³ Le tronostar šundom zoralo hangos, so phenda: “Dikh, o Stanos le Devleskero hin maškar o manuša a bešela maškar lende. On ena leskere manuša a korkoro o Del ela lenca a ela lengero Del.

⁴ Ov khosela savore apsa pal lengere jakha a o meriben imar buter na ela. Aňi žala, aňi vika, aňi dukha imar buter na ena, bo o ešebne veci našľile.”

⁵ Oda, ko bešelas pro tronos, phenda: “Dikh, kerav savoro nevo!” A phenda mange: “Pisin, bo kala lava hine pačivale the čačipnaskere.”

⁶ Phenda mange: “Imar hin dokerdo! Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno. Me dava oles, ko hino smedno, hijaba andral o prameňis, so del o džido paňi.

⁷ Oleske, ko ņerinela (zvítazinel), ačhela savoro sar dedictvos; me avava leskero Del a ov ela miro čhavo.

⁸ Ale ola, save daran, save keren o džungipen, save služinen le modlengere, the o napačivale, o vrahí, o lubara, o čarodejňika, the savore klamara ena čhide andro jazeros, so labol la jagaha the la siraha. Kada hin o dujto meriben.”

O nevo Jeruzalem

⁹ Avla ke ma jekh le efa aňjelendar, saven sas ola efa kuča pherarde le efa posledne dukhenca, a phenda mange: “Av, sikavava tuke la terňa, la romňa le Bakroreskera.”

¹⁰ A ligenda man andro duchos pro baro the učo verchos a sikađa mange oda baro foros, o sentno Jeruzalem, sar avel tele le Devlestar andral o ņebos.

¹¹ Sas les e slava le Devleskeri a švicinelas sar žužo krištalos, avke sar o igen dragano bar jaspis.

¹² Le foros sas učo the baro muros a dešuduj (12) brani a paš o brani dešuduj aňjela. Pre ola brani sas pisimen o nava le dešuduje kmeňengere le Izraeloskere manušengere.

¹³ Sas trin brani pal o vichodos, trin brani pal o severos, trin brani pal o juhos a trin brani pal o zapados.

¹⁴ Le foroskere muros sas dešuduj zakladi a pre lende dešuduj nava le dešuduje apoštolengere le Bakroreskere.

¹⁵ A oles, ko manca vakerelas, sas somnakuŋi paca, hoj te merinel o foros the leskere brani the leskero muros.

¹⁶ O foros hino ačhado andre štvorcós, hino džindardo ajci sar the buchlo. A merinda o foros la pacaha a sas džindardo 2 400 kilometri. Keci hino džindardo, ajci hino the buchlo the učo.

¹⁷ A merinda leskero muros a sas šovardeš the šov (66) metri. O aŋjelos merinelas ajsa miraha sar o manuša.

¹⁸ A o muros sas ačhado le barestar jaspis a o foros le žuže somnakastar, so dičholas sar žužo caklos.

¹⁹ O zakladi le muroske pašal o foros sas avrišukaľarde savore dragane barenca. Ešebno zakladoskero bar sas jaspis, dujto sas zafir, trito chalcedon, šartato smaragd,

²⁰ pandžto sardonix, šovto sardion*, eftato chryzolit, ochtoto beryl, eňato topas, dešto chryzopras, dešujekhto hyacint the dešudujto ametyst.

²¹ Dešuduj brani sas dešuduj perlendar; dojekh brana sas andral jekh perla. E ulica le foroskeri sas žuži somnakaj sar žužo krištalos.

²² O chramos andre na dikhlom, bo leskero chramos hino o Raj, o Nekzoraleder Del, the o Bakroro.

²³ Le foroske na kempel, hoj leske te labol o kham vaj o čhon, bo e slava le Devleskeri leske labol a leskeri lampa hin o Bakroro.

²⁴ O narodi phirena andre leskero svetlos a o kraľa pal e phuv anena andre leste peskero baripen.

²⁵ Leskere brani pes dživese na phandena andre, bo e rat ode na ela.

²⁶ Anena andre leste o baripen the e pačiv le narodengeri.

²⁷ A na džala andre leste šoha (ňikda) nič nažužo, aňi oda, ko kerel o džungipen the o klamišagos, ale ča ola, save hine pisimen andre le Bakroreskero zvitkos le dživipnaskero.

22

¹ Sikada mange žužo baro paňi, o paňi le dživipnaskero, so blišfisaľolas sar o krištalos a avel avri andral le Devleskero the le Bakroreskero tronos

² a džal maškar e ulica le foroskeri. A pal o soduj seri le paňeske sas o stromos le dživipnaskero, so anel dešuduvaj beršeste ovocje: Sako čhon del peskero ovocje a o prajti pal o stromos hin pro sastipen le narodenge.

³ Andro foros na ela nič, so hino prekošlo. Le Devleskero the le Bakroreskero tronos ela andre leste a leskere služobňika leske služinena.

⁴ Dikhena leskero muj a leskero nav ela pre lengere čekata.

⁵ E rat imar na ela, na kampa lenge o svetlos la lampatar aňi le khamestar, bo o Raj, o Del, ela lengero svetlos. A on kralinena furt pro furt.

O Ježiš avel sig

⁶ A phenda mange o aňjelos: “Kala lava hine pačivale the čačipnaskere. O Raj, o Del, savo del le proroken peskere Duchos, bičhada peskere aňjelos, hoj peskere služobňikenge te sikavel, so pes mušinel a sig te ačhel.”

⁷ O Ježiš phenel: “Dikh, avava sig! Bachtalo hino oda, ko dolikerel o prorocke lava kale zvitkoskere!”

⁸ Me, o Jan, oda dikhlom the šundom. Sar oda dikhlom the šundom, peľom paš o pindre le aňjeloske, savo mange oda sikavelas, hoj les te lašarav.

⁹ Ale ov mange phenda: “Ma ker ada! Bo the me služinav le Devleske avke, sar tu the tire phrala, o proroka the ola, save dolikeren o lava kale zvitkoskere. Anglo Del banduv!”

¹⁰ A phenda mange: “Ma zapečatín andre a ma garuv o prorocke lava andral kada zvitkos, bo e ora hiňi pašes!”

¹¹ Ko kerel o nalačhipen, mi kerel o nalačhipen dureder; o melalo mi ačhel dureder melalo; o čačipnaskero mi kerel dureder o čačipen a o sentno mi ačhel dureder sentno.”

¹² “Dikh!” phenel o Ježiš: “Avava sig a miro počiniben hin manca, hoj te počinav sakoneske pal leskere skutki.

¹³ Me som e Alfa the Omega, o Ešebno the o Posledno, oda, ko savoro chudel te kerel a the savoro dokereľ.

* 21:20 Abo: Karneol

¹⁴ Bachtale hine ola, save peske rajbinen o gada. Len ela pravos ko stromos le dživipnaskero a šaj džana andro foros prekal o brani.

¹⁵ Ale avri ačhena o rikone, o čarođejnika the ola, save keren o lubipen, save murdaren, save služinen le sochenge, the sako, ko rado dikhel o klamišagos the savore klamara.

¹⁶ Me, o Ježiš, bičađom mire aňjelos, hoj tumenge te vakere avri kala veci pal o khangera. Me som o koreňis andral o pokoleňje le Davidoskero, e jasno tosaraskeri čercheň.

¹⁷ O Duchos the e terňi phenen: "Av!" Oda, ko šunel, mi phenel: "Av!" Ko hino smedno, mi avel; ko kamel, mi lel peske o džido paňi hijaba.

¹⁸ Me dovakerav sakoneske, ko šunel o prorocke lava andral kada zvitkos: Te na dothovel vareso ke kala lava, bo oleske o Del dothovela o dukha, so hin pisimen andre kada zvitkos.

¹⁹ A te vareko odlela kale prorocke lavendar andral kada zvitkos, oleske o Del odlela leskero kotor pal o stromos le dživipnaskero the le sentne forostar, pal save hin pisimen andre kada zvitkos.

²⁰ Oda, ko dosvedčinel kala veci, phenel:

"He, avava sig!"

Amen! Av, Rajeja Ježiš!

²¹ O lačhipen (milost) le Rajeskero le Ježišoskero mi el tumenca!

Amen.